

221

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
DUISBURG
V 20

DV 24

Fragmente entnommen

312 172

ANTIDOTARIUM
GENERALE
ET
SPECIALE:

EX OPT. AVTHORVM
tam veterum, quam recentiorum
scriptis fideliter &
methodicè

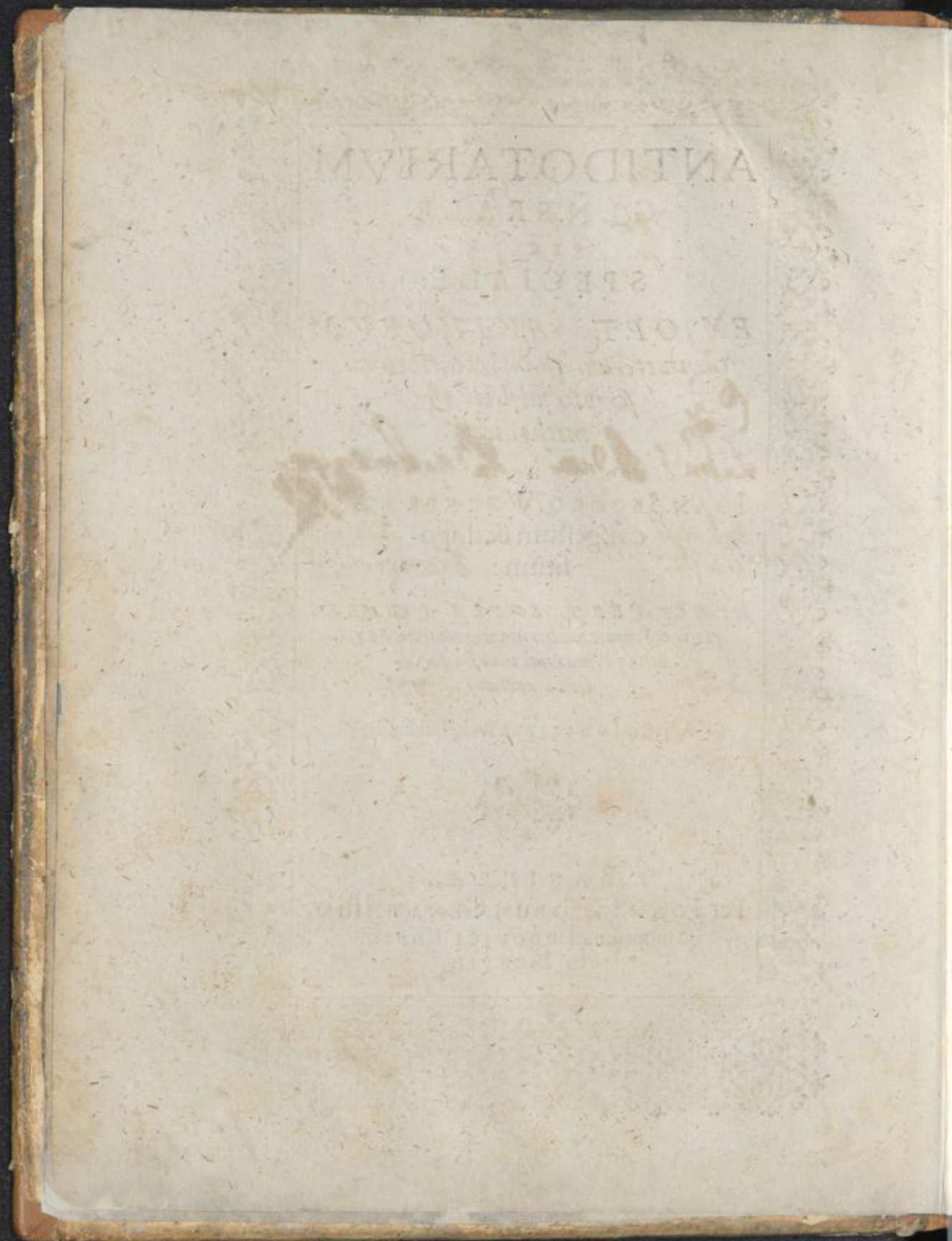
Libri huius à
IOAN. IACOBO WECKERO Basil.
Ex quo congestum & dispo- *Falsis opus*
anulati situm:

NUNC VERO SUPRA PRIORES
ab Anno editiones omnes multis novis & optimis FOR-
MULIS, maxime vero EXTRA-
CTIS auctum: *1735*

Adjectis INDICIBUS locupletissimis.

BASILEÆ,
Per IOAN. IACOBUM GENATHIUM,
Sumptibus LUDOVICI KÖNIG,
cło lccxvii.

IOAN. IACOBI WECKERI
BASILIENSIS

IN

ANTIDOTARIUM GE-
minum ad Medicinæ Studiosos

PRAEFATIO.

TSI multa ac varia Antidotaria (vulgò Dispensatoria dicta) ab antiquis simul & recentioribus Medicis in lucem emissa sunt, rei medicæ Studiose LECTOR: tamen, quod pace tantorum Virorum dictum velim, ordinis diversitas in multis suspecta, ejusdem interturbatio non paucos neglectæ methodi accusare videtur: cum medicamenta nec promptè inveniri, nec commodè administrari possint. Inter Græcos primùm meritò locum obtinet Galenus, qui Medicamentorum historiam diversis libris, pro occasione temporis, hor-tatu amicorum complexus est. Undecim sanè de Simplicium medicamentorum facultatibus: duos de Antidotis: septem de Compositione medicamentorum per genera: de Theriaca ad Pisonem, unum: decem de Compositione medicamentorum secundùm locos edidit, non ea tantùm quæ ad Sanitatem pertinent, verùm etiam quæ ad Ornatum faciunt, comprehendens. Paulus Aegineta, quem Galeni simiam quidam appellare non verentur, in Medicamentorum tractatione vel nullum, vel saltèm alphabeticum ordinem observavit. Oribasius ingenio diligentiaque magnus, non multam in dispositione Medicamentorum curam impendit. Inter Arabes, inventionè præstantissimorum medicaminum insignes, tanquam Hybrida quidam Joan. Mesue, ut ex Græcis & Arabibus multa collegit medicamenta, ita Galeni ordinem imitari voluit. Proinde quemadmodum Galenus de Medicamentorum tum generalium, tum cuique parti affectæ familiarium compositione, peculiare commendationes, insuper etiam de Antidotis scripsit: ita Mesues libro de Antidotis, Medicamenta generalia sectionibus duodecim, veluti classibus comprehendit: subinde verò cuique singularium partium affectui propria medicamenta, libro, quem ob id vulgus Medicorum de Appropriatis appellat, persecutus est. Avicenna lib. 1. de Universalibus, lib. 2. de Singularibus medicinis, ordine alphabetico differuit: Antidotarium

P R Æ F A T I O .

denique lib. 5. subjunxit Serapio librum de Antidoris, & librum de Temperamentis simplicium, congeffit veriùs, quàm digeffit. Nicolaus de Compositis medicamentis Antidotarium edidit eo ordine, quem multi investigare, pauci invenire poffint. Ex recentioribus quamplurimi in hoc ftadium descendentes, uti ftudium voluntatemq; fuam Reipubl. comprobant, ita nunc particularia generalibus, nunc artificialia naturalibus, nunc ornantia curantibus commifcentes, à methodo exorbitaffe videntur. Ergo cum etiamnum in medio Antidotaria palma, ut ita loquar, propofita effet, cù Medicis præftantiffimis, iisdemq; civibus & collegis meis, confilio communicato, hoc geminum Antidotarium magno animo fum aggreffus, idq; divino auxilio ad finem perduxì. De cujus methodo fi forte quæras, refpondeo, obfervaffe me in tanta medicamentorum varietate, id quod in aliis artibus & fcientiis omnibus fapientiffimi quiq; viderunt, & obfervarunt: nempe, omnem legitimam docendi rationem conftare partim univerfalibus præceptis, partim exemplis particularibus. Itaque hic quoq; geminas oportere Operis noftri partes conftituere. Unam univerfalem, quæ verfetur circa præcepta univerfalia. Primum quidem de Medicamentorum communi materia, variis formis modisque, quibus ex tali materia præparantur exhibenturq; Aquæ, Syrupi, Julapia, Decocta, Infufiones, Clyfteres, Gargarifmata, Errhina, Epithemata, Fomenta, Embrochæ, Infuffiones, Balnea, Olea, Species, Dragemata, Electuaria, Opiata, Cõfervæ, Conditæ, Eclegmata, Extracta, Linimenta, Unguenta, Emplafta, Cataplafmata, Cerata, Dropaces, Synapifmi, Tabulæ, Trochifci, Collyria, Apophlegmatifmi, Glandes, Pefsi, Sacculi, & quæcunque hujus generis funt aliæ medicamentorum formæ. Secundò de Medicamentorum qualitatibus primis, eorumq; quatuor ordinibus: præterea de qualitatibus fecundis, Emollientibus, fcilicet, Indurantibus, Rarefacientibus, Attrahentibus, Repellentibus, Purgantibus, Adurentibus, & ejus generis reliquis omnibus. Quemadmodum etiam tertio, de variis officiis & actionibus, tam Medico, quàm Pharmacopœo neceffariis, Infolatione medicamentorum fcilicet, Extractione, Infufione, Mollitione, Diffolutione, Exficcatione, Affatione, Uftione, Coloratione, Aromatizatione, Conditura, Lotione, Expreffione, Putrefactione, Diffillatione, aliisque omnis generis omnibus. Eam ipfam ergo Operis noftri partem, quæ circa univerfalia præcepta hæc occupatur, **GENERALE ANTIDOTARIUM** nuncupavimus. Et e contra partem alteram, quæ verfatur circa particulares omnis generis remediorum formas, exempla q; particularia, verbi gratia, Syruporum, Electuariorum, Unguentorum & fimilium, **ANTIDOTARIUM SPECIALE** appellavimus: quod à superiori differt, ficuti praxis à Theoria: & proinde in hoc genere etiam **ANTIDOTARIUM GENERALE** Medicamentorum Theoriam, **SPECIALE** vero Praxin, five Hiftoriam complectetur. Idem vero hoc pofterius Antidotarium etiam in tres libros, ficuti prius, partiti

P R Æ F A T I O.

partiti sumus : quorum priores duo medicamentis tum simplicibus, tum compositis, sive artificialibus, ad sanitatem conferentibus agunt: tertius verò parerga medica (ne quid huic tractationi videretur deesse) ad ornatum spectantia continet. Nam cum & prisci, Archigenes, Asclepiades, Crito, Cleopatra, Heras, Soranus, quod apud Galenum libro de Compositione medicamentorum secundum locos, videre licet, hac de materia scripserint : Neotericorum quinetiam non pauci, Itali potissimum & Galli, gentis suæ in ornandis corporibus morem secuti, Cosmetica tractaverint : nihil me ab officio Medici alienum, si illos certa methodo sequerer, facturum putavi. In singularium medicamentorum enarratione causas, effectus & accidentia, quanta potuimus diligentia, examinavimus, & declaravimus ex præstantissimis quibusque, non solum Græcis & Arabibus, verum etiã Latinis, Italis, Gallis, Hispanis, & Germanis (quorum catalogum paulo post subnectemus) optima quæque & seligendo, & digerendo: quorum usus & Medicis & Pharmacopœis maximus esse possit. Medicis quidem, ob remedium copiam, methodicamque rationem, ut qui sine labore ex hoc Opere, medicamenta ad quævis corporis mala, tanquam ex promptuario facile invenire queant: Pharmacopœis verò, ad meliorem & diligentiorẽ præparationem, tractationemque. Hæc sunt, amice LECTOR, quæ tecum de nostro hoc gemino Opere conferre volui. Quod si tuis usibus ulla ratione inserviet, ut mihi id gratissimum erit, ita operam deinceps dabo, ut ocii nostri rationem in aliis Medicis operibus perficiendis Asclepiadarum amplissimo ordini comprobem. Tu interea hisce fruire : & si nostrum hunc laborem Reipublicæ utilem putas, generoso Heroi LAZARO SUENDIO, Cæsareæ Majestatis Polemarcho, belli pacisque artibus clarissimo, gratias habe : cujus hortatu animus sæpè, quantumvis languentibus corporis viribus, nobis ad hæc conficienda restitutus, vel saltẽ excitatus fuit. Cujus itidem suasu tantum nobis accessit audaciæ, ut invictõ Cæsari vigilias hæc nostras dedicarem, ei que uni præ cæteris studia nostra comprobare niteremur, cui placuisse non ultima, sed solidissima laus est.

Vale, Colmaræ, Idib. August.

M. D. LXXIV.

Nicht mehr zu lesen

* 3

AD LECTOREM.

*Quid non promptasuo manus labore,
Vel virtute sua domat voluntas?
Quid non ingenii vigore tandem
Mens, aut assiduo facebit usu?
Si spectes animum (benigne Lector)
Weckeri pietas, amor, fidesq;
Ut cursus Medica juvetur artis,
Spectantur vario polita cultu.
Sin mens ipsa suum velit decorem,
Et quascunq; fovet referre dotes:
Weckerum Medicos videbis inter
Effulgere graves & eruditos:
Doctas ingenio manus, & usu,
Virtuti famulas, & obsequentes,
Si spectare libet: Reguntur arte
Et nullos fugiunt manus labores.
Cum sit mentis Honos: manusq; merces,
Et virtutis amor: videntur esse
Weckero stabili probata jure,
Laus, merces, & amor remuneranda.*

NIC. TAURELLUS M. D.

AVTHO.

• AVTHORES, EX QVIBVS
HOC OPUS CONCIN-
natum est.

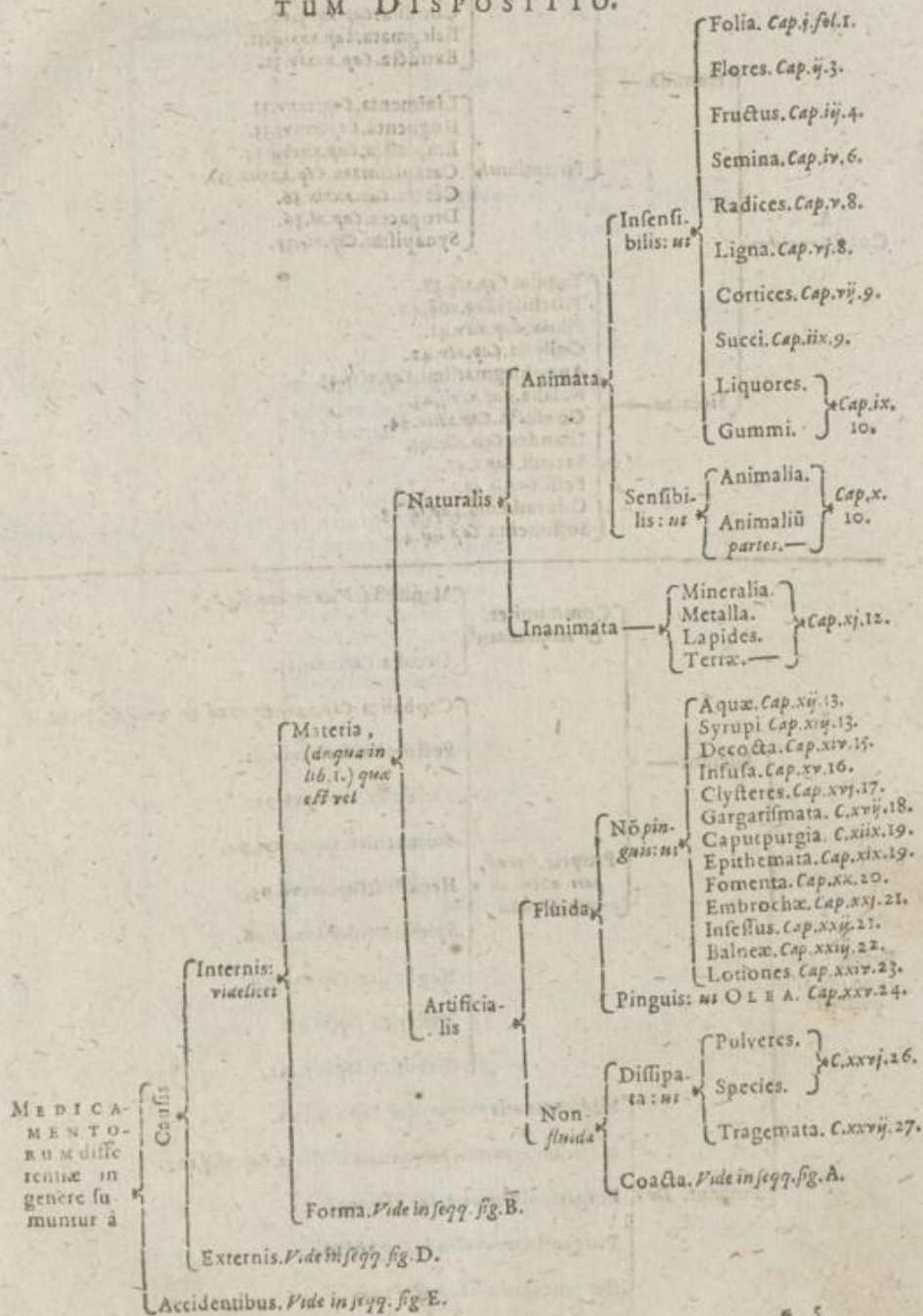
<i>Aëuarus.</i>	<i>Bassanus.</i>	<i>Foenon.</i>
<i>Adamus Lonicerus.</i>	<i>Benedictus Victorinus</i>	<i>Fasius.</i>
<i>Adolphus Occo.</i>	<i>Faventinus.</i>	<i>Fontanus.</i>
<i>Aëtius.</i>	<i>Bernardini.</i>	<i>Franciscus de Gezadinis.</i>
<i>Aelianus.</i>	<i>Bertapalia.</i>	<i>Franciscus Pedemontanus.</i>
<i>Albertus Magnus.</i>	<i>Bertholdus.</i>	<i>Fuchsius.</i>
<i>Alchindus.</i>	<i>Biesius.</i>	<i>Fumanellus.</i>
<i>Alexander Benedictus.</i>	<i>Brassavolus.</i>	<i>Gabriel.</i>
<i>Alexander Trallianus.</i>	<i>Brussonius.</i>	<i>Galenus.</i>
<i>Alexius.</i>	<i>Bardanus.</i>	<i>Garcus ab Horto.</i>
<i>Aloisius Bellicatto.</i>	<i>Carolus Clusius.</i>	<i>Geber.</i>
<i>Amatus Lusitanus.</i>	<i>Carpensis.</i>	<i>Gentilis Folginas.</i>
<i>Altomarus.</i>	<i>Carpus.</i>	<i>Gereo.</i>
<i>Ambrosius Jung.</i>	<i>Casparus Bauhinus.</i>	<i>Gesnerus.</i>
<i>Americus de Alesto.</i>	<i>Christophorus à Vega.</i>	<i>Gibertus de Anglia.</i>
<i>Ammonius.</i>	<i>Cleopatra.</i>	<i>Gordonius.</i>
<i>Andernacus.</i>	<i>Conradus de Sindelfingen.</i>	<i>Guainerius.</i>
<i>Andreas à Glauuen.</i>	<i>Constantinus.</i>	<i>Guido.</i>
<i>Andreas à Lacuna.</i>	<i>Cordus.</i>	<i>Haliemus.</i>
<i>Andromachus.</i>	<i>Cosmus.</i>	<i>Heben Zexar.</i>
<i>Angelus Bononiensis.</i>	<i>Crescentius.</i>	<i>Heldew.</i>
<i>Angelus de Tarento.</i>	<i>Crito.</i>	<i>Hera.</i>
<i>Anselmus de Janua.</i>	<i>Cronenburgius.</i>	<i>Hercules Saxonia.</i>
<i>Anteus.</i>	<i>Damianus.</i>	<i>Hermes.</i>
<i>Antonius Chalmetus.</i>	<i>Damoocrates.</i>	<i>Hieronymus Brunsvicensis.</i>
<i>Antonius de Scarparia.</i>	<i>Democritus.</i>	<i>Hieronym. Fracastorius.</i>
<i>Antonius Musa.</i>	<i>Dioscorides.</i>	<i>Hieronymus Herold.</i>
<i>Aparitius de Zobia.</i>	<i>Dodonus.</i>	<i>Hieronym. Mercurialis.</i>
<i>Apo. lo.</i>	<i>Dymus Florentinus.</i>	<i>Hieronymus Robeus.</i>
<i>Apuleius.</i>	<i>Euonymus.</i>	<i>Hippocrates.</i>
<i>Archelaus.</i>	<i>Fallopis.</i>	<i>Hollerus.</i>
<i>Archigenes.</i>	<i>Felix Platerus.</i>	<i>Hugo Bauhinus.</i>
<i>Arnoldus de Villa nova.</i>	<i>Fernelius.</i>	<i>Jacobus Biffonus.</i>
<i>Asclepiades.</i>	<i>Fiascus Ferrariensis.</i>	<i>Jacobus Carpenfis.</i>
<i>Avicenna.</i>	<i>Fioravantus.</i>	<i>Jacobus de Mantis.</i>
<i>Barthol. Maranta.</i>	<i>Florenzola.</i>	<i>Jacobus Theodon.</i>

AUTHORES.

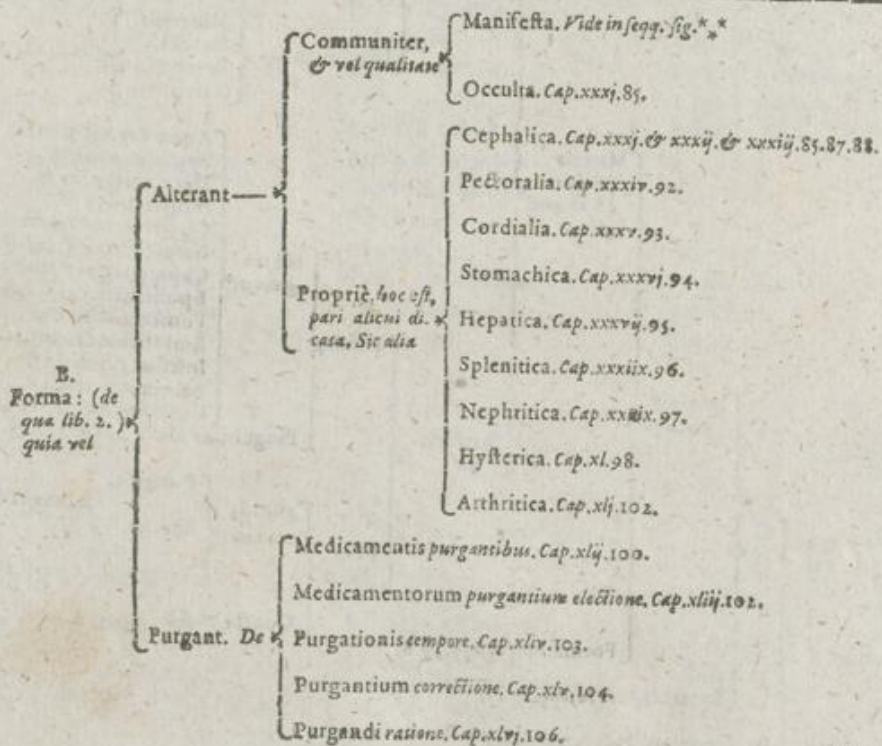
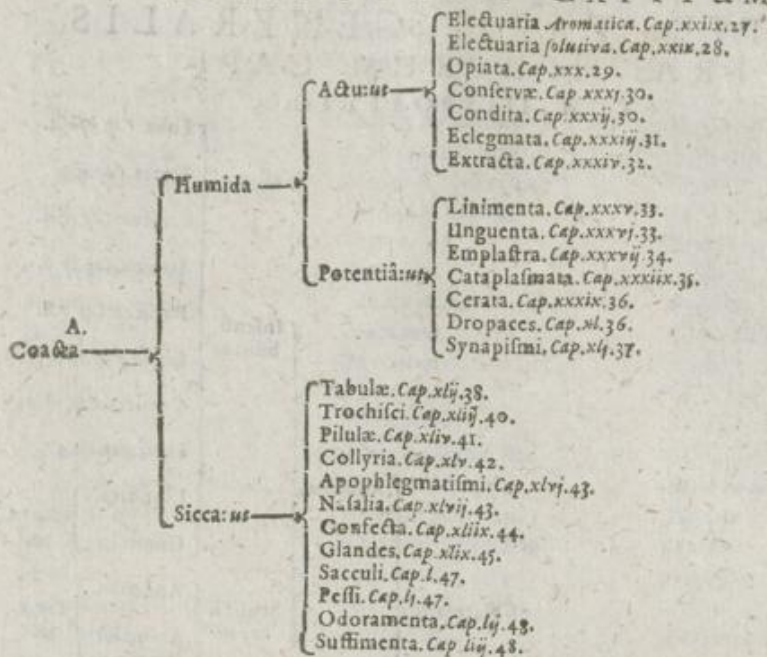
<i>Illuminare majus.</i>	<i>Mechingerus.</i>	<i>Placotomus.</i>
<i>Joannes Agricola.</i>	<i>Medici Augustani.</i>	<i>Platearius.</i>
<i>Joannes Baptista Porta.</i>	<i>Medici Basilienses.</i>	<i>Plinius.</i>
<i>Johannes Bauhinus.</i>	<i>Medici Bononienses.</i>	<i>Priscianus de Corduba.</i>
<i>Joannes Crato.</i>	<i>Medici Colonienfes.</i>	<i>Rabi Moses.</i>
<i>Joannes de Sancto Amando.</i>	<i>Medici Ferrarienses.</i>	<i>Rhasis.</i>
<i>Joannes de Tenu.</i>	<i>Medici Florentini.</i>	<i>Ranzovius.</i>
<i>Joannes de Vigo.</i>	<i>Mesue.</i>	<i>Regina Maria Caroli V.</i>
<i>Joannes Heurnius.</i>	<i>Mizaldus.</i>	<i> soror.</i>
<i>Joannes Langius.</i>	<i>Montagnana.</i>	<i>Rogierius.</i>
<i>Joannes Mag.</i>	<i>Montanus.</i>	<i>Rondeletius.</i>
<i>Joannes Marinellus.</i>	<i>Muraltus.</i>	<i>Ruffus.</i>
<i>Joannes Merbanus.</i>	<i>Nerus.</i>	<i>Saladinus.</i>
<i>Joannes Schenckius.</i>	<i>Nicodemus.</i>	<i>Sayona: ola.</i>
<i>Joannes Stockhal.</i>	<i>Nicolaus Monardus.</i>	<i>Scarpella.</i>
<i>Joan. Jacobus Weckerus.</i>	<i>Nicolaus Myrepsus.</i>	<i>Scribonius Largus.</i>
<i>Josephus Quercetanus.</i>	<i>Nicolaus Taurellus.</i>	<i>Serapio.</i>
<i>Isabella Cortese.</i>	<i>Nicolaus Florentinus.</i>	<i>Servitor.</i>
<i>Isaac.</i>	<i>Nicolaus Stocker.</i>	<i>Stockhaldus.</i>
<i>Julius Caesar Scaliger.</i>	<i>Nicolaus de Grassis.</i>	<i>Sylvius.</i>
<i>Lanfrancus.</i>	<i>Oribasius.</i>	<i>Tarentinus.</i>
<i>Lemnius.</i>	<i>Orpheus.</i>	<i>Thadæus Florentinus.</i>
<i>Leonardus de Prædapia.</i>	<i>Paulus Aegineta.</i>	<i>Theodorus Zuingerus.</i>
<i>Luminare majus.</i>	<i>Paracelsus.</i>	<i>Theophrastus.</i>
<i>Leonellus Faventinus.</i>	<i>Petrus Aponensis.</i>	<i>Thesaurus Aromatariorum.</i>
<i>Leo Suavius.</i>	<i>Petrus Byrus.</i>	<i>Thomas Erafus.</i>
<i>Lucas Ghinus.</i>	<i>Petrus Bilonius.</i>	<i>Trincaveilus.</i>
<i>Lumen Apothecariorum.</i>	<i>Petrus de Bonanto.</i>	<i>Trotula.</i>
<i>Manardus.</i>	<i>Petrus Hispanus.</i>	<i>Tryphon.</i>
<i>Magenbuch.</i>	<i>Phadron.</i>	<i>Vaignana.</i>
<i>Marsilius Ficinus.</i>	<i>Philagius.</i>	<i>Wilhelmus Placentinus.</i>
<i>Martinus Rulandus.</i>	<i>Philippus Villadius.</i>	<i>Vlricus ab Angelburg.</i>
<i>Matthæus de Gradis.</i>	<i>Philostratus.</i>	<i>Xenocrates.</i>
<i>Matthiolus Senensis.</i>	<i>Philoxenus.</i>	<i>Zizar.</i>

ANTI-

ANTIDOTARII GENERALIS
 PRAECIPUORUM CAPI-
 TUM DISPOSITIO.

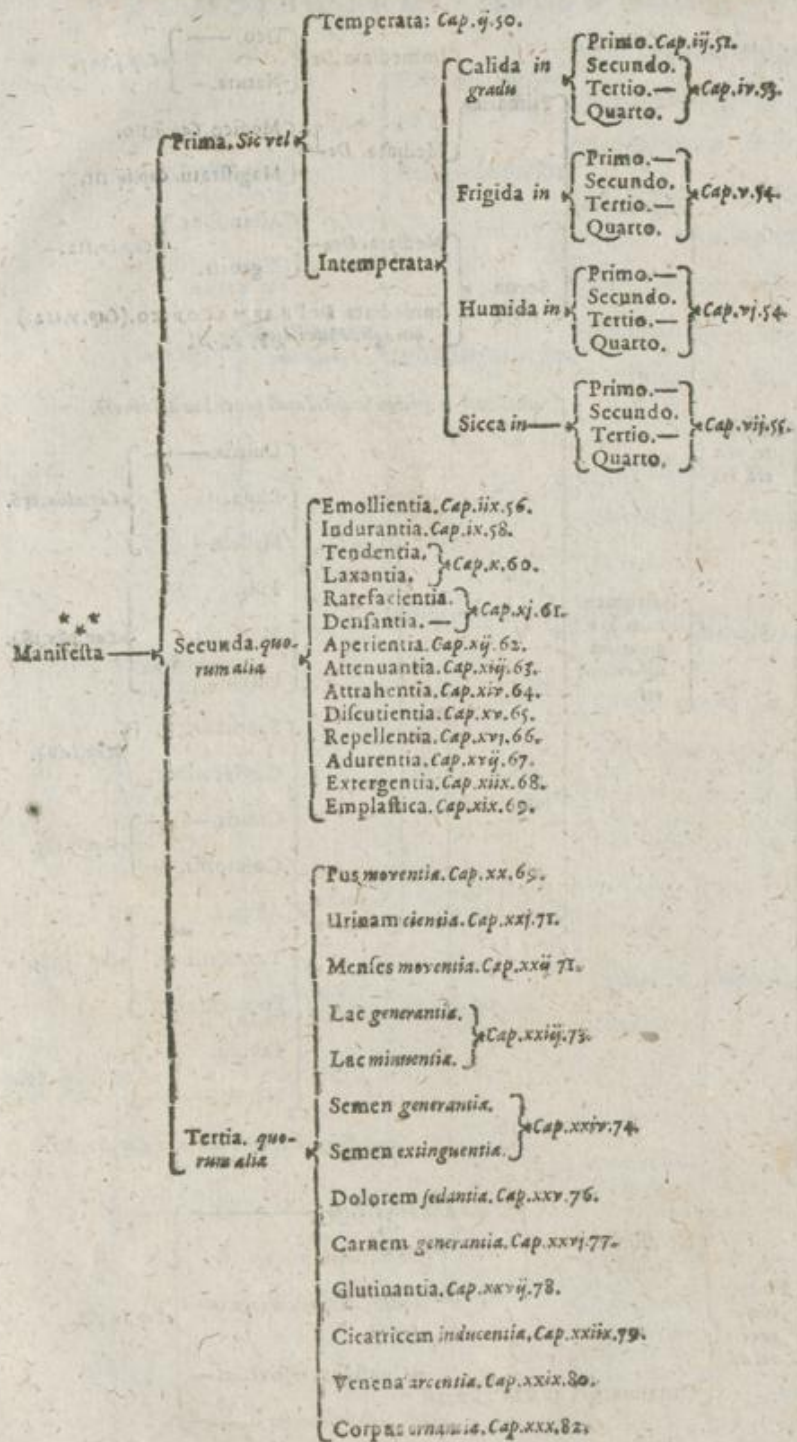

ANTIDOTARIUM CAPITUM

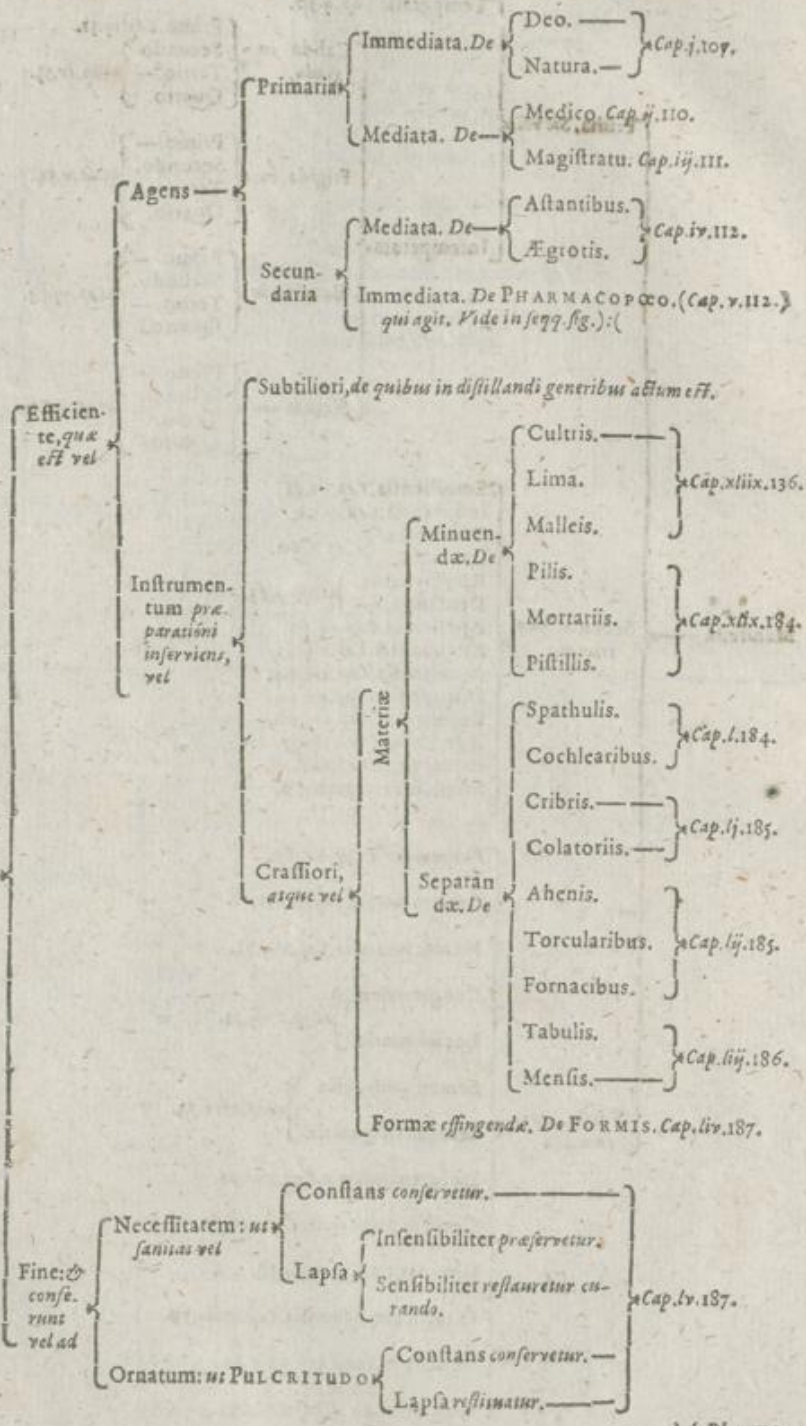
* * Manifesta

PRÆCIPUORUM DISPOSITIO.

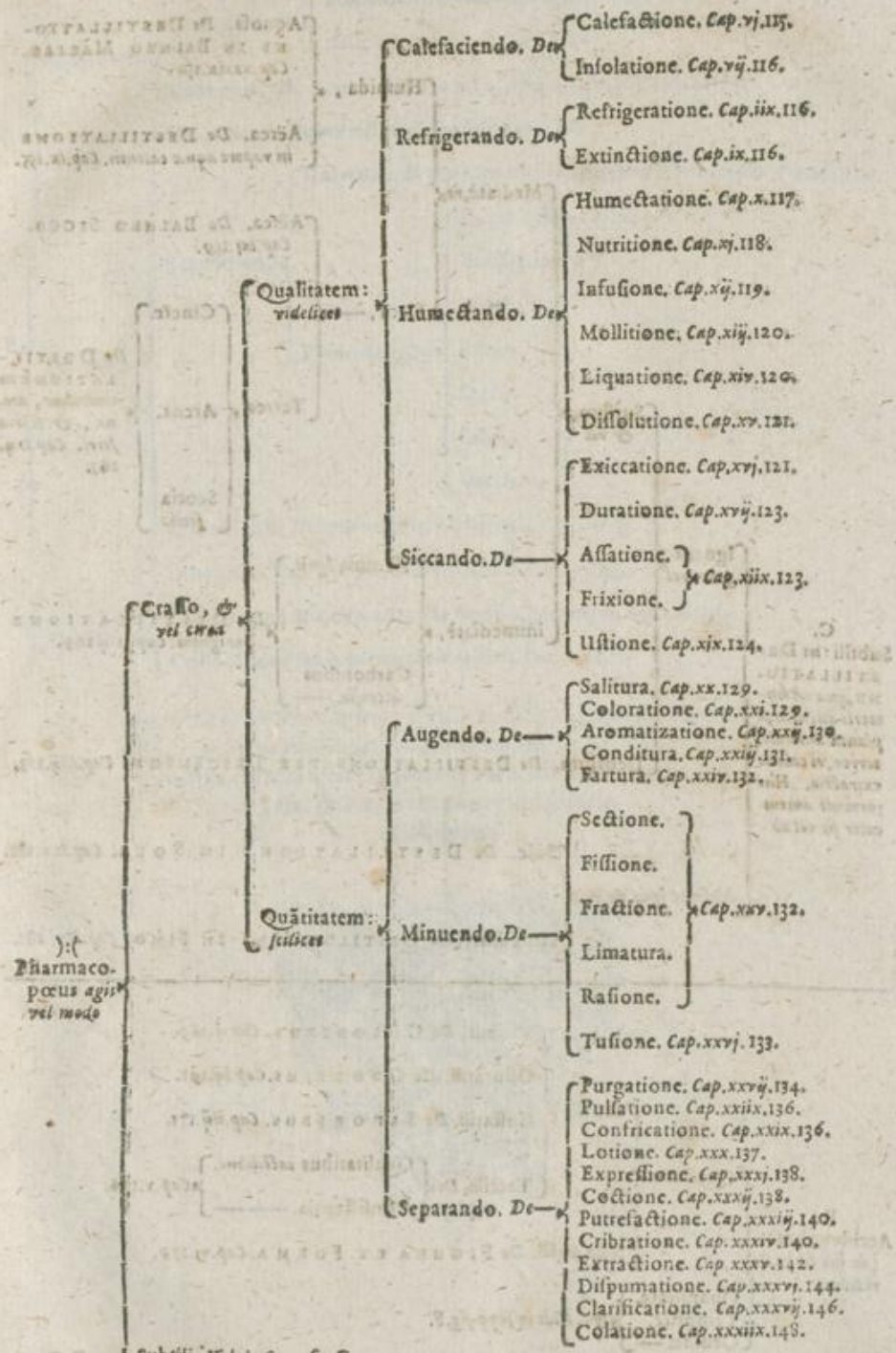
ANTIDOTARIUM CAPITUM

D.
Medicamen-
torum diffe-
rentia a cau-
sa externis
sumpta: (de
quib. lib. 3.)
nimirum

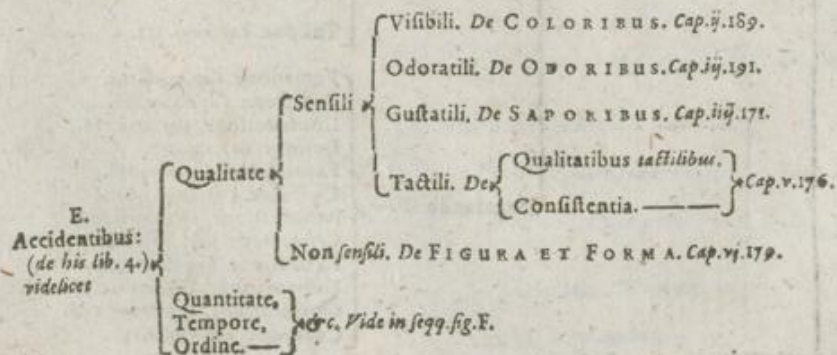
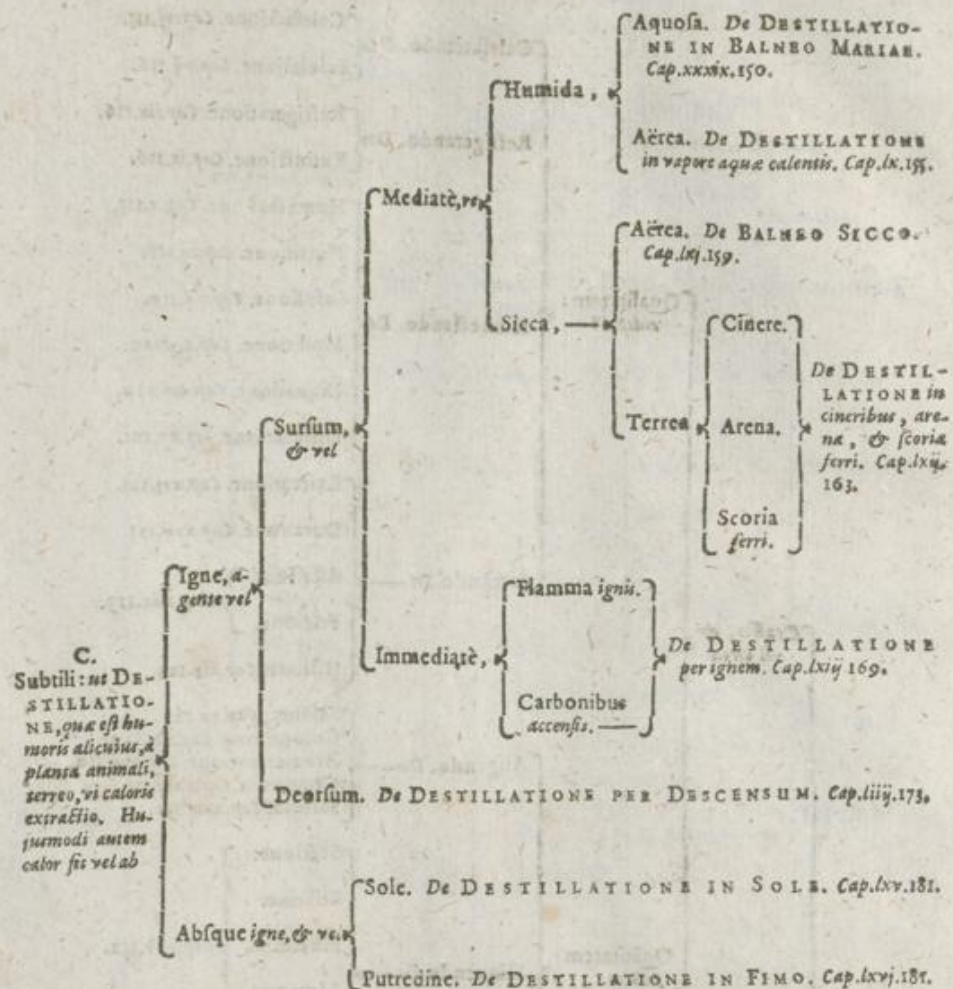
); (Pharma-

PRÆCIPUORUM DISPOSITIO.

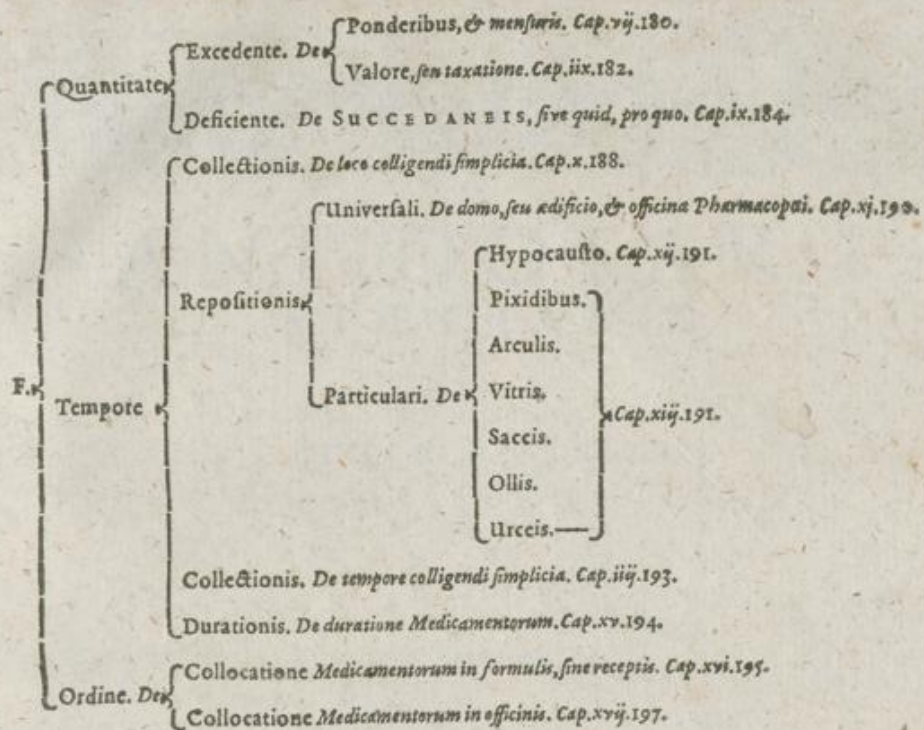
C. Subtili:

ANTIDOTARIUM CAPITUM

F. Qua-

PRÆCIPUORUM DISPOSITIO.

His itaque ordine positis, totum hoc generale Antidotarium in quatuor distribuemus libros, in quorum primo medicamentorum Materiam, tum qua natura, tum qua arte constat: in secundo Formam: in tertio Efficientem, & Finem: in quarto Accidentia tractabimus.

ANTIDOTARII SPECIALIS

PER
IO. IACOBUM WECKERUM
emendati & locupletati
LIBER I.

DE IGNE Sectio I.

IGNIS in medici- nae usum venit. Su- muntur enim me- dicamenta tum ab	[igne ipso veli.]	Cum flamma depascentes	Ligna.
			Sevum, Oleum, Butyrum.
	Sine flamma: ut ab ignitis	Carbonibus, Metallis, Lapidibus.	
Recrementis ipsius: ut de		Puligine, Cinere, Calce.	

IGNIS eligendus est flammæ ele-
vatae, ex quercu, vel ilice, vel fu-
bere, vel fago, vel salice, vel sar-
mentis vitium, non corruptis &
putridis, nō viridibus, & fumum
facientibus, nō vallofis, sed mon-
tanis & siccis factus. Talis namq; corpora sana
maximè tempore frigidiore, conservat, refrige-
rata calefacit, humectata siccat, densata laxat,
astricta & clausa rarefacit & aperit, aeris mali-
tiam corrigit, &c. Hippocr. & Galenus.

CANDELAE & LUCERNAE. In cubiculis fa-
norum vel ægrorum tēpore nocturno primum
locum habent candelæ, ex cera flava, recenti,
munda, deinde ex sevo taurino recenti, mode-
rato calore liquato, & colato, ellychnioq; puro,
albo & æquali, confectæ. Sic etiam lucernæ ex
oleo communi seu olivarum recēti, claro, mun-
do, & ellychnio bombacino, puro ac subtili, me-
liores habentur. Huiusmodi enim ad aërem te-
nebrosum illuminandum, vigilias producēdas,
cucurbitulasq; affigendas, &c. accommodatio-
res habentur. Quæ verò ex pinguedine ovina,
vel porcina, rancida, antiqua, adusta, impura, vel
ex oleo nucum, vel yeteri, rancido & immundo

A sunt confectæ, prosus sunt vitandæ. Quoniam
odorem spirant gravem, vitalemq; spiritum cor-
rumpunt, &c.

CARBONES IGNITI tum ad alimentorum
tum medicamentorum præparationem compe-
tunt. Eliguntur qui ex quercu, vel ilice, vel fago
sunt confecti, non humidi, non semiusti, & fu-
mum vel strepitum reddentes. Cæteri verò ex
salice, picea, vel pino, inutiliores. Galenus.

METALLA IGNITA meliora habentur pri-
mò ex auro, deinde ex argento, postremò ex fer-
ro. Cōducunt ad cauteria faciēda, carnem pu-
tridam consumendam, sanguinem promanan-
tem sistendum. Ex lapidibus verò ignitis, præfe-
runtur silicei, tales namq; ad sudores eliciēdos
sunt aptiores. Galenus.

FULIGO omnis exiccatoria est, ac proinde
terrestris est essentia, habens quasdam etiam
ignis, qui materiam combussit, reliquias: sed id
pusillum est. Porro tota ejus natura terrena est,
tenuium partium. Sed quæ speciatim in ea dif-
ferentia sunt, ex pro uita materia eveniunt: ex
acriore & calidiore, tali etiam proveniente fuli-
gine: ex dulciore, simili quoque & hinc fuligine
proveniente. Galenus.

Tempore
admodum
facile

Fuliginem Thuris sic facito. Forecipicula lucernis accensas singulatim thuris glebas, in novam fictilem ollam concavam imposito: & aëreo vase, in medio perforato, detersâ diligenter forde, obtegit: alteram admoveto, ex altera ejus parte, aut utraque, subjectis quaternum digitorum altitudine lapillis, quò faciliùs perspicì queat, si urantur: & quâ locus capax fuerit, glebulas alias supponito, & antequam prorsus prior gleba restinguatur, aliam imposito, donec sufficientem fuliginem videaris coëgisse. Continuo tamen externa aramenti partes spongia, aqua frigida madefacta, abstergantur: ita enim tēperato aris fervore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per levitatem decidua thuris cineribus admisceatur. Dersa itaq; fuligine, cinis cremati thuris festum subtrahendus est. Idem opus quoad fatifacitum tibi videbitur, obeundum. * Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones suspendit, ulcera purgat, cava explet, carcinomata listit. Simili modo e myrrha, resina, styrace, reliquisq; lacrymis fuligo excipitur ad eadē conveniēs. *Dioscor.*

Fuligo è liquida pice fit hoc modo. In lucerna nova, quæ ellychnium habeat, nonnihil picis insendito, lucernaque fictili vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, ut clibani esse solent, operito, & adoleti finito: consumptoq; liquore novum infundito, quoad sufficientem usui fuliginem collegeris. * Vis ei astringens, acrisque. Usui est ad pigmenta, quibus palpebras linunt, & venustant, & ad circumlisiones. Item ubi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles lacrymososq; oculos: insuper ad eorundem ulcerum non inutilis est. *Dioscorides.*

Fuligo pictoria, qua pictores utuntur, ex vitariis officinis colligi solet: siquidem ei palma tribuitur. * Vis ad astringendum & erodendum efficax: fracta, cum rosaceo cerato ad cicatricem perducit. *Dioscorides.*

CINIS, combustorum lignorum reliquæ sic nuncupantur, cōpositæ ex contrariis tum qualitatibus, tum substantiis. Habet enim in se partim terrenum, partim velur fuliginosum, quod

A Græcè dicitur *αἰθυράκις*, sive *αἰθυράκις*, sive quomodo cunq; quis appellare volet: atque hæc sanè partes sunt tenues, & quæ maceratis aqua cineribus, & percolatis, unâ asportantur atq; abeunt. Quod verò reliquum est, terrenum est, infirmum, & morfu carens, calida facultate in lixivium deposita. Sed non omnis cinis eadem temperatura præditus est, sed pro combustæ materiæ diversitate variatur. *Galenus.*

SARMENTORUM CINIS urendivim habet: cum axungia autem vel oleo illitus, fractis nervis, articulorum collisionibus, & nervorum nodis prodest: cum nitro & aceto exerecentias carnis in seroto reprimat. Serpentium eanumq; moribus illitus ex aceto medetur. Crustas obducentibus medicamentis admisceatur. Fit ex eo lixivium contra præcipitationes & fungorū venena, cum aceto, sale & melle. *Dioscorides.*

Calx cinetis quædam species est: fit hoc modo. Marinorum buccinorum testas igni condito, aut ferventi clibano nocte dimittito: postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito: sin aliter, iterum urito, usque dum vehementer inalbuerint. Dein ubi in aquam frigidam demersæ fuerint, in fictile novum conjicito, & exactè pannis operiens, noctem unam cōquiescere finito: manè eam extrahens, ubi perfectò omni opere elaborata fuerit calx, recondito. Fit & è lioralibus calculis igne crematis, nec non è vili & fusaneo marmore, & lapide calcario. * Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens: quibusdā aliis immista, ut adipi, oleo, coneoquendi vim assumit, mollit, & dissipat: ulcera ad cicatricem perducit. Efficacior existimatur recens, nec aspersa aquis. Porro calx elota, medicamen est, citra morsum desiccans, magisque, si bis terve lavetur. *Diosc. & Galenus.*

Calx testarum ovorum, & limacum.

TESTAE ovorum, aut limacum reverberentur igne acerrimo per triduum, donec reducantur in calcem candidissimam. Si dum calcinantur, aspergantur aceto, calx levior reddetur, & ad vires suas exerecendas aptior. *Quercetianus.*

DE AERE, Sectio II.

popel.

371/2/2
popel

Maxim
vires, a fine
Lod.

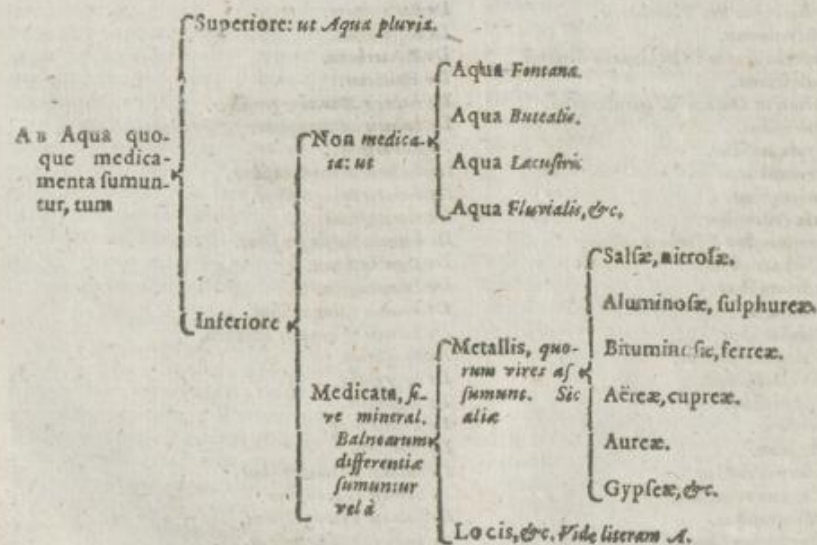
A Ex tum corporum tum spirituum nostrorum elementum est. Eligendus est purus, lucidus, non qui stagni, nec paludis halitus est perturbatus, nec ex profundo specu pestilentem auram spirat: nec qui ex eloacis, quæ magnam aliquam urbem aut numerosum exercitum purgant, vitium contraxit: nec qui ex animalium, olerum, leguminumque putredine aut fimo conquinatur: nec qui ob stagnum, vel flumen vicinum nebulosus est: nec qui editis undiq. montibus in cavo loco clausus nullum recipit perflatum: nec qui vicinus est aquis, in quibus linum & canabis macerantur: sed qui purus omnino est, temperatis quidem hominibus, & temporibus temperatis, ab oriente, æstate, & calidioribus temperaturis à septentrione, vel occidente, hyeme verò & frigidioribus naturis à meridie vel oriente spirans. Quòd si aliquando sua qualitate excedat, vel substantia variet, ita ut nobis fuerit adversus, frigidus quidem corrigendus est tum ignibus ex quercu vel ilice, tum aquis, vel decoctis rerum calidarum, vel suffumigiis, ex ladano, thure, sandaracha, styrace, gallia moschata, &c. Calidus verò contemperandus, vel foliis salicis, vitium, quercus, floribus rosarum, violarum, nenupharis, per cubicula stratis: vel aqua rosarum, nenupharis, & aceto & santalis: vel aqua & aceto aspersis. Quòd si corruptus vel putris fuerit aer, emendandus est tum ignibus majoribus ex quercu, vel lignis juniperi, vel rosismarini, vel citri, citroni, vel myrrhæ, &c. tum suffumigiis odoratis, ex citro, junipero, vel aceto rosaceo, vel caphura, &c. * Cæterum frigidus aer, cujusmodi est septentrionalis, condensa-

fat, corroborat, indurat, concoctionem iuvat, aerem pestilentem sanat. Calidus verò rarefacit, laxat, poros aperit, humores agit, spiritus resolvit, sudorem provocat, concoctionem impedit, virtutem dejicit, febres ardentes gignit, &c. Humidus, ut meridionalis, humectat, sensus gravat, recidivationem facit, febres putridas & pestiferas generat. Siccus cutim exiccat, &c. Hippocr. Galenus & Avicenna.

B В А Л Н Е У М æreum, quod Laconicum, & Calidarium vel Sudatorium vocatur, fit vel à vaporibus calidis & siccis ab igne accenso sublatis, (Barbaris stufa sicca dictum) vel à vaporibus calidis & humidis, ab herbis in vase aliquo decoctis, aut aqua supra ignitos lapides respersa (stufa humida Barbaris appellatum.) * Sordes corporis abstergit, materias per totum corpus tum calefacit, tum verò fundit: præterea quæ inæqualia sunt, æquat, & cutim laxat, & multa quæ detenta sub hac fuerunt, vacuat, ut merito sanè exercitii interdum neglecti vicem supplere queat. Valet præterea contra humidos & frigidos morbos, tumores laxos, podagram frigidam, scabiem humidam, morbum Gallicum, crassitiem & pinguedinem, hydropem, inflationem, calefacit, exiccat, extenuat, consumit, senibus prodest, sudorem evocat. At nocet laconicum capiti, oculis, pulmone & pectore, nervis, frigidis & siccis, calidis & siccis, gracilibus, consumptis, jecori, vulneribus, & ulceribus, digestivæ facultati: item sitim auget, & ventrem

D constipat. Fuchsius, & alii.

DE AQUA, Sectio III.

A Locis, in quibus scaturiunt, & nuputa in	{	Germania:	Thermae { <ul style="list-style-type: none"> Curienfes, Lotharingæ, Badenæ, Ferinæ. Cellenfes, Acidæ, Au, Embs, Alfatia, Boëmia. Wisbaden, Gastein, Abach, &c.
		Balneæ { <ul style="list-style-type: none"> Wembdingenfes, Huberbadenfes, Sultzenfes. Badenvvilenfes, Watvvilenfes, Villingenfes. Brintzbachenfes, Glotterbad, Zuckenthalenfes, &c. 	
		Italia:	{ <ul style="list-style-type: none"> Balneum Aponi. Balneum Porretanum. Balneum de Corfeno. Balneum sanctæ Mariæ. Balneum de Aquis. Balneum de Petriolo. Balneum de Groia. Balneum urbis veteris. Balneum montis alti. Balneum Aquense. Balnea Sicula. Balneum de Aquario. Balneum Carpenfe, &c.

EIVS ITAQUE CAPITA HÆC SUNT.

De aqua potabili.	De balneis Kibbadenfibus.
De balneo aquæ dulcis calido.	De Glotterbad.
De balneo aquæ dulcis frigido.	De balneo Zuckenthalenfis.
De aquis mineralibus sive thermis.	De balneo Fogispbergenfi.
De balneis faſis.	De balneo Sultzenfi.
De balneis niſiſis.	De balneis Agrinis.
De balneis alutinoſis.	De balneis Pberkingenfibus.
De balneis ſulphureis.	De balneis Nideravrenſibus.
De balneis bituminofis.	De balneis Deynachenfibus.
De balneis ferreis.	De balneis Fedevinis.
De balneis cupreis.	De balneis Antigaſtrenſibus.
De balneis aureis.	De balneis Bickenfeldenfibus.
De balneis gypſeis.	De balneis Treuvenſibus.
De balneis mixtis.	De Niderborn & Oberborn.
De balneis Curienſibus, ſive Pipevinis.	De Condeythal.
De Badenſis Lotharingiſis ſive Plumbariis.	De Baſſenheim.
De Badenſis Helvetiorum.	De Keſſelbrun.
De Badenſis inferioribus in Marchionatu Badenſi.	De Ponerborn.
De Badenſis Auſtriaciſis.	De Hailbron.
De Balneis Ferinis in Ducatu Wiſtenbergenſi.	De balneis Annabergenfibus.
De balneis Cellenſibus.	De balneis Aquenſibus.
De balneis Geppingenſibus.	De Bellerthal.
De balneis Arvenſibus.	De balneis Bertringenſibus.
De balneis Embſenſibus.	De balneis Bringenſibus.
De balneis Geberwilenſibus.	De Bwertzheim.
De balneis Caroliniſis ſive Ellenbogenſibus.	De balneis Dalſingenſibus.
De balneis Wiſbadenſibus.	De Dunkelbrun.
De balneis Caſteinenſibus.	De Ebenhauſen.
De balneis Abbehenſibus.	De balneis Etingenſibus.
De balneis Wembdingenſibus.	De balneis nominatis Flicchen.
De Hubbad, ſive Huberbad.	De lungbrun.
De balneis Sultzenſibus.	De Keſſerwaſſer.
De Sultzbergſibus.	De Kiſſingen.
De balneo Sultzbrun.	De Kronenberg.
De balneis Badenvvilenſibus.	De Leonſtein.
De balneis Watvvilenſibus.	De balneis Lantbacenſibus.
De balneis Villingenſibus.	De balneis Leuſenſibus.
De balneis Brintzbachenſibus.	De balneis Leunigenſibus.
	De balneis Loſſingenſibus.

De

De balneis Merisdorf.
De balneis Montebaur.
De Neubad.
De balneo Saurenthal.
De balneo Spiegelbergensi.
De balneo Schueningensi.
De balneo Sylvestri.
De balneis Teplicis.
De balneis Pberlingensibus.
De balneo Willachensi.
De balneo Waldsborn.
De balneo Weringensi.
De balneo Wolckensteinensi.
De Zollerbad.

De balneis Patavinis.
De balneo Porretano.
De balneo Corseno.
De sancta Maria in bagno.
De balneis de Aquis.
De balneo Petriolo.
De thermis Grotinis.
De thermis apud urbem veterem.
De balneis Perusinis.
De balneis montis Catini.
De balneis Aquensibus.
De balneis Siculis.
De balneis Aquariis.
De balneo Carpenfi.

De Aqua potabili.

AQUA optima est, quæ pura, limpida, omnis saporis expers, gustu jucundo, clara, pellucida, tenuis, levisque reperitur: necnon quæ igni admota cito calefit, remota verò ocyllimè frigescit, & in qua carnes & legumina celerimè coquantur: quæ deniq; æstate frigida, hyeme verò tepida existit, celeriterq; præcordia pertrahit, & sine ulla ventriculi molesta labitur, & secedit. Talis autem ea esse solet, cujus fons ad orientem Solis erumpit, curritq; super lapides, aut arenâ, aut purissimam terram. Omnium tamè præstantissima est pluvialis, eaque præsertim quæ in fine æstatis, vel principio autumnii, vel etiam media æstate pluit, silente cælo. Huic ferè illa respondet, quæ eodem tēpore cum tonitruis descendit. At ea, quæ maxima ætatis ac ventorum procella, terrifico tonitruum, fulgurum, & grandinis impetu, ex velociter concitatis nubibus cælo demittitur, in humanæ vitæ usum admitti non debet. Porro aqua cisternarum non æquè commendatur, tum quòd miscella quædam sit diversarum aquarum, quæ in diversis anni temporibus inibi colliguntur, ex pluvia, ex grandine, & nivibus hyemali tempore in testis colliquantis: tum quòd aquæ omnes stationariæ putrefactioni facile sint obnoxie. Putealis præterea aqua tertium in bonitate locum habet: gravis quidè est, atq; conficitur, nec omnis putredinis expers: verum tamen tantò minus fuerit damnanda, quanto frequentius hauritur, vel si è subterraneo fonte scaturiat. Sequuntur lacustres & palustres: quæ omnino sunt improbandæ, nisi coctæ, vel igne fuerint destillatæ. Fluvialis deniq; probatur, in qua nulla animalia putrefacta, nulla excremèta, nulla urbium sordes inesse sentiuntur, &c. Galenus.

De balneo aqua dulcis calido.

BALNEUM calidum aquæ dulcis confert alopecie, appetitui canino, alvo obstructæ, capitis dolori, calori externo, cholericis, & morbis calidis, colicæ, phthisi, pulmonis vitii, pleuritidi, hæcticis, hæmorrhoidibus obstructis, lassitudini membrorum, extenuatis, consumptis, morbis siccis, splenicis, melancholicis, siti, vigiliæ, ventris fluxui, ulceribus, tertianis, quartanis, fluxibus omnibus, mensibus obstructis, mulieribus,

A infantibus, senibus, scabiei, pruritu, omnibus cutis vitii, nephriticis: emollit corpus, & membra, humores liquat, & evacuat: corpus & membra humectat: indurata resolvit, impinguat: vocem clarificat, urinam movet: calorem nativum & humorem auget: somnum conciliat: carnem & cutem restituit naturali temperamento: cibum distribuit: mundificat, & abstergit. Sed usus ejus immoderatus cordi nocet, syncopen inducit, appetitum dejicit, nauseam movet, jūcturas laxat, & debilitat, calorem naturalem resolvit: corpus & membra laxat, humores movet, & ulceribus nocet, &c. Galenus & alii.

De balneo aqua dulcis frigido.

BALNEUM aquæ dulcis frigidum valet contra morbos calidos & siccos, febres omnes siccas, convulsionem, spasmus, sanguinis profluvia quæcunque, cutis sordes, menstruorum fluxum nimium, & rubeum, & cholericum, articulorum dolores, & podagram. Prodest juvenibus, & carnosis: totum corpus refrigerat: cutem densat: digestionem confortat: vires roborat. Sed frigidum balneum nocet maximè pueris, & crescentibus, gracilibus, mulieribus, senibus, imbecillis, nervis & juncturis debilibus, pectori, cordi, stomacho frigido, & imbecillo, intestinis, renibus, matrici, hominibus frigidis & humidis, morbis omnibus frigidis & humidis: calori nativo, vulneribus & ulceribus, hæcticæ: item oppilat, & consipat. Idem.

De aquis mineralibus sive thermis.

AQUÆ minerales seu THERMÆ, Balnea naturalia dicuntur, quæ per se aut sponte, vel naturaliter scaturiunt: alioque nomine, eò quòd illis insit calefaciendi facultas, thermæ vocantur. Sunt autem quædam salsa, quædam nitrosa, quædam aluminosa, quædam sulphurea, nonnulla bituminosa, aliqua ferrea, aliqua urea, aliqua cuprea, aliqua aurea, quædam ex pluribus horum mixta, &c.

De balneis salis.

BALNEA salsa ad frigidas & humidas intemperies, & ad ejusdem generis morbos conferunt. Proinde medentur hydropticis, frigidis nervorum doloribus, podagræ, resolutioni, asthmaticis: pectoris fluxiones cohibent: ventriculo frigido & humido conferunt, & tumoribus laxis,

pituitosis, scabie infectis, capiti thoracique fluxionibus obnoxio, &c. Valent præterea contra spasimum & convulsionem, matricem frigidam & humidam, vesicam & nervos, renum ægritudines, testiculorum inflationem, menstrua alba, sterilitatē, ulcera, tormina, stasus & dolores ventris, laxitatem membrorum, calculum, articulorum dolores, humorum putrefactionem, nervorum contritionem, casum, epilepsiam, aurium dolorem, vulvæ casum, splenis duritiem, stomachi dolores frigidos, carnem superfluā, scabiem, impetiginem, &c. *Galen. & alii.*

De balneis nitrosi.

NITROSA balnea à sillis, facultatibus non differunt, nisi quod in omnibus illis valentiores sunt, non adeo tamen adstringunt, sed valenter abstergunt, quare & scabiosos mundant, & aurium ulceribus medentur, incertosq; earum sonos atque tumores discutunt. Conferunt præterea capiti, thoraci, fluxibus, ventriculo pituitoso, ac humido, hydropi, tumoribus laxis, nervorum vitis, defluxionibus ad pectus, pruricui, furfuribus, visui, paralyti, nervorum torsionibus, surditati, ventris doloribus, vermibus, carni excrescenti, ulceribus, venenis. *Galen. & alii.*

De balneis aluminosis.

ALUMINOSA balnea, ad sanguinis rejectiones, ventriculum vomiturientem, hæmorrhoidas immodicè profluentes, mulieres, quæ inordinatè purgantur, & quæ frequenter abortiunt: ad eos deniq; qui immodico sudore resolvuntur, & tibiarum varices profunt: Exiccant valdè, calefaciunt, consolidant, coagulant. Valent adversus rictus, hydropem, tormina, ulcera maligna & putrida, articulare morbum, sputum sanguinis, sudores superfluos, dyspepsiam, varices, ulcera vesicæ, tumores laxos, item valent contra fluxum sanguinis, & aliarum superfuitatum, visus obscuritatem, stomachicam, testiculorum dolorem, herpetem, esthiomenū, apostema coriosum, ignota diffusionem, carnem superfluam, & omnes morbos frigidos & humidos. *Gal. & alii.*

De balneo sulphureo.

SULPHUREA balnea calefaciunt, nervos emolliunt, dolores mitigant, stomachum enervant & subvertunt, omnia cutis vitia exterunt: hydropticis, albis, leucis, impetiginibus, ulceribus antiquis, articulorum defluxioni, lieni indurato, jecori, utero, resolutionibus, coxendicibus & scabiei subveniunt. Siccant præterea vehementer, & in quarto gradu, resolvunt, aperiunt, attrahunt, consumunt, attenuant. Profunt ventriculo, nervis frigidis & humidis, scabiei, spleni, calculo, tenebrino, jecori, matrici, lumborum doloribus, morbis frigidis & humidis, resolutis, paralyticis, contractis, retinulis, & nervorum doloribus, tumoribus articulorum, & eorum morbis albis, epilepticis, lunaticis, surditati, & obliquo, & contractis, & alii, pectus, sanie, asthmati, venenis, hydropi, ictericis, &c.

De balneis bituminosis.

BITUMINOSA balnea caput replēt, sensuum instrumenta lædunt, enixè tamen calefaciunt, & prolixè molliūt, si quis diutius immoretur, præfertim uterum, vesicam & colum præterea aqua intercute affectis peridonea sunt. *Galenus.*

De balneis ferreis.

INFRIGIDANT, exiccant, stypticant. Profunt calidis & humidis morbis, asthmati, podagræ, & articulorum dolori, ventriculi debilitati & mollietati, aurium sanie, fluxui stomachico, hydropi, colicæ, fluxui mensium, & urinæ, hæmorrhoidibus, ani egressioni, venenis, &c. *Fuchsus, & alii.*

De balneis cupreæ, & aræ.

BALNEA cuprea & aræ calefaciunt, siccant, abstergunt, resolvunt, incidunt, stypticant, incarnant, mundificant, consolidant, constringunt. Proinde articulorum doloribus, podagricis, asthmaticis, nephriticis, ulceribusq; malignis, oculis, ori, tonsillis, & uvæ auxiliantur: conferunt morbis frigidis & humidis, laxitati, & rupturæ membrorum, contusis membris, vulneribus male curatis, cutis malis, carbunculo, carni excrescenti, visui, carni superfluæ in naribus, vel ano, hydropi, alvo consipatæ, &c. *Fuchsus, & alii.*

De balneis aureis.

BALNEA aurea calefaciunt, & siccant. Proinde doloribus colicis, volvulo, fistulis, podagræ ac malignis ulceribus succurrunt. Profunt item ventriculo frigido, calculo, rupturis, oculorum vitis, scabiei & lepræ, cutis malis, cordi, ejusq; tremori, & affectibus, oris fetori, &c. *Fuchsus & alii.*

De balneis gypseis.

BALNEAE gypsee infrigidant, exiccant, conglutināt, oppilat. Prosunt fluxui sanguinis è naribus, ophthalmicæ, menstruorum fluxui, & aliis omnibus fluxionibus, calidis & humidis morbis, &c.

De balneis mixtis.

BALNEA quæ ex mixtis qualitatibus constant, pro cuiusq; vincētis qualitatibus ratione agunt. Proinde ex jam commemoratis facillimè omnium Germaniæ nostræ thermarum facultates dijudicare licebit, modo mixturæ ac constitutione illarum perspectâ habeamus. Quare ne quid hac in parte desiderari possit, breviter earundem, potissimum earū, quæ cæteris antecellere videntur, mixturæ & vires exponendæ sunt. *Fuchsus.*

De thermæ Germaniæ, & primò de balneis

Curientibus sive Piperinis.

IN CURIENTIBUS dicecisi thermæ sitæ sunt, quæ Germanis Pfefferbad dicuntur: hoc est, piperina balnea. Constant mixtura auri, sulphuris, terræ, aris, & neri. Harum aqua non continuò manat, sed tertio die Maji erumpit, decimo verò quarto Septembris iterum sese subducit. Mirifice dolori capitis confert, memoriam roborat, visum auditumque acuti cerebri obstructiones ac nervorum aufert, articulorum doloribus, ulceribus, hæmorrhoidibus succurrit. Valent præterea ad articu-

articulorum resolutionem, tremorem artuum, manuum, pedumque, lassitudinem membrorum, phthisim, febres inveteratas, apoplexiam, paralysis, resolutiones linguæ, ac oris, spasmodum, podagram, lateris dolores, cordis palpitationem, ictus, percussiones, ophthalmiam, surditatē, maniam, veterinū, chirastrā, artuum dolores, membra fracta, luxata, contracta, convulsa, & sugillata, ulcera maligna, & malè curata, scabiem, impetiginem, elephantiasim, lepram recentem, vulnera malè curata, calculos renum & vesicæ, uteri affectus varios, & inveteratos, renum vitia diuturna, vesicæ mala vetera, caneram, fistulam, anthracem, ficos, scirrhos, luxationes vertebrarum, mammillarum ulcera, epilepsiam, mensium intemperiem, cōsumptos à morbo, obstructions cerebri, jecoris, lienis, & nervorum, ictus, quartanam, hydropem, &c. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Lotharingiæ, sive Plumbariis.

In **LOTHARINGIÆ** montanis balnea sunt, quæ Plumbaria quasi plumbea, ob nimirum copiosam plumbi mixturam, vocantur. Constant ex plumbi, sulphuris, & alumini mixtione. * Auxiliantur malignis & curatu difficilib. ulceribus, cancro, phagedænis, fistulis, elephantia recens cœpta, & omnibus cutis vitiiis. Valent præterea contra capitis fluxiones, scabiem, pruritum, impetiginem, intertriginem, vulnera malè curata, membra rupta, contusa, & resoluta, torporem membrorum, artuum dolores, lassitudinē membrorum, imbecillitatem panaricium, fluxiones partium corporis, paralysis, contusionem, inflammationem, uteri affectus frigidus, humidus, strangulatum, renum morbos, vesicæ agritudines, fluxiones, febres inveteratas, & recetēs, menses albos, sterilitatē, hæmorrhoidas obstructas, & humidus morbos omnes. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Helvetiorum.

Haud procul à **BADENIIS** Helvetiorum salubres thermæ habentur, quarū mixtura constat ex copioso sulphure, & exiguo alumine. * Pro sunt ad frigidās ac humidās capitis & cerebri passiones, lethargum scilicet, amissam memoriā, & similes. Calefaciunt & exiccant ventriculū, ejusq; concoctionem juvāt, jecoris & lienis obstructions tollunt. Detentos menses evocant, & sterilitatem auferūt. Mulieribus præterea magis quàm vitis cōferunt: Item pectoris angustias profunt, asthmatis, dysuriæ, stomachi affectibus, phlegmaticis, intestinorum obstructionibus, colicæ passioni, catarrhis frigidis, coryzæ, rheumatis, defluxionibus ex capite, sensibus roborandis & curandis omnibus, visui, vertigini, oculorum suffusioni, & fluxioni, auditui, & odorati, concoctioni malæ, cibi fastidio, renum vitiiis, calculo, defluxionibus hæmorrhoidum immodicis, nervorum, musculorum, tendinum, & ligamentorum affectibus, viscerum obstructionibus, suffocationi matricis, & præcipitationi, ac emoræ è loco suo, doloribus matricis in gravidis, mulie-

rum omnibus morbis, dolori articulorum, chirastræ, podagræ, ischia dicis, membris inrigidatis, contractis, dolentibus, scabiei, pruriti, impetigini. Nocent contrā calidis & sicci temperamenti, & morbis. *Fuchsius, & alii.*

De balneis in Marchionatu Badensi.

In inferiori **BADENIA**, ubi Marchio Badensis residet, sunt balnea miræ efficacitæ, quorum mixtura ex sulphure, sale & alumine existit. * Cōferunt difficilē spirantibus, & asthmaticis, doloribus articulorum, & podagræ, à frigidis humoribus ortis, hydropicis, uteri morbis frigidis, albis potissimum mensibus: conceptionē promovent, sterilitatemq; remouent: & in summa, uteri malis frigidis & humidis, præ cæteris balneis minuscè conveniunt: ulceribus & cutis vitiiis medentur. Profunt præterea contra destillationes & defluxiones à capite ad pectus, fluxiones aurū, & oculorum, tinnitum aurium, hydropem, matricis frigidus affectus, vulnera, mammillarum ulcera, podagram, chirastram, ischiada, tremorē membrorum, torpida membra, spasmodū, articulorum dolores, nervorū rigores, humiditates, stupores & tremores, ventriculi frigidam & humidam intemperie, jecoris & lienis infirmitates frigidas, abortum, uteri, & ani prociidiam, intestinorum dolores, crurum inflationes, scabiem, impetiginem, cutis vitia, pruritum, squamas, excoarationem, morbum Gallicum, cachexiam, renum dolores, urinæ difficultatem, colicam, catarrhum, omnes frigidos ac humidos morbos hepatis, lienis, & ventriculi: profunt item omnibus hominibus frigidis & humidis. *Idem.*

De balneis Austriacis.

In **BADEN** oppido Austria scaturiunt aquæ calidæ multum sulphurata, parum nitrosæ, ac aluminosæ, Antegaltæ nominatæ. Valent autem ad frigidos, humidos, & pituitosos morbos, thoracis phlegma, jecoris scirrhū, stomachi, intestinorum & matricis mala, colicam, lumbricos, hydropem, menses retentos, menses albos, capitis dolorem, veterinū, memoriā amissam, vertiginem, resolutionem nervorum, aurium flatus, & sonitum, surditatem, podagram frigidam, articulorum imbecillitatem, canerū, erysi pelas, ulcera maligna, & serpētia, & erodentia, ani rimas, & ulcera, ruptis & contulis membris. *Rulandus.*

De balneis Ferinū in ducatu Wirtembergensi.

In ducatu **WIRTEMBERGENSI** haud procul à **Thaib** oppidulo, sunt thermæ, quæ à **Martiana** sylva **Witthad** hoc est, ferinæ nominantur: ex eadem qua priores mixtura cōstant. Sunt tamen qui cupri & nitri mixtionem accedere putent. * Vivè capitis passionibus frigidis, paralysis, convulsioni, stupori, & similibus auxiliatur, instrumenta sensuum roborant, tinnitū aurium, jecoris & lienis obstructions tollunt, hydropicis & icterolaborantibus, renum & vesicæ calculis, ventriculoq; succurrunt, appetentiam excitant, & ferè

omnia, quæ Marchionis thermæ, possunt. Viris tamen magis, quàm mulieribus competunt. Sunt præterea salubres fluxionibus, & humiditati capitis, oblivioni, pectoris angustia, asthmatis, sputo sanguinis, empyemati, oculorum lippitudini: profunt calculis mirificè tam renum, quàm vesicæ, obstructionibus jecoris & lienis, hemicranie, contractis, tremulis, vetriculi ardoribus, & statibus, ventriculo & intestinis crassis & pituitosis humoribus repletis, lassitudini, fastidio cibi, urinæ retentioni, stranguria, colicæ, podagra, scabiei, ulceribus dolorosis, cutis vitiiis, & externis corporis vitiiis omnibus. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Cellensibus.

Haud procul à Martiana sylvæ CELLENSIS sunt thermæ, quarum mixtura ex modico sulphure, alumine & cupro constat. * Succurrunt diuturnis febribus ex pituitosis simul & biliosis humoribus, ortis, ulceribus diuturnis & malignis, articularum doloribus, appetitæ caninæ: ac præ cæteris thermis conveniunt calidis & siccis temperamentis. Valent contra calculos, dysenteriam, fluxusque alios ventris, marasimum, pectoris angustiam, pleuritidem, peripneumoniam, tussim siccam, & asperam, urinæ ardores, defluxiones, bilem utranque, maniam, melancholiam, icterum, quartanam, hydropem, vomitum, vetriculi intemperiem frigidam & humidam, ejusque humores, mordicantes uteri & renum inflammationes, arthritin, narium sanguinis fluxum, menses immoderatos, obstructiones jecoris & lienis, cholericæ mala, vulnera incurabilia, lassitudinem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneis Geppingensibus.

IN WIRTEMBERGENSI ducatu ad Geppingam oppidum thermæ sunt, quæ Germanicè Gaurbrunn hoc est, acidus fons appellantur. Ex acidis, quibus exigua sulphuris accessit portio, harum mixtura constat. * Profunt partibus corporis luxatis, ideoque vetriculum ac jecur potissimum corroborant. Hydropicis & regio morbo correptis, humoribus putrefactis, volvuloque opitulatur. Lumbricos quoque si bibantur, enecant. Profunt præterea contra omnes obstructiones renum, & vesicæ, putrefactiones, inflammationes hepatis, splenis ardores, testium inflammationes & tumores, febres tertianas, iliacam, fluxus ventris, menstruorum fluxum superfluum, colicam biliosam, inappetentiam, lumbricos, ulcera, scabiem, pruritum, spirandi difficultatem, pectoris compressionem, sitim, sanguinis fluxum ex naribus, aliisque locis, vetriculi imbecillitate, omnes morbos cholericos, omnes morbos, tam internos quàm externos, ortos ex putrefactione: semen augent, & Venærem stimulant. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Avenensibus.

THERMÆ, quæ in AV sunt, prope Roteaburgam ad Nicerum situm, similem cum modo dictis mixturam obtinent: copiosiore tamen sulphuris portione constant, ideoque minus prioribus acidæ: quo etiã nomine calidiores existunt, ma-

A joriq; exiccandi eorum quæ in partium cavitatibus delitecunt, facultate prædita. Proinde profunt tremulis, convullis, contra stis, podagra, chira-græ, ischiadi, omnibus obstructionibus jecoris & lienis, hepaticis, splenicis, ictericis, febribus cholericis, putrefactionibus, omnibus morbis ex putredine ortis, hydropicis, ructui, inappetentiæ, vomitui, vetriculo vitioso, catarrhis, nephriticis, vesicæ malis, apostemati matricis, ejusque tumori, dolori, & aliis vitiiis. Conferunt quoque matrici ascendenti, vel descendenti, obstructæ, refrigeratæ, sterilitati, nervis induratis, refrigeratis, colicæ, iliacæ, lumbricis, torminibus, ulceribus, tumoribus pituitosis, scabiei, pruriti, & cutis vitiiis aliis, omnibus denique morbis phlegmaticis. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Emsensibus.

IN FINIBUS lacus Podmici, quem Constantensem vocant, thermæ habentur, EMSIS dictæ, aluminis & niri mixtura participant. * Conferunt doloribus capitis, nervorum resolutionibus à coli doloribus factis, & ulceribus malignis. Valent præterea contra hepatis & renum, vetriculique, fervorem, nervorum, & articularum dolorem, & duritiem, menses inordinatos, sterilitatem, abortum, scabiem, & cutis vitia. Porro non procul à Lanstein oppido ultra Rhenum profluunt aquæ calidæ, Ems appellatæ: constant autem ex sulphure, alumine, chalcantio, & nitro: quæ faciunt contra sensuum defectus, asthma, humores crassos, pituitosos ac tenaces, spirandi difficultatem, colicam, anirhagadias, rimasque: valent præterea contra rimas pudendi muliebris, vetriculi flatum, & fluxiones, resoluta membra, renum lapides, matricis mala frigida, sterilitatem, ulcera vetusta. Profunt quoque abscessibus frigidis, podagra, arthriticis, fluxui ventris, impotentia naturali, infixis corpori, scabiei, pulmonis vitiiis, nervorum contractioni, & cutis vitiiis, &c. *Idem.*

De balneis Gebersvilenensibus.

IN ALSATIA prope Gebersviller thermæ sunt, quæ ex mixtura aluminis, niri & ferri constant. * Opitulatur lienosis, quartana laborantibus, ulceribus sordidis, & omnibus vitiiis cutis. Sanant præterea melancholiam, vigiliam, vetriculi imbecillitatem, menses albos, capitis mala, lepram recentem, morphæam, verrucas, herpetem, tussim antiquam, impetiginem, scerpiginem, pustulas parvas, nodos, cancerum, & scabiem. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Carolinæ, sive Ellenbo-genensibus.

APUD ELLENBOGIUM in Bohemia oppidum thermæ, sulphuris & aluminis mixturam obtinent. Curant glandulas, stummas, genuum tumores, paronychias, coxarum dolores, ungulum scissuras, paralytica & contracta membra, capitis dolorem frigidum & humidum, lethargum, carum, memoriæ corruptionem, dolorem spinæ, vertiginem, renum & vesicæ calculos, stuporem,

porem, morbum arthriticum. Profunt quoq; catarrhis, spasmo, epilepsia, apoplexia, ventriculo frigido, obstructionibus pulmonis, jecoris, & lienis. Sanant nephriticos, renum vesicæq; exulcerationes, colicam, vermes, morbos pituitosos: maciem inducunt: apostemata, œdemata, & scirrhos curant. Valent præterea contra panaritium, menses albos, matricis affectus frigidos, sterilitatem, tumores crurum: sanant ulcera magna, putrida atque erodentia, lepram, impetiginem, scabiem, pustulas, alphas, & cutis sordes. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Wubadensibus.

WUBADENSES thermæ ex sulphure, alumine & exiguo nitro constant. *Fuchsius.* * A Moguntia ultra Rhenū unum miliare distant Wisbadenses thermæ, calidæ: quæ constant sulphure, alumine, & paucis nitro. Proinde optimè valent cõtra refrigerata & debilitata membra, nervorum rigores, scabiem omnem, cutis vitia, impetiginem, serpiginem, vitiliginem, maculas cutis, exulcerationem. Curant asthma, spirandi difficultatem, ambustionem, hydropem, urinæ retentionem, dolores articularum frigidos & humidos, paralytim, contractionem, lepram incipientem, contractionem rugarum: sensus acuant, corruptâ rationem persanant. Profunt præterea tussi, phthisi, singultui, bulimo, podagræ & chiragræ: lapidem renum, & vesicæ expellunt, matricis frigidus morbos tollunt. Valent deniq; adversus mensium fluore, defluxiones capitis, & omnes frigidos & humidos morbos. *Rulandus.*

De balneis Casteinensibus.

IN BAJARIA sunt thermæ, quas Castein nominant, quibus vehemens astringentia facultas inest, ideoq; omnia corporis excrementa dissipant & absumunt. Impregnandi facilitatem pariunt, & ne abortiant gravidæ, prohibent. *Fuchsius.* In Diceclesi Sultzburgica Bavarie sunt thermæ calidæ, quas Gastein, sive Castein nominant: inficiuntur calce pyritum, antimoni, sale, nitro, auro, item argento, ac ære. Valent autem contra vertiginem, carum, lethargum, coma, obscuritatem visus, alopeciam, splenis duritiem, icteritiam & flatum. Sanant uterum vitiosum, sterilitatem, ozœnam narium, menses retentos, nimium fluentes, & albos. Profunt colicis, imbecillis à morbo, podagricis, paralyticis, calculosis & leprosis. Curant præterea spermatis defectum, & impotentiam, mammillarum duritiem ac tumorem, alphas, papulas, cutis vitia, ulcera putrida & erodentia, abortum, fluxiones, omnesq; morbos humidos. *Idem.*

De balneis Abudiacis.

THERMÆ sunt etiam apud Abudiacum Bavarie castellum supra Reginoburgum, quæ sulphuris, aluminis, & nitri mixturam obtinent. Odore ova fixa referunt. * Faculitates earundem, ut reliquarum, exiis quæ dicta sunt, abundè constant. *Fuchsius.*

De balneis Abechenfisibus.

APUD ABACH in Bavaria prope Ratisbonam sunt thermæ calidæ, imbutæ sulphure, alumine ac nitro: quarum usus est * valere contra calculum vesicæ ac renum, catarrhum, melancholiam, cordis tremorem, syncopen, cardiacam passionem, hydropem. Curat quoq; ulcera, fistulas, scorbutum, omnis generis scabiem, oculorum lippitudinem, gingivarum putredinem, dentium dolores, uteri vitia, tumores & scirrhos. Profunt præterea ischiadicis, podagricis, apoplecticis, paralyticis, sanguini concreto, vomitui, morbo Gallico. Secundas & scetum mortuum expellunt: surditatem, contractionem membrorum & aurium ventositatem curant: valent deniq; adversus venena, frigoreq; affecta membra. *Rulandus.*

De balneis Wembdingensibus.

HAUD procul à Wembdinga Bavarie oppido in pratis aqua scaturit sulphure, alumine & nitro constant: * probatis ad renum & vesicæ calculos viribus, cujus rei hoc exemplum est notabile. Quidam enim ubi à lithotomo malè tractatus fuisset, his usus balneis vesicæ calculos emisit quadraginta: mulieribus menses movet: tumores & hydropicorum aquas absumit: inveteratis ulceribus aliisque cutis vitis competit hujus balnei usus: podagræ & ischiadem curat, paralyticos item & convulsos: aurium tinnitus tollit: stomachum imbecillum roborat: ad morbum Gallicum valet, gibbosq; depellendos, iisq; conducit optimè qui urinam continere nequeunt, cujusmodi est stillicidium urinæ, & diabetes. Valet quoq; contra catarrhum, tumores, fistulas, arthritidem, lepram incipientem, scabiem omnem, surditatem, morbum Gallicum, bubones, clavos, abscessus: status dissipant: vomitiones compefcunt: valent præterea contra fluorem alvi, dysenteriam, lienteriam, diarrhœam, hemorrhoidum dolores, sanguinem concretum, & omnia cutis vitia. *Fuchsius, & alii.*

De balneo Hubbad.

BALNEAE (quas Hubbad nominant) sesquimiliare distantes à thermis Badænicis, sulphur pro dunt cum cupro, & paucis alumine: sunt qui existiment quidpiam salis admixtum esse. * Aqua hæc pota viscerum obstructiones expedit: renum & vesicæ calculos conterit: menses sistit. Easdem vires præstat ipsius balnei usus, & maxime destillationibus ex capite convenit, scabiei, cæterisq; cutis vitis, ut & difficultati spirandi. Salutare præterea sunt febribus inveteratis, asthma, spirandi difficultati, urinæ difficultati, convulsis, resolutis, colicis. Sanant quoq; menses albos, gonorrhœam, hæmorrhoides immodicos, serpiginem, vitiliginem, impetiginem, acrochordones, nervos humidos, pruritus. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Sultzbergenfisibus.

SULTZBERGENSE balneum cupri, sulphuris, & salis petræ mixturam pro ditia aqua hæc

quodāmodo tepida est & potui grata. * Membris resolutis vires restituit: podagram, colicosque dolores curat: iis tamen hujus balnei usus est infensissimus, qui Veneri nihiloominus indulgent. Porro sanat hoc balneum matricis vitia phlegmatica, sterilitatē tam in mulieribus, quam in viris, tumores pituitosos, hydropes, ventriculi vitia, anorexiam, inappetentiam, tormina, calculum renum, nervorū imbecillitatem, scabiem, pruritum, & alia cutis mala. *Idem.*

De balneo Sultzbrun.

EST acidula quoq; in ditione Trevirensi prope oppidum Meyen/ quæ nominatur Sutzbrun: & constat sale, alumine atq; chalcantio. Utilis autem est cerebro, capitis defluxionibus, ventriculo imbecillo, ventri indurato, difficultati spirandi, calculosis, mēsis albis, fecunditati mulierum, podagræ, nervorum duritiei, scabiei, & cutis vitii. *Rulandus.*

De balneis Badenvilensibus.

BADENVILENSE balneum, quod intra Friburgum & Basileam situm est, multum sulphuris, salis autem petræ & aluminis modicum obtinet: in scaturigine quodāmodo tepet, sed calor hic aliarum aquarū influxu perditur. * Potu viscerum tollit obstructiones, longasq; pellit febres, menstrua movet, asthmaticis competit, & imbecillis ex frigore ventriculis: ejus lotio cōtusis & luxatis medetur, scabiem, psoram, aliasq; cutis maculas emendat: ulcera maligna & phagedænas curat. Doloribus præterea ventriculi, fæcoris, lienis, intestinorum & uteri confert, tumoresq; eorum: item cachexia, leucigini, vitiligini, articularum imbecillitati, & doloribus profunt: curat deniq; podagram, intestina refrigerata, nervorum frigida & humida vitia, & calculum, &c. *Fuchsius, & alii.*

De balneis Wattenvilensibus.

WATTENVILENSES balneæ in Alsatia superioris sulphuris & salis petræ naturam obtinent: * quò fit ut asthmaticis conducant & iis qui frigidiores sunt ventriculo: nervos humidiores confirmant, renibus etiam arenosis medentur. Sanant præterea asthma, dyspnoeam, anorexiam, lassitudinem membrorū, calculum renum, tumores, ulcera, scabiem, pruritum, cutis vitia, morbos phlegmaticos, & humidos. *Idem.*

De balneis Willingensibus.

WILLINGENSES ad Herciniam sylvam sitæ (quod Novum balneum appellatur) sulphur, & alumen suis produunt viribus: * siquidem & defluxiones exsiccant, stomachumq; & imbecilla membra corroborant.

De balneis Brintzbachensibus.

BRINTZBACHENSES cupro constant & ferro: * hinc earum aqua si bibatur, febres absumit quartanas, & lienis obstructiones liberat. Externa lotio visum acuit, calculo renum utilis, ulcera maculasq; terget, leprasq; incipientes. Sanat præterea quartanam, abscessus vete-

res, pruritum, scabiem, & impeiginem.

De balneis Ribbadensibus.

BALNEUM (quod Ribbad nominatur) unum distans à Friburgo miliare, suas à cupro & paucosulphure vires habet: * oculis est accommodatissimum, calculos renū expellit, & malignas curat scabies, pruritumq; compescit. Sanat præterea asthma, raucedinem, vocis nocumenta, thoracis frigidus affectus, hydropē, ulcera maligna, tumores, œdemata, fistulas, gāgrænas, pustulas, cancrum, stupores, cōvulsionēs, ventriculū imbecillum, articularum morbos, mollificationem nervorum & membrorum, omnes deniq; affectus frigidus & humidus.

De balneo Glotterbad.

QUOD verò Glotterbad dicitur intra Friburgum & Wadtuchen situm, sua scaturigine cuprum profert: cū paucosulphure: * ictericis utilissimum est, lienis etiam obstructiones expedit, frigido & humido ventriculo & bulimie conducit, ut & febribus diuturnis. Curat præterea oculorum caliginem, oris, glandularum & uvæ vitia, narium & sedis exerecentias, ulcera sordida, jecinerosos, & scabiem.

De balneo Zuckenthalensi.

BALNEUM Zuckenthaler dictum non procul à Friburgo & Wadtuchen distans, sulphur in se continet, alumen, sal & halinitrum: * quo fit ut hydropticis, asthmaticis, utero refrigeratis & albis menstruorū profluvii conducatur: competit etiam scabiosis & lassitudini. Confert præterea convulsionibus, stupori, oculorum caliginis, aurium tinnitui, congelationi, subeth, mollificationi nervorum, paralyti, oscitationi, ructui, serophulis, pruriti, pustulis, polypo, acrochordionibus, maculis, tumoribus flatuosis, difficultati spirandi, omnibus morbis frigidis & humidis, ulceribus malignis & serpentibus, omnibus denique cutis vitii.

De balneo Vogtspergensis.

VOGTSPERGENSE proximum oppido quod Wurtzen dicitur, in Alsatia situm, copiosum prodit halinitrum, aluminis parum & sulphuris: * ad scabiem, pruritum & lassitudinem valet: aqua pota viscerum tollit obstructiones, icterum curat & febribus adeò conducit, ut qui hac in cibis & potu assidue utuntur, à febribus immunes existant.

De balneo Sultzensi.

SULTZENSE balneum à Friburgo miliaria duo distans prope oppidum Sutzberg dictū, sale constat, & bitumine: * tumefactis conducit genitalibus utroq; & nervis imbecillis, & quibus à colica vires dejectæ sunt. Hoc habet incommodi: nam si caput hac aqua madefiat, nimia humiditate intumescit.

SULTZENSE à pago Sutz dictum, à Moltzheimio medium distans miliare, vires Humberensium balnearum accumulatur.

De Fens-

De Fontibus Acidis & primò de balneis Aegrinis.

ACIDI fontes hi sunt in Germania notissimi: in sylva Bohemica in urbe Agera fons est qui Acidulus nominatur, & in vicinia plures quos Feroces appellant: mixtū in his est cuprū & ferrum chalcantbo. * Potā horū aqua, viscerū calorem, febresq; fugat internasq; tollit obstructiones, & quicquid in corpore pravum delitescit, evocat: ventericū roborat, dejectamq; restituit appetendi facultatem, mulierum menstrua sistit, aliasq; præter naturam factas hæmorrhagias: lotio scabiem, maculas & alia cutis vitia emendat.

De balneis Ueberkingensibus.

UEBERKINGENSE balneum in Ulmenisum ditione prope oppidum Geystingen in vicō Ueberkingen respondet viribus Geppingen si balneo.

De balneis Nideravensibus.

NIDERATENSIS fons prope Rotenburgum civitatem ad Neccarum sitam ferrum sua scaturigine prodit sulphurque copiosius quam Geppingensis, quibus etiam chalcantibum est admixtum: gratus est hujus aque potus, quod clara sit & translucens. Haud procul ab hoc alii duo fontes scaturiūt prioribus efficaciores, ad inhærentes internis visceribus humores evocandos.

De balneis Deynachsibus.

DEYNACHENSIS in Hercinia sylva passus mille distans ab oppido Korb ob aciditatem potui acceptus est, suas a ferro, cupro, & chalcantbo vires sortitur: * ad viscerum obstructiones expediendas utilis, sitim sedandam febresq; & icterum, stomachumq; roborandū: externa lotio externos cutis affectus emendat: ibidem alius quoq; paulò altior conspicitur earundem virium.

De balneis Federinis.

IN RHÆTIA fons est acidus quem Federis nominant, alumen continens & cuprum cum paucō sulphure: vinum acidulum claro colore & sapore imitatur: * ventericuli concoctionem juvat, & sanguinis sputo conducit, diuturnas febres, podagram & nimios mulierum fluxus curat, calidis & biliosis affectibus utilis existens. Spuma quam hujus aquæ decoctio producit exiccata, & ulceribus aut abscessibus inspersa, plurimum conducit.

De balneis Antigastrensibus.

ADHERENTIAE sylva introitum prope oppidum Oppenacum dictum, fons exilit acidus alumen producens, sulphur & chalcantiparum, qui Antigastrensis dicitur. * Caput, renes aliaque viscera expurgat: ventericulum non tamen ex quavis causa imbecillum roborat, sed si sit pravus refertus humoribus. Ad cutis vitia plurimum quoque valet, ruptaque & contusa membra.

De balneis Brckenfeldensibus.

IN PALATINATU fontes duo sunt, quos

A Hunderst nominant: ex ferro, cupro & chalcantbo prodeunt: alter à planicie Byrckenfeld dicta mille passus distat in sylva Eberswald. Alter prope Leuningā haud procul ab urbe Symmern major est, & acidior. * calidiori ventericulo, & hepaticū competens, lienis obstructioni, & artuum doloribus. Ad cutis vitia plurimum valeret, si modo medicis novior existeret.

De balneis Trevirensibus.

APUD TREVIRENSES tres sunt aciduli fontes: unus prope monasterium S. Matthiae. Terram luteam (Germanis Verggeet dicitur) & ferrū præterfluit. Oppletum pravis humoribus ventericulum expurgat, & roborat, & appetentiam excitat: lotio externos discutit tumores, & alia curat cutis vitia. Alter prope pagum est quem Lonquich nominant, chalcantbū & ferrum prodens. Hic priore purior est & clarior. Tertius hinc similis in Mettersdorff est.

De balneo Niderborn, & Oberborn.

AD MOSERAM fluvium duo fontes acidū iisdē penē viribus ex ferro, cupro & paucō chalcantbo erumpunt, quorum unus Oberborn/ alter verò Underborn aut Judenborn vocatur. * Viscerū juvat concoctionem, & cibi fastidia discutunt, obstructum lienem & renes expediunt, & calculos expellunt. Ad alios etiam cutis affectus valent. Salutares præterea sunt capitis defluxionibus, membris paralyticis, convulsis, aut ruptis, nervis induratis, dolentibus, oculorum caligini, excrecentiis carnosis, carni superflua, sanguinis fluxionibus quibuscumq;: sudores immodicos compefcunt: sterilitatem amovent: item tumoribus omnibus, pruritu, scabiei, impetigini, vitiligini, lichenibus, ulceribus, & externis vitiis aliis conferunt.

De Conderthal.

IN VALLE quam Conderthal vocat prope oppidum Memmingen fons scaturit alumen referens, halinitrum, & sulphur, cum paucō chalcantbo. * Pituita ventericuli potu purgat, eundemq; roborat: lotione verò nervos ex pituita induratos emollit, & depascentia curat ulcera.

De Bassenheim.

FONS BASSENHEIMER dictus, haud procul ab arce nobilis Antonii Waldbot/ alumen præterlabitur, halinitrum & sulphur. * Potu visceros ventericuli humores extergit, & viscerum tollit obstructiones, lienis & uteri tumores discutit, scabiem & lepram lotione curat.

De Kesselbrun.

PROPE pagum Mendich dictum, fons eximius instar ferventis in ahenō aquæ (unde nomen Kesselbien obtinuit) ex ferro, chalcantbo & cupro ebullit. * Calorem & sitim sapore gratissimo compefcit, & ventericulum roborat, hepaticū concalescētum refrigerat, lienis & renū obstructiones solvit, bilem purgat, hinc febres diuturnas excutit: nephriticis conducit & nes-

vos articulosq; lotionem roborat, scabiem & alia A lancholicis, ac harum complexionum morbis
cutis vitia emendat. *Rulandus.*

De Ponterborn.

FONS PONTERBORN passus ab Anderna-
cho mille distat. Mixtum habet ferro chalcant-
thum & alumen. * Senibus & membris lassitu-
dine oppressis est comodissimus: iis item quos
& calor & sitis infestat. Hepatis, lienis, & renum
obstructiones liberat, biliosos educit humores
febresq; domat contumaces: ventriculum imbec-
illum terget ac roborat, hydropem curat, & lu-
bricos confirmat uteros: externis quoq; compe-
tit affectibus.

De Hailbron.

HAUD procul ab hoc alius exilit Rhenū ver-
sus, qui à suis (quas obrinet: & ximias ad restitu-
dam ægris sanitatem) viribus HAILBRUN dici-
tur. Multum salis obrinet (unde non absq; causa
veteribus Halbrun, quasi salis fons dictus fuit)
at sulphuris, & ferri modicum. Id huic est pecu-
liare, quod nihil impuri velut pulveres aliasque
sordes tolerat, sed ebullitione subito eructat.
* Hepatis, lienis, & renum obstructiones aperit,
febres tertianas, & quartanas curat, urinas mo-
vet, sanguinem expurgat, hydropicorum aquas
ducit, & uterum pituita refertum exterget. Viri-
bus etiam pollet ad externos tumores, ad ischia-
dem, podagram, aliosq; cutis affectus.

De balneo Ahr.

PROPE Urwelt & Syntig oppida, sunt acide ex
ferro, & sulphure compositæ. Profunt ventricu-
lo, spleni, arthriticis, paralyticis, colicæ, & iliacæ
affectioni. *Rulandus.*

De balneis Annabergensibus.

EFFERTUR fons ab Annæbergo juxta Vi-
sam pagum in Misnia apud Hermundaros sub-
tepidus ex terra aluminosa, cui vena cuprea py-
ritem gignens, jungitur. Profunt hujus aquæ
catarrho, rheumati, cephalalgia, capitis gravi-
tati, lethargo, epilepsia, paralyti, spasmis, stupo-
ri, oculorum suffusionibus, ophthalmia, au-
rium tinnitui, asthma, dyspnoea, spatio sangui-
nis, tussi, phthisi, mammis laxis, vomitionibus,
nausea, colicæ, fluxionibus alvi, ictero, hydro-
pi, splenicis, nephriticis, stranguria, renum &
vesicæ ulceribus, sanguinis mictui, uteri morbis
frigidis & humidis, mensibus inordinatè fluen-
tibus, & albis, abortientibus, uteri procidentia,
hæmorrhoidibus immodicis, testium tumori-
bus, seminis profluvio & articularum dolori-
bus. Conferunt præterea arthriticis, chiragrae,
podagricis, ischiadicis, scabiosis & ambultis.
Valent quoque adversus artuum tremores, ner-
vorum rigores, & resolutiones, tumores pitui-
tosos, sudore resolutos, varices tibiæ, stru-
mas, febres phlegmaticas & diuturnas, ulcera,
exanthemata, elephantiasim, pruritus, impe-
tiginem, vitiliginem, abscessus, contusiones,
perniones, & alia cutis vitia. Porro noxiæ sunt
calidis & siccis, sanguineis, cholericis, & me-

lancholicis, ac harum complexionum morbis.
Rulandus.

De balneis Aquensibus.

JUXTA Aquigranum civitatem Belgicæ e-
manant Aquæ calidæ, sulphure, sale, ac alumine
infestæ: quæ profunt vertigini, apoplexiæ, epi-
lepsiæ, paralyti, arthritidi, chiragrae, podagrae,
ischia, melancholiciæ, obstructionibus, & in-
flammationibus hepatis, lienis, renum, & pul-
monum, matrici frigidæ, morbis frigidis & hu-
midis: præterea calculum vesicæ ac renum cu-
rant, nec non scorbutum, oris vitia, hydropem,
tumores artuum, menstrua alba: suppressa evo-
cant. Valent adversus virgam exulceratam, ma-
riscas, intertrigines, morbum Gallicum, mor-
sum serpentum: conceptionem adjuvant: con-
ferunt nervorum malis, spasmis, & convulsioni,
membris ruptis, contusis, torpidis, distortis, &
resolutis, scabiei denique, & omnibus vitiiis cu-
tis. *Idem.*

De balneo Bellerthal.

ACTIVULA est in valle Bellerthal ex ferro, chal-
cantho, & sulphure paucis profluens. Usus ejus
est ad jecoris morbos, renum affectus, stomachi
imbecillitatem, articularum mala, hydropem,
colicam, scabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneo Bertringsibus.

NON longe ab oppido Trevirensi Wittich/
scaturit aquæ Bertringses tepide, alumine, fer-
ro, ac modico sulphure imbutæ. Utuntur autem
iis contra flatum, articularum dolores, vesicam
exulceratam, dolores colicos, urinæ incontinen-
tiam, menses immoderatos, dolores dorfi, renes
refrigeratos, stomachi & lienis imbecillitatem,
febres chronicas, tympanitem incipientem, sca-
biem, ulcera incurabilia, pruritus, impetiginem,
& alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Brigenibus.

AQUÆ calidæ Valesiorum, sulphure multo,
& alumine paucis effluit ad Brixantam urbem.
Usus harum est adversus spasmus, capitis tre-
morem, & destillationes, vertiginem, aurium tin-
nitum, thoracis vitia humida, pulmonis mala hu-
mida, resolutionem, uteri humiditates, renum
arenas, & pituitosa vitia, hydropem, sterilitatem
à frigiditate, lepra, scabiem, ulcera, rupta, & con-
tusa. Porro noxium est hoc balneum cholericis:
item affectis morbo Gallico. *Idem.*

De balneo Buretzheim.

JUXTA Buretzheim castellum acida est, sulphu-
ris & nitri particeps. Sanat nervos induratos, ar-
ticularum tumores, scabiem, & cutis mala. *Idem.*

De balneis Dalsingensibus.

PROPE Ulmam civitatem fons scaturit, quem
appellant Dalsingerbad, & Gsundbrun: constat
ipsum mixtura ex sulphure, atq; alumine. Proin-
de valet contra omnes morbos phlegmaticos,
asthma, capitis humiditates & destillationes, ca-
tarrhos, ventriculi intemperiem frigidam & hu-
midam, capitis mala omnia frigida & humida:
curat

curat lethargum, apoplexiam, paralyfim, vertiginem, stuporem, nervos debiles, jecoris lienisq; obftructions, colicam, iliacam: varia vitia matricis, menses retentos, fertilitatem mulierum, podagram, arthritidem, prurimum, scabiem, & omnia cutis vitia. Calculos in renibus & vesica frangit, expellitq;: oculorum lippitudinem sanat: valet contra aurium fluxum, & tinnitum: contra tumores, hydropem, sciaticam, tremorem membrorum, jecoris, splenis, matricis, aliorumq; viscerum frigiditatem: cachexiam tollit, stranguriam & urinæ stillicidium persanat: memorie debili confert: nec non visui, & auditui: appetitum excitat, omnia vitia mulierum, & chigram persanat. *Idem.*

De balneo Duncelbrun.

Juxta Strubach oppidum ad Rhenum, acida est, quæ vocatur Duncelbrun/ imbuta terro, chalcantio, & nitro. Prodest calori stomachi, jecoris, & renum: confert & ulceribus, nec non scabiei, & cutis vitis. *Idem.*

De balneo Ebenhausen.

Fons acidus Ebenhausen prope Geppingam oppidum scaturiens, qualitate & viribus æquiparatur acidulæ Geppingensi. *Idem.*

De balneo Etingensibus.

Non longe ab urbe Basilea circa Etigium pagum profiliunt aquæ, infectæ multo ære, & paulillo bitumine. Succurrunt autem capitis tinea, alopecia, hectis, ictericis, ventriculo imbecilli, & præhumido, cachexiæ, ulceribus putridis, carbunculo, anthraci, convulsionibus, membris rigidis, nervorum molliciei, scabiei, & cutis vitis.

De balneis Fliechen.

CIRCITER mille passus à Basilea civitate sunt balneæ: quæ profunt contra humores superfluos, contractionem membrorum, uteri mala frigida, vomicas, ulcera putrida, nervorū imbecillitatem, scabiem, & alia cutis vitia.

De balneo Jungbrun.

PROPE Hotweit oppidum balneum Jungbrun nominatum à multis commendatur, adversus omnia vitia matricis, consumptos ex morbo, reficit enim: ulcera sanat: curat morbos capitis, prurimum, scabiem, & omnia vitia cutis.

De balneo Kerlich.

ACTVA in Kerlich vico, ex alumine & ferro profluit. Utilis est ventriculo, membris nutritivis, languinis fluxui sistendo, lieni extenuando, scabiei, & aliis cutis malis.

De balneo Kesvasser.

PROPE oppidum Ebingen existit balneum, quod incolæ nominant Kesvasser: imbutur sale nitro, sulphure, & pauco ære. Utile est capitis defluxionibus, catarrhis, oculorum lippitudini, ophthalmiæ, aurium humiditati, aucti debili, artuum dolori, articulari morbo, podagræ, chigram, nephriticis, calculo renum & vesicæ: obftructions jecoris, lienis tollit, ictero succurrit:

ventriculi vitio opē fert: confert appetitui prostrato, ulceribus, scabiei, pruriti, fluxionibus omnibus, & morbis phlegmaticis, sed vitis potius quam mulieribus.

De balneo Kissingen.

ACIDA juxta Kissingen erumpit, infecta sale multo, alumine ac chalcantio. Confert cerebro, capitis defluxionibus, ventriculo imbecillo, cōstipationi vētris, difficultati spirādi, calculosis: mēstruis albis, fœcūditati mulierū, podagræ, nervis induratis, scabiei, & aliis cutis vitis. *Rulandus.*

De balneo Kronenberg.

Juxta Kronenberg oppidum est fons acidus, ferro, nitro, & ochra imbutus. Valet contra obftructions viscerum, calculos renum, & vesicæ, cibi fastidium, scabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneo Leonstein.

IN comitatu Leonstein aquæ frigide profliunt ex alumine, sulphure, ac ære. Usus earum est adversus febres antiquas, obftructions viscerum, sudorem superfluum, icterum, menses albos rubrosq; inordinatos, cholericos morbos, hydropem, abortū, calculum, cachexiam, artuum dolores, vomitiones, sputum cruentū, ulcera, lassitudinem, impetiginem, vitiliginem, prurimum, scabiem, & alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Laubacensibus.

AD spatium duorum miliarium ab Ulma civitate prope Ursprung cœnobium situm est hoc balneum sulphuratū, ac nitrosū. Confert omni temperamento, omni ætati, omnibus vulneribus, & compunctionibus malè curatis: auxiliatur ossium fracturis, capitis dolori, memorie imbecilli, visus obscuritati, omnibus defluxionibus, obftructionibus cerebri, atque nervorum: confert apoplexiæ, paralyfi, veterno, stupori, lassitudini, auditui imbecillo, spasmo, articularum dolori, pruriti, scabiei, omnibus cutis vitis, ulceribus, tumoribus, omnibus morbis matricis, & mulierum, mēstruis albis, mēstruis retentis, sterilitati, aliisque malis corporis, quæ sanant Cellenses, & Piperinæ aquæ. *Idem.*

De balneo Leuck.

AD oppidum Valestiorū nomine Lenstæ aquæ calidæ extant copioso ære, & modico sulphure. Valent adversus convulsiones, spasmus, pulmonis vitia, oculorū lachrymas & obscuritatem, imbecillitatē stomachi ex intemperie frigida & humida. Cōferunt dyspepsiæ, cibi fastidio, jecoris & lienis obftructionibus, vitis oris, glādularum & uvæ: fertilitatem remouent: contra abortum, vulnera incurabilia, catarrhos, & faucium mala valent: profunt & frigidis humidisq; morbis: nec non membris fractis, convulsis & ruptis, calculo renum, & vesicæ, hydropi: matricis intemperiem frigidam humidamq; curant: item alvi duritiem, ulcera maligna, vel malè curata ad sanitatem ducunt: contra narium defluxiones nervorum ægritudines, colicam, renum dolores mirifice auxiliantur: lassitudinem membrorum

tollunt, scabiem, & alia corporis externa egregie A
perfanant. *Idem.*

De balneo Leuningensibus.

Juxta Leuningen ad oppidum Stimmeren in
ditione Hundorut / fons acidus inficitur ferro,
ære, atq; chalcantio. Prodest ventriculi, ac jecori
inflammationi, obstructioni splenis, renibus
calculosis, scabiei, & cutis vitiiis. *Idem.*

De balneo Loffingensibus.

AQUAE frigida, sale, nitro, ac alumine con-
stant in Loffingen oppido Furstenbergensi: quæ
valent contra mentes albos, matricis strangula-
tiones, alvi constipationes, sterilitatem, sangui-
nis fluxû, defluxiones, capitis morbos frigidos:
visus obscuritatem & aurium tinnitum tollunt:
status internos discutunt, humores corporis su-
perfluos consumunt, pectoris angustiam & pul-
monis ægriudines phlegmaticas perfanat: pro-
funt quoque splenis inflationi, infirmo stoma-
cho, febribus antiquis, lassitudinibus, dolori spi-
nae, scabiei, & cutis corporis externis vitiiis:

De balneo Lonquich.

PROPE Treviros acidi fontes sunt, unus in
Lonquich/alter in Mertesdorff vicis. Usus horû est
contra ventriculum humidum, fastidium cibi,
tumores, scabiem, & cutis vitia.

De balneo Mertesdorff.

ACIDUS in Mertesdorff virtute æquiparatur
superiori acidulae Lonquichicae. *Idem.*

De balneo Montebaur.

IN ditione Trevirensi non longè à Montebaur
oppido acidula emanat ferrata, sulphurata, & a-
luminata: quæ confert ventriculo, jecori, lieni
& intestinis: febribus, ulceribus, torminibus, sca-
biei, & reliquis cutis vitiiis auxiliatur. *Idem.*

De balneo Neubad.

AD oppidum Wittingen in Hercinia sylva, bal-
nea sunt frigida, sulphure, & alumine imbue-
ta: quæ profunt lassitudini membrorum, nervis
humidis, rigidis, & distentis, jecinorosis, spleni-
cicis, ventriculo imbecillis, spasmo, fluxionibus,
articulis imbecillis, morbis humidis, & cutis vi-
titiis. *Idem.*

De balneo Saurenthal.

CIRCA oppidum Bacharach acidula erum-
pit in valle, à cujus nomine vocatur Saurenthal:
ferri, aluminis, ac nitri particeps. Utilis est ven-
triculo, jecori, lieni, articulis, tumoribus laxis,
scabiei, & cutis vititiis. *Idem.*

De balneo Spiegelbergensi.

IN comitatu Spiegelberg non longè ab Hamet/
acida exiit, ochra infecta: quæ efficax est con-
tra chiragram, podagram, tumores, œdemata,
tophos articularum, resolutionem membrorû,
torporem, & ulcera cava: sistit fluxiones: excre-
scentias carnis cohibet: visum acuit: curat leprâ,
impetiginem, scabiem, morbum Gallicum, vul-
nera: prodest demoniacis, ictericis, surdis, & mu-
tis. *Idem.*

De balneo Sverningensf.

MILLE passus ab oppido Wittingen in vico
Wirtenbergico, nomine Schwenningen/frequen-
tatur balneum, particeps sulphuris atq; alumini-
nis: quod sanat membra contracta, convulsa ex
colica, calculum renum, lassitudinem, ventriculi
mala, tumores, uteri affectus, pruritû, scabiem,
& alia vitia cutis. *Idem.*

De balneo Sylvestri.

BALNEAE sylvestres, vulgò Witsbad / in du-
catu Wirtenbergensi non longè à Pforzheim/
oppido effluunt calida, infecta sulphure, sale, &
alumine: vel ut aliis placet, ære, & nitro, de qui-
bus vide supra in balneis Ferrinis.

De balneo Teplicis.

MANANT hæ thermæ in Teplic Bohemiae
prope Graupum, & inficiuntur sulphure, nitro,
bitumine, alumine, saxoq; calcario: quæ sanant
vertiginem, dolorem capitis, stuporem, tremo-
rem, contractionem, nervorû contusionem, pa-
ralysim, articularû morbos, tumores artuum, strâ-
guriam: vermes necat: mēstrua provocant: albos
sistunt: curant matricem humidam, coxarum af-
fectus, tumores inguinû, bubones, gonorrhœâ,
vulnera, ulcera serpentina, atq; erodentia, hepatis
intemperiem, scabiem, lentiginem, vitiliginem,
impetiginem, maculas, & alia vitia cutis. *Idem.*

De balneo Vberlingensibus.

FONS frigidus, plumbo, ære, ac sulphure erû-
pit juxta Uberlingam civitatem: qui confert ne-
phriticis, vesicæ ac renum calculis, fluxionibus,
phlegmoni, hydropi incipienti, ardori urinæ, &
amblyis: appetitum excitat, concoctionem ju-
vat: prodest lepræ incipienti, ventriculo malo,
membris imbecillis, impetigini, alphis, scabiei, &
aliis cutis vititiis. *Idem.*

De balneo Villacensi.

MANANT hæ aquæ in Norico prope Villa-
chum, particeps gypsi, plumbi & sulphuris: quæ
sanant icterum, ventriculum vitiosum, & inte-
stinorum mala: obstructiones viscerû referant:
curat vigilias, scorbutum, pustulas, guttam rosa-
ceam, verrucas, rimas, ulcera omnia, scabiem, &
cutis vitia alia, &c. *Idem.*

De balneo Waldsborn.

SYLVESTRIS fons, vulgò Waidborn/erûpit
juxta sylvam Witschwart in comitatu Witsch/&
imbuitur bitumine. Utilis est capitis fluxionibus,
catarrhis, aurium dolori frigido, capillorû deslu-
vio, epilepsia, raucedini & gravedini: dentium do-
lorè tollit: oculorû albuginè, & hypochysin cura-
rat: prodest tussi recenti, & veteri, dyspnœæ, ven-
triculi dolori, & frigidis malis: status intellino-
rum dissipat: curat tormina, & intestinorum ex-
ulcerationes, ventris frigidam intemperiem, ob-
structiones viscerum, indurata membra, ulce-
ra maligna, vulnera diffilia: prodest calculo-
sis, tumidis, vesicæ inflationibus, matricis suffo-
cationi, & præcipitationi, & flatibus: item men-
sibus retētis, podagræ, chiragræ, ischia di, articu-
lorum

lorum dolori, lumbricis, vulneribus, lepræ, mor-
sui serpentū, frigidis morbis, & doloribus, liche-
ni, pruritu, scabiei, & aliis cutis vitiis. *Idem.*

De balneo Weringensi.

BALNEAE Weringenses, tribus ab Augusta
Vindelicorum miliaribus sitæ sunt, in loco pla-
no, spatiofo, amœno, campestri, & palustri, jux-
ta collem, quem accolæ appellant *Leute* indeq;
balneæ *Leutebad* / ab aliis *Weringerbud* / à pagi
vicini nomine nomen accepere. Sunt sulphura-
tæ, bituminosæ, & falsæ aquæ. Valent contra ap-
petitus amissionem plurimam, articulorum im-
mobilitatem, & dolores, apoplexiam, paraly-
sin. Siquidem pituitam è capite, pectore, ven-
triculo & intestinis evacuant: sanant relaxatio-
nem, stomachi dolores, inflationes, & erudi-
tates, oculorum lachrymas, ventris passiones,
intestinatorum lubricitatem, matricis mala, &
dolores, hepatis intemperiem calidam, dolo-
res renum, disuriam, stranguriam, menses re-
tentos, sterilitatem, colicam, hydropem, jeco-
ris, & splenis frigiditatem: fluores sistunt: fi-
cum, synanchen, & uvæ passiones curant, pro-
sunt chiragræ, podagræ, ischiadi, apostematis
laxis, & tumidis, umbilico eminenti, calculo,
asthmatis, canino appetitui, tenebrino, serophulis,
ulceribus, furfuribus, & squamis capitis. Valent
præterea adversus aurium dolores, tumores ani,
ulcera purulenta, inflammata & indurata, scabi-
em, oris torturam, fectorem axillarū, vermes,
partus difficultatem, secundinæ retentionem,
pleuritidem, & morbos omnes frigidos atque
humidos. *Idem.*

De balneo Wolckensteinensi.

AQUAE istæ prope Wolckenstein in Misnia a-
pud Hermunduros tepidæ scaturiant, imbutæq;
sunt permulto alumine, pauxillo pyrite atq; bi-
tumine: quæ conferunt furfuribus capitis, lendi-
bus, pediculis, catarrhis, oculorum lachrymis, &
pterygiis, aurium fluxionibus & doloribus: ton-
sillas suppuratas, & oris ulcera curant: profunt
& columellæ laxatæ & pendenti, gingivis carne
superflua repletis, præhumidis, tumidis & in fla-
tis: adversus dentium dolores, morphæam, len-
tiginem, anhelosus, sanguinis sputum, dyspe-
psiam, & anorexiam, auxiliantur, vomitiones
compescunt: sanant ventriculum refrigeratum,
hepatis & lienis obstructions, & inflammatio-
nes, hydropem, diarrhæam, & colicam pituito-
sam. Conferunt præterea nephriticis, calculosis,
vesicæ ulceribus, apostematibus, & scissuris ute-
ri, sterilitati, menstruis albis, vel immodicis, vel
inordinatis: hæmorrhoides superfluos sistunt:
alarum, & inguinum sudores & factores tollunt,
sudores immodicos prohibent: medentur unguium
scabietici, coli exulcerationibus, doloribus testi-
culorum, ambustis, pedum tumoribus, pernio-
nibus, strumis, varicibus, & surarum tumoribus:
auxiliantur podagræ, arthritidi, coxarum dolo-
ribus, nervorum resolutionibus, nervis frigidis,
contra clis, tremulis, pruritu, scabiei, impetigini,

A ierpigini, & aliis cutis vitiis. Valent præterea ad-
versus humores, & dolores, in musculis reten-
tos, tumores phlegmaticos, præduros, & flatu-
lentos: adversus ulcera rebellia, maligna, putri-
da, depascencia, & phagedænica: duritiæ sanant:
pus resolvunt: excrescentias carnis tollunt, cicat-
ricem vulneribus inducunt, &c. *Idem.*

De balneo Zollersbad.

PROPE oppidum *Beidtirch* ad Rhenum sca-
turiunt aquæ sulphuratæ: quæ sanant ventriculū
imbecillum, vomitum, anorexiam: tumores, ul-
cera, frigidos & humidos morbos, scabiem, pru-
ritum & alia cutis vitia. *Idem.*

*De Thermis Italia, ac primū de
balneis Patavinis.*

IN COMITATU Patavino septem habentur
thermæ, quarum præcipuū ac famosius est bal-
neum Ebani, à Padua quinq; miliaribus distans
in confinibus ruris, Ebanum dicti, quod ex sul-
phuris, aluminis, nitri, salis & calcis mixtura con-
stat. * Unde capitis dolori antiquo confert, pec-
tori humido auxilium præstat: tinnitui & sibi-
lationi antiquis medetur: ventriculum humidū,
hydropem, articulorum dolores, podagra, & ul-
cera corrosiva curat. *Savonarola.*

De balneo Porretano.

IN COMITATU Bononiensi, thermæ habentur
(della *Porretta* dicto) quadraginta miliaribus
à Bononia distantes, quæ ex alumine, paucis sul-
phure, sale & nitro constant. * Omnē cerebri de-
bilitatem remouent: oculorū ægritudinibus sub-
veniunt: auditum reparant: paralyti linguæ opi-
tulantur: asthmaticis conferunt: menstrua provo-
cant: splenis & hepatis obstructions tollunt: hy-
dropem curant: calculos & arenulas ex renibus
pellunt: impregnationi conferunt: matricis hu-
miditatem resolvunt: passionibus nervorū, dolo-
ribus juncturarum, podagræ, scabiei antiquæ,
tertianæ, & quartanæ conferunt. *Idem.*

De balneo Corseno.

IN COMITATU Lucano tria reperiuntur bal-
nea, quorum primum ac præcipuū balneum de
Corseno nominatur, à civitate xvi. miliaribus
distans. Constat ex sulphure, alumine, & nitro.
* Quare calefacit & exiccat: calorem resolvit: ca-
pitis frigidis & humidis ægritudinibus opitula-
tur: asthmaticis & juncturarum doloribus con-
fert: sterilitati succurrit: ulcera curatu difficilia
curat atq; exiccat. *Savonarola.*

De Sancta Maria in Bagno.

IN ROMANDIOLA Castellum est (Sancta Ma-
ria in Bagno nuncupatum) apud quod tria sunt
balnea, quorum mixtura ex sulphure, alumine,
ferro ac ære participat. * Hæc catarrho humi-
do, sibilo, tinnitui, paralyti, epilepsia, matricis
humiditatibus, juncturarum doloribus, scabie-
tis, leprosis, & ulcerosis conferunt. *Idem.*

De balneis de Aquis.

IN PISARUM comitatu quinque habentur

balnearum, quarum præcipue sunt balnea de Aquis, à civitate sedecim miliaribus distantes, quarum minera ferrea & aluminosa existit. * Omnem membrorum nutritivorum dyserasiam calidam tollunt, hydropicis, & istericis conferunt: renes mandificant: matricis humiditates compescunt: hepaticis & stomachicis auxiliantur. *Idem.*

De balneo Petriolo.

IN DUCATU Senensi plura habentur balnea, quorum famosius balneum de Petriolo nominatur, à civitate quindecim miliaribus distans: cujus minera est sulphurea multum, & alumine participat. * Valde calefacit, resolvit, & exicat: confert paralyti, spafmo, tremori, epilepticis, capitis dolori ex frigido: stomachum laxat: calido hepatis nocet: splenem durum molliciat: intestinorum ventositates dissolvit: vulvæ durticiei medetur: scabiosis, ulceribus, podagræ, & scizæ opitulatur. *Idem.*

De thermis Grotinis.

IN COMITATU Viterbii complures reperiuntur thermæ, quarum primum locum habere videntur Thermæ de Grotta dictæ, miliaribus unum à civitate distantes, quæ ex ferro & ære constant. * Membra relaxata, digestivam, cerebrum & visum corroborant: appetitum provocant: splenicis, hepaticis, nephriticis, podagricis & matrici conferunt. *Idem.*

De thermis apud urbem veterem.

APUD urbem veterem, novem habentur balnea, omnia à prædominio aluminosa ferro participantia. * Unde matricis, & juncturarum passionibus frigidis & humidis conferunt: paralyticis, spafmo, hydropi, sodæ, podagræ, catarrho, ulceribus fordidis, nervis contractis auxiliantur: appetitum excitant: stomacho, hepatis, & spleni succurrunt. *Savonarola.*

De balneis Perusinis.

AD civitatem Perusii balneum habetur, Montis alii nuncupatum, cujus minera sulphure non

multo, & asphalto participat: * ægritudinibus frigidis & humidis confert. *Idem.*

De balneo montis Catini.

APUD Castrum montis Catini, tria habentur balnea salia, quorum unum antiquissimum, circa cujus circumferentiam nascitur tamariscus in magna quantitate. * Doloribus juncturarum, & dorsi, podagræ, & scizæ confert. Alterum in duo divisum est balnea: in altero viri, in altero mulieres lavantur. * Podagræ, Ischiæ, & scabiei auxiliatur. Tertium balneum novum, per communitatem Florentiæ ordinatum. * Renum obstructions aperit, lapides frangit: solvit ventræ, & vomitum provocat, bibita aqua. *Idem.*

De balneo Aquensibus.

IN civitate Aquis sunt balnea duo super plateam, quæ constant sulphure, alumine, & nitro. * Passionibus juncturarum, articulorum doloribus, capitis & stomachi passionibus conferunt. *Idem.*

De balneo Siculis.

IN Insula Sicilia, quæ pluribus gloriatur balneis diversis in locis situatis à prædominio maxime sulphurea. * Paralyti, spafmo, tremori, podagræ, scizæ, ulceribus, epileptiæ conferunt: ventositates intestinorum dissolvunt. *Idem.*

De balneo Aquarum.

APUD Aquarium terra est à Regio Longobardo 25. miliaribus distans, balneum de Aquario nuncupatum, alumine participat. Viribus simile est balneo della Porretta. *Idem.*

De balneo Carpensis.

APUD castrum Brandulæ 34. miliaribus balneum Carpensis habetur, quod constat exiguo sulphure, alumine & paucis sale. * Catarrhū sistit, capitis humiditates exicat, oculorum humiditates tollit, lachrymas eorum compescit: stomacho humido, debilitati renum, renum & vesicæ ulceribus auxiliatur: menstrua alba tollit & corrigit: podagræ à causa frigida confert. *Idem.*

DE TERRIS Sectio IV.

		Terra Armenia.
	Venena arces: ut	Terra Lemina.
		Terra Ochra.
		Rubrica Sinopica.
		Rubrica fabrilis.
		Terra omnis.
TERRA non minus ac prædicta	Astringit: ut	Terra Eresivina.
elementa in usum medicinae		Terra Samia.
venit. Siquidem alia		Terra Chia.
		Terra Selinusia, &c.
		Terra Cimolia.
	Disscutit: ut	Terra ampelitis.
		Terra fornacea, &c.
	Abiurgit: ut	Terra Mellia, &c.

TERRA

TERRA seu **BOLUS ARMENIA** Galeni tempore in gravi illa pestilentia primū in lucē venire cōpit colore pallido, hodie duorū est generū: alterū oriētale, alterū nostras, quod multis locis nascitur, ubi sunt ferri fodinē utraque rubricæ species est. Existimant nōnulli bolū orientālē ex Armenia advēhi, esseq; illam ipsam, quā Galenus colore pallido, Arabes luteo, croco similem describunt. Ceterū eū illa sic rubra, nō abs re dubitatur, an sit bolus Armenia. Alii putant veram esse terrā Lemniam, quæ olim capræ imagine signabatur: aut eam potius, quæ Galeno rubrica Lemnia vocatur, à terra Lemnia differens. Nam rubrica manus inficit, terra verò minime. Ut sit, existimamus alterū alterius loco usurpari posse. Nostrate uti possumus in medicamentis foris applicandis: imò & intus, si ritè præparatur, hoc modo: Abluatur vulgaris noster bolus aceto acerrimo, ut quā purissimus ab arena commissione reddatur, & iterū puratus exiccetur. Deinde quod siccatum est, ponderetur, tantundemq; ponderis aceti capiatur eū quinta ejusdem ponderis parte olei: atq; ita in massā subigatur totus bolus, qui ita paratus, in siccili Sigburgio reponatur, quoad subsolsū in vino vel terra asseveretur per aliquot menses pro fermentatione: imò quo diutius ita fermentetur, eò melior reddetur. Huius boli ita parati usus non incongruus erit tempore pestilentie, quam misericorditer avertat. Deus. *Medici Colonienfes.*

Boli Armenia præparatio.

BOLUS ARMENIA in pulverem tenuissimum redacta, dissolvatur in phlegmate acido aluminis: cum separetur phlegma per balneum: & aliud superfundatur. Id ter facito. Tum bolus in oleum perpingue convertitur: quod igne lentissimo exiccetur, & in pulverem reducatur ad cohibendum sanguinem undecunq; fluentem aptissimum. *Quercetanus.*

SIGILLUM LEMNIUM, sive **TERRA SIGILLATA** officinarum, terra Lemnia Dioscoridis & Galeni esse debet. Hodie duo citatū genera Constantinopoli asferuntur: una rebescens, in placentulas exiguas formata, characteribus Turcicis signata: altera ex emericio colore candicans, majoribus formata placentulis, characteribus item signata Turcicis. Magno in præcio sunt apud Turcas, maximeq; commendantur adversus venena: neque facile earum copia haberi potest. Quæ Constantinopolim adferuntur, non è Lemno, sed aliis ex locis, multoq; longius distitis advēhuntur. Itaque arbitrandum non est, illam ex jam dictis terram Lemniam esse. Rufa quibusdam è Lemno advēhi, veraq; terra Lemnia esse creditur. Pleriq; bolū Armeniam Orientalem, veram esse terram Lemniam crediderunt. Sed nihil certi statuere possumus: magis tamen illi quadare videntur terræ Lemniæ, notæ, quā duabus

A prædictis. Reperta est etiam in Melita terræ quoddam genus candidum leve, quod à circumforancis impostoribus venditur, adversus venena efficax. Itaque terræ Lemniæ loco commodè aut bolus Armenia ex Oriente petita, aut prædictarum aliqua sumi potest, tamen si Turcicæ adversus viperæ morsus non admodum efficaces sint, multoq; minus, quæ ex Melita adfertur. Verū si bolus Armenia adversus viperæ morsus eam haberet vim quā terræ Lemniæ tribuunt: terra Lemnia legitima sine controversia esset, aut saltem illi securè substitui posset, & facile esset experimentum, quemadmodum de Turcicis terris in canibus à vipera demorsis periculum fecimus, nam quibus alium cum vino datum est, hiliberati sunt: quibus verò terræ supra recitatæ, hi mortui sunt, aut magna cum difficultate liberati. Terræ sigillatæ officinarum, cum ne una quidem nota Lemniæ quæret, nullus usus esse potest, nisi in iis duntaxat medicamentis, quæ foris adhibentur, hæc enim nihil præter manifestarum qualitatum operationem desiderant. *Medici Florentini & Colonienfes.*

Lemnia terra, quā alii perperam Rubricam Lemniam vocant, ut docet Galenus 1. de Antidot. cap. 14. (nam Rubrica Lemnia alia res est in Leno proveniens, ad alios usus idonea quā eū sigillum Lemnium) putatur communiter esse ea, quæ in officinis vocatur Bolus Armenus orientalis: quod nomen illi à mercatoribus Venetis impositum fuit, itemq; ab istis qui Venetias eam apportant: tamen verus Bolus Armenus Orientalis alia res sit, hæc q; opinio approbata fuit ab omnibus simpliciu peritis: cum certum sit, eam non ex Armenia, sed ex Insula Lemno asferri, de eodem planè loco, quem Galenus 9. lib. de simplicibus Medic. describit. Quodq; verus Bolus Armenus esse nequeat, color etiam in causa est, qui nimis ruber est, cum

E Bolus sit colore pallido: & elapsi sunt octo anni, quod quidam Græcus satis magnā copiam attulerit Neapolim, unde longo tempore officinas suas pharmacopei instruxerunt. Quāquā suspicio quædam accesserit, de impostura ejusdem medici Materatensis, qui multas cistas Materato ex regno Neapolitano Venetias advexit & asseverans esse verum Bolū allatum ex Armenia, multis mercatoribus eum vendidit, qui postea in idem regnum rursus attulerunt: utq; omnia veritati magis essent consentanea, opera cujusdam Græci ad eam rem adhibita curavit illum distrahi. Cum nihil aliud revera esset quā Bolus qui reperitur prope Materatā: & iste locus postea mandato regio fuit oclusus. Quæ suspicio eò magis cōfirmator, quod Bolus ille à Græco divenditus alteri qui hodie Materatæ effoditur ita planè assimilatur, ut etiam exercitatissimi in hac parte inter utramque nullam differentiam reperite queant. Sed relicto Bolo Armeno vero, loquentes de vulgari altero dicto Orientali, constat eum ferè ab omnibus non solum æ-

epi pro succedaneo Terra Lemnia, sed etiam pro ipsa vera Terra Lemnia. Quamquam multi viri peritantes in arte Medica asserant, hunc vulgarem Bolum esse Rubricam, & non terram Lemniã idq; se scire ajunt, ab omnibus fide dignis qui ipsum locũ conspexerint, & qui sciunt quoque in quo loco ipsa terra Lemnia colligatur, quæ olim nullo alio quàm sacerdote tractabatur, & qui insuper norunt ubi Rubrica effoditur, quam dicunt esse illum rubrum Bolum Armenum, quem Orientalem vocamus. Quod si illis fides non adhibeatur, addunt aliud argumentum, quod scilicet nemo ausus fuerit affirmare, experientia comprobatum esse, hunc Bolum, dictũ Orientalem, sanare eos qui à serpentibus sunt demorsi. Nec satis est dicere, ex Lemno Inſula asserri, nam in ipsa tres differentie terrarum reperiebantur: prima erat præstantissima, contra omnia venena remedium certum: altera Rubrica, quam usurpabant fabri, & perhibent isti esse Armenum Bolum Orientalem, de quo loquimur. Tertia est qua utebantur ad pannos lavandos, quia abstergendi vim habebat. Ex his postremæ dux in Medicamentis nulum usum habebant, ideoq; concludunt, Bolum vulgarem Orientalem non solum non esse Terram Lemniã, sed ipsius loco quoque non esse accipiendum. At cum in hoc Bolo deprehendatur nonnullus odor, & sapor aromaticus, multi imò major pars doctorum, non ita facile istosũ sententiã assentiri voluerunt, sed potiùs existimant, ejus usum esse in Medicina idoneum, & quod revera sit terra Lemnia. Quod tamen nemo nisi qui propriis oculis locũ viderit, certo affirmare potest. Sed & nos cũ majore parte doctorum hominũ penamus hunc loco Terræ Lemniæ. Non tamen silentio prætereundum est, quod aliqui impostores, quod cum vendibiliorem reddant, imbuant priùs instar pastæ cum aqua aromatica, quæ in ea quantitate additur, quod fraus facile occultetur, cum non sit verisimile, tantum odorem & facultatem per se esse in ista terra: quæ interdum ex Cinnamomo quoque illi conciliatur, quemadmodum vidi Romæ ante biennium, tale frustum missum à Cardinale Granuellano ad Castilioneum Cardinalem, propter adversam ejus valetudinem, qui tamen paulò post obiit: cui itaque hic Bolum suspectus esset, tutius substituere posset Terram istam albam quæ ex Malta affertur, quoniam sæpissimè nõ solum à Circulatoribus, sed etiam Medicis experientia probatum est, eam mirifice contra venena serpentum & aliorum animalium valere: cum propter eandem causam Terra Lemnia quoque assumatur. Nec forsitan erabit, qui ejus loco verum Bolum Armenum acciperet, modò de legitimo eum haberi posse certi essemus: nam sicuti ad pestis malignam vim prodest, sic etiam nõ abs re dici posset contra maligna alia venena quoque omnia utilem esse. Cujus tamen rei cum nondũ experientiam habemus certam, securus erit interea accipere

A Melitensem terrã: in qua opinione, quoad vixit præceptor meus pie memorię Lucas Ghin⁹ fuit.

De Sigillo sive terra Sigillata vulgari non dicam plura, cùm jam omnib. manifesta sit fraus quæ cum illa committitur, atq; unusquisq; jam sciat, nullo modo eam esse usurpandam. Neque etiã possum probare usum Bolum Materatenfis, nam tametsi propter suas qualitates manifestas proculdubio utilis sit, nimmũ in constringendo corpus, & in omnibus illis affectibus, in quibus opus est exiccatione, aut facultate emplastica & astringente, non tamen certi sumus quod in malignis morbis sit efficax: cũ hæc virtus ab ipso Climate proficiscatur: nec possit superficialis similitudo in Materatenfi Bolo polliceri quoq; occultas & interiores proprietates.

OCHRAM levissimam, & omnino luteam eligere oportet, saturatam, non lapidosam, friabilem, natione Atticã. Uritur hæc, & lavatur cadmiæ modo. * Vis ejus adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare. Excrecentia in carne reprimi, eava cum cerato explet, & articulorum topbos comminuit. *Dioscorides.*

RUBRICA Sinopis maximè probatur gravis, densa, ad jecinoris imaginem vergens, calculorum expers, concolor, cùm diluitur, impendit fulis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdam, expurgataq; defertur in Sinopẽ urbẽ, in qua venditur: unde cognomentum accepit. * Vim habet exiccatoriã, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam, quapropter vulnerariis emplastis, & pastillis exiccantibus, & adstrictoriis commisceri solet. Alvum fistit, in ovo sumta, aut clystere infusa. Datur jecinoris vitio laborantibus. *Dioscorides.*

RUBRICA fabrilis ad omnia Sinopide inferior est. Optima Aegyptia & Carthaginensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia, quæ ad Occidentẽ spectat, ochra exusta, & degenerante in rubricam. *Dioscorides.*

OMNIS terra ad medẽdi usum recepta, summam & primam vim habet refrigerandi, meatusque obducendi, ocludendique: sed specie distat, cùm alia adjunctis quibusdam ad alia sit utilis. *Dioscorides.*

EBETRIADES duæ sunt: una vehementer alba est, altera cineritia. Optima habetur ad cineream colorem vergens perquam mollis: quæ si per æramenta tradim ducatur, lineam violaceam refert. Lavatur ut cerussa, aut in hunc modum. Teritur seorsum, & cum aqua, ubi pessum jent, humor leviter excolatur: siccata solibus, iterum teritur interdum, adjecta aqua, ut vespere confidat: antelucanis colo excernitur, & demũ in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fistile perforatũ conjiciuntur, oreq; vasis diligenter obturato, supra carbones candentes continenter sollib. perstantur: ubi verò cinis in favillas se converterit, aut arcũ colorem contraxit, exempti recõduntur. * Vim habet astringentem, & refrigeratoriã, leviter mollientẽ: ca-

va ex-

va explet, & sanguinolenta conglutinat. *Dioscorides.*

SAMIA præfertur candida, levis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succola, friabilis: cujusmodi est, quam aliqui collyrion vocant. Dux enim species ejus: unam antè diximus: altera Aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Uritur ac lavatur, ut Eretria, vimque consimilem habet. * Sanguinis rejectiones sistit: fœminis fluxione vulvæ laborantibus, cum flore sylvestris punicæ datur. Testium & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo & aqua, refrigerat: sudores ardet: contra serpentium morsus, & venena, pota ex aqua auxiliatur. Quod si non sit in promptu, ejus loco substituitur lapis hæmatites. *Dioscorides.*

CHIA eligi debet candida, vergens, ad cinerem, Samiæ similis. Est autem crustosa, albaque, sed ficticiis formis differens. * Vis eadem quæ & Samiæ: extendit faciem, & erugat, atque splendidam reddit: colorem in facie, & corpore toto commendat. in balneo pro nitro detegit. *Dioscorides.*

Eadem præstat **SELINSIA**: maximè laudatur, quæ vehementer resplendet, candida, friabilis, & humore diluæ celerissima. *Dioscorides.*

CIMOLIAE duo genera, candida, & ad purpureum inclinans. Optima existimatur, quæ innatam habet pinguedinem, tactuque frigida sentitur. * Utraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula discutit. Ambusta igne, si statim cimolia oblinantur, pustulas non sentiunt: testium duritias, & totius corporis collectiones cohibet: igni sacro imponitur. In summa, utraque multum in medicina commendatur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur. *Dioscorides.*

QUÆ PNEIGITIS dicitur, colore ferè Eretriæ similis est, grandioribus tantum glebis: manum si quis admoveat, refrigerabit: tactu linguæ usque ad eam glutinosa, ut pensilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro Eretriade vendunt. *Dioscorides.*

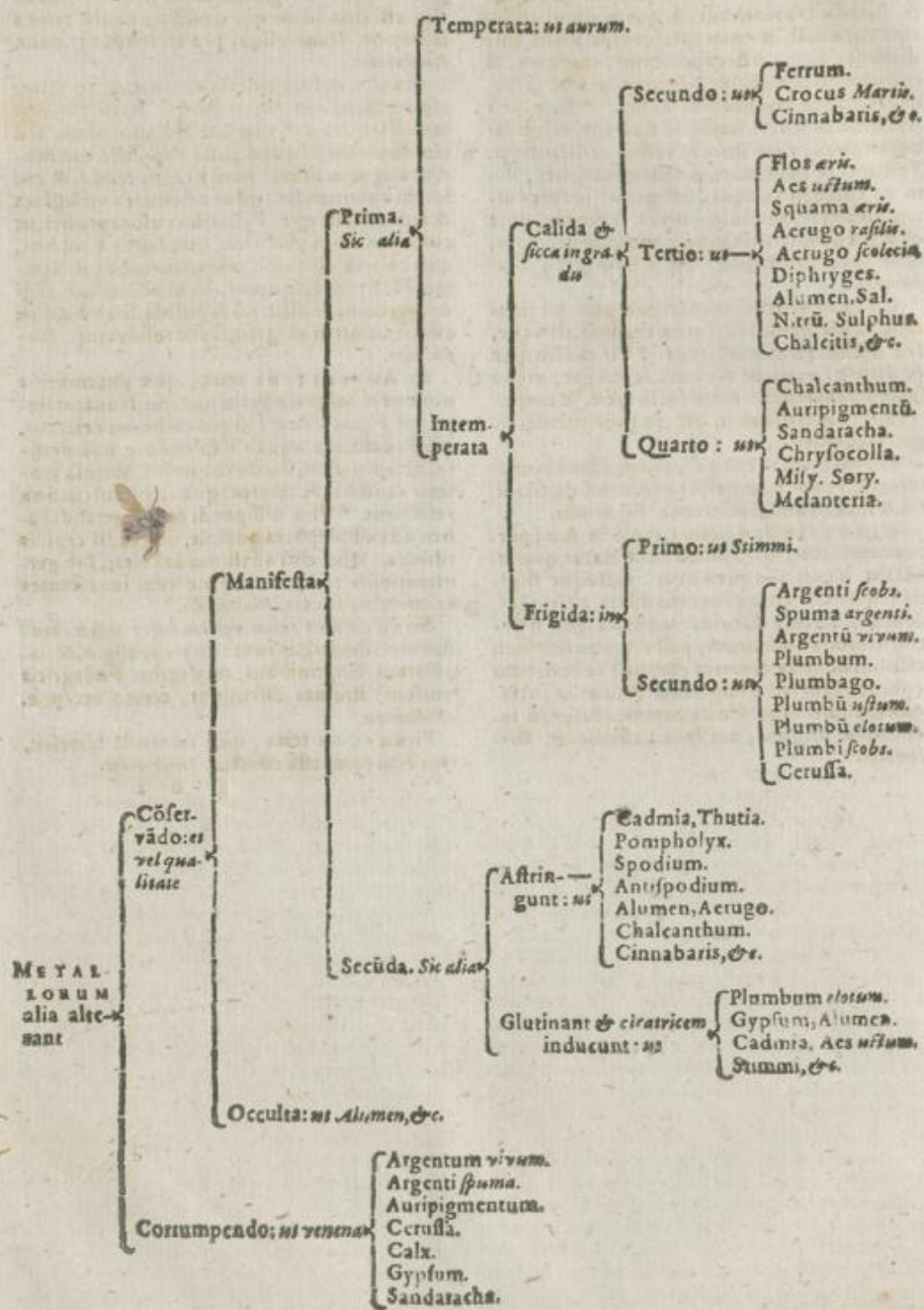
MELIA colore cinream eritream imitatur, aspera tactu: ea digitis friata, derasi pumicis modo crepitat. * Vim habet aluminosam, sed remissiusculâ, id quod gustu deprehenditur: modicè linguam siccatur: puri corpus reddit, & colorem commendat: pilos extenuat: vitiligines & lepras abstergit. Pictoribus usum præbet, ut colores diutius perent. Emplastris viridibus, quæ chloræ dicuntur, efficaciter inseritur. Et omni Melia terra, & omni alia in universum, eligi debet recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attigerit, facile resolvatur. *Dioscorides.*

EX AMPELITIDE terra, quæ pharmacitis nomine in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra, picæ longos carbones referens, modicè alluosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto oleo, statim liquefit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non resolvitur. * Vim dissipandi & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Usus ejus ad illinendas vites, sub germinationis tempus, utpote cum innascentes vermiculos enecat. *Dioscorides.*

FORNACEAE testæ vehementer tostæ, crustas ulceribus obducunt: quare prurigo, & papularum eruptionibus medentur. Podagricis profunt: strumas discutunt, cerato exceptæ. *Dioscorides.*

FORNACUM terra, quæ retorrída fulvescit, ejusdem cum testâ effectus. *Dioscorides.*

DE METALLIS Sectio V.

De metallis

De metallis temperatis.

AURUM (Ital. Oro. Gal. Or. Germ. Gold) omnium metallorum præstantissimū est, ductile, colore lucido, illiq; persimile, quo cuncta à Sole illustratur. Insuper propria quadam attractrice vi pollet, qua respicientium animos allicit, & disponit, ut ab ipsis illico desideretur. Unde quidam existimant, auro proprias quàmplurimas inesse dotes. In Italia propriæ sinceri auri fodinæ (quod sciam) nullibi extant. Atqui in Germania, Pannonia ac Transylvania eę pluribus in locis habentur. Auri venâ iis omnibus locis crediderim gigni, ubi cœlum id causæ elementaris influat, ac disponat. Hujus vena variis lapidibus impacta visitur in asperriorum montium visceribus. Verum ea omnium præstantissima auri vena censetur, cui cæruleus lapis fuerit admixtus. tantò enim melior hæc, quantò ponderosior, & colore vigentior: adeò ut illa cæteras præcellat, quæ pluribus auri guttis scintillet, vel in qua plures auri lineæ intereusantes conspiciantur. Est etiã auri ferax diversorū fluminum arena. Siquidem procul dubio cõstat in Hispania Tagũ, in Thracia Ebrũ, in India Gangem & Pactolum, in Pannonia Istrum, in Germania Rhenum, in Italia Padum & Ticinũ, aureas ducere arenas, à quibus arte quadam aurum omnium probatissimũ elicitur. Veruntamen non omnibus eorum litonibus aureæ eadem sunt arenas. * Aurum in omnibus suis partibus æquale est, cor & vitalem facultatẽ mirum in modum corroborat: inseritur medicamentis, quæ atrabiliaris competunt morbis. Adhæc ubi a naturali cauterio sit opus, ignitum aurum cæteris prætat metallis, quòd ulcus inde exortum citius confanescat. In ore contentum, anhelitus graveolentiã tollit. Auri scobes porphyret lapide lævigata, in ea medicamẽta additur, quæ ad alopecias & lichenas parantur, tam intus in corpus sumptum, quàm extrã medicamentis exceptum. Hæc item eodem modo diutius lævigata, adeò ut tactum ferè effugiat, oculis immittitur ad roborandã eorum aciem. Bibitur autẽ & ad cordis affectus, & animi mœrores. Cardiacæ, melancholicæ, cordis palpitationi, morbo attonito, comitiali, elephãtiaco medetur: adhæc spiritus animales, vitalesq; recreat. Utendi ratio est, cum vel candens jusculis, aliisve succis, vel destillatis intingitur, vel in pulverem redigitur, vel in oleum convertitur. Si liquidum est, duæ, tres, aut plures guttẽ ex vino malvatico assumuntur: si pulverem ejus exhibere voles, scrupuli dimidium satis faciet: humoris candente autò imbuti cyathus. Eligitur purissimum quodq; sive ex asperriorum montium visceribus, sive ex fluminum arenis colligatur. *Avicenna, Matthioli, Andernacus.*

De metallis calfacientibus & siccantibus in gradu secundo.

FERRUM (Ital. Ferro. Gal. Fer. Hisp. Hierro. Germ. Eisen) extenuat, siccatur, resolvit: scobes

A ipsius candens vino & aqua extincta, stomachi imbecillitati, cœliacis, dysentericis, lienisq; abscessui auxiliatur: profluvio urinæ, menstruorumq;, & sputo sanguinis, a qua cui ferrũ candens intingitur, potu conducit. Squama ferri ex ferro decidens dum aqua extinguitur ad ejus indurationẽ, aliãve ob causam in fabricorum officinis reperitur. De croco Martis, vide suo loco. *Andernacus.*

CINNABARIS (Germ. Cinnober.) vera (quæ res mineralis erat) hodie ignoratur. Cinnabaris verò neotericorum factitia, est quiddam ex sulphure vivo & argento vivo simul usis. proinde nulla ratione substitui debet pro cinnabari Græcorum, quæ vires habebat easdem cum hæmatite lapide, & tam rara erat, etiã ætate Dioscoridis, ut versicoloribus pictorum lineis vix factis faceret: unde eam incognitam esse fateri cogimur. *Medici Colonenses.*

De metallis calfacientibus & siccantibus in gradu tertio.

FLOS æris grana quædam sunt minutissima, panici effigie, rubentia æris modo, quæ exiliũt ac erumpunt, quãdo æs per cola funditur, & aqua pura & frigidissima affunditur. Facile reperiri potest in ærariis officinis. Optimus est friabilis, in attritu fulvescens, milli effigie & numero, brevis, ponderosus, modicè splendens atq; constringens, qui delimitã æris scobẽ non recipit, qua sæpe adulteratur. Sed id facile apprehenditur, cum dentiu illi dilanturamenta. Fit autem cum æs fornacibus fufum, in receptacula delabitur, per cola fistularum ad ea pertinentium, tum huic negotio additi ministri, sordes expurgantes, aquam clarissimã infundunt, refrigerandi proposito itaq; repentino concretu, ac ad densatione, velut expuitur, & erumpit antè dictus flos. * Adstringit, & exrescẽtia coarctet: offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. Quaternũ oboliũ pondere datus, crassum humorem extrahit. carnosa narium, & sedis vitia absomit: eruptiones papularum cum vino cohibet. Candidius contra diurnas aurium gravitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: uvam, tonsillasq; reprimat, farina ejus cum melle admota. *Dioscorides.*

ÆS usum probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur: nigrum verò plus quàm deceat, exustum est. Fit autem à clavis solutatum navium, fictili crudo compositis: subperso sulphure cum sale pari, omnibus vicissim inspersis, fictile, circumlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro sulphure & sale alumen inspergunt. Alii sine sulphure ac sale, fictili multos dies urunt. Alii sulphure solo utuntur, fuliginem tamẽ excutiunt. Alii oblitos fictili alumine clavos cum sulphure & aceto, fictili crudo cremãt. Alii in ænea olla aceto resperfos urunt, ac iterum & tertio idem efficiunt. postea recondunt. Principem locum tenet, in Memphi-

de combustum: proximum, in Cypro. * Astringit, exiccat, reprimat, extenuat, attrahit: ulcera purgat, & ad cicatricem perducit: vitia oculorum emendat, exerescentias in carne consumit, nomas cohibet: vomitus ciet cum hydromelite potum aut cum melle delinctum, illudumve. Lavatur ut Cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorsus sordes emergat. *Dioscorides.*

SOYAMA aeris excussa ex Cypriis officinarum elavis, crassa quidem ipsa praestantior, quae belit, id est, elavatis nominatur. Sed ex vili promiscuoque aere, aut caedido, vitiosa intelligitur: quam, utpote tenuem & invalidam, damnamus maxime, approbantes crassam, rufam, praesertim si a cuti respectu aeruginem contrahat. * Vim habet adstrictoriam, extenuantem, reprimentem & erodentem: nomas coerecet, ulcera ad cicatricem perducit pota ex aqua malsa, a qua m trahit. Alqui farina subactum dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta: genarum namque scabritie absumit, & fluxiones exiccat. *Dioscorides.*

AERUGO (Germ. Spongrün) rufa fitis modis. In cadum aut aliud consimile vas, acetum quam acerrimum infunditur: superponitur inde inversum aeneum vas praesertim concameratum si minus, planum, sique; obstructum, nullumque; habeat spiramentum: exempto, quo deliolium obturaveris, operculo, decimam post diem insidens aerugo deraditur. Aut aeris lamina in cadis superacetum ita suspenditur, ne ipsum attingat, & teridem post dies raditur. Aut massula aeris, aut lamina una pluresve vinaceis non recentibus, sed iam aciescentibus conduntur, & simili modo versantur. Quin etiam ex delimata aeris scobde aeruginem facere licet: nec non de laminis, quibus bractea auri conclusa malleo ducuntur, si quis eas aceto resperserit, & ter aut quater verfer, donec aeruginem contrahant. Trahunt aeruginem in Cypriis metallis gigni, lapidibus quibusdam nonnihil aeris habentibus, quibus aerugo efflorescit: adduntque per caniculam aëstem è quadam specu manare: sed illam paucam, & optimam esse: hanc speluncis effluentem, copiosam quidem & boni coloris, sed vitiosam, quod lapides multos collegerit. Pluribus autem modis adulterant: aliqui pumice admixto, alii marmore, alii atramento sutorio. Sed deprehendimus pumicem, aut marmor, dum pollice sinistrae manus madefacto aeruginis portiunculam altero arcerimus: siquidem eam diffundi constat: marmoris autem, pumicisque partes coeunt non dissipatae, demumque tractatione crebra & humoris complexu dealbescent, quin & dentium appressu: siquidem sincera cedit, laevis, & sine asperitate. Atramentum vero sutorium igne coarguitur: namque si fictile, aut lamina adulterata aerugine illinatur, & ferventi cinere, aut carbonibus incalescat, alterutrum mutabitur, rubescetque; id, quod atramentum sutorium accepit: quod id usum suapte natura talem sortitur colorem. *Dioscorides.*

AERUGINIS, quam vocant scolleciam, duobus generibus, quaedam fossilis est, altera factitia ad

hunc modum. In mortario Cyprii aeris dimidia heminam aceti albi acrisque: pistillo cupreo conterito, donec strigenti crassitudine imitetur: deinde aluminis rotundi drachmam unam, eum salis fossitii translucentis, aut marini quam albilissimi, solidique; aut certe cum nitri pari pondere tenetur, in Sole aestuosissimis diebus, sub sidus caniculæ, donec color aeruginis contrahat, & concretu strigenti osum fiat: ubi autem se in vermiculorum Rhodiæ similitudine specie coggerit, recondito. Efficitur, & valde boni coloris redditur, si duas partes veteris, cum una aceti adiectis, & alia, quae dicta sunt, peregeris. Sunt qui aeruginem rufam, quae in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas, & ita vendant, quod genus, ut vitiosum, improbat. Fit & quaedam aerugo ad aurificum, mortario & pistillo Cyprii aeris, cum urina pueri in pubis, qua aurum ferruminant. Antedicta aeruginum genera usito aeri omnino respondere, sed magis effectum valent. Sciedum, fossilem scolleciam praestantissimam esse: derasam sequi: postremo loco factitia, mordacissima tamen est haec & magis astringens. Aurificum autem aerugo rufa respondet. * Aeruginis omnes astringunt, extenuant, excalfaciunt, oculorum cicatrices emendant, lachrymas ciet, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione tuentur. Ulcera ex oleo ceræ; ad cicatricem perducunt: callos, & sordida ulcera purgant, cum melle coctæ: calum fistularum erodunt cum ammoniaco, collyrii modo in eas adacta, ad gingivæ usum autem exerescentias, & exuberantem utiles. Magnopere extenuant genarum crassitiam, cum melle illita: verum post illitionem spongia ex aqua calida locus fovendus est, resina thebeinthina excepta, cum aere & nitro lepras abigunt. Unitur aerugo, quaecumque velis, minutissimè fracta, comminutaque, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita: versaturque, donec mutet, & colorem cinereum concipiat: postea refrigerata reponitur ad usum. Sunt, qui eruda olla eam urant, uti dictum est: sed non prorsus eundem colorem cremata reddit. *Dioscorides.* Porro aeruginem, quod colore sit viridi, officinae ac medicinae in Italia æs viride nuncupant, & vulgari sermone *Pyræ de rame.* Verum quamvis officinae eo in universum abundans: sincera tamen parum ostendunt. Scolleciam aeruginem, ac fossitiam desituimus: quod altera (quod sciam) hoc tempore non paratur, altera vero ab æraris sodinis, ubi fortasse plurima reperitur, a fossilibus non deferatur. P. oinde cum harum copia non sit, eam tantum utimur, quae aere in acetatis cadis demissa, aut vinaceis jam aciescentibus obruta, coëscit. Hæc incinatur, qui credunt, aeruginem & aeris florè, unam & eandem rem esse. *Martialus.*

DIPHRYGES quasi bis tostus, est perfecti aeris veluti sex sublidus, & coherens ime fornacum parti: ablato aere post aquae frigidae effusionem vitium acre est, ut æs usum. Praesertim quod saporem aeris & aeruginis habet, astringens & vehementer siccas linguam, quod exusta ochra sibi non vendicat, quae tamen

uti dictum est: sed non prorsus eundem colorem cremata reddit. *Dioscorides.* Porro aeruginem, quod colore sit viridi, officinae ac medicinae in Italia æs viride nuncupant, & vulgari sermone *Pyræ de rame.* Verum quamvis officinae eo in universum abundans: sincera tamen parum ostendunt. Scolleciam aeruginem, ac fossitiam desituimus: quod altera (quod sciam) hoc tempore non paratur, altera vero ab æraris sodinis, ubi fortasse plurima reperitur, a fossilibus non deferatur. P. oinde cum harum copia non sit, eam tantum utimur, quae aere in acetatis cadis demissa, aut vinaceis jam aciescentibus obruta, coëscit. Hæc incinatur, qui credunt, aeruginem & aeris florè, unam & eandem rem esse. *Martialus.*

DIPHRYGES quasi bis tostus, est perfecti aeris veluti sex sublidus, & coherens ime fornacum parti: ablato aere post aquae frigidae effusionem vitium acre est, ut æs usum. Praesertim quod saporem aeris & aeruginis habet, astringens & vehementer siccas linguam, quod exusta ochra sibi non vendicat, quae tamen

tamen diphrygis vice videtur: adulteratur enim ochra usta, que uti diphryges rubescit. Est etiam aliud genus factitium, quod ex pyrite eroso lapide fit, multos dies, ut calx, cremato, donec rubescat, ut rubrica: deinde sublatum reponitur. Fiebat etiam è luti cuiusdam Cyprii genere, hodie inusitatum: priora verò duo genera facile reperiri possunt. * Vis ejus astringere, purgare, extergere, siccare, ex crescentia consumere, ulcera serpentina, & quæ caecothæ vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes, therebinthina aut cerato exceptum, discutit, quod si ad manus nō sit, ejus loco marchasita ustus, aut æsustum substitui poterit. *Dioscorides.*

ALUMEN, Ital. *Alume*. Gal. *Alun*. Hisp. *Alum*. Germ. *Alum*. Nativum dicitur: hujus apud veteres tria fuerunt genera, liquidum, rotundum, scissile: quo duntaxat utimur sub nomine vulgari aluminis plumæ. Cæterum quovis cunq; in medicamentis alicujus compositione alumen simpliciter reperitur, scissile intelligendum est veluti omnium efficacissimum. Optimum est candidissimum, valde astringens, gravi odore, nō lapidosum, non compactum, sed plerumq; in capillamenta quædam canescencia debiscas. Ex Aegypto adfertur. Adulteratur lapide Amiantho, sed gustu dignoscitur, quod non astringat. Præter jam recitata aluminum genera, factitia tria reperuntur: nempe alumen fæcum, quod fit ex vini fæcibus Sole siccatis, donec albescat, deinde ustis. Alumen catinum, quod fit è cineribus herbæ kali, seu Sodæ vulgaris. Alumen scariolæ: idque fit è lapide speculari, quem vulgo Speculum asini vocant. E factitiis etiam sunt alumen Rocæ, & Zuccarini: illud è lapide candido, interdum subrubro sepè præparato: hoc verò ex alumine rocæ, zacccharo, & ovi albumine paratur. Aluminis liquidi & rotundi loco satis commodè uti possumus alumen rocæ. Alumen crassum partium est. * Vim habet exaltatiōis, astringendi & expurgandi. Ulcera putrida emendat, humida exiccat: carnem super excrecentem coarctat: pruritus tollit, & scabiem sanat, &c. *Galenus, Dioscorides, & Florentini Medici.*

SAL, Germ. *Satz*. Gall. *De Sel*. Ital. *Sal*. Hisp. *Sal*. Nativus est & factitius. Nativus vel in terra, vel ad mare ex aqua marina, vel in lacubus, vel in fluminibus, aut in fontibus. Nativi quamvis variæ sint differentia, diversisq; locis reperiantur, in usum tamè medicum tres recepti sunt: videlicet sal Ammoniacus, vulgò Armeniacus dicitur, sal gemmæ, & sal Indus. Ex his verò sal gemmæ duntaxat habemus, candidum, translucentè crystalli modo, estq; sal fossilis. Sal Armeniacus hodie dicitur, non est nativus, sed factitius. Ex corū genere, qui sponte in aquis generantur, multæ sunt differentia. Qui in mari nascitur, & in scopulis reperitur, ex spuma maris constatur, spuma salis appellatur. Qui in Judææ lacu gignitur, in quo & asphaltus nascitur, Sodomæ vocatur, ab Arabibus sal naphiticus, ama-

rus est. Hoc earemus, quemadmodū & reliquis nativis in lacubus aut fluminibus reperitis. Factitiorum varia sunt genera, secundū materiam, ex qua fiunt, differentia. Nam alia ex aquis salis generantur, veluti marinus: & qui ex fontibus fiunt, ut sal communis: alii ex cineribus (de quibus suo loco) aliæve materia, quemadmodū sal Alkali, q fit ex herbæ kali, & vulgaris Armeniacus, qui in Alexandria fit in balneis. Cæterū hodiè pro efficacissimo in medicina sale gemæ utimur qui fossilis est, ut diximus, & in Germania, aliisq; locis eruitur. Præfertur deinde marinus, omnium infirmis est vulgaris. Saccharū candi tametsi Avicenna interdū sal em Indū appellet, inter sales tamen referendus nō videtur. Is præterea quem Dioscorides salis florē, aut rectius maris florē nominat, sal multū dissimilis est: nihil enim aliud est quàm pinguedo quædam crocei coloris mari, Nilo, & aliis lacubus innatās: eò tamè hodiè etiā earemus. Qui propriè flos salis dicitur, in salis fodinis reperitur, & in ipsis etiā salignis, velut pollen quiddā crassiorē sal em ambiens: tenuiorū multò est partū quàm sal, colore candidissimo, interdū cinereo, qui inferior est. * Porro sal omnis digerit, astringit, calefacit, siccat, abstergit, resolvit, & quicquid humidum est, consumit, dissipat: miscetur medicamentis purgantibus & aliis, quæ intrinsecus adhibentur: nec nō glandibus, & clysteribus. *Medici Florentini.*

NITRUM, Germ. *Saispeter*. Gall. *Nit*. Ital. *Nitro*. Hisp. *Salitre* nominatur: hujus apud veteres multæ erant differentia: nativum, factitium, & aphronitrum, quod veluti nitri flos erat. Hodie unicum habemus nitri genus, nempe boracem non excoctam, quæ quibusdam nitrum fossile est: eoque nitri loco uti possumus. Sal nitri, tametsi proximè ad nitri naturam accedat, nullus tamen ejus in medicina usus esse potest, præsertim in his, quæ interdū assumuntur. *Medici Constantinenses.*

SULPHUR, Germ. *Schwefel*. Gall. *Soufre*. Ital. *Solfo*. Hisp. *Piedre cufre* vocatur: hujus duo sunt genera: vivum, quod spontè & per se nascitur: & ignem expertum, quod arte in fornacibus fit. Optimum existimatur vivum, quod apyron vocant, nitidulæ modo splendidū, perlorens, minimè lapidosum. Probatum in genere sulphuris ignem experti, quod vires, ac præpingue spectatur. Plurimum in Meo & Lipara gignitur. Supradictum sulphur calefacit, discutit, & celeriter concoquit. * Prodest tussibus, suspiriosis, purulenta extussentibus, in ovo sumptum, aut suffitum: præterea partus ulsi nidore extrahit. Lepras, lichenas, scabros, ungues, cum resina therebinthina mistum, auferit: cum aceto autem illitum, ad lepras efficax est: vitiligines tollit. Scorpionis idibus addita resina, medetur: cum aceto verò, draconis marini, scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro detersum sedat: regium morbum emendat, inpersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ovo sumptū. Facit ad grave dinem

& destillationes, sudores quoque; conspersum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitū, conducit: gravitatem auditus, suffiti nidore raptim per fistulam haulto, sanat. Leithargicos suffitu excitat: erumpentem undecunq; sanguinem suffit. Contusis auribus, cum vino & melle illitum, medetur. Chymici oleum seu balsamum ex eo adeo efficax conficiunt, ut neque vivum corpus, neq; mortuum ad putredinem transire sinat: sed adeo integrū tueatur, ut neq; ulla coelctis impressio, vel ab elementis profecta corruptio, vel ab ipso jam ortu inducta obesse ei possit. de quo vide suo loco. *Dioscorides, Avernacusi.*

CHALCITIS metallica res est, in venis ærariis nata, mediæ inter Misy & Sosy facultatis, mediq; situs. Præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inveterata, intercurfantibus oblongis venis splendentibusque, cujusmodi est, quæ in Tuscia Italiæ parte invenitur. In Germania etiam Chalcitidis genus reperitur, lapidosum, ponderosum, tubrū cum scintillis aureis. Præfertur Italica, potissimum ad Theriacæ compositionem: ad reliquorum verò medicamentorum compositionē Germanica uti possumus. * Cæterum Chalcitidi absterforia vis inest, excalesfaciens, & crustas ulceribus obducens: purgat, quæ oculis & corundem angulis hærent. In genere leviter erodentium est, &c. *Dioscorides, Medici Florentini.*

Chalcitis ratō Neapoli reperitur, quanquam Puteolis quoque reperitur, sed in pauca quantitate. Quod si quis Chalcanthum admodū vetustum nactus fuerit, is in eo inveniet efflorescens Misy, & Chalcitidem, quæ Chalcitis cognoscitur, quod colorē habeat æris, eumq; lucidum. Suntq; penes me multa frustra Chalcanthi, quæ jam quasi universa mutata sunt in chalcitiam, itemq; alia in Misy, de qua mutatione Galenus in multis locis disserit. Hæc Chalcitis tamen si in se contineat adhuc reliquias aliquot Chalcanthi, nondum omninō transmutati, nihilominus accipi potest illa tota pars, quæ jam mutata est, relicta ea quæ in medio integra remansit. Præterea Venetiis de nativa Chalcitide, & non transmutata haberi poterit, ab iis qui amicitiam contrahunt cum peritis hujus rei hominibus, qui illam à diversis locis ad ipsorum usum solent curare afferri.

De metallis calidis & siccis in gradu quarto.

VITRIOLUM: Germ. *Vietriol.* Ital. *Vitriolo.* Gall. *Vitriol.* Hisp. *Copparosa.* Græcis Chalcanthum, Latinis Atramentum furorium appellatur, duplex est: factitium & nativum. Nativum in terræ venis aut saxorum commissuris concretum reperitur: aut dum ex iis guttatim distillat, partim ex iis stitiani instar dependet, partim in canalium fundum decidit. Hodie aliud item genus in terræ superficie concretū reperitur, quod vulgò Copparosa vocatur. Factitium etiam duplex est. Unum, quod in Cypro peculiariter fie-

bat, ex aqua quadam manante ex soryos, chalcitidis, & misyos fodinis, atq; in piscinas quadratas effusa, ibi spontè concresecbat. Alterum fit decocta aqua, in qua maduerit terra quædā atramentosa: ut hodie moris est in multis locis. Nativum factitio præstantius est: ideo in eorum numerū Copparosa Cypria referri potest, cum sit aliorum penuria. E' factitii generibus, Cyprium excellerebat: cum verò desit, vitriolum Romanum, aut Siculum usurari potest, veluti præstantissimum inter factitiorum genera. * Insigniter calfacit, maximeque astringit: ideo totius carnis naturam siccit, & in se contrahit. *Medici Florentini.*

AURIPIGMENTUM. Ger. *Operment/Arsemit.* Gall. *Oypin.* Armenie. Ital. *Oprimeno.* Hisp. *Oropimente* dicitur, aurum colore imitatur. Ejus apud Dioscoridem duo genera. Unum è multis squamis, ut altera alteri imposta videatur, constat: id si purum fuerit, nec ulli materiæ permixtum, optimum existimatur. Alterum colore sandarachæ, hoc est, rubrum, glandis effigie. Deligendum ergo aureo colore micans, è tenuibus squamis compactum, quod facile funditur, & lapillis aut terræ permixtum non est. Ex auripigmento nativo fit artificiale, Arsenicum videlicet & Reagal vulgò vocatum. * Vim habet adstrictoriam & erodentem. Crustas cum vehementi uredine, & violento morfu excitat: reprimat quæ excresecunt, & capillos evellit. De oleo, quod ex eo conficitur, vide infra suo loco. *Medici Florentini.*

SANDARACHA, Germ. *Bergrot* dicitur, lapis est in metallicis venis, plerunq; cum auripigmento nascens, rufa est, cinnabaris colore, nonnihil ad luteū vergens, quæ cum uritur, fumum exhalar pallidum, sulphurisq; virus redoler, tamen non consumatur. Facile hodie legitima haberi potest: factitia tamen etiam fieri potest, si auripigmentum coquatur, donec cinnabaris colorem contrahat, potestque veræ sandarachæ loco substitui. Sed animadvertendum est, Sandarachæ vocabulo apud Arabes vernicē intelligi, quæ nihil aliud est, quàm gummi juniperi, non autem prædictum lapidem. Itaque curam adhibeant Medici, ne altera alterius loco indifferenter utantur. * Vis eadem & usitio, quæ auripigmento. Explet alopecias, resina excepta, & scabros unguis cum pice eximit. Contra phthiriasin ex oleo efficax est: tubercula cum adipe discutit. Prodest ad natium, orisq; ulcera, & cæteras papularum eruptiones cum rosaceo: item condylomata. Datur ex multo, purulenta extusissentibus, suffitur quoque cum resina, adversus veterem tussim, raptim per fistulam nidore: vocem expedit cum melle delincta: suspitiosis cum resina in catapotio optimè datur. *Dioscorides & Florentini.*

CHRYSOCOLLA sive borax nativum, genus nitri fossilis est, ab Armenia, & Macedonia, & Cypro translatum, in aurariis, argentariis & ærariis fodinis reperitum præstantissimū est Armenium,

menium, ærarium prassini coloris: saporis nitro-
si cum æquali amaritudine, & substantia dura.
Iisdem in locis reperitur, arenæ per se simile, aut
materiæ metallicæ permixtum, sed quod abra-
sum arenæ similitudinem gerit. Hujus usus est in
medicamentis & aurifabrorum officinis quemad-
modum apud veteres Chrysocollæ. Factitia Chry-
socolla, Germ. *Wurris*. Gall. *Colle à or, soudure d'or,*
borax Ital. *Borras*. Hisp. *Borax à atincar* dicitur, ex
pueri urina in æreo mortario trita pistillo æreo
stibat. Hæc Medicis in usu fuit. Sunt etiamnum
aliæ factitiæ, quæ piætoribus tantum serviunt.
* Vis Chrysocollæ ad purgandas cicatrices: ex-
crescentem carnem coeret, astringit, purgat, ex-
calfacit, & modicè corpus mordendo excutit. In-
ter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones
concitant, & necem inferre possunt. *Dioscorides.*

MISY assumendum natione Cyprium, auri
simile, durum, quod friando auri colorem imi-
tatur, & stellæ modo splendet. * Vim habet &
ulcionem, cum chalcitide eandem, præterquam
quod pforicum ex eo non conficitur, excessus,
defectusque ratione tantum differens. Ægy-
ptium autem cæteris præstat, utpote quod effi-
caciis habeatur, sed ad ocularia medicamenta
multo supradicto inferius. Quod si deficiat, ejus
loco sumi poterit vitriolum vetustum,ustum.
Dioscorides.

SORY existimarunt aliqui melantheriam esse,
aberrantes: siquidem sui generis est sory, ei non
ab simile. Verum sori virus inest grave, & nau-
seam movens. Invenitur etiam in Ægypto, &
aliis quibusdam regionibus, ut in Libya, Hispa-
nia, & Cypro. Præfertur Ægyptium, quodque
frianti nigrius apparet, in multa foramina deli-
scens, suppingue, in super astringit, & olfactu
devorationeque magnum virus olens, ita ut sto-
machus in vomitiones effundatur. Quod autem
friatum scintillas misyos modo non emitit, &
alterius generis esse, & invalidum, censendum est.
* Vim & ulcionem supradictis similem habet.
Dolori dentium cavernis inditum medetur, eos-
que labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum
auxiliatur: illitum cum aqua, varos extinguit. Me-
dicamentis admiscetur, quæ capillos denigrant.
Hæc autem ferè omnia, & alia, quæ ulcionem
experta non sunt, perustis validiora esse existi-
mantur: præter salem, & vini facem, nitrum, cal-
cem, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt:
combusta enim viribus efficaciora redduntur.
Dioscorides.

MELANTHERIA geminæ est originis: quædam
in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur, sa-
lis modo concrevit. Alia verò in summa facie
supradictorum locorum coit, quæ terrena est.
Quinetiam invenitur in Cilicia, & aliis quibus-
dam regionibus, fossilis quædam. Præstat, quæ
sulphuris colorem trahit, lævis, pura, æquabilis,
& quæ contactu aque confestim nigrescit. * Vim
causticam eam obtinet, quam & misy. Si deficiat,
ejus loco accipiat vitriolum, aut copparosa di-
cta. *Dioscorides.*

De metallis frigidis in primo.

STIMMI, vel STIBIUM, vulgò ANTIMO-
NIUM, German. *Spiesglas*. Gall. *Antimoine*. Ital.
Antimonio. Hisp. *Et alcohol* dicitur, optimum, quod
splendidissimum est, modoque nitidularum emi-
cat, contrafactu crustosum, nihil terræ aut sordidi
habes, friabile: * Vis ejus astringere, meatus ob-
struere, refrigerare, excrescentia in carne cohibe-
re, ulcera ad cicatricem perducere, sordes & ul-
cera oculorum expurgare: sistit & sanguinem è
cerebri membrana profluentem, & ut in univer-
sum dicatur, vis isto plumbis similis est, &c. Ex
stibio paratur oleum, & vitrum, medicamentum
purgatorium, de quibus suo loco. *Dioscorides.*

De metallis frigidis in secundo.

ARGENTI scobs seu ramentum, quod Lima-
tura vocatur, aut scoria, aut helcysma, aut encau-
ma, molybdænæ vim habet. * Confert humori-
bus viscosis, scabiei, pruriti, ulceribus, tremori
cordis, & oris factori. De liquore, qui ex argento
chymicè conficitur, vide infra suo loco. *Dioscori-
des, Andernacus.*

SPUMA argenti, vulgò LITHARGYRIUM,
Ger. *Stet Silberstaum* dicitur, lapis est è plum-
bo factus: plumbum enim dum secunda fornacæ
excoquitur, aut solum aut metallo aliquo per-
mixtum, partim in lithargyron, partim in plum-
bagem vertitur. Duo sunt ejus genera: unum
colore aureo, alterum argenteo: quo fit, ut illud
lithargyros auri, hoc lithargyros argenti nomi-
netur. Inde verò hæc differentia nata est, quod
alterum altero majorem vim ignis passum sit. Li-
thargyrium auri præfertur: hodie notissimum.
* Vis astringere, mollire, cava explere, excrescen-
tia in carne reprimere, ad cicatricem ducere, re-
frigerare, & occludere, &c. *Medici Florentini.*

ARGENTUM vivum, Germ. *Quecksilber*. Gall.
Vif argent. Ital. *Argento vivo*. Hispan. *Azogue*, du-
plex est, nativum & factitium. Fit ex minio, quod
abusivè Cinnabaris dicitur, patinis fistilibus im-
posita ferrea concha cinnabarim continente, &
calice cooperta argilla superlita, carbonibus suc-
cendunt. Siquidem deterfa fuligo, qua calici in-
sident, refrigerata in argentum vivum coit. Quin-
etiam invenitur in argentifodinarum tectis sil-
latim concretum. Alii per se in metallis inveniri
gradunt. Servatur in vitreis, aut plumbeis, aut
stanneis, aut argenteis vasibus: siquidem aliam ma-
teriam omnem exedit, & destuere facit. * Po-
tius vim perniciosam habet: suo enim pondere
interna exest. Remedio est hæc multum subinde
potam & vomitionibus rejectum, aut vinum
cum absinthio, aut apii decoctum, aut semè hor-
mini, aut origanum, aut hyssopum cum vino.
Auri limata scobs, id est, ramentum quam tenuis-
simum epotum mirabili est auxilio. Cæterum
ex argento vivo conficitur Mercurius sublima-
tus & præcipitatus, & oleum, de quibus suo lo-
co. *Dioscorides.*

PLUMBUM, Germ. *Stey*. Gal. *Plomb*. Ital. *Piom-
bo*. Hisp. *Plombo* nominatur, humida constat na-

tura, frigore congelatum: item aërea & terrestri, sed pauca sit ex illo pila, seu mortarium, & pistillum, ad usum medicum. Quicumq; enim humor in eo aliquandiu residet, multò evadet frigidior, quàm antea fuerit. Ideo oleum omphaceum, aut rosaceum, aut melinum, aut myrtinum, si illi infundatur, remedium optimum aduersus inflammationes, & ulcera contumacia, tum aliarum partium, tum naturalium, seu testiculorum, canerosque, & articulorum fluxiones præparatur. Quòd si refrigerans aliquis succus, ut sempervivi, cotyledonis, intybi, lactuæ, chondrillæ, psyllii, omphacii, portulacæ, mortario eijusmodi imponatur, subigaturq; in Sole, aut aëre, aliàsve calefacto, præstantissimum efficitur medicamentum ad fervorem & calidas fluxiones restinguendas. Quinetiam plumbum in laminas deducitur, quæ lumbis ad mota, genituræ fluxorem per insomnia prohibent, insigniter refrigerantes. Braçtea quoque tenuis ex eo facta gangliū dissipat, propius ei alligata. Ex eo fit oleum, de quo suo loco. *Andernactus.*

PLUMBAGO, quæ Græcis Molybdæna, Germ. *Weyers* vocatur, optima est flava, argenteæ spumæ æmula, modicè splendens: cum teritur rufa, cocta cum oleo jecinoris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aërem, aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est enim quædam fossilis, ad Sebastiam & Corcyrum inventa. Quo in genere probatur, quæ lapidosa non sit, aut recrementosa, sed nitens, & flava. * Vim habet spumæ argenti, aut recremèto plumbi similem. Uritur, lavaturque eodem modo. Miscetur convenientissimè medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minimè mordentibus. Carnem recreat, & ulcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis aut abstergentibus nõ convenit. Si deficiat, lithargyros ejus loco sumi potest. *Dioscorides.*

LOTTURA plumbi sic fit. In mortarium plumbeum aquam injiciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crassescat, aut lutulenta reddatur: linteo deinde colato, aquam superinfundens, quò facilius quicquid est resolutum, incerni possit, hoc iterum facito usq; dum satis tibi habuisse videatur. Ubi confederit priore aqua effusa, novam adjiciens ut cadmiam lavato, donec nulla extet nigritia: postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quæ sitam, mortario pistilloque lapideis terunt, aut manibus cum aqua paulatim adjecta fricant, donec nigrescat: mox ubi id persum icrit, effusa aqua, colligunt in pastillos, nam tritum vehementer, cerussæ simile redditur. Alii elimatæ scobi modicam plumbagem adjiciunt, a firmantes ita clotum plumbum præstantius esse. * Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, cava explere, sistere oculorum fluxiones, & ulcerum excrescètia. Sanguinem superimit: prodest contra fedis ulcera, condylomata & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea, quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totum spodiū esse.

clotus præbet, nisi quòd non obducit crustas. Sincerum plumbum affictu marini scorpionis, draconisq; plagis auxiliatur. *Dioscorides.*

URITUR plumbum sic. Super quàm tenuissimas plumbi laminas, fictili novo inditas, sulphur inspergito: additisq; aliis rursus laminis, interjecto semper sulphure usquedum vas expleveris, succendito, flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfectè redigatur in cinerem, nihilq; è plumbo nonustum hæserit. tum demum obstructis narib. eximito: alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatam plumbi scobem in olla sulphure urit. Alii laminas in fictili crudo, ut dictum est, imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes operculum, dato exili spiramento, urunt. Alii pro sulphure cerussam, aut hordeum inspergunt. Alii integras laminas imponentes, acrigne utuntur, & rudicula ferrea continuè movent, dum in cinerem solvatur. Sed difficilis hujusmodi ustio, & si vehementius uratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis tamen nobis placet prima urendi ratio. Plumbum ustum lavatur, ut cadmia, & reconditur. * Eosdem effectus habet, quos plumbum clotum, sed multò acriores. *Dioscorides.*

RECREMENTUM plumbi, quod scoriam vocant, optimum est, densum, fractu contumax, cerussam planè repræsentans, nihil plumbosi habens, quod ad luteum colorem accedit, & urit, splendorem imitatur. * Eadem quæ plumbum exustum porost, sed magis astringit. Lavatur in mortario infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit: idq; sæpius, dum recrementum absumatur. Dein ubi confederit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos. *Dioscorides.*

CERUSSA (Germ. *Weyers*. Bell. *Lootzernue*. Gall. *De la Cerusse*. Ital. *Bianca*. Hispan. *El aluayalde*. appellatur) fit hoc modo. Infuso in urceum oris latu, aut fictile labellum, quàm acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculum, subjecta prius arundinea tegete, firmato: superjectisque velaminibus, ne halitum expiret acetum, ubi resoluta fuerit, defluensq; deciderit, humorem purum ad summa delatum colato, crassamentumq; transfundito, debet quoque sicari in Sole, mox trusabili mola teri, aut aliàs tritum cribrari, postea quod superest duri, in tenues partes redigendū, cribrandumq; vicissim eadem tertio, quartoque facienda. Melior, quæ primò cribrata est, & medicamentis oculorū assumenda. Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneas rudes in medio vase appendant: & de raso ceu situ imposito, ita ut acetum non contingat, inditoque operculo circumlinentes dimittunt. Post dies decem laxato obturamento visunt: cumq; resoluta materia fuerit, reliqua, ut supra diximus, exequantur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto acri subacta, dividitur in pastillos, qui in Sole siccantur. Æstate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur.

redditur. Quinetiam hyeme paratur, urceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: ascendens enim calor idem, quod Sol, præstat. Laudatissima fieri putat Rhodi, & Corinthi, aut Lacedæmone: proximam Puteolis. Torretur hoc modo. Flagentibus igni carbonibus, fictili novo, maxime Attico, tritam cerussam imposito, & assidue versato: cumq; cinerum colorem traxit, eximens refrigerato, & utitur. Est & aliud urendi genus. Trita patinis novis supra prunas imponitur, & ferulacea rinde movetur, donec colore similis sandarachæ fiat, exactaque ad usum ministratur. Quæ verò ita parata est, Sandyx à quibusdam dicitur. Lavatur Cerussa cadmiæ modo. * Cerussa frigida est & sicca secundo ordine: occludit, emollit, explet, extenuat: insuper excresecientia leniter reprimat, & ad cicatricem perducit. Miscetur ceratis & emplastris, quæ liparæ vocantur, pastillisq;. Est autem lethalis ejus potus. *Dioscorides.*

De metallis astringentibus.

CADMIÆ fornicaria melior est botrytis, item racemosa, in summo fornacis ærariæ affixa, densa, modicè gravis, in levitatem magis inclinans, colore spodii, & quæ fracta cinerulenta & æruginea est. Cadmia lapis, calaminaris vulgò dicitur, cujus pulvere ærarium pallore tingunt, & augent etiam hodie fabri ærarii. Is alieno sapore inædenti est, & in farinam tritus, æceto subactus, in Sole siccat, coit in lapide, in igne ma-

net, & fuliginem edit luteam vel æream: quæ lapidi cuidam in lapidum fodinis invento, à nonnullis malè pro Cadmiæ supposito conveniunt. Reperitur itaque aliud Cadmiæ genus, lapidis similitudine in ærariis fodinis, teste Gal, tametsi Dioscorides neget: imò hodie adhuc reperitur, hisq; usus est, qui aurichalcum conficiunt. *Medici Colonienses.*

POMPHOLYX vera Arabum Thutia est. fit è tenuissima favilla quæ in altum evolat, & testò fornaciq; adhærens: principio cum sit, aquarum bullis simile prodit, quæ per pluvias inter Veris initia erumpunt: colore albo, quæ in tenuissimum polliniqu; similem pulverem dissolvuntur: similes habent facultates, sed pompholyx est tenuiorum partium. Pompholyga pharmacopole Nihil album, Germani *Wass nicht* appellant. Probat, quæ Norinbergæ conficitur. Hodie itaque cognitum, & facile ex ærariis officinis haberi possit: sed his substitui possunt Dioscoridis antipodia, aut officinarum thutia. * Vim habet adstringendi, refrigerandi, explendi, purgandi, obstruendi, & aliquantum exiccandi. Inter medicamenta numeratur, quæ leniter crustas obducunt. *Medici Colonienses.*

SPODIUM in æris fornacibus invenitur, ubi & pompholyx, quæ Arabum Thutia est (nam officinarum thutia, veterum Cadmiæ est, ut mox dicitur) sunt ex favillis è metallo, dum coquuntur, emicantibus, & specie differunt. nam spodium fit è partibus crassioribus, & in ærarium officii-

narum pavementis reperitur. Ideo multum terræ colligit, & spurcitia reficitur. Hoc hodie in pharmacopoliis Nihili griseum, & à Germanis *Grav nicht* appellatur. Spodium Avicennæ fit ex arundinis radicibus, ejusque usus est in ab Avicenna præscriptis medicamentis: nam antispodii genus est. Illud verò quod ex boum, similibumque animalium crutibus confectum officinæ usurpant, præstat rejicere, ejusque loco, aut Avicennæ, aut Dioscoridis aliquo antispodii genere uti, in his præsertim, quæ intrò sumenda sunt, medicamentis: in his verò quæ foris adhibentur, aut verò spodio, aut pompholyge, aut thutia officinarum præparata. *Medici Colonienses.*

THUTIA officinarum veterum cadmia est, fornicaria scilicet. Gignitur in fornacibus ærariis, fuligine flatu egesta, veluti spodiū & pompholyx, quæ vera est Arabum thutia. *Medici Colonienses.*

GYPNUM (Germ. *Gypf*, Belg. *Leem mortel*, Ital. *Gesso*, Gall. *Du plâtre*, Hispan. *Tesso* nominatur, è quodam candido lapide fit, in laminas facile scissili: qui tamen non longa ignium vi torretur, & excoquitur. Fit etiam gypsum è speculari lapide, qui Græcis *καλιόρυς* dicitur. Item ex alio quodam lapide nivei candoris, è quo in Heituria tornopatinæ & alia vasorum genera conficiuntur. Huc Alabastrum appellant, sed perperam. Gypsum & ipsum ad communem omnium terrenorum, lapidosorumq; corporum facultatem, qua deficcare dicta sunt, insuper hoc adjunctum habet, quod est facultatis emplastice. * Habet vim adstringendi, obstruendi: sanguinis eruptiones, sudoresque cohibet: sed potum, strangulationis modo jugulat. *Galen. Dioscor. Mathiolus.*

De metallis venenosis.

ARGENTUM VIVUM potum, stomacho, ventri, & interaneis gravitatem cum magnis torminibus adfert, & nonnunquam pondere suo intestina vulnerat: urinamq; supprimit: corpus intumet plumbeamq; deformitatem concipit. Lac copiosè potum auxiliari cõstat: sed postea evomant, qui hauserunt. *Dioscorides.*

ARGENTI SPUMA pota eadem quæ argentum vivum infert. Quibus subvenit secundum vomitionem, potum lyxestris homini semen, myrrhæ drachmæ octo, absinthium, hyssopum, apii semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino: aridum, palumbis firmum, cum nardo & vino. *Dioscorides.*

AURIPIGMENTUM, CALX, & SANDARACHA, pota, alvum & intestina cum vehementi erosione excruciant. Præbenda cuncta quæ suo admittu illorum acrimoniam hebetant ac solvunt, & facilem lubricamq; alvum reddunt, cujusmodi ibisci & malvæ succus est. Dandum decoctum seminis hni, vel semen tragi herbæ vell oryza lacq; cū aqua mulla copiosum, jura pinguis, & boni succi. *Dioscorides.*

CERUSSA suo colore proditur: sumpta enim, mox palatum, gingivæ, lingua & commiss-

Suræ dentium, candore quodam inficiuntur: sin. A
gultus, tussim ac linguæ ariditatem excitat: iis
extrema frigeſcunt, mens labat, membra torpe-
ſcunt. Quibus dare convenit aquam muſſam,
aut ficuum aut malvæ decoctū, aut lac calidum,
aut ſeſamam ex vino tritam, vel lixivium ex ſar-
mentis factum, amaracinum oleum, aut irinum,
perſicorum oſſa cum hordei decocto: columbi-
na ova cum thure, aut hordei decocto, aut pru-
nis: aut gummi, quod ulmus ploravit: aut hu-
morem, quem ulmea folia reddiderunt, cum B
aqua tepida: ſed tum quoque noyant. Convenit
etiam thapſiæ ſuccus, aut ſcammoniz, cum aqua
muſſa potus.

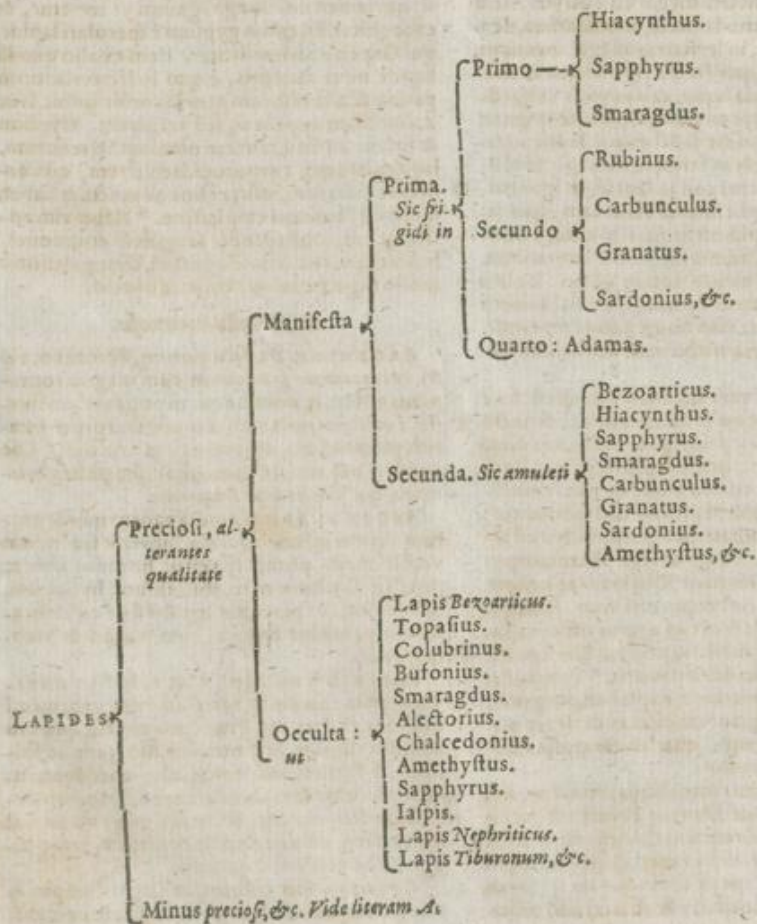
LAPIDEScENS GYPSUM ſtrangulationem
creat. Quare eadem proferenda ſunt, quæ man-
ſis fungus, auxilia: & adhæc malvæ decoctum,

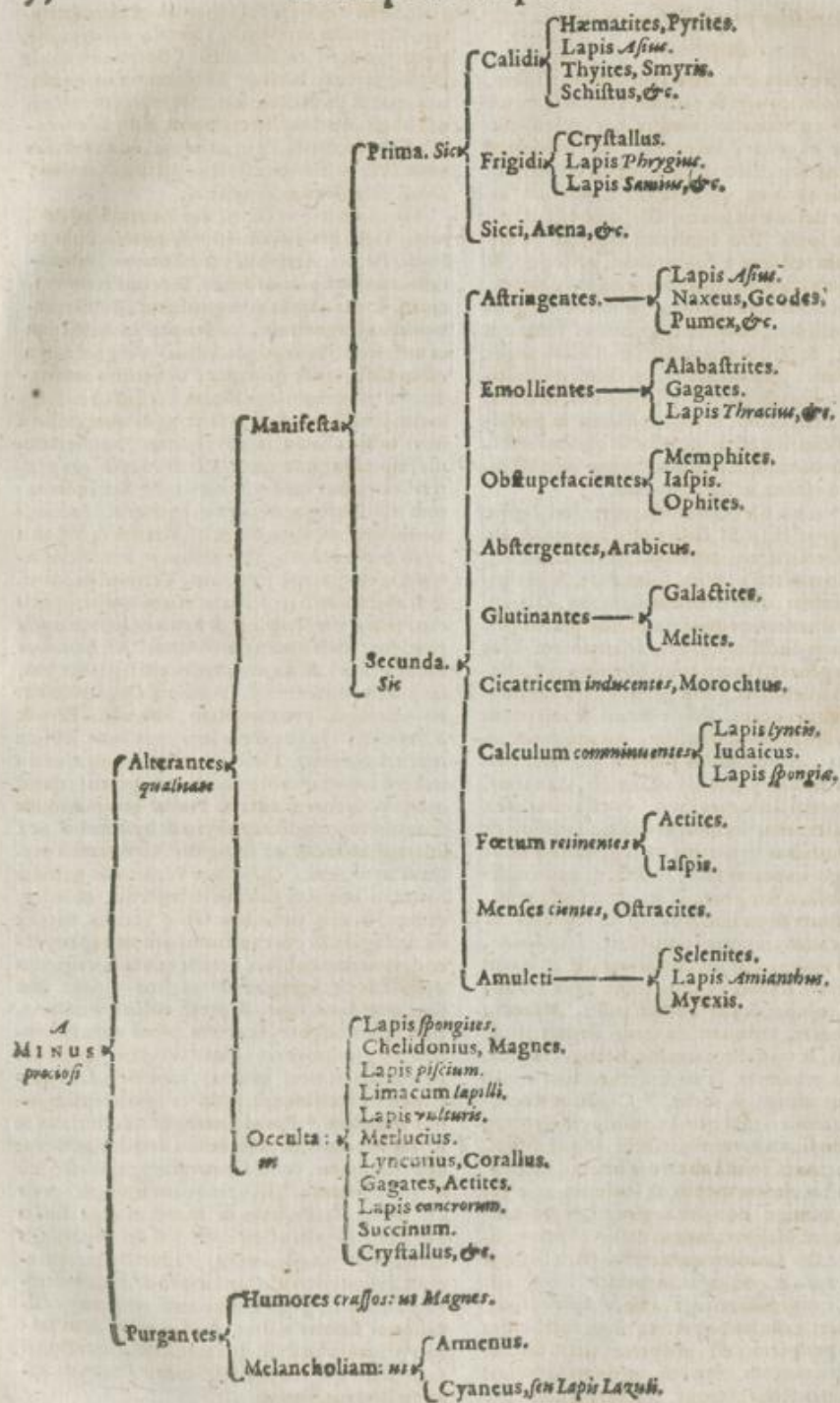
quod etiam olei vicem penſat: utpote cum pin-
gue ſit, evomendo lubricas vias & faciles red-
dit, dera dique corpora non ſinit, quod ubi dura-
tur in lapidem, gypſum efficit. Quinetiam pro-
deſt oleum ex aqua muſſa, aut ficorum decocto
& lixivio è ficulneo cinere, aut ſarmentis facta,
cum vino copioſiore pota: & origanum, aut thy-
mum cum lixivio, aut aceto, aut paſſo: hi que
decocto malvæ proluendi. *Dioſcorides.*

*De metallis alterantibus qualitate
occulta.*

ALUMINE ligna & tabulata ignita illita non
ardeſcunt, ut nec poſtes, fores aut lacunaria ære
viridi imbuta, modò cruſta durior iis obducatur,
& alumen plumbiq; albi cineres, pigmentis co-
pioſe miſceantur. *Mixaldus.*

DE LAPIDIBUS Sectio VI.

De lapidibus preciosis, frigidis in gradu primo.

Hyacinth. **HYACINTHORUM** duæ sunt species: rubra, quæ nobilior est: & carbunculo similis, quæ ab igne illico mutatur: vixque qui lentem magnitudine excedat, invenitur. Sed gemmatum sæpe Granatum Æthiopicum pro eo ostendunt. Nascuntur verò ex quibusdam Lusitanie locis, ut in Belas non procul Olyssipone & multis Hispanie locis. Pro constanti creditur, hominem tutum reddere à fulminibus, pesteque: & si peste quis laboret, nitorem amittere, coloremque diluorem ac languidiorem induere. * Cor etiam confirmat, ebibitus & gestatus: somnum conciliat, & honores auget, tum divitias atque prudentiam: quæ omnia etiam facit, qui colorem habet florum garyophylli Turcici, id est luteum, quasi lutei ovi, sed splendidum & perspicuum. Venuustus est, ac non facile vitatur: est enim corneolo aliquantulum durior. non est tamen adeo efficax, ut ille. *Cardanus.*

Sapphyr. **SAPPHYRUS** (Germ. Sapphyr. Ital. Zaffiro. Gall. Sapphyr. Hisp. Et Zafir piedra preciosa. Arab. Nilaa.) Gemmarum omnium pulcherrima est, cæci colorem refert miro splendore, & perspicuitate summa: non tamen margaritas, carbunculos, adamantes, neque smaragdos precio vincit omnium durissima, præter adamantem. Eius duo sunt genera. Unum enim obscurius est, alterum verò splendens, quod genus vulgo Sapphyrum aqueum vocant. Vilior hic est, & interdum coloris cujusdam admixtione Adamantem ita æmulatur, ut nonnullos plerumque fefellerit. Invenitur utrumque genus in Calecut, Cananor, & variis regni Bisnagua locis. Præstantiores ex Zeilan adferuntur: omnium verò laudatissimi ex Pegu. Omnibus in morbis cutis gestando utilis est, ut ego expertus sum: anthraces enim nasci vetat pestifero tempore, & scabiem semper minuit, castum & pudicum etiam ob id reddit, & sudores eadem ratione comprimit. Et ex secundis quasi viribus corpus confirmat, & colorem bonum facit, terrores vanos tollit: atræ bili adversatur, cohibet, & juxta etiam pellit. Mores in melius mutat, tanquam ex tertis viribus: unde pios facit, & tranquillos oculos, si tangat sæpius, a variolis præservat: & anthraces eodem modo impositus mitigat & sedat. * Creditur necromantie auxiliari: sed prius constituere oportet, quomodo sit, an naturalis scilicet, idque difficile videtur: nam animam ab errore liberat, hæc autem constat violata mentis & sensuum acie vel à divino numine: non par autem est, lapidi tantum tribuere. Malim tamen in dubiis experimento cedere. Ob duritiem qui acerbus est, si per tres horas in auro excoquatur, in speciem transit adamantis, candidissimusque, evadit, ac splendidus. Unde patet exhalatione terrea tingi, antea enim non adeo perspicuus est: propterea etiam tinctoram recipit nigram, cum relique omnes gemmæ quæ adamantem referunt, uncturam non tan-

gant, ne obscurerent, sed solum ab ea circumdantur. Cæterum Sapphyrus percussis à scorpione, potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrecentia in oculis, uvasque & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Additur hoc tempore in medicamenta ad cor facientia, & in antidota, quæ adversus venena & pestiferos effectus parantur. *Cardanus, Dioscorides, Galenus, & Garcias.*

SMARAGDUS (Germ. Ein Smaragd Ital. Smeraldo. Gall. Esmeralde. Hisp. Esmeralda. Persis & Indis, Pachee Arabibus verò Zamarnus.) gemmarum omnium pretiosissima, & ferè tenerrimæque; locus natalis vix agnoscitur, nullis remanentibus fragmentis, sed propter raritatem, etiam ea auferentibus negotiatoribus. Vulgare autem est in Balagate & Bishager, ut fictitias Smaragdos ex vitrearum lagenarum crassioribus fragmentis consent. Sed & Smaragdi quæ ex Peru novi orbis provincia advehuntur, adulterationis suspicione non carènt. Verum Seythicos præferri omnibus creditum est, inde Britannicos: tum alii subsequuntur primi generis. Secundi autem sunt ex Peru, duriores, alacriores, sed non adeo pressi coloris, atque herbacei, sed solum virides, ideoque magis perspicui. Tertium genus vile & abjectum, occidentalis etiam Indiæ, primis durius: sed vix perspicui, & hebetes, luce propria gaudent: ideo noctu pulchriores. An omnibus similes vires, & an smaragdorum è genere sint,

D satis mihi dubium est. Præsum aliquando habui smaragdo proximiorum, smaragdis Peru & S. Marthæ. Qui ex Peru sunt, vix unus est sine macula aut vitio. Plerique etiam dilutum nimis habent colorem: alii paululum nigricant, quod omnem decorem aufert. Nullæ gemmæ tutius feruntur smaragdo, sapphyro & hyacintho. Sed smaragdus facillimè frangitur, cum tamen præcium sit ingens. Quoniam verò nulla gemmæ colorem aliquem suscipit in regressu, ut in fructibus, & aliis vilioribus rebus accidit, necesse est ut frigida sit, & exustionis omnis experta: ideoque venerem cohibet. Ferunt etiam in virginum defloratione egregias smaragdos frangi. Hæc sunt, quæ puræ sunt, & pressi coloris herbacei, cum tanto fulgore, ut aërem ipsum circumstantem, ac proximas res colore inficiant. quod experimentum licet evidens, rarum sit, frequens tamen est subobscurè, propter coloris ipsius robur innatum. * Porro smaragdus comitiales &

F vertigines sanat, & memoriâ confirmat. Sed ad affectus animi, & ad divinandum utilis est, sub lingua contenta. Visui perquam utilis, & cordis affectibus, facundiam & amorem erga studia adauget. Elephantiasis utilis gestatus: sed magis ebibitus. & omnibus venenis adversatur: tum etiam dysentericis plurimum prodest. Inanes terrores discedit, quos Dæmonum vocat vulgus illusiones. bonos mores ob id præstat: nam improbitas nil aliud est, quam inscitia, atque stultitia, iraque auget opes deferentis. *Cardanus, Albertus Magnus, Garcias.*

Dela.

De lapidibus preciosis seu gemmis frigidis
in gradu secundo.

RUBINUS seu **CARBUNCULUS** (Germ. Ein Rubin. Ital. Rubino. Carbunculo. Gall. Escarboucle. Hisp. El Caruncol piedra. Græcè ῥυβίνος) gemma est, quæ ignibus diu resistit: cujus tres sunt species propriæ, omisso Granato, Balasioque, tanquam sui generis. Gemma est rubri coloris, ac micantis, ut ignis: violaceus color in eam si gratiam addat, vitium tamen est, & precium minuit. Ejus tria sunt genera: Orientalis, rubri seu rubin, id est spinella (ut dicitur) & Germanicus, durus, sed nigricans, ideo parvi admodum precii, etsi gemma vera sit, sed neque ad latitudinem pili perveniunt hincquam, cum vero tenues sunt, Gemmarum etiam tenuiores reddunt, ut melius lumen excipiant, nec obfuscantur adeo. Spinella clarior est, & jucundior aspectu, sed tenera: precium ob id vilius, durities tamen in eis diversa est tenerimæ quædam enim sunt, alie prope duritiem veri carbunculi, quæ paulo inferior est sapphyri duritie. Omnis autem gemma durior teneriorum secet, adeo ut etiam crystallus durior vitrum secet, si præcatus sit. Adulterantur carbunculi sandaracha, id est, auripigmento rubro excocto, atque ita venenum datur pro alexipharmaco. Dignoscuntur adulterini, interposito colore: ut si albus carbunculus interposito minio aut cinnabari, crystallo supponatur ex angulis: quoniam colorem recipere non possunt transversè inspiciendo. Orientalis carbunculi præterea duæ sunt species, nam qui ardēs omnino est, ut superflua noctu aqua splendeat ut ignis, propriè carbunculus dici meretur, Græcèque Pyropus, alii autem instar foeminae sunt. * Vires carbunculi sunt, libidinis coëtere, pestilentia resistere: idque maxime epoti: incolume corpus servare, malas auferre cogitationes: nam hæc omnia hoc ipso constant, quod vitalem spiritum confirmet. Ex secundis viribus est, ut promptum & alacrem faciat hominem, atque ideo bene fortunatum. *Carunculus.*

GRANATUS, Germ. Ein Granat. Ital. Granato, dictus est, quod fulgeat, similisque sit grano malipunci. Duæ species mihi notæ: Hispanus & Orientalis. Hispanus diluorior est coloris: attamen si magnus sit, & egregius, flammam coruscantem æmulatur. Sine dubio collo suspensus, & bibitus, etiam tristitia multum resistit, si quid aliud. Sed somnum valde minuit, ut nil sit ex quaque parte beatum. Est enim terrea, igneaque substantia. * Cor confirmat, & tantundem cerebro nocet. Facit hominem iracundum, & sanguinem exagitat. Quæ vero in Æthiopia invenitur, Sorianamque vocant Gemmarum, longè pulchrior est: quoniam densiorem habet substantiam, ad hyacinthique colorem accedit, adeo ut ab illa vix distinguatur, verum non coruscet, ut prima, ideo neque ad iram, neque ad vigilias ita hominem pronum efficit, ut prima species. Sed nec exhilarare tantum potest. Existimant Occidentales,

les, ignibus diu resistere, nec deturbari. *Cardonius.* **SARDA** nomen cum sardoniche communivavit. Ipsa gemma vulgaris, & primum Sardibus reperta. Sed laudatissima circa Babyloniam, cum lapidicinæ quædam aperirentur, hærens in faxi corde. Hocq; modo metallum apud Persas defecisse traditur. Sed inveniuntur compluribus aliis locis, sicut in Ephyræ & Asso. In India trium generum, rubrū, & quod demum vocant à pinguedine: tertium, quod argenteis bracteis sublinitur. Indicæ perlucet, crassiores sunt Arabicæ, Inveniuntur & circa Leucada Epiri, & circa Ægyptum, quæ bractea aurea sublinuntur. Et in his autem mares excitatiùs fulgent. Foeminae pinguioribus sunt, & crassius nitent. Nec fuit alia gemma apud antiquos usu frequentior. * Gestata animum exhilarat, somnia mala prohibet, ingenium acuit, sanguinem & bilem compescit. Unde ex his fit, ut victores reddat in litibus, & divitias augeat. *Plin. Cardanus.*

De gemmis frigidis in quarto.

ADAMAS, Germ. Adamant. Ital. & Hisp. Diamante. Gall. Diamant. Arab. Almas. Ab indigenis ubi nascitur, *Ita:* in Malayo, ubi etiam invenitur, *Itam.* Cæterum tribus aut quatuor locis inveniuntur Adamantes, videlicet in Bisnager provincia, duabus vel tribus rupibus Magnum questum adferunt hæc fodinæ illius provincie Regi, magna que sunt ejus jura. Nam quemadmodum in Hispaniis Rex in Thynnorum captura sua habet jura, ita ut si unicus Thynnus capiatur, Regi cedat oportet. Sic in his fodinis magni sunt Regis redditus. Nam quotquot Adamantes inveniuntur, duas drachmas excedentes, Regi cedunt. Præterea diligentissimè observatur operæ. Quoniam si quis unicum Adamantem tullulisse deprehendatur, illico ipse cum omnibus facultatibus Regis silico addicitur. Alia est rupes in Decan, non procul ab ditione Imadixæ, quem nos Madre Maluco nuncupamus. Alia quædam rupes est in dominio cujusdam Reguli indigenæ, in qua præstantissimi Adamantes inveniuntur, sed minores. Illi à vulgo de Rupe veteri cognomen sortuntur: & venum exportantur in urbem quandam regionis Decan, *Lispor* nuncupatam, ubi celebris est mercatus. Istic emtos Guzaratenfes huc nobis adferunt emendos. Sed etiam in Bisnager deferunt, magnitudine precii eos invitante. Nam magno apud eos habentur in precio. Adamantes de Rupe veteri cognominati, præsertim quos natura ipsa elaboravit. Nastes ab incolis appellantur. Nam quemadmodum, inquit, virgo præterenda est jã corruptæ mulier, sic etiã Adamas à natura elaboratus, præferendus est ei, quem hominum industria expolivit. Contra sentientes *Lutimans*, qui industria hominum expolitos longè pluri aestimare solent. Alia est rupes ad fretum Taniam in Malacæ tractu, quæ etiam de Rupe veteri cognominata profert. Ex qui quidem sunt, sed laudati: unum tamen habent vitium, quod ponderosi sunt, quo-

nomine gratiores sunt venditoribus, quam em-
toribus. Refert Plinius, & in Arabia nasci. Verum
id nec videre, nec audire mihi licuit: quæ admo-
dum nec in Cypro, nec in Macedonia. Scribit
Franciscus de Tamara, in Peru Adamantes repe-
riri. Sed huic auctori exiguam fidem adhibeo.
Non desunt, qui in Hispaniis inveniri putent,
quorum opinioni subscribere non possum: quo-
niam nullis probata auctoritatis scriptoribus, ful-
ciatur. Inveniuntur hic avellanæ nucleo inter-
dum majores. Accepi à viro fide digno qui affir-
maret, se Adamantem vidisse in Bisnager ma-
gnitudine exigui ovi gallinæ. Sed miraculi in-
stat id mihi videtur, hujusmodi gemmas, quæ al-
tissimè in terræ visceribus, multisq; annis perfici
debent, in summo ferè solo generari, & duo-
rum aut trium annorum spacio perfici. Nam si in
ipsa fodina, hoc anno ad cubitum altitudinem fo-
dias, Adamantes reperies. Post biennium, rursus
illie excavato, ibidem invenies Adamantes. Sed
certum est grandes non nisi sub infima rupe na-
sci. Est verò Adamantis nitor vivax, candidus,
nitidissimus & perspicuus, maximam etiam habet
duritiem & luminis copiam. Unde efficacissimus
est, quacunq; virtute præditus sit. Confrictus
palcas trahit, valenterq; pro magnitudine coër-
cet nocturnos timores: quare necesse est, ut me-
lancholiam & atram bilem sistat, animamq; cõ-
firmet. Est ex eo vitiosus ruber, & rarus: citius ve-
rò coloris frequens ac durus, qui animum non
adeò reddit purum. Verisimile autem ex hoc a-
gere, mutando vitalem spiritum, nam terrores in
corde fiunt: indicio est cordis palpitatio in timo-
re. Frangitur malleis etiã parvis faciliter, sed non
tingitur nisi sua scobe, qua etiam exponi solet.
Ejus autem fragmenta ob duritiem gemmas om-
nes incidunt, unde qui gemmas exant, illis u-
tuntur, postquã aere ac imitide crassiore Miner-
va figuram effinxerint. * In felicitate creditur effi-
cere gestantem. Sic enim ad animum se habet,
ut Sol ad oculũ: ille enim potius obfuscat, quam
illustrat visum. Facit etiam intrepidum. At nihil
est, quod nos magis securos reddat, prudentia
& timore, ideo timidus melior. Sed neq; his con-
venit, cum ea parte, qua non oportet, quandoq;
audaces faciat, qua opus est, timorem non adim-
mat. hoc enim discrimen est affectuum natura-
lium & ex philosophia acquiritorum, & vi exter-
na: veluti lapidum gestatione. Ignibus per ali-
quot dies resistit. *Cardanus & Garcias.*

De gemmâ amuletis.

AMETHYSTUS (Germ. ein Amethyst) ejusdem
ferè mollietatis est cum crystallo, simulque sæpe
una invenitur: albusque à crystallo vix discerni
potest, colore violæ purpureæ, visuique gratus.
Indicus præfertur. * Efficit sedatum, vigilantem,
Ebricitatem reprimere, alligatum super umbili-
cum, testantur: ad pugnas quoq; & venationes
utilem esse acutingentium, & somnum minuit:
vapores enim à capite arceat. lotio ejus facculos
efficit: & venenis resistere creditur. *Carpanus.*

*De lapidibus preciosis alterantibus
qualitate oculis.*

TRADUNT seduli rerum naturalium indagato-
res, coacervari vermes in involucribus intestinor-
um cervi, & serpentium esu necari, quos spiritus
narium ex cavernis elicit. Ne verò illorum virus
ei obsit, ad fontes aquarum properat, in quibus
dum ad labra usq; mergitur, ex oculis lentæ stil-
lant lachrymæ, quæ viscedine sua in majoribus
cathis ad nucis juglandis magnitudinem con-
crescunt, & quodam modo lapidescunt. Ubi ve-
rò sese veneno exoneratum sentit, aqua egres-
sus, attitit oculorum ad arbores, tophum illum,
visus obstaculum (lapidem, si placet, appella) ex-
cutit: quem efficacissimum esse adversus vene-
na, testes sunt magnæ auctoritatis & antiquita-
tis Medici quamplurimi. Talem gloriantur se vi-
disse Julius Scaliger, & Amatus Lusitanus: tra-
duntq; pestem correptis efficaciter dari cum vini
momento. Nam tantus illius vi & presidio cietur
sudor, ut penè totum corpus eliquari credas: quo
uno pestilens virus foras truditur. Lapidem hunc
Arabes BEZOARTICUM vocant. *Miraldus.*

A lapide BEZAR nomen invenerunt medici
camenta venenis resistentia, quæ per excellen-
tiam Bezardica dicuntur. Est enim hic lapis exi-
mix aduersus venena facultatis: nasciturq; hoc
modo: Est in Corasone, & Persia hirci quoddam
genus, quod Pazam lingua Persica vocant, rufi
aut alterius coloris (ego rufum, & prægrandera
Goæ vidi) mediocri altitudine, in cujus ventricu-
lo sit hic lapis Bezar, circum tenuissimam quan-
dam paleam semper augescens, & veluti multis
è tunicis contextus: columellæ, aut glandis ple-
runque, interdum alia, & alia forma, lævis ma-
gna ex parte, colore veluti ex viridi nigricante.
Inveniuntur exigui, & magni. Magni, qui ratio-
res sunt, ab earum regionum illustribus viris ex-
petuntur. Quò enim majores sunt, eò valentio-
ris esse facultatis sibi persuadent. Memini unum
habuisse, qui ferè quinq; drachmas penderet. Is
in Lusitania delatus, vix sexaginta quatuor Lu-
sitanicis aureis vixit, cum tamen aliquanto pu-
ris hic emtus fuisset. Hunc verò lapidem eã ra-
tione generari quam modo retulimus, tum his
oculis observavi. (lapidem enim contutum hu-
jusmodi tenuem paleam in medullis continere
inveni) tum à viris fide dignis accepi, omnes
in Persia natos simili modo circum paleam ef-
formatos inveni. Ceterum non solum genera-
tur hic lapis in Persia, sed etiam nonnullis Mala-
cæ locis, & in insula, quæ à Vaccis nomen sum-
psit, haud procul à promontorio Comorin. Nã
cum in exercitu ammonam &arentur illic mul-
ti prægrandes hirci, in eorum ventriculis magna
ex parte hi lapides reperti sunt. Hinc factum est,
ut quotquot ab eo tempore in hanc insulam ap-
pellant, hircos obtinent, lapidesq; ex his tollant.
Verum nulli Persicis bonitate comparari
possunt. Dextri autem adeò sunt Mauritani, ut
facile qua in regione nati sunt singuli lapides,
dicere-

difcernere & dijudicare possint. Ut verò adu-
lteros à legitimis dignoscant, manibus compri-
munt, deinde spiritum inflant. Nam si aer aliquis
permeat, adulterini indicium est. Vocatur autem
hic lapis Pazar, à Pazan, id est, hirco, cum Arabi-
bus, tum Persis & Corasone incolis: nos corrupto
nomine *Bezaz*, atque Indi magis corruptè
Bazar appellant, quati dicas lapidè forensem.
Nam *Bazar* eorum lingua fori sonat. Utuntur
eo Indi, nos sequuti, aduersus delictoria facultatis
medicamenta. Ormuz verò & Corasone incolæ,
nò modò aduersus virulentorum animalium
morsus utuntur, sed etià aduersus omnes
melancholicos morbos. Oculatiores bis se pur-
gant singulis annis, Martio videlicet & Septem-
bri. A purgatione, quinq; subsequentibus die-
bus còtinuis hauriunt in singulas doses, decem
hujus lapidis grana, macerata in stillatio rosarum
liquore. Hòc remedio inventam & mem-
brorum robur sibi conservari dicunt. Solent in-
terdum nonnulli ad triginta usque grana sume-
re, nimis sanè magna quantitate. Nam tamen si
nullas noxias facultates in se còtineat hic lapis,
tutior tamen est ejus exigua quantitas. Atque etià
parva quantitate exhibere solent in Ormuz:
nec sine periculo liberalius sumi dicunt. Eo utor
in inveteratis morbis melancholicis, veluti in
mala scabie, lepra, pruriginibus, impetiginibus-
que. Hac etià ratione quartanis convenire pos-
se arbitror. Viros sanè sanè deploratos, atque
à Medicis derelictos, hujus lapidis usu pristinae
sanitati restitutos fuisse intelligo. Porò pulvis
ejus vulneri impositus, à mortiferis animalibus
ictos liberat. Iisdem viribus pollet, apertis car-
bunculis in Peste impositus: etenim venenum
exugit. Tabellæ ex eo & aqua rosacea parantur
ad omne genus veneni. *Garzias in Horto.*

TOPASIVS, (Germ. ein Topas. Ital. Topazio.
Gall. Topasse. Hisp. Topazie.) gèma est viridis co-
loris, qui cote medica atuitus, succum reddit ad
oculorum morbos apprimè utilem, si eo illinan-
tur. Ille idem hydropi adversatur, ac tabescenti-
bus medetur. Expertum est nostro tempore, ve-
rum Topasium in aquam ferventem demissum,
illius æstum & fervorem adeò consopivisse, ut
statim injecta manu hinc abstrahi potuisset abs-
que ulla læsione. *Epiphanius & Albertus.*

COLUBER fluvialis funiculo à cauda preli-
gatus, & suspensus, subiecto vase aqua pleno, in
quo desiccat, aliquot post horis, vel diebus, ore
lapidem (Germ. Schlängenstein vocatù) eructat,
qui exceptus vase, quod subjacet, totam aquam
ebibit. Alligatur lapis hic hydropicorum ventri
atque in totum exhausta aqua liberat. *Holler.*

BURONIVS lapis, (Germ. Krottenstein. Gallis
verò *Crapaudine* dictus) suo contactu & blando
atque inflatione à venenatis bestiiis illatas dis-
cutit, ac virus omne elicit. Unde si scorpia, aranea,
vesper, scorpia, glires, aut animal aliud venenatum
parti alicui damnum intulerit, admoto la-
pide eo, dolor mitefcit, ac tumor omnis subsi-
dit. *Lemnius.*

A **SMARAGDUS** collo adalligatus epilepsiam
impedit: & quandoq; penitus curat. Hinc fit, ut
nobiles collo natorum suorum hunc lapidem
libenter appendant, ne epilepsia tententur. Idem
castum hominem reddit. *Aristot. & Albertus.*

B **ALECTORIUS** (Ger. Kappaunstein) lapis ma-
gnitudine fabæ repertus in ventriculo decrepiti
galli, ferunt reddere gestantem gratiosum, con-
stantem & audacem: nec non ad Veneris tra-
ctanda sacra ad unguem factum. Idem sub lin-
gua detentus, sitim sedat, ut multis experimen-
tis compertum est. Idem robur virile in geniali
thoro adauget, fortitudinemq;, & in rebus ag-
grediendis confidentiam adfert. Viris præterea
favorem conciliat, & gestantes gratiosos reddit
apud mulieres. *Lemnius & Albertus.*

C **CHALCEDONTIVS** collo appensus, valere
traditur contra illusiones & phantasmata ex
melancholia oborta. *Albertus.*

C **AMETHYSTUS** contra ebrietatem valet, &
Chelonites in corpore testudinis inventus, ad
divinationem, si sub lingua gestetur, præsertim
crescente Luna: nam alio tempore inefficax
censetur. *Albertus.*

D **SAPPHYRVS** verus aqua frigida intinctus, &
oculo circumductus, sordes ex illo secù exclu-
dit. Adhæc anthraces fugat, & loco dimovet.
Falsumq; est omninò, quòd expulso & extincto
uno anthrace, unà etiam virtutem omnem cum
colore perdat Sapphyrus. Nam vidi unum (in-
quit Albertus) qui quatuor annorum interjecto
spacio, duos anthraces expulerat. *Albertus.*

E **JASPIDIS** (Gall. Hispan. & Ital. Jaspè) sanguinis
fluorem cohibet: ajuat etiam partum juvare, ac
gestantè castum reddere, & cor exhilarare. Porò
invenitur Jaspidis genus viride, ex quo vasa
Murrhina constantur (Porcellanas vocat) ad eò
virentia, ut ex Smaragdo constata videantur. Ex
ejus fortè genere erit id quod Genævæ ostendit-
tur, quòdque ex Smaragdo esse contendunt, ra-
tius id videndum proponentes, quò majorem
auctoritatem lapidi conciliant. Hujusmodi vas
Murrhinum aliquando mihi propositum fuit ve-
nale ducentis Pardaons sive aureis Hispanicis:
cujus si ex Smaragdo constatum fuisset, mille-
simam partem ex precio vix nancisci potuisset.
Garzias ab Horto & Albertus.

F **LAPIS NEPHRITICUS** in Nephritide maxi-
mè laudatus, ex nova Hispania defertur. Præstio
similis est, qui ad viridem colorem lacteo per-
mixtum tendit, præfertur viridior. Eum gestant
variis formis effigiatum, ut antiquitus solebant
Indi, alios piscium forma, alios avium capiti-
bus, alios plittaci costis similes, nonnullos ro-
tundos sphaerularum modo, atque omnes per-
foratos, quoniam Indi eos appensos gestare so-
lebant aduersus Nephritidii, aut stomachi do-
lores, in quibus morbis valde commendatur. Sed
ejus præcipua laus est ad Nephriticos dolores,
& ad calculum expellendum, & arenulas. Nobi-
lis mihi notus, unum habet, cui nullum alium com-
parandum vidi: nam cum brachio gestans tanta

arenularum quantitate liberatur, ut, metuens ne ei noceat tanta eiectione, interdum cum deponat, nullumq; amplius calculum eiecit. Sed cum dolor ejus premit, denuò eum gestat, & statim levatur, aut minuitur dolor, multarum arenularum, atq; etiam calculorum expulsionem. Ea etiã occulta facultate præditus est, ut ab ejusmodi dolore præservet, gestatus, renum calorem mitigando. Ducilla Beiar ter brevi temporis intervallo Nephriticis doloribus afflicta, armillam ex eo lapide sibi confecit, quam perpetuò gestat: ex eo tempore (quod decennium superat) eo dolore nunquam vexata est. Alii multi senserunt idem levamen, eamq; ob causam magno in pretio sunt hujusmodi lapides, nec, ut initio, tam facile adquiri possunt, quòd soli earũ provinciarum reguli & domini eos possideant: nec immeritò, cum tam admirandæ sint illorum facultates. *Nicolaus Monardis.*

Lapis TIBURONUM. In mari Indico ferreis hamis capiuntur pisces Tiburones dicti, maximi, validissimi, pugnacissimi, & truci aspectu, qui cum lupis marinis assidue præliantur. In eorum capite terni, aut quaterni lapides, interdum plures inveniuntur, valde albi, magni, ponderosiq; (ut interdum libras duas pendent) & qui facile abradi possunt. Hujus lapidis pulvis utilissimus fertur nephriticis, & adversus urinæ difficultates, & renum, vesicæq; calculos, ut in Indis, Hispanisq; experientia comprobavit, eum gustatum insipido esse gustu deprehendi: facultates nondum expertus sum. *Idem.*

De lapidibus minimis pretiosis: ac primò de calidis.

Lapis CAYMANUM. Ex nomine Dei, Carthagine, aliisque continenti oris, lapides interdum adferuntur, calculis fluviatilibus similes, qui in ventriculis prægrandium Lacertorum (Caymanes appellant) inveniuntur: ferocissimi sunt, ingenti ore, ut integrum hominem deglutire possint, multiplici dentiũ ordine, adeò magni, ut triginta duorum pedum longitudine inveniuntur. Vivunt ii magna ex parte in fluminum ripis, nonnunquam in mari, ad fluviorum ostia: pariunt ova in terra, & suos catulos isthic excludunt, testudinum more: capiuntur h. mis ferreis. Quia eorum cutis prædura, omnes ictus, etiam minorum tormentorum ancorum, respuit. Hos lapides colligunt Indi, & Hispani, atque adeò sibi servant, ad quartanã tollendam utile remedium. Siquidem bini ex eis, temporibus utrinque alligati, in quartanarum paroxysmo, illas tollere, aut earum calorem manifestò infringere traduntur. Bis cum lapidem temporibus cujusdam puellæ quæ quartana laborabat, exhibui, & certè febris calorem nonnihil remississe animadverti: an verò febrem omninò rollat, ignoro. *Nicol. Monardis.*

Lapis SANGUINALIS ex nova Hispania delatus, lapidis gen^{us} est, varii coloris, sed obscurioris, maculis, seu pùctis distinctus sanguineis.

A Ex his lapidibus Indi quasdam cordium formas, magnas, & parvas conficiunt. Valet ad fluxum sanguinis narium, mensium, hæmorrhoidum, vulnerum, ac oris. Lapidem aqua frigida intinctum æger dextra comprimit, & subinde id facit. Sic eo Indi & nostri uruntur. Persuasum habent Indi, imò firmissimè credunt, si hoc lapide pars sanguine manans contingatur, sanguinem sisti, idq; verum esse experientia probatum est. Utilis etiam est suspensus, aut alligatus eidem parti, unde sanguis effluit, modò carnem contingat. Vidimus nonnullos hæmorrhoidum fluxu afflictos, remedium sensisse, annulos ex hoc lapide confectos in digito continè gestando: nec non & menstruum fluxum sisti. *Idem.*

B **HÆMATITES,** Germ. en Blutstein / optimus habetur friabilis, saturato colore, niger, durus, & suapte natura æqualis, nulla forde admista, nulloq; zonarũ discursu. Vim habet astringentem, & excausatoriam aliquantum, extenuantemq;. Oculorum cicatrices, & scabritiem cum melle purgat: cum lacte autem muliebris, lippitudini fractis, & oculis turore suffusis cõvenit. Bibitur contra difficultatem urinæ, & fluxiones mulierum, in vino: & ab iis, qui sanguinem rejecerunt, cum succo punici mali. Uritur ut Phrygius, sine vino duntaxat. Modus unctionis est, ut modicè levis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt, qui cum sic adulterinũ faciunt. Densam rotundamq; s. histi lapidis glebam, quales sunt, quæ radices ejus appellantur, in fistilem utrumq; qui cinerem ferventem contineat, obrunt, ubi paululũ dimiserint, eximunt: attrituq; in cote probant, si hæmatitæ colorem duxit: si ita sit, reponunt: sin minus, iterum in cinere cõdunt, & subinde conspiciunt, & periculum faciunt, nam si diutius in eo cinere relinquatur, colorem mutat, moxque diffunditur. Vitiatus deprehenditur, primũ lineis, quas pectinum modo per longitudinem divisas habet: hæmatites verò eas habet, ut fors tulit: tum colorem, quem hic floridum reddit, hæmatites verò profundiorum, & cinnabari similem. Invenitur etiam in Sinopica rubrica: itemq; in Magnete lapide permultum combusto, hæmatites fit, qui verò per se nascitur, in Aegypto inter metalla provenit. *Dioscorides.*

D **PYRITES** lapidis genus est, à quo æs confatur. Eligi debet æris similitudine, facilè scintillas edès. Uritur sic. Melle irrigatus, molli pruna continè flatur solibus, donec rufescat. Alii in multos carbones igni candentes lapidẽ copioso melle perusum deiciunt, & ubi ad fulvũ colorem vergere cõeperit, extrahunt, efflatoq; cinere, rursus madefactum cremant, donec æquabiliter assiccatus, friabilis reddatur: siquidẽ sepe facies summa solũ uritur, ita crematus, siccatustq; reconditur. Si elpto opus sit, lavari debet, ut Cadmia. Tam crudi, quam ulti vis est excausare, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus exrescentia in carne cohibet.

E quem hic floridum reddit, hæmatites verò profundiorum, & cinnabari similem. Invenitur etiam in Sinopica rubrica: itemq; in Magnete lapide permultum combusto, hæmatites fit, qui verò per se nascitur, in Aegypto inter metalla provenit. *Dioscorides.*

F quem hic floridum reddit, hæmatites verò profundiorum, & cinnabari similem. Invenitur etiam in Sinopica rubrica: itemq; in Magnete lapide permultum combusto, hæmatites fit, qui verò per se nascitur, in Aegypto inter metalla provenit. *Dioscorides.*

cohibet, sed calorem quandam & adstrictio- nem parit. Ita uftum, nonnulli Diphyges appel- lant. *Dioscorides.*

Lapis **ASIRUS** probatur, qui puniceis colore, fungosus, levis & friabilis fit, venasque in profundo luteas habet. Eius flos est salugo sum- mo lapide insidens, tenui compage, colore cum albo, tum punici simili, ad luteum vergente. Linguae autem admotus, eam leniter mordet. * Vim habet uterq; adstrictoriam, & modicè e- rodentem, admittit liquidæ picis, aut terebin- thinz, tubercula discutit. Longè validior flos exillimatur. De cetero siccatus flos vetera ulce- ra, & cicatrici repugnantia sanat, exerescentia cohibet, tetra ulcera & fungis similia, cum mel- le expurgat: ulcerum cava explet, & expurgat cum melle: depascenciaq; cum cerato sinit. Fit cataplasma ex co podagris, misto fabæ lomèto: & lienosis ex aceto, & viva calce. Prodest flos ex melle phibificis linctus. Fiunt ex hoc lapide so- lia, in quæ podagrici pedes mittentes iuvantur. fiunt etiam pulveres carnem exedentes corpo- raq; carne onusta, crassaq; extenuat in balneo, pro nitro illiti. si lavare hos quispiam velit, cad- miz modo lavabis. *Dioscorides.*

Lapis **THYRSIS** in Aethiopia gignitur, sub- viridi colore jaspidem imitatus: cum diluitur tamen, lacteum succum reddit. * Vehementer mordet: tenebrias, quæ pupillis obversantur, ex- purgat. *Dioscorides.*

SMYRSIS (Germ. Emerget) lapis est, quo gem- mas annularii sculptores extergunt. is in Samia terra invenitur. * Ad erodendum & urendum utilis: gingivis, quas humor vexat, prodest den- tificio commendatur. Si deficiat, ejus loco sub- stitui potest pumex. *Dioscorides.*

Lapis **SEHISTOS**, hoc est, scissilis, in Iberia Hispaniæ gignitur. Laudatissimus est, qui croci colorem æmulatur, estq; friabilis, & suapte na- tura benè scissilis. concretionem verò & mutuo linearum, quas pectinû modo habet, discursu, Ammoniaci salii similis videtur. * Vin exhibit hæmatiz, sed ad omnia inferiorem. quò & ca- va replet muliebri lacte perfusus. ad proci- dentia, rupta, item genarum crassitiem, & uvas ocu- lorum, magno opere efficax est. Si deficiat, pro eo sumi potest lapis hæmatites. *Dioscorides.*

De lapidibus frigidis.

CRYSTALLUS (Germ. Crystat. Ital. *Crystallo.* Gall. & Hisp. *Crystat*) gignitur ex humore omniû purissimo, in terræ vitæribus condito: unde et- iam beryllus, adamas, & alii id genus lapides proveniunt, nec non in marinorum, aliorumq; lapidum & metallorum fodinis Germaniæ, Scythiæ, Cypri, Hispaniæ, sæpè in agris, ubi coloni aratro ipsius glebas effodiunt. * Idem facit, quod ferè gypsum astringendo: eòq; in pulve- rem tenuissimum tritum, ex vino austero dysen- tericis opitulatur: nec non alba uteri profluvia compescit, lac nutriticib. auget, quin etiam cau- terium ex pila crystalli fieri solet: quo delicati

A homines, qui ferrû candens reformidant, urun- tur. Notandum est, ex eodem crystallo oleum arte chymica præstantissimum fieri, (ut suo lo- co d'cerur) quod drachmæ similibus, vel integræ ad calculû ex aqua cardu. benedicti datur: nec non ad hæc muliebri augendum ex lacte amygdalarû, quamvis idem etiam crudus, in tenuissi- mum pulverem redactus, eodem pondere, ex eademq; aqua utiliter exhiberi possit. *Maubius & Ansermacus.*

B **PHRYGIUS** lapis, quo insectores in Phrygia utuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Cap- padocia. Optimus habetur pallidus, modicè gravis, non solida corporis compage, interce- dentib; albis segmētis, ut in Cadmia. Uritur aut vino optimo perfusus, vivisq; carbonibus ob- rutus: perfla. ur assidue follibus, donec mutato colore rufescat: rursus extractus eodem vino re- stinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus facien- dum: attendendum tamen ne minutim confrin- gatur, & in fuliginem evanescat. * Vis crudo u- ltoq; adstrictoria, expurgans: ulceribus crustas quadantenus inducit: ambullis cum cerato me- detur. Lavatur ut Cadmia. Si non sit ad manus, ejus loco Marchasita sumi potest. *Dioscorides.*

SAMIVS lapis in Samia terra invenitur, quo aurifices utuntur poliendo auro, ut resplendeat. Probatur candore & duritia. * Vis ei adstricto- ria, & refrigerans. Prodest stomachicis potus, sensus hebetat: verum ad fluxiones oculorum, & vlcera, cum lacte efficax est. Partus, ut tradunt adligatus accelerat, & conceptus foeminarum cullio ut. *Dioscorides.*

ARENA (Germ. Sand. Ital. *Sabbione.* Gall. *Sable, arene, sablon.* Hispan. *arena*) e littoribus sole fervens, & a, hydropticorum tumores evugit, si ca- pite tenuis in ea obstruantur. Torreti solet ad ari- do: forus, pro milio, aut sale. *Dioscorides.*

OCULUS CATI laudatissimus in Zellan in- venit. Nonnulli etiam ex Pegu advchuntur, quos eò deserti rumor est ex regione Bramaa. Multò majoris est apud Indos precii, quàm in Lusitania. Memio enim quendam eò misisse, qui hic sexcentis Lusitanicis aureis æstimabatur. Sed eum in Lusitania duntaxat nonaginta au- reos æstimarent, huc relatus; & quod nunc dixi, precio veditus est. Persuadent sibi Indi, ejus qui hanc gemmam possidet, facultates nò posse im- minui, sed semper incrementum facere, & au- geri. Ego verò, quod expertus sum referam. Li- neus pannus ita compressus, ut ipsius gemmæ meditullium sive oculum tangat, nullo que urî posse. *Garcias ab Horto.*

De lapidibus astringentibus.

E' COTE NAXIA, quod ex actuêdo ferro de- teritur, illitum alopecias ad pilum reducit: vir- ginum mammas cohibet, nec increfcere patitur. Potum ex aceto, lienem ab. umit, & comitali- bus prodest. *Dioscorides.*

GEODES lapis nascitur in Misnia & Saxo- nia (secundum Agricola.) * Astringit, siccatur,

caligines oculorum discutit. Illicus autem ex aqua, testium mammatumq; inflammationes sedat. *Dioscorides.*

PUMEX (Germ. *Womstein*. Ital. *Pomice*. Gall. *Pierre ponce*. Hisp. *La piedra esponia* dicitur) probatur, qui levis, fistulosus, scissilis, & non calculosus est, qui que teri facile potest, & candidus est. Uritur hoc modo: Cape ejus quantum velis, flagrantissimis carbonibus obrue. ubi igni candens sit redditus, extrahere, vino odorato restingue, iterumque incensum extingue: tertia verò unctione peracta. sine, ut per se refrigeretur, & ad usum reponit. * Vis ejus astringere, gingivas abstergere, purgare cum calfactione, quæ pupilis caliginem offundunt: explet ulcera, & ad cicatricem perducit: excrescentia cohibet. Fit ex fatina ejus dentifricium. Corpori crustam obducit: avellendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quis in bulliens vini dolium pumicem conjecerit, fervorem statim sedari. *Dioscorides.*

De lapidibus emollientibus.

ALABASTRITES vocatus onyx, notissimus lapis est iis, qui Romana inviserunt ædificia. Haluciaantur tamen, qui credunt, lapidem illum Alabastritem esse, è quo hæc tempestate toro varia finguntur vasa, quibusdam subnigricantibus venis discurrentibus, pellucido lævore, materie verò aded imbecilli, ut parùm collisa facile frangatur. Quandoquidem lapis hic Alabastritæ species non est, sed potius gypsi materia. Alabastrites enim, quem antiqui ad vasa unguentaria cavabant, quod diutius unguenta à rancore vindicarent, nascitur (ut Plinius inquit) circa Thebas Aegyptias, & Damascum Syriæ. Hic cæteris candidior. Probatissimus verò in Carmania, mox in India, jam pridem & in Syria, Asiaq; Viliissimus autem, & sine ullo nitore, in Cappadocia. Probantur quàm maximè mellei coloris in vertice maculosi. * Crematus resina aut picce exceptus, duntias discutit: stomachi dolores cerato levat: gingivas comprimit. *Matthiolum, Dioscorides.*

GAGATES (Germ. *Schwarzer agstein*. Gal. *Agatho*. Hisp. *Elazavate*.) probatur, qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit niger plerumque est, squalidus, crustosus, & valde levis. * Vis ei molliendi & discutiendi deprehendit fonticum morbum suffusus: recreatque vulvæ strangulationes: fugat serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. Nascitur in Lycia, inveniturque prope ostia fluminis in mare exeuntis. flumè autem Gagas nominatur. *Dioscorides.*

THRACIUS in Scythia nascitur, in fluvio, qui Pontus vocatur. * Eadem ei vis, quæ Gagathæ, traditur aqua accendi, oleo restingui: quod etiam in bitumine accidit. *Dioscorides.*

De lapidibus obstupescientibus.

Lapis **MEMPHITES** in Aegypto ad urbem

A Memphim invenitur, calculorum magnitudine, pinguis, versicolorque. * Ajunt, huic tritum, & illitum locis, quæ urenda aut secanda sunt, sine periculo sensum eis adimere. *Dioscorides.*

JASPIDUM genera longè plura recensentur, quàm quæ à Dioscoride describuntur. Quandoquidem quædam visitur cæruleo copioso, aut glauco pingui similis, id est, viridis, lacte suffusa. Alia purpurea: qualis nascitur in Phrygia. Alia rosea, & quasi floribus tincta: qualis in Idamonte profundissimis specubus foditur. Alia ex purpura cærulea: qualis invenitur in Cappadocia. Alia ex rubro nigra. Alia jecoris imitatur colorem: quæ si saturatiore colore reperitur, lineis ejusdem coloris diluti & nigri tingi solet. Quædam nivem imitata rutilis punctis respersitur. Quædam onyche pungitur, aut ex altera parte jaspis est, ex altera onyx, proinde Jaspionyx vocata. Alia, cujus altera parte sit purpurea, altera viridis, nec utrinque pellucēs, sed qua parte virescit. In summa, varia est jaspidium natura.

C * Suspensas ad plura valere ajunt: nempe ad omnem sanguinis fluxum, ad porrigendum conceptum, & partum juvandum, veneremq; inhibendam, & febrem, & hydropem fugandam. Nec desunt superstitiosi qui dicant, jaspidas homines reddere gratos potentes, ac tutos, si quibusdam magicis verbis admurmurentur, priusquam suspendantur. *Matthiolum.*

OPHITES lapis alius est gravis, & niger: alius cinerei coloris: alius punctis variatus: alius lineas candidas habet. omnes allegati contra serpentum morsus, & capitis dolores profunt, qui verò candidas habet lineas, * privatim lethargo, & capitis doloribus auxiliari perhibetur. *Dioscor.*

De lapidibus abstergentibus.

ARABICUS lapis maculoso ebori similis est. * Is tritus illicus hæmothoidas exiceat. Ejus cinis dentifricio optimus. *Dioscorides.*

De lapidibus glutinantibus.

GALACTITES dicitur, quod lacteum succum ex se mittat: cinerei tamen coloris est, ac gustu dulcis. * Ad oculorum fluxiones & ulcera utiliter illinitur, is in aqua tritus pyxi de plumbea recoditur, ob vim glutinosam, quæ in eo est. *Dioscor.*

MELITES est in omnibus Galactitæ similis, hoc tantum differt, quod dulcissimum succum emittit. * Facit ad eadē, ad quæ Galactites. *Diosc.*

De lapidibus cicatricem inducentibus.

MORCHTUS, quem aliqui Galaxiam, aut Leucographida vocat, in Aegypto nascitur. hoc lapide moniã mollis est, & facile diluitur, linteorum artifices ad candorem linteis indendū utuntur. * Spiracula corporis obstruere videtur: conveniens is quæ sanguinem expuunt, cæliacis & ventris doloribus, cum aqua potus. Idem fluxionibus vulvæ, & impositus vellet. Mollibus oculorum collitiis miscetur: explet enim cava atq; delachymationes sistit. Idem cerato exceptus

ceptus, ulcera quæ sunt in terrenis partibus cor-
poris, ad cicatricem perducit. *Dioscorides.*

*De lapidibus calculum com-
minuentibus.*

Lapis **LYNCIS** ex genere succini est, quod
sue proprietate naturæ pennas ad se trahat,
quemadmodum & cætera succini genera palcas,
festucas, ac levissima quæq; alliciunt. Quantum
verò à legitimo lyncurio vulgaris ille lapillus
differat, qui officinis lapis lyncis appellatur, &
cujus est usus apud seplasiarios & medicos, qui
simplicium medicamentorum scientiam negli-
gant, ii dijudicent, qui simplicium historias &
facultates optimè norunt. *Masshiolus.*

JUDÆICUS lapis in ludæa exoritur, glandis
effigie, candidus, forma quàm elegantissima, li-
ncis inter se æqualibus, veluti toro factis, dis-
tinguitur, is solutus nullam qualitatem gustu
affert. * Potest ciceris magnitudine tritus ad co-
tem, ut collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tri-
bus, potu difficultati urine auxiliari, & calculos
comminuere. *Dioscorides.*

LAPIDES in spongis reperti, omnibus no-
tissimi sunt: quod rarissimè sint spongiæ, quæ
his lapidibus vacent. * Cum vino poti, lapides
qui in vesica sunt, rumpunt. *Dioscorides.*

*De lapidibus sætum reti-
nentibus.*

ARTITES (Germ. ein Uterstein.) lapis est ve-
luti prægnans, cum quatitur, alio in utero fo-
nante. Hujus genera sunt quatuor. In Aphrica
nascens pusillus & mollis intra se, ac velut in al-
vo habens argillam suavem, candidam: friabili-
lis, quem foemineæ sexus putant. Mas, qui in A-
rabia nascitur, durus, galæ similis, aut subru-
tilus, in alvo habens duram lapidem. Tertius in
Cypro invenitur, colore illis in Aphrica nascen-
tibus similis, amplior tamen atq; dilatatus. cæ-
teris enim gibbosa facies. Habet in alvo arenam
jucundam & lapillos: ipse tamen mollis, ut e-
tiam digitis frietur. Quarti generis Taphiusius
appellatur, nascens juxta Leucadem in Taphiu-
sa: qui locus ex dextera navigantibus ex hac ad
Leucadem. Invenitur in fluminibus candidus
& rotundus. Huic est in alvo lapis, qui vocatur
callimus, nec quicquam tenerius. Præfertur A-
phricus, & qui è nido aquilæ decerpitur. Pessi-
mi rotundi, in fluminibus alveis inventi. * Gra-
vidis continet partus, cum lubricæ sint vulvæ, &
parum tenaces, sinistro brachio adalligatur: sed
parturiētibus è brachio amoveatur, & foemini-
bus alligetur, ut sine doloribus pariant. Furem
deprehendit, si quis in pane conditum offerat:
fut enim mansum devorare non poterit. Quin-
etiam concoctus furem coarguit: quippe deco-
cta cum eo devorare non poterit. Titus & ce-
rato exceptus, cyprino, aut glaucino, aut alio
excalfaciente, comitiales magnificè juvat. *Pli-
nius & Dioscorides.*

De lapidibus menses cientibus.

OSTRACITES testæ similitudinem habet,
crustosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad
detrahendos pilos pro pumice utuntur. * Men-
ses drachmæ pondere potus ex vino ciet. Si qua-
tuor diebus à purgatione bibatur, silici ponde-
re, foeminis præstat ne concipiant. Cum melle
autem impositus, mammatarum inflammationes
lenit, & nomas cohibet. *Dioscorides.*

De lapidibus amuletis.

SELENITES lapis, quem aliqui aphroscle-
non appellarunt, quoniam noctu invenitur lu-
næ imaginem reddere: quæ cum ea quidem au-
getur, & decrescit: nascitur in Arabia, candidus,
translucens, levis. * Hujus ramenta comitali-
bus in potu dari jubent. Eo ceu gestamine ad a-
muleta mulieres utuntur. Arborea adalligato
eodem feugiferæ redduntur. *Dioscorides.*

AMIANTHUS in Cypro nascitur: alumini
scissili æqualis: ex quo, utpote flexili, & telas fa-
ciunt: conjectus autem in ignem ardet, sed mi-
nimè crematus, exit splendidior. * Hic venefi-
ciis resistit omnibus, privatim magorum. *Dio-
scorides & Plinius.*

MYXIS lapis est, qui in capite bufonis inve-
nitur, magnitudinis miræ. est enim (ut Brasavo-
lus auctor est) cranei illius animalis. Color est
ferrugineus, in vitio: nitet tamen. Pars exterior
plana: est enim ipsum os. interior autem verè
lapis est, seu potius lapidea terra, quasi concre-
ta diu. Rotundus est plerunque, & magnitudine
latitudinis fabæ. Ego autem habeo longiorem
faba multo & crassiorè: nec scio quomodo cra-
neo bufonis convenire possit, propter formam,
cum tamen sit genuinus. * Vires ejus expertæ
sunt, quod gestatus, tollit renum dolores, etiam
antiquos, & lapidis prohibet generationem. Sed
lotio illius etiam plurimum confert, & præsentis
est auxilio. Ventriculi etiam affectibus & febrili-
bus eadem cõfert: sed, ut existimo, nõ omnibus.
Venenatis etiam istibus, sed non magnum af-
fert auxilium. *Cardanus.*

*De lapidibus minus preciosis alteranti-
bus qualitate occultæ.*

Lapis **SPONGITES** in vino albo, vel succo
raphani solutus, & potus, lapidè in vesica fran-
git. *Miraldus.*

PENTARREN lapidem ad se aurum allicere,
ut Magnes ferrum, memoriæ proditum est à Phi-
lostrato ac Tzeze.

DISSECTIS ante plenilunium pullis hiru-
dinum ex prima sætura, duo lapilli reperiuntur
in illorum ventriculis, quorum unus concolor,
alter verò discolor habetur. Hi priusquam ter-
ram attigerint, si in bucule, aut cervi aluta inci-
dantur, & brachio vel collo aptentur, comitia-
les sanabunt, nedum juvabunt. Ex relatione cujus-
dam Itali, qui se id experimentum fuisse mihi asse-
bat. Cæterum Chelidonius lapis duplex in hi-

rundine reperitur, rufus nimirum & niger. Prior lineo panno, aut vitulino corio exceptus, & sub axilla gestatus, antiquos morbos, unâ cum epilepsia perfectè sanat, idque præstantius efficit, si in pollinem tritus bibatur. Posterior, valet ad versus febres. *Albertus.*

MAGNETIS pulvis triobolari pondere epotus ex succo fœniculi, hydropicis aquas detrahit. Et magnes ipse capiti ad motus dolores omnesq; ejus querelas obliterat. Quod ex veterum commentariis se transtulisse, scribit *Hollerius.*

OMNIA genera lapidum, qui in capitibus piscium reperuntur, trita, & cum vino exhibita, colicum dolorem compescunt, & calculum, qui in renibus defixus jacet, atterunt & cōminuunt. *Galenus & Avicenna.*

LAPILLI ex capite limacum, & grandiorum cochlearū eruti, stranguriosis urinam molliuntur, illius meatus lubricando, si comminuti ex vino exhibeantur. Auxiliantur etiam parturientibus, laxando & dilatando mulieribus locos. *Mozaldus.*

LAPIS ex capite vulturis repertus ad quoscunque noxios calus utilis est. Et qui in nido u-pupæ invenitur, secretorum proditor esse fertur, pectori dormientis superpositus. *Albertus.*

LAPIS exemtus è capite piscium, qui afelli, seu *divius* vocantur, nobis verò melucii, febrem tollit adalligatus. *Plinius.*

Lapis LYN CURII in carbones ignitos projectus, illos extinguit; tantum abest, ut ab illis insumatur. Nec id solum habet rari miraculi: sed si quis hanc gemmam panniculo obvolutam in eosdem carbones detruserit, nō tantum illa, sed panniculus quoq; illæsus conservatur. Prodest etiam in mulieribus in enixu. *Epiphanius.*

Cū m̄ primū infantes ex utero prodeunt, priusquā aliquid gustent, corallii serupulum dimidium diligenter tritum cum lacte nutriticis hauserint, nunquam epilepsiam incurrent. *Arnoldus.*

GAGATES hydropicis confert, fluidos dentes firmat, & suffitu per inferna à mulieribus exceptus, vel etiam impositus, m̄ enstrua provocat. *Albertus.*

AETITES lapis verus, in aquilatum nido repertus, si femori parturientium admoveatur, interna parte, non procul à pube, expeditum facilemque partū illis procurabit, nulla propemodum enitendi difficultate. Quod se expertum fuisse in quadam heroina tradit *Lemnius.* Idem collo si appendatur, aut pectori, vel brachio aligeatur ea parte, qua à corde versus digitum annularem arteria decurrit, fœminis lubricam uterum habentibus, vim concipiendi adfert. Et si gestationis tempore iis partibus incumbat, fœtum fulcit, ut nulla sit illius excrucienti trepidatio. *Lemnius.*

LAPILLUS in capite canerorum reperitur figuræ planus, qui a cetero aceto immixtus, modum manifestum habere deprehenditur. * Hujus pulvere audio multos tæliciter uti ad co-

terendos renum calculos. *Mozaldus.*

GAGATIS lapidis pulvisculus si in tenuissimum pollinem redactus, jejunæ mulieri ex vino albo exhibeatur, statim manifestabit, si sit incorrupta, vel puerperio, aut aliter maculata. Nā si illico lotium ei promoverit, corruptæ virginittatis indicium erit: sin minus, contrarium pollicebitur. Idem etiam præstabit succinum album, seu ambrā, quo dictum est modò parata, & exhibita. Ceterum globuli è succino, ad oculorum deluxiones mirò successu auxiliantur, an nexi occipitio, lidem etiam collo gestati præpediūt, ne destillationes in guttur ferantur. *Baps. Porta & Matthiolus.*

CRYSTALLINUS lapis in tenuissimum pollinem deductus, & ex iusculo quopiam, aut vino, mulieri lactanti exhibitus, illius ubera lacte plurimo fœcundat. *Mozaldus.*

De lapidibus purgantibus.

MAGNES (German. ein Magnet. Ital. Catinista. *piodra*) optimus est qui ferrum facillè trahit, colore ad cæruleum vergente, densus, & non admodum gravis. * Vim habet crassos humores educendi, si cum aqua malsa, pondere trium obolorum detur. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vendant. *Diocor.*

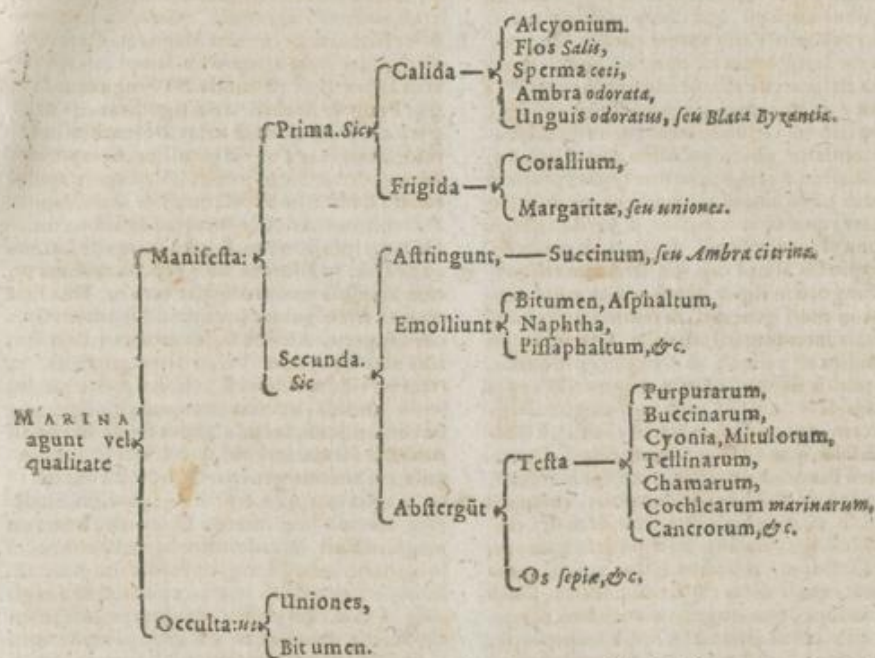
Lapis ARMENIUS, Italis *Verdazuro* quasi viride cæruleum dicas: Arabibus *Hager armini.* Interrogati tamen Armeni, an apud eos nascere-tur hic lapis, affirmare non potuerunt. Sed Turci & Persæ medici dixerūt, exigua quidē quantitate apud se vidisse, verum ignorare, num ex Armenia adferretur, nec ne. Ajunt multos inveniri in Ultabado urbe celebri regni Balaguatæ. Hic lapis tamen ex Armenia non advehatur: multi tamen existimant, eo qui ex Germania adfertur, uti nos posse, eo delecto, qui est lavis, colore cæruleo, perquam æquabilis, & friabilis. Sed cū nec ejus sit magna copia, ejus loco lapidem Lazuli usurpabimus. * Melancholiam purgat innoxie & valide: sed tamen vomitum excitat, cujus causa plerunque est pulvis admixtus, ideo sæpè aqua pura lavari debet. Pondus ejus est sextula, hoc est, serupuli quatuor, aut paulò plus minusve, pro fumantis visibus. *Florentini, Dioscorides, Cardanus, & Garcias ab Horto.*

Lapis LAZULI, quem Græci *Cyanum*, Itali *Azuro olcramarino*, hoc est, cæruleum transfinarium appellant, lapis est cærulei coloris, qui in ætariis, argentariis, & aurariis venis reperitur. Optimus est, qui in aurariis oritur, saturi coloris, maculas qualdam aureas stellari modo radiantes habens, qualis is esse solet è quo fit color ille cæruleus. Hujus usus esse debet, magna cura adhibita, ne fœturi pro eo fumantur: hoc enim pistionibus relinquere debemus, nativoque uti, postquam bene lotus erit. Lavatur, ut Cadmia: utitur, ut Coalcitis. * Vim habet reprimentem, & modice et odentē crustas gignit & exulcerat. Purgat melancholiam egregie, sed magis turbat

turbat Armenio lapide. Dosis est, ut lapidis Armenii Gestatus confert visui communi ratione, & similiter exhilarat hominem. Peculiariter autem, præcipuè stellatus efficit hominē comēm, hēnē fortunatum & divitem. *Florentini, Dioscorides & Cardanus.* Invenitur in Balaguatē lapidis

A quoddam genus, quod Alaquēta, Arabes Quēqui vocant, cujus libra minutis fragmentis expoliti, regali Castellano emi potest, tanta est vilitas. Hujus tamen virtus reliquarum facultates exuperat. Quippe qui sanguinem undequaque fluentem illicō sistat. *Garcias ab Horto.*

DE MARINIS, Sectio VII.

De marinis calidis.

ALCYONII, quod vulgò SPUMA MARTIS dicitur, quinque sunt genera. Unum spissum, acerbis saporis, spongiæ facie, tetro odoris, ponderosum, & piscis olens, quod plurimum in litoribus invenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum & leve, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians, leve. Quintum figura fungis, sine odore, asperum, parte interna quodammo do pumicosum, foris læve, acre: quod plurimum in Propontide juxta insulam Besbicon appellatam gignitur: patrio nomine achnen vocant. * Alcyonia omnia detergunt, ac digerunt qualitatē habentia acrem, & calidam facultatem. Duo priora in foeminarum sinegmata assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie, reliquosq; corpore. Tertium iis, qui difficili urina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est: item renibus affectis, aquæ

Binter cutem, lieni. Ustum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est in alia sinegmata, psilothraque assumitur, cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, cū sale in crudum fistile mitat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita formaci mandat, & cū figlinum percoctum fuerit, extrahens ad usus recondat. Lavatur, ut Cadmia. *Dioscorides & Galenus.*

FLOS SALIS, aut rectius maris flos, quem Dioscorides *ἄλας ἁθροῦ* nominat, sali multum dissimilis est. nihil enim aliud est, quàm pinguedo quædam crocei coloris, mari, Nilo & aliis lacubus innatans, quæ Valerius Cordus Sperma ceti vocatum esse non modò contendit, sed etiam demonstrat. Cæterum flos salis fucatus rubrica, aut serupulosus, improbatur. Præterea sincerus nō nisi oleo resolvitur: adulteratus nō nulla ex parte, etiā aqua, diluente factitium colorem. * Ad ulcera, quæ cacœthe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas & purulentas aures, efficax est: oculorū hebetudines, cicatrices, albuginesq; tollit. Emplastris, unguentisq; coloris causa, ut rosacco miscetur. Sudorem cit,

alvum turbat, in vino aut aqua sumptus: stomachum male habet. Additur acopis & smegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in universum acris est, & ferventis naturæ, ut sal. Porro qui proprie flos salis dicitur, in salis fodinis reperitur, & in ipsis etiam salignis. *Medici colonienfes & Dioscorides.*

AMBRA & AMBARUM Latinis, Ambar Arabibus dicitur: quo nomine omnibus, quas sciam nationibus notum est, aut variato duntaxat paululum vocabulo. Varia autem circa hujus generationem Scriptorum est opinio. Siquidem alii serena Balenæ esse asserunt: alii beluæ ejusdam marinæ excrementum, aut maris spumam: (quæ sanè opiniones ratione carent, quod nullum Ambarum inveniatur, ubi frequentissimæ sunt Balenæ, & ubi fluctuum reciprocatio spuma plurima excitatur) alii bituminis modo ex maris alveo emanare: quæ opinio melior, & veritati magis consona pleisq; visa est. Avicenna lib. 2. cap. 63. & Serapio lib. Simpl. cap. 196. scriptum reliquerunt, fungorū in rupib. & arboribus more Ambarum in mari generari, & tempestatibus unâ cum saxis interdum in litus ejici: quæ sententia verisimilior est reliquis ab Avicenna productis. Nam multū flantibus Euris, magna ejus copia Sofalam, & in insulas Comaro, Demgoxa, Mosambicam, torumq; eum tractū ejicitur, è Maldivis insulis, quæ ad Orientem spectant. Flantibus verò Favoniis, copiosè invenitur in insulis, quæ vulgò de Maldiva nuncupantur, corrupto vocabulo, cum de Nalediva dicendum sit: etenim Nale lingua Malabarica significat quatuor, & Diva, insulam: Nalediva igitur pronunciantum erat, quasi dicas: Quatuor insulas, simili planè ratione, qua Angediva vocamus eas insulas, quæ à Goa Orientalis Indiæ emporio, 12. leucis distant, quod quinque sint numero conterminæ. Ange enim eorum lingua quinque est. Sed hæc præter institutum: non potui tamen horum non meminisse, cum in Maldiva mentionem incidissem. Scribunt iisdem locis supra citatis, Ambarum devorari à pisce quodam Azel nuncupato, sed qui eo devorato, statim extinguitur. Hunc deinde undis fluctuantem regionis illius incolæ uncis in siccum trahunt, eo que exenterato Ambarum colligunt: verum omne improbari, præter id quod spinæ adhæserit, id enim pro temporis diuturnitate purum & legitimum esse. Sed hæc eorum opinio erronea mihi videtur. Nam veluti certum est, animalia quæcunque alimentum naturæ suæ conveniens, & minimè noxium (nisi fortè cibus innoxius admisso decipiantur, quemadmodum mures fallere solemus) sic etiam haudquaquam verisimile videtur, hunc piscem Ambarū venari, si eo devorato sit periturus. Imò cum Ambarum sit ex eorum numero, quæ maximè cordis viros reficiunt, dixerim hunc piscem præsentaneum esse venenum, quando quidem tam eximio medicamento devorato perit. Scribit Averrois 5. col. 3. cap. 16. Caphuræ genus inveniri natum in maris al-

Aveo, quod deinde aquis supernatet: laudatissimum verò id censerit, quod Arabibus Afcap dicitur. Quam verò ejus opinio à veritate sit aliena, & tanto viro insigniq; Philosopho indigna, clarius est, quam ut multos demonstrari debeat, primum, quod Caphuram in mari nasci dicat: deinde, quod eandem, quæ frigida est & sicca tertio gradu, Ambari genui faciat; quod calidū & siccum constituit secundo ordine. Subjiciemus verò nonnulla vocabula, quæ apud Serapionē & Avicennam occurrunt. Magnam ejus copiam ex regione Zing Serapio lib. Simpl. cap. 196. adferri asserit. Hæc est Sofala Nā Zingue aut Zanguæ Persis & Arabib. idem significat, quod niger Latinis: & quoniā totus ille maritimus Aethiopiæ tractus à nigris incolitur, Serapio cum Zingue vocat Sic Avicenna lib. 2. cap. 63. epitheton illi addit Almendeli, quasi de Melinda: item Sala chiticum, à Zelan forte laudatissima totius Orientis insula, quam falsò urbem esse Lacuna comment. in Dioscor. lib. 1. cap. 20. existimavit, cum sit insula multis urbibus exculta. Hæc sunt quæ ab Arabibus traduntur: nullus autem Grecorum, præter Aëtium hujus meminit. Ceterum hæc mea est opinio: Veluti pro regionū natura terra interdum rubra est, ut bolus Armenus: interdum candida, ut creta: nonnunquā nigricans: sic verisimile est, aut insulas, aut terras similes cum Ambaro formæ inveniri, quod terra sit aut fungosa, aut alterius generis. Quod verū esse testatur magna ejus, quæ reperitur, quantitas. Siquidem inventa sunt interdum fragmenta humanæ magnitudinis, interdum nonaginta palmorum longitudinis, duo deviginti verò latitudinis. Affirmarunt nonnulli se insulā ex puro Ambaro vidisse, quam cum postea requirerent, nusquam cōparuerit. Anno m. d. l. v. circa promontoriū Comorim, quod è regione insularum de Maldiva est, fragmentum trium ferè millium pondo, repertum est: sed cum is, qui invenerat, picem, aut bituminis genus esse existimaret, vili admodum vendidit. Maximum verò quod unquā viderim fragmentum, xv libras pendebat. Sed qui in Aethiopiā commercii causa navigant, multo majora fragmenta se vidisse affirmant: totus enim ille Aethiopiæ tractus à Sofala ad Brava usque, Ambaro abundat. Invenitur etiam interdum, sed raro, in Timor, & in Brasil. Et anno m. d. x. x. inventum esse audio fragmentum in Setubal Lusitanæ portu. Refertum verò est plerumq; avium rostris, quas in eo nidulari credibile est: interdum conchyliis testisq; ostreorum permixtū invenitur, quæ contactu Ambaro adherent. Porro optimum Ambarum censeatur, quod à sordibus maximè repurgatum est, quodq; plurimum ad ea adorem accedit, videlicet quod cinerei sit coloris, aut quod ex venis, nunc cinereis, nunc candidantibus consistet, leve, quod que acu perfosum, multū oleacci liquoris resudet. Nigrum improbatum, præterea candidissimum, teste Serapione, quod gypsi adulteratum esse existimo. Est etiam factitium ex moscho, zibetto, li-

ro, ligno aloës, styrace & ladano: odor autē rerum, ex quibus fit, & color, qui plerunq̄ niger est, illum prodit: præterea aquæ impositum citius mollescit, quàm nativum. Magna verò in æstimatione est apud opulētiōres Indos, eo enim cibis permixto frequenter utuntur medicamenti loco. Ejus autem precium intēditur pro fragmentorum magnitudine, quantò enim majus est fragmentum, tantò ejus intensius est precium, non secus, atq; in gemmis. Sed nusquam majori in precio est, quàm in Chimarum regione. Cùm enim à nostris Lusitanis ejus exigua copia eò delata esset, ejus precium fuit mille quingēti aurei in singula Cate, quod apud eos ponderis genus est pendens viginti uncias. Hujus lucri cupiditate deinde alii mercatores alleci, tantam Ambari detulerunt eò copiam, ut nunc multò viliores aestimetur. Porro de Ambra Nicolaus Monardis sic scriptum reliquit: Nunc mitti nobis Florida novis Orbis provincia Ambar, quod vocant Griseum, idque in littus ejetum invenitur à Canaveral ad promontorium usq; D. Helena. Varia est circa ejus originē opinio, sed verissimum est, Bituminis genus esse ex fontibus in alto mari manans, quod aëri expositum, illic densatur, ut solent pleraque, quæ sub marinis aquis tenella & mollia sunt, at aqua excreta durantur, ut Corallium, Succinum. Solus Simeon Sethi & Aëtius inter Græcos ejus meminerunt, è quibus prior, Bituminis modo è fontibus suis manare asserit, pessimumque id esse, quod à piscibus devoretur. In de convellitur eorum opinio, qui Balenarum sperma esse asserunt, ex eo decepti, quòd interdum in Balenarum ventriculis invenitur, quæ illud aquis innatans nonnunquam devorant, alimentum esse existimantes. Verum est, meo tempore Balenam circa Canarias captam, in qua inventæ sunt plus quàm quatuor Ambari libra: ossa tamen infinitas Balenas cum suis catulis interfecerunt, sed nihil Ambari in eis inventum est. Non desunt, qui Ambar ex fructu quodam ad maris littus nascente fieri dicant, qui Aprili & Majo mensibus maturefcit & odoratus est, quem decidens vorant Balenæ, quasi fructus in alimentum cedens, aliud quàm languinem & carnem generare possit. Optimi delectus est, ut non nihil ad rubedinem tendat, album, non æquè bonum, nigrum deterrimum. * Excalefacit, resolvit, roborat, quocunque tandem morbo applicetur: nam calidi est temperamenti, & sicci, cum pinguedine quadam, quæ illi facultatem emolliendi tribuit. Variæ sunt Ambari facultates: Nam cum oleo florum mali Arantii in calēte mortario permixtum, & unguenti modo capiti illitum, illius dolorem levat, cerebrum roborat, & nervos, & frigidis qui infarcti sunt humores resolvit: ad eadem efficac, emplastri modo cum Alypta muscata assiduè gestatum. Eius folius, aut cum moscho & ligno aloës permixta olfactu, cerebrum roboratur, memoria augetur, spiritus vigor, & cordis vires reficiuntur: ideoque in pestis contagiis ejus odor

A apprimè utilis est, nec minùs his, qui frigidis defluxionibus vexantur, convenit, si capitis tegmina, atq; etiam cubiculum, ubi dormiunt, per hyemem eo suffiantur. Maximè prodest senibus, quod illorum spiritus vegetet, cor & cerebrum roborat, & crassos lentosq; humores extenuet, sive cibis indatur, sive vestes suffiantur, sive cerebro cordisq; regioni applicetur, sive vino, quo sibi faciem & manus abluunt, permisceatur. Scobi magnetis, galbanoque miscetur, & emplastri modo mulierum umbilico impositum, uterum suo loco retinet, & reliquos ejus morbos profligat: ejus autem assiduus odoratus prodeit uteri proidentis: suffocationibus verò in Liquidambar dissolutum, & xylo exceptum, uterique orinditum. Sterilitati à frigidis humoribus ortæ, hac compositione mederi soleo: quæ recipit Ambari partes duas, rasuræ eboris tenuissime tritæ unam, pulveris ligni aloës partem dimidiam, cum algaliæ momento fiunt catapota, quorum tria pendentiæ drachmam unam singulis triduis dabuntur, & emplastrum umbilico, pessum uteri collo imponetur, purgatis tamen priùs ut decet. Ex eo, alypta muscata, & styrace fit emplastrum scuti forma, quod stomacho appositum, cum doloribus liberat, & excalefacit. Ex eadem massa facta pilulæ, & manè sumptæ, flatu discutiunt, concoctionem juvant, & appetentiam excitant; idem præstat ex vino odorifero manè sumpta hæc massa. Quinetiam epilepticis fumus illius, naribus exceptus, convenit: siquidem eos excitat, & si assiduè id odorantur, non tam facilè, neque tam vehementer eo morbo corripiuntur. In summa, Ambarum excalefacit & siccit cerebrum, & cor olfactu roborat. Senibus & natura frigidis opem mirificè præstat. Quare iisdem potius quàm juvenibus, chirothecæ Ambra imbutæ concedi deberent: vino infusa temulentos efficit. *Garcias in Horto, Nicol. Monardis, Medici Florentini & Matthiolus.*

E BLATTA BYZANTIA à Mauritanis, Unguis odoratus à Græcis dicitur, conchyli tegumentum est, odore castoreum referente, ad suffitus idoneum. Ipsa enim testa mox liquatur igni, bituminis modo, quòd etiam improbè ipsa olet. Quidam albicatem odoratam magis commendant. * Iidem suffitus excitant fœminas vulvæ strangulatæ oppressas, comitialesque: poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit, quæ purpura, & buccinum. *Medici Calamenses & Dioscorides.*

De marinis frigidis.

CORALLIUM (Germ. Corat. Ital. Corallo. Gall. Du' Coral. Hisp. El Coral.) saxeus frutex est, in mari natus: triplex constat differentia: alba, rubra & nigra. prima est preciosior: altera usitatio: ultima rarior, quæ vocatur Græcè *corallina*. * Omne coralli genus refrigerat, siccitq; & astringit: menstrua nimis profusiva cohibet potum: sic dysenterias juvat: nec non seminis profluvium in viris: album uteri fluorem in mulieribus retri-

mit: sanguinem rejicientibus medetur: contra fascinoes & venerea in collo & brachiis gestatur. quinetiam comitialibus recte alligatur. Cinis ipsius oculorum medicamentis miscetur: ulcera carne explet: & cicatrices extenuat. Oleū coralliorū chymico more (de quo suo loco) paratum rubicundissimum, serupuli instar ex vino generoso potum, summū est medicinæ artis mysterium, ad omnes partium, tum interiores, tum exteriores affectus evellendos: comitalem sanè quinque septimanarum spacio, tum in pueris, tum in juvenibus propellit: similiter omnes alvi uteriq; fluores, & sanguinis, quacunque parte manantes sistit. *Dioscorides & Andernacus.*

MARGARITAE prægrandes Uniones Latinis dicuntur: minores Latinis margaritæ simpliciter: Germ. Perin. Ital. Perle. Arabibus & Perlis *Lulu*: Indis *Moti*: in Malayar. *Mum*. Lusitanis *Allofar*, quod Arabicè sonat de Lulsar, id est, portus in mari Persico, ubi laudatissime generantur. Nam tametsi Barem, Carifa, Camaran, aliique hujus maris portus eas laudatas mittant: quia tamen nostris notior fuit initio hic portus, ab eo nomen Margaritæ indiderunt, lingua Arabica *Allofar*. Hinc etiam fit, ut illæ Orientales appellentur. Quoniam hic sinus Persicus Orientalis sit, si cum nostra Europa conferatur. Generantur etiam Margaritæ à promontorio Comorim, ad insulam usque Zeilan (quæ captura & piscatio Regis Lusitanæ est) sed minutiores maxima ex parte, nec cum superioribus conferendæ (quæ magnæ sunt, & omni dote absolutissimæ) ideoque etiam viliori emuntur. Generantur & in insula Burneo, quæ tametsi sunt grandes, formæ tamen elegantia à superioribus vineuntur. Sic & nonnullas Chinaram regio mittit, sed viles. Certum est etiam in novo Orbe inveniri, verum nulla ratione cum Orientalibus sunt conferendæ. Nam aut obscuræ sunt, & nubili coloris, aut nullo orbe lavoreque commendantur. Origo atq; genitura est è conchis, haud multum ab ostrearum conchis dissimilibus. Conchæ autem quæ superiori maris parte natant, grandiores Margaritæ generant: quæ verò in alto mari degūt, minutiores proferunt. Hæ conchæ aëri expolitæ siccantur, & sese pandunt, in quarum carne inveniuntur Margaritæ nunc multæ, nunc paucæ, pro concharum magnitudine. Inveniuntur & in nostratibus conchylis ostreisve, sed minus nobiles. Omnium autem præstantissimæ ad generandas Margaritæ censentur eæ conchæ leves & candidæ, quas ejus regionis incolæ Cheripo appellant, ex quibus cochlearia poculaq; conficiuntur. Verum Cheripo non id est conchylū, quod vulgò Matrem petlarum vocamus. Nam id Chanquo incolæ vocant, ex quo videlicet mensæ, cistulæ, sphaerulæ precariæ fabricantur, quod licet parte externa rubrum sit, & impoliticum, interna tamen levissimum est, & aspectu pulcherrimum. Devehitur id conchylum Bengala mercimonii gratia, ubi expolitur, & poculi vices supplet: maxima tamen ex parte cōficiuntur ex eo

A armillæ, & alia opera. Fuit enim olim istic consuetudo, ut nullæ nobiliores virgines corrumpi possent, nisi hujus generis armillis brachia ornata haberēt. Nunc verò desit ista consuetudo: eamq; ob causam viliori emuntur hæc conchylia. Habent mercatores hujus regionis cuprea quædam instrumenta multis foraminibus pertusa, quibus precia Margaritis imponere solent. Nam quæ per instrumentum minoribus foraminibus pertusum transeunt Margaritæ, unius sunt precii, vendunturq; per drachmas. Quæ per instrumentum majora paulum foramina habens, majoris sunt precii. & ita deinceps pro foraminum, quibus instrumenta prædita sunt, quibusq; Margaritæ transmittuntur, magnitudine, precia intendentes. At quæ adeo sunt minutæ, ut perforari non possint (arte enim perforantur, non natura, ut fabulantur quidam) cedunt officinis, qua de causa in Europam exportantur. Harū uncia duob. fortè assibus Gallicis venit. Maximæ, quæ ad promontorium Comorim generantur Margaritæ, pendebant centum frumentii grana. Taliū precium mille quingentorū aureorū in singulas esse solet. Multo majores ego vidi, quas in insula Burneo captas asserebant: sed non erant ejus elegantia, cujus superiores. Vidi aliam hic captam, quæ centum sexaginta grana tritici penderet. Senescute pōdus earum minui, & coloris elegantia immutari creditur. Diu autem oryza leviter confracta, & sale versatas, pristinum vigorem & fulgorem recuperare expertus sum. Certum est, margaritas post plenilunium captas cum tempore minui, & decrefcere. Quæ verò ante plenilunium capiuntur, huic vitio nequaquam sunt obnoxie. Cæterum rarò in Medicum usum venit Margarita apud Indos. Mauritani verò frequenter, nostro more, Margaritas cordialibus medicamentis injiciunt. Porro Margaritæ, sive uniones sint cādidi, corpulenti, orbiculares, ponderosi, integri, non perforati, quia dum ferri acie perforantur, ære inficiuntur, viresq; earum immutantur. * Ad cordis affectus præcipuam optem ferunt. Quinetiam collyriis admixti oculorum nubesulas detergant, & aquam eò defluentem absument. In antidota, vel pulveres corroborantes recipiuntur. Oleum ex his paratum (de quo suo loco) ad nervorum resolutionem, convulsionem, marcorem senilem & phrenitidem cōducit, si grana sena ex humore aliquo sumantur. Corpus sanum conservat: læsum pristinae sanitati restituit: lac muliebre emendat, augetque, *Sec. Andernacus & Matthiolus.*

De marinis astringentibus.

AMBRA CITRINA (Lat. *Succinum*. Græc. *ἄμβρα*. Germ. *Kugstein*. & Arab. *Carabe* dicta.) ex quorundā sententia nascitur è liquido bitumine, quod è litoribus defluens in mare, concrefcit eo quo videmus modo. Repertus in Germaniæ maritimis, procellis in litus provoluta. Ejus sunt aliquot genera: fulva, quæ pellucida est, candida, & similibus aliis coloribus prædita. Candida ve-

da verò, quod levior sit, & odoratior, optima cenferur. Probatur ea, quæ attritu calefacta illicò paleas, aliasque res minutas ad se trahit, & quæ accensa bituminis odorem reddit. * Exicat leviter calefaciendo: idèd etiam ad humidòs capitis morbos valet. Fumus ejus comitiales restituit: tussimmoderatè, & capitis defluxionibus medetur: dentium dolores mitigat: rhenfès provocat: uteri strangulatùm singularitèr compescit: gravidis gestationem leviozem reddit. In pulverem redactùm ex vino propinatur, ad album uteri fluorem, naturaliaque corroboranda: sanguinem rejicientibus, & tabidis convenit: profluvio feminis ex ovo molli, vel succo portulacæ, quotidie drachmæ instar affumum succurrit: intestinorum difficultati & sanguinis ex naribusuori subvenit: parturientibus drachmæ semissis pondere ex vino albo potui datur, ad foetum maturandum, partumque accelerandum utile: quod sæpè experientia didicimus. ad urinæ difficultatem, simili pondere, ex aqua saxifragiæ bibitur. Quidam nuper eacum semine paluri ex vino epota, urinam quindecim diebus retentam excrevit. Articuli morbo conducit, si ejus drachma semissis ex ligni Indici decocto, unciis duabus exhibeatur. Oleum, quod inde (de quo suo loco) per chymiam singulari industria paratur, incidit, extenuat, aperit, & discutit: unde ex vino malvatico, vel alio liquore exhibitum, calculos urinamq; educit. In strangulatu uteri efficacissimum est, si naturalia, & os ejus ipso inungantur. *Medici Florentini & Andernacur.*

De marinis emollientibus.

BITUMEN (Græc. ἄσφαλτος. Ger. Bsch. Gall. Terre limonesse. Ital. Bitume. Hisp. El besun dictū.) est veluti terræ adeps, qui facillimè ignem concipit. Duūm est generum. Quod liquidum est, ut oleum, vulgò petroleum vocatur, omnibus notum. Aliud densum picis modo, quod antequam concreseat, liquidum aquis supernatare solet. Hujus generis est, quod in Judæa nascens peculiaritèr asphaltos dicitur, videtur autem id esse, quod vulgò sic hodie vocatur. Ejus verò probatio est, ut purpuræ modo splendeat, sitq; ponderosum, & validum odorè vibret. Nigrum autem & fordidum, vitiosum est. Adulteratur pice, quod color niger indicat, & picis odor. * Bitumen omne discutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur, vulvarū proidentias strangulationesq; olfactu, suffitu, impolitu emendat, &c. *Dioscor. & Florentini.*

Bitumen Judaicum aliis omnibus præfertur: colligiturq; in mari mortuo: quod Galeni tempore adulterari non poterat, sicuti in libro de Antidotis scribit: forsitan quia in tanta copia afferebatur, & propter splendorem ipsius ita erat notum, ut quicquid illi commisitum fuisset, faciliè illius vividam quamvis nigram colorem immutare potuisset: idèdque cum Dioscorides quod pice solebat adulterari, dicat, hos duos au-

A flores manifestè inter se diserepare videbitur, nisi eo pacto quo diximus, eos intellexerimus. Imò relicto Galeno, hac in parte potius Dioscoridi erit adhaerendum, cum videamus nostro quoque tempore ita adulterari, ut admodum parum boni & legitimi advehatur: idèdque ex eo patet, quod non colore illo splendido instar purpuræ, sicuti vult Dioscorides, sed potius nigrum, & quasi emortuo præditum sit. Animadvertendum autem est, quando Dioscorides istud laudat, quod splendet instar purpuræ, non accipiendum esse quasi Bitumen esset purpureum: sed quod tantum habeat illam vivacitatem coloris: & quod ita splendeat quemadmodum purpura. Nam purpureum propriè significat illam gratiam & vivacitatem, quæ in unoquoque colore, qui gratus est oculis, & delectat visum, inesse potest, & vulgò nunc Chremesinus color vocatur. Quæ vox non uni tantum colori destinata est, sed multis, & fortasse omnibus. Habemus etiam nos Chremesinum rubrum purpureum, quod Payonazzo vulgò vocant, & incarnatum: & nō diu est, quod chremesinum etiam albo & viridi coloris sit attributum, tam in pannis quam serico ipso: & si modū reperirent, etiam aliis coloribus poterit adjungè hoc vocabulum, ut dicatur luteum Chremesinum, nigrum Chremesinum. Et sic possumus dicere Purpureum rubrum, purpureum rufum, si ve (ut vulgò vocant) incarnatum, purpureum phœnicium, & purpureum nigrum, nimirum si istis coloribus concilietur ille splendor gratus oculis: quem hac voce exprimere voluerunt. Unde Horatius Cygnos vocat purpureos, nam præter istam albedinem, accedit ista splendoris venustas, qua simul oculos & animam oblectant, & ab aliis nix purpurea vocatur. & Vergilius dicit crines purpureos: item Cicero in suis Academicis quæstionibus ait, Mare liquet caruleum: sed quando aqua remis agitur, fieri purpuream: cujus rei in promptu ratio est: quia aqua commota ex illa parte luminis aliquid, quo antea carebat, recipit: & ita illuminata hoc nomen fortitur. Non tamen est negandum, ut plurimum hoc nomè purpuræ attribui rubro & payonaceo, ut Ital. loquuntur, quia hi duo colores tam arte quam natura expressi obtinent illam gratiam. Hocq; nonnihil à proposito divertentes pluribus exponere volui, ne dubius lector remaneret, quomodo Bitumen vocaretur purpureum, & fortasse conjiceret esse violaceum, aut rubrum, idèdque pice nigra adulterari non posse. Redeuntes itaq; ad Bitumen, videmus communiter non reperiri laudabile, qui tamen diligens fuerit, Venetiis, quod Dioscoridis descriptioni planè conveniat, comparare poterit.

Quod in Babylone natum **ΝΑΡΗΤΗΑ** vocatur, bituminis candidi aut etiam nigri colatura est. Vis et ignium rapax. Hujus loco, quia ad nos nō adfertur, nostro petroleo uti possumus: quæ admodum etiam asphalti loco, si dubium esset, an asphaltus sit bitumen Judaicum. Si quis au-

rem asphalti modo densare volet, vase aëneo aut ferreo illud coquet, & quia facile flammam concipit, flamma, panno lineo madente in vas, ubi percoquitur, demisso extinguetur. Hac ratione concretum petroleum pro naphtha & asphaltu usurpari potest. * Extenuat, penetrat, siccat, digerit, omnemq; materiam frigidā ex quavis corporis parte absumit: morbum comitalem, membrorum resolutionem, cōvulsionem, nervorum articulorumq; dolores mitigat: lienis, renū, vesicæ, uteriq; frigidiores affectus sanat. *Medici Florentini, Dioscorides, & Andernacus.*

PISSASPHALTUS in Appollonia Epirotarū nascitur: appellatur aut sic, quod mistā bitumini picem redoleat: & Mumia Arabum esse creditur: tamen si mumiam etiam appellet, confectio nem quandam, qua cadavera condiuntur. Factitia etiam est pillasphaltos, admixta picē bitumini. * Secundo ordine tum siccat, tum exalfacit: capitis dolores frigiditate obortos absq; humorum præsentia mulcet. Medetur hemigranæ, paralyti, oris distractionibus, comitialibus, vertiginosisq; si ex amarici aqua naribus immittatur. Leucoii oleo, sive hyoscyamo gravi pondere subacta, ad aurium dolores frigidos utiliter in earum concavitatem infunditur. Prodest quatuor granorum pondere ex thymbræ decocto resoluta, gulæ cruciatibus. Epota ex zizipharum, hordei, & mixtorum decocto tribus dieb. continuis, tussientibus opem non modicam præstat. Granorum item quatuor pondere sumpta ex aqua menthæ, cordis affectus removet: cum decocto verò cumini, ammi, & cari, tum ventriculi, tum intestinorum flatus discutit. Bibitur utiliter ab alto devolutis ex siliquæ Egyptiæ medulla, additis Lemniæ sphragide, & rubiæ radice. Hausta trium vel quatuor granorum pondere singultum inhibet: si tamen ex cumini & apii decocto assumatur. Errhinis imposita, ad jitis moscho, castoreo, caphura, & oleo balanino, narib. comode inditur ad diurnos capitis dolores, præfertimq; cum adhibitis aliis contumax morbus non solvitur. Gargarizatur cum oxymelite adversus anginam: & ad lienis affectus ex cari decocto, utiliter bibitur: & contra lethalia venena ex decocto tribuli marini, & fecidi laserpitii gummi juvamento non medico sumitur. item ex mero contra scorpionum ietus bibitur, iētisque locis cum recenti bubulo butyro utilissimè imponitur. Astringit mumia illira externa sanguinis profluvia, pota verò interna: proinde perutilis ad cruentas excreationes. Ex caprillo lacte pota, opitulatur exulceratæ velicæ, internis penis desquamationibus, & utinam ægrè continentibus. Non desunt, qui credant, humanorum cadaverum ossa in pulverem redacta, & in potu exhibita, variis corporis languoribus prodesse, os suum unicuiq; membro tribuentes. Si deficiat, ejus loco Asphaltum officinarum, aut picem cum bitumine mixtam sumemus.

Medici Florentini, Dioscorides, Matthioli, & Arabes.

De marinis abstergentibus.

PURPURÆ (Germ. Meerjohnde. Ital. Porpore. Gall. Pourpre. Hisp. Le conche de carmesie color.) sunt pisces marini, ejus sanè generis, quæ testa integuntur. Hæ illum magni precii liquorem retinet, purpureum propriè dictum, tingendis regū vestibus expentum. Hunc in mediis faucibus gerunt, candida quadam vena conclusum, colore nigricantis rosæ pellucidum. Vivas capere contentunt, quia cū vita sua succū illum eyomunt. Latent circa canis ortū tricenis dieb. Congregatur verno tēpore, mutuoq; atritu lentorē cuiusdam ceræ salivāt. Lingua purpuræ digitali longitudine, qua pascitur perforando reliqua conchyliat: tanta duritia aculeo est. Capiuntur aut purpuræ parvulis rarisq; textu veluti nassis, in alto jactis, inest iis esca, cluiles mordacesq; conchæ, quales mitulos videmus, has semineces, sed reddias mari avido hiatu reviviscentes, appetunt purpuræ porre ctisq; linguis infestāt. At illæ aculeo extimulatæ claudunt se, comprimuntq; mordentia: ita pendentis aviditate sua purpuræ tolluntur. Aqua dulci necantur, & sic ubi flumini immerguntur: alioqui captæ dieb. quinquagenis vivunt saliva sua. Anno magnitudinem implent, celerimeq; crescunt, quemadmodum conchyliat omnia. * Purpura usta exiccat, dentes abtergit, excrecentias in carne cohibet, ulcera purgat, & ad cicatricē perducit. *Diosc. Plinius, & Matthioli.*

BUCCINUM in purpurarum genere est, ad similitudinem ejus buccini, quo tonus editur: unde & causa nomini, ex rotunditate oris in margine incisa. Sed major est purpura, cuniculatim procurrēte rostro, & cuniculi latere interioris tubulato, qua proferatur lingua. Cui circum orbes aculeati, qui buccino non insunt, sed utrisq; orbes totidem, quot habent annos. Buccinum non nisi petris adheret, circaq; scopulos legitur. Eadem præstant concremata buccina, sed vehementius urunt. Si quis salis plena fictili crudo adurat, dentificio conveniūt: ambustis utiliter illinuntur, quibus solvi medicamentum non oportet: nam posteaquam vulnus cicatricem duxerit, ipsū in testē modum induratum, spōte sua decidet. Fit etiam calx è buccinis. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho utiles, sed alvum non molliunt. *Dioscorides, & Matthioli.*

CIONIA vocantur purpurarū, buccinorumq; mediæ partes, circa quas testē volumen claviculatim intorquetur. Cremata simili modo, majorem purpuris, buccinisque facultatem urendi consequuntur: quoniam apprimendi naturam obtinent. *Dioscorides.*

Quales MITULI sunt in Italia, qui hac nostra tempestate explicaverit, hætenus inveni neminem, præter unum Massarium Venetum, qui eos mitulos putat, quos Adriatici aecolæ vulgò appellant Muscoli, quasi musculos dixerint. Cujus opinio nobis maximè probatur: quippe quod & forma, & nomine conchyliat ita vocata legitimos referant mitulos. Sunt enim tellinis paulò majores

majores, testa exterioris lineis quibusdam scabra: intus vero pellucida, & tota pondere levis. Cæterum Mituli in Ponto laudatissimi. * Cremati eundem buccinis effectum præbent, privatim plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle utiles habentur: palpebrarum crassitudines absumunt, albugines purgant, & cætera, quæ oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morsus utiliter imponuntur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

TELLINÆ in Italia, præsertim Romæ, notissimæ sunt, ubi plurimæ venales circumferuntur, quod edendo sint, & ori admodum grata, si tamen ab arena optimè repurgentur. * Recentes Tellinæ alvo utiles, sed maximè jus eorum. Salitæ uruntur, tritæq; in cinerem, & cum cedria instillatæ, avulsos palpebrarum pilos renasci nõ patiuntur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

CHAMÆ præter cæteras conchas id sibi peculiare ascrivere, quod plerumq; in litore hiantes inveniuntur. Idcirco eas rectè chamæ dici posse putaverim, quæ in marinis oris, pendentes sese lævi testa contestæ reperiuntur. Harum quamplurimæ in Adriatici litore sunt. * Chamæmarum, aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum jus, alvum ciet, id cum vino afumitur. *Idem.*

COCHLEÆ marinæ in Italia mediterraneis perquam rarè in cibis veniunt: quanquam iis, qui maris litora inhabitant, frequentiori sint usus. * Stomacho caro idonea, & facilè alvo excernitur. Crematæ omnium testæ excalescendi & urendi naturam sortiuntur: purgant lepras, vitiligines, dentesq; emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si cū carne sua ustæ, tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: sed non antè solvantur, quàm omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori aculeos illitæ evocant: menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum vulnera alia, tum maximè quæ nervi

accepserunt, conglutinant: tritæ in aceto, sanguinem naribus erumpentem infrænant. Vivæ corpus & præsertim Africana, cum aceto devoratum stomachi dolores mitigat. trita cum testa, vino & myrrha, si exiguum inde bibatur, colivescitq; cruciatus sanat. Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abrafo acu, lentore ejus, pilum attingat. *Dioscorides, & Matthiolus.*

CANCORUM exustorū cinis, qui duo cochlearia expleat, abjecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cum vino, magno pereprodest canis rabiosi morsibus: rimas pedum sedisque, perniunculos, carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiç; ex almino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; morsus, atq; scorpionum ictus. Decocti autem, & cum jure elitati, iis profunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauserunt. Necant scorpiones triti, & cum oeymo admoti. Possunt eadè marinæ: verum inefficaciùs omnia præstant. *Dioscorides.*

Est **SEPIIS** in dorso os candidum, superiori parte durū ac leve: inferiori autem fungosa quadam medulla repletum, quæ & leviter aspera, & ligni modo frequentibus venis distincta visitur. * Expetuntur Sepiæ ossa aurifabris: facile enim in partem illam fungosam annulorum, cæterarumq; rerum formas imprimas, quæ metallis igne colliquatis expleti solent. *Matthiolus.*

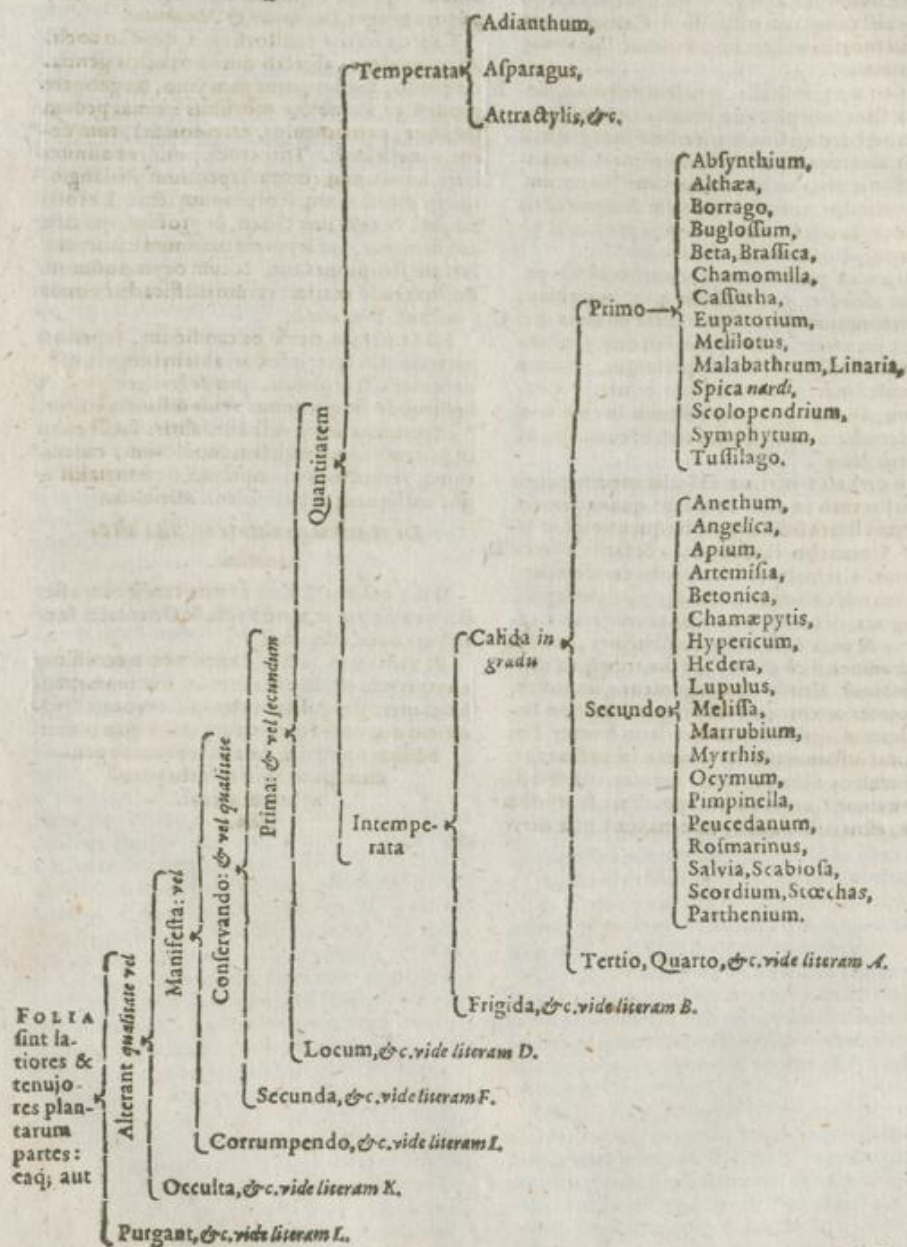
De marinæ qualitate occulta alterantibus.

UNIONUM pulvis contra cardiacum affectum valde pollet, modò veri, & Orientales fuerint uniones. *Miraldus.*

BITUMINIS suffitu, experimento certissimo competum est, si ve crudum sit, si ve uratur, mulieres utero stragulas extemplo revocari. Quæ obrem nonnulli fœminarum collo, quæ ei morbo sunt obnoxia, lana exceptum appendunt, ut cerebro olfactu patoxyfinum arceat.

Idem.

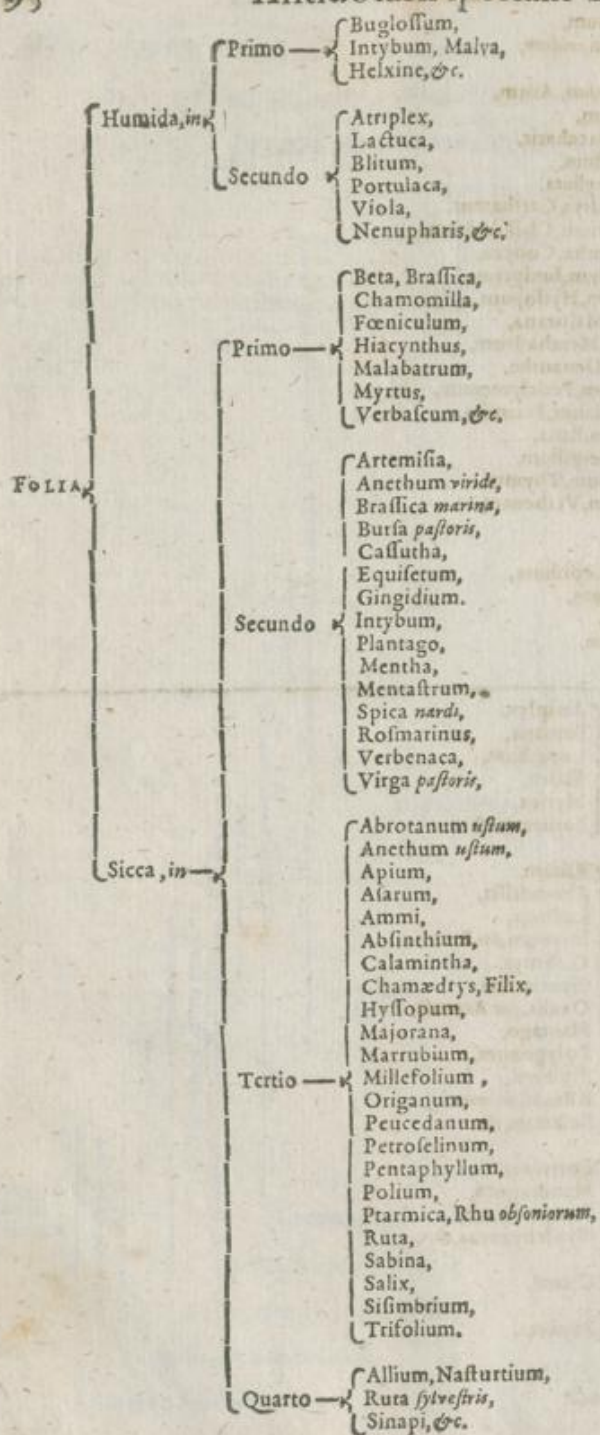
DE ANIMATIS SINE SENSU à TERRESTRIBUS,
hoc est, ex plantis & arboribus sumptis: &
primò de Foliis Sectio IIX.

A. Tertio

	Abrotanum,
	Anethum aridum,
	Afarum,
	Agnus castus, Arum,
	Amomum,
	Ammi, Baccharis,
	Dictamnium,
	Cariophyllata,
	Chamae drys, Carthamus,
	Centaurium, Chelidonium,
	Calamintha, Conyza,
Tertio	Foeniculum, Iuniperus,
	Helenium, Hyssopum,
	Laurus, Majorana,
	Mentha, Menthastrum,
	Nigella, Oenanthe,
	Origanum, Periclymenum,
	Petrofelinum, Ptarmica,
	Pulegium, Ruta,
	Sabina, Serpillum,
	Silymbrium, Thymus,
	Trifolium, Verbenaca,
	Urtica.
Quarto	Allium, Lepidium,
	Nasturtium,
	Porrum,
	Struthium,
	Thapsia.

	Primo: ut	Atriplex,
		Fumaria,
		Lapathum,
		Malva,
		Myrtus,
		Parietaria, &c.
Frigida in grade	Secundo	Blitum,
		Chondrilla,
		Lactuca,
		Intybum, seu Endivia,
		Cichorea,
		Hyacinthus,
		Oxalis, seu Acetosa,
		Plantago,
		Polygonum,
		Pysillum,
		Rhus obsoniorum,
		Solanum, &c.
B.	Tertio	Portulaca,
		Mandragora,
		Sempervivum,
		Hyoschyamus, &c.
	Quarto	Cicuta,
		Papaver.
Humida	Vide in seq. signum C.	
Sicca		

Secun-

	Caput	{ Betonica, Chamomilla, Calamintha, Fœniculum, Folium, Folia <i>lauri</i> , Majorana, Melilotum, Pulegium, Poëonia, Ruta, Satureia, Salvia, Serpillum, Siler <i>montanum</i> , &c. Stœchas, &c.
	Pectus	{ Betonica, Capillus <i>Veneris</i> , Hyssopus, Melissa, Prassium, Serpentaria, Urtica, Scabiosa, &c.
	Cor	{ Borrago, Buglossa, Melissa, Folia <i>citri</i> , Enula, Ocimum, Rosmarinus, &c.
	Stomachum	{ Absinthium, Fœniculum, Mentha, Serpyllum, Salvia, &c.
D Secundùm <i>locum</i>	Calefaciunt	{ Absinthium, Asarum, Eupatorium, Fœniculum, Fumus <i>terre</i> , Hyssopus, Spica, Origanum.
	Hepar	{ Absinthium, Asarum, Calamintha, Cuscuta, Thymus, Eupatorium, Nasturtium, Scolopendria, Epithymum, &c.
	Splenem	{ Absinthium, Asarum, Calamintha, Cuscuta, Thymus, Eupatorium, Nasturtium, Scolopendria, Epithymum, &c.
	Renes & vesicam	{ ErUCA, Parietaria, Pentaphyllum, Saxitragia, Spica <i>nardi</i> , Urtica, &c.
	Matricem	{ Arthemisia, Calamintha, Pulegium, Ruta, Sabina, &c.
	Juncturas	{ Costus, Eupatorium, Chamomilla, Hypericum, Melilotum, Nasturtium, Rosmarinus, Ruta, Salvia, Stœchas, &c.

E Frige faciunt	Caput	{ Fumus terre, Folia salicis, Jusquiamus, Lactuca, Lupulus, Nenuphar, &c.
	Pectus	{ Mora Celsi, Papaver, &c.
	Cor	{ Acetosa, Nenuphar, Borrago, &c.
	Stomachum	{ Myrtus, Portulaca, Prunella, Solatrum, Sempervivum, &c.
	Hepar	{ Cichorium, Endivia, Lactuca, Portulaca, Solatrum, Nenuphar, Lupulus, Fumus terre, &c.
	Splenem	{ Lactuca, Endivia, Cichorium, &c.
	Renes & vesicam	{ Endivia, Lactuca, Portulaca, Plantago, Nenuphar, Sempervivum, &c.
	Matricem	{ Endivia, Lactuca, Nenuphar, Portulaca, Sempervivum, &c.
	Juncturas	{ Endivia, Lactuca, Hyoscyamus, Pylidium, Sempervivum, Solatrum, Myrtus, Gramen, Folia salicis, Folia viii, &c.

	<ul style="list-style-type: none"> Abſinthium, Amomum, Agnus, <i>Burſa paſtoralis,</i> Brasſica <i>coſſa,</i> Cypreſſus, Equiſetum, Ebulus, Hypocifſtis, Hedera, Helxine, Hieracium, Intybum, Lauri <i>folia,</i> Lyſimachium, Melilotum, Myrtus, Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Piſilium, Plantago, Portulaca, <i>Folia quercus,</i> Ruta, <i>Rhu obſon.</i> Sempervivum, Salix, Verbafcum, Vitex, Vitis, <i>Aſperula odorata, &c.</i>
Astringunt: <i>ut</i>	
Aperiant: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Allium, Cepa, Cyclaminus, Dulcamara, &c.
Emolliunt: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Atriplex, Althæa, Cypreſſus, Laurus, Malva, Piſilium, &c.
Indurant: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Portulaca, <i>Lenticula paluſtris,</i> Sempervivum, Solanum, &c.
F Secunda	
Extenuant: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Arthemifia, Chamæmelum, Hyſſopus, Juniperus, Pulegium, Stœchas, &c.
Discutiunt: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Abrotanum, Althæa, Anethum, Adianchum, Atriplex, Brasſica, Chamæmelum, <i>Lilii folia,</i> Malva, Mentha, Moldocum, Origanum, Ruta, Stœchas, Sampſuchum, &c.
Extrahunt: <i>ut</i>	<ul style="list-style-type: none"> Anagallis, Aristolochia, Cyclaminus, Dictamnus, Porrum, Thapſia, &c.
Suppurant, &c. <i>Vide liſeram G.</i>	

	Suppurant: <i>us</i>	Amomum, Althæa, Smyrniū, &c.
	Abstergent: <i>us</i>	Anagallis, Abrotanum, Asparagus, Asplenos, Atriplex, Absinthium, Beta, Chamæpytis, Cassutha, Lichen, Marrubium, Parietaria, Salicis folia, &c.
	Glutinant, & cicuti- cem ducunt: <i>us</i>	Althæa, Anagallis, Centaureum, Chamæpytis, Chamædryas, Equisetum, Eupatorium, Ebulus, Fragaria, Isatis, Myrthus, Plantago, Quinquefolium, Symphytum majus, Sanicula, Tormentilla, Verbenaca, Herniaria, Nicotiana, &c.
G Folia alterantia qualitate se. munda, <i>us</i>	Flatus discurrunt: <i>us</i>	Absinthium, Allium, Anethum, Apium, Chamæmelum, Epithymum, Fœniculum, Juniperus, Majorana, Origanum, Petroelinum, Ruta, Squinanthum, Spica nardi, Smyrniū, Seseli, &c.
	Semen generans: <i>us</i>	Horminum, Eruca, &c.
	Menfes moyens, &c. Vide literam H.	

H Menfes

Asarum, Abrotanum,
 Allium, Adiantum,
 Amomum, Absinthium,
 Artemisia, Alisma,
 Ammi, Brassica sativa,
 Betonica, Centaurium,
 Chamæmelum,
 Calamintha,
 Chamædryes, Cassutha,
 Cyclaminus, Dictamnus,
 Daucus, Gingidium,
 Fœniculum, Hypericum,
 Heliochrysos, Lappathum,
 Majorana, Marrubium,
 Melissa, Nasturtium,
 Origanum, Ocyum,
 Pulegium, Polium,
 Petroselinum, Oreoselinum,
 Raphanus, Ruta,
 Rosmarinus, Smyrniun,
 Salvia, Sabina,
 Sefeli, Serpillum,
 Scordium, Thymus,
 Trifolium, Vitex,
 Urtica, &c.

Menses movent: ut

Bursa pastoris, Fragaria,
 Hyoscyamus, Limonium,
 Lyfimachia, Myrtus,
 Nymphaea, Plantago,
 Rubus, Sempervivum,
 Symphytum,
 Solanum, &c.

Menses sistunt: ut

Abrotanum, Absinthium,
 Allium, Adiantum,
 Apium, Brassica, Betonica,
 Carduus benedictus,
 Chamædryes, Cyclaminus,
 Calamintha, Eupatorium,
 Erysimum, Fœniculum,
 Juniperus, Lybisticum,
 Carlina, Matrubium,
 Origanum, Pulegium, Polium,
 Ruta, Scordium, &c.

Venenis resistunt: ut

Adiantum, Aparine,
 Althæa, Lupinum,
 Lappathum, Melissa,
 Galiopsis, Nasturtium,
 Pentaphyllum, Scordium, &c.

Strumas discutunt: ut

Anethum, Absinthium,
 Asclepias, Atriplex,
 Chamæmelum, Calamintha,
 Centaurium majus,
 Chamæpytis, Hyoscyamus,
 Lybisticum, Lupulus,
 Peucedanum, Petroselinum,
 Rosmarinus, Ruta,
 Sisymbrium, Serpillum,
 Sampsuchus, &c.

Dolorem mitigant: ut

I
Corrumpendo:
jussu venena: ut

Aconitum, Cicuta,
Dorycnium,
Hyoscyamus,
Papaver corniculatum,
Pharicum,
Sardoniam,
Taxus, Thapsia,
Toxicum.

K
Occulta: ut

Perfonaria,
Brassica, Hedera,
Hyoscyamus,
Ebulus,
Trifolium, Aconitum,
Pentaphyllum, &c.

L
Purgante:

Bilem
Flavam: ut
Atram: ut
Pituitam: ut
Aquam, seu humores serosos: ut

Abinthium, Centaurium,
Lupus salictarius,
Mercurialis, Malva,
Perfici folia, &c.
Sena, Fumaria,
Cuscuta,
Epithymum.
Gratiola,
Peplion,
Daphnoides, &c.
Cyclaminus,
Ebulus,
Sambucus,
Chamelæa,
Esula,
Tichymali omnes,
Pithyusa, &c.

De foliis

De foliis temperatis.

ADIANTHI duo sunt genera, candidius & nigrum. Candidum (officinæ Capillum Veneris: German. *Graven* oder *Venus haar*. Hispan. *Carrillo de pozos* appellant) pusilla gerit folia, similia Coriandri, in summo incisuris divisa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti: radice supervacua: neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Nigrum (officinis Polytrichon & Trichomanes dictum) filici simile, sed exilius: foliis lenticula, tenuibus, in ordinem utrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus acerbis, fusco colore splendidibus. Ambo umbrosis & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascuntur. Colligitur mense Septembrii. Conservatur vix per annum. * Alvum subducit, bilem & pituitam dejicit, crassaque excrementa quæ diu interioribus inhæserunt. Pectus & pulmonem detergit, sanguinem clarificat, bonum facit habitum, animam dilatat, & jecur & ventriculum purgat, præsertim si obstructione laborent, tamen ad eorum infarctus potentius sit ejus dilutum ex apii, aut endivivæ aqua paratum, aut ex cicero nigrorum jure, aut caprino fero. Sed si addatur saccharum, lateris inflammationes sanat, & urinam trahit. Ejus præterea decoctum frequentius potum calculos frangit, & foeminas à partu purgat. Hos autem effectus præbet calida tantum facultate, quæ illi incit. At astringente vi, qua etiamnum pollet, defluxiones inhibet: fluentem sanguinem sistit, ventriculum roborat, & capillorum desolvium usque ad eum emendat, ut non modo eos cohibeat, sed & renasci faciat, præsertim emplastri modo impostum, myrthino oleo, ladano, & austero vino additis. Idem præstat & combusti cinis: quietiam ejus ex vino decoctum sutures reiteratis lotionibus depellit. Ejus cinis hæc omnia potest, & ægilopas curat. Ipsi diluti libra epota commodissime alvus subducitur. *Dioscor. Meisus, Saladinus, & Matthiolus.*

ASPARAGI (Germ. *Spargen*, Gall. *des Asperges* dicunt) genera duo sunt, sativus & sylvestris. Sylvestris Corruca dicitur: vulgaris est notitiæ. Sativus, multis ramis fruticat, foliis læniculi, longis, numerosis: radice rotunda grandi, spongiam habente: In hortis seruntur, & plantantur, inque nonnullis locis lapidosis sponte proveniunt. Colliguntur mense Aprilii. Non servantur diu, sed virides tantum in usum veniunt. * Abstergunt, jecur infarctum liberant, & maxime radices: dentium dolores sanant. Stomacho utiles sunt, urinam cient, & parum præbent alimenti. oculis claritatem adferunt: pectoris & spinæ doloribus prosunt. Venerem stimulant, & ventrem leniter molliunt: urinam foetidam trahunt: regium morbum sanant. *Dioscorides, Galen. & Plinius.*

ATTRACTYLIS (German. *Wilder fettsaffran.*) spina est cisco similis, folia multo longiora ferens in summis virgibus, magna parte nuda, aspe-

aque qua foeminae pro fufis utuntur. capitula in cacumine spinis horrent: flos luteus, quibusdam in locis purpureus invenitur: radix tenuis, supervacua. * Coma, semen, & folia cum pipere & vino teruntur utilissimè contra scorpionum ictus. Percussos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipsumque deposita statim recte decere. *Dioscorides.*

De foliis seu herbis calidis in gradu primo.

ABSINTHI genera tria sunt: vulgare, maritimum, & santonicum. Vulgare ab aliquibus bathypicron (Germ. *Wermuttraut*, Gall. *Absinthe*, Ital. *Assenzio* Hisp. *Encenso* vocatur) herba vulgo cognita, Maritimum, quod aliqui Seriphium vocant, copiosissimum in Tauro monte, juxta Cappadociam gignitur. Herba est tenuis, abrotani parvi similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica. graviter olet, & cum quadam calfactione adstringit. Santonicum, quo Gallia alpebus finitima scater, absinthio vulgari non dissimile: verum subamarum est, non ad eum seminis foecundum. Eligitur vulgare, & potissimum Ponticum & Romanum. Colligitur in Vere, vel principio æstatis, & autumno, ante solis ortum. Conservatur autem per annum. Dosis ejus decocti aut infusi potio est ab ʒv. usque ad ʒvij. Et pulveris ejus à ʒij. usque ad ʒiij. * Absinthium calefacit & adstringit. Bilem expurgat, quæ stomacho, & ventri inhæsit: urinam cit, & crapulam præsumptam arceat. ad inflationes ventris & stomachi dolores prodest: fastidia discutit, arquatos sanat, & febres diurnas: menses cit potum, &c. *Dioscor. Meisus, & Saladinus.*

ALTHAEA, quam alii bilsicum, alii Bismalvam, German. *Eibischtraut*, Gall. *Guimanne*, Itali vero *Maluanisco* vocant, in sylvestrium malvarum genere est, cui folia ut cyclamino rotunda, lanugine canescunt: flore rosaceo: bicubitali caule: radice lenta, intris alba. Althæa appellatur, quod interpretas sit utilis, & pluribus polleat remediis. Colligitur cum floret, locis humentibus pinguisque. Conservatur autem per annum. * Decocta in vino aut aqua mulsa, & per se cum imponitur tusa, effica est contra vulnera: item ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta, se dis inflammationes, nervorum rigores: siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta (ut dictum est) adjecto suillo adipi, aut asferino, terebinthinave, ut malagmatis lenitor fiat, facit ad vulvæ inflammationes, præclusionesque, in pellis subdita. Decoctum eodem fungitur munere: onera vulvæ, reliquiasque à partu extrahit. Decoctæ radicis succus ex vino potus, succurrit urinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis, dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumque tritum, vitiligines in Sole cum aceto perunctas emendat. Eodem cum oleo & aceto peruncta, à

venenatis non feriuntur. Valet contra dysente-
riam, & sanguinis reiectiones, alviq; profusiu.
In posca aut vino decoctum bibitur, contra om-
nes vesparum, apum, similliumq; aculeatos ictus.
Folia cum olei momento moribus, & igni am-
bustis illinantur. Constat aquam, uita radice ad-
dita sub diuo addensari. In summa, facultatem
habet digerendi, laxandi, phlegmone levandi,
mitigandi, concoquendi difficilia coctu tuber-
cula. *Dioscor. & Galen.*

BORRAGO officinarum, quasi Corago, Bu-
glossum verum sativum est: (German. Borretsch,
Gall. *Bourrachet*, Ital. *Borrana*, Hisp. *Borraia* dici-
tur.) Verbasco similis, solum in terra sparsum,
nigrius, asperum, bubulas imitans linguas. Na-
scitur in campestribus & sabulosis locis. Julio
mense colligitur. Herba non conservatur. * Hu-
midæ calidæq; temperiei est. Itaq; vinis injecta,
letitiæ ac hilaritatis causâ esse creditum est. Sed
& iis qui ob faucium asperitatem tussunt, co-
ctum in melicrato convenit. Ajunt eam quæ tres
thyrsos emittit, cum semine & radice tritam, po-
tamq; cõtra tertianos horrores prodesse: quæ
quatuor, ad quartanos: ea in vino decoquitur.
Herbam abscessibus utilem esse volunt: cor con-
fortat: sanguinem bonum generat, &c. *Dioscori-
des, & Galenus.*

BUGLOSSUM VULGARE (Germ. Ochsenzung.
Gall. *Buglofo*.) folia habet longa, echio similia,
non usque adeo lata, ut bubulas referat linguas,
minusque humi depressa, quæ potius è toto fer-
mè celsitate sursum aspiciunt, nec aliqua ex parte
verbascum, aut symphytum alterum repræsen-
tant. Nascitur iisdem in locis, quibus Borrago,
eodemq; colligitur tempore, &c. *Matthiolum.*

BETA (Germ. Mangoldt. Gall. *Isse, bette*, Hisp.
Afelgas.) duorum generum est, candida & ni-
gra: ubique in hortis nascitur frequentissima. In
Germania tamen habetur & rufa, non modò fo-
liis, sed etiam radice, quæ illi raporum oblongo-
rum magnitudine extuberat: colore adeo rufe-
scente, ut ejus succus vivum sanguinem referat.
Julio mense & Augusto fertur flores, tum se-
mina. Colligitur recens. Non conservatur. * Ni-
gra coquitur cum lenticula, ut ventrem sistat:
quod magis radice ejus præstat. Candida al-
vo utilis est. Utraq; tamen propter nitrosum hu-
morem, quem habet in se, noxii succi est. Unde
succus earum, cum melle naribus inditus, caput
purgat, aurium doloribus auxiliatur. Decoctum
radicis & foliorum, fufures, lentesque deter-
get: pernicioses totum mitigat. Crudis foliis vitili-
gines nitro antea perfrictas, alopeciarum inani-
tates scalpello prius exasperatas, atq; depascen-
tia ulcera illini prodest. Eruptionibus papula-
rum, igni sacro, ambustisque cocta medetur.
Dioscorides, & Matthiolum.

BRASSICA (German. *Rõt*. Gall. *Choux*, Ital. *Ca-
vol*, Hisp. *Verca*.) sativa & sylvestris est. Satiya
in multiplici recensetur genere. Est enim crispata
& capitata, &c. ubiq; in hortis nascitur. Non co-
servatur. * Alvo idonea est, si modò leniter fer-

vescenda edatur, nam percossa alvum sistit, sed mul-
tò magis bis cocta, aut quæ in lixivio coquitur:
stomachum autem male habet acrior est æstiva.
In Ægypto propter amaritudinem non estur.
Cæcutientibus & tremulis esse prodest. Sum-
mo cibo sumpta, crapulam discutit, & vini no-
xam restinguit. Mellior stomacho cyma, sed
acrior, & ad ciendum urinam validior. ea co-
cta, stomacho inimica est: alvum conturbat. Cru-
dus succus cum nitro & iri devoratus, alvum e-
mollit: cum vino quoq; epotus, viperarum mor-
sibus auxiliatur, cum fenigraci farina, poda-
gris, & articulorum vitis illinitur: prodest & for-
didis ulceribus, & vetustis illitus: caput purgat,
narb. infusus: menses extrahit, cum loliacea fa-
rina inditus. Folia per sese illita, aut cum polenta
uita, conferunt inflammationibus, tumoribus-
que: epinyctidas, ignem sacrum, leprasq; sanant:
carbunculos ex sale rumpunt: fluentes capillos
retinent. Cocta addito melle adversus depascen-

tia ulcera, gangrænâsq; valent. Lienosisque ex
aceto cruda profunt. Mansa, devorato succo, re-
tusam vocem instaurant. Decoctum ejus potu,
alvum & menses ciet. Flos post conceptionem
in pello subditus partum abortu viviat. Semen
ejus, præsertim quæ in Ægypto nascitur, potum
tinea repellit. In antidota thetiaca additur. Fa-
ciei cutem, lentiginesq; expurgat. Virentes cau-
liculi cum radice cremati & adipe porci vetusto
excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.
D Sylvestris verò brassica, maritima, præruptis que
locis, magna ex parte gignitur: sativæ similis, sed
candidior, hirsutiorque, amara. Cujus cyma in
lixivio cocta, ori non insuavis. Folia illitu vul-
nera conglutinant, & inflammationes, tumores
que discutiunt. *Dioscorides.*

CHAMAEMELON, & Anthemis dicitur.
(Germ. *Camillen*, Hisp. *Mãcanilla yerna conojcida*.)
Ejus genera tria sunt, tantum flore distantia: ra-
mi dodrantales, fruticosi, alis multis concavire-
nuibus foliolis, parvis, numerosis: rotundis ca-
pitulis: floribus in medio aureis, forinsecus or-
biculo ambitu candidis, melinis, aut purpureis,
magnitudine foliorum rutæ. Nascitur in asperis,
& juxta semitas. Colligitur Vere. Conservatur
per annum. * Vim habent radices, flores, & her-
ba, ex calfaciendi, extenuandi que, potu & infu-
sione: pellunt menstrua, partus, urinam, calculos
que: adversus inflationes & ilei tormenta bi-
buntur: bilem suffusam expurgant: jecinorum vi-
tia sanant. Decocto earum velicæ foventur. Ex
omnibus his generibus ad calculos efficacissi-
ma est, quæ florem purpureum habet, cujus am-
plitudo majuscula est. Hanc propriè heranthe-
mon vocant. Ea cui leucanthemum nomen est, ite
quæ chrysanthemum dicitur, vehementius urinam
ciet. Aegilopis illitæ medentur, cõmanducate
ulcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli in
clysteribus ex oleo utuntur, teruntq; in farinam,
ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia
recondi debent, & privatim tusa, in pastillos dif-
ferri: radix quoq; siccati, dumque ingruit neces-
sitas,

fitas, binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars una, modò contra floris partes duæ, & herbæ una, permutatim duplicato pondere, alternis diebus, bibere autem oportet in vino multo diluto. *Dioscorides.*

CUSCUTA, Græcis & recentioribus Cassutha, Germ. *Stadhscheiden / Zitstraunt.* Gall. *Gousse de lin, ou agoure de lin* dicta, planta est capillaris, sine foliis, reliquas plantas involvens & enecans. Flores edit albos quàm plurimos, à quibus semen tenue prodit. Cirri rufescunt, vitium capreolis crassitudine & facie pares. Nota est. Deligenda est, quæ in genista reperitur. Colligitur mense Junio, Julio, & Augusto. Conservatur per annum, & ultrà. * Excalfacit ordine primo, siccaturq; secundo. Abstergit, & quadam cum adstrictione roborat. Jecoris obstructions aperit, infarcti lienis vitia expedit: venas pituitosis atq; biliosis exonerat humoribus: urinâ pellit, & regio morbo subvenit. Puerorum febribus auxiliatur: sed diuturno usu ventriculû gravat: quæ tamen noxa tollitur, si anisi momentum adjiciatur. Bilem dejicit, præsertim absinthio admista. In quem usum decoquitur, bibiturq; ejus decocti selibra, cum sacchari sesquuncia. *Matthiolus.*

EUPATORIUM Græcorum, vulgaris agrimonia est. Germ. *Ödermenig.* Gall. *De lampatoire ou agreinoine.* Eupatorium Avicennæ id esse creditur, quod vulgò Eupatoriû appellatur, foliis canabis sylvestris, & secundum aquas crescit: vulgò nota est. Eupatorium Melusæ herba est amara, quibusdam camphorata, alius herba giulia dicta, quæ Dioscoridis ageratû putatur. Cùm itaque omnes hæ plantæ eupatorium appellentur, animadvertendû est, ne indifferenter altera pro altera usurpetur: sed in Græcis compositionibus, agrimonix usus est: in Avicennæ, Avicennæ: in Melusæ, Melusæ eupatorium usurpandum est: singuli enim suo Eupatorio peculiarias ac diversas facultates tribuunt. Cæterum eupatorium Dioscoridis enascitur in uliginosis locis, & in scrobium marginibus: Avicennæ verò & Melusæ in campestribus. Colliguntur in fine Veris, vel principio æstatis. Cõservantur verò per annum, tam herba, quàm succus. Decoctionis portio est ab ℥ iij. usq; ad ℥ vj. & pulveris ejus à ℥ ij. usque ad ℥ iij. Et loco ejus ponitur in defectu ipsius absinthij & asari ana medium ponderis ipsius. * Calidum est in primo, siccum in secundo, est partium tenuium, incidendi: extergendiq; facultatem obinet. quocirca obstructions jecoris expurgat, hepar roborat. *Medici Florentini, Galeni, & Saladinus.*

MELILOTUS sive Sertula Campana, Guden-tic Germanis, oder vnser Trawen schüßlein. Gall. *du Melilot.* flore est luteo, colore vicino croco, odorato. Laudatissima foliis constat minutissimis, pinguisq;: semen in siliquis teretibus profert rarum, rotundum, sinapiminus, colore luteo. Ex his manifestum est, eam quæ hodie in usu est, non esse veram melilotum, non enim est odorata: nisi ex ejus genere sit, quæ in Capania

A nascitur, odore infirmo, ut ait Dioscorides. Diligentia itaq; adhibenda est, ut vera habeatur. Hanc nonnulli trifolium illud esse arbitrantur, quod locis montosis, sterili solo, ad meridiem spectante nascitur. foliis ciceri similibus, minoribus, maculis quibusdam stellarum modo distinctis: flore luteo fulvescente: semen exili siliqua, in cuspidem desinente, flavum continetur. Tota planta gravissimo est odore, theriacæ proximo, quam Hetruriæ incolæ herba bachia appellant, quod ea infantium vermes enecant. Colligitur mense Aprilis. Conservatur per annum. * Mistæ est facultatis: habet enim quiddam astringens, sed & digerit & concoquit: copiosior enim in eo est substantia calida, quàm frigida. Inflammatione omnem emollit, præsertim quæ in oculis, vulva, sede, aut testibus trumpat, si ex passo cocta illinatur: interdum autem addito ovi luteo assato, aut fenigræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaveris, intrybõe. Recentes meljceridas per se cum aqua & ulcera manantia in capite illita cum creta Chia, vino, aut galla sanat: stomachi dolores, & cruda, & cocta cum aliquo ex antè dictis levat: doloribus aurium mitigandis cruda ex passo instillatur: in aceto, aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit. *Galeni, Dioscori, & Medici Florentini.*

MALABATHRUM arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadã odoris cognatione: permuta enim nardum olent, quemadmodum phu, asarum, iris. Secus autem res se habet: namq; Malabathrû folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectum statim lino transfuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstivo fervore aquis, humum aridis fruticibus uri: quod ubi non evenerit, ne amplius quidem renasci Laudatur recens, ex candido nigricans, integrû, nec fragile, odore caput feriens, quod diu insuavi odore permaneat, & nardû sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmum verò, & minutum contusum, præsertim si cariosum virus olet, vitiosum est. * Eisdem cum nardo sortitur vires: sed efficacius omnia præstat. Urinâ vehementius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri vis. Lippitudinibus, inflammationibusq; tritum, & in vino fervescitum commode illinitur. Subditilinguæ, oris halitum & suavitatem commendat. Vestium quoq; odorem interpositum servat, & ab erosione tuctur. *Dioscori.*

An Folium & Malabathrum sit una atq; eadem res, pluribus posset disputari. Nam si descriptionem Dioscoridis inspiciamus, nullam esse differentiam inter hæc duo apparet. Ait enim Malabathrum esse frondem quandam quæ innatans aquæ in paludibus Indicæ sine radice, quemadmodum Lens palustris vivat. Unde cùm tota planta nihil aliud sit, quàm frõdes, videtur potuisse absolute appellare foliû, & hac ratione Medici nunc hoc, nunc illud nomen usurparunt, idq; eò magis, quod neq; Dioscorides, neq; Galenus peculiarem de Folio mentionem fecerint, quod patet

ex descriptione Theriacæ: nam in ea quam exponit Galen. in 17. cap. lib. 1. de Antidot. verbis hexametris, accipitur Folium, in aliis nonnullis folia Malabathri, & in ea quæ secundum Andromachi junioris sententiam describitur, absolute Malabathrum nominatur. At cum in Dioscor. lib. 2. cap. de viperis reperiam, ad conciliandum odorem viperis adjici aliquid Folii vel Malabathri, dubium me reddidit an sint res diversæ: cum præsertim Gal. lib. 7. & 8. de simpl. Medicamentis, in duobus locis vocet Folia Malabathri. Sæpius quoque videmus in compositis Medicamentis veterum, assumi frondes Malabathri. Unde satis certum esse videtur, alias etiam partes præter frondes habere, quemadmodum patet ex multis compositionibus Theriacæ, & peculiariter ex illa, quæ est Andromachi senioris, item Damocratis, & Aëcii, in quarum unaquaque, accipiuntur frondes Malabathri. Sed hic non est locus ut hanc dubitationem solvamus, nam quicquid sit, hæc ratione nec Folium neque Malabathrum investigabimus: quoniam nec unum nec plura simplicia afferuntur ad nos, quæ indicare nobis verum Folium aut Malabathrum possent. Ac tamen video esse quosdam excellentissimos viros nostro tempore, in ea opinione, quod istæ frondes, quæ afferuntur instar plantaginis, sed cum trib. solummodo nervis, sapore & odore aromatico, sint veræ Malabathri frondes, adducti non levibus rationibus, quæ confirmantur autoritate istius Garziaz, qui nuper librum de Aromatibus Indiæ composuit, qui & ipse hoc asseverat, & seipsum vidisse recentes ipsius plantas dicit: nihilominus ego huic opinioni assentiri nequeo, nã gustus necesse est ut sit verus hujus rei iudex. Cumque Dioscor. velit, Malabathrum esse odore & sapore simili Nardi Spiczæ, & Galen. quoque dicat simillimam facultatem cum Nardo habere, 7. & 8. lib. de simplic. Medicamentis, imò tanta sit ejus cum Nardo similitudo, ut nonnulli (sicuti Dioscor. vult) hanc solum ob causam existimaverint hæc folia esse ex planta Nardi Indici. Sed si verum fateri volumus, cum non reperiat in hisce Foliis trinerviis, ut ista dicam, quæ vulgò sub nomine Foliis Indici circumferuntur, neque sapor, nec odor Nardi, non video quo pacto mihi persuadere possint, hæc frondes esse veri Malabathri dicendas. Quod verò Garzias suam interponat fidem, volo quidem ipsius causa hoc non negare, sed tamen hæc ratione, ut de mea sententia non recedam. Nam cum depingat ille frondes Cassiæ eadem forma prorsus, cum illis Malabathri frondibus, dicam propterea eas quæ hæc afferuntur esse Cassiæ, quod confirmat sapor illarum, planè similis saporis Cinamomi vulgaris, quemadmodum antea in Cinamomi expositione indicavimus, & quod frondes Malabathri, quæ debent saporè & odorem Nardi referre, remaneant adhuc in finibus natalis soli, & communitè ad nos non afferantur. Garziam verò, quæ eas in Hispania vel Italia videt, postea in India frondes Malabathri quoque, cõspexerit, deceptum ista similitudine, existimasse, eas quæ in Italiam ap-

portantur, provenire ex ista planta. De qua tamen re cogitabo diligentius, si librum ipsum Garziaz, quem nondum videre licuit, nactus fuero. Ferdinandus Imperator mihi monstravit duo genera istarum frondium, quæ vulgò Folium Indicum nominatur: quorum unum, ut diximus, saporè habebat Cinamomi vulgaris: alterum diversum planè ab illo priore, quanquam & ipsum aromaticum: formam autè habebant simillimam. Nec tamen dici potest, alterum genus esse Malabathrum, cum sapor Nardi non adsit, quare putato potius esse speciem Cinamomi minus boni. Cum itaque careamus & Folio & Malabathro (si fortè sint res diversæ) necesse est nos ad succedaneum confugere: & ponentes modò esse res diversas, cum Galeno dicamus, rectè illius loco accipi Nardum ob maximam similitudinem, quam habent in sapore, odore, & facultatibus cæteris, ex quibus omnes necessariæ conditiones in substituendis Medicis hauriuntur. Liber de succedaneis Galeno adscriptus rectè putat pro Malabathro Nardum accipi: quanquam postea quædam omittit. Nam cum dicat Dioscor. Malabathrum quidem habere facultatem Nardi, attamen esse in omnibus validius, ac in primis ad ventriculû roborandum, & provocandû urinam: (quod procul dubio ex ipsius caliditate majore oritur) idè melius succedaneum: quam Nardum celticam habere non poterimus: cum idem Dioscor. illi attribuat in corroborando ventriculo, & provocanda utina easdem vires, & Gal. quoque, asserat esse non nihil calidiorem. Unde colligi potest celticam esse calidam & siccam in 2. gradu, in quo etiam Malabathrum ab Avicenna collocatur. Præterea eò rectius in Trochiscis Hedychrois Nardus celtica usurpatur, quia si Indica acciperetur, bis in hac compositione illa quoque poneretur. At in Theriacâ, quoniam Malabathrum quoque reperitur, accipi posset Nardus, addendo tamen aliquid pôderis, ut exæquetur quod in Malabathro magis est efficax: & hoc esset fortasse tertia insuper ejus pars. Et quanquam hic Nardus rursus assumatur, necesse est tamè nos facere ut possumus: nam aliud nihil rectè substitui potest nisi Nardus montana fortasse inveniretur, quæ loco celticæ, cum sit ejusdem facultatis secundum Dioscor. accipi posset: quæ si esset nonnihil debilior (ut ait Gal.) nihilominus addi posset dupla, tertia, aut quarta insuper ejus pars, ut par esset eorum vis, sicuti fieri solet in Cassia loco Cinamomi. Nec impedit nos quod frondes unius, alterius verò radices sint, nam utrunque potest teri, & de celtica quoque in usu sunt cauliculi (ut Dioscor. scribit) una cum foliis ejusdem naturæ. Fieri etiam potest, ut pro Malabathro substituat eadem ratione Phu: nam ita refert Nardum, ut nonnulli propterea Nardum Sylvestrem vocaverint, calidumque & siccum sit in secundo gradu, quemadmodum & Malabathrum, sicuti nos manifestis argumentis declaravimus in nostris comment. in Dioscor. ad quas remittimus lectores. Unum hoc addamus, Gal. 8. de simplic. Medic. voluisse facultat-

facultates Phu colligi de iis quæ dicta essent de Nardo Indica, simili planè facultate prædita, nec in alio differente, nisi quòd Phu sit validius. Unde colligitur Phu, & Nardum celticam, esse ejusdem gradus, & similis naturæ, & pariter pro Malabathro posse accipi. Superioribus annis Veneti & Bononienses loco Malabathri acceperunt Macim, illud reticulum quod involvit nucem Muscatam: quæ tamen substitutio non ita videtur esse approbanda, quia multum hæc inter se differunt. Malabathrum enim multas habet partes terrestres, quæ si leviter coquantur, omnem odorem amittunt: Macis verò est oleaginosum & pingue, & bulliendo parum vel nihil de illo absumitur. unde videtur, quòd in substitutione planè non sint ejusdem generis. Omitto aliorum opinionem, qui affirmant Macim esse calidum & siccum in tertio ordine, idq; ex sua acrimonia conjiciunt: quare uno gradu superabit Malabathrum: cum insuper Macis habeat nescio quid Nardini, id est, saporem & odorem jucundum, commistum cum aliqua tamen ingrata qualitate, ut in Phu & Nardo celtica, Indica, & Montana quoq; deprehenditur: unde proximè ad Malabathri naturam accedunt. Ideo illos quoq; non probamus, qui pro Malabathro substituunt Cassiam Græcorum, quam tamen ipsam non ita facile rejiceremus, si aliter facere non possemus.

OSYRIS, quòd foliis & caule lini faciem præsentat, officinis LINARIA, German. *Gradostraut* / *hamstraut* appellatur, frutex est niger, ramulos ferens tenues, lentos, fractuq; contumaces: & in his folia quaterna, quina, senave, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescentia. Hujus flores numerosi à medio usq; ad summum visuntur, sylvestris cumini, secundi generis modo: verum in hoc purpurei sunt, in illa sublustei. Passim in campistris provenit. Floret æstate tota, & autumno. * Decoctum ejus potum, juvat arquatos. *Dioscor. & Matthiolum.*

NARDUM officinæ NARDIS SPICAM appellant. Ejus genera duo: unum Indicū, alterum Syriacum vocatur: nō quòd in Syria proveniat, sed quòd montis in quo oritur, pars una ad Syrios, pars altera ad Indos spectatur. Nota est. Eligitur Syriaca dicta: cujus hæc sunt notæ, ut sit brevis spica, largam gerens comam, colore flava, odorata, aliquantulū redolens cyperum, amaro sapore, linguam siccante, quæ diu in sua odoris gratia permaneat. Adulteratur sibi cum aqua aut palmo vino ponderis causa inspirato. Sed ex præcedentibus notis dignoscitur. Madefacta etiam vendi solet: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, squalida, nulloque pulvere oblita. * Excalescit excessu primo, & desiccatur secundo jam completo. Composita est ex astringente sufficienter substantia, & acrida non multa, & quadaam leviter amara. * Urinam movet, alvum potu sistit: vulvæ profluvia, sanientq; apposita supprimit. Nauseæ ex aqua frigida auxiliatur, & stomachi rofionibus, infla-

tionem, jecinori, regio morbo, renum vitis. Aquæ autem incocta totu ad infessum, vulvæ inflammationibus medetur: ad glabras oculorum genas valet: siquidem eas ad densiorem pilum reducit. perfusis humore corporibus inspergitur. Miscetur antidotis, & in fictili novo non picato ad ocularia medicamenta reconditur, trita in farinam, aut cum vino in pastillos coacta. Cæterum longè ab omni Nardo distat nostra Nardus vulgaris (Spicanardi vocata) cujus etiam generis ea est planta, quam aliqui vulgò appellant Lavanda, alii verò Lavendula: adeò ut hæc fœmina, illa verò mas in eo genere à quàm plurimis vocentur. Mas folio constat latiore, longiore, crassiore, robustiore, albidiorq;, quàm fœmina. Sed utraq; planta fruticosa, & rosinarini modo innumeris referta est foliis: è quorum medio juncei exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dorantalem longitudinem excedentes: in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamvis in fœmina dilutiores, patentioresq;, odore fragrantés, verum usq; ad eò acuto, ut nares feriat. Colliguntur ambo mense Majo, vel Junio. Conservantur verò per annum. * Excalescunt & exsiccant ordine secundo completo, vel tertio inchoante, viribus à nardis omnibus non longè recedentibus. Conferunt omnibus cerebri agitudinibus à frigido provenientibus: convulsis, resolutisq; auxiliantur: ventriculū roborant, & jecur ab infarctu liberant. quin & obstructos lienes juvant: uterum calefaciunt, & menses, & secundas educunt. Fit è florib. stillatiū oleum vitreis organis, quod propriè unguentarii vocant. Oleum Spicæ, odoris adeò acerrimi, ut cætera odoramenta superet. *Dioscor. Galenus, & Matthiolum.*

Nardus Indica, tam per se quàm Succedaneii loco in Theriacā accipitur, quare opus est consideratione hac in parte diligenti, & videndum an Spica Nardi, quæ in officinis habetur, sit vera nec ne: quæ tametsi radix sit, propter similitudinem tamen vocatur Spica secundum Gal. lib. 1. de Antidotis: observandum quoq; ne coctione de sua integritate aliquid decesserit, & adulterata ad nos afferatur. Nam olim unguentarii quoque per decoctionem id quod optimū erat, extrahabant, reliquum verò rursus planè experti: saporis & odoris vendebant, idq; nostro tempore facillè etiam possit cōingere. Quapropter tutius erit de eo accipere, ubi adhuc aliquid terræ odoratæ adhæret, nam tametsi ad illud coctum quoq; aliquid item terræ addi queat, ea tamen omni odore destituta est. Dubitari etiam potest, an Nardus una eademq; res sit cum Spica, quia à Galen. 9. lib. de compositione Medic. secundum loca, cap. 4. ubi tractat de Medicamentis colicis Andromachi, in usam eandemq; compositionem accipitur Nardus & Spica, tanquam res diversæ. Et in principio 8. lib. de compositione Medic. secundum loca, Unguentum Spicatum & Nardinum, tanquam inter se diversa ponuntur. Sed propter unum vel alterum hunc

locum, ab eo, quod tamen multorum aliorum autoritate receptum est, recedere non debemus, quanquam non improbandum sit, talibus quaestionibus excitari ingenia, & offerri occasionem cogitandi de multis utilibus rebus accuratius.

Nardus Celtica jam advehitur ad nos, quam a multis nondum cognoscatur. Observandum autem est tantum radices & stipites accipiendas abjectis frondibus tanquam inutilibus, ut *Diosc.* docet. Praestantius quoque est magis recens, odoratum, multis radicibus cohaerens, fractu cotumax, & plenum. Quod ut diutius asseruari possit, *Diosc.* tempore ita praeparabatur. Radices & caules contundeantur & cum vino in pastam redigebantur, unde Trochisci facti in fistili recentibene cooperto servabantur. Hoc tamen non solum hodie non observatur, sed etiam frondes & radices quae magna ex parte sunt fragiles & flaccidae, una accipiuntur. Et incredibile est ideo in pastillos fuisse redactum, ut vires ipsius quae alioqui facile, & celeriter exhalabant, diutius integre servarentur, ideoque vinum addebatur. At si recentes radices haberi possent, illaeque statim usurparentur, non opus esset prius Trochiscos formari. His itaque de causis magna diligentia, quam hucusque non puto esse adhibitam, in hac planta colligenda opus esse videtur.

SCOLOPENDRIUM verum, *Asplenium*, *Ceterach* & *Hermionitis* vocatur. Germ. *Nystraut*. *Hisp.* *Doradilla*: vulgaris vero *Phyllitis* & lingua cervina est. Eligitur verum & legitimum, quod foliis est multis *scolopendrae* animali similibus, ab radice una prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisque siliceis & opacis: nec caulem, nec florem, nec semen habet. Folia polypodii modo viduntur, subterflavescentia hirsutaque, supernè vitidia. Colligitur mense Septembri. Conservatur per annum. * Vim hanc habeat folia, in aceto servata, ut per dies quadraginta pota liene absument: quibus etiam contritis lienum ex vino illini oportet. *Straguriae* & regio morbo prodest, singultum sedat, calculos in vesica comminuit. Conceptum adimere creditur, per sese, aut cum muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam. *Dioscor.*

SYMPHYTI duo sunt genera: primum petraeum, alterum consolidata major. Germ. *Waltweg*. *Gall.* *de la Consyre* nuncupatur. Petraeum nascitur in petris, ramis tenuibus, parvis, origano similibus: capitulis & foliis thymi: lignosum totum, odoratum, gustu dulce, salivam ciens: longa radice, subrufa, digitali crassitudine. * Decoctum in aqua mulsâ & potu, pulmonis vitia purgat: sanguinem rejicientibus, & renu malis ex aqua datur: ad dysenteriam, rubraque foeminarum profluvia in vino decoctum: ad convulsa vero & rupta, ex aceto mulso bibitur. Quin & communducatum sicut sedat, faucibus asperis subvenit, vulnera recentia, enterocelasque conglutinat & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctae coalescunt. Alterum, quod *Consolidata* major vocatur, caulem emittit bicubitalem, aut

A majorem, crassum, levem, angulosum, ut sonchi, inanem: circa quem brevi intervacante spacio, folia exeunt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta: caule secundum angulos quosdam striato: foliis tenuibus, ex alarum situ prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbasci semina emicant. Tam caulis, quam folia aspera lanugine horrent, tactuque prurimum concitant. Radices demittuntur foris nigrae, intus candidae, viscosae. quarum est usus. Tritae & potae cruentis excretionibus, ruptisque proficiunt: recentia vulnera illitae conglutinant. carnes quoque si concoquantur, cogunt additae. Inflammationibus, praesertim sedis, cum senecionis foliis, utiliter illinuntur. Colliguntur ambo mense Augusto & Septembri. Conservantur per annum. *Dioscor.*

TUSSILAGO *Hetruscis*, vulgo dicitur *Farfara*, & *Farfarella*, Germ. *Huffattich*. *Gall.* *Pas u'asne*. *Hisp.* *Vna de asno, farfaro*. Ei folia sunt majuscula, quam hederæ, sex aut septem a radice, subalbida a terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmum altus, flos luteus, Vere prodit, quo una cum caule confestim exiit: inde nonnulli his vacare existimant. Radix tenuis est, & supervacua. Nascitur in amoenis & riguis. * Folia ex melle trita igni sacro, & omnibus inflammationibus illitu medentur. Arida suffitu, ita ut fumus per infundibulum hianti ore rapiatur, hos sanant, qui sicca tussi, atque orthopnoea infestantur: pectoris vomices rumpunt. Eundem effectum praebet suffita radix. decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus ejicit. *Dioscorides.*

De foliis seu herbis calidis in secundo.

ANETHUM (German. *Dilltraut*. *Gall.* *Anet*. *Hisp.* *Anido*. *Ital.* *Anetho*.) hortis omnibus frequentissimum, omni ex parte foeniculum amulatur, excepto gustu. * Calidum est in secundo, & siccum in primo. Digerit, dolorem sedat, somnum conciliat, & crudos & incoctos humores concoquit. Aridi anethi, comae, seminisque decoctum, potu lae evocat inflationes & tormina sedat: alvum vomitionesque sistit: urinas ciet, singultus lenit: oculorum aciem hebetat, genituram restinguit, assidue potum. Decoctum ejus foeminis vulvae malo opportunis, ad deflectiones utile. *Condylomata* illitus seminis cremati cinis tollit. Colligitur mense Majo. Conservatur vero per annum. *Galen.* & *Dioscor.*

ANGELICA (Germ. *Angellâ*. *Gall.* *Angelic.*) cubitalem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cavis referto: folia profert oblonga, per ambitum serrata, in nigrum virentia: flores albos, in umbellam cohaerentes: quibus semen prodit tenue, lentiu modo compressum. Radix ei subest crassa raphani modo, quae in plures divaricatur ramos, gustu acris, & suaviter odorata. * Exsiccata, pariterque desiccata ordine secundo completo, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat, & discutit. Venenis

nenis mirificè aduersatur: quare pestilentiam ar-
cet hausta, aut frequenter commansa. Ipsa per se
sumpta, pituitosos, lentosque humores digerit.
Idem præstat & radices decoctum quod etiam
celerius ex frigore tussientibus auxiliatur: expe-
ctorat enim efficaciter crassam, lentamque pitui-
tam. Sanantur eodem ex aqua aut vino interna
viscerum ulcera, cœcretusque sanguis dissolvitur,
& roboratur ventriculus. Radix in puluerem tri-
ta animi deliquis, & cæteris cordis affectibus
opem unicè præstat. Valet ad rabiosorum & ve-
nensorum morsus, exterius cum ruta imposi-
ta, & intrò in corpus assumpta. Hinc fit, ut recen-
tiores quidam magna opinione hanc suis inse-
rant antidotis. *Matthiolum.*

APIUM vulgare à Dioscoride Eleoselinum
dicitur, Germ. *Eppich.* Gall. *Perfil.* Ital. *Petrojemo-
la.* Hisp. *Perexil.* petroselinograndius. In humi-
dis nascitur locis. Mense Junio & Julio tum flo-
res, tum semina profert. * Calidum est in secun-
do. Urinas & menses ciet. Flatu quoque discutit,
& magis semen, quàm herba ipsa. *Galenus &
Dioscorides.*

ARTEMISIA (Germ. *Wesph.* *Buden.* Gall. *Ar-
moise.* Hisp. *Artemisa.*) magna ex parte in mari-
mis, item in locis incultis asperisque nascitur, ab-
sinthii modo fruticosa, maioribus & pinguiori-
bus foliis, ramisque. Hujus quidem genera duo:
unum lætius, habitusque, foliisque, virgisque, latiori-
bus: alterum tenuius, flore parvo, tenui, candi-
do, graveolente. Aestate floret. Sunt, qui in me-
diterraneis uniuersis nomine appellant tenuem
herbulam, simplici caule & minuto, floribus sca-
tente tenuibus, flavo colore. hæc jucundior,
quàm præcedens effiat odorè. Colliguntur am-
bo cœlo sereno, in meridie, vel ante, mense Ju-
nii. Conservantur per annum in sacis lineis,
* Utraque excalet facit, extenuat, fervefactæ con-
uenienter in muliebres defensus adjuvantur, ad
detrahendos menses, partus, secundasque: item
ad præclusiones vulvæ & ejusdem inflammationes:
calculos comminunt, remorata urinam
ciet, menses pellunt pube illita. Succus vulvæ
inditus ex myrrha eadem, quæ infessio trahit.
Coma tribus drachmis eorundem educcendorum
gratia bibitur. *Dioscor.*

CESTRON *Psychotrophon* (Germ. *Wetonen.*
Gall. *Bezoine,* ou *Pesaine*) vocatur, quoniam fri-
gidis locis inveniatur: Latini *BETONICAM* ap-
pellant. Herba est caulem ferens tenuem cubiti
altitudine, aut majorem, quadratum: folia quer-
cus, mollia, longa, in ambitu divisa, odorata, prope
radicem majora: in summis caulibus semen
veluti saturia, spicatum est. Decerpta hujus fo-
lia sicantur pluviosos ad usus. Radicibus nititur,
ut veratū, tenuibus, quæ ex hydromelite in po-
tu, pituitosam vomitionem evocant. Folia dari
debent ruptis, convulsis, mulieribus vulvæ ma-
lo oportunitis, & ad laxandos uteri strangulatus,
denarii pondere cum hydromelite: tres in vini
sextario drachmæ cœra serpentium morsus ebi-
buntur. Herba magna utilitate illata à serpente

A vulneribus illinitur. adversus etiã venena drach-
ma ex vino pota convenit: præsumpta ea, si ve-
nenum hauriatur, nihil nocebit. Urinam ciet,
alvum subducit. Medetur comitialibus, & insanis,
pota ex aqua: & jecinoris, lienisque vitis drach-
mæ pondere in aceto mulso. concoctionem ad-
juvat, si quis cum fabæ magnitudine secundum
cœnã cum melle cocto devoraverit: modo con-
simili acida ructantibus propinatur, stomachicis
cam manducare, & succum devorare proderit, si
postea dilutum vinum forbeat. Datur sangui-
nem excreantibus, tribus obolis cum diluti vini
cyatho: ischia dicis, renum, & vesicæ doloribus,
ex aqua: aquæ inter cutē binis drachmis ex hy-
dromelite, si febricitant: sin aliter, ex mulso, re-
gio morbo laborantes recreat: menses pellit,
drachmæ pondere cum vino pota. alvum pur-
gant drachmæ quatuor potę in hydromelitis de-
cem cyathis. facit cum melle ad tabem, & puru-
lentam excretionem. Pariendi celeritatem affert,
C uterique cruciatus à frigiditate conceptos mulcet,
si ex aqua calida, aut mulso duarum drachmarum
pondere propinetur. Nascitur in pratis & mōri-
bus mundis, & opacis, circa frutices. Colligitur
mense Junii. sicatur in umbra. Conservatur per
annum. *Dioscorides.*

AIUGA (quam Græci *CHAMAEPITYN*, vul-
gus herbariorum *IYAM AETHRITICAM*, Ger-
m. *Seidypressen.* Hisp. *Pimillo.* Ital. *Iva* appellant) her-
ba in terra repēs, subcœva: foliis sempervivi mi-
noris multò tenuioribus, hirsutis & pinguiori-
bus, circum ramos frequentibus, odore pinus
flore tenui, luteo, vel candido: radicibus cicho-
rii. * Expurgat, abstergitque viscera plus quàm ca-
lescit. Folia septem diebus in vino pota regio
morbo medentur: & qua draginta diebus ex hy-
dromelite ischia dicos sanant. Dantur peculiari-
ter urinæ difficultatibus, jecinosis, & renum vi-
tiis: torminosus profunt. Ea apud Heraclæã Pon-
ticam, perinde atque antidoto, contra aconitum
utuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illi-
nuntur, cum polenta jure decocti subacta. Trita in
farinam, & cum fico in pilulis sumpta, alvum
emollit: excepta melle cum eris squama & resina
dejicit. apposita ex melle, vulvæ vitia extrahit:
mammarum duritias discutit: vulnera glutinat:
ulcera quæ serpunt, cum melle illita, cohibet.
Alterum est genus ajugæ cubitalibus ramis, in
anchoræ speciem incurvatis, prætenuibus: coma
supradictæ, flore candido, semine nigro. hæc
etiam pinū redolet. Tertia mas nominatur, par-
vula foliis exilibus, albis, scabris, caule aspero,
candido: luteis stoculis, semine juxta alas, res-
pit & hæc pinum. Hæc duæ vim superioris obti-
nent, sed non usque adeo efficacem. Colligun-
tur omnia tria generamente Junii. Conservan-
turque per annum. *Dioscorides.*

Chamapyn vulgò *Iva* nominis est: nec sollicitè
ex Creta est querenda. Nam Galenus quoque
affirmat, eam quæ prope Romam crescat, Creti-
ca esse odoratiorem, & Theriacam pro Cæsare
paratam accipiebant: neque dubium est in

alii apud nos locis æque præstantem atq; Romanam reperiri posse: modò non sic de crebris & continuis pluviis nimis madefacta. Neq; diu est quòd ego in Apulia eandem perfectissimi odoris & saporis collegerim: Unde ejus maxima copia haberi potest. In usu est planta uniuersa, quando floruerit, abjectis radicibus & stipitibus durioribus.

HYPERICUM (Germ. *Emt* Johans traut. Gall. *Milleperuis*.) alii androsæmon, alii corion, alii chamæpityn appellant, quoniam semen odore resinam imitatur: surculaceo frutice, do drantali, rubescente: folio rure, flore luteo leucio simili, qui digitis attritus sanguineum succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: semine intus nigro resinosi odoris. * Urinam cit, menstrua pellit appositâ: tertianis, quartanisq; cum vino potum liberat. Semen qua draginta diebus haustum, alchiadicis medetur. Folia cum semine illita, ambusta sanant. Nasctur in locis cultis & asperis. Colligitur mense Junii: conservatur autem per annum. *Dioscorides.*

De Hyperico, quod vulgò vocant Perforatam, secundum Galeni sententiam cap. 15. lib. 1. de Antidot. accipiendum est semen unâ cum virgultis, foliis & floribus, quòd idem dicit 8. de simplicibus Medicamentis. Hæc herba ab omnibus cognoscitur, & passim obvia est, & electio tantum consistit in ætate, de qua diximus antea.

HEDERA (Germ. *Ephem.* Gall. *Lierre.* Hispan. *Verda*) differentias multas in specie sortitur, lumbas autem genere tres. Nam quædam candida est, altera nigra: tertia helix. Candida fructu fert candidum: nigra nigrum, aut croci emulû, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit, sed tenues habet vinculas, & folia parua, angulosa, & rubra. Nigra hedera in Italia, Germania, Belgio, Gallia circa parietes, & arbores frequens est. Candida in Græcia reperitur. Minor passim in sylvis & opacis locis gignitur. Hæc serpentibus gratissimam, & sub hac hybernis mensibus eos latitare Matthiolus scribit. Flores hedera sub Autumnum producit: bacca post hyemis solstitium perfricatur. * Hedera omnis acris est, & astringens: nervos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus: ambullis cû cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane dextra, lienes sanant. Foliorum & corymborum succus, cum irino unguento, melle aut nitro natis infunditur: & contra veteres capitis dolores, caput eo cû aceto & rosaceo perfundi utile est: putulentis auribus, aut dolentibus, cû oleo medetur. Nigræ hedera succus, aut e poti corymbis corpus infirmant, mentemque turbant largius sumti. Acini quinq; triti, calfa atq; in punici mali cortice cum rosaceo, si instillentur à contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illitæ corymbi. Folia in vino decocta illinantur omnium ulcerum generi, etiamli cacoe-

the sint: vitia cutis in facie, & ambusta sanant, ut antea diximus, decocta. Movent menses triti, & subditi corymbi: iidem poti, post purgationes foeminarû, drachmæ pondere, concipiendi speram adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vulvæ inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia narium, graveolentiamq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hedera pilothrum est: illitu pediculos enecat. Succus radicem in aceto potus, contra phalanga prodelt. *Dioscorides.*

LUPULUS seu lupus salictarius (Ger. *Hopfen.* Gall. *du Hanblon*) caulibus aculeatis, longissimisq; in vepribus & salictis reptat, foliis vitæ albæ, hispidis & nigrioribus, flore cinereo ac multis exilib. folliculis squamati compacti: caulis ejus spinis horret, cacuminibus tani & corruæ modo in torulos turbinatis. Flores habet foliaceos, candidâces, qui ferè alliu, vinumq; suboleant. Herba, præsertim germen ejus æqualis temperamenti est, ad frigiditatem declinat: flos verò calidus in secundo, &c. * Eductibilem flavam, & mundificat sanguinem ab ea, & clarificat ipsum, & sedat ipsius inflammatione, & affert ei iuvamentum magnum infusio ejus in aqua calci. Et syrupus ejus remouet ictericâ: confert febribus biliosis & sanguineis. *Dosis* infusionis in sero lactis est circiter ℥ij. Nasctur inter vepres circa agrorum margines. Flores Augusto ac Septembri colliguntur, & ad cervicæ usum reponantur. Herba verò Martio & April colligitur. *Mesue.*

MELISSOPHYLLON, Latinis Apiastrum & Citrigo, Hetruscis Cedronella & Melissa dicitur, vulgaris est notitiæ. Cauliculi & folia ballotæ similia sunt, sed majora, tenuioraq; nec ita hirsuta: citreum coloris olent. * Folia cum vino pota, aut illita, profunt contra ictus phalangiorum, scorpionumq;: item aduersus canis morsum. Decocto eorum dem gratia, foveri prodest: delessionib; foeminarum ad ciundo menses conuenit: dentes eodem in dolore colluuntur, dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia, addito nitro, pota auxiliantur: torminibus, & orthopnoicis delinctu. Illitu cum sale strumas discutunt, ulcera purgant: articulares dolores illitu sedant. Cæterum melissophylli proprium est, animum hilarem reddere, humenti a frigido ventriculo auxiliari, concoctionem adiuuare, cerebri obstruções reserare, deficientem animam reuocare, cordis imbecillitate roborare, eamq; præsertim, qua somnus frequentiùs nocte intercipi solet: quin & ejus pulsum reprimere, animi sollicitudines fugare, ac sollicitas imaginationes tollere, quæ tam ab atra bile, tum ab exusta pituita gignuntur. Excalescit siccatq; ordine secundo. Cor exhilarat, vitales facultates roborat, odoris fragrantia, saporis austeritate, partiumq; tenuitate. Colligitur mense April, vel Majo, vel Junio. Siccatur primò in Sole, deinde in umbra. Conservatur per annum. *Dioscorides, Avicenna & Serapio.*

MARRU.

MARRUBIUM seu Prassium (Germ. *Widder*.) frutex est radice ramosus, candidans, subhirsutus, quadrangularibus ramis: folium pollicem aequat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro: semen in caulibus, & ex intervallis, flores verticillato ambitu, asperi. * Hujus folia sicca cum semine decocta in aqua, aut viridiū succus datur cum melle suspensio, tussientibus, & ad tabitudinem redactis. Crassam è pectore pituitam cum sicca iri ejicit. Mulieribus à partu non purgatis datur, ut menstrua & secundas extrahant in difficili partu, & his qui venena hauserunt, aut à serpentibus demorsi sunt. Vesicam, tenesq; laedit. Folia cum melle illinunt sordidus ulceribus purgandis: pterygia nomasq; sistunt, laterum dolores mitigant. Succus foliis cotulis expressus, & Sole coctus, ad eadem pollet: cum vino & melle illitus oculorum claritatem adjuvat: naribus regium morbum expurgat, aurium doloribus convenienter instillatur per se, aut cum rosaceo. Nascitur prope aedificia, ruinas, & rudera. Colligitur mense Junii. Servatur per annum. *Dioscorides.*

Marrubium apud Andromachum viride accipitur, quod ob quam causam factū fuerit, eundem non habeo dicere, cum Galenus non meminerit viridis, & Dioscorides velit eas frondes esse siccas accipiendas unā cum semine aut succum è viridi collectum. Fortassis existimandum est, Andromachū viridis nomine recens, id est, non obsoletum, sed statim exiccatū voluisse intelligere: quanquam hoc non adeo inultum refert. Damocrates accipit verticillos, in quibus semen continetur. Sed ego quasi secundū regulam universalem acciperem de omnibus plantis fruticosis totam herbam, quando semine est referta, abjectis radicibus, & magis lignosis partibus, & cum semē protulerit, forsitan frondes paucę aderunt, sed majore ex parte tantum verticilli in circuitu caulis, ideoq; Damocrates voluit, illos tantum sumendos esse, existimans caulem utpote lignosum esse nullius usus, quanquam ideo frondes non improbet.

MURRES (Germ. *Widder torbet*.) simillima est cicuta, caule, foliisq;: radix ei oblonga, mollis, rotunda, odorata, cibo non insuavis. Nascitur passim in hortis, & pratis nonnullis. Majo mense hujus flores candidant. * Quae pota in vino phalangiorum moribus auxiliatur: cit menstrua, & partus secundos, purgatq; à puerperio foeminas subvenit & phthisicis cocta in forbitione. Ajunt quoq; eandem bis die terve potam ex vino, in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare. *Dioscorides.*

OCYMMUM (Germ. *Basilientraut*. Gall. *Basilio*. Ital. *Basilio*. Hisp. *Albahaba*.) vulgè cognitum, * Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, alvum mollit, spiritum movet, urinam pellit, haec vocat: agrè tamen conficitur. Illam cum poliline polentæ, aceto & rosaceo, pulmonū inflammationibus auxilio est. Draconis marini & scorpionis ictibus per se prodeit: & cum vino Chio,

oculorum doloribus. Succus visus caliginē abtergit: destillationes exicat. Semen potum convenit atram bilem gignentibus, difficili urinæ, inflatisq; naribus haustum, subinde movet sternutamenta, quod idem herba efficit. Sed oculos premi necessum est, cum sternutamentum urget. Sunt, qui in cibis abdicandum censeant: quandoquidem manducatum, & in Sole positū vermiculos creat. Aphri autem adjiciunt, si foriantur à scorpione, qui ocymum edcunt, nullo conficiant dolore. *Dioscorides.*

PIMPINELLAE (Germ. *Wibinellen*. Gall. *Pimpinelle*.) duo habentur genera. Major radice nititur longa: foliis circumquaque solo procumbentibus, dissectis, per ambitumq; serratis: caule quadrangulari: floribus in umbellam coherentibus, tenuibus, albicantibusq;. Minor caule exit rubenti: foliis minoribus, minus dissectis, minutiusq; serratis. Ultraque tamen hircum redolet. Opacis locis minus, in pratis autē majus

castatim circa cultum erumpit. Aestate in autumnum usq; floret. Radix, in qua virtus tota consistit, exalescit, siccataq; ordine secundo completo, aut sane tertio incipiente. * Praestat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorū calculus est causa. Ob id enim senes à calculis expedit, & urinam remorata pellit. Prodeit expressus è radicibus succus ex vino haustus, delecteris medicamentis, & venenosorum animalium moribus. Qua ratione non desunt, qui ad pestilentiam, radicē hanc

miris laudib; esserant. Est & alia Pimpinella, quae ab Italici *Sorbastella* nominatur, nullis non cognita, utpote quae acetariis frequentissime inseratur. Verum hæc ab antedicta longe distat viribus, et si foliorum facie satis inter se conveniant. Siquidem ultima hæc gustata non leviter adstringens percipitur, & lentoris copiam præbet unde facile conjicitur, eam esse adstrictoria facultatis. Hinc itaq; fit, ut muliebri profluvium efficacissimè sistat: dysenteriam, & ceteros alvi fluxus cohibeat: quin & biliosas vomitiones reprimat. Herba ipsa vulnera & ulcera sanat: misceturque unguentis, quæ tum ad capitis vulnera, tum ad carcinomata parantur, contagiosis, pestilentibusq; febribus maximè commendatur. Sunt, qui eam Elatinen esse putent. *Marrubium.*

PEUCEDANUM (Germ. *Harfhang* oder *Schwea fetwur* oder *Sawfischel*. Gall. *Peucedane*.) caulem emittit tenuem, gracilentum, feniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spissamque: flore luteo: radice nigra, crassa, gravi odore, succosa. Tenera radix cutello conciditur, profluensq; plaga succus umbre mandatur: in Sole siquidē confectum evanescit. Colligitur capitibus & naribus rosaceo perfusa, ne capitis dolor premat, & vertigo sentiat. Assauone radix inutilis fit. Tamiac, quam succus radice & caulibus extrahi solet, sicut è mandragora: verum inefficacior succo lachryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiam concreta invenitur lachryma, thuris similitudine, caulibus radicibusque adhærens, Praefertur succus è Sardinia, &

Samothrace colore rufo, odore gravi, fervens gustu. * Ex oleo & rosaceo illitum Peucedanum prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus & lōgis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, convulsis: omnibus in universum vitiiis nervorum, ex oleo & aceto illitum, prodest. Eius olfactu respirant vulvæ strangulatus, & veterosi revocantur. Incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conyenienter ex rosaceo instillatur: cavernis dentium inditum, mitigat dolorem, contra tussim efficacissimè ex ovo assumitur: suspiriis, torminibus, & inflationibus subvenit. Ventrem leniter emollit, lienem absumit, difficiles partus mirè adjuvat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum: vulvam aperit. Radix ad eadem utilis est, sed inefficacior: ejus decoctum bibitur. Farina ejus sordida ulcera purgat, & vetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. In cerata & calefactione malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaræ amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resolvitur. Gignitur in montibus opacis. Colligitur mense Septembri. *Dioscorides.*

ROSMARINUM (Ger. Rosmarin. Gall. Rosmarin. Hisp. Romero mata. Ital. Rosmarino.) quo coronarii utuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, densa, longa, exilia, subter incana, supernè virentia, graviter odorata. * Excalfactoria vi præditum est. Regium morbum sanat, si decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & ubi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descendat, & merum potet. Acopis, gleucinoq; unguento admisceri solet. Flores feri bis in anno, Vere scilicet & autumnno. Colligitur à mense Majo usq; in autumnum. Conservatur per annum. *Dioscorides.*

SALVIA, sive elelisphacon (Ger. Sathey. Gall. Sauge.) frutex est ramosus, longus, virgas habet quadrangulas, & canas: folia mole cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora, & quæ sensim attritarum quasi vestium scabritiem referat: hirsuta, subalbida, perquam jucundo odore, sed gravi: semen summis in caulibus. Sylvestri hormino simile gerit. * Menses cit & urinas decoctum foliorum, ramorumq; potum, & partus extrahit, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat, vulnere sanguinem cohibet, tetra ulcera purgat. Testium pruritus sedat rami foliaq; si eorum decoctum cum vino foveantur. Nascitur in locis asperis, incultis montibus, & ubique in hortis. Colligitur mense Junii & Julii, cum profert flores. Conservatur per annum. *Dioscor.*

SCABIOSA constat foliis laciniatis, subhirsutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam majore: in quorum cacumine flores emicant in cæruleo albicantes. * Poller adversus scabiem, decoctum potatum. Prodest omnibus pectoris vitiiis & respiratori in servientibus organis: siquidem eorum inflammationes purulentas dissipat, & omnia pectoris excrementa expur-

gat. Anthracibus, sive carbunculis pestiferis utiliter illinitur: ad eod ut illita hos lethales abscessus trium horarum spacio prorsus abolere existimetur. Nascitur in campestribus, & pratis. Colligitur mense Junii. Servatur per annum. *Mantholus.*

SCORDIUM (Germ. Lachentnoblauch/Wasserbaehentig. Gall. Scordeon. Ital. & Hisp. Scordio.) planta chamædry similis, hodie cognita. Hujus in medicina usus esse debet, non alii sylvestris. * Herba vim excalfactoriam habet: urinam cit. Coqsa recens, aridave cum vino, adversus venenatos serpentium morsus bibitur: ad stomachi quoq; rosiones, dysenteriam, & uring difficultatem, binis drachmis cum hydromelite: crassam purulentum pectore expellit. Facit aride farina ad veterem tussim, rupta, convulsa, si cum nasturtio, melle, & resina misceatur in elegmate. Inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat cum aceto acris, aut aqua, podagris convenienter illinitur: menses imposita movet, vulnera coaglinat, vetera ulcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Siccas excrecentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;. Nascitur in montibus & palustribus. Conservatur per annum. *Dioscor.*

Scordium si ex Creta & Ponto haberi posset, esset valdè bonum, atramen in aliis regionibus quoq; illo non multò deterius crescit, modò eligatur id, quod in montibus, nò palustribus locis provenit, & in regionibus liccioribus, quemadmodum est Apulia. Colligatur autè quando floribus est refertum, & jam incipit semen producere, estq; universa planta in usu præter radices, & lignosam partem quandam illis proximam: & quò magis allium redolet, eò melius est.

STÆCHAS (Germ. Stæchastraut. Gal. Stæchas. Ital. Stæcha. Hisp. Cantueña.) juxta Galliam in insulis ejusdem nominis è regione Massilie, gignitur & in Arabia. Herba tenuibus surculis, comathymi, lōgiore folio, subamara gustu, & aliquantum acris. * Cuius decoctum, hyssopi modo, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis utiliter miscetur. Viscera omnia, & universum animantis habitum extenuat, confirmat, & ab obstructionibus & infartu liberat. Decoctionis ejus potio est ab ʒv. usq; ad ʒvij. & pulveris ejus à ʒij. usq; ad v. Præfertur Arabica. Conservatur per annum, vel annos duos. *Dioscor. & Mesue.*

Stæchas præferebatur aliis, quæ proveniebat in Insulis Stæchadibus: dictis Gallie, unde etiam nomen accepit: similiter & Cretica commendabatur. quanquam hanc magis quam illam Gal. i. de Antid. lib. probaverit. Nunc præstantissima habetur Arabica, unde etiam consueverunt Medici nostro tempore in suis compositionibus eam vocare semper Stæchadem Arabicam. Quare si hæc ex Arabia recès, odorata, subamarefcens & acris quoad gustu haberi poterit, potiùs hanc, quam aliam, usurpare debemus. At si ejusmodi ad manus non sit, saltem aliam paribus conditionibus accipiamus. Utimur autè ipicis ipsius, quando

quādo inter flores & semina maturefcūt: itemq; frondib. & ramufculis tenuiorib. quemadmodum fieri folet in aliis omnib. fruticofis plantis. Est autem ubiq; cognita & paffim reperitur.

PARTHENIUM (Germ. Krottendit. Ital. Brusaculo. Hifp. Magaza) folio est coriādri, amaro fapore, odore gravi: floribus per ambitum albis, intus melinis. Hetrufci matricariam vocant. Siccatum cum aceto mulfo, aut fale potum, nō fecus atq; epithimum, & bilem, & pituitā detrahit: fufpinoſis prodeſt, & melancholicis. Herba ſine flore à calculoſis & anhelatoribus magna utilitate bibitur. Valet decoctū ad inſidendum in duritia vulvarum, & inflammationibus. Illinitur ſacro igni, & collētionib. cum flore. Nec deſunt, qui velint marem Parthenium appellare Athanaſiam, quam & Tanacetum vocant ſepiaſarii. * Utuntur tanaceto recētiore ad ventriculi & alvi ſtatus diſcutiendos, item ad lumbricos ex ventre pellendos. Utuntur & ad frangendos renum calculos, & ad ciendam urinam. Sed id vitis magis, quā mulieribus commendant: contra verō Matricariam diſtam ſœminis tantū exhibendā præcipiunt. Naſcuntur ambo in omnibus ferē hortis: neq; modō in iis ſata, ſed in aliis quoq; locis ſpōte proveniūt. Colliguntur Junio. Conſervantur per annum. *Dioſc.*

De herbis ſeu foliis calidis in gradu tertio.

ABROTANUM (Germ. Stabwurz. Ital. Abrotano. Gall. Aurois ou garderobbe. Hifp. Abroſono, hierba lombriaguerra) duorum eſt generum. Fœmina quadam arboris ſpecie fruticā, candicat, circum ramulos foliis, ſeripi modo, minutim incifis: floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem prodiit, ſuaviter olet, cum gravitate quadam, & amaro guſtu. Alterū mas vocatus, ſarmentofum gracilibus ramulis, uti abſinthium. * Utriuſque ſemen crudum tritum, & ſervefactum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, convulſis, ruptis coxendicibus, urinæ anguſtiis, menſib. ſuppreſſis, aut remorantibus. In vino potum exitia- lum venenorum antidotum eſt: horribus ex oleo illinitur. Serpentes & ſubſtratu, & nidore fugat: contra icſtus eorū cum vino potum prodeſt, privatim efficax contra ſcorpionū & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus cōmodē illinitur cum cotoneo cocto, aut pane tritū cum farina hordeacea, decoctūq; tubercula diſcutit. Irini cōpoſitionib. admifcetur. Naſcūtur ambo in hortis & campeſtribus. Colliguntur Junio. Conſervantur per annum. *Dioſc.*

ASARUM, quod & ipſum aliqui ſylveſtre nardum (Germ. Haſetwurz. Gall. Cabarez) appellant, hederæ foliis, minorib. multō rotundioribusq; floribus cytino hyoſcyami ſimilibus, purpureis, inter folia proximē radicem emicantibus, odoratis: in quib. ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, graminī nō diſſimiles, longē tamē graciliores, odoratas, ex-

A calfacientes, & quæ linguā vehementer mordēt. * Excalfactoriam vim habet: urinam cit: hydro- picis, & vetuſto coxendicū dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, mēſes trahūt, & veratri albi modo purgāt. In unguenta additur. Umbroſis montib. provenit, ſed plurimū in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ Juſtiniensī agro. Perpetuō viret herba, nova tamen unā cū floſculis folia Vere promit. Cōſervatur p annū. Doſis ejus infuſionis eſt ab aur. ij. uſq; ad aur. iij. & pulveris ejus à ʒ j. uſq; ad aur. ij. *Dioſc. & Meſue.* Aſarum notū eſt: de quo radices ſolū accipiātur, abjectis frondibus: quod multi cūm non obſervēt, plurimū errant: nam Gal. quoq; vult frondes eſſe nullius momenti. Sint aut radices firmæ, odoratæ, acutiſſimæ quo ad guſtum, & non obſoletæ: reperiuntur autē quovis loco.

VITEX, ſive ſalix Amerina, quā vulgus Herbariorum Agnum caſtum appellat, frutex eſt in arborem aſurgens: ramos gerit longos, fractu pervicaces: folia olive, ſed molliora. Duo genera ejus: una harū album ſtorem mittit cū purpurco: altera tantū purpureū, & ſemen, ut piper. * Excalfactorias vires habet, & aſtictorias. Semen ejus potum, venenatis icſtibus, a quæ que cutem ſubiit, lienofisq; auxiliatur: lac evocati: menſes ciet, drachmæ pondere in vino potum: genituram exolvit: caput tentat, & ſoporem aſfert. Decoctum herbæ & ſeminis in deſeſſione, mulieribus vulvæ malo opportuniſſe opitulatur: item inflammationibus. Purgationes movet ſemen cum pulegio potū, etiam ſuffitu, vel appoſitu: capitis dolorem diſſolvit illitum: inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo, & phrenitide. Folia ſuffitu aut ſubſtratu fugāt venenata: illita quoq; ſerpentiū morſibus auxiliantur: teſtium duritias, cum butyro & foliis vitii emolliunt. Rimas ſedis ſemen cum aqua illitū mitigat: & cū foliis medetur luxatis, vulneribusq;. Virgā qui manu teneat, dum iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum quaſi dicas caſtū, vocant Græci: quoniam matronæ in Theſmophoriis Athenienſium caſtitem cuſtodientes foliis hujus cubitus ſibi ſternunt. & lygon, quaſi vimen, propter inviſtam ferē ramorum flexilitatem. Naſcitur in fluminum ripis, aſperisq; locis, ac torrentium alveis. *Dioſcorides.*

ARUM (Germ. Pfaffenbint. Gal. Vis de Preſſive) apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dracūculi, ſed longiora, & pauciorib. diſtinſta maculis: caulem ſubpurpureum, do drantalem, piſtilli ſpecie, a quo crocē ſemen exit: radice dracunculi alba, quæ decocta eſt, utpote cūm minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Arum terrena eſſentia conſtat, ſed calida: * proinde extergendi vim poſſidet, verū nō valentem, ſicut draconitiū. Radices ejus maximē ſunt utiles: ſiquidem comeſæ craſſitiem humorum medio critere inci- dunt, adeo ut & excreationibus ex pectore idoneæ ſint: ſed magis tamen aptum eſt draconitiū. Naſcitur in campeſtribus, in vineis, in ſcrobium

Merſa de
Zalita

marginibus, & passim in semitis prope sepes. Conservatur per annum, præsertim radix. *Diosc.*

Amomum exigue fructicat, ex ligno se convolvens in racemi modum, flore, seu candidæ violæ, parvo: foliis bryoniæ similibus. Laudatur quæ maximè Armeniacum, colore ad aurum vergens, ligno subrufo, abundè odorato. Medicum, quoniã in cæpestribus, & aquis enascitur, infirmius esse constat: est autem magnus, subviride, tactu tenerum, fructice venoso, odore origani. Ponticū verò subrufum, parvū, fragile, racemosū, fructu turpēs, & odore narcis feriēs. Deligito recens, candidum, vel subrubrū, quod nec astrictum cohercat, nec convolvatur, sed solum diffundatur: semine plenū, vis simile, grave, valdè odoratū, modò cariem non contraxerit: acre, gustu mordens, simplici colore nō evariante. * Vinū habet calfaciendi, adstringendi, exiccandi. Somnū allicit: & illitū fronti, doloris sensum auferit: inflammationes & meliceridas concoquit, discutitq;: juvat quos scorpis percussit, ex ozymo illitū: & podagricis confert: inflammationes oculorū, viscerumq; lenit ex uva passa: ad vulvarū vitia in pessis, aut infessionibus, utile est. Decoctū jecinori, renibus, podagræ, potu convenit. Antidotis immiscetur, & preciosissimis unguētis. Adulteratur Amomum herba simili, quæ Amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Armenia, flore origani. Quare in hujusmodi rerū probationibus, fragmenta fugienda sunt: eligenda autē, quæ ab una radice suos integros surculos emittunt. Planta hæc apud nos incognita est. Quare succedaneū erit asarū, aut calamus aromaticus officinarū. *Diosc.* Amomi planta est ignota, ejus loco collocabimus Acorum, nam Gal. 6. lib. simplicium Medic. hæc similis esse facultatis scribit: nisi quoddam Acorus sit illo sicior, hoc verò magis edocuat: quanquā in exigua differētia hæc præstent: cumq; nullū aliud magis conveniat, cogimus interea hoc usurpare. Ad quid sit Acorus, non parū inter se dissentiant petiti simplicium: ego tamen existimo esse eam radicem quæ Seplastarii vocant Galangam majorē, quia acuta est quoad gustū & nō nihil amara, & alias quoq; notas habet quas illi *Diosc.* attribuit. Alii putant esse Calamum aromaticū vulgarem: sed antea unā cū illis conclusimus, pro calamo odorato, hunc calamū vulgarem esse accipiendū, qui etsi nō esset ille antiquorum Calamus, gradibus tamen & viribus satis similis: quare hac in parte illis consentire non possum: nam cū Acorum sit calidū & siccū in 3. gradu. Calamus verò tō ultra secundū, necesse est fateri, aut substitutionem non esse probā, aut Acorum non esse istum calamū. At hoc quia unā cū ipsis pro vera substitutione, idq; veris rationibus probaverimus, relinquatur Calamum vulgarem non esse Acorum. Quare substituanus pro Acoro Galangam majorē. Etsi forsitan aliquis diceret, hanc esse radicē, Amomum fructū, in hoc quoq; jungeri poterim⁹ auctoritate Galeni. Sed & nos dicemus fructus quoq; habere in se aliquid duri &

A terrestris pariter atq; illa radix habet: quanquā ego in ea sum opinione, quoddam lignum Amomi, quādo nondū fructus aut racemi sese explicuerint, sit usurpandū, quod ex *Diosc.* colligitur, & rationes exposui in 3. li. Methodi nostræ de simplicibus, quas tamen nō abs re erit hic repetere. Prima itaq; est, quod *Diosc.* scribit, adulterari amomum cum simili quadam herba, quæ nullum habeat fructum: jã si fructus in usu fuisset, quare cū ejusmodi plāta sine fructu falsificari potuisset? unde colligi potest lignum & stipitē fuisse in usu. Deinde nō vult accipi fragmenta, sed surculos integros & vereros, quod de fructibus intelligi nequit. Præterea eligitur odoratus & quod non sit cariosus. Caries verò magis propria est lignis quā fructibus. Erāt autē uvæ quoq; Amomi in usu, sicuti ex multis locis Galeni apparet. Et Damocrates in sua Theriaca Amomi racemos accepit. Sed Antidomachus Amomū racemosum, non racemos, quia inter se differunt, habet. Nā intelligi potest de surculis, qui in notam bonitatis haberent semen, vel uvas appensas: quare in Græco legitur *βουβύβη*: & Latino racemiferi: quanquam propriè magis racemosi dicatur. Quod si ita est, similitudo substantiæ magis inter ea confirmabitur, eam & Galangam major, & surculi de Amomo sint lignosæ naturæ.

AMMI (Germ. *Umen*) hodie à nonnullis ostenditur foliis feniculo tenuioribus, caule gracili, umbella, in qua cādi di flores & semē minutissimū, cumino similis, nō p̄ omnia respōdens veterū descriptioni. Pleriq; existimāt semen quoddam ex Hispaniis sub amomi nomine allatū, verū esse Ammi, aut saltē ejus loco usurpari posse. Hujus succedaneū est anisū, cuminū. *Florentini.*

AMMI paucis cognitum est: nec diu est quod Venetiis primū ceptum est afferri. Antea propter similitudinem saporis cum Origano aliud minutissimum semē accipiebatur odoratum & acre, ejus magna copia undique in Apulia creascit, estq; ea planta quam doctissimus Andreas Matthiolus in suis primis libris depinxit, quanquā ipsemet non habeat pro vero Ammi: quem admodum etiam nō est. Sed legitimum admodum simile est semini Saxifragæ Hircinæ dictæ, & cinamo quoque, quanquam satis sit minus. Odoratum est & sapore tam proximè ad Origanium accedit, ut vix ab eo discerni possit. Hocq; ad Theriacam, non aliud accipiendum est.

BACCHARIS herba fruticosa, quæ in coronas additur, cujus folia aspera sunt mediâ violæ & verbasci magnitudine: caulis angulosus, cubiti altitudinē petens, aliquantulum asper, non sine appendicibus adnatis. flore purpureo, subalbicāte, odorato: radicibus vetero nigro similibus, quibus odor inest cinamomo proximus. Asperum squalidumq; solum amat. * Radix in aqua decocta, ruptis, vullis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati salutaris: item diuturnæ tussis, & urinæ difficili: menses pellit: contra serpentium morsus utilissimè datur in vino. Recens radix appositâ partum extrahit. Puerperis ejus decoctum

decoctum in defensionibus prodest. In diaphanitate utiliter inseritur iucundi odoris gratia. Folia, utpote quæ astringant, capitis doloribus illitu profunt: oculorum inflammationibus, mammis tumentibus. à partu, ægilopiis incipientibus, ignibusq; sacris auxiliantur. Olor somnum gignit.

Dioscorides.

DICTAMNUM, herba est in sola Creta nascens, pulegio similis, sed maioribus foliis, cana lanugine pubescentibus. Florem nullum aut semen profert, inquit Dioscorides. Theophrastus verò cæterique auctores & caulem illi tribuunt, & florem, & semen, ut manifestè videre licet in dictamno, quod hodie ex Creta adfertur: cui quidem conveniunt reliquæ Dioscor. notæ, sed florem & semen profert. Alia est planta, dictamnium albū vulgò vocata, aliàs fraxinella, planè à dictamno Cretensi diversa: quæ quamvis valde efficax sit, dictamno Cretensi substitui tamè non potest: hoc enim veteres intelligunt, cum absolutè dictamnium scribunt. * Cæterùm dictamnium legitimū præstat omnia, quæ fativum pulegium, sed efficacius multò: nam nō potum modò, sed appositum quoque, aut suffitum, defunctos partus ejicit. Prodit in Creta capras sagittis percussas, hujus herbæ pastu eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cum polenta tritus. Herba impactos pedibus, reliquove corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur: liquidem ipsum imminuit. Mentunt æstate & autumno. Radix ejus gustu calfacit: partus accelerat. Succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. Tanta herbæ facultas est, ut olfacta abigat bestias, quæ venenato istu sæviant, appensaq; contactu exanimet. Vulneribus, ferro illatis, & venenatis morsibus infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur. Hujus succedaneum pulegium est. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

Dictamnium ex Creta ante paucos annos ceptū est copiosè cum omnibus illis notis, quas Dioscorides illi attribuit apportari: detecto errore isto Pharmacopæorum, qui ejus loco sumebant Dictamnium album vulgò dictum, quo utimur intra corpus ad vermes necandos. Afferitur aut ex vera planta tã frondes quam folia. Nec nos moveat quòd Dioscorides scribat Dictamnium nec florem neque semen producere: quia locus ille mēdosus est, ut nos probavimus. *2. lib. nostræ Methodi cap. 16. & cum Theophrasto diximus legendum esse, Dictamnium quo ad flores, & semina in Medicina nō usurpari. Quod nos admonet, de hac planta esse sumēdas frondes: & sic pharmacopœi facere solent.*

CARYOPHYLLATA (Germ. Benedic tenwurq. Gall. *L'herbe benoiste.*) planta est non vulgaris, gignitur in montibus, & in viis juxta septa. Radix tenuis, nigra, & caryophylli spirans odorem. * Ea recentiores utuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin & ejus succum admixta æruginè cuniculolis, cõtumacibusq; ulceribus uti-

liter injiunt. Ea dem olfactu spiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodest cæliaciis, dysentericis, foeminarum profluviis, & cruenta expuentibus. Tam intus sumpta, quam foris illita enterocelis auxilio est. Temperamentum ejus exalfaciens & exiccans, ut manifestum sunt iudicio ejus radices: quippe quæ gustu odoratè astringentesq; deprehendantur. Quibus qualitatibus non modò attenuare, discurrere, & astringere valent, sed etiam roborare. Colligitur mense Martii & Augusti. Conservatur per annū.

Mantholus.

CHAMÆDRYS Græcis, aliis Chamædrops, Latinis Trisago, Ger. *Wachengel*, *Wegis* *wein* *ner* dicitur. Sunt, qui eã teucrion appellavere, propter eã, quam cum teucrion servat similitudinē. Frutex est doctatilis, folia habens exigua, amara, effigie & divisura quercus: flore parvo, penè purpureo. * Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lieni, urinae difficultati, incipientibus hydropicis auxiliatur: cit menses, partus extrahit: lienem ex aceto pota consumit: adversus serpentium venena ex vino, potu, illitūq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos, ad supradicta. Purgat vetera ulcera, cum melle: cū oleo illita, caliginem oculorum discitit. Natura ejus est calefacere. Nascitur in petrosis & asperis. Colligitur mense Junii, semine prægnans. Conservatur per annum. *Dioscorides.*

Chamædris ubiq; nota est, & reperitur in dem locis in quibus diximus Chamæpyrin provenire, quæ præstantior est, magisq; odorata, & melioris saporis quam Cretica: quare illam quoq; nobis in nostris regionibus nascentē tanquam bonam comparabimus. In usu est integra herba posteaquam flores emiseric, & semē affuerit, excepta radice, & cauliculis durioribus. Nascitur quoq; in monte Gargano prope Neapolin, laudabilis & præstās. Nec nos impedire debet, quòd dicit Andromachus, accipiendum esse semen Chamædryos: nã ita more poetico loquutus est: intelligit enim Chamædryon semine plenam, eomodo quo antea diximus. Quod Galea explicando Andromachi descriptionem confirmat.

CNICUS, officinis **CARTHAMUM** (Ger. *Wilde* *Saffran*, Gal. *Saffran saunage*, Ital. *Zaffarano*, *Savacinesco*, & *Zaffarano sylvatico*, Hispan. *Alazor*, & *somente de papagaios*.) vocatur, foliis cõstat oblongis, per ambitum divisis, asperis, spinosis: caule teraquepedali: capitulo magnitudine grandis olivæ: flore croci: semine cãlido, alioqui rufo, longulo, anguloso. Hujus flore in obsoniis utuntur. * Seminis tussis & expressi succus, cū aqua mulsa, vel jure gallinacei, alvum purgat: sed stomacho adversatur. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resolvendæ alvi facultate donat. Scribitur nonnullis Italiæ, Galliæ, & in hortis & in agris. Flores Julio & Augusto, semen interea perficitur, & eodē quo scribitur anno, exinde inarescit. Dosis ejus est à ʒ iij. usq; ad aur. v. & floris ejus à ʒ j. usq; ad aur. ij. Conservatur autem, & maxime semen, annis tribus. *Dioscor. & Saladinus.*

CENTAURUM MAIUS, folia juglandis habet, oblonga, viridi brassicarum colore, in ambitu serrata, caulem ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaveris in rotunditate oblonga, flos ex caeruleo candicans, cyanio flori perquam similis, verum major: semen in floribus compactum, quale in floribus in pappos evanescentibus esse solet: radix crassa, gravis, sesquicubitum longa, rubescens, succo prægnans rubescente, & cum adstrictione quadam & dulcedine acri. Hujus radix sub rhapsontici nomine officinis notissima est. * Radix (quæ in usu est) convenit ruptis, convulsis, pleuriticis, spirandi difficultati, veteri tussi: sanguinem expueribus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua. cæteris in vino: item ad tormina, & vulvæ dolores. Ramenta ejus in collyrii formam vulvæ subdita, menses atq; partus extrahunt. Succus eadem præstat. Vulneribus prodest: nam recens tusa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & conjungit. Carnes coalescunt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimunt, quo pro lycio utuntur. Amat solū pingue, & apricum, ac sylvas & colles. Copiosissimum, inquit Dioscorides, in Lycia, Peloponneso, Arcadia, Helide, Messenia, pluriusq; circa Pholoen, Lyciam ac Smyrnam locis. Reperitur & in Apulix Gargano, nec non in Baldo agri Veronensis monte: sed quod in Baldo monte, ut Matthioli scribit, Apulo cedit. Simplicis folii centaurium majus Hispania mittit, atque hinc advectæ Antverpiam radices, terræque commissæ subinde in hortis revirescunt. Aestate hujusmodi Centauria florent, radices autem Autumnio legi expedit. Conservatur per annum. *Dioscorides, & Dodonæus.*

CENTAURIUM MINUS (Germ. Tausendgut, dicitur Gal. Centaure, ou Fiel de terre. Ital. Bion della. Hisp. Hiel de terra.) origano aut hyperico simile, caule anguloso palmu, excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpurâ vergente: foliis rutæ, prælongis & parvis: fructu tritico simili: radice pusilla, lævi, & supervacua, quæ gustanti amaritudinē adfert. Amat loca herbosa, aratro non proficissa, aliquantulum, sed tamen non omnino rigua. Est nō modò in Italia provinciis, verum & in Germania, ac Belgio abundè frequēs, Julio & Augusto unâ cū florib. ac siliquis legitur. Conservatur autem per annum. * Herba recens tusa suo illitu vulnera conglutinat: vetera ulcera purgat, & cicatrice obducit. Bile crassosq; humores per alvū exigit, si decocta devoretur. Jus decocti ischiadicis convenientissimè infunditur: trahit enim sanguinem, & dolorem levat. Succus oculorum medicamentis perquam utilis: siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. in velle appositus, menses & partus extrahit: epotus peculiariter nervorum vitium succurrit. Dosis est à tertia parte drachmæ unius usque ad ʒj fl. Et in decoctionibus à drachma usque ad ʒiii *Dioscorides, & Dodonæus.*

Centaurium minus herba est notissima, & acci-

A piuntur, ut Galenus tradit, flores, frondes, & cymæ caulium simul, idque statim quando flores cœpit. Radix est nullius usus. Notandum tamen quòd in freto Neapolitano quædam alia herba nascatur, quæ ita penitus Centaurium minus refert, ut qui non diligenter distinguat, facile decipiatur, imò multi Pharmacopœi loco Centaurii usurpant. Differunt tamen in eo, quòd in vero sit caulis quadrangularis, in altero rotundus, & sicuti verum est amarissimum, atq; eam ob causam Felteræ vocatur, ita in altero nihil plane apparet amaritudinis.

B **CHELIDONIUM MAIUS** (Germ. Schelstraun/ oder groß Schwatbentraut. Gall. Chelidoine. Hispan. Chelidonna.) caule est gracili, cubitali, aut altiore, agnatis foliolis: foliis ranunculi, mollioribus tamen, & colore cæsius: flore violæ albæ secundum singula folia prodeunte. In eo succus croci, mordax, acris, & aliquantulum subamarus, graviter olens. Radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua ceu corniculati papaveris, tenuis in meta figuram longa: in qua semen papaveris majus recluditur. Nascitur prope sepes, in Scrobium ripis, secus vias, inter rudera, & in edificiorum ruinis seu parietinis. Colligitur in principio ætatis. Conservatur autem per annum. * Succus in æreo vase, cum melle, prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Foliis, caule, radice, succus exprimitur in eunte estate, & siccatus in umbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & ulceribus quæ serpūt: imposita cum vino, aut manducata, dentium dolorem sedat. Hoc nomen videtur sibi vendicasse, quòd adventu hirundinum exoriatur: & discessu emarescat. Sunt, qui narant, hirundines matres excæcatis pullis, admota herba, visum restituere. *Dioscorides.*

CALAMINTHÆ tres sunt species: una montibus familiaris (Germ. Katzenmünz. Gall. Calament, ou Polior sauvage, ou Herbe à Chas. vocitatum) folia ocymi habens, in cana: surculos & caules angulosos, purpureum florem. Altera pulegio similis est, sed major: (German. Wilden Poter.) quam sylvestre pulegium ideo appellarūt, quòd odore ipsum æmuletur, nepetam Latini vocant. Tertia (German. Weimünz.) mentastro cognata est, foliis oblongioribus, caule & ramis majoribus, quam superiora, sed vitibus inefficacior. Omnium folia gustu impensè fervētia, & acria, **F** radix supervacua. Ex calaminthæ generibus frequentior est usus, quæ Latinis Nepeta vocatur. Nascitur in campellris, asperis, & aquosis. Colligitur mense Junii & Julii. Conservatur per annum. * Potu aut illitu demorsis à serpente opitulatur. Decoctum potu, menses & urinas expellit: ruptis, convulsis, orthopnææ, torminibus, cholericis, horribusq; auxiliatur: regium morbum expurgat. Præsumta in vino venenis reficit. tinea, cæteraque interaneorum animalia cum sale & melle pota, enecat: nec secus costæ, crudæve si teratur. Elephanticos estata adjuvat, si postea

si postea serum lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subiciantur, menses extrahunt, & partus enecant: accensa, aut substrata, serpentes fugat: nigris cicatricibus candore reddunt in vino cocta & illita: sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur, ut ex alto humores evocet, summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus. *Dioscorides.*

Calamentum tametsi tres species habeat, nihilominus indifferentes quaecunque ex illis in promptu sit, usurpari poterit: ac propterea *Dioscor.* confusè facultates omnium triu exponit, sicuti *Galenus* quoque facit: unde contigit, quod *Andromachus* senior assumit *Calamentum*, & junior retinens Latinam denominationem vocat *Nepeta*, nam nulla est inter hæc differentia, & quia passim *Nepeta* sese offert, accipi debet collecta in locis siccis, & suo tempore, nimirum quando floret, & semen incipit producere. In usu est planta universa, excepta radice & lignoso stipite, quæ abjiciuntur.

CONYZA tria genera sunt: major, minor, & media. Major vulgo pulicaria dicitur, frutice altior, & foliis latioribus, quæ minor, gravi odore. Minor odore præstantior est. Utriusque folia oliivæ similia, hirsuta, pinguis. in majore caulis binum cubitoru altitudine attollitur: in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in pappum abit: radices supervacua. Nascuntur passim. Media *conyza*, caule crassiore ac molliore: foliis mediæ inter majorè & minorè amplitudinis: minimè pinguis, multo tamen gravioris odoris, & jucundioris, sed inefficacior. provenit locis humidibus. Priora duo genera eliguntur. * Suffitu, substratuque, frutex totus serpentes fugat, culices abigit, & pulices necat. Folia cõvenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis ac vulneribus. Flores & folia cum vino ad menses, partusque, ejiciendos bibuntur: itè contra urinæ stillicidia, atquatum morbum, & tormina: comitiales pota ex aceto adjuvat. Decoctum in deflectionibus medetur vulvæ malis. Impositus succus abortum facit. Herba ex oleo efficaciter horribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat. *Dioscorides.*

FÆNICULUM (Germ. Fendel. Ital. Finocchio. Gall. Fenouill. Hisp. Hinoia.) omnibus notum est. Nascitur partim in hortis. Colligitur caule turgescente. Florebit mense Junii & Julii. Seritur Februario mense, locis apricis & modicè saxosis. * Si herba edatur, aut semen cum pifana bibatur, mammae lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe quod urinam excitet. Contra serpentium ictus in vino convenienter bibitur: menses ciet: in febribus nauseam, & stomachi fervorem ex aqua frigida potum sedat. Contrita radices, & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & foliis exprimitur, & in Sole siccat, in medicamenta adjicitur, quæ ad excitandâ oculorum aciem commodè temperantur. Extrahitur succus ad eadem valens, etiam semen viri-

di, ramulisque, & radicibus primâ germinatione incisus. In Iberia, quæ ad Occidentem spectat, succum reddit gummi similem. Caulem medium, dum herba floret, rustici demetunt, ignique admovent, quod facilius vi caloris exudans, gummi remittat: quod efficacius succo est ad medicamenta oculorum. *Dioscorides.*

Feniculi quasi omnes partes in usum assumuntur, attamen semen siccum & recens magis est efficax & usitatus: de quo etiam ad Theriacam accipiatur. Hoc intellexit *Galen.* lib. 7. de simplicib. Medic. ubi constituit calidum in tertio gradu. Nam semen ejus aliis omnibus partibus est acius. Actametsi *Andromachus* lenior in hac compositione id non explicet, junior tamen & *Damocrates*, & *Aëtius*, in suis Theriacis hoc manifestè dicunt. Debet autem semen esse benè maturum, non surculosum, granorum æqualium, odoratorum & in gustu acrium. Observandum quoque ne accipiamus eam speciem quæ saporem mistum habet cum Aniso: unde dicitur *Feniculo-anisum*: sed alterum quod & ipsum seminatur, & vulgò vocant *Feniculum amarum*: quo etiâ utimur in multis condimentis.

JUNIPERI (Germ. Weckholder / Krammetbeer. Gal. du Genevre. Ital. Ginepro. Hisp. El enebro.) genera duo: altera major, altera minor. utraq; acris est. Nascitur in montibus, locis maritimis & incultis. Colligitur, & maximè fructus in autumnò. * Excalfacit & urinam movet: accensa serpentes fugat. Baccatum nonnullæ nucis juglandis magnitudine nonnunquam grandescere, aliæ nucem Ponticam æquare inveniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ, quæ *arceuthides* etiam id est, bacce juniperi, nominantur. Modicè calfaciunt & attringunt, stomacho utiles: contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacissimè bibuntur: urinam ciet, unde ruptis, convulsis, & vulvæ strangulati subveniunt. Folia acrimoniâ habent: ideo tam ipsa, quam eorum succum ex vino contra viperarum morsus illini aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. *Dioscorides.*

HELENII (German. Mantwurz. Gal. Enula. Campana, aulnee. Ital. Lelle, enola. Hisp. Raiz de ella.) folia habet verbasci angustioris foliis alperiora, oblonga: caulem quibusdâ in locis non emittit: radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subacrem, vegetam, magnam: ex qua agnatæ propagines liliorû, aut ari modo seruntur. Montanis, umbrosis, & siccis locis provenit. Foditur ætate radix, particulatimque, dissecta siccat. * Potum radicis decoctum menses & urinam ciet. Ipsaque in eclegmate ex melle prodest tussi, orthopnœe, ruptis, convulsis, inflationibus, & serpentium morsibus. In summa, excalfaciens est. Folia ejus ex vino cocta utiliter ischiadicis illinuntur. Helenii radix & stomacho utilis est in passo cocta: siquidem salgamarii paululum siccatâ eam, mox decoctâ, & frigida aqua madefactâ, in sapâ conjiciant, & ad usum recondu-

Trita, potaq; ad cruentas excretiones efficax est. Alterū Helenii genus in Aegypto gigni Cratevas tradit. Herba est cubitalib. ramul. s. serpyll. modo per humum repentibus: foliis lenticule circa ramos, sed longiorib. crebrisq;, radice pallida, digiti minoris crassitudine, per ima tenui, supernè crassiore, cortice nigro. Nascitur in maritimis, collibusque. Radix una in vino epota, contra Serpentium ictus auxiliatur. *Dioscorides.*

HYSSOPUM (Germ. *Ysop* / oder *Ziop* Gall. *de l'Hysope* Ital. *Hyso* Hisp. *Hyssopo*.) Græcorum herba est, foliis & florib. origano similibus, hodie in eogitum. *Hyssopum* Mesug domesticum, est *hyssopu* vulgare, quod in hortis colitur. *Sylvestre* nā citur in montibus, thymumq; vulgare est. Utrūq; thymbræ species est, & *hyssopo* substitui potest, præsertim *sylvestre*, thymum dictū. Colligitur mense Junii. Conservatur per annum.

* Vim habet extenuandi & calfaciendi. Decoctum cū ficis, aqua, melle & ruta, potumq; peripneumonicis, diuturne tussi, suspiriosis, desillationibus, & orthopnoicis auxiliatur. cinneas enecat. Idem facit, si cum melle delingatur, crassum humorem per alvum extrahit, decoctū ex aceto mulso epotum. Ad subducendā alvum cum ficis viridib. detritis manditur: vehementiusq; addita iri, cardamomo, aut irione, deicit: colorem in corpore fovet. Lienī & aquæ inter cutē cum sicco nitroq;, inflammationibus quod ex vino illinitur: cum fervente aqua impositum, fugillata discutit, cum decocto ficorum optimè anginis & sgarizatur. Decoctum cum aceto denium dolorem in collatione sedat: inflationes auricularum vaporis suffitu discutit. Dosis eius decoctionis est ā 3 v usque ad 3 x. & pulveris eius ā 3 ij. usq; ad 3 ss. *Dioscorides, & Salernus.*

LAURUS (Germ. *Lo. beebaum* Gall. *Laurier* Ital. *Lauro alloro* Hispan. *Laurel arbol*) quædam tenui folio constat altera latiore. * Utraq; excalfactoriam naturam habet, & emollientem. Unde decoctum earum in muliebres infusus additum, vulvæ & vesicæ vitis convenit. Virentia folia: tantum substringunt: illa quoq; ac trita, vesparū apumq; ictibus opitulatur: eadē cum polenta & pane illita inflammationem omnem mitigat: sed poia stomachum effundunt, & vomitiones movent. Lauri bacca magis quàm folia calfaciunt. Ergo in eclegmate trita cū melle & passo prosunt rabi, orthopnoicæ, & omnibus thoracis rheumatismis: contra scorpionū ictus ex vino bibuntur: vitiligines emaculant. Succus bacarum utilissimè aurium dolori & gravati instillatur cum vino vetere, & rosaceo. In medicamenta autem adjuvantur, quæ nervorum lassitudines rescitur, acopa vocant & ad unguenta quæ calfaciunt & discutunt. Cortex radicis calculos rupit, partus necat, hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus *Dioscor.*

MAJORANA, *Amaracus*, *Sampuchus* (Germ. *Majoran* vel *Majoran* Gal. *Marjolaine*, sive *Marone*.) herba est ramosa, per terram repens: foliis ejus calaminthæ, quæ tenui folio constat, hirsutis &

A rotundis, suavissimum odore spirat: ideo coronis inseritur. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Aprilis & Maji. Conservatur autem per annum. * Vis ejus excalfaciens. Succus decocti potus, convenit incipientibus hydropicis, & iis quos uring difficultas, aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, fugillata tollunt meases subdita in pefso trahunt: contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur: laxatis, tum moribusq; cerato excepta imponuntur: adversus oculorum inflammationes, cum polle potentæ, illini prodest *Acopis*, mala gmatibus calfaciendi gratia commiscetur. *Dioscorides.*

Amaracus, & *Majorana* vulgaris, una herba est: cujus pariter cymæ cum floribus & seminibus siccatas ad umbram sumuntur, vocatur adhuc passim vulgò, *sanctio*, quia Latine *sampuchum* dicitur.

MARUM species est *Majoranæ* istius, quam vulgò *Gentilem* vocamus: Alii *Persam* gentilem. Neapoli in sictilib. ante fenestras culta reperitur: cujus cymæ sumuntur, quando plenæ sunt seminibus, cum nonnullis etiā adhuc floribus, & in umbra per aliquot dies siccantur.

MENTHA (Germ. *Müng* / *Kraut* / *schminz* Gall. *de la Menthe* Hisp. *La yerba buena*.) cognita herba est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Aprilis vel Maji. Siccat in umbra. Conservatur per annum. * Calfaciendi, adstringendi, atq; exiccandi vim habet. Sicit sanguinem, potio ex aceto succo: tiness in vètre teretes enecat: Venerem stimulat. Singultus, vomitiones cholerasq; sedant terni ramuli cum acidi granati succo poti. Suppurationes discutit, si cum polenta illinatur. Imposita fronti capitis dolores multeti mammas, si tendantur, aut lacte turgeant, compefcit cum sale canum moribus illinatur: aurium doloribus cum aqua mulsa subvenit: vulvæ ante coitum admoda conceptioni resistit: linguæ scabritiè conficta lævigat. Lac coire, dentatiq; in calcem non patitur, si folia portionibus lactis immergantur. In summa stomacho utilis est, & in condimentis a peculia rem gratiam habet. *Sylvestris* mentha (Latini *menthastru* vocant) hirsutior est folio, & prosus majore, quā *sifymbii* graviore odore, quare minus ad sanorum usus expetitur. *Dioscorides.*

NIGELLA, *Gith*, *McLanthium*, (German. *Schwarz Couanter* Gall. *Peyurette*.) exilib. surculis fructicat, sæpe binos do drates excedēs foliis, ut senecionis minutis, sed multò tenuiorib: capitulo in cacumine tenui parvo, seu papaveris, oblongo, intereulsantib. intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus in: pergitur. Nascitur in hortis & viridaris. Colligitur mēse Julii. * Capitis doloribus illitū fronti, subvenit. discutit recetes oculorum suffusiones, tritū ex irino, & infusum naribus, tollit lepras, lentigines, durities, tumoresque vetustos, cum aceto illitū: circumscarificatos clavos excutit, cū veteri urina impositum. dentium doloribus, cum aceto & teda decoctum & collu-

& collatum prodest. Teretes ventris tincas expellit, peruncto ex aqua umbilico. Destillatione laborantes adjuvat, tritum in linteis, & olfactu. Urinam & menstrua ciet, multis diebus sumptu, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum, levat: phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pondere haustum, auxiliatur. Incento serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare. *Dioscorides.*

ORIGANUM (vulgò Not Steimbreeh.) folia habet pastinacæ: florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnum, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascentur in petris. Junio mense floret. * Huius semen, caulis, & folia cum mulso vino pota, secundas eijciunt. Radix è vino urinae stilliticio convenit. *Dioscorides.*

ORIGANUM (Germ. *Wosgenut / Dosten.* Ital. *Origano.* Gall. *Mariolaine a' Angleterre.* Hisp. *Oregano*) trium est generum: heracleoticum, onitis, & sylvestre. Heracleoticum folium habet hysso-po non dissimile: umbellam autem non in rotæ speciem orbiculatâ, sed veluti multifidam: semine in summis virgis haudquaquâ denso. Onitis candidiore est folio, & hysso-po similior. Semen veluti conjunctos corymbos habet. Sylvestre verò origanum aliqui Panaces Heracleion, alii cunilam vocant: foliis est origani: ramulis tenuibus do dramtè altis, in quib. umbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis, supervacua Horum postremum in maritimis nascitur: reliqua duo cognita quidè sunt, sed rara. Tragoriganum est incognitum. Quod hodie in usu est, ad nullum origani genus referri potest: primum, quod in maritimis nõ nascitur, ubi duntaxat cætera crescent origana: deinde, quod gustatum, linguam non vellicat, ut reliqua origana. Adulterinũ igitur erit origanũ, quia reliquis notis ita cum origano convenit, ut gustu solo ferè distingui possit. Danda est opera, ut legitimũ habeatur, atq; hoc rejiciendũ. Verũ hodie ex Creta copiosè Venetias adfertur. * Cæterũ origanum excoctum: unde decoctum cum vino potum demorsis à serpente convenit, qui autem cicutam, aut meconium hauserunt, iis ex passo: si verò gypsum aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur. ruptis, convulsis, hydropticis cum fico esui datur. Aridum acetabuli mensura potũ in aqua mulsa, atros humores per alvũ extrahit: menses ciet, & tussis cum melle linctum medetur. Ad pruriginem, psoras, regiumq; morbum, decocti jus in balneis prodest. Succus virentis, tonsillas, uvæ, & oris ulcera sanat, & per nares ex oleo irino infusum trahit. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

PERICLYMENI seu Caprifolii duo sunt genera: unum Germanicum, alterum Italicum dicere licebit. Uterq; frutex amplexicaulis, vicinis admiculis circumligatur. Germanicum lögis, tenuibus, sed tamen lignosis, & in ramulos partitis sursum repit cauliculis, circa quæ ex intervallis folia bina ex adverso posita, oblonga, mollia, dilucè virentia, inferiore tamen parte magis

A incanescentia, flores in summis ramulis complures pariter emicant, oblongi, candidi, suaveolentes, in seriũ cavi, una parte prominentiores, staminibus aliquot è medio exeuntibus. fructus acinis similis in exiguarum uvarum modum compactus: per maturitatem rubet, in qua semen duriusculum, radix lignosa non abiq; adnatis. Italicum lignosis quoq; & in longitudine prorepentibus cauliculis, priori omninò simili est: conveniunt etiã folia, nisi quòd ex adverso posita subinde uniantur, & circa ramulorũ præsertim

B fastigia ita coalescant, ut acetabulorum profundiorum speciem exhibeant, è quib. flo. cul. enascuntur similes superioris, breviores tamen, ac paulò minores: bacca sequuntur ut similes, & iuvenes, sed tamen diluviũ. Nascentur in sylvis, & in senticetis fruticibus, novellisq; arboribus, ita sepe numero tenaciter, & arte se obvincens, ut sui vestigia ipsis impressa relinquat. Vere folia exeunt, uti aliis lignosis. Flores quandoq; Aprilis, crebrius Majo ac Junio conspiciuntur fructus sub

C Autumni tempus maturi. Græci Periclymenon, Latini Volucrum majus: Scribonius Largus Sylvarum matrem appellat: officinæ Caprifolium, Matrisylvam pleriq; Liliũ inter spinas: Ital. *Vinciboso.* Ger. *Wesblat / Speckguten / Waidguten* Gall. *Cheursfeuille.* Hisp. *Matreselva.* Matthæus Sylvaticus Pandectarum author, Caprifolium, & Sylvarum matrem cap. cxxxvij. rectè quidem Periclymenon, sed peperam Lycium, & Pyxantham interpretatur: Periclymenon cum Pyxantha ineptè confundens. pejus verò etiã facit

D Caprifolio vires Pyxanthæ ascribès. Sed cap. dxxxj. Matrisylvam Periclymenon & Caprifolium rectè asserit, ac legitimas ei ex Dioscoride vires refert. Præbuisse hic gravissimi erroris pharmacopœis occasionem videtur, qui luceo foliorum, & fructuum Periclymeni densato, pro Lycio, maximo cum periculo utuntur. Natus hinc & alius error, quod videlicet foliorum Periclymeni decoctum, vel ex his, aut etiam ex floribus stillatitius liquor, oris fauciumq; inflammationibus ineipientibus, veluti astringentia ac refrigerantia prodesse temere existimetur. Periclymeni enim haud ita quã frigida, aut astringens sed calida & attenuans est facultas. Ut enim Galen scribit Periclymeni cum fructus, tum folia adeò vehementer incidentis pariter & excocti facultatis sunt, ut si pluseculum bibantur, urinam sanguinolentam efficiant: principio tamen urinam

E duntaxat moventia. Dioscorides ait: Huius semen postquam emacuratum collectum, a. in umbra siccatur, drachmæ pondere quadraginta diebus datum, lienem ab umetastitudine discutiit: orthopnoæ, & singultui prodest urinam citè à sexto die eventam. Idem & partus accedat. Eandem vim & folia habent, quæ triginta diebus pota sterilitatem efficere narrantur. Eadem cum oleo illata periodicarum sive intermittentium febrium horrores abigunt. *Dosion.*

F **PETROSELINUM** hortis omnibus frequentissimum est: * urinam citè & menstrua: contra

AB. stomachi & coli inflationes, & tormina prodest. Laterum, renum & vesicæ doloribus, in potu subveniunt. Admiscetur antidotis urinam cicutib. *Dioscorides.*

Petroselinum commendabatur allatū ex Macedonia, quod à nativo loco vocabatur Estreaticū, & sub hac appellatione ad omnia loca deferebatur, quanquam ex Epiro, in quo copiosissimè crescit, in Macedonia apportaretur, & inde tanquā Macedonicum & Estreaticum omnibus distribueretur: nam cum exiguus locus esset in Macedonia, ubi colebatur, non potuit sufficere omnibus aliis regionib. Et si autem vero Estreatico careamus, nihilo tamē deterioiorem fore Theriacam existimabimus, si alio usi fuerimus: nam, ut Galenus cap. 14. lib. 1. de Antidotis tradit, quanquam ad venena, & serpentum morsus Estreaticum sit efficacius, alterum tamen ad alios morbos nō minus est utile, ad ventriculi debilitatē, hydropem, tormina ventris, colicos dolores & similes alios, quos secundario quoque Theriaca promittit curare. Cum insuper Estreaticum tam amarum & acre sit, ut etiam alia omnia simplicia medicamenta Theriacæ superet, atque eam ob rem compositionem reddat nimis amaram, & gustui ingrata: potissimum si semen ejus (quod quidem in usu est) recens, & non sicum imponatur: nam tametsi frondes & radices eandem habeant facultatem, sunt tamen nimis debiles. At quidnam verum sit Petroselinum, hucusque apud peritos simplicium fuit incertum. Veruntamē ante paucos annos in multis hortis cole-re ceperunt quandam plantā, quæ multorum iudicio verum Petroselinū repræsentat, & Neapoli copiosè floret in horto, quē excoluit multis & variis simplicibus refertum in monasterio S. Severini Vincētius Lucēus, & in sicilib. quoque Ferdinādo Imperatori provenit, seminaque acceperat à Marco Emario pharmacopœo Veneto: reperitur nunc etiā Patavii, Veronæ, Romæ, Venetiis & in aliis locis. Et certè si consideremus diligētè omnes ejus partes, nihil dubitationis nobis relinquitur, nisi quod semen ejus non adeo sit acre atque amarū, quemadmodum Dioscorides vult, & Galenus quoque in commemorato loco scribit esse amarissimum & acerrimum: quod etsi ipse de Estreatico dixit, tamen & alia quoque, quanquam non tam validè, acra & amara esse debent. Cumque hoc semen (quod jam pro vero habetur) ideo fortasse minus acris saporis sit, quod alia cultura ratio adhibita fuerit, nō audeo tamen me opponere sententiæ tot doctorum virorum, atque id eō unā cum illis suadeo pharmacopœis, ut inter cetera ad Theriacam accipiant. Non præmittam etiam in medium asserere quandam meam opinionem, quam ante multos annos de Petroselino concepi: nam non existimavi eos errare qui pro Petroselino vulgarem acciperent saxifragā, habentem omnes eas notas, quas Dioscorides, & Galenus Petroselino attribuunt: Nā folia sunt Petroselino similia, & nascitur in petris, unde &

A nomen obtinuit: semen quoque convenit cum semine Ammi veri, atque insuper est amarissimū, acre & odoratum. Quanquam omnes plantas quas ego viderim montanis locis abbas Neapolim, deprehenderim in hisce duobus saporibus fuisse validiores, quo ad radices, quæ semina: tametsi in Macedonia contrariū accidat, cuius rei causa est, quod ibi nunquā planè perfectum ejus semen viderim, sed ut plurimū cariosum. Unde ejus imperfectio apparet, & fortasse in nostris regionibus ad summā perfectionem perveniri nequit, ideoque cum semen hoc tam efficace non reperitur, ejus loco collocari poterūt illius radices que secundum Galenum ejusdem sunt facultatis: quamvis semen ipsum si haberi posset, propter rationē in regulis substitutionis enumeratis esset melius. Accedit præter hæc notat & hoc, quod hodie saxifraga in doloribus colicis exhibetur, itemque ad provocandā urinā, & calculum frangendum, admodum feliciter, quemadmodum olim Petroselinum præbebatur. Quod si aliquis exquisitiū hæc discutere & non pro vero Petroselino accipere vellet, saltem pro illo substituere posset, quoniam ex sapore conjicitur in 3. gradu esse calidū & sicum. Unde quoque in aliam deveni conjecturam, saxifragam nimirum eā quam vulgè propter odorem Hircinam vocamus, esse Dioscoridis Oreoselinum: semper enim provenit in montibus & ipsa quoque inter saxa: in quibus ait Dioscorides hoc crescere: quare nonnulli statuerunt esse Petroselinum, quod tamen Diosc. reprehendit. Hæc saxifraga semē profert ita simile Ammi semini, ut vix inter se discernantur, & nisi loco boni odoris Hircum oleret, posset hoc Petroselinum, & illud Oreoselinū appellari. Quod si hoc regioni in qua nascitur imputaretur (quod tamen ego non affirmavero) hæc opinio eō melius consistet, quamvis magis ad alteram inclinem. Hæc Saxifraga hircina folia habet Apii, acris est & amara, & mirabilis in frangendo calculo & provocanda urina, quemadmodū multorum recentium experientia id testatur. Nonnulla collegia celeberrimorum civitatum pro Petroselino substituerunt Petroselinū vulgare, quemadmodum aliquando Bononiz factū est, & nō fallor collegiū Patavinum ejusdem fuit opinionis. Sed hic modus substituendi videtur in disputatione cadere. Nam sicuti Scapio sentit ex sententia Asclepiadum, & Apium calidum & sicū est in secundo gradu, & Petroselinum Galeni in tertio. At non convenit substituere medicamenta, quæ in primis qualitatibus non sint ejusdem gradus.

PTARMICA exiguus frutex est, furculos habens parvos, multos & rotundos, abrotano nō dissimiles: & circa eos folia olivæ, longa, multa & in cacumine capitulum, uti anthemidis, parvum, rotundum: * quod suo acri odore sternutamentum excitat: unde nomen accepit. Nascitur in montibus & petrosis. Folia cum floribus illita sugillationes capiunt. Flores sternutamentum efficacissimè movent. *Dioscorides.*

PULX-

PULEGIUM (German. *Poley*, Gall. *Des Pouliot*, Hisp. *Poleo*, Ital. *Pulegio*) herba est vulgaris notitiae. Nascitur in locis cultis & aquosis. Colligitur mense Junii, Julii & Augusti, dum floret. Siccatur in umbra. Conservatur per annum. * Extenuat, calfacit, decoquit: potum menstrua, secundas ac partus ejicit. Pulmonis vitia ex melle & aloë potum extrahit, & convulsis auxiliatur. nauscas, stomachique erosiones ex posca permulcet, atrambilem per alvum exigit. Bibitur in vino utilissimè contra serpentium mortus: defetos animo recreat, cum aceto naribus obiectum: gingivas arfacti cinere corroborat. Illum cum polenta inflammationes omnes sedat, podagris per se subvenit, impositum usque dum rubescat locus: cum cerato varos extinguit: lienosis cum sale utiliter illinitur. Decodum ejus ablutas pruriginis mitigat: conversas vulvas corrigit: contra inflationes, duritiasque vulvae in defensiones convenienter adjicitur. *Dioscorides*.

RUTA (German. *Rauten*, Gall. *De la Rue*, Itam *saiva*, quam sylvestris, vulgaris est notitiae. Nascitur passim in hortis. Amat solum siccum & apricum. Floret aestate. Colligitur autumno. Siccatur in umbra, & conservatur per annum. * Utraque urit, calfacit, exulcerat, urinam ciet, menstrua pellit, alvum sistit potu, ciboque. Lethalium medicamentorum antidotum est, si semen ex vino, acetabuli mensura ebibatur. Folia per se praesumpta, aut cum nucibus juglandibus, ardisque ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: contra serpentes simili modo sumere convenit. Genituram cibo, potuque extinguit: cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris, laterumque dolores, difficultatem spirandi, tussis, pulmonis inflammationem, coxendicum, articulorumque cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes, pota, ut antè dictum est. Item ad inflationes coli, vulvae, restique intestini cum oleo decocta & infusa. Praeminas vulvae strangulari liberat, si à generali se detenus cum melle subjiciatur. Fervescata ex oleo, & pota, ventris tuncas excutit: articulariis doloribus ex melle, aqua inter cutem cum ficis illinitur: eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias partes, & oblita. Cruda conditaque cibo, vitius aciem exorat: dolores oculorum illita eum polenta lenit: doloribus capitis cum rosaceo & aceto illis auxiliatur: profluentem naribus sanguinem sistit mita, & indita. Testium inflammationibus eum laureis follis imposita, & eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodest. Cum pipere autem, vino & nitro affricata albe vitiligini medetur: eum eisdem illita formicat ones tollit & verrucas, quae thymi florem repraesentant. Contra impetiginis cum alumine & melle antissimè imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Idem oculis, qui hebetudinem sentere, cum feniculi sacco ac melle inunctus, opitulatur. Ignem sacrum, ulcera quae serpunt,

A aut in capite manant, cum aceto, rosaceo, & cerussa illitus perfanat, mansa alliorum, ceparumque acrimoniam domat. Sylvestris si copiosius estur, interficit. Dum florem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione, oportet itaque eam unctis antea manibus & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pulvis inspersum, feles arcere. Adjiciunt eam, quae in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montosus autem is locus, viperis scater. Semen ejus potum contra intestina vitia efficax est. In antidota commode additur. Contra incontinentiam urinae rostum semen septenis diebus potui datur. Radix hujus montanum moly vocatur. Sylvestris ruta sativae similis est. Prodest comitialibus, & coxendicum doloribus: menstrua movet, partus enecat. Acrior est viribus, quam horrens, & validior. Sylvestris, utpotè noxia, cibis abdicatur. *Dioscorides*.

SABINA (German. *Eebenbaum*, Gall. *Savinter*, Ital. *Savina*, Hisp. *Sabina yerua*) duorum generum est. Una foliis cupresso similis, spinis horridior, graviter olens, acris, & fervens. arbor est coacta brevioris, quae sese magis in latitudinem fundit. hujus foliis nonnulli pro suffitu utuntur. Altera tamarici folio similis est. Nascitur passim in hortis. Colligitur autumno: Conservatur autem per annum. * Utriusque folia nomas sistunt, collectiones illitu mitigant: quin & cum melle illita nigricias, sordesque repurgant, & carbunculos rumpunt: cum vino pota sanguinem per urinam eliciunt: partus appositae extrahunt, & suffitu idem praestant. Unguentis calfacientibus immiscentur, & privatim gleucino. *Dioscorides*.

SERPILLUM (Germ. *Quendel*, Gall. *Du Sarpoulet*) duorum generum est. Hortense odore sampluchum imitatur, atque in coronas addi solet, cui à serpendo nomen inditum est: quoniam si qua ejus particula terram attingat, inibi radices demittit. Folia & ramulos origani habet, sed candidiores, in maceris multo procerius assurgit. Nascitur passim in hortis, locis apricis. Colligitur mense Junii & Julii. Siccatur in umbra, & conservatur per annum. Sylvestre, Zygis appellatum, non serpit, sed in altitudinem incresecit, ramulos edens tenues, furculos, foliis refertos longioribus, quam ruta, & durioribus, angustis. Flores jucunde olent, gustanti acres. Radicis nullus usus. Nascitur in petris, tota aestate floret: sativo efficacius, atque magis exaltaciens, & ad medendum aptius. * Menses trahit, & urinam potu ciet: torminibus, ruptis, vullis, & jecinoris inflammationibus auxiliatur: & adversus serpentes potu, illituque prodest. Capitis dolores mulcet coctum, adjecto rosaceo, & madefactum in aceto: maxime verò phreneticis & lethargicis convenit. Cruentos vomitus sedat succus, diachmis quatuor ex aceto potus. *Dioscorides*.

SISYMBRIUM (alii serpyllum sylvestre vocant) German. *Wider Quendel*, Gall. *Cresson*, Ital.

Balsamita, menthæ hortensis similitudine, odoratius, latiore folio. Inscitur coronis. Nascitur in solo incolto. Colligitur mense Junii vel Julii. Conservatur per annum. * Calfaciendi vim habet contra stillicidia urinae, calculosque, semen ex vino bibitur: tormina & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti, aut temporibus illinantur: item contra vesparum, apumque ictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum silymbrii generis, aliqui cardaminam, alii Sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eisdem in locis, quibus Sion provenit: quæ ideo nonnullis Cardamina nominatur, quod gustu cardamû, id est, nasturtium, repræsenter. Folia primum rotunda prodeunt, adulta cruce modo finduntur. Id excalcificat, urinas movet, crudum estur. Purgat lentiginis, cutisq; vitia in facie, noctibus impositum, matutinisq; detrahitur. *Dioscorides.*

THYMUM (Germ. *Thym* & *Nymischer Quendel*, Gall. *du Thym*, ou *Thim*, Ital. *Thimo*, Hispan. *Tomillo yerna*.) ab omnibus cognoscitur, furculosus fruticulus exilibus foliis, multis & angustis circumdatus: capitulis in cacumine flore purpurascente refertis. Gracili solo & petroso provenit. Colligitur mense Junii. Conservatur per annum. * Vinum habet hanc, ut cum sale & aceto potum, pituitam per alvum detrahat. Decocti jus prodest orthopnoicis & anhelatoribus: tinea ventris exigit: menses, partus, & secundas pellit: urinas ciet. Cum melle in eclegmate faciles facit excreationes: recentes tumores discutit, cum aceto illitum: concretum sanguinem dissolvit: verrucas thymi colorem reddentes pensilesque tollit. Ischiadicis cum vino, & polenta impositum subvenit: hebetibus oculis in cibo prodest. Perquam utile pro condimento, duntaxat ad usus eorum qui rectè valent. *Dioscorides.*

TRIFOLIUM, (quod German. *Klee*, Ital. *Trifoglio*, Gall. *Treffl*, Hispan. *Trebol*.) Græci *Oxytriphylon*, aut *Alphation* appellant, quod bitumen redoleat, multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius longas: folia magna, acuminata, terna singulis germinationibus exeuntia, quibus recenter enatis rutæ odorine est: ubi autem adoleverunt, bitumen olent: florem edunt purpureum, semen latum, hirsutum, ex altera extremitate exentum corniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Copiosè nascitur circa Elbam & Petram sanctam Hætruriæ. Hujus usus esse debet, non trifolii prætensis, quod à vero trifolio maxime differt à Græcis descripto. * Semen & folia in aqua pota pleuriticis, urinae difficultati, comitialibus & iis qui aquæ inter cutem principia sentiunt, foeminis quoque vulvæ vitis opportunis auxiliantur: menses ciant terna drachmæ à semine dati debent, è foliis vero quaternæ. Contra serpentium ictus trita folia, & ex aceto multo pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui totius fruticis, radice, foliorumq; decoctum fori dolores eorum finire, quos serpentes percussent, qua autem aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiam alius sorbeat, qui ulcus habuerit, perinde

afficitur, ut à serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina, in tertianis, cum vino potui dederit: & in quartanis quartana, ut quæ febrium circuitus discerent. Radix anidotis inseritur. *Dioscor. & Medici Florentini.*

VERBENACA (Germ. *Eisentraut*, Gall. *Vernaine*, Ital. *Herbena*, Hispan. *La gramia yerua*.) Græcis *Peristereon*, dodrantis altitudine, & interdum amplius adolefcit. Folia è caule prodeunt incisa, & subalbida ea singulari ramo, radiceque sola, constare sæpius invenitur. Nascitur in aquis. * Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vulvarum dolores finire putantur: ingnem sacrum illita, ex aceto reptimunt: putida ulcera cohibent: vulnera glutinant, veteraque ex melle ad cicatricem perducunt. *Dioscorides.*

URTICA (Germ. *Nessel*, Gall. *Ortie*, Ital. *Ortica*, Hisp. *Hortiga*.) adeò vulgaris est notitiæ, ut non modo interdiu, sed etiam noctu in tenebris solotactu ab omnibus facillimè cognoscatur. Ejus genera duo. Altera sylvestrior, alperior: latioribus, nigrioribusq; foliis: semine lini, sed minore. Altera non æquè aspera, minuto semine. Passim in dumetis ac sepibus gignuntur. Semen melle colligi oportet. * Folia utriusque illita, canis moribus, addito sale, medentur: gangrenas, carcinomata, sordida ulcera, & quæ cacothæ vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppuracionesq; sanant: lienosis cum cerato imponuntur: faciunt ad profluvia narium cum succo trita, & naribus indita: menses ciant, eadem detrita cum myrrha & imposita: proci dentes vulvas recentia contactu resiliere cogunt. Semè potum ex passo Venerem stimulat & vulvæ ora patefacit: cum melle desint orthopnoicis, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem expurgat, ero dentibus medicamentis admiscetur. Cocta cum conchis folia alvum emolliunt, urinas movent, inflationes discutiant: decocta cum pitana vitia pectoris extrahunt: mulierum menses evocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem uvam gargatizatus succus reprimit. *Dioscorides.*

De foliis calidis in quarto.

ALLIUM quoddam sativum atq; hortense habetur, (Germ. *Knebiawich*, Gall. *Ail*, ou *Aux*, Ital. *Aglio*, Hispan. *Ajo*.) quod in Ægypto, singulari ut porrum capite constat, dulce, in purpureum vergens, parvum: reliqua verò magna & candida, & pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id est, spiras, Græci nominant. Aliud est sylvestre, quod ophiocorodon, id est, anguinum, vocant. Germ. *Wilder knoblauch*. * Vis allii acris est, excalcificat, mordet, excernit, alvum turgat, inflationes facit, stomachum exiccat, siem gignit, flatum permovet, summam corporis cutem exulcerat, aciem oculorum esu hebetat. Eosdem effectus præbet anguinum, quod & elaphocorodon dicitur: latus ventris tinea in cibo sumptum abigit, urinas detrahit contra viperarum ictus, & priapum hæmorrhoi prodest, ita

ut non

ut non aliud magis, si cum vino jugiter assumatur, aut tritum in eodem cibatur: contra rabioforum morsus, & illitum, & cibo valet. Magnæ & alio utilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat: veterem tussim crudum coctum, ve lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos & leades enecat: cremati cinis illitus sugillationibus cum melle & alopecii cum nardino unguine medetur: eruptiones papularum cum oleo & sale sanat: vitilignes, lichenas, lentigines, ulcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure & teda decoctum, dentium dolorem levat, si in ore continetur: contra venenatos muris aranci morsus, cum ficulis frondibus, & cumino illinitur. Ferye facta comæ jus, foeminarum defestionibus adhibetur, menses & secundos partus extrahit. Alilium ejusdem gratia sufficitur. Factum ex eo, & nigra oliva intritum, quod mytoton vocant, esu cit utinam, ora venarum patet facit, hydropicis utile. *Dioscorides.*

LEPIDIUM (Germ. Pfeffertraut / Gauschtum / Witdeterf. Gall. Passirage sauage.) vulgò notum est, muria cum lacte servatur. * Vis foliorum acris & exulcerans. quapropter ischia dicis trita, presentissimum est auxilium, si cum helenii radice, quarta parte horæ illinatur: lientosis simili modo prodest: lepras eximit. Radix appenda collo, dolore dentium liberare existimatur. Nascentur passim in hortis. Verno tempore apparet. *Dioscorides.*

NASTURTIUM SATIVUM (Germ. Gartenfres. Gall. Chresson alenoys, o. nastours. Ital. Agresto. Hispan. Nasturcio, malpica) hortis familiaris, & frequens herba est, tenuis: foliis parvis, laciniatis: caule tenui, sesquipedali: flore albo: semine in tubum nigricante, folliculis rotundis ac pressis contento, thlaspi modo. Floret æstate, Junio potissimum mense. Sequenti tempore semine prægnans est. * Omnium semen est acre: excalfacit, stomacho adversatur, alvum turbat, tinea excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menses cit, Venerem stimulat, sinapis & erucæ simile intelligitur: lepras & impetiginas abstergit. Illitum cum melle lienem extenuat, favos expurgat: pulmonum vitia extrahit, sorbitionibus incoctum: serpentum venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat: capillorum defluvia cohibet: carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commode ex acetò illinitur: tumores, collectionesque descussit: emittit furunculos illitum cum manna. Herba ad omnia idem efficitur, licet minor. *Dioscorides.*

PORRUM CAPITATUM (German. Lauch. Gall. Pourreau. Ital. Porro. Hispan. Puerro.) inflationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, urinam cit, alvo accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed lædit exulceratam vesicam, renesque, cum pituita verò coctum, esu peccoris vitia extrahit. Coma ejus in aqua maris, & acetò cocta, in de-

A festionibus ad præclusiones vulvæ, & duritias, utilis habetur. Porrum bis a qua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multò minus inflat. Semen aerius est, & quandam astringentiam vim habet, quare succus cum aceto, addito thure, aut manna, sanguinis profluvia sistit, maximè si naribus erumpat. Venerem stimulat: contra omnia thoracis vitia, tabemque, pro delinctu efficax est: arteriam esu purgat: sed si assidue estur, visus obscuritatem inducit: stomacho adversatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte, aut rosâ coctum, utiliter aurium doloribus & sonitui instillatur. Varos tollunt folia illita cum rhoë, qua ad obsonia utuntur: epiphytidi medentur: crustas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis rejectiones cohibent, seminis drachmæ binæ, cum æquali baccharum myrthi pondere potæ. Læto solo gaudet, odit rigua. *Dioscorides.*

STRUTHIUM (Ger. Scoffentraut. Gall. L'herbe à saulon. Ital. Herba da sintori. Hisp. Yerva sabonera.) Latinis radícula seu lanaria herba, vulgò notata qua purgandis lanis utuntur, qui eas eluunt. * Hujus radix est acris, urinam cit: prodest tussi, jecinorosis, orthopnœæ ex melle sumpta, cochlearis mensura: alvum solvit. Eadem cum panace & capparis radice, calculos frangit, & cum urina exturbat: duritiem lienis absumit: menses imposta trahit: partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & acetò illita, lepras tollit: tubercula discutit, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularibus collyriis, claritatis causa. Siernuramenta movet: per os purgat, trita cum melle, & naribus infusa. Nascentur in saxosis & asperis locis. Nunc in hortis quibusdam plantatur. Floret æstate, Junio maximè mense. *Dioscorides.*

TRAPSIUM nomen ideo accepit, quòd in Thapso ejusdem nominis insula, primum inventa sit. Tota vero natura ferulae similis est: graciliore caule foliis feniculi: umbella anethi in cacumine, à singulis furculis erumpente: flore luteo: semen quale ferulae, latiusculum, sed aliquantò minus: radix fortis nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita. * Tam cortex radicis, quam succus purgandi vim habent, & lacteus succus in aqua multa potus: nam utrinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus seminis anethi drachmis: succi terni oboli: lactis obolus unus: quod eo amplius assumitur, periculotum est. Hujusmodi purgatio convenit suspiriosis, & diuturnis laterum doloribus, rejectionibusque: datur in cibis, aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix, quam succus omnium maximè, quæ pares cum eis vires adeptæ sunt, vim habent extractoriam ex alto, ubi ex imo aliquid evocandum est, aut meatuum laxitas aliò transferenda est: unde succus illitione, aut radix recens affricu alopecia expleat. Radix, succusque cum æquis cera, thurisque portionibus, sugillata, livoresque tollunt: sed

non plus binis horis dimittantur, locus deinde aqua manū calida foveatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus succus: lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulo- rumque valetudinibus utiliter illinitur. Valera ad integendam colic glandem iis, qui natura, non circumcissione curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, præputii jacturam relacit. *Dioscorides.*

De foliis frigidū in primo.

ATRIPLEX (Germ. Witten. Gall. *Des Arrocher,* ou *des bonnes Dames.* Ital. *Arnola trapeze,* *veppe.* Hispan. *Las Arnielles yerua.*) cognitum olus est. Duo ejus genera, sylvestre & sativum. Sativum passim in hortis gignitur. Floret mense Junio & Julio. Coctum editur, ut olus: * alvum molli- rat. Panos discutit, sive crudum, sive coctum illina- tur. Semen cum aqua mulsa potū, regium mor- bum sanat. *Dioscor.*

FUMUS TERRÆ, seu **FUMARIA** (German. *Erdranch* / *Daubentropff.* Gall. *Fumeterre,* ou *pied de Geline.*) fruticosa herbula est, præterea conan- dro similis: foliis candidioribus, undique nume- rosis, cineracei coloris: flore purpureo. Nasci- tur passim in hortis & campestribus. Colligitur in Vere & autumnō. Conservatur per annum. * Hujus succus acris est: claritatem facit oculis, delacrymationemque, unde nomen traxit. Illi- tus cum gummi eyulfas palpebras renasci pro- hibet. Communducata herba, biliosam trahit urinam. *Dioscorides.*

Ex generibus rumicis **OXYLAPATHUM** vocat, German. *Grindwurz* / *Streichwurz* / *Wengelwurz* / *Witdampfer.* Gall. *De la Parelle,* ou *de la Patience.* quod in acutum tendit, duo habens extrema, in palustribus nascens. Alius est sativus, illi dissimi- lis. Tertium genus sylvestre, parvum, plantagini proximum, humile & molle, Ger. *Guter Heinrich.* Quartum est, quod alii oxalida: alii anaxyrida, aut lapathon vocant. German. *Saur ampffer.* Folia ejus sylvestri ac exiguo rumici similia: caule non magno: semine subacuto, rubente, a- cri, in caule, & agnatis appendicibus emicante. * Omnium decocto olere alvus emollitur. Cru- di illitu, melicerides, rosaceo aut croco adjecto, discutuntur. Sylvestris & oxylapathi, & ejus quam oxalida nominant, semen ex aqua aut vi- no utiliter bibitur contra dysenterias, & cœlia- corum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil mole- lesti ex ictu patitur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos un- gues persanant: sed antea locus aceto & nitro in sole perfricandus est. Pruritus corporis, decoctū earum sedat si foveatur, aut in foliis balnearum confricetur. Coctæ in vino, & instillatæ, aurium dentiumque dolorem mulcent: strumas paroti- dasque discutunt: lienem cum aceto extenuant. Aliqui amolliendis strumis radicem gestamine utuntur, eas collo appendentes. Tritæ, & admo-

tae fœminarum profluvia sistunt: cum vino au- tem potæ, regio morbo medentur: calculos ves- sicæ comminuunt, menses cient, scorpionū icti- bus auxiliantur. Hippolapathon olus est ma- gnū, in paludibus nascens. Easdem habet vires, quas supradicta rumicis genera. *Dioscor.*

MALVA (German. *Pappeln.* Gall. *Malue.* Ital. *Herba malua.* Hispan. *La malua.*) vulgaris notitia est: ejus genera duo, sylvestris & sativa: Sativa nascitur passim in hortis. Sylvestris autem locis

B incultis, pinguibus potissimum & humidis. Col- ligitur Vere & autumnō. Conservatur per an- num. Malva sativa esui longè aptior est sylvestri. * Stomacho adversatur: alvum juvat, sed multo magis caules: interaneis, & vesicæ utilis. Cruda folia cum salis exiguo manducata, ægilopas ex melle sanant: verum cum cicatricem trahere cœperint, ea demum citra salem utendum est. Contra aculeatos apum vesparumque ictus, illi- ta efficax est: ea dem crudam cum oleo trita perun-

C ti non feriuntur: ulcera manantia in capite, fur- furesque cum urina sanat. Sacris ignibus, & am- bustis decocta folia, tritaque utilissimè ex oleo imponuntur. Ejus decoctum vulvas infectione molli: prodest erosionibus vesicæ, & intestino- rum, vulvæ, sedisq. clystere infusum. Jus decoctæ cum radice sua, contra omnia venena auxiliatur, si continuo à bibentibus revomat. Contra pha- langiorum morsus remedio est: lac evocat. Se- men in vino potum, addito loti sylvestris semi- ne, vesicæ cruciatus lenit. *Dioscor.*

MYRTUS (Germanicè *Myrtbaum.* Gall. *Un arbre appellé Myrte.* Ital. *Myrto.* Hispanicè *Ar- raian morisco que se labra.*) arbor frequens in Ita- lia nascitur. Cujus duo genera: sativum, quod in candidum & nigrum dividitur: & sylvestre, quo universa terè Pyrrheni litora virelucunt ac redolent. Sativæ in arboris faciliè adolefcunt, ramis flexilibus ac lentis: rubro cortice: foliis longiusculis, perpetuoque virentibus, puniceæ æmulis: quanquam in nigris nigriora, in candi- dis candidiora spectantur. Flores omnibus insi- dent candidi, odorati: ideoque a qua ex eis con- fecta odoris suavitate unguentariis plurimum expetitur. Sativarum utrunque genus baccas fert oblongas, agrestes oleas quadantenus re- ferentes, multo sanè sylvestribus majores. Inter sylvestres alba quoque, & nigra reperitur, quem- admōdum & inter urbanas. Myrti montes non amant, quin & frigidis odere tractus: tamen cum in mediterraneis, nempe in hortis, virida- riis, vinetis & campis maximè proveniunt, tum in maritimis præcipuè, atque amœnis stagnorum & lacuum ripis à natura nullo studio editæ, mi- rificè proficiunt, vitamque lætam agunt. Myr- tus sativa nigra utilis est Medicinæ, quam can- dida, & in hoc genere multo magis montana: semen tamen imbecillius parit. * Vis & myr- ti, & seminis, astringit. Semen viride aut ari- dum in cibo datur sanguinem excreantibus, & vesicæ erosionibus. Succus virentibus bacchis expressus, eosdem effectus exhibet: stomacho utilis,

utilis, urinam cit, prodest contra phalangium mor-
sum, & scorpionis ictus, inmero. Seminis de-
coctum capillum tingit, Ius decocti in vino ul-
cera in extremis membris nata sanat: oculorum
inflammationes illitum cum polline polentæ
lenit: contra ægilopas illinitur: crapulam atque
præsumptum vinum, quod fervere facti aliquan-
tùm ejus semine exprimat: alias enim acorem
contraheret. Præstat idem seminis effectus: uti-
le proclivitate vulvarum in deflectionibus, sedis
vitis, & seminis fluxione vulvæ laborantibus:
purgat furfures, ulcera capitis manantia, atque
eruptiones papularum: fluentes capillos conti-
net. Additur quoque in medicamenta, quas li-
paras vocant, uti oleum, quod ex foliis ejus fa-
ctum est. Decoctum foliorum ad deflectiones
balneorum convenit, & contra laxatos artus, &
malè solidescentes: eo fracta ferruminationi re-
pugnancia utilissimè foventur: vitiliginè emen-
dat, purulentis auribus infunditur, & capillos
denigrat. Succus eorum eadem efficit. Tria fo-
lia, & ex aqua illita humidis ulceribus, & parti-
bus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq;
profunt: & admisto omphacino oleo, aut exi-
guo rosaceo cum vino, ad ulcera serpentia, i-
gnem factum, testium inflammationes, epiny-
ctidas, & condylomata. Arencium foliorum fa-
rina utiliter inspergitur paronychiis, pterygiis, &
contra alarum, feminumq; perfusiones: cardia-
corum sudores cohibet. Folia cruda, seu crema-
ta cum cerato, ambustis, paronychiis, pterygiisq;
medentur. Exprimitur foliis succus, ad tulo ve-
tere vino, aut aqua cœlesti, cujus recentis usus
est: nam exiccatus planè cariem sentit, & vires a-
mittit. Myrtidanum dicitur, ad natum inæqua-
bile, verrucosum, intumescensque, & concolor:
quod perinde quasi manu, myrti caudicem am-
plectitur, coactumq; in pastillos sicatur in um-
bra: multò efficacius & folio, & semine, cerato,
pessis, inflectionibus, cataplasmatibus admistum.
ubi adstringendum aliquid est. *Dioscorides, &*
Matthiolus.

PARIETARIA (German. Tagvnd nacht; Sant
Peters trant / oder Glästrant. Gall. *Parietaire*. Ital.
Parietaria. Hispan. *Albaracha de rio*, & *yerva de*
vidrio. Græcis *Helxine* dicitur) nascitur in pa-
rietinis, sepibus & maceris. Julio mense floret.
Folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi sub-
rubentes, & circa eos veluti semina aspera, ad-
hærentia vestibus. * Folia refrigerandi, spissan-
di que naturam habent: qua ex causa sanant illi-
tu sacros ignes, adulta condylomata, panos in-
cipientes, tumores, inflammationesque. Suc-
cus ejus cum cerussa ignibus sacris, & uiceribus
quæ serpunt, commodè illinitur: imponitur que
podagris cum hircino adipe, aut cerato cypri-
no: veterem tussim emendat, instar cyathi hau-
stus, tonsillis inflammationem sentientibus uti-
liter & gargarizatur, & obliuitur aurium
dolorum cum rosaceo instillatus
levat. *Dioscorides.*

De foliis frigidis in secundo.

BLITUM (Germ. *Water*. Gall. *De la Blete*. Ital.
Liedoni, *Bisso*, Hispan. *Beedor*.) duorum est gene-
rum, rubrum & album. Utrunq; notum, in hor-
tus & campis nascens. Floret æstate, & autumno,
semineq; prægnans est. Rubro caulis & folia a-
deò rubelcunt, ut coccineo colore infecta videan-
tur, etsi tēporis tractu tandē purpurecant. Folia
amaranthum referunt, sicut etiam caulis. Quia
& radix sanguineo succo madet. Album pro-
venit iisdem foliis, latioribus tamen, & colore sub-
albidis. Flores & semen racematim coherentes,
tenuibus insident ramusculis, ex alarum cavis
prodeuntibus panicularum effigie, sylvestris
panici modo. * Oculi est esculentum, humidæ
frigidæque temperaturæ, in secundo maximè
excessu. *Matthiolus.*

CHONDRIELLA sylvestris cichonii species ni-
mirum est: gracilioribus tamen foliis, caule, flo-
ribus, ac semine. Nascitur in locis cultis, sero-
bium aggeribus, & secus vias. In hujus ramulis,
gummi masticis simillimum, magnitudine fabæ
inveniri solet: * quod cum myrrha tritum, &
linteo appositum instar olivæ, foeminarum men-
ses trahit. Tusa cum radicibus herba, adjecto
melle dividitur in pastillos: qui nitro admitti vi-
tiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos
replicat. Quod item tenera radix efficit, si intin-
cta succo acus pilis admoveatur: contra viperas
in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino,
aut per se potus, alvū sistit. Aliud habetur chon-
drillæ genus, folium ferens oblongum, circum-
rosolum, humi sparsum: caulem succo madentem
laeteo: radice tenui, torunda, lævi, vegeta, flave-
scente, succosa: cujus & caulis, & folia, conco-
quendi vim habet. Succus incommodos palpe-
brarum pilos reflectit. *Dioscor. & Matthiolus.*

LACTUCA fativa (German. *Lattich*. Gall. *La*
Etue. Ital. *Lattuca*. Hispan. *Le buga*) omnium her-
barum vulgò notissima est: * cui natura refrige-
ratrix inst, stomacho grata: somnum conciliat,
alvum emollit, lac evocat: verum decocta ma-
gis alit. Stomachicis illotas esse prodest. Epi-
tum semen, assiduas libidinum imaginationes
in summo compefit, & Veneri refragatur. Ipsæ
verò frequentiores in cibo, claritati oculorum
officiunt: inflammationibus, & ignibus sacris
opitulantur. Muria condiuntur. Cum in caulem
exierunt, vim quandam nanciscuntur succo, aut
lacti sylvestris lactucæ similè. Sylvestris lactuca
fativæ similis est: sed longior caulis, & can didio-
ra folia, graciliora, & asperiora. Nascitur in cam-
pestribus. Amaro gustu est & viribus aliquan-
tum papaveri similis: unde lacteum ejus succum
aliqui meconio permiscuerunt. Aquam per al-
vum elicit, potus in aceto mulso succus ad duos
obolos, argemæ, caliginemque repurgat: contra
adustiones efficaciter illinitur, cum lacte mulie-
rum. In summa, somnum allicit, doloris levamē-
tum præstat, menses trahit: contra scorpionum
& phalangiorum ictus bibitur. Semen non ali-

per quam factiva, libidinū imaginationes in somno amolitur, ac Venerē arect. Succus ad eadem valet, sed viribus infirmior. Reponitur in fictili novo lac ejus, antea ut in aliis liquaminib moris est, insolatum. Florent lactuca Julio mense, atq; subinde semen proferunt. *Dioscorides.*

Sterbal.
INTYBUS dulium generum est: sylvestris, & hortenſis. Sylvestris quidem (Germ. Wegwarten dicta) duplex: altera picris, quæ & Cichorium vocatur: altera sativa latioribus foliis constat, stomacho quàm hortenſis utilior. Hortenſis verò (quæ Germanis Endiviam dicitur) duplex genus: una folio latiore prodit, lactucarum similima: altera angustiore est folio, & gustu amara. Utraq; colligitur mense Junio & Julio, quo tempore maxime floret. Conservatur autem per annum. * Refrigerat & astringit, stomacho utilissima: alvum sistit cocta, si cum aceto adsumatur. Sylvestres stomacho meliores: quandoquidem æstuantem ipsum, & quem imbecillitas vexet, ciboleniunt. Cardiacis per se, aut cum polenta, utiliter illinuntur: podagricis, & oculorum inflammationibus auxilio sunt. Herba cum radice illita, percussis à scorpione subvenit: igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerussa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem desiderant. *Dioscorides.*

Hyacinth.
HYACINTHUS (Germ. Blau Weſſen blümtin, Gallicè *Vne lacinthe, ou Faciet.* Ital. *Cipola canina.* Hispan. *Los Majos flores.*) folia habet bulbi: dorantalem caulem, lævem, minimo digito tenuiorem, herbacei coloris: comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incurvam: radicem quoq; bulbaceam. Nascitur in universum in campellibus inter segetes, & in sylvis provenit. Floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium. * Radix (ut creditur) pueris cum vino albo, illita, pubertatem coercet, & non patitur erumpere: sistit alvum pota, & urinam impellit: phalangiorum moribus auxiliatur. Semen astringentius est, theriacis expertum: regium morbum emendat, cum vino potum. *Dioscorides.*

OXALIS, seu **ACETOSA** (Germ. Saurampffer. Gall. *Oseille, Surelle.* Ital. *Acetoja.* Hispan. *Azudevilla, Romaza.*) duorum est generum: majus nimirum, & minus. Illi folia sunt hortenſi similia: huic verò sagittarum figura, mollia, lævia, quibusdam veluti capillamentis subrubentibus inspersa, succosa, foliisq; majoris acidiora. Semen utriusque idem præterquam quòd major majus, minori verò minus. Nascitur in horis & pratis. Æstate antequam prata demetantur, omniū copia haberi potest. *Martialis & alii.*

Spud.
PLANTAGO, Germ. *Wāgrich.* Gall. *Plantain.* Ital. *Plantagine.* Hispan. verò dicitur *La llanten.* Duo ejus genera. Minor, Germ. *Spizet wāgrich* folia habet angustiora, minora, molliora, læviora & tenuiora: cauliculo anguloſo, in terram inclinato: floribus pallidis: semine summis caulibus emicante. Altera major, German. *Breyter wāgrich* lævior, vitentiorque, lætis constans fo-

lis, oleracei generis: cujus caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subrubet, à medio ad vericem tenui semine circumdatus: radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitorum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepius, & locis humidis. Utraq; autem circa sepes, aggeres, prata, & lacunosa loca. Herba & flores in æstatis initio, Majo & Junio mensibus, semen verò Augusto carpitur mense. Multo utilior magna est. * Vim habent folia exicatoriam, con-

B stringentem. quare omnibus malignis ulceribus, & fluxioni opportunis, atq; elephanticis, sordidisque illita profunt: profluvia sanguinis ulcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos nomasq; cohibent: vetera ulcera, & inæqualia, cicatrice obducunt: chironia sanant, sinus conglutinant: moribus canis, ambustis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægilopiis, illita cum sale profunt. Coctum cum aceto & sale oculus dysentericis, coeliacisq; sumtum subvenit.

C Datur & in locum betæ cum lenticula coctum & ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatix nomen est: datur & herba decocta post aridas cupulas, sic ut media antecedit comitalibus, & spiritiosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris ulcera purgat: cum cimolia, aut cerusa igni sacro ne detur: fistulis infusus prodest: lippitudinibus & aurium doloribus. idem succus instillatur. additur quoq; in oculorum collyria: gingivis cruore suffusis, & sanguinis refectionibus potu confert: clystere dysentericis infunditur: contra tabem datur in potu: adversus strangulationes vulvæ, in vellere subjicitur, etiam si vulva fluxione laboreat. Semen ex vino potum alvi fluxiones, & sanguinis excretiones sistit. Decocta radix, & māducatu, & collutione, dentium dolores sedat: eadem cum foliis, ulceribus renum, & vesicæ in passio datur. Ferunt tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aqua modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis.

E Sunt qui radices gestamine, discutendis strumis utantur. *Dioscorides.*

POLYGONUM (German. *Wegdrift/Weggras.* Gall. *L'herbe sans Innocent.* Ital. *Corrigiola, Centonidia.* Hispan. *Cicú unndos, Correola.*) mas, ramos habet teneros, & exiles, copiosos, geniculis cinctos, qui per terram, ut gramen repunt: folia ru-tæ, sed molliora, longioraq;: semine sub omnibus foliis turgescente, unde marem appellari volunt: flos ei candidus aut puniceus. Nascitur in campis, ædificiorum atcis, & viis publicis. * Vis epoti succi est, spissare, ac refrigerare: prodest cruentæ excretioni, cholerae, alvi fluxionibus, & urinæ stillicidio: nam urinam apertè ciet. cum vino potus, contra serpentium morsus auxiliatur: datur in febribus per horam ante invasiones. forminarum profluvia imposita sistit. Idem succus aurium doloribus iisdemque purulentis instillatur. Facit eximie ad genitalium ulcera, cum vino, adjecto melle decoctus. Stomachi fervori, sanguinis refectionibus, ulceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumori-

bus, &

bus, & recentibus vulneribus folia illinantur. Sanguinaria femina fruticat uno caule, arundini teneræ simili, densis geniculis, & in fetubarum modo factis: articulos in orbem cingunt apices, foliolis similes: radice nullus usus. Nascitur in riguis. Huic quoque spissandis, refrigerandi que natura ad eadem valens, sed inefficacior. *Dioscorides.*

PSYLLION (German. *Psyllentron*. Gall. *Herbe à Puce* nominatur) foliis est coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus: sarmentosa, sænimodo in totum herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribusve convolutis in cacumine capitulis: in his semine duro, nigro, pulicum simili, unde & nomen in arvis & incultis nascitur. Nusquam tamen, quod sciam, in Germania, nisi satum provenit. Flores tota ferè æstate ex capitulis ejus, quæ spicæ formam obtinent, erumpentes dependent. Semen verò Autumno profert. * Vis ei ad refrigerandum, inspissandū, & molliedum conveniens: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, luxatis illitum auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cum rosaceo, aqua, aut aceto: enterocelis infantium, & prominenti umbilico, illitum ex aceto medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madafactum, ubi convenit aqua, illinitur: siquidem vehementer refrigerat, & in ferventem aquam dejectum calorem reprimat. Contra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non sine in ea pulices gigni. Cum adipetum sordida ulcera, & quæ cacœthe vocantur expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluxione laborantibus, ex melle prodest. *Dioscorides.*

Rhus, quæ obsoniis aspergitur, ab aliquibus *Erythros*, à Gallis *Phormia* appellata, semen est cotiarum fructus, sic vocati, quoniam coriorum infectores eorum utitur ad inspissandas pelles. Arbusecula est in petris nascens binum ferè cubitorum altitudine: foliis oblongis, subrubentibus, in ambitu serratis, ilicis modo: acino uvarum gracilium, denso, magnitudine terebinthi quadantenus lato: cujus corticosa tunica perquam utilis est. Nascitur in Syria, Ægypto, & Italia. * Folia vim habent astringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat: dysentericis infunditur, & in potus eorum, infensusque adjicitur: instillatur auribus purulentis, gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis foliis, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, ut lycium, conveniens. Semen eisdem effectus exhibet: cæliacorum, dysentericorumque obsoniis inspergitur: fracta, desquamata, lividaque illitum ex aqua, ab inflammatione vindicat: linguæ asperitates cum melle abstergit: cædida foeminatum profluvia sistit: hæmorrhoidas sanat, cum quærno carbone intrito admotum. Aqua, in qua semen maduit, decocta cogitur, coitque efficacior quodammodo ipso semine. Gummi

deret quod dentium cavis imprimitur ad dolores finiendos. *Dioscorides.*

SOLANUM quatuor generum est: hortense, halicacabum, somniferum & furiosum. Hortense solanum (Germ. *Nachtschatt*. Hisp. Gall. & Ital. *Morella*, officinis Solatrum.) frutex est cibus idoneus, exilis, pusillus, multis concavus alis: folio nigro, majore quàm oeymi, & latiore: fructu rotundo, viridi, qui post maturitatem nigricat, aut fulvescit, herba innocentis gustus. Nascitur in hortis, secus vias, agrorum margines, sepimentata, veteres parietes, ruinas: & in asperis locis. Æstate, & in multum quandoque Autumnum floret: & tunc quidem fructus maturi. * Natura eî refrigerandi: quare folia ulceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, convenienter cum polline potentæ illinantur, ægilopia, capitisque, dolores, trita & imposita per se sanant: æstuantî stomacho auxiliatur: parotidas eû sale detrita illitu discutunt. Valet succus ejus adversus ignem sacrum, atque ulcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo, & argenti spuma: ad ægilopas cum pane: infantium adustioni, quam syriam vocant, eû rosaceo perfusus proficit: in collyriis, aquæ vel ovi vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus: aurium dolori instillatus prodest, mensiū abundantiam sistit in vellere subditus. Succus fulvo gallinarum cortalium simo subactus, & linteo appositus ægilopiis præsentaneo est remedio. Solanum halicacabon, aut physalida, id est, vesicaria, Germ. *Schlitten/ Judentirschen*. Gall. *Alquiquenges*, *Bague-naudes*. Hisp. *Acacreador de sueno*, *Bexiga de Perro*, foliis antedicto similibus, verum latioribus: cujus caules posteaquam adoleverunt, prona terram spectant: folliculis orbiculatis, vesiculis similibus, in quibus semen continet fulvum, rotundum, leve acinorum uvæ figura: quo coronarii utuntur, corollis intexentes. Nascitur in parietinis, locis umbrosis, aliquantulum humentibus, quandoque circa agrorum margines. * Vim usumque hortensis solani habet: verum cibus nequaquam expeditur. Regium morbum purgat, semine potu, & urinam pellit. Ex utraque herba succus extrahitur: qui siccatu in umbra reconditur, ad eadem valens. Solanum somniferum, aliqui etiam Halicacabon, & Apollinarem minorem, & Ulicanam herbam, & Obsaginem vocant: fruticat multis ramis, densis, cædiosis, fructu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæque mali similibus plenis: flore grandi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice grandi, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis, non procul à mari. Radicis cortex in vino drachmæ pondere potus, somnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer urinam cit. Corymbi duodecim hydropicis dantur: si quid numero adjicitur, alienationem mentis faciunt. Remedio est aqua copiosa mulsa, potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamentis, quæ doloris levamentum præbent. Decoctum in vino, si in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebe-

radices tollit. Solanum furiosum aliqui Persion, alii Thryon, alii Doryenion, nonnulli Solanum manicum appellavere. Huic folium erucae simile, majus aliquantò, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, ulnæ altitudine adolentescentes: caput in cacumine olivæ figura, sed ut platani pilulæ hirsutius, verùm majus latiusque: florem nigrum, postquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, dens aut duodenis acinuis constans, similibus hederæ corymbis, ut uvæ mollibus: radice firmatur candida, crassa, cava, cubitali gignitur in montibus, vento persflatis, & plataneatis. Radix drachmæ unius pondere pota ex vino, facit species vanas, imaginesque non injucundas obversari: sed duplicatus hic modus, ad tres usque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus interim. Remedio est aqua multa copiosius pota, & vomitione rejecta. Duo posteriora genera apud nos non reperiuntur. Est & aliud genus Solani, recentioribus Lethale Solanum vocatum, cui caules surgunt bicubitales, aut altiores, rotundi, mediocri crassitudinis, ramosi, è subrubro colore nigricantes, quos convestiunt oblonga, lata, mollia, & nonnihil lanuginosa folia, majora latioraque, quam Solani. Flores oblongi, cavi, è foliorum alis, obscuriore purpura nigricant. Bacca acino uvæ similima, succedit singulis unica, splendide nigricans, magnitudine ferè mediocri ceteri, exiguo semine gravida, radix longa, magna, inalbicans, diuturna ac vivax, in propagines plures distribuitur. Circa sylvas juxta parietes, sepimenta; agrorum, aliisque perinde parum cultis ac desertis reperitur locis: umbrosa amat. Augusto arriident maturæ bacce: flores & antè & eodem reperiuntur tempore. German. *Dollwurk/ Dolltraut/ Schtaaffbeer.* Ital. *Bella donna* appellatur. Sunt qui putent Fabam inversam dici. Ad Mandragoram Theophrasti (qui differt à Dioscoridis Mandragora) plurimum accedit, si non ipsissimus est. Theophrastus hunc caulem habere ait, & fructum ferè nigrum, acino, uvæ similem, & succo vinosum. Respondent quoque facultates. Nam Solanum istud somniferum est, mentem conturbat, insaniam facit, si pauciores bacce sumantur: plures verò etiam interficiunt, citam festinamque mortem inferentes. *Dioscorides, & Dodonaus.*

De foliis frigidis in tertio.

PORTULACA (German. *Wurzeltraut.* Gallicè *Du Pourpier, ou de la Pourcelaine.* Ital. *Porcelana.* Hispan. *Ser-solaga.*) omnibus vulgarissima est. Duo ejus habentur genera: unum sativum, cui folia insunt latiora, & caulis crassior, in altum se attollens: alterum verò sylvestre, humi repens, minoribus, tenuioribus, ac crebrioribus foliis. Provenit in hortorum areolis, vineis, & aliis cultis locis, hortensis. Sylvestris in petrosis, & incultis etiam nascitur. Junio & Julio potissimum mensibus carpenda folia & flores: semen verò

A sequentibus. * Harum vis astringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterisque cum polenta imponitur: ardoribus stomachi, sacro igni, vesicæ doloribus auxilio est: commanducata dentium stupores sedat: stomachi & intestinorum æstuationem, fluxionesque mulcet: renes & vesicam adjuvat, etiam si erosionem sentiant: Veneris impetus exolvit. Succus epotus simili effectu prodest, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas cruentam excretionem, dysenteriam, hæmorrhoidas, & profusiviam sanguinis, percocta efficax est: item contra sepsis morsus. Ocularibus medicamentis utilissimè commiscetur: intertancis fluxione laborantibus, atque vulvarum erosionibus infunditur: contra dolores, quos æstus excitavit, caput ex rosaceo & oleo fovetur: eruptiones papularum in capite, cum vino emendat: vulneribus, quæ ad syderationem spectant, ex polenta illinitur.

Dioscorides, & Maubiolus.

C **MANDRAGORAM** aliqui antimelum, alii circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Latinis Terræ malum, Terrestris malus, Canina malus: Germanis *Utrayn* appellatur. Duo ejus genera: niger, quæ scemina existimatur, Thridacias appellatus, angustioribus foliis, ac minoribus quam lactucæ, virosis ac graveolentibus, in terra sparsis: mala gerit sorbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum: radicibus inhæret bene magnis, binis, ternisve, inter se convolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caulem non fert. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Morion vocatur, hujus folia magna, alba, laxa, ut betæ: mala quam alterius duplo majora, colore in crocum inclinante, jucundè cum gravitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opiliones soporantur: radix alterius similis, major & candidior, orbata & hæc caule nascitur in calidis regionibus, in sylvestribus, montosis, veluti in Gargano Apuliæ monte. At in Germaniis satius tantummodo reperitur, & scemina quidem perquam rarissime. Succus fit è cortice recentis radice tuso, & prælis subjecto: qui in solatus, ubi concrevit, fictili reconditur. Malis quoque succus depromitur, sed aliquantò ignavior. Delibratur radix, & trajectus lino cortex, ad usum suspenditur. * Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum jus servant, cyathoque uno utuntur in pervigiliis, & doloribus, & ante sectiones, ustionesque, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, ut veratrum, per vomitiones bilem atram, pituitamque extrahit: verum potu largiore vita admittit. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoque emollientibus, admiscetur: semiboli pondere inditus, per se menses & partus expellit, subditus sedi pro balano somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit: & ad accipiendam quam effingere optaveris formam, ipsum facile præstat.

Folia

Folia recentia convenienter oculorum inflammationibus & collectionibus, quas ulcera citantur, cum polenta illinuntur: duricias omnes, suppuraciones, strumas & tubercula discutunt: stigmata sine exulceratione delent, si quinis, fenisve diebus sensim perfricentur. Folia servantur in muris, eosdem ad usus. Trita radix ignibus factis ex aceto, & serpentium ictibus ex melle, aut oleo medetur: strumas atque tubercula cum aqua dissipat: articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit citra coctionem vinum è cortice radicis ad hunc modum. Ternæ minz in vini dulcis metretam conficiuntur. Dantur ex cocterni cyathi, iis qui secari aut amburi debent, ut antè dictū est: si quidem nullo tunc afficiuntur dolore, sed veterano quodam pressi torpescunt. Mala soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur: item expressus ex eis succus, nimio tamen odore percussus obmutescunt. Semen maiorum potum vulvas purgat: appositumque cum sulphure ignem non experto, rubra foeminarum profluvia sistit. Scarificata, punctisque multifariam aperta radice, rumpens lacryma, cavo vase recipitur. Liquamentum autem succo lacteo præstantius est, sed non ubique, ut experientia docet, radices lacteo succu delacrymant. Aliam tradunt esse mandragoram, no mine Morion, in opacis juxta specus enatū: foliis albæ mandragoræ minoribus, albis, dotrantalibus, radicem ambientibus: quæ mollis est & candida, paulo major palmo, pollicemque crassitudine æquat. Tradunt eam in pane, ossa, obsoniove drachmę pondere devorata, usum rationis intercipere: obdormiscit enim homo, eo ferè quo comedere habitu, sensus impos, ternis quaternisve, ex quo data est, horis. Hac medici utuntur cū scindendi, ut edive necessitas adest. An didotum esse volunt radiceam, cum manico foliano potam. *Dioscorides.*

SEMPERVIVUM, seu **SEDUM** (Germ. Haufswurz. Gall. Lanbarbe. Ital. *Sempervivum*. Hisp. *Terna pintera* dicitur) trium est generū: majus, minus, & andrachnis. Magnum ideo nominatur, quoniam perpetuò folia vireant: ejus caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, crassitudine pollicari, virentes, charactere thymali modo infecti: folia pingua, carnosa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram convexa, alia in capite stantia invicem, ita ut ambitu effigiem imitentur oculi. Nascitur in montibus, & testaceis: supra domicia etiam feritur. * Eius vis refrigerare & astringere. Medentur igni sacro, nomis, ulceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagrīs per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti in doloribus, cum polenta, aut rosaceo perfunditur: datur in potu contra phalangiortum ictus, dysenteriam, alvi que profluvia: teretes tinea potus in vino excutit: subditus in vellere, mulierum abundantiam sistit. Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio conceptis inungitur. *Sempervivum parvum*

A in petris, parietinis, & maceris, necnon serobibus opacis nascitur, caulibus ab una radice multis, tenuibus, crebro foliatis: exilib. foliis, rotundis, pinguib. mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto, umbellam herbidosq; flores, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus prædita sunt. Florent majus & minus Majo & Junio mensibus. Tertium videtur sempervivi genus, quæ aliqui andrachnem agriam, aut telephium vocaverunt, Romani illecebram.

B pusillis crassioribusq; foliis, hirsutis, portulacæ proximis. Floribus in Majo tantum ornatur luteis. Nascitur in saxis, sepulchris umbrosis, oppidorumq; fossis. Vis ei exalta & toria, acris, exulcerans: illita cum axungia strumas discutit. *Dioscorides.*

C longa, divisa, nigra, hirsuta: flores è latere caulibus ordine prodeunt, tanquam puniceorum cythini, scutulis septi seminum plenis, ut papaveris. Tres ejus differentie. Una semine nigro, floribus penè purpureis, smilacis foliis, cythini præduris & spinosis. Secus vias ubique ferè gignitur in sabulosis, & locis haud incultis. Alterius semen subflavū, ut irionis: flores lutei, folia & siliquæ simpliciores. In hortis aliquando invenitur, ambo insaniam gignunt, & soporem: ideoque in communi usu damnantur. Tertium genus, ut quod mitissimum esset, medici receperunt, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris seminisque, in maritimis rudibusque nascens, cujus occasio si non adit, rusum usurpari oportet. niger ut deterrimus, improbat. Recentis semine, caulibus, foliisque tuis succus in Sole exprimitur, & exiccato humore, usus ad annū usq; prorogatur: nam facile corruptione sentit. Extrahitur etiam ex sicco semine separatim in aqua calida tulo & expresso. Liquamentum autem succo lacteo præstantius est, & magis dolores finit. Contusa herba recens, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod à sicco semine exemptū est, collyriis, quæ doloris sensum auferunt, como dissimè inseri solent. * Contra acutas, calidasq; fluxiones, dolores aurium, atque vulvæ mala profunt: cum farina autem, aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumque

F partium inflammationes placat. Semen eadem præbet tussi, distillationibus, oculorum fluxionibus, & doloribus efficax: contra mensium abundantiam & erumpentem aliunde sanguinem, oboli pondere cum papaveris semine, & aqua mulsa bibitur: podagrīs subvenit: testibus inflatis, mammisque tumentibus à partu, tritum ex vino illinitur. Aliis quoque cataplasmatis, quæ doloris levamentum præstant, admisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta utilissimè imponuntur. recetia ad mitigandos omne genus dolores

Blon.

oblinuntur: cum vino terna quaternave pota fa-
nant algidas febres, quas epialas vocant. Cocta
olerum modo folia, si acciabuli mensura man-
duntur, medicorem insaniam gignunt. Idem ef-
ficere tradunt, si colo ulcus sentiente, infundan-
tur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore
colluuntur. Colligitur mense Maji vel Junii.
Conservatur per annum. *Dioscor.*

De foliis frigidis in quarto.

CICUTA (German *Schirung*, *Wuering*, Gall. *Cigue*, Hisp. *Cegusa canabeia*.) vulgaris notitia est
planta: caulem edit geniculatum, ut foeniculi,
grandem: folia ferule, angustiora gravi odora-
tur: rami, mox umbelle in summo procedunt: flo-
res quoq; albicantes, & semen aniso candidius:
radice non alta, concava. Nascitur plerumq; pro-
pe urbium & oppidorum moenia, locis umbrosis
& pinguibus. Cum floribus Julio, semine praer-
gnantem Augusto, ac serius videre est. * Cicuta
lethale venenum inest, suaque vi refrigeratoria
neat. Remedio est vini miraculi potus. Succus
exprimitur confusus cacuminibus, priusquam se-
mina & comae siccatae: qui Sole densatur in pa-
stillos. Maltus ad medendi rationem usus est a-
ridi: commo de miscetur collyriis, quae levandi
doloris gratia temperatur: ignes sacros & ulce-
ra quae serpunt, illitu restinguit. Herba cum co-
ma trita, & testibus circumlita, libidinum imagi-
nationes in somno compescit, sed genitale re-
solvit: lac puerperatum mammis apposita extin-
git: in virginitate mammis coerecet, & incre-
scere non patitur pueris praestat, ut eorum testi-
culi cibum non sentientes intabescant. Efficacissi-
ma vis Creticae, Megarenfis, mox Atticae, & in
Chio & Cilicia nascenti. *Dioscor.*

PAPAYER, Germ. dicitur *Wasssaamen*. Gall. *Du-
pauis*. Ital. *Papaveru*. Hisp. *La dormidera*. Hujus ap-
ud Dioscoridem sex sunt genera. Primum syl-
vestre, rhoeas dictum, omnibus notum. Alterum
candidum, capitis, oblongis, candidis, semine
albo: hoc etiam notum. Tertium & quartum ni-
grum, e quibus colligitur opium: semine nigro:
utrumq; a Dioscoride papaver sylvestre etiam di-
citur: & illud notum. Quintum papaver corni-
culatum: sic dictum, quod caput non proferat: sed
siliquam oblongam & rotundam in corniculi
modum, storem luteum, vulgo notum. Sextum
papaver spumecum vocatur: hoc incognitum est.
Quoties papaveris simpliciter & sine adjectio-
ne mentio sit, semper domesticum, hoc est, album
intelligendum est. Nascitur sylvestre in campe-
stribus. Colligitur mense Maji. Reliqua genera
in viridariis & campestribus gignuntur. * Omnium
(excepto corniculato & spumeco) in commune
natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & fo-
lia decoquantur in aqua, somnum fortiter con-
ciliabunt. Bibitur decoctum contra vigilias. Ca-
lyces cum polenta tritici, & cataplasmatibus admi-
sti, ignibus sacris & inflammationibus profunt.
Tunduntur quoq; virides, & digeruntur in pa-
stillos, qui siccati ad usum reconduntur. Capita

A quoque per se in aqua coquantur ad dimidias,
iterumque adjecto melle, dum humor coeat in
eclegmatis lentorem. Id medicamentum in tuf-
si, arteriae fluxionibus, & celiacorum affectu,
doloris levamentum praebet, efficacius tamen
redditur, addito hypocistidis succo & acacia.
Papaveris nigri semen tritum cum vino bibitur,
contra citam alvum, & foeminarum profluvia
in pervigiliis fronti, temporibusq; illinitur ex
aqua. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

De foliis humidis in primo.

HUMIDA in primo sunt, Buglossum, Intybu,
Malva, Helxine, &c. de quibus supra quare.

De foliis humidis in secundo.

VIOLA purpurea (Germ. *Mergen violet*. Gall. *Violette de Mars*, Ital. *Viola*, Hisp. *Violeta*.) folium
habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec
multo dissimile: cauliculus a radice medius
prodit, in quo stoculus suavissime oleas, pur-
pureus. Opacis & asperis nascitur locis. Colligi-
tur mense Martio & Aprili. * Refrigerandi na-
turae habet. Folia per se, & ex polenta illinuntur
apertissime stomacho aestuanti, & oculorum in-
flammationibus, sediq; proident. *Dioscorides.*

NYMPHAEA septislaris Mauritano nomine
Nenuphar, Germ. *Seebamen*, *Wassermagen*. Gall. *Blanc d'eau*, ou *laine d'eau* appellatur. Ejus ge-
nera duo. Primum foliis fabae Aegyptiae, mino-
ribus & longioribus, aliis in summa aqua, aliis
D demersis, pluribus extra dice eadem procedunt:
bus: flore lilio simili, albo, & in medio croceos
habente, cum deflorerit, ut rotundum malum,
aut papaveris caput, extuberans nigro semine,
dorso & lato, lenti gustus. Caulis est levis, niger,
minime crassus, Aegyptiae fabae cognatus: radix
nigra, scabra, clavae similis, quae autumno seratur.
* Siccata cum vino pota celsicis dysenterici q; au-
xilium, & lienem absumit. Radix stomachi ac ve-
siculae doloribus, illinitur, vitiligines ex aqua emen-
dat: imposita cum pice, alopecis medetur. ead-
em contra Veneris insomnia bibitur: siquidem
ea prorsus adimit. pota assidue aliquot diebus,
genitale infirmat. Idem semine potum efficit. Al-
terum genus nymphaeae, ejus flos blephara di-
citur, foliis ante dictae: radice alba, scabra: flore
luteo, nitente, rosae simili. Hujus semen & radix
contra foeminarum profluvia efficaciter ex vino
nigro bibuntur. Nascitur utrumq; genus in pa-
ludibus, lacubus & aquis stagnantibus. Flores
F in fine Maji, & Junio mense colliguntur. Radi-
ces autem in Autumno esse diuntur. *Dioscorides.*

SUNT & HUMIDA in secundo, Atriplex, Bli-
tum, Lactuca, Portulaca, &c. de quibus omni-
bus vide supra.

De foliis siccis in primo.

VERBASCUM, seu Tapsum barbatum, (Germ. *Walteraut*, *Kerentraut*. Gall. *Bouillon blanc*, ou *bo-
uillon noir*. Ital. *Tasso barbasso*. Hisp. *Verbascu*, & *gordobela*.) differentias sanas habet duas: hoc nigrum,
illud album: in quo mas & forma intelligitur.
Foeminae

Formæ igitur folia sunt brassicæ, pilosiora multo, & latiora, cædida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus: flores albi, aut ex luteo pallefcentes: semine nigrum: radix longa, gustu acerbâ, crassitudine digiti. Nasitur in campestribus. Verbasculum qui mas appellatur, oblongius, albis foliis, & angustioribus, tenuiori caule. Sed nigrum proflus albo simile esset, nisi nigriore latioreq; constaret folio. Sylvestris folia refert salvia: altas virgas & lignoïas, & circa eas ramulos, quales marubium: flores luteos, auriculatos. Sunt & Phloïides duæ, hirsutæ, rotundis foliis, humiles. Tertia lichnitis appellatur, ab aliis autem thiyallis, foliis ternis aut quaternis, vel paulo pluribus, hirsutis, crassis, pinguisque: apta ad lucernarum lumina. * Radix priorum duarum affringit: quare quod magnitudine ludierum talum æquet, in alyi proflivio convenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, convulsis, fractis, antiquæ tussi auxilium: dentium dolorem collutione mitigat. Verbasculum, cui flos aureus, capillos tingit, & quocumq; abijciatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, adversus tumores & oculoïum inflammationes illinuntur: syderatis ulceribus ex vino & melle, cum aceto autem vulneribus medentur: contra scorpionum ictus sunt auxilio. Sylvestris folia ambustis igni sunt cataplasmata. Ajunt in foliis ejus, quam feminam dicimus, aridos ficus omnino non putrescere. *Dioscorides.*

SICCA in gradu primo etiam sunt Beta, Brassica, Chamomilla, Fœniculum, Hyacinthus, Malababrum, Myrtus, &c. de quibus omnibus vide supra.

De foliis siccis in secundo.

MARINA brassica, officinis Soldanella Belgæ, Zeevond / id est, convolvulus marinus vocatur. Spargit per terrâ graciles viticulos, subrubentes cauliculos, circa quos in longioribus pediculis folia hederacea levia, splendens, sed lata & subrotunda. Flores calathi formâ similiter referunt, diluto purpureo colore subrubent. Semen in rotundis folliculis nigricat. radix oblonga, tenuis. Saporem herba amarum ac subsalsum à naturali contrahit solo. Nasitur enim in maritimis. Reperitur verò non modò in Italia, aut Gallia, verum & in Zelandiæ insulis, Flandriæ, ac Hollandiæ littoribus. Aestivalis mensibus floret. Calida autè & sicca temperie est, & tertio quidem excessu, uti amara salilaginem cum acredine quadam referens, gustabilis ejus qualitas ostendit. * Alyi purgat: cruda & aquosa detrahunt hydro-picipis censeatur utilis: adversatur tamen ventriculo: tortiones & molestias adfert: plus subinde incommodi, quàm auxilii confert. Testatur hæc quoq; Dioscorides: Tota, inquit, herba stomacho incommoda est, acris, alvum maximè solvit cocta in ciboq; sumpta. Coquant cum ea quidam, ad obtundendam acrimoniam, pingues carnes. Conservatur per annum. *Diosc.*

BURSA PASTORIS (Germ. Zeevond & Sy-

tensetei vocant) planta omnibus vulgò nota. Similis est. Nasitur prope vias, & in patetis Junio & Julio mensibus legitur. * Extremum, exiccantium & attingentium genere est. Quapropter prodest atritia, & emplastro more imposta, inflammationibus & lacrimis oculibus. Decoquitur pluviali aqua cum plantagine & Ameniolo luto bibiturque eius decoctum ad intestinorum difficultatè, & ad cruentitas excretiones. Herbarum succus recentia vulnera glutinat, & auribus purulentis infusus medetur. Siliamensium abundantiam, si quis & persicariæ decoctio infideant mulieres. Esturque ad idem, & contra denique omnes sanguinis fluxiones effixa est, tenui pulicula circumscisa, & in oleo fixa. Additur in emplastris, quæ ad capitis ulcerâ componuntur, & in unguentis compluribus. *Mar. hieolus.*

EQUISÆTUM, officinis cauda equina. Germ. *Chasschew* Gall. *Queue de chenal*. Arab. *Uu-ni-
u-lla*, *asphella*. Hisp. *Cola de mula*, *raho de mula*. Nominatur: in riguis & scrobibus nascitur. Cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in se fracti, subscientes, leniter scabri: & juncea circa eos folia, crebra, exilia. In sublime attollitur vicinos arborum caudices secans, obvolvensq; dependet, comis multis, nigris, ut equorû cauda: radix lignosa, dura. * Vis herbarum, pissillare: quare sanguinem naribus etiam pentem siccus ipse sufficit: prodest dyctericiis in vino potus: urinam cit. Sanguinolenta vulnera glutinatur, vitis foliis & illitis. Radix cum sua herba tussim, orihopnceam, ruptaque adjuvat. Folis in aqua potus, distillationes vesicæ & intestinorum, enterocæleque in unum coalescere coguntur. Alterum equiseti caulis est rectus, cubito major, inanis: comi per inter valla herbaribus candidioribus, & mollionibus. Id cum aceto tritum, vulneribus remedio est, eademq; resungitur facultate. Utrunq; ætate suis in locis copiosè provenit. *Dioscorides.*

GINGIDITUM (Germ. *Herbeteau* Gall. *De cer-
fuit*.) in Syria & Cilicia plurimum nascitur. Apud nos hodie passim in hortis colitur. Heribula est sylvestri passim: eque similis, tenuior & amarior: radice parva, candidante, subamara. Majo mensis floret, & subinde semen profert. * Oculi hoc crudum, coctum conditumve estur, magna stomachi utilitate, urinam cit. Decoctum ex vino potum, vesicæ prodest. *Dioscorides.*

VIRGA PASTORALIS, seu Disfoeus, (Germ. *Kartendistel* / *Webe-tarten* Gall. *Chardon à ar-
der*, *Verg. à Berger*, ou *Chardon à Faulon* nominatur) aculearum generis est. Caulis habet album, spinis horridum: foliis lactuca, spinosis, binis, genicula singula complentibus, pectinosis, eequasdam bullas intus & extra aculeatas, in dorsum medioribus, concauo alarum sinu, in quo imber aut ros asseruetur: unde displaci, quasi sitientis, nomè traxit. In cacumine caulis, singula circulis capitula insunt, oblonga, echinata spinis, quæ aculeata, candida spectatur,

diffeſtaq; medullatenus, vermiculos ostendūt. A
 * Sanat rimas sedis, fistulasq; si tusa & decocta
 in vino radix, usque dum sit crassitudo ceræ, im-
 mittatur. Medicamentum ærea pyxide recon-
 dendū. Ajunt fornicationibus, verrucisq; pen-
 silibus remedio esse. Vermiculi capitulorum in
 folliculo alligati collo, aut brachio appēsi, pro-
 duntur quartanis febrib. remedio esse. Dipſaci
 spinæ radix secundo ordine exicatoria est, ha-
 berque nonnihil absterforium. Nascitur in cam-
 pestribus, in agrorum & serobium aggeribus, B
 in viis juxta sepes. Colligitur tempore autumnī.
Dioscorides, & Galenus.

SICCANT quoque in secundo Arthemisia,
 Anethum vindæ, Cassutha, Intybum, Plantago,
 Mentha, Menthastrum, Spica nardi, Verbenæ,
 & c. de quibus vide supra.

De foliū sicci in tertio.

FILIX (Germ. Farntraut / Waldfarn. Gall. Fen-
 shiere. Ital. Filice, filice. Hisp. Helecho dicitur) mas,
 foliis sine caule, sine fructu, sine flore, ex uno
 pediculo cubitali longitudine exeuntibus, mul-
 tificis, & laterib. pinnatis, subgravi odore: radi-
 cæ per summa cespitum, nigra, oblonga, filices
 multas fundente, subastringente gustu. * Radix
 latas tineas excutit, sumpta drachmis quatuor
 ex aqua multa: melius, si cum scamoniz aut ve-
 ratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumūt,
 alia pregustare debent laborantes. Venis incre-
 mento recreat. Radix & potu, & illitu eū axun-
 gia vulneribus sagitta harundinea factis, est au-
 xilio, cujus rei probatio talis fertur. Peribit fi-
 lix, quam per ambitum sata copiosior harundo
 coronet: & contra, evanescentes abibit harundo,
 quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit.
 Filix foemina foliis est filicis, surculosis, altiori-
 busq; & que non singulari, ut illa, pediculo ful-
 ciantur: radicib. longis, pluribus, obliquis, quæ
 ex nigro in luteum flavescunt: aliq; etiamnum
 rubræ inveniuntur. Pellunt lata interaneorum
 animalia, cum melle, celegmate sumpto: potæ
 eū vino drachmis tribus teretes tineas ejiunt.
 Data foeminis sterilitatem faciunt: & prægnan-
 tibus abortum, si supergrediatur. Farina humi-
 dis ulceribus & cicatrici repugnantibus insper-
 gitur: jumentorum cervicibus medetur. Folia
 recentia in oleribus cocta manduntur, ut ven-
 trem emolliant. Nascuntur ubique, sed maxime
 frigido solo, ut in montibus, sylvis & saxosis.
 Effodi debent radices Vergiliis occidentibus,
 hoc est, Autumno. Sicari autem eas Sole oportet.
 Conservantur per annum. *Dioscor.*

MILLEFOLIUM Stratiotes, Myriophyllum,
 Ger. Garben / Schaffgarb / Schaffripp / Tausentblatt.
 Gall. Mille feuille, ou Cumin, ou Aneth sauuage no-
 minatur: caulis est tener, singularis, unica nixus
 radice: plurimis foliis, lævibus, feniculo simili-
 bus, unde nomen accepit. Caulis flavescit, va-
 rius, ac veluti ex industria delineatus. * Vulnere
 recentia ab inflammatione vindicat, si vel viri-
 de, vel siccū ex aceto oblinatur: præcipitatis in

potu cum aqua & sale datur. Nascitur in palu-
 stribus & agris asperis. Per integram floret æsta-
 tem, quo tempore etiam colligitur. Conserva-
 tur autem per annum. *Dioscorides.*

QUINQUEFOLIUM, Græcis Pentaphyllum,
 Germ. Fünffingertraut. Gall. Quinte feuille voca-
 tur: ramulos fert festucarum similitudine, te-
 nuus, do drantales, in quibus semen: folia men-
 thæ, quina singulis pediculis, raro plura, in am-
 bitu serrata: florem ex candido pallescentem,
 auræ æmulum. Subrubram habet radicem, ob-
 longā, veratro nigro crassiorē. Plurimis pollet
 remediis. * Jus radicis decoctæ ad tertias, si in
 ore contineatur, dentium dolores sedat: putri-
 da oris ulcera, collutione sistit: arteriæ scabri-
 tias, gargarizatu lævigat: contra alvi profluvia
 & dyenterias auxiliatur: item articulorum, co-
 xendicumq; cruciatibus potum. Coctā in ac-
 to, & illita, serpentina ulcera cohibet: strumas, tu-
 mores, duritias, abscessus & collectiones discu-
 tit: ignes sacros, reduvias, condylomata, pfo-
 rasque sanat. Teneræ radicis succus, contra je-
 cinoris, pulmonumque vitia prodest: item ad-
 versum venena. Cum hydromelite autem, vel
 diluto vino, & pipertis exiguo, bibitur folia cō-
 tra febrium circuitus: in quartana quidem, qua-
 ternū ramulorum folia: in tertiana verò, ter-
 nūm: in quotidiana, unius. Ea quoque folia tri-
 cenis pota diebus, comitialibus profunt. Folio-
 rum succus tribus cyathis aliquot diebus po-
 tus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum
 melle & sale, tam vulneribus, quā fistulis re-
 medio sunt: enterocellicis auxilium præstant.
 Quinquefolium sanguinis profluvia & potu, &
 illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & incā-
 tamenta inciditur. Nascitur in riguis & aquatis
 ductibus. Floret Majo & Julio mensib. potissi-
 mūm, quo tempore etiam carpitur. Conservatur
 autem per annum. *Dioscorides.*

Quinquefolium vulgare est notitia: neq; frau-
 de admittit: nisi quòd fortasse aliquis peculiari-
 ter Tormentillam usurpare pro eo velit, existi-
 mans verum esse quinquefolium: cum dubium
 non sit, usitatum illud esse legitimum. Eligitur
 collectum in montib. aut collibus, & in usu est
 radix ejus in umbra siccata, quanquam & folia
 quoque utilia sint.

POLII duo genera. Montanū, cui theutrie
 nomē est, & ejus est usus. tenuis frutex est, cā-
 didus, do drantalis, semine refertus: capitulo in
 cacumine quandam corymborum speciem præ-
 se ferente. parvo, cano hominis capillo simili,
 grayiter olente, non sine quadam suavitate. Al-
 terum fruticosius, non usque adeo valens odo-
 re, & vitibus infimius. * Potum fervecfacti jus
 auxiliatur serpentium ictibus, hydropicis, mor-
 bo regio: & her. ois ex aceto: stomachum ma-
 le habet, caput doloribus afficit. alyum & men-
 ses ciet. substratum suffitūmve serpentes abigit:
 illitum vulnera conglutinat. Anarū est gustan-
 tibus, & modicè acre. Itaque viscera omnia ob-
 structione liberat, urinamque ciet. Utranque
 polii

polii genus, in pluribus Italiae locis provenit. Colligitur mense Junio. Conservatur autem per annum. *Dioscorides & Galenus.*

Polium montanum quoque ab omnibus cognoscitur: in usu sunt cymæ cum frondibus, quando seminibus referte sunt unâ cum floribus commistis. Neque adulterari potest: de montibus tamen siccis & petrosis, & regione pariter sicca & calida est colligendum. Amaro & acris sapore, & odore valido debet esse præditum.

TRIFOLIUM, quod Græci oxitriphyllon, aut asphaltion appellant, quod bitumen redolcat, Germanis *Siebengezeit* / *woitgedender ttee* / multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius longas: folia magna, acuminata, terna singulis germinationibus excurrentia, quibus recenter tratis rutæ odor inest: ubi autem adoleverunt, bitumen olent: florem edit purpureum, seminum latum, hirsutum, ex altera extremitate exertum corniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Copiosè nascitur circa Elbam & Petram sanctam Hetruriae. Usus ejus esse debet, non trifolii præteritis, quod à vero trifolio maxime differt, à Græcis descripto. * Semen & folia in aqua potæ pleuriticis, urinæ difficultati, comitialibus, & iis qui aquæ inter eum principia sentiunt, foeminis quoque; vulvæ vitiiis opportunis auxiliantur: menses eunt: tertæ drachmæ è femine dari debent, è foliis verò quaternæ. Contra serpentium ictus trita folia, & ex aceto multa pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui, totius fructus, radicis, foliorumque decoctum fortè dolores eorum finire, quos serpentes percussissent: qua autem aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiam alius foveatur, qui ulcus habuerit, perinde afficitur ut à serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina, in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis quaterna, ut quæ febrium circuitus discutere. Radix antidotis inest. ut *Dioscorides & Medici Florentini.*

SICCANT quoque ordine tertio, Abrotanum ustum, Anethum ustum, Apium, Alarum, Ammi, Absinthium, Calamintha, Chamædryd, Hyssopum, Juniperus, Majorana, Marrubium, Organum, Peucedanum, Petroselinum, Parmica, Rhus obsoniorum, Ruta, Sabina, Salix, Sylibrium, &c. de quibus omnibus vide supra.

De foliis siccis in quarto.

VOCANT etiamnum SYLVESTREM, RUTAM, quod in Cappadocia & Galatia Asiae finitima Moly dicitur. Frutex est, qui ab una radice multos emittit cauliculos: foliis multo quam alterius rutæ longioribus, teneribusque odore gravi: flore candido: capitulis in cacumine paulo majoribus, quam sativæ rutæ, quæ tribus maxime partibus constant: in quibus triangulum semen subrotundum, gustu amarum recluditur: cujus est usus. Semen autumno maturescit. * quod cum melle, vino, croco & feniculi succo, ac galinaceo felle, teritur contra retusam oculorum aciem. Sunt, qui cam harmalam vocent, Syri be-

A saban: qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quandam cum moly servet similitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus & læto solo provenit *Dioscorides.*

SICCANT quoque in quarto, Allium, Nasturtium, Sinapi, &c.

De foliis astringentibus.

CUPRESSUS, Germ. *Cypress.* Gall. *Cypres.* Ital. *Cipresso.* Hispan. *El cypres* dicitur. Hujus generis duo: mas scilicet & foemina: hæc meta in fastigium convoluta: ille verò ramos in latus spargens. Harum patria, ac proprium natale solum Creta insula est. In Idæis etiam montibus, qui ad Troadem spectant, cupressus numerosa sponte profilit: alibi non nisi tempore, & perquam diligenti cultura proveniens, & cultorem magnopere fastidians. Mira est cupressi fecunditas: etenim trifera est. Colliguntur ejus coni mensibus Januario, Majo & Septembri. Semen iis innascitur, granis ad eodè pusillis ac minimis, ut atomis comparari possit. Tradiderunt veteres, cupressum Diti sacrum: & idè funebri signo ejus ramos ante domos ponere solebāt, ubi aliquis defunctus jaceret. * Cupressus refrigerat & astringit. Cujus folia ex passo, & exiguo myrtæ pota, vesica rheumatismis, & urinæ difficultati auxiliantur. Pilule autem ex vino tuscæ in dysenteria, alvi fluxione, tussi & orthopnea, aut si rejiciatur sanguis, convenientissime bibuntur. Earum decoctum eisdem præbet effectus: tuscæ cum fico duritias emolliunt, natiumque polypo medentur: in aceto coctæ & cum lupinis detritæ scabros ungues ejiciunt: hernias intestinorum prolapsu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præstant. Pilule cum arboris coma suffitæ, culices abigere existimantur. Folia trita, & imposita, vulnera conglutināt, sanguinem supprimunt: trita ex aceto capillum tingunt: illinantur per se, aut cum polenta ignibus sacris, ulceribus quæ serpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus admota cum cerato stomachici corroborant. *Dioscorides & Marcellus.*

EBULUS (German. *Uttich.* Gall. *Hybles.* Ital. *Ebulo* Hispan. *Tex go yerua noia*) longè humilior est sambuco, magis que herbaceo generi assignandū: caule qua draculo geniculato: foliis amygdalæ, ex intervallo longioribus, geniculatim expansis pinnatisque; graveolentibus, in ambitu ferratis: muscario sambuci, flore & acino ejusdem: radice nititur longa, crassitudine digitali. * Vis & usus exiccans, alvo detrahens aquam, stomacho inutilis. Folia olerum more coquantur, ad pituitam bilemque detrahendam. Caulis teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta, & in aqua data, hydropicos adjuvat: prodest viperarum moribus, eodem pota modo. vulvas emollit insidentium decocto: patet facit eorū spiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti eodem funguntur munerere: denigrant capillos illiti. Folia, si præterea ac mollia ex polæta illinantur, inflammationem mitigant: am-

bullis, & canum moribus illi profunt: ulcera quæ dehiscunt in fistulam, agglutinant. iis qui podagra tentantur, cum sevo taurino aut hircino profunt illita folia. nascitur in opacis, asperis & campestribus. Colligitur mense Junio & Julio, in Augusto verò baccas suas profert. Cōservatur per annum. *Dioscorides.*

CISTHUS, quæ aliqui citharon, aut cistaron, Ital. verò *Cisto*. Gall. *Ciste*. Hisp. *Cergacos* vocat, ramulosus frutex est, sed improcerus, foliosus: rotundis foliis, acerbis, hirsutis. flos masculo ut malo puniceæ feminæ albet. nascitur in saxosis, asperis, & præsertim in monte Apennino Hetruriz. Conservatur per annum. *Vis astringens: unde flores in vino austero bis in die poti, profunt dysentericis, & nomas per se illiti cohibent: ventusti ulcerum, & igni ambulantis cū cerato medentur. Hypocisthis rhobethron, aut Cytinus à nonnullis cognominata, juxta cisthi radices nascitur, floris puniceæ similitudine. Quædam rufa, altera herbaea, tertia candida. Præfertur subrusa. Liguatur acaciæ modo. Aliqui tamen excicant, fractamque macerant, & incoquant, reliqua; ut in lycio prosequuntur. Anima advertendū est, ne hypocisthidis loco colligatur planta aliquantulū ei similis, quæ vulgò cauda leonis vocatur: est enim orobanche Dioscoridis. Vires acaciæ habet, verū aliquantulū magis siccatur, & astringit. *Prodest dysentericis, coeliacis, sanguinem excreantibus: foeminarum profluvio & pota, & indita. *Dioscorides.*

HIERACIUM (Germ. *Habichtstrant*. Gall. *Cichoree jaulne*.) magnum caulem emittit, asperum, subrubrum, spinosum, cavum: folia ex intervallis rariuscule divisa, similia soncho per ambitū; luteos flores, in oblongis capitulis. *Vim refrigerandi habet, & modicè substringendi: unde illitum, stomacho æstuanti, inflammationibusque prodest. Saccus erosionem stomachi prohibitionem mitigat. Herba cum radice illita, vibratis à scorbione ictibus auxiliatur. Hieracium parvum, folia ex intervallis habet, divisa in ambitu: cauliculos teneros, virescentes: in quibus lutei flores, orbem circinantes, emicant. Vim suam ad eadem, ad quæ superior, impendit. Utinque ubique nascitur. Floret Julio & Augusto. *Dioscorides.*

LYSIMACHIA, quam aliqui Lytron appellant, caules emittit subrales, altioresve, fruticosos, tenues: prodeuntibus geniculatim foliis, tenuibus, salicis figura, gusto astringentibus, flore rufo, aut aurco. Gignitur in aqueis & palustribus. *Foliorum saccus astringente sua vi, sanguinis rejectionem supprimit: dysentericis potui datur, aut infunditur: mensium abundantia sistit, in pesto. sanguinis profluvio subvenit, si nates ea herba obturentur: vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidore sufficit reddat: qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit. *Dioscorides.*

QUERCUS, Germ. *Eichbaum*. Gall. *Chêne*. Ital. *Quercia*. Romæ. Hisp. *Enxina* arbor dicitur: omnis

A adstrictoriā vim habet, præsertim liber, qui cortici & ligno intercedit: quinetiam tunica putamini glandis subjecta. Decoctū ex iis datur dysentericis, coeliacis, sanguinæ excreantibus. Trita in pesto foeminis, fluxione vulvæ laborantibus subicitur. Glandes eosdem effectus exhibent: urinam ciunt: capitis dolorem, & flatum in cibum sumptæ pariunt: resistunt escitæ venentorum ictibus. Decoctum eorum, & cortices cū lacte vaccino potum, prodest contra toxica. In trita cruda inflammationes illi tenuit: ad duritias, quas cacocoe vocant, & mæstica ulcera cum salsa axungia conveniunt. Lignæ glandes viribus querosas antecellunt. Fagus & illex quercus generi assignatur, & cōsimile manus obtūt. Lignæ radices cortex cū aqua coctus, dū molitus intabescat, & tota nocte illit, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumores, proiunt, & imbecillas membrorum partes corroborat. *Dioscorides.*

C ASPERULA ODORATA, quibusdam Cordialis & Stellaria: Germ. *Herbstend/Waldmischer/Lebertraut*/ id est, Jecoraria sive Hepatica dicitur. Rubiæ & Aparinæ hæc similis est, sed humilior ac odoratior. cauliculi ejus breves, & pede vix altiores, folia è singulis geniculis sena septenave stellatim radiata, aliquantulum scabra, sed non perinde tamen, ut Aparinæ, flores albidissimi. semen parvum, rotundum. radix tenuis, serpens, & stirpem ipsam facillè multiplicans. Tota herba gratum suavitè; expirat odorem, præsertim in atris cœnaculisq; pedibus atrita. Apud Germanos in sylvis, locis opacis, pingui solo gignitur. Apud Belgas hortensis. Junio ac serius floret. *Facilitatem Gallio aliquatenus similem habet, sed tamen imbecillior. Fertur in vinum conjuncta hilaritatè, efficere, cordi ac jecori prodesse. *Dodonæus.*

ABSTRINGUNT quoq; Absinthium, Amomum, Agnus castus, Bursa pastoris, Bassica comata, Equisetum, Hedera, Helxine, Inybu, Lauri folia, Melilotū, Myrtus, Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Pysyllū, Plantago, Portulaca, Ruta, Rhu obsoniorum, Sempervivum, Salix, Verbascū, Vitex, Viuis, &c. de quibus singulis vide in superioribus, suis locis.

De foliis aperientibus.

CYCLAMINUS, vulgò panis porcinus dicitur, Ital. *Pan porcino*. Hispanis nonnullis *Marzan de porco*. Ger. *Schweinbrot/Erbspffel*. Belg. *Verdenobrot/Sueghendrot*. Gall. *Pain de pourceau*. folia habet hederæ, purpurea, varia, in quibus supra infraque albicant maculæ: caule nudo quaternos digitos æquant: floribus in eo purpureis, rosarum effigie: radice nigra, & aliquantum lata, ut rapum videri possit. *Quæ cum hydromelite pota, pituitam, a quamque detrahit: mensis potu, appositivè ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediat, abortivū fieri. Parvum appensa accelerat: contra venena, præsertim Ieporis marini ex vino bibitur: illita contra serpentium ictus

ictus remedio est. immista vino, inebriat: regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cum passio, aut dilato multo. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contextum loco calido, & a perfectionibus tuto, recumbere, quod facilius exudeat: eiectionem autem sudores fellei colore inveniuntur. Succus ejus ad purgandum caput, naribus infunditur: ad desicienda quoque alvi excrementa, in vellere sedi subijcitur: illito umbilico, & imo ventre coxarum tenuis, alvum emolliat, & abortum facit: suffusionibus, & retinæ oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. medicamentis abortum inferentibus admiscetur. Succus cum aceto illitus, prociuum sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix eum purgat, eruptiones papularum reprimat: vulneribus ex aceto per se, aut cum melle medetur, lienem absumit: vitia cutis in facie, & alopecias emendat. Ejus decocto luxata, podagras & capitis ulcuscula, perioniesque fovere congruum est: ipsaque in oleo vetere servanda, illito oleo ulcera ad cicatricem perducit. Cava a radice oleo expletur, & cinere ferventi imponitur, adjecto interdum Tyrrhenicæ ceræ momēto, ut strigmenti crassitudinem unguentum contrahat, cum primis utile perionibus. Radix, scyllæ modo, concisa reponitur. Narrant ad amatoriam assumi cotufam, & in pastillos divisam. Nascitur passim in sylvis & umbrosis. Colligitur mense Octobris. Conservatur per annum. *Dioscorides.*

DULCAMARA vitis modo lignosa promit sarmēta, & ab iis ramulos coplutes, quibus scāndendo vicinis septem fruticibusque innititur. cortex novellorum ramulorum viret, sed vetustiorum ipsorumque caudicū asperior cineritio subcantharide colore, extrinsecus quidem: nam interioris pulchre etiam viret. lignum fragile, medullā fungosam habet. foliis vestitur oblongis, latibus, mucronatis, simlaccis minoribus, circa pediculū appendices utrinque parvas ferentibus. flosculi in muscariis exiguis, haud magni, ex quinque foliolis angustis, colore quandoque albidis, Gesnero teste: in Belgio ut plurimum in caeruleo purpureo, in quorum medio luteus prominet apex: bacce oblongioris forme, molles, leniti, & ingrati gustus, eleganti corallii colore rubent: radix modica multis fibris committitur. Aquosa & rigua amar, circa serobes & fossas frequenter reperitur. Folia Vere erumpunt: flores Julio exeunt: Augusto bacce sive acini maturi. Posterior ætas Amarā dulcem, Amaro dulcem & Dulcamaram, & Græci γλυκύμηλον, ἢ γλυκύμηλον nomināt, Germ. je tenger je (tebet) Synon. traut. Belgæ *Alfance*. Sunt, qui Vitem sylvestrem Dioscoridis esse existimant: alii Solani speciem faciunt, Solanum lignosum, aut fruticosum cognominantes. Sed vitem quidem sylvestrem suo loco ostendimus esse Tamum: Solano autē simile nihil habet. Falluntur idcirco maximè, qui Solanum rubrum, aut Solanum fruticosum appellāt: ac ejus baccis loco acinorum Solani un-

guentorum nonnullorum refrigerantium compositionibus admiscēt. Est enim fructus hujus nequaquam frigidus ut Solanum, sed calidus, ut mox dicitur. Plus similitudinis cum Cyclamino altera habet. folium respondet, caules licet non manifestè articulati, non tamen absque geniculorum specie, in flore alicubi candido, & fructu acinaceo corymborum hederæ modo dependente nihil desideratur, neque in ipsis similiter radicibus vere *ἀρβύτου*. Nam præter quod tenues, nullam quoque utilitatem conferunt. Describitur Cyclaminus altera à Dioscoride, his verbis: Folia habet hederæ similia, sed minora: caules crassos, *γυμνόςδεος*, id est, geniculatos, vicinis se arboribus. *Δασυκάρπιος*, id est, modo caprolorum vitis, circumligantes: flores candidi, odorati: fructus ut acini uvæ similis hederæ, mollis, sapore leviter aeris & viscosus: radix inutilis. Dicitur autē Cyclaminus altera, Dioscoride teste, *μυρσώδης* & *μυρσώδης*, convenit utraq; appellatio Dulcamaræ: nam foliis, floribus & fructibus hederæ æmulatur. *Cæterum facultate, & foliis & fructu calida resiccans, abstergens, & digerens est. Fertur foliorum decoctum jecinoris fellei que obstructions referare, & ad vitium regium morbum utiliter bibi. Ruptis verò, & ex alto præcipitatis, aut casis etiam succus utilis habetur. Creditur siquidem concretum alicubi in visceribus sanguinem dissolvere & partium læsarum sanitatem procurare. Hieronymus Tragus

de ligno minutim conciso vini decoctum conficere docet, quod ictericos, & per urinam, & per inferiorem ventrem elementer purgare refert. Haud dissimiles istis Dioscorides quoque Cyclamino alteri facultates adscribit. Fructus, inquit, drachmæ unius pondere potus, cum vini albi cyathis duobus, ad dies quadraginta, splenem liquat, ita ut per urinam & alvum absumatur. Bibitur ad orthopnceam: reliquias à partu purgat. *Dodonæus.*

APERIUNT quoque Cæpa & Allium, &c. de quibus vide suprâ.

De foliis emollientibus.

EMOLLIUNT Attriplex, Althæa, Cupressus, Laurum, Malva, Psyllium, &c. de quibus vide suprâ.

De foliis indurantibus.

LENS palustris (Ger. Wasserlinsen.) invenitur in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. *Propter quod convenienter collectionibus, igni sacro, & podagris illinitur per se, & cum polenta: glutinat & prociencia puerorum interanea. *Dioscorides.*

INDURANT quoque Portulaca, Psyllium, Sempervivum, Solanum, &c. de quibus vide suprâ.

De foliis extenuantibus.

EXTENUANT Artemisia, Chamomilla, Hysopum, Juniperus, Pulegium, Stœchas, &c. de quibus vide suprâ.

De foliis discutientibus.

DISCUTIUNT Abrotanum, Althæa, Ane-
thum, Adianthum, Atriplex, Brassica, Chamo-
milla, Lillii folia, Malva, Mentha, Melilotum, O-
riganum, Ruta, Stæchas, Sampfuchum, &c. de
quibus vide suprâ suo loco.

De foliis extrahentibus.

Xuzj m ANAGALLIS, officinis Morsus gallinæ, Ger.
Gauchheil, Gall. *Mauvon*. Ital. *Anagallo*. Hisp. *Mu-
rages*, dicitur. Ejus duo sunt genera, quæ tantum
flore distant. nam quæ cæruleo flore est, femi-
na dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices sunt
parvi in terra jacentes: foliis in quadrangulo
caule pufillis, subrotundis, ad helixinæ folia ac-
cedentibus: semine rotundo. herba vulgatissima,
ita ut pedib. in arvis vineisq; ubiq; calcetur: in
uliginosis tamen lætior. Per æstatē utriusq; pro-
ventus maximus est, potissimum autem mense
Augusto. Florent autem à Majo mense usq; in
Autumnū. * Utraq; vim habet mitigandi, in-
flammationem arceet, adactos corpori aculeos
extrahit, nomas cohibet. Succus earum gargari-
zatus, capitis pituitam purgat: & nasibus infu-
sus, dolorem dentium lenit, si in adversam na-
rem injiciatur: argema cū melle Attico emēdat:
retusa oculorū aciei auxiliatur: contra vipera-
rum morsus, jecinoris, & renum vitia, si ex vino
bibatur, prodest. Tradunt eam, quæ cæruleum
edit florem, prociuiam sedem reprimere: quæ
verò phœniceum, illitu evocare. *Dioscorides*.

EXTRAHUNT quoque Aristolochia, Dicta-
mnus, Porrum, Thapsia, Cyclaminus, &c. de
quibus singulis vide suprâ suo loco.

De foliis suppurantibus.

SMYRNIUM caulem habet apii, & stiones
multos: folia latiora, suppingua, ad terram in-
fracta, robusta, odore medicato, cum quadam
acrimonia jucūda, colore in luteū languescen-
te: capitib. caulium orbicularis, ut anethi: semi-
ne brassicæ, rotundo, nigro, acri myrrhæ sapore,
ita ut alterum alterius loco cedat. * Radix quo-
que odorata, gustu acri, fauces mordet, succo-
sa, mollis. Cortex ejus foris niger, intus viridis,
aut subalbidus. Nascitur in saxosis & collibus,
atq; squalidis, & limitib. terrenis, & hortis. Col-
ligitur mense Junio, vel Julio. Conservatur per
annum. Vis radiceis, herbæ & seminis, exalface-
re. Foliis muria maceratis ad obsonia utuntur:
alvum sistunt. Radicem contra serpentium ictus
bibere convenit: tussis & orthopnoeas mitigat:
urinæ difficultati medetur. Illita recentes tumo-
res, collectiones, duritiasq; discutit: vulnera ad
cicatricem perducit, partus abortu vitiat, si fer-
vefacta subiciatur: tumores suppurat. Semen
lienis, renum & vesicæ vitia prodest: mentes &
secundas pellit. commodè datur i'chiadicis in
vino: inflationes stomachi lenit. sudores ciet, &
rustus. Peculiariter datur hydropicis in potu, &
contra febrium circuitus. *Dioscorides*.

SUPPURANT quoque Althæa, Amomum,
&c. de quibus vide suprâ.

De foliis abstergentibus.

LICHEN, qui saxis est familiaris, aliquibus
Bryon, Germanis *Stein / oder Brunnen* (ebertraut
appellatur: asperginosis petris adhæret, ut mu-
scus. Julio mense ea qua picta est forma decer-
pitur. * Is illius sanguinis profluvia sistit, inflā-
mationes arceet, impetigini medetur. Juvat regio
morbo correptos, cum melle illitus: oris & lin-
guæ defluxiones inhibet, Abstergentem, ac mo-
dicè refrigerantem facultatem habet, utramque
verò resiccantem. *Dioscorides & Galenus*.

ABSTERGUNT quoque Anagallis, Abrota-
num, Asparagus, Asplenos, Atriplex, Absinthiū,
Beta, Chamæpitys, Cassutha, Marrubiū, Parie-
taria, Salicis folia, &c. de quibus singulis vide
suprâ suo loco.

De foliis glutinantibus & cicatri-
cem ducentibus.

FRAGARIA (Germ. Erdbeertraut. Gall. *Fraisier*,
ou herbe portant fraises.) planta nemini ferè non
cognita. In sylvis, dumetis, & in opacis monti-
bus, ac secus vias sponte nascitur. In hortis in-
terdū colitur. Floret Vere & tota æstate. Fructus
tamen ejus fugax, ratò nisi æstatis initio inveni-
ri potest. * Refrigerat ordine primo, siccaq; se-
cundo. Folia & radix vulnera & ulcera sanant;
muliebres fluxus & dysenterias cohibent, uri-
nam ciet, & lieni conferunt. Herbæ & radicem
decoctum potum, auxiliatur jecinoris inflam-
mationibus, mundatq; renes & vesicam. Idem
ore contentum, collutionisq; modo agitur, gin-
givas robotat, dentes commotos firmat, &
desillationes sistit. At fraga præter id quod gu-
stui ætate in cibis arideant, biliosis æluanti-
bus quæ ventriculis profluit, siticulosis quæ sitim
sedant. Vinum quod ex iis elicitur, ulcusculis,
quæ in facie à caliditate proveniunt, mirifice
medetur: nemque varos, & oculorum nubecu-
las calidas quæ defluxiones impositum tollit.
Matthioli.

ISATIS seu Glastum (Germ. *Wendt*. Gall. *du
Griesde*, ou pastel. Ital. *Guado*. Hispan. *Pastel*) sa-
tivum, quo insectores lanarum utuntur, folium
habet plâragini simile, verum pinguius, nigrius-
que: cujus caulibus duum cubitorum altitudinem
excedit. Copiosè in Germania provenit. * Illita
folia tumores omnes discutit, eruenta vulne-
ra glutinant, sanguinis profluvia sistunt: ignem
sacrum, phagedænas, putrescentia ulcera, & quæ
serpunt, sanant. Sylvestre glastum sativo simile
est. Folia fert majora. lactuca ceis proxima: cau-
les tenuiores, multifidos, quæ dantenus ruben-
tes, in quorum ea eumine folliculi multi depen-
dent, quandam linguarum effigiem referentes,
in quibus semine flore tenui, luteo. In quibusdam
Germaniæ locis nascitur. Eadem, quæ & suprâ
dicta, præstat: potu & illitu lienosis auxiliatur.
Majo ac Junio mense florent, ac subinde semen
proficiunt. *Dioscorides*.

SANICULA (Germ. *Santel*. Gall. *Sanicle* di-
citur) exit foliis pentaphylli majoribus: radice
candida,

candida, tam miro naturæ ipsius artificio nodulis ac laciniis quibusdam elaborata, ut non parum admirentur, qui tantum naturæ opus diligenter intuentur. * Hujus utuntur in potionibus ad enterocelas, & ad interna vulnera, præsertim ad ea quæ in thoracis cavitatem penetraverint. Plura insuper sâniculæ ostendunt genera, quorum unum folium fert plantaginis magnitudine, sed crassiora, velut fabariæ vulgò vocatæ, laciniis circum magno artificio factis à natura, colore in album flavescente. Hoc cæteris præferunt ad enterocelas, & thoracis vulnera, si quotidie in potu sumatur: quin & ad alia vulnera, tam intus sumptum, quam exterius illitum. Nascitur in campestribus, sylvis, montibus. Carpenda cum suis capitulis Majo & Junio mensibus, &c.

Mathiolus.

TORMENTILLA, Germ. *Tormentil* Gall. *Tormentille* dicitur: folio pentaphylli minore, septenis incisuris diviso: radice brevi, nodosa, compacta, rubeo colore, sapore adstringenti: cauliculis tenuibus, subrubentibus: flore melino, ad eò ut in pentaphylli genere sitreponenda. Sunt, qui à septenis foliorum divisuris Heptaphyllon hanc vocent. Nascitur in sylvis ac locis montosis. Serò ac cum jam vites florent, herba hæc apparere incipit. * Herbarii compertum habent, hanc iisdem pollere facultatibus, quibus Bistorta prædita est. Quamobrem utraq; urinæ incontinentiam supprimunt: sistunt menses, si in earum decocto ad umbilicum usq; confederint feminæ. Idem præstant (de radicibus tamen intellige) si tritæ, & ex melle atque spica lubatæ ventri ac ubi illinantur. Sanguinem è vulneribus manantem, cohibent, superasperso earum pulvere. Qui item potus biliosas coercet vomitiones, si ovarum albo exceptus super fictili tegula inassetur, mox comedatur. Aqua quæ ex his duplici organo elicetur, sive è radicibus decoctum, venenis omnibus, remedio est. Ex quo tantum apud nonnullos tormentillæ invaluit usus, ut ex ejus radicibus etiam medicameta componant adversus pestilentiam. Utræque dysentericos sanant, & vulnera glutinant, præsertim quæ in intestinis & visceribus fuerint illata, non modo ipsis vulneribus illitæ, sed & in potionibus haultæ. Rebellia, contumaciaque ulcera curant, & ea sistunt, quæ serpendo corpora erodunt.

Mathiolus.

HERNIARIA, herbula est in sabulosis nascens: ramulos multos in terram spargit, foliis minimis, & rotundulis, alis follicatis ex viridi flavescens, per ramulos sparsis, adstringente gustu, ex qua succus expressus subinde affuso vino albo, certissimum & aliquoties probatum remedium contra descensum intestini. Nam novem diebus ita percurat, ut postea non debeat malû. Facilius inventu Autumnò. *Hollerius.*

NICOTIANA, Gallis-Hispanis *Tabaco*. Brasiliensis *Petun*, antiquitus in usu fuit Indis, Hispaniæ præsertim novæ accolis, ad vulnera curanda. Paucos ante annos in Hispaniis delata,

A magis ad ornandos hortos, quàm ob ejus facultates: nunc verò multò celebrior est ob facultates, quæ propter elegantiam. Nomen legitimum apud Indos est *Picelta*: nam *Tabaco* nomen ab Hispanis illi inditum ab insula quadam ejus nominis, ubi frequentissimè nascitur: Magna altitudine assurgit, & interdum malum Assyriam, quam Limonem vocant, æquat, caule recto, multis prægrandibus ramis brachiato: folio mali Assyriæ ferè, sed ampliore veluti oxylapathi, colore viridi dilutiore, & aliquantulû hirsuto, uti tota planta est. Florem fert in summis ramis campanulæ modo, candidum, medio purpurascens, quibus continetur semen valde exiguum, colore ex cinereo nigricante. Radix crassa est, & multifida, & lignosa, intus crocea, & amara, quæ facillè cortice suo delibratur: non intelleximus tamen aliqua facultate præditam esse. Nascitur plerisque India locis, humidis præsertim & umbrosis, & exculto leviq; solo. Seritur omni tempore: cum

C verò prodiit, à frigore præservanda est, & secundum parietes plantanda ad eorum ornatum: si quidem toto anno viret, citriorum modo. Foliorum duntaxat est usus, (tameis eorum defectu quidam semine utatur) eaq; ut asservari possint, siccata in umbra suspèduntur, & siccantur: deinde iis, aut integris, aut in pulverem tritis, utuntur. Calida & sicca est in secundo gradu: itaq; calfacit, resolvit, mudificat, & aliquantulum adstringit, ut ex sequentibus facultatibus judicare licebit. Folia hujus plantæ calfacta & imposita,

D præfens in Cephalæa & Hemierania sunt remedium, si morbus ex causa frigida, aut flatibus ortus sit: sæpius verò sunt repetenda, donec morbus tollatur: sunt, qui caput oleo florum mali arantii prius inungant. Idem remediû rigidis cervicibus sive tetano utile est, & in totius corporis doloribus ab eadem causa ortis. Dolores dentium à causa frigida non modo finit, dente prius detecto aliquo linteo ejus succo delibuto, & pilula ex

E ejus folio confecta denti indita, sed etiâ, ne corruptio serpat, prohibet. Pectoris vitium, tussis veteri, asthmatis & similibus, ex frigido humore ortis morbis foliorum decoctum ex aqua, & eclegma ex ejus decocto, utilia sunt. Scrupulum ex saccharo, & foliorum ejus decocto paratum, paucaq; quantitate sumtum, putres humores pectoris ejicit. Asthmaticis interdû fumus eorum ore exceptus opiulatur: sed necessarias evacuationes præcedere opus est, si mora ferre possit. Sub cineribus calefacta folia, & fordida non excussis cineribus, calidaq; sæpius imposita, ventriculo perfrictionibus, & flatibus laboranti auxilio sunt. Viridia folia alii manibus oleo inunctis construngunt, & sic imponunt. Ventriculi & lienis obstructionibus folia pauxillo aceto intrita, diuque illita, utilia sunt: quibus deinde folia calefacta, aut lineus pannus succo foliorum calente intingere, superimponuntur. Foliorum defectu, pulvis communiunguento obstructiones aperiente, excipitur, & pars obstructa, aut tumore affecta diu inungitur. Indicæ mulieres valde comen-

dant in puerorum, & etiã grandiorum stomachi cruditatibus: nam ventre inferiore prius inuncto oleo lucernarum & foliis sub cineribus calefactis altero ventriculi regioni, altero tergori qua ventriculum spectat, positus, eas concoquunt, & alvum emolliunt, si quoties opus erit, renoventur. Latas & teretes ventris tineas expellit foliorum succus cum saccharo coctus, & depuratus, pauca quantitate sumptus: umbilico tamẽ etiam imponendum folium tritum, & alvus deinde clystere eluendus. Nephriticis doloribus, folia sub cineribus, ut antè, calefacta, & quã calide fieri potest, adposita magnum adferunt levamen, idem remediũ quoties opus erit repetẽdo. Commodè etiã clysteribus injiciuntur, atque etiam fomentationibus & emplastris admiscebuntur. In suffocationibus uteri folia propè calefacta, & umbilico, utriusque regioni imposita, præsens adferunt remedium: quòd si (ut fit interdum) animi deliquium subsequatur, fumus illorũ naribus obijciatur, illicò liberabitur: quod remedium Indicis mulieribus adeò vulgare est, ut ea de causa Tabaci folia diligenter adservet, & magnifaciant. Sunt verò, q̄ odorata umbilico prius admovet, deinde folium. Maximè de Liquidambar, aut Balsamum, aut Caranna, aut ex his omnibus emplastrum constans, & in umbilico assidue gestatum. Articulorum doloribus (modò humores frigidi sint, vel saltem non nimium calidi) efficacissimè folia calida adhibentur, aut eorum succo pannus lineus intinctus: etenim humores resolvunt, & digerunt, ideoque etiam tumoribus cedematosis foliorũ succo calido prius elois, utilissimè imponuntur. Perniones sanare, si ter aut quater hujus plantæ foliis fricentur, deinde pedes & manus aqua calida cum sale abluantur, experientia docuit. Venenis & toxico perniciosissimo, quo Canibales suas sagittas illinunt, resistere, paucis abhinc annis experti sunt nonnulli: nam antè sublimatum vulneribus inspergere solebant. Toxica autem vires infringere hac ratione sciverunt Hispani. Contigit, ut quidam Canibales in suis cymbis ad D. Johannem de Portu divite navigarent, Indorum atque etiam Hispanorum (si quos reperissent) telis suis venenatis conficiendorum causa. Eò appellentes, Indos & nonnullos Hispanos conficiunt, plerosque autem vulnerant: cum verò sublimato carerent, à quodam Indo edocti sunt, ut Tabaci succum expressum suis vulneribus imponerent, & ipsa deinde folia trita: sedati sunt illicò dolores, & ea symptomata, quæ hujusmodi venena subsequi solent. venenum superatum, vulnera deinde curata. Ex eo foliis hujus plantæ adversus venenã uti coepit. Rex ipse catholicus, eius vires experiri volens, cani vulnus infligi jussit in gutture, & toxico, quo venatores utuntur, illini, & paulo post foliorum Tabaci succum satis copiosè instillari, & ipsa folia trita supra vulnus ligari: liberatus est canis non sine omnium admiratione. Eodem modo venenatis

A pestiferisq; carbunculis imposita, crustas inducunt, deinde curationem adferunt: & ad ictus morsusq; virulentorum animalium præsens sunt remedium. Recentibus vulneribus imposita, illicò sanguinem sistunt, eaque glutinant: quòd si majuscula sint, vino prius eluentur, & labiis vulnerum conjunctis, succus foliorum inspergetur, & ipsa folia trita supra vulnus alligabuntur: postmodò reliquisque subsequens diebus idem ordo servabitur, videtisq; ratio necessaria. Vetera ulcera, Gangrænasq; succus instillatus, & folia trita imposita detergent, curant, & ad cicatricem perducunt, purgato videlicet prius corpore ex medici consilio, & missione etiam sanguinis, si necessaria sit, facta: deinde observata quæ convenit victus ratione. Porro non modò in hominibus ejusmodi ulcera curare, sed etiam in animalibus ipsa experientia docuit: nam per universam Indiam frequentia ulcera vaccas, boves, & alia animalia infestant, quæ facili ob regionis humiditatem extremam putrescunt, & vermibus scatent, quibus solebant inspergere sublimatum, melioribus remediis destituti: sed cum magno illic vaneat, plerumque quòd ulceribus inspergebatur, pluribus solebant inspergere sublimatum, curabatur, æstimari potuisset. Itaq; Tabaci facultates in hominibus experti, illius etiam usum ad putrida, fetida, vermibusque scatentia animalium ulcera transfulerunt, atque adeò competerunt, succum ejus instillatum non modò vermes necare, sed etiam ulcera mundare, deinde ad cicatricem perducere: prodest etiam jumentorum exulcerationibus: ideoq; Indi Tabaci pulverem semper circumferunt. Quendam novi narium ulcere laborantem, è quo sanies manabat, non sine contagii suspitione: meo consilio instillavit foliorum Sicotianæ succum, à secunda instillatione, multi vermes exciderunt, deinde pauciores, & post aliquot dies sanatum est ulcus, sed quæ erosa erant, non restituta. Illius etiam foliis impetigines, & capitis scabies utiliter conficitur. Hæc est celebrata illa Indicis sacerdotibus planta, qua uti solebant ad responsa danda. Etenim apud Indos moris erat Sacerdotes de bellorum eventu, alijsq; magni momenti negotiis consultare. Consultus sacerdos istius plantæ folia sicca urebat, & eorum fumum tubulo seu cannula quadam in os excipiebat, deinde quasi in ecstasi quandam raptus, cadebat, omni motu privatus, sicque permanabat aliquandiu. Discussa ejus summi facultate, ad se redibat, referebatque negotium cum dæmone contulisse & responsa dabat ambigua, ut, utcumque eventus succederent, illis facile persuaderet, sic se prædixisse: eoque modo barbaros illos homines miserè decipiebant. Cæterum vulgus etiam Indorum cum fumum per os & nares recipit animi gratia, cum insomniã videre interdum, & extra se quasi rapi volunt, & etiam de suorum negotiorum eventu, ex somniis, quæ illis apparuerint, pronunciaturi. At non est recès, plantas quasdam inveniri, quæ manducata, aut iniviu assumpta, vanas species, & ima-

& imagines observari faciant. Siquidem Dioscorides ca p. de Solano manico seu furioso, ejus radicem drachmæ pondere ex vino potam, facere species vanas imaginesque non injucundas obversari scribit, sed duplicatum ejus modum ad tres usq; dies, *meatis alienationem asserre, quadruplicatum intemere, Anisum si quis dormiturus edat, somnia excitari jucunda & suavia: contra Raphani esu, gravia & turbulenta, & sic de plenisque aliis.* Garcias ab Horto refert, Banguæ plantæ succum aliis admixtum, mentis alienationem facere, insomnia excitare, & omni solitudine liberare, veluti etiam opium, quod Orientibus Indis admodum familiare est. Sic & nostri Indi, oneribus ferendis, aut aliis laboribus defatigati, Tabaci fumum hauriunt, & illicò, quasi mente alienati, corruunt: excitari verò, refocillatos eo somno, & vires recuperatas sentiunt. Eorum exemplum fecerunt Ethiopes pro mancipiis eò deducti, nimis frequenter eum hauriunt: quò fit, ut eorum domini egregiè eos castigant, & illorum Tabacum exurant, quò illis antiam auferant sapientis illo utendi. Usus est etiam Tabaci apud Indos, famis sitisque sedandi gratia, hoc modo: Conchyliis quædam cochlearum fluviatilium urunt, deinde atterunt calcis modò: hujus & foliorum Tabaci æquas partes sumunt, manduntque, donec ex utraque massa quædam fiat, quam in pilulas pilo majores conflungunt: atque in umbra siccant, & in usum reponunt. Facturi iter per desertia, ubi neq; cibum, neque potum inventuros se putant, eas pilulas secum deferunt, ex iis unam inter labrum inferius, & dentes reponentes, ejus liquorem assidue sorbent: ea absumpta, aliam reponunt, atque ita aliam, donec peregrinationem absolvant, triduanam interdum, aut quadriduanam: atque ea ratione toto eo tempore neque famem sibi molestam esse, neque sitim asserunt: cujus causam esse puto, quòd sorbentes assidue pilulas illas, etiam humores pituitosos è cerebro eliciunt, qui de-glutiti, & in ventriculum demissi, naturalem ejus calorem humectant, sed ab eo tandem absumuntur, aliorum ciborum defectu: ut in multis animalibus observare licet, quæ tota hyeme in suis latibus se continent sine alicujus aliqenti copia, quia calor naturalis occupatus est in pinguedine absumenda, quam æstatis tempore collegerunt. Hæc sunt, quæ de celeberrima hæc planta, ejusque facultatibus scripsit *Nicotius Monardus*. At *Carpius Clusius* de Nicotiana hæc habet verba: Est verò petum sive Nicotiana trium aut quatuor cubitorum altitudine, interdum amplior, multis aliis, crassisque ramis concava, folia numerosa, ampla, densa seu carnosia, pinguis, gravi odore, fervido, & acri gustu. Flos extremis ramis nascitur copiosus, ex albo purpurascens, oblongus, & tubæ in modum concavus, extrema parte lavis, & pentagonus, ejus color frigidus magis intendi solet. Huic succedunt filiquæ Digitali fere similes, semine plenæ, ex ruffo nigricante, pusillo papaveris modo mino-

re. Ejus duo sunt genera. Nam unum amplo latoque est folio, interdum cubitali longitudine, pedaliq; latitudine, sine pediculo, caulem amplectente. Id aliis affurgit, & flos ordine per ramulorum longitudinem illi nascitur, diluor aliquid tantulum. Alterum paulò minore est folio, Solano, quod Bellam donnam vulgò vocant, simili, sed acutiore, longoque pediculo ramis inhærens: flores huic veluti per umbellas nascuntur saturationes aliquantò. Utriusq; radix lignosa est, & multifida. Floret calidioribus regionibus Junio & Julio: semen Septembri maturescit: (vidi in Lusitania tota hyeme florentem) at hic à mense Augusto in hyemem usq; floret, & subinde semen profert, deinde primo gelu staccescit, peritque tota, neque hyeme asservari potest, nisi novella admodum, idque difficulter. Nascitur omni solo, & semel sata, semenque ad maturitatem perducès, seipsam deinde ferit, nec opus habet alia satione. Si tamen ferenda erit, Augusto aut Septembri id fiat, quoniam semen exiguum, diutissimè sub terra later, antequam germinet: & Martio, aut Vere sata primam Augusto germinat. Apud nos diligenter colitur, non tam ornatus gratia, quam ob insignes facultates, præsertim a nobilibus quibusdam matronis rei herbariæ studiosis, quæ foliis ejus recentibus, aut in umbra siccat, & stillatio illorum liquore vitreis organis extracto, frequenter utuntur ad ulcera antiqua, putrida, maligna, gangrenas, scabiem, impetiginem, lichenes, oculos nebulas, felici cum successu, multisq; miseris rusticis auxilio sunt. Sunt, qui ejus folia singulis diebus mane à jejuniis mandi jubent, ut podagra liberentur, quoniã multam pituitam in os attrahat, eamque in partes inferiores defluere prohibeat. *Carolus Stephanus* in prædio rustico Gallico lib. 2. cap. 76. experientia comprobatum esse scribit, ejus folia strumis utilisiter illini, ejusq; stillatium liquorem asthmaticis auxilio esse. In summa, Panacea quædã est ad omnes generis morbos. Aliud ejus genus, per omnia minus, folio rotundiore, nec hirsuto, pingui, licet succulentio, flore minore, & per extremum rotundo, pallescente, ante viginti annos Europæ innotuit. *Dodon*, *Hyoschiamum* luteum nuncupavit. Ad pleraque confert etiam existimatur, verum superiore longè imbecillius. *Hæc Clusius*.

GLUTINANT quoq; *Althæa*, *Anagallis*, *Centaureum*, *Chamaepitys*, *Chamaedrys*, *Equisetum*, *Eupatorium*, *Ebulus*, *Myrtus*, *Plantago*, *Quinquefolium*, *Symphytum majus*, *Verbenaca*, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis flatus discutientibus.

SESELI Massiliense folia fœniculi habet crassiora, caulem vegetiorem, umbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim aere: radix longa est, jucundioris. Optimum juxta Massiliam Galliæ urbem nascitur. Provenit autem aliis quoque in locis calidioribus, nunc in plerisque Germaniæ hortis, sed

non nisi satum & cultum. Floret æstate, & semen subinde producit. * Calcificat & desiccatur ordine secundo. Semen & radix exalfaciendi vim habent. Potu stranguriæ & orthopnææ medetur: suffocationibus mulierum comitialibusq; profunt: menses & partus trahunt: ad omnia interna mala polleunt: tussim veterem sanant. Semē cum vino potum, cōcoquit: & tormina discutit: epialis febribus utile. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris cæterisq; pecudibus datur in potu, quōd facilius suos fœtus enitantur. Æthiopicum fefeli, folia habet heteræ minora, & ad periclymenū modum oblonga, frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extensis: ramis sesquipedalibus: capitulo anethi semine in tritici morem denso, nigro, amaro, Massiliensi odoratiore & acriore, multum suavi. Peloponnense folia habet cicuta, latiora & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulaceum: & latam in cacumine umbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosius pedit. Eisdem viribus præditum est. Nascitur in asperis, riguis, & collibus. invenitur etiamnum in insulis. Creticum fefeli, juxta Ciliciam in Amano monte nascitur, herbula furculosa, semine duplici rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri. Contra urinæ difficultatē bibitur: potu cit mentes, Succo seminis, caulisq; virentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle. *Dioscorides.*

Fefelis radices in usu sunt & semen, secundum Dioscoridem Nostra tamen ætate semen potius usurpatur: quando ita simpliciter reperitur scriptum. Liberum autem est unicuique sumere ex quacunq; specie quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylum vocatur: nam Massiliense, Æthiopicum & Peloponnense ejusdem sunt naturæ. Quique studiosè invelligabit, is Massiliense semen facile habere potest. quare de ejus succedaneo non est necesse loqui: cum istud in multis officinis legitimum reperitur. Acetius nominatim Massiliense accipit, addens debere esse incorruptum.

DISCUTIUNT quoque status, Absinthium, Anethum, Apium, Chamomilla, Epithymum, Foeniculum, Juniperus, Allium, Majorana, Organum, Petroselinum, Squinanthum, Spica nardi, Smyrniū, Ruta, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis semen generantibus.

HORMINUM, Selarea, Matrifalvia, German. Schartachtraut dicitur, sativa herba est, foliis marubio similis: caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectant. in quibus diversum semen recluditur. Siquidem in sylvestri rotundum, fuscumq; invenitur: in altero nigrum & oblongum, cujus est usus. Nascitur in hortis. Colligitur mense Junii. Cōservatur per annum. * Ad Venerem stimulamdam, cum vino bibi vo-

lunt. Purgat cum melle argemas, albuginesque: illitum ex aqua tumores discutit: eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. Idem effectus est illitæ herbæ. Sylvestre Gallitricum officinæ vocant magis viribus pollet. quare unguentis, præsertim gleucino, permiscetur. Nascitur passim in pratis. *Dioscorides & Matthiolum.*

ERUCA tam sativa, quam spôte nascens (Ger. Weisfench. Gall. de la Roquette. Ital. Eruca, Rucula. Hispan. Oruga yerba.) vulgaris admodum planta est, quod frequentissimè in cœnis acetariis inseratur. Satiya in hortis nascitur. Sylvestris Italiæ & Hispaniæ familiaris, prope tamen aquas provenit magna copia. Satiya tota ætate floret: sylvestris autem circa Calendas Junii potissimum erumpit. * Exalfacit manifestè. Venerem largiore cibo concitat. Semen ejus idem præstat, urinam cit, concoctionis prodest, alvo perquam accommodata. Semine ad condimenta utuntur: muris aranei moribus medetur. Ventris tinea enecat, lienemq; extenuat. Tritum & cum felle bubulo mixtum, nigras ulcerū cicatrices ad candorem reducit. Cum melle verò perunctum, vitia cutis in facie emendat, & lentigines emaculat. Herba, si sola edatur, caput magis dolere afficiet. *Dioscorides & Galenus.*

De foliis menses moventibus.

ALISMA, Germ. Wasser wegerich & Groschoffel. Gall. Plantein aquatique. alii Damasion appellat: D folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, laciniola, convexaq; in terram: caule simplici, tenui, cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui, candido, pallescente: radicibus tenuibus, ut veratrum nigri, acris, odoratis, modice pinguibus: aquosos amat tractus. Ætate colligitur, tum enim floribus abundat. * Radix si drachma una aut altera bibatur, his convenit, qui leporem marinum decorarunt, aut à rubetis ranis demorsis sunt, aut opium hauserunt: torminibus atq; dysenteria per se, aut cum pari modo seminis dauci, potu datur. convulsis, & contra vitia vulvæ prodest. Herba silit alvum, menstrua pellit, tumores illita mitigat. *Dioscorides.*

HYPERICUM, Germ. Sant Johanskraut, alii Androsæmon, alii Corion, alii Chamæpityn appellant, quoniam semen odore resinam imitatur: furculaceo frutice, dodrantali, rubescente: folio ruta: flore luteo: leucoia simili, qui digitis attritus sanguineū succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhis suta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: semine intus nigro, resinoli odoris, gignitur in locis cultis & asperis. Ætate floret. Colligitur mense Junio & Julio potissimum. Conservatur per annum. * Urinam cit, menstrua pellit appositum: tertianis quartanisq; cum pino potum liberat. Semen quadraginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita, ambusta sanant. *Dioscorides.*

HELICHRYSON, quidam Chrysanthemum, nonnulli & id Amaranton vocant, quo deorum simulacra

simulacra coronant. Ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum: folia intercedentibus spaciis angusta, abrotano similia: comam auream lucis in orbem: umbella rotunda, veluti siccis corymbis dependentibus: radice tenui. Nascentur in asperis, & torrentium alveis. * Contra serpentium ictus, coxendicum dolores: urinæ stillicidia, ruptaque, coma è vino pota opitulatur: ciet mensis. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso: jejunis trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inferitur, ut eas ab erodentium injuriis tueatur. *Dioscorides.*

MENSIS quoque movent, Afarum, Abrotanum, Allium, Adianthum, Amomum, Absinthium, Arthemisia, Ammi, Brassica sativa, Betonica, Centaurium, Chamomilla, Calamintha, Chamædrys, Cassutha, Cyclaminus, Dictamnus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Lappathum, Majorana, Marrubium, Melissa, Nasturtium, Origanum, Ocymum, Pulegium, Polium, Petroselinum, Oreoselinum, Raphanus, Ruta, Rosmarinus, Salyia, Sabina, Sefeli, Serpillum, Scordium, Trifolium, Vitex, Urtica, Thymus, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis mensis sistentibus.

LIMONION (Ger. Wintergrün, Hotzmangold/oder Waidmangold/oder Waidot. Gall. Limone, ou Beste de pré dicitur) folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura: caulem tenuem, rectum, lilio æqualem: seminibus rubris scatentem, quæ gustata astringunt. * Semen tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis, cœliacisque prodest: rubra fœminarum profluvia sistit. Nascentur in pratis & palustribus: Junio mense floret. *Dioscorides.*

RUBUS (Germ. Brambeer. Gall. Ronce. Ital. Rubo, rogo.) notitiæ vulgaris est. * Vim habet siccandi & astringendi: capillum tingit. Ramorum decoctum, potu alyum sistit, & fœminarum profluvia presteris morbi accommodatissimum. Gingivæ firmat, & oris vitis medentur folia commanducata: cohibent ulcera quæ serpunt: ulceribus in capite manantibus, oculisque proidentibus remedio sunt: condylomatibus & hæmorrhoidibus folia illinuntur. cardiaca & stomachi doloribus, trita convenienter imponuntur. Caules cum foliis tunduntur, exprimiturque succus, mox Sole cogitur singulari remedio cõtra omnia, quæ modo dicta sunt: Mori in rubo nascentis quam optime maturi succus, ad oris medicamentum convenit. Sistitur alvus præmaturi cibo, nec non flore in vino pota. Passim in dumis provenit. Folia in Vere: flores æstatis initio: fructus, ubi jam maturuerint, per messes & extrema æstate decerpitur. *Dioscorides.*

SISTUNT quoque mensis Bursa Pastoris, Fragaria, Hyocyamus, Lyfimachia, Myrtus, Nymphæa, Plantago, Sempervivum, Symphytum, Solanum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis venenis resistentibus.

ERYSIMON, Latini IRIONEM, Germani Heberich & Wideness. Gall. Pelar, ou de la Tourville vocant: juxta urbes, rudera, hortosque nascitur: foliis cruce sylvestris: cauliculis in lori modum lentis & obsequiosis: floribus luteis: siliquis in cacumine gracilibus, ut scæno-græco, corniculatis: semine nasturtii, exiguo, urentis gustus. Per integram ætatem floret, autumno autem semen in siliquis profert. * Contra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extussuntur: regio morbo & coxendicibus prodest: contra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle utiliter cæcis carcinomatibus, parotidibus, duritiis mammarum, & testium inflammationibus. In totum extenuat, & excalfacit. Mitius multo ad clysteres fiet, si aqua madefeat, atque torreatur, vel linteo illigatum, pinisita farina oblitum peraffetur. *Dioscorides.*

LEVISTICUM, quod Dioscorides LIGUSTICUM, Galenus LIBISTICUM, Germ. Liebstöckel. Gall. Lineffe, ou Lineche nominant. Quamvis pleræque plantæ multis partibus sunt similes: nulla tamen adhuc reperta est, quæ ejus omnibus notis respondeat. Itaque loco ejus Levisticus vulgaris, aut Cumium accipiendum est. Nascentur passim in hortis vulgaris. Floret æstivo tempore. Colligitur mense Julio. * Radicis seminisque veri ligustici vis excalfactoria, concoquens. Prodest ad intestinos dolores, tumores, concoctiones: item ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgat: & contra serpentium ictus: urinæ & mensis potu trahit: Eosdè præstat effectus apposita radix. Semen cum radice oxyporis, & medicamentis decoquentibus admiscetur, ori perquam utile: quare pro pipere utuntur eo indigenæ ad obsonia. Adulteratur semine quodam simili: quod facile gustu discernitur: amarum enim est. Alii semen fœniculi aut sefeli admiscentes, ligusticum dolo vitiant. *Dioscorides & Florentini.*

VENENIS quoque resistunt Abrotanum, Absinthium, Allium, Adianthum, Apium, Brassica, Betonica, Carduus benedictus, Chamædrys, Cyclaminus, Calamintha, Eupatorium, Fœniculum, Juniperus, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c. de quibus singulis vide supra.

De foliis strumas discurrentibus.

APARINE (Germ. Stiebrant, Belg. Stiefferent. Gall. Keble, ou grateron. Ital. Speronella. Hisp. Prejera.) ramis multis & parvis fruticat, asperis, quadrangulis, per intervalla orbiculato foliorum ambitu, ut in rubia: flos albus: semen durum, rotundum, concavum, album, umbilici figura asperitate vestium tenaci. Exit Aparine juxta margines agrorum, & quandoque in ipsis agris frugibus permixta: item secus vias, serbes, sepes, & inter sentes. Æstivis mensibus ubique frequens. * Ea pastores coli vice uruntur ad eximendos lactepilos. Seminibus, caulium, ac foliorum succus, po-

tu contra viperarum, phalangiorumque morsus auxiliatur: infusum aurum dolori medetur. Herba cum axungia trita, strumas discutit. *Dioscorides.*

GALLIOPSIS, seu urtica foetida, frutex in totum caulem & folia habet urticae laxiora, & quae gravem odorem trita reddant: flore purpureo, tenui. Nascitur circa sepes, a dificiotum areas, ac semitas ubique. Colligitur Junio & Julio mensibus. * Folia, caules, semen, succusque duritias & carcinomata dissipant: strumas, panos & psoridas discutunt. Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & ejus decocto fovere: ad putrescentia gangraenas, & nomas cum sale efficaciter illinuntur. *Dioscorides.*

DISCUTIUNT quoque strumas, Adiantum, Althaea, Lupinum, Lapathum, Melissa, Nasturtium, Pentaphyllum, Scordium, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis dolorem mitigantibus.

ASCLEPIAS, Latini Hirundinariam, Germ. Schwaibenwurz appellant, ramos emittit longos: folia hederæ longa: radices numerosas, tenues, odoratas: floris virus grave: semen securidacæ. Nascitur in montibus alpibus & arenosis. Augusto mensis floribus abundat. * Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia ad versus vulvæ, mammarumque ulcera, quæ cacœthe vocant, illinuntur. *Dioscorides.*

DOLOREM quoque mitigant seu leniunt Anethum, Abinthium, Atriplex, Chamæmelum, Calamintha, Centaurium majus, Chamæpitys, Hyoscyamus, Libisticum, Lupulus, Peucedanum, Petroselinum, Rosmarinus, Ruta, Silybrium, Serpyllum, Sämpfuchum, &c. de quibus singulis vide suo loco.

De foliis seu herbis venenosis.

ACONITUM (German. Dornwurz, Doffstraut dicitur) statim in lingua inter bibendum, cum astrictione quadam dulcescit: & subinde potissimum cum exurgere conantur, vertigines offundit: lacrymas ciet: gravitatem pectori & præcordiis adfert, simulque spiritus cerebri distillantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per alvum egeri opus est. Utimus inter propinandum origano, ruta, marrubio, vel abinthii decocto, cum vino abinthiæ, vel sempervivo, vel abrotano, chamælae, aut ajuga. Prodest etiam num opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castoreo, pipere & ruta, a quibus ponderibus ex vino: coagulum hœdi, leporis, aut hinnuli cum aceto: ferri quoque stercus, item vinum, in quo aurum, ferrum, argentumve candens restinguatur, potum, lixivique cum gallina & vino decocta, aut carniū bubularum præpinguium jura, cum vino sumpta. Fertur & ajuga privatim ipsis subvenire. *Dioscorides.*

CICUTA (German. Schirting, Gall. Cigue, Ital. Cicuta Hispan. La cecua appellatur) pota vertiginem excitat, oculisque caliginem offundit, ita ut ne minimum cernatur: singultus ciet, mentem

turbat, extremi artus gelantur: denique convulsi, suppresso arteriæ spiritu, strangulatur. * Quare inter initia, cicutam vomitu excutiemus: postmodum dejectionem moliemur, ut quod ad intestina prolapsum sit, excernamus: tum demum in metacam potionem, quæ maximo est auxilio, deveniemus: repetendum per intervalla, in quibus proderit lactasinum aut bubulum potui datum, ut absinthium cum pipere & vino, castorio, ruta, mentha, cum vino, aut amomi, cardamomi, aut styracis uncia, aut piperis cum semine urticae & vino, aut laurifolia. Item laser ex oleo & passo, & passum per se longius potum proficit. *Dioscorides.*

DORVENIUM, quod aliqui manicon Solanum appellant, potum, lactis in potum in gustu refert: * continetes singultus ciet, humor linguam vexat, sanguis confestim rejicitur: mucosa quædam perinde quasi dysentericis, alvo egerantur. Itaque antequam aliquid ex his eveniat, auxilio sunt vomitus, clyster, & quæcumque potum venenum expellere possunt. Privatim is opitulatur aqua multa, lacte caprillum, aut asinum, dulce vinum, quod tepidum cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ, gallinæ pectora decocta. Quæ etiam conchyliis omnia tam cruda quam cocta esse salutare est. Conveniunt & locustæ marinæ, & gammari, & pota corundem juscula. *Dioscorides.*

HYOSCYAMUM (Germ. Dufsamtraut, Gall. du Jusquame.) potum aut comestum similem ebriis ab alienationem movet: sed facile medicamentis cedit. * Auxiliatur aqua multa copiose data, laeque, præsertim a sininum: si id desideratur, caprillum, vel bubulum, vel asidarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumtum, & vinum talsum, cum adipe suilla recenti passoque: idem urticae semen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis, & nasturtium, radix, cepa & allium: & hæc singula cum vino sumantur. Postea si nec diu quietere, quæa modum qui vinum biberunt, ut excoquant. *Dioscorides.*

QUOD CORNICULATUM PAPAVER, Germ. Besotmagen appellant, & potum, & cibo eadem inferre consuevit, quæ papaveris succus seu meconium: nec aliis expugnatur auxiliis. Quare vide in Meconio.

QUOD PHARICON vocant, sapore sylvestre nardum imitatur. * Resolutionem nervorum potum adfert, cum convulsionem & delirio. Oportet autem post vacationes vinum abinthiæ potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo Gallico: aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum passo: aut iim cum croco ex vino: dera sumque, caput illinire hordeacea sativa cum aceto & trita ruta. *Dioscorides.*

SMILAX arbor, à quibusdam tithymalum, à Latinis Taxus appellatur. * Frigus universo corpori strangulatur, & celerem interitum infertis cui eadem quæ cicutæ conveniunt. *Dioscorides.*

THAPSIA strangulatur concitat, aut immodicas dejectiones. * Nimitis dejectionum impetus,

tus, medicamentis, quæ excrementa supprimunt, coërcibimus. Neque negligenda quæ parum quidem nocere videntur, interim verò vitam in discrimina agunt. Quo in numero sunt sylvestris ruta, gith, novæ glacies, pappi recentes: flores autem sunt ejus spinæ, quæ Caëtos dicitur. Eos qui sumserint sola vomitio recreat. Strangulatus autem ea medentur, quæ infra in fungorum mentione retulimus. *Dioscor.*

TOXICUM ex eo nominari videtur, quòd barbarorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur. Incoercitus furor varias iis imagines obversat: quare vix medicinæ locus est, raroq; qui hauserunt, evadent. * Vinculis ergo cohibendi, aut vinum dulce cum rosaceo bibere, & revomere cogantur: rapi semen bibendum cum vino. Privatius convenit quinquæfolii radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, eodè modo sumptus: roboris, fagi, aut ilicis cortex cum laete tritus: malaq; cotonea trita esse, aut cum pulegio & aqua bibere conveniet: amomum & balsami semen ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu lecticis decumbunt: & ubi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degant. *Dioscor.*

De foliis alterantibus qualitate occulta.

BARDANAE majoris folium (quæ & Arction & Perionatia dicitur) summo capite gestatum, matricem sursum tollit, sub planta pedis, deorsum. Quod remedium præstantissimum habetur ad versus suffocationes, præcipitationes, ac dislocationes matricis. *Margalans.*

BRASSICAE folium vertici capitis impositum, vulvam ex defluxu pedulam, vel aliter affectam, sursum rapit. *M. Cato.*

HEDEERAE vis ac natura est caput ab heluco, hoc est, pridiâni vini oscitantia, & semitomo, defendere, vi nimis diffusoria, atq; exsiccante. Quæ etiam à crapula tutos reddere creditur capiti admota, vel præsumptus ejus acinis aliquot. Atq; hinc factum crediderim, ut Bacchus foliatis vis hederæ coronaretur, & ob id Corymbifer diceretur. *Terullianus.*

HYOSCYAMUS pestiferis bubonibus admotus, illos fertur disperdere, vel, ut quibusdam placet, dispergere. Et si quis ante illorum emersum plâtam eam secum habuerit, nusquam à bubonibus corripitur. Radix trita, & podagræ ischiadive (calidæ) apposita maximopere juvare fertur, quod sit Jovi mancipata, qui unus coxas ob Sagittarium, & Pedes propter Pisces sibi vendicat. *Ex vetustissimo secretorum libro.*

EBUI folia cum vino cocta, arthriticoorum cruciatus valdè mitigant, si dolenti loco admoveantur. Sunt, qui præferant, & miris laudibus extollat succum expressum ex foliis, radicibusq; ejusdem coctis in vino & beryro mensis Maji exceptum, ac vice linimenti affecto membro in die. Ab experto hæc didicit *Margalans.*

A **TRIFOLIUM** herba hyacintho similis, quando flores Vere emittit, & semen habet *visum àgypticæ* simile, decocta multum, & moribus phalangii aut viperæ ex aquæ fotu admota, illis medetur, & dolores statim sedat. Eodem verò fotu in alio non morfo, parti sanæ sensum similem, & dolores similes his quos morfus invenit, omnes excitat: morfus itaq; fanat, & ferarum modo partem affligit. *Sylvestris.*

B **ACONITUM** ex uno tepido datum percussis à vipera aut scorpione, salutiferum esse expertum est a nonnullis medicis expertissimis. Ad eòd venena plerunq; venenatis sunt venena.

PENTAPHYLLON Joviali potestate venenis resistit: cujus folium unum bis quotidie, manè nimirum & vesperi ex vino bibitur, ephemeram febrem curare traditur, tria tertianâ, & quatuor quartanam. *Marcellus Ficinus.*

De foliis purgantibus bilem flavam.

C **LUPUS SALICTARTUS**, seu Lupulus, Germ. *Hoyffen.* Gall. *du Houblon* dicitur: folia habet aspera, cucumeris modo: flores exilib, solliculis squamatum compactos, racematimque dependentes, colore subcinereo. Nascitur in sepibus. Colligitur mense Martio, vel Aprili, Augusto mense floret, & Septembri. Dosis decoctionis magna est circiter ℥ iiij. Et infusionis ejus in aqua calæ portio est circiter ℥ j. * Flavam bilem detrahit, sanguinem ab ea expurgat: & ejus inflammationes extinguit. Sero caprino maceratur, valentior redditur. Succus cum saccharo decoctus syrapi modo, regio morbo laborantibus medetur. Jecinoris & vetriculi æstus mitigat. Syrupus ex saccharo & ejus succo paratus, utilissimè exhibetur in febribus à bile & sanguine excitatis. *Mefue.*

MERCURIALIS, Græcis *Linozostis*, Germ. *Zingettraut.* Gall. *Mercuriale.* Ital. *Merorella.* Hisp. *Mercuriales.* ortiga mæria, aliquibus Parthenion appellatur, foliis constat ocymi, helxinæ cognatis, sed minoribus: ramulis duplici geniculorum modo cinctis, alarum cavis multis. fructu fœminæ copioso, quandam racemorum speciem præbente: maris foliorum sinu dependente, parvo, rotundo, ceu binis testicularis unâ coherentibus: fructu dodrantali, aut majore. Nascitur passim in campestribus cultis vineisq;. Colligitur æstate. Conservatur per annum. Utraque in oleis manditur, ad alvum ciendam. cocta in aqua, epoto jure, bilem aquamque detrahit. Constat,

F ut mares gignantur, hunc facere: ut fœminæ, illam, si à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoveantur. Menses secundasque ciunt, vulvæ cum melle, vel rosaceo, vel irino admota. Epiphoris, stranguriæ & vesicæ, folia alvo imposita conveniunt. Alvo quidem solvendæ, vel in febrî decoquitur, quantum manus capiat, in duobus sextariis aquæ ad dimidias, bibitur sale & melle admixto, nec non cum ungula suis, aut gallinæ decoctum salubrius. Thoracem purgant, bilem detrahunt, sed stomachum lædunt. *Dioscorides & Plinius.*

PERSICA arbor notissima: *cujus folia & flores in aqua calida, sicut rosarum & violarum macerati, in zuparium, vel serapium rediguntur, ad ventrem subducendum, & bilem expurgandam efficaces, unciarum duarum instar. *Andernacus.*

PURGANT quoq; bilem flavam, Absinthium, Centaurium, Malva, &c. de quibus vide supra.

De foliis purgantibus bilem atram.

SENA foliis constat glycyrrhicae, crassis, subpinguibus, fabarum sapore, caule cubitali, a quo ramuli exeunt, in lori modum flexibiles. Flores emicant aurei, veluti brassicae, purpureis intercurtantibus venulis: quibus succedunt folliculi falcati, a deoq; natura compressi, ut superior membrana inferiori cohaereat, in quibus semen continetur in nigro subvirescens, uvarum vinaceis usque adeo simile, ut non facile primo oculorum intuitu alterum ab altero discernatur: folliculi è ramusculis prominent, tenui pediculo appensi: quò fit, ut maturescentes parvo ventorum flatu facile decutiantur. Planta est frigoris impatiens, ob idq; seri vult Majo, nec ultra autumnum perdurat: si quidem prius sata facile frigore deperditur, serius verò hyemem similiter non tolerat. Praestat quæ ex Alexandria Aegypti, vel ex Syria affertur. Folia autem viridia sunt præstantiora subalbidis & tenuibus. * Calefacit initio secundi ordinis, siccatur primo. Terget, expurgat, digerit. Educit per inferna bilem tum atram, tum flavam & pituitam. Mundat cerebrum, cor, jecur, lienem, pulmonē, & omnes corporis sensus, cōfertq; omnibus eorum incommodis. Viscerum obstructions aperit, auget juventutē, seniumq; retardat, & animi hilaritatem affert. Folia in capitis perfusionibus utiliter decoquantur, præsertim addita anthemide. Roborat enim hoc modo cerebrum, nervos, oculorum aciem, & auditoriam facultatem. Optima est medicina morbis omnibus diuturnis, & melancholicis ut delirio, amentia, scissuris totius corporis, resolutioni nervorum, phthiriasi, cephalalgia, scabiei, pustulis, pruritu & epilepsia. Cor etiam roborat: si tamen iis potissimum commisceatur medicamentis, quæ ipsum maximè confirmant, veluti viola. Datur commodè prægnantibus, & pueris, & cujuscunque ætatis hominibus. Dilutum tamē magis præstat, quàm decoctum, quòd nulla ex parte exhalet: cujus unciæ quinq; vel sex, alvū modestissimè, & sine molestia solvunt. Redditur medicamentum hoc in dejienda alvo præstantius, atque valentius, si cassia nigrae, aut mannae, aut rhabarbaro, aut rosarum diluto, aut syrupo rosato solutivo commisceatur, aut si maceretur sena caprino sero. Corrigitur zingiber, vel sale gemmæ. Dosis ejus diluti est ab ʒʒ, usq; ad ʒj. pulveris verò à ʒj, usque ad ʒij. *Maschiolus & Mesue.*

FUMARIA (Ger. Erbrauch/ Daubentropff. Gall. *Fumeserre*, ou pied de Geline appellatur) herba vulgaris admodum notitiæ, officinis passim vocatur Fumus terræ: cujus descriptionem vide su-

pra. Praestat, quæ virentior, foliis extensis, non crispis, & quæ violaceo sit flore. Nascitur in hortis & segetibus. Colligitur verno tempore, & ex ea succus exprimitur. Conservatur autem per annum. Potio succi ipsius est ab ʒʒ, usque ad ʒij & decoctionis ejus ab ʒx, usque ad ʒxv. & pulveris ejus à ʒij, usque ad ʒv. * Alvum solvit leviter absque ulla noxa, bilem trahit atque humores adustos. Ejus vis non modò ad hepar, sed ad venas diffunditur. Quamobrem sanguinem expurgat, omnibusque incommodis medetur, a bile, aut exustis humoribus provenientibus. Medetur elephantiasi, adversus carcinomata efficax est: lichenas & alia cutis vitia, mirificè emendat: quin & omnibus morbis auxiliatur, qui ex viscerum infarctu originem ducunt. Roborat fumaria ventriculum jecur, & cætera interna viscera, biliosasque finit febres, quemadmodum & eas, quæ ex vasorum obstructione excitantur. Roboratur dejectoria ejus facultas, quòd non admodum sit valentior, additis myrobalanis, sena, caprino sero, insectorio cocco, aut vis passis. *Mesue & Maschiolus.*

EPITHYMIUM planta est cassuthæ similis, aut cassutha in thymo nascens, & illud cincinnati suis ambiens. Cùm autem hoc tempore thymi copiam non habeamus, caremus etiam epithymo. Illud autem quod vulgò in usu est, epithymbra est, quòd in thymbra, quæ thymi nomine usurpatur, crescat. Hac autem hodie veri epithymi loco uti possumus: nam easdem facultates habet, aliquantò tamen debiliores. Quod ex Creta adfertur, epithymbra etiam videtur: epithymum enim non est, tamen nostrate melior. Servatur per annum. Potio ejus in decoctione est à drachmis quinque usque ad viginti: & pulveris ejus à drachmis tribus usque ad septem. * Atram bilem cæteris medicamentis valentiùs excernit, idq; facile, & citra ullam molestiam præstat. Efficax est ad morbos cerebri, nempe melancholiam, epilepsiam, diuturnos capitis dolores, aliasque atrabiliaris ægritudines. Confert cordis tremoribus, & animi deliquiis. Præterea cunctis lienis affectibus mirè opitulatur: item renum vitiiis, & hypochondriaca melancholia vexatis. Frequens epithymi usus: datur enim utilissimè adversus carcinomata, elephantiasin, & ad ulcera maligna & arra. quin & quartana febre detentos liberat. Corroboratur ejus operatio, multiplicatione quantitatis ipsius, & additis myrobalanis Indis, aut hellebori nigri momento, aut sero caprino. *Mesue, Maschiolus & Medici Florentini.*

PURGANT quoq; atram bilem, Cuscuta, &c. de qua vide supra suo loco.

De foliis purgantibus pituitam.

GRATIOIA nihil aliud est, quàm Mesuæ Eupatorium: herba est cubitalis, eximia amaritudinis, foliis centaurii parvi, viridibus, asperis, incisis, caule tenui, quæ siccata flavescit, floribus subluteis, oblongis. Quibusdam herba pulicum dicta, ob lentorem ei adhaerentem: * calida est gradu

gradu primo, sicca secundo, duplici quoq; con-
stantis substantia: calida tenui, qua bilem & pitui-
tam facile purgat, tenuat, incidit, terget, expur-
gat, putredinem prohibet, resolvit sine attractio-
ne, obstructions tollit, & morbos ab his natos
sanat, febrib. diuturnis mirè subvenit. Altera est
terrea, adstringens, qua vètriculum, hepar, & cæ-
tera viscera cogendo roborat. Cum sero lactis
efficacius purgat, per se enim est imbecillū. Na-
scitur spontè in Italiæ plerisq; palustribus, humi-
dis ac uliginosis pratis. Belgis hortensis est, ubi
Julio ac Augusto cum flore reperiri potest. Her-
ba colligitur, succus exprimitur, ut ex absinthio,
sine Veris. Decoctū ejus datur ab ℥ iij. ad ℥ vi.
pulvis à ℥ ij. ad ℥ iij. Ejus penuria absinthii &
alantiana pondus dimidium. *Mejue.*

PEPLUS, Germ. Zeuffetomich. Gall. *Resueille-
main des vignes*, appellatur. frutex est lactei succi
plenus, foliis parvis, ut rutæ, paulò latioribus: ro-
tunda coma, ferè dodrantali, humi respersa: se-
mine sub foliis parvo, rotundo, minore quam
candidi papaveris. Pluribus scætet auxiliis. Uni-
cam radicem habet, supervacuam, ex qua fruti-
cat. Nascitur inter vites, & in hortis. Aestate vi-
get, in hyemem usq; perdurat. Colligitur melli-
bus: sicatur in umbra, & continue versatur. Fru-
ctus tufus, & fervefactus reconditur. * Bilis ac
pituita detrahitur acetabulo ejus in hydromeli-
tis cyatho potò. Obsoniis inspersa conturbat al-
vum, mucia conditur. *Dioscorides.*

DAPHNOIDES, officinis laureola, German.
Zeitant & *Zeitpast*. Gall. *de la Laureole* dicitur,
cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, obse-
quiolisq; multis à medio sursum versus folio-
sis: cortex supra modum viscosus ramos vestit:
folia lauri, graciliora & molliora, fractu contu-
macia, quorum gustatu os & fauces incendun-
tur: flores candidi: bacca cum ematurerit, ni-
gra: radix inutilis. Nascitur in montosis, incultis,
asperis, umbrosis, ac sylvosis tractibus, ut apud
Lemanum lacum, & non paucis juxta Rhenum
ac Mosam locis. Flores præmaturè germinant,
paulò post Autumnii æquinoctium: hyeme aut
primo Vere perficiuntur: fructus Majo ac Junio.
Stirps est perpetuò vivens, & adversus siigora
hyemisq; injurias obdurans. * Pituitam extra-
hit folium recens, vel aridum in potu: mentes
ciet, & vomitum: caput inanit commaducatum:
sternutamenta movet. Bacca quindecim potæ
alvum resolvunt. *Dioscorides.*

*De foliis serofos humores purgan-
tibus.*

SAMBUCI duo genera. Unum in arborem as-
surgit, Germ. *Spider*. Gall. *du Sui*, surculos spar-
gens atundinaceos, teretes, cavos, candidantes,
proceros: folia juglandis, terna quadernave, ex
intervallis circa ramos exeunt, gravia odore, mi-
nutum in ambitu secta: & in ramulorum cacumi-
nibus, cauliculisq; circinatæ umbellæ, quæ flo-
rem candidum patiunt: mox acinum terebintho
similem, in nigredine subpurpureū, racemosum,

succo madentem, vino sumq;. Alterū genus Cha-
meacte vocatur, Romanis Ebulus, Germ. *Acich*:
de quo vide supra. Nascitur in hortorū & vinea-
rum sepibus. * Vis eadem ac Ebuli. *Dioscor.*

CHAMÆLÆA surculosa fruticat, ramis do-
drantalibus: folia oleæ similitudinem habent,
tenuiora, & amara, quæ gustatu linguam mor-
dent, & arteriam deradunt. In Italiæ & Galliæ
Narbonensis plerisq; incultis, asperis & desertis
reperitur, perpetuò viret. Semen Autumnio ma-
turitatem assequitur. * Detrahit pituitam, bi-
lemq; foliis præsertim in catapotio devora-
tis. namq; duæ absinthii partes, adjecta chamæ-
lææ una, hydromelite excipiuntur, & in catapo-
tia coguntur, ea autem in ventre non liquecunt
siquidem quotquot fuere devorata, regeruntur.
Foliis cum melle tritis, sordida ulcera & crustosa
repurgantur. *Dioscorides, & Dodonæus.*

CHAMÆLÆA GERMANICA, frutex est
surculosus, & lignosus, bicubitalis aut altior, si
cultura accesserit: lentis ac dodrantalibus ramu-
lis: foliis oblongis, latiusculis, mollibus & palli-
dè virentibus. Stosculi secundum ramulos exeunt,
odorati, colore dilutè rubentis purpuræ. bacca
rotundæ ochri ferè magnitudine, cum maturæ-
re rubentes: resiccata nigricant. interior harum
nucleus canabis semini similis, medulla resertus
candida, radix longa, altè demittitur. In pleris-
que Germaniæ sylvis reperitur umbrosis, aspe-
ris, & desertis locis. Demittit hæc folia, ut plu-
rimæ arbores, advemante hyeme. florum verò
germina statim post Autumnium promit, qui pri-
mo mox Vere, & subinde ipsa hyeme (si clemens
fuerit) panduntur. folia post flores exeunt bac-
cæ ætate maturantur. Vulgò Germanorum
Zeitant / *Zeitpast* / *Leustrant* / & *Kellenhais* appella-
tur, officinè nostrates *Mezereon* vocant, nos autem
Chamælæam Germanicam dicere malui-
mus. Italarum nonnullos fructus ejus Piper mon-
tanum nuncupare accepimus. Sunt qui Laureo-
lam & hanc stirpem nominant: sed alia est Lau-
reola, de qua in Daphnoide dictum est. Quo au-
tem nomine à veteribus appellata, & an ipsi co-
gnita, explicare non est facile. Videtur quidem
Cneoron album Theophrasti esse, sed propter
brevitatem hujus nihil affirmare licet. *Reisius*,
inquit, duo genera: candidum & nigrum. Can-
didum folium habet *Aspucifolia*, oblongum, fi-
gura quodammodo oleagino simile. Nigrum,
ut Tamarix, carnosum. Humile autem magis
candidum est, estq; *serofos*, hoc est, odoratum:
nigrum verò *æopium*, id est, absque odore. radix
ambobus quæ altè descendit, grandis: ramuli
permulti, crassi, lignosi, protinus ab ipsa tellure,
aut paulò superius sparsi, lenti: quam obrem his-
ce ad colligandum juncti modo utuntur. germi-
nant florentq; post æquinoctium Autumnii, &
multum denique temporis florent. hæc Theo-
phrastus. Et Chamælæa quidem Germanica fo-
lio non multùm dissimili est oleæ: flos odora-
tus, cujus, ut scripsimus, mox post Autumnium
germina apparent: rami lignosi, obsequiosi, ra-

dix proluxa, altè descendens. Quæ omnia magnam ejus cum Cneoro albo conjunctionem & affinitatem (si non ipsam est) ostendunt. Est autem stirps hæc in universum etiam vehementer excafactoria: fructus, folia & cortices acria admodum sunt, gustata linguam mordicant, & adustionis sensum in faucibus excitant. Officinæ Germaniæ & Belgii hujus foliis (si quando opus est) pro Chamælaea utuntur. Quo dicitur errorem fieri potest. Nam Chamælaea ista viribus & potentia alteri similis est: quam obrem ejus loco substitui potest, & eodem similiq; modo præparari. *Dodonæus.*

ESULA. German. Teuffetomith / herbarum latinarum species, rusticorum purgatorium. Hujus una est magna, radicibus rotundis, magnis, densis, & gravi cortice intectis. Altera parva, radiculis exiguis, cortice tenui intectis. Major viscerata, ob id perniciofa. Parva est præstantior præsertim cortice radice tenui, levi, fragili, subrubro calix modo, ante sex menses collecto. Nam recens, quo mense collecta, mala est, uti & niger, & orta loco aliquo prope thermas. Colligenda est Veris initio. Lac autem, quod calidius, acius, ac valentius, sine Veris. Calida & sicca principio tertii gradus, substantia constat tenui, ignea, acri, incidente, renuante, fundente, siccante, aperiente, & terrea styptica, etiam siccante materiam altius immerfas: purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem: etiam à juncturis: ob id harum doloribus confert, & hydropi insigniter: sed nocet cordi, stomacho, hepatis viscera excoriat, venarum ora dirumpit, corpus immo dicè siccat, semen absumit, febres inflammando excitat, lacte suo maximè. Ob id miscèda est sunt cardiaca, stomachica, hepatica: ad hæc glutinosa, cogentia, & astringentia, glutinantia, ut gummi, tragacanthum, bdellium, mucago pyllii, succus portulacæ: postremò refrigerantia, & calorem illum extinguentia. Infundatur ergo in acetum, præsertim quod cydonia sunt macerata, aut decocta, & succum intybi, vel sonchi, vel portulacæ, vel solani: additis autem myrobalanis, absinthio, aloë, præstantior evadit. Judæus infundendo in acetum aut lac sæpè mutando, & siccando corrigebat. Si te autem immo dicè purgat, sede in aqua frigida, ex Rasi consilio. Frigus enim ambiens & medicamenti virtutem in unum cogit, ipsumque roborat, & per accidens juvat, protrusis à se materiis ad meatus, per quos sunt vacuandæ, succurrendumq; est. Catapotia ex ea facta idem possunt. Recipiunt autem esule præparata, myrobalanorum citrinorum ana drachmas quatuor: aloës drachmas quinque: cum succo foeniculi, aut intybi misce. Dantur à drachma una & dimidia ad drachmas tres. Quidam ex lacte ejus, & farina, faciunt oblatas purgatorias. Alii ex lacte, aceto, saccharo: alii carne cydoniorum, & mastice. Datur autem cortex radice à siliquis duabus, usque ad siliquas septem: lac vero à siliqua una usque ad tres. *Mesue.*

TITHYMALI (German. Waiswurtel) Gall. da

A *Tithymale, ou herbe à lait.*) genera septem: quorum masculus Characis appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter myrtites: qui scemina existimatur, eumq; myrsinitem, aut caryitem vocant: tertius paralius, quem tithymalida appellant: alius helioscopius: quintus cypatiffias: sextus dendroides: septimus platyphyllo dicitur. Characis caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo, atque acri madentes: foliis oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa: pendet in cacumine caulium coma juncti, sub qua cavoculæ foliolis balnearum similes, in quibus semen continetur. Nascitur in asperis & montibus. Succus alvum purgat, trahit pituitam, bilemque, binis obolis in posca sumtis, & cum aqua multa vomitiones movet. Appetente vi demiarum in tempore succus, congliscit ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adjiciunt fatinam ervi, & in pastillos digerunt, qui ervi magnitudinem impleant. Alii in aridas ficos ternas quaternasve guttas intillant, ut cum his incrementis, quas ad usum recondunt. Per se etiam tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porro cum extrahitur lac, neque quod ventus aspires, stare quenquam, neque manus oculis admovere convenit: sed antequam colligas, corpus, præsertim faciem, collum, scrotumque, genitalis, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia cera, aut decocto melle oblini par est, & hoc modo dari binas ramentasve ficos purgationis gratia sumis, se, satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in Sole capillos evellit, renascentesque, flavos & exiles efficit, denique omnes perimit. Dentium cavernis inclusum, levat dolores: sed cera dentes oblinendi, ne suo delapsu fauces & linguam vitient. Tolutillitū impetigines, formicantes verrucas, peniles, & quæ thymii florem præstant. Valeat ad versus pterygia, carbunculos, phagedænas ulcerum, gangrænas, fistulasque. Legitur semen autumno, & siccatum Sole leviter tunditur, fessèctumque, loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen & folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inveterant, admissio eum lacte lepidio, & caseo confuso. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Scemina, quæ myrsinitem, aut caryitem vocant, similis suapte natura daphnoidi: foliis myrti, sed majoribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit draconales: fructum fert alternis annis, nuci similem, mordaci gustu. Nascitur in asperis. Succus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiuntur facultatem: sed ad citadas vomitiones invalidior hæc est. Aliud tithymaligenus dicitur Paralius, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellavere. Nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmum altis, quinque senisve à radice exsertibus: foliis lini, angustis, parvis, oblongis, in versus quosdam digitis:

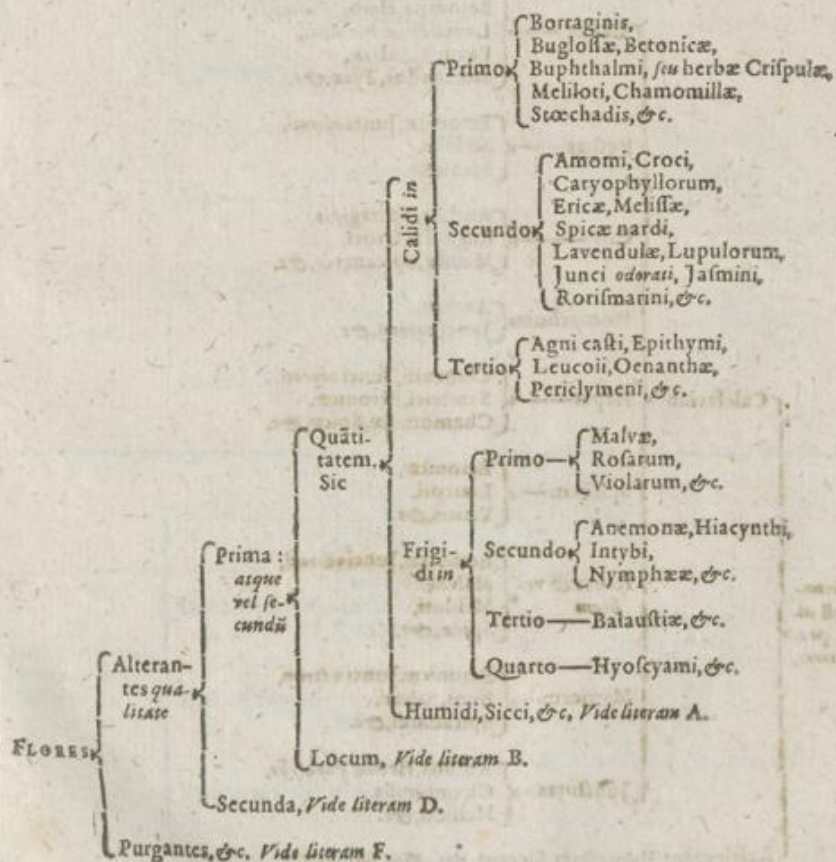
Ris: capite in cacumine orbiculato, in quo semē, ut ervum, vario colore emicat: flos alnus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad usus recon ditor. Helioscopius dicitur, foliis portulacæ, tenuioribus, rotundioribusque: ramulis prodeuntibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso. Helioscopii nomen accepit, quoniam comas cum Sole circumagat. Circa oppida nascitur, potissimum in rudibus. Colligitur succus, semenque, ut aliorum. Eadem, quæ superioribus, vires, non tamen usque adeo validæ. Cyparissias in caulem exit dodrantalem, vel majorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine exoriantur, molliora tamē, & tenuiora: & in totum nascentem pinum æmularur, unde nomen traxit. Candido succo madet: cui eadem vis quæ superioribus. In petris nascens dendroides cognominatur, ampliter opacat, in cacumine frondosam spargens comam, succo lacteo prægnas,

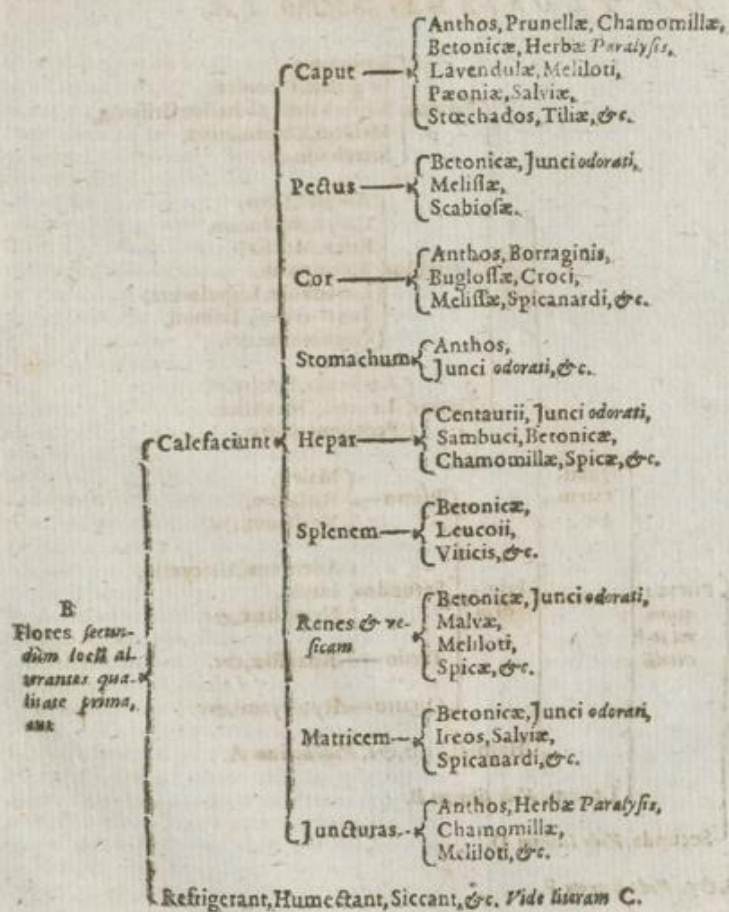
A cauliculisq; rubentibus, foliis myrti tenuioris, fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores: similiq; modo recon ditor. Platyphyllos verbasco similis est. Radix, succus, & folia per inferna trahit aquas. Pisces necat, totus & aquæ inspersus. Reliqua tithymalorum genera, quæ supra scribuntur, idem efficiunt. *Dioscorides.*

B PITYUSAM specie à Cyparissia differte constat, etsi tithymalorum generi assignetur. Caulis supra cubiti altitudinem a surgit, geniculatus: foliis piceæ, acutis, exilibus: flore parvo, velut purpureo: semine instar lenticulæ lato: radice crassa, candida, siccio referta: quibusdam in locis frutex hic prægrandis invenitur. * Detrahit per alvum radix drachmis duabus, data in aqua mulla: item seminis drachma. Succum cum farina subacti cochlearium in cata potio datur. modus foliorum drachmæ tres. *Dioscorides.*

PURGANT quoq; serofos humores, Cyclaminus, Ebulus, &c. de quib. vide supra suo loco.

DE FLORIBUS, Sectio IX.

C Refri.

	Caput	{ Nenupharis, Papaveris albi, Rofarum, Violarum, &c.
	Pectus	{ Papaveris, Violarum, &c.
	Cor	{ Nenupharis, Rofarum, Violarum.
	Stomachum	{ Rofarum, Violarum, &c.
C.	Refrigerant	
	Hepar	{ Cichorii, Nenupharis, Rofarum, &c.
	Splenem	{ Cichorii, Nenupharis, &c.
	Renes & vesicam	{ Nenupharis, &c.
	Matricem	{ Nenupharis, Rofarum, &c.
	Juncturas	{ Rofarum, Violarum, &c.
Humeant	Pectus	{ Violarum.
	Cor	{ Borraginis, Buglossæ, &c.
Siccant	Cor	{ Anthos, Melissæ.
	Pectus	{ Melissæ, Betonicæ, Scabiosæ, &c.

	Adstringunt: ut	{ Balauftiæ, Croci, Cichorii, Meliloti, Rofarum, Verbafci, Viticis, &c.
D. Flores alterantes qualitate secundum da, aut	Discutiunt	{ Anethi, Chamomillæ, Malvæ, Meliloti, Stœchados, &c.
	Abstergant	{ Fabarum, Tiliæ, &c.
	Extenuant: ut	{ Chamomillæ, Iridis Illyricæ, Stœchados, &c.
	Emolliunt, Suppurant, Glutinant, &c. Vide literam E.	

Emolliunt	{	Croci, Liliorum, Malvæ, &c.
Suppurant	{	Croci, Liliorum alborum, &c.
Glutinant & cicatricem ducunt	{	Balaustix, Centaurii.
Menses movent	{	Betonica, Centaurii, Chamomillæ, Junci odorati, Leucii, Melissæ, Pæoniæ, Rorismarini, Salviæ, Vitici, &c.
Menses sistunt	{	Balaustix, Hyoscyami, Nymphææ, &c.
Flatus discutunt	{	Anethi, Chamomillæ, Junci odorati, Spica nardi, &c.
Ambustis medentur	{	Liliorum alborum, Malvæ, Verbasci, &c.
Venenis resstunt	{	Betonica, Citri, &c.
Dolorem mitigant	{	Anethi, Chamomillæ, Centaurii, Hyoscyami, Melliori, Rorismarini, &c.

F. Purgantes	{	Bilem	{	Persicorum, Cerasorum, Rosarum, Violarum, &c.
		Pituitam & serum	{	Carthami, Genistæ, Sambuci.

De floribus

De floribus calidis in primo.

FLORES BORNAGINIS & BUGLOSSAE (Germ. *Burietsh* vnd *Dshsenjungen* dt̄m̄teiu) nascuntur passim in hortis, campestribus, & sabulosis. Colliguntur Vere, & principio aestatis: ex quibus confertur, serapium, & aqua stillatitia parantur. Exiccantur etiam in umbra, & conservantur per annum in ligneis arculis. * Corroborant cor, eiusq; affectibus maxime opitulantur, conducunt ad febres humoresq; adustos, &c.

BRONTIAE flores idem, quod herba ipsa efficiunt.

FLORES Buphrthalmi, Ger. *Rindsaugblumlein* lutei sunt, anthemide majores, oculi similitudine, unde nomen traxerunt. Folia fœniculi. Circa oppida nascuntur, & in campestribus. Colliguntur Vere & aestate: siccantur in umbra, & conservantur per annum. * Cum cerato triti, tumores, duritiasq; discutunt. *Dioscor.*

MELILOTUS flore est luteo, colore vicino croco, odorato. Nascitur locis montosis, sterili solo. Colligitur in Vere: siccatur & servatur per annum. * Vim habet adstrictoriam & discutientem, &c. *Dioscorides.*

CHAMAEMELI flores (Germ. *Chamillenblumen*) in medio aurei, forinsecus orbiculato ambitu candidi, melini, aut purpurei, magnitudine foliorum rutæ. Nascuntur in asperis, & juxta semitas. Colliguntur Vere: siccantur in umbra, & servantur per annum. * Exalfaciunt, discutunt, laxant, & rarefaciunt. Decoctum eorum febres citra viscerum inflammationem ortas concoquit, discutit, ac resolvit: præsertim quæ ex cutis densitate, & humoribus biliosis proveniunt: præcordiis gratissimi, lassitudini conferunt: dolores sedant: tenfam remittunt & resolvunt: mo die in durata emolliunt: densata rarefaciunt. *Dioscorides, & Andernacus.*

STÆCHADOS summi apices, hoc est, flores in officinis stæchados Arabici amari. Juxta Galliam in insulis ejusdem nominis è regione Massiliæ gignuntur: nec non in Arabia, quæ Gallica præstat. * Leviter astringunt, extenuantque, abstergant, viscera obstructione liberant: eoque etiam totum corpus corroborant. *Dioscor.*

De floribus calidis in secundo.

AMOMI, hoc est, flores pomi Hierosolymitani, quia raro & parè admodum, sicut etiam tempore Galeni, ad nos feruntur: acorus eadem facultate præditus, in vicem illorum substitui potest. Quidam illud, uvam odoratam, alii aliud esse prodiderunt. *Andernacus.*

CROCUS, German. *Saffran*. Gall. *Safran*. Ital. *Zafferano*. Hisp. *Azafran* dicitur. Hujus cum multus sit usus & sanis, & in Medicina, cura adhibenda est, ut optimus, recens, & sincerus deligatur. Nam variis modis adulteratur: sed maleficium ex colore, odore & pondere deprehenditur: si quidem nec adulteratus, nec vetus eam coloris gratiam habet, sed obscurior est, neque odoratus ut recens, sed situm redolet, & pò detrosus est.

A Cæterum qui luteos quosdam flores admistos habet, odore & gustu dignoscitur, tum etiam quod eam coloris venustatem in tingendo non habet, quam sincerus. Qui sapa subitus est, sapore dulci, & colore obscuro est. Cui permixta lithargyros, justo ponderosior est. Nascitur in Coryco monte Ciliciæ optimus. Proxima nobilitas ei, qui in Olympo Lyciæ monte provenit. Deinde ei qui ex Argis Atoliæ urbe affertur. Nunc in plensq; Germaniæ locis plantari cœpit.

B haud infeliciter, quod viribus è locis jam commemoratis allatis haud cedat. Florem ante solium edit: per Autumnum namq; Vergiliarum occasu floret, neq; ultra mensis spacium flores durant. Postquam autem hi decidunt, statim folia angusta & oblonga prodeunt, virentq; tota hyeme.

* Vim coquendi, emolliendi, atq; substringendi habet: urinam citè elegantem colorè præstat: qui ex passio biberint, crapulam non sentient: oculorum fluxiones illitum cum humano lacte cohibet: additur in potiones, quæ interancorum causa temperantur: ad vulvæ etiam, sedisq; cataplasmata, utiliter inditur: Venerè stimulat: vergentes ad ignem sacrum inflammationes mulcet: auricularis collectionibus utile. Quò facilius conteratur, in calido sicili Sole siccari oportet, celeseritq; versari. Urinam movet radix ex passio pota. *Dioscorides, Medici Florentini, & alii.*

C Quamquam nos non habemus *Crocum Corycium*, id tamen non parum refert: nam tamen Galenus dicat, quod sit illud magis vegetum, non tamen quoq; odoratius aliis: propterea si Crocum habuerit odorem perfectum, & longo tempore durantem, parum interest an sit vegetum vel aridum: quod si istud etiam adstiterit, eò erit melius. si itaque sit recens, coloratum, & habeat in suis filamentis nonnihil albicantis, sitq; longum, integrum, non fragile, plenum, & quod madefactum bene tingat manus, non situm oleat, neq; sit humidum & nonnihil acetum, erit optimum. Quòd si has notas non habuerit, aut erit exoletum, aut madefactum: cumque ita soleat ingeniosè adulterari, ut vix deprehendi fraus possit, ideo per aliquot dies prius necesse est ad usum transferamus: & si tum viderimus illud retinere colorem & odorem, quem primum habebat, tenebimus pro bono: sin minus, pro adulterato, nam tale neq; odorem neque colorem diu retinere potest.

D **CARYOPHYLLORUM** flores, German. *Grasnelin* dicuntur: estate colliguntur: quo tempore ex eis acetum conficitur, pestilentia accomodatam, Conditum quoq; ex eis cum saccharo paratur. Jecur, cor, & stomachum corroborant. Venerem augèt, quatuor scrupulorū pondere cum lacte ante assumtis. *Andernacus.*

E **ERICA** fruticosa arbor, myrica similis, longè minor, cujus flore apes reprobum mel efficiunt. * Strumas discutunt, aliasq; duritias per habitum digerunt dissipantque. *Dioscorides & Andernacus.*

SQUINANTHUM, seu schœnu-anthos, id est,

junci odorati flos, in Africa & Arabia nascitur. Laudatissimum ex Nabathea: proximum Arabicum, quod aliqui Babylonium cognominant, alii Teuchitin: pessimum ex Africa. Eligendum rufum, intento colore, recens, tenue, rubentibus fragmentis, quod manibus confricatum rosæ odorem emittit, igneque mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radiceisq; est usus. Olim planta ipsa cum floribus advehebatur, unde secentu-anthos nomen sumpsit: ideoq; eligebatur floribus referunt. Hodie tamen ad nos culmi duntaxat & radix adferuntur. Itaq; cura adhibenda est, ne alii culmi his admisceantur: quod ex jam dictis notis deprehendi potest. * Vim urinæ ciundæ habet: menses pellit, discutit inflationes, caput aggravat, modicè adstringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos ejus in potu uulsi sanguinem rejicientibus: doloribus stomachi, pulmonis, jecinoris, & renum miscetur antidotis. Radix adstringentior est: ideo fastidiis stomachi, hydropticis, convulsis, drachma una cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vulvæ inflammationibus, ad desiderium fetus utilis est. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

Schananthos est res nota: apud veteres in usu erant flores ejus, & summitates junci, atq; etiam radix, ut Dioscorides docet. Flores tamè in majore erant precio, cum rariùs haberi potuerint, non ideo quòd olim Cameli in Arabia eos depascere, licuti vult Galen lib. 1. de Antid. cap. 14. sed quia non erat usitatum illos ad alia loca deferri. Nunc verò copiosè afferri ceperunt, qui tamen deprehenduntur esse exigui odoris & respectu ipsius junci quasi nullius: quare simplicium petiti omnes potius usurpant juncos quam flores, quanquam illorum copia in promptu sit. Galenus quoq; laudat cymas eorum: sed videndum ut sint odorati: nam si non nihil veteres sint, amittunt odorem: quod non difficulter deprehenditur. Ad nos quoque ex Arabia, quales Andromachus commendat, adferuntur.

LAVENDULA, Nar. li. Italica species est: adeò ut illa foemina, hæc vero mas (vulgò spica nardi appellata) vocetur. Mas folio consistit latiore, longiore, crassiore, robustiore, albidioraque, quam foemina. Sed utraq; planta fruticosa, & rosamarinum modo, innumeris referta est foliis: è quorum medio juncei exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, do drantalem longitudinem excedentes: in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamvis in foemina dilutiores, patentioresque, odore fragrantiores, verum usque adeò acuto, ut nares feriat. Nascitur passim in hortis. Colliguntur ambo initio ætatis: siccantur in umbra, & conservantur per annum. * Excalfaciunt & exiccant ordine secundo completo. Conferunt omnibus cerebri affectibus frigidis, convulsis, & retolutis: ventriculum frigidum corroborant: jecur obstructum liberant: hienis infarctus aperiant: uterum calfaciunt: urinam, menstrua, & secundas educunt. Aqua ex illis

destillatur, oleumq; conficitur, quod oleum spicæ vocant. *Matthiolus.*

LUPULI flores nascuntur in sepibus: colliguntur autumno: siccantur & conservantur per annum. * Obstructiones viscerum solvunt. Serapium ex viridibus confectum, & aqua stillantia, febribus conveniunt. *Andernacus.*

MELISSÆ flores nascuntur passim in hortis, colliguntur ætate, siccantur in umbra, & servantur per annum. * Excalfaciunt siccantq; ordine secundo. Cor exhilarant, viralesq; facultates roborant, odoris fragrantia deficientem animum revocant, animi sollicitudines fugant. *Avicenna, & Serapio.*

ROSMARINI flores colliguntur Vere: siccantur & conservantur per annum. * Emolliunt, incidunt, digerunt, & abstergunt. Conditum ex eis viridibus & saccharo paratum, conserva anthos officinis dicitur, ventriculum roborat, & utero accommodatur. Herbarum & radiceis ejus succus melle mistus, hebetudinem oculorum à crassis humoribus ortam emendat. Decoctum ejus regio morbo siye arquato auxiliatur. *Galenus, Dioscorides, & Andernacus.*

JASMINUM ex earum quoq; stirpium est numero, quæ admiculis sulciuntur, non tamen amplexicaulis, aut vicinis se circumvolvens, sed alii tantummodo innitens, veluti pergulis, hortensibusq; scenis, quibus facili opere innescitur. Cauliculi ejus prolixi, teretes, ramosi, flexibiles, geniculati, virentes, candida fungosaq; internis medulla: folia è singulis geniculis bina, ampla, alarum instar expansa, cõposita videlicet ex quinque aut septem aliis lævibus, oblongis, saturatè virentibus, fastigio acuminatis, eminente in cacumine reliquis majore. Flores in summis virgulis, rari, in muscarii specie coherent, suaveolentes, colore albidii, semen latum lupinis quadratenus simile, quod tamen raro succrescit: radix fibris firmatur. Fertur hujus esse species floribus luteis: & alia caruleis. Sunt autem, qui pro Jasmينو luteo, Trifolium fruticis in frumetorum histor. cap. 89. depictum, & pro caruleo Clematidem alterum ostendant. Quòd si autem non aliæ quàm hæc pro Jasmينو cæteris speciebus ostēdi queant, temerè plures ejus species affirmantur. Utraq; enim harum multùm Jasmينو abest. Colligitur in hortis, topiariis operibus expeditur, non modo in Belgio, verum & in Italia ac alibi: ex Africa creduntur advectum. Flores ætate vigent, inter Arabes Serapio primi nominis hanc Zambach, interpretis vero Jeseimin nominat: atq; inde passim Jasminum, Jeseiminum, aut etiam Gesseminum Apud Dioscoridem compositio est Jasmini oles, quod apud Persas ex albis viola floribus fieri referunt, quod non ex alterius stirpis, quam ex hujus floribus consiciendum apparet. * Qualitate autem Jasminum, ac ejus potissimum flores calidi sunt in initio secundi ordinis, ut Mesues apud Serapionem ait. Oleum ex his confectum crudos diluat humores: frigidis ac catarrhosis cõfert: & hyberno utile tempore. Quibus autem

tempora-

temperatura cōtigit calidior, his dolorem exci-
tat capitis, & si diutius odoratur, periculum ad-
fert sanguinis e naribus profluvii: in conviviis,
ait Dioscor. & post eū Aëtius, odoris causa apud
Persas usurpatur. Prodest & lotis à balneo cor-
poribus, quæ laxari calefieriq; expedit, gravio-
rem autem suaveolentiam habet, ita ut multo eo
idcirco non libenter utantur. *Dodonæus.*

De floribus calidis in tertio.

AGNICASTI, seu viticis flores, quidam albi
cum purpureo, quidam purpurei sunt. Nascun-
tur in palustribus campis. Calidi & sicci in ter-
tio. * Flatus ventris discutunt. Veneris impetus
cohibent. *Galenus.*

EPITHYMI flores eandem vim, quam herba
ipsa, obtinent. de quibus vide supra.

LEUCOTON (Ger. *Neglin violet / getb violet* Gal.
Gyrosfée Ital. *Viola*.) vulgaris est nōtie, sed in flo-
ribus differentia quædam: namq; aut cærulei,
aut albi, aut purpurei, aut lutei inveniuntur. Lu-
teorum verò præcipui in medicina usus. Nascun-
tur in hortis ac viridariis, in ædium fenestris, &
parietibus. Colliguntur Vere: quo tempore oleū
ex eis (keirinum) paratur. * Aridi flores servefa-
cti in deflectionibus, valent contra vulvæ inflam-
mationes, & menstrua expellunt: sanant oris ul-
cera, cum melle: cum cerato, rimas sedis, &c.
Dioscorides.

OENANTHAE, officinis labruscæ flos, fructus
est vitis sylvestris, & florescentis: * astringit, &
stomacho familiaris. *Dioscor.*

PERICLYMENE flores superius descripti
sunt. Nascuntur in arvis ac sepius, planta con-
volvens se adminiculis prope assidentibus. * In-
cidunt, urinamque movent: diutius poti, sicut
etiam fructus ejus, & folia, urinam sanguinolē-
tam cient, lienosos & difficulter spirantes drach-
mæ unius pondere cum vino assumpta juvant.
Dioscorides.

De floribus frigidis in primo.

MALVÆ flores, Germ. *Herbstrosen* nominantur,
effigie, floribus rosarū rubentibus, candidis, vel
subrubris, nullo tamen odore fragrantibus. Na-
scuntur in hortis ac viridariis. Colliguntur men-
se Maii, vel principio æstatis: * quo tempore ex
eis fit mel malvatum, bonum pro asthma &
tussi. *Saladinus.*

ROSA, Germ. *Rosen*, Gal. *Rose*, Ital. & Hisp. *Rosa*
nominantur. Harum genera multa sunt. At vul-
gatissima sunt albicantes, puniceæ, & quæ ex al-
bo rufescunt, quas Itali appellant *Lacinae*. Præ-
clarissima, quæ puniceo colore rubent: proxi-
māus est illis, quæ in rufum candicant: viliissi-
mæ albicantes: in quarum tamē genere eæ odo-
ratissima excipiuntur, quæ Hetruscis *Damalesce-
næ*, & aliis *Moschette* vulgò dicuntur. Nascuntur
passim in hortis ac viridariis. Colliguntur verò
mense Maii, nondū penitus explicati, quo tem-
pore dilutum julapium, syrupus, conserva, mel
rosarū, aqua stillantia, & oleū ex eis conficiuntur.
Siccantur etiā in umbra, folia continuo versata,

A ne muceant, neve fitus in iis infideant: & cōser-
vantur per annū in arculis ligneis. * Refrigerant,
astringunt, corroborantq; vires, tū vitales, tū ani-
males. Aridis rosis, & in vino decoctis expressus
liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorū,
gingivarū, sedis, recti intestini, ac vulvæ, penna
illitus, aut infusus. Eadem sine expressione tula,
præcordiorū inflammationibus, humidis stoma-
chi vitis, igni facto illini prodest: siccis ac tritis
semina asperguntur. Misceri solent vulnerariis an-
tidotis, atq; compositionibus, quas antheras vo-
cant. Folia urantur in calliblephara. Flos, qui in
mediis rosis invenitur, siccatus, gingivarum flu-
xionibus efficaciter inspergitur. Capita pota
citam alvum, & cruentas rejectionses sistūt. Succus
recentibus foliis exprimitur, defectis forcice un-
guibus (sic appellantur candidæ foliorū partes)
reliquū in pila premi & teri debet in umbra, do-
nec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones
recondi. *Dioscorides, & Manhiolus.*

C *Rose* optimæ haberi possunt Neapoli, aut Sa-
lerni. Sunt autem præstantissima rubæ, quinq;
foliis constantes, coloris vividi, nonnihil in pur-
pureo nigrescentis: suntq; omnium primæ quæ
aperiuntur. Debent autem à calycebus mundari,
& cum forcipe ablata parte illa prius albirante,
quam unguem vocamus, in umbra sicari, sæ-
pius vertendo: nam facile mucorem cōtrahunt.

VIOLA purpurea (Germ. *Mergen violet*, Gall.
Violette de Mars.) folium habet hecetera minus, te-
nuius, ac nigrius, nec multò dissimile: cauliculus
à radice medius prodit, in quo flosculus suavissi-
mè olens, purpureus, nascitur in opacis, aspe-
ris, pratis, & juxta sepes. Colligitur primo Vere,
tempore sereno, quo tempore dilutum, serapiū,
julapium, conserva, aqua stillantia, atq; oleum
violaceum ex eo conficiuntur. Siccantur etiam
in umbra, & conservantur per annum, in vasis si-
gneis. * Viola recentes refrigerant & humectant
ordine primo, in summa soporifera sunt, calidos
dolores malcent, inflammationes extinguunt,
leniunt, & solvunt. Bilem educunt, ejusq; ferve-
rem mitigant. Conferunt capitis doloribus, quos
caliditas excitaverit: somnum conciliant: pecto-
ris & asperæ arteriæ febrilem leniunt: meden-
tur anginis, & colicellæ vitis: præcipuo autem
auxilio sunt pectoris & lateris inflammationi-
bus, sicutq; artent. Siccæ violæ minus refrigerant,
& humectant: jecoris obstructions aperiunt: re-
gionibus succurrunt: inflammationes discuti-
unt. In pulverem redactæ drachmæ pondere,
ex galli galinacci, vel ipsorum modice coctorū
jure, etiam venrem subducunt paulò ante cibum
dati. *Dioscor. & Neques.*

De floribus frigidis in secundo.

ANEMONES (German. *Kushenscheu stein oder
groß trappert* Ital. *Anemone*, Gall. *Coquelourdes*,
Hispan. *pasiflor*, Hisp. *Amapolas de flor chiquita*) duo
genera, unum sylvestre, alterum in cultis na-
tens. Cujus multe species: una phœniceum flo-
rem profert: altera candidam, aut lacteū, aut

purpureum. Harum folia coriandro similia. cæterum scissa tenuius in terram inclinaneunt: caules lanuginosi, tenues, in quibus flores, ut papaveris, & in medio capitula nigra, aut cærulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandescit, ac veluti geniculis quibusdam cingitur. Sylvestri amplitudo proflus major, latioraq; folia, & duriora: oblongius caput flore puniceo: tenuibus & multis radicem capillamentis. Acrior est, quæ nigra habet folia. * Vis utriusq; actis. ea de causa succus naribus infusus purgat caput. Commanducata radix pituita trahit. decocta in passo, & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem, & hebetudines emendat: sordida ulcera abstergit. Folia & caules, si cum pituita decocti edantur, copiam lactis præbent: menstrua ciunt, velle apposita: illita quoq; lepras eximunt. Flores eandem vim habent, quam herba ipsa. extrahunt humores, & ora vasorum aperiant. *Dioscorides.*

HYACINTHUS, Germ. *Wasserschmuckstein*, Gall. *Vne lacimbe, ou Vaciet*, nominatur: in universum in campestribus inter segetes, & in sylvis provent: foliis & radicibus bulbaceis: caule dorantali, viridi, tenui, lævique: floret cum violis circa finem Martii, & Aprilis initium: stentem emittit comâ, ab ipso caulis medio usq; ad summum purpureis circumdatam floribus, qui maturefcentes ad terram incurvantur: perdurantq; diu antequam contabescant. * Refrigerant ordine secundo, siccant verò primo. *Maschius.*

CICHORII flores (Germ. *Wagnortschmuckstein*) nascuntur in campestribus, juxta semitas. Colliguntur æstate: * ex quibus conficitur conserva, ad refrigerandum, corroborandumq; & potillimum hepar.

NYMPHAEAE, seu nenupharis flores (Germ. *Schiltumcn*), lutei sunt, nitentes, rosæ similes. Nascuntur in paludibus, lacubus, & aquis stagnantibus. Colliguntur circa finem Veris, vel principium æstatis: * quo tempore aqua stillantia cõficitur, fronti vel naribus admota, capitis ex bile dolorem lenit: somnum inducit, omnemq; ardorem extinguit. Serapium ex eis, febribus pestilentibus & acutis, pectorisq;, columellæ, gutturisq; vitis apertissimè. Conditum cum saccharo ex eis factum semineia: instar somnum affert: item unguentum inde paratum cordis regioni, instar epichematis, cum opus est, ad refrigerium illinitur. *Anderiacus.*

De floribus frigidis in tertio.

FLORES mali puniceæ sylvestris **BALAUSTII** vocantur, cytino similes. Quorum complura genera reperuntur, candidi, fulvi, colore rosaceo. Nascuntur in Italia, Granata Hispaniæ regno. Colliguntur mense Junii: siccantur & cõservantur per annum. * Astringunt, siccant, cohibent: sanguinolenta glutinant. *Dioscorides.*

De floribus frigidis in quarto.

FLORES **HYOSCYAMI** (Germ. *Busenbäumlein*) nascuntur in campestribus, rudetibus: colligua-

tur prima æstate, vel circa finem Veris: siccantur, & cõservantur. * Vis eadem, quæ herbæ inest.

De floribus humidis in primo.

FLORES **HUMIDI** in primo, sunt Buglossæ, Malvæ, Intybi, &c. de quib. vide supra suo loco.

De floribus humidis in secundo.

FLORES humidis in secundo, sunt Nymphææ, Violarum, &c. de quibus vide supra.

De floribus siccis in primo.

FLORES siccis in primo, Buphthalmi, Chamomillæ, Croci, Hyacinthi, Meliloti, Rosarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus siccis in secundo.

FLORES **PÆONIÆ** (Germ. *Beigneroß*/Gall. *Pinnne*) colliguntur mense Aprilis: * ex quibus conditum cum saccharo paratur, epilepsiæ ac commo datum.

SICCANT quoq; in secundo, flores Anemone, Amomi, Croci, Ericæ, Junci odorati, Lavendulæ, Lupuli, Meliloti, Rorismarini, Spicæ nardi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus siccis in tertio.

SICCANT in tertio, flores Balaustii, Epithymi, Chamæpithyos, Periclymeni, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus calefacientibus caput.

FLORES **PRUNELLÆ** nascuntur in pratis, Driguis: colliguntur Vere: * ex quibus aqua stillantia conficitur, ad oris ulcera idonea.

FLORES **HERBÆ PARALYSIS**, German. *Schiltschmuckstein*, nascuntur in pratis: colliguntur verò primo Vere: quo tempore conditum cum saccharo ex eis conficitur, nec non aqua stillantia. * Convulsionibus medentur.

TILIA, German. *Linden*, Gall. *Tilles* dicitur quædam mas est, quædam femina. Distant inter se tum materia, tum totius corporis forma, & quod altera sit fructifera, altera verò sterilis. Næ materies maris dura, sava, nodosior, spissiorque: femine candidior: & mas sterilis, nulloq; flore est: femina & florem & fructum gignit. Flos calycula intectus præter folii pediculum, amantumq; futurum, pediculo altero annexus, viridis, dum in calycula est, detectus autè leviter flavus: floret cum urbanis. Fructus oblongus, orbiculatus, magnitudine fabæ, similis hederæ acino, quinis angulis, veluti nervis eminentibus, inq; acutum, cum sese contrahentibus partitus, qui scilicet majusculus est, minutiusculus autem confusior constat. Folium & cortex dulcia, suavique: folium forma hederaceum, nisi quod in angulū acutiore rotundatur. Nascitur in campestribus, & asperis montibus. Colliguntur flores æstate: * ex quibus aqua stillantia paratur, apoplexiæ idonea. *Theophrastus.*

CAPUT quoq; calefaciunt, atq; in eo pituitam cõcoquunt, flores anthos, Betonicæ, Chamomillæ, Lavendulæ, Meliloti, Pæoniæ, Salviæ, Stachados, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De flori-

De floribus calfacientibus pectus.

SCABIOSA foliis constat laciniatis, subhirfutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atque etiam majore: in quorum cacumine flores emittunt in caruleo albescentes. Nascuntur in pratis & campetribus. Colliguntur in fine Maii, vel initio aestatis: sicantur in umbra, & servantur per annum. * Pollent aduersus scabiem. Prostant omnibus pectoris vitis, & respirationi interuentibus organis, &c. *Marshallus.*

PECTUS quoque calfaciunt flores Betonicae, Junci odorati, Melissae, &c. de quibus singulis vide supra.

De floribus calfacientibus reliquis corporis partes.

COR calfaciunt flores anthos, Borraginis, Buglossae, Croci, Melissae, Spicae nardi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

STOMACHUM calfaciunt flores anthos, Junci odorati, &c. de quibus vide supra suo loco.

FLORES CENTAURII supra descripti sunt. Nascuntur in riguis. Colliguntur mense Junii: sicantur, & conservantur per annum. * Bilem & crassos humores per alvum expurgant: jecoris obstructions aperiunt: duratū lienem emolliunt: menstrua & foetum evocant.

FLORES SAMBUCI (Germ. *Hydenbusch*) nascuntur in hororum sepibus. colliguntur mense Maji. * Emolliunt pectus: conferunt hydropticis: obstructions hepatis, venis, & renum auferunt: tertiana medentur: sanguinem mundant, &c.

HEPAR quoque calfaciunt flores Betonicae, Junci odorati, Origani, Chamomillae, Spicae, &c. de quibus vide supra suo loco.

SPLENEM calfaciunt flores Betonicae, Leucostemidis, Viticis, &c. de quibus vide supra suo loco.

VESICAM & RENES calfaciunt flores Betonicae, Junci odorati, Malyae, Meliloti, Spicae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

MATRICEM calfaciunt flores Betonicae, Junci odorati, Ireos, Salviae, Spicae nardi, &c. de quibus vide supra.

JUNCTURAS calfaciunt flores anthos, Herbae paralytici, Chamomillae, Meliloti, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus refrigerantibus singulae corporis partes.

CAPUT refrigerant flores Nenupharis, Papaveris albi, Rosarum, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

PECTUS refrigerant flores Papaveris, Violarum, &c. de quibus vide supra.

COR refrigerant flores Nenupharis, Rosarum, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

VENTRICULUM refrigerant flores Rosarum, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

HEPAR refrigerant flores Cichorii, Nenupharis, Rosarum, &c. de quibus singulis vide supra.

A SPLENEM refrigerant flores Cichorii, Nenupharis, &c. de quibus vide supra suo loco.

RENES & VESICAM refrigerant flores Nenupharis, &c. de quibus supra suo loco.

MATRICEM refrigerant flores Nenupharis, Rosarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

JUNCTURAS refrigerant flores Violarum, Rosarum, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus humectantibus pectus & cor.

B PECTUS humectant flores Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

COR humectant flores Borraginis, Buglossae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus siccantibus cor & pectus.

COR siccant flores Anthos, Melissae, &c. de quibus vide supra.

C PECTUS siccant flores Melissae, Betonicae, Scabiosae, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus adstringentibus.

VERBASCI flores (Germ. *Wulfraneblumlein*) nascuntur in campetribus, alperis, & horis: colliguntur aestate & autumno. * Morbis sedis subveniunt miltificae adstringunt, & exiccant: asperas verrucas delent, &c. *Marshallus, & Fuschius.*

ADSTRINGUNT quoque flores Cichorii, Balustii, Croci, Meliloti, Rosarum, Viticis, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus discutientibus.

DISCUTIUNT flores Anethi, Chamomillae, Malyae, Meliloti, Stachados, &c. de quibus supra suo loco.

De foliis abstergentibus.

FABARUM flores (Germ. *Bonenbusch*) in hortis & campis nascuntur: colliguntur vero mense Maji: * ex quibus aqua stillatitia conficitur ad faciem abstergendam & venustandam: fluxiones oculorum sistit.

ABSTERGUNT quoque flores Tiliae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus extenuantibus.

EXTENUANT flores Chamomillae, Iridis Illyricae, Stachados, &c. de quibus vide suo loco.

De floribus emollientibus.

F EMOLLIUNT flores Liliorum, Croci, Malyae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus suppurantibus.

F SUPPURANT flores Liliorum alborum, Croci, &c. de quibus vide supra.

De floribus glutinantibus & cicatricem inducentibus.

GLUTINANT & cicatricem inducunt flores Balustii, Centaurii, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus menses moventibus & resistantibus.

MENSES movent flores Betonicæ, Centaurii, Chamomillæ, Junci odorati, Leucoii, Melissæ, Pæoniæ, Rorismarini, Salviæ, Viticis, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

MENSES sistant Balauitæ, flores Hyoscyami, Nymphææ, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus flatu discontinentibus.

FLATUS discontinent flores Anethi, Chamomillæ, Junci odorati, Spica nardi, &c. de quibus vide supra.

De floribus qui ambustum medentur.

AMBUSTIS medentur flores Liliorum alborum, Malvæ, Verbasci, &c. de quibus singulis vide supra.

De floribus venenis resistentibus.

VENENIS resistent flores Betonicæ, Citri de quibus suo loco.

De floribus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant flores Anethi, Chamomillæ, Centaurii, Hyoscyami, Meliloti, Rorismarini, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus purgantibus bilem flavam.

PERSICAE arboris flores, & folia in aqua calida, sicut rosarum & violarum macerati, in zupium vel serapium rediguntur, ad ventrè subducendum, & bilem expurgandâ efficaces, unciarum duarum instar. *Andernacus.*

EX CERASI arboris, quæ dulcia profert ce-

A rafa, floribus dilutum fit, sicut rosarum & violarum: * alvum deiecit. Serapium ex iis confectum, per totum annum asservari potest. *Andernacus.*

EX ROSARUM persicarum floribus, quas incarnatas vulgò appellant, succus conficitur: * duarum unciarum instar, cum aqua saccharata potus, bilem cum alvi excrementis detrahit. adhuc serapium ex rosis in aqua calente maceratis paratur, quod unciæ unius, vel duarum instar, alvum movet, bilemque educit. *Andernacus.*

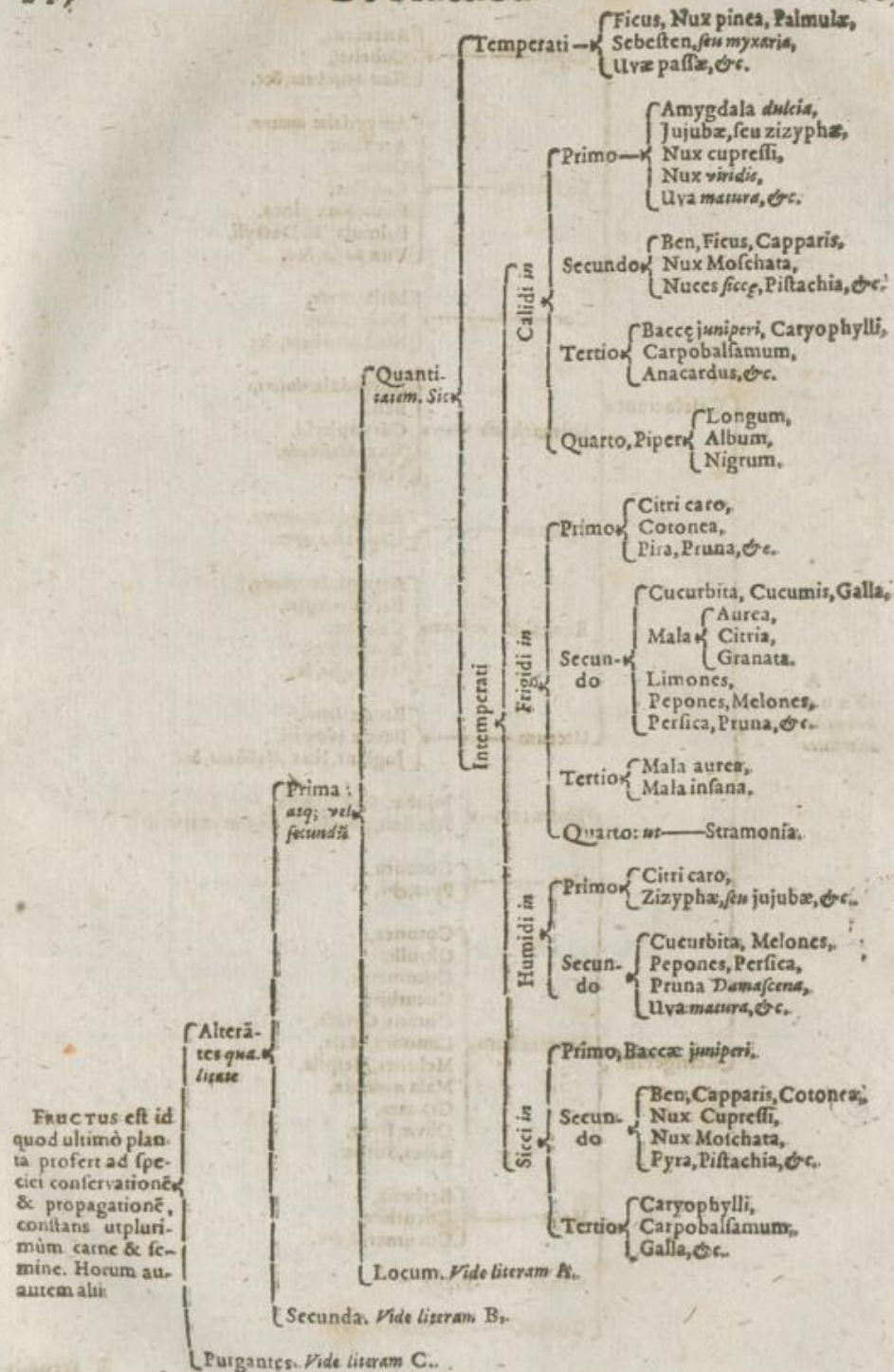
B EX VIOLARUM floribus succus paratur, unius vel duarum unciarum instar: vel decoctum ipsarum adhuc recentium, copiosiore mensura potum, vis passis, & sacchari momento adjectis item confectum inde, minimo pondere, unciis duabus: summo, quatuor alvi excrementa, & bilem educunt. Sic violæ ipsæ, cum saccharo & melle conditæ, fescunciæ modo: vel in pulverem redactæ, drachmæ instar sumptæ, idem præstant. Eodem pertinet serapium ex violis: quò etiam ex rosis in aqua dilutis factum tendit. *Andernacus.*

De floribus purgantibus pituitam.

FLORIBUS GENISTAE (Germ. Ginst oder Ginstbrünten) nascuntur in campestribus, collibus: colliguntur mense Maji & Junii. * Alvum solvunt: succus virgarum valenter extrahit: herba ipsa arida, & in pulverem redacta in vino maceratur, potuique ad aquam inter cutem eliciendam datur: nec non pulvis cum vino ad idem bibitur: sicut etiam lixivium ex ipso & vino paratum eidem confert. *Andernacus.*

PITUITAM quoque purgant flores Carthami, Sambuci, &c. de quibus vide suo loco.

FRUCTUS

A
FRUCTUS,
secundum locum
alterantes

Caput	{ Anacardi, Cubebæ, Nux moschata, &c.
Thoracem	{ Amygdalæ amara, Avellanæ, Carycæ, Cubebæ, Ficus, Nux pinea, Palmula, seu Dactyli, Vuæ passæ, &c.
Cor	{ Mala Citria, Nux Indica, Nux Moschata, &c.
Calefaciunt	
Stomachum	{ Amygdalæ dulces, Ben, Caryophylli, Nux Moschata, Pinea.
Splenem	{ Amygdalæ amara, Cappares, &c.
Renes & vesicam	{ Amygdalæ amara, Baccæ juniperi, Cubebæ, Nuclei pini, Uva passæ, &c.
Uterum	{ Baccæ lauri, Baccæ juniperi, Juglans, Nux Moschata, &c.
Thoracem	{ Jujubæ, seu Zizyphæ, Sebesten, seu myxa, sive myxaria, &c.
Cor	{ Cotonea, Pyra, &c.
Refrigerant	
Stomachum	{ Cotonea, Citrulli, Cucumeres, Cucurbita, Cornus, Cerasa, Limonis, Mala, Melones, Mespila, Mala aurantia, Granata, Olivæ, Pyra, Ribes, Sorbæ.
Hepar	{ Berberis, Cucurbita, Cucumeres, &c.
Renes	— Fraga,
Uterum	— Cucumeres, &c.

B Secunda

	Altringunt	Baccæ Myrti, Berberis, Castanea, Cornus, Cotonea, Galla, Glans, Mespila, Mala punica, Nux Moschata, Olivæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Persica, &c.
	Discutiunt	Cappares, Piper, &c.
	Extenuant	Amygdalæ dulces, Baccæ Juniperi, &c.
	Glutinant	Glans, Palmulæ, &c.
B SECUNDA aut.	Flatus discutiunt	Baccæ lauri, Baccæ juniperi, Nux moschata, Piper, &c.
	Semen generant	Ficus, Nux pinea, Nux Indica, &c.
	Urinam ciunt	Halicacabus, &c.
	Menses movent	Baccæ hederæ, Cappares, Nuclei Persicorum, Piper, &c.
	Menses sistant	Berberis, Uva passa cum nucleis, &c.
	Venenis resistunt	Baccæ juniperi, Juglans, Mala Citria, Piper, &c.
	Dolorem mitigant	Baccæ juniperi, Baccæ hederæ, Ficus, Juglans, Piper, &c.

C PURGAN- TES	Bilem	Flavam	Cassia fistula, Myrobalana citrina, Pruna, Sebesten, Tamarindi, seu Oxyphœnica, Uva passa, &c.
		Atram	Myrobalana Inda.
	Pituitam	Colocynthis, Cucumis asininus,	Myrobalana

De fructibus temperatis.

Ficus, Germ. Feigen. Gall. Figue. Ital. Fici. Hisp. Figo frusa dicuntur: in Gallia, Italia, & Hispania nascuntur. Colliguntur autumnno, sicantur & conservantur. Ficus passæ seu carycæ habentur præstantissimæ, quæ in calatho spartaceo digitis aut pugnis utrinque pressæ, sic illis mollicie sua cedunt, ut mutuos partium distarum motus sibi propè occurrètes sentias: o dore sunt jucundo, non calorem putredinosum, aut vermiculosum referente. Hæ verò si particulatim explorentur, pediculo sunt brevissimo, colore in candidum vergente, molles, tractanti facillè cedentes, cute tenui, molli, succo intus & femine flavo, & planè melleo sapore, o dore antefum & inter edendum jucundo: graves, parvæ: si Massiliotides (quæ etiam saporis gratia cæteras longè antecellunt, sive albicantes tantum sint, sive intus & foris albæ, sed flavo semine) maximæ: si externæ sint, quales Hispania mittit, multo mersas, ut dulciores sint, post ne cohæreant, farina aspersas. Vitiôsæ sunt duræ, tû in massa, tû per se singulæ vermiculosæ, graveolentes, foris nigrae, intus rubentes, vel alio præternaturâ colore præditæ, cortice crasso, duro, siccato, intus alieno colore, sapore. Quædam tamen sunt nigrae, Provincialibus & Narbonensibus dictæ, foliis nigricantes, intus ruberrime, omnium delicatissimæ, dum recentes sunt: nam siccatae liquefcunt. Aliæ iisdem cinericiæ, aquosiores, quàm ut licari possint: hominibus ingratae, avibus expetita. * Porro recentes ficus minùs mali succi sunt, quàm reliqui fructus autumnales: facillè in corpus distribuuntur, & penetrant: eoque renum calculos expellunt: status gignunt, sed minùs durabiles: abstergunt etiam & incidunt: thoracem præcipuè purgant: tussi veteri, diuturnisq; pulmonum vitis profunt: arteriæ asperæ, & suspiriosis idoneæ. Siccatae, quæ carycæ dicuntur, incidunt, ventrem solvunt: renes expurgant: jecori autem & lieni inflammatis obliunt, sicuti alia dulcia. Extrinsicis tumores concoquunt, & discutunt: magis autem cum farina triticea, si concoquere studeas: hordeacea, si magis discutere: cum cera & rosaceo subacta, cicatricem ambustis obducit. *Matthiolus, & Medici Colonenses.*

NUX PINEA, nuclej pinei, Germ. Zannitsin. Græcis *κωνίδιον* vocantur: præstant recentiores, pleni, albi, sicci, vitentur flavi, aut pallidi, oleosi, rancidi. * Boni ac crassi sunt succi: multum nutriunt, viresq; reficiunt, & facillè coquantur: peccatoris & pulmonis vitis accommodantur. Resolvunt & concoquunt pituitam: ad dolores capitis non cõveniunt: quia illud vaporibus replent. Linctus inde fit, quem officinæ loch appellant. *Galenus, & Dioscorides.*

DACTYLUS, fructus palmæ: in Creta & Judæa nascitur. Probatior quæ in Judæa proveniunt, & inter has maximè, q̄ in Hiericute nascuntur, magni, flavi, parû rugoli, molles, pleni tamè, & car-

Ane intus multa, subdura, ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, non pertusi, non vermiculoli: & qui concussi nihil aut minimum sonent, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri, quia excarnes, excusso pediculo pertusi: lidè termè vermiculis scatentes. * Vis eorû adstrictoria: sistunt ulcera, quæ depascunt: laxatos artus cõmittunt: triti miscentur cataplasmatibus & malagmatis: profunt præcordiis, imbecilli stomacho, & jecinori affecto, multum conferentibus. **B**cataplasmatibus. Eorum decoctum subinde detersum, capillos denigrat: datur bibendum congruè renum, vesicæ & viscerum vitis: vulvæ ac ventris fluxiones sistit. Concoctum sunt difficiles, capitiq; dolorem inferunt. *Dioscor. & Medici Colonenses.*

SEBASTEN, seu Myxa, sive Myxaria in Syria & Aegypto nascuntur. Arbor est pruno valde similis, ei tamè magnitudine cedens. Cortex caudici cãdicat, ramis verò viret. Foliis comatur rotundis ac firmis. Fructus adolefcit exigui pruni magnitudine, nucleo intus triangulari forma, qui satis bacca proportionè respondet. Fructus maturitatem adepti, in atrum virescunt, gustu sunt prædulci, ac lenta, tenaciq; pulpa. Præferuntur acuminata, parum rugosa, gravia, nigra, carne multa ex rubro nigricante, firmiore, glutinosa, dulci & subacida, osse prunorum Damascenorum inæquali, nucleo intus exiguo dulci. * Ventrem molliunt, ut pruna. Dantur utiliter ex bile febricitantibus, atque linguæ asperitatem mitificè leniunt: quin & pectori atque tussi opitulantur: ventris tinea pellunt: urinæ ardoribus a bile, vel falsa pituita provenientibus maximam opem præstant. *Matthiolus, & Medici Colonenses.*

UVAE PASSAE nascuntur in Creta, Cypro, Damasco, Corintho, &c. * Ad thoracis & jecoris affectus, speciali quadam facultate, vel (ut ita dicam) à tota essentia valent: modò acinis, qui frigidè & sicci, exute sint. nam hi pectus astringunt, obstructionsq; pariunt: ob quod Medici hujus temporis uvas passas Corinthiæ, absq; acinis natas ægris præscribunt: quæ aqua aut vino cloatæ, trium unciarum vel etiam minori, vel duorum aut trium cochleariû instar sumptæ ante cibum, alvum movent, & purgant: quæ verò acinos adhuc habent, stomachum corroborant, & alvum à cibo integræ comestæ solvunt. Quinetiam eadem sive per se, sive cum pipere comestæ caput leviter purgant: nec non leniendo, detergendoque thoracis & pulmonis affectibus probè subveniunt. *Andernacus.*

De fructibus calidè in primo.

AMYGDALAE dulces, Ger. Mandeln/ Mandeln. Ital. Mandorla. Gall. Amande. Hisp. Almendra nominantur: probantur flavissimæ, plenæ, integræ, non contractæ, neque erosæ, tamen læves, duræ & sicce, quantum illis datum est, ob id fragiles, intus albissimæ: sapore delicatæ propè indigibili, in castaneam tostam, & panis purissimi bene cocti qualitatem inclinantes, o dore antefum nullo aut perquam exiguo, inter edendum

dum autem jucundo. Improbantur albescentes, nigrescentes, rugosæ, molles, tortiles, oleosæ, rancidæ, sapore ingrato. Calidæ & humidæ in primo. * Extenuant & abstergunt, atq; viscera purgant: ex pulmone & thorace spua educunt. Sed quia omnia amygdala ob pinguedinem æstuosa sunt, eoq; bilem commovent, febricitantibus aut certe iis qui ventriculū habent biliosum, offerri non debent, quia in bilem convertuntur. adhuc caput replet: neq; lac, neq; succus eorum illi prodeit. Ideo ex cremore hordei, & lacte amygdalarum, cibus liquidior in febribus parari debet, ut in Gallia solet. Viridia integra cum involuero comesta bonum reddunt ventriculū. humidum & frigidum emendant. *Galenus, Andernæus, & Medici Colonienfes.*

JUBÆA, Z. Zīpha, vel Zinzīpha. Græcis recentioribus dictæ, nascuntur in Syria: laudantur recentes, amplæ, oblongæ, passæ tamen tenis, carne i rē multa, succulēta, laxa, dulcis, vinosa: plenz, graves, sapore dulci & delicato, nucleo parvo, foris rufo, ac verius rubentes, intus pallidæ aut albentēs (nam foris albæ nobis novum visæ) ossē prunosum rotundiore, parvo intus nucleo dulci. Improbantur vetustate nigricantes, læves, sicæ, pulverulentæ, friabiles, exatnes. * Sanguinem biliosum in pissi: densantque humorem tenuiorem, ad pectus descendentem. Contra huiusmodi affectus etiam serapium ex Ziziphis, & decoctū cum aliis quibusdam pectori accommodatis, conficitur. *Andernæus, & Medici Colonienfes.*

NUCES CUPRESSI, seu pilulæ, in Creta nascuntur: laudantur perfectæ, recetes, ob id molles, feminis plenæ, etiam in ipsis hiatribus. * Alce-
ra glutinosa in duris corporibus intestinorum rancices iuvāt, roburq; parvibus præ humore laxatis addunt. P. lule ex vino tuxæ in dysenteria, alvi fluxione, tussi, & or hopenæ, aut si rejiciatur sanguis, convenientissimè bibuntur: eorum decoctum eisdem præbet effectus: tuxæ cum sico duritias emolliunt, nariumq; polypo mendentur: in aceto coctæ, & cum lupinis dentitæ scabros unguet eiciunt. *Dioscorides & Medici Coloniaes.*

NUCES JUGLANDIS, Germ. Nuf Ital. Nuce. Gall. Noix. Hisp. Nuez. Dominantur: sunt concoctu difficiles, stomacho iniiles, biliosæ, capitis dolorem inferentes, tussientibus inimicæ: * jejuno tamen stomacho comestæ latorum humicorū pellunt: cum sicbus verò & solis tuxæ, & grumo salis contra venenum & pestilentiam manè assimpitæ valent. Recentes stomacho innocentes sunt, ut pote suaviore: itaque alio mistæ eximunt acrimoniam. Livores in corpore illitu tollunt. Ceterum juglandis virides decet-
ptæ mense Maio, vel Juno appetente, antequam eorum putamina obfuerint, saccharo vel melle allervatæ stomacho utiles evadunt, & oii non ingræta. *Dioscor. & Macholus.*

UVÆ G. Dentcauben Ital. Uva. Gall. Grappe de Ra. Hisp. Uva. dicuntur recentes alvum

A turbā, & stomachū inflant innocentiore, quæ decerptæ diu pependere, idē quod in eis copia humoris exiccat, utilesq; sūt stomacho, egriq; atq; cibi aviditatem excitant. In vinaceis & ollis servatæ, ori & stomacho gratæ sunt. * Alvum sifunt, sed vesicā & caput tenent: & sanguinē excreantibus conveniunt. Similesq; quæ in musto sūt. Sapa aut passio cōditæ, stomachum magis infestant. At quæ Solē prius passæ, in aqua coelcti condiuntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, **B** ardentibus & longis febribus salubres. Reconditi vinacei inflammatis mammis, rigentibus, ac pceduris, cum sale illinuntur. Decoctura eorum dysentericos, coeliacos, & foeminas fluxione vulvæ laborantes juvat infusa: ad defliones ac fetus assumitur. Nuclei acinorū adstringendū vim obtinent: stomacho utiles sunt. Inspergitur farina tostorum, polentæ modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho. *Dioscor.*

De fructibus calidis in secundo.

BEN. BALANUS MYRSPICA, nux unguentaria, avellanæ magnitudinis, alba & triangularis ut plurimum, & cortice tenui prædita: intus autem nucleum pinguem continet, fungosā & alba tunica contextum. Laudatur ampla, vetus, cortice laxi, tenui, pleno, medulla laxi, pingui. Parva verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, laxi, pingui, est innocentiore. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia. * Ex nucleo oleum parari solet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Andernæus, & Medici Colonienfes.*

CAPPARIS, German. Kappion Ital. Caparri. Gall. Des Capres. Hisp. Acaparra dicitur: aculeatus sicut est, qui in terra aratus magis in orbē evagatur. Spinæ, ut rubus, habet in hami modū a duabus: folia mali, cotoneæ, rotunda: fructum oleæ similem, qui cum dehiscens panditur, florem candidum promit: quo excocto non nihil glandis oblongæ figura invenitur: quod apertum grana acinis puniceorum similia ostendit, parva, rubicūda: radices lignosas spargit, grandes numerosaq; Tenues etiam solo, asperisque locis, in anulis, & juxta ruera nascitur. Prestantissimæ cappares ex Alexandria Aegypti Venetias advchuntur. Caulis & fructus, cibi gratia condiuntur. * Alvum turbat stomacho adversatur sitim gignit: cocta tamē stomacho, quam cruda utilior est. Fructus drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus lienē absmit, & urinam cruentamq; excrementum emittit: bibitur utilissimè in coxarum doloribus, & nervorum resolutione, nem raptis & convulsis: mentes ciet, caput purgat. *Dioscorides.*

NUX MOSCHATA, Germ. Muskatnuss arboris Indica fructus cil persicæ arboris (ut scribūt) similitudo: hæc enim nux Moschata nascitur, matris suo involucro, veluti avellana, membrana illa sua excretionis Macis involucri tegitur, quemadmodum & in aliis nucibus, putamen durum, quod in se nucem Moschatam continet, qua-

urimur. Eligēda est recens, nō excelsa, gravis, succi plena, oleosa, odorata. * Excalfacit ordine secundo completo. Adstringit, oris suavitatem commendat, & ferentis animæ virus cōmansa abolet: lenigines in facie emēdat, visum acuit, ventriculū & jecur roborat: licet absumit, urinā cōst, fluxum alyum sistit, status discutit, & frigidis uteri affectibus, misericordie prodest: maximè saccharo condita recens, qualis ex India adfertur, manè & vespere ante cibum sumpta, scrupuli infiat. Et recentibus prius contusis, & in cacabo calefactis pialo exprimitur liquor, qui refrigeratus ceræ novæ instar concrevit, fragrantissimum spirans odorem, nervorum & articulorū diuturnis doloribus à frigore excitatis utilissimus. *Maschioles, & Medici florentini.*

PISTACIA ex Syria Venetias importari solent. Eliguntur recentia, nucleo intus herbaceo, sapore jucundo. * Stomacho sunt amica. Jecinoris obstructions auferunt: ventriculū & hepar roborant: ad Venerem incitant: impingunt. *Dioscorides, & Maschioles.*

CALIDA quoque in secundo ordine sunt ficus, naves sicca, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus calidis in tertio.

BACCÆ JUNIPERI, Germ. Wechthorbeer, in sylvis a pteris nascuntur, rotundæ, nigre, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ. Colliguntur mense Decembri. * Modicè castantur & astringunt stomacho utiles: contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacissimè bibuntur: urinā cōst, unde ruptis, convulsis, & vulvæ strangulati subveniunt, sed caput tentant. Oleum ex baccis fit longè præstantissimum, cujus guttæ pauca ex vino potæ, calculos è renibus pellunt: ore calidum retentum, dentium dolores tollit, si ex frigida defluxione contracti sunt: resolutionibus nervorum, extrinsecus adhibitam cōfert. *Dioscorides, & Andernacius.*

CARYOPHYLLORUM arbor provenit in Orientali plaga, quibusdam Indici plagis insulis, non longe à Badan. Hujus caudex buxo similis est, ea demq; materies. Folia verò cinnamomi instar habet, sed rotundiora. Fructus est parvus, ex atro rufescente, in clavi modum capitato, exertis in adycesum quatuor denticulis, sese stellatim decussantibus, prominulo apice, quadrati alycoli sinu, medio umbilicatum prodeunte. Cultores arundinibus flagellant arborem, constructo prius circumquaq; tegetibus palmis solo. * Calidi & siccissimi in tertio: jecinori, stomacho & cordiauxiliantur. Concoctione adjuvant, & alvi struxiones cohibēt. Quin etiam eorum pulvis quatuor drachmarū pondere tū lacte sumptus, venereas vires adauget: oculatorum visum exacuunt, & eorum nubesulas, argemasq; exterrunt. Oleum ex eis, sicut ex cinnamomo, multo est efficacius. *Maschioles.* Garcias verò ab Horto de Caryophyllis sic scriptum reliquit: Caryophyllū vocatur Arabibus, Pæsis, Turcis, & ple-

Arisque omnibus ferè Indis Calafat: in Maluccis verò, ubi solum gignitur, tum etiā in his regionibus dicitur Chanque. Nomina autem quæ in pædestario sunt Armufel, & Carrumfel, aut imperitia librarii Arabici corrupta sunt, aut ætatis vitio. Nascitur duntaxat Caryophyllon in Maluccis insulis, quæ sunt quinque numero (quarū primaria est Giloulo) nec procul nimium à mari, nec etiā locis mari nimis vicinis. Nascitur etiā in Zelan, nonnullisq; aliis locis, sed nullibi fructifera est arbor, quam in Maluccis. Potro arbor est lauri forma, & magnitudine, foliis etiā laurinis, sed angustioribus, multis prædita ramis, copioso flore, primū candido, deinde virescente, postremū rufescente, qui in duratus, est Caryophyllū ipsum (Clavum vocant) quod capitatus sit in modum clavi, exertis in adycesum quatuor denticulis sese stellatim decussantibus. Provenit in extremis ramulis Myrti modo. Est autem flos hic viridis, ut à fide dignis vitis accepti ad odoratæ, ut reliquos flores odoris suavitatem superet. Cultores flagellant altiores ramos arboris, emundato prius circa arborem solo: siquidem nullum genus graminis sub hac arbore nascitur, omnem succū sive humorem ad se attrahente arbore. Decussi Caryophylli biduum, aut triduum siccantur, deinde asservantur, & Malaccam aliisque provinciis mittuntur. Si Caryophylli, qui in arbore hærent, crassiores sunt, neque ab aliis, nisi vetustate differtunt, tamen si falso existimari Avicenna lib. 2. cap. 318. crassiorē hunc marem esse. Magni proventus augurium est, si arbor plures flores produxerit, quam folia: idcirco nō debent nimium flagellari arbores: quia vehemens & nimia flagellatio steriliore efficit. Pediculi oblongi, è quibus dependēt flores, vulgò Fusti vocantur. Folia tanta odoris suavitatem non fragrant, ut ipsū Caryophyllū, sed neq; ipsi rami odori sunt, nisi aliquantulum siccanti. Nascitur autē ipsa arbor sponte ex Caryophyllis decidentibus. Nam cum nunquam huic de se pluvia, quæ fructui alimentum præbeat, qui in terram decidit, enascuntur arbusculæ, quæ intra octennium quidem adolescunt, in annum verò centesimum perdurant, quemadmodum ipsi incolæ testantur. Collectio Caryophylli fit à 15. Septemb. usq; in Januariū & Februariū, nō manu, ut nonnulli volūt, sed violētā flagellatione. Falsa est eorū opinio, qui Caryophylli arborem cum Moschatæ nucis arbore eandem esse putant. Nam nux folia ferè rotunda habet, pyri foliis similia. Caryophyllum verò folio est Lauri. Præterea Caryophyllum defertur in Bandam insulam procul inde distantem, quæ nucem profert. Nullius autem precui fuisse Caryophylos intelligo apud Maluccanos, donec eò delati navibus. Chineses, inde magnam eorū copiam in suam regionem exportant, & inde in Indiam, Persiam, & Arabiā. Conseruari autē in sua bonitate audio Caryophylos, si marina qua asperguntur, aliog teredinē sentent. Multiplicis usus sunt Caryophylli tū ad obsonia, tū ad medicamentā,

magis

Juniperi
Baccæ

B

Caryophylli

B

magis tamen expetitur in lava crassiores illi, & annotini Caryophylli: à nobis verò tenuiores qui adhuc virides aceto, & sale apud Maluccanos condiuntur, sed his teneriores saccharo aservantur: hi mirum in modum palato grati sunt. Lusitanicæ mulieres, quæ istic habitant, è Caryophyllis viridibus aquam stillatitiam organice eliciunt mira odoris suavitate fragrantem, & cordis affectibus utilem. Nonnulli sudores movent iis, qui lue venerea divexantur, Caryophyllis, nucemofchata, maci, pipere longo, & nigro. Alii Caryophyllorum pulverem capiti admovent ad velitus capitis dolores à frigida causa provenientes. Mulieres Indicæ tum etiam Lusitanicæ eos mandunt comendandi halitus gratia. Nascuntur flores, qui à Caryophyllorum odore Caryophyllati nuncupantur, etiam in Chinari regione, sed nequaquam odoris suavitate ita commendati, ut qui apud nos aservantur.

CARPOBALLSAMUM fructus balsami est. Ab Alexandria comportatur. Optimè legitimum, quæ flavum, farctum, ponderosum, gustu mordens, & fervens in ore: non autem nigrum, leve, inane, non acre, & nullam spirans odorem, quale, quod circumfertur, deprehenditur. Quod si verum carpoballsamum haberi nequeat, cubebæ, vel grana juniperi ejus loco substitui possunt. *Mathiolus.*

ANACARDIA, sunt fructus cujusdam arboris, avicularum corculis non dissimiles, unde & nomen: colore etiamnum cordis modo rufescente, cum scilicet ab arbore decerpuntur. Inest illis liquor mellis crassitie, sub cortice relidens, sanguinis modo rubicundus: sub quo est & nucleus parvæ amygdalæ effigie. Præstant pleniores & habiliores, tuscæ, relina in cortice multa, ac, nigra, nucleo, intus albo: quo in melle cocto, fit mel anacardinum. Hoc etiam rufo, potest oleum exprimi, sed longè diversum ab eo, quod coctis in aqua corticibus supernat, & conchis colligitur, ad confectionem anacardinam. Cæterum liquoris in medicina usus est, etsi myropolæ communi errore, & cortice & nucleo utatur. Nascuntur in Siciliæ montibus, qui continuè igneas eructant flammæ. Magna eius est in Cananor copia, tum in Calicut & reliquis Indiæ provinciis, veluti in Cambaya, & Decan. * Excalfaciunt & exiccant tertio excessu. Labantes sensus revocant, memoriæ incertam relasciunt, & nervorum & cerebri affectibus, quos frigida causa attulerit, auxiliantur. *Serapio, Alvarius, Paulus, Mathiolus, & Garcias.*

De fructibus calidis in quarto.

PIPER (Germ. Pfeffer Gall. Poivre. Ital. Pepe. Hisp. Pimienta, à Peure, nominatur) arbusecula in India nascentis fructus est: quæ inter iniis (ut ait Dioscorides) & ælongum fructum, veluti siliquam, quod piper longum vocamus, profert: habet intus aliquid tenui milio simile, quod dehiscentibus siliquis racemotum in modum prodit. Eorū grana acciba candidum piper vocan-

tur: matura verò, piper nigrum. Qui verò in Indiam navigarunt, pipeti quæ plantam viderunt, piper in planta bryoniæ simili nasci asserunt, diversis quæ ex plantis longum & rotundum colligi. Nihil tamen interest. Nigrum eligi debet recens, gravissimum, plenum. Candidum præfertur, non rugosum, candidum & grave. Longum, optimum, quod, dum frangitur, solidum intus concipitur, & compactum, gustu acerrimo, linguamque mordens. Adulteratur longum herba simili: sed fucus deprehenditur, si in aqua immittatur: nam adulterinum liquefit, legitimum verò solidum manet. * Omnia piperis genera adversus venenum valent. Longum præcipuè colicæ medetur: eo quod calfaciat & crassos humores incidat. Album magis astringit, & stomachum confirmat, sed raro apparet. Nigrum ad condimenta utilius. *Medici florentini.* Porro maxima piperis quantitas provenit in Malavar, tota ea maritima regione, quæ à promontorio

Comorin ad Cananor usque pertinet. Nascitur etiam in Malacæ maritimis, sed bonitate superioris cedens, & magna ex parte inane. Provenit similiter & in insulis Javæ vicinis, & Sunda, & Cuda, aliisque locis. Sed id totum in Chinaram regionem deportatur, & loco natali consumitur, præter id, quod in Pegu & Martaban exportatur. Potissima etiam ejus pars, quod in Malavæ gignitur, in usum incolarum cedit, tametsi regio admodum ampla non sit, nonnihil etiam à maritimis ejus regionis populis absorbitur.

Pars ejus deferitur in Balagate bubulis cornis. Et magna copia à Mauritanis per mare Erythraum exportatur, id suffragantibus ipsis incolis. Hæ sunt regiones, quæ Piper gignunt, quanquam & invenitur supra Cananor, quæ Septentrionem spectat: sed adeo exigua quantitate, ut ipsis incolis non sufficiat, & externo importato opus habeat. Etenim non gaudet hæc planta locis desertis & mediterraneis. Quam verò procul à Caucaaso more distat si in hæc regiones, ex topographicis chartis satis patet. Nomen est Malavarica lingua Molanga, Malacitana verò Lada. Arabibus Medicis tum vulgò Filfil, tametsi Avicenna Fulsul, & Piper longum Darhful appellat, & Fulsul, quem sequitur est Serapio. In Guzarate & Decan Meriche, & in Bengala Morois longum verò quod solum modo isteprovenit, Pimpilim. Scribit autem Piperis plantam ad radices alterius arboris (magna certe ex parte juxta Fulsul arboris, aut Palmam plantatum vidi) ad cujus usque fastigium sese convolvendo, scendere solet: foliis raris, mali Assyrini effigie, sed minoribus, & perextremè acutis, viventibus, gustu calidis aliquantulum, & folium Botre sive Betle, sapientibus. Fructus utrum modo racematim coheret, minores tamen sunt Piperis racemi, & ipse fructus minor temperatè consequatur, quæ incidit circa medium Augustinum. Radix pusilla non costo similis, ut voluit Dioscorides quando quidem Costus radix non est, sed lignum. Lucec verò eam plantam, quæ Piper

nigrum fert, & eam, quæ candidum, tam exigua est differentia, ut à nemine, quàm ab incolis dignosci possint: quemadmodum vitem, quæ uvam fert nigram ab ea, quæ candidam fert, non dignoscimus, nisi cum uvas habent, & eas quidem maturas. Quæ aut longū piper profert, longè alia est planta: etenim non plus habet similitudinis cum superioribus, quàm faba cum ovo. Præter ea Piper longum & Bengala nascitur, quæ regio quingentarū leucarū spacio à Malavar distat, ubi candidum, & nigrū gignuntur. Precium longi piperis in Bengala est unius Lusitanici aurei cum semisse in singulas ceterenas libras. In Couchin verò, ubi plurimū Nigrum nascitur, quinque Lusitanicis aureis emi solebant ceterenæ libras: sed adhuc quadriennium, aut quinquennium, quod in alias etiam regiones importari ceperunt, quindecim, aut viginti Lusitanicis aureis emendæ sunt. Piperis autē nigri precium in ceterenas libras est duorum Lusitanicorum cum semisse natali loco: at in Bengala duodecim Lusitanicis emuntur totidem libras Nigri. Candidi plantæ rariores sunt, nec nisi certis Malavar, & Malacca locis rarè nascuntur. Solet Magnatum mensis infetri: eo enim utuntur quemadmodū nos sale. Venenis resistere & ocularib. medicamentis utile esse asserunt. Condiuntur aceto & sale vinetes adhuc & immaturi Piperis nigri racemi, & usui asservantur. Arabes & Persæ medici Piper calidū tertio ordine constituunt. Sed Empirici, cuiusmodi sunt maxima pars Indicorum medicorū, frigidum Piper faciunt, ut & pleraque alia aromata, quæ exsalfaciunt. Oratos autem omnes Medicos volo, ut Piperis candidi loco (quod calidius est & odoratius) Nigrū non prescribāt, nisi candidi sit penuria. Similiter ne longum Piper candidi, aut nigri loco substituunt, cum profus diversæ sint plantæ, & nigrum cum candido magis conveniat. *Garcias.*

Toro Cōtinens tractu in quo Nata, Carthago, & etiam Novo regno, magnus est usus Piperis cuiusdam oblongi, quod majori acrimonia præditum est Orientali, magisque aromaticum, & jucundiore odore spirat, quàm Capsicum, quinetiam præfertur Piperi nigro, cum saporis tum suavitatis causa. Alæ cuiusdā plantæ fructus est oblongus, crassitie quidē foveuili, at dimidi pedis longitudine, consistens veluti multis granulis, circa pediculum oblongū, continuo, & conjuncto ordine dispositis, seminis plantaginis modo, quibus ademptis, pediculus nudus conspicitur. Recens viridis est, Sole maturefcit, & nigrescit. Calidum est tertio gradu. *N. Monardis.*

Nec prætermittendum est Piper ex Indis nostris missum, quandoquidem non modo in medicum usum receptum est, sed planta est excellentissima, & toti Hispaniæ nostrissimæ. Nam nullus est hortus, in quo non creatur ob fructus pulchritudinem. Vidi aliquando in hac urbe plantam ad arboris altitudinem exrescentem. Folio est viridi, ocymlaifolio simili, flore albo, ex

A quo pullulat fructus diversæ formæ, oblongus, rotundus, Melopeponis forma, aut ceraforū, sed immaturus viridis est, maturus verò colore rubro gratissimo. Particulatim concisum, & iusculo maceratum, meliorem saporē edulis conciliat, quàm Piper vulgare, idemque eius usus est in omnibus, in quibus aromata ex Maluccis insulis, & Calecutto delata commendantur, in eo solum differens, quod illa multis aureis emuntur, hoc sola ratione acquiritur. Nam in una planta colligitur aromata in totius anni usum, minore dispendio, & maiore commodo. Flatus discutit, utile pectori, & peccationibus, calefacitque & roborat partes internas. Caliditatis & siccitatis in quarto ferè gradu participat. *Idem.*

Piper longū tempore Galeni dupliciter adulterari solebat, ut tradit quarto libro de conservanda bona valetudine cap. 5. & 6. qua ratione hoc nostro seculo facile quoque poterit adulterari. Quare animadversione diligenti opus est. Primo modo adulterabatur Alexandria nescio qua mistione, quæ proximè accedebat ad legitimum Piper, nam & longitudine & crassitie plantæ erant similia, ad saporē verò aciem illi conciliandum, miscbant aliquid Pyrethri, aut seminis Napi. Alter modus erat, quod pro eo aliud germen cuiusdam herbæ ex regionibus longinquis allatum formā quidem plantæ referens Piperis, sed non saporē eius, vendebant. Ratio dignoscendi hæc erit. Primum gustu diligenter est deprehendendum, an saporē habeat Piperis: nam facile internoscitur an acrimonia eius sit à Pyrethro, aut alia herba acris saporis, aut ab ipso Pipere, cuius ob continuum usum in ciborum condimentis sapor omnibus est cognitus. Neque hæc nota contenti, in aquam insuper infundamus. Nam vel primo vel secundo modo adulteratum, non unum integrum diem in ea perdurat, sed statim liquefcet, quod in vero pipere non accidit. Præterea pediculi considerentur, nam facile apparet an naturali, et vel artificio aliquo parati adhæreant. Eligatur itaque pro legitimo integrum, & vegetum, boni odoris & non cariosum. Nam facile solet exedi. Piper nigrū, quod ab Actuariis vocatur Piper commune, debet esse ponderosum, crassius, cortice subtili, non nimis crispum, plenum, non siabile, nigerrimum, & selectum ab illis granulis marcidis & levibus, quæ in illo reperiuntur, quæ apud veteres Brasie nominabantur, ut Dioscorides tradit. Nostro tempore invenitur quasi perfectum, sine omniruga, & facile comparari potest.

De fructibus frigidis in prima.

CYTRIA MALA semini non cognita. Arbores ipsa omnibus anni temporibus pomifera, aliis deciduis, aliis subnascensibus. Malum oblongū est, rugosum, colore aurum imitans, cum gravitate odoratum. Semen habet pyræ. Principem locum obtinent, quæ in lacus Benaci ripis proveniunt.

proveniunt. quæ verò ex Liguriæ viridariis, & Adriatici & Aegæi pelagi insulis, aliisq; locis in cibis non æque ac illa, præstant. Servantur diutius incorrupta, si hordei vel milii acervis obruantur. * Venenis adversantur, maximeq; semē eorū. Citrii decoctum collutione, oris halitum commendat, suavitatemq; accersit. Ipsa aut̄ in tegra vestiaris condita, vestes nō modò gratissimo odore perfundit, sed eas etiam à tineis & blattis vindicant. Cruda commansa, non facillè cōctioni obediunt: quin & crassum generant succum: ob hoc vesicis melle aut sacchari conditis satius est, quòd ventriculum cōmodè calfaciant, ac roborent. * Adversus atram bilem, & morbos mœstos, quos illa excitat, opitulatur. Semen privatim scorpionum ictibus & porum, & appositum misisce medetur. Acidus eorum succus flavam reprimat bilem, accetque pestis contagia. *Dioscorides & Matthiolus.*

MALA COTONEA, German. Quittenapffel. Ital. *Pomo cotogno.* Gall. *Pome de coing.* Hispan. *Membrillo*, nominantur. * Stomacho utilia, urinam cient: verum tosta mitiora habentur. Pro sunt cœliacis, dysentericis, purulenta extussionibus, cholericis, presentim cruda. Maceratorum liquor cōmodè in stomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fovetur vulvæ, & sedes, si prociat. Cotonea, que melle cōdiuntur, urinā movent: mel aut̄ sibi constringentem illorū vim, & inspissantem adsciscit. Quæ cū melle coquantur, stomacho atque origi gratiora sunt, sed minùs inspissant. Cruda cataplasmatibus a djiuntur, ad cohibendum alvū, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur: ad mammarū inflammationes, præduros lienes, & condylomata. Fit vinū ex ipsis tustis, expressisq; sed quò perduret, quindecim sextariis succi unus mellis adjungitur, alioquin in acore degenerat. Prodest ad omnia, quæ dicta sunt. Fit & oleū ex eis, quòd melinū vocatur: quo utimur, quoties adstringenti oleo est opus. Eliguntur vera, rotunda, parva & odorata, que verò Struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minùs utilia. *Dioscorides.*

PYRA, German. *Pyren.* Ital. *Pera.* Gall. *Poire.* Hispan. *le Pere* nominantur: horum multa genera, quorum facultates ex saporib; gustu dignoscuntur: eum dulcia natura distent ab acerbis, acidis, austeris, & ab his, quæ unū vel plures præ se ferunt saporibus & contrā, hæc deinceps ab illis sunt diversa. * Pyra esu stomacho grata sunt: quin & vim habent exiccandi. Atqui sylvestribus magis adstringendi facultas inest: ob id etiam magis præstant contra fluxiones. *Galenus & Matthiolus.*

PRUNA (Germ. *Pflaumen.* Gall. *Prune.* Ital. *Coconi.* Hispan. *Cruelli*) dulcia * alvum solvunt, bilis fervorem restingunt, sed stomachum male habent. Acidæ stomacho utilia sunt, & alvum astringunt. Præferuntur Damascena, Ungarica grandia, & oblonga. *Matthiolus.*

De fructibus frigidis in secundo.

CUCURBITA, Germ. *Kürbis.* Gall. *une Courge.* Ital. *Zucca.* Hispan. *Calabaza*, dicitur. * Refrigerat & humectat ordine secundo: sitim sedat, phlegmonas refrigerat, febres restinguit. Cruda, trita illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta ejus in infantibus contra capitis ardorem, quam syriacā vocant, in syncope illinuntur: oculorum inflammationes, podagrasq; refrigerant. Succus à ramentis tustis, per se aut cum rosaceo infusus, aurium doloribus auxiliatur: ad fluxiones cutis in ardenti febre illitu a djuvat. Totius fervefactæ & expressæ succus, cū melle exiguo & nitro potus, alvum leniter resolvit. Vinū in cucurbitam recentem excavatam infusum, si mistum sub dioteneatur, potum alvum lævigabit. Amat rigua & aquosa loca. *Dioscorides.*

CUCUMIS, German. *Cucumber.* Ital. *Cucumero.* Gall. *Concombre.* Hispan. *Colombro* dicitur: sativus * alvo & stomacho perquam utilis habetur: refrigerat, qui corruptionem non sentit, vesicæ prodest: olfactu revocat, quos animus liquerit. Semen modicè urinam movet: cum lacte aut passo, vesicæ exulcerationibus subvenit. Illita cum vino folia, morsus canum sanant: & epinyctidas, cum melle. *Dioscorides.*

GALLA (Germ. *Eschapffel* oder *Gallapffel.* Gall. *Noix de Galle.* Ital. *Galla.* Hispan. *Elagalla para simar*, nominatur.) fructus est quercus. Aliqua omphacitis, id est, immatura appellatur: altera plana, levis, perforata. Eligitur omphacitis, parva, nodosa, gravis, folida, non perforata: minus utilis magna, rotundissima, polita, levis, laxa, perforata, flava, aut falcem rufa. Gallia Narbonensis & Lugdunensis præfert rosatinas vulgò dictas omnium minimas: graves, solidas, asperas, preciosissimas. * Utriusq; vis, vehementer astringere. Tritæ excrecentia in carne, fluxiones gingivarum, & uvæ atque oris ulcerationem cohibent. Nucleus dentium cavernis inditus, dolorem sedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrent, & vino, aut aceto, aut acida mura extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit, efficax est, & cōtra vulvas proeidentibus, fluxionesq; Capillos denigrant, aceto aut aqua maceratæ: dysentericis, cœliacisq; cum vino aut aqua tritæ convenienter illinuntur, aut bibuntur: obsoniis addi debent aut integræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quòd his affectibus conferat. In summa his utendum ad astringenda, aut sistenda, aut siccanda, quæ opus sunt. *Dioscorides.*

AURANTIORUM malorum tria in Italia observantur genera: dulcia, acida, & vinolenta, si ve mixta. * Dulcia in omnibus partibus exalfaciunt. Aliorū verò succus refrigerat, prout majore seu minore referta sunt aciditate. Quocirca febricitantibus ad restinguendam sitim, acida quidem & vinosa, non autem dulcia sunt exhibenda. Cortex amara est, ob id calidior limoniorum cortice censenda. *Matthiolus.*

LIMONIA mala gustu Citrii & Aurantii malis acidiora sunt: ob id succo & frigidiora & siciora esse, argumento duci possit. * Fit ex succo, sicut & citriorum, serapium ad restinguendum bilis fervorem non inutile. Item & ad pestilentes febres, & eas, quæ contagione non videntur. Aqua quæ è Limoniorum succo calentis aquæ balneo, & vitreis organis extrahitur, præterquam quòd mulieribus expetitur pro fuceo ad faciem expoliendam, vitiligines ubiqueq; sunt, & totius corporis maculas emendat, varos delet, & acaros interimit. Serapii admixta, febribus acutis & contagiosis mirè succurrit. Epota ventris tinea encat: id quod etiam præstat succus recenter expressus, unciæ pondere potus. *Matthiolus.*

MALA PUNICA (Ger. Granat apffel. Ital. Pomi granati. Gall. Pome de granade.) in Italia, Hispania, in hortis, vineis & viridariis nascuntur. Triplici distinguuntur specie: alia namque dulcia, alia acida, alia vinosa sunt. Eliguntur cortice seu corio integro, rufo, duro, & defo, gravia, matura, granis intus rubris, vel roseis, succo prægnatibus vinoso plenissima. * Malum Punicum omne boni saccis est, stomacho utile, perexiguū sufficiens alimentum. Dulcia stomacho utiliora habentur, sed aliquantulum in eo calorem gignunt, inflammationes pariunt, unde in febris abdicantur. Acida adstringunt, assuanti stomacho auxiliantur, & multo magis contrahunt, ac urinam cient: ora, gingivasq; lædunt. Vinosa verò mediè sortiuntur naturam. Nuclei acinorum acidi punicis in Sole siccant, & obsonis in persis, decoctive, fluentem alvum, stomachumq; sistunt. coelesti aqua madescunt, bibunturq; commode sanguinem excreantibus: ad defessus dysentericorum fecinarumq; fluxione vulvæ laborantium utiles sunt. Expressus nucleorum succus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & sedis ulcera, nomas, redivias, & ea quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium vitia: præsertim acidiorum. Hujus flores cytini vocantur: qui astringunt, siccant, cohibent: sanguinolenta glutinant: quas punicum, præstant utilitates. humida gingivarum vitia, mobilesq; dentes decocto colluuntur: berniam prolapsam intestini erumpentem, cataplasmate repellunt. Memoriae tradunt, qui tres quæ minimos cytinos devoraverit, nullam in eo anno lippitudinem passurum. Eliquatur hypocistidis exemplo. Malicorium asperum est mali punicis putamen: quod aliqui Sidion appellant. Id spiritus sancti vim habet, & quos cytini, præbet usus. Decoctum radicis potu latas ventris tinea expellit, & eas dem evocat. Balautium ylvestris punicis flos est: de quo supra suo loco. *Dioscorides.*

PEPONIS * caro in cibis, urinam cit: inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta ejus contra adustionem infantum, quæ syriasin vocant, synctipia imponuntur: fronti admota oculorum fluxiones avertunt. Succus cum semine adjecta farina, siccatus in Sole cogitur in lægemata, quæ faciem repurgant, & nitorem

Afferunt. Radix seica, & ex hydromelite pota, drachmæ pondere, vomitionem movet. Si quisquam moderatè secundum cœnam vomere cupiat, geminis obolis sit contentus. Sanat quoque illita cum melle, ulcera concreta in modum favi, quæ ceria vocant. Easdem quoque vires obtinent Melones. *Dioscorides.*

PERSTICORUM plurimæ reperiuntur species, nam quædam rubent, alia aureo colore fulgēt, alia virescunt, alia candida sunt, alia sanguinea, alia duracina, alia cotonea vocantur. Ad hæc quædam habentur dulcia, quædam acida, quædam vinosa, quædam amarifcula, & quædam etiam austera. Prima laus in cibis duracinis, sic exre dictis, quòd caro tam pertinaciter hæreat ossi, ut nullo pacto ab eo avelli queat. Præcipua autem in hoc genere illis laus, quæ ab aurei coloris nitore, odoreq; perquam jucundo cotonea cognominantur. Secundas sibi vendicant partes, quæ cortice detracto sanguineum succum fundunt, non propterea modo, quòd sint gustu reliquis suaviora: sed etiam, quia magnitudine & colore sunt speciosa. Proxima sunt, nec prædicto generi fortasse cedunt, quæ à nucis similitudine Nuciperfica cognominantur. hæc enim cum colore & sapore non refragantur perficis cotoneis, tum etiam non ingrata dentibus duritie, gustum mira afficiunt voluptate. Sunt præterea Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicuntur, minoræ prædictis. * Perfica poma matura tam stomacho, quam ventri utilia sunt. acerba alvum cohibent, sed sicca vehementius. Decoctum è siccis alvi, stomachique fluxiones sistit. Armeniaca stomacho sunt utiliora. *Matthiolus, & Dioscorides.*

De fructibus frigidis in tertio.

MALA AUREA caules habent rotundos, bicubitales, aut ampliores, multis aliis ramiferos, succi plenos, facile collabentes. foliis luxuriant multis, multipliciter dissectis, agrimoniam ferè foliorum modo, singularibus corum incisiss. flosculi lutei sub foliis prodeunt: excipiunt hos stictus rotundi, profundi crenis, striati, mediocriter, mali magnitudine, per maturitatē aut pulchritudine rubentes, aut auri luteo relucentes, colore, in quibus copiosa humens medulla succi infusa, qua semen conditur. Tota herba gravem fœtidumque odorem spirat, è vitidi colore inalbicat, & aliquantulum hirsuta est. Seritur subinde in hortis. Eodem quo fata est anno fructum, & quidem Autumnno perficit. Nostra ætas Aurea mala appellat. Itali Pomi d'oro. Germani Goldt apffel. Gall. Pomme d' amours, id est, amoris poma. Alia sunt aurea mala, de quibus fabulantur Poëta, hortorum filiarum Hesperii, quibus cufos adhibitus fuit Draeco, quem ab Hercule interfectum ferunt. Facultate autem hæc mala aurea eū universa ipsa herba refrigerant, aliquantò tamè minus, quàm Mandragoras. Poma à nonnullis cum pipere, sale, & oleo præparata ac cocta eduntur. Præbet autem corpori alimentum

Vine.
pelle.

alimenti quidem perquam exiguum, & hoc ipsum primum ac vitiosum. *Dodonæus.*

MALA INSANA appellata humilis producit herba, cauliculus brevis est, pauci ramuli, sed lata sunt folia, majora, crassiora, candidioraque, quam Solani, ambitu nonnihil sinuata, ad Xanthii nonnihil accedentia. flosculi albicante, aut purpurascente colore speciosi, stellæ modo radiati, luteis in medio staminibus. fructus calyci in hæretis à medio cruris longitudinis pediculo dependet, subinde oblongus gallinacei ovi forma & magnitudine, quandoque mali instar rotundus, nonnunquam candidus, sæpius purpurascens. Annua & hæc stirps. Sata Vere, Autumno fructifera est. Peregrina quoque Germaniæ ac Galliæ. Sed in Aegypto passim in arenosis campis vel spontè gignitur, fructus adferens duplo aut triplo majores, quam in Gallia, aut Germania: ut quidem Petrus Bellonius in singularium suorum libro undecimo scriptum reliquit. Judicavit idem Theophrasti Malinathallam esse. Apud Insulares Melongena: ab Hetruscis verò Petranoniani, ut quidem ait Matthiolum, dicuntur. alii Malanzana vocant, Latine Mala insana: Germania Melanthon / Doll apfset. Galli Pommes d' amours, & Potangenæ. posterior appellatio Hispanis & Belgis innotuit. De Malinathalla autem sic Theophrastus: locus arenosis (in Aegypto) haud procul à fluvio nascitur terrenum, quod *μαλινάθωλον* appellant, figura rotundum, magnitudine mespili, sine nucleo: folia ut Cyprios mittit, hæc (radicem nempe Loui Corsium appellatam & Malinathallam) incolæ legentes in *σπύρω* hordeaceo coquunt, dulcia admodum redduntur, hisque pro bellariis utuntur. Quæ sane verba, Mala insana, haudquaquam Malinathallam, sed differentem omninò esse stirpem ostendunt. Malum etenim ipsum Mespilum magnitudine excedit: folia autem herbe non sunt Cyprii. Ceterum mala insana apud Aegyptios, teste Bellonio, cocta sub cineribus, vel in aqua, aut etiã fricta singulis ferè diebus & mensibus inferuntur, & eduntur. Hermolaus Barbarus ex oleo, sale & pipere fungorum modo coqui, & mandati refert. Qualicumque autem tandem vel cocta, vel præparata modo essentur, mali sunt succi, & nullum aut omninò exiguum præbent alimentum. *Dodonæus.*

De fructibus refrigerantibus in quarto.

STRAMONIAE caulis cubito non raro altior, digitum crassus, in pauculos ramulos dividitur: folia ejus lata, sinuata & acuminata, majora longioraque, quam Solani, aut Malorù insanos. flos ex oblongo denticulato calyce exit, magnus, candidus, calathi effigie, convolvuli majoris floris æmulus, sed tamè omninò major ac amplior, & per oras angulosus, staminibusque aliquid albidis in medio. fructus succedit singulis rotundus, brevibus, crassus, non tamè acutis spinis asper, magnitudine ferè nucis regie, putamine suo nondum exuta, aut major, in quibus semina, & ma-

gnitudine, & forma Mandragoræ. Olor herbæ caput nonnihil aggravat: floris gratia Lilio accedit, sed tamen est soporiferus. Rara & peregrina stirps est. Vere seritur: si serens serenaque æstas fuerit: fructus Autumno in Belgio Germaniæque perficitur: secus non facile. Stramoniam nuncupant, & Pomum sive Malum spinosum: nonnulli Coronam regiam: alii Melospinum. Græci nostri temporis *μαλονόκωρον*, aut potius *βαρυνόκωρον*, quasi nucem gravantem, & torporem ac molestiorem somnum inducentem: Itali hinc, ut quidem apparet, *Paracoculi*. Germ. *Stechapffel* vocant. Belgæ *Dooren* appel. Gall. *Pomme de Peru*: Valerio Cordo Hyofeyamus Peruvianus: Matthiolo verò atque aliis Nux Methel Arabum esse videtur. Nucem autem Methel Serapio cap. 375. fructum esse scribit similem Nucis vomicæ, cujus semen sit veluti Mandragoræ: cortex asper, sapore gratus, ac virtuosus: qualitas quarto ordine frigida. Aloysius Anguillara Seramoniam, Hippomanes illud Theocriti esse suspicatur, quo in Pharmaceutria equos in furorē agi refert. Cræveas siquidem, quem ejus citat interpret, Hippomanis plantam fructū habere scribit, ut Cucumeris sylvestris spinosum. Facultate autem Stramonia soporifera ac narcotica, frigida etiam quarto ordine, Mandragora non inferior. *Dodonæus.*

De fructibus humidis in primo.

HUMIDI in primo sunt caro Cerei, Ziziphæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus humidis in secundo.

HUMIDI in secundo ordine sunt Cucurbita, Melones, Pepones, Persica, Pruna Damascena, Uva matura, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in primo.

SICCII in primo sunt Baccæ Juniperi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in secundo.

BALANUS Myrsinica, glans unguentaria, Arabes *Ben* appellant: avellanæ magnitudinis, alba, & triangularis: laudatur ampla, vetus, cortice lævi, tenui, pleno, medulla lævi, pingui: parva verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, lævi, pingui, est innocentior. * Ex hac oleū parari solet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Medici Colonienfes.*

SICCII quoque in secundo recessu sunt Capparis, Cotonea, Nux Cupressi, Nux Moschata, Pyra, Pistacia, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in tertio.

SICCII in tertio gradu sunt Caryophylli, Carpopalsamum, Galla, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus calefacientibus caput.

CUBEBAE, quarum in officinis usus sunt fructus piperti similes, ex Orientali plaga, nobis peregrini allatæ. Appellatur hic fructus ab Arabibus Medicis Cubebe, & Quabebe, à vulgò Quabebechintian Jaoa, ubi frequēs nascit Cuniyc, à religis

In dis præterquam in Malayo, Cubabchini. Non est autem sortitus hanc appellationem, quod in China nascatur, quando quidē ex Cūda, à Jaoa, ubi plurimus est, in Chinā perferatur: sed quoniam Chineses, qui Oceanum Indicum navigabant, hunc fructum, quem in jam enumeratis insulis emerāt, cum aliis mercibus in alios maris Indici portus & emporia deferrebant. Cæterum similis est hæc planta Malo vulgari, minor tamen, foliis Piperis sed angustioribus, per arborea hederæ modo repit, aut, ut verius dicam, Piperis modo: non est Myrti effigie, aut foliis similibus Myrto. Fructus racemarum coheret, nõ quidem ut in una conjunctim, sed singulis granis ex suis pediculis dependentibus. Hos est odoratus. Sylvestris est hæc planta, & spõce nascentis, non domestica, neq; multorum generũ, uti falsò Monachi commentatores in Mesuem putarunt. Tanta autē in æstimatione est fructus hic etiã ubi nascitur, ut eum in incolę decoquãt, antequã afferri sinant, metuentes ne alibi fatus, enascatur. Hinc fieri puto, ut corruptioni magis sit obnoxius, cum hic, tũ in Europa. Hæc à Lusitanis fide dignis accepi, qui longo tempore in Insula Jaoa habitaverunt. Porro eliguntur corpulentæ, plenæ, graves, acres, minus tamen quã piper, subamaræ, admodũ aromaticæ, subdulces: annis decem servantur. Non sunt autē Cubebæ Arabum, neq; earum loco in Arabũ præscriptionibus usurpari debent, sed canella: arbitratur enim Serapio, cubebas esse carpesium: ex Galeni sententiã eas facultates cubebis tribuens, quas Galenus carpesio tribuit, corticem cinnamomo similem esse asserit: imò cinnamomi loco carpesiũ majore quantitate substitui voluit. * Cæterum excalfaciunt cubebæ initio ordinis tertii, siccat verò in fine ejus. Quamobrem languentem ex pituita ventriculũ, vel etiam ex flatu roborat: pectus à lentis, crassisq; humoribus expurgant. Lienem juvant, flatu discedunt, & frigidis uteri affectibus auxiliantur. Diu cũ masculicis mansæ, pituitam à capite trahunt, & cerebrum roborant. Apud Indos præterea magis earum in vino maceratarũ est usus ad excitandã Venere: tum etiam in Jaoa ad calefaciendum ventriculũ. *Garcias, Medici Florent. & Matthiolus.*

CALEFACIUNT quoque caput, Anacardiã, nux Moschata, &c. de quib. vide suprà suo loco.

De fructibus calfacientibus thoracem.

AVELLANÆ (Germ. Haselnuß. Ital. Nocciuola, Noßella. Gall. Noissette, Aveline, Noix de hays. Hisp. Elavelana) sunt aut sylvestres, aut domesticæ. Ex domesticis aliæ oblongæ, aliæ rotundæ sunt: veruntamē oblongas & præstantiores, & gustui gratiores esse constat: & illæ præsertim, quæ putamine vehementer rubent, & fractu minime sunt contumaces. * Avellanæ plus habet essentia terrestri, ac frigida. quã juglandes, quia & plus præbent alimenti: minus tamē amygdalis alunt, cibus in ventriculo supernatãt, largius estant caput tentant: innocentiore tamē virides,

A quã aridæ. Ipsæ tamen aridæ trita, & in aqua multa potæ, tulli veteri medentur: tosta, & cum exiguo piperis potæ, destillatione concoquant. Crematarum cinis cum axungia, aut adipe urssi perunctus, alopecii capillum reddit. Ajut nonnulli, utta earũ putamina, & in cineris speciem redacta, cum oleo cæsiõrum oculorum pupillas infantibus denigrare, perulso sinicipite. *Matthiolus, Dioscorides, & Galenus.*

AMYGDALÆ amaræ (Germ. Bittermandel.) probantur flavissimæ, plenæ, integræ, duræ & sicca. * Calida in primo, & sicca in secundo: magis abstergunt, quã dulcia: meatusq; viscerũ expurgant, aperiuntq; humores extenuat. crassos lito: q; ex pectore & pulmone mirè educit: colli & renũ dolores ex similib. creatos persanant.

ZIBIRÆ sunt uvæ passæ grandiores: quæ ex Damasco, Cypro & Creta apportantur. * Ejusdẽ facultatis sunt cũ minoribus uvis passis dulcib.

CALEFACIUNT quoq; thoracem Carycæ, Ficus, Nux pinea, Palmullæ seu Dactyli, Uvæ recentes, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus calfacientibus cor.

NUCES INDICÆ myrsopolis omnib. vulgarissimæ, fructus sunt arboris ejusdã palmæ effigie. prægrandes, magnorum melonũ instar, ab arbore dependentes: namq; magna involutorũ mole obteguntur. Cortex iis estimus colore constat in atrũ rufescente, subdurus, tenax callosusq; intus verò villosa materie cõpactus, quæ in capillamenta manibus exterius fascit. Subtus est putamen triquetrum, villosum, barbaturq; cornu instar prædurum, ejusdem ferè coloris nucleum continens ovi anserini magnitudine, intus concavum: substantia illi pinguis, crassitudine semidigitali, duratula, tenax, callosa q; albicans, sapore dulci, buisũ refrigerens, tenui, sed aspero obtecta cortice, putaminis colore. Probatur recentes, ea q; præsertim in quarum concavitate liquor quidam dulcis includitur: siquidem hoc argumento recentiores faciliè cognoscuntur. * Excalfaciunt secundo excessũ, humectant verò primo. In cibis sumptæ, et si noxium admodum succum nõ gignant, ventriculo tamen laborem inferunt: semen augent, & Venere excitant. Nux Indica lætore sagina corpora reficit. Idcirco strigosas mulieres mirũ in modũ impingat, & ad crassitiẽ reducit. *Matthiolus.*

CALEFACIUNT quoq; cor Mala Citria, Nux Moschata, &c. de quib. vide suprà suo loco.

De fructibus calfacientibus stomachum.

STOMACHUM calfaciunt Amygdalæ dulces, Ben, seu Balanus Myrsipica, Caryophylli, Nux moschata, Picea, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus renes & vesicam calfacientibus.

RENES & vesicã calfaciunt Amygdalæ amaræ, Baccæ juniperi, Cubebæ, Nuclei pini, Uvæ passa, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus

De fructibus calefacientibus uterum.

LAURI baccæ mense Decembri colliguntur. Magis quàm folia calefaciunt.

UTERUM calefaciunt Baccæ juniperi, Juglās, Nux moschata, &c. de quib. vide supra suo loco.

De fructibus refrigerantibus thoracem & cor.

THORACEM refrigerant Jujubæ sive Ziziphæ, Sebesten, seu Myxa, sive Myxaria: de quib. singulis vide supra suo loco.

COR refrigerant Cotonæa, Mala aurantia, Pyra, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De fructibus refrigerantibus stomachum.

CERASA (Ger. Kirschchen. Gall. Cerise. Ital. Cirie. gie. Hisp. Cerezo dicitur) dulcia magis quæ in intestinis sunt, subducunt, sed minus utilia stomacho sunt. Contra austeria. Quæcumque verò acida sunt, ea pituitosis, excremento sique stomachis conveniunt, siquidem austeris magis desiccant, & nonnihil etiã incidunt. Junio ac Julio potissimum mensibus fructus maturitatem consequitur. Gal.

MALA *acerba adstringunt: matura verò longè secus. Melimele sive dulcia ventrem emolliunt, & ab eo animalia expellunt: stomacho negocium exhibent: æstuationem faciunt. Epitotica mala, quæ Latine orbiculata dicitur, stomacho utilia, sistunt alvum, urinas evocant: malis tamen coto-neis invalidiora. Sylvestria mala similia sunt vernis, & astringunt. Verna bilem gignant, nervos omnes lædunt, inflationes pariunt. Dioscor.

MESPILUS, quæ à nonnullis aronia vocatur, spinosa arbor est, folio pyracanthæ, iive oxyacanthæ. Fert pomum suave, quod Ger. Mespel. Gall. Meise, Mefle. Ital. Nespolo. Hisp. an. Meipero dicunt: exiguo malo non dissimile, tribus intus ossiculis: qua ex causa id nonnulli tricocon appellavere. Tardè maturefcit: * etiã adstringit, stomacho gratum est, alvumque supprimit. Dioscor.

OLIVIS muria asservatis utitur in cibis. Laudatissime ex Hispania apportantur. * Astringunt & refrigerant. RIBES fruticosum est, folio parvo virigineo, perinde ac albæ populo. Ramuli sunt ei lenti ac flexibiles, è quibus fructus, Ger. Sanct Johans trübe/ parvarum uvarum modo, racematim dependent, rotundis, simulque, cohærentibus acinis magnitudine pipæris, qui maturitatem adempti, maximè rubent, sapore subacido admixto etiam dulci. Vulgaris est planta, in hortisque frequens. * Febris acutis opprimitur: æstuantem ventriculum refrigerat, sitim restinguit, nausea & vomitiones sistit, cibi appetitum incitat, ecciliacos & histericos juvat, & biliosis defluxionibus vexatos, sanguinis fervorem demulcet, bilis acrimoniam recusat, impetumque domat. Matthiolus.

CORNUS arbor vulgaris est novicia. * Fructus, German. Hertin/ oder Herten Kirschen. Ital. Corniola. Gall. Le fruit d'un Cornouille, cornouille. Hisp. La ceriza sylvestre, in cibo adstringit: profluvio alvi, atque dynterix salutares, sive in edulio, sive in defruto exhibentur. Dioscor.

SORBA, Ger. Spierling/ oder Spierling/ oder Spierling. Gall. In Cormier. Ital. Sorbo, Hisp. Pene Corme. Fru-

ctus sunt vulgatissimi, nullisque nõ cogniti. * Eandem astringendi naturam præstant quam mespila, sed imbecilliore esse etu. Ultraque tamen in medico usu magis, quàm in cibis expetitur. Gal.

REFRIGERANT quoque ventriculum Cotonæa, Citrulli, Cucumeres, Cucurbita, Limones, Melones, Mala aurantia, Punica, Pyra, &c. de quibus singulis vide supra.

De fructibus refrigerantibus hepar.

BERBERIS, Germ. Saurich/ Erbsen. Gall. Espine vinette, ou du Berberis, fructus est fruticosus, acinis oblongis, racemo pendulis, qui maturitate maximè rubent, punicæ mali acinis haudquaquam absimiles, quanquam figura longiores, gustu acido, & subaustero, parvis reconditis intus nucleis. Nascitur in sylvis, frutetis, campestribus, montanis, siccis & aquosis locis. Septembri atque Octobri mensibus colligitur. * Sitim restinguit, sed biliosas, pestilentesque exhalationes supprimit. Datur utiliter cœliacis, cibum rejicientibus & dysentericis, & ubi bilis à jecinore in ventriculum regurgians cholericos excitaverit affectus, mensium profluvia cohibet, tineas ventris enecat, prodest cruentis excreationibus: firmat commotos dentes, si eo sæpius foveantur: gingivas roborat, &c. Matthiolus.

HEPAR quoque refrigerant Cucurbita, Cucumis, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus refrigerantibus renes & uterum.

FRAGA, Germ. Erdbeere. Gall. Fraisier vocantur: fructus sunt nemini non cogniti. * Æstate in clibus arident, biliosis, æstuantibusque ventriculis profunt, siniculosisque, sitim sedant. Vinum quod ex eis elicatur, ulcusculis quæ in facie à caliditate proveniunt, mirificè medetur: itemque varos, & oculorum nubeculas, calidasque defluxiones impositum tollit. In sylvis, dumetis, & in opacis montibus, ac secus vias sponte & in hortis nascuntur. Æstatis initio colliguntur. Matthiolus.

UTERUM refrigerant Cucumeres, Cucurbita, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus astringentibus.

MYRTI baccæ probantur recentes, plene, succulentæ, odoratæ, grandes, & bene nutritæ. * Restringendi vim habent.

ASTRINGUNT quoque Berberis, Castanea, Cornus, Cotonæa, Galla, Glans, Mespila, Malapunica, Nux moschata, Olivæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Persica, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De fructibus discutientibus.

DISCUTIUNT Cappares, Piper, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De fructibus extenuantibus.

EXTENUANT Amygdalæ dulces, Baccæ juniperi: de quibus supra suo loco.

De fructibus glutinantibus.

GLUTINANT Glans, Palmulæ, &c. de quibus

bus singulis vide supra suo loco.

De fructibus status discutientibus.

FLATUS discutunt Bacca lauri, Bacca juniperi, Nux moschata, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus semen generantibus.

SEMEM generant Ficus, Nux pinea, Nux Indica, Pistacia, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus urinam cientibus.

HALICACABUM, seu velicaria (German. Judenhitzen/Judenturzen/Schintzen/Boberellen/Not Nachtschatten. Gall. Bagnenandes dicitur) solani species est: foliis hortensi solano similibus, verum latioribus: cujus caules, postquam adoleverunt, prona terram spectant, folliculis orbiculatis, vesiculis similibus, in quibus semen continet sulum, rotundum, laeve, acinorum uvæ figura: quo coronarii utuntur, corollis intextentes. In Vincis copiosissimè provenit. Vesicas suas in fine Augusti, & inter initia Septembris mensis colore primum viridi, mox paulatim rubescente profert. * Vim usumq; hortensis solani habet: verum cibus nequaquam expetitur. Regium morbum purgat semine potio, & urinam pellit. *Martiolus.*

De fructibus menses moventibus.

NUCLEI persicorum, Germ. pfer sich ternen/incidunt, extenuant, resolvunt, & digerunt: * unde viscerum obstructions aperiant, renes affectos juvant, hæmorrhoidum dolores sedant: tum in cibo, tum potu ex vino assumti. *Anternacur.*

MENSES quoque movent Bacca hederæ, Cappares, Piper, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De fructibus menses sistentibus.

MENSES sistunt Berberis, Uva passa cum nucleis, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus venenis resistentibus.

VENENIS resistunt Bacca juniperi, Juglans, Mala Citria, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant Bacca juniperi, Bacca hederæ, Ficus, Juglans, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus purgantibus bilem flavam.

CASSIA Arabum, est cassia illa nigra solutiva, vulgò notissima. Vulgenter dicitur Arabibus Hiarxamber, tametsi Avic. Chiarfamdar corrupto nomine vocet: in Malavar Comdaca: in Canara, cujus provincia est Goa, Bava lingua: in Decan, & a Bramenis Bava lingua: in Guzarate & a Mauritanis regnum Decan incolentibus. Gramalla, arbor ipsa in Canara Bahoo. Est autè hæc arbor Pyri magnitudine, foliis mali Persicæ, angustioribus tamen aliquantum, & virescentibus, floribus Genistæ perquam similibus, luteis, Caryophyllum odore æmulantibus, quibus decidentibus, exiliunt oblongæ siliquæ videntes admodum ante maturitatem (non autem ruben-

tes, ut scripsit Lacuna) quæ per maturitatem nigrescunt, longitudine interdum quinque palmorum, nunquam verò infra binos palmos. Nascitur per universas has provincias, præstantissima tamen, & durabilior locis ad Septentrionem magis vergentibus, ut in Cambaya. Invenitur & in Cayro, & in Malaca, & in Sion, totoq; eo tractu. Nascitur & apud Lusitanos tanta copia, ut unius Candil, hoc est, quingentarum & viginti duarum librarum precium non excedat decem regales castellanos, qui constituunt aureum Indicum Pardoan nuncupatum. Eligatur Alexandrina, amplius siliquis, gravis, plenior, quæ concussa, clausis intus granis non strepat, cortice lævi, & purpurascente: pulpa intus pingui, splendente, succulenta, non situlenta, nec putri, sapore prunorum delicato. Utendi tantum tempore extrahenda: nam extra cannas promptè corrumpitur, & in vasis servata pejor evadit. In Græcorum medicamentis, si cassia præferatur, ejus loco canella sumenda est: tum etiam in Arabum scriptis, ubi Græcorum remedia recensent; & his etiam medicamentis, quæ corpus non solvunt. Sin autem remedia ab Arabibus descripta sint, aut in eum usum præscripta, ut corpus purgent, cassia nigra uti debemus. Datur omni ætati: imbecillioribus quidem drachmæ duæ vel quatuor: robustioribus autem & adultis uncia, vel sesquencia, vel drachmæ decem, cum sacchari momento, mane, vel ante coenam. Calido frigido temperata est, nisi quod paulò est calidior, humida primo gradu: * elementer & innoxie à ventriculo bilem & pituitam purgat leniendo, febribus inde ortis confert, sanguinem hac ratione puriorem reddit, ac ejus sanguinis, & bilis flavæ acrimoniam frangit, resolvit thoracis & pulmonis & asperæ arteriæ phlegmonas, easq; partes lenit ipsa morbus expers, solum sedat, præsertim sumpta cum succo intybi, vel cichorii, vel solani arte depurato. Intemperiem denique renum calidam mitigat, cum diureticis sumpta, & glycyrrhizæ decocto, ob idque calculum in his gigni prohibet. Quod si vilcera fuerint sicciora, cassiæ lubricitas augenda est oleo amygdalarum dulcium, si debita & lubrica sint, minuenda myrobalanis, vel rhabarbaro, vel aqua cum masticæ cocta, vel spica addita: si ad vias urinarias ferri eam volumus, uretica miscetur. Quoniam verò tardius & imbecillius purgat, acre aliquid (quale thymum, hyssopum) actionem ejus intendens miscetur, aut potius aliquid medicamentorum valenter purgantium: efficaciusq; purgat hæc, si ex ferro lactis propinetur. *Garcias, Mejus & Medici Florentini.*

MYROBALANI Arabum fructus quidam prunis similes, callo corporis compacti, osse intus lignoso, differunt à Balano Myrepica, hoc est, nucè unguetaria Dioscoridis, quam vulgus Ben appellat. Quinque generibus distinguuntur: videlicet in Citrinas seu flavas, Chebulas, Indas, Emblicas, & Belliricas. Citrinæ laudantur multum flavæ, in viride inclinantes, densæ, graves, gummo-

gummosæ, cortice crasso os parvum complectente. Dosis in substantia est à drachmis duabus, usque ad drachmas quinque: in infusione à drachmis quinque, usque ad viginti. Sunt frigidæ in primo, si cæcæ verò in secundo. * Purgant ventriculorum bile, ab eaq; tertianam, & reliquas febres biliosas, & ardorem extinguunt: calidis & biliosis naturis salubres. Cavendus tamen earum usus in viscerum obstructionibus est. Siquidem harum decoctum valenter obstruit. Assæ item ipsæ minus purgant, potentius conspiciant, & attingunt, & his magis usæ. Harum quoq; tritarum pulvis quò tenuior, eò vehementius attingit. Quapropter maceratione seu infusione harum (ex sero caprino) nobis est utendum, præsertim cum solum evacuationem expetimus. *Mesues.*

Myrobalana Avic. vocat Delegi: Sic etiam Serapio, tamen si librariorum vitio Hallig corruptè legatur. Omnes enim Medici Arabes mihi affirmarunt, omnia myrobalana Delegi vocari. Peculiariter verò flava Azfar, Indica sive nigra A. C. suat, quebula quebulgi: bellirica beleregi: & emblica embelgi, sub quo nomine haudquaquam nota fuere hæc posteriora Avicennæ, & Mesuæ: sed sub nomine Seni, ut patet ex Serapione, qui Seni tenuissimo cortice prædita esse scribit, quæ nota emblicis convenit. Sunt igitur in univertum quinque eorum genera, quorum nomina magna ex parte mutuati sumus. Nā quòd genus quoddam Serapio Damascenum appellat, melancholicis morbis perutile: id facit, non quòd in Damasco proveniat hic fructus, sed quòd hinc ex India Myrobalana Indica cõ deferrentur. Falluntur autem tam illi, qui omnia Myrobalanorum genera in eadem arbore nasci putant, quam qui flava, & quebula tantum. Nam quinque sunt diversa arborum genera: & quòd magis mireris, in regionibus sexaginta aut ceterum leucis inter se distantibus nascuntur. Proveniunt enim nonnulla in Goa, & Batecala, alia in Malavar, & Daltul. In toto regno Cambayæ quatuor eorum genera inveniuntur: Chebula verò in Bishnager, Decam, Guzarata, & Bengala. Cæterum quæ in Lusitaniâ sicca deportantur, magna ex parte sumpta sunt in regione, quæ est inter Dabul, & Cambaya. Nā experientia comperimus habemus, eos fructus, quos regio Septentrioni vicinior producit, minus putredini obnoxios esse. Invenio autem apud eos tria Myrobalanorum genera, quorum usus est in purgationibus levibus, & sine molestia: hæc vocant tria genera: horum primum genus, quòd rotundum est, & bilem purgat, indigenæ Arare, Medici Antiqui vocant, nobis sunt flava: alterum genus incolis Rezanuale dictum, nostræ sunt Indica, sive nigra: tertium genus Gorim incolis nuncupatum, rotundum, nobis bellirica sunt. Chebula verò nostræ, quæ pituitam purgant, illis Aretca appellantur. Hæc sunt quatuor Myrobalanorum genera, quæ illis sunt in usu medico. Nam quinto genere, Anuale iis nuncupato, nobis verò emblica dicto (tamen si apud eos reperitur) non utuntur, nisi dentandis coriis, Rhois conia-

riorum loco, & atrameto conficiendo. Sunt tamen etiam nonnulli, qui iis viridibus vescuntur excitandæ appetentiæ causa. Porrò Arare rotundum est, & Sorbi folia profert. Anuale foliis est minutim incisæ Palmæ magnitudine. Rezanuale octogenum est, & folia Salicis similia habet. Gutti foliis est Lauri, sed pallidioribus, & subcinericiis. Aretca magna sunt, & rotunda, oblongiora tamen, dum ad perfectam maturitatem pervenerunt, & angulosa folia ejus Persicis similia. Sunt autem singulæ arbores Pruni magnitudine, omnesq; sylvestres, & sponte nascentes, non domesticæ. Cum autem gutti sint astringente & acido, Sorborum immaturorum modo, ex frigidorum & siccantiu classe esse dixerim. Præparationis modus apud Indos non invaluit, utpote qui iis non utantur purgationis, sed astrictiois duntaxat gratia. Nam si purgare velint, eorum decocto utuntur, & majore dosi quam nos in Europa. Solent autem iis saccharo conditis uti magno cum successu, nec quisquam Medicorum usum istorum, famam unquam est periclitatus. Chebulorum autem major est gloria: cõdiuntur hæc in Aisnager, Bengala, & Cambaya: flava & Indica, in Batecala & Bengala. Jubeo ergo ex his immaturis stillatitium liquorem organisi elici, quem post sumptam aliquam conservam adstringentem propino, & syrupis admisceo, si quando opus est. Flava & Bellirica præscribere soleo initio mensæ, iis qui autalvi profluvio, aut stomachi relaxatione laborant: talibus enim convenit hujusmodi cibus propter astrictioem cum parva aciditate conjunctam. Præterea immaturorum Myrobalanorum succum, in alvi profluvio apprimè efficacem esse expertus sum. *Garcias ab Horto.*

Pruna (Germ. Pfäumen Ital. Sospin, Gall. Prune, Hisp. Le ciruelo.) dulcia, quæ hodie Ungarica vocant, conservantur per annum. * Modicè elixa, eorumque juscula unius libræ cum saccharo bibita, ventrem laxant. *Mesues.*

Serebesten, seu myxa, sunt fructus arbuti, cuius fructus avellanæ nucis, quam ponticam vocant, magnitudine in racemo dulcis, dum maturet potissimum pallefcens, cãdido lentore plenus, cum interiore nucleo quasi olivæ siccatur: quo privatim utimur in medicina. * Conservantur per annum, Febrientium ventrem laxant, sitim sedant, linguæ ariditatem & scabritiem tollunt, pectoris vitia adimunt humida in primo. Datur in decoctione laxante P. xx. in alterante P. ij. vel P. iij. Pulpa verò datur ab ʒj. ad ʒjss. *Mesues.*

Tamarsindri dactyli sunt acidi, fructus palmæ sylvestris Indicæ. Ejus folia ad hyperici folia multum accedere conspiciuntur, etiam si à quibusdam salicis folia illi tribuantur. Fructus, cujus hodie usus, notus est. Probatur colore à nigro in rufum languescente, teneri, multis villis intertexti, recentes pingues, non retorridi, ex dulcibus acidis, & vinoso sapore. Adulterantur prunorum carne, sed in his nigredo est obscura, humentiores sunt, & prunorum odor & sapor illis inest. Servantur in fictile vitratum coacti, loco frigido &

siccio, per annos tres. Potio eorum est ab ℥ ij. usq; ad ℥ v. Est medicamentum excellens atq; innocens, frigidum siccum ordine secundo. Ob id humorum acrimoniā reprimat, bilem purgat, ejusq; & sanguinis fervorem furoremq; compescit, febres acutas lenitione egentes, & regiū morbum sanat, sitim ac omnē ventriculi hepatisq; ardorē extinguit, vomitū sistit. *Mesues & Medici Florent.*

UVAE passæ acinis exemptis, è vino aut aqua lotæ, uncia unius, vel alterius instar, ventrem laxant. *Andernacus.*

De fructibus purgantibus bilem atram.

MYROBALANI Indæ optimæ sunt nigra, magna, carne densa, graves sine ossibus. Dosis pulveris à ℥ ij. ad ℥ ℞. Infusionis verò ab ℥ ℞. ad ℥ x. Sunt frigida in primo, sicca in secundo. * Bilem utramque præsertim exustam purgant: tremoribus membrorum conferunt: colorem nitidum pariunt: elephanticos juvant: mæiores auferunt: & quartanam fugant. *Mesues.*

De fructibus purgantibus pituitam.

COLOCYNTHIS (Germ. Wilde Kürbis. Gall. Des Coloquintes.) est cucurbitæ sylvestris fructus, mali instar rotundus. Hujus medulla in usu est. Laudatur pilæ medioeris in speciem conglomerata, vehementer amara, matura, ampla, rara, ob id levis: & quantò levior, tantò melior, alba admodum, lenis, eadem foemina. Immatura, & his notis destituta, mala. In calidis regionibus feritur & perficitur: sed in Germania ac Belgio ægrè ad maturitatem pervenit. Colligitur autumno cum flavescit, abeunte jam virore. Conservatur per annos tres. Datur saltè robustis, & ætate florentibus, à siliquis sex ad decem, frigus & astum vitantibus. Corrigitur ejus malitia mastiche, gummi, tragacantho, vel bdellio. Calida & sicca ordine tertio. * Pituitam & alios humores crassos & glutinosos, magis ex profundis partibus & distantibus, ut cerebro, nervis, musculis, juncturis, pulmone, thorace, quam ex venis attractos, purgat, ac etiam bilem flavam. Quapropter cephalalgia, dolori crani rotius, hemiplegia, epilepsia, apoplexia, vertigini, aquæ fluxioni in oculū, podagra frigida, ischiadī, ac reliquis nervorum juncturarumq; affectibus mirificè subvenit: item asthma, ac tussi antiquæ, dyspnœæ ex thoracis repleti angustia. Ac præterea summè omnium prodest colico dolori tam è pituita, quam flatibus & hydropi. Omnia autem hæc sive lumpa, sive clystere, aut balneo intestinalis immixta præstat: utero autem imposita, foetum necat. Eadem cū aceto forti astricta, alphas, pforā sanat. Oleum deniq; super cineres calidos incoctū cortici ejus inanito, capillos illitu nigrat, eosque nec cadant, firmat, canitiem tardat. idem auri instillatū ejus dolorē ac tinnitum sanat. Acetum autem similiter incoctū collutione dolorē dentium sanat: incidit, enim tenuat, terget ac digerit. *Mes.*

Colocynthidis famenta foliaq; sativi cucumeris emittit, per terrā repentia, divisa fructum in speciem medioeris pilæ conglomeratum, vehementer

amarum: quem legere oportet, cum coeperit in pallidum colorē permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quatuor oboli cum aqua mulsâ, melle cocto, myrrha & nitro excipiatur, & cogantur in catapotium. Arcafaciæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus profunt nervorum resolutioni, coxè dicum doloribus, & coli vitiiis, ut quæ bilem, pituitam & strigmenta, interdum etiam cruorem eliciant: foetus admotæ enecant: dentium dolorē tollit, si una repurgetur & luto oblita cum aceto & nitro infervescat: hocque jure decoctis dentes colluuntur: si aqua mulsâ aut passum in eadem incoquatur, & sub dio refrigerat, potu crassum humorem & strigmenta alvi detrahit: stomacho supra modū adversatur: subdita ex ea balano, alvi excrementa ejiciuntur. Virentis succo utilissimè ischiadici perfricantur.

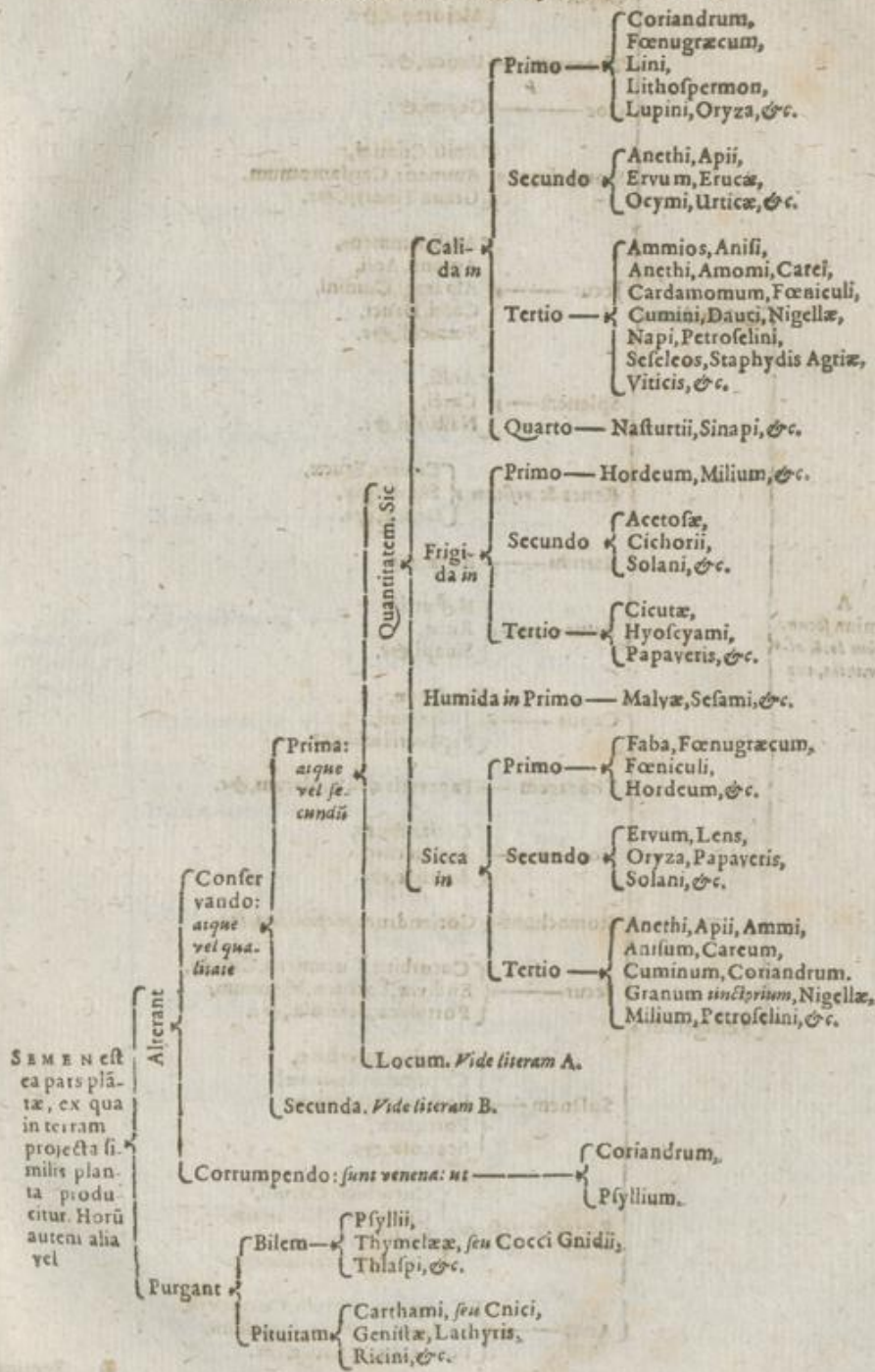
CUCUMIS sylvestris, seu asininus, Ger. Witte Cucumer, vel Escto Cucumer. Gall. Cocombre sauvage appellatur: fructu solo distat à sativo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus, radice candida, magna. Nascitur in sabuletis, & rudibus, fructu in totū amaro. Colligitur succus ex fructibus per maturitatē pallentibus, exente ætate: sicatur, ut scammonium: & triennio servatur. Datur à gr. x. usq; ad ℥ j. Corrigitur bdellio, aut tragaçathi lachryma, aut aqua mulsâ cum salis modico adjecto, aut lactis portione. Calidus est & sicus ordine tertio, substantia ignea & terrea usta constat. * Purgat potenter pituitam vomitū, & dejectione & interdum bilem, si vacuari parata est: serosum quoq; excrementum, etiam evulsu contumax, atque adeo à juncturis mirificè trahit. *Mesues & Dioscor.*

MYROBALANI Chebuli quò majores, eò meliores, subnigra, in rubrum inclinantes, graves, quæ aquæ impositæ statim merguntur, cortice crasso. Ex Memphiticis nundinis adferuntur. Dosis pulveris est à drachmis duabus ad quatuor. Infusionis verò à drachmis quatuor ad decem. Humectati saccharo condiuntur. * Pituitam expurgant: mentem exacuunt: visum reddunt clariorem. Saccharo verò conditi ventriculum tum purgant, tum corroborant: hydropi & febribus diuturnis conducunt. *Mesues.*

MYROBALANI Emblicis præstantiores sunt magni, carnis multæ, densi, graves, ossium parvorum. Ex Syria apportantur. Dosis pulveris est ab aureo uno usq; ad tres. Infusionis verò ab aureis tribus usq; ad sex. * Purgant pituitam, cerebrum, nervos, ventriculū & cor corroborant: intellectum augent: stomachū à pituita & putrefactione mundificant: cordis tremori conferunt: appetitum excitant, & vomitum sedant. *Mesues.*

MYROBALANI Bellirici meliores sunt magni, densi, graves, & cortice crasso. Quæ his notis carent, aut vetustate exoleti sunt, aut aliud incommodum passi sunt: Ex nundinis Memphiticis feruntur. Dosis, ut Emblicorum. * Frigidi sunt primo, sicci verò secundum: cætera emblicis viribus proximi. *Mesues.*

De Sc.

	Caput	{ Foeniculi, Majoranæ, &c.
	Thoracem	— Urticæ, &c.
	Cor	— Ocymi, &c.
	Stomachum	{ Anisi, Cumini, Ammeos, Cardamomum, Grana Paradysi, &c.
	Jecur	{ Anisi, Ammeos, Amomi, Apii, Asparagi, Cumini, Carci, Dauci, Foeniculi, &c.
	Calefaciunt	{ Anisi, Carci, Nasturtii, &c.
	Splenem	{ Anisi, Carci, Nasturtii, &c.
	Renes & vesicam	{ Ciceris, Eruçæ, Saxifragiæ, Urticæ, &c.
	Uterum	— Rutæ, &c.
	Artus	{ Nasturtii, Rutæ, Sinapi, &c.
	Caput	{ Lactucæ, Jusquiami, Papaveris albi, &c.
	Thoracem	— Papaveris albi, Violatum, &c.
	Cor	{ Coriandrum, Semen Ciri, Acetosæ, &c.
	Stomachum	— Coriandrum preparatum, &c.
	Jecur	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiviæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
	Refrigerant	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
	Splenem	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
	Renes & vesicam	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiviæ, Portulacæ, Lactucæ, Scariolæ, &c.
	Artus	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiviæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.

A
Semina secundum locum al-
torantia, aut

B Semina

	Adstringunt	{ Anthera, Berberorum, Bursæ pastoris, Granum tinctorium, Miliū, Nuclei acinorum, Portulacæ, &c.
	Discutiant	{ Anethi, Dauci, Fœnumgræcum, Lini, Nigellæ, Sefami, &c.
	Abstergunt	{ Faba, Ervum, Hordeum, Lupini, Urticæ, &c.
	Emolliunt	{ Fœnumgræcum, Ligni, Malvæ, Nigellæ, &c.
	Indurant	{ Portulacæ, &c.
	Suppurant	{ Fœnumgræcum, Hordeum, Lini, Lolium, &c.
	Glutinant	{ Ervum, seu Orobus, Lolium, Lupinus, &c.
B Semina quali- tate secunda alterantia, aut	Flatus discutiant	{ Anisi, Anethi, Apii, Carei, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigellæ, Petroselini, Seseli, Santonici, &c.
	Semen generant	{ Cicer, Faba, Erucæ, Lini, Fraxini, &c.
	Menses movent	{ Amomi, Asparagi, Anisi, Ammi, Cicer, Dauci, Apii, Fœniculi, Petroselini, Seseli, Levistici, &c.
	Calculum frangunt	{ Malvæ, Mili Solis, &c.
	Menses efficiunt	{ Anthera, Cuminum, Pœoniæ, Lappæ, &c.
	Venenis resoluunt	{ Ammi, Anisi, Apii, Cardamomum, Citrii mali, Fœniculi, Rapæ, &c.
	Dolores mitigant	{ Anethi, Amomi, Cardamomum, Cuminum, Dauci, Ervum, Fœnumgræcum, Lini, Hyoscyami, Miliū, Panicum, Petroselini, &c.
	Sturmas discutiant	{ Althææ, Coriandrum, Hordeum, Lentis, Lupini, Lolium, Lichiopterum, &c.

De seminibus calidū in primo.

SEMEN CORIANDRI, Germ. Coriander. Gall. *Coriandre*, nominatur: nodosum est, intus cavum: nascitur in hortis: colligitur Autumno: servatur repurgatum, & exiccatur in loco sicco, non calido, per annos duos. * In quibus parum calefaciendum, magis autem siccandum est. convenit, ut in pulvere ad caput & ventriculum, sic ut in tragematis à cibo sumatur. Quia verò exhalationes ad caput excitat, aceto macerari debet, quod sespliarum preparari dicunt. In vertigine & doloribus capitis, ex consensu factis, vitare prorsus oportet. *Mesues, & Andernacus.*

FŒNIGRÆ CI SEMEN, Germ. Wodohorn/oder Kûhlein. Gall. *Fenigrei, ou Fenegres*, dicitur, profert planta trifolio similis corniculis quibusdam inclusum. Nascitur passim in campetribus. colligitur semen mense Julio, vel Augusto. Servatur a festucis & paleis repurgatum & exiccatur, per annos duos, in loco sicco. * Fœnigræci farina vim habet emolliendi, discutiendi que: in aqua multa decocta adversus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur: lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti ejus fœminatam malis subvenit: & sive tumor, sive præclusio sit vulvæ, fovetur, & insident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manantia capitis ulcera purgat: locos dilatat, & emollit, si cum anserino adipe pelli vice subiciatur. Viride cum aceto utilissimum imbecillibus locis, & ulcera sentientibus. Decoctum ejus prodest adversus tenesmos, fœtidamque dysentericorum proluviem. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto capillos & genitalium cicatrices abstergit. *Mesues & Dioscor.*

LINI SEMEN, vulgò Stadsfaamen. Gall. *Semen de Lin*, notum est. Nascitur in campetribus, cultis, & pinguibus. Colligitur ætate, cum maturum est. Servatur repurgatum & exiccatur in loco sicco per annos duos. * Easdem, quas fœnigræcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus, forisq; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaque aqua decoctum, aut melle cocto exceptum: vitia cutis in facie, varosque crudum tollit: illitum cum nitro & siculneo cinere, parotidas, duritiasque discutit: ulcera quæ serpunt, favosq; cum vino decoctum expurgat: ungues scabros eximit, cum pari modo nasturni & mellis: vitia pectoris extrahit, si ex melle in elegmatis vicem substituatur: tussim lenit. Venetem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Hujus decoctum interancorum, vulvæque erosionibus immittitur, alvi excrementa evocat, ad vulvæ inflammationes in defensionibus perquam utile. *Dioscorides.*

LITHOSPERMUM, Germ. Weichstein. Gall. *du Gremi*, a seminis duritie nomen accepit. Foliis est oleæ longioribus & latioribus, mollioribus, jacent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis re-

Atis, tenuibus, firmis, crassitudine acuti junci, lignosis: in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum speciem exhibent; foliis longis, inter quæ parvum semen rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis & editis locis. Colligitur mense Junio & Julio. Conservatur per annos duos in loco sicco. * Vim hanc habet, ut semine cum vino albo potu calculos frangat, pellatque urinam. *Dioscorides.*

SATIVUS LUPINUS, Germ. Feigbonen. Gall. *Lupin*, appellatur: notus est. Nascitur in campetribus, & hortis. Colligitur mense Julio, vel Augusto, cum maturum est. Servatur per annos duos. * Hujus farina cum melle delincta, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoque macerati, & cum sua amaritudine elitati, eadem efficiunt. Decoctum eorum idem munus præstat, cum ruta & pipere potum: quare lienosis prodest. Eodem ulcera tetra, quæ theiomata vocant, gangrenas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, ulcera in capite manantia, vitiligines, maculasque fovete utilissimum: mentes & partus extrahit, cum myrta & melle subditum in vellere. Eorum farina cutem, livoresq; corrigat: inflammationes cum polenta & aqua mitigat: tubercula & coxendicium erociatus, ex aceto lenit: strumas in aceto cocta, illitaq; dissipat: carbunculos rum pit. Decocti cœlesti aqua, donec in cremorem lenteant, faciem abstergunt: medetur pecorum scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita ut repente decocto abluantur. Lupini tui, ubi moderata dulcescere coeperint, cum aceto potu, facti diu detrahunt, & cibi aviditatem faciunt. Gignuntur & sylvestres lupini, sativis similes, sed omnino minores: qui eadem que sativi possunt. *Dioscorides.*

ORYZA, Germ. Reis. Gall. *Rizem* frugum generis est, in palustribus, riguisq; nascens. * Medio-criter alit: sed alvum supprimit. *Dioscor.*

De seminibus calidis in secundo.

ANETHUM, Germ. Dylsen/ & Hochtraut. Gall. *Anet*, hortis omnibus frequentissimum, omni aedeo ex parte sceniculum amularur. Colligitur semen mense Julio vel Augusto, cum maturum est. Servatur expurgatum in loco sicco, per annos tres. * Hujus decoctum potu lac evocat: inflationes & tormina sedat: alvum, vomitionesq; sistit: urinas ciet, singularis lenis, osolorum aciem hebetat, genituram restituit, alidive potum. Fœminis vulvæ malo opportunis, ad defensiones utilis. Condylomata illitum seminis cremore cinis tollit. *Dioscor.*

APII SEMEN, German. Epfichsaamen/ nascitur passim in hortis, & riguis. Colligitur mense Julio. Conservatur expurgatum & siccatum, per annum unum in loco sicco. * Urinas & menstrua movere, flatusque discutit. Venens resillit, & dolores internos sedat: venarum, arteriarum & renum obstructions, detergendo, extenuando discutit: cominatis b. gravidis & fœtui inimicum. *Dioscor. & Galenus.*

OROBUS

OROBUS, sive **ERVUM**, Ger. Erven. Gall. Nger *veste, ou des ers*: in Hetruria *Moco* vocatur, vulgo que cum sit notissimum, feritur. Hoc itaq; utendum, non alio. Aliud supradicto simile Creta adfertur. Orobis illic nominatum, hoc nonnulli verum esse existimant: foliis est phaseoli vulgaris, sed angustioribus & minoribus: semine subflavo: quod cum difficile reperitur, supra dicto utendum est. Colligitur Junio & Julio mensib. * Amatum est, incidit, extergit, atq; obstructi-
ones viscerum expedit. Si sumatur copiose, san-
guinem per urinas evocat. ex linctu cum melle
crassos pulmonis thoracisq; humores educit.
cutis asperitatem laevigat, prurium, lenticulas,
maculas & ulcera cum melle detergit. *Galenus,*
Dioscorides & Medici Florentini.

ERUCAE semen, Ger. Weiff saamen. Gall. *Semence de la Roquette*: in hortis nascitur. Colligitur Julio mense, conservatur verò per annum. * Urinam cit, Venerem concitat, semenq; auget. Ventris tineas enecat, lienemq; extenuat. Syl-
vestris erucæ semine pro sinapi quidam utuntur. Urinam vehementius pellit, & multò sativo
acrius. *Dioscorides & Galenus.*

OCYMI seu **BASILICONIS** semen, Germ. *Wasiten saamen*: nigrum est. Nascitur in viridariis. Colligitur mense Julio: conservatur autem per annum. * Cor exhilarat: ejus defectione tollit humidum stomachu corroborat. Potum convenit atram bile gignentibus, difficili urinæ, inflatisq; naribus: haustu subinde movet sternutamenta. Sed oculos premi necesse est, cū sternutamentum auget. *Dioscorides & Crescensius.*

URTIGAE semen, Germ. *Wessel saamen*: Julio mense colligitur: repurgatur & conservatur per annum loco sicco. * Potum ex passo Venere stimulat, & vulvæ ora parefacit: cum melle delin-
ctum orthopnææ, lateris & pulmonu inflam-
mationibus prodest: thoracem expurgat. Ero-
dentibus medicamentis admiscetur. *Dioscor.*

AMMI hodiè à nonnullis ostenditur foliis foeniculo tenuioribus, caule gracili, umbella in qua candidi flores, & semen minutissimum, cumino similis, non per omnia respondens veterum descriptioni. Plerique existimant semen quoddam ex Hispaniis sub Amomi nomine al-
latum, verù esse Ammi, aut saltem ejus loco u-
surpari posse. Quòd si Ammi in promptu non sit, ejus loco cumiaù vel anisum accipiendù est. * Vis ei excaesatoria, fervens & exsicans. Fa-
cit ad tormina, urinæ difficultatem, serpentium
ictus, cum vino potum: menstrua ciet. Misceetur
derodentibus cantharidum medicamentis. que
Ecdoria vocant, ut inde exortis urinæ difficul-
tatibus resistat. Sugillata cum melle tollit. co-
lorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffi-
tum cum uva passa, aut resina, vulvas purgat.
Dioscorides & Medici Florentini.

ANISI semen, Germ. *Wiss.* Gall. *de l' Anis* ap-
pellatur: vulgo notù est. Melius semper recens,
plenum, non suffurosum, odore præstans. Pas-
sim in hortis provenit. Colligitur mense Junio,

vel Julio: expurgatur à pediculis, festucis: sicca-
tur & conservatur per annum loco sicco. Excal-
facit & siccat. oris halitum jucundiorè facit, do-
loris levamentum præstat. Urinam ciet, discuti-
endi vim habet: hydropicis potum sitim extin-
guit. Animalium venenis adversatur: valet ad
inflationes: alvum & alba foeminarum proflu-
via sistit: lac ad mammas elicit: Venerem stimu-
lat: dolores capitis levat, suffitum naribus. Cum
rosaceo tritum, instillatumq; fractis auribus
medetur. *Dioscorides.*

Anisi semen usurpatur siccum, sed recens: pla-
num optimi odoris, sapore acri & dulci, nõ suf-
furosum: præstantissimum crescit in Creta: po-
test tamen commemoratis jam notis præditum
aliud ex nostris accipi.

AMOMUM hodiè passim desideratur, videli-
cet semen candidum vel fulvum, simplici tamen
colore, non vario, &c. Quod autem officinæ o-
stendunt, nigrum est semè, & censetur esse Sion
Dioscoridis. Proinde ejus loco, Asarum, aut
Calamus aromaticus substituendus est. *Medici
Colonienfes.*

CARUM, Germ. *Mattemich/ oder Wiesentumes.*
Gall. *des Carotes* dicitur, semen est vulgaris notie.
Nascitur in pratis & collibus. Colligitur
mense Junio: mundatur, exiccatur, & ad usum
servatur in loco sicco per annum. * Excalfacit,
urinam concitat, stomacho utile, os commen-
dat, concoctione adjuvat. Utiliter miscetur anti-
dotis & oxyporis. anisi vicem præbet. *Dioscor.*

CARDAMOMUM Græcorum, quod est cor-
dumeni Arabum, tametsi multi dubitent, quid-
nam sit: illud tamen quod officinæ cardamomù
majus appellant, cardamomi Græcoru loco u-
surpari posse videtur, quia aromaticam quan-
dam acrimoniã, nec non amaritudinem, quam-
vis obscuram, habet. Aliud verò est cardamo-
mum Arabum, à Græcoru cardamomo: ejusq;
duo genera constituit, majus & minus, utrum-
que nobis incognitum: nisi majus illud intelli-
gatur, quod Melligeram, aut granum Para dis
nuncupât. Semen est angulosum, aere, linguam
vellicans, non admodum aromaticum. Carda-
momum minus officinarum nullo modo con-
venit cum cardamomo minori Arabum, neque
ad aliquod cardamomi genus referri potest: sed
est melanthii genus. * Calefacit, discutit, lum-
bricos enecat: scabiem ex aceto sanat: ex vino
sumptum, renibus & utinè difficultati medetur.
Dioscorides & Medici Florentini.

Cardamomum aroma est iis in regionibus pro-
bè cognitum, in quibus magnus ejus usus est. E-
jus etiam magna pars in Europam, Africam, &
Asiam evchitur. Ab Avicenna Saccolaa nomi-
natur, quod duum est generum: alterum Sacco-
laa quebit, id est, magnum: alterum verò Sacco-
laa ceguer, id est, minus. His nominibus cog-
nitum est utrumque Cardamomum, cum Medicis
Arabibus, tum Mercatoribus. In Malavar voca-
tur Eremelli: in Zeilan Encal: in Bengala verò
Guzarate, & Decan, interdum Hil, interdum E-

lachi, idq; inter Mauritanos. Nam ab gentilibus indigenis omnium provinciarum enarratarum Dore nuncupatur. Quæ diversitas summam illam nominum confusionem inter Arabes scriptores peperit. Etenim nonnulli Indicis vocabulis usi sunt, alii verò Arabicis, & multis errandi occasionem præbuit. Nam quod alterum Serapio Saccolaa, alterum Hilbane vocat, mendosum est exemplar, & Hil duntaxat scribendum erat. Etenim si Bane omnino adiciendum volumus, potius Bara dicendum erat, quod lingua Canaripa magnum sonat. Nihil igitur aliud est Saccolaa omnibus Arabibus nuncupatum, aut Sacule Avicennæ, aut Elachi, quam quod Cardamomum vulgò appellant, veteribus cum Græcis, tum Latinis plane incognitum, ut ex eorum monumentis colligere licet. Si quidem Galenus lib. 7. Simplic. medic. Cardamomum scribit non esse tam calide facultatis, quam Nasturtium, sed suavius & magis fragrans, cum quadam amaritudine: quæ omnes notæ nostro Cardamomo non conveniunt ut experientia docet. Dioscorides verò lib. 1. cap. 5. commendat, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroque devehitur (tametsi in India quoq; & Arabia provenire dicitur) eligendumq; scribit plenum, frangenti contumax, gustu aere, subamaru, odore caput tentans. Nostrum contra Cardamomum in illas regiones defertur, è quibus Dioscorides suum devehit scribit. Sed neque id frangenti contumax est, neque caput tentat, neq; amatum, neq; gustu adeo aere, ut Caryophylli. Plinius lib. 12. cap. 13. quadruplex esse Cardamomi genus scribit, sic inquit: Simile his & nomine, & frutice Cardamomum, semine oblongo. Metitur & eodem modo in Arabia. Quatuor ejus genera. Viridissimum, ac pingue, acutis angulis, contumax fricanti, quod maxime laudatur. Proximum è rufo candicans. Tertium brevius atq; nigrius. Pæus tamen varium, & facile tritu, odorisq; parvi: qui verus. Costo vicinus esse debet. Hoc & apud Medos nascitur. Hæc Plinius, tametsi tam Dioscoridi, quam cæteris Græcis unicum tantum extet Cardamomi genus. Sed nullum ex prædictis cū nostro quicquā commune habet, quod fragile esse debet, siliqua candicante, granis intus nigris. Scribit verò id leguminum modo, altitudine, quando summa, cubiti, in quo dependent siliquæ granulæ interdum usq; ad viginti continentes, nō ut Cordus in lib. 2. Dioscoridis scripsit, glâdis, aut avellanæ magnitudine. Huic autem erroris occasionē præbuit Davus ille Tezentianus, omnia perturbans, Gerardū Cremonensem interpretem intelligo, qui cū hoc medicamentum ignoraret, nomē illi ex Græcis pro arbitrio indidit, tametsi legitimum Arabicum nomen in integro, & non mutatum reliquisset præstitisset. Quam Ruellii lib. 2. cap. 5. opinio sit erronea, qui nobis Capsicon, aut Siliquastrū pro Cardamomo Mauritanorum proponit, omnibus novissimum est. Ad ea verò: qua Laeuna lib. 2. cap. 5. commentariis suis in Dioscoridē scri-

bit, satis protervè in Arabes invehit, sic responsum volo. Neq; ejus Megetham Cardamomum esse Dioscoridis, liquidem ignota fuit Dioscoridi: neque Cardamomum majus coloris est cinerei: neque nigella tertium id genus quod in officinis asserit haberi. quando quidem Nigella totis his provinciis non nascatur. Cæterum non multum fortè refragabor iis, qui Cordumeni Arabum, Cardamomum Græcorum esse putant, quandoquidem Serapionis & Avicennæ Saccolaa Græcis est ignota, ut supra diximus. Quod verò Saccolaa utendum negent: quoniam Græci de eo nihil scripsere, non concedo: multis enim experimentis comprobatum est plerisque morbis perutile esse: eoq; utendum censet in omnibus compositionibus Arabum, & Recentiorū, qui Arabes sequuntur sunt. Quod verò Megetham Cardamomum minus non sit, satis ex utroq; genere, quod in his regionibus nascitur, manifestum est: quorū alterum Cardamomum, ut vocant, majus est: aliud minus, ejusdem tamen formæ, & duntaxat magnitudine differentia. Optimum autē censetur minus, quod odoratius est altero, & secundum facultatem majus dici potest. Provenit utrumque in India, præsertim verò ab emporio Calecut usque ad Cananor, tametsi aliis etiam locis Malayar & in Jaoa nascatur, non tamen adeo copiosum, neq; cortice adeo candido. Multus ejus usus est in his provinciis, siquidem unā cum Betre (veluti supra diximus) manditur, pievitaq; caput & stomachum expurgat, & serapiis admiscetur. Falsum autem est, quod Mattheus Sylvaticus capite 117. scripsit: Indos ejus radices ad verus ferbris circuitus uti, nasciq; in tuberibus quarundam arborum. Nam exili est admodum radice, nec nisi satum provenit, solo antè ignibus perustio, ut facilius enascatur. *Garcias ab Harjo.* Cardamomum arbitror apud Græcos esse siliquam quandā forma & magnitudine instar ficus, pediculo crassiore & duro, cortice anguloso & solido, interius semine nonnihil rotundo, colore in superficie, inter rubescentem & fuscum medio & albo in parte interiore, aeri gustu cum nonnulla amaritudine, suavi odore & non ingrato sapore, cui semina in membranis unā cū medulla fungosa & alba adhærent insunt. Cū itaque ex pluribus locis Galeni colligatur, Cardamomum folliculis vel Siliquis esse inclusum, & huicjam à me descripto conveniant omnes notæ à Dioscoride allatæ, videtur mihi, rectè nos asserere posse, hoc esse verum Cardamomum, & alias species esse Cardamomū Arabum, cū istud Græcorum Cardamomum ab ipsis vocetur Cordumeni. Primi quidem generis nullum vidi: nisi duas aut tres Siliquas apud Ferdinandum Imperatorem, quæ illi reliquæ adhuc erant de aliis, quas ad Theriā eā usurpaverat: quæ satis magnam similitudinem habet cum Nigella, alio nomine Melegetta dicta, & de aliis grana Paradisi: quæ non in folliculis, sed extra illos in granis asseruntur. Unde aliquis concludere pos-

set.

set, quod illa sit semen hujus Cardamomi. Qui tamen cautiùs agere velit, studere debet ut ipsas siliquas, si fieri possit, cujusmodi jam descripsimus, acquirat, modò copia earum ad manus sit, in quorum tamen penuria è duabus speciebus officinarum (quas credo esse Arabù Cardamomum, quemadmodum alibi prolixius demonstravimus) minus vocatum Cardamomum assumatur, quod alii granum Paradisi vocarunt (quamquam in officinis hoc nomen confusè & huic attribuatur, & Nigellæ, alio nomine Melegretæ dicitur, quæ nos putamus femina esse, ut diximus, veri cardamomi) quæ est Siliqua alba, nõnihil rotunda, & angulosa: in reliquis majori similis. Sed quia acrius est & validius majore, & inter gustandum aliquid amari quoque saporis deprehenditur, magis videtur convenire, quam majus.

FENICULI, Germ. Fenel. Gall. du Fenouil. Ital. Finocchio. Hisp. Hinoio. semè vulgaris est notitiæ. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Septembris: excicatur, mundatur, & servatur per annũ in loco sicco. * Excalfacit ordine tertio, excicatur verò primo. Lac procreat: suffusus auxiliatur: urinas mensesq; ciet. Galenus.

CUMINUM, Germ. Kümmel. Gall. du Coumin. Ital. Comino. Hisp. Comino. lativum omnibus notum est: ori gratum. Colligitur mense Junii. Servatur per annum. * Excalfacit, astringit, exciccat, ad tormina inflationesq; convenit, coctum, & cum oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopnoicis datur in posca: demortis à serpente, in vino. testium collectionib; auxiliatur, impositũ cum uva passa, aut lolli farina, certò venensium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto, & naribus obiectum, sanguinis profluvia sistit. Colorem bibentium aut peruntorum mutat in pallorem. Dioscorides.

DAUCI tria sunt genera: primum Italicum, Weis Hirschwur/ quod sylvestre pastinacam imitatur: alterum Creticum, Germ. Meerwur/ Gall. Carotte sauvage, quod legitimum est. Id crescit etiam in Delphinatu. folia feniculi habet, & radicem valdè odoratam. hujus loco pastinaca sylvestri uti possumus. Tertium coriandri foliis apparet, Germ. Schwartze Hirschwur. Gall. Ces deux autres. * Omnia Venerem irritant, quamquam sylvestris semen flatu careat, eoq; urinam & menstrua ciet. Commune officinarum, species quædam sylvestris pastinacæ existit. Quodlibet adedò menstrua promovet, ut etiam secundas, foetumq; pellat, & strangulacum sedet, calculosq; expellat. Foris impositum, multum discutit, & œdemata dissolvit. Junio & Julio mensibus florent. Andernacus ex Dioscoride & aliis.

DAUCUS non est Pastinaca sylvestris, quemadmodum vulgus Pharmacopœorum & Medicorum existimat, & decepti fuerunt, eò quod Galenus dicit, Daucũ à nonnullis vocatũ esse pastinacam: non enim propterea re ipsa est Pastinaca, quamvis à quibusdam ita fuerit vocatus, idq; confirmatur ex eo, quod Dioscorides &

A Galenus seorsim de utraque herba loquantur: imò Dauci tres species Dioscorides constituit, eum pastinacæ sylvestris tantum una reperitur. Abjiciendum itaque semen est pastinacæ sylvestris, quæ passim Neapoli crescit, & tantũ laboris subeundũ, ut Venetiis & aliis ex locis verum semen Dauci conquiratur, quod sæpius habui communicatum mihi à Luca Ghino, pusillum, album, hirsutum, acri sapore, & inter mandendum suavissimi odoris. Semen ejus in usu est, B quamquam secundũ Dioscotidem radix Cretici quoq; Dauci accipiebatur.

NIGELLA, quam Dioscorides Gith, aut Melanthium, Germ. Schwarz Coriander/ Schwarz thimel. Gall. Nigelle, ou Painrette, nominant: herbula est exilibus furculis fruticans, binos dorantes aut amplius altis: foliis minutis, aliquantulum ad senecionis similitudinem accedentibus, sed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, parvo, ceu papaveris, oblongo, intercurrentibus intus membranis, quibus semen includitur nigrũ, acre, odoratum. Quæ hodiè utuntur nigella, non est verum melanthium, sed cumini fortè sylvestris apud Dioscoridem genus. Verum hodiè reperitur, sed non passim: itaq; adhibenda est diligentia. Melanthii genus est, quod vulgo cardamomum minus creditur, nigellaq; citrina vocatur, quæ præter colorem, omnino cum melanthio supra descripto convenit. ejus itaque usus esse poterit veri melanthii loco, potius quàm vulgari nigella, quæ non est odorata, ut vera esse debet. Nascitur melanthium verum in hortis, viridariis, atque etiam in aliis locis satum. Sylvestre autem in agris sua sponte provenit. Colligitur æstate: siccat & servatur per annos duos. * Capitis doloribus illitum fronti, subvenit: discutit recentes oculorum suffusiones, tritũ ex irino, & infusum naribus: tollit lepras, lentiginis, duritias, tumoresq; vetustos, cum aceto illitum: circumscarcificatos clavos excutit, cum veteri utina impostum. Dentium doloribus, cum aceto & teda decoctum & colatum prodest: teretes ventris tineas expellit, perũcto ex aqua umbilico. Destillationes laborantes adjuvat, tritum in linteo, & olfactum. Urinã & menstrua ciet multis diebus sumptum, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum, levat: phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pondere haustum auxiliatur. In ceno serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare. Dioscorides.

NAPI, Germ. Stedrub. Gall. Naper, ou Napeau. Ital. Naponi. Hisp. Napi. nõ ubiq; nascitur. Colligitur semen mense Junio: siccat & servatur per annos duos. * Potum semen venentium vires hebetat: antidotis admiscetur: decoctum ejus purgationibus feminariũ, & vesicæ convenit, menstrua & urinas provocans. Dioscorides.

PETROSELINI semen, Ger. Peterlin saamen. Gallis Semence de Persil. Ital. Seme di Petroselino. passim in hortis nascitur, gustu acre, cum amaritudine. Colligitur mense Junio & Julio, excica-

tur, & servatur per annum. *Excalfacit ordinem: incidit. Hinc menses & urinam largè provocat. Flatus quoque discutit. *Galenus.*

SESELIOS, vulgò Sileris montani semen, hoc est, Massiliensis: nam aliud ad nos non convehitur. Invenitur Parisiis, Monipessuli, & alibi, quod est Peloponnesiacū & Aegyptiacū: Massiliense verò præcellit: proximum huic, quod in montibus calidis & siccis nascitur. Quando autem in compositionibus Sesele citra adjectionem ponitur, Massiliense intelligi debet. Colligitur B mense Julio, & conservatur per annum. *Optimum medicamentum in discutendis flatibus: urinas movet, extenuat: eoque comitialibus & orthopnoicis opitulatur. *Andernacus.*

Sesele radices in usu sunt, & semen, secundum Dioscoridem. Nostra tamen ætate semen potius usurpatur: quando ita simpliciter reperitur scriptum. Liberum autem est unicuique sumere ex quacunque specie, quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylium vocatur: nam Massiliense, Aethiopicum & Peloponense ejusdem sunt naturæ. Quique studiosè investigabit, is Massiliense semen facillè habere potest: quare de ejus succedaneo non est necesse loqui: cum istud in multis officinis legitimum reperitur. Aëtius nominatim Massiliense accipit, ad dens debere esse incorruptum.

STAPHYS AGRIA, sive herba pedicularis, Germ. *Leustrant*. *Dismun*. Gall. *L'Herbe au pont*. Ital. *Staphysaria*, *Semenza de fratri*. Hispan. *Fabax*, *Hanarraz*: folia habet labruscæ, divisa: & cauliculos rectos, molles, nigrosq;: fert florè glauca: & folliculos virides, similes ciceri, & in his semè triangulum, scabrum, ex nigro subfulvescens, intus albū, gustu acre. In Itria, Dalmatia, Apuleia & Calabria frequentissima provenit. Nunc passim in hortis platur. Colligitur semè mense Julio. *Grana quindecim si trita in aqua mulsa dentur, crassum humorem per vomitum purgant: sed qui hauserunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulsam continuè potui dare: quoniam pericula strangulationis interunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita, phebriasi prodest, itè pruriginis & psoris. Cit plurimam pituitam comman- ducata: decocta in aceto, dentū dolor, colluto ore subvenit: rheumatismum gingivarum sistit: ulcera otis manātia cum melle sanat. Urentibus malagmatis imponitur. *Dioscorides.*

SEMEN URTICIS colligitur mense Septembris: conservatur autem per annum. *Flatus discutit, Veneremq;: compescit: venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subit lienosisq; auxiliatur: lac evocat, menses ciet drachmæ pondere in vino potum: caput tenet, & soporem affert. *Dioscor.*

De seminibus calidis in quarto.

NASTURTI semen. Ger. *Kressig saamen*. Gall. *Semence de Cresson*. Ital. *Semenza d' Agreto*, vulgo notum est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Junio & Julio: siccatur, mūdatur, & con-

A servatur per annum in loco sicco. *Semen est acre: excalfacit, stomacho adversatur, alvum turbat, tincas excutit, lienem imminuit, partus examinat, menses ciet, Venerem stimulat, linapis & e-tuæ simile intelligitur: lepras & impetigines abstergit. Illitū cum melle extenuat, favos expurgat: pulmonū vitia extrahit, sorbitionibus incoctum, serpentium venenis potum resistit, atq; eas suffitu fugat: capillorum deslavia cohibet: carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinitur: tumores, collectionesq; discutit: emittit furunculos illitum cū muria. *Diosc.*

SINAPI (Germ. *Senff*. Gall. *Senese*. Ital. *Senapura*, *Sonopa*. Hisp. *Moflaza*.) colligitur mense Julio. Eligi debet adultum, valdè rufum, non magno- perè siccum, sed quod fractum intere viriscat, & veluti quodam succo madaat, cesium colore, siquidem recens id genus, tempertivū habetur.

*Ad calefaciendum, extenuandum, extrahendum efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonsillarum tumores, ac veterè, callosamq; arterie scabritiem succus ex aqua & melle convenièter gargarizatur: stentamenta ciet, tritū & naribus admotum: comitialibus quoq; auxiliatur: foeminas vulvæ stragulatū opprellas excitat: lethargicis de raso capite illinitur. Cum ficis admistū donec rube- scat locus, & ad coxendicum cruciatus imposi- tum ad lienes, & omne genus dolores confert, D cum permutandè valetudinis causa ex alto vitia extrahenda sunt: iopeccis illitum medetur: faciem purgat: sugillata cum melle, adipe, aut ce- rato rapit: ferè impetigines & lepræ eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus ai- dum bibitur, aut potui, polentæ modo inspergitur: extrahentibus emplastris, scabitiemq; exte- nuantibus utiliter admisceri solet: tritum gravi- tati aurium, & sonitui, cum fico impostū pro- dest. Succus ad hebetudines oculorū, & gena- rum scabritias magna utilitate illinitur. Expres- sus receti semine succus in Sole siccatur. In hor- tis satum provenit. *Dioscorides.*

De seminibus frigidis in primo.

HORDEUM, Germ. *Bersien*. Ital. *Orzo*. Gall. *Orge*. Hisp. *Cenada* dicitur: vulgaris est notitia. Est candidum, purumq;: Id minus quam triticum alit. Ptsana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti præbet quam polenta ex hordeo facta. *Contra acrimonias, atq; gut- turis scabritias, exulcerationesq; pollet: quibus etiam triticea ptsana præstidio ciet: sed plus alit, magisq; urinā movet. Lac abundè suppeditat, si cu foeniculi semine cocta so. beatur. Hordeū absterget, urinam ciet, in flatum parit, stomacho adversatur, tumores concoquit. Farina hor- deacea decoquitur in mulsa aqua cum fico, ut inflammationes collectionesq; discutiat: duri- tias cum resina & simo columbarū concoquit: cum meliloto autem, & papaveris calyce dolo- res finit, qui latus excruciant: adversus intesti- norum

norum inflationes cū lini semine, sornogræco, & ruta illini iuvat: strumas cum pice liquida, cera, oleo & impubis pueri urina, ad cōcoctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut malico: ro, aut sylvestribus pyris, aut rubo, alvi profluvia sistit: podagricis inflammationibus cum cotoneis aut aceto prodest: decocta in aceto, modo quo hordeaceum cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Cremor verò farinæ ex aqua, atque cum pice & oleo decoctus, puri moyendo est: cum aceto subactus, itidem & cum pice contra articularum fluxiones prodest. Farina ex his alvum cohibet, inflammationesq; mitigat. *Dioscorides.*

MILLIUM (Germ. Hirf. Gall. Du Mille. Ital. Miglio. Hisp. El. Mito.) vulgaris est notitie. Frigidum in primo, siccum verò in tertio. In panes coactū, minus cæteris frugibus alit. * silit pulte sua alvum, urinam cit. Torretur milium, fervensq; in sacco ponitur, ut torminibus, reliquisq; doloribus, si foveatur, auxilio sit. Satum in arvis provenit. Augusto mense demetendum. *Dioscorides & Galenus.*

De seminibus frigidis in secundo.

ACEYOSAE semen, Ger. Saurampjer saamen/ partim in hortis & pratis nascitur. Colligitur mense Junio, vel Julio. * Ex aqua aut vino utiliter bibitur, contra dysenterias & coeliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. *Dioscorides.*

CICHORII semen passim in campestribus nascitur. Colligitur mense Julio, vel Augusto, siccat, mundatur, & servatur per annum, in loco calido. * Fervorem sanguinis & aliorum humorum lenit, ac Veneris appetentiā extinguit: viscera, præsertim jecur, obstructione liberat: biliosamque materiam in illis collectam discutit, vividumque faciei colorem restituit: eò quod amarum sit, & detergens. Præterea stomachum, magis autem jecur & renes astrictione quadam corroborat. Cichorii verò semen adeò est salutare, ut etiam si assiduò vel edatur, vel bibatur, nihil incommodi adferat. *Andernacus.*

SOLANI VESICATORII semen, quod Greci HALICACABUM, Arabes ALKAKENGI, Germani Schitten saamen vocant, * uniuscuius effica est, misceturq; medicamentis, ad jecur, renes & vesicam idoneis. In vineis copiosissimè provenit. Colligitur Augusto vel Septemb. mensibus. *Andernacus.*

De seminibus frigidis in tertio.

CICUTAE semen astringens est, & venenosum. * Porro internis remediis non additur: in externis liberius, ubi stupefacere oportet, ut in mammis indurandis. *Andernacus.*

SEMEN JUSQUIAMI, seu ALTERCI, Germ. Wisen saamen / mense Julio colligitur: siccat, mundatur, & conservatur per annum in loco sicco. * Stuporem inducit, & colicis medicamentis admiscetur. *Dioscorides.*

A SEMEN PAPAYERIS, albi, rubri & nigri, mense Majo colligitur: siccat, mundatur à feculis, pulveribus, & per annum servatur, in loco sicco. * Album familiare magis est, dolores obtundit, & somnum mediocriter conciliat. *Dioscorides.*

De seminibus humidis in primo.

MALVÆ semen mense Augusto, vel Septembri colligitur: servatur autem per annum, in loco sicco. * In vino potum, addito loti sylvestris

B SEMINE, vesicæ cruciatus lenit. Dioscorides.
SESAMI semen ex Græcia & Peloponneso ad nos convehitur. * Sesamum stomacho inutilis est, halitus gravitatem facit, quoties inter mandendum, commissuræ dentium inhæsit: nervorum crassitiem illitu discutit: medetur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, colicis doloribus, & cæcæ moribus: capitis dolores, qui æstuatione concitantur, ex rosacco lenit. *Dioscorides.*

De seminibus siccis in primo.

FABA (Germ. Bonen. Gall. Fève. Ital. Fava. Hisp. La hana) vulgaris notitie est. Passim in hortis satâ provenit. Floret æstate. * Inflationem excitat, ægrè cōcoquitur, tumultuosa somnia facit, tussi confert, carnem gignit, media calidi frigidique natura. Decocta in posca, & cum suo cortice essitata, dysenterias & coeliacorū profluvia sistit: contra vomitiones convenienter manditur. Inflatio levior contrahitur, si aqua prior inter co-

D QUENDU abijciatur. Viridis plus negotii stomacho exhibet, majoremque flatum parit. Lomentum ejus & per se, & cum polenta illitū inflammationes, quas vulnus excitavit, mitigat: cicatrices concolores facit: turgentes grumoso lacte mammas, etiam si inflammatione tentantur, adjuvat: lac restinguit: furunculos, sigillatâ parotidasq; cum scenigræci farina & melle discutit: cum rosa autem, thure, & ovi candida, pro-

E CIDENTES oculos, tumores, uvasq; reprimit: lussa cū vino, suffusiones & ictus oculorū recreat. Manducata sine cortice faba, ad avertendas fluxiones, fronti illinitur: decocta in vino, testium collectiones sanat: quò tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur: vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post evulsionem renascuntur, gracilescunt, & minus alimenti capessunt: cum polenta, scisso alumine, & veterere oleo impositi cortices strumas discutunt. Decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas partes divisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis: namque eas suppressit, si semisecta apprimatur. *Dioscorides.*

F SICCANT quoque in primo semen Fœniculi, Fœnigræci, Hordeum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus siccis in secundo.

LENIS (Germ. Linsen. Gall. Lentille. Ital. Lenticola, Lente. Hispan. Lencero.) * valenter astringunt, corpus desiccant, ventrem sistunt: sed de-

coctum earum resolvit: idco ipsarum juris prior aqua abjicitur, ubi retentionis causa adhibetur. Somnia tumultuosa excitant: capiti, nervis, ac pulmonibus inutiles. Contra subvertionem stomachi, triginta grana lentis delibata devorari proderit. Decocta cum polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas tumpit, ulcera purgat. Decocta in aereo duritias & strumas discutit. Passim in agris late proveniunt Julio & Augusto colliguntur. *Dioscor. & Galenus.*

SICCANT quoque in secundo, Ervum seu Orabus, Milium, Oryza, semen Papaveris, Solani, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus siccis in tertio.

COCCUM, GRANUM TINCTORIUM, KERMES, (Ital. Grana Cocco. Gall. Le graine de quoy on fait l'escar late. Hisp. La Grana para venir.) quo infectores utuntur, frutex est surculosus, parvus, cui grana teulentes adherent, quae electa congeruntur. Optimū gignitur in Galatia & Armenia: deinde Asia & Cilicia: ultimū ex omnibus Hispanicum. * Vis huic spissandi: vulneribus, nervisq; praecisis, convenienter ex aceto tritum illinitur. Nasctur quoque in Cilicia & quereubus, cochlearum exilium similitudine: quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant. *Dioscorides.*

SICCANT quoque in tertio, semen Anethi, Apii, Ammi, Anisi, Cari, Cumini, Coriandri, Nigellae, Petroselinii, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus caput, thoracem, cor & stomachum.

CAPUT calfaciunt semen Foeniculi, Majoranae, &c. de quibus vide supra suo loco.

THORACEM calfaciunt semen Urticae, &c. de quo vide supra.

COR calfaciunt semina Ocymi, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHUM, VEL VENTRICULUM calfaciunt semina Anisi, Cumini, Ameos, Cardamomū, Grana Paradisi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus jecur.

SEMINA ASPARAGI vulgaris sunt notitia. Nascentur passim in hortis. Colliguntur aestate & conservantur per annum, in loco sicco. * Urinam ciunt: regium morbum, renum vitia & coxendicium cruciatu persanant. *Dioscorides.*

HSPAN quoque calfaciunt semen Anisi, Ameos, Amomi, Apii, Cumini, Cari, Dauci, Foeniculi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus splenem.

Splenem calfaciunt semen Anisi, Cari, Nasturtii, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus renes & vesicam.

CICERUM SATIVUM (Ger. Risfern. Züfererbo. Gall.

Pois cicer. Ital. Ceco. Hispan. Carnanco.) vulgo notum est. Colligitur in fine aestatis, vel principio autumnus: siccatur, & conservatur per annum.

* **ALVO** idoneum est, urinam ciens, inflatione parit, colorem commendat, menses ac partus expellit: lac auget: Venere excitat: calculos in renibus frangit dato cum rosmarino hydropicis, aut regio morbo laborantibus, corū decocto. cum crvo decoctū, illinitur ad inflammationes testium, verrucosas informicationes: ad scabiē, ulcera capitis manantia, impetiginēsque: item contra carcinomata, & ulcera quae cacothē vocantur, cum melle & hordeo prodest. Alecrum genus nigrum, caeteris minus, quod Arietinum vocant, idem quod album vel rubrum praestat. *Dioscorides & Galenus.*

SEMINIS SAXIFRAGAE albæ planta mense Majo provenit, saxo sis, arenosis, alperis, sitientibusq; locis, foliis humi procumbentibus, exiguis, rotundis, in ambitu serratis, vulgaris tetraltris hederæ modo: pinguioribus tamē, & mollioribus. Caulem profert tenuem, junci modo, hirsutum, cubitalem: in cuius cacumine flores prodeunt albi, candidis violis nō absimiles, qui mense Junio absq; semine decidunt. Radix huic exilis, granulis quibusdam cohaerens, coriandri magnitudine, quae partim albicant, partim verò rufescunt, & pro femine serunt, amaro gustu.

* Tusa & devorata urinam ciens, renem & vesicam, calculos pellunt. *Marshallus.*

RENES & VESICAM quoque calfaciunt semen Erucae, Urticae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus uterum.

RUTAE semen vulgaris est notitia. Colligitur mense Julio, vel Autumno. * Potū contra intestina vitia efficax est. In antidota commode additur. contra incontinentiam urinæ costum semen septenis diebus potui datur. Est & aliud rutæ genus, Harmel seu Harmala dictum, & Dioscoridi descriptū in ruta Galatica. Quibusdam dictamnu album vulgare creditur: non convenit tamen illi semen subrufum & triangulare. Hanc ob causam ejus loco, dictamno albo vulgari, aut femine rutæ sylvestris uti licebit, donec praestantius aliud reperiat. Maturescit semen Harmalæ autumno: * quod cū melle, vino, croco, & foeniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra retusam oculorum aciem. In collibus & lato solo provenit. *Dioscorides & Florentini.*

ARTUS calfaciunt semen Nasturtii, Rutæ, Sinapi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus caput.

LACTUCAE semen notū est. Colligitur mense Julio vel Augusto: siccatur, mundatur, & servatur per annum in loco sicco. * Epotum, assiduas libidinum imaginationes in somno compefcit, & Venere refragatur. *Dioscorides.*

CAPUT quoque refrigerant semen Hyoscyami, Papaveris albi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De se-

De seminibus refrigerantibus thoracem,
cor & stomachum.

THORACEM refrigerant semen Papaveris albi, Violarum purpurarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

CITRI semen vulgare est notitiae. refrigerat & siccatur ordine tertio. * Contra venena plurimum valet: scorpionum ictibus & potum, & appositum mirifice medetur. *Galen.*

COR quoque refrigerant semen Acetosae, Coriandrum, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHUM refrigerat Coriandrum praeparatum secundum Avicennam, &c. de quo vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus hepar.

CUCURBITAE semen notum est. Colligitur circa principium hyemis. cucurbita in vite sua ad hyemem usque servata, deinde insolata, aut in calido hypocausto posita, donec penitus fuerit siccata, servatur per annum in loco siccato. Frigidum & humidum in secundo: * sanguinis & bilis fervorem, febriumque extinguit. *Galen.*

CUCUMERIS & CITRULLI semen colligitur mense Julio, vel Autumno: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat & humectat ordine secundo: * alvo & stomacho utile. urinam movet modice. cum lacte, aut passo vesicae exulcerationibus subvenit: bilem & sitim extinguit. *Dioscorides & Galenus.*

MELONIS semen mense Julio vel Augusto colligitur: mundatur, siccatur & servatur per annum in loco siccato. Refrigerat & humectat excessu secundo: * sitim & febrium calorem extinguit: urinam cit: abstergit: vesicae ac renum exulcerationibus subvenit. *Dioscorides & Galenus.*

PORTULACAE semen Julio mense & autumnus principio colligitur: siccatur, & conservatur per annum. Figidum in tertio. * Fluxiones repellit, & maxime biliosas & calidas, &c. *Galen.*

SCARIOLOE semen Julio mense colligitur: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat atque extinguit excessu secundo: * hepatis calorem extinguit, bilemque, &c. *Galenus.*

HEPAR quoque refrigerant semen Endiviae, Lactucae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus splenem.

SPLENEM refrigerant semen Citrulli, Cucurbitae, Cucumeris, Endiviae, Lactucae, Melonum, Portulacae, Scariolae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus renes
& vesicam.

RENES & VESICAM refrigerant semen Cucurbitae, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiviae, Lactucae, Portulacae, Scariolae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus artus.

ARTUS refrigerant semina Citrulli, Cucurbitae, Cucumeris, Melonum, Endiviae, Lactucae, Portulacae,

Acetosae, Scariolae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus astringentibus.

ANTHERA semen rosatum est. Colligitur autumno: siccatur & servatur per annum. Astringit: * vomitiones alvi que fluores cohibet.

BERBERORUM semen colligitur autumno, vel hyemis principio: siccatur, & conservatur per annum, ad usum. * Sitim restinguit, biliosas pestilentesque exhalationes supprimit. Datur coeliacis, dysentericis: & ubi bilis à jecore in ventriculum regurgitans, cholericos excitaverit affectus. *Maasbiolus.*

BURSAE pastoris semen colligitur mense Majo, vel Junio: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat, exiccatur, & astringit: * cruentas excretaiones sistit: vulnera glutinat: mensium abundantiam sistit: contra omnes sanguinis fluxiones efficax est, &c. *Maasbiolus.*

NUCLEI ACINORUM astringendi vim obtinent: * stomacho utiles sunt. Inspargitur farina tollorum, polentae modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho. *Dioscor.*

ASTRINGUNT quoque Granum tinctorium, seu coecum, Milium, semen Portulacae, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus discutientibus.

DISCUTIUNT semen Anethi, Dauci, Foeni graeci, Lini, Nigellae, Scami, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus abstergentibus.

ABSTERGUNT Faba, Ervum seu Orobus, Hordeum, Lupini, semen Urticae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus emollientibus.

EMOLLIUNT Foeni graeci, semen Lini, Malvae, Nigellae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus indurantibus.

INDURANT semina Portulacae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus suppurantibus.

LOLIUM, Germ. Dacten/oder Korn negete. Gall. Turay, ou Gasse appellatur: in arvis è tritico & hordeo corruptis uigine seminibus nascitur. * Molitum nomas, patrescencia ulcera, gangraenasque compefcit, cum raphanis & sale illitum: & ex aceto & sulphure vivo fetos lichenas & lepras sanat: strumas quoque discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Decoctum ex aqua mulsa, utilissimè ichthiadicis illinitur: si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffragat, conceptionem adjuvat. *Dioscor.*

SUPPURANT quoque Foeni graecum, Hordeum, Lini semen, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus glutinantibus.

GLUTINANT Ervum seu Orobus, Lolium, Lupinus: de quo vide supra suo loco.

De seminibus stercis discutientibus.

SANTI, SANTONICI, seu ZEDOARIAE semen, German. Warm, wamen / è Sinarum regione

ultra extremas Indiae oras adfertur. Excalfacit:

*Ratus discitit, alvi tinea necat, &c. *Muschiolus.*

FLATUS quoque discutiunt semen Anethi, Anisi, Apii, Cari, Cumini, Dauci, Foeniculi, Nigellæ, Petroselini, Seseleos, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus generantibus semen.

FRAXINI semen, seu lingua avis, * jecinoris & lateris doloribus in vino sumptum medetur: aquam, quæ subit cutem, extrahit: corpus obsum onere levat, & ipsum sensum ad maciem reducit: Venere stimulat. *Plinius.*

SEMEN quoque generant Cicer, Faba, semen Bruce, Lini, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menstrua provocantibus.

LIGUSTICI semen nascitur in altissimis asperisque montibus, & hortis: colligitur mense Julio: siccatur, & conservatur per annum in loco sicco. *Excalfacit, cœcoquit, status discutiit, menses movet, &c. *Dioscorides.*

MENSTRUUA quoque provocant, Amomi, semen Asparagi, Anisi, Ammi, Dauci, Apii, Foeniculi, Petroselini, Seseleos, Cicer, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menses sistentibus.

PAEONIAE semen vulgaris est notitia. Nascitur in hortis, & montibus altissimis. Colligitur mense Augusto: siccatur & servatur per annum. Auxiliantur grana nigra suppressionibus, nocturnis, yulge strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa aut vino. Rubra verò grana menses sistunt, decem vel duodecim pota in vino austero, & nigro: stomachicis & erosionibus, ea esse prodest: a pueris pota, initia calculorum eximunt. *Dioscorides.*

MENSES quoque sistunt, Anthera, Cuminum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calculum frangentibus.

SEMEN Lappæ minoris in pilulis & globulis inventum, & in levissimū pulverem redactum, cum paucis vino albo, eoque generoso exhibitū, renes ab arenulis efficacitissime repurgabit: sed aliquantō celerius, si cum aqua vitæ hauriatur. Ab experto accepit *Mizaldus.*

CALCULUM in renibus frangunt, Miliū Solis, semen Malvæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus venenis resistantibus.

RAPAE semen vulgaris est notitia: colligitur æstate, servatur per annum. * Antidotis & therapeuticis, præsertim quæ sensum doloris auferunt (anodyna vocant) idoneum est: potum contra venena salutare est: Venere concitat. *Dioscor.*

VENENIS quoque resistunt Ammi, semen Anisi, Apii, Citeri mali, Foeniculi, Cardamomum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus mitigantibus dolorem.

PANICUM, Ger. *Bendh*, oder *Pfench*, *Heidestorp*.

Ital. *Panico*. Gall. *du panis*, semblable à millet. Hisp. *El paniz* milio specie simile, facultate exiccatoria. * Sicut nonnihil ventris fluxas: astringit minus quàm milium. *Galenus.*

DOLOREM quoque mitigant semen Anethi, Amomi, Cumini, Cardamomi, Dauci, Evum, Fœnumgræcum, Hyoscyami, Lini, Petroselini, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus discutientibus strumas.

STRUMAS discutiant semen Althææ, Coriandrū, Hordeū, Lentesc, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus venenosis.

CORIANDRUM ob odorem latere non potest. * Epotum autē vocem exasperat: insaniam adfert, à temulentis nō abhorrentem, qui sumptum, pudenda dictu blaterant, totiusque corporis odore venenū fatentur. Quibus post vomitionem irino oleo concitatum, uti retulimus, merum & per sese, & ex absinthio potum auxiliatur: item oleum: nec feces ova in eodem exinanita, si liquefacta in muria sorbeantur: & epota muria, & jus salsum ex gallina & anser: passum quoque cum lixivio sumptum. *Dioscorides.*

PSYLLION epotum, * corpori toti frigus, & torporem cum exolutione, & calore quodam adfert, ita ut animum despondeant. Cui omnia, quæ exhausto coriandro auxiliantur. *Dioscor.*

De seminibus purgantibus bilem.

PSYLLION, Ger. *Pfütentrant*. Gall. *Herbe à Pucier*. foliis est coronopo nō dissimilibus, hirsutis, longioribus. Sarmentosa sceni modo in totum herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribusve convolutis in cacumine capitulis: in his semine duto, nigro, pulicum simili: cuius est usus in medicina. Eligitur absolutū, amplum, tam grave, aut aqua mergatur. Nascitur in arvis & incultis. Colligitur Autumno semen. Servatur ab uno anno usque ad duos. Dosis verò à drachma una usque ad tres. * Aqua frigida maceratum purgat choleram: febribus biliosis est salubre, & inflammationibus thoracis. Thoracē quoque lenit, sitim extinguit. Cum aceto autem agitatū, phlegmonas, erysipelata, herpes, & cæteros tumores calidos extinguit, & horum dolorem sedat, præsertim cataplasmate impositum. Sic & cephalalgiam calidam mitigat. Frixum verò & conquassatum, fluxorem biliosum, dysentericum, à medicamento acro, ut scammonio, excitatum, sedat cum oleo rosaceo sumptū, vel injectum. Et psyllio sic macerato cum aqua fontana frigida, & quassato, mucosa potio, præcipue cum oleo violato, aut syrupo violato, alvū subducit. Non solum autem, quibus viscera sunt imbecilla, neque etiam tritum. *Dioscorides & Mesuer.*

THYME-

THYMELEAE seminis, seu grani Gnidii plāta, virgas edit pulchras, multas, tenues, binum cubitorum: foliis chamelæz, angustioribus & pinguioribus, viscosis gummosisque, si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo qui inter initia vires, & tandem rubescit: involucrium fructus durum, foris nigrum, intus album. Nascitur in montanis asperis, & incultis calidiorum regionum locis. Quovis anni tempore vires, sed fructus Autumno perficitur. Conservatur per annos duos. Dosis à granis quatuor usque ad viginti. Datur robustis ac fortioribus hominibus, imbecillioribus nequaquam. * Hoc per inferna, bilem, pituitam, aquasque detrahit: verum fauces adurit. Itaque cum farina, aut polenta, aut in uva acino dari debet, aut melle cocto obductum devorari. *Dioscorides.*

THLASPI herbula est angustis foliis, digitali longitudine, in terram versis, sub pinguibus: binum dodrātum cauliculo, tenui, non sine adnascensibus ramis: fructu circa ipsum totum ab extremo in latius se pandente: semine nasturtii, incluso vasis in cacumine divisus, lenticulæ effigie, nisi quod infringitur: unde nomen accepit. Flos albeat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossisque. Semē asperi gustus, excalfaciens: * bilem utramque extrahit, potum acerabuli mensura: prodest ichthia dicis infusum: sanguinem potu educit, internas suppurationes rumpit: menses ciet, sed partum enecat. *Dioscorides.*

Thlaspi semen est in usu: cuius tempore Galeni ex Creta quedam species, formæ rotundæ, colore inter rubescentem & flavū medio, minor, quam est milium, afferebatur. Quod tamen passim etiam crescebat, & arbitror esse illud ipsum, quod hodie ab omnibus Pharmacopœis accipitur, quoniam omnes ejusmodi notas habet. Sed Galenus multo magis laudat illud, quod colore nigricante ex Cappadocia habebatur, & ita rotundum erat, sicut prius: præcipue quod in monte Tauro nascebatur: non parum dissimile à Cretico, quod ubique proveniebat, & ex aliis Cappadocia partibus quoque afferebatur. Sed istud ex Tauro erat grandius, & ex uno latere habebat nescio quid cōpressi, unde etiam nomen Thlaspi obtinuit: & ejusmodi Thlaspi (qui diligentiam adhibent) in regno Neapolitano quoque haberi potest: & ego ex monte Polino Calabria, atque etiam ex montibus in eo latere, quod Amasi vocatur, accepi, cum omnibus notis, quas illi Galenus attribuit, quod initio mihi à Luca Ghino felicissimæ memoriæ, dum Bononiæ esset, fuit transmissum. Sapore est amaro, & acerrimo, & cum terræ mandatur, facile provenit: quæquam non ita sit validum, quemadmodum quod sua sponte in montibus nascitur.

De seminibus purgantibus pituitam.

CARTHAMI, seu Cnici semen, Germ. Wilde safran saamen/eligitur amplum, plenum, necdulla pingui, album, angulosum, læve. Nascitur in hor-

tis. Colligitur æstate. Conservatur autem per annos tres. Dosis est à drachmis quatuor ad aureos quinque. Corrigitur ejus malitia aniso, galanga, macere & cardamomo. * Pituitam per ventrem & vomitum purgat, & aquas. Ob id morbis indetatis, ut colico affectui, & similibus confert. Thoracem quoque & pulmonem expurgat. Stomacho noxium. Unde ejus noxa, ut supra, corrigenda. *Mesues.*

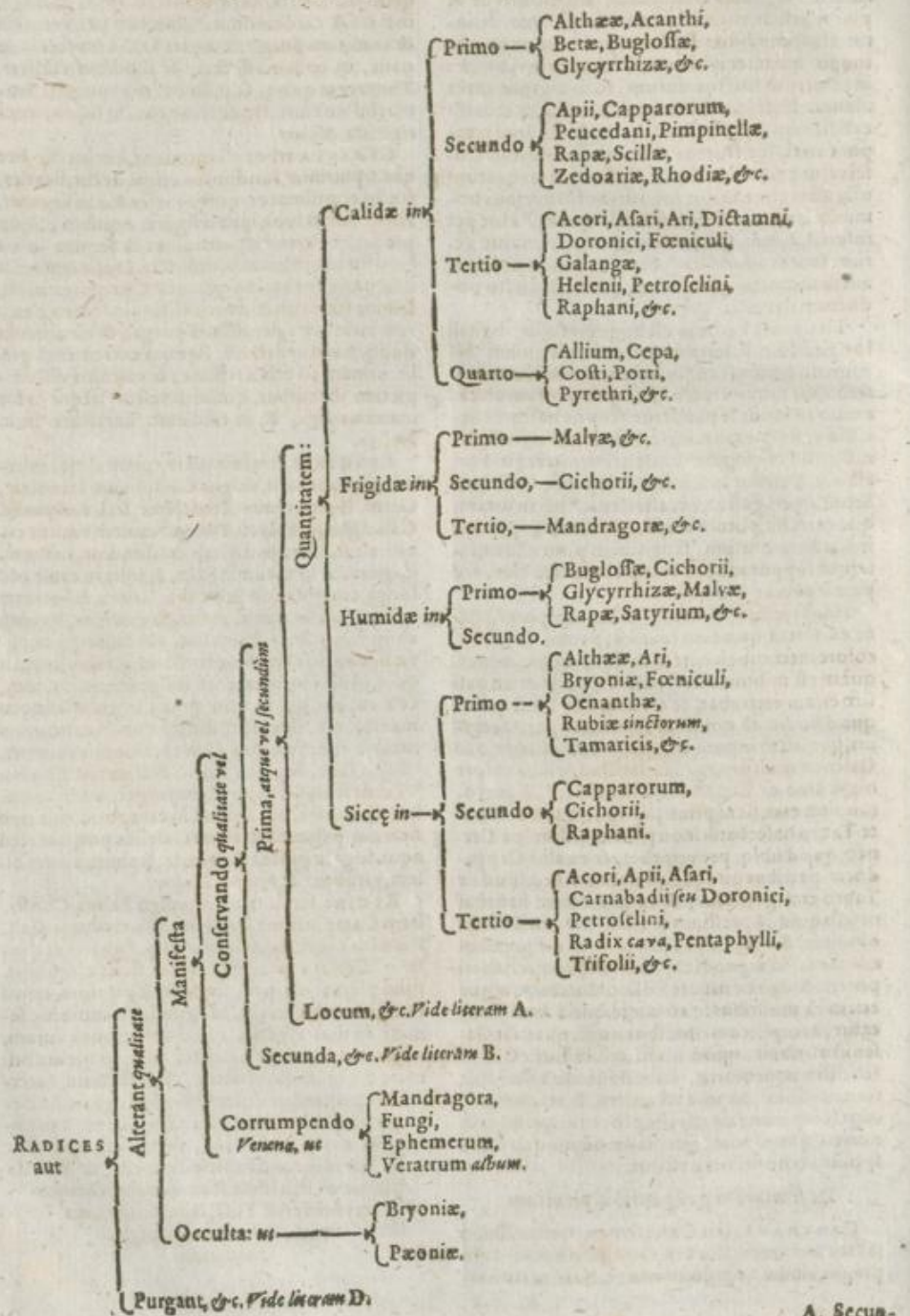
GENISTA arbor est montana, è cuius caudice quamplurimæ funduntur virgæ, rectæ, flexiles, fractu contumaces, quibus vires & alia ligantur. Flores edit flavos, lunari figura: è quibus liliquæ prodeunt, ervi magnitudine: & semina in eis lenti similia, intervallis distincta. Dosis seminis à drachmis duabus ad quatuor. Corrigitur aniso, semine fœniculi & dauci. Epotum semen pituitam utrinque valentissimè purgat, & ab articulis quoque humores trahit. Renum excrementa pellet, urinam cit efficacissimè, & calculos disrumpit tam in renibus, quam in vesica: neque in his materias figi, & in calculum durefcere sinit. *Mesues.*

LATHYRIS, seminis plāta, quam aliqui tithymalum appellant, vulgus Cataputiam minorem, Germ. Springtörner/ Treibtörner. Ital. *Catapunta*. Gall. *Esperge*. Hispan. *Tariago*. caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanem. Gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læviora: quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciuntur, aristolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum summis furculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercursantibus membranis, inter se distincta continentur, ervis majora, rotunda, quæ dum corticibus exuuntur, cãdida sunt, & gustu dulcia. Nullus radice usus.

* Totus frutex lacteo succo turget, uti tithymalus. Grana sex, aut septem in cata potio, aut cum ficis aut palmulis devorata, alvum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda, trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. *Dioscorides.*

RICINI seminis arbor, vulgo Palma Christi, item Cataputia major, Germ. Wunderbaum. Gall. *Palme de Christi*. Ital. *Girasole*. Hisp. *Figueria de l' inferno* dicitur: provenit parvæ ficis altitudine, folio platani majore, læviore, & nigriore, ramis caudicibusque cavis, in arundinis morem: semine in uvis asperis, quod corticibus exutum, ricinum animal repræsentat. ex quo oleum nomine Ricinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisque utile. * Grana triginta numero purgata, trita potu pituitam, bilem, aquamque per alvum extrahunt, vomitionesque movent, sed injucunda admodum est, & molesta purgatio: siquidem stomachum vehementer subvertit. Tusa, & imposita, vitia cutis, varosque expurgat. *Dioscorides.*

DE RADICIBUS, Sectio XII.

A. Secun-

	Caput	{ Foeniculi, Pæoniæ, &c.
	Thoracem	{ Aristolochiæ, Enulæ, Bedeguar, Glycyrrhiæ, Iteos, &c.
	Cor	{ Ben album, Ben rubrum, Buglossæ, Zedoariæ.
	Stomachum	{ Foeniculi, Calami aromatici, Caryophyllatæ, Gālanga, Raphanus, Zingiber, &c.
Calcfaciunt: vobis	Hepar	{ Apii, Asparagi, Curcumæ, Foeniculi, Petrofelini, Rhaponticum, Rufci, &c.
	Splenem	{ Acori, Apii, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Foeniculi, Capparorum, Fraxini, Gentianæ, Petrofelini, &c.
A. Secundùm Locum:	Renes	{ Pentaphylli, Apii, Petrofelini, Fragariæ, Saxifragæ, &c.
	Uterum	{ Rubiæ tinctorum, &c.
	Juncturas	{ Costi, Zingiber, &c.
Refrigerant	Ventriculum	{ Sonchi, &c.
	Hepar & Splenem	{ Cichorii, &c.

B.
Radices alteran-
tes qualitate ye-
cunda, aut

- Adstringuat — { Cyperi, Bistortæ,
Gentianæ, Pentaphylli,
Rhapontici, Bolbocastani, &c.
- Discutiunt — { Aristolochiæ,
Asphodeli, Bryoniæ,
Capparorum, &c.
- Abstergunt — { Aristolochiæ, Ari,
Asparagi, Asphodeli,
Bulbi, Chelidoniæ, &c.
- Aperiunt — { Allium, Ceba,
Curcuma,
Rhaponticum, &c.
- Extenuant — Iridis *Illyricæ*, &c.
- Adurunt — { Allium,
Pyrethrum, &c.
- Emolliunt — Althææ, Málvæ, &c.
- Suppurant — { Althææ,
Bryoniæ,
Liliorum *alborum*, &c.
- Glutinant — { Aristolochiæ, Dracunculi,
Gentianæ, Sigilli *Salomonis*,
Symphyi, &c.
- Flatus *discutiunt* — { Apii, Acori, Allii, Costi,
Carnabadii, Dauci,
Enulæ, Eryngii,
Fœniculi, Galangæ, Petroselini,
Peucedani, Zedoariæ,
Zurumbeth,
Spica Celtica,
Spica nardi, &c.
- Semen *generans* — { Acori, Bulbi,
Eryngii, Galangæ,
Satyri, Secaculi, &c.
- Menses *movent* — { Afari, Ari,
Acori, Aristolochiæ,
Asphodeli, Allii, Bryoniæ,
Centaurii *majoris*,
Cyperi, Costi,
Capparorum, Calami *aromatici*,
Dauci, Dictamni, Eryngii,
Filipendulæ,
Fœniculi, Graminis,
Helenni, Lilii,
Ostrutii *seu Mei*,
Petroselini, Præoniæ,
Raphani, Rubiæ,
Rulci, Valerianæ,
Fraxinellæ, &c.
- Menses *fiunt*, Sudorem *provocant*, &c. Vide *literam C.*

C. Menses

C.	Menses <i>fiunt</i> —	{ Symphyti, Tormentillæ, &c.
	Sudorem <i>provocant</i> —	{ Cinæ, Sarzæ Pariliæ, &c.
	Veneris <i>resistunt</i> —	{ Angelicæ, Apii, Allii, Aristolochiæ <i>longæ</i> , Bryoniæ, Cyperii, Carnabadii <i>seu</i> Doronici, Coffi, Fœniculi, Gentianæ, Carlinæ, &c.
	Ambustis <i>medentur</i> —	{ Aſphodeli, Bulbi, Hyacinthi, Liliorum <i>alborum</i> , &c.
	Dolorem <i>mitigant</i> —	{ Acori, Dauci, Eryngii, Ireos, Mandragoræ, Ononis, &c.
	Strumas <i>diſcutiunt</i> —	{ Capparorum, Ireos, Plantaginis, &c.

D. Purgant —	Bilem —	{ Rhabarbarum, Flavam — { Rhaponticum, Filicis, &c.
		Atram — { Helleborus <i>niger</i> , Polypodium, &c.
	Pituitam —	{ Agaricum, Cucumeris <i>ſylveſtris</i> ,
		Efulæ — { Majoris, Minoris.
{ Ebuli, Hermodactylus, Sambuci, Turpetum, Rad. Mechoacan, &c.		

De radicibus calidis in primo.

ALTHAEAE radix, Germ. Eybischwurz/ vulgaris est notitia. Nascitur partim in hortis. Colligitur autumnus: siccatur in umbra, servaturque in arca lignea per annum. * Magis quam herbae ipsius folia discutit, extenuat, mitigat: difficiles affectus concoquit. Decoctum ad tormina intestinorum, ventris profluvium, & sanguinis ejectionem convenit. *Galenus.*

ACANTI, seu **BRANCAE URSINAE** radices planta, Ger. Warentaw/ folia habet multo lactu- caccis latiora & longiora, eruce divisura, nigri- cantia, pingua, laxa: caulem binum cubitorum, digitali crassitudine, laevem, prope verticem ex intervallis circumdatum foliolis, seu nucamenta quaedam oblonga referentibus, spinosis, è quibus flos prodit albus: semen oblongum, luteum: caput thyrsi specie, radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Nascitur in hortis, petrosi, & riguis. Colligitur Augusto, vel Septem- bri: mundatur, siccatur ad Solem, conservaturque per annum unum vel duos. * Radix utilis igni, & luxatis artubus illita subvenit: pota urinam cit, sed alvum cohibet: ruptis, convulsis, tabem sen- tientibus, mirè prodest. *Dioscor.*

BETAE radix, Germ. Mangoldwurzh/ nota est: *cujus decoctum, & foliorum suffures, lentesque; deterget: pernicioses motu mitigat. Radix abster- git, digerit. *Dioscorides.*

BUGLOSSAE radix nascitur in campestribus: colligitur Autumnus. * Vino imposita, animi vo- luptates auget. *Dioscorides.*

GLYZYRRHIZA, seu radix dulcis, Germ. Süß- holz. Ital. Regolizia. Gall. Régolisse. Hispan. Regaliza. fruticosa est, ramis binum cubitorum altitudine assurgentibus: foliis lentisci, densis, pinguis, taetumque gummosis: flore hyacinthi: fructu pilu- larum, platani magnitudinis asperiore, qui sili- quas lentium modo habet rufas & parvas: radi- cibus longis, ut gentianae, coloris buxi, subacer- bis & dulcibus: quae densatur in succum, lyeii exemplo. Nascitur plurima in Cappadocia, Pon- to & Apuleia. Visitur etiamnum in viridariis plu- ribus locis, in Italia, Gallia & Germania. Colligi- tur mense Augusto, vel Autumnus: siccatur ad So- lem, servaturque per annos duos. * Arteriae scabri- tiam lenit: astituat stomacho, thoraci, ac jeciori convenit: vesicae scabiem & renum dolores san- nat: sitim extinguit. *Dioscor.*

Glycyrrhizae succum, si quis dubitaret, an esset adulteratus, qui aliò afferretur, ipsemet parare posset, acceptis radicibus quae crescunt in Apu- liae aridis locis in magna copia. Extrahitur au- tem hac ratione: Primum radices tunduntur, deinde aliquot dierum spacio aqua macerantur, & coquuntur, post coctionem eximuntur, & li- quor ille rursus tandiu coquitur, donec instar mellis crassescat.

De radicibus calidis in secundo.

APII sativi, seu vulgaris petroselini radix, Germ. Petersinwurzh/ nulli non cognita: colligitur

A mense Augusto, vel Autumnus: mundatur, sicca- tur in umbra, & conservatur per annum. Recens suavis est, & stomacho grata: * urinas menstrua- que mover: status discutit, &c. *Galenus.*

CAPPARUM radix nascitur in Alexandria, Egypti & Apulia. Præstantissima Alexandrinae. Colligitur mense Septembri, siccatur in um- bra, & servatur in arcis ligneis per annum. * Abs- tergit, expurgat, incidit, discutitque tum amari- tudine, tum acrimonia: acerbitate verò contra- hit, stringit, & densat. quapropter lienes in dura- tos, & pota, & extrinsecus juvat: menstrua pro- vocat. pituitam per os educit: maligna ulcera san- nat: dentium dolores mitigat: tumores digerit: & vitiligines discutit: auriumque vermes enecat. *Galenus.*

PEUCEDANUM, (Germ. Hasstrang/ Sawfendel. Gall. Ponce-dame, ou queue de porceau) caulem e- mittit tenuem, gracilentum, fœniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spif- samque: flore luteo: radice nigra, crassa, gravi odo- re, succosa. Eligitur recens, quae cariem non sen- serit, firma, odoris plena. Gignitur in montibus opacis. Colligitur radix mense Septembri, sicca- tur in umbra, & servatur per annos duos, vel tres. * Digerit, extenuat, absumitque lienem, præsertim induratum, ex aceto, aut oxymelite pota: perforatorum dentium dolores sanat, cavitati imposita: foris squamas celerrimè ab ossibus detrahit: & arida illita ulceribus contumacibus medetur: *Dioscorides & Galenus.*

PIMPINELLAE, (Germ. Wibernellen. Gall. Pim- pernelle, ou Pimpernelle.) duo habentur genera. Major radice nititur longa: foliis circumquaque solo procumbentibus, dissectis, per ambitumque serratis: caule quadrangulati: floribus in umbel- lam coherentibus, tenuibus, albicantibusque. Mi- nor caule exit rubenti: foliis minoribus minus dissectis, minutiusque serratis. Utraque tamen hircum redolet. Nascitur in campestribus & syl- vis. Colligitur mense Augusto: siccatur, & con- servatur per annum. * Radix, in qua vis tota est, excalfacit, siccaturque ordine secundo completo, aut sanè tertio incipiente. Præstat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorum calculus est causa. Ob id enim renes à calculi expedit, & urinam re- moratam pellit. *Martialis.*

RAPUM (Germ. Ein Hüß. Gall. Rabe, rane. Ital. Rapa, Rapa. Hisp. El nabo redondo.) vulgò notissi- mum est. * Decocta radix alit, inflammationem parit, humentem ac fluxam carnem creat, Vene- rem stimulat. Decocto podagrae, perniciosesque foventur: contritoque rapo, atque imposito ju- vantur. Si excavata radici rosaceum ceratum ad- digatur, & ferventi cinere liquescat, exulceratis perniciosis proficiet. *Dioscor.*

SCILLA (Germ. Meerzwylbet. Gall. Scipoule, ou Charpentaire. Ital. Squilla. Hisp. La Cebolla albarana) vulgaris est notitia: sit bonæ habitudinis, (non tamen adeò magna & enormis) benè ha- bita & nutrita, alba, recens ex terra sumpta, cum folia ejus & caulis exactè aruerint, seu quando triticum

tritium metunt, quia tunc potissimum viget. Alba est masculus, ea que utilior, quam foemina, nigra. Scillæ albæ segmenta, seu taleolæ cultello ligneo separatae, lino trajectæ, modicis interval-
lis, ne se mutuo contingant, in umbra sicantur diebus sexaginta, ut ex his fiat acetum scilliticum. * Scilla vim acrem atque ferventem habet: calida in secundo. Incidit: urinam movet: stomachicis, hydropicis, suspiriosis, torminibus, & regio morbo subvenit. *Dioscor. & Medici Colonienfes.*

ZEDOARIA, Germ. Zittwen / faciem zingibe-
ris representat: odoratior tamen, amariuscula, neque adeo ut zingiber acris. Convehitur e Sina-
rum regione, ultra extremas Indiarum oras. * Ex-
calfacit & secat ordine secundo. Flatus discutit,
& pinguedinem auget propria quadam facultate, non quidem elementari. Post sumpta, grave
virus animæ, quod allium, cepa, vel vinum exci-
tavit, abigit: venenosorum animalium moribus
opitulatur: alvi fluxiones sistit, uteri abscessus res-
olvit, vomitiones reprimat, & coli cruciatum tol-
lit, itemque ventriculi. Alvi tinea quascunque
enecat, & in antidotis additur. *Marshallus ex Se-
rapione.*

RHODIÆ radici cauliculi sunt dodrantales,
aut altiores paulo, rotundi, nonnihil concavi,
foliis circumvestiti plurimis, oblongis, latis, a-
cuminatis, virentibus, carnosis, glabris, per am-
bitum ferratis. Crassulæ herbæ aliquatenus si-
milibus, attamen minoribus, in cacuminibus
umbellæ parvæ apparent, in quibus rosculi exi-
gui è luteo pallentes, tandemque subescentes:
radix crassa, inæqualis & tuberosa, quæ recens
candida & succosa tertia rosarum odorem satis
refert. In Apennino & Gargano Italicæ monti-
bus, nec non in Germania alpidibus sponte gigni-
tur: &, ut Dioscorides, in Macedonia quoque.
In Belgicæ hortis colitur, ubi æstate viret, & al-
quando floret: hyeme latet, sola radice vivaci,
frigorisque patiente. Græci *Ροδιον* sive nuncu-
pant. Germ. *Rosen wurz*. Hisp. *Rosa Rhodia*, haud
quaquam à Rhodo insula, sed à rosis nomen ac-
cepit, quarum odorem attrita spirat. Cæterum
utilis hæc herba est, auctore Dioscoride, capitis
doloribus, si madefacta fronti, & temporibus
cum modico rosaceo imponatur. Galeno tenui-
um eam partium digerentis que facultatis, &
in calefaciendi secundi ordinis censendam esse,
aut tertii incipientis: at nobis refrigerans & Ro-
sis uti odore, ita & temperatura affinis videtur,
& adversus capitis ex calida causa dolores, effi-
cacem esse posse. *Dodonæus.*

De radicibus excalfacientibus in tertio.

ACORUS folia fert iridis, radices non dissimiles,
summo cespice sparsas, complicatas, genicu-
lis interceptas, in obliquum actas, albicantes,
gustu acres, &, ut Galenus ait, modice amaras &
odoratas. Optima est densa, candida, carie non
exesa, plena, odorata: cujusmodi est Chalcidi-
ca & Galatica. Cæterum omnes hæc ferè notas

A habet ea radix, quæ hodiè vocatur Calamus a-
romaticus. Hanc ob causam hæc semper pro a-
coro sumenda est, vel asari radix. * Acori radici-
vis excalfactoria. Decoctum potu urinam cit. pro-
dest lateris doloribus, & jecinoris atque thoracis:
item torminibus, vullis, ruptis, lienem absorbit:
urinæ stillicidio, & serpentum ictibus auxiliatur:
insidentibus ad muliebres affectus, iridis modo,
utiliter imponitur. oculorum caligines succo dis-
cutit. Antidotis radix magno usu commiscetur.

Dioscorides & Medici Florent.

ASARUM, German. Haselwurz. Ital. Asaro. Gall.
Cabaret. Hispan. *Asarabaccara* dicitur: hederæ fo-
liis, minoribus multo, rotundioribusque: flori-
bus cytino hyoscyami similibus, purpureis, in-
ter folia proximè radicem emicantibus, odora-
tis: in quibus semen acinosum. Cauliculos ha-
bet angulosos, asperos & molles: radices nume-
rosas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini non
dissimiles, longè tamen graciliores, odoratas, ex-
calfacientes, & quæ linguam vehementer mor-
dent. Umbrosis montibus provenit. Augusto
mense colligitur, vel Autumno: sicatur in um-
bra, & servatur per annum in arcibus ligneis. * Ad
solutionem ventris, dosis infusionis est ab au-
reis duob. ad quatuor: pulveris verò à drachma
una usque ad aureos duos. Excalfactoriam vim
habet: urinam cit: hydropicis & vetusto coxen-
dicum dolori prodest. Radices senis drachmis
ex aqua multa potæ, menses trahunt: & veratri
albi modo purgant. In unguenta additur. *Diosco-
rides & Mesues.*

ARON apud Syros Lupa vocatur: nonnulli
Serpentariam minorem vocant: Germ. *Wasserp-
int* & *Zeutschen Ingber*. Ital. *Gigno*. Hispan. *Yaro*.
Belg. *Caissosot*. Gall. *Pied de Peste*. folia emittit
dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta
maculis: caulem subpurpureum, dodrantalet,
pistilli specie, à quo croceum semen exit: radice
dracunculi alba. Nascitur in campestribus, sylvis,
juxta urbium fossas, sub sepibus, locis ubique um-
brosis. Erumpunt mox post hyemem folia: pi-
stillus verò è vaginula Junio exit, foliis marces-
centibus: quibus corruptis, vix Julio & Augu-
sto maturantur. Colligitur mense Augusto: sic-
catur, & servatur per annum. Terrena essentia
constat, sed calida: * proinde extergendi vim
possidet, verum non valentem, sicut dracontium.
Radices comestæ crassitiem humorum medio-
riter incidunt, adeo ut excreationibus ex pectore
idoneæ sint. Ex fimo bubulo podagris illini-
tur. *Dioscorides, Galenus & Dodonæus.*

DICTAMNUM, herba est in sola Creta na-
scens, pulegio similis, sed majoribus foliis, cana-
lanugine pubescentibus. Florem nullam aut se-
men profert, inquit Diosc. Theophrastus verò,
eæteriq; auctores & caulem illi tribuunt, & flo-
rem & semen: ut manifestè videre licet in dicta-
mno, quod hodiè ex Creta adfertur: cui quidem
conveniunt reliquæ Dioscoridis notæ, sed flo-
rem & semen profert. Alia est planta dicta-
mnum album vulgò vocata, alias staxinella, planè

*Capitulum
p. 129*

à Dictamno Cretenſi diverſa: quæ quamvis valde efficaciſſi, dictamno Cretenſi ſubſtitui tamen non poteſt: hoc enim veteres intelligunt, cum abſolutè dictamnum ſcribunt. * Calfacit: partus accelerat. Omnia præſtat, quæ ſativū pulegium, quod ejus loco ſubſtituendum eſt. *Medici Florentini ex Dioſcoride & Matthiolo.*

DORONICUS radices Ornithogali repræſentat. Affertur ex Alexandria Egypti. * Ad cordis affectus commendatur: contra venena & delecteria medicamenta. Dilutum, colatum, peccoris & laterum humores expurgat, tuſſi confert. **Doronicus** Actuario Carnabadium dicitur. Ejus loco Galanga, vel caryophylli ſubſtituendi ſunt. *Matthiolo.*

Fœniculi radix vulgaris notitiæ eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur Auguſto menſe vel Autumno. Lavantur, ſinduntur, & à medulla intrinſeca mundantur, deinde in umbra ſiccantur, conſervanturque per annum in arcis lignicis. * Menſtrua & urinas provocat: arquatia auxiliatur.

GALANGA eſt radix nodulis ſcatens, intus & foris rubra, per internodia contorta, odorata, & acerrimi ſaporis, odore & figura quadam cyperei: unde quibusdam Cyperus Babylonicus putatur. Eligenda gravis, rubra, ſapore acerrimo linguam vellicans. Adulteratur Cyperi vulgaris radicibus repurgatis, & in aceto cum pipere maceratis: ſed abraſo cortice fucus deprehenditur: nam pars interior neque galangæ acrimoniam, neque ſaporem habet. Calfacit & ſecat ordine tertio. * Proinde ventriculum roborat, & ejus dolores tollit: ſi tamen à frigore vel flatu proveniant. Naribus admota frigefacto cerebro utilis eſt: ore retenta anhelitum commendat. Facit & ad cordis palpitationem, ſi è plantaginis ſucco bibatur: cœliacos ſanat, & coli dolores mulcet, qui à flatu oriuntur. Prodeſt flatuoliſi uteri affectibus: Venere roborat: renes refrigeratos calefacit: & frigidiſi morbis omnibus præſtat. *Medici Florentini, ex Matthiolo.*

HELENIUM, officinis Enula, Ger. Mantwurz, folia habet verbaſci anguſtioris folii aſperiora, oblonga: caulem quibusdam in locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubruſam, odoratam, ſubacrem, vegetam, magnam: ex qua agnatæ propagines liliorum autari modo ſeruntur. Montanis, umbroſis, & non omninò ſiccis locis provenit. Frequens non modò apud Belgas, verùm & alibi, ut in Italia, Gallia, Germania, &c. Flores Junio ac Julio vigent. Radices Autumno, & non rarò Aprili, & Majo menſibus leguntur, particulatimque diſſectæ ſiccantur, & conſervantur ab anno uno uſque ad tres, in loco ſiccò. * Potum radicis decoctum menſes & urinas ciet. Ipſaque in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthnopnoæ, ruptis, convulſis, inflationibus & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens eſt. Helenii radix & ſtomacho utilis eſt in paſſo cõdita. Trita potaq; ad cruentas excreationes efficaciſſima eſt. *Dioſcorides.*

PETROSELINI, ſeu **APII HORTENSIS** radix nota eſt, cum paſſim ubique in hortis proveniat. * Urinam & menſes provocat: ſtomacho non ingrata.

RAPHANUS (Germ. Rettich. Gall. Rave, ou Rerfort.) nemini non cognitus. * Excalfacit, ſtutus gignit, ori ſuavis eſt: ſed ſtomacho adverſatur, ructus ciet, urinam pellit, alvo aptior: ſummo tamen cibo ſumi debet, quò magis ejus diſtributionem adjuvet: cum autem præſumitur, cibum ſuſpedit. quare vomituris commo diſſimè datur ante cibum. ſenſuū aciem excitat. Decocta contra veterem tuſſim, & pituitæ craſſitiem in pectore, efficaciſſima eſt. Cortex ex aceto mulſo, celerius vomitiones movet: hydropicis cõmo diſſimè illinitur: lienofiſi utilis: ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: cõtra viperarum icctus auxiliatur: alopecias ad pilum reducit: lentiginem cum loliacea farina emendat: his qui fungis ſtrugulantur, tam cibo quam potu ſalutaris eſt. **Sylveſtris Raphani**, quem Romani armoraciã nominant, folia ſativo ſimilia, ſed magis lampſanam imitantur: radix graciliſ, tenera, ſubacris. Tam folium, quam radix in olera recipitur: ſed hæc excalfacit, urinam concitat, æſtuoſa eſt. *Dioſcor.*

De radicibus calidis in quarto.

ALLIUM (German. Knoblauch Ital. Aglio. Gall. Ail. Hiſp. Ajo dicitur) quoddam ſativum atque horrenſe habetur. quod in Egypto, ſingulari, ut porrum, capite conſtat, dulce, in purpureum vergens, parvum: reliqua verò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id eſt, ſpicas Græci nominant. Aliud eſt ſylveſtre, quod ophioſcorodon, id eſt, anguinum vocant. * Vis alii acris eſt: excalfacit, mordet, excernit, alvū turbat, inflationes facit, ſtomachum exiccat, ſitum gignit, flatum permover, ſummam corporis cutem exulcerat: aciem oculorum eſu hebetat. Eodem effectus præbet anguinum, quod & elaphoſcorodon dicitur: latas ventris tuncas in cibo ſumptum abigit: urinas detrahit: contra viperarum icctus, & privatim hæmorrhoi prodeſt, ita ut non aliud magis, ſi cum vino jugiter aſſumatur, aut tritum in eodẽ ebibatur: contra rabioſorum, morſum, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio utilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat: veterem tuſſim crudum, cõſtante lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos & lendes enecat: cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle, & alopeciiſ, cum nardino unguine, medetur: eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat: vitiliginem, lichenas, lentiginem, ulcera capitis manantia, lepras & ſurfures, cum melle eximit: cum thure & teda decoctum, dentium dolorem levat, ſi in ore continetur: contra venenatos muris aranei morſus, cum ſiculis frondibus & cumino illinitur. Fervefactæ comæ jus, ſceminarum deſeſſionibus additum, menſes & ſecundos partus extrahit. Allium ejusdem gratia ſuffitur. Factum ex co, & nigra oliya intritum, quod myrtoron vocant.

cant, esu cit urinam, ora venarum patefacit, hydropicis utile. *Dioscorides.*

C E P A, Germ. Zwiebel. Gall. *Oignon*. Ital. *Cipolla*. Hisp. *Cebolla* nominatur: longa acrior est quam rotunda, item flava quam candida, & sicca quam viridis, & cruda quam cocta, aut sale condita. * Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiam invidant, sitim movent & extenuant, fastidium pariunt & expurgant: alvo utiles sunt. Ea detrahit purgamentis in oleum coniecta, hæmorrhoidas, reliquosque excretionum exitus referant, subdita pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubesculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur: anginae eodem perunguntur, suppressos menses pellit: caput purgat, naribus infusus: canis moribus cum aceto, ruta & melle illinitur: cum aceto autem perunctas in Sole vitiligines sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat: varos cum sale reprimat: contra calcamentorum attritus, cum gallinaceo adipe utilis est, citæ alvo prodest: in auribus sonitum ac gravitatem emendat: ad puritatem aures, & eliciendam earundem aquam, valet: alopecie earum succo perficitur, qui celerius quam alyonium pilos evocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehementius urinam pellit: eos lethargicos efficit, qui valentudinibus adversis, ea etiam cocta, plus æquo vescantur. Elixæ & cum passis uvis & fisco illita, tubercula concoquit & celerimè rumpit. *Dioscor.*

C O S T U S Ital. *Costo*. Hisp. *Et Costo*, *especia olorosa*. *Dioscoridi* radix est candida, levis, eximia odoris suavitate, qualem Arabicum esse dicit. hic præcellit. Secundum locum tibi vendicat Indicus, crassus, levis, ut ferula niger. Tertius est Syriacus, gravis, colore buxeus, & odore nares feriens. Optimus est recens, albus abunde plenus, densus, aridus, ærecedinibus non erosus, sine graevolentia, gustu acuto, ac linguam vellicans, & (ut ait Galenus) aliquantulum amaro. Omnes ferè optimi costi notæ in angelicæ radice, quæ satis nota est, reperiuntur. Hinc fit, ut nonnulli putent, eum pro vero costo substitui posse. Ut verum fateamur, præstat eam costi loco usurpare, quam costum vulgare officinatum, quod a jam dictis notis alienissimum est. * Vis ei excaustoria, urinam ciet, menses pellit: vitis quæ vulvam male habet, tam imposita, quam fori & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextante bibere prodest: itæ adversus pectoris dolores, convulsæ, inflationesque ex vino & absinthio: Venetem ex mulso stimulat, latus ventris tinea ex aqua pellit: horribus ex oleo ante febrium accessiones, & nervorum resolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt, qui admittis helenii Comageni præduris radicibus adulterent. Quod deprehensum facile est, si quidem neque gustu fervet helenium, neque validum odorem vibrat, ut caput tentare possit. *Medici Florentini ex Dioscor. & Matthiolo.*

Costus, quo vulgò in officinis utuntur, falsus

A est, cujus loco ante aliquot annos Bononienses & Patavini Zedoariam officinarum acceperunt: quæ olim quoque non pro zedoaria, quia oblonga est, habebatur. nam zedoaria secundum Serapionem erat rotunda, similis Aristolochiæ. Sed quantum ego sciam, nondum experientia cognitum est, an exterioribus membris apposita exulceret carnes quod Costus, ut Galen. tradit, solet facere. Inde enim gradu conformatio constitui posset. Veruntamen cum in vulgari zedoaria appareat satis magna acrimonia, & notabilis amaritudo, videtur satis propè accedere ad qualitatem Costi, & credibile est apud me, quod applicata exterioribus exulcerare etiam posset carnes. Cumque sit similiter radix ut Costus & pariter odorata, substitutio hæc non caret ratione. Sed hæc dubitatio sola relinquitur, quod postea cognitum est, longam zedoariam esse veram. Quamquam enim longa est radix, appendices tamen illius rotundæ sunt, quemadmodum apparuit in quibusdam frustis, in quibus adhuc simul colligatæ erant, partim

B longæ, partim rotundæ, cum rotunda zedoaria, quæ paulò ante hæc tempora afferri coepit, pro vera haberetur, ut diversam speciem à vulgari longa minimè esse certum sit. At dubium est, quod Serapion dicat, zedoariam esse calidam & siccam in secundo ordine: sed Costus cum exulceret carnem, erit potius in numero eorum, quæ

C excedunt gradum tertium, quare dici posset, quod de vera hoc intelligatur, & non de usitata, quæ tanquam diversa solet substitui, quemadmodum aliqui dicebant: quamquam nos indicavimus esse unam eandemque rem. Sed hic etiam responderi posset, regulam illam, quod ea quæ exulcerant carnem, sint calida in quarto gradu, non esse semper veram, cum sæpè illa qualitas calida sit aliis partibus, quæ saporem dulcem & aromaticum in se continent, cõtemperata, sicuti possum pluribus, si locus hic esset, demonstrare. Sed cum verus Costus haberi queat, non opus est disputare de succedaneo: hunc ego primò vidi apud Ferdinandum Imperatorem omnibus illis signis præditum, quæ Galenus & Dioscor. illi attribuunt, & præsertim Arabico, quem Ferdinandus agebat se natum esse opera amicorum Patavinorum.

D Quod si aliquis diligentiam adhibeat Venetiis, quò sub nomine Costi avertitur, habere poterit: cujus etiam ante paucos menses excellens Melchior Guilandinus specimen misit.

E **P O R R U M** capitatum, Germ. *Sauß*. Gall. *Portu*. * inflammationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, urinam ciet, alvo accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed lædit exulceratam vesicam, renesque: cum præparata verò coctum, esu pectoris vitia extrahit. Coma ejus in aqua maris, & aceto cocta, in deflectionibus, ad punctiones vulvæ, & duritias, utilis habetur. Portum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multo minus inflat. Semen acrius est, & quandam adstrictoriam vim habet. quare succus cum aceto, addito thure, aut manna, sanguinis profluvia

F **P O R R U M** capitatum, Germ. *Sauß*. Gall. *Portu*. * inflammationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, urinam ciet, alvo accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed lædit exulceratam vesicam, renesque: cum præparata verò coctum, esu pectoris vitia extrahit. Coma ejus in aqua maris, & aceto cocta, in deflectionibus, ad punctiones vulvæ, & duritias, utilis habetur. Portum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multo minus inflat. Semen acrius est, & quandam adstrictoriam vim habet. quare succus cum aceto, addito thure, aut manna, sanguinis profluvia

Sub. pag. 149.

sistit, maximè si naribus erumpat. Venerem sti-
mulat. contra omnia thoracis vitia, tabemque,
pro delinctu efficax est, arteriam esu purgat: sed
si assiduè estur, visus obscuritatem inducit: sto-
macho aduersatur. Succus ex melle potus, auril-
litus, cõtra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum
quoq; cum aceto aut thuris polline, lacte, aut ro-
faceo, utiliter aurium doloribus & sonitui instil-
latur. Varos tollunt folia illita cum rhoë, qua
ad obsonia utuntur: epinyctidi medentur, cru-
stas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis re-
jectiones cohibent, seminis drachmæ binæ, cum
æquali baccharum myrti pondere potæ. *Dioscor.*

ΡΥΕΤΗΡΑΙΟΝ officinis omnib. notum (præ-
sertim radix) Romani salivarem vocant: Germ.
Wetram, à nonnullis *Wetterswurz*. Ital. *Pyrethro*.
Hisp. *Pelera*, aut *Pilera*. Gall. *Pied d'Angleterre*
dicitur. Folia caulemque emittit, ut daucum syl-
vestre & tæniculum: umbellamq; anethi, circin-
natæ rotunditatis. Radix longa est, pollicis cras-
situdine, gustu fervidissimo. Nascitur in Ori-
entalibus regionibus, ex quibus Venetias a vehi-
tur. * Pituitam elicit: ideo in dolore dentium,
decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur:
mansa pituitam extrahit. Sudores ciet, peruncto
ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax.
cõtra perfrictiones membrorum, resolutiones-
que eximie conducit. *Dioscorides.*

De radicibus frigidis in primo.

MALVÆ radix, Germ. *Pappelnwurz* / vulgò
nota est. * Hujus decoctum vulvas infusione mol-
lit: prodest erosionibus vesicæ & intestinorum,
vulvæ fediq; clystere infusum. Contra omnia ve-
nena jus decoctæ cû radice sua auxiliatur, si con-
tinuò à bibentib. revomatur, contra phalangio-
rum morsus remedio est. Digerentis paululum,
& leviter emollientis facultatis est. *Dioscorides.*

De radicibus frigidis in secundo.

CICHORII radix, German. *Wegwartenwurz* /
vulgaris est notior, quod nostratibus mēsis fre-
quentissimè in acetariis apponatur. * Refrige-
rat siccataq; ordine secundo, & moderatè astrin-
git. quapropter hepar roborat: venarum hepatis
oscula extergit, obstructionsq; aperit. *Galenus.*

De radicibus frigidis in tertio.

MANDRAGORAM (Germ. *Astran*. Gall. *Mandragore*. Ital. *Mandragora*. Hisp. *Mandragola*.) ali-
qui antimelum, alii circæam vocant, quoniam vi-
deatur radix ad amatoria conducere. Duo ejus
genera: niger, quæ foemina existimatur, thrida-
cias appellatus, angustioribus foliis, ac minori-
bus, quam lactucæ, virosi ac graveolentibus, in
terra sparsis, mala gerit sorbis similia, pallida, o-
dorata, in quibus semen veluti pyrorum, radici-
bus inhaeret bene magnis, binis, ternisve, inter se
cõvolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice
vestitis: caulem non fert. Alter candidus, qui mas-
dicitur, nonnullis morion, colore in eroceum in-
clinante, jucundè cum gravitate quadam olen-
tia, quorum pomorum cibo aliquantum opilio-
nes soporantur: radix alterius similis, major &

A candidior, orbata & hæc caule. Nascitur in mon-
tibus & viridariis. Colligitur mense Augusto,
vel autumno. Delibratur radix, & trajectus lino
cortex, ad usum suspenditur. * Ex hoc vinum pa-
ratur, iisq; exhiberi solet, quibus membrum ali-
quod præcidere aut urere cogitant, in somnum
namq; altissimum ægros deducit. *Dioscor.*

De radicibus humidis in primo.

SATYRII nomen apud Arabes omnibus or-
chios generibus commune est, eaq; distinguunt
in testiculos canis, & testiculos vulpis: per vulpi-
nos intelligentes, quæ proprie à Græcis satyria,
Germ. *Stendetswurz*. Gall. *du Satyrium*, vocantur,
radice bulbosa, mali magnitudine, foris fulva,
intus candida. Nascitur in montosis, & apricis
locis. Junio mense potissimum apparet. Hodie
testiculi canini pro vulpinis, *Dioscoridis*q; saty-
rio sunt in usu: nam vero satyrio carere videmur:
aut si habeamus, nondum tamen dignosci pos-
sunt inter tam multas testiculorum differentias,
cùm omnes, si cum descriptione cõferantur, tes-
ticuli canis videantur: eis pro vero satyrio uti nos
posse arbitramur. Hodie noti sunt. * Radix sa-
perior, quæ major & plenior est, Venerè stimu-
lare, inferior verò, quæ mollior ac rugosior est,
inhibere creditur. *Medici Florentini.*

HUMECTANT quoq; in primo ordine, radix
Buglossæ, Cichorii, Glycyrrhizæ, Malvæ, Rapæ,
&c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus siccis in primo.

BRYONIAE duæ sunt: (præter sylvestre non-
nullis dictam Bryoniam) una alba: altera nigra
cognominatur. Alba Bryonia multa longa, &
tenuia sarmenta promit: claviculos sive capreo-
los habet instar vitis: folia ejus lata sunt, quin-
quangularia, & ad similitudinem vitium divisa,
sed alperiora, hirsutiora, candidioraque: flores
exigui, candidi, racemosi. fructus in uvis parvis,
quarum acini initio virent, maturi rubent: radix
prægrandis est, longa, & crassa, altè descendens,
ex albedo sublutei coloris, gustu perquam ama-
ro, & ingrato. Sepimenta, dumos, frutices scan-
dit, & superat, non tamè aliorum modo circum-
plicando se, sed claviculis suis vicina omnia ap-
prehendendo, iisque se diversimodè innecten-
do ac implicando. Similis huic Bryonia est ni-
gra, tenuibus siquidem, & viticulis cauliculis,
foliis, capreoli floribus, uvarum acinorumque
figura, radice mole, & quantitate priorem re-
fert. Sed acini per maturitatem nigricant. radix
quoque foris subnigra, interiùs buxæo pallet co-
lore. Arbusculorum hæc sepium dumosumque ra-
mulus fastigiaque capreolis suis quoque tan-
tùm comprehendit, in omnes partes latè sese
veluti prior explicans. Alba Bryonia multis in
Belgio locis reperitur, & passim in Italia, secus
vias ac agrorum margines: similiter in Suevia
ac Rhenana Germaniæ provincia. Nigram gi-
gnunt Hassia, Saxonia, Westphalia, Pomerania.
Misia, ubi candida non provenit, ut *Valerius Cordus*
seriptum reliquit. Utriusque flores
Majus,

Majus, uvas verò Autumnus suppeditat. Prior
 Græcis ἀμπύλα & λευκή, id est, Vitis alba. & ἀμπύλα
 quidem dicitur, non modo quòd foliis vitem
 referat, verùm etiam quia fructu in exigue uvæ,
 acinis licet raris, similitudinem conformatum
 producat. Dicitur & βρυόνια ἰσχυρὰ ἰσχυρὰν,
 χαλιδίον, κολοκύνθη, ψευδάριον, ἀρχίλοισι, ἄρρωστοι, ὁ πύ-
 ρρος: à Plinio etiam Madon: ab Arabibus Al-
 phefera: à Mathæo Sylvatico Viticella: in The-
 sauro pauperum Rorastum. Apuleius Apia stel-
 lum, uvam Taminiam, Agrifolium & Dentariã
 appellat. Ger. Schwurwurz / Hundstúrbo / Hundstúrbe /
 Zensstúrben: nostri vulgarem appellationem se-
 quentes, Bryonia: Gall. Cavieneuse. Ital. Zucca sal-
 manica. Hisp. Nucra blanca, & Norca blanca. Altera
 Græcis ἀμπύλα & μέλαινα ἢ βρυόνια μέλαινα: Lati-
 nis Vitis nigra, Bryonia nigra, à nonnullis χορ-
 ονία ἀμπύλα, βονάνιον. Galen. propriè βρυόνια
 vocari ait. Idem Plin. affirmat, qui & à nonnullis
 Chironiam, γυμνοκόλλω, ac ἀπράσιον dici refert.
 Chironia autè cognominatur à Chirone inven-
 tore. Est Chironis, inquit, Plinius inventum am-
 pelos, quæ vocatur Chironia. * Facultate autem
 Bryonia alba omnibus suis partib. calidã & sic-
 ca est, tertium gradũ, præsertim caloris excedēs,
 cum expurgandi potentissima vi, per quam non
 modo biliosos, ac pituitosos, sed & aquosos hu-
 mores educit. Aparagos, qui prima germina-
 tione procedunt, si decocti edantur, alvum & uri-
 nam citè Dioscorides scribit. Galenus verò ab
 omnib. pro more per Ver edi ait, eduliumq. esse
 stomacho propterea distridionem gratum. Quod
 de vitis sylvestris, sive Tami quidẽ, sed nequa-
 quam de hujus germinib. veritatem habet. Nam
 albæ Bryoniæ aparagi, sive prima germina ne-
 quaquam altringũt, sed alvum vehementius com-
 movent, stomachoq. gravem molestiã inferunt.
 Dioscorides item radicis succum Vere exprimĩ,
 bibiq. cum aqua nulla, pituitamq. ducere, ait.
 Ducit autem nõ modo succus, sed & radicis de-
 coctum, pituitã, bilem flavam, ac serosos aquo-
 sosq. humores, & quidem validissimè, unã ven-
 triculum ita sæpenumerò perturbans, ut & eos-
 dẽ vomitione reddi procuret. Conferre hujusce-
 modi vehemẽs purgatio hydropicis posse spe-
 ratur, & quos comitialis morbus, aut capitis diu-
 rurnæ, & pertinaces vertigines detinent. Sed ta-
 men epilepticis non quotidie, ut Diosc. monet,
 exhibendè: subinde etenim de disse satis erit mo-
 lestum. Validum enim, ut diximus, est remediũ,
 violenter purgans, & nature vim inferens. Extra-
 hit eadem radix mortuos foetus, & secũdas sub-
 dita, idemq. in infelsibus decocta potest. Cutim
 eadẽ extergit & erugat: maculas solares, varos,
 lentigines, cicatrices negras, cum etivo & Chia
 terra ac fœnogræco depurgat, aut in oleo deco-
 cta usq. dum colliquescat. Tollit sugillata: digi-
 torum pterygia compescit: cum vino imposta
 inflammationes discutit, ac abscessus rumpit:
 educit & ossa trita & imposita: misceatur & com-
 modè erodentibus medicamentis: auctor Dio-
 scorides. Fructus ad scabiẽ & lepram facit illi-

tus, & impositus, eodem auctore. Galenus iis,
 qui coria densant, utilem perhibet. Plin. lactis a-
 bundantiam facere scribit. Videtur tamẽ magis
 lactis generationi adversari. Nam acris est, & eo-
 vellera ac coria, Dioscoride teste, depilantur. Ni-
 gra Bryonia supradictæ, ut Galen. ait, ad omnia
 similis, nisi quòd imbecillior. Dodonaus.

BRYONIA sylvestris, seu Vitis sylvestris, lon-
 gos, lignosos, mediocri crassitudinis, rimosi
 corticis, instar fermentorum vitis, obscurè subru-
 bentes, viticulosos promit cauliculos, quib. vicini-
 nis quibusvis multis se amplexibus circumvolvit,
 ac crebris intorquet circuitionib. ab imis ad fa-
 stigium scandens: capreolis sive viticulis caret: fo-
 lia hederacea, mollia, splendentia, Smilacis levis
 haud absimilia: flores candidi, exigui, mucosi,
 odorati, racematim dependent: uvæ parvæ sunt:
 acini virent, maturi coeci modo rubent: radix
 crassa, longa & magna, succo glutinoso & lento
 plena, adeò ut friata digitis adhæreat. In sylvis
 opacis, & similibus locis asperis, præsertim ubi
 aquæ subsunt, gignitur: reperitur & sub Coryllis
 prope Argentinam, ut Kyberus prodidit. Martio
 mense aparagi sive prima erumpunt germina:
 flores Majo: uvæ circa vindemiã tempus matu-
 rantur. Græci hanc ἀμπύλα ἀγρία, id est, vitem
 sylvestrem dicunt. Differt tamen non parum à
 Labrusca sive vite vinifera sylvestri, quæ & ἀ-
 μπύλα ἀγρία. Præbuit utriusque ἰσχυρὸν Plinio
 occasionem, ut satis de his se explicare non po-
 tuerit, lib. 23. cap. 1. & utramque inter se confu-
 derit, in quo sunt & Arabes notandi. Dicitur ve-
 rò & hæc sylvestris Bryonia, Latinis Tamus fru-
 ctusque ejus Uva Taminia. Italis Tamaro. Uva
 Taminia autem, etiam Staphysagria est: sed hæc
 falsò ita nuncupatam, Plinius inquit. Germa-
 nis est Schwürwurz. Allobroges Latinam vo-
 cem retinent, & Tamum quoque, aut Tanum
 appellant. Plin. Salicastrum etiam vocat: Ruel-
 lius Sigillum B. Mariz, in officinis quibusdam
 nominari refert: Nõ est hoc loco refellenda eo-
 rum sententia, qui Cyclaminum alteram hanc
 esse volunt. Vel sola enim radicis magnitudo fa-
 cilè hos redarguit. Cyclamini siquidem radix
 ἄχρως, id est, nullius usus ac exigua, huic au-
 tem magna & multi usus. Cum eo magis vide-
 retur agendum, qui ἀμπύλα sive βρυόνια μέλαινα
 esse pertinaciũ tuetur: nisi reperta, & ab eo
 conspecta legitima Bryonia nigra, sententiam
 mutaturum speratemus. Sed tamen quid vetat,
 & in hujus errorem animadvertere, & Tamum
 non esse Bryoniam docere? Caret capreolis. Ta-
 mus fructum non nigrum, sed pulchrè ruben-
 tem gignit. Bryonia verò nigra capreolos habet
 instar vitis, & acinos profert nigros. Ostendunt
 hæc differentiam satis evidentem. * Sunt au-
 tem Tami sive sylvestris Bryoniæ radices cali-
 dæ & siccæ ordine tertio: fructus ad similes, fa-
 cultate atamen mitiore. Utraque abstergunt,
 & digerunt. Dioscorides radices ait aquosa de-
 trahere, & hydropicis utiles, si in vino, quod a-
 quam marinam admixtam habeat, fervefiat,

& cum aquæ cyathis duobus bibantur: fructus sive acinos, cum à Sole, tum & alias cutis maculas expurgare. Abstergit autem non modò maculas, verùm & fugillatarum partium livores citissimè idem digerit, ac resolvit: quod & radices impositæ possunt. Recenter enata germina, muria condiri, atq; inter cibaria recipi, Dioscorides refert. Inferri mensis & nostra ætate in Hetruria, Matthiolus scribit. Idem quoq; in Hispania Beticæ fieri alii asserunt. Dicuntur à porcis hujus radices quæri, erui, ac cum voluptate mandi, neq; minùs esse gratæ, quàm Cyclamini orbicularis, quæ inde panis porcini nomen indeptæ sunt. Si quis autem hanc ob causam Cyclaminum alteram esse contenderit, hunc & plures alias Cyclaminis annumerare oportebit. Neq; enim hujus tantummodò, sed & multarum aliarum stirpium radices quærun, erunt, avidissimeq; devorant porci, quarum nullæ ad Cyclamini genera pertinet. Temerarium idcirco fuerit, Tamam Cyclamini speciem asserere, quòd ejus radices porci. no generi gratæ sunt. *Dodonæus.*

ORNANTHE folia habet pastinacæ: florem candidum, caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris, Colligitur autumnò: siccatur ad Solem, & conservatur per annos duos. * Radix è vino urinæ stillicidio convenit.

RUBIA, Græcis Erythro danum, officinis Rubia tinctorum: German. Rote. Belgis Mee, & ubi comminutæ sunt radices, *Mee Crappen* Ital. *Rubbia* & *Robbia* Hisp. *Runia*, *Roya*, & *Granza*. Gall. *Garance* vocatur. Hujus quidem propriè species nullæ sunt. Sed si omnes illi foliis similes ad eam referantur, multæ occurrent, ut Aparine, Mollugo, Gallium, Asperula, Cruciatæ, quæ omnes foliis Rubiam referunt, & idcirco sylvestres ejus species videntur. Ramulis autem Rubia exit quadrangularibus, geniculatis, asperis, crassioribus, majoribusq;, quàm Aparines: foliis angustis, oblongis, asperis quoque, è singulis geniculis quinque ferè, in radiantis stellæ modum dispositis. flores in summis ramulis parvi dilutè lutei. Semen rotundum, parvum, initio virens, inde rubens, postea nigrum, radices prælongæ, tenui medio nervo, cortice verò carnosiore ac rubente, quo cum lanæ, tum & alia rubro inficiuntur colore. Seritur Rubia non paucis Italia, Hispaniæ & Galliæ, plurimis etiam Belgii locis, pingui fecundoq; solo. Dioscorid. quandam fuisse pontis esse tradit: alteram verò in Thebana Galliæ, & Ravenna Italiæ, nec non in Capia inter oleas feri. Valerius Cordus Rubiam etiam juxta Germaniæ Spiram spontaneam in sepibus nasci refert, sativæ per omnia similem, majore tantum radice. Aestate floret semenq; facit. Augusto radices leguntur, quæ resiccata, & attrita, in usum & tinctorum, & medicinæ vaneunt. Rubiæ autem radices, ut potentiam ac vim hanc obscure adstringentem obtinent, ita quoq; natura ac temperamento frigidæ sunt ac siccæ. Gustatæ liqui-

dem acerbum saporem referunt, cum exigua tamen quadam dulcedine primò occurrente, quæ acerba & adstringens mox excipit qualitas. Quod non modò à nobis, sed & ab expertissimo sui seculi medico Gulielmo de Saliceto compertum & observatum quoq; est: qui pontici eam esse saporis scriptum reliquit. * Commendatur verò passim Rubiæ radicem decoctum, ruptis, caësis, vulneratis, & ex alto præcipitatis sanguinis fluxus reprimere: inflammationes mitigare: offensas quassatasque partes ad sanitatem perducere creditur. Miscetur his de causis potionibus, quas vulnerarias recitiores appellant. In quibus tantam earum vim ac efficaciam & Matthiolus quoque esse refert, ut etiam thoracis, & intestinaorù lethalia vulnera his curari posse speretur. Accedit nostræ sententiæ expertissimus ac clarissimus olim Lovanii medicus Joannes Spiringus, qui in Rhapsodiis suis scriptum reliquit, Rubiæ decoctum cum Tryphea magna exhibitum valere adversus fluxum mēstruorum, hæmorrhoidum, & dysenteriam: idq; evidentibus experimentis compertum, quod Rubiam adstringentem esse confirmat. At Dioscor. Rubiæ radicem urinam ciere, ac multam crassamq;, & nonnunquam sanguinem ducere tradit: & tantam ei aperiendi vim adesse, ut apposita etiam menses, secundas, & foetus extrahat. Fefellit autem eum urinæ intensus rubor, usum Rubiæ mox consequens, quem è permixto sanguine esse existimavit, qui tamen non aliunde est, quàm ab ipso colore Rubiæ. Radix etenim hujus quovis modo assumpta, mox urinam rubicundo inficit colore, nec secus ac Rhabarbarum eandem tingit luteo: substantiam interim ejus non permutas, nec crassorem, quam antea fuerat, reddens: in iis scilicet, qui integra sanitate fruuntur, quod non aperire eam, sed astringētis quoq; facultatis participem esse non minùs quàm Rhabarbarum, citius commōstrat. Propter adstringendi liquidem ipsius potētiam, colorem serosi humores aliquandiu retinent. Adstringentibus enim permixti colore, diutius coloratis inhærent, nec ita citò evanescent. Probè istud norunt, qui ex florum herbarumq; succis colores colligunt, alumen etenim una cum ipsis permiscunt, quò in longius tempus coloris species alioqui citò peritura retineri ac conservari posset. Ex his autem satis constat, extergendi aut aperiendi potentiam Rubiæ nullam esse, & Dioscoridem hujuscemodi vim ei temerè tribuisse: ac post eum Galenum, & posteriores reliquos, in ejus verba juratos. Plin. contra serpentes Rubiæ ramos cum foliis imponi ait, & invenire se apud quosdam (quod vanissimum) morbum regium sanari hoc frutice, etiam si adalligatus spectetur tantum. *Dodonæus.*

MYRTICAE, seu Tamaricis radix vulgo cognita est. * Elephantiasim ex hienis vitio obortam, hujus decoctum, & cum passis uvis epotum sanate tradidit Alcanzius Arabs, id quod se vidisse ait in duabus mulieribus. *Matthiolus.*

SACCART quoq; in primo excessu, radix Althææ,

thæ, Ari, Fœniculi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus siccis in secundo.

SECCANT ordine secundo, radix Capparum, Cichorii, Raphani, &c. de quibus supra suo loco.

De radicibus siccis in tertio.

RADICES cavae duæ sunt: una major, altera minor. Majori folia sunt Coriandri modo dissecta, tenuia, dilute virentia, castio videlicet Aquileje foliorum colore: quorû & formam aliquatenus referunt, minora tamen: pediculi teretes, tenues & leves, palmum longi: circa quos superiori parte flosculi ordine digesti, oblongi, in corniculum desinentes. Linarię floribus conformes, dilute in tubro purpurei, subinde albidii. semen in valvulis latiusculis exiguisque, nigrum, parvum & splendens, radix tuberosa, inferiore parte sessilis, & excavata, pulpa, dum recedat, sublutea, ubi verò exaruit, in vitore subnigricante, gustu cum amaritudine quadam austera. Minor species foliis, pediculis, purpuratibus oblongisque flosculis, siliqualis, & semine majori similis est: humilior tantum, ac minor. radix hujus non cava, verum solida, globosa, verticilli specie, colore subluteo, sapore cum amaritudine adstringente. Exit utraque circa sepes, vepres, agrorum, & vinearum margines, humilioribus locis ac solo pingui lætoque. Unaq; in Germania, minor Belgis frequentior. Primo statim Vere utraque erumpit: florem mox facit, semeniq; brevi perficit. Mense Majo ejus præter radices nihil superest: ita paucis hebdomadis apparet. Germ. Hoerwur, Belgæ hoerwortet; id est, radicem cavam appellant. Officinas perperam hæc pro Aristolochia rotunda utas notius est, quam referri, aut refelli debeat: & similiter eorum manifestus error, qui temerè Pitulochiam judicant. Quo autem nomine dici debeat, (si modò veteribus cognita fuerit) non parum ambigendum videtur. Sunt qui Leontopetali speciem faciant: alii Eriphion: nonnulli Thesium: plerique Capnon Chelidoniã. Cum Leontopetalo autem tuberosis radicibus, & quædam tenus foliis convenire videtur: sed caulicorum alæ plurius, floresq; Anemones in radice cava desiderata, discrimen adferunt. Leontopetali etenim caulis ramosus in alas multas dividitur, flos vero qualis Anemones, ut quidem Dioscorides, & Plin. referunt. Eriphion autem si utique *ἀνὸς τὸ ἔριον*, id est, a Vere nomen habet, *ἐρίον*, aut citius *ἐρίον*, Verisq; planta non improprie hæc radix nuncupari poterit. Veris si quidem tempore tantummodo apparet, ac viret. Sed tamen *ἐρίον* ab hædo dictum capropter non est. Eriphion si quidem istud, lōge aliud est: ut quidem describitur tum ab Apulejo, tum in libro ad Paternianum Galeo attributo. Apulejus, Eriphion, ait, nascitur in Gallia, in monte Sora Acti: figuram habet apii: florem purpureo similem: nascitur septem radicibus totidemq; ramulis, ipsa autem patula humo omni hærens tempore, semen ha-

bet tanquam faba. In libro autem ad Paternianum hæc verba leguntur: Eriphion herba est, quæ in summis montibus invenitur: folia habet similia Apio, & thyrsulum oblongum, in cujus summo flosculum quasi violaceum, & semen in medio: radicem quoque ad magnitudinem, & altitudinem cepæ oblongæ. habet & radices alias, quæ radículas alias è radicibus emittunt, nigro cortice vestitas. Ex quibus manifestum, radicem hanc nequaquam hujusmodi Eriphion esse. De Thesio seu *Thesio*, pauca apud veteres extant. Theophrastus radicem ejus amarã esse, & tufam alvum purgare ait. Plin. lib. 21. cap. 17. radicem quæ Thesium appellatur, bulbosis non dissimilem, & gustu asperam refert. Athenæus Timachidam citans auctorem, Thesium florem tradit, ex quo Ariadnes corona composita fuit. Convenire hæc satis radici cavæ apparent. tuberosa si quidem radix, gustu non absque amarore austera, quæ ad purgationes facere creditur. Sed in tanta veterum brevitate quid affirmandum? Capnos Chelidonia, quæ juxta sepes enascitur, atque hinc *capnos* cognominatur, qualis sit, Aëcius non exponit. solum nomen ejus reperitur Tetrab. 2. lib. 3. cap. 110. in collyrio Marciani: & Tetrab. 3. lib. 2. cap. 1. inter calefacientia, & firmitatem jecinori conferentia. Quod si autem Capnos Chelidonia illa est, quæ à Plinio, lib. 25. cap. 13. prima Capnos nominatur, & ad oculorû caligines commendatur, satis manifestum, Cavam radicem non esse Capnon Chelidoniã. Prima etenim Plinii Capnos ramosa est, & vicinis sepimentis sese implicat: cava verò radix ramulis adnatis caret, humilisque, nullis sustinetur, neque eget adminiculis. Si autem alia est, Aëcii Capnos Chelidonia, quam Plinii, (quod fortasse Chelidonia cognominatio innuit) non citra aliquam occasionem Capnos Chelidonia appellari potest. Fumariam etenim foliis, tamen majoribus, aliquatenus refert: & Vere quidem primo, circa videlicet *χρῆσις*, id est, hirudinum adventum. Sed tamen idcirco veram & legitimã Capnon Chelidoniã esse non consequitur. Sunt si quidem & aliæ eodem tempore prodeuntes, brevique post pereuntes, quæ tamen Chelidonia non appellantur. Cæterum Cava radix calida & sicca potentia est, magis tamen sicca quàm calida: utpote tertio resiccans, secundo verò ordine exalfaciens, adstringit autem, & abstergit, non nihilq; digerit. Utilis ad veteres diurnosq; tonsillarum fauciumve tumores, valet etiam adversus hæmorrhoidum cum tumore dolores cum unguento ex populo nigra, aut alia simili facultate permixta. Ferunt & hæc drachmæ unius pondosumptam alvum ducere, pituitamque detrahere. *Dodonæus.*

PENTAPHYLLI, seu QVINQUEFOLII radix German. Fünffingertrautwur, Gall. Racine de Cinqfeuille, est subrubra, oblonga, veratro digro crassior. Nascitur in riguis & aquarum ductibus. Colligitur Augusto mense: siccat in umbra, & servatur per annum. * Ius radicis deco-

Deh. l. 1. d. pag. 108.

et ad tertias: si in ore contineatur, dentium dolores sedat: putrida oris ulcera collutione sistit: arteriæ scabritias gargarizatu lævigat: contra alvi profluvia, & dysenterias auxiliatur: item articuloꝝ, coxendicumq; cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, serpentina ulcera cohibet: strumas, tumores, duritias, abscessus, & collectiones discutit: ignes factos, redurias, condylomata, pforasq; sanat. Tenere radice succus, contra jecinoris, pulmonumq; morbos prodest: item ad verum venena. Illita cum melle & sale, tam vulneribus, quam fistulis remedio sunt: enteroceliciis auxilium præstant. *Dioscorides.*

TRIFOLII, OXYTRIPHYLLI, vel ASPHALTII radix longa, tenuis, & valida est. Antidotis inseritur. * Laterum dolores ab obstructione natos juvat: urinam, mensesq; provocat. *Dioscor. & Galenus.*

SICCANT etiam in ordine tertio, radix acornis, asari, apii, doronici, seu carnabadii, petroselinii, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus excoꝛfacientibus caput.

PÆONIÆ radix, Germ. *Pionten wurz*, Gall. *Racine de Penoisne*, Ital. *Radice di Ponia*, maris digitali crassitudine, & palmi longitudine, gustu alstringens, albâ, foemina: radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhaerent, ut in hastula regia. Nascitur in altissimis montibus, & præruptis. Colligitur mensè Augusto, sicatur & conservatur per annos duos vel tres. * Feminis à partu non purgatis siccâ radix datur, ciet menses amygdalæ magnitudine pota. ventris doloribus cum vino pota auxiliatur, valet contra regium morbum, & renum, ac vesicæ dolores. decocta in vino alyum sistit. Alligata radix, puerosum epilepsias sanat. *Dioscor.*

CAPUT quoq; excoꝛfaciunt, seu pituitam in capite concoquant, radix Fœniculi, &c. de qua vide supra suo loco.

De radicibus excoꝛfacientib. thoracem.

ARISTOLOCHIAE, auctore Dioscoride, tres sunt: lôga, rotunda, & clematidis. Plin. Pistorochiam speciem annumeravit quartam. Posteriorætas quintam, Saracenicam dictam, adinvenit. Longa aristolochia multis à radice tenuibus ac viticulosus germinat cauliculis: circa quos folia hine inde mollia, odorataq;: flores juxta folia oblongi, cavi, una parte longiores, coloris purpurei, odoris gravis: fructus turbinati, striati, exiguis pyris conformes, qui semine maturato in quinque ut plurimum partes dissiliunt, quod triangulum, ac nigricatis est coloris. radix subest dodrantalis, aut brevior, digitalis crassitudinis, buxi flavescētis coloris: odorata, sed perquam amara, ac ori ingrata. Rotunda aristolochia cauliculis, follisq; priorem refert, sunt tamen paulo rotundiora folia ejus, cujus fructus turbinatur. flos unius (differentia etenim in hoc nonnihil) oblongior & angustior, colore subluteus: alterius brevis, & qua reflectitur parte, in purpura subnigricana. fructus hujus pyri modo e. latior & se-

A de fastigiatur: illius in rotundo oblongus: utriusque striatus. semina qualia lôgæ radices orbiculatae ac tuberosæ, gustu & odore longæ. Clematidis longis, prætenubus, viticulosusq; suis cauliculis, ac non rarò ramosis, vicina quævis admicula cōprehēdit, quibus se Smilacis modo implicat, ac circumvolvūt. folia longiori pediculo hærent, levia, lata, acuminata, uti aharum. flos similiter cavius, oblongus, luteus, aut ex purpura nigricans, fructus haud differētes. tenues autem radices sunt, & prælongæ, modò per summa serpentes, mox altius demissæ, colore præcedentium Dioscoridis exemplaria, Clematitem tollis esse, habent *ἀνίσυ μινυό κωνία*, sed legendum est *ἀνίσυ κωνία, μινυό*. Depravatus est de Clematide & Theophrasti locus, nam ubi legitur: *τῆ χροῖς ἢ μέλαινα*. & mox: *φύλαξ ἢ ἴχτα πρὸς τὴν ἰσχυρίαν*: restituendum est: *τῆ χροῖς ἢ μέλαινα*, id est, colore melina, & *φύλαξ ἢ ἴχτα πρὸς τὴν ἰσχυρίαν*. Aristolochias autem nasci pinguibus & campestribus locis, Plinius refert. Hispaniæ agri harum trium feraces sunt. Longam & rotundam in Italia, ac Narbonensi Gallia reperire quoq; est. Clematitem Petrus Bellonius in Ida Cretæ monte à se inventam scribit. Carolus Clusius circa Hispaniam, plurimisq; aliis Beticæ Hispaniæ locis, in dumetis, & veprib. offendisse sese hæc refert. Florent aristolochiæ in Belgio quidem Majo, aut Junio: alibi & in calidioribus regionibus prias. Colliguntur autumnò: sicantur ad solē, & servantur per annos duos vel tres. Nuncupatur Aristolochia, Græcis *ἀριστοχολία*, quoniam *ἀριστοχολία* id est, optima puerperis sit. Priorem *ἀριστοχολία μινυό*, id est, Aristolochiam longam, ab ipsius radice forma, item & *ἀριστοχολία πινυό* nuncupant, & Aristolochiam quoque maicem. Altera foemina existimatur, & *ἀριστοχολία στρογγύλη*, sive rotunda Aristolochia dicitur: à nonnullis etiam *κωνιαμινυό*, ceu terræ malum. Cyclamianus tamen, & terræ malum appellatur, ab Aristolochiis multum differens. Tertia Aristolochia *κακουχίτις*, veluti farmēticia cognominatur. Reperiuntur porò & apud Apulejum Aristolochiæ & aliæ appellationes: ut *ἀγρία ἴσθα*, *ἰσθίον*, *ωψίον*, *ἀγρίον*, *ἰσθίον*, quæ cui speciei propriæ sint, nō satis apparet, ac omnibus communes videntur. Facultate autē omnes hæ Aristolochiæ excoꝛfaciunt, resicantq;e, & ad tertium utriusq; qualitatis ordinem pertinet, extergendi potentiam unâ habētes. Dioscor. longam adversus serpētes, & mortifera, drachmę pondocum vino bibi, & utiliter imponi rétere: ac cum myrrha pipereq; potum, expellere omnia in utero à partu relicta, item & menses, & foetus: idemque cum pello positam posse. Rotunda cum ad hæc omnia, tum ad alia reliqua venena facit: item ad asthma, singultum, rigorem, splenem, turpita, convulsâ, laterum dolores, cum aqua pota: aculeos, & spicula extrahit: ossium squamas in cataplasmatibus permixta: adimit: putredines removet: ulcera sordida expurgat, & cava cum iride melleq;e implet: gingivas & dentes purgat.

Clema-

Clematitem Galenus fragrantiorē esse ait: itaque ea ad unguenta unguētarios uti, sed ad sanationes infirmiorē. Ceterū Pistolochiā hanc speciem nuncupari, *non sibi* verō cognominari, Plin. lib. 25. cap. 8. scribit. Est, ait, & quę Pistolochia vocatur quarti generis, tenuior quā proximē dicta (acempe clematidis) densis radicū capillamentis, junci plenioris crassitudine: hanc quidam *Polyrhizon* cognomināt. At facultate, & viribus hęc alius reliquis haud ab similibus videtur, excafaciens similiter, & exsiccās, non ad eō tamen intensē. Convulsis, contulis, ex alto præcipitatis, ex aqua potam utilissimam tradi, Plin. auctor est. Sarracenicā deniq; Aristolochia tenuibus foliis frondosisq; ramulis, reliquis similis est, altior tamen, ac procerior, quā longa aut rotūda. folia ejus majora, quā Alari flores, cōcavi, oblongi, una parte prominētes, colore sub-lutei. fructus pyrōrū instar turbinantur: femina in his intersepta, triāgularia, sordidē nigricātia. radix longiutcula, mediocri subinde crassitudine, lutea, buxi ligno colore similis, amaritudine nec longa, nec rotūda inferior. Est autem has interdum exiguas tenuesque reperiri, ubi videlicet quandoq; & non ita dudum collectę, & sublata. Ex relictis siquidem radicū particulis novellę plantę, tenellas initiō ac farsentitias radículas promunt. Multis in Germania, ac Belgio, nec non in Italia, & alibi, locis hujusmodi Aristolochia reperitur, juxta vineas marginesq; agrorum, lęto ac restibili solo. In hortis feliciter quoq; adolescit. Quem semel occupavit locum, ægrē deserit. Quanta cūq; etenim radiculę pars, licet atē atq; in profundo abditā, germen tamē emittit: adeo pertinacis est vitę. Hujus æstate flores: autumno fructus colligi possunt. Vulgō Sarracenicā nuncupant: Gall. *Sarasin*. Belge *Sarasin cruys*. Germ. *Offertucey*: officinę Aristolochian longam. Atq; pro hac olim ab omnibus habita fuit. tandem Clematidis appellari cœpit. Sed jam legitima Clematide reperta, quo hanc nomina alio quā quintę Aristolochię cōpellabimus: nisi fortē Clematitem alteram, vel Aristolochiam longam majorem eam nuncupari magis placeat. Vi autem & potentia hęc Aristolochia reliquis etiā similis, insigniter amara, & calida, longa non inferior: proinde & pro hac in omnibus compositionibus succedere, & recipi absq; ullo errore potest. *Dodonæus.*

In 15 (Germ. *Blaw gigen*, *Dioscorus*. Gall. *Fiam de on glayrel*. Ital. *Iride*, *giglio arxuro*. *lilio celeste*. Hisp. *Lirio ca. aemo*.) à cœlestis arcus similitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, sed majora, latiora, & pinguiora. Flores in summitate ejus, que caulis, æqualibus inter se spaciis distant, incurvi, varii: siquidē candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut carulei conspiciuntur: qua diversi coloris specie, quedā cœlestis arcus imago repręsentari videtur. Radices subjacent geniculatę, solidę, odoratę: quę frustatim dissectę in umbra siccantur, & trahęte lino reconduntur. *Parsima in hortis provenit. Melior est Illyrica & Ma-*

A cedonica: & inter has laudatissima, quę mutilliferę, & densa constat radice, frangēti contumax, subrufo colore, gustu amaro, odore perquā grato & sincero, ita ut nullum profus situm redoleat: quę dum tunditur, sternutamenta movet. Secundum locum habet Africana, candida, gustu amara. Terebines in veritate sentiunt: tunc tamē odoratiores reddi solēt. Floret Vere, Majo potissimum mense, quo sanē tēpore flores colligi debent. Radices autem autumno. * Vis omnibus excafastoria, extenuans, contra tussim effica: humorum, qui ægrē rejiciuntur, crassitiem digerunt: bilem, crassamq; pituitā ex hydromelite drachmis septem epotę, purgant: somnum conciliant, lachrymas ciunt, torminibus medentur. Eadem potę ex aceto auxiliantur serpentium ictibus, lienosis, cōvullis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura effluit: menses ex vino potę pellunt. Decoctum earū, foeminarum foibus utiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaq; in eis venarum spiracula: schiadicis infunditur: fistulas ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditę, partus extrahunt: quinetiam coctę & illitę, strumas, veteresq; duritias emolliunt. Siccę quoq; ulcera replent, & cum melle purgant: nudata ossa corpore operiunt: doloribus capitis cum aceto & rosaceo magna utilitate illinuntur. Ad motę cum albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie à Sole contracta emaculant. Pessis, malagmatis, & acopis inferuntur. Succus hydropicis propinandus, quoniam recenti Illyrica destituimur, è nostrate elicitur, duobusq; abundē aquas. Mansa oris halitum cōmendat: dentium dolores mulcet, si radicis decocto iidem foveantur. Coquit item, abstergit, digerit, resolvit, lenit, reserat, expurgat, & dejicit: vulnerariis medicamentis inmixta sarcotica est. Radicis expressus succus bilem flavam, pituitam, & aquas cutem subeuntes pellit: hemorrhoidas fortu elicit. Radix ipsa contrita, & ex aceto bibita, omnibus adversatur venenis. Succus naribus infusus cerebrum à pituita mirificę purgat: ventriculo tamen nocet, cum per se tantum bibitur. *Dioscor. & Matthiolus.*

Iridem ex Illyrica accipi vult Andromachus non sine ratione: nam si eam conferamus cum altera quę in Africa crescit, reperietur secundum Galenum 1. lib. de Aned. unam alteri præstare, quantum vivum corpus cadaveri. Quanquam quę crescit in aliis quibusdam locis, non multum Illyrica est inferior, & ex nostris Florentina est præstantissima: nec in Illyriam eam ob causam necesse est nos mittere, cum alibi quoq; laudabilis reperiat. Quod si quis eam diligentiam adhibeat, ut ex Illyria afferendam cuset, proculdubio multum proderit: ac si ex aliis regionibus eam accipere necesse sit, operam det, ut hæc nota habeat, nimirum, ut sit densa, dura, rubescens, brevis, odorifera, gustu mordax, sine mucore, & quę inter terendum sternutationē excitet, quod de Iride absolutē ita dictum intelligendum est.

Sciendum quoque, quantum ad colorem, Florentinam esse albam, quemadmodum & alia, quas hucusque in Italia vidi, unde non nimis sollicitè colorem rubescentem, qualis in sola Illyrica apparet, nos requirere oportet. Neque refert quod Galen. cap. 23. lib. 4. de simplic. Medic. quali generalè regulam tradat, omnia, quæ colore fulvo, aut flavo, aut rubro sint prædita, esse calidiora albis: & exemplū affert de Iride quoniam Damocrates, ut patet ex eodem Gal. lib. 8. de comp. Medic. secundum loca, cap. 10. ad quoddam Malagma quod pro Epate conficitur, accipit Iridem albam.

REDEGUAR, Dioscoridi SPINA ALBA, Germ. Weiß distel / oder Stedhtraut. Gall. Chardon noffre Dame dicta, ex quarundam sententia ea est planta spinosa, quæ folia habet longa, angusta, maculis albis distincta, capitula spinosa, & in his flores purpurascens. Nascitur in montanis. Colligitur radix autumnis: siccatur & conservatur per annum. * Pota coeliacis, stomachicis, & iis qui cruenta extussunt, efficax est. urinam cit, tumoribus illinitur. Decocto ejus dentes in dolore colli prodest. *Dioscorides.*

THORACEM etiam excalfaciunt, seu pituitam in thorace coquunt, radix Enula, Clycithiza, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excalfaciuntibus cor.

BEEN album secundum quosdam polemonium est Dioscoridis: ea, inquam, planta, quæ radice constat cubitali, candida, caule geniculato, betonica altia vocatæ non dissimili, ex quo dependent vesiculæ, seu folliculi quidam rotundi & candidi, folia polygono mari similia, majora tamen & longiora, & ex intervallis bina. Notissima est per Herruriam. Been rubrū, aliqui Dioscoridis tripolium esse volunt: pro hac ostendit plantam quandam in maritimis nascentem, foliis glasti, magis viridibus, longioribusque: caule per summa diviso, flosculisq. purpureis onusto: radice rubra, palmū longa & contorta. Been rubrum cum hac descriptione magis quadrat, quam album cum polemonio: donec tamē certius de ea judicium statuatur, radice pastinacæ sylvestris, aut satyrii, aut terebinthi summitatibus utemur. * Ad cordis affectus conducunt. *Medici Florentini.*

COR etiam excalfaciunt, radix Buglossæ, Zedoaria: de quibus vide supra suo loco.

De radicibus stomachum excalfaciuntibus.

CALAMUS odoratus in India nascitur. Melior est fulvus, densè geniculatus, & qui assulosè frangitur, plena araneorum fistula, albicatus, lentus in mandendo, & astringens, cum aliquantula acrimonia. Is hodie incognitus est: vulgaris autem calamus aromaticus, Acorum forte est, ut supra diximus. De eo nūc plura non dicemus, sed pro eo Schoenantho utemur. * Calamus aromaticus urinam potu ciet: quare cum graminis, aut apii semine coctus, in aqua subter cutem fusa morbo, renum vitis, stillicidio urinæ, ru-

ptisq; commodè bibitur: menses & pota, & apposita pellic: tussi suffitu medetur per se, aut ex resina terebinthina hausto per arundinem fumo: ad mulieres infessus decoquitur, & clysteribus imponitur: Malagmatis & suffusionibus odoris gratia commiscetur. *Dioscorides.*

CALAMUS odoratus non affectur: utendum itaq; ejus succedaneo. Diximus autem supra, cū ageremus de regulis succedaneorū, de quibusdam simplicibus, quæ nō sine errore illius loco assumuntur. Nunc verò hoc addendū, in eodem libro de succedaneis, qui Galeno attribuitur, loco Agallochi sumi calamū odoratum: contrarium itaq; fieri etiā potest, fumendo Agallochū pro Calamo. quæ substitutio cæteris præferenda, tanquā melior: Nam Agallochum quoq; calidum & siccum est in secūdo gradu, ut ex Serapione colligitur, & pariter astringens, amarum & odoratum, quemadmodū etiam Calamus: præterea ut plurimū est lignosum, quare omnes partes similes sunt: & tamen nescio quid acrimoniae in se Calamus contineat, quod in Agallocho non apprehenditur, nihilo tamen minus, cū propterea gradus non murētur, & tantū hoc augeat subtilitatem partium, inq; aliis omnibus proprietates sit eadē, hoc non multū curandum est, donec aliud simplex sese offerat, quod hac in parte illi adhuc magis simile sit: nam raro admodū omnia simul inveniuntur. Potest etiam augeri non nihil pondus, ut aequetur id quod in Calamo virium præterea reperitur, quemadmodum cum Cassia fieri solet pro Cinamomo: At non duplum accipiat (quoniā non ita longè differunt suis facultatibus) sed tertia pars tantū, quod etiā fecit Aëtius in sua Theriaca, sumēdo novē drachmas Piperis nigri, loco sex drachmarū albi. Bononienses pro vero calamo receperūt in suam Theriacam, Calamum vulgarem: Nam judicant, quamquam non ipsemet sit calamus, obtinere tamen in calido & sicco, gradum quoq; secundum, & alias de quibus diximus, proprietates, quod sanè à me quoque non improbat, non solum, quia veris rationibus innititur, sed etiā quod facilius Agallochum pro Xylobalsamo substituere possimus, ut paulo post dicetur. Nam non convenit, ut bis unum simplex accipiat, cū præsertim id necessitas minimè requirat, quemadmodū etiam multi præstantissimi Medici sentiunt.

CARYOPHYLLATAE radix, Ger. Benedicentwur / caryophylli spirat odorem, tenuis, nigra, & benè olens. Nascitur in montibus & in viis juxta septa. Colligitur mense Martio: siccatur & conservatur per annum. * Hac recentiores utuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin & ejus succum admixta ærugine cuniculosis, contumacibusq; ulceribus utiliter injiciunt. Ea dē olfactu spiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodest coeliacis, dysentericis, sceminarū profluviis, & cruenta exuentibus. Tam intus sumpta, quā foris illita, enterocelis auxilio est. Temperamentum ei excalfaciens & exiccans, ut manifesto sunt indicio ejus radices: quippe quæ gustu

gustu odorata, astringentesq; deprehendantur. A Quibus qualitatibus nō modo attenuare, discutere, & astringere valent: sed etiam roborare.

Mat. hialus.

ZINGIBER, ZINGIBER, German. Ingwer. Gall. *Gingembre.* Ital. *Gengero.* Hisp. *Gengibre* nominatur: planta est in Troglodytica Arabia magna ex parte nascens. Radix est herbe graminis modo serpentis, candida, odorata, piperis sapore & viribus, nisi quod tardius, sed diutius calefacit, ut longum piper. Damnatur teredinibus excelsum, pulverulentum, rectorio quo vis circumlitum ad pondus, & magis ad exsiccationem tegendam. Cibo conveniens est, & cum condimento assumitur. * Excalfacientiorum vim, & excoquentem habet: alvum leniter emolli: stomacho utilis est: efficax adversus ea, quae oculis caliginem offundunt, in antidota addi solet. Viride in India saccharo conditum, senibus pituitosis, ac frigidis maleq; concoquentibus accommodatum est. *Dioscorides.*

Zingiber quidem notum est, sed quod bonitatem summā prae se ferat, in exigua copia ad nos affertur: sed est penitus cariosum, & infectū pallida vel rubra aliqua terra, qualis est Bolus Armenus falsus, quod non tam sit conservandi sui causa (facile enim propter humiditatem excrementi iam cariem & teredinem suscipit) quam occultandi ejus defectum, & obturandi illius foramina. Eligendum itaq; est album, sine carie, & quod sapore & odore admodū sit acre. Quod si ita perfectum haberi non queat, laudatē illud quod conditum ad nos affertur: modō certi simus quod d'inde sit collectum, & statim Saccharo impositū, non quod prius siccum & coquendo emollitum fuerit, nam propter coctionem melior ejus facultas in aqua remanet.

STOMACHUM quoq; excalfaciunt, seu in copituitam co-coquunt, radix Faeniculi, Galanga, Raphani, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excalfacientibus hepar.

CURCUMA Arabum, radix est officinis nota. Creditur Cyperi genus esse, quod Dioscorides in India nasci assent: gingiberis effigie: * quod manducatū, croci vim reddit: gustu amaro sentitur, & illitum praesentem psilothri vim exhibet.

RADIX ASPARAGI vulgō nota est. Nascitur in hortis. Colligitur autūno: siccatur, & servatur per annos duos. * Cum vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Decocta cum ficis aut ciceribus, sumpta, regium morbum sanat: coxēdicis cruciatus, stranguriamq; levat. Alligata radix, aut haustum ejus decoctum, coceptum adimit, & sterilitatem adfert. *Dioscorides.*

RHAPONTICUM, quod vulgō Rheuponticum dicitur, radix est nigra, centauro magno similis, sed minor, & rufior, sine odore, fungosa, levis: quae trita, manducataq;, colorem reddit pallidum, ad crocum inclinantem, à Rhabarbaro duntaxat (ut nonnulli putant) solo loco, in quo nascitur, differtēs: nā rheum barbarū ex regione

Meridionali advehitur, rheum verō ponticū ex Septentrionali. Ad haec rheū ponticū radice constat longa & tenui, rhabarbarū aut crassa & brevi. Aliquorū præterea opinio est, eam plantā quae hodie in hortis sentur, rumici similis, quaeq; rhabarbarū existimata est, verum esse rhaponticum: seseq; expertos asserunt, easdem quas rhabarbarum habere facultates, si detur dupla quātitate.

Adfertur ad nos verū rhaponticū, nō est autē centauro majus. Optimū habetur, quod teredines non sentit, quod gustatu cū remissa adstrictione lentescat. Adulteratur decoctione: dignoscitur verō, quod partes externae nō sint densae & compactae, verūm rara substātia, & gustu nihil, aut minimum adstringens. Colligitur mense Augusto: siccatur ad Solem, & servatur per annos tres. * Id eorum, facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad convulsa, rupta, lienosos, hepaticos, tormina, & renū, vesicae & pectoris vitia, adversus intentā praecordia, & vulvae mala, coxendicū dolores, sanguinis excretionem, suspiria, singultus, dysenterias, & colicorum affectus, contra febriū circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodem, quo agaricum, pondere, & cum eisdem liquoribus: si febris careant, in mulso: si dissolutio est stomachi, id est, cū cibi tenax non est, manditur, & sine sorbitione ulla devoratur. Liventia, lichenasq; tollit, cum aceto illitum. Inflammationes omnes veteres ex aqua oblitum dissipat.

D Summa ejus vis adstringens, cum aliquanto calore. *Dioscor. & Medici Florentini.*

In *Rhapontico*, cujus radix sola in usu est, ait Galenus quoq; fraudem committi solere: Nam in locis illis ubi crescit, quamprimum ex terra erutum fuerit, excoquunt ad extrahendum succum, quo facto succū quasi ex *Rhapontico* sine adjecta aqua per se extractum, & radicem ita coctam antea, tanquam adhuc crudam & bonam vendunt: unde opus est magno judicio, quo naturam à cocta discernere queamus. Quod facile potest ab illo fieri, qui semel tantum crudam diligenter cōtemplatus fuerit: cocta enim per totam substantiā magis rara, nec ita densa & compacta est, & in gustu non praebet tam validam adstrictionē qualem habet cruda. Praeterea brevī tempore solet foraminibus exedi. Idem de Rhabarbaro Mesues dicit. Unde nonnulli existimant *Rhaponticū* Graecorū, & Rhabarbarū Arabū esse unam eandēq; plantā: Sed hic locus non est ut hanc controversiam discutiamus. Satis est scire, *Rhaponticū* legitimū ceprū esse afferri cum illis notis omnibus quae Dioscorides illi assignat, & differre à Rhabarbaro usitato. An vero illa differētia inde tantū oriatur, quod differēratione soli, & alioqui sint ejusdē generis, aut quod sanē specie sint differentes, nunc tanquā nimis longā disputationem omitamus. Neq; opus est hic de succedaneo loqui, quandoquidem verum sine multo labore, qui modō velit, Venenis investigare poterit. Quod si ejus loco Rhabarbarum etiam substitueretur, parū meo quidem judicio

aberraremus. Nam tametsi magis alvum solvat quam Rhaponticum, non tamen in tanta copia hic accipitur, ut hanc suam facultatem exercere possit, quemadmodum in Agarico quoque accidit. Hæc aliàs secundum Paulum & Avicennam, magnam inter se similitudinem habent. Optimū est non cariosum, & quod inter mandendum sit mucilaginosum, & leniter astringens, colore pallido, aut quod propè accedat ad colorem Croci. Crudum Rhaponticum affertur radicibus oblongis, non adeo crassis ut Rhabarbarū, sed colorem ferè similem obtinet. Vulgus Pharmacopœorū pro Rhapontici radice accipiunt centaury majus Dioscoridis: quod idem fit apud nonnullos, qui nimis pertinaciter Barbarorum semetip̄s inhaerent, Neapoli: sed eò magis reprehendendi sint, quò minus peritorum Medicorū hac in parte monitis obtemperare volunt.

SYLVESTRIS MYRTYS, aliquibus **OXYMYRSINE**, aut **MYRTACANTHA**, Latinis **RUSCUM** appellatur. Folium fert myrti, latius, in formam lanceæ mucronatum bacca per maturitatem rubescunt, rotundæ, à medio folio dependentes, osseo intus nucleo: cubitales ramuli ab radice exeunt, vitiliū modo lenti, fractu contumaces, foliosi, radice graminis simili, acerbæ, & subamara In asperis & præcipitibus locis enascitur. Colligitur radix autumnò: siccat & conservatur per annos duos. * Pota urinā citius pellit, vesicæ calculos frangit, stillicidio urinae medetur, dolores capitis sanat, & regium morbum. *Dioscorides.*

HEPAR etiam excofaciunt, sive pituitam in eo concoquunt, radix Apii, Foeniculi, Petroselinii, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus excofacientibus splenem.

FRAXINUS arbor nota est. * Cujus radices in vino potæ, lienis dolores auferunt.

GENTIANA, Germ. *Enzian*, Gall. *Geniève* nominatur: hujus inventio prima assignatur Genetio, Illyricorum regi, à quo cognomen habuit. Foliis partim proximè radicem, juglandi, plantaginive similibus, subrubris: partim à medio caule, & præterim juxta cacumen paulum dissectis, caule cavo & levi, digiti crassitudine: geniculato, ex intervallis majoribus foliato, binum cubitorum altitudine, semine in calycibus lato, lavi, glumoso, satis ad spondilii semen accedente. radice longæ aristolochiæ, longa, crassa, amara. Locis gaudet umbrosis, frequens in Italia, Illyrici, Germaniæ, Galliæq; montibus. Flores æstate, semen autūno non rarò perficit. Colligitur mense Augusto, vel autumnò: siccat ad Solē, & servatur per annos tres. Eligitur foris colore buxco, intus crocante, amarissima, dura, parum rugosa, frangi contumax. * Vis excofactoria, & adstringens: contra morsus serpentium, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino potæ auxiliatur. Extracti succi drachma, laterū dolorib; & ex sublimi deturbatis, raptis & convulsis prodest: hepaticis & stomachicis, pota cū aqua

subvenit. Radix collyrii modo subdita, partus ejicit: imposita, ut lycium: vulneraria est, & ulcerum cuniculatum depascientium medela. Succus præcipue eodem effectu prodest: oculis inflammatione laborantibus illinitur: pro meconio collyriis acerbis immiscetur. Radix vitiliginem absterget. *Dioscorides.*

Gentiana est notissima, cujus radice utimur quæ debet esse plena, densa, non rugosa, & sapore amarissimo: quæ sit collecta in montibus, non in palustribus locis. Talis ab unoquoque Herbario facile haberi poterit.

SPLENEM quoque excofaciunt, seu in eo pituitam concoquunt, radix Aconi, Apii, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Foeniculi, Capparorum, Petroselini, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus excofacientibus renes.

FRAGARIAE radices & herbæ * decoctæ, potum jecoris inflammationibus conferunt: renes & vesicam purgat: vulnera & ulcera sanat: mulieres fluxus, & levitates intestinorū cohibet: cordis affectibus valde succurrit. *Andemacus.*

SAXIFRAGIAE radix in petris & asperis locis nascitur. * Stranguricæ prodest: urinam citius renum & vesicæ calculos pellit. *Dioscorides.*

RENES & VESICAM excofaciunt quoque radix Apii, Petroselini, Pentaphylli, &c. de quibus vide supra.

De radicibus excofacientibus uterum & juncturas.

MATRICEM excofacit, seu in ea pituitam concoquit, radix Rubiæ: de qua vide supra suo loco.

JUNCTURAS calefaciunt radix Costi, Zingiberis, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus refrigerantibus stomachum, hepar & splenem.

SONCHI radix refrigerat, modicè astringit. * Unde æstuantis stomacho & inflammationibus illiti profunt. Succus eorum stomachi rosiones fortitione mitigat: lac elicit in vellere appositus, sedis ac vulvæ collectionibus opitulatur. *Diosc.*

STOMACHUM, HEPAR, & SPLENEM quoque refrigerat radix Cichorii, &c. de qua vide supra suo loco.

De radicibus astringentibus.

CYPERUS juncus est triangularis, interdum quadrangularis, cubitalis aut major folia fert: porracea, longiora & angustiora, in summo caule minuta, semen complicitentia: radices, quarū in medicina usus, inter se coherentes, oleis oblongis similes, vel rotundæ, nigrae suavi odore, & amaro gustu. Nascitur in palustribus. Duorum generū in Italia reperitur. Unum exiguum, cui radices oleæ similes: hoc præfertur. Alterum majus, cujus radices inæquales, & contortæ. Optima ea est radix, inquit, Dioscor. quæ gravior est, densa, plena, dura, aspera, odorata cum quadam acrimonia, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus intulis petitur. Sic & hodie, quæ ex Oriente advchitur,

vason pag
271.

advehitur, melior est nostrate. Aliud Cyperi-
gus in India nasci Dioscorides dicit, zingiberis
effigie: quod croci modo tingit. Illud veterum
Curcuma esse, nō abs re pleriq; existimāt. * Cy-
pero vis calida inest. Venarū spiracula laxat: uri-
nam ciet: ad calculos, aquamq; subter cutem
utilissime bibitur: ad versus scorpionum ictus re-
medio est: perfrictionibus vulvæ, & præclusio-
nibus fori prodest; pellit menses. Contra ulcera
oris, etiam si depalsant, vorentq;, farina ejus ef-
ficax est. Malagmatis calfacientibus, & unguen-
torum spissamentis bene adjici solet. *Medici Flo-
rentini ex Dioscoride.*

BISTORTA folia in longiusculis pediculis
promit oblonga, lata ac acuminata, L. pathi si-
milia, verum venenosa, & supernè quidem virē-
tia, inferiùs verò in cælio colore candicantia: in-
ter quæ mediè exeūt caules pede altiōres, rotun-
di minoribus aliquot foliis circumvestiti, spica in
fastigio exiguis strobulis è dilatiore rubore pur-
purascēte, semina in qua tandem triangularia,
splendentia, veluti oxalidis. radix tuberosa crassa,
oblongior, geniculata, nonnunquā retorta, mul-
tis fibris capillata, foris nigricās, interiore verò
pulpa non intensè tubescens, gustu adstringens.
Fuchsius duas hujus species facit: unā foliis ru-
gosis, aliam levioribus: & radice hanc magis
in se contorta, illam verò majore, & minus
complicata, multumq; fibrosa. Repentur bistor-
ta locis humentibus, in opacis sylvis, pingui ac
lutofo solo. Matthiolus in montib. exire refert.
Adolescit etiam feliciter in hortis: perenni radice
nititur. Majo ac Junio flores spicati vigent: semē
postea maturefcit. Ab inortis, & convolvulis ra-
dicibus nomen Bistorta habet. Germ. Naterwur-
zel. Belgæ Serpēthongē. Galli *Bistortie* appellant. Colu-
brina & serpentaria à Germanica voce etiam di-
citur: & à quibusdam Draunculus. Sed à Dio-
scoridis Dracontio multum differt. Plinianorū
autem Draunculorum aliqua fortassis species
est. Plinius siquidem lib. 24. cap. 16. id quod Gre-
ci Dracontion vocāt, triplici sibi effigie demon-
stratum refert: foliis betæ, non sine thyrsi, flo-
re purpureo: alios radice longa, signata, articu-
losaq; monstrasse: tertiam demonstrationē fuisse
folio majore quàm cornus, radice arundina-
cea. Deinde infra lib. 25. cap. 2. in agro hospitia
reperit, ait, Draunculum appellatum, caule
pollicari crassitudine, versicoloribus viperarum
maculis; quæ ferebant cōtra omnium morsus esse
remediū. Atq; primus horū Draunculorū Aro,
auctore ipso Plinio, similis est. Tertium aquaticū
esse Draunculum. Posterior, Dracontion majus.
Dioscoridis esse videtur, & Plinius hunc à reli-
quis tribus differēte etiā ostendit. Alius est, in-
quit lib. 25. cap. 2. quem nos in priore volumine
ejusdem nominis diximus, sed huic alia figura.
Superest secundus Draunculus, qui si idem est
cū eo cui cap. 16. lib. 24. statim in initio, radice tradit
esse subrutam, & draconis cōvoluti modo,
multum cum Bistorta cōvenit. Nā Bistortæ radix
intorta, & cōvoluta est, ac colore, quæ subrutū

A dicere liceat. Est eadē & veluti geniculis articu-
lata, ut secūdi Dracontii, quod conjecturā & su-
spicionē auget. Sunt tamē ex recētiōrib. qui Bistortā
omnino aliā esse volūt. Matthiolus siqui-
dem in epistolis medicinalibus Behen rubrū esse
scribit. Gesnerus ad Limoniū refert, aliis placet
Britannicā esse. Sed Behen tā rubrum quàm albū
(duplex etenim est) radices sunt odoratæ, potentia
calidæ, ad Venerea facientes: ut Avicenna, &
Serapio memoriæ prodiderūt. Bistortæ verò ra-
dix odore caret, refrigerās, adstringensq;, Vene-
reis adversatur. Limonium aut folia habet, Dio-
scoride teste, Betæ tenuiora, & longiora, semēq;
rubrum. Contra Bistortæ minora durioraq; sunt
folia, & semen oxalidis. Britannica verò folio est
Lapathi nigriore, & hirsutiore, radice tenui, &
brevis, Dioscoride & Plinio auctoribus. Bistortæ
laxia folia, & inferna parte candidula, radixque
multo major quàm tenuis ac brevis appellanda
sit. Jam & Britannicæ succū, & folia in hyemem
reponenda Apulejus suadet: causam addens
quod nō semper appareat. At Bistorta vivax ra-
dice est, & nullo non anni tempore reperiri po-
test. Quæ Bistortā, & ab Arabū Behen, & à Dio-
scoridis Limonio, nec nō à Britannica differen-
tem esse satis manifestè ostendunt. At facultate
Bistorta frigida, & cū resiccatione valide astra-
gens. Radix menses, & undequaq; profluentem
san-
guinem supprimit: alium sistit: vomitū com-
pescit: dynteris medetur, quovis modo assum-
ta. Tonsillarū, faucium, & oris inflammationibus
si curis: gingivas firmat, decocto aut succo
ejus ore colluto. Idem possunt folia, & semen,
sed tamen minus efficaciter. *Dodonæus.*

BOLBOCASTANO folia sunt tenuia, dissecta,
atq; divisa. Apud tenuiora ac minorā, Crithmi,
aut potius Anethi similia: cauliculis tenuis, &
dodrantalibus: strobili parvi in umbellis candican-
tes: semen non magnū, oblongū, angustius quā
foeniculi, odoratū, obsoleto Cymini colore ni-
gricās, radix rotunda, exigui rapi forma, foris ni-
gra, & ubi inaruerit, rugosa, intus pulpa cādida,
sapore inter castaneam & pastinacam medio. In
arvis & agris nonnullis Zelandiæ ac Holandiæ
Bolbocastanon repentur: item & in Græcia,
Chio ac Rhodo, auctore Guilandino. Ferrus &
in Britannia sive Anglia provenire. Nec destituitur
eo quoq; Germania, si non fallimur. Nam ra-
dices, quas ad Rhenum Mogūtiæ in arvis & hor-
tis inveniri Lonicerus tradit, Bolbocastani sunt,
non autē, ut ipse opinatur, Ornithogali. Scribit
autem has esse rotundas, castanearum magnitu-
dine, pullo extrinsecus cortice, intus carne can-
dida, gustu dulci, erudas, tostasque in aqua edi:
cauliculum esse singularē tenerū, ab imo nudū,
folia cumini, flores in umbellis veluti Anethi,
quale Bolbocastanum esse jam diximus. Vigent
Bolbocastani flores Junio: semen postea ad per-
fectionem venit. Meminit Bolbocastani Alexan-
der Trallianus lib. 7. interea, quæ purulentis uti-
lia sunt, cibaria: ipsum referens Guinterius di-
stinctionem existimavit corruptā, legendumq; esse

Βολβοκαστανίου: sed tam peregrina hæc vox est, quam *Βολβοκαστανίου*. Bolbocastanum autè à forma bulbi, & sapore castanæ nomen invenit suum. Nostra ætate pleriq; *Αγλαμάστου* nuncupant: Zelandi *Klein erdnooten* Germ. Klein erdnoot. Est autem Bolbocastani radix moderate calida, & sicca, simul & adstringens: semè verò calidius & siccus, Editur illa cruda, sed suavius cocta: sanguinem spuentibus & mingentibus utilis. Semen aperienti vi præditum, & diureticum esse videtur. *Dodonæus*.

ASTRINGUNT quoq; radix Gentianæ, Pentaphylli, Rhapontici, &c. de quibus vide §. suo loco *De radicibus discutientibus*.

ASPHODELUS, hastula regia, Gall. *Haffe Royal*. It. *Gern*. *Goldwurz* / vulgaris est notitia: foliis majoris porri: caule levi, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellat: radices subjacent oblongæ, rotundæ, glandibus similes, gustu acres. Nascitur in montibus, sylvis, nec non hortis satus. Colligitur radix autumnò. * Excalfacit, urinas & menses cit: lateris doloribus, ruptis, convulsis, & tussibus, drachmæ pondere posita ex vino medetur. Ea verò vomitiones adjuvat, ludicri tali magnitudine commanducata: à serpente demorsis datur aptissimè, trium drachmarum pondere, verùm foliis floribus, & radice ex vino morsus illinire oportet: item ulcera fordidà, & depascentia: mammarū quoq; , & testium inflammationes, tubercula, furunculosq; : decoctis in læce vini bulbis, recentibus inflammationibus ex polèta auxiliatur. Radicis succus a djecto veteri vino dulci, myrrha & croco, decoquitur, fitq; perquam utile oculis medicamentum: ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino, & myrrha tritus, prodest in contrariâ aurem insusus: dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit. oleum in excavatis radicibus igni decoctū, illitu exulceratis pernionibus & ambustis igni, conducit: & surditati instillatum in aurem auxiliatur: Candidam vitiliginem, linteo antea perfrictam in Sole, illita radix emendat. *Dioscorides*.

DISCUUTIUNT etiam radix Aristolochiæ rotundæ, Bryoniæ, Capparorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus abstergentibus.

BULBUS ESCULENTUS, vulgò cognitus, à nobis estur. Stomacho & alvo utilis, rufus, & qui ex Africa defertur. Amarus verò, & scyllinus, stomacho aptior est, & concoctione adjuvat. * Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt, Venere stimulant, linguam tonsillasq; exasperant. multum alimenti præbent, carnes creant, inflammationem pariunt, luxatis, fractis, articularum doloribus efficaciter illinuntur: spicula extrahunt: gangrænas, & podagras ex melle, aut per sese hydropicorum tumores, & canum morsus cum melle, & piperis polline illiti cohibet: sudores compescunt: stomachi dolores mitigant: furfures & ulcera, quæ in capite manant, cum tosto nitro

A abstergunt, fugillata, vatosque perse, aut ex ovi luteo, & lentiginis cum melle, vel aceto, emendat: fractis auricularis, unguibusq; , ex polenta medentur. Iidem calidis cineribus torrefacti, tollunt fucus: item cum cinere è mœnarum capitiibus, impositi. Cremati verò & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, attrasq; cicatrices, in Sole illiti emaculant: faciunt adrupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam nervos tentant. *Dioscorides*.

B CHELIDONIAE radix superæ singularis, infernè in multa crocea capillamenta fibrata, in qua succus croci. * Abstergit: cum aniso & vino albo posita, medetur regio morbo, & ulceribus quæ serpunt: imposita cum vino, aut manducata, dentium dolorem sedat. *Dioscorides*.

ABSTERGUNT quoque radix Aristolochiæ rotundæ, Ari, Asparagi, Asphodeli, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus.

APERTIUNT, Allium, Cæpa, Curcuma, Rhaponticum, &c. de quibus vide supra suo loco.

EXTENUANT, radix Iridis-Ilyricæ, &c. de qua vide supra suo loco.

ADURUNT, Allium, Pyrethru, &c. de quibus vide supra suo loco.

EMOLLIUNT, radix Althææ, Malvæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus suppurantibus.

D LILIORUM albotum radix, Germ. *Weiß Ostigen swibel* / colligitur quovis tempore, sed maxime autumnò. * Inasata, & ex rosacco trita, igni ambusta sanat, vulvam emollit, menses cit, ulcera cicatrice obducit. Cum melle detrita nervis præciliis, luxatisq; medetur, vitiliginis, furfures, & lepras emendat: ulceraq; in capite manantia expurgat: abstergit faciem, & ciugat. teritur in aceto cum hyoscyami foliis, & farina tritici mulcendis testium inflammationibus. *Dioscor.*

E SUPPURANT quoq; radix althææ, bryoniæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus glutinantibus.

DRACUNCULUS major, Ger. *Echtangentraut*, Gall. *Serpentait*, ou *Serpentine* vocatur: caule habet rectum, lævem, duum cubitorum, baculi crassitudine, verticoribus draconum maculis, purpureis tamen evincentibus: folia tumicis sibi invicem implicata. Fructum summo caule facit racemosum, coloris primùm cineracci, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis: radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui vestitam. Nascitur in sepibus umbrosis. Colligitur, dum maturefcit, & succus exprimitur, siccatuq; in umbra. Radix quoque messibus effoditur, elotaque particulatim conciditur, & funiculo transfixa siccat in umbra. * Vis ei calefaciendi cum diluta vini portione. Crudam, coctamve cum melle delingit prodest contra orthopnoeas, rupta, cœvulsa, tussim & destillationes, posita cum vino Venere

rcm

rem stimulat: ulcera, quæ cacœthe vocantur, atq; phagædenica expurgat, præsertim cum vite alba, ex ea & melle, collyria ad fistulas, & partus evocandos componitur. ad virilgines cum melle, efficaciter illinitur: polypos & carcinomata absumit, &c. Dracunculus minor folio constat hederaceo, magno, candidis notis insigni: caule recto, bicubitali, versicolore, maculis resperto purpureis, ita ut anguem planè referat, baculi crassitudine: fructus summo caule racematum coheret, colore primùm herbaceo, & cum ematuruit, croceo, gustu fervēs, mordaxq;: ra dice aliquantulum rotunda, bulbosa, arō non ab simili, tenui obducta cortice. Nascitur iisdem in locis, eademque vires cum majore obinet. *Dioscorides.*

POLYGONATUM, SIGILLUM SALOMONIS, Germ. Weißwurz. Hetruscis *Fraxinella* Gall. *Seau de Salomon*: nascitur in montibus, sylvis, locis umbrosis, & juxta margines, frutice cubito altiore, foliis lauri latioribus, & lævioribus, sapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adstrictione. Flores per singulos foliorum exortus promit candidos, foliis numerosiores, incepta à radice supputatione. Radicem habet albā, mollem, longam, crebrò geniculatam, densam, graveolentem, digitū crassitudine æquantem. Major ac Junio flores, Augusto fructus colligi possunt. * Radix vulneribus efficaciter illinitur: quinetiā maculas in facie delet. *Dioscorides.*

SYMPHYTUM, CONSOLIDA MAIOR, Ger. *Waiwurz* / *Schmárwurz*. Gall. *de la Conyre*. caulem emittit bicubitalem, aut majorem, crassum, lævem, angulosum, ut fonchi inanem: circa quem brevi intervacante spacio, folia exeunt angusta, duglossa proxima, oblonga, hirsuta: caule secūdum angulos quosdam itinato: foliis tenuibus, ex alarum sinu prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbaſci semina emicant. Tam caulis, quam folia aspera lanugine horrent, ta ctuq; pruritur cōstitant. Radices demittuntur foris nigrae, intus candida, viscosa: quarū est usus. Locis aquis palustribusq; provenit. Per integram ætatem floret. Radix tamen in autumnō carpēda venit. * Trita & potæ cruentis excretionibus, ruptisq; proficiunt: recentia vulnera illata, conglutinant: carnes quoq; si concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senecionis foliis utiliter illinantur. *Dioscorides.*

GLUTINANT quoq; radix aristolochie, gentianæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus flatus discutientibus.

ERYNGION, Germ. *Mansbrey* / *Kardiset*. Gall. *Chardon nominal* / *Cent. testis*, nominatur: aculeatarum generis est. Cujus folia in principio, sale cōdita, in cibos recipiuntur. Lata autem sunt, & extremo ambitu aspera, gustu aromatica: sed ubi adoleverunt, circa complures casuum eminentias in spinas aculeantur, in quorum summitatibus globosa capitula, durarum, acutissimarumq;

A spinarū ambitu stellatim circumvallantur, quorum color aliàs viridis, aliàs albus, interdū cæruleus invenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & cæpestribus. * Vim habet excalfactoriā. Potā mēses & urinas pellit: tormina inflationesq; discutit: cōtra jecinorū vitia, serpentum morsus, & hausta venena, cum vino prodest: bibitur adversus plurima, cum seminis pastinacæ 3 j. appensa, illiāve, tubercula discutere proditur. Potā cum hydromelite radix, opisthotonicis, & comitialib. medetur. *Dioscorides.*

B **ZURUMBETH** apud Arabes nihil aliud designat, quam Arnabo apud Græcos. Est autē Arnabo, arbor procera, in Oriente proveniens: foliis longis, colore viridi, in luteum languescente, facili modo, sicuti & ramorum cortex. Infrugifera est, circum odorem spirans. *Mathiolus.*

SPICA CELTICA exigua planta est, folia habens oblonga, in extremo lata, florem luteū: ad radices multa exigua habet adnata, spicis minutis similia: hæc cum radiculis, abjectis foliis, in usu sunt, & valde odorata. Adulterantur imposita herba simili: sed facilis cognitio: nam folia adnataq; breviora habet, candidior est neque amara, neq; odorata, ut vera Celtica est. Laudatur maximè recens, jucūdi odoris, radice numerosa cohærens, nō fragilis & plena. * Urinā movet vehementer, & stomacho utilis est. Inflammationibus jecinoris & suffusis auxiliatur. Contra stomachi inflationes, cum absinthii decocto bibitur: item adversus lienem, renum & vesicæ vitia, & venenosus ietus ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientiā unguenta. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

SPICANARDI, teste Galeno, radix est, nō spica. Nota est. Eligitur Syriaca dicta: cujus hæc sunt notæ: ut sit brevi spica, largam gerens comam, colore flava, odorata, aliquantulum redolens cyperum sapore, linguam siccate, quæ diu in sua odoris gratia permaneat. Adulteratur stibio cū aqua, aut palmeo vino pōderis causa inspirato. Sed ex præcedentibus notis dignoscitur. Madaſta etiam vendi solet: quod vitium ex eo deprehenditur, quod candida sit spica, squalida, nulloq; pulvere obsita. Vim habet exciccantē & excalfactoriā. urinā movet. Nausea, stomachi roſionib. inflationi, jecinori, regio morbo, renū vitii auxiliatur, &c. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

FLATUS quoque DISCUTIUNT radix apii, acori, allii, costi, carnabadii, dauci, enule, forniculi, galangæ, petroselini, peucedani, zedoariæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus semen generantibus.

SECCACUL, non est eryngium, neque Iryngus, qui habet folia Cretami marini, neque Sigillum Salomonis: sed verum Secacul est veterum Sifer, hoc est, radix illa, quæ German. dicitur *Kingelmorn* / *Oringelmorn* / *Nudten* / & *Centen* / Gall. *Ejcherrus* & *Serullus*. * Semen generat, & Venerem stimulat. Si in promptu non sit, ejus

loco radix pastinacæ sylvestris accipienda est. A
Cordus.

SEME N quoque GENERANT radix acori, bulbi, eryngii, galangæ, satyrii, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus menses moventibus.

CENTAURIUM magnum folia habet juglandis, oblonga, viridi brassicarum colore, ferrata in ambitu: caulē ceu rumicis, binū, aut ternū cubitorū, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papaverū, in rotunditate oblonga. Flos cæruleus: semē Cnico simile, ceu laneis floccis quibusdā involutū. Radix crassa, gravis, solida, tripedalis, succo prægnās, cū adstrictione aliqua & dulcedine acris, & rubescens. Amat solū pingue & apricū, ac sylvas & colles. Colligitur autūno: siccat & conservatur per annos duos. * Radix cōvenit ruptis, cōvulsis, pleuriticis, spiradi difficultati, veteri tussi: sanguinē expuentibus drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua, cæteris in vino: item ad tormina & vulvæ dolores. Ramenta ejus in collyrii formam vulvæ subdita, menses atq; partus extrahunt. Dioscorides.

FILIPENDULÆ radix urinæ stillicidio auxiliatur: item renum tum calculis, tum doloribus: stomachi inflationes discutit. Medetur suspiriosis & anhelantibus, omnibusq; in univsum morbis, quos causa frigida excitaverit. Prodest comitialibus, insperso cibis radicum pulvere. Martholus.

GRAMEN vulgare est notitiz: ejus radix dulcis, articulis præcinctā. * Hæc trita illitu vulnera conglutinat. Decoctum ejus in potu, torminibus medetur, & urinæ difficultatibus: calculosa etiā vesicæ excrementa comminuit. Dioscorides.

MEON, OSTRUTIUM, MAGISTRANTIA, in Macedonia & Hispania plurimum gignitur, anetho foliis & caule simile, sed eo crassius: binum semē cubitorū altitudine attollitur. sparsis in obliquum, rectumque radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfaciētibus. Colliguntur Augusto mense. * Quæ fervefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præclusorum renum, vesicæq; fractę vitia potulentiunt: urinę difficultati medentur: stomachi inflationes discutunt. Torminibus, affectæ vulvæ, articulorum doloribus, atq; fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. Sanguinem per menstrua pellunt, defensionibus fervefactæ: infantibus autem illitæ imo ventri, urinas movent. Quod si plus quàm deceat, ex his bibatur, caput dolore afficiunt. Dioscorides.

Meum ex sententia plurium peritorum in simplicium cognitione existimatur ea planta esse, quam Herbarii Calabrenses appellant Imperatricem: cujus copia in monte Calabria Polino provenit. Radix nigricans est, numerosa, & subtilis, boni odoris, & sapore, ut ego quidem observavi, in initio dulci, deinde amaro, & in fine acris. Folia habet Anethi & in summa omnes notas à Dioscor. illi assignatas. Videatur mihi quidem

eadem esse planta, quā depingit Matthiolus, modo non sit malè representata. Utimur radicibus siccatīs in umbra, non marcidis aut levibus, nec cariōsis, sed plenīs, gravibus & odoratis.

VALERIANÆ tria genera passim occurrunt: unū hortense, sylvestria duo. Reperiuntur verò & alię quædā, sed nomine, nō effigie reliquis similes, ut quæ Rubram cognominat, & quæ Græcā. Sativa sive hortensis Valeriana, prima folia edit oblonga, lata, lævia, virentia, atq; indivisa: quæ verò secundum caules majora, longiora, utrinq; profundius laciniata. Elaphobosci sive Pastinacæ majoris foliorum æmula, sed tamen minor: caulis cubito altior, lævis, & concavus & intervallis rarioribus articulatus, è cuius geniculis binæ exeunt folia, & in fastigio flores in umbellis acervati, parvi, ab oblongiore, & angustiore exiguo veluti collo sese pendentes, narcissi quidem effigie aliquatenus exprimentes, sed tamē multo tenuiores, & magnitudine ipsa plurimū cedentes, colore è rubente diluta purpura albicantes, radix digitalis crassitudine, obliqua, fibris multis summæ terræ adhæret, plurima parte emittens: quæ dum resiccatur, pinguis ac oleosa efficitur, & odore est suaviore, quàm recens. Sylvestrium quæ major, foliis cū prioribus, tum iis, quæ circa cauliculos est, divisis, ac laciniosis, majoribus, & nigricantioribus quàm sativæ. caulis hujus lævis quoq;, inanis & geniculatus, cubitoq; procerior. flores in umbellis similes & dilute purpurei. radices tenues, & veluti multis capillamentis fibrosæ, odore non omnino destitutæ. Altera sylvestris forma hortilem satis refert, sed longè minor est. prima ejus folia indivisa, reliqua in partes, ac lacinias dissecta, cauliculus dodrantalis. flores in umbellis aliarum similes ex lævi purpura albicantes. radices tenues, obliquæ, repentes, & tenuibus fibris capillatæ, odoris exigui. Scribitur hortensis apud Germanos & Belgas. In Creta autē & Ponto suæ spontis esse fertur. Sylvestres humentibus locis, juxta rivulos fossas, & scrobes aquas habentes, reperiuntur. major harum in hortos translata luxuriat: minor verò ægrè coalescit. Florēt hę Majo, Junio, & Julio æstivis mēsis. Valerianæ passim appellantur, & Græcè Phu. Et prima quidē Phu apud Dioscoridem descriptioni respondet: neque obstat flos parvus, & Narcisso minor. Quod si quidem major scribatur, errore sit Græci exemplaris, in quo sic habetur: ἄνθη ὀπίσθεν τῆς ὑπερίου μίσθου ἢ ὑπερίου. Sed pro μίσθου, id est, major, restituendū est ἕνωα, sive ἕνω, id est, minor, ut ante nos Ruellius quoq; annotavit. Id quod mox subsequens dictio τῆς ὑπερίου, hoc est, tenerior, non modo innuit, verum & palam ostendit. Neq; enim majora, sed minora, teneriora esse solent. Atque sic se habent Dioscoridis lectio. omnis adimitur serupulus. Sunt namq; Valerianę flores ἕνωα ἕνω, quàm Narcissi. Appellatur præterea Valeriana sativa à Dioscoride τῆς ἑνωῆς ἀρχῆς, id est, sylvestris, aut rustica nardus: a Plinio Nardus Cretica: hæc ætate à quibusdā Marinella, Genicu-

Castanea
m. 155
pag. 135.

Genicularis herba benedicta, & Theriacaria: in officinis Valeriana domestica: Theophrasto Paracello Terdina: Ger. *Gros Waldrian*. Gall. *Valeriane*. Altera species Valeriana sylvestris nuncupatur, & Germ. *Wild Waldrian*. *Kagewurz*. *Wegenwurz*. *Wendwurz*. *Denmark*. Tertia Valeriana minima nominari ferè solet. * Excalfacit autem Phu legitimum, ut Dioscorides ait, sed tamen non intensè, neq; ipsa recens radix, sed arefescens tantùm. Recentem siquidem exiguum omnino caloris habere facile deprehenditur. arefcentem verò calidiorem esse, & gustus & odor uterq; intensior ostendunt. Movet autè, auctore Dioscoride, sicca radix urinas: menses citè prodest ad laterù dolores, & antidotis permiscetur. Sylvestrè autem Valerianam, ruptis, còvulsis, ex alto præcipitatis, recentiores utilem censent folia hujus, tum & fativè ad oris, & gingivarum cum inflammatione exulceratione, decocta, & gargarizata prodest ferunt. Cæterùm Valeriana rubra duorum do drantum caulibus, aut longioribus, iisq; rotundis, lævibus & geniculatis assurgit. folia habet lata, longa, acuminata, lævia, & diluti viroris: è fastigiis caulium Valerianæ propemodum similes umbellas, sed laxiores, & magis incòditas, in quibus flores oblongi, tenues, rubentes, & semen inde exiguum, oblongum, quandoque summa parte barbatulum, radix subest candida, mediocris crassitudinis, & longitudinis. Huic similis alia reperitur, foliis quoq; oblongis, cauliculis circa superiorem partem in ramulos còplices divisis: flosculis è diluto cæruleo purpurascens, brevioribus, quàm superioris: radice mediocris crassitudinis. Utraq; Belgis hortensis, & altera quidem rarior. florent æstivis mensibus. Valerianæ rubræ à florum umbellarumq; similitudine pleriq; nomen dedere, quod huic permittere maluimus, quàm impropiam a pellationè temerè attribueret. Sunt etiã, qui Behen recentiorù speciem esse velint, id ipsum Behen rubrum nuncupantes, ad differentiã alterius Behen albi dicti, quæ quidem est herba multùm à Behen Arabum differens, veluti & præfens. Alii inter Limonii genera referunt. Matthioli etiam secundam speciem pro Limonio depingit. Atq; hæc ipsam aridam ad nos pro Limonio misit præclarissimus vir, & in notitia stirpium, omniumque simplicium versatissimus Jacobus Antonius Cortusius Patavinus. Et respòdet satis cum Limonii descriptione posterior. Sed Valeriana rubra non aequè: non modò quòd folia ejus sint longè quàm Betæ minoræ, verùm potissimùm, quòd semen ejus rarò perficiatur, & hoc ipsum nequaquam rubeat. Nam Limonio folia sunt Betæ similia, tenuiora tamè, & minoræ: caulis tenuis, rectus, refertus semine rubicundo, ut Dioscorides refert. Quòd autem ad facultates harum attinet, nullas quidem còpitas habemus. Videtur autem utraq; unà cum radicibus refrigerantis esse naturæ. Porro Valeriana Græca colliculos tres, aut quatuor promit rectos, concavos, inanes, tenues & cubitales,

A foliis circumvestitos compluribus, oblongis, alatis, ex aliis multis, medio intercurrente nervo, compositis, vicinè foliis ferè conformibus, sed tamen virentioribus, quorum singula parvula sunt, latiuscula, oblonga, acuminata, dorsoque aliquantulum eminente. flores nequaquam in umbellis, neque etiam in alis foliorum, sed in fastigiis cauliculorum sparsi prodeunt, pulchri, colore cæruleo, sed dilutiore splendentes, ex quinque foliolis, staminibus aliquot exiguis, & candidis in medio, à quibus apices parvi sublucei dependent, sequuntur capitula parva, in quibus semen minutum. pro radicibus multæ tenuissimæ sunt fibræ. Nusquam suæ spontis in Belgio est, sed aliunde illata: plurima æstatis parte floret. Valerianam, ut diximus, Græcam, & Valerianam peregrinam, nec non Pseudophu appellat, tamen nullam cum Valeriana similitudinem habeat. Nullius est usus, nisi quòd hortorum exornet margines. *Dodonæus*.

C Phu verum crescit in regno Neapolitano, in Polino monte Calabriae & aliis locis, & Romæ, ubi in multis hortis colitur, abundè haberi potest. Radix est longa, & crassa unum digitum, & in circuitu villosa ex obliquo, instar Hellebori, & in uno loco reperiuntur multæ radices interdum ad 30. invicem sese obliquè contingentes: odore planè refert Valerianam, attamen multò efficaciore. Andromachus Ponticū eligit. Quòd si ad manus nostras pervenerit solida, nò excisa, odore flagrantissimo, perfectissima erit, æquè ac ea, quæ in Ponto crescit. Vulgaris Valeriana non debet illius loco accipi: cum veræ copia, modò diligentia mediocris præstetur, haberi possit.

FRAXINELLAE complures exeunt cauliculi, rotundi, cubitales, auraltiores, interiùs foliis, superiùs verò floribus supra invicè digestis exornati: folia oblonga ex pluribus ad unum pediculum unita, Glycyrrhizæ similia, multò quàm fraxini minora. Singularia tamè eorum breviora, duriora, magisq; acuminata, quàm Glycyrrhizæ, florum color dilutè est rubentis purpuræ, uti sylvestris malvæ: sed forma dissimilis. A' quibus etenim ut plurimum striatis oblongisq; superioribus foliolis, stamina aliquot recurvata barbæ instar dependent. Odor horum gravis est, ac hircinum olet, & similiter earum, quæ sequuntur siliquarum. Succedunt autem singulis floribus quinque, simul, asperæ, scabræ, & subrubentes: in quibus semen gignitur rotundam, nigrum, splendens, minus quàm Pæoniae, aut etiam Lentisci, radices ab uno capite plures divaricatur longæ, candidæ, carnosæ, tenui in medio nervo, cum obscura credine aliquantulum amaricantes. Videntur autem hujus duæ esse species, non tamen valdè differentes. Unius folia majora, virentiora, duriora, magisque acuminata: alterius verò nigriora, minus dura, ac nò æquè in acumè definita: flores quoq; hujus aliquantò dilutiore, illius verò paulò rubicundiores. In Italia & Germaniæ montibus, ac collibus, lutofo ac saxoso reperitur solo. apud Belgas hortensis est. Flo-

res Junio: semē seriū provenit. Recentiores Fraxinellam, pleriq; *χαμυλάριον*, quasi humilē Fraxinū appellat. officinā Diptamnū, & pro legitimo Diptāno, radicibus hujus subinde utuntur, unde & a nonnullis Pseudodictamnū, & Dictamnū album nominatur. Nō esse autē legitimum Dictamnū notius modo est, quā ullis verbis refelli opus sit. Et Pseudodictamnū quoq; Dioscoridis nequaquā esse, non minus manifestū. Sed non esse Tragii veterum speciem, non aequē expeditum videtur. Nam cum Tragio, & quidem priore convenire posse apparet. Habet autem istud prius Tragium, duo si quidem sunt, auctore Dioscoride, folia, virgas & fructus Lentisco similia, sed minora omnia & succum fert gummi simile: & in Creta tantū nascitur. Idem Plinius lib. 17. cap. 13. Tragonis sive Tragium, ait, nascitur in Creta tantū in insula maritimis. Lentisco (exemplaria perperam Junipero habent) similis, & semine, & folio, & ramis. Succus ejus lacteus in gummi spissatus, vel semē, impositio- ne spicula e corpore ejicit. Et Fraxinella quidem Lentiscum non minus quā Glycyrrhiza folio refert, & odorem *γλυκύου*, id est, hirci spirat: quæ hujus cum Tragio similitudinem quandā ostendunt. Sed tamen quia frutex non est, non baccas, quales Lentiscus, sed siliquas ferat, adnatis ramulis careat, adhæc neq; lacrymam fundat, haud quāquam Tragium, sed aliā, atq; ab eo differentem stirpem esse cōsequitur, quam verisimile est Veteres non observasse, vel in nullo usu, aut saltē negligentius habuisse. Facit huc, quod Bellonius lib. 1. Singularium refert, Tragiū in Creta juxta fluentia nasci, & flore esse luteo. Nam Fraxinella montes amat & flore rubet. Ex quib; Fraxinellæ cum Tragio diferimen satis apparet. * At Fraxinellæ radix exalfacit, & reliecat ordine secundo, digerentis, attenuantis, & aperientis est facultatis. Menses & urinas movet: partus adjuvat: secundas educit: uteri frigidioribus morbis auxiliaris est. cōferre & stomachicis, & anhelosis fertur. Tradunt etiā adversus ictus morfusq; ferarum, lethalia medicamenta, & pestilentium morborum contagia prodesse, antidotisq; utiliter permisceri. *Didonæus.*

MENSTRUUA quoque PROVOCANT radix asari, ari, acori, aristolochiæ longæ, asphodeli, allii, bryoniæ, cyperi, costi, capparorum, calami aromatici, dauci, dictamni, eryngii, feniculi, helenii, lili, petroselinii, pæoniæ, raphani, rubiæ, ruscii, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus mensēs sistētib;.

TORMENTILLA folio pentaphylli minore, septenis incisuris diviso: radice brevi, nodosa, compacta, rubeo colore, sapore attingenti: cauliculis tenuibus, subrubentibus: flore melino, adco ut in pentaphylli genere sit reponenda. Sunt, qui à septenis foliorum divisuris Heptaphyllon vocent. * Urinæ incontinentiam supprimit: sistit mentes, si in earum decocto ad umbilicum

A usq; confederint scemina: vel si trita, & ex melle atq; spica subacta, ventri, ac pubi illinantur. Sanguinem è vulneribus manantem cohibent, superasperso earum pulvere. *Mauhiolus.*

MENSTRUUA quoq; SISTUNT radices Symphyti, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus sudorem provocantibus.

CHINA ex occidentali India defertur (quandoquidem vulgo Lusitani ex Orientali India eam adferant) est arundinis majoris radici similis, nodosa, intus alba, interdum rubescens, foris rubra. Optima est recens, ponderosa, solida, pinguis, non cariola, sapore insipida. Nascitur in China, Orientalis Indiæ provincia, Scythiæ atq; Sericanæ finitima, maritimis locis, arundinis, aut ulvæ palustris modo. Solius radicis est usus apud Indos, ad curandos difficiles morbos, apud quos magno in precio est. Propinatur ejus aqua in diuturnis & acutis morbis, febribus præsertim: etenim sudores provocat, cujus rei gratia multi sanantur. Tringinta sunt circiter anni, quod Lusitani primū in has regiones eam intulerint, præclara de ejus facultatibus prædicantes adversus omnis generis morbos, sed maxime Luem Veneream, in qua mirabiles effectus præstitit. * Valde extenuat: sudorem movet & excitat: ideoque putredini resistit: jecur confirmat, hydropi auxiliatur: ulcera maligna sanat, lepram & elephantiasin curat: Gallico morbo succurrit: corpus alimento destitutum reficit: scirrhis jecoris maxime prodest: ligno Guajaco tamen à Sarfa infirmius existit. *Nicolaus Monardi, & Andernacus.*

SARSA PARILLA ex Petu, sive Hispania nova defertur, planta multis radicibus nitens, glycyrrhizæ non dissimilibus, duos cubitos, aut eo amplius longis, colore cinereo dilutiore, quæ interdum tam altè demittuntur, ut qui integras eruere volet, ei profunda fossione opus sit: ramis nodosis, & lignosis, qui facillè desiccantur: floresne an fructum proferat, ignoramus. Illa multo meliorem & efficaciorē nobis deinde protulit provincia Honduras, à superiore differens, quod illa candidior est, ad pallorem tendens, & gracilior; hæc verò cinerea, nigrior, atque crassior. Deligitur nigrior, recēs, nō cariola, fractu contumax, quæq; assulam frangitur, & ponderosa. Nam quæ cariem sensit, & dum frangitur pulverulenta est, inutilis existimatur. Cum eam Hispani primū viderunt, Sarfæ Parillæ nomen miserunt, propter cognationem, quam cum nostra Sarfa Parilla, quæ similax aspera est, habet. Certe nostratrem expertus sum simili facultate præditam, cum ea, quæ ex Hispania nova adfertur, ad quam magis accedit, quā ad eam, quæ in Honduras invenitur. Gustu insipido est, & sine acrimonia, nec ejus aqua hordeacea sapidior est. * Unciæ ejus in duabus libris aquæ coctæ, vini rubri turbidioris colorem refert, tenuemq; essentiam habet, & summe provocat sudorem. Decoctū ejus cum tenui victu potū, per dies

dies triginta, luem Venerē, plus quā lignū Indicū sanat, prodest morbis articulariis, ulceribus, laxis ex pituita & defluxione tumoribus: cerebri & capitis vitia emendat: jecur cōfirmat: lienem extenuat: incipientem elephantiasin discutit. Nicol. Monardis, & Andernacus.

De radicibus venenis resistentibus.

ANGELICA cubitalem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cavis referto: folia profert oblonga, per ambitum serrata, in nigrum virefcentia: flores albos, in umbellam coherentes: è quibus semen prodit tenue, lentū modo compressum. Radix ei subest crassa raphani modo, que in plures divaricantur ramos, gustu acris, & suaviter odorata. Nascentur in hortis. Colligitur autūno: siccatur, & conservatur per annos duos, vel tres. * Excaltacit, pariterq; desiccatur ordine secūdo cōpleto, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat & discutit. Venenis mirificè advesatur, quare peccilentiam arceat hausta, aut frequenter commansa. Ipsa per se sumpta, pituitosos, lētosq; humores digerit. Idem præstat & radicis decoctum: quod etiam celerius ex frigore tussientibus auxiliatur: expectorat enim efficaciter crassam, lentamq; pituitam. Sanatur eodem ex aqua aut vino interna viscerū ulcera, concretusq; sanguis dissolvitur, & roboratur ventriculus. Radix in pulvere trita, animi deliquis, & cæteris cordis affectibus opem unicè præstat. Valet ad rabiosorum & venenosorum morsus, exterius cum ruta impolita, in iro in corpus assumpta. *Massiholus.*

CARLINÆ sive Cardopatii duæ species: una humilis & absque caule: altera caulem promit. Utriusq; florem candidum videre conigit. Genueris purpureum reperiri scribit, quod & Franciscani fratres testantur. Humili folia sunt spinosa, & oblonga, inter quæ medius emicat orbiculatus flos, amplus, magnus, exteriori parte instar echini castanæ valde spinosus: superius planus, & latè patens, cujus medium multis capillaceis staminibus fæctum, oblonga, angusta ambiunt foliola, candida, aut purpurea, sereno hic explicatur cælo, nubilo verò & per noctem veluti se recludens contrahitur. radix hujus oblonga, & medio crassa sita. Altera species folia similiter valde spinosa, non rarò a superiora: caulem dodrantalem, aut altiorem, florem in capitulo uti prioris, sed minorem multò: radicē digitalis ferè crassitudinis odorata, & ut plurimū rimosam. De utriusq; nomine inter recentiores nō satis cōvenit. Sunt, qui velint priorem Chamæleonem albū esse: alterū verò Chamæleonem nigrū: alii utrumq; à Chamæleonibus differre asserunt. Chamæleonem autem album Dioscorides folia habere Scolymio similia ait, caulem non promere: è medio spinas erigere echini marini aut Cinaræ modo: flores edere purpureos, veluti pilos papposos: semen Cnici: radicē interius albam, aliquatenus aromaticā, gravis odoris, & dulcem, circa quam viscum re-

A peritur. Nigrum verò Chamæleonem, idem inquit, foliis quoq; esse Scolymi, sed minoribus, tenuioribus, ac rubro distinctis, caule dodrantali, digitalis crassitudinis, subrubente, & umbellā habere, in eaq; florem tenuem Hyacinthi æmulum, versicolore, radicem verò crassam, nigrā, densam, interdum excasam, quæ dissecta sublucea sit, & manducata mordeat. Et cum Chamæleone quidem albo Carlinam humilem convenire posse apparet, si fructus, aut capitulum responderet. Caule siquidem & foliis spinosa, sed fructus non est veluti Cinaræ. Pini conum siquidem Cinaræ capitulum refert, ex squamis multis fastigio acuminatis, ac spinosis coactus, quale nō est Carlinæ. Neq; enim satis est, quòd caule careat, aut quòd viscum ferat, sed reliquas etiā adesse notas refert. Nam ut Franciscani fratres tradunt, plures Carduorū species reperiuntur caule viduæ: possunt & aliæ viscum ac gummi præbere. Plin. lib. 21 cap. 16. ixinem raram viscum & radicē filiosam esse inquit, ex qua medium veluti malum extaberat. Est autē Ixiæ Chamæleon albus. Exemplaria Helxine perperā habet. Idē de Carlina altera dicendū: tametsi enim folia fortè habeat Scolymi, & caulē dodrantalē, cum tamen flos non sit hyacinthi, id est, cærulei coloris, desideratis & aliis, Chamæleō niger dici non potest. Accedit nostræ sententiæ in lib. Singularium suorū primo, diligentissimus P. Bellonius, qui ambas Carlinas à Chamæleonibus differre ostendit, & utrumq; Chamæleonē Italiæ, Germaniæ, & Galliæ incognitū esse scribit. Albi Chamæleonis radicem perquam crassam esse ait, & pedalis, aut cubitalis longitudinis, multumq; odorata, atq; ex ea lachrymam manare: Chamæleonis verò nigri florem esse pulcherrimi, cærulei, ac planè cælestis coloris, quæ Dioscorides *vanus* appellat, ab Hyacintho non scripto, qui creberrimè cæruleus est. *Dodonæus.*

VENENIS etiam RESISTUNT, radix Apii, Allii, Aristolochiæ longæ, Bryoniæ, Cyperi, Carnabadii seu Doronici, Costi, Fœniculi, Gentianæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus ambustis conferentibus.

HYACINTHI radix bulbacea est. * Hæc pueris cum vino albo illita, pubertatem coërect, & non patitur erumpere: sistit alvum pota, & urinam impellit: phalangiorum morsibus auxiliatur. *Dioscorides.*

F **AMBUSTIS** quoq; medentur, radix Asphodeli, Bulbi, liliorum alborum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus dolorem sedantibus.

ANONIS seu **ONONIS** ramos habet fruticosos, dodrantales, aut majores, frequentibus geniculis cinctos cavis alarū multis, capitibus rotundis: foliis lenticulæ tenuibus, pusillis, ad rurtæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirsutus, odoratis, non injucundè olentibus. Muria conditur, antequā spinosa fiat, cibus gratissima.

Rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrent. Radicem mittit candidam. * Quæ exalfacit, & extenuat. Hujus cortex ex vino potus urinam ciet, calculos comminuit, margines ulcerum erodit. Radix cum decoquitur posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum ejus potu hæmorrhoidas sanare creditur. *Dioscorides.*

DOLOREM quoq; sedant, radix Acori. Dauci, Eryngii, Ireos, Mandragoræ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus discutientibus strumas.

PLANTAGINIS radix * & mādūcatu, & collutione, dentium dolores sedat, eadem cum foliis, ulceribus renū, & vesicæ in passio datur. Fertur tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt, qui radicis gellamine, discutendis strumis utuntur. *Dioscorides.*

DISCUTIUNT quoq; STRUMAS, radix Caprarorum, Ireos. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus venenosus.

MANDRAGORA si bibatur, confestim sopor insequitur, exolutio, ac vehemens veternus, nihil temerè distans a lethargo. * Cui, antequam aliquid ex iis accidat, vomitus & aqua mulla proderit: postea nitrum & absinthium ex vino dulci aut passio sumatur. caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corporis & olfactus eupatorii, & pipetis, sinapis, castorii, & rute, tritorii in aceto: & liquide picis, & odor è lucernarū exustione, & exunctu. Quod si ægrè si revoentur, sternutamenta movere, aliisq; communibus auxiliis uti conveniet. *Dioscor.*

FUNGORUM alii genere, alii copia lædunt: omnes tamè strangulatus suspendio similes concitant. * Quibus confestim succurrendum: communiter: ex oleo vomere cogedi: nitricè juvat lixivium ex fermentis, aut pyrastri fureulis, epota cum sale, posca & nitro. Fructus aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, esitataq; eisdem auxiliantur. Adversus fungos gallinacea ova cum posca proficiunt, adjecta aristolochiæ drachma, item absinthium cum vino melleq; sumpium, & ex aqua potum: apiastrum ex nitro: par acis radix, & semen in vino: sex vini cremata, cum aqua: atramentum futorii ex aceto: radix vel sinapis, aut nasturtium esu profunt. *Dioscorides.*

SUMPTO ERUPEMERO, quod aliqui sylvestrem bulbum appellant, * pruritus in toto corpore excitatur, non secus atq; iis qui urtica aut scylla lacefluntur: interna resolutionem sentiunt, stomachus cum ingenti gravitate exæstuat: ceterum invalescente morbo, cruor strigentis admistus, per alvum exigitur. Quibus ut iis qui salamandram huserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conveniet: sed antea quam venenū invalescat, dandū est decoctū frondium quercus, aut glandium, aut malicorii: lac bibere prodest, in quo scerpillum sit decoctum: item succū san-

guinalis herbar, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrthi cum vino. Baccæ autem myrthi tusæ tritæq; & aqua macerata, ut liquor inde sumatur, opem ferunt. Media castanearum tuniula similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumatur: origanum quoq; cum lixivio epotum eximè jvantur asinini lactis, aut bubuli calidi potu, etiam in ore continentur: ita ut quibus copia lactis hujus adsit, non aliud desiderent. *Dioscorides.*

VERATRUM ALBUM * strangulatus concitat, aut immodicas alvi defectiones mover. Quibus ea medentur, quæ in fungorū mentione retulimus. Namos autem defectionū impetus, medicamentis quæ excrementa supprimunt, coërcēbimus. *Dioscorides.*

De radicibus alterantibus qualitate occulta.

NOVI mulierè, quotidie ferè per annos multos vulvæ strangulationi obnoxiam, quæ ex illo morbo optimè cõvaluit haurièdo semel per hebdomadam sub lecti ingressum, vinū album, in quo uncia radicis BRYONIAE effervuisse. Et hoc medicamento per annum integrum usa, hinc nihil ampliùs incommodi sentit, inquit *Marsilius Ficinus.*

PAONIAE radix, quòd solaris sit, eruta Solè tenente Leonem, die & hora Solis, nec non Lunæ crescente lumine, portantem ab Epilepsia liberat. *Marsilius Ficinus.*

De radicibus purgantibus bilem flavam.

RHABARBARUM radix est inæqualiter crassa, nõ admodum longa, theo pontico parquam similibus colore & subtilitate. Ejus tres sunt differentie: unū Indicum ex Sinarū regione ori niū præstantissimū: alterum Barbarū, secundum locū obtinens: tertium Turcicum, omnium ignavissimū. Laudatur subnigrū in rubrum inclinans, recens, grave, pro raritate sua, cõfractū, ex rufo & glauco alteras, & croci modo tingens. Adulteratur, si aliquot dieb. in aqua maceratur, ut facultas eximatur. sucº verò deprehēditur, si in cõfracto ea varietas quæ supra dicta est, nõ conspicitur, nec croci modo tingit, sed levius est, & magis adstringit. Cõservatur annos tres aut quatuor integri incorruptūq; si cera sola, vel cera cū rebinthina liquata circumlinatur, aut melle albo, aut psyllio, aut milio mergarur. Corrigitur tertia parte spicæ, vel squinanthi, vel cinnamomi. Dosis in infusionis à drachma una cū dimidia, usq; ad decem: pulveris verò à drachma una, usq; ad quatuor. Calidū & siccū ordine secundo. * Purgat clementer bilem flavā, pituitamq; præcipuè a ventriculo & hepate, & inde sanguinè purgat, obstructions liberat, & affectus inde sanat, interum, hydropem, splenis tumorē, febres putridas, etiam diurnas, dolorē hypochondriorum punctorium, &c. *Medici Florentini ex Mesue.* ELLICI folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex uno.

Copie
p. 155.

p. 155
p. 155
271

ex uno pediculo cubitali longitudine exeit, multitudine, & latevibus pinnata, subgravi odore: radice per summa cepitum nigra, oblonga, filices multas fundente, substringente gustu. Nascitur in montibus & saxosis. Colligitur autumno, siccat & conservatur per annum. * Radix laticinca excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua multa: melius si cum scammonia, aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumunt, alia prægustare debent, &c. *Dioscorides.*

PURGANT quoq; bilem flavam Rhaponticum, &c. de quo vide supra suo loco.

De radicibus purgantibus bilem atram.

ELLEBORUM NIGRUM, vulgò à Germanis *Chiswurq*; folia habet vicidia, platani similia, minora, foliis spondilii proxima, pluribus divisuris incisa, nigriora, & crassiora, subaspera: caulibus asper. flores ex candida purpurei, cotoneis similes racematim coherentes, in quibus est semen unico simile: radices nigri, tenuibus, elleboro albo similibus, quarum duntaxat est usus. Reperitur in Germania plerisque montibus, & aliis incultis, ac asperis locis. In hortis vivax est. Floret circa natalem Dominicum: si hyems clemens mitisq; fuerit: aliàs mox soluto gelu. Eligi debet bene nigrum, corpulentum, plenum, in quo tenuis sit medulla, acce gustu, fervensq;. Helleborum nigrum quo hodie plerumq; utuntur, non est jam descriptum: verum tamen etiam in Hetrutia reperitur cum prædictis notis, tamen rarò. Itaque cura adhibenda est, ut id sumatur: quamvis non multum errent, qui in veni loco utuntur vulgari. Colligitur in Vere vel aestate: servatur verò per annos duos vel tres. Corrigitur cinnamomo, foeniculo, aniso, mastiche, oxymelite, & passo. Solis animosis & robustis datur. Dosis pulveris à siliquis sex, usq; ad serupulum unum vel duos, cum passo, vel oxymelite. * Bilem utramq;, & pituitam evacuat non citra difficultatem. Itaq; febribus circumta repetentibus, & diuturnis convenit: item furore percitis: altera capitis parte dolentibus: & quos cephalæa diu infestavit: infania & melancholia laborantibus, &c. *Medici Florentini ex Mesue.*

ELLEBORUM ALBUM (Germ. *Weißwurq*; Gall. *Elleboro blanche*; Ital. *Elleboro bianco*.) radices nititur multis, tenuibus, candidis, oblongo & exiguo capite exeuntibus ceparum modo: folia fert plantaginis: caulem palmo altiorum, cavum, tunicis convolutum: gaudet montanis & asperis, & non modo in Grecia, Italia, aut aliis calidioribus regionibus, verum & in Germania: ac Helvetiorum montibus viret. vivit & in hortis. Floret aestate, mæsisibus, aut sub Autumnum legendum est. Deligendæ sunt radices summis montibus collectæ, candidæ, medio criter extentæ, friabiles, carnosæ, nullam in frangendo pulverem emittentes, quæq; sint medulla tenui, gustu fervente, nec tamen id vehementer: quæ enim nimium acres sunt, strangulant. Calidum & siccum in tertio. * Vomitu multo purgat, & rec-

nutamenta violenter movet. Vitandum aut hoc est, quod stragulat. *Medici Florentini ex Dioscorid.*

POLYPODIUM radice dulci, austera, digiti parvi magnitudine, multum siccante, sed sine morfu. Probatum sub dulce, sub austero gustatu ad postremum subamaro, & non nihil aromatico, solidum, cirrhis seu nodis plenum, ex rubro nigrescens, colore intus herbaceo pistacii modo recess, querecum & arborum aliarum glandiferarum truncis adnatum. Servatur per annum. B Corrigitur aniso, foeniculo, zingibere, vel simili odorato aliquo. Dosis à drachmis duabus, ad aureos quatuor. Calidum est in tertio: sic cum verò in secundo. * Humores crassos & lentos terget, digerit, siccat, bilem atram, & pituitam vel crassam vel lentam purgat, etiam à juncturis. Affectibus ob hæc melancholicis prodest, ut quartanis. præsertim cum multa, &c. *Mesici Colonienfer ex Mesue.*

De radicibus purgantibus pituitam.

AGRICUM oritur in magnam arborum truncis, vetustate jam putrescenti, & erosum tanquam carum vel apostema, vel fungus. Est duplex, mas & foemina. Mas est malus, præsertim qui longus, niger, durus, densus, gravis, & in fragmentis cum villos nervorum ostendit. Foemina si rotundior, alba, porosa, & rara valde, & frangibilis, levis, dulcis primo gustatu, mox amara & styptica est melior, præcipue summa corporis sui parte. Conservatur per annos quatuor. Corrigitur D tertia parte zingiberis, vel salis gemma. Dosis à drachma una usque ad duas: infusionis verò à drachmis duabus usq; ad quinq;. Calidum ordine primo, siccum verò tertio. * Pituitam crassam, lentam, putridam, & bilem flavam & atram purgat à cerebro, nervis, musculis, sensoriis, spinæ dorsæ, thorace, pulmone, ventriculo, hepate, liene, renibus, utero juncturis. Urinam quoq; movet, ac menses utrumq; expurgat. Cutis coloris floridum reddit, lumbricos necat: si hiædi, & ceterorum articulorum doloribus confert, & febribus diuturnis, ex materia varia natis, &c. *Mesue.*

Agaricum, ut Galenus experientia docet, non admittit fulcom. Hoc unum itaq; observandum est, ut seligatur illud, quod intus habet venas rectas: siq; leve, rare contextione, tenerum, friabile, album & splendens, quale est, quod foemina vocatur. Denum, ponderosum, lignosum, rotundum, durum, & nigrum, non solum laudabile non est sed potius à Dioscoride intervenna in 6. lib. recensetur. Quod mediū est inter hæc duo, quantum pluribus notis vel ad hoc, vel illud accedit, tanto majores habebit vires. Dioscorid. ait, quod in Galatia, Asia, & Cilicia in cedris crescit esse infirmum & friabile, quod tamē antea, ut bonum elegimus. Itaq; hæc vox friabilis recte intelligi debet: ut scilicet Agaricum sit tenerum, non tamē eo modo, ut quasi aliq; masculinū per se ipsum, aut leviter manū admovendo in multa frusta decedat. Debet ergo hoc modo copactū esse in se ipso, ut digito aut pistillo, aut lima facile in pulvere reducat: majorq; illius pars

constet ex pulpa, non nervis & venis, hoc enim durius & gravius: & insuper, ne pauca ista venae, quae in medio illius apparerent, sint quoque flaccidae, vel friabiles, quia hanc ob causam quoque Agaricus facile divellitur: & ita Dioscorid. & Galenus intelligi debent. Atque ideo non sine ratione ex sententia Galeni superius diximus in praeparatione Theriacae, Agaricum per se solum terendum esse, quod ista venae tanquam nullius usus abjici possint. At tamen illi, qui Agaricum propterea tundunt cum vino illum irrorando, ne subtiliores ejus partes evanescant, non sint improbandi, nihilo tamen minus hallucinari mihi videntur, quod postea simul accipiant partes quoque lignosas & inutiles, quae hac terendi ratione non abjiciuntur, sed ibi remanent, ut bonae. Nec fatis est dicere, quod si accipiamus Agaricum foeminam, non adesse istas venas: nam etiam Galenus eligat foeminam, vult tamen in ea separari istas fibras: imò si non adessent, Agaricum non esse probum, quem admodum diximus ejus probationis indicium esse. Ne verò perdantur particulae subtilissimae inter terendum, cave re id possumus eo modo quem Crito docet, de quo antea locuti sumus.

CUCUMERIS SYLVESTRIS radix in plerisque calidis regionibus in ruderibus fabulosis aliisque, incultis locis reperitur: apud Germanos hortensis: autumno colligitur: sicatur in umbra, & conservatur per annos sex. Dosis dejectionis est à drachma una usque ad quatuor: pulveris verò à granis quindecim usque ad drachmam semis. * Pituiritam & bilem deijcit, praesertim in hydropicis: dejectiones autem citra stomachi injuriam movet. *Mesues, & Dioscorides.*

ESULA Graecis tithymalus dicitur. Sed veluti esulae nomine tres plantae intelliguntur, major videlicet, minor, & rotunda, sic etiam tithymali genera septem à Dioscoride aliisque pluribus describuntur. Esula majore pyrius Dioscoridis intelligenda est, & Alsebram majus Mesuae: esula minore, tithymalus cyparissias & alsebram minus: esula rotunda, peplos: quae omnes plantae hodie sunt cognitae. Cognoscendae sunt etiam reliquae tithymali species, praesertim chatacias, qui reliquis praeferebatur, & Graecis erat in usu, hodie cognitus est, quem admodum & reliqua tithymalorum genera, his praesertim, qui in his investigandis diligentiam aliquam adhibent: nam omnes in Hecuria reperiuntur. Eorum descriptio cum sit admodum prolixa, ex Dioscoride petenda est. Caeterum ex omnibus esulae generibus minoris radice cortex eligitur tenuis, levis, fractu facilis, rubescens, Cassiae fistulae modo, post sex à collectu menses, ex loco libero collecta initio Veris. Conservatur autem per annum. Corrigitur tragaeantho. Dosis à siliquis duabus usque ad tres. * Purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem, & à juncturis. *Medici Florentini.*

Ebuli radix (Germ. *Uttich.* Gall. *Hieble.* Hisp. *Tzaga.*) longa est, crassitudine digitali. Nota est. Nascitur in montibus, sylvis, locis humentibus,

in cultis, & campetribus, secus vias. Flores aestate, baccae autumno maturantur. * In vino decocta, & in cibis data, hydropicos juvat. *Dioscorides.*

HERMODACTYLUS radix est officinis nota. Varias sunt opiniones, cujusnam plantae radix sit à veteribus descripta. Verisimilior tamen est eorum sententia, qui colchi radicem esse existimant, tamen Dioscorides venenosam esse asserimet: nam medicamentorum purgantium magna pars fore est ejusmodi. Hermodactylum unum idemque esse & Graecis & Arabibus credimus: itaque huius nostrae radice facultatibus freti, ea utemur hermodactyli veterum loco. Probat candidus, corpulentus, plenus, gravis, non cariösus. Nascitur in montibus. Colligitur Vere: sicatur in umbra, & conservatur per annos tres. Corrigitur cinnamomo, mallice, zingibere, pipere longo, &c. Dosis ab auro uno usque ad duos. Calidus & siccus ordine secundo, cum humiditate excrementosa, flatulenta, nauseabunda. * Pituiritam crassam, praesertim à juncturis trahit: ob id Podagræ, & alius arthritidis differentiis confert. *Medici Florentini, & Mesues.*

SAMBUCI radix vulgaris est notitia. Nascitur in hortorum sepibus. * Aquam detrahit: stomacho inimica: hydropicos adjuvat, &c. *Dioscorides.*

TURBITH planta est radice neque magna, neque longa, caulis doctralis, subinde longior, digitalis crassi udinis, hederæ modo per solum repit. folia profert Althææ: flores etiam similes à candido rubentes, nonnunquam omnino exalbidos. Utilis autem medicinae caulis duntaxat pars inferior, radice proxima, quae gummosa. Atque hujus cortex est, quem officinae ostendunt, et aliorum videlicet quidam acinanis, caudicis inferioris exterior cortex, medio excepto. Laudatur vacuè, arundinosum, fragile & plani corticis Turbith: deinde cui gummi adhæret coneritum, quod gummosum dicitur, & albidum. At gummosum non est semper sua natura: sed Indi, quia viderunt à gummositate optimi Turbith notas à nostris peti, solent ejus stirpem, ac cauliculos prius quam colligant, aut contorquere, aut leviter vulnerare. ut liquor efflueret quo tandem densato atque concreto, cauliculos gummosos auferunt. Repertitur verò & quandoque absque contorsione gummosum factum, sed tamen, quo facilius liquor emanare possit, vulnerari, ac contorqueri solet. Candidum etiam sit, in Sole resiccatur: in umbra etiam nigrescit. Provenit in maritimis, verum non ad eò mari vicinis locis, ut unda ejus allui queant, sed duabus aut tribus inter dum à mari leucis, sive miliaribus distantibus, & quidem in incultis, & potius humentibus quam siccis. Nascitur autem in Cambaya, Sarrate, Dio insula, Baza in locisque vicinis, & in Guzarate, ubi plurimum, atque unde magna copia in Persiam, Arabiam, Asuminore, & Lusitaniam effertur. Praesertim autem in Cambaya natum Arabibus Persis, & Turcis Turbith appellatur in Guzarate verò Barcamam in Canara pro-

ra provincia, cujus civitas Goa, Tiguar. Habetur ab Indis Medicis pituitam deiciens, ac expurgans medicamentum; cui si febris abest, adjicere solet Zingiber, alioqui absq; hoc ex decocto pulli gallinaei, aut cum aqua exhibent. Mesues Turbuli calidū esse refert ordine tertio, & crassam lentamq; pituitā vacuare: atq; hanc è ventriculo, thorace, nervis, atq; remotioribus artubus educere: sed tardioris facultatis esse, & ventriculum subinde eò subverti perturbariq; quocirca Zingiber, mastichē, aliaq; aromata ei permiscenda: addi & oleum amygdalarū dulcium, vel ipsa amygdala, aut saccharū, ne corpus hujus usu extenuaretur, aut emaresceret: ab aliis item cum palmulis, amygdalis dulcibus, aliisq; contemperari, inde componentibus antidotum (electarium, aut electuariū officinā appellat) quod *Ampquavis* dicitur, officinis ipsis, & Medicis exercitatis in usu frequē. Datur ipsius Turbuli drachma (plūs minus) una, ad summū duē. In decocto verò aut diluto tres, quatuorve admittuntur. *Garcias ab Horto.*

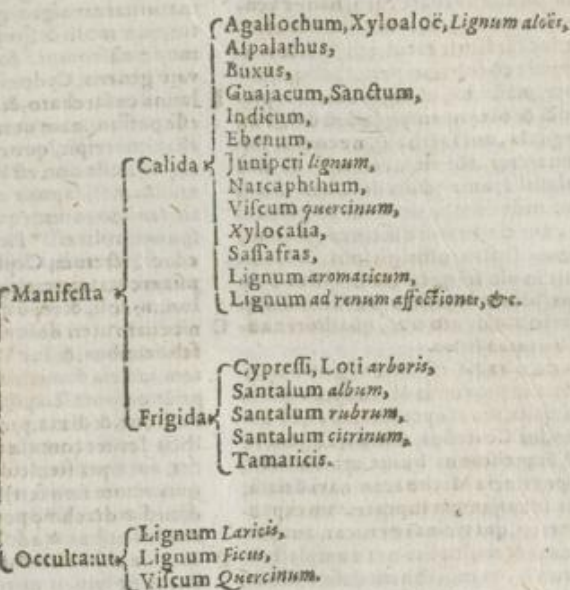
MECHOACAN radix est ante viginti annos primū reperita in provincia Mechoacan dicta, qua draganta miliaribus supra Mexico, quā devicit Ferdinandus Cortesius, Anno 1524. Jam vidimus apud Franciscanos hujus urbis nascentem ex ipsa provincia Mechoacan navi delatā, multis ramis luxuriantem supra terram expansis colore cinereo, qui vicinas peticas, aut pergulas secūndunt, & multiplici nexu amplectuntur, foliis rotundis, in mucronem desinentibus, secundū pediculū amplis, fibrosis, ad eò verò delicatis, ut humiditate carere videantur: fructu coriandri sicci magnitudine, racematim coherente, qui Septembri maturefcit: radice crassa vitis albæ seu Bryoniæ modo, ut nō defuerint, qui eandem plantam esse putarent, aut salte ei congenerem: sed multū differunt. Nam Bryoniæ radix vitidis & sicca, admodū acris est. Mechoacan verò insipida, & sine acrimonia. Mili semine obruta servatur hæc radix, aut lino picato, seu resinato involuta. Cæterū nuac ex continētī advehitur Mechoacan, natum circa Nicaragua, & in Quito (ubi diligenter colitur, & magno in usu est, ob ejus mirabiles effectus) longē præstantius eo, quod ex nova Hispania adferri consuevit: cujus flos, semen, & ramuli etiam allati sunt. Erat verò is flos quasi mali aureæ,

A quinque foliis constans majoribus, è cujus umbilico protuberat calyx, sive vesicula quædam avellanæ magnitudine, membrana constans tenui, albicante, quæ in duas cellulas tenuissima pellicula secretas dividitur, & in singulis bina grana, ciceris exigui magnitudine, colore per maturitatem nigro, gustu insipido continebantur, quæ molli & spongiosa terra excepta, commode nascuntur. Ex hujus radice sic conservata vari generis, Cydoniorum modo, sed etiam gelatina ex saccharo, & illius succo, quæ in delitiis esse possunt: nam ut radix est insipida, facile saccharum recipit, quocunq; tandem modo paratur. Molestia non est hujus radice sumptio, quia nullius mali saporis est particeps, ideoq; pueris, senibus, aliisq; qui vetera medicamenta respiciunt, utilis est. * Pituitam præsertim, & aquas educit, Ictericum, Cephalæam, strumas, & epilepsiam curat, veteresq; defluxiones sistit, articularum, colli, & renū doloribus utilis est. convenit etiam uteri doloribus, asthmatis, tussi veteri, febricitantibus, & lue Venerea vexatis: hujus autem radice sumendæ ratio talis est. Purgato prius corpore serapiis, clysteribus, aut sanguinis missione, & diætâ, pro Medici judicio: hujus radice leviter contusæ pulvis vino albo maceratus, aut aqua sceniculi, anisi, aut cinnamomi (si quis vinum non fert) summo mane propinatur, dimidiæ drachmæ pondere pueris, unius drachmæ juvenibus & adolescentibus, duarum verò drachmarum viris & mulieribus. Nec inutiliter datur ex syrupo novem infusionum. Dimidia post sumptum hoc medicamentū hora, somnus conceditur, iis præsertim, qui vomitibus obnoxii sunt. Facta purgatione, datur jusculum, & paulo post eibus, qualis hîs dari solet, qui sese purgant. Fiunt nonnunquam ex eodem pulvere catapotia coriandri sicci magnitudine. Mittit nobis promontorium D. Helenæ, quod in eodem, quo Nicaragua tractu est, aliud Mechoacan genus sylvestris, quod gravia symptomata excitat, ut vomitus immodicos, tormina, & alvi profusio: quâ ob causam Scamonia nuncupatur, sed nemo (periculo semel facti) utitur. Simile est alteri eum folio, tum samentis, tum radice, sed per omnia minoribus: & ipsa etiam radix acrimoniae nihil habet. *Nicolaus*

Monardus.

DE LIGNIS, Sectio XIII.

LIGNA sunt partes platarum firmissimæ, tanquam ossa in animalibus durissima: horum alia alterant qualitate

De Lignis calidis.

LIGNUM ALOES. Agallochum, Xyloaloc, Xyloaloc, Germ. Paradies holz lignum est, quod ex India atque Arabia deportatur, varium, maculatum, odoratum, gustu astringens, cum quodam amarore: cortex ejus cotio similis, colore aliquantulum versicolore. Arabibus præfertur id, quod ex India adfertur, crassum, nigrum, varium, solidum, grave, sine candore, & quod ignibus impositum diu perdurat. * Mansum animæ suavitatem commendat, pro thure ad suffimenta substituitur. Ramenta ejus pœa drachmæ pondere, languidum ex humore ventriculorum, resolutum quo confirmant: adhæc jecinorosis, dysentericis, pleuriticis que opitulatur. Hæc medici Florentini ex Dioscotid. Cæterum Garcias ab Horto Agallochi historiam sic describit: Arbor est oleæ instar, interdum major, fructum, aut florem videre non contigit, ob difficultem & spericulosam hujus arboris diurnam observationem, frequenter istic grassantibus Tigris. Allati vero mihi sunt à Malacarami cum foliis. Ferunt autem recens dissectum Agallochum nulla odoris fragrantia gratum esse, nec nisi siccatum odoratum esse: imò cum odorem per universam ligni materiem non diffundi, sed in ipso arboris corde sive matrice co-

A æervari. Crassus est enim cortex, & ligni materies odoris expers. Haud negaverim tamē, quia putrescente cortice, & ligno, oleosus ille, & pinguis humor figiatur, & ad matricem recedat, illamque odoratiorem faciat. sed ut odor Agallocho concilietur, minimè putredine opus est. Multi enim sunt adeo experti, & dextri in Agallocho dignoscendo, ut etiam recens sectum judicare possint, sit ne odoratum futurum, an nulla odoris jucunditate spiraturum. Etenim in omni lignorum genere, aliud alio præstantius est. **B** Solent autem Malacæ incolæ Agallochum repurgare antequam negotiatoribus vendant. Cæterum lignum Aloës, licet hic natum, tres aureos pendit in singulas libras.

C **ASPALATHUM** officinis incognitum esse creditur, eiq; substituitur lignum aloës. Sylvio cōtraria est sententia, qui cæset lignum aloës officinarum, aspalathum verius esse, quàm agallochum. Optimus est gravis, dectio cortice rubescens, aut in purpuram vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum ejus genus candidum, lignosum, sine odore: quod deterius habetur. Nascitur in Istro, Syria, & Rhodiorum insula. * Vim calefaciendi cum adstrictione obtinet. Unde decoctum cum vino, ad terra oris ulcera colluenda convenit: ad nomas genitalium, & sordida ulcera infunditur: subiectum in pectus, partum extrahit.

hit. Alyum sicut ejus decoctum: & sanguinis rejectionem potu cohibet: urinæ difficultatem inflationesq; discutit. *Dioscorides, & Medici Colonienses.*

Aspalathum verum existimant hucusq; esse lignū quoddam coloris flavi, quod Venetiis & Florentia fuit apportatū, in quibus locis ex eo globuli pro recitandis precibus parantur, atq; interdum Neapolim quoq; afferunt, ubi vocant Santalum nonnulli, alii lignum Aloës, quanquā ab utroq; multū differat. Imò aliqui volunt lignū esse Thuris. Sunt præterea, qui pro Aspalatho accipiunt speciem illam ligni Aloës, quæ ex Rhodo affertur, quod quidem arbitror, si non legitimum fuerit lignum Aspalathi, illius tamen loco saltem rectè accipi posse. Non diu quoque est quod Melchior Guilandinus, perussimus, si quis alius rerum simplicium, frustum ligni Aspalathi ad me miserit præditū omnibus notis, quibus illud authores describunt, idque peculiariter spirabat nescio quid odoris de Castro, sicuti Plinius quoq; vult: idq; si haberi ubique posset, non nobis de succedaneo esset multum laborandum. Neq; dubito, quin alii quoq; ab isto præstante investigatore simplicium impetrare possint; nam ego prius quoq; specimen ejus vidi apud Imperatorem.

Buxus, Germ. *Duchsbäum* Gall. *du Bois*, planta est notissima: gaudet frigidis & apricis: ipsissima, densissima, atq; ponderosissima, adeo ut in aquis non fluitet, nec caricem sentiat. Hæc etsi nullius sit in medicina usus, ut veteres prodiderunt: non desunt tamē recentioribus, qui velint, non aliud esse Italicū Buxum, quam Indis lignū, quod Guajacum appellant: ea tantum ratione ducti, quod plures experimento compertum sit, ejus decocto etiam feliciter eos sanatos esse, qui Gallicæ lue affecti erant. Quod etsi experientia concedi possit, illud buxi lignum præstare: attamen quod buxus in Italia nascens & Guajacum ab Indis petitum, una & eadem sint planta, nunquam profectò crediderim. *Matthiolum.*

LIGNUM GUAJACUM Sanctum, Indicum, ebeni genus esse creditur. Optimum est grave, densum, interiore parte nigra, exteriore, & illā ambiente, subliava: cortice lævi, firmiter hærente, ligni seobe, si manibus comprimatur, simul coherentem (quod pinguedinis ejus indicium est:) quod deniq; in sua decoctione multum odorem, saporem atq; colorem relinquit: magnitudo autem, aut parvitas fragmentorum non sunt tam magni momenti, quam notæ supra dictæ: sed in hac parte mediocritas laudari potest. Advertendum est, cortice nos uti seorsim, quem plerumque fraxini cortice adulterari contingit aut similibus, qui tamen dignoscuntur sapore & odore quodam peculiari. * Exicat, attenuat, liquefacit, expurgat, sudorem movet: contagioni atq; putredini resistit: quapropter morbo Gallico mirè subvenit. Ejus decoctū veteris ulceribus, scabici, & imperigini cō-

venit, decenti victus ratione adhibita. Hodie per Chymiam, in aquam, in oleum, & in salem redigitur: quæ illius studio si Mercurium, sulphur, & salem nominant: quibus multò tutius & celerius lues Venerea cutatur. *Medici Florentini, & Andernacus.*

EBENUS optima habetur Aethiopia, & nigra, nullos habet venarū discursus, facti cor-nus lavore: cum frangitur, densa apparet, mordens gustu, atq; adstringens. Suffitur jucundo odore supra carbonem sine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguedinem accenditur, & trita ad cotem rufescit. Altera est Indica, internatis candidantibus, & modicè fulvis, item frequentibus maculis. ceterum prior bonitate antecedit. Apud quosdam sesamina, aut spinea ligna consimilia pro ebeno vaneunt, quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, & in purpureas assulas resolvuntur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentia in suffitu præ se ferentia. * Caliginem oculorum absterget. ad veteres destillationes, pustulasq; mirum in modum pollet: si quis piā facta ex eo corticula collyrii utatur, melius proficiet. Ad oculorū medicamenta efficax est, si seobes, ramentave vino Chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli præterita ipsa excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alii pro vino aqua utuntur. Uritur in fictili novo, donec in carbonem redigatur. Lavatur plumbi utriusmodi & ita siccis, scabrisq; lippitudinibus conducit. *Dioscorides.*

JUNIPERT lignum ad centenarios annos incorruptū perdurat: ejusq; carbo accensus, & succinere obrutus, ignem integro anno fovet. * Accensum serpentes fugat. Corticis eius cum aqua illitus, lepras eximit. *Matthiolum.*

NARCAPHTHUM ex India deferretur, lignum est corticosum, simile lycomotorum libro: & velut putridum, antiquitatem nimiam præ se ferens: quod jucundi odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis compolitis. * Constrictionibus vulvæ suffitu prodest. *Dioscorides.*

VISCUM, German. *Mistel* Gall. *du Guyon de la Glu*, per se non est arbor, sed in arboribus nascitur, fronde plerumq; perpetua. Laudatissimum, quod in quercu provenit, recensimus porrat eū, extrā fulvū, quod asperū nihil, aut fursurosi conceperit. Fit acinis in quercu nascentibus buxco fructibus folio. * Lignum tritum, potatum, comitialibus prodest. *Dioscorides.*

XYLOCASSIA, XYLOCINNAMOMUM, Cassia Græcorum creditur esse cinnamomum, si ve cancella crassior rudiore ex annosis arboribus cinnamomi arboris, lauto similis, aut salcē ex trunco potiùs, quam ex tenuioribus ejus ramis decerptus cortex. Quæ admodū enim cerdones coriarii ad operas suas gravatim admittunt cortices quereuum annularum crassiores, expetunt verò tenellos tenellarū & novellarum quereuum cortices: ita cōstat tenellos & subtiliores cortices cinnamomi longè magis aroma-

ticos esse crassioribus. Unde tale cinnamomum Reges Portugaliæ ægrè etiam dimittunt, ad eò ut præstantissimum cinnamomū etiamnum vix habeamus: imò & Actuario leptocinnamomū, id est, tenue cinnamomū pro optimo habetur. Cassia itaq; nobis allata, præfertur longa, odorata, gustu cum acrimonia grato, rufescens. *Medici Colonienfes.*

SASSAFRAS, ligni quoddam genus ex Florida novi orbis provincia, quæ viginti quinque graduum altitudine polum habet, nunc recens in Hispaniam invehitur, ejus ante paucos annos notitiam Gallus quidam mihi dedit, ejus facultates mirum in modum prædicans, adversus varios morbos, ut ipse & alii Galli experti erant ab ejus regionis incolis edocti. Profligatis ex ea regione Gallis, nostri Hispani in similes morbos incidere cœperunt, ob pravi succi alimenta, aquarū crudarum potationem, & sub dio dormitiones: at à quibusdā qui remanserant, Gallis de hujus ligni facultatibus moniti, eò usi sunt, & sanitati restituti. Dicitur hæc arbor Indis Pavame, Gallis (quos imitæti sunt Hispani) nescio quam ob causam, Sassafras. Arbor est magna, Pini medioeris magnitudine & forma, (tametsi minores inveniuntur) unico trunco nudo, ramis in cacumine expansis, ut Pinus repurgata, cortice, quem integit tenuis cinerea quædam pellicula, ex cinereo nigricante, gustu aliquantulum acris, sed aromatico, nõ nihil ad foeniculi saporē tendente, odorato, ita ut pauca ejus quæritas cubiculum suo odore impleat: materia trunci, & ramorum alba ad cinereum colorem tendente, non adeò aromatici saporis, & odoris, uti cortex: folio ficulneo, in tres angulos desinente, novello verò folio pyri foliū æmulante, sed quod vestigia angulorum habeat, semper virente, hoc est, foliis novellis semper eis, quæ decidunt, succedentibus, colore viridi obscuriore, odorato, præsertim si siccum sit: an florem fructumve ferat, incertum: radicibus nunc crassis, nunc tenuibus, pro arborum magnitudine, levibus, sed nõ adeò, ut lignum, per summos terræ cespites expansis, ut facillè evelli possint, quod fere cõmune est omnib; arboribus Indicis. (imò referunt Hispanicæ arbores eò delatas, steriles fieri, nisi in superficie terræ plantentur) cortex radice firmius inhæret cinereus, ipsiusq; arboris cortice magis aromaticus, ideoq; radice decoctū odorati⁹ & præstātius est, & ab Hispanis isthic usurpatur. Nascitur in maritimis & locis temperatis, hoc est, neq; nimium siccis, neq; nimium humidis, ut in portibus sanctæ Helenæ, & sancti Mathæi: nam alibi per universam Floridā haud facillè invenias: istic verò sunt integre sylvæ, quæ ob suavissimum, quem spirant odorem, ab Hispanis primum eò venientibus, arborum Canellæ esse existimabantur: nec immeritò, nam adeò odoratus est, & acris hujus arboris, atque Canellæ cortex, & eodẽ effectus præbet ejus decoctum, quos Canellæ. Omnium optima est radix, deinde rami, tertio truncus, sed cortex o-

minibus præfertur. Arboris & ramorū temperamentum calidum & siccum est in secundo gradu, cortex aliquantum calidior, ad initium tertii gradus in calore, & siccitate accedens: quibusdam calidus in fine primi, siccus in tertio gradu. Licet corticis & ligni usus duntaxat in Medicina receptus sit, Indi tamen recentia folia trita, vulneribus imponūt, & sicca in alios medicos usus servant. Ejus decoctum commendatur in omni morborum genere, præsertim verò in obstructionibus, & partibus internis roborandis: ad tertianas, & febres antiquas. Cõmmodè ex saccharo propinatur defluxione laborantibus, asthma, pectoris vitii ex frigidityte provenientibus, & consequenter doloribus nephriticis, & renum, è quibus calculus ejicit, & flatu discutiit: quæ etiã ob causam uterū ad conceptionē præparat, & menses provocat. Vomitus cohibet, cõcoctionē juvat, alvumq; subducit. Illius fragmentum assidue gestare, & odorari maximè prodest adversus pellis contagia, præsertim non neglectis aliis remediis. Deniq; ob ingentem siccitatem, & moderatum calorem, est remedium excellens ad omnis generis defluxiones, quoniam eas absorbit: sed iis qui extenuati sunt, & imbecilles non convenit. Decocti verò seu aquæ præparandæ hæc est ratio. Radicis cum suo cortice assulati in cõfractæ uncia dimidia, in tribus aquæ sextariis, siccisli novo duodecim horis maceratur: lento igne ad duorum sextariorum consumptionē decoquitur: colatur, & in sicili virato adservatur. Postmodum supra ea fragmenta tantum aquæ superinfunditur, & decoquitur ad dimidiū sextarii consumptionem. Ea est secunda aqua, quæ ordinarii potus loco erit. Illud verò observandum est, plus aut minus ligni in decoctionem injici, viribus, & temperamento ægorum consideratis: etiã minore quantitate, & minus cõcta propinatur hæc aqua biliosis, quàm pituitosis. Sed vulgariter quarta sextarii pars aquæ tepidæ sumitur mane, deinde sudatur, & vestis mutatur, nec quisquam corū, qui hoc medicamentū sumserit, lecto se continere cogitur. Prædidum sit media gallina assa, cū aliquot uvis passis, & amygdalis, & avellanis tostis: cœna sit è consuetis convenientibus morbo qui curatur, potus secunda aqua. Singulariter experimento didici, hoc decoctum, ut dixi, propinatum, utilissimum iis fuisse, qui pedes & manus podagra sic contortos habebāt, ut iis uti non possent. Ad luem item Veneream non minus utile, quàm aqua Guajaci, aut Chinæ. Ligni fragmentum præmansum eò dente, qui dolet, & istic retentum, dolorem sedat. Porro qui tam exquisita victus ratione uti nolunt, aquam simplicem hæc ratione decoquant. Ligni assulati cõfracti semuncia, plusve aut minus, pro conditionibus jam enumeratis, in tribus aquæ sextariis ad dimidiū coquitur: ea aqua diu utendū cū in prandio, tum in cœna, & interdiu. Qui vino abstinere non norunt, ea aqua diluere poterunt, etenim saporis & odoris gratiam

tiam vino conciliabit. *Nicolaus Monardus.*

LIGNUM AROMATICUM. Bernardinus de Burgos pharmacopola, mihi ostendit ligni cujusdam fragmentum, ligno sancto ferè simile, cujus corticis odor, & sapor adeò aromaticus, & excellens est, ut macis, aut nucem myrsiticam longè superet, imò Canelam odoris suavitate, piper acrimonia. Magna hujus ligni quantitas in monte quodam caesa fuerat, & in navem seu liburnicam delata, ignis struendi causa. Unde perspicere licet, quam multæ arbores, & aliæ plantæ in nostris Indiis inveniuntur, insigni facultate præditæ, quandoquidem ignis struendi gratia odoratis, & aromaticis arboribus utuntur, quarum cortice in pulverem redacto, cor & ventriculus roborari reliquaque membra foveri possent, & aromatum ex Maluccis insulis Arabiaque & Perside usque petitorum, vices supplere. Sed nos accusandi sumus, qui eas diligentius non inquirimus, & investigamus, quandoquidem spontè montibus, locisque incultis nascuntur. *Idem.*

LIGNUM ad renum affectiones, & urinæ incommoda. Nobis etiam mittit nova Hispania ligni quoddam genus crassum, & enode, materie pyri: cujus usus jam diu receptus fuit in his regionibus ad renum vitia & urinæ difficultates, & incommoda. Postea expertum est, ejus aquam in jecoris & lienis obstructionibus utilem esse. Fit autem hac ratione. Lignum assulatum & minutim concisum in optima & limpidissima aqua fontana maceratur, atque in ea relinquitur, donec aqua à bibentibus absorpta sit. Dimidia hora post injectum lignum, aqua cæruleum diluorem colorem contrahit, qui sensim intenditur pro temporis diuturnitate, tamen si lignum candidum sit: cæruleum idèò dico, quoniam adulteratur alio ligno simili, quod aquam croceo colore inficit, ne quis fallatur. Hac aqua assidue utitur, ea vinum diluunt, & mirabiles experiuntur effectus, sine ulla humorum commotione: neque enim opus est alia victus ratione, quam temperata: siquidem aquæ sapor non magis immutatur ligni injectione, quam si pura esset, & nihil in ea maceratum. Calidum & siccum est in primo gradu. *Idem.*

De lignis frigidis.

CUPRESSI patria Creta insula est. Perpetua coma viret, ejusque materies nec castem, nec ventustatem sentit, ut etiam cedri, ebeni, taxi, buxi, & oleæ. Lignum nulla temporis diuturnitate suavolentiam exuit. *Matthioli.*

A LOTI arboris lignum dysentericis utile est, in scobem redactum, & in aqua ferrariorum maceratum, coctumque, & per clysteres injectum, cum variis oleis, quæ ejusmodi affectibus profunt. *Andermatus.*

SANTALUM in utraque India sylvis densissimis, ingentissimisque nascitur. Cujus tria numerantur genera: quorum præfertur pallidum. secundum locum habet album, postremum rubrum, quod nullo commendetur odore, priora duo suaviter spirant. Refrigerat excessu tertio, siccatur verò secundo. * Rubrum privatim defluxiones prohibet: incandescentibus inflammationibus podagrisque, ex succo solani, aut sedi, vel portulacæ utiliter illinitur. Candidum ac pallidum, ex rosarum aqua fronti imposita, capitis dolores mulcet. Adversantur omnia calidis febribus: epora æstuantis ventriculo mirificè auxiliantur. Fiunt ex iis & aqua rosarum epithemata, quæ ventriculo illita ejus fervorem in ardentissimis febribus extinguunt. Ad hæc santalum non modo cordi efficacissimè lætitiæ affert, sed & robur non parvum addit. Quare his immisceatur medicamentis, quæ cordi, & cordis palpitationi maximam opem præstant. *Matthioli ex Avicenna.*

TAMARIX, seu **MYRTICA**, arbor vulgò cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructum quasi florem ferens, compage muscosum. * Pororios calices è caudice lienosis moliantur, quò datus in his potus proficiat. Cinis hujus omnia ulcera ignis exustione contracta, efficaciter exiccat. *Dioscor. & Serapio.*

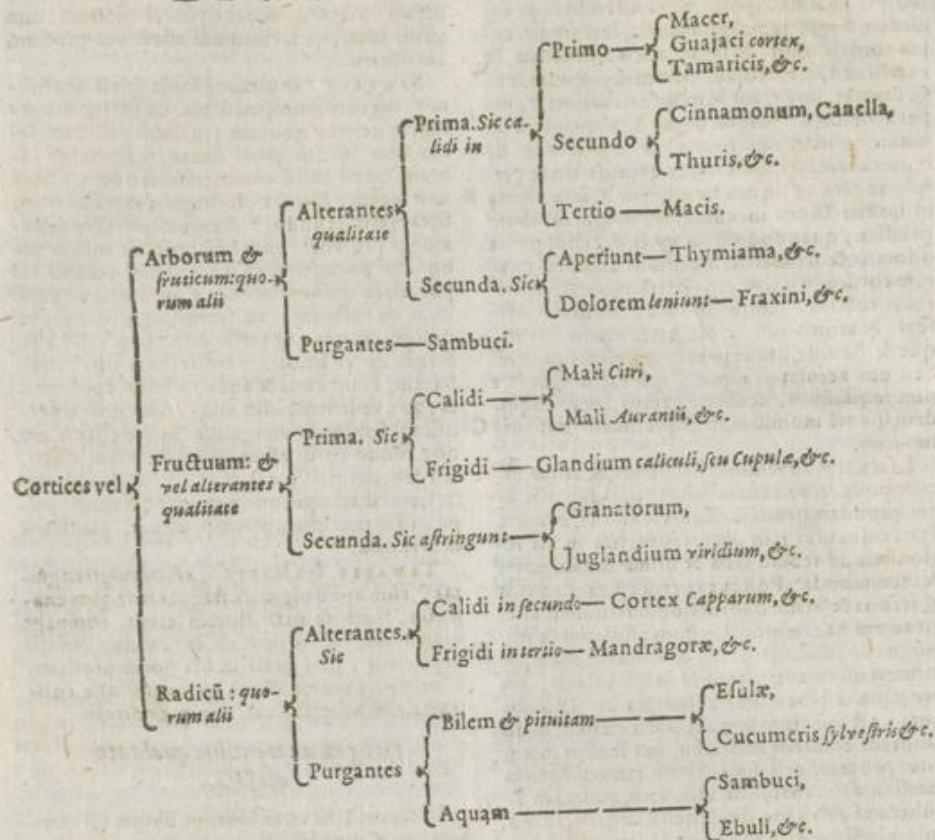
De lignis alterantibus qualitate occurr.

LIGNUM LARTICIS alumine illitum nõ comburitur. Cujus rei specimen edidit Archelaus Mithridatis præfectus in lignea turri contra Syllam, quam frustra incendere conabatur, eo modo quo Cæsar Castellum ex larigna materia constructum circa Padum. *Plin.*

EX LIGNO FICULNEO cochlearia facta hoc habent peculiare, quòd carnes ad celerem coctionem adigunt, si elixationi earum sæpius admoveantur, vel cum illis unà elixentur. *Matthioli.*

EX VISCO QUERNO orbiculi, vulgari sile transfixi, idem præstant in amolienda & præcavenda epilepsia, quòd Pæoniæ masculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens. *Holleri.*

DE CORTICIBUS, Sectio XIV.

De Corticibus calidis in primo.

MACER, Germ. Muscatbüß / ex Barbaria advehitur: interior nucis moscatae cortex censetur, qui nucleum ipsum proximè ambit: lignosus, flavescens, crassus, & gustu perquam adstringens: stomacho suavis. * Contra cruentas excretaiones, dysenterias & alvi fluxiones bibitur. *Dioscorides.*

CORTEX GUAIACI, annosis niger, juvenibus verò subrutilus: melior atq; præstantior est, qui ex optimo ligno colligitur. * Vires easdem, quas lignum, obtinet.

TAMARICIS cortices: cultello abraduntur: siccantur diligenter, & conservantur in arculis ligneis per annum. * Dantur cruentæ excretioni in potu, & coeliacis, & contra profluvia foeminarum, regium morbum, phalangiorum morsus: illiti tumores inhihent. Decoctum cum vino, lienem absorbit, &c. *Dioscor.*

De corticibus calidis in secundo.

CINNAMOMUM, seu Canella, sive Cassia tam

A longa difficilique via olim petebatur, ut perfectam ejus notitiam consequi veterib. haud facile fuerit. Hinc factum, ut innumera fingerentur fabulæ, quas Herodotus pro veris refert. Et quoniam ingens hujus erat precium, majorq; in hominibus lucri cupiditas, adulterabatur aromata hujusmodi, & hac ratione fiebat, ut diversa illis inderentur nomina, tametsi plerunque ejus dem essent generis. Propter locorum igitur distantiam, & minus frequentatas has regiones à negociatoribus, probè cognita Cassiæ historia veteribus non fuit. Nam qui eam Ormuz & Arabiam devehebant, Chineses erant. Ex Ormuz deinde in Alep emporium totius Syriæ nobilissimum ab aliis negotiatoribus transferebatur. Qui verò inde eam ad Græcos deportabant, aut apud se nasci, aut in Æthiopia dicebant, multisque cum superstitionibus cædi, dividiq; à sacerdote in ternas partes, quarum unam Deo poneret, alteram Regi, tertiam Sacerdotibus. Ceterum neque Cassiam, neq; Cinnamonum apud Æthiopes, aut Arabes nasci nostrorum Lusitanorum

norum navigatione palam factum est, qui totam illam oram circumlegerunt, magna que ex parte terrestri itinere peragrarunt, nullam autem cassiam, aut Cinnamomum vidisse affirmant. Huc adde, quod ipsimet Arabes Canellam distam hinc petant, ejusque precium apud eos intenditur, quoties hinc eo non defertur. Dicit aliquis, Canellam quidem apud eos non nasci, & propterea ab Indis petere, sed legitima Cassia & vero Cinnamomo eos non carere, forte autem à Barbaris, & inconditis populis Ignorari. Familiars habeo eruditos viros Medicos Arabes, Turcos, & Corazones, qui omnes Canellam crassioram, Cassiam ligneam appellant. Preterea nonnulli ex nostris totam Æthiopiā sub Ægypto (quam nunc Guineam vocant) non solum secundum mare, sed & in Mediterraneis peragrarunt, alii ab insula D. Thomæ nuncupata usque ad Sotā, & Mozambique, & inde Goam penetrantes, alii plerique à promontorio Bonæ Spei (cum naufragium passi essent) usque ad Mozambique, & Melindam, ita ut utramque Æthiopiā supra & infra Ægyptum perlustrarint: nulla tamē his conspecta est Canella vel cassia. Cū igitur orbis nunquam ita fuerit cognitus, præsertim Lusitanis, verisimile est non defutura hujusmodi aromata, & celebria medicamenta, qualia sunt Cinnamomum & cassia: sed abundantiam ipsam, hanc nobis dubitationem parere. Neque enim (tametsi nostri minimè curiosi fuissent) credendum est, ipsos incolas tam nobilia aromata tacituros. Nam quemadmodum barbarissima gens, quæ insulam D. Laurentii incolit, mercatoribus, qui eò interdum devehuntur, fructum quandam Avellanæ magnitudine ostendit, quod Caryophyllos redolent: eadem ratione credendum est Æthiopes Cinnamomum & Cassiam adeo odorata medicamenta nostris demonstraturos fuisse. Porro cassia lignea Arabibus, Persis & India Salihacha vocatur: à vulgo autem Indorum eodem nomine dicitur, quò Canella: nullam enim inter Canellam & Cassiam differentiam faciunt. Neque ut verum dicam, quispiam Cassiam à Canella differentem vidit. Cæterum quòd Canellæ diversa Cinnamomi & Cassiæ nomina indita fuerint, occasionem præbuisse puto Mercatores Chineses, (nā annales urbis Ormuz prædicunt olim quadringentas naves à China uno eodemque tempore eo apulisse) qui eum à sua regione aurum, sericum, porcellanas, moschum, cuprum, margaritas, aliasque hujusmodi merceres eveherent, nonnullas ex eis in Malaca vendebant, sūdālum, nucem myristicam, macerem, caryophyllos, lignum aloës contra in suas naves inferentes, quæ rursus in Zeilan & Malavas divendebant, indeque sumebant Canellam, ex Zeilan videlicet laudatissimam, & ex Malavā minus selectam, similiter & ex Jaoa, unde etiam Piper, Cardamomumque evehebant, eaque omnia deinde Ormuz, aut in Arabia oram maritimam perferebant. Interrogati autem isti Chineses, quæ nam essent hæc aromata, & unde ea

adveherent, fabulas illas narrabant, quas recenset Herodotus, ut his commentis earum mercium præcia augerent. Cū autem quæ in Zeilan nata essent Canellam, ab ea, quam in Jaoa, & Malavar sumpserant, differre cōspicerent, diversa illis indidēte nomina, cū tamen ejusdem generis essent cortices, pro foli cœlique varietate solum differentes, ut plerunq; idem fructus pro regionum & soli varietate suavior fieri, aut à naturali bonitate degenerare solet. Ementes ergo Ormuz incolæ eam Canellam à Chinesibus, idcirco eam Darchini, quod Persis lignum Chinesense sonat, appellarunt: deinde Alexandriam vehentes, ut eam Græcis eò confluentibus carius venderent, Cinnamomū vocarunt, quod significat lignum odoratum, quasi Amomum ex China delatum. Deteriori autem Canellæ, quæ scilicet ex Malavar, & Jaoa delata esset, idem nomen quo in Jaoa appellatur, indiderunt, scilicet *Caismanis*. quod lingua Malaya dulce lignum sonat, (hanc corrupto vocabulo Cassiam Græci dixerunt) duo diversa nomina eidem rei imponētes. Usus est autem Avicenna lib. 2. cap. 12. 8. cum Rhase & reliquis Arabibus, vocabulo Persico, *Darchini*, ut plerisque aliis Persicis solet. Nam canella cujuscunque generis Arabicè *Querfa*, & *Querfe* dicitur. Reliqua verò nomina Arabibus prodia corrupta sunt, ut *Darshahan* & similia. Vocatur in Zeilan Cuurdo: in Malyo, uti dixi, *Caismanis*: in Malavar, *Camea*. Nam quod Serapio Darchini arborem de China interpretatur, corruptum est exemplar, & hæc interpretatio ab interprete addita. Cæterum rogatos volo omnes cū Medicos, tū Pharmacopæcos, ut post hæc Cassiæ loco Canellam deteriorem præscribere desināt, & selectissima utatur, quandoquidē tanta nunc est ejus copia. Tum etiam ne Cassiam duplici pondere pro cinnamomo in compositionibus injiciant, tametsi freti Dioscoridis & Galeni auctoritate. Scribunt nonnulli, canellam nostram veterum Cassiam non esse, quòd (ut ajunt) nigricans sit, & inodora: aut si sit, Pseudocassiam Dioscoridis esse potius, quam legitimam. Fit interdum, ut etiam hic in India Cassiam admodum depravatam cum alia inveniamus non exigua quantitate, (quoniam aut non benè patata fuit, aut non suo tempore caesa) quandoquidem vix Aroma reperias corruptioni magis obnoxium, quàm Canella est, præsertim si diu in navi perstiterit. Est enim hæc regio putredini admodum obnoxia, maritimis præsertim locis, imò quotidiana experientia videmus, Canellam singulis annis multum de sua odoris & saporis suavitate deperdere. Si quis plura de Cassia requirit, legat Manardum lib. Epist. 8. epist. 1. & commentarios Matthioli, lib. 1. cap. 12. & 13. qui multis argumentis demonstrant, nostram Canellam, legitimam Cassiam esse. Sed quòd Cinnamomum inveniri negent, in eo falluntur, cū Cassia, Cinnamomum, & nostra Canella unum idemque sint medicamentum. Annotavit Lacuna lib. 1. cap. 13. an ædibus Indicis Ulyssipone se

omnia Cinnamomi genera à veteribus descripta observasse. Sed ego hic in India plura duobus non observavi, videlicet quod in Zeilan nascitur, & quod in Jaoa, & Malabar. Nam quod in Lusitaniam devehit solet, Zeilaniticum omnino est. Poterit autem fieri, ut quinque genera bonitate discreta invenerit, non autem genera diversa. Quod verò deinde addit de Cinnamomo cum Maria Stiliconis uxore reperto sub Paulo tertio, fabulosum prorsus videtur. Fatentur nonnulli, Cinnamomum quidem nos habere, sed non illud Mosyliticum, quod à Dioscor. lib. 1. cap. 13. cæteris generibus præfertur, quodq; Theophr. lib. 9. cap. 5. multis modis constare scribit. Sed his abundè satisfactum puto iis argumentis, quæ antè protulimus. Porro Cinnamomum sive Canella arbor magnitudine est oleæ, interdum minor, multis ramis prædita, non iis quidem contortis, sed rectis ferè: foliis Lauri quidè colore, sed forma ad Citri folia accedente, (non verò foliis Iridis, ut fabulosè quidam scripsere) floribus candidis, fructu nigro, & rotundo, avellanæ ferè magnitudine, aut exiguis olivis simili. Est autem Canella nihil aliud nisi secundus & interior arboris cortex: nam hæc arbor duplici cortice munita est, veluti suberis arbor, non eo tamen adeò crasso, & distincto. Exemptus ergo cortex crasso illo, & exteriori libro repurgatur: deinde in laminulas quadrangulas sectus, humi abjicitur, atque ita per se convolvitur, ut trunci unius rami integer cortex: videatur, cum tamen duntaxat partes sint corticis in tubulos digiti crassitie convolutæ, truncus verò interdum femoris crassitudine reperiatur. Roscum autem illum, sive ex cinereo vinosam colorem Solis calore contrahit: qui non probè paratus, candicans, sive cinerei coloris sit: nimis verò Solis ardoribus adustus, niger. Exempto cortice, tribus postea annis ab ea arbore abstinetur. Frequentes sunt hæc arbores in Zeilan, solebatque vili emi Canella: sed triginta abhinc annis, nemo eam emere potuit, præter procuratorem regionum negotiorum: factorem vocant. Zeilanicis minores sunt eæ, quæ ignobiliorem Canellam præbent in provincia Malavar, & in Jaoa sive Java, non tamen adeò pusillæ, ut eas Plinius lib. 12. cap. 19. & Galenus lib. 1. de Antidotis esse censent. Sunt verò omnes sylvestres, & spontè nascentes. Nusquam alibi, quod sciam, nascitur Canella, tametsi Franciscus de Tamara scribat in freto maris Erythraei Cinnamomi arbores & lauros maris æstu interdum opertas inveniri: quoniam nostri singulis annis per mare Erythraeum navigant, nullam tamen huiusmodi arborem viderunt. Nam quod ad Occidentalem, quam vocant, Indiæ historiam attinet, non verisimile videtur Canellam istic nasci, quandoquidem eam dicit calyces glandesq; suberis modo ferre, cum legitima Canella veluti olivæ ferat: sed alia erit sui generis arbor. Nec, ut eadem refert, in China nascitur. Nam è Malaca Chinam cum aliis mercibus defertur. Intellego verò plurimam eam Canellam, in insula Min-

A danao nasci, & vicinis insulis, sed procul eæ à China absunt: Putarunt etiam nonnulli in Alep nasci Canellam, quod apud aliquot scriptores præscriptum invenerint Cinnamomum Alipitium: sed sciant, non magis istic, quàm in Hispaniis nasci. Verùm cum ex his regionibus Ormuz, & inde Alep devehatur, factum est, ut in corruptam Canellam inde in Europam advectam ab ipsa urbe Alep denominarint. Tametsi autem Zeilanitica reliquis præferatur, invenitur etiam interdum ignobilis, qualis est, quæ crassiori cortice constat, minusq; in tubulos convolvitur, quod non sit ejusdem anni: quod enim vetustior cortex, eò deterior. Quæ verò in Malavar nascitur, tota ferè est ignobilis, tantumque à Zeilanitica differt, ut centenæ Zeilaniticæ libræ, decem aureos pendant, Malavaricæ verò libræ quadringentæ unum duntaxat aureum. Extillat ipsa radix liquorem Capuram redolentem. Sed Rex vetuit radices vulnerari, ne arbores pereant. Elicitur autem quæ plumbeis, aut vitreis instrumentis ex ipsis floribus, sed quæ fragrantia & odoris suavitate ei cedat, quæ ex corticibus nondum exiccatis elicetur, tametsi ex foliis floribus elici auctor sit Lacuna lib. 1. cap. 12. * Utilis est stillatio hic liquor ad plurima: nam stomachi imbecillitatem roborat, colicis dolores ex causa frigida provenientes illico lenit, ut plerumque sum expectus, faciei colorem commendat, & oris halitum, præterea ad cœdiendos suavioresq; D quam idoneus. Ex canellæ baccis oleum extrahitur quædam modum ex olivis, sevacum quoddammodo, & saponi Gallico simile, inodorum, nisi calefactum sit, tunc enim Cinnamomum aliquid tantulum olet. Eo utuntur adversus ventriculi & nervorum frigidam intemperiem. Cæterum excalfacit Cinnamomum, emollit, & concoquit: urinam ciet, tam menses, quàm partus partum, aut ex myrrha impositum pellit, contra bestias, quæ virus ejaculantur, venenæq; convenit caliginem pupillis oculorum observantem discutit: crassitiam extenuat: lentigines, & vitia cutis in facie, ex melle illitum detergit: contra tussis, defluxiones, aquam subter cutem fusam, rennum vitia, & urinæ difficultatem efficax est. Unguentis preciosis inferi solet. Et in summa, magni ad omnia usus. *Garcias ab Horto, & Dioscor.*

Cinnamomum aut quia non affertur ad nos, aut in tam exigua copia, unâ cum Cassia advehitur, ideo fit, ut non ita cognoscatur. Cum verò Cassia magna copia in promptu sit, optimam facillè eligere, & ipsius duplè accipere possumus, propter eam rationem, quam supra attulimus: eligenda verò est subtilior, modò sit gustatu acuta admodum & odorem rosarum referat, colore in purpureo nigrescente, quale illud facit, quod olim ab incolis Zigir appellabatur. Bona etiam illa est, quæ non nihil habet rubelcentis coloris, vel potius coloris elegantis instar Corallii, vini odorem referens. Debet autem omnis Cassia esse cortice crasso, sed angusta per se, & subtilis & bene contorta, habens plures quàm unam canellam,

nulam, lævis, nõ aspera, aromatica, modicæ ad-
 strictionis, & in primis sapore acutissimo prædi-
 ta. Faciamus autem Cinnamomi quoq; nonnul-
 lam mentionem, quò lectores eò majorem ha-
 beant occasionem de eo cogitandi. unde fortas-
 se aliquando contiget, ut verum tandem explo-
 retur. Galen. *lib. de Antidotis, cap. 13.* inquit, *A-*
drrianum Imperatorem iussisse varia genera Cin-
namomi ex Arabia cum integris plantis appor-
tari, & quòd tempore Severi, qui & ipse Thera-
cam parari voluit, ipse coactus fuerit propter pe-
nitiam alterius, illud antiquius Cinnamomum
accipere, ejus formam describens ait, simile esse
Helleboro, vel potiùs Damafonio, quod etiam
Alisma vocatur. Unde conjici potest, illùm de
albo Helleboro locutum esse, quia tam hujus
quàm Alismatis frondes Dioscoridi repræsen-
tant plantaginem. Imò ambæ plantæ, Hellebo-
rus & Alisma caules ferunt admodum similes.
 Unde arbitror rectè nos posse affirmare, quòd
 frondes istæ, quæ à pharmacopœis vocantur Fo-
 lium Indum, aut Malabathrum, sint Cinnamo-
 mi, cum satis similes sint foliis Hellebori albi,
 Damafonii, aut Alismatis, vel Plantaginis. Quod
 cõfirmatur quoq; ex sapore tam frondiũ quam
 pediculorum, potissimũ ubi truncò annectun-
 tur: cum planè gustu Cinnamomum vulgare re-
 ferant, nisi velimus dicere, esse frondes Cinna-
 momi; hoc antea ponentes, quòd Cassia frondi-
 bus & fructu similis sit Cinnamomo, quemad-
 modum etiam sapore & viribus. Et cum Gale-
 nus dicat Cinnamomum mutari in Cassiam, in-
 telligendo hoc de similitudine virgultorum, in-
 telligit in aliis quoq; similia inter sese esse. Quæ
 conjectura quoque confirmatur ex eo, quòd vi-
 deamus de folio jam dicto copiam afferri, quem-
 admodum etiam Cassiæ: & si Cinnamomi fo-
 lium esset, verisimile esset in tanta abundantia
 frondium simul etiam virgultorum aliquid ad-
 vehi. Quicquid sit, hæc nota certè nos in cog-
 nitionem Cinnamomi perducere poterit, spemq;
 aliquam facere, ut illud aliquãdo investigemus.
 Galenus etiam ait, unamquamque Cinnamomi
 plantam instar parvi fructus producere, ex una
 radice lex aut septem, plura paucioraq; virgulta,
 inter quæ maximum non excedat mensuram pe-
 dis Romani.

THURIS cortex, qui ex arbore thurifera de-
 trahitur, præfertur pinguis, odoratus, recens, læ-
 vis, crassus, sine membranis. Adulteratur admi-
 sto pini aut nucis ejus cortice: sed horum index
 ignis est: siquidem thuris cortex legitimus pau-
 latim ardet, & cum odoris fragrantia vaporem
 ejaculatur: adulteratus verò nequaquam incen-
 ditur, sed totus in fumum sine odore consumi-
 tur. Vis eadem quæ thuris, sed validior, adstin-
 gentiorque. Quare potu cruentis excretionibus,
 vulvis fluxione laborantibus in pello con-
 fert: ad cicatrices oculorum, & cava, tor-
 desque efficax est: tollit scabris lip-
 pitudinibus auxiliatur.

Dioscorides.

De corticibus calidis in tertio.

MACIS, Germ. *Muscabüß* / nucis moschatæ
 exterior cortex est, in quo nux latet, quemad-
 modum avellana, in suo putamine. Hujus arbor
 Pyri magnitudine est, foliis ejusdè, sed breviori-
 bus, & subrotundis, sive, ut verius dicam, arbor
 est Persicæ malo haud absimilis, brevioribus ta-
 men foliis. Maturo fructu, & dehiscente, primo
 illo operimento calycum echinatorum, qui ca-
 staneas amplectuntur, modo. Macis Cocci mo-
 do rubescens conspicitur, pulcherrimo aspectu,
 bene onustis præsertim arboribus. Exiccata nu-
 ce, dehiscit etiam Macis, & flaccescente rubore,
 aureum quodammodo colorem adquiret. Ejus
 precium triplo majus quàm nucis myristicæ.
 Nasctur autem hæc arbor in insula Banda. In-
 veniri etiam tradunt in Malaccis, sed non est fru-
 ctifera, quemadmodum nec ea, quæ in Zeilan
 provenit. Præfertur crassum, plenum, odora-
 tum, sapore subacri: hodie notum, * Ventricu-
 lum roborat, & coctionem adjuvat. *Medici Floren-*
tini & Garcias.

De corticibus aperientibus.

THYMIAMA ex India defertur, corticosum:
 simile lycomori libro: quod jucundi odoris gra-
 tia suffitur. * Constrictionibus vulvæ ex suffitu
 prodest. *Dioscorides.*

De corticibus dolorem mitigantibus.

FRAXINI cortex cultello abscinditur, sicca-
 tur & conservatur per annum. * Latetis & licnis
 dolorib. medetur.

De corticibus purgantibus.

SAMBUCI cortex medius abraditur cultello:
 siccat & servatur per annum. * Aquas detra-
 hit: hydropicos juvat.

De corticibus fructuum calidis.

MALICITRI cortex cultello abscinditur,
 siccat in umbra diligenter, & servatur in arcu-
 lis ligneis. * Venenis adversatur. Decoctum col-
 lutione, oris halitum commendat, suavitateq;
 accersit: ventriculum roborat, &c.

AURANTII MALI cortex in umbra siccat,
 conservaturq; per annum in arculis ligneis. Ca-
 lidior quàm mali citri vel Limonii cortex.

De corticibus fructuum astringentibus.

GLANDIS CALYGULUS, qui vulgò cupula
 dicitur, * ad fluorem muliebrem, & sanguinis
 sputum valet.

MALICORUM est mali punici putamen,
 quod aliqui Sidion appellant. * Spissandi vim
 habet: languinolenta glutinat, humida gingiva-
 rum vitia mobilesq; dentes decocto colluuntur:
 herniam prolapsu intestini erumpentem, cata-
 plasinate repellit. *Dioscor.*

JUGLANDIS virides decerpantur mense Junio
 appetente, * antequam earum putamina obdu-
 ruerint, saccharo vel inelle asservata, stomacho
 utiles eradunt, & ori nõ ingrata. Putamen com-
 bustum, tritumq; in oleo & vino, infantium ca-

*Yaj. 309.
 pag. 271.*

*Sera. 213.
 pag. 193.*

*Aten.
 pag. 232.*

Malic. 253.

pute peruncto, nutrit capillum, alopecias replet, A
Dioscor. & Matthiolus.

De corticibus radicum calidis.

CAPPARIS cortex amarus, acer, acerbus, * abs-
tergit, purgat, incidit, digerit, adstringit: ob quas
vires liencm induratum, & coxarum affectus
adjuvat, tum intro assumptus, tum extrinsecus,
tum idoneis remediis admotus.

De corticibus radicum frigidis.

MANDRAGORAE radix delibratur, & traje- B
tus lino cortex ad usum suspenditur. * Vinum,
in quo cortex fuerit infusus, valet in pervigiliis
& doloribus, & ante sectiones, ulsionesque, ne
sentiantur. Dioscor.

De corticibus purgantibus bilem.

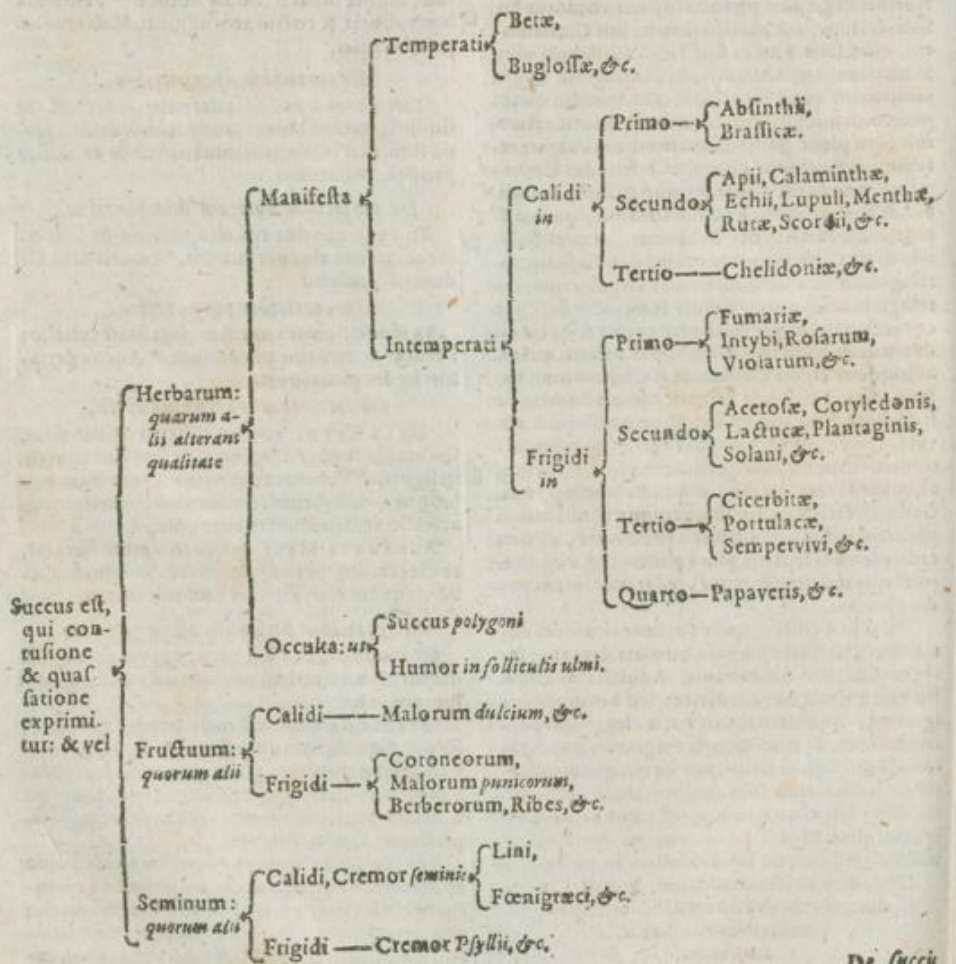
ESULAE cortex * educit phlegma vehemēter,

& aquam citrinam, & humores melancholicos,
& materias à juncturis. Dosis est à siliquis dua-
bus usque ad septem.

CUCUMERIS sylvestris cortex * purgat po-
tenter pituitam vomitu & dejectione, & inter-
dum bilem, si vacuari parata est: serosum quo-
que excrementum, etiam evulsu contumax, at-
que adeò à juncturis mirificè trahit, ob id earum
dolores sanat, ischia dem etiam juyat a pertè ca-
taplasmate impositus, vel clystere injectus. Do-
sis est à granis quindecim ad drachmam semif-
sem. Mejer.

SAMBUCI cortex idem præstat, quod Sam-
bucus ipsa: * nec non pituitam crassam & vi-
scosam purgat. Ebuli cortex eandem vim
cum sambuci cortice
habet.

DE SUCCIS, Sectio XV.

De succis

De succu temperatis herbarum.

BETAE succus recens parari potest: fit foliis vidibus tritis atque expressis. * Discutit, detergit, & per nares purgat: summam omnia praestat, quae herba ipsa.

BUGLOSSAE succus aegre exprimitur: parva coctione & residua purgatur ante repositionem: in vase pleno, vel oleo superfuso reponitur. * Confirmare & exhilarare dicitur.

De herbarum succis calidis in primo.

ASSINTHII succus fit in Vere vel autumnio, foliis tritis atque expressis, deinde parva coctione & residua purgatur ante repositionem: in vase angusti oris, superfuso oleo digiti crassitudine, vel in vesica inspissatus; servatur per annum. * Succus differt ab herba: haec enim adtingit: ille vero magis aquosus detergit.

BRASSICAE succus fit recens, ut Betae. * Vim habet purgatoriam: coctus cum melle, linctu convenit arteriacae.

De herbarum succis calidis in secundo.

APII succus ad servatur expressus liquidus superaffuso oleo, in vase vitreo angusti oris. * Obstructiones aperit: menses & urinas movet.

CALAMINTHAEE succus eodem modo, quo apii, paratur, & conservatur. * Ad anhelationem, tussim antiquam, frigidam viscerum intemperiam: & lienosis cum saccharo coctus exhibetur. *Andernacus.*

ECHII succus fit addita aqua, aut alio liquori illi facultatibus simili, inter terendum, & expressione extrahitur, conservaturque, ut abinthii. * Confortat atque exhilarat.

LUPULI succus mense Aprili extrahitur, & conservatur, ut apii. * Sanguinem purgat: obstructions viscerum aperit: febribus copiosis coferat.

MENTHAEE succus eodem modo, quo apii succus, extrahitur, conservaturque. * Ventriculum frigidum corroborat: nauseam & vomitum sedat.

RUTAE succus eodem modo paratur. * Humores lentos incidit, digerit, seccat, aperit: idque magis quam herba ipsa acida. *Andernacus.*

SCORDII succus compositionibus additur: quia purgat viscera, obstructions aperit, urinas & menstrua citat: extrahitur & conservatur, ut apii succus. *Andernacus.*

De herbarum succis calidis in tertio.

CHELDONTIAE succus foliis, caule, radice exprimitur in eunte aestate: servatur, ut apii, vel in umbra seccatur, & in pastillos digeritur. * Oculis claritatem affert. *Dioscor.*

De succu herbarum frigidis in primo.

FUMARIAE succus mense Aprili vel Majo exprimitur, servaturque in vase vitreo angusti oris, oleo superaffuso. * Melancholiam, & serosa excrementa purgat.

INTEBI succus Vere exprimitur, foliis ac radicibus tritis: servatur in vitreo vase oris angusti, superfuso oleo, digiti crassitudine. * Ad jecoris calorem immoderatum valet.

ROSARUM succus mense Majo, vel principio Junii exprimitur foliis tritis: asservatur liquidus superaffuso oleo, quod tempore usus, lana bombacea aufertur. * Ventrem laxat, stomachum roborat: jecoris calorem extinguit.

VIOLARUM Martio vel Aprili exprimitur, servaturque, ut rosarum. * Bilis acrimoniam lenit: thoracis affectus calidos restinguit.

De succu herbarum frigidis in secundo.

ACEOSAE succus simili modo extrahitur & servatur, ut rosarum. * Ad febres biliosas, & obstructions viscerum valet.

COTYLEDONIS succus aestuanti ventriculo commodè imponitur: item ad erysipelata conducit: exprimitur & servatur, ut rosarum. *Andernacus.*

LACTUCAE succus ad stomachum biliosum valet: ardorem restinguit: somnum provocat. Ut rosarum extrahitur, conservaturque.

PLANTAGINIS succus astringit, refrigerat, omnem calorem praeter naturam extinguit. Exprimitur & conservatur, ut rosarum.

SOLANI hortensis succus ad refrigerandum & astringendum utilis est. Extrahitur & conservatur ut praecedens.

De succu herbarum frigidis in tertio.

CICERBITHAEE succus stomachi rosiones lenit, & lactis copiam mulieribus suppeditat. Paratur & conservatur, ut rosarum.

PORTULACAE succus aestate exprimitur, affusa aqua inter terendum, ut expressione una cum ipso humore extrahatur: aut tuta calatho imponitur loco frigido, ut paulatim succus in subjectum catinum defluat: deinde servatur, ut rosarum. * Pueris, quos vermes & febris infestant, magno commodo exhibetur.

SEMPERVIVI succus eodem conficitur modo, quo portulacae succus: ad erysipelata, herpes, inflammationes a fluxione ortas accommodatur.

De succu herbarum frigidis in quarto.

PAPAVERIS nigri succus, seu meconium, fit ex foliis, caulibus, herbaque ipsa tritis expressisque, ac in pastillos redactus. * Reliquorum medicamentorum vim obrundit, quando eis admiscetur.

POLYGONI succus cum septem granis pipere ante accessione quartanae haustus, eam abolet. Sed ajunt, colligendam esse plantam, & exprimendum ejus succum die Jovis, Luna decrecente. *Est quodam lib. Secretorum.*

HUMOR in folliculis ulmi nascens faciem reddit gratissimam, & per politam, si eo detergatur. Conferat etiam mirum in modum pueris enterocelicis, duplicatis linteolis in illo madefactis, & sub pezemate, seu femorali coaptatis, *A quoque dicitur Chirurgico.*

De succu fructuum calidiorum.

MALORUM dulcium succus fit, contusis & expressis, deinde saccharo conditus servatur ad usum. * Cor imbecillum roborat.

De succu fructuum frigidis.

CITIORUM succus extrahitur, ut Citiorum: conservatur autem, ut rosarum. * Adversus biliosa alvi profluvia ex melle vel saccharo valet: ventriculum roborat.

MALORUM PUNICORUM succus * calidam intemperiem corrigit: vomitum compescit: & stomachum firmat. Fit, ut malorum dulcium.

BERBERORUM succus * vomitum ac fluorem alvi sistit: saccharo conditus, conclususq; coto-neati modo delicatus est: contra capitis deflu-xiones calidas accommodatus. *Andernacus.*

RIBES succus frigidus, acidus & acerbus est, * sitim extinguit. Contra sitim in febribus ar-dentibus cum Julapio rosaceo, aut violaceo pot-issimum exhibetur: nec non ad biliosum vomitum coercendum, fluoremque stomachicum re-

A stringendum: sed frigidis, & pectoris angustis adversatur. *Andernacus.*

De succu seminum calida.

LINI cremor fit, aqua seminibus prius ma-ceratis, deinde in eadem coctis, expressisque. * Dolores ex acri humore ortos mitigat, inflam-mationesq; partium corporis lenit. *Andernacus.*

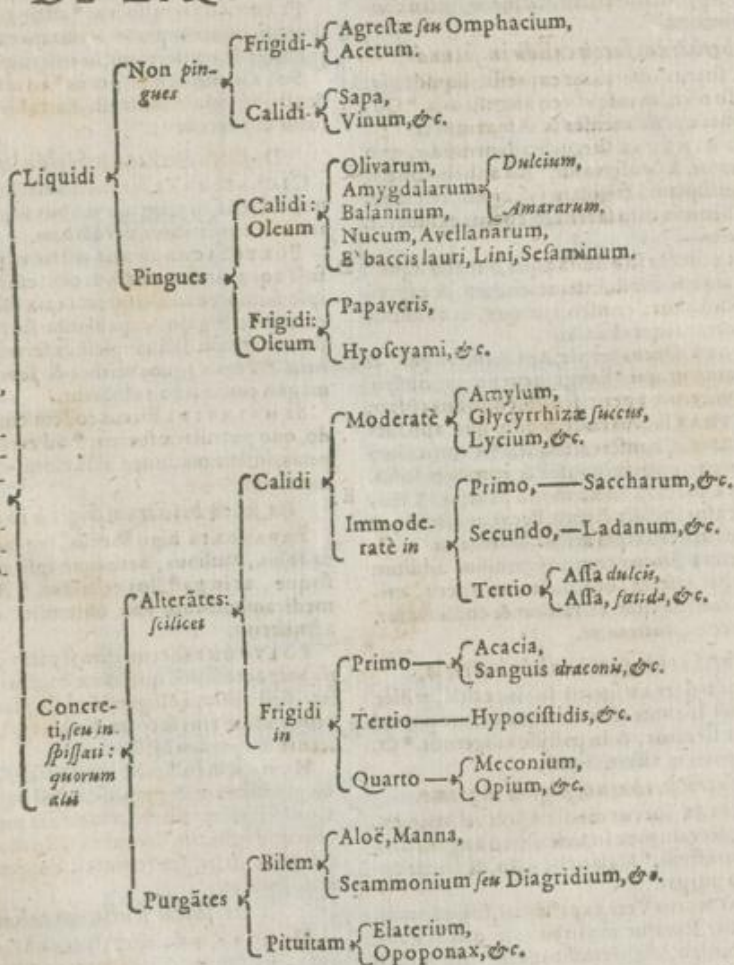
FŒNIGRÆCI cremor simili modo ac lini cremor conficitur. * Inflammationes minus cali-das, sed duras magis sanat, magnas irritat & au-get. *Andernacus.*

De succu seminum frigidis.

PSILLII cremor * omnibus membris ardo-re infestatis auxiliatur: eoque refrigerantibus me-dicinis convenit. Eodem modo, quo lini cre-mor, paratur. *Andernacus.*

DE LIQUORIBUS, Sectio XVI.

LIQUOR est, qui incisa, vel scarifica-ta, aut tere-brata plan-tæ alicujus parte extil-lat, sive ema-nat. Liquo-res autem vel sunt

De Lique-

De liquoribus frigidis.

OMPHACIUM, Germ. *Agrest*. Gall. *du Verjus*. Ital. *Agrestu*. Hispan. *Cumo de agraz*, dicitur: ex omni immaturatum uvarum genere paratur: pluribus diebus expressus in solatur succus cum suis vinaceis, in cado crasso linteamine cooperato, donec excrementa subleventur, fæx verò subsidat, & inclarecat: deinde absq; sale servatur per annum, tam ad ciborum quam ad medicamentorum utum. * Calidis morbis omnibus magno iavamento adhibetur. Refrigerat, unicq; ardentibus prodest, siue ori ventris impositum, siue totis hypochondriis, siue culibet alii, quod refrigerare velimus. *Mathioli*.

ACETUM, Germ. *Essig*. Gall. *Vinaigre*. Ital. *Aceto*. Hispan. *El vinaigre* nominatur: fit ex vino, vel cervisia putrescente. Quod ex vino acerbo crudoq; fit, magis attrahit: quod ex optimo vino conficitur, magis aperit: quod ex cervisia apud inferiores Germanos paratur, magis refrigerat. Acetum omne mixta est substantia, nempe frigida pariter & calida, ejusq; utriusq; tenuium partium: cæterum calidam frigida exuperat. * Exicat ordine tertio, attrahit stomacho utile, appetentiam excitat: erumpentem undecunque sanguinem potu infelluve alit. prodest alvi fluxionibus, coctum cum cibus: eruentis vulneribus, inditur: inflammationes arceat, in succidis lanis, aut spongia impositum: reprimat proidentiam fedis, vulvæq; item abscedentes gingivas, & sanguine manantes. Ad nomas & ignem factum, ulcera quæ serpunt, lepras, impetiginem, pterygia, cum aliquo convenienti efficax est. phagedænas ulcerum, nomasq; potu continuo cohibet: podagricis calido potu, cum sulphure auxiliatur: fugillationes rapit cum melle illitum. Contra capitis ardore cum rosaceo in succidis velle ribus, aut spongia imponitur. Ad aqua inter cutem, gravitatem aurium, & sonitus, sibilosque ferventis vapor proficit: insillatum quoq; aurium yemes necat. Pannos coëcet tepidi foras, aut si imbuta aceto spongia admoveatur: pruritus permulcet. Contra venenatos serpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commode fovetur: & frigidum iis, quæ exurens virus ejaculantur, calidum potum atque vomitionibus redditum aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium, & haustam cicuta, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatū, fungos, ixiam, taxumq; cum sale: haustu voratas hirudines, si sorbeat, ejicit. tussim veterem mitigat, & recentem lacellit. In orthopnoea calidum commode sorbetur, gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & uve proidenti conuenit: contra dentium dolorem calidam coluitur. Dosis in perfusionibus capitis ad dolorem ʒ. β. pro ʒ. iij. olei rosati. *Dioscor. & Galenus*.

De liquoribus calidis.

SAPA, Germ. *Wortener wein*. Gall. *Du vin cuir*. Ital. *Vin cotto*, *Sapa*. Hispan. *La melosa* à arropo, vocatur: fit multo igni decocto. * Detergit leniter, se-

rapit pectori idoneis accommodatur: nec non compositionibus Diacodion, ad defluxiones capitis sistendas, eadem mensura, qua saccharū, admiscetur.

VINO veteri * nervi læduntur, & reliqui sensus: quod tamen gustu suavius est: quare cavendum iis, qui intestinæ alicujus partis imbecillitatem sentiunt. attamen in secunda valetudine paucum cum aqua dilutum, innoxie sumitur. Novū inflat, ægrè coquitur, insomnia parit gravia, & urinam ciet. Aetate medium utraq; vitia fugit: quare ad victus sanorū, ægrorumq; usurpatur. Album tenue, stomacho utile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum verò crassum est, & concoctu difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Gilyum, utpote quod mediū est, medias inter utrunq; vires habet. In secunda tamen & sinistra valetudine, eū primis laudatur album. Quin & vina sapore distat, siquidem dulce crassius partibus constat, & difficilius à corpore expirat: stomachū inflat, alvum & interanea ut multum turbat, sed minus inebriat: renibus & vesicæ aptissimum. Austerum per urinam celerius transit: sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborū per membra digestionem accommodatissimum, alvum & cæteras fluxiones cohibet, minusq; urinam expellit. Novum nervos minus tentat. Vinum aqua marina factum, stomacho adversatur, sitim stimulat, nervos infestat, alvo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod uvis Sole siccatis in area, aut in farneco torrefactis exprimitur, Creticum cognomine. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet: quod inveteratum perquam facile coquitur: pulsus exsiccitat, alvum adstringit, stomacho utile: sed vesicæ nocet, atque iis, qui visus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana crassioribus constant partibus: dulcia, stomachū inflant, ventrē emolliunt, sed concoctione non æquè adjuvat, & nervosa minus infestant: vtilitate eadem austerū saporem concipiunt. Cecubum, cum sit dulce, est & albano crassius: corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum valde austerum est: quare intestinorum, & stomachi fluxiones cohibet. & cum tenue sit, caput minus tentat: inveteratum suavius redditur, & stomacho utile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè crassis partibus gignuntur: modicè astringunt, & ocyssimè inveterantur, minusque ob suam tenuitatem nervos tentant. Parætypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratū, ac tenuius est, quare liberaliter eorum fallit, diu servat ebrietatem, & soporem adfert. Ithricum Parætypiano simile est, sed urinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptū potui est. bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Lesbium facile membra subit. Chio levius, & alvo idoneum. Ephemium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verum Asianum è Tmolo monte,

Mefogites appellatū, capitis dolores ciet, & nervos laedit. Coum verò & Clazomenium, quoniam multam sibi maris aquam vendicant, facile corrumpuntur: flatus movent, alvū turbant, nervis officiant. Vinū omne (ut reliqua in commune dicantur) merum ac sincerū, & sua natura austerum, excalfacit, facile in membra distibuitur, stomachum adjuvat, appetentiam ciborum invitat: vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & commendat calorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptā cicuram, cotiandrum, pharicum, ixtam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungosve: contra serpentium morsus, & omnium ictus, quae refrigerando necant, aut stomachū in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; praecordiorū ac distentiones, stomachi resolutionē, & si venter, aut interanea rheumatismū sentiant. Conveniunt sudatoribus, & quibus corpus in modico sudore digeritur, maxime alba, vetera & odorata. Quae tamē vetustate dulcescunt: tenibus ac velicā accōmodo datiora redduntur vulneribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur tetra ulcera, & phagedonica, & fluxionibus obnoxia cōmodē perfunduntur. Quae marisam non receperunt, auctera, & alba ad saniorū victus usupantur. In his praestant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & per multa Campaniae, & Paratrypiatū ab Adriatico sinu, & Siculum, quod Marmetinum appellatur. Ex Graecis Chium, Lesbū, & Phygelites ex Epheso. Crassa verò & nigra stomacho negocium exhibent, inflationem pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & auctera stomacho profunt, & minūs carnes alūt. Vetera valde tenuia & candida vehementius urinā ciunt, & dolores capitis movent, nervosq; largus pota tentant. In media aetate, ut à seipso anno, potui saluberrima sunt. Modus autē pro aetate, & tempore anni, & consuetudine, & qualitate vini definitur. Non sitire, & modicis bibos potui optimum est praecipuum. Nocet ebrietas omnis, & maxime assidua: siquidem oblectos nervos quondam remittit: largiorq; potus acutorum morborum adfert iuria. Mediocris tamē vinolentia aliquot diebus, maxime post aqua potus utilis: namque modo quodam ex alto evocat, lentillesque expurgat excretus, & per caeca corporis ducit spiracula. Sed aquam post vinolentiam bibere oportet: siquidem valetudinis afflicti gratia facta remulentiā remedium adfert frigida. *Deo, corides.*

De liquoribus pinguibus calidis.

OLEUM Germ. Dei Gall. Huille Ital. Oglio Hisp. *Azeyre* appellatur: ex olivis maturis expressum, sit colore rufō, purū, perlucidum, tenue odore exiguo, sed grato, sapore dulci, subactis & indubili, recens, aut non ita vetustum, nisi vetusto egeatur: in quo videlicet vetusto trigonarum trimo, & quadragenarium quadrimo est plurimò valentius, ubique crassius, graveolentius, cali-

dius, acrius. * Calfacit omne oleum ex olivis maturis, emollit ventrem, a perfictionibus corpus tuctur, ipsumq; promptius ad obeūda munera reddit: alvum emollit, ulcersantiū medicamentorum vires permistum hebetat: contra venena datur, assidue potū redditumq; vomitionibus: solvit alvum heminae mensura, cum pari pitifana succo, aut aqua potum: ad tormina calidū simul decocta ruta tribus sextariis in potu datur, ventris animam pellit: idem maxime illi **B** intestini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit, & vehementius discutit: oculorū claritati sublitum confert. Si vetusti nō sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem, ut vetustatem repraesentet. Oleum omphacini ex immaturis olivis expressum, ad viride inclinat: recens sit odoratum, morsus expers, sapore acerbum. Unguentorū compositionibus idoneū est. Stomacho utile est, quod astringit: gingivas contrahit, dentes firmat, si continetur in ore: sudores cohibet. Oleum quod sylvestres olivae fundunt, vehementer astringit, & ad sanorum usus secundum sibi locum vendicat. In doloribus capitis, utiliter pro rosaceo substituitur: sulores arce: defluētes capillos inhihet: furfures, ulcera capitis manantia, scabiem leprasque abstergit: tardius canitiam sentiunt, qui eo quotidie perunguntur. *Diocor. & Medici colonienjes.*

AMYGDALAE dulces sicca, non tamen rancida, dehydrata, conturduantur minutissime, postea in sarragine aliquantulum torrefiunt, affuso aquae rosaceo modico, postea praelo exprimuntur. * Lenit asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duriciem & siccitatem iuncturarum: cit suave in cibis, & confert heceticis & phthisicis: impinguat, auget ipeuma, sedat tussim, & ardorem urinae, velicā & vulvae excoriatā, cum fistula injectum. *Mesues.*

OLEUM AMYGDALARUM amaraū eodem modo, quo ex dulcibus amygdalis fit. * Aperit oppilationes, & discutit ventositates & vapores, sed potissimum medetur surditati, sibili, & dolori aurium: lenit duriciem nervorum, & delet maculas faciei. *Mesues.*

OLEUM BALANINUM fit ex Balano Myrsipica, id est, glande unguentaria, quam Arabes vocant granum Ben: fit autem ex tusto assatoq; affusa rosacea aqua, fructu isto. * Repurgat maculas, varos, lentiginēs, cicatricum nigritias, furcos: alvum solvit, sed ventriculo advertatur: dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum, aut sibilum edant, cum adipe infusum auxiliatur. *Mesues.*

OLEUM NUCUM fit, ut oleum amygdalinū: * Flatus crassos dissipat, tumores discutit, acris attritis, vel punctis, praesertim cum calcic lotia confert, scabiem emarginat. *Mesues.*

OLEUM EX AVELLANIS fit ut amygdalinū. * Dolores nervorū & arthriticos sedat. *Mesues.*

OLEUM LAURINUM fit ex bacis lauri maturis & recentibus tritis in pila, ex aqua in lebeti coctis, post totulari plano, non cavo expressis: & aqua

& aqua supernatans oleum colligitur. Deinde affusa calente aqua iterum tritis, & torculari cavao expressis, colligitur oleum, & reponitur. * Ad partium omnium, cerebri, nervorum, articularum, ventriculi, coli, hepatis, lienis, renum, uteri, affectus frigidus, & dolorem his succedentem. *Mefues.*

OLEUM LINI fit ut amygdalinū. * Spasmodicis nervorum & juncturarum, hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac dolori pulsatione. Nervorū dolores sedat: viribus proximum est oleo chamæmelino. *Mefues.*

OLEUM SESAMINUM extrahitur ex Sesami semine, ut amygdalinum, nisi quod prius semen scilicet excorticatum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salsa irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: siccetur, modice affeitur, facculo aspero multum diuq; confricando excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimitur, ut ex amygdalis. Ex eo dem semine non excorticato, sed affato, & molito in farinā oleum quoq; extrahitur, ut prius. Affertur autem ex Alexandria Aegypti Venetias, ubi ematur sincerum, nam adulteratur oleo nucum & papaveris, sed odore & sapore facile deprehenditur à peritis dolus. * Impinguat, semen auget, lenit guttur, & omnem asperitatem & durtitiam, & clarificat vocem. *Mefues.*

De liquoribus pinguibus frigidis.

OLEUM PAPAVERIS fit ex utriusque papaveris semine, tam albi quam nigri, eodem modo, quo ex amygdalis. * Impinguat, asperam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & infomnium. *Mefues.*

OLEUM HYOSCYAMINUM sic fit: Semen candidum, recens, ac sic cum tunditur, & calida aspergitur aqua: dumq; insolatur, siccatur, quæ sub manu sunt, partes cū reliqua massa permisceantur: hoc autem fieri oportet, dum nigrescat, & graviter oleat: mox pressum atq; excolatam reconditur. Fit quoque eo modo, quo amygdalinum. Ad aurium dolores efficax est: pessis miscetur, ad emolliendum utile. *Dioscorides.*

De liquoribus concretis calidis moderatè.

AMYLUM, quod vulgò Amydum officinis vocatur, German. Ammeimât. Ital. Amido Gall. & H. sp. Amidon, omnibus notum est. Ex tritico conficitur. Probatur autem levitate, ac lavore, atq; ut recens sit, & candidum. * Vin obtinet lævigandi partes exasperatas. Contra fluxiones oculorum, pustulas cavaq; ulcera efficax est: sanguinis rejectiones potu cohibet, exasperata fauces lenit: lacti atq; obsonis admiscetur. *Dioscorides & Plinius.*

GLYCERHIZÆ succus ex Creta insula optimus, hoc est, dulcissimus, mollis, recens, purus, tenax, & qui cōfactus splendescat, nigerimus, & qui linguæ subditus tandè totus elique-

scat. * In arteriæ scabritia efficax est: æstuantis stomacho, thoraci, ac jecitori: sanat vesicæ scabiem & renum dolores, cum passio potus: idem eliquatus siim sedat: vulneribus illitus accommodatur: commanducatus stomacho prodest. *Dioscorides & Medici Colonienfes.*

LYCIUM, succus est arboris cuiusdam Indiæ. Arbor autem ex qua hic succus extrahitur, magnitudine est fraxini, folio minuto Ericæ vel Tamario simili: mo, perperuò virète florere ajunt, sed fructum ferre negant: multis spinis horret materies ligni robusta, dura, densa, ponderosa, nec, ut ajunt, putredini obnoxia, sive solibus exponatur, sive aquis immergatur: quam ob causam ab incolis Lignum Sempervivum nuncupatur. Ex eo propter durtitiam & pondus pistilla fiunt, deglumandæ oryza idonea, in mortariis ligneis sex palmos in ambitu continentibus. Incolæ eam arborem Hæchie vocant. Porro succi extrahendi hæc est ratio: Ramulos hujus arboris minutim concisos elixant, deinde contundunt, postmodum cum farina Nachani (sementis est nigra & minuta sapore secales, conficiendis panibus apta) & cuiusdam nigri ligni, quod illie nascitur, scobe, (interdum etiam line eo) pastilli, aut tabellæ formantur quas in umbra siccant, ne Solis ardore earū facultas evaporet. Nostri succedaneum ejus parant, non ex pericylymeno, sed potiùs ex baccis pyracanthæ, id est, nostræ vulgaris Hagedom. Diverfis partibus constat: tum illis quæ extenuent, discutiuntq; tum crassis & modicè adstringentibus. * Ideoque ad sugillata, oris inflammationes, ulcera, herpes, putredines, aures purulentas, intertrigines & paronychias valet. Indicū ad omnia est valentius. Hujus loco Rhamnus sylvestris, aut polygoni succus substituendus est. *Dioscorides, Medici Colonienfes & Garcias.*

De liquoribus concretis calidis in primo.

SACCHARUM arundinum lachryma, seu liquor est, qui nimia succi copia aperto in latere calamo, perinde ac gummi, exterius concrevit. Vel saccharum fit ex sacchari calamis minutim incisis, ignisque calore tandem decoctis, donec universus liquor absumpta igni aqua diu effervescentis in saccharum salis modo, in vasis fundo concreverit. Præstantissimum est, quod durum, solidum, & mutuo metrum allu sonorum est, ligni sicci & solidi modo: tamen ob siccitatem & imperceptam raritatem leve, dulcissimum, candidissimum, & nivis in morem scintillans, coherens: quare Valentinum in metas pyramidum æmulas (panes vocant) coactum parvas, ponderis libræ unius & dimidiæ, vel circiter canissimum, & confecturis siccis aptissimum, penidius ob siccitatem nimis friabilem, ineptum. Illi doribus & precio est proximum, quod Madere appellant, sed in metas ponderis librarum sex, septem, octo, novem, decem formatur, confecturis expetitur: quia minus pre-

ciosum, nō multō tamen imperfectius. Tertium statuitur lentile, album quidem, sed pinguius, ob id vilius, neque confecturis siccis aptum, sed penidius idoneum. Quartū ex Canariis nūc dictis in ulis, olim Fortunatis advehitur, etiam intus albicans, bonitate inferius prædictis, præstantius sequenti, metis constat maximis, pondere librariū decem, duodecim. Quintum ignobilissimū sancti Audomari dictum, foris albidū, intus subrubrum, tanquam alio factum, & foris dolo rectū, metis æqualibus, omnium glutinosissimum condituris siccis ineptissimum: liquidis ferit & yrupis, opiatis, conservis, & similibus, quia viliissimum, & utilitatē regit aliorum mixtura. Id si mare tenet, (nam eō naves ob gravitatem saburrat) rubrū vulgō dictum sit: quam sunt, qui rubrum spumam & spurcitiam omnia facchari se coquendo purgantur existimant. Ex micis horum collisu elisis etiam metas quidam cogunt, que simplicium naturas sequuntur. Ex his quod generosissimum, minimam coctionem sustinet, ne pulverescat: ignobilissimū contra: cætera pro accessu aut recessu variant. * Alvo idoneum, & stomacho utile: detergit, digerit, linguæ asperitatem & siccitatē in febribus tollit: vexatæ velicæ renibusq; auxiliatur. Illud ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt. Cæterum sacchari dosis in syrupsis ferē æqualis quantitas tam sacchari quam succi. In electuariis verō pro ʒi. pulveris, ʒj. sacchari cōmunitur. Si autem pulvis fuerit laxativus, pro ʒj. pulveris, ʒj. sacchari. In condinis additur sacchari parum, si conservæ odoratæ sint. Si verō amaræ, vel acres, ʒj. sacchari pro ʒj. conservarum imponenda. In pulveribus acerbis, ut ex pipere, & zingibere, pro ʒj. pulveris, ʒj. sacchari ponitur: in dulcibus verō ʒj. In clysteribus saccharum rubrum ponitur ab ʒj. ad ʒij. vel ʒij. *Medici Colonienses.*

*De liquoribus concretis calidis
in secundo.*

LADANUM liquor est, ex alterius cysti ledon appellati foliis exudās. Hodie & liquor & planta nota sunt. Optimum, minimeq; adulteratum, odoratū esse debet, subviride, facile mollescens, pingue, resinolum, arenularum aliarumq; fordidū si expert, quale in Cypro gignitur. * Natura eius spissandi, calfaciendi, molliendi: ora venarum perfacit: capillum fluentem continet, addito vino, myrrha & myrte oleo cicatricibus decoctem reddit, cum vino illitum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum suffitu secundas ejicit, pelli immittit, ulvæ duram sanat. In medicamentis quæ dolorem tuissimū, faciunt, & malagmata, utiliter inferuntur: alvum sistit cum vino veteri potum, & urinaam ciet. *Dioscorides.*

*De liquoribus concretis calidis
in tertio.*

ASA dulcis, aromatica seu odorata est Lase-

ris seu sylphii opos, sive liquor Cyrenæicus, seu potius Indicus hoc tempore. Etiam Indicus estiam à Mestue laudatur. Nam ex Taprobana insula in mari Indico maxima, hodie à Lusitanis convehitur, teste Ludovico Romano patricio, Belzoë indigenis dictus, & nobis inde Belzoin, & corruptius Benzoin. Est autē Laseis, seu Lasepithii seu Sylphii herbæ liquor, caule ipsius ferulaceo aut radice scarificata defluens, acerbior, mordax, digerens, optimus, modice usus, non porraceus, colore translucentes, myrrhæ æmulus, odoratus, suavi gustu dulcius, citō albescens. Hæc quidem Sylvio ita cōpilata sunt, partim ex Dioscoride & Galeno, partim ex Ludovici Romani navigatione: satius enim est fieri Laseis, seu Lasepitiū, seu Sylphii, & proinde ejus succos seu lachrymas non extare amplius: quod prægnantibus rationibus docet Joannes Langius Lenbergus Silesius in epistolis medicinalibus suis. At itaque dulcis, seu Belzoin, quod apud Serapionem & Avicennam à Græcorum Lasepitiū nihil differat, Laseis succus esse nequit. Secundo Ludovicus Romanus refert, Belzoin esse gummi arboris: atqui Laseis nō arbor, sed βόρνεο ἡλίχαριον vel eribus est. Tertio in Belzoin officinarū nulla ferē comperitur acrimonia, nedum tanta, quantam Galenus ei tribuit, dum Lasepitiū loco euphorbium non recens substituit. Quid verō officinarum Belzoin, sive Asa dulcis sit, indicabitur paulō post inter gummi & resinas sub Belzoin. *Medici Colonienses.*

ASA foetida, plantæ peregrinæ lachryma aut succus est. Sunt, qui existiment, Sylphii succum esse in Media aut Syria nascētis, qui teste Dioscoridi odoris non erat, ut Armeniacus aut Libycus, quem nonnulli Asam odoratam esse arbitrantur & Belzoin officinarum: sed non conyenit. Nam Dioscorides hunc ut præstantissimum & efficacissimum laudat: Arabes verō Asam foetidam calidiorē & potentiorē asserunt: multō minus Belzoin esse potest, quod tanta exalfaciendi præditum non est, quantam illi tribuit Galenus, dum Lasepitiū loco Euphorbium non recens substituit. *Medici Florentini.*

*De liquoribus concretis frigidis
in primo.*

ACACIA in Aegypto nascitur: planta est spinosa, & cujus fructus succus acacia exprimitur: quem cum nō habeamus, substituere possumus succum hypocistidis, aut pulpam chois, aut succum prunellorum vel bæccas pruni sylvestris, in aqua maceratas. Fit mensis Julio, vel Augusto. * Refrigerat, adstringit & repellit.

Acacia tamen nondū ad nos adferatur, ideoque non cognoscatur, videndum tamen est si ipsius succus, aut sanè gummi, quod sua sponte extrunco sua arboris reudat, ad Thraciam sit accipiendum: cum enim hæc duo sint diversa, quemadmodum ex Dioscoride colligitur, aliud succedaneum pro succo, & aliud pro ipso gummi esset repozendum. Et quantū ex Andromachi pa-

chi patris descriptione conjicitur, videtur ipsum gummi esse sumendum, quod ipse aliter vocat lacrymam in isto versu:

Atq; atram lacrymam Nili, quam spina remisit.

Liquor enim ejusmodi, qui aut solus per se, aut per incisionem arboris effluit, vocari jam lacryma solet, jam gummi. Quod etiam pariter ille, qui versibus Heroicis Theriacam conscripsit, quā Galenus exposuit, in sine lib. 1. de Antidot. hoc modo:

Atque Paratonium fudit quem spina liquorem.

In quo loco apparet illū intell. gere cum liquorem, qui sua sponte ex spina Aegyptia exit, & nō de ipso succo, qui non per se effluit, sed arte vel tritura, aut igne condensatur. Ex altera parte videmus Democratem in sua Theriaca accipere succum & non gummi ipsum, statim tamen esse accipiendum succum: nam varias magis & validiores facultates, quā gummi obtinet, ut patet unicuique ex Dioscoride. Nec verisimile est voluisse Andromachū ad tam celebrē compositionem eligere plantæ alicujus debiliore partem, & relinquere potentiorē. Idq; confirmatur ex Andromachi filii compositione, qui Acaciam simpliciter ita nominatā adhibet: quod si fit, nec alia vox illi adjungitur, semper de succo est intelligendum: quemadmodum ipse quoque intellexit. Huic rei fidē facit Plinius lib. 24. ca. p. 12. scribens, Acaciam vocari succum in pastillos redactum: huc transferendo nomē arboris, unde paratur: quanquā hoc in quibusdam exemplaribus non legatur. Præterea succus semper in usu fuit, nec unquā vel raro admodum gummi acceptum est: quod apparet in omnibus libris Galeni de Composit. medic. secundum genera & loca, & nos in commentariis nostris ad Dioscor. in Acacia notavimus. Quod cum omnibus notissimum sit, nō laborandum in hoc est ulterius, quanquam & alie rationes in medium afferri possent: tantum respondebo ad duas illas auctoritates versuum adductorum, qui videntur expressē accipere gummi. At quæ melior responsio, ut verū fatear, afferri potest, nisi quod ratio carminis, aut, ut rectius dicam, genera poetica Andromachum & alterū quicumque fuerit, moverint obscurē exponere hanc rem, nominando lacrymā, id quod verius succus erat dicendum?

Quæ licentia non solum a poetis, sed qui prosa quoque oratione scripserunt, videtur esse usurpata, & peculiariter a Dioscoride nominando succum, quæ erat lacryma, & contra lacrymam, qui erat succus: sicuti nos ex multis locis in lib. 1. nostræ Methodi cap. 7. demonstravimus. At certē in compositionibus magni momenti non convenit talibus dubiis implicari: ideoque quanquā commoditatem ex eo genere scribendi quod versibus constat, secundum Galenū istam recipiamus, quod nō facile mendis depravari possint, sicuti fit in prosa oratione, potissimum quoad pondera, tamē contra in cōmodo ditas hæc illis inest, quod propter stylū poeti cū multæ res tam obscurē sæpe exponantur, ut sæpenuerō De-

dypo ad divinandum opus sit, & interdum dubium prorsus quem dimittant, in primis si allegoricē, vel per Metaphoras (ut Poëtis est peculiare) loquuntur. Quod in ipsa Theriaca in multis rebus apparet: interque alia in Aristolochia, quæ cum eligēda sit sarmentosa aut subtilis, nihilominus Andromachus simpliciter nominat: quare potius de altera quavis specie, quā de illa intelligi solet: & sicuti alibi a me demonstratū est, videretur rotunda esse semper accipiēda,

quia non flectitur: ideoque qui non consideraret alias cōpositiones Theriacæ, facilē decipi posset in accipiēda rotunda, cum tamen sarmentosa sit accipiēda. Idem apparet in Centauro, quod simpliciter ita nominat Andromachus (quæ admodū ipsemet Galenus notavit) cū addi debuisset, minus: sic idem dicit, eum obscurē locutum esse de Melle Cecropio, cum clariū Atticū dici potuisset. Obscurissima verō est illa descriptio Acaciæ, quā indicavit dicendo lacrymā, quam fundit spina Nili, & alibi spinam, quæ fundit liquorem Paratonium, qui locus est in Aegyptio. Sed revertentes ad rem ipsam concludamus, quod succus Acaciæ sit recipiendus in Theriacam, qui cum non afferatur, necesse est, ut aliud quippiā pro illo substituamus. Bononienses loco illius posuerunt succum Rhois, aut Sumach, quod & mihi plurimum probatur, cum Dioscorides dicat eandem vim cum Acacia habere Sumach, & Galenus utrique assignet tertium gradū siccitatis, & secundum frigiditatis.

Alii sumunt Lentisci succū, at cum ille sit in primis qualitibus æqualis temperiei cū illa, sed in siccitate minus efficax, alteri illi erit præferendus, quoniam ejusmodi simplicia medicamenta & similia, non propter aliquam actionem occultam, vel aliam præcipuam facultatem in Theriacam accipiuntur, sed ob ipsorum manifestam astringentiē & refrigerationē: & tamētū parum inter sese dissent, notabilem tamen mutationē propterea Theriacæ non introducunt: ideoque visum mihi est, cū Diosc. pro succedaneo Acaciæ usurpare succū Rhois: quanquam Gal. Acaciæ lotæ frigiditatis secundū gradum, quemadmodū & Rhois, sed non lotæ, attribuat, quod quidem nonnullam affert varietatē: quia Acacia sine lotionē in Theriacam assumitur, & jam non erit ultra primum gradum frigida. Poterimus tamen donec melius quippiā inveniat, hoc esse contenti: nisi si quis succum prunorum sylvestrium, quæ est Acacia vulgaris, usurpare velit: quod quidem non adeo improbo.

SANGUIS DRACONIS veterum & eadem Cinnabaris vera (quæ res mineralis erat) hodie ignoratur. Qui verō sanguis Draconis ostenditur, factitius est ex sanguine hirci, bolo Armenia, & succo sorborum, & aliis: quo tamen pro sanguine draconis dicto rectius uti possit. Florentini præter hunc factitium sanguinē draconis, statuunt adhuc duo ejus genera: nimirum lacrymam ejusdem arboris gummiā sui generis, de qua Aloysius Cadamustus patrius

Veneris navigationis suæ lib. 1. cap. 4. dicens esse lacrymam proceræ cujusdam arboris in insula Africæ, *Porio Sancto* dicta, genitæ, quæ quidem lachryma colore est intente rubro sanguineo, transparentis, friabilis: alter sanguis draconis illis est achilleæ syderiidis succus defæcatus atque siccat. * Refrigerat, adstringit & repellit. *Medici Colonienfes.*

De liquoribus concretis frigidis in tertio.

HYPOCISTIS, quæ sub Veris finem radicibus cisti adnascitur, tetitur, & succus expressus Sole siccat. Nobis desideratur, nisi ex emporiis adferatur. * Vires Acaciæ habet.

Hypocistidis succus ab unoquoque Pharmacopæo facile acquiri potest: ejusque, imprimis Neapoli magna est commoditas. Nascitur enim Hypocistis copiosissimè Pateolis in locis siccis, ad radices Cisti formine in initio æstatis. Modus verò extrahendi talis est: Hypocistis tunditur, & succus exprimitur: dentaturque in umbra, quemadmodum in Acacia fieri solet, aut sicca & trita maceratur per biduum aut triduum in aqua, deinde parùm bullit aqua, quæ postea colatur, & fortiter exprimitur: quod resedit rursus coquitur, donec instat mellis, aut paulò durius crassescat.

De liquoribus frigidis concretis in quarto.

MECONIUM succus est papaveris nigri, ex foliis, caulibus, herbaque ipsa tritis expressisque collectus, ac in pastillos redactus. Fit mense Majo. Granorum tantum pondere in colicis, artériacis & narcoticis præscribitur. * Supporem infert, doloremque sedat.

OPIMUM succus est de capitibus papaveris nigri. Duum est generum: unum ex capitibus & foliis expressum, Græcis meconium (de quo antè dictum) vocatur, quod ignavius: alterum ex capitibus paululum incisus extillans, verum est opium. Fit mense Majo. Optimum est densum, grave, amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua dissolvitur, bene candidum, neque asperum, neque grumofum, quod colatum non statim ut cætera coëat, quod in Sole diffundatur, & ad motum lucernis, clara, non atra luceat flamma, & extinctum odoris vim conservet. Adulceratur glaucio, hoc est, mentha, aut gummi, aut sylvestris lactucæ succo. Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit: lactucæ succo depravatam, in odorem est & asperius: gummi vitiatum, infirmum est, & splendet: nec desunt, qui adipem admiscant. * Granorum pondere præscribitur in colicis & narcoticis. Mirum est, quod de Asiaticis Turcis refertur, qui in Natolia sua, id est, Asia minore, magno studio & frequentia papaver hodie colunt, & præparant Opium, quod vernacula lingua Maslac vocat: ejus usus illis frequens satis est ad pisi magnitudinè de eosumentibus, non pro somnolen-

tia, sed animositate comparanda: atque in prælia ruituri aliquantò copiosius sumunt, unde veluti insani, disturbato nimirum cerebro, feruntur in obviam quæque pericula, nihil quicquam timentes. Sed Janniceri hæc plerumque faciunt, quibus summa militiæ virtus commissa est. *Medici Colonienfes & Florentini.*

OPIMUM quod communiter in usu est, potius Meconium, quam verum opium representat. Quæ autem sit differentia inter hæc duo, Dioscorides exponit, vocans Meconium succum papaveris extractum ex capitibus & frondibus qui contundatur & exprimat in torculari & rursus in mortario contusus in Trochiscos formetur. Tamen Plinius dicat, capita & frondes papaveris coqui, & inde succum densatum nominari Meconium. At quocumque modo fiat, certum est esse multò infirmius Opio. Quod secundum Dioscoridem hoc pacto paratur: Cum in eos ros evanuerit, cultro stellam in parte suprema capitibus Papaverini, non tamen profundè incidamus: deinde superficiem capitibus decussatim quoque cultro aperiamus, & digito in concham liquorum refundentem exprimamus: idque sæpius parvo interjecto temporis spacio repetendum est, propter humorem, qui statim congelatus reperitur: idemque sequenti die factitandum: hocque omne tandem in mortario contundendum, & inde formandi Pastilli: sed quando papavera inciduntur, à tergo accedendum est, ne vestibus liquor erumpens auferatur. Cum itaque maxima frusta nostro tempore Opii conspiciantur, non aliter possumus dicere, quam illud aut per expressionem, aut decoctionem esse factum: idque eò magis, quod notas à Dioscoride illi assignatas non habeat. Nam optimū debet esse densum, grave, amaro gustu, somnifero odore, quod in aqua facile dissolvatur, læve, album, non grumofum, aut granis simile: quod inter colandum non instat cere coëat, & Soli expositum liquefeat, atque accensum non flammam atram emittat, extinctumque retineat odoris pristini vires. At vulgare nigrum est, & impurum, asperum, inæquale, refertur frondibus, è quibus expressum vel decoctum est, & insuper multæ aliæ notæ suæ perfectionis desunt: præterea suspicandum est, ne aliud insuper quippiam, quam ex papavere illi admistum sit: nam tempore Dioscoridis cum Glaucio, cum gummi & succo Lactucæ sylvestris adulterabatur. Nonnulli eò quoque dementiæ pervenerunt, ut seivum admiscuerint. Unde videndum diligenter ut lacrymam papaveris, & non succum, jam dictis modis extractum adipsamur, cum opium sit unum ex præcipuis medicamentis, quæ Theriacâ constitunt, & ob eam causam attentionem magnam requirant. Quod si omnibus jam enumeratis notis præditum Opium haberi poterit, non multum de Thebaico solliciti simus, nam papaver quod in Apulia crescit, regione sicca & arida, in qua raro pluviz cadunt, perfectissimum esset ad lacrymam parandam, modò diligenter secundum

secundum doctrinam Dioscoridis colligeretur. Seritur autem copiosè ibi, potissimum in ducatu Barcensi, non quidem nigri, unde vult Dioscorides fieri Opium laudabile, sed album, unde lacrymam colligunt, quam tamen ipsi semet colligi non viderim, nihilominus conspiciuntur omnia capita albi papaveris, quibus in officinis nostris utimur, esse notata quadaam sectione in quatuor partibus. eo modo quo solent secari Pepones ad lineas Parallelas. Unde colligi potest, inde ablatum esse lacrymam. Cum verò ex albo papavere sit desumptum, aliqua verò illi deesse videntur, quas Dioscorides legitimo Opio attribuit, quanquam & ipsum sit validum somniferum, sicuti experientia testatur.

De liqueoribus concretis purgantibus bilem.

ALOE succus plantæ ejusdem nominis notissima est. Ejus apud Dioscoridè duo sunt genera: quoddam arenosum, quod sedimentum purissimè videtur: alterum jecinoris modo concretum, ex quo nomen vulgare sumpsit aloës hepaticæ. Eligi debet Indica, pinguis, sincera, calculorum, & arenularum experta, nitida, rufi coloris, friabilis, jecinoris modo coacta, facile liquefcens, & eximie amaritudinis. Improbatur nigra, difficile liquefcens. Adulteratur gummi quod deprehenditur gustu: nam non valde amara est, neque tamen validi odoris, neque digitis friata ad minima usque frusta resolvitur. Nonnulli, teste Dioscoride, illam succo acaciæ adulterant, quod maleficiu gustu deprehenditur, minus enim amara est, magisque adstringit. Colligitur mense Junio. Conservatur usque ad annos decem, in loco sicco, & non humido, neque ventoso, neque ad Solem, &c. Dosis est ab aureo semisse ad drachmas duas: in infusionibus verò ab aureo uno usque ad drachmas tres. * Bilem & pituitam purgat: ob id affectibus ventriculi & cerebri, & reliquarum partium, inde natis, ut dolori, inflammationi, sic præcavet, ut ejus creber usus sensuum instrumenta & corpus reliquum, nullo insanaibili affectu tentari sinat, sed sensus acuat, cogitationem reddat meliorem. Hepati confert, icterum tollit, hæmorrhoidibus & sedi nocet: ob id vitanda bis, quibus istæ partes dolent: & aere frigido, quia tunc sumpta extortitatis sanguinem educit. *Mesues & Medici Florentini.*

MANNA ros est, qui ex aere in arbores, herbas, lapides, terramque decidens, densatur, & cogitur in grana minuta. Præfertur Calabria, præsertim quæ ex foliis arborum collecta est: quæ ex hoc dignoscitur, quòd grano constet exiguo, translucente, gravi, similis mastiches granulis, candidis, & gustu dulcibus & suavis. Secundum locum obtinet quæ è ramis colligitur. Tertium, quæ in lapidibus. Hæ crassiores sunt, & minus sincera, colore turbido. Syriaea si sit perfecta granulata, masticheque assimilis, valde etiam probatur, dulcis & recens. Cum jam exolevit, floccorum bombacis refert imaginem, le-

Anis concavaque est. Adulteratur amyli farina, rebusque similibus: sed maleficium facile deprehenditur. Insuper & ea quæ simul concrevit, saccharo & sena adulterata esse solet, ac croco, carthamiye flore tincta: verum gustu deprehenditur, atque liquefcit, & tempore mollescit. Colligitur mense Majo. Durat & conservatur per annum, bene obturato vase. Dosis ejus à drachmis sex usque ad quindecim. * Temperata est, aut paulò calidior: guttur, thoracem, ventriculum lenit, terget, bilem clemèter purgat, sitim sedat. Quoniam verò imbecilliter vacuat, thymo & hyssopo, vel alio vis ejus intenditur. Valentibus autè medicamentis mista, eorum actionem reddit meliorem, cum suo dulci sapore illa naturæ magis familiaria reddat. Ob id eam Galenus scammonio miscuit, quod à posterioribus est laudatè: alii deinde turbita, alii aliis. *Mesues & Medici Florentini.*

MANNA roscedum, sive ærium, Manna appellatur, vires habens alendi, atque medicamento-
Csas, siquidem alit: sed minus saccharo, quo est medicamento-
sior manna, majorem habens vim detergendi. Emollit quoque ventrem, qua in re mel atque saccharum superat, quamvis in detergendi & ablundi facultate superet saccharum, & superetur à melle. Invenitur in arboribus, fruticibus, herbis & lapidibus, maxime in regionibus temperatis, & diebus vernis, serenis temporibus, ut æstivis, pro ratione temporis, frigidioribus. Calabricum manna omnibus antefertur à Medicis, quo nos utimur ad purgandos ventres infantium, & utero gerentium, quantitate unius aut duarum unciarum dissoluto in jure pulli, aut aqua distillata, aut elixatione buglossi. Id ros cœli sive æris esse putat Galenus, aut de ejus genere. Nos tamen referemus quòd vidimus, atque experimento agnovimus. Anno salutis nostræ 1532. & duobus sequentibus in amœnioribus locis, æstatis tempore, manna in salicibus reperta est, copiosa atque optima, albissima, sacchari dulcedine, quam licebat colligere ex arboribus & lapidibus cuiusvis volenti. Erant ego per id tempus hujus disciplinae auditor, intellexeram tamen à præceptoribus meis mannam esse: quòd diligenter perquirens an verum esset quòd ab ipsis & reliquis cum Galeno ferebatur, locum in quo manna copiosior habebatur, consideravi, summo mane, Julio mense, ad id profectus adductis nonnullis amicis, quibus cum ego solebam de similibus discernere. Inveni tamen parvarum quarundam apum numerosam congeriem, non erant quidem apes, sed culices crassi, quos ob officium apes parvas dicerem, quibus inerat tria aut quatuor foramina, in partibus corporis, quæ in eisdem prominebant, ad parvarum vertucarum speciem. Per hæc itaque foramina guttæ quædam parvæ albissimæ, sudoris modo elicebantur, quæ ros esse dixisses, si copiam guttarum cadentium ex loco salicis in quo congeitæ apes erant, considerares. Erat autem non unus tantum earum grex, sed plures quam

quingenta. In singulis autē gregibus innumera- biles apes, quæ locum unū non ultra diem aut noctem tenebunt, deinde in aliud transvolant: semper tamen arboribus insidebant, cū quodam bombofo sonitu apū, à quibus sudor guttatim defluens, aut folia arborū, aut subiectos lapides tegebat: quod verò in arenam aut sordida loca desidebat, peribat, reliquum colligebatur ad usum: miro namque modo solvebat ventrem. Erat autem hæc purissima manna, albedine, dulcedine, consistentiā & efficacia probata. Hæc referre merito placuit, ut intelligant naturalium causarū indagatores mannae generationem, & ejusdem causas effectrices, antiquos etiam in ejus generatione tradenda deceptos. Quod si quis nostro huic testimonio & experimento consentire noluerit, non damnet veritatem, nisi prius quod testamur aut contrariū assequatur, locum generationis mannae adiens, & singula probè perpēdens, quæ nos vidisse affirmamus sæpè in prædictis annis. *Christoph. à Vega.*

SCAMMONIO multi ab una radice exeunt longi, tenues & viticulosi cauliculi, quibus vicinos frutices, pedamentave juxta posita cōscendit, ac multis circumvolutionibus amplectitur. Folia ejus lata & acuminata, lævis smilacis æmula: flores similes calathi quoque, forma, candidantes, paulò minores. Radix subest longa, crassa, cædida interiùs, ex qua succus colligitur, qui densatus ad medicinæ usum servit. In calidis pingui exit solo, veluti in Asia, Mysia, Syria, aliisque similibus. Reperitur & in Creta insula. Verissimile est, ubi suæ sp̄tis est, citò & plurima deinde ætatis parte florere: nam & in Belgio æstivis mensibus subinde cū flore videri potest. Scammonium non modò stirpem ipsam, sed & densatum concretumque succum Latini nominant. Laudatur nitidum, rarum, leve, colore quàm simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis. Addunt nonnulli, ut linguæ tactu albescat: huic notæ fidendum non est: hoc enim evenit adulterato, quod admixto fit tithymali lacte. hæc autem nota longè certior est, nempe si gustatu linguam non urit, quemadmodum tithymalus. Adulteratur tithymali lacte, & farina orobi, sed ex notis prædictis dignoscitur. Colligitur mense Junio. Ad annos quatuor, & plures servatur, sed quò antiquius, eò imbecillius. Datur per se à granis quinque ad duo decim. Sunt, qui ultra duo decim grana, & etiã scrupulū sine noxa dederunt. * Quinq; de causis corporibus læsiones inferre potest. Prima est, quòd flatus quosdam mordaces gignit, usque adeò ventriculum læsentes, ut sumentibus nauseam commoveat. Noxa hæc tollitur, si in excavato cydonio malo, clibano, aut prunis inassetur, pasta undique circumlita: præsertim additis aut foeniculi, aut dauci, aut apii semine, aut galanga. Inflammat deinde ac redinis exuperantia corporis spiritus: quò fit, ut facillè febres excitet, iis præcipuè qui obstructionibus viscerum, & humoribus putrescentibus obnoxii sunt. Sed id

nocumēti aufertur, admixtis inter eo quendum, quæ refrigerant, & fervorem extinguunt: cuiusmodi est psyllii seminis spissamentum, prunorum decoctum, seu potiùs pulpa, rosarum & violarum succus, aut dilutum, aut aqua: quinetiam ante coctionē maceretur oleo rosaceo, aut violaceo, aut coroneorum misti saponis succo, aut admixto thoe, aut facticio spodio. Ad hæc, quòd magna tum attrahendi, tum aperiendi facultate sit præditum, immoderatas alvi fluxiones facit: valorem enim oscula plus quàm par sit, aperit. Hæc læsio admixtis rebz adstringentibus, cohibentibusque: nempe mastiche, cydoniis malis, succoq; ab eis expresso, & myrobalanis, præsertim flavis. Abradit præterea acri succo, quo scaturit, intestina: proinde & tormina, & dysenteria, & tenesimum excitat. Sed deletur hoc incommodum additis humidis pinguibz, lentisq; medicamentis: cuiusmodi sunt tragacanthum, bdellium, amygdalinum oleum aut rosaceum: item prunorum pulpa per se, & saccharo asservata, psyllii spissamentum, mastiche, cydoniorum mala post sumpta, & calida aqua post bibita: utpote quæ medicamentum ociùs à ventriculo & intestinis expellant, & ita simul noxam prohibeant. Hinc est, quòd prudentes medici, quò celerius scammonium à ventriculo & intestinis deiciant, hordei jusculum cum saccharo superbibendū præbent. Obest postremò scammonium cordi, jecori, ac ventriculo, substantiæ suæ totius proprietate. Vitium hoc aboletur, si illitum calida, tum frigida admisceantur medicamenta, quæ cordi, jecitori, ventriculoq; opè suam præstant. Deicit scammonium valentissimè bilem, quam à vasibz & à sanguine exhaurit. Ejus deiectionis facultas haud sanè aliis medicamentis absimilis est, quæ purgant cum labore & molestia. *Dioscor. Meisner, Dodonaus & Matthiolum.*

De liquoribus concretis, purgantibus pituitam.

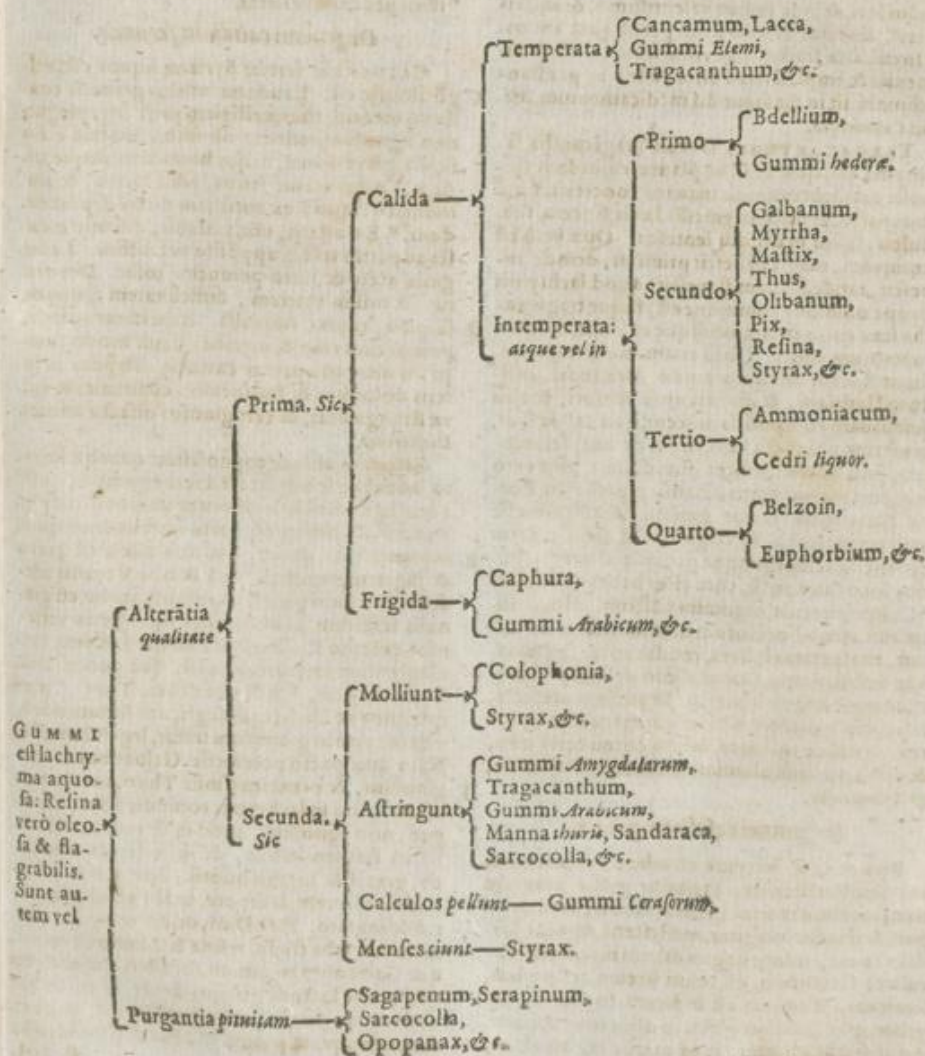
ELATERIUM succus est à fructu cucumeris sylvestris, plantæ norissimæ. Opimum est leve, non ponderosum, cum candore leniter humidum, gustu amarissimum, quodq; lucernarum luminibus objectum facillè flagrat. Improbatur scabrum, turbidum, porracei coloris, medium crui & cineris colorem referens, & grave. Sunt, qui amyllum immisceant, ut candorem ipsum imitentur, ponderosiusque sit. Sic colligitur: Decepti circa Autumnum cucumeres maturi, qui tacti prorsus exiliunt, imposito supra vas aliquod majore cribro, sigillatim supino cultro fustum versus acie habente finduntur, atq; per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum, quòd hæc sit cribro, quò facillè excidat, eliditur: coacta autem in cribro segmina, dulci aqua perfunduntur, & denudè pressa abiciuntur: humor in pelvi agitur, & lintheo opertus duplicato, soli exponitur: dumque steterit, tota supernatans aqua cū spuma identidem effunditur: deinde conterendo cogitur in passillos,

pastillos, & servantur ab annis tribus usque ad duodecim. Dosis est à granis decem usq; ad ʒj. * Bilem ac pituitam extrahit. Optima suspensio est purgatio. Menses ciet, & partus enecat, in pefso subditum, morbo regio medetur. *Medici Florentini, ex Dioscoride.*

OPOPANAX, succus est effluens ex iacifa radice aut caule panacis, quod Dioscoridi Heracleum dicitur. Hodie cognita est planta, & ipse succus, qui maximè probatur quàm amarissimus, internè albus, aut subfulvus, foris colore croci, levis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua cliquescens, gravi odore. Niger improba-

tur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera: sed sinceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resolvatur & lactescat. Conservatur annis quinque vel sex. Dosis ejus est à ʒj. usque ad ij. Corrigitur mastiche & spica. Purgat phlegma crassum & viscosum à partibus remotis, & juncturis, & propriè mundificat cerebrū & nervos. Et confert ægritudinibus nervorum frigidis: pectus mundificat: tussi antiquæ confert: potum cum aceto hora una ante accessionem, & cum succo apii & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Ischiadi, podagra, gonagra confert. *Medici Florentini ex Mesue.*

DE GUMMI ET RESINIS, Sectio XVII.

De gummi & resinu calidis
temperatis.

LACCA Arabum, Græcis Cancamum dictum, hodie non reperitur: ideoq; ejus loco Styra-
ce utendum est. * Obæfos extenuat: urinam &
menstrua provocat, &c. *Medici Florentini.*

GUMMI ELEMI, quibusdam Cedri lachry-
ma est, aut oleæ Æthiopicæ, aut arboris ignotæ.
Melius est Scammonio simile, resinolum, ful-
vum, stillis exilibus constans, mordax. Damna-
tur Ammoniaco vel gummi Arabico simile, co-
lore nigricans, morsus expers. Explora, an ve-
rum sit officinis: nam quod proferunt, est resi-
næ piceæ, aut pinis, quam Burgundicam voca-
mus, colore & consistentiâ simile, & odore pri-
mum levi, deinde tamen valentissimo, & multis
gravi. Servatur in loco siccò per aliquot annos.
* In calvarie fracturis, ac vulneribus mirifice un-
guentis & emplastris additur, ad eò ut præstan-
tissimum sit in his sanandis medicamentum. *Me-
dici Colonienfes.*

TRAGACANTHUM, Græcis Tragacantha, la-
chryma est, quæ à radice plantæ cujusdam spi-
nosæ ejusdem nominis manans, concrevit. Lau-
datur alba, perlucens, gracilis, lævis, sincera, sub-
dulcis: saliva in ore diu lentescit. Quæ verò est
antiquata, magis pallefcit primum, deinde ru-
bescit, tandem etiam flavescit: quod lachrymis
propè omnibus commune est) sitque tragacan-
tha hæc annis amara, ob idque calidior, dulcior
cæterorum more. Ob id etiam multi tragacan-
tham flavam antidoto aureæ Alexandri, anti-
doto Hadriani, & diacurcumæ majori, & aliis
quibusdam compositis miscent, quæ calida sunt,
præsertim ubi cocta sunt, & (ut dicunt) fermen-
tata, post annum scilicet dimidium: aliis verò
frigidis aut temperatis albam aut pallidam. Por-
rò Florentinis videtur gummi Arabicum esse
vera tragacantha. Et tragacantha dicta videtur
eis esse acacia: ajuntque proinde alteram alteri-
us loco sumi posse, cum vires habeant similes.
* Cujus spiracula, ut gummi obstruit. Hujus in-
crebuit usus ad oculorum medicamenta, ad tuf-
sim, exasperatas fauces, retusas voces, cæteras-
que destillationes, cum melle in delinctu: subdi-
ta quoque linguæ liquefcit. In passo madefacta,
drachmæ pondere bibitur contra renum dolo-
rem, & vesicæ rosiones, mixto cornu cervi ulso,
& eloto, aut scissi aluminis momento. *Dioscorides,
& Colonienfes.*

De gummi calidû in primo.

BELLIIUM lachryma est arboris Saracenicæ,
vel Sembrachenicæ. Probatur gustu amarum
translucidum taurini glutinis modo, intus pin-
gue, & si tactu subigitur, mollescens, ligni ac for-
dis expers, odore unguis marini incensum. Fa-
cultate secundum, est veluti siccum, resinolum,
livefcens. Tertium est Indicum, sordidum, ni-
grum, grandioribus glebis in ostas convolutum.
Adulteratur gummi: se id minus est amarum,

A & suffitu minus odoratum. Ex eo quod in usu
est, deligendum quod maximè accedit ad præ-
dicti notas, donec præstantius aliquod adveha-
tur. * Calfacit & emollit: duritias, & turgentia
gutturæ, humidæque hernias discutit, cum jeju-
nâ saliva dilutum: vulvæ spiracula laxata appo-
sita & suffitu: & partus humiditatesq; omnes ex-
trahit: calculos potu comminuit, urinam movet:
tussientibus & à serpente percussis utilissimè da-
tur: valet ad rupta, vulsa, laterum dolores, & dif-
fursantes spiritus. Malagmatis inseritur, quæ cõ-
tra duritias & nervorum nodos profunt. Contu-
sum resolvitur affuso vino, aut aqua calida. *Me-
dici Florentini ex Dioscoride.*

GUMMI HEDERÆ, lachryma est ipsius he-
deræ. Colligitur mense Majo. Psilothrum est.
* illitu pediculos enecat.

De gummi calidû in secundo.

GALBANUM ferulæ Syriacæ liquor est: vul-
gè notum est. Laudatur multis granulis con-
stans, merum, thuris effigiem præbens, pingue,
non lignosum, resinens nonnihil leminis è sua
ferula, grave odore, neque humidum, neque ari-
dum. Adulteratur resina, fabæ farina, & am-
moniaco: quod ex notis jam dictis deprehen-
ditur. * Excalfacit, urit, extrahit, discutit: men-
ses ac partus trahit, appositu vel suffitu. Lenti-
gines aceto & nitro perunctas tollit. Devora-
tur ad tussim veterem, difficultatem spirandi,
suspiria, rupta, convulsa. Adversatur toxicis,
potum cum vino & myrrha: simili modo sum-
ptum mortuos partus extrahit. Imponitur la-
teris doloribus & furunculis: comitiales & vul-
væ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitatur.
Dioscorides.

Galbanum ubique cognoscitur: quanquam ra-
rò laudabile se offerat: sed ferè ejusmodi, quod
omni lignorum & lapillorum immundicie ple-
num est, & aliis quoq; rebus immundum: quod
inprimis eius odore, qui non adeò est gravis
& ingratus, proditur. Sed & hoc Venetiis sele-
ctum conquiri potest: optimum autem est gra-
nulis refertum, ut alii omnes interpretes verte-
runt, excepto Ruellio, qui Plinium imitatus, car-
tilaginosum interpretatus est. Sed quoniâ Dio-
scorides addit, simile esse debere Thuri, quod
ipse quoque Plinius adjungit, aut Ammoniaco,
videtur potiùs granorum instar, legendum esse.
Nam quo pacto potest esse Galbanum cartila-
ginosum, & præterea simile Thuri, aut Ammo-
niaco (quod in lachrymis rotundis affertur) pin-
gue, non lignosum, quod in se retineat nonni-
hil ex suis terraminibus, & ipsis ferulæ fermen-
tis, gravis & ingrati odoris, non nimis humi-
dum aut siccum, & sapore, ut alii adjungunt, re-
tro & ingrato. Hoc Dioscoridis tempore adul-
terabatur faba fressa, resina & Ammoniaco. Ita-
que Galbanum ab omnibus sordibus tam nativum
quàm arte factum purgari debet, si modo hoc
postremum coacti fuerimus assumere, quod ta-
men neutiquam probò. Modus de purandis talis
est: Gal.

est: Galbanum in linteo mundo & raro suspenditur in vase aliquo fictili, aut æneo, ne tamen fundum contingat: & postea vas bene cooperatum in aquam ferventem collocatur, & hoc modo syncerum liquefactum extillabit, & lignosum in ipso linteo remanebit. Hoc Galenus tradidit 3. lib. de Medicamentis secundum genera, cap. 5. ubi dicit, Galbanum in duplici vase esse liquefaciendum, quod vulgò vocamus Balneum Mariæ: unde etiam aliud signum minimè fallax colligitur, ut verum dignoscamus: Nam Galbanum in nullo liquore frigido, sive aqua, sive vinum aut acetum fuerit, quemadmodum major pars succorum facit, atque potissimum Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax, & Myrrha dissolvitur: sed semper indiget ignis opera, ut Propolis quoq;, Ladanum, Cera & Resina. Hancq; ob causam supra diximus. Galbanum liquefieri debere in balneo unâ cū Styraçe & Terebinthina, quæ exempli causa tum quasi in vas aliquod collocavimus cæruleum: scorsim in vino resolventes Myrrham, succum Hypocistidis, Glycyrrhizam, Sagapenum, Opopanaxem & Opium, quibus vas nigrum assignavimus. Ideoq; Medici & Pharmacopœci diligenter observent, ne succum unum pro altero accipiant.

MYRRA Arabicæ arboris lachryma est. Huic tametsi non quadrent omnes notæ à Dioscoride descriptæ, cum tamen multis sit prædita bonis qualitatibus, existimant nonnulli pro vera posse usurpari. Eligenda est pinguis, resinosa, rubescens, densa & splendens. Sunt, qui affirmant storacem liquidam, qua officinæ utuntur, stillatitium myrrhæ liquorem esse, qui Stactæ veteribus dicebatur. Quod nullo modo convenit: nam storax liquida factitium potius quiddam videtur, cujus nullus usus pro myrrhæ statu esse debet. Quod verò de opocalpaso scribit Galenus, quod myrrhæ similitudinem gerat, sed venenosum & exitiale sit, multosque sua ætate mortuos esse, quod in medicamentis opocalpasum pro myrrhæ assumpsissent, nemini nostræ ætate contigisse audivimus. Quod magnum argumentum est, nos vera myrrhæ carere. * Calfacit, cohibet, soporem pignit, glutinat, siccatur, stringit, vulvam emollit, & præclusam aperit: mentes & partus celeriter extrahit cum absinthio, lupinorum tremore, vel succo rutæ admotæ: tuberculo fabæ devoratur in veteri tussi, orthopnoæa, in hæterum pectorisque doloribus, in alii profluvio & dysenteria: horrores discutit duabus horis ante febrium accessiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua subdita linguæ liquataque, scabritiem arteriæ expolit: obtusam vocem expedit, ventris tinea enecat: contra gravem oris halitum manditur, & adversus alarum tædia cum liquido alumine illinitur: gingivas & dentes stabilis, colluto cum vino & oleo ore: vulnera capitis illitu glutinat: medetur fractis auribus, ac ossibus nudatis, peruncta cum cochleæ carnibus: item purulentis auribus, inflammatisq; cum meconio, castorio, & glau-

cio: ad varos cum cassia & melle illinitur: impetigines ex aceto purgat: defluentes capillos cum ladano & vino myrteo illita firmat: diuturnas destillationes lenit, illitis penna naribus: oculorum ulcera complet, albugines tollit, caliginem discutit, scabritiem lævigat. *Dioscorides & Medici Florentini.*

Myrrha & Bdellium, quæ in usu habentur, tam similia inter se sunt colore, & sapore, & substantia, ut communiter omnes utrunq; id unam speciem faciant. Hujus partes puriores sub nomine Bdellii, minus vero puras sub Myrrhæ ad nos miserunt Mercatores. Unde postea opinio fuit, utrunq; Myrrham esse, & Bdellium hoc tempore ad nos non afferri: cumq; opus esset Myrrhæ, Medici puriorem partem Bdellii, falso ita dicti, sumebant. Et quanquam hoc legitimum fuisset, nihilominus una atque altera species est arida, nec apparent in illo venæ illæ albicantes per medium transeuntes instar unguium. Postea tamen conceptum est apportari aliquid de Myrrhæ succulenta, pingui & bona, cum omnibus illis notis, quas perfectæ assignat Dioscorides. Sapore enim est amaro & acri, bono odore prædita, quæ tracta interiùs habet venas quasdam albas, instar unguium, & color est splendens & pallidus, & hæc est feligendæ ipsius ratio. Nam quemadmodum Rondeletius quoque rectè annotavit in cap. de Gobio pisce, Græca dictio *καίμα*, intelligi potest de colore subviridi, & etiam pallescente. Hic autem in secunda significatione accipi debet: nam si Myrrham subviridem quæreremus, nunquam ejusmodi inveniremus. Talem speciem bonæ Myrrhæ primùm vidi apud Ferdinandum Imperatorem, qui pro suæ officinæ usu, non sine labore, Venetiis eam sibi curaverat apportari: atque idem quoque mihi Opocarpasum, repertum inter Myrrhæ frustra monstravit. Ideoque dicit Galenus 1. libro de Antidotis, capite 11. Myrrham transmutari in Opocalpasum, suscipiendo non solum ipsius figuram, sed venenatam quoque ipsius qualitatem: quare Dioscor. de Opocalpaso, hoc est, de succo carpasi (nam ita vocat illud, non Opocalpasum, ut Galenus loquitur) inter venena agit 6. lib. Cum verò multi vidissent hanc Myrrhæ speciem mirabiliter prodesse in morbis oculorum, putâtes ejusdem facultatis esse in interioribus affectibus, in causa fuerunt, ut multi qui illum assumerint, inde mortui fuerint. Hanc itaque transmutationem Myrrhæ in Opocarpasum, antea non à me visum, fateor primùm Imperatorem mihi monstrasse. Quanquam autem non ubique verum Opocalpasum ad manus sit, cum quo Myrrhæ conferri possit, nihilominus si in Myrrhæ animadvertimus multas esse glebas diversas admodum, quoad odorem & saporem, differentes à vera, non absq; ratione judicabimus, eam mutatam esse in Opocalpasum: nã etsi tam colore, quàm substantia representet speciem præstantissimæ Myrrhæ, cum venulis quoque interioribus albis, instar unguium, tamen qui diligentius eam exa-

minaverit, non habebit amplius Myrrham: apparent tamen puncta quadam rubescencia & lucida. Et cum non sit Myrrha, quamvis primo intuitu esse videatur, statuatur esse succus iste per transmutationem ex Myrrha factus Opocalsum. Unde diligenter est advertendum, ne dum Myrrham probam existimemus nos accipere, similitudine hac decepti, eligamus hoc venenum, quod antiquis temporibus ad ocularia medicamenta usurpabatur, propter facultatem consumendi saniam, & quia initio suffusiones curabat, quanquam intra corpus venenatum plane esset. At certe magna vis est naturæ, quod rem quandam ita efficacem contra venenum, transmutet in perniciosissimum venenum. Ita quoque Galbanum mutatur in Sagapenum, & Cassia in Cinamomum, quemadmodum Galenus dicit in loco jam commemorato: ubi differit quo pacto nonnunquam species quadam in alteram commutetur. De quibus admirandis certe transmutationibus verbosus locutus sum in 2. libro meæ Methodi, cap. 11. Unde ad primum nostrum propositum revertentes, dicimus Myrrham succi plenam, & pinguem ad Trochiscos Hedychroi accipiendam & adhibendam esse diligens studium, ut Venetiis, ubi non ab unoquoque cognoscitur, possit comparari.

MAS TICH S lentiscina resina est. Optima & copiosissima in insula Chio provenit. Præfertur nitedulæ modo, resplendens, & candore Tyrhænicæ ceræ similis, adulta, retorrída, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris resinæque pinæ nucis mistura. * Pota utilis est sanguinem rejicientibus, & tussi veteri: stomacho auxiliatur, sed ructum movet: additur in dentifricia, & illitiones faciei, ad nitorem cuti conciliandum: palpebras oculis incommodas replicat: manducata halitum oris commendat, gingivas contrahit.

Dioscorides.

Massiche omnibus nota est: eligitur ea, quæ candida est instar ceræ Venetæ, pellucida, sincera, plena, sicca, fragilis, odorata & stridens, nigra, viridis, livida aut impura, nullius est momenti. Adulteratur Thuris & resina ex Pini corticibus, sed odore fraus statim deprehenditur.

T H U S O L I B A N U M, lachryma arboris Arabicæ, pinguis, albus, emplasticum: flavius & siccius, & antiquatum magis. Quod scemini num vocant, resinofum magis est ac molle, citò ardens: masculum in thuris genere primatum tenet, suapte natura rotundum, guttarum formam retinens, individuum, candidum, cum fragitur intus pingue, in suffitu statim ardens: primum quidem candicat, tandem etiam rufescit. Adulteratur resina piceæ, & gummi: sed thus ardet: gummi non inflammatur: resina in fumum abit: idem maleficium odor prodit. * Ad calefaciendum & alstringendum pollet: oculorum caliginem discutit, cava ulcera complet, & ad cicatricem perducit: cruenta vulnera glutinat, infrænateque cunctas sanguinis eruptiones, etiam

A si cerebri membranis effluat: ulcera quæ cacœthe vocantur, & sedis, & reliquarum partium permulcet tritum cum eo & lacte linamentum: formicantes verrucas inter initia, impetiginesque ex aceto & pice illitum tollit. ambusta igni, per nionesque cum suillo adipe, aut asenino, & ulcera in capite manantia cum nitro, si infricetur, sanat: paranochiis cum melle, auribus fractis cum pice, medetur: ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur: inflammata à partu mammæ cum cimolia & rosaceo magna utilitate perunguntur: additur ad arterie, viscerumque medicamenta: prodest sanguinis excreationi potum. Sed in secunda valetudine haustum, infaniam movet, & largius cum vino potum, interficet. *Dioscorides.*

Thus adulteratur cum resina Pini & gummi. Quod tamen facile dignoscitur, quia gummi ad motum igni non præbet flammam & resina statim in fumum dissipatur. Deprehenditur præterea fraus ipso odore diversum aliquid redolente à Thure legitimo: præstantissimum est masculum, quod natura rotundis granis cõcretum est. Tale est integrum, album, & si fragitur, quasi pingue: idque ex Arabia affertur. Quod verò ex India venit, rubescit, & aliquid lividi coloris habet, atque arte quadam ita in rotunda grana formatum est: cognoscitur autem ex colore, quia inveterascens plane rubescit.

P I X è lignis pinguis & resinosis fluit, præfertur è pino. Quibusdam tamen in locis, propter pini penuriam ex picea, cedro, terebintho, cæterisque similibus congregatur. Pix navalis vulgo vocatur, estque duorum generum: liquida & sicca. Liquida duorum item est generum: una, quæ primum effluit, aquæ perquam similis, qua in Syria utuntur in condendis corporibus, & Cedriam appellant, quòd ex cedro fiat: nam pinos non habent: altera, secundus est qui effluit liquor, qui vasculis collectis, densatur aceto, sicque coactus, Pix brutia appellatur: in hoc solum à priori differens, quòd concreta sit, colore fusco, & pinguior: hæc picabantur utres vinarum. Pix arida sit è liquida iterum cocta. hujus sunt itidem duo genera: unum, quod visci modo lentescit: alterum siccum & friabile. Præter hæc aliud quoddam genus reperitur, quod piscæon appellant: exprimitur ex lana, qua excepti sunt vapores elati sursum, quandiu pix coquitur. Præfertur quod ex pice brutia sit. Aliud picis genus Zopissam vocabant, ex derasa navibus resina & cera constat. Omnes hæc picis differentie reperiuntur. Liquida præfertur splendens, levis, sincera. Sicca probatur pura, pinguis odorata, subrufa, & resinosa. Improbatur adusta, fumum redolens, & acida. Probatur verò ea, cujus fragmenta splendent, quæ dentibus pressa lentescit, & gustu est suavi. * Pix liquida contra venena, phthisin, purulentam excreationem, tussis, suspiria & pectoris humores, qui difficile extussuntur, efficax est, ec-

legmate cyathi mensura cum melle dato: con-

fillarum

fillarum, & uvæ inflammationes, angineq; utiliter perunguntur: putulenti auribus infunditur cum rosaceo, & illinitur, cum trito sale serpentium morfibus: adjecta verò pari cera, scabros ungues extricat, iam petiginosq; emendat: vulvæ duritias, ac sedis tubercula discutit: cum farinaq; hordeacea & pueri impubis urina decocta, strumas rupit: cohibet ulcera quæ serpant, cum pineo cortice, aut sulphure, aut fursuribus illita. Cum thuris manna & cerato profundos ulcerum sinus conglutinat: rimis sedis & pedum magno auxilio illinitur: ulcera replet, & cum melle purgat: quin & cum uva passa & melle carbunculos & putrida ulcera emarginat, disumpitq; Eroden- tibus medicamentis, quas septas vocant, probè immiscetur. Pix arida dura emollit, pus mover, tubercula panosq; discutit, ulcera replet: vulne- raris medicaminibus commodè permiscetur. Zopissa verò dissipandi naturam habet. Dosis in unguentis & emplastris ab ʒ ss. ad ʒ j. vel plures.

Medici Florentini ex Dioscorido.

RESINA liquor est ex pinu, picea, abiete, aliisque similibus sponte profluens. Ejus duplex est differentia. Una liquida, veluti terebinthina ex terebintho, larigna e larice, quæ vulgus Italiae terebinthina: nam ejus quæ e terebintho profluit, copiam non habemus. Altera arida, ut quæ ex pinu exit, & e fructu arborum resiniferu, thuri similis. Ex liquidis terebinthina resinas omnes antecedit, candida, perlucida, vitreo colore, & in cæruleum vergente, odorata, terebinthum o- lens. In hujus locum successit, ut dictum est, larigna, quæ mellis colore & odore esse debet. Ex aridarum genere eligi debet odoratissima, trans- lucens, non retorrída, neque nimium humida, friabilis, & quendam ceræ colorem præbens. Im- probatur tundra & dealbata. Ex his resinæ e picea & abiete cæteras antecedunt, & thus odore imitantur. Omnes hæ resinæ uno nomine pix Græca vocantur: de qua inferius. Datur a ʒ j ad ʒ ij. vel iij. cum dolore levare, aut renes deter- gere consilium est: si alvum subducere, a ʒ ij. ad ʒ ss. In emplastris vel unguentis ab ʒ ss. ad ʒ j. vel plures. * Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tibi conveniunt perse, aut in ecægmate ex melle: vitia pectoris expurgant, urinam cient, cruda concoquunt, ven- trem emolliunt, palpebras commodissime re- sistant: lepras tollunt, cum æruginè ac futorio a- tramento, nitroque: aumbus sanem emananti- bus cum melle & oleo: item in pruritu genita- lum utiles, malagmatis, acopisq; admiscentur. Latetum doloribus perse, illius & appositu au- xilio sunt. *Dioscorides & Medici Florentini.*

Terebinthina vera Venetiis haberi potest, quòd cepit jam afferri: nec qui diligentiè & lumbibus non parcunt, eam desiderare amplius possunt. Quamquã ante annos paucos Episcopus Cata- nienfis. Caracciolus, ex Sicilia quoque attulerit, nobi ipsemet de Terebinthis, quibus abundat ea Insula, collegit: quo nomine illi magnæ gratiæ sunt habendæ: nam hoc modo consuluit multus,

A ne ita ex longinquis regionibus illa sola esset pe- tenda. Cognoscitur autem bona (quæ vulgò, ad differentiam usitata, passim Terebinthus & non Terebinthina vocatur) sapore & odore referen- te Terebinthum: quæ arbor apud nos multis in locis reperitur: in primis verò circa Cassilinum Montem Viridè & Minervinum. Andromachus laudat Terebinthinam Africam, vel Lybicam: Galeno verò magis placuit Chia, quia odore & sapore alias omnes superabat. Nunc Sicula quo- que inter postremas non est habenda.

STYRAX hodie duorum est generum: unum Styraç calamita appellatur, Græcis simpliciter styraç: alterum styraç liquidus, qui myrrhæ sta- ctæ, quæ pinguisima myrrhæ pars est, plerisque esse creditur. hoc tamen falsum esse deprehenditur in eo, qui in officinis est. Styraç calamita gummi est arboris malo cotoneæ similis. Præ- fertur flavus, crassus, resinolus, albicantibus grum- mis, quamplurimum in sua odoris gratia per- manens, qui, dum mollior, melleum liquorem reddit. Deterior niger, friabilis, & fursurosus. A- dulteratur ligni ipsius scobe, melle, cera, adipe odoribus imbuto, & quibusdam aliis. Dignosci- tur, quòd adulteratus invalido sit odore: sincerus verò a modum acer sit. Qui hodie officinis in usu est, aliqua ex parte Dioscoridis descriptio- ni convenit, eoque utendum arbitramur, donec mellior proponatur. * Calfacit, emollit, & con- coquit: medetur tussi, destillationibus, raucedini, gravedini, & interceptæ voci: vulvæ præclu- sæ, duritiæve laboranti convenit: citi mensis po- tu, apposituque: alvum leviter mollior, si exigui cum resina terebinthina catapotii modo devo- retur. Miscetur utiliter discutientibus malagma- tis acopisq;e. Adoletur autem, & igni torretur, ut fiat ex eo veluti ex thure, fuligo: ad eadè con- veniens, ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Sy- ria Styraçinum oleum componitur, quod ca- facit vehementer, & emollit: verum caput dolo- re afficit, aggravatque, & soporem adfert. *Medici Florentini ex Dioscorido.*

STYRAX, qui communiter in usu est, sordidus plane est involutus, & in se bonitatis parum re- tinet. Tempore Dioscoridis fursuraceus Styraç pro malo habebatur: & nostra ætate signum ex deteriore desidentes accipimus massam fursu- raceam Styraçis, quanquam in pulverulentum olim quoque facere solebant: nam cum rufus esset propter quædam, ut scribit Plinius, animal- cula data, in superficie gummosa ipsius partis generabatur pulvis, aut aliquid fursuracèu: ap- parebat tamè magna ex parte esse gummi: cum alterum plane ex su. fursibus constet, & tantum in interiore parte sint exigua frustula gummi i- pius. Quare de ista causa tantum interior pars, quæ verum est gummi vel lachryma, accipienda est: idque colore pallido esse debet, ejusmodi enim odoratus est, & saporem validissimum re- tinet. Talisq; olim in Cannarum calamis ex Pam- phylia apportabatur, ideoq; Styraç calamites vocabatur: quanquam exigua ejus copia repe-

F

niebatur: & quemadmodum Galenus dicit, à vulgari tantum differerebat, quantum Falernum ab altero, quod in tabernis venditur. Eligit Dioscorides pinguem, flavum, & resinofum, qui granulæ albicantibus, quæ diu bonitatem odoris retineant, præditus sit, & inter emolliendum liquorem similem mellis fundat: atque talis fuit Cataballites, Pissidiacus, & Cilicius. Vituperatur niger, furfuraceus, frigidus & situ obductus. Vidi equidem apud Ferdinandum Imperatorem magna frustra Styracis, quæ proculdubio erant ex illius genere, quod etiam tempore Galeni & Dioscoridis in pauca copia reperiebatur: eratque pellucidum, Myrrham ferè representans, vel gummi aliquod. Quod à quodam mercatore Aleppino dicto Venetiis comparaverat. Et si alii quoque voluerint esse diligentes, fortasse in magnis facis, qui Venetiis advehuntur, pleni Styrace, talem etiam inveniant, priusquam cum scobibus ligni aut carie ipsius adulteretur, quam egregiam operam navare solent in ejusmodi mercibus adulterandis illius loci Judæi.

*De gummi & resinis calidis
in tertio.*

AMMONIACUM, ARMONIACUM, ferulæ succus est, quam juxta Cyrenem Africa gignit: cujus fruticem cum radice Agafyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum experis, thuris similitudine, minutis glebis, densum, sincerum, nulla sorde spurcatum, calorem odore imitans, gustu amarum. Gignitur in Africa juxta Ammonis oraculum, succum stillante ferulacea arbore. Colligitur mense Junio. * Mollit, extrahit, calfacit: tubercula duritiesque discutit: potum alvum solvit, partus extrahit: lienem consumit, drachmæ pondere hauritum: articulo- rum coxendicumque doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus: item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum pisanæ succo sorbeat. Cruentam urinam pellit, albugines oculorum absterget, genarum scabritiam absumit: tritum autem cum aceto, & impositum jecinoris lienis, quæ durities sedat. discutit topfos, qui in artibus conaluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perungi utile est, cum nitro & Cyprino oleo vice acopi. *Dioscorides.*

CEDRIA PIX est, ex arbore Cedri collecta. Optima est crassa, pellucida, gravi odoris: quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. * Cui ea vis inest, ut defuncta corpora cõservet, & vivetia corrumpat: quæ ex causa mortuorum vitam aliqui eam appellavere. Vestimenta quoque & pelles eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit: magni ad oculorum medicamenta usus: quippe illita oculis claritatem affert, albugines, cicatricesque detergit: instillata autem cum aceto, vermes aurium necat: cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilosque sedat: cavis dentium indita eos frangit, & dolores levat: si dem facit, cum

ex aceto collatur: peruncto ante coitum genitali, concipiendi vim admittit: anginæ ea perunguntur, tonsillarum inflammationibus auxilio est, lentes pediculosque, illitu necat: cerastæ morbis cum sale imposita subvenit: contra hausta leporis marini venena, in passo sumpta, auxiliatur: in elephantia aut linctu, aut peructione proficit: pulmonum ulcera purgat, & si cyathus ejus absorbeat, perlanat, vermes & tineas subter indita necat, & partus extrahit. *Dioscorides.*

*De gummi & resinis calidis
in quarto.*

BELZOIN GUMMI est arboris peregrinæ (non autem Laserpitium) agallochi forsitan, ut quorundam est opinio, quod vulgare est lignum aloës. Optimum censetur translucens, albis præditum glebulis, thuris æmulum, rubescens, odore grato, & quando uritur, xyloloës odorem referens: hac enim ratione ab adulterino dignoscitur. *Medici Florentini.*

EUPHORBUM est succus ex arbore Libyca ferulæ simili emanans. Duo ejus genera: unum sarcocollæ modo emicans, in granula cõcretum, orobi magnitudine: alterum veluti fax quædam est, imbecillius. Adulteratur sarcocollæ & gummi Arabici mixture, sed difficile experimentum, quod levi gustu os accentum diu deinceat. Eligendum translucens. Recenti, quia viribus est violentis, non utendū, sed annoimo. Annis quatuor integrum servari potest cum milio, fabis, aut lentibus, ne elanguescat: quinto enim vel sexto anno vis ejus exolvitur. Ceterum cum plerunque contingat, ut ad nos magis advehatur vetustate corruptum, quam recens, major cura in eo adhibenda est. * Illitu suffusionibus discutit: potus tota die exurit, quare melli collyriisque, pro acrimoniæ ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potionem hauritus: squamas ostium eadem die eximit: verum eo urentes, necesse est linimentis, aut ceratis communire corpus, quo ossa convestiantur. Aliqui memorie prodiderunt, percussos à serpente nihil molesti passuros, si incisa ossiferus capitis cute, intritus succus infundatur, vulnusque postea confuatur. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

De gummi & resinis frigidis.

CAMPHORA, vel CAPHURA, Arabibus Indiæ arboris lacryma est: aliis vero, Indici bituminis genus. Ferunt Indos id bitumen, quod ex Camphora nativa stillat excoquere, quodque tenuissimum est partium, albescere, & sublatum operculo adherere, caphuramque in hunc modum conformari, ut illam videamus. Hinc fit, ut mercatores Caphuræ bitumen plerunque admisceant: sed non ita candicat, ut caphura illa modo jam dicto exacta. Eligatur alba, pellucida, sincera, valde odorata, quæ pani calido imposita maledicit nam quæ spurca est, arefcit. Semineclini, aut ppylli, aut pipere sepulta conservatur, ne nec imposita evanescat. Deterior est crassa, fusca, al-

fea, nigra, assulis ligni sui implicita. * Refrigerat & siccit ordine teruo: tenuium a deo partium, ut sepe per se in auram evanescat. Capitis dolores mulcet, illita, incandescentes inflammationes resinguit, praesertimq; jecinis. Renes & seminata vasa refrigerat, languinemq; cogit. Circumcisionibus imponitur ad cutis nitorem conciliandum, & ad arcendam tam vulnere, quam ulcerum inflammationes. Erysipelas extinguit, & adversus gonorrhoeam & albas vulvae fluxiones efficax est cum succino & aqua nymphæa hausta. B Idem praestat pubi, seu imo ventri, testibus renibusque illita: quæ tamen antea, psylli seminis spissamento, aut omphacio, aut solani succo probe sit macerata. Sanguinem è naribus profluentem sistit, aut cum urticae semine inmisca, aut ex majoris sedi, & plantaginis succo fronti circumlita. Collyriis ad calidas oculorum lippitudines utiliter imponitur. Renibus ac testibus illita Veneream extinguit. Corpora à putredine preservat: proinde commodè antidotis admisceatur, quæ contra venena, venenosorum animalium ictum, & pestilentes affectus cõficiuntur. In universum viribus innumeris pollet, quas brevitati consulescentes prætermittimus. *Mathioli, ex Avicenna & Serapione, & Medici Colonienses.*

GUMMI ARABI CUM vulgò dictum, & gummi absolute, ex Acacia Aegypti spina laudatur vermiculorum in speciem contractum, vitri modo perlucidum, purum: proximè est candidum: sordidum verò ac resinolum inuile. * Vis ei ad spissandum, refrigerandumq; efficax. Cutis meatus obstruit, & medicamentorum, quibus admisceatur acrimoniam hebetat: ambullis ex ovo illitum, pustulas non patitur erumpere. *Dioscorides.*

Gummi illud, quod in officinis vocatur *Arabicum*, est quædam miscella varii gummi ex pluribus arboribus collecti, quod ex colons diversitate apparet, atq; etiam ex descriptione *Galen*, qui absolute gummi vocat eam lacrymam, quæ exit ab illis arboribus omnibus, quæ sunt resiniferae, E hocq; manifestum est, & à maxima parte peritotum rei herbariæ receptum, (nam pauci sunt qui vulgare gummi Arabicum existimèt esse Acaciæ gummi) ut multis rationibus non indigeat.

De gummi & resinis emollientibus.

COLOPHONIA, seu PIX GRAECA, pini alteriusve arboris resina est, aqua cocta, donec perditio nativo odore, friabilis & arida reddatur: vocatur colophoniam, quòd è Colophone adveniret. Per colophoniam igitur semper pix Græca intelligenda est: non quod resina incocta nõ etiam colophoniam vocetur, sed quòd in medicoina hujusmodi resinis non utimur nisi coctis, aurarò admodum: praesertim cum liquide sunt. *Medici Florentini.*

De gummi & resinis astringentibus.

GUMMI AMYGDALARUM notum est, * Calfacit & adstringit: resipientibus sanguinem, potum auxilio est: impetigines, quæ summum cot-

pus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tussi vetustæ cum diluto vino potum medetur: calculosis cum passò bibere prodest. *Dioscorides.*

MANNA THURIS sunt minutissima thurimicæ ex magnis fasciculis concussu elisæ, à thure lavigato diversa. Laudatur alba, pura, micarumq; frequentia prædita. Sunt, qui cribrata pinirelina, ac polline, aut gummi, aut cortice thuris contusi adulterant: sed hæc igne deprehenduntur. Nam adulterata non æqualiter flagrat incensa, nec aëreum vaporem, sed fuliginosum & impurum expuit, variatumq; odorem habet, quia gummi non inflammatur, resina in fumum abit. Hodie minutissima thurimicæ stantia usû. * Vim habet eandem, quam & thus, sed invalidiusculum. *Medici Colonienses, ex Dioscoride.*

SANDARACHA Arabum est gummi juniperi, vulgò vernia, quia verno tempore exudat, & rore verno magis concrevit, & legitur. Bonum est recens, perlucidum, pelidum: dum veteravit, flavescit, & fit friabile massices modo, quam toto habitu multum mentitur. In usu frequentiore tamen est scriptoribus, & pictoribus, quam medicis, præterquam in suffubus. Sandaracham autem Arabum evidenter diximus, propter sandaracham Græcorum, quæ inter metallica enumerata est. *Medici Colonienses.*

SARCOCOLLA lacryma est arboris in Perside nascentis, pollini thuris similis, colore candido aut rufo, gustu amaro. Praesertur rufa, gustu amarissima. Adulteratur gummi, sed gustu deprehenditur: adulterina enim amara non est. Vulnere gluinat, oculorum fluxiones inhibet: emplastris insertur. *Medici Florentini, ex Dioscoride.*

ADSTRINGUNT quoque gummi tragacanthum, Arabicum: de quibus vide supra suo loco.

De gummi calculos possidentibus.

GUMMI, quo cerasi resudarunt, cum vino diluto, tussi vetustæ medetur: colorem, commendat, visum exacuit, appetentiam invitat: idem ex vino potum calculosis auxilio est. *Dioscorides.*

De gummi purgantibus pituitam.

SERAPINUM, quod Græcis Sagapenum nuncupatur, fetulacæ herbæ succus est. Optimum est translucens, fulvo forintecus colore & intris albo, nescio quid inter later & galbanum redolens, gustu acro. His addit Mesue, ut sit spissum & leve, odore perri, facile in aqua resolubile: quia quod has notas nõ habet, adulteratè aliis gummi censetur. Praestantius est, quòd ex Oriente advehitur, quàm quòd aliunde. Datur à drachma semisse ad drachmam unam. Corrigitur mastiche & spica. * Purgat pituitam crassam, & alios humores lentos, & aquas à vetriculo, intestinis, cerebro, nervis, thorace, pulmone, juncturis etiam longinquis & profundis. Morbis harum partium & aliarum frigidis inde natis succurrit, quovis modo usurpatum: ut cephalalgia: antiquæ, hemeræ contumaci, epilepsia, paralyth, vertigini, spasmus cynico, tremore, doloræ

ventriculi, aut colli pituitoso, aut flatulento, cum succo rutæ & aceto dictis partibus illitum, & attritis musculis, vel cum liquore idoneo sumptum, & clystere injectum: cum a qua rutæ verò, aut helenii nutritum & potum, crassa & lenta ex pulmonibus & thorace potenter educit. Illitum quoque tussi antiquæ, difficultati spirandi, dolori lateri prodest. Cum duplo item myrobalarum citrinarum in hydropse aquas ferofas mirè extrahit. Splenis quoque duritiem & inflationem dissipat potum, & cum succo caparis & aceto illitum, item charadas, nodos, & alios tumores duros. Nutritum quoque cum succo rutæ, aut fœniculi, & felle avis alicujus rapacis visum clariorem reddit. Fluxionem in oculum præcipuè factum ab ea cohòl sanat, hordeolum ex aceto illitum delet. Menses quoque potum & suppositionem evocat, factum negat: dolori uteri & præfocationi prodest, quoniam tenuat, resolvit, dissipat, provocat, solvit. *Medici Florentini ex Dioscoridis & Mesue.*

Ex Sagapeno, vulgò Serapino, in usu est succus, qui ita vocatur, ex planta ejusdem nominis, unde colligitur, tametsi, ut Galenus notar, convenientius esset illud nominare succum Sagapeni, & nomen simplex Sagapeni relinquere ferulæ suæ: sed hoc aliis multis quoque succis accidit, qui sibi vendicantur simplex nomen suæ plantæ. Verum Sagapenū Neapolim apportatur, modo qui curet emi, nō parcat sumptibus, nam admodum crebrò adulteratū affertur. Qui etiam diligenter inquiret, Venetiis habere poterit. Adulterabatur autem Galeni quoque tempore Galbano, quemadmodū ipse tradit cap. 2. lib. 1. de Antid. Imò dicit aliud præterea quod admiratione dignum est, Galbanum nimirum in Sagapenum transmutari. Sed facile inter noscitur à vero Sagapeno, cum, sive sit transmutatum, seu adulteratum arte, aliquid odoris retineat olentis hircum, quod Galbano proprium est. Nec potest univèrsim Galbanum transmutari in Sagapenum: sed tantum pars ejus magis spumosa, levior & candidior, & quæ in aquam posita facillè dissolvatur. Hoc, uti diximus, odorem hirci refert, & tametsi pro Sagapeno usurparetur, nō adeo multum noceret, in quamcunque antidotum adhiberetur, nam, ut Galenus ait, facultate simile admodum prædita est cum vero: & tam Galbanum quam Sagapenum utiliter usurpare: ut cōtra mortus serpentum & alia venena. Nosque de simili transmutatione locuti sumus in expositione Myrrhæ. Sed etiam cum aliis mitionibus solebat adulterari, quod deprehendebatur ex eo,

quia in aquam vel vinum posita non dissolvebatur, sicuti in vero fit, sed integrum permanebat. Hoc equidem nostro tempore diligenter est attendendum: nam tum sumebant Galbanum, & formabant ex eo certas pilulas instar lachrymæ, cujus magnitudinis solebant illas ex Sagapeno. Præstantius itaque Sagapenum erit durum, granulis minutis, colore Myrrhæ, sapore acri, & quod digitis adhæreat, purum & mundum, foris fulvo, intus albo colore.

B SARCOCOLLA est arboris fruticosæ, spinosæ, ramis nodosis arbori appressis, gummi album, thuris modo, vel pallidum, idque amari, & ob id valentius. Datur à ʒj. usque ad ij. Corrigitur zingibere & Cardamomo. * Purgat pituita crudam, & humores alios crassos, præcipuè a cerebro, nervis, juncturis, ut ischio, pulmonibus. Ob id febribus pituitosis, asthmaticis, tussientibus prodest, sed calvitium accersit, corpus impinguat, sperma auget. Ophthalmiam, & hippitudinē, & alios oculorum morbos, mirè, juvat, nutrita in vase vitreo dies quinque in lacte alinæ, novo quotidie affuso. Aurium ulceri putrido & lanioso utiliter imponitur, linimentum multa mersum, & pulvere hujus inspersum. *Mesue.*

C OPOPANAX est liquor plantæ similis ferulæ, caule cubitali, vel bicubitali, pallido, foliis ferulæ, sed minoribus, floribus anethi modo in umbella dispositis, odoratis, flavis. Secto autè caule digitis duobus, aut circiter, supra radicem, liquor effluit. Flavus, qui coagulatus est opopanax optimus, si intus albus est, foris flavus, amarus, fragilis, in aqua mox solubilis, odoris boni, sed sui. Adulterant ammoniacum, injectis scilicet ex ipso granis opopanax vero. Dolum prodit odor & albedo in fracturis. Datur à ʒj. usque ad ij. Corrigitur mastiche & spica. Purgat pituitam crassam & lentam clam à remotis partibus, cerebro, nervis sensoris, juncturis, thorace. Ob id prodest harum partium affectibus frigidis inde natis, visui imbecillo, tussi antiquæ, difficultati spirandi, ischia di, gonagræ, podagræ. Vino mulleo incoctum post tres menses potu hydropem levat, & lienis tumorem. Ex mulla calente potum, stranguriam sanat, menses movet, abortum facit, alioqui ab utero præfocationi & frigidis uteri affectibus saluber. Idem aceto solum collutionis, dentium dolorem & erosionem sanat. Potum cum aceto hora una ante accessionē, & cum succo apii, & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Ex ipso autem, & succo apii, & aceto bono emplastrum lienis impostum ipsius duritiem dissipat. *Mesue.*

De Animatis aquatilibus, Sectio XIIII.

E SPONGIIS alias mares appellavere, tenui fistula spissas: quarum duriores tragos nominant: foeminas autem, quæ contrarias dotes habent. Uruntur ex, ut alcyonium. * Recentes sine pinguedine vulnerariæ sunt, & tumores

reprimunt, recentia vulnera ex aqua piscivæ conglutinant: veteres sinus ex decocto melle jungunt. Vetustæ autem inuiles. Aridæ ligatæ lino, si penicilli modo adigantur, oclusa uicera, callosque laxant. Siccæ seccantes, & yacuar, tenilia ulcera, &

cera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatum exedūt, impositu sicant, sanguinis profuuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridiæ lippitudini auxiliatur: & ubi quid abstergere, aut adstringere opus est. Utilius in oculorum medicamentis lavare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profuētē sanguinem sistit. Can-

didæ cura fiunt, è mollissimis recentes per æstus tinæ salis spuma, quæ petris cohaeret: insolantur inversæ, hoc est, parte cava sursum spectante, & qua abscissæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiva serenitate ad lunam sternantur, perfusæ salis spuma aut maris aqua, maximum candorem referent. *Dioscor.*

De Animalibus integris, Sectio XIX.

De terrestribus.

CIMICES, qui in cubilibus enascuntur, * cavis tabarum inclusi, si ante febrim significatio-nes septeni devorentur, quartanis auxilio sunt: & citra fabas sumpti, percussis ab aspide profunt: vulvarum exanimaciones olfactu revocant. Poti cum vino aut aceto, adherentes sanguifugas abigunt: vivi urinariæ fistulæ impositi, urinam ciunt. *Dioscorides.*

VERMICULI in medio echino plantę dipfaci, reperti adversus quartanas plurimum pollere traduntur, si in aluta clausi brachio alligentur, aut collo appendantur. Profunt etiam adversus paronychia, si vivi affectis unguibus circumligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem, confestim tollunt. Expertum intellexit *Mixaldus.*

VERMIUM terrenorum cineres, aut stercoris murium, vel cervini dentis, dentium excoriorum cavernis immitti, illos absq; ferro, & machinulis eradican. *Idem.*

Vermium terrestrium aqua distillata cōfert ad hydropem, & ad infantulorū vermes necandos: appositū etiam vivi profunt Panariū. *Quercet.*

MILLEPEDAE, quæ sub aquario vale stabulantur, animalia sunt multis pedib. nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. * Hæ ex vino potæ, difficili urinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedæ cum melle anginis utiliter illinuntur: tritæ, & in cortice mali punici calfastræ, doloribus aurium addito rosaceo, convenienter instillantur. *Dioscor.*

Vermium millepedum pulvis ad affectus oculorum valet. *Quercetanus.*

SCORPIONES terrestres, animalia sunt in Italia, & aliis in regionibus sub meridie sitis, nota sunt, quod in quacunq; domo, non modo in cubiculis, & cellis vinariis, sed ubique passim reperiantur. * Triti crudi, & impositi, suæ plagæ remedium sunt. Quidam scorpionum cinere utuntur, qui vivi sunt exusti, ad urinam ciendam, iis præcipue, qui renem aut vesicæ calculo obstruuntur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

LUMBRICI, seu **VERMES** terreni impositi, præcisos nervos glutinant: tertianis discutiunt. Decocti cum anserino adipe, in usu si affectus auribus medetur: cum oleo autem decocti, si in contrariam aurem instillentur, dentium doloribus præstant auxilium. Triti in potu ex passo urinam ciunt. *Dioscor.*

COCHLEAE, seu **LIMACBS** terrestres præ-

feruntur, quæ in locis apricis, odoratis visitantur herbis. Eruuntur è terra hyeme in sepibus & fruticetis, uncis quibusdam ferreis, prope fruticum radices terra circūfossa. * Stomacho utiles sunt, & non facile corrumpuntur. Venerem, cum pipere, sale, & butyro coctæ, excitant. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: sed non ante solvantur, quàm omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori auleos illitæ evocant: menses tritæ & admotæ ciunt. Cochleæ tritæ & fronti illitæ, sanguinè è narib. immodicè fluentem sistunt. *Dioscor. Matthiolus, & Mixaldus.*

Ex FORMICIS alatis oleum conficitur, * ad Venerem augendam idoneum.

VIPERINAE CARNES si coctæ edantur, * claritatem oculis afferunt: nervorum vitis auxiliantur: incrementes strumas reprimunt. Detracta autem cute, caput caudaq; quoniam carne vacant, amputari debent. Reliquum verò corpus, exemptis interaneis, elotum, dissectumque, discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Ajunt, eis, qui viperas esitēt, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adjiciunt aliqui, longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. *Dioscor.*

De aquatilibus.

SCINCUS aut **Ægypti**, aut **Indiæ**, aut **Rubri maris** alumnus, quavis inveniatur in Lydia Mauritaniæ. Est autem terrestris crocodilus, sui generis, quæ renes amplectatur, id sibi virium vendicasse, ut si drachmæ pondere bibantur, Venerem accédant. Verùm decocto lentis cum melle, aut femine lactuæ cum aqua potu, Veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota. Siccati servantur, corpulenti, & non strigosi. *Dioscor.*

ANGUILLAE in vino suffocata, abstemios reddunt homines, si ex eo bibant, qui plus satis mero indulgent, & hinc offenduntur, & delinquant. *Mixaldus.*

OSTREA viva pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt: sunt autem agglutinanda brachio, qua axillaris decurrit, si quidem bubo in alis est: si verò inguen obsederit, lineamentis femoris, quæ vena cruris defertur. *Hollerius.*

CANCROBUM fluviatilium * exustorum cinis, qui duo cochlearia expleat, ajecto dimidio radice gentianæ modo, triduo potus cum vino,

magnopere prodest canis rabiosi moribus, rimas pedum sedisq; perniunculos & carcinoma-
ta, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potique
ex asinino lacte auxiliantur contra serpentium
phalagiorumq; morsus, atq; scorpionum ictus.
Decocti autē, & cum jure elitati, iis profunt, qui
rabe conficiuntur, aut leporem marinum haufe-
runt. Triti, tela ac spicula ē corporib; detrahunt,
si illis superponantur. *Dioscor. & Miracidus.*

*Cancrorum fluvialium calcinatorum ad albe-
dinem cinis adversus morbum canis rabidi lau-
datur. Quercus.*

RANAE vulgaris notitiae sunt. * Contra om-
nium serpentium venena pro antidoto sunt, si ex
sale & oleo vel butyro edantur, jusq; earum iti-
dem sorbeat: contra inveteratos tendinum ri-
gores pollent. Illius earum cinis, pro fluxu san-
guinis impetus sistit: explendis alopeciarum ina-
nitatibus ex liquida pice illinitur. Inducit etiam
vini fastidiū rana viridis, ex iis, quae in fontibus
saliūt, si viva in eo suffocetur. *Diosc. & Adizaldus.*

De aëris & volatilibus.

HIRUNDINES, uti ficedulae, * in cibo, aciei
visus medicamentum praebent. Tam pullorum,
quam matrum in fictili olla crematarum cinis
cum melle oblitus, oculis claritatem adfert: an-
ginae eo commode perunguntur: uvae & tonsil-
larum inflammationibus hoc cinere succurritur.
Et ipsae, & pulli exsiccati, si drachmae pondere ex
aqua bibantur, hos juvant, qui anginae morbo
conficiantur. *Dioscor.*

Hirundinum aqua epilepticis confert. Quercus.

GALLUS ad jus purgatorium eligatur rufus
plurimum annosus, sed tamē adhuc ad motum,
pugnam, coitum alacer & in dimicando validus,
macri & pinguis medius, hoc est, bene carnosus.
Talis autem gallus sulfure Galeno nutritus, aliis
etiam melle & pauco sale, plurimum fatigetur,
vel a nobis venantibus, vel potius dimicando de-
capitatus, & exenteratus, cum sale, aut sale gem-
mae, igne lento, aqua sufficiente coquatur ad
duarum aquae partium consumptionem, aliis
atque aliis simul incoctis, pro variis medicorum
scopis. *Medici Colonienfes.*

GALERITA avicula est parva, apicem in ver-
tice, pavonis modo gestans. * Haec assa, & in ei-

A bo sumpta, celiacos adjuvat. *Dioscorides.*

LOCUSTAE omnibus notae. * Odoris suffitu
urinæ difficultates adjuvant, praesertim quae fo-
migas male habent. *Dioscor.*

CICADAE passim in Italia cognoscuntur, at-
que a deo inibi vulgaris notitiae sunt, ut saepe æ-
state assiduo cantu messorum, agricolam, ac viato-
res in campestribus obtundant. * Quae si inassa-
tae manduntur, vesicae doloribus profunt. Siccis
quidam utuntur ad colicos affectus, cum parib;
numero piperis granis, dantq; aut tres, aut quin-
que, aut septem, per intermissionem scilicet, &
iplos etiam paroxysmos. *Dioscor. & Galenus.*

CANTHARIDES officinis notae sunt. Proban-
tur in frumento inventae, versicolores, & quae lu-
reas in aliis transversas lineas habent, corpore ob-
longo. Cribro aut fictili vase conduntur, cujus
os raro linteo subligatum deorsum vertitur, ut
excepto halitu aceti quam acerrimi serentis æ-
stu exanimentur. Postea sicantur, & pyxidibus
ligneis, aut fictilibus vitratis reponuntur. Bien-
nium durant. * In remediis externis, tum iis quae
vesicas excitant, tum aliis interdum totae sumun-
tur. Recentiores autem alas & pedes auferunt
semper. *Florentini.*

COLUMBORUM pulli occulta proprietate re-
num dolori conferunt, & in corruptum sangui-
nem emendant: sed dum interficiuntur capite
truncari debent. Eorundem carnes facultatem
habent sanandi tenebrinum, quem cucurbita fre-
quenter comesta generare solet. *Rhasis.*

PASSERCULUS troglodytes vocatus, qui om-
nium avicularum, excepto Regulo, minimus
spectatur, & juxta sepes ac muros victum quæritat,
volatumq; perbreve facit, naturalem vim
admiratione dignam habet. Sale enim conditus,
ac crudus in cibo acceptus, cœcretos calculos lo-
tio expellit, & non renascantur, prohibet, ac mor-
bum perfecte sanat. Conditur optimè pennis e-
vulsis, atq; inde largo sale adobrutus, arefactus
comeditur. Si plures adfuerint, coqui possunt
more aliarum avicularum. Possunt etiam ad de-
plumes uri in olla operata, & cinis unius usi cum
pauco pipere & cinnamomo exhiberi. Sunt, qui
vivum pennis prævulsis sale condiant, quod mel-
lius est. Alii affatos edunt integros, ita ut nihil ex
eis præter pennas abijciant. *Aësius, & Aegineta.*

De Animalibus venenosis, Sectio XX.

QUINUS datae sunt *CANTHARIDES*, signa
veniunt gravissima. Ab ore enim ad vesti-
cam usque cuncta erodi sentiuntur: picam aut
simile quiddam cedriae respiciunt: dextra præ-
cordia inflammantur: urinam ægre reddunt, &
subinde cum lotio sanguinem emittunt: strig-
menta non secus, atq; dysentericis, alvo deferun-
tur: fastidia urgent: animo linquntur, obortaq;
vertigine cœcidunt: postremo mente abalienan-
tur. * Ergo antequam tale nonnihil accidat, da-
to oleo, aut supradictorum aliquo, vomere co-

gantur: mox ubi vomitione plurima rejecerunt,
halicæ, aut oryzae, tragi aut ptisanæ cremor, aut
decoctum malvæ, aut seminis lini, aut foenicu-
ci, aut radicem althææ clystere infundatur. Præ-
terea nitrum eisdem dandū, ex hydromelite, ut
quæ stomacho adhuc, aut intestinis adhærent,
elucendo excernantur, & descendant. Quae nisi
sic discutiantur, ingesta in alvum ex nitro aqua
mulla vacuari debent. Detur deinde vinum, aut
passum, in quo pineoii nucleis, aut cucumeris se-
mina contrita sint, aut ex lacte, aut mulla, aut an-
serinus

serinus adeps in passo liquefactus. Inflammata autem partes, hordei farina cum mulsâ decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocent, quod citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, citò in principes se partes insinuet: ipsa tamen interjecto tempore, molestissimis inflammationibus opitulatur, utpote quæ dolores & permulceant, & leniant. Tum ubi corpus calfaciente oleo inunctum fuerit, in solum descendere oportet, ac lavare, ut per cutem summam, quæ corpori noxia inhæserunt etiam excernantur. Et dejectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus, & hœdinis aut suillis, catulis maximè pinguibus, & tenerimis, ac eam lini semine coctis, vesci debent: siquidem alvum cient, atq; venenorum acrimonias hebeant. Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, si quaternè singulorum drachmæ cum passo sumantur: item pulegium ex aqua tritum: irinum aut rosacè cum ruta decocto: recentes vitis ramuli, cum pulso detriti. Longè omnium potentissimè antidota auxiliantur, cum aqua mulsâ, drachmis quatuor pota. *Dioscorides.*

lis qui ERUCAS PINORUM hauserint, illicò dolor in ore & palato exoritur: vehemens alvi, linguæ, ac stomachi inflammatio, torquet: intestina dolor exerceat, ita ut pruriginè sentire videantur: corpus totum exæstuat: fastidiù urget, * Quibus est succurrendum remediis, quæ devoratis cantharidib. dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melinâ, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus. *Dioscor.*

Qui BUPERESTIN biberunt, non dissimile nitro virus sapiunt: stomachi, ventrisq; vehemens dolor insequitur: tam venter, quàm stomachus mirum in modum, ut in aqua inter cutem distillatus, inturgescit. Univerfa corporis facies contenditur: urina supprimitur. * Quibus eadem, quæ potis cantharidibus auxiliantur. Privatim post vomitus & vacuationes, quas clysteribus molimur, aridæ ficus profunt: item earum decoctum, ex vino. Ubi verò jam serè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulsâ aut lactis potu jvantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse, & lac humanum bibere convenit. *Dioscor.*

Si SALAMANDRAM hauserunt, linguæ inflammatio consequntur: mens & sermo præpeditur: tremor cum torpore, aut horrore quodâ, ac exolutione accedit: partes nonnullæ corporis livoribus circumquaq; fugillantur: sæpeque diutius immorante veneno, putrescentes defluunt. * Quibus præstabis cuncta, quæ potis cantharidibus. Peculiariter verò remedia, resina, pinus, aut galbanum ex melle linctum, & ajugæ decoctum, in quo nuclei pinei conterantur: urticæ quoq; folia, cum liliis & oleo decocta. Pro sunt etiam ova testudinis marinæ, aut terrestriis coctâ: item ranarum jus, cum quibus eryngii radix incocta sit. *Dioscorides.*

Qui LEPOREM MARINUM biberunt, pisciâ virus olent: procedente tempore, alvus dolo afficitur, & urina sistitur: & si quâdo eam reddere contingat, purpureum colorem referet: omne piscis genus averfantur, & odio habent: foetido ac gravi sudore manant: biliosus vomitus, interdum sanguini promiscuus, subsequitur. * His dandum lac asininum, vel passum continuè, aut radices malvæ foliorumq; decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut scammonii succi drachma, cum aqua mulsâ, puniciq; mali acinis, Cedria contrita cum vino efficacax est: aserinus sanguis, ut tepebit, potus. Sed cum pisces omnes respuant, asperventurque, foliis fluviatilibus canens vesci possunt, bibuntque eos admisto vino, adjuti que ab his percoquant: cumq; appetere & comesse pisces cœperint, suæ salutis indicium habent. *Dioscor.*

RUBETA, aut RANA PALUSTRES assumpta tumores ciet: pallor corpus vehementer decolorat, ut plane buxeum spectetur: spirandi difficultas torquet, & gravis halitus oris, singultusque: invita interdum genitura profusio consequitur. * Adjuvantur secundum vomitionem, multo meri potu, & aridinis radices binis drachmis, aut cyperi totidem. Breviter cogendi sunt, ut vehementi ambulationi & cursui se credant, ob torporem, quo corripuntur, quin etiâ quotidie lavandi sunt. Cæterum pulvis rubetæ aridæ pestilenti buboni impositus, venenum mirè attrahit. *Dioscor. & Gesnerus.*

HIRUDINES cum aqua devorata, si ori ventriculi adhærent, tractione partium nonnullam suctionis imaginem præbent: eo enim argumento hausta hirudo deprehenditur. * Has inuria sorbitione excutit, & Cyrenæicus succus, aut laferpitii folia, aut betæ, cum aceto, aut pota nivis glebula, cum posca: nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentum futorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, in aquam calidam ingressis, aqua frigida ore continetur, & ad eam hirudines exiliunt. *Dioscorides.*

DE RABIOSI CANIS morfu sermonem aliis præposuimus, quod id animal domesticum ac frequens esse consuevit, & in rabiem sæpius agitur, ac perit, ab eo que cavere difficile: inde periculum inevitabile hominem manet, nisi multis utatur auxiliis. Canis plerunque flagrantissimis æstibus in rabiem effertur: interdum quoties frigora inceserunt. Rabiosus autem potum & escam averfantur: largam spumantemque pituitam naribus & ore projicit: torvè & solito tristius intuetur: in omnes passim sine latratu irruit, & æquè feras hominesque, tam familiares quàm ignotos mordet: nec protinus infestum quicquam infligit, nisi, ut vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Graja voce est appellatus, contrahitur. Evenit autè cum distensione nervorum, totiusque corporis rubore, præsertim faciei, cum sudore & languore quodam. Aliqui autè splendore fugiunt: alii sine ulla doloris interapedine

vexantur. Sunt etiam, qui canum more latratus edant, & obviam factos morfu adoriantur, ac mordendo simili vitio labefactent. Proinde ex iis qui hoc vitium senserint, neminem servatum vidimus, nisi forsitan ex historia unum aut alterum evasisse audiamus. siquidem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demersum in hunc furorem incidisse, & evasisse fatentur. Alii ipsum cum amico aquam expanscenti morem gereret, & officium exhiberet, quadam naturarum concordia, similem contraxisse affectum: sed post multos tandem cruciatus servatum extitisse. Molestissimum itaq; genus morbi, a quo multos, antequam ipsum experiretur, vindicavimus, & complures ab aliis medicis servatos novimus. * Ratio medendi duplex: una communis, qua utendum in omnes morsus, quos virulentæ animantes imprefferunt: alia peculiaris, privataq; eorum duntaxat, quos rabiosi canes momorderint: quæ nonnullis quidem summam opem ferre consuevit: aliis vero inutilis, maxime qui ex multo jam tempore ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primum exponemus: deinde cursim perstringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluviatiles in farmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorum quam minutissimè tritum habere reconditum: iidem gentianæ radicem tussam, cribratamq; reponere. Quoties autem canis rabiosus morsum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina cineris cancrorum cochlearia, unumq; gentianæ conjiciantur: hæc in polentæ dilutionis modum subacta, quatr duo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. Atq; si ab illato morfu bini terni dies fluxerint, curationem auspicabimur à triplicato pōdere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc adversus rabiosorum morsus auxilium: quod & plerisq; unū satisfecit, eoq; cum fiducia uti licet. Sed ut aliis etiamnum auxiliis cōtra inevitabile periculum muniamur, nihil cæteris uti prohibet. Satius autem multo fuerit, etiam si in vanum recidat, medicamentorum inhūmanos tolerare cruciatus, quam per inertiam ac desidiam in discrimen adduci. Nec ita in demorsis à rabioso animali majora vulnera vereri oportet, uti minora, & ulcusculis cutis similia: quippe majori vulnere cōfertim copiosus sanguis emanans, potest nonnihil virulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit: quin à majoribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia acie scalpelli circūscribere, & prehensam hamulo aut vulsella carnem amputare oportet. In utrisq; circumstantia loca altioribus ulcusculis scarificanda, ut copiosior sanguinis vacuatio arceat, ne venenum membratim insinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatae id juvamenti præstant, ut veneni vis extrahatur. Quæ verò ad communem medendi rationem pertinent, vide apud Dioscor. lib. 6.

IN TER ferientium venenatorum notas, nihil de VESPI & APIBUS particulatim digesti-

mus, quod conspicuæ omnibus sint, & nihil excellens, aut notatu dignum in his observetur: inter remedia tamen earum meminisse non fuit alienum. * Igitur adversus utrarumq; ictus prodest illita malva, & hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in vulnus instillatū, & muricæ aut aquæ marinæ fofus. *Dioscor.*

DE MORIS à PHALANGIIS locus quidem ipse quasi ab impaeto aculeo rubet: nō intumescens, nec per ambitum calidus est, sed mediocriter humescit: ubi verò contrariorum occursum refrixit, consequitur toto corpore tremor, distentiones poplitum & inguinum, convulsionibus non dissimiles: in lumbis collectio exoritur, & perpetua utinæ libido laceffit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Univerfa cute frigidus sudor emanat, collachrymant oculi, offusisque nebulis caligant. * Horum ictibus ficulneū cinerem adjecto sale trito, & vino imponere oportet: aut radicem sylvestris punice quam tenuissimè tritam: aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subactā. Ulcera aquâ maris proluenda, aut apiastri decocto, foliaq; ejusdem illinenda. Lavacris perpetim utendū, & propinandum abrotani semen, anisum, aristolochia, cicuta sylvestre, cuminum Aethiopicū, cedrides tritæ, platani cortex & trifoliæ herbæ semen: privatim autem singulorū ex iis binas drachmas dare cum ulni hemina convenit: itē myricæ fructus, & chamæpitys, & viridium cupressi pilularum decoctum, admisto vino. Sunt, qui fluviatilis cancri expressi succum cum lacte, assumpto apii semine, confestim molestiis liberare prodant. *Dioscor.*

Si SCOLOPENDRA, aut dicta ophiostene, morsum intulit, locus per ambitum livore sugillatur, & putrescit: interdumque licet raro, sæculentus atque ruber cernitur. A morfu ipso exulcerari locus incipit, ulcusq; id negotium exhibet, ferè remediis invidium: præterea toto corpore prurigo quoq; sentitur.

Hæc ubi morsum infixit, sal quam levissimè tritus, ex aceto vulnere inspergendus, aut ruta sylvestris superponenda. Locus acida muria fovendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpillum, aut calamintha, aut ruta sylvestris. *Dioscorides.*

SCORPIONIS morsu inflammari statim incipit locus, & indurefcit, ac intentus rubet, vicissimque dolore premitur: modo siquidem exaestuatur, modo frigore occupatur. Labor repente fatigat, & aliquando meliusculè habet, aliquando recrudescit. Consequitur sudor, horrois sensus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigerant, inguina extolluntur, per sedem flatus exiunt, capilli eriguntur, pallor membra decolorat, & dolor, tanquam expungente acu, per universam cutem sentitur. * Percussis præsentis est auxilio ficulneum lac in vulnus instillatū. Scorpis ipse, qui ictum vibravit, tritus, & percusso loco impotus, suæ plagæ remedium est, ob eam quandam naturarum (ut constat) discordiam: quæ antipathia appellatur. Præterea tritus, &

tus, & impositus cum sale, lini semine, & althæa scorpium convenit. Sulphur ignem non expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adjectum, auxiliatur. Idem galbanum ad splenii formam ductum & calamintha, quæ trita illinatur, & farina hordei in vino parata, in decocto ruta. Semen trifoliæ herbæ tritum, & vulnere injectum opitulatur. Hæc ad affectum locum pertinent. Post hæc quàm efficacissimis potionibus utendum, cujusmodi sunt aristolochiæ, præsertim corticis, binæ drachmæ cum vino, tula gentiana, & pulegium decoctum, & bacæ lauri paucis numero trita, & calamintha cum posca, in qua magno opere dilico qui debet: cupressus cum vino & ruta, nec secus ficulnæ lac: laserpitium, si adlit, si desideretur, peucedani succo utendum: efficax est potum trifolii & ocy-mi semen. Horum autem omnium vicem etiam pensat jugis lavacri usus, evocatus sudor, & diluta vini potiones. *Dioscorides.*

SI MARINA PASTINACA percussit, protinus accidunt molesti dolores, assidua convulsiones, lassitudo, & imbecillitas: mens percussis labat, postea obmutescunt: oculi caligant. Percussus autem locus in ambitu cum vicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, ut tangentem non sentiat: huc si quis premat, atra sanies, crassa, & male oleas excernitur. * Ei qui à marina pastinaca ictus, omnia quæ de viperarum mortu paulò post referemus, simili modo conveniunt. Peculiariter autem ictus à marino scorpione, & dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient: interdum autem, sed raro, nomas excitant. Quibus abstinthii, salviæ, aut sulphuris ex aceto triti potio subvenit. Ipsi etiam dissecti, vulnerebusq; impositi, sui cuiusq; ictus remedium sunt. *Dioscorides.*

A MURE ARANEO percussis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula, diluta sanie turgens exurgit. proximæ partes li-vent. Rupia pustula, depascens ulcus, non ei dissimile quod serpit, occupat. Intestinorum quoq; tormina, difficultas urinæ, & frigida asperginis offusio cõsequuntur. * Hujus mortibus auxiliatur ex galbano splenium, per se vulnere exterius impositum, ut medicamenti modo aceto tritum, & hordeacea farina cù aceto mulso illita. Quinetiam mus ipse, qui morsum intulit, si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistunt quoque acini dulcis punici decocti, & illius ite porri, & allia contrita, nec non aquæ calidæ forus: sed hæc ad locum pertinent. Prodest potum abrotani decoctum, maximè si in vino detur: præterea serpillum & galbanum, & crata vino madefacta: recetes cupressi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino, & chamæleonis herbæ radix. Nec desunt, qui literarum monumentis tradiderunt, vitum murem araneum contra suos ictus cõmodè bibi. Quam historiam apud alios inventam, dignam duntaxat censuimus, quæ à laotaretur. Alii asseverant, demorsum non alias exulcerari, nisi prægnans mus araneus fuerit: tum sanè auxiliari ferunt. *Dioscor.*

SI VIPERA momordit, corpus intumet, vehementer arefcit, subalbidumq; colorem concipit. Sanies à vulnere profunditur, primùm subpinguis, mox cruenta, pustulæ a dustis similes erumpunt; & antea depascens ulcus, quod in proxima repens, non summa modò corporis, sed intima quoque corripit. Gingivæ iis cruore suffunduntur: inflammatio circa jecur erumpit: tormina & biliosi vomitus sequuntur. Sopor, tremor, & urine difficultas accedit, & frigidus sudor offunditur. * Ubi verò vipera morsum impressit, simum caprinum cum vino studiosè impositum opitulatur, item laurus; & abrotanum, & galbanum splenii loco superjectum, & origanum viride inditum: pulli gallinarum discepti, & confestim admoti: crvi farina vino subacta: radices cortex usque eò tufus, ut in pulverem solutus abeat, & scilla tosta: detritum chamæmelum, hordeaceæ farinæ cata plasma in aceto mulso præparatum: sed locus antè eo calido foveatur: hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cum vino prodest. Aliqui anchusam tenui folio constantem auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur, & porracei succi hemina in mero, & foliorum apiastris succus, & sylvestris ruta, hæc in vino potari debent. Vinum frequenter bibendum, alia mandenda, & cepæ, & porri recentes, salsamenta acerrima, & opiparæ simplicia hæc sunt. Percussis à vipera præclare auxiliatur medicamentum, quod myrrha, piperris, castorei, floris portulacæ seminisq; dimidio acetabulo constat: hæc omnia in Cretico paslo teruntur, aut in alio probato. Erasistratus in eo libro, qui de viribus inscribitur, pleraq; alia tradidit, quæ ictis à vipera auxilium ferre possunt: inter quæ talia maximè laudantur: Gallinacea cerebella cum vino pota, semen sativæ brassicæ tritum, & acetabuli mensura cum vino potum. Quinetiam bonum est, digitum in liquidam picem intingere, deinde vinum, quo digitus fuerit elutus, bibere. *Dioscorides.*

CONSIMILIA supraddictis in vipera eveniunt iis, qui à CAECILIA nomine, & AMPHISBAENA demorsis sunt, eademq; ferè auxiliantur. quare hoc venenum privatam descriptione sortutum non est: neq; visum est dignum, quod alio genere comprehendatur. De iis autem mentionem hoc loco fecimus, quoniam ferè remediis ad vipersas scriptis, percussi ab eis adjuvari soleant. *Dioscorides.*

A DRYINO morsus pustulæ, molestique dolores incidunt, præsertim quæ diluta sanie emissarium subest: quinetiam erosio, torminaq; consequuntur. * Ab eo ictis convenit aristolochia cum vino pota, trifolium herba, radix hastulæ regie similiter assumpta, & fructus ex omni glâdiferarum arborum genere: & tuse ilicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur. *Dioscor.*

Ab HAEMORRHO ictis vehementes cruciatus accidunt, qui angusta, contra ctæque corpora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga copiosus sudor effluit, & quacunq; parte corporis

cicatrix ulla fuerit, ea sanguine manat. Excre-
 menta per alvum cruenta ejiciuntur, profluensq;
 sanguis in globo coit. A' pulmone sanguinem
 extulsiunt, & in vomitiones effusi sine remedio
 commoriantur. Quos verò dipsas percussit, so-
 lutus ac non constrictus tumor premit, suisque
 usq; eò pertinax, ut satiari non possit, ac sine ulla
 intercapedine excruciet: & si potum pleno ore
 affatim trahant, illi eò in eandem sitim relaban-
 tur: proinde toto habitu similes sunt iis, qui an-
 tea potus nihil hauserint. quare propter conti-
 nuam sitim, & prestet, & caufon, aut dipsas ap-
 pellatur. Hæmorrhoi, dipsas disque morsus velut
 immedicabiles à plerisq; majorum deplorati re-
 linquebantur. quare si peculiaribus contra di-
 psadem remedijs egeamus, communia experiri
 operæ precium erit. * Protinus autem scarifica-
 tione uti, ustionem facere, & si locus patiatur,
 extremorum amputatione opus erit: cõsequen-
 ter quàm acerrima cataplasmata admoveere, de
 quibus sæpenumerò diximus. Nec me fugit, a-
 cres cibos, maxime à salsamentis, utiles esse. Me-
 raca potiones, & laxacio profunt, quæ subinde
 interjecto brevi spacio assumenda sunt, prius
 quàm morbi genus emerferit, quo semel erum-
 pente, opem ferre nõ potest ulla Medici opera.
 In ictu hæmorrhoi eadem profunt. Insuper quæ
 in cõmune opiulantur, ut scarificationes, ustio-
 nes, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in
 dipsade definivimus. Quinetiam decocta vitis
 folia, & cum melle trita. *Dioscorides.*

Ab NATRICAE demorsis ulcus dilatatur, &
 lividum acingens evadit. Sanies ex eo multa, &
 atra, & malè olens, non secus atq; iis quæ serpūt
 ulceribus, expuitur. * Si ergo morsum natricæ ad-
 egit, prodest origanum tritum, & aqua suba-
 ctum: lixivium cum oleo indita, aut aristolochiæ
 cortex, aut querna radix minutim conkrita, &
 hordei farina cum aqua & melle colliquata. Bi-
 buntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in po-
 tione poscæ cyathis duobus, deinceps marrubii
 succus, vel decoctum alterius cum vino: favus
 recens detur in aceto. *Dioscor.*

CENCHRI morsum, qui viperino icui simi-
 lis est, putridum ulcus sequitur. carnes antea, ut
 in aqua inter cutem, pretumide desuunt. Icthat-
 go corripit, & veterno pressi somnos captat.
 Erasistratus eos jecinore, intestino jejuno, colo-
 que conflictari, auctor est, quippe dissectis ipsis,

omnes ferè partes corruptæ reperiuntur. * Mor-
 tis à cenchro auxiliatur lactucæ fructus cum lini
 semine illitus, & satreja trita, & sylvestris ruta,
 & serpillum, cum duabus hastulæ regie drach-
 mis, & tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix,
 item cardamomum & gentiana. *Dioscor.*

A' CERASTE percussis locus attollitur, cum
 duritia pustulosus: è plaga sanies profluit, mo-
 dò atra, modò pallidior, sed toto concretu vari-
 colus, intumescit: genitale intenditur, mens la-
 bat, & oculatorum caligo exoritur: deniq; rigore
 nervorum distenti commoriantur. * Si cerastes
 percusserit, citra partis amputatio suffragatur,
 quare sine mora ictam partem amputare, aut scal-
 pro confestim circumcidere, & iis similia profe-
 qui oportet. Urentia insuper reliquijs admove-
 da: siquidem virus hoc veneno basilisci simile
 est. *Dioscor.*

Ab ASPIDE icus vulnus exiguum profus,
 quasi ab adacta acu citra tumorem conspicitur:
 sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat: ca-
 ligo velox oculos obnubit: labor in totum cor-
 pus multiplex, omnino levis, & non sine volu-
 pte consequitur. Ideò Nicander per pulchre
 cecinit: At vir perit absq; labore, virens atq; dif-
 color, mediocri stomachi dolor afficit: frons
 *perpetuò resellit: genæ contremiscunt, quasi
 sine sensu in somno vellicent. hos mors tollit ad
 diei trientem non dilata. * Ceterum iis qui ab
 aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt, au-
 xilia dari debent. Nam venenum hoc, quemad-
 modum basilisci celerrimè in arteriis sanguinem
 cogit. *Dioscor.*

ERASISTRATUS in libro quem de medica-
 minibus & venenis condidit, devocato BASTI-
 LISCO scite ita refert: Cùm basiliscus momor-
 derit, vulnus ad auri colorem efflavescit. Itaque
 in plurimis, quæ virus ejaculantur, comites notæ
 ita se habet. * Ad basilisci morsum, ut idem Era-
 sistratus auctor est, auxiliatur castorei drachma
 in vino pota: item papaveris succus. Ictuum re-
 media ita se habent. *Dioscor.*

TARANTULAE in Apulia innumere vagan-
 tur. Icti ab his diverse torquentur. siquidem alii
 perpetuò canunt, alii rident, alii plorant, alii cla-
 mitant, alii dormiunt, alii vigilijs afficiuntur:
 nonnulli saltant, pleriq; vomitionibus laborant,
 fiuntque phreniticis ac maniacis similes. * Hu-
 jusce veneni vis musica mulcetur, *Marshallus.*

De Animalium partibus, Sectio XXI.

CEREBELLA passerum Verè & autumnò
 captorum reponuntur cum vitello ovi &
 melle: vel Sole aut cinere siccata. *Medici Co-*
lonienses.

TERRESTRIS LEPORTIS inaslatum cere-
 brum manditur, * juvenis tremoribus, qui va-
 letudine contracti sunt: affictu aut cibo facilem
 insanitibus dentitionem præstat: exustum caput,
 & cum adipè urino aut aceto illitum, alopecia-

rum inanitatibus medetur. *Dioscorides.*

CAPUT LACERTAE parietarie, & rana secta
 tela ac spicula è corporibus detrahit. *Mixaldus.*

CAPUT CATI omnino nigri, in nova olla
 adurit, & incineratur, ex coq; ad lavorem, &
 tenuissimum pollinem deducto, nõ nihil per tu-
 bulum pennæ mundæ, in oculum quotidie ter
 insufflatur: ad oculorum vitia, unguen, nebula,
 albuginem, & alia remedium præstantissimum
 est. *Si*

est. Si quis verò ardor noctu maximè, oculum **A** infestet, folia quercus aqua madentia, bina, vel terna simul oculo superponuntur, & identidem inuertuntur. Dicebat secreti hujus auctor, visum posse restitui hoc remedio post cæcitatem unius duntaxat anni. *Migaldus.*

CAPUT MELVI deplume ustum, & quantum capi potest tribus digitis cum aqua sumptum podagricis auxiliatur. *Galenus.*

CANCROCORUM oculi calcinati in reverberio, exhibentur feliciter calculo laborantibus, & ad omnes pellendas viscerum obstructions conferunt. *Quercetanus.*

AGNINUS & Suillus, Urinusque pulmo impositus, * attritus a calcamentis contra quos ab inflammatione tuetur. Præferuntur ex animalibus pinguis & robustis. Recentes & siccis in usum veniunt. Sicantur exempta aspera arteria in vase figulino imposita libano, & refrigerati, foliisque absinthii siccis involuti reponuntur in loco sicco per annum. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

PULMO VULPIS siccatur, & conservatur, ut ante dicti pulmones. * Ad articulorum affectus curandos valet, item ad pulmonum vitia, & angustiam pectoris: unde eclegma, quod Arabes loch vocant, in officinis paræum passim habetur.

JECUR ERINACEI, cæterorumque animalium sumi debet ex ipsis animalibus nondum adaltes, vinoque odorato lavari: deinde vasi impositum, furnoq; probè siccatur, sed non exutum, vasis vitæ reponitur, absinthio sicco involutum, ne putrescat. Servatur loco sicco per annum. * Cum aceto mulso potum, renum vitis auxilio est: item aquæ quæ cutem subit: convulsionibus, elephantia, & malè habitis: viscerum fluxiones exiccat. *Dioscor. & Medici Florentini.*

HEPAR LUPINUM * eodè quo jam dictum est modo præparatur. * In pulverem tritum, confert jecinoris fluxionibus, aqua intercutem laborantibus. **E**

HEPAR ANATUM * proprietatem habet sistendi fluxum, qui ex debilitate hepatis nascitur. *Rhsis.*

ASINI JECUR inastatum * esu comitalibus prodest, si jejunis edendum detur. Capræ verò inastatæ decidua sanie, inungi lusciosos prodest: & dum coquitur, apertos oculos halitu ejus vaporari: prodest in cibo tostû ad eadem. Tradunt hircini jecinoris cibo comitiales deprehendi. **F** Aprium recens si arefactum teratur, ex vino potum, contra serpentium, volucriumque morsus auxilio est. Jecur canis, qui rabie exagitur, tostû, & in cibo ab emorsis sumptû, ne tententur metu aque tueri creditur. Utuntur autem ad arcendos aquæ pavores dète eo, qui caninus dicitur, hunc à cane, qui momordit, exemptû, & folliculo inditum, pro amuleto brachio annectunt. In veterum autem sale mergi jecur, ex hydromelite binis ligulis potum secundas pellit. Eodem modo quo cætera præparantur. *Dioscor.*

JECORIS RANARUM pulvis exicatus, in accessione febrium quartanarû te dè assumitur.

COR RANARUM, & maximè fluviatilium, febricitantibus spinæ adalligatum, febriles algores minuit. Sunt, qui cordis regioni etiam admoveant, ad mitigandos caufonum æstus, & incendia. *Migaldus.*

CORCULUM GALERITAE femori adalligatum, summè prodesse fertur adversus colicum cruciatum. Nec desuerunt, qui illud recens, eam in rem etiam devorant optato successu. **B**

TESTES GALLORUM nondum coeuntium, * deperditas in morbis vires miris sed restitunt: quam ob causam hecticis, & marasmo laborantibus, morborumque diuturnitate macrescētis utiliter exhibentur. Semen prolificum suppeditant, & venereas vires roborant. Recentes usurpantur. *Dioscor.*

CASTORIUM, castoris seu fibri testes sunt. Eligi debet, inquit Dioscorides, qui ex uno principio committuntur, liquore intus veluti seroso, odore gravi & viris redolente, gustu acri, mordente, triabili, ac multis naturalibus tunicis circumdato. Adulteratur gummi ammoniaco, cum castoris sanguine & castorio luba dō, deinde in vesiculam coniecto & sicato. Deprehenditur fraus ex notis prædictis, tum etiam quòd factitii testes, ipsis nativis, qui plerunq; sunt exigui, ampliores sunt. * Castorium serpentium venenis adversatur, sternuameta movet: menses ac partus ciet, duabus drachmis cum pulegio potus partus, secundasq; ejicit: contra inflationes, tormina, singultus, venena, iviamq; ex aceto bibitur: lethargicos, & utrunque veterno obdormiscentes excitat in usum: cum aceto autem & rosacco olfactu, & odoris suffitu, idem facit: potum & illitum prodest tremulis, convulsis, & omnibus nervorum vitis. In summa, castoria vim habet. *Dioscor. & Florentini.*

Castoreum rarò & difficulter verum reperitur: quod non sit adulteratum: Nam quod assertur, quanquã odorem retineat, attamen ex aliis partibus, neq; tantum ex testibus, constat: aliqui dicunt ex renibus, nonnulli ex sanguine, alii ex alia corporis parte: utq; majorem similitudinẽ cum vero & legitimo servet, quod colorem ceræ representat, addunt gummi aut Ammoniacum: sicuti quoq; Dioscoridis tempore facere solebãt, commiscentes gummi priora, & aliquid ipsius sanguinis cum exigua quantitate boni & perfecti Castorei, sed necesse est nos esse hac in parte cautos, quòd facillè illi consequentur, qui verum semel diligenter inspexerint, aut saltem observaverint notas illas, quas Dioscorides plenius illi adscribit, inter quas potior illa est, quòd oriatur ab uno eodemque principio, quare si geminum erit principium & origo diversa, statim suspicio oritur, ne sint illius animalis testes in vesicis involuti: quòd etiam ex magnitudine eorum apparet: nam testiculi sunt, ut Plinius tradit, multo minores. Quòd si non ita grandes essent, & eam men principium esset divisum, erunt & ipsi ita

concinati: sed cum Gummi & Ammoniaco & sanguine, ut antea diximus: non enim fieri potest, ut due vesicę reperiantur, & unica tunica inclusa, & præterea nullum animal reperitur, quod istius figurę haberet testiculos. Legitimi Castorei liquor est resinofus, gravis & ingrati odoris, validi & mordacis saporis, fragilis, & circumdatus pluribus tunicis nativis. Fugendum est nigrum & rancidum, nam (si verum est quod Avicenna scripsit) hoc spacio unius diei, eum, qui intra corpus sumpsit, interficit. Nonnulli perhibuerunt, genuinum tam acuti esse odoris, ut una tantum vice naribus appositum sanguinem eliciat. Dioscorides vero sternutationem eiere dicit: quod etiam signum est ejus vehementiæ, quemadmodum patet in Helleboro albo, dum cõtunditur. Nec mirari debemus, inter tam multa alia medicamenta hoc unicum, quod opii frigiditatem summam retunderet, fuisse selectum: nam præter id quod calidã habeat facultatem, partium quoque est subtilium, ut forsitan magis quã alia omnia medicamēta penetrat, & opio in æquali efficacia opponatur: quod si illi alia quædam calida & aperiens res adderetur, ut est crocum, piper, aut simile quippiam, tantum adjuvaret penetrationem, & dilataret vias opio; at non ita validum esset, ut opii vires evidenter frangeret: quod tamẽ utrunque Castoreum potenter præstat: quanquam magis propter alteram causam, ut nimirum refrenet ejus malignitatem, illi addatur: ne aliã (quod nonnulli faciunt) opium necesse sit leviter comburi, ut ejus vis non nihil minuatur. Quod tamen etiam Galenus lib. 3. de compos. Medic. secundum loca reprehendit cap. 1. ubi examinat Apollonii compositionem ad dolores aurium. Cũ itaq; Castoreũ tanti momenti sit, nec reperiat aliud quippiam quod illi substitui possit, curandum, ut

optimum & maximẽ genuinum habeatur, ne ipsius respectu Antidotus non assequatur suam perfectionem.

QUAE interiore ventriculi gallinæ sinu refidet membrana, secti in laminas cornus specie similis (ea verò inter coquendum abscipi solet) siccat, * tritaq; in vino convenientissimẽ stomachicis datur in potu. *Dioscor.*

INTESTINA LUPÏ per longum & per transversum digiti medii longitudine scindantur, & laventur vino, aut aqua foeniculi, vel rutæ: inde in clibano, ut alia exsiccentur. * Ad colicos efficacax est. *Colonienses.*

GENTALE CERVI, sanguine prius probẽ expresso, vino aut aqua aliqua abluitur: deinde in furno probẽ exiccatur, reponiturque in loco sicco. * Tritum, & in vino potum, a vipera demoris auxiliatur, remorantibus urinis ac coli cruciatibus affectis auxilio est, si ubi aqua probẽ fuerit elotum; ipsa statim abluitionis bibatur aqua. Ajunt, in pulverem tritum, & his medicamentis inditum, quæ Venereis excitant, ea valentiora efficere. Quin & dysentericis mederi magno successu a nonnullis expertũ est. *Dioscor. & Matthiolum.*

RENES SCINCORUM, qui crocodili sunt terrestres, siccati servantur. * Venereis excitant sperma augent.

VESTICA SUI S, quæ terram non attingit, pubi imposta, urinam eiere fertur. *Plin.*

UMBILICI INFANTIS recentier nati, portiuncula in annulo gestata, pollere fertur contra morbum caducum, & capitis, colique dolores. *Albertus.*

VESTICA OVILLA, vel caprina, cremata, & ex posca bibita, vel leporis testiculus ex vino odoro coctus & potus: iis qui urinam in vitu reddunt, benè facit. *Galenus.*

De Osibus, Sectio XXII.

VNICORNU Græcis monoceros dicitur. * Hujus animalis cornu ramentum ex vino potum, juvat partum, & secundas educendas, nec non sudorem, ad venena, pestilentiamque abigendam, potu salubriter excitat. Datur a granis sex ad drachmam semissem, vel integram. *Andernacus.*

EBUR nihil aliud est, quã Elephantinorum dentium materies. * Vim astringendõ obtinet. Scobs illita paronychia sanat. Ad albas mulierum fluxiones præstat si in tenuissimum pulverem, lapide porphyreo redigatur, propineturq; ex lactuæ seminis cremore, aqua, in qua chalybs extinctus fuerit, prius macerato semine. Ratura morbo regio laborantibus, ante cibum ex vino datur: si febris adest, ex aqua cichorii, & lupulorum. Singulariter etiam ad vermes in febribus valet: quia eos non, ut reliqua calfacientia, auget. Cõfert etiam diuturnis obstructionibus,

& stomachi dolores abigit: hujus potu mulieres ad concipiendum foetum aptissimæ redduntur. *Dioscor. Matthiolum & Andernacus.*

CERVINUM cornu * costum & clotum, binis ligulis epotum, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cœliacis, regio morbo, & vesicæ doloribus cum tragacantha: foeminis fluxione vulvæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cervi cornu contusum, crudo fictili, luto circumlito, & in furnum indito, uritur donec albescat. Id cadmiæ modo elotum, ulceribus oculorum, & defluxionibus salutare est: infricatum dentes expurgat. Crudi cornu suffiti nidore serpentes fugantur: servestum in aceto, si eo gingivæ colluantur, maxillarum a dentitione dolorem adimit. *Dioscor.*

OS DE CORDE CERVI * omnibus cordis affectibus confert, contra omnia venena mirifice præstat, antidotisq; admiscetur, quæ pestilentia

titæ a dverfantur. Sed cavendum est, ne huius loco seplasiarii bubulam tracheam arteriam accipiant in compositionibus, ut facere consueverunt. *Matthioli.*

CRANII HOMINIS * in pulverem redacti drachma ex aqua betonicæ assumpta comitialibus prodest. Primum autem aqua elui, deinde vino lavari debet, ut facilius ad partem affectam penetrare queat. In paralyfi ex aqua betonicæ, vel hyssopi lavandum est detritum & paratum diligenter. *Andernacius.*

OSSICULUM VERTICIS, triangulare, ad formam lapidis pifeis cyprini, vulgò carptionis dicti, in calvarie vertice, ubi futuræ comittuntur, intus subsistit. Id, ubi scalpello penetraveris, statim foras profilit, anatomicis hæcenus incognitum. * Idem (inquã ossiculû) nummi Germanici cruciferi appellati magnitudine, divinum epilepsie remediû est: quod morbum hunc adeo efficaciter curat, ut is nunquã revertatur: siquidem Paracelso fides adhibenda est. *Andernacius.*

ACCIPITRIS ossa aurû attrahunt, ut Aelianus scribit. Ad hæc à Brusonio, adnotante Georgio Fabricio, gallinarum ossa auro liquefcenti admista, illud in se consumit.

A Ossa Lupi exiccata, & in pulverem redacta ad morbum intercostalem, ad ictus, & puncturas valent.

Ossa parvula, quæ inveniuntur in prioribus leporis pedibus, ad urinas potenter movendas profunt, si pulvis illorum cum vino albo exhibeatur.

Os Sepiæ ad eundem affectum feliciter præscribitur.

DE OSSE brachii humani aliquid, & summitate alç anseris gestatum, quartanam curat: item contra arthritidem & quodvis ulcus depascens, summè prodest humani brachii, vel tibie os combustum, facto pulvere ex eo quod albumiatû mansit, & parti affectæ appposito. *Geber.*

DENTIS apti pulvis exceptus oleo linino, cynanchen præsentissimè curat, si locus affectus tangatur, cum extremitate pennæ tali mistura imbutæ. *Avicenna & Arnoldus.*

EX BUBULORUM cornibus annulus concinnatus, ac gestatus, guttam grampani, ut vocant, hoc est, musculorum suræ convulsionem impedit. Idem etiam præstat, idq; certo certius, unguis Alces portuuncula nuda, vel annulo inclusa, & gestata. *Miraldus.*

De Medullis, Sectio XXIII.

CERVINA MEDULLA laudatissima est. Colligitur, præparatur, & reponitur, ut bubulina. * Cervina perunctos venæ nata fugiunt. Mollit, rarefacit, ulcera explet, &c. *Dioscorides.*

VITULINA secundum locum in bonitate obtinet. Colligitur eodem tempore, eodemq; modo conficitur, ut bubulina. * Vim habet indurata & scirrhusa corpora emollit, sive musculis, sive tendonibus, sive ligamentis id accidat, sive etiam visceribus. Pessi ex hac cõponuntur, uteros emollientes. *Galenus.*

BUBULINA medulla tertium in bonitate locum habet: ex florenti tauro sumitur, ex ossi-

bus, colligiturq; æstatis exitu, hyemis initio. Reponitur autem vel per se, lota tantum, & ab omni immunditie repurgata, loco sicco, in vase figulino, vitreato, & obturato: vel lento admodum igne, vel vase duplici liquata: postea per pannum densiorem colata, & in loco frigido servata. * Calfacit, mollit, rarefacit, ulcera explet, &c. *Dioscorides.*

HIRCINA medulla quartum in bonitate ordine tenet: * acrior ac siccior est. Colligitur atq; præparatur, ut præcedentes, &c. Dosis omnium medullarû est ab ℥ ℥ ad ℥ ij. vel ℥ iij. pro remedii quantitate.

De Sanguine, Sectio XXIV.

SANGUIS, cujus in medicina usus, ex multis animalibus colligitur, dum adhuc ætate florenti sunt. Sanguis **HIRCINUS** in hunc modum paratur: Maturescente uva hircus quadrifidus, bene habitus, jugulatur, mediusq; effluens sanguis fictili bene cocto excipitur, (nã primus tenuior, postremus crassior putatur) deinde coctus in aqua, donec concreseat, arundine fissâ secatur oblique & transversim, ut quod in eo aqueum est, effluat: deinde linteo raro textus. Soli exponitur, atque ita siccatur: curandum interea, ne pluvii aspergatur: deinde tritus vase vitreo, aut fictili vitreato bene obturato reponitur. Alii hircum diebus canicularibus, herbis caliculis frangentibus nutriunt, & vino albo odorato, donec urina nigrescat: deinde jugulant, &

in eum quem supra diximus modum præparant. Hoc præparationis genus etli inutile non videatur, necessarium tamen non est, cum apud Græcos sanguinis hirci non eo modo nutriti, etiam usus fuerit: sed medicameta calculû frangentia admiscebatur. * Sanguis anseris, anatis, & hædi, utilissimè in antidota miscetur. Palubi aut, turturis, & colubæ, nec nõ perdieis, oculis cruore suffusis, & recentibus corû vulneribus, lusciosisq; illinuntur. Peculiariter colubæ sanguis, cruore membranis cerebri erumpentè inhibet. Hirci, Capræ, cervi, & leporis sanguis inlatus sartagine, dysenterias, & cæliacorû profusioa sistit: in vino potus cõtra toxica efficax est. Leporinus sanguis ita ut repetillitus, vitia cutis in facie, lentiginisque emaculat. Caninus commode ad his bibi-

tar, quos efferata in rabiem bestia momorderit: contra epotum toxicum auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, & leporis coagulo, cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena convenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias discutit, emollitq; Sanguis equarum quæ admitturam expertæ sunt, in medicamenta additur quæ erodunt: septica vocant. Sanguine chameleonis genarum palpebras evelli creditum est. Hoc idem viridium ranarum sanguine præstat. Menstruus sanguis terminari, circumlitu conceptum inhibere existimatur: aut si omnino mulier menstrua supergrediatur, levat podagras dolores, & ignem sacrum, illitus. Sanguis anatis & anseris, testudinis marinæ & terrestris & hæc in remediis internis, ut antidoto, datur

A ad ʒ ij. Sanguis verò hirci à ʒ j β. ad ʒ iij. vel vj. præscribitur. Testudinis autem terrestris, ad hæticam, imperatur recens & crudus ad ʒ j. In remediis quidem externis, mensuram quantitatemq; definire nullo modo necesse est, sed ea arbitrio & necessitati relinquenda. Ut cum ad vulnere recentia oculorum, sanguinem columbæ, vel turturis imperamus, guttas aliquas in oculum trajiciendas monemus. In emplastris autem usurpamus eam quantitatem, quæ necessaria est ad pulverem excipiendum, ut in emplastro de pelle arietina. Ceterum humanus sanguis, morbo comitiali lapsos confestim liberat a convulsione, si in paroxysmo eorum labia eo fuerint irrigata. Adeo est salutaris humanus sanguis, ut elephantias conspurcati solia in balneis ex illo temperaverint. *Dioscorides, Florentini, Plinius, Rendeleius, Orpheus, & Archelaus.*

De Pinguedine, Adipe & Sevo, Sectio XXV.

PINGUEDO seu adeps omnibus animalibus tribuitur, siue quatuor, siue duobus nitantur pedibus. Sebum verò cornutis quadrupedibus tribuitur. Sunt autem calida & humida vel

Temperata: ut	Adeps	Humana, Suilla, Anserina, Caponis, Gallinæ, Anatina, &c.
		Sevum
Intemperata: vide licet calida in	Primo: ut Sevum	Capreoli, Damæ, Cervi, &c.
		Secundo: Adeps

HUMANA ADEPS ex florentibus, autumnis vel hyeme colligitur. Reponitur autem vel per se, lota tantum, & ab omni cruento, aliisque immundiciis repurgata, loco sicco ad aquilones spectante, siue figulinis vasculis vitreatis, foliis lauri vel nucum siccis convoluta & obturata: vel exemptis membranis diligentissime trita, & duplici vase liquata, fictili vitrato bene obturato, locis siccis. * Ad ligationes nervorum, membra emaciata, contracta, indurataq; à chirurgis applicari solet. *Medici Florentini.*

SUILLA ADEPS, quæ tum Græcis, tum Latinis Axungia appellatur, eodem modo colligitur, præparatur & reponitur, quo humana. Recens etiam & sine sale usurpatur: & quædo adipem absolutè reperies, fumes adipem recentè illius an-

ni, & sine sale conditum: quia post illud tempus mutat qualitatem, aliisque præditus est facultatibus. * Contra vulvæ & sedis vitia idonea est. ambustis igni medetur. E' sue vetustissima, quæque sale condita, exalfacit, & emollit: elota vino pleuritidis prodest: cinere aut calce excepta, inflammationibus, fistulis ac tumoribus succurrit. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

ANSERINA ADEPS colligitur, præparatur & reponitur, ut humana & suilla. Calore suillam superat, & ob naturæ suæ subtilitatem magis penetrat. * eoque rectè per anum iis injici potest, qui rosionem in alto corporis sentiunt. Convenit muliebribus malis. *Dioscorides, & Galenus.*

GALLINARUM & CAPONUM ADEPS, ut præ-

ut præcedentes, præparatur & reponitur. Media inter anserinam & suillam consistit: * mollior, horumque acrimoniam obrundit. Ad laborum timas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores convenit. *Galenus, & Dioscorides.*

ANATUM & ANSERUM SYLVESTRIVM, ut suilla & humana, paratur & reponitur. * Efficacior est, quam domesticorum, & aliorum animalium.

VITULINUM & HÆDINUM sebum, ut adipem præcedentes præparantur & servantur. * Aliquantum astringunt, molliunt, &c. *Dioscorides.*

TAURINUM & BUBULUM sebum conficitur & servatur, ut adipem prænominate. Efficacius quam vitulinum est: * ad rosionem intestini, aut colo, nec non difficultatem intestinorum, & tenesum experiuntibus accommodatum. *Galenus.*

HIRCINUM sebum, ut prædictæ adipem, præparatur, eodemque modo reponitur. * Validissime discutit, proinde podagricis auxiliatur, cum fimo capræ & croco impositum. Huic proportione respondet ovillum. *Dioscorides.*

SEBUM CAPRINUM, ut præcedentia, paratur, conservaturque. Astringentius est: * qua ex causa decoctum cum polenta, rhoë, & caseo, disentericis datur, & cum pisanæ succo insunditur. Jus decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. datur quoque utiliter iis, qui cantharidum venena hausserunt. Cæterum sebum omne datur in unguentis ab ℥ β. ad ℥ j. Adeps verò omnis in linimentis & unguentis ab ℥ β. an ℥ iij. vel ℥ iv. pro quantitate remedii. *Dioscorides.*

SEBUM CAPREOLI, DAMÆ, & CERVI, eodem modo, quo præcedentia colliguntur, præparantur, & reponuntur. Alia superius enumerata vincunt, eoque magis sicca, terreaque natura, & scirrholi tumoribus emolliendis ex usu esse confecerunt. *Andernacus.*

LEONINA adeps colligitur, præparatur & conservatur, ut præcedentes. * In calore primas obtinet, & magis digerit: ob quod si medicamentis ad ulcera & inflammationes idoneis ipsam admisceas, plus offendes, quam juvabis, majore nimi-

rum adhibita acrimonia. In veteratis autem tumoribus, atque scirrhis, induratisque nervorum tumoribus, *ἀγνόητος* Græci vocant, maxime convenit. *Andernacus.*

PARDI & URSI adeps præparatur, ut prædictæ Minus quam leonina sunt efficaces. Eisdem tamen vitium accommodari possunt. * Cæterum ursinam constat raptos vitio alopecie capillos restituere, pernicionibus subvenire. *Dioscorides.*

VULPINA adeps eodem modo colligitur, præparatur ac conservatur, quo præcedentes. * Medetur aurium doloribus. *Dioscor.*

UNGULARUM ASINI combustarum * cinis per dies multos binis cochlearibus potus, prodatur comitales adjuvare. Eadem oleo subactæ strumas discutunt: & illiæ pernicionibus medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopecie sanantur. *Dioscor.*

UNGULARUM VACCÆ combustarum * cinis epotus, nutricibus lactis copiam prebet: muliarum verò, mulieres infœcundas reddit. Quinetiam mures earum suffitu fugantur, ipsis carbonibus impositis, & accensis. *Rhafs.*

UNGULA ALCEIS * magna vi pollet adversus comitalem morbum. Nam ejus particula annulo inclusa, & digito, qui proximus est minimo, ita commissa, ut in palmam convertatur, collapsos, & in ipso paroxysmo plurimam recreat, & confestum excitat. Idem efficit portuicula ejusdem nuda, & manui in pugnum complicata inserta: repente enim morbum expellit, & prostratos erigit. Quod uno & altero experimento se proballe tradit Lemnius. Mizaldus verò portuicula ejusdem in aurem sinistra missa, & aliquandiu veluti scalpendo, mota, id ipsum facile est expertus in verè Epileptico, idque miraculi loco habitum est. Joannes Agricola, Ammonius, idem efficit tradit insipientia vel gestata particula ejusdem ungulæ, modo cutim attingat. Quod etiam amulecum ad præcautionem morbi plurimum valere: præterea ramenta, vel scobem adversus eandem noxam in Polonia propinati scribit Mizaldus. Cæterum eligenda est ungula dextræ pedis posterioris, cavendūque ab impostoribus, qui bubulas pro Alcinis vendunt.

De Excrementis utilibus, Sectio XXVI.

HUMANUM lac dulcissimum est. * & maxime alit: mammis autem exuctum prodest. **F** tabi, & stomachi rosionibus: contra haustum leporem marinum præsidio est: oculis etuore ex lectu suffusis, cum thuris polline instillatur: podagricis utile est, cum meconio & ecrato illitum. bibitur per se ad ℥ β. *Dioscorides.*

LAC omne probatur eâ didum, æquali crassitudine, quod ungui instillatū cogitur. **VACCINUM** crassum est, * corpus alit: stomachum & intestina inflatione vexat: renum & vesicæ dolori convenit, Noet splenicis, hepaticis, comi-

tialibus, vertiginosis, febriculosis, & capite dolentibus. Datur ad ℥ β. *Dioscorides.*

LAC ASINÆ parum nutrit: * eoque ad ulcus in tabido abstergendum magis, quam in aliis convenit. Idem etiam morbis ventriculi, renum, vesicæ prodest: nec non purgandi facultatem obtinet. Bibitur ab ℥ iv. usque ad ℥ x. Collutos dentes, gingivasque stabilis. *Galenus.*

LAC CAPRENUM * febri hæctica laborantibus, & phthisicis, consumptisque, ac emaciatissimè optime convenit. Post humanum, secundum rationem locum habet. *Galenus.*

OVELLUM LAC crassius est caprino, minus-
que serosum, & præpingue: non autem usque
adeo utile stomacho: Datur ad \mathfrak{z} iv. *Dioscor.*

E LACTE pinguisimo fit **BUTYRUM**, agita-
ro in vasis lacte, donec pingue separetur. Buty-
rum naturâ oleosum est, & emolliens: * unde lar-
gius eorum, ventrem resolvit: prodest, ubi oleum
non adfuerit, contra venena. Cum melle si intji-
cetur, dentitiones adjuvat: gingivarum pruri-
tus, & oris ulcera infantibus emendat. Illitum
foris capaciora alimentorum facit corpora, &
ab albidis pustulis per summa scatenibus asse-
rit. Contra inflammationes & duritias vulvæ,
quod nec virus respicit, nec vetustatem sentit buty-
rum, efficax est: dysentericis, & coli excrucia-
tionibus infunditur. In medicamenta addi solet,
quæ pus movent: utile præsertim cum nervi, aut
cerebri membranæ, vesicæ cervix vulnera acce-
perit. Id autem purgat, replet, carnem creat: ab
aspide percussis utilissimè imponitur. Reces ob-
sontis additum olei vicem pensat, & adipis vice
fungitur in bellariis. Ceterum butyrum in reme-
diis internis (ut in eclegmatis) præscribitur ab
 \mathfrak{z} ss. ad \mathfrak{z} j ss. In Linimentis, unguentis, acopis,
suppurantibus, mollientibus & laxantibus ab \mathfrak{z} j.
ad multas uncias apponi solet, pro remedii qua-
ritate. *Dioscorides.*

SERUM LACTIS macerationis materia est
& per se quidem innocuum medicamentum. Præ-
fertur, quod sit ex lacte nigrarum caprarum, in
laudatis pascuis victitantium, recentiq; cocta-
rum. * Excalfaciatq; siccat ordine primo com-
pleto, & usq; ad secundum. Quinetiam attenuat,
abluit, abstergit, & nitrosa, qua referta est facul-
tate, alvum absq; aliqua mordacitate leniter sub-
ducit. Bilem tum flavam, tum atram ab exustis
humoribus genitam dejicit: quo fit, ut mirificè
conferat maniacis, & melancholicis. Præstat itè
ad viscerum infarctus, & morbis inde provenien-
tibus opitulatur: nimirum aqua intercute labo-
rantibus, felle suffusis, & lienosis. Datur utiliter
febrientibus ex bile, & viscerum ac vasorum ob-
structionibus. Bibitur per se ab \mathfrak{z} iv. usq; ad \mathfrak{z} x.
Competit etiam vitiis in cute à bile, & perustis
humoribus emergentibus. Quare lichenibus, vi-
tiliginibus, alphis, psoriasis, leprisq; admodum con-
venit. *Mejuss.*

MEL optimum flavum, odore & sapore ju-
cundo, acré, purum, sincerum, totum pellucens,
tam sibi coherens, ut continuitatem suam quasi
linea longissima non intercisum sciret, si digito
attollitur. Idem coquendo paucam spumam emit-
tit. Album etiam colore si fuerit, modo notatum
bonitatis aliarum nulla desit, nihilo deterius fue-
rit. Quin Hispani & Narbonenses mittunt albi-
simum & longè præstantissimum, idemq; præ-
durum, quale etiam flavum præferunt liquido:
quippe quod humore aliquo est vitiatum. * Alvo
idoneum, & stomacho utile, si aqua dilutum bi-
batur: vexata vesicæ, renibusq; auxiliatur. Illi-
tum ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis
olfundunt. Abstergendi vim habet, ora venarum

aperit, humores evocat. qua ratione in sordida
ulcera, sinusque commodissimè infunditur. Pri-
matum tenet vernum, deinde æstivum. *Dioscor.*
& *Medici Colonenses.*

CERA notissima est. Optima est subvulva, mo-
dicè pinguis, pura, odorata, mellis habitum qua-
dantenus referens. Secundum locum obinet
candicans, & suapte natura pinguis. Laudatur
Pontica & Cretica. Estq; alba vel natura, vel ab-
lutione. Fit viridis mista ærugine: rubea immissa
anchusæ radice, cinnabrio tamen sæpè tingitur.
* Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet cor-
pora: datur in sorbitione dysentericis: ac milii
magnitudine decè grana ceræ hausta, lac in nu-
tricibus non patiuntur coagulari. *Dioscorides.*

PROPOLIS in alveariorum foribus & rimis,
cerosæ naturæ reperitur. eligi debet flava, odo-
rata, styraceum referens, mollis, & mastiches mo-
re ductilis. * Magnopere calfacit, & evocat acu-
leos, & omnia inluxa corpori extrahit: in veterè
tussi suffusa proficit: impetigines admota tollit.
Dioscorides.

Ovum molliculum plus alit sorbili, & durum
plus molli. * Luteum ovi contra oculorum do-
lores utile est: inflatum sedis inflammationi-
bus prodest, cum croco & rosaceo: & condylo-
matis, cum meliloto: cum uva autem fruticis
ejus, quem rhoa dicunt, aut galla in patinis fri-
gitur, ut cibo alvos sistat: per se etiam offerri so-
let. Candidum ovi crudum refrigerat: spiramen-
ta cutis occludit: inflammationes oculorum in-
flatum lenit: ambusta, si statim eo perungantur,
pustulas non sentiunt: faciem à Solis adustione
tuetur, fronti impositum cum thure fluxiones
arceat, avertitq; inflammationes oculorum lana
exceptum addito rosaceo, melle & vino miti-
gat: utiliter contra hæmorrhoides terpenus mor-
tus crudum sorbetur: summè tepidum prodest
vesicæ rosionibus, renum exulcerationibus, gut-
turis scabritiæ, rejectionibus sanguinis, detilla-
tionibus, & thoracis rheumatismis. Cæterum
ova Nocturæ elixata, & infantibus pro cibo da-
ta, illos tota vita abstemios reddunt. *Dioscorides*
& *Philosophatur.*

SERICUM vermiculi, mori foliis vescentes
conficiunt. Mirificè exhilarat. qua in re crudum
eo longè præstat, quod ignem fuerit expertum:
tametsi coctum quoadq; in usum veniat, verum
antequam in insectorum cortinis immeritum in-
ficiatur. * Excalfacit sericum, resiccaturq; ordine
primo: exiccat, & attenuat ea naturæ dote, ut
cor recreet, lætumq; efficiat. Quapropter laxat,
firmat, purificat, & illustrat spiritus: neq; ejus fa-
culcas non tantum assignatur spirituum generi in
una tantum dispositione, sed ei propriè est, om-
nibus æquè spiritibus opem ferre, ita ut spiritus
tam vitales & animales, quam naturales referre
valeat. *Matthiæus ex Avicenna.*

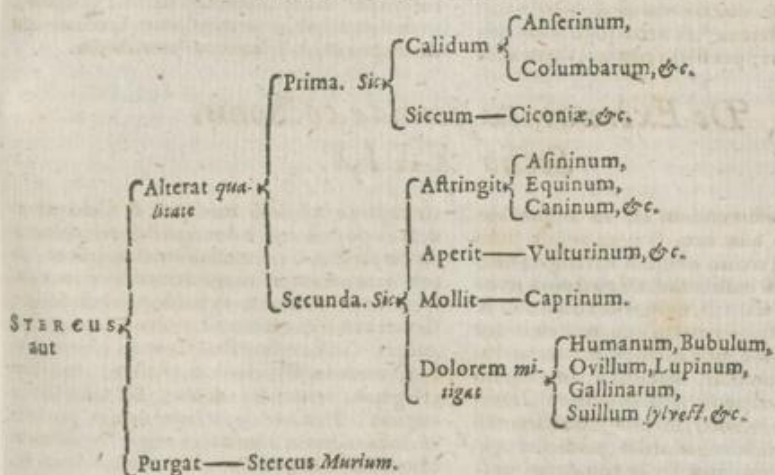
SPERMATIS RANARUM aqua ad repellen-
dum & sistendum sanguinis omne profluvi-
um, & faciei ruborem efficax est.
Quercetanus.

De excrementis inutilibus primæ coctionis,
Sectio XXVII.

COAGULUM LEPORIS omnium præstan-
tissimum est: deinde hœdi & hinnuli. Excipi-
tur antequam ipsa animalia aliud quidquam
præter lac maternum degustaverint. Vituli mari-
ni coagulum excipitur prius quàm cum matre
ad prædã natãre possit. Fumo aut Sole exic-
cata, & loco sicco servantur. Annum unum, aut
biennium durant. * Leporis coagulum tribus
obolis ex vino, venenatorum moribus, coeli-
cis, dysentericis, & fecinis fluxione vulvæ la-
borantibus, ac rejectionibus à pectore, auxilia-
tur, sanguinem in grumos concretum discutit.
Post menstruas purgationes appositum vulvæ
cum butyro, præstat mulieribus, ut concipiant:
potù verò partus enecat, & à puerperio, parien-
di spem adimit. Equi coagulum, quam hippacen
aliqui vocant, privatim coeliacis, dysentericisq;

A convenit. Hœdi, agni, hinnuli, capræ laticor-
nis, & dorei, apri, vituli, bubaliq; coagula, simi-
les naturas sortiuntur: contra aconiti potum in
vino, & concretù lac in aceto cõvenienter assu-
muntur. Hinnuli privatim triduo à purgationi-
bus admotù, partus spem intercipit. Vituli mari-
ni, castorei vires representat: comitialibus, stran-
gulatis vulvis, potu conferre existimatur. Sed si
lit vituli marini, hoc experimentum est: aqua in-
spergitur, qua paulisper cum alterius animatis,
tum præcipuè agni coagulum, maduerit: nam si
erit sincerum, statim liquefit in aquam: sin mi-
nùs, consimile permanet. In summa, coagulum
omne dissipata cogit, & coacta dissolvit. Datur à
G. j. ad G. xij. in morbis internis: in externis verò
à ʒ j. ad ʒ j. *Dioscorides, & Medi-
ci Florentini.*

De Stercore, Sectio XXIX.

STERCUS ANSERINUM excalfacit vehemen-
ter: regium morbum curat, drachma una cum
vino albo potum, per dies octo continuos jeju-
no stomacho.

COLUMBARUM sterces vehementer excalf-
facit, & urit: cum hordeacea farina mixtum, stru-
mas ex aceto discutit: carbunculos emarginat,
tritum cum melle, lini semine & oleo, ambustis
igni medetur. *Dioscorides.*

CICONIÆ sterces * si ex aqua hauriatur,
comitialibus prodesse credunt. *Dioscorides.*

ASININUM sterces, & **EQUINUM**, sive cru-
dum sive crematum, * addito aceto, sanguinis
eruptiones: obibet.

CANINUM sterces, * quod flagrantissimo ca-
nis sydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua

C potum, alvum sistit: fistula gutturi insufflatum
anginam curat: sicuti & dysenteriam ex lacte ca-
prino haustù, in quo prius igniti calculi fuerint
extincti, aut ignitù ferrum. Quinetiã periodicas,
circulãtesye fugat febres, si cochlearis mensura
in accessu ex vino præbeatur bibendù in scio pa-
tiente. Præstantius, quod cãdidius est, è canibus
ossa comedentibus. *Galenus & Dioscorides.*

VULTURINI stercores * nidore partus excuti
produuntur. *Dioscor.*

D **CAPRINUM** sterces * ad sanguinis fluorem
prodest: cum pipere, cumino, & similibus potù,
ad morbum regium conducit cum pipere & cin-
namomo, menstrua provocat, & aquam inter-
cutem educit: splenis etiam duritiem discutit: ex
aceto venenis aduersatur. Extrinsecùs adhibitù

ad alopeciam confert, & ambusta ex aceto & oleo rosaceo curat: cum axungia autem coxendicum dolori medetur: ventri impositum hydropicis auxiliatur. *Andernacus ex Galeno.*

HUMANUM stercus * illitum, vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non patitur: sed ea statim glutinat: siccum ex melle anginae perungi commodissime traduntur. *Dioscor.*

BUBULUM stercus * si recens admoveatur, vulnerum inflammationes mitigat: foliis autem involvitur, & calfactum cinere ferventi superponitur: coxendicis cruciatus fotu compescit: illitum ex aceto duritias, panos, & strumas discutit. Exiccantis attrahentisque est facultatis: apum vesparumque morsus juvat. Humidum Vetre collectum, cum boves herbas depascuntur, impositum aqua intercute laborantes juvat. Privatim suffitu himi, quod a masculo bove redditum est, procidentes vulvae reprimuntur, accensi nidore culices abiguntur. Novi, inquit Gesnerus, qui bubulum stercus aridum in iusculo ignatus bibit, & a coli dolore statim evasit. *Audiendi etiam a viris fide dignis, non paucos rusticos ejusdem potu liberatos. Quidam non ipsum excrementum, sed expressum inde succum bibunt, & melius habent.* *Dioscorides, Galenus & Gesnerus.*

OVILLUM stercus * ex aceto illitum sanat epistimidas, clavos, pensiles verrucas, thymos, &

Ambusta igni, rosaceo cerato exceptum. *Dioscor.*
LUPINUM stercus * ex vino albo potum calicis confert. *Galenus.*

GALLINACEUM stercus * omnia eadem, quae columbinum praestat, sed inefficacius: privatim tamen contra venena fungorum & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. *Dioscorides.*

STERCUS SUIS SYLVESTRIS aridum, * in aqua aut vino potum reiectiones sanguinis sistit: vetustum lateris dolorem mulcet, ad rupta & convulsa ex aceto bibitur: luxatis cum aceto rosaceo medetur. *Dioscor.*

MURINUM STERCUS * detritum cum aceto, & illitum, alopecias medetur: cum thure & mulso calculos expellit: subditae infantibus, muscerdibus, alvi deiectionem promovent. *Dioscorides.*

CROCODYLI TERRESTRIS stercus * mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremque servat. Optimum est candidissimum, & friabile, amyli modo, minimè ponderosum, in humore statim eliquefcens: quod cum teritur, fermenti acorem quadantenus refert. Adulterant id sturnorum stercore, quos captos oryza pascunt, ipsumque non dissimile vendunt. Alii amylium aut cimoliam miscent, & ad seito anchusae colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, ut se contrahat in vermiculorum speciem: qui siccati pro crocodylea venduntur. *Dioscor.*

De Excrementis secunda coctionis, Sectio XXIX.

FEL omne desumendum est ab animalibus demediae aetatis quae neque famem, neque sitim passa, neque exercitio nimium defatigata sint, neque irae nimiam indulerint. Detractum a jecore, & praeligatis filo vis, quibus & admittitur & egreditur bilis, in ferventem aquam demittitur aliquanto tempore, mox exemptum siccatur loco sicco, & reconditur. Siccatum etiam camino suspensum, nec aquae ferventi demissum. Interdum eo utimur recenti, jam primum ab animali exempto, veluti felle gallorum, perdicum, piscium, & similibus, quae facile comparari possunt, nec magno constant. * Est autem omnis fellis vis aeris, & excalfaciens: intensis tamen, & remissis viribus differant. Siquidem praestantius in effectu esse videtur vel marini scorpionis, & piscis, qui Callionymus appellatur, marinae testu sinis, hyaenaeque: item perdicis, aquile, gallinae candidae, & sylvestris caprae: quod privatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, argemas & genarum scabritias. *Ovillo, luillo, hircino atque ursino, taurinum multo efficacius.* Felle omni perfacilem, praesertim infantibus, deiectionem quis molietur, si intinctum eorum, aut simbriam sedi subjiciat. Privatim taurino anginae cum melle perunguntur: sedis ulcera sanat, & ad cicatricem usque perducit. Idem artibus fractis, & purulentis cum muliebri lacte

aut caprino instillatum, medetur: & sibilo earundem ex porri succo. Admisceri insuevit vulnerariis emplastris, & circumlitionibus, quae contra venenata parantur: phagedenicis ulceribus, colicis, & seroti doloribus ex melle prodest: lepras, furfures cum nitro & terra cimolia quam optime purgat. *Ovillum & ursinum contra eadem polent, verum inefficacius haec praestant.* Ursinum eclegmate comitiales adjuvat. Fel testudinum anginis, & in ore infantium nomis prodest: naribus inditum comitiales erigit. *Sylvestrium caprarum felle peculiariter peruncti lusciosi sanantur.* Hircinum idem obit munus: thymia abolet, & luxuriantes elephantorum extuberationes illatu reprimunt. *Suillum autem contra agrum ulcera, reliquaque omnia magno usu assumitur.* *Dioscorides, & Medici Florentini.*

URINA CATI destillata, ad surditatem valet. *Quercocanis.*

HUMANAM URINAM * suam cuique bibere contra viperam morsus, ac venena, incipientemque aquam intercutem proderit: scorpionis, viperam marinorum, draconisque morsus, ea convenientissime foventur. Canina ad perfundendos canis morsus idonea est: pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus ulcera capitis manantia, furfures, pitoras & fervidas eruptiones, multo magis abstergit: nomas, & praecipue genitalium,

liū, cohibet auribus infusa, manans pus supprimit: decocta q; in calyce mali puniet, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorpta urina, orthophnoicis auxiliatur: decocta in æreo vase cū melle emēdat cicatrices, argema, calignesq;: ex ea & cupro, idoneū auri ferrumē cōficitur. Quod in urina subsidit, illi ignē sacū mitigat: fervefactum cū cyprino, inditūq; vulvæ dolores mulcet, strangulatus levat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat: Taurina si cū myrrha instilletur, aurū dolores lenit. Aprina viribus iisdem prædita est: privatim cōminuit vesicæ calculos,

A & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem subit, cū nardi spica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, urinamq; per alvū extrahit: aurium dolorib; instillata medetur. Asinina traditur renū vitis mederi. Lyncis urinā, quā lincurium appellant, simulac excernitur, glaciari coirève in calculi duritiam vulgò creditum est. quare quod de ea proditum est, vanum esse convincitur. Est enim, quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideò dictū, quod pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho, alvq; fluxio, ne laboranti convenit. *Dioscorides.*

De Excrementis tertiæ coctionis, Sectio XXX.

SUDOR omnis malus est, præsertim equi, asini & muli. * Siquidem potus, viridem tumidāq; reddit faciem: sudorū foetidum in universum excitat corpus, præsertim sub alis. Perturbat præterea tum ventriculū, tum alvum universam, genitis excitatisq; flatibus in intestinis. Quod si bibatur ex vino, delirium facit. *Matthiolus.*

STRIGEMENTA à balneis, calefaciunt, molliunt, discutiunt: ad sedis rimas & condylomata illinuntur. Illa verò quæ ex palestis pulverem sibi asciverunt, in sordis speciem redacta, articulorū nodos imposita adjuvant: ischiadicis in fottus, aut malagmatis locū, calida commode sufficiuntur. Dorsæ gymnasiorū parietibus, simulacrisq; sordes calefaciunt: tubercula quæ agrè ad coctionem producuntur, dissipat: desquamatis, & ulceribus antiquis profunt. *Dioscorides.*

MOSCHUS excrementū est cuiusdam animalis, certo anni tempore circa ejus umbilicum veluti in tumorem quendam concretum. Melior est Orientalis, subtilior. Adulteratur, quemadmodum & cætera, quæ rara sunt: sed ex colore, odore & sapore dignoscitur, præterea etiam ex pondere: nam multa admiscuntur in eo adulterando. Verū cui sincerum & verum experientia cognitum est, ex his notis facile fucum deprehendet. Servatur melius pyxide plumbea, cæta obturata per se. Excalfacit ordine secūdo, siccatur verò tertio. * Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipsius affectibus opem præstat potus atq; illitus. Deterget tenues oculorum albugines, & humiditas defluxiones exicat: cerebrum roborat, & diuturnum capitis dolorem mulect, si tamen è pituitæ redundantia proveniat. Coles ex eo cicigo oleo macerato perunctus, promptius in Venerē excitatur. *Matthiolus ex Ruellio, & Medicis Florentini.*

OSYPUS est succidarum lanarum pinguitudo, quam vulgò hyssopum humidam appellant: cujus parandi ratio hæc est. Succidæ lanæ molles e collo feminibusq; aqua fervente macerantur, in eaque lavantur, donec sordibus benè expressis, purgatæ extrahuntur: deinde aqua magno impetu lignea rude agitur: aut vasculo ex-

cepta in aliam ex alto infunditur, quò largius sordida spuma supernatet: qua dissoluta, pingue supernatans aquæ, excipitur: rursus aqua agitur, pingueque excipitur: & hoc deinceps tantisper fieri debet, dum consumpta pinguitudine, nihil profus spumæ extet. Collecta pinguitudo agitur, & aqua pura respergitur, perpetuoq; ad Solē manibus miscetur, donec candida spectetur, & aquam non amplius inficiat: tum in fictili vase denso & benè cōcto reconditur, & in cella locove frigido reponitur. * Emolliat, resolvit, calefacit, dolores sedat. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

SPOLIUM SERPENTIS, seu senectus anguiū * in vino decocta, dolori aurium, infusu: & dentium collutione auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum, sed præcipuè viperinam. *Dioscorides.*

ZIBETTUM in exteriori testiculorū utriculo cuiusdam animalis, feli, qui veteribus ædificiorum ruinis oberrat, nō abstrimilis. Catos hæc animalia vocant, quo sæpius Venetiis vidi ex Syria delatos. Est autem Zibettum, tanquam sudor inter hujusce animalis testiculos concresecens, calidæ humidæq; facultatis. Id cavernulæ umbilicæ impositum, vulvæ strangulationibus mirificè prædest: proinde nec mirum est, si eo viri peni circumlito magnum mulieribus in coitu afferant solatium. *Matthiolus.*

ASPIDIS exuvium tritum cum melle, suffusionibus multum cōducit, si oculis illinatur. Sed præter id, visum acutissimum reddit. *Galenus.*

LAPPELLI in bovis ventriculo mense Martio inventi, si assumantur cum vino albo, calculum solvant. Experientia sæpius comprobatum.

LAPILLUS in vesica fellis tauri mense Maio inventus, qui si vino imponatur, colorem croceum, mutato paululum sapore, contrahit. De hoc vino quotidie recēti affuso singulis diebus ægri bibant, donec lapsi vino impositus omnino consumptus sit. Hac ratione calculum comminui, & tandem consumi, experientia multis constat. *Quercetanus.*

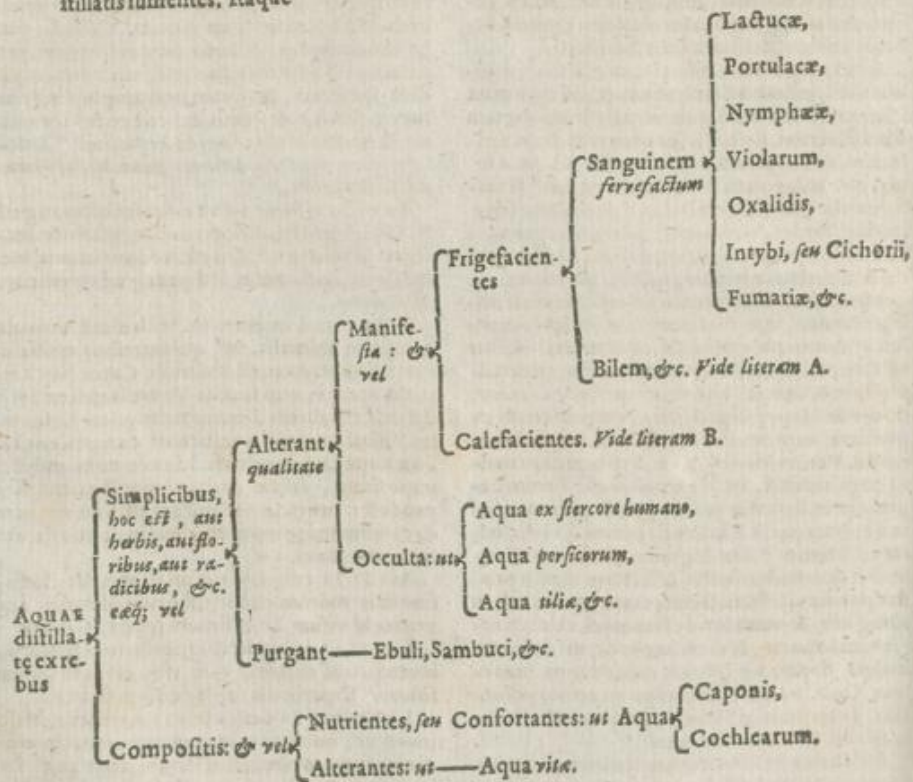
ANTIDOTARIII SPECIALIS

PER
IO. IACOBUM WECKERUM
emendati & locupletati

LIBER II.

De Aquis distillatis, Sectio I.

ABSOLUTO primo libro, in quo de medicamentis natura procreatis egimus, ad fecundum, qui de artificialibus tractat, venire tempestivum est: initium ab aquis distillatis sumentes. Itaque

A Bilem

A BILEM in	Capite	{ Solani, Lactuæ, Nymphææ, Papaveris, &c.
	Thorace	{ Violarum, Papaveris, Ungulæ <i>caballinæ</i> .
	Corde	{ Acetofæ, Cotoneorum, Nenupharis, Rosarum, Violarum, Corticum <i>juglandinum</i> .
	Stomacho	{ Cotoneorum, Cucurbitæ, Rosarum, Violarum, Portulacæ, Solatri, Sempervivi,
	Hepate	{ Endiviæ, Cichorii, Solatri, Portulacæ, Nenupharis, &c.
	Renibus & vesica	{ Endiviæ, Halicacabi, Plantaginis, Nenupharis, Melonum, Cucurbitæ, Citrulli, Fragorum, Sempervivi, Graminis, Ceraforum <i>nigrorum</i> , &c.
	Matrice	{ Endiviæ, Lactuæ, Nenupharis, Portulacæ, Rosarum, &c.

B
AQUAE de
stillata cale-
faciētes, seu
contingentes

	Capite	{ Betonica, Salvia, Majorana, Chamomilla, Foeniculi, Calamintha, Anthos, Liliorum <i>convall.</i> Primula <i>Peris</i> , Euphrasia, Tilia, &c.
	Thorace	{ Adianthi, Betonica, Hyssopi, Prassii, Cardui <i>benedicti</i> , Scabiosa, Ireos, Herba <i>Pes</i> , Melissa, Prunella, Consolidia <i>majoris</i> , &c.
	Corde	{ Cinnamomi, Melissa, Rorismarini, &c.
	Stomacho	{ Absinthii, Mentha, Foeniculi, Cinnamomi, Cerefolii, Serpilli, Calendula.
Pituitam in	Hepate	{ Absinthii, Origanii, Centaurii <i>minoris</i> , Eupatorii, Foeniculi.
	Splene	{ Aristolochia, Nasturtii, Absinthii, Calamintha, Gentiana, &c.
	Renibus & vesica	{ Eruca, Urtica, Saxifraga, Parietaria, Quinquefolii, Raphani, Enula, Pimpinella, &c.
	Matrice	{ Artemisia, Calamintha, Pulegii, Sabina, Levistici, &c.
	Capite	{ Lupulorum, Fumi <i>terra</i> , &c.
	Thorace	{ Melissa, Cardui <i>benedicti</i> , &c.
	Corde	{ Borraginis, Buglossa, Melissa, Rorismarini, &c.
	Hepate	{ Cichorii, Fumi <i>terra</i> , Lupulorum, Asari, &c.
Auram bilem in	Splene	{ Cuscuta, Scolopendrii, Tamatisci, Thymi, &c.

Aqua

Aqua stillatitia quomodo ex herbis & floribus extrahatur.

Quod si quis ex herbis, & floribus aquam extrahere solummodo velit, primo omnia cotundat in marmore, deinde putrefactis prius per aliquot dies in fumo, destillet in Bal. M. vaporoso per alembicum vitreum: aqua autem ad diversos usus reservetur. *Quercetanus.*

De aquis refrigerantibus sanguinem.

LACTUCA domestica Majo mense colligitur, tunditur, & destillatur in balneo Mariæ, vasis vitreis: deinde per aliquot dies Soli exponitur vase obturato linceo, vel membrana perforata, ut quicquid excrementosum est, resolvatur, simulque expiret empyreuma: demùm servatur per annum loco aliquo frigidiori, sicco. * Refrigerat sanguinem fervefactum, hepar, & caput: somnum inducit: lac generat: sitim extinguit, &c.

PORTULACA mense Junio in cineribus, vel vapore sicco fervente distillanda est: deinde insolanda, & servanda in vase aliquo vitreo obturato, per annum. * Refrigerat sanguinem & hepar: sitim extinguit. Sanguinis sputo, tussi calidæ, & pestilentie confert, &c.

FLORES NENUPHARIS alibi colliguntur cum sunt in vigore, atque in balneo Mariæ destillantur: deinde insolatur aqua: demùm in vase vitreo conservatur per annum. * Refrigerat sanguinem supercalefactum, & viscera omnia interna: morbo regio, tussi calidæ, pleuritidi, & capitis dolori confert: sitim & febrium pestilentialium calorem extinguit: hecicæ medetur, &c.

VIOLARUM flores mense Martio, in balneo ferventis aquæ, vasis vitreis distillandæ sunt: aqua in vase vitreo obstructo insolanda per aliquot dies, deinde conservanda per annu. * Sanguinis fervorem, & cordis, hepatis, & pulmonis calorem, sitimq; extinguit, &c.

OXALIDIS substantia universa contunditur mense Majo, distillaturque vitreis organis in balneo ferventis aquæ. Insolatur per aliquot dies. Conservatur per annum. * Sanguinem, cor, hepar & splenem refrigerat, pota, & forinsecus superposita. Cum theriaca bibita, pestilentie medetur, &c.

ENDIVIA seu CICHORIUM unâ cum radice tusum mense Majo destillatur in balneo Mariæ. Insolatur & conservatur per annum. * Contra ventriculi calorem efficax est, pota per quatuor dies, manè & vesperi ad quantitatem uncie unius. Corroborat, hepar refrigerat, foris apposita, &c.

FUMARIA cum radicibus, floribus & herba contusa, circa finem Maji distillanda est in balneo aquæ calentis: postea insolanda: demùm conservanda per annu. * Regio morbo, & scabiei convenit. Sanguinem mundificat: sudorem provocat: ventriculorum roborat: auctos humores educit, &c.

A De aquis distillatis, refrigerantibus, seu concoquentibus bilem in capite.

SOLANI folia cum acini sunt adhuc virides, contusa distillantur in balneo Mariæ: insolatur aqua, & servatur per annum. * Capitis dolori ex calido confert: calculum expellit, &c.

PAPAVERIS albi folia circa principium Junii contundenda sunt, atque in balneo ferventis aquæ distillanda vasis vitreis: insolanda postea: demùm per annum conservanda. * Somnum inducit: capitis dolorem mitigat: calorem omnem præter naturam extinguit: ustis à Sole prodest, &c.

IN CAPITIS etiam bilem concoquant, aquæ LACTUÆ, NYPHARIS seu NENUPHARIS: de quibus vide supra.

De aquis concoquentibus bilem in thorace.

TUSSILAGO seu UNGULA CABALITENNA mense Majo, vel Junio incipiente distillatur in balneo Mariæ, vel cineribus, moderato calore. Insolatur, & conservatur ultra annu. * Contra unctionem efficax est. Phthisicis confert, &c.

IN THORACE etiam bilem concoquant, aquæ VIOLARUM, PAPAVERIS, &c. de quibus vide supra suo loco.

De aquis distillatis refrigerantibus cor.

MALA COTONEA matura, minutim concissa, in balneo calentis aquæ distillanda sunt: aquaq; postea servanda ab anno uno usque ad duos. * Cor & ventriculorum confortat: cibum in ventriculo retinet, vomitum compescit: alvi fluxorem sistit, &c.

ROSÆ DAMASCENÆ Majo mense vitreis organis in balneo Mariæ distillandæ sunt: postea aqua per aliquot dies insolata conservatur ad annos duos vel tres, in vase vitreo, bene obstructo. * Cor refrigerat & confortat: syncopi confert, somnum inducit, &c.

JUGLANDIS seu NUCES VIRIDES circa finem Junii colliguntur, contunduntur, atq; in vase duplici distillantur organis vitreis: aqua conservatur ad annos duos. * Refrigerat pestilentie atq; hydropi medetur, &c.

COR etiam REFRIGERANT, aqua ACETOSE, NENUPHARIS, VIOLARUM: de quibus vide supra suo loco.

F De aquis distillatis refrigerantibus stomachum.

CUCURBITAR matura, atq; contusa, in balneo Mariæ sunt distillandæ vasis vitreis: deinde aqua per aliquot dies insolata, conservanda ad annum. * Sitim, & calorem febilem extinguit: ad calculum renu utilis est: renes atq; vesicam mundat, urinamq; movet, &c.

SEMPERVIVUM seu SEDUM mense Majo vel Junio distillanda est in balneo calentis aquæ, vel cineribus calidis: postea insolanda, ac per

annum conservanda. * Refrigerat vehementer, &c.

STOMACHUM quoq; REFRIGERANT, aqua Cotoneorum, Rosarum, Violarum, Portulacæ, Solatri, de quibus omnibus vide supra.

De aquis refrigerantibus hepar.

HEPAR REFRIGERANT, aqua Endiviæ, Cichorii, Solatri, Portulacæ, Nenupharis, &c. de quibus omnibus vide supra suo loco.

De aquis refrigerantibus renes & vesicam.

PLANTAGO, sive major, sive minor, mense Majo in balneo Mariæ distillanda est: postea per aliquot dies ad Solē posita, conservanda ad annos duos. * Pthilicis, hydropicis, dysentericis confert: quartanæ medetur: ulcera renum curat, &c.

MELONES maturi minutim scinduntur, & in balneo aquæ ferventis distillantur. * Renū calculo prodest: urinam movet: renes mundificat: hepar refrigerat: sitim extinguit, &c. Eodem modo Citrulli distillandi sunt.

FRAGA matura in duplici vase, organis vitreis distillantur: aqua per aliquot dies Soli exponitur: deinde conservatur per annū. * Refrigerat: sitim extinguit: sanguinē clarificat: morbo regio succurrit: hepatis prodest: calculos expellit, &c.

GRAMEN unā cum suis radicibus mense Majo distillandum est, vitreis organis, in balneo Mariæ: deinde in solanda aqua, & per annū servanda. * Alvi fluorem cohibet: renes mundificat: urinam ciet: obstructions tollit: vermes necat.

CERASA NIGRA matura in balneo aquæ calentis vitreis organis distillantur: Soli exponitur aqua per dies aliquot: deinde servatur per annum. * Hydropi medetur pota, pro potu ordinario: paralytici linguæ, apoplexiæ convenit: urinam ducit.

Ex floribus **PAPAVERIS** rubri, vel ipsorum succo, aquam per alembicum elicies, ad refrigerandum aptissimam. *Quercetanus.*

De aquis refrigerantibus matricem.

MATRICEM REFRIGERANT, aqua Endiviæ, Lactucæ, Nenupharis, Portulacæ, Rosarū: de quibus omnibus vide supra suo loco.

De aquis distillatis calfacientibus caput, seu concoquentibus pituitam in capite.

BETONICA mense Majo colligenda atq; distillanda est, in vase duplici, vitreis vel stanneis organis, deinde ad Solē per aliquot dies exposita, conservanda per annū. * Contra hydropē, omne genus febrium valet. Hepati insuper calfacto, lieni, pulmōni, & capiti confert: partus accelerat: venenatorū animalium morsus persanat, &c.

SERVIAM collige, dum flores profert, ac in balneo Mariæ distilla: ad Solē exponē & conservā: durat ad annos duos. * Apoplexiæ, paralytici linguæ, spasmo convenit: cerebrum roborat: in cistrua provocat, &c.

A MAIORANAM mense Majo vel Junio collige: distilla in aquæ ferventis balneo, vas vitreis vel stanneis: & conserva per annum. * Refrigerato cerebro confert: urinam movet: iterum calefacit: menses movet: apoplecticos juvat: paralytici linguæ medetur: memoriā restituit, &c.

CHAMOMILLAM circa finem Maji collige, ac distilla. * Dolores ventris, & maximē colicū mitigat: calculum in renibus frangit: menses provocat: foetum mortuum expellit, capitis dolorem aufert, &c.

B FOENICULUM Majo mense vitreis organis distillatur, & per annum servatur. * Cerebrum & cor roborat: pectus dilatat: tussi medetur: menses ciet: lac in mulieribus auget: visum clarificat, oculis imposita, &c.

CALAMINTHAM Majo mense collige, atq; in duplici vase distilla, & conserva. * Matricem calfacit, mundificat: menses provocat: capitis dolorem mitigat, &c.

C FLORES ANTHOS recentes collige, atq; distilla per se vel cum vino, in balneo Mariæ, vitreis organis: & serva ad annos duos, vel tres. Asthmaticis, regio morbo laborantibus mirē opitulatur: concoctionem ventriculi adjuvat, sanguinem mundat, &c.

FLORES LILIORUM CONVALLIS mense Majo collige: in vino optimo macera, donec fundum petant: deinde in balneo aquæ calentis, vitreis organis distilla: atq; conserva ad annos duos vel tres, &c. * Cerebrum, cor, & sensus confortat. Epilepsiam, paralytici linguæ persanat, &c.

PRIMULAE VERIS flores unā cum herba initio Veris collige, atq; distilla, &c. * Paralytici linguæ curat: dolores capitis à frigore mulcet: mulieribus gravidis conducit, &c.

EUPHRASIAM florentē collige, atq; in balneo vel duplici vase distilla, ac conserva. * Oculos clarificat imposita: visum exacuit, &c.

TILLIÆ flores recētes collige, atq; in balneo Mariæ distilla moderato calore, & serva. * Apoplexiæ & paralytici linguæ medetur, &c.

Aqua panis.

B. Medullam panis recentis, è furno extracti, adhuc calentis: atq; vitreis organis distilla. Hujus aquæ ℥iij epilepticis magno usu præbentur. Nonnulli pulverem addunt, quæ illi affectui propriè advesantur: cujusmodi asserunt lupinum dentem esse, ad drachmam exhibitum. *Rubens.*

Aqua panis alia.

F. Medullā panis recentis ex fornace extracti, adhuc calidā pone in patina, vel alveolo, sic ut fundum non attingat, lignæ crati superponēs: alio catino cōtege, & panno lineo, ne spiret, aut cito frigescat, involve. Sic namq; distillat aqua, cujus est ad surditatem usus, & ad restituendas vires, cerebri præsertim & cordis, si nihil croci addatur Potest & panis calens, ut dictum est, generoso vino infundi, inde statim vitreis organis, tepente Balneo, nimis optimē glutine

tine fipatis, diftillari liquor: quem plerique de-
nuò ejusdem calore balnei diftillant: afferuntq;
opportunitum hujus aque ufum, ftomachum ro-
borare, putredinem arcece, fanitatē tueri, quod
ob fubftantiæ familiaritatem nō eft absurdum:
neceffe autem eft pauco fermento panem ad
hos ufus adferre. *Idem.*

De aquis excafciantibus thoracem.

ADIANTHUM mēfe Majo diftilla & cōfer-
va. * Hepar & pulmones mundat: fanguinem
purum reddit: calculos frangit, &c.

HYSSOPUM cum fuis floribus mēfe Augu-
fto contunde, atq; diftilla in aquæ ferventis bal-
neo, & conferva. * Asthmaticis confert, tuffi
medetur: pulmones à phlegmate purgat, &c.

PRASSIUM, feu MARRUBIUM unā cum ra-
dicibus Majo vel Junio collige, atque in balneo
Mariæ vitreis organis diftilla, & ferva. * Ad tuf-
fim, peftoris anguftiam valet: peftus, ventricu-
lum, pulmones, hepar & lienem corroborat: hy-
dropicos juvat, &c.

CARDUUS BENEDICTUS circa finem Maji
eft diftillandus in balneo, vel vafe duplici: de in-
de vafe vitreo confervanda aqua per annum.
* Capitis dolorem aufert: memoriā roborat:
vertiginem & quartanam curat: sudorem pro-
vocat, &c.

SCABIOSAM unā cum radicibus collige cir-
ca finem Maji: contunde, & diftilla in balneo a-
quæ ferventis: deinde per aliquot dies pone ad
Solem, & conferva per annum. * Ad laterū pun-
ctiōnes, & apoftemata interna, tuffim, peftem,
& peftoris anguftiam valet.

FLORES IREOS mēfe Majo, radices verò
Martio collige, atq; diftilla in balneo Mariæ vi-
treis organis: infola, & conferva. * Hydropicis
& febricitantibus convenit, pota quoti die, ma-
nè feil. & vefperi ad quantitatem uncie unius.
Dolorem ventris, & tormina fedat, &c.

HERBAM PETI, ab infula Florida nuper alla-
tam collige mēfe Junio vel Julio: cōtunde, atq;
diftilla in vafe duplici, vitreis organis: mox in-
fola, ac conferva per annum. * Hydropicis opi-
tulatut mifericō, pota quotidie ftomacho jeju-
no: aſthmaticos curat cum aqua euphragiæ po-
ta: otis ulcera emendat: dentiumq; dolores mi-
tigat, &c. *Leo Snavius.*

In MAIO fume MELISSAM, contunde, atq;
in vino odorato optimo macera per aliquot
dies: deinde in balneo Mariæ diftilla, atq; con-
ferva ad tres vel quatuor annos, vafe vitreo o-
pitiūe claufo. * Memoriā lapsam reſtituit: fen-
tus omnes acuit: canitiem arcece: cor, cerebrum
& ventriculum corroborat: lætitiā inducit:
paralyſi linguæ medetur: dentium dolores mi-
tigat: atq; anhelitum bonum conciliat, &c.

PRUNELLA unā cum florib: circa finē Martii
colligenda, cōtundenda atq; diftillanda eſt, de-
inde confervanda. * Linguæ nigricanti in febrib.
ardentibus convenit gargarizata. peftus expur-
gat: febribus omnibus conducit, &c.

A CONSOLIDAE majoris radix Majo mēse
colligitur, & tusa in balneo Mariæ diftillatur.
* Oſſa fracta conglutinat: ruptis medetur: fan-
guinem ex vulnibus manantem ſiſtit, &c.

De aquis calfacientibus cor.

CINNAMOMUM craſſè contunditur: de in-
de in aqua fontana, vel cotoneorū, vel roſarum
maceratur ſufficienti, per diem vel noctem, & in
aquæ calentis vapore, vel balneo Mariæ diftilla-
tur: a quaque ſervatur ad annos uſq; quatuor.
B * Egregiè reſicit vires.

CINNAMOMUM electiſſimum confringe in
tenuiſſimas partes: deinde in ſacculum lineū in-
dito: ſuſpendaturq; hic ſacculus in vafe, in quo
aqua ſit in fundo, ita tamē, ut aqua ſacculum nō
contingat: ac clauſo diligenter vafe, immittatur
hoc vas in cacabum, plenum aqua calefacta &
ſervida, ita ut aqua illa, quæ in eo vafe continet-
tur, in quo cinnamomū dependet, bulliat: ma-
neat hoc modo aliquandiu cinnamomum in
calido illo vapore, quoad benè attrahat. De in-
de cinnamomum ſic madefactum vapore aque
bullientis, contundatur, & fiat quaſi paſta qua-
dam, & ſimul cum impreſſo liquore, quem aſ-
ſumpſit, infundatur in alembicū. ſi opus videbi-
tur, poteris adhuc aliquid calidæ aquæ affun-
dere: ſed quantò minùs aquæ affuderis, tantò
habebis præſtantiorem aquam cinnamomi, ac
etiam olivæ aliquid. *Joan. Crato, Medicus Caſareus.*

C COR quoq; CALFACIUNT, aqua Meliſſæ,
D Roriſmarini, &c. de quibus vide ſuprà.

De aquis calfacientibus ſtomachum.

ABSINTHIUM circa finē Maji collige, con-
tunde, atq; in vini pauca quantitate macera per
duos vel tres dies: deinde in aquæ ferventis va-
pore diftilla: vel per ſe abſq; vino diftilla & con-
ſerva. * Ventriculum excafcit ac roborat, ejus
concoſtionē juvat, vomitum compeſcit: vermes
in ventriculo & inteſtinis necat: dentium dolo-
rem mitigat: ad febres quaſcunq; valet, &c.

E Aqua ex abſinthio, vitreis organis, & tepēte bal-
neo elicit, ſtomachi, & jecinoris inſarctus me-
dioeriter expedit, quod in venis biliolum eſt
per urinas expurgat: juvat arquatos, mēſes mo-
rantes ciet: ſtomacho negotium non facit: ca-
piti non nocet. *Rubens.*

MENTHAM Majo mēſe colligito, contun-
dito, atque in balneo aquæ calentis, vitreis or-
ganis diftillato, & confervato. * Ventriculum,
F hepar & ſplenem calefacit ac roborat: conco-
ctionem adjuvat.

CEREFOLIUM circa Maji finem collige, cō-
tunde. diftilla, atq; conferva. * Ruptis ex caſu &
calculoſis prodeſt: ſanguinem concretum diſſi-
pat: ventriculo & cordi confert.

SERPILLUM circa finem Junii collige, con-
tunde, atq; in balneo Mariæ diftilla, ac conferva
per annum. * Caput, cerebrum, & ventriculum
corroborat: cibi appetentiam excitat: urinam
mover, calculos expellit, &c.

CALENDULA unā cum floribus Junio mēſe

distillanda est, atq; per annū conservāda. * Oculis & capitis ferē morbis omnibus conducit.

VENTRICULUM quoq; **EXCALFACIUNT**, aqua Fœniculi, Cinnamomi, &c. de quibus vide supra.

De aquis calfacientibus hepar.

ORIGANUM Majo mense collige, contunde, atque in ferventis aquæ balneo, vitreis organis distilla, ac conserva per annum. * Tussi, hydropi, & quartanæ medetur, &c.

GENTAURIUM minus Junio mense tusum distilla in vase duplici, & conserva in vitreo vase per annum. * Lumbricos interimit: febres curat: stomacho refrigerato competit: tibi appetentiam excitat, &c.

EUPATORIUM mense Majo vel Junio distilla in balneo aquæ calentis, & conserva per annum. * Ictericam curat: hepar corroborat, ejusque obstructions aperit, hydropem curat, &c.

HEPAR quoq; **EXCALFACIUNT**, aqua Absinthii, Fœniculi, &c. de quibus vide s. suo loco.

De aquis splenem excalfacientibus.

ARISTOLOCHIAM circa Maji finem colligito, contundito, ac in duplici vase distillato, & servato. * Ad spasmodum, podagram valet, superposita: tormina ventris bibita curat, nec non epilepsiam, punctiones laterum, &c.

NASTURTIUM Majo mense distilla in balneo Mariæ, & per annum conserva. Variolas curat cum melle superposita: lumbricos expellit: urinam movet, &c.

GENTIANAE radicē unā cum herba recenti, in Majo colligito, contundito atq; vitreis organis duplici vase distillato, ac conserva. Vel radices salte Julio mense recentes minutatim inedito, atq; distilla, ut supra. * Vitam prolongat, quotidie pota stomacho jejuno ad feseunciam quantitatem: febres curat: provocat menstrua: appetitum excitat: stomachum mundificat, atq; hominem in sanitate conservat.

SPLENEM quoq; **EXCALFACIUNT**, aqua Absinthii, Calamēthi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De aquis excalfacientibus, renes & vesicam.

ERUCAM Majo mense collige, atq; distilla. * Excalfacit: urinam movet: semen generat: ventrem laxat: stomachum confortat.

URTICAM Julio mense cum flore, colligito, ac distillato. * Ad ventris tormina, calculum, tussim, asthma, & lumbricos valet.

SAXIFRAGIAM mense Majo collige, contunde atq; in balneo Mariæ distilla, & conserva per annum. * Calculum frangit: arenas exrenibus & vesica educit: urinam ciet, &c.

PARLETARTA in fine Maji colligitur, contunditur, ac vas vitreis in aquæ ferventis balneo distillatur, conservaturq; per annum. * Hepatis & lienis obstructions referat pota per dies aliquot: renes & vesicam mundat: menstrua commovet: tormina ventris sedat.

QUINQUEFOLIUM, seu **PENTAPHYLLUM**

mense Majo collige, contunde, atque in balneo distilla, & conserva per annum. * Calculos expellit: renes mundificat: ventrē laxat: febres putidas radicitus expellit, pota per aliquot dies, &c.

RAPHANI radices mense Septembri collige, contunde, atq; in duplici vase vitreis organis distilla, & conserva per annum. * Calculos renum frangit: renes mundificat: urinā promovet: menstrua ciet: regio morbo prodest.

ENULAM unā cum herba & radicibus Majo mense contunde, & distilla. * Urinam cit: renes & vesicam mundat: calculos & arenas educit: caput & ventriculum roborat, &c.

PIMPINELLA unā cum radicibus & herba mense Majo colligenda est, contundenda, atq; in balneo Mariæ distillanda, & conservanda per annum. * Calculos expellit: renes mundificat: menses ciet: pestilentia medetur, &c.

De aquis excalfacientibus matricem.

ARTEMESIAM Majo mense colligito, contundito, atq; in balneo distillato. * Ad tussim, menstruorum suppressionem valet, somnū inducit: ventriculum excalfacit: hydropem curat per 40. dies pota, &c.

PULEGIUM cum flores profert, legito, contundito, ac distillato. * Uterum excalfacit: menses commovet: secundinam expellit: crassos in pectore humores incidit, tormina ventris sedat: phlegma consumit, &c.

SABINAM Septembri mense collige, contunde, ac in balneo distilla, & per annum conserva. * Retentos menses provocat: vertiginem auferit, fronti superposita.

LEVESTICUM mense Majo distilla vitreis organis in balneo Mariæ: & conserva per annū. * Calculos expellit: dolores capitis maleet, superposita: matricis ulcera curat, &c.

De aquis alterantibus bilem atram in capite.

LUPULORUM summitates circa Aprilis finē legito, contundito, ac in balneo Mariæ distillato. * Sanguinē ab adultis & melancholicis humoribus purgat: scabiei, lepræ cōferit: lienis obstructions aperit, &c. Cæterum bilem quoq; atrā in capite concoquit, aqua sumi terræ: de qua vide supra.

De aquis concoquentibus bilem atram in pectore.

IN PECTORE bilem atram concoquit, aqua Melissa, Cardui benedicti, &c. de quibus vide supra suo loco.

De aquis alterantibus bilem atram in corde.

BORRAGO, cum flore, legēda est unā cum radicibus herba & floribus contūdenda, ac in duplici vase vitreis organis distillāda est. * Cor & cerebrum roborat: sanguinem mundat, &c.

BUGLOSSA mense Junio distillanda est. * Syncope, mærorē auferit: latitiam parit: cor & cerebrum confortat, &c.

IN CORDE etiam bilem atram concoquant, aqua Melissa, Rosifmarini, &c. de quibus vide supra suo loco.

De

De aquis concoquentibus bilem atram
in hepate.

ASARUM mense Augusto, vel Septembri colligito, contundito, ac distillato. * Febres omnes generis pellit: partum vivum expellit, &c.

IN HEPATE quoque atram bilem concoquant, aqua Cichorii, Fumi terræ, Lupulorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De aquis concoquentibus bilem atram
in splene.

CUSCUTA, cum nodos vel semina profert, distillanda est. * Lienem, hepar & pulmones mandat: regium morbum curat: lapidem exrenibus pellit, &c.

SCOLOPENDRIUM mense Majo colligito, ac distillato. * Splenis & hepatis obstructions tollit: sanguinem mundificat: quartanam curat: cor corroborat.

CORTICES & folia TAMARICIS Majo mense legito, ac vitreis organis, duplici vase distillato, & per annu servato. * Lienis obstructions, & duritiem tollit: sanguinem mandat: splenem roborat, &c.

THYMUM Junio mense distillandū est. * Cerebrum, ventriculū & splenē roborat: quotidianam febrē curat, cum absinthii aqua pota, &c.

De aquis alterantibus qualitate
occulta.

AQUA ex sanguine humano. Quod ad distillationem sanguinis attinet, nō unus est ejus distillandi modus. Pleriq; enim accipiunt sanguinem humanum, ex homine boni temperamenti, & carnosū, ad annum trigessimū sextum, ex eoque aquam lento igne, & organis vitreis eliciunt: idq; nonnulli ter repetūt. Alii sanguinem ipsam recentem, cum aqua ardente cōmiscent, indeq; aquam extrahunt, & hunc modum alii præferunt. Aliqui loco mundo ac pendenti sanguinē locant, ut ab eo serum omne percoletur, ac separetur: postea optime conterunt, & lento igne distillant aquam: inde aucto nō nihil igne, non tamen admodū, distillare sinunt id omne, quod distillare potest: mox frigefacto vase, quod reliquum est in fundo, siccum, ponunt in fumo reverberationis appellato, igneq; nō multum violento, in calcē redigunt, cui calci aquā superius extractam infundunt, duabusq; horis fervere supra cineres sinunt, & quod dissolutum fuerit, in aliud vas demittunt: novaq; iterum superfusā aqua, idem efficiunt, ac repetunt, dum totum sal detractū fuerit: tumq; extracta, repente balneo M. aqua, in fundo sal candidissimum remanet, cujus mirabiles prædicant vires: quas non omnino à veritate abhorre, naturæ proprietates ac consensus suadet. Sanguinem alii exsiccatum, ac in pulverem redactū in cucurbita, cujus collum sit longum, ponūt, appositq; rostrato pileo, cū recipienti vase, igne lento distillant, dum omnis exhalet humiditas: aucto mox igne, sal in sublime effertur albissimum, cujus

A nequaquā minores esse vires asserunt, in pestilentia præsertim, malignisq; febribus, & viribus restituendis. Sunt qui cum sanguine miscent medullam Tauri, & Sperma ceti, cujusq; librā, moschi ꝑ j. cineris olivarū ꝑ ij. aquæ vitæ optimæ ꝑ ij. & cucurbita retorta aquam eliciunt, dum substantia omnis manaverit: quam denuo ter distillant calentis aquæ balneo, ut foetorem omnem amittat, servantque vitreo vase optime clauso, utunturq; intus atq; extrā, guttam unā,

B aut alteram cum jure, aut vino exhibentes. Sed rerum ad eod̄ diversarum, ac dissentientium conjunctionem, nunquā probavi, præterquā quod distillationem sustinet moschū vix puto. Melius fieret, si in aqua ardente Diambra, Mesuæ infunderemus, & Sanguinis sal dissolveremus, de quo dictum est. Gordonius Sperma ceti tantum & medullam bubulā addebat, & quatuor eliciebat liquores, album, pallidum, flavū, postremo rubrum, crassiusculum, cujus ad tuendas

C vires, restituendosq; ægrotos penē desperatos, quiq; aliās curari nō possent, & ad alia complura, incredibiles vires prædicat: est tamen incredibilis, quod ait, cum Luna crescere, & decretere. His autē stillatitiis è sanguine medicamentis rectè confectis, & interiori exterioriq; adhibitis melius juvari elephātiā, & hujusmodi morbis laborantes, crediderim, quā eo balneo, quod Galen. lib. 10. de simp. med. facul. deridet, quod tamē si purgato diligenter corpore, superataq; interna viscerū malignitate, fiat, fortasse

D ob sympathiā, qua tolli venenara qualitas partium posset extenuari, nō omnino inutile videretur. Scribit autē egregius Medicus Guainerius, de febre hæctica loquens, in restituendis, alendisq; ægrotis hujusmodi è sanguine liquores plurimum facere: Bartholomæumq; Montagnanum Patavii, eo, perinde ac maximo arcano uti maximè solitum: cum tamen parandi illius ratio nō ignoraret: quam sic ipse docet Guainerius: Sanguinem è sanguineis juvenibus, optima victus ratione utentibus, nuper detractū, ubi quiescere permiseris, sic ut enatis aqua abiciatur, cum

E modico sale trito agitabis: post ubi 40. dies fimo obrutus fuerit, vase accuratè clauso distilla: aliquot vicibus aquam facibus superinfundens: aquā sic tandem habueris, è qua, adjecto saccharo, Zulapium confici potest, maximo auxilio, his qui hæctica febre laborāt. Quod si stillatitia eadem aqua, iterum fimo quadraginta diebus maceretur, melior adhuc esset, facibus, si

F quæ in fundo remanserint, rejectis. Fiat igitur in humo fovea, & tritica pasta circumliniatur: in ea fimum, in fimo vas locetur, sic tamē, ut vas dimidium in aère extet. Vel loco fimi, vinacæ adhibeantur: aut ad Solem appone, diebus canicularibus. Quod si didamnū, scordium, tormentillam, cirria mala, cum radice borraginis, oxalidis, endiviæ, & hujusmodi jungeremus, mirabiles haberet in pestilentia vires. Capitū etiā morbis auxiliari tradunt, & virtutem vitalem roborare. Hieron. Rubens.

AQUA ex stercore humano, chymicis organa. **A** Destillantur in balneo Mariæ, & servetur in vase vitreo ad usum. Modicè admodum solvit. *Hieron. Rubens.*

Fit ex humano stercore vitreis organis, aqua, præsertimque ex eo, quod homo rufus excreverit: quæ cuniculosis, exedentibus, sinuosis, & cõtumacibus ulceribus, mirificè opem fert: delet & oculorum argemas, ac nubeculas: quinetiã carcinomata sanat exterioribus adhibita. Intùs verò sumpta, comitiales juvat, lapidem in renibus ac vesica comminuit, aqua inter cutem laborantibus prodest: item & iis auxiliatur, qui non modo à cane rabido demorsu sunt, sed etiam ab omnibus aliis animalibus icti, quæ venenum ejaculantur. *Marthiolus.*

AQUA Ceraforum non multò antè ex arbore deceptotù, vi medio crisi ignis extracta, si in os epileptici immitratur, quoties num paroxysmo corripit contigerit, impetum morbi violentissimi inhibebit. Dosis erunt \mathcal{Z} iv. *Manardus.*

AQUA stillatitia ex floribus tiliæ, epilepticis pueris mirandum in modum confert, quo cumq; modo ministratur. Sunt, qui ei facient vitæum quecinum, succellu admodum foelici & optato. Caudex betulæ procedente Vere incisus, vel castratus, ingentem copiam aquæ reddit, cui vis inest maxima ad comminendos renum calculos, si bibitur. *Marthiolus.*

Aqua canctorum.

CANCTI aut **GAMMARI** bulliant cum aqua semper vivi majoris in vase duplici accuratè occluso per diem integrum: post destillantur igne subiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo: tum demum reservetur. Inflammationibus, ambustis, & carcinomati multùm confert. *Quercetanus.*

Aqua spermatis ranarum.

SPERMA aut semen ranarum colligitur mense Martio. Destillatur autem per alembicum vitreum. Elicitur aqua uredini, & inflammationi opportunitissima. *Quercetanus.*

De aquis purgantibus.

EBULUM, cum flores profert, legito, contundito, ac in balneo Mariæ vitreis organis distillato: & conserva per annum. * Ventrem laxat pota ad \mathcal{Z} ijj. quantitatem: hydropem curat, quotidianam febrem tollit.

AQUA CORTICUM SAMBUCI * ventrem laxat, hydropem curat, &c. Aqua foliorum sambuci refrigerat, capitis dolorem mulcet. Aqua verò florum sambuci pectus dilatat, hydropticis confert, hepatis, lienis, ac renum obstructions aperit, tertianam febrem curat, ventriculum roborat, sanguinem mundificat, &c.

DE AQUIS PURGANTIBUS compositis.

Aqua purgans.

R. Florum Persicorum, Scammonii, Turpeti ana part. æquales.

Destillantur in balneo Mariæ, & servetur in vase vitreo ad usum. Modicè admodum solvit. *Hieron. Rubens.*

Aqua purgans, alia.

R. Rad. Hellibori nigri, purpureos flores habentis, q. l. est. Has recentis ardente aqua macera: inde igne primùm levi, mox auctiore, dum liquor ascenderit omnis, destilla. Aquam ardentem deinde ab ellebori substantia separa igne levissimo Balnei: in eo quod remanet, dissolve sacchari candi, quod satis esse videbitur. Datur epilepticis ad grana tria cum aqua multa, vel communi, in qua hippoglossum fuerit decoctum. *Idem.*

Aqua purgatoria, alia.

R. Ligni aloës }
Cinnamomi }
Turpeti } ana \mathcal{Z} j.
Aloës hepaticæ }
Colocynthidis }
Caryophyllorum \mathcal{Z} j.
Croci \mathcal{Z} j.
Moschi opt. \mathcal{Z} j.
Jalapii violati \mathcal{L} j.

Aquæ ardentis circulatæ \mathcal{L} ij.
Macerata 12. dierum spatio, cola, & ad usum vase vitreo optimè clauto serva. Datur ad \mathcal{Z} ij. atque etiam tres. *Idem.*

Turpetum minerale.

R. Calcis vivæ, Talci opt. calcinati ana \mathcal{L} j. Fiat ex his forte capitellum, cum quo bulliat septem horarum spatio libra una Mercurii, quinque priùs exaltati, ac quaque vice revivificati, ut artis est: sicq; obtinebis perfectam Mercurii purificationem, & fixationis veræ initium ad omnia opera. Nã hæ calces adeò sunt fixativæ, ut sublimationibus super ipsas reiteratis, tandè figatur Mercurius. Hunc præparatum Mercurium crudum solve cù regali sœtudo ac proprio menstruo. Solve etiam seorsum metallinæ Antimonii benè præparatæ \mathcal{Z} ijj. Aut per stybium præparati, ut decet, \mathcal{Z} j. Hæ omnes solutiones in matrarium vitreum impone, & obtenebrabitur vas: sepeliantur in Ahanore, dando lentissimùm ignem, donec clarescant. Tunc aucto igne, distilla per rostratum alembicum aquam ex fæcibus ad siccitatem, reponendo ipsam quater super caput mortuum. Tunc novam aquam fixatoriam denuò affunde, quæ supernatet materiæ quatuor digito: fac digeratur per duos aut tres dies, tum demùm destillantur bis, aut ter super fæces, dando etiã sub finem ignem sublimationis, ut quæ nõ sunt verè mortificata, resurgant, ac exalcentur: quæ reserventur separatim: non enim inferviunt nostro operi. Massam illã mortuam cape, quam in pulverem reduce, huncq; in vase convenienti in secundo gradu reverberii per duodecim horas examinato, agitãdo, ac movẽdo baculo pulverem, donec prodeat in Salamandram rubicundissimã, ex qua acrimoniam omnem ac totum venenum sic elicies:

R. Phle-

R. Phlegmatis vitrioli, & aluminis ana T̄ ij ſs.
Acci deſtillati T̄ ij.
Calcis terre noſtre pellucidæ, ac fixæ ʒ iv.
Sſis carneoli cryſtallini ʒ j.
Ovorum album N. xx.

Deſtillentur bis ſuper ſæces per alembicum. Hujus aquæ miſce T̄ ij. cum libra una pulveris tui Mercurii, ut ſuprà, præparati: & in alembico deſtilletur aqua à ſæcibus quater: ultima vice pelle ad ſiccitatem. Hoc factò, pulverem contunde ſuper marmore, & nova aqua fixatoria iterum aſuſa, deſtillentur adhuc quater, ut ſuprà: tum demum cum vini alcoole ſupra pulverem quinquies deſtillato, novum ſemper aſfundendo, fixabis, & dulcorabis tuum Mercurium, quem præcipitatum, aut Turbith minerale, quòd viticosos, & craſſos humores expurget, Chimiatri nuncupant. Hujus exhibentur grana octo cum conſerva betonicæ, & aqua theriacali, debitis præcedentibus purgationibus, ad curationem luis Venereæ. Cum ʒ ij extracti Cucumeris agreſtis, ʒ j. extracti hermodactylorum, & ʒ ſ. dicti præcipitati, fit mixtura: cujus ʒ ſ. miſcetur cum ʒ ij. aque theiacalis, & fit potio, quæ exhibetur podagricis quater, & quinquies, pro vetuſtate, ſive duritie morbi, & ægrotantis viribus, Vere & Autumno. Nam ſine ulla perturbatione, ſeroſa excrementa mirum in modum expurgat, & ex ipſis juncturis educit. Si cum diaphoreticis permilceatur, ſudores ſolummodo movet, & multis etiam hæc ratione affectibus medetur. Cũ butyro ſolus permixtus, cancroſa, & phagedænica, præſertim luis Venereæ ulcera curat, quemadmodum & ſitulas, & calloſitates omnes. Ex triapharmaco, & prædicto præcipitato fit emplaſtũ, quòd ſi cum tenui cereo in veſicæ collum imponatur, ut decet, curat ipſius ulcera, & carunculam omnino ſine ullo dolore, & periculo autert. Aqua fixatoria pro dicto opere fit ex Chimia, lapide Sedeneſi, lapide perlato, marchalitarũ ſulphure rubicundo, lacerta viridi & rubra, halinitro, & ſale aluminoso, ignis datur, more ſtygiæ communis. Inter omnes gradationum aquas hæc eſt præcipua, & valde fixatoria, ſi quis illam verè aſſequatur. *Quercet.*

Turpetum minevale.

R. Mercurii vini purificati T̄ ſ.
Olei vitrioli T̄ j.
Miſceantur & ponantur in cucurbita vitrea, & deſtillentur. Quòd cum bis vel ter factum fuerit, Mercurium tuum in fundo invenies induratum & album, quem exime, tere, ſpirituque vini abluè, diſtillando tandem, donec acrimoniam proſus exuat. Morbo Gallico unicè prodeſt. *Innominat.*

Diacatholicum Theopraſti.

R. Aloës ſucco citrinæ ʒ j.
Colocynthidis ʒ vi.
Agarici electi, Hellebori nigri, Scammonii, Spec. Diarrhod. Abb. ana ʒ ſ.

A Eliciatur ſuccus vino reſtificatus, more chymico. *Theopraſtus Paracelſus.*

Liquor vomitum movens.

R. Bryoniæ, Cyclamini ana ʒ ij.
Ellebori albi ʒ vi.

Purgentur accuratè ac redigantur in pulverem: leniter ſiccantur in aère: hiſ aſfunde Aquam vitæ, dum duobus digitis ſuperemineat: digeratur aliquot diebus in balneo: hinc lentè diſtilletur, dũ nil ultra elabatur: quòd reſtibile fuerit iterum in pulverem redige, ac huic nuper extractam aquam iterum committe: id repetatur ter. Plumæ apicem huic liquori immerges, ac vino malvatico elues, quòd propinatum illico vomitum irritabit. *Heurnius.*

DE AQUIS COMPOSITIS confortantibus.

Aqua ſacchari deſtillata.

R. Sacchari T̄ ſ.
Rhapontici T̄ j.
Rhabarbari ʒ j.
Florum Mercurialis T̄ j.

Vini generoſi tantum, ut emineat parum. Contundantur omnia, & macerentur ſimul ſex diebus tepentis aquæ balneo, vel ſimo: deinde eodem balneo vitreis organis deſtillentur: inde ſæces diligenter prælo exprimantur, illiſq; aquæ ſtillatitiæ, icabioli, ſumi terre, borraginis añ. ʒ vi. aſfundantur: inde prælo denuò exprimantur: ſtillatitiæq; hujusmodi aquæ filtro excolentur: tum perſpicue ſint, cum prioriq; aqua conjungantur. Ad multa morborum genera valet, ſtomachi præſertim, & lienis imbecillitati, doloribusq; dentium, & capitis. Hæc autem eò efficaciora reddètur, ſi ad hujus aque libram ʒ ſ. olei vitrioli adjeceris. *Rubens.*

Aqua ſacchari deſtillata, alia.

R. Sacchari T̄ ſ.
Fragorum maturorum T̄ j ſ.
Terantur ſimul, & octo diebus tepentis aquæ balneo macerentur: inde eodem tepente balneo aqua extilletur: exhibit aqua ad faciei icthys cum inflammatione, ad lacrymantes oculos, ad viſus imbecillitatem a modo dũ utilis. *Idem.*

Aqua Mellis.

E Melle difficile aqua elicitur, quòd facile ignis vi ferveat, & totum aſcendat: quamobrem alii vitrum commiſcent, alii arenam: pleriq; oleo cucurbitam interiùs inungunt, ſed melius ſincerrum deſtillatur, præſertim ubi etiam ſæcibus uti conſilium eſt, lineiſq; pannis aqua madentibus pileo & cacurbitæ aſſidue circũpoſitis, exiguoq; igne inferiùs admoto, tumentis, ferventiſq; reſultum, multum vacui in ipſa cucurbita relinquentes, ſic ut quinta ſolum parte impleatur, aut ad ſummum quarta. Quoniam autem igne ſatis vehementi tandem opus eſt, ideirò optimè luto incruſtari debet cucurbita, quam nonnulli etiam curyam accipiunt. Primò autem aqua exit alba:

auctiore mox igne, flava: & tandem rubra, qua
seorsim colligitur, cum ignis odore sapiat, & ad
alia adhibeatur, quam duae priores. Nam ad ul-
cera profunda, serpentina, sordida, cum unguen-
tis utiliter miscetur, & capillos tinit. Superiores
verò, alba & flava, purgato jam corpore, suffu-
siones & albugines oculorum sanat: lenior ta-
men ea putatur, quae è melle rosaceo, deinde
quae ex melle communi, post etiam, quae è scil-
litico. Quòd si oculares herbas infuderis, nem-
pe fesele, euphrasiam, chelidonium, rutam, sum-
mitates atq; etiam semen foeniculi, sagapenum,
modicum sacchari candi, ammoniacum, galba-
num, multò efficacius medicamentum effeceris.
Casui pilorum, ipsisque producendis, ac rufan-
dis, optimè faciunt eadem aquae, & earum, quas
illis infuderis, rerum vires ad se trahunt, perinde
ac aqua ardens. Sunt qui aquas omnes destil-
lantes unico vase recipiant, & ubi pars crassior
ad fundum vasis, in quo servantur, descenderit,
perspicuaque aqua evaserit, tepentis aquae bal-
neo iterum destillant: idque sexies aut septies re-
petunt. Rufo enim colore amisso, aureum ac-
quiret hic liquor, cuius in tuenda valetudine, pro-
ducendaque vita admirabiles penè vires prædi-
cant: catarrho, tussi, lieni prodest: imbecillas vi-
res restituit, stipitationes releuat: putredinem ar-
cet, venenis resistit ac urinam ciet. *Rubens.*

De aqua caponis.

CAPON generosus in aqua pura decoquitur cum
Foliis Borriginis, Buglossae ana M. j.
Conservae Violarum, Rosarum, Borriginis,
Buglossae ana ℥ ij.
Addito modico ex pulveribus cordialibus.
Distillantur omnia in balneo M. deinde aroma-
tiza cum pulvere triasantali, & propina cteberri-
mè. *And. à Lacuna.*

Aqua caponis alia.

PULPAM unius capi, detracta pinguedine &
pelle, minutim incidatur, & cum aqua buglossae
abluatur. Deinde addita
Conservae Violarum, Borriginis,
Buglossae ana ℥ j. s.
Conservae rosarum ℥ j.
Foliorum auri N. vj.
Misceantur omnia diligenter, deinde in duplici
vase reponatur, & secundum artem distillantur.
* Hujus liquoris frequenter cochlear unum ex-
hibitum per se, aut cum jusculis dissolutum, col-
lapsas vires restaurat. *Gejnerus.*

Aqua caponis alia.

PULPAM unius capi cursu fatigati, & ve-
nati antequam juguletur, pelle & pinguedine
detractis: & in aquis nenupharis & lactuca ab-
luatur, addendo
Conservae Violarum, flor. Nenupharis ana ℥ j.
Conservae Borriginis, Buglossae ana ℥ j. s.
Seminis Papaveris albi, Lactuca ana ℥ j.
Pul. diamargaritonis frig. ℥ j. s.
Succi pomorum odorat. ℥ ij.
Misceantur omnia simul, & in duplici vase repo-

Anantur: distillantur secundum artem. Utatur ut
suprà. * Exireme dissolutis viribus à febre con-
veniens est. *Gejnerus.*

Aqua caponis alia.

R. Caponem evisceratum, atq; in frustra inci-
sum, deposita pinguedine, decoquatur in suffi-
ciente quantitate aquae secundum artem.

R. Brodii colati ℥ ij. s.

Aquae Borrag. Aquae Buglossae ana ℥ j. s.

Flor. Rosarum, Violarum, Buglossae,

Borriginis ana ℥ ij.

Cinnamomi electi ℥ j.

B Distillantur in Alembico vitreo secundum artem.
Angustani.

Aqua caponis alia.

CAPONI plurimum à nobis fatigato & occi-
so pennae siccae evellantur citra ullam aquae im-
mersionem seu macerationem: eumque caponem
ita deplumatum, & exinde evisceratum, minu-
tim una cum ossibus, stomacho, hepate & corde
conscinde, atq; ad macerandum affunde

Aquae rosarum ℥ j. s.

Aquae buglossae ℥ j.

Aquae melissae ℥ j. s.

Vini malvarici ℥ j. ℥ ij.

Cinnamomi electi ℥ ij.

Croci ℥ j.

Seminum endiviae ℥ ij.

Galangae ℥ ij.

Zingiberis, Nucis moschatae, Macis,

Santali citrini ana ℥ j.

Cort. citri ℥ j. s.

Florum cordialium ana ℥ j.

Cotiantri praeparati, Sem. melonum ana ℥ ij.

Pinearum ℥ j.

Florum arantiorum conditorum ℥ s.

F Stent haec omnia in infusione per horas viginti-
quatuor super fornacem, vel in alio loco calido:
exinde superimposito adaptato alembico di-
stillata per balneum Mariae, & in distillato liquore
extingue aurum candens, praesertim tempore
usurpationis. *Colonienses.*

Aqua caponis alia.

CAPONES duos generosos sumito, quorum
unum tandiu, donec ab ossibus carnes separen-
tur, coquito: exprimito, atq; jus ad usum serva-
to: alterum vero caponem una saltem bullitione
coquito, deinde minutim scindito, quo facto in
vesica, seu cucurbita vitrea fundo foliorum bor-
raginis M. iij. ponito: mox supra haec tantum me-
dullae panis, in supra dicto jure madefactae,
quantum ad sorbendum totum jus sufficiat, col-
locato: demum caponem in dito, atq; in cineri-
bus, vel arena, vel balneo sicco, levi calore di-
stillato, ac conservato. *Florentini.*

Aqua cochlearum.

MENSE Martio vel Aprili cochleas quantum
voles sumito: atque in loco aliquo per dies qua-
tuor vel sex ad purgandum finito: postea in aqua
coquito: extrahis, atque primum cum aceto,
deinde

deinde cum aqua, demum cum vino mandato. Quo facto, minutim scindito, & ut supra distillato, ponendo prius in cucurbitæ fundo aliquot folia borraginis, ut ante dictum: absque tamen pane. *Florentini.*

DE AQUIS ALTE- rantibus compositis.

Aqua vitæ aurea.

R. Florum liliorum convall. bonam partem: B flores infundantur in vino bono veteri, per octo dies, deinde destillantur per balneum Mariæ lentissimo igne: deinde

R. Aquæ stillatitiæ cerasorum nigr. Tß j ß.

Misce simul. Quibus aquis infunde

Florum lavendulæ M. j. ß.

Florum anthos M. j.

Caryophyllorum ʒ j. vel ʒ ij.

Macis ʒ ß. vel ʒ ij.

Scillæ præparatæ ʒ ij ß.

Diptamni albi ʒ ij.

Cubebatum ʒ ß.

Visci quercini ʒ ij.

Rad. pæoniæ ʒ ij.

Incidenda incidantur, & conquassanda cõquassantur, & in vapore aquæ calentis ter distillentur: aquaq; in vase vitreo optimè clauso conservetur:

* Est optima atq; experitissima cõtra epilepsiam.

Ioannes Langius.

Aqua alia valde bona.

R. Aquarum Buglossæ, Bëtonicæ,

Aquæ florum Tiliæ ana Tß j.

Aquæ ardentis optimæ Tß ß.

Flor. anthos, Rosarum rub. Majoranæ,

Flor. Buglossæ ana M. j.

Spec. confectionis Anacardina ʒ ij.

Infundantur flores aliquantulum contusi in aquis, quilibet recens, suo tempore, dum haberi potest, & tandem species: stent ita simul in Sole, vel loco digestionis per mensem, postea extrahatur aqua per alembicum in balneo. * Est medicina divina ad memoriam confortandam. *Langius.*

Aqua mirabilia.

R. Flor. Primulæ Veris, flor. Rorismarini,

Majoranæ, Ivæ artheticæ ana M. j.

Spec. Diamoschi, Diaplis, Diambæ ana ʒ ß.

Spec. confect. Anacardi ʒ j.

Cubebatum, Ligni aloës, Nucis moschatæ,

Caryophyllorum, Macropiperis,

Carpobalsami ana ʒ j.

Rad. Aconi, Ireos, Aristol. rotundæ ana ʒ j ß.

Sem. Sileris montani, Pæoniæ, Fœnic. ana ʒ j.

Aquæ herbæ paralytici, Salviæ, Bëton. ana Tß j.

Aquæ florum tiliæ Tß j ß.

Scrapini, Opopanacis, Myrrhæ,

Gummi juniperi ana ʒ j ß.

Stent omnia simul mixta in infusione per dies octo: postea extrahantur per alembicum ter, in cineribus calidis, vel vapore sive balneo sicco.

* Est mirabilia iuvamentum in præservatione ab

A apoplexia, & omnib. ægitudinibus nervorum frigidis, curans paralytim, torturam, spasnum, & mirabiliter restituens loquelam, &c. *Langius.*

Aqua vitæ.

R. Cinnamomi electi ʒ j ß.

Cingiberis ʒ j.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Granorum paraditi ana ʒ ß.

Ligni aloës, Macis, Piperis longiana ʒ ij.

Florum salviæ odoratæ Tß j.

Cardamomi, Masticis, Cubebatum,

Calami aromatici, Galangæ ana ʒ j ß.

Florum rosarum rubrarum ʒ ij.

Citrariæ ʒ ß. Corticum citri ʒ vj.

Baccarum lauri,

Stœchadis Arabici ana ʒ ß.

Rorismarini, Majoranæ, ʒ vj.

Lavendulæ, Melissæ, Bëtonicæ ana ʒ vj.

Rutæ ʒ ß. Castorei, Spicæ Indicæ ana ʒ ij.

Pulverizentur omnia grosso modo, & infun-

C dantur per decem dies in

Vini malvatici distillati Tß iij.

Vini sublimati optimi Tß ij.

Distillantur lento igne in alembico benè obtur-

to, & infundantur in petia

Ambra griseæ, Moschi Alexandriniana ʒ ß.

Servetur optimè, ne evaporet. *Augustani.*

Aqua Bezoartica.

R. Chelidonie cum rad. lotis M. iij ß.

Rutæ M. j. Scordii M. ij.

D Distamni Cretici, Cardui benedicti ana M. j.

Zedoariæ, Rad. Angelicæ ana ʒ ij.

Cort. mali citri, Cort. limonum ana ʒ ij ß.

Florum tunicæ, Rosarum ana ʒ ij.

Cinnamomi ʒ ij ß.

Caryophyllorum ʒ ij.

Incidenda incidantur, & triduum macerentur in

Tß iij. vini sublimati fortissimi,

Vini malvatici, Aceti flor. tunicæ ana Tß ß.

Tandem lento igne per balneum Mariæ distil-

E lentur. Cui adde

Theriæ Alexand. ʒ iij.

Mithridati ʒ j ß. Caphuræ ʒ ij.

Trochiscorum de vipera ʒ j.

Macis ʒ j. Cinnamomi ʒ iij.

Caryophyllorum ʒ ij ß.

Conservæ florum tunicæ ʒ ij.

Cardui benedicti ʒ j.

Specierum liberantis ʒ v.

Unicornu vel cervini cornu ʒ j ß.

F Macerentur in priore distillatione per biduum,

& lentissimo igne per balneum Mariæ distillen-

tur bis, vel ter. * Optima est atque probata con-

tra pestem. *Ioannes Langius.*

Elixir, sive aqua vitæ.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatæ, Zingi-

beris, Galangæ, Piperis longi, Zedoariæ, Grano-

rum juniperi, Corticum arantiorum, Corticum

citriorum, Majoranæ, Rorismarini, Menthæ,

Baccarum lauri, Pulegii, Aristolochiæ rotundæ,

Suchiados, Sigilli beatæ Mariæ, Cardui bened-

sti, Florum cheiri, Flor. primulae Veris, Rosarum
rubrar. Flor. sambuci, Spicæ nardi, Ligni aloës,
Cubebarum, Cardamomi, Cinnamomi electi,
Calami aromatici, Salviæ, Basilici, Gentianæ, Ca-
lamenti, Santalorum omnium, Rad. acori, Rad.
peoniae, Granorum peoniae, Macis, Nigellæ, Cor-
nu Cervini, Raturæ eboris, Chamædryos, Cha-
mæpityos, Melligere, Mastice, Thuris albi, Aloës
hepaticæ, Myrrhæ, Florum Chamomillæ, Anethi,
Artemisiæ, Betonice ana ʒ ij.

Florum borraginis, Florum buglossæ, Melissæ,
Seminis anisi, Fœniculi, Carui ana ʒ ij.

Spec. elect. de gemmis, Diarthodon, Triasfan-
dali, Aromat. rosæ ana ʒ ʒ.

Spec. Diamoschi dulc. Diambrae, Diagemmæ,
Theriace, Diacori, Dianthos ana ʒ ʒ.

Florum lychnidis altis rubr. Flor. calendulæ,
Radicum bardanæ, Radic. filicis ana ʒ ʒ.

Chelidonie majoris cum radiculis à terrestri
immundicia repurgatis, & resectis foliis
marcidis ʒ j.

Rhabarbari electi ʒ j ʒ.

Olei terebinthine ʒ j.

Omnia supra dicta bene pulverizata ponantur
quælibet & singula suo tempore (incipiendo à
Verè continuandoq; per ætatem) in aqua vitæ
optima quæ facta sit ex vino generosissimo, per
alembicum vitreum, fermenteturq; in ea toto (in-
gulorum presertim florum & herbarum colligen-
dorum tempore, obturando quam exquisitissi-
mè vas vitreum, operculo vitreo circumlutato.

Aqua autè vitæ, in qua macerabuntur dicta spe-
cies, sit ad pondus librarum viginti sex plus mi-
nus. Si in tres diversas botias divideres aquam, si-
militer species, & res ad ratam divide: quia secu-
rius distillabis in tribus vicibus, quam in una. Et
pone botiam cum superimposito alembico in
balneo Mariæ sub moderato igne Primum exhibit
elixir vitæ: & serva illud per se, bene obturando
vas vitreum, ne respiret. deinde stillabit aqua
grossior, quæ solum ad viliores usus valet. Fæces
verò, quæ remanebunt in alembico, cucurbita, vel
vesica, æquivalent theriacæ, & serviunt pauperi-
bus ad plures infirmitates. *Colonienfes.*

Liquor magnus magistralis, Fioravanti.

R. Olei communis ʒ xx.

Vini albi ʒ ij.

Coquantur simul usq; ad vini consumptionem:
deinde addantur

Florum Rorismarini ʒ ij.

Ligni aloës ʒ vj.

Olibani, Bdellii ana ʒ x.

Misceantur in vase terreo vitreato, & mense Au-
gusto sub terra mancant sepelita per sex menses:
inde eximantur, addanturque

Salviæ, Rorismarini, Rutæ,

Betonice, Millefolii, Rad. consolidæ major.

Tamaticis, Viticellæ ana M j.

Galangæ, Caryophyllorum, Nucis mosch.

Spicæ nardi, Croci ana ʒ j.

Sarcocollæ,

A Sanguinis draconis, Mastice ana ʒ ij.

Aloës hepaticæ,

Resine pini ana ʒ ix.

Picis Græcæ ʒ j.

Ceræ flavæ, Axungie suille ana ʒ xviii.

Hypericonis ʒ ij. Moschi ʒ j.

Misceantur benè & balneo calentis aque co-
quantur, usque ad herbarum exiccationem: co-
laturè ad de pro qualibet libra

Balsami artificialis nostri ʒ vi.

B Fructuum, sive pomorum herbe Balsamine
q. satis est.

Et serva in vase vitreo optimè obturato ad u-
sum. Confert vulneribus omnib. presertim ner-
vorum, venenarum, & ossium: tinea, catarrho, tussi:
capillos auget, eosq; nigro colore tingit, &c.

Elixir vite, Leon. Fioravanti.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Zedoariæ, Zingiberis,

Galangæ, Piperis albi,

Piperis nigri ana ʒ ij.

Baccarum juniperi, Cort. mali citri,

Cort. mali aurant. Salviæ,

Basiliconis, Rorismarini,

Menthæ, Majoranæ,

Baccarum lauri, Pulegii,

Calaminthæ, Flor. Sambuci,

Rosarum rub. & alb. Spicæ nardi,

Cubebarum, Ligni aloës,

Cardamomi, Cinnamomi,

Calami aromatici, Stœchados,

Chamædryos, Chamæpityos,

Granorum paradisi, Macis,

Thuris masculi, Aloës hepaticæ,

Sem. Artemisiæ,

Sem. Majoranæ ana ʒ ij.

Ficuum, Passulatum,

Dactylorum, Amygdalarum,

Pinearum ana ʒ vi.

Mellis albi ʒ j. Moschi ʒ j.

Sacchari albi ʒ ij.

Aque vitæ optimè colatæ ʒ xv.

Terenda terentur, misceantur, & macerentur per
dies decem in cucurbita vitrea optimè clausa:
inde calore balnei destillatur: demum per men-
ses duos circuletur aqua: & habebis elixir. Quo
facto materia in cucurbita relicta eximatur: ac
denovo destilletur calore cinerum vehementissi-
mo, & emanabit aqua rubea, sicut sanguis, feti-
da, fumosa, & turbida: quæ etiam circulanda est,

F ut prima. Est enim pars ignea, & tantè virtutis, ut
quasi mortuos resuscitet. Atque hæc due aque
seorsim servandæ sunt in vasis vitreis optimè ob-
turatis. Prima à multis morbis hominem preser-
vat, si bis in hebdomada ʒ j. sumpta fuerit. Valet
ad vulnera: visum conservat: Venerem excitat:
mulierum sterilitatem removet. Secunda verò,
quæ rubra est, convenit dolori matricis, pleuriti-
di, doloribus colicis, dentium: curat & sanat o-
mnia genera febrium: loquelam amissam resti-
tuit, si ʒ j. hujus aque sumatur.

Elixir

Elxir vite.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatae,
Macis, Zedoariae, Galangae, Piperis longi,
Pyrethri, Cort. Citri, Majoranae, Salyae,
Ammi, Nardi Indici, Xyloaloes,
Cubeborum, Cardamomi,
Cinnamomi, Menthae, Lavendulae,
Costi, Pulegii, Origani, Calaminthae,
Calami odorati, Stoechadis, Chamædryos,
Chamæpityos ana part. æquales.

In pulverem redacta, vino optimo macerentur, inde levissimo igne, vitreis organis aqua excipiatur. Primus liquor perspicuus, optimusque erit: quemadmodum & secundus: tertius abjicitur. Potest & nonnihil Moschi lineo panno involuti ad di, assiduè autem in ipsa aqua moschi modulus appensus maneat. Cochlearis mensura bibitur jejuno stomacho: confert autem tremor, paralyti, coli dolori, quem frigidus humor, aut spiritus genuerit. Tardat canitiem, juvenutis robur conservat, calculum in renibus minuit. *Thobæus Florentinus.*

Aqua vite optima.

R. Cinnamomi electi ℥ x.
Ligni aloës ℥ v.
Cardamomi, Cubeborum,
Caryophyllorum ana ℥ iij ℥.
Galangae ℥ iij.
Santali citrini ℥ iij ℥.
Ros. rub. sic. ℥ iij ℥.
Nucis moschatae,
Macis ana ℥ ℥.
Moschi ℥ j. Ambræ G. xl.
Aque vite circulatae ℥ xij.
Syrupi de Cort. mali citri,
Mivæ citoniorum ana ℥ j.

Pulverizanda pulverizentur, & misceantur in vitro optimè obturato, agitando quotidie bis, vel ter. Et cum per mensem sic steterint, coletur, & servetur ad usum. Amissam memoriam restituit, sensus, cor, stomachum, & cerebrum corroborata: mœsticiam fugat, præservat à peste, & apoplexia: omnibus denique morbis frigidis subvenit. *Lucas Ghinus.*

Aqua vite optima.

R. Cubeborum, Cinnamomi, Galangae, Nucis moschatae, Caryophyllorum, Zingiberis ana part. æquales. (plum.)
Salviae, seu athanasiae, aut ambrosiae, quadrup.
Aque ardentis optimæ, circulatae, quantum est pondus omnium.

Misce, & distilla. Hujus aquæ usu M. Gallum Caroli Imp. Medicum annos centum viginti quatuor vixisse refert *Cesnerius.*

Aqua vite, vitam prolongans.

R. Cinnamomi electi, Cubeborum,
Galangae, Caryophyllorum,
Nucis moschatae, Zingiberis ana ℥ iij.
Salviae ℥ j. ℥ iij.
Hæc omnia macera in duabus ℥. & ℥ iv. aquæ

A vite opt. & circulatae, & destilla. Hacaqua M. Gallus Caroli V. Imp. Medicus usus, vixit annos 129. *Ranzovius.*

Aqua stillatitia odorata valde.

R. Aquæ rosarum stillatitiae ℥ vj.
Rosarum Damascenarum recent. ℥ iij.
Flor. Lavendulae, recent.
Flor. Spicæ recent. ana ℥ iv.
Flor. Petriclymeni, flor. Jasmini,
Flor. Ligultri ana ℥ j ℥.
Flor. mali aurantii sic. ℥ iij.
Cort. mali citr. exicc. ℥ j.
Caryophyllorum ℥ j ℥.
Cinnamomi, Ireos optimi,
Styracis calamitæ, Belzoini ana ℥ ij.
Nucis moschatae ℥ j.
Vini Cretici, cyathum j.

Quæ in pulverem redigi possunt, in pollinè adducatur omnia, aliquotq; dierum, nempe unius, aut alterius (sunt & qui plurium spacio) macerentur, inde calētis aquæ balneo educatur aqua, cui addunt Moschi, Ambræ ana ℥ j ℥, servantq; inde in Sole plerosq; dies: inde utuntur. Cordi & cerebro prodest exterius, interiusq; adhibita, nec non & stomacho. Sunt, qui santalos addant, & alia hujusmodi, quæ usus ipse, & scopus utentium suadet. *Hieron. Rubens.*

In Italia fragrantissima aqua extillatur ex floribus malorum citriorum, limonū & arantiorum, quorū cum apud nos inedia sit, ita imitabimur.

Accipiemus illam abrafam flavedinem teneram pomorum (in qua fragrantie focus reledit) succo pomorum aspergemus (modo ad frigidū usum ducere velimus) aut vino: vel si calidioribus usibus accommodemus, Cretico vino, imò & Aqua vite, & diebus quibusdam digerantur, vel illic excisa à pomo flavedo, sine attritione extilletur balneo: ita cortices cotoneorū malorum. Utilis hæc aqua præter suavem odorem quem spirat, usibus quotidianis, & quoq; miscetur Saccaro. Veneno & pelli resistit, halitū oris commendat, melancholiam discutit, stomachi pituitam dissipat, oculorum crassitiem extenuat, ictibus venenatis apposita prodest: epithemata cordi gratissima inde fiunt in populatim grassantibus morbis. *Heurnius.*

Aqua vite preciosa Fucheri.

R. Radicum Ostrutii, rad. Chamæleonis,
Rad. Rosarum, rad. Vglerianæ,
Rad. Rhapontici, rad. Angelicæ,
Rad. Rhabarbari, rad. Chelidonie,
Rad. Morsus Diaboli, rad. Pæonie, rad. Satyrii,
Rad. Polypodii, rad. Petroselinii, rad. Foeniculi,
Rad. Glycyrrhizæ, rad. Apii ana ℥ ij.
Rad. Levistici, rad. Enulæ,
Rad. Priamie Indicæ (peti forte)
Rad. Ranunculi (Maasbium)
Rad. Dictamni, rad. Pimpinellæ, rad. Petasites,
Rad. Ferulæ, rad. Anethi ana ℥ j.
Rad. Gentianæ ℥ j.
Sem. Pæonie, sem. Anethiana ℥ j.

Rad. Ideos (Ireos forte) ꝯ j.
Galangæ, Calami aromatici, Zedoaria,
Hermodaſtylorum, Turbith ana ꝯ j.
Allii ꝯ vj.
Rad. rub. tinctorum,
Uteram wurg (Acori fortassis) ana ꝯ j.
Agarici, Mithridatii ana ꝯ vj.
Succini albi pul. ꝯ ij.
Rad. Pyrethri ꝯ vj.
Ein wurg Weſſchis genant ꝯ j.
Been albi, Been rubri ana ꝯ vj.
Ein wurg genant Graſſevi ꝯ j.
Stallwurg ꝯ j.
Nucis moſchatae, Macis ana ꝯ vj.
Caryophyllorum ꝯ ß.
Spica ꝯ j. Croci ꝯ ij.
Flor. Carthami ꝯ ij.
Cinnamomi ꝯ j.
Granorum juniperi ꝯ j.
Baccarum lauri ꝯ ß.
Cumini Romani, Sem. Cinæ ana ꝯ vj.
Sem. Apii ꝯ j. Sem. Anisi ꝯ vj.
Sem. Foeniculi, sem. Aquilegiæ,
Die törner von den wegn rauten ana ꝯ vj.
Ubrauten ꝯ j.
Sem. Flor. uliæ ꝯ j.
Carpobalsami, Santali rubri ana ꝯ vj.
Ligni aloës ꝯ ß.
Cornu cervini præparati, & pul. ꝯ j.
Eboris ꝯ j.
Margaritarum perforatarum,
Coralii, ana ꝯ vj.
Unicornu ꝯ ß.
Oſſis de corde cervi ꝯ ß.
Flor. fragmenti, flor. Tritici ana ꝯ j.
Moſchi q. f.

Aque vitæ ter deſtillatæ ein ſaß Wiener Schoff.
Ponantur omnia in Phiala magna per 40. dies,
&c. cola, & ſerva. Peſti medetur miſtificè, & ad
omnia venena valet: peſtus mundificat: pleuri-
tidi medetur, &c. Capitur cum ſaccharo, vel ta-
bularum forma.

— *Aqua ad juventutem conſervandam, &
ſenectutem tardandam.*

R. Ligni aloës,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Galangæ,
Cinnamomi, Macis,
Nucis moſchatae: Piperis longi,
Calami aromatici, Cubebarum,
Rhabarbari electi, Granorum Paradisi,
Cardamomi ana ꝯ ij.
Rorismarini, Chelidonii,
Mercurialis, Cardui benedicti,
Imperatoria, Diſtamni albi ana ꝯ j.
Aque vitæ optimæ Tß vj.

Macerentur per dies octo: deinde deſtillètur. A-
que deniq; adde pro qualibet libra Sacchari al-
biſſimi in aqua roſ. diſſol. ꝯ ij. moſchi G. iix. &
ſerva in vaſe vitæo optimè obturato. *Florentin.*

A *Aqua Theriacalis.*

R. Theriacæ Alexandrinæ ꝯ ij ß.
Myrrhæ electæ ꝯ j ß.
Croci ꝯ ij. Spiritus vini ꝯ vj.

Misceantur omnia, ac per cineres in alembico vi-
treo ſubjecto igne lentiffimo deſtillantur: deſtil-
lata circulentur in baln. Mar. per octo dies, & rur-
ſus deſtillantur. Hæc aqua ſummam contra pe-
ſtem, & omnia venenata vim habet, & cor majo-
rem in modum roborat. *Quevæ.*

B *Aqua Theriacalis alia.*

R. Scobis ebeni Tß ij. vino malvatico macera,
& vino albo ana Tß j. per duos dies in loco cali-
do, clauſo vaſe, ſæpè agitando.

Adde Cinnamomi, Granorum paradisi, Car-
vi, Caryophyllorum, Piperis ana ꝯ j ß.
Rad. pæoniæ, Nigellæ, Juniperi ana ꝯ j ß.
Zingiberis, Rad. Angelicæ ana ꝯ ij.
Aſari, Viſci recentis ana ꝯ ij.

C Cort. rad. Capparorum, Cort. Tamaricis,
Rad. Enulæ, Rad. Gentianæ, Polypodii,
Lapathi, Cort. rad. Fraxini, Epithymi,
Ceterach ana q. f.
Theriacæ Alexand. Tß ß.

Diſtilla. Da ꝯ ij pro doſt cum ſero lactis caprini,
purgato prius corpore. * Valet plurimū in mor-
bo Gallico. *Syrivus.*

Aqua vitæ preciouſſima.

D R. Cardamomi, Piperis albi,
Piperis longi ana ꝯ ß.
Galangæ, Macis,
Caryophyllorum,
Granorum paradisi ana ꝯ ß. ꝯ j.
Ligni aloës ꝯ ij. Zingiberis ꝯ ij.
Cinnamomi, Cubebarum ana ꝯ ß.
Majoranæ, Rorismarini, Menthæ, Pulegii,
Rutæ, Salvicæ, Nardi Gallicæ, Aſparagi,
Florum anthos, Roſ. rubrarum ana M. ß.
Sem. cumini ſylveſtris ꝯ ß.
Aniſi, Fœniculi ana ꝯ j.
Coriandri, Sinapi ana ꝯ ij.
Sem. pæoniæ ꝯ j.
Sem. cumini Romani ꝯ ij.
Rad. enulæ Camp. Rad. Iridis ana ꝯ j.
Rad. Angelicæ ꝯ ß.
Rad. Teucri, vulgò pimpinellæ ꝯ ß.
Rad. pæoniæ, Doronici ana ꝯ ß.
Diſtamni albi ꝯ ij.

F Sacchari candi albi Tß ij.
Singula inciduntur modiceq; conteruntur, & ex
vino generoſo quinquies diſtillato, correctoque
macerantur in ſimo, vel aqua calente, dieb. qua-
tuordecim, ampulla diligentiffimè obſerata. De-
inde operculum roſtratum ſuperimponitur, &
commiſſuris luto oblitis, ex balneo cum modi-
co igne diſtillantur. Poſtea ampulla aperitur, &
liquor qui efflaxit, rurfus ſuper fæces funditur,
iterumq; evocatur, ut antea, iſq; labor quinquies
repetitur. Tandem aqua ardens diſtillata vitæo
conditur, & adjectis

Croc

Croci Orientalis ℥ j.
Moschi, Ambræ ana ℥ j.
Fol. auri ℥ ss.

Optimè clauditur, siniturque dum omnis vis extracta fuerit. * Præstantissima est aqua vitæ ad morbum attonitum, comitalem, vertiginem, paralytism tum præcavendam, tum curandam: memoriam confirmat, roboratque: omnes facultates reficit, juvat, & auget. Dantur guttæ tres, vel quatuor, ex aqua tilie, betonicæ, melisse, ceraforum, aut simili peculiari. *Andernacus.*

Alia minus sumptuosa.

R. Calami aromatici ℥ ij.
Cinnamomi, Ligni aloës, Zingiberis ana ℥ j.
Caryophyllorum, Cardamomi, Macis,
Cort. citri ana ℥ ss.
Florum torilmarini P ij.
Florum lavendulæ, flor. Salviæ ana P ij.
Florum stœchados P ij.
Florum lauri, Salviæ ana M ss.
Nardi ℥ j. Croci ℥ ss.
Moschi optimi, Ambræ ana G. vij.

Omnia inciduntur, conterunturque, & ex vini stillatici optimi ℥ j ss. macerantur diebus octo, postea distillantur, exceptis croco, moscho, & ambræ, hæc enim in sindone ligata orificio operculi, aut vitro, in quo servatur aqua distillata, imponere præstat. * Valet ad apoplexiam, paralytism, aliosq; frigidus capitis morbos: podagre, & articulorum doloribus salubris. *Andernacus.*

Aqua vitæ ad pestem.

R. Rad. Angelicæ, Carlinæ, Gentianæ,
Tormentillæ, Zedoariæ,
Genitalis cervi ana ℥ ij.
Santalorum omnium ana ℥ j.
Theriacæ optimæ, Mithridati ana ℥ iij.
Caphuræ ℥ ij. Moschi ℥ j.

Radices inciduntur, miscenturq; reliquis: deinde vitro imposta, vini generosi optimè distillati libris tribus perfunduntur, & vase diligenter obferato, macerantur per mensem, sic ut quotidie commoveantur: postea colantur per linteum triplicatum, & vasi conduntur ad usum. Præferendi gratia sumuntur guttæ duæ manè cum pane albo: curandi verò datur uncia ex aqua caridui benedicti, hirundinariæ, scordii, vel simili. *Andernacus.*

Alia.

R. Rad. angelicæ, Rad. tormentillæ, Zedoariæ,
Pimpinellæ, Enulæ, Căpanæ, Dictamni ana ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j ss.
Santali rubri & citrini, Cort. mali citri ana ℥ j.
Hæc per biduum macerantur ex vini spiritus, vel aquæ fontanæ calentis libris duabus: deinde in duplici vase distillantur, condunturque. Ex hac manè cochleare dimidium, vel per se, vel ex alio liquore sumi potest: in curatione integrum. *Andernacus.*

Aqua sudatoria ad pestem.

R. Pimpinellæ, Tormentillæ, Dictamni albi,

A Serpentariæ, Gentianæ, Zedoariæ, Galangæ ana ℥ v.

Piperis longi, Caryophyllorū, Macis ana ℥ j.
Theriacæ Alexandrinæ ℥ ij.
Caphuræ ℥ j.
Cornu cervini ℥ ss.

Triduo ex vini generosi, & aquæ scabiosæ aquis partibus macera: in duplici vase distillantur. Ex hac uncia tres, aut plures, pro ægri viribus & natura dantur. *Andernacus.*

B

Alia facilis.

R. Angelicæ, Galangæ, Ligni Guajaci, Zarcæ parille, Cinnamomi, Baccharum juniperi contusi ana ℥ iij. In vini generosi, & aquæ sambuci ℥ j ss. macerantur: deinde in balneo Mariæ distillantur. *Andernacus.*

Alia efficacissima.

R. Aquæ theriacalis caphurata ℥ j ss.
Liquoris tartari correcti ℥ j.
Spiritus chalcantini ℥ ss.
Olei unionum G. vj.
Olei coralliorum rub. ℥ j.
Olei terebinthinæ G. v.
Olei baccharum juniperi G. iij.
Essentiæ chelidonis ℥ ss.
Aquæ rad. tusilaginis, Eryngii ana ℥ j.
Aquæ florū sambuci, Violarū lutearū ana ℥ ss.
Vini rubri dulcissimi ℥ ij ss.
Omnia miscetur, paraturq; potio sudorifera.

C

Vel:

R. Theriacæ optimæ ℥ iij.
Myrrhæ ℥ ij.
Caryophyllorū, Zingiberis, Piperis ana ℥ ss.
Cinnamomi, Croci, Euphorbii ana ℥ j.
Vini stillatici ℥ x.
Liquoris tartari ℥ ij.
Miscentur, macerantur, colanturque. Hujus liquoris cochlear ex coralliorum succi ℥ j. datur. *Andernacus.*

D

Liquor tartari.

R. Tartari albi ℥ iv. In pulverem rediguntur: deinde retortæ induntur: hæc in fornacem locatur, & vase quod excipit amplo apposito, juncturæ luteo ocluduntur diligenter: postea igne per initia exiguo tandem auctiore urgetur, donec nulli amplius spiritus appareant. tunc refrigeratis vasis liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ cretæ, & in balneo calente corrigitur, separaturq; aqua ab oleo. Extrahitur autem ab una libra tartari liquoris ℥ j. vel ℥ j ss. Hæc drachmæ instar ex aqua fumaris, chelidonis, vel simili instituto cōveniente, rectè ad pustulas Gallicas, exanthemata, erysipelas, atque tum, a quam inter cutem, febres, menses, aliosq; meatus referandos datur. *Andernacus.*

E

Aqua the: calis.

R. Calendulæ, Verbenæ,
Scabiosæ, foliorum recentium ana M. iij.
Rutæ, Salviæ ana M. j.
Rad. petsonatæ recent. ℥ ij.

Rad. enulæ campanæ recent. ℥ j.
Incidentur omnia, affunde vini optimi antiquif-
simi fulvi ℥ ij. Eliciatu aqua Balneo Mariæ di-
cto, vel igne cinerum. Seruetur ad usum.

R. Hujus liquoris ℥ ij.
Elect. pestilentialis (Med. Basiliensium) suo
loco descripti, ℥ ij.

Theriaca optimæ ℥ j.
Stent in vase diligenter obturato vitreo, in loco
tepedo per dies aliquot, quotidie agitando, do-
nec aqua aureo colore tincta, vim omnem me-
dicamenti in se traxerit, tunc sensim a facibus
subsidentibus effundatur in aliud vas vitreum,
in quo obturato diligenter ad usum seruetur.
Vel materiem supra dictam mox post commi-
sionem in Balneo Mariæ vel cineribus destillato,
& aqua seruetur usui. Dantur viris & mulieribus
℥ ij. pueris verò ℥ j. ad sudorem eliciendum.
Medici Basilienses.

Aqua in peste sudorem movens.

R. Ligni Guajaci ℥ ℥
Rad. Angelicæ, Imperatoricæ,
Zedoariæ, Iridis, Gentianæ ana ℥ ℥.
Cinnamomi ℥ j.
Baccar. Juniperi ℥ ij.
Fol. Dictamni veri ℥ j. (albi,
Omnia minutim incisa macerentur in f. q. vini
Rad. Caryophyllatæ, Helenii,
Valerianæ vitridium ana ℥ j.
Rad. Petasilitis ℥ vj.
Herbarum viridium Scordii, Rutæ, Pulegii,
Melissæ, Ocimi ana M. j.
Cardui benedicti, Borriginis, Scabiosæ,
Acetosæ ana M. iij.
Limonum, Malorum citri ana P. iij.
Omnia minutim incisa misceantur & destillen-
tur in Balneo Mariæ. *Ioh. Bauhinus junior.*

Alia.

R. Rad. Buglossæ, Bardanæ, Carlinæ,
Cyperi, Angelicæ, Gentianæ ana ℥ ij.
Seminis Cardui benedicti, Oxalidis,
Citri, Portulacæ ana ℥ ℥.
Herbarum Scabiosæ, Pimpinellæ, Rosarum,
Oxalidis, Scordii,
Corticis nuclei, Fraxini,
Morsus diaboli cum toto
Florum Verbasci ana M. j.
Contundantur omnia & macerentur in vino al-
bo & aqua Rosarum per noctem, addendo
Coralii rubri,
Cornu Cervi præp.
Rasuræ eboris usti ana ℥ ij.
Croci ℥ j.
Santali citrini ℥ ℥.
Destillentur ut artis est, deinde exponatur aqua
Soli per dies aliquot. Hæc est Genevensis aqua.
Ioh. Bauhinus junior.

*Aqua vita mirabilis, contra grassantem
pestem probata.*

R. Rutæ recentis, Salviæ, Lavendulæ,

A Libanotidis, Rosimarini,
Rad. Tormentillæ, Rad. Pimpinellæ,
Rad. Valerianæ, Rad. Bistortæ ana ℥ ij.
Baccarum juniperi, Baccarum lauriana ℥ j.
Terræ sigillatæ, Boli armeni ana ℥ iv.
Rad. Pseudodictamni, Sem. Sancti, sem. Bena-
dictæ, (næ,
Rad. Caryophyllatæ, rad. Enulæ, rad. Gentia-
Rad. Rhapontici, rad. Ciambet (fortè Zurum-
bet) ana ℥ iij ℥.

B Coriandri præparati, Acetosæ, Basilicæ,
Pimpinellæ ana ℥ ij ℥.
Trium santalorum ana ℥ j.
Flor. Borriginis, flor. Buglossæ,
Flor. Rosarum rub. ana P. ij.
Been albi, Been rubri ana ℥ j.
Contusis & incisus grosso modo, destillentur se-
cundum artem per alembicum in vino sublima-
to & redificato ad sufficientiam quantitatis
℥ viij. Postea

C R. Piperis albi, Cinnamomi, Granorū paradisi,
Maceris, Nucis moschatæ,
Cardamomi ana ℥ ℥ ℥ iv.
Croci ℥ ij.
Galangæ, Cubebarum, Caryophyllorum,
Galami aromatici ana ℥ iv.
Spec. Liberantis, spec. Cordialium,
Spec. contra pestem ana ℥ iij.
Spec. Diamoschi dulcis,
Spec. Diagemmæ ana ℥ j ℥.

D Incisus & contusis, infundatur in præscripto de-
stillato vino, stent in loco tepido per horas 48.
Deinde destillentur simul per alembicum sapie-
tiæ luto prælutatum. Aromatizentur, postea
Ambre griseæ G. xij.
Moschi Alexandrini G. xvij.
Croci ℥ v.
In rubra sindone ligata, projiciatur in vas, & be-
nè obturentur, ad usumq; seruentur. *Ge. nerus.*

Aqua vita alia contra pestem.

E R. Caryophyllorum ℥ ℥.
Cinnamomi, Zedoariæ, Rad. Valerianæ,
Rad. Pimpinellæ, Rad. Tormentillæ,
Flor. Rosarum ana ℥ j.
Santali citrini, & rubri, Spodii, Cort. citri,
Doronici, Terræ sigillatæ, Dictamni,
Seseleos, Melissæ, Majoranæ,
Rad. Enulæ, Sem. Seseleos, Carabe,
Rhabarbari, Nucis moschatæ, Macis,
Scabiosæ ana ℥ ℥.
F Flor. Buglossæ, flor. Borriginis, flor. Anthos,
Cornu Cervi usti, Rutæ,
Coriandri præparati ana ℥ j.
Specierum Diagemmæ, spec. Liberantis,
Spec. Diacameron, spec. Lætiæ Almanforis,
Spec. Diarrhodon Abbatis,
Spec. Diamargaritonis, Hiacynthi,
Smaragdi, Margaritarū splendorum ana ℥ j.
Mithridati, Theriacæ Venetæ,
Boli Arimeni ana ℥ ℥.
Folii auri, Folii argenti ana N. vij.

Vini

Vini ardentis optimi ℥ viij.
Contundantur omnia optimè, & misceantur cū vino sublimate, ponantur in vas vitreatum: obturetur ejus orificium optimè, ne quid exhalet. Stent in infusione tribus diebus, deinde destillentur lento igne secundum artē in balneo Mariæ. Detur de ea in peste cum electuario appropriato. *Gesnerus ex libro quodam manuscripto.*

Aqua cinnamomi contra pestem.

R. Cinnamomi optimi contusi ℥ j.
Radicum Dictamni, Angelicæ ana q. s.
Vini Cretici odorati,
Aque rosaceæ stillaticæ ana ℥ iij.
Macerentur, stipatis optimè rimis: aqua balneo M. vitreis organis eliciatur. Hæc aqua pestilentia præcavendæ, adversus item venenæ, ac venenatorum ictus, & stomachi cruditates maximè laudatur. *Rubens.*

Aqua cinnamomi simplex.

R. Cinnamomi electi, leviter contusi ℥ j.
Aque rosaceæ,
Vini Cretici ana ℥ iv.
Maceræ, & destilla balneo tepentis aque: manabit aqua frigidis omnibus affectibus idonea, si ad duas triēsve uncias, pro ætatis, temperamenti, ac morbi ratione exhibeatur. Stomachum, jecur, lienem, pulmonem, cor, cerebrum, nervosq; roborat: visum acuit, cordis affectibus opitulatur, venenis, venenatisque ictibus, ac moribus prodicit: halitus gratiam commendat: menstrua ac loquium educit, nauseam sedat: & si cum succo citri bibatur, fastidientem stomachum juvat: omnibus tandem morbis auxiliatur, ubi calefacere, referare, attenuare, digerere, roborare velimus. *Martiniolus.*

Aqua contra pestem.

R. Tormentillæ recentis ℥ j.
Rad herbæ tunicæ, Dictamni ana ℥ ℥.
Enulæ campanæ ℥ iv.
Oxalidis cum seminibus ℥ ij.
Fol. & flor. Borraginis, Buglossæ,
Rosarum rubr. syl. ana ℥ j.
Theriæ opt. ℥ ℥.
Pimpinellæ, Scabiosæ ana ℥ ℥.
Succi Limonum ℥ j.
Aque ardentis optimæ & circulatæ ℥ ij.
Sigilli Lemni,
Boli Armeni ana ℥ ij.
Santali albi, Santali rubri,
Spodii, Beccæ albi & rubri,
Margaritarum splendidarum ana ℥ j.
Ollis de corde cervi ℥ j.
Rasuræ eboris ℥ ℥.
Crocii ℥ iij.
Caphuræ ℥ ij.
Fol. auri ℥ ℥.
Folia auri minutim forfice incisa: vel melle in porphyrite lapide diligenter & diu agitata. Nam tenuissimū pulverem redigentur, in aqua ar-

A dente, cucurbita optimè clausa, per dies xv. macerentur. Margaritæ tenuiter tritæ in alia cucurbita ponuntur, cum succo limonū totidem diebus optimè item clausa. Radices generoso vino abluantur: inde siccatæ in umbra, in mortario terantur, & similiter herbæ, flores & semina: omnia tamen in vase vitreo, cum theriaca misceas, addasque ardentem aquam cum aurifoliis, & succum limonum cum margaritis. Mox fossa tribus pedibus profunda facta: in cujus sit fundo, ad dimidium pedem, calx viva, in cujus medio vas optimè clausum, ne respiret, equino fimo circumdatum, & contactum locato: affunditroq; duas aquæ situlas: maneat ibidem per xij. dies, singulis tribus quatuorve diebus, mutato fimo. Postea omnibus in vitreâ cucurbitam transfusis, appposito rostrato pileo, stipatisque accuratè rimis, igne levi aquam elicias, quam denuò facibus affundas & destilles: tertio verò absq; facibus in cucurbita colloces, & rursus tepente balneo destillato, servatoq; vitreo vase optimè clausam. Hujus cochlear satis parvum exhibetur, cum guttis aliquot auri potabilis. *Gnainer.*

Aqua alia contra pestem.

R. Nucum recentium N. xxxv.
Rad. Helenii, rad. Tormentillæ,
Rad. Chamæleonis albi,
Rad. Zedoariæ ana ℥ ij.
Cardui benedicti ℥ ℥.
D Scabiosæ, Hiperici, Rutæ ana M. ℥.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Macis ana ℥ ℥.
Calendulæ, Dictamni ana P. ij.
Rad. Borraginis,
Rad. Buglossæ, Oxalidis ana ℥ j.
Aque ardentis ℥ iij.
Vini Cretici ℥ vij.
Terantur, quæ terenda sunt, macerentur, ore diligenter clauso, per dies decem: inde aqua igne levi extillet, repetita ter distillatione, facibus semper extillatam aquam affundendo: quarta vice, rejectis facibus, earum loco ponantur Theriæ optimæ ℥ ℥.
Mithridati optimi ℥ iij.
Conservæ Rosarum, conservæ Borraginis,
Conservæ Nymphaeæ,
Conservæ Violarum ana ℥ j.
Inde destillet liquor: cujus æstate ℥ ij. cum ℥ iv. aque oxalidis: hyeme verò ℥ iij. cum ℥ iv. juris pulli, præberi possunt: sic tamen, ut ne ætatis, temperamenti, ac cæterarum hujusmodi rerum ratio prætermittatur. *Hier. Rubens.*

Aqua contra pestem.

R. Angelicæ, Carlinæ,
Gentianæ, Tormentillæ,
Boleti Cervini, Zedoariæ ana ℥ ij.
Trium Santalorum ℥ j.
Caphuræ ℥ j.
Moschi ℥ j.
Spiritus vini circulati ℥ iij.

Misce, & macerentur per mensem: coletur & ser-
vetur a qua ad usum. *Innominatus.*

*Aqua Bezoartica, seu Alexipharmaca
contra pestem.*

℞. Rad. Angelicæ,
Rad. Valerianæ ana ℥ iv.
Granorum Juniperi, Dictamni albi,
Rad. Tormentillæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Gentianæ, rad. Pimpinellæ,
Rad. Aristolochiæ rot. ana ℥ ij.
Rad. Enulæ, rad. Aselepiadis ana ℥ j β.
Cort. Citri, Boli Armeni ana ℥ j.
Croci, Zedoariæ,
Doronici, Sigilli Lemnii ana ℥ β.
Coralii albi & rubri, Sem. Thlaspi,
Sem. Oxalidis ana ℥ j.
Myrtæ electæ ℥ ij.
Cornu cervini usti ℥ ij.
Salyæ, Rutæ, Pulegii,
Calaminthæ Italicæ, Scabiosæ, Basilicæ,
Veronicæ, Majoranæ ana M. ij.
Fumariæ, Scordii ana M. j β.
Flor. Borraginis, flor. Buglossæ,
Flor. Violarum, flor. Rorismarini ana P. j.

Terantur omnia in pulverem crassiusculum, &
ponantur in vase vitreo mundo, addendo

Theriacæ Andromachi ℥ iv.
Mithridati ℥ iij.

Misceantur probè, & affunde
Vini sublimati, rectificati ℥ iix.

Aquarum Oxalidis,
Aquarum Cardui benedicti ana ℥ iv.

Misce, & pone ad Solem per dies xiv. deinde di-
stillentur per vesicam magna diligentia, vel in
balneo M. Postea

℞. Cinnamomi electi ℥ β.
Spec. Diamargaritionis frigidæ, Macis,
Nucis moschatæ ana ℥ ij.
Santali rubri, Santali citrini, Zedoariæ ana ℥ j.
Caryophyllorum, Ligni aloës ana ℥ j.
Spec. Lætitia Galeni,
Spec. Lætitia Rhasis,
Spec. Diagemmæ ana ℥ j.
Moschi, Ambræ ana ℥ ij.

Terenda terantur crassiuscule, & probè cum re-
liquis misceantur, & in sindone rubea colligata,
cum filo in prædictam aquam dimittantur. Do-
sis ejus ℥ iij. per se. Misceatur item cum aliis me-
dicamentis. *Jacobus Theodor.*

*Aqua ad præcavendam pestem
& venena.*

℞. Cinnamomi ℥ j.
Flavedinem Citreorum,
Summitates Melissæ,
Semen Angelicæ.
Extilla ex quatuor libris Malvatici, & rhodo-
sagmatis tantundem. *Heurnius.*

Aqua theriacalis saphurata.

℞. Spiritus chalcantini ℥ j.
Liquoris tartari correcti ℥ iij.

Aquæ theriacalis sequentis ℥ v.
Miscentur, digerunturque in balneo calido per
mensem. Datur ℥ j. ex vino generoso, vel alio
humore idoneo. Ad jam dictos affectus vehe-
mentius valet. *Andernacius.*

Aqua theriacalis.

℞. Theriacæ Alexandrinæ ℥ v.

Myrtæ rubræ ℥ ij β.

Croci Orientalis ℥ β.

Mixta ampullæ vitræ induntur, perfundantur-
que essentia, siye spiritus vini optimi ℥ x. ope-
culo diligenter superimposito: simul maceran-
tur: paraturq; aqua, quæ vitro probè recondi-
tur. *Andernacius.*

Aqua theriacalis alia.

℞. Scobis ligni Guajaci ℥ j.

Theriacæ Alex. optimæ ℥ ij.

Conservæ Rosarum, Buglossæ,

Borraginis ana ℥ ij.

Conservæ Helenii, Anthos ana ℥ j.

C Spec. Diagemmæ, Lætitia Galeni ana ℥ ij.
Fiat infusio in vase oppleto vini albi & aquæ
bonæ ana quartariis iij. super cineres calidos
distillentur in vase duplici cum cinnamomo.
Dilue in eo quod destillatum fuerit, sacchari
quantum satis est: cola per manicam Hippocra-
tis: dato bibendū his, qui convalescunt à mor-
bo Gallico. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

D ℞. Theriacæ veteris ℥ j.

Acetosæ M. ij.

Florum Chamomillæ, Pulegii, Graminis

Cardui benedicti ana M. ij.

Temperentur in vino albo, distillenturq;: aqua
seruetur usui: capiat æger ℥ ij. cum ℥ ij. aquæ a-
cetosæ, buglossæ: & hoc cum ingreditur lectum
vel stupham. * Hæc aqua curat dolores morbi
Gallici, si per se detur, vel cum decocto milii So-
lis, vel bardanæ. Ego, inquit, optimo successu
curavi multos pueros, senes & debiles hæc po-
tione, vel addendo guttas aliquot decoctioni
communis Guajaci: propter tenuitatem partium
citò penetrat, & ad extra propellit. Hæc aqua
cum aqua extinctionis auri omne vitium argenti
vivi emundat & castigat. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

E ℞. Ligni Guajaci ℥ β.

Aquæ ℥ viij.

Vini albi ℥ ij.

F Aquæ Fumariæ, aquæ Cichorii, aquæ Cha-
momillæ ana ℥ j.

Macerentur simul per noctem super cineres ca-
lidos. Adde

Polypodii quercini ℥ β.

Epithymi ℥ ij.

Asparagi ℥ vi.

Conservæ Rosarum, Cichorii,

Borraginis, Buglossæ ana quart. ij.

Theriacæ bonæ,

Conservæ Enulæ ana quart. j.

Distillentur vase duplici benè obturato. Dosis
℥ ij. vel

℞ ij. vel liij. Quod si velis, poteris ℞ iij. aquæ the-
riacalis addere sacchari ℞ j. cinnamomi ℞ j. &
rursus per manicam Hippocratis distillare. Da-
tur in morbo Gallico manè in lecto ad sudores
provocandos. *Sylvius.*

*Aqua contra venena lethalia
& pestem.*

℞. Antidoti Matthioli contra venena lethalia
℞ j.

Syrupi de cortic. Citri ℞ j.

Aquæ vitæ optimæ, in vitreis org. distil. ℞ v.
Misce in vase vitreo optimè clauso, magna cum
dexteritate aquam in vase cum electuario tam-
diu agita, donec totū dissolvatur. Tum in men-
sem integrum reponito, bis tamen in hebdo-
mada agitando. Exaëto deniq; mense claram
aquam aureoq; colore nitentem, electuario su-
pernatate invenies, & quæ jam omnè illius vim
in se contraxerit. Tum itaq; vas ipsum aperias,
& in vas aliud vitreum limpida aquam paula-
tim effundas, cujus os cum cera & membrana
accuratissimè obtures. Tanta hæc aqua virtute
pollet (quod millies expertus sum) ut quatuor
drachmarū pondere pota vel per se, vel cum pa-
tri odorati vini quātitate, vel cujusvis aquæ cor-
dialis ubi quis ictus, vel demorsus à quorunq;
venenato animali, in tanto mortis discrimine
versaretur, ut vocè, visum, ac reliquos ferè sen-
sus amisisset, ægrum ingenti adstantium admi-
ratione à longo veluti somno exciet. Quia &
vomitione plurimam insectorum humorum
eopiam exhaurit. Valet etiam contra venena
quæ per os sumuntur, & pestem. *Matthiolus.*

Aqua vitæ preciosa.

℞. Vini stillacitii, seu aquæ vitæ ℞ x.

Succi Mellis, Olei chalcantini,

Liquoris tartari ana ℞ vi.

Melissæ, Chelidonie, Salviæ,

Rosimarini, Majoranæ ana M. j.

Zingiberis, Caryophyllorum,

Piperis albi, Piperis nigri, Piperis longi,

Cubebæ, Cinnamomi, Macis,

Myrtæ rubræ, Mastice ana ℞ ij.

Cinereum Fabarum ℞ v.

Aromata leviter conterantur, herbæ inciduntur,
omniaq; miscantur, & ampullæ vitræ induntur,
ipsaq; obserata dieb. duodecim in balneo ma-
cerantur: post lentissimo igne ex eodem distil-
lantur, separanturque. *Deinde*

℞. Pulveris Zingiberis ℞ j. ℞.

Pul. Zedoariæ ℞ ij. ℞.

Pul. Caryophyllorum ℞ ij.

Cubebæ ℞ j. ℞.

Amomi ℞ ij.

Granorum paradisi ℞ vi.

Nucis moschatæ ℞ j. ℞.

Cinnamomi electi, Macis ana ℞ ij.

Florum Sulphuris,

Florum Auri ana ℞ ij.

Zibetti, Ambræ ana ℞ ij. ℞.

Moschi G. v.

A Hæc in pulverem rediguntur, & pomo sub cine-
ribus cocto imponuntur: postea hoc aquæ vitæ
suprà distillatæ injicitur, maceraturq; in calido
loco per dies tres, aut quatuor: tum iterū sepa-
ratur, & ex aqua vase optimè recondita serva-
tur: dantur guttæ quinque. * Corpus penetrat,
roborat & renovat. *Andernacus.*

Aqua vitæ optima.

℞. Chamomillæ, Meliloti,

For. Lavendulæ, Sabinæ,

For. Anthos ana M. j.

B Hæc in aqua vitæ ℞ iv. macerentur per horas vi-
ginti quatuor: deinde ex balneo distillantur, se-
parenturque ita, ut si libra exstillarit, hæc pecu-
liari vase condatur: atque sic reliquæ deinceps
excipiantur, reserventurque. Prima omnium est
præstantissima: hinc secūda: postea tertia. * Mul-
ti felicissimè hac usi sunt in præcavenda apople-
xia & paralyti, hoc pacto: Si quis in balneo de-
scēdens, a quæ hujus guttas tres ex aqua Major-
anæ vel Salviæ sumat, hic à morbis hisce per
mensem integrū tutus erit. quinetiā eadem nari-
bus admodum, tutiorè reddit. securè quoq; singu-
lis mensibus semel guttæ tres, vel quatuor ex vi-
no Cretico manè potui sumuntur. *Andernacus.*

Liquor auri.

℞. Auri finissimi calcinati q. s.

D Tantum spiritus vini super hanc elotam calcem
funditur, quantum sex digitos transversos su-
pereminat: ac jūcturis vasis probè oblitis, ma-
cerantur in aqua temperatè calida, sive balneo
Mariæ, diebus viginti aut triginta. Tum liquor
citrinus, relicto in fundo vasis pulvere candido
effunditur, & spiritus vini ex ampulla vitrea per
operculum à flavo auri liquore, modicè ex bal-
neo separatur. Postremò idē liquor auri extra-
ctus, ad summum gradum usq; elevati, hoc est,
quingies per ampullam incurvatam (retortu-
lam appellant) urgeri debet: atque tunc quinta
auri essentia absolutè parata dicitur, summum
E Chymicorum mysterium. *Andernacus.*

Elixir vitæ.

℞. Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Zedoariæ, Zingiberis, Galangæ,

Piperis albi, Piperis nigri,

Baccarum Juniperi, corticum Citri,

Corticum Arantiorum, Salviæ,

Basiliconis, Rosimarini,

Menthæ, Majoranæ,

Baccarum Lauti, Pulegii,

Gentianæ, Calamenti,

Foliorum Sambuci, Rosarum albarum,

Rosarum rubrarum, Spicæ nardi,

Cubebæ, Aloës hepaticæ,

Sem. Arthemisiæ, Sem. Majoranæ ana ℞ ij.

Ficum, Passularum, Dactylorum,

Amygdalarum, Pincarum ana ℞ vi.

Mellis albi ℞ j.

Moschi optimi ℞ j.

Sacchari lini ℞ iv.

Misce, coactis omnibus contundendis, & in aqua vitæ lb xv. infundantur. Stent ita in bociâ benè obrurata, decem diebus, aut amplius: postea in balneo distillentur usque ad sæcum exiccationem. Postea extrahe aquâ è recipiente ponaturq; in pellicano, & circuletur in fimo equino per duos menses continuos. Post circulationem tuum elixir habebis paratum. Post hæc accipe bociâ cum reliquiis sæcum, & distillentur in cineribus fortissimo igne, & jam extillabit aqua rubra instar sanguinis, quæ admodum foet, & turbida est: quæ & ipsa circuletur, ut prior: & hæc est ignea substantia, quæ etiâ semimortuos suscitare potest. Post circulationem servetur. * De priori aqua, quæ per balneû est extracta, si tertio quoq; die per os ʒj. accipiatur, corporis integritatē conservat, & à morbis tuetur. Si vulnera eâ madefiant bis terve ad summum, curantur: oculorum morbis omnibus apprimè convenit, gutta una instillata visum conservat. Facies & pectus sæpiùs hac aqua lota, juventutem cōservat. Per os assumpta Venereis stimulat, & mulieres infecundas ad conceptum disponit. Posterior aqua rufo colore prædita, doloribus matricis medetur, per os sumpta: pondere duarum drachmarum assumpta, pleuritidem solvit: colicos dolores inunctione curat: similiter & lienis duritiem, dentiû dolorem, anhelitus fetotē, & alia hujusmodi sanat. Omnis generis febres tollit, quia potenter omnes humores discutit & dissipat. Si cui ægroto vocis acciderit privatio, dabis hujus ʒj. cum altera ʒ. prioris aquæ intra os, & loquetur: quod ego millies, inquit author, expertus sum. *Fioravantius.*

Aqua preciosa.

℞ Vini malvatici opt. mens. vi. ponatur in bociâ, & distilletur suavi igne per cineres septem vel novem vicibus: aquam vitæ sic benè rectificatam pone in vitro cum sequentibus.

℞ Sperma cetti,
Ambræ electæ,
Rhabarbari optimi ana ʒij.
Moschi fini ʒj.

Pone hujusmodi res in sacculum vel pilam de panno raro subtili & benè munda. Hujusmodi sacculus postea ponatur ad vinum supra rectificatum, & benè claudatur orificium vitri: efficitur tale vinum aurei coloris. Possit & cinnamomi aliquid addi, & erit magis delectabile: * virtutes hujus aquæ: venena curat & expellit. Ad præservandum contra pestem datur gutta una manè cum modica medulla panis, factis priùs aliis purgationibus & phlebotomia. In febre venèda talem nucis moschatæ plenam cum mica panis albi: deglutendo curat. *Evonymus.*

Aqua mirabilis.

℞ Terebinthina ʒj.
Thuris masculi ʒij.
Aloës hepaticæ, Masticis,
Caryophyllorum, Galangæ,
Cinnamomi, Croci,

A Nucis moschatæ, Cubebarum ana ʒj.
Gummi hedera ʒv.

Omnia subtilissimè pulverizentur: deinde in alembico benè lutato distillentur lento igne. Prima aqua erit clara & alba, donec incipiat croceari & inspissari: tunc remove ipsam, & collige secundâ, quæ erit crocea, spissa, & priori supernatat. Cum autem color ille croceus magis intenditur, removeatur secunda, quia venit tertiâ, quæ est sicut mel clarum, & propriè balsamum vocabitur, & ejus facultates quoque obtinet. Si ejus guttam cum cuspidè cultelli in fundo cyathi aqua pleni posueris, non dissolvitur, quemadmodum verum balsamum: postquam sit erit per unam horam, venit in superficie aqua sine dissolutione. Ardet quoq;. Deinde congelat lac si in una libra lactis ponatur una gutta tepida, statim congelat illud, sicut balsamum. * Prima aqua balsamum dicitur, & hæc curat fistulâ, fontem aurium, si de ea duas vel tres guttas imposueris. Secunda aqua vocatur oleum balsaminum: quæ curat oculos expalpebratos, leprosos & lacrymosos subito, si eâ manè & serò laveris. Tercia vocatur balsaminum oleum artificiale, quod in facultatibus idem est, quod naturale. Curat & stringit omnem tineam, scabiem & persulfuratem, in quacunq; parte humani corporis acciderit: omnia apostemata, & omnia ulcera recentè evenientia, omnesq; tumores oculorum, si eâ laveris. Repercussiva est magis humorum frigidorum, quam ulla alia medicina. Omnem dolorē dentium, vel ex verme, vel ex humore fluente, si cum ea laveris, curat, restringit, & interficit. Et in omnibus venenis frigidis, sicut bufonis, araneæ, serpentis, scorpionis, optimè valet: nec est possibile, ut hominè lædant, si aliquis ab illis punctus, guttam tepidam hujus apposuerit. Omnia ulcera, quantumcunque profunda sint, sive in carne, sive in nervis & ossè, & apostemata saniosa, si cum ea laveris, sine aliqua tenta curat intra novè dies, quantumcunque terribilia, seu immunda, fistulata seu cæcata fuerint, etiam Noli me tangere, & morbum Aegidii: habet etiâ mirabiles effectus in dulcificatione corporum metallicorum. Omnem guttam frigidam, si cum ea laveris, & cum panno lineo supra locum doloris emplastraveris, curat & percussiones lapide, vel casu, læsione loci facta, panno lineo in eo tincto & superposito desiccat & restringit, nervosq; fortificat, vel confortat. Et scias, quæ est calidissima supra omnem gradum, & nulla res calidior reperiri potest: & est tantæ penetrationis & caliditatis, quod si unam guttam tepidam posueris super manû, statim penetrat sine læsione, & non senties. Tumorem pedum, tibiarum, & dolorem juncturarum læsione ibi facta, superposita, curat ex frigida causa, vel ex sanguine corrupto. Dicitur hic liquor Mater balsami: quem si probare volueris, accipias pullum deplumatum, & mundatum à visceribus: postea calefac eum ad ignè tandiu, quod vix possit teneri in manu: postea line eum

cum

cum dicto oleo, & expone Soli per duas horas ad excicandum, & iterum iteretur ungedo cum dicto oleo, & desicetur: postea ubi vis repone, quia nunquam putrescit, & hujus generis plures habet facultates. *Bertapaba.*

Aqua apoplectica nostra.

R. Rorismarini, Betonice,
Salviae, Majoranae ana M. j.
Flor. Anthos, flor. Stoechados,
Flor. Borriginis, flor. Primulae Veris,
Flor. Lavendulae ana P. j.
Sem. Sinapi, sem. Paeoniae ana ꝑ j.
Sem. Foeniculi ana ꝑ ij.
Nucleorum Persicorum ꝑ j.
Rad. Paeoniae ꝑ j.
Scillae ꝑ ij.
Visci Quercini ꝑ ß.
Cubeborum,
Nucis moschatae ana ꝑ ij.
Macis ꝑ j.
Spec. Diambrae, spec. Diamoschi ana ꝑ ß.
Confect. Anacardi ꝑ j.
Aqua vitae optima, atque circulatae ꝑ iv.
Pulverizanda pulverizentur, macerentur, & per vesicam destillentur, ut artis est.

Aqua epileptica.

R. Fol. & flor. Salviae minoris ꝑ j.
Rutae ꝑ j.
Flor. Lavendulae ꝑ ij.
Nucis moschatae, Caryophyllorum,
Zingiberis, Cinnamomi ana ꝑ j.
Spicae nardi, Castorei ana ꝑ j.
Granorum Paradisi, Olei Laurini ana ꝑ j.
Cort. mal. citri ꝑ ij.
Contundantur optime omnia, vinoq; albo generoso macerentur aliquot diebus, cucurbita accuratè clausa: inde igne lento stillatitius liquor excipiat. *Rubeus.*

Alia.

R. Hirundinum N. lx.
Castorei ꝑ ij.
Granorum Paeoniae ꝑ ß.
Aqua ardentis ꝑ xv.
Macerentur cucurbita optime oclusa. deinde adde
Liquoris primi de Chalcantho educti,
Aceti albi acerrimi ana ꝑ j.
Macerentur quindecim diebus omnia: mox igne cinerum moderato destillentur, dum liquor perspicuus manaverit: ejus manè & vesperi cochlear exhibeatur, dum totum sumatur. Quod si Castorei odor & sapor ingratus sit, G. vii. Moschida jungatur, & totidem Camphorae, & sacchari candi ꝑ ß.

Aqua epileptica Erasii.

R. Flor. Lilii convallium ꝑ j. ß.
Flor. Paeoniae, flor. Lavendulae,
Flor. Betonicae ana ꝑ j.
Flor. Tiliae, flor. Verbasci odorati ana ꝑ ij. ß.
Rad. Aristolochiae longae ꝑ j. ß.

A Visci Quercini ꝑ xiv.
Visci Coryllorum ꝑ liij.
Cubeborum ꝑ j.
Piperis nigri, Castorei pontici ana ꝑ ß.
Incidenda incidantur, miscantur, infundantur in vini vel malvatici, vel alterius generosissimi mensuris duabus Germanis, per tres hebdomadas, maneatque loco calido, vel Soli exposito, & quotidie agitur, demum balneo Mariae destilletur. Usus est, ut in paroxysmo diducto ore, cochlear plenum infundatur, fauces, tempora & nares ea confricentur. Deinde, ut quo tempore insultus timetur, sive dum post brevissima intervalla accessiones repetunt, vesperi & mane tantundem aegroto offeratur, una cum duobus trochiscis, quorum mentio fiet. Si mandere aegrotus nequeat, in aqua dissoluti exhibentur. Postremo, ut tempore praeservationis singulis septimanis, cum Luna vel quadrata, vel plena, vel nova efficitur, cochlear unum sumatur, cum duobus trochiscis mane & vesperi: & morbo remittente mane tantum: deinceps metu plene subiato, bis in mense, plenilunii & novilunii tempore accepisse sufficit. Trochiscorum autem descriptio hujusmodi est:

R. Cinnamomi ꝑ j.
Rad. Paeoniae, Sem. Paeoniae ana ꝑ ij.
Zingiberis, Cubeborum,
Caryophyllorum, Macis ana ꝑ j.
Spec. Cordialium, spec. Aromat.
D Spec. Caryophyllorum ana ꝑ ß.
Spec. Diambrae, spec. Diamoschi ana G. v.
Nucis moschatae conditae ꝑ j.
Sem. Citri excorticati ꝑ ij.
Sacchari albilissimi ꝑ lix. in aqua supra dicta dissoluti.

Ex his fiant juxta artem trochisci, instar eorum, quae Manus Christi vocantur. Pro ditioribus inaurari, & oleo stillatitio, vel anisorum, vel macis, vel alio simili aspergi poterunt, cum funduntur supra lapidem.

Aqua epileptica Langii.

R. Florum Lilii convallium M. lix.
Superfundatur mensura vini Cretici, aut moscatelli, aut alius generosi, in coque per dies quinq; infusi maneat, mox vitreis organis tepentis aquae balneo destillet. Mox

R. Cinnamomi ꝑ vi.
Nucis moschatae ꝑ ß.
F Piperis longi ꝑ ij.
Flor. Lavendulae ꝑ j.
Flor. Rorismarini,
Flor. Stoechadis ana ꝑ ß.
Cubeborum ꝑ ij.
Visci Quercini,
Rad. Paeoniae,
Rad. Dictamni nostratis ana ꝑ ß.
Omnia crassiuscule contrita, rursus in superiore vino per dies octo macerentur, loco aprico postmodum destillentur, ut supra. Trochiscorum haec forma est:

R. Sem. Pzonix excort. ℥ ℞.
Margarit. preparat. ℥ ℞.
Macis ℥ j.
Fol. Auri N. vj.
Sacchari albifis. aquæ jam dictæ dissoluti ℥ v.
Fiant trochisci. Usus ut in præcedente dictum.

Aqua ad convulsiones, optima.

R. Aquarum Lili convalli,
Aquatam Juniperi ana ℥ j.
Olei succini ℥ ℞.
Misce. *Quercetanus.*

Alia ad idem.

R. Aquæ Cinnamomi,
Aquæ flor. Tiliæ ana ℥ j.
Olei Juniperi per ebullitionem aquæ extracti
gutt. iv.
Olei succini ℥ ℞.
Spiritus Vitrioli gutt. ij.
Misce, & potui exhibe. *Idem.*

Aqua ad melancholiam.

R. Zedoariæ, Doronici, Cort. mali Citti,
Macis, Lucis moschatæ ana ℥ ij.
Coralii rubri, Succini,
Limaturæ Eboris ana ℥ ij.
Berni albi & rubri,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ, Folii, Croci,
Heil, sive Cardamomi ana ℥ j.
Trochiscorum Diarhodonis,
Agallochi ana ℥ ℞.
Cinnamomi, Galangæ,
Zurumbet ana ℥ j ℞.
Fol. Auri, fol. Argenti contus. ana aur. j.
Margaritarum ℥ ij.
Frag. Saphyri, frag. Hyacinthi, frag. Smaragdi,
ana ℥ ℞.
Moschi ℥ ℞.
Ambræ ℥ ij.
Myrobalaorum emblicorum ℥ v.
Rosarum ℥ j.

Hæc omnia optimo vino macerata octo horarum spatio, destillatione excipiuntur. Convenit iis, qui absq; manifesta causa tristantur: qui capite tremunt, aut corde, quibus solitudo expectitur. *Saxonyrola.*

Alia aqua ad melancholiam.

R. Rosarum ℥ xv.
Glycyrrhizæ mundæ ℥ vij.
Agallochi, Santalorum ana ℥ ij.
Cinnamomi ℥ v.
Macis, Caryophyllorum ana ℥ ij ℞.
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ℥ ij ℥ ii.
Nucis moschatæ, Cardamomi,
Galangæ ana ℥ j.
Spicæ, Ambræ ana ℥ ij.
Moschi ℥ j.
Aquæ Rosarum stillatitæ,
Vini optimi ana q. s. est.

A Macerentur omnia, deinde lento igne excipiantur vitreis vasis aqua. Quæ stomacho jejuno, ob frigiditatem, ac humiditatem languenti egregie succurrit, & coctionem juvat, appetentiam excitat, cordicque mirifice opitulatur. Qui tamen calidiori sunt temperamento, cordis præsertim, aut aliquando in mesenterio, cæterisve locis partium inflammatione laborant, ea temere non utantur. *Rubens.*

Aqua ad loquelam deperditam.

B R. Aquarum Lavendulæ ℥ j.
Salviæ, Pzonix, Pulegii, Majoranæ,
Ceraforum nigri.
Fol. Quercus ana ℥ ℞.
Misce, & teneatur in ore.

Alia.

R. Aquarum Lavendulæ ℥ j.
Salviæ, Pzonix, Pulegii,
Majoranæ ana ℥ ℞.
Misce. Retineatur in ore, non transglutendo, vel translumendo.

Aqua somnifera.

R. Musci arborei, flor. Nymphææ,
Papaveris albi & nigri,
Lactucarum ana M. j.
Cort. Mándragoræ,
Sem. Lactucæ,
Sem. Papaveris nigri ana ℥ ℞.
Sem. Lolii ℥ ij.
D Sem. Papaveris albi ℥ ij.
Sem. quatuor frig. ℥ ij ℞.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ℥ ℞.
Ligni aloës, Macis ana ℥ ij.
Myrrhæ, Thuris ana ℥ ij ℞.
Croci ℥ iii.
Opii ℥ j ℞.

Aqua ex omnibus eliciatur: cuius usus fuerit ab ℥ ℞. ad ℥ j. uti vires ac vigilæ ægrótantis tulerint. *Guainerius.*

Aqua ad somnum alia.

R. Succ. Papaveris utriusque ana ℥ j ℞.
Succ. Hyoscyami albi & nigri ana ℥ ij.
Succ. Portulacæ,
Succ. Lactucæ ana ℥ ij.
Succ. Fabæ inversæ ℥ ℞.
Succ. Nenupharis ℥ ij.
Sem. Papaveris cujusque,
Radic. Fabæ inversæ ana ℥ ij.
F Sem. Lolii ℥ ℞.
Sem. Hyoscyami albi & rubri ana ℥ ij.
Xyloaloes, Nucis Methel ana ℥ j ℞.
Portulacæ, Lactucæ ana ℥ j.
Scariolæ ℥ j ℞.
Endivivæ ℥ j.

Contundantur & reponantur per dies tres in vase vitreo, & destillantur. Detur ℥ j. cum vino & aqua. *Fumarellus.*

Alia.

R. Lolii, sem. Hyoscyami,

Sem. Por.

Sem. Portulacæ ana ℥℥ ss.
Mandragoræ ℥ iij ss.
Papaveris nigri, sem. Crassulæ majoris,
Cicutæ, Papaveris rubri,
Halicacabi ana ℥ iij.
Unumquodque seorsim in pollinem redigatur,
inde in cucurbita diebus quinque aut sex macerentur: postea adde

Succi Crassulæ majoris,
Succi fol. seu rad. Hyoscyami,
Succi fol. Papaveris rubri ana ℥℥ ss.
Opium ℥ j.
Omnia simul misce, & destillet aqua: cujus est,
ut superioris, usus. *Rubens.*

Alia aqua somnifera.

R. Opium, sem. Hyoscyami ana ℥ ss.
Nucis moschatæ, Gallæ moschatæ,
Agallochi ana ℥ j.
Succi Coriandri virentis ℥ iv.
Simul omnia quindiebus diebus macerentur,
postea addantur
Nucis Metellæ ℥ ss.
Lactucæ, per diem ac noctem vino albo generoso infusæ M. iij.
Cort. Mandragoræ recent.
Sem. Lactucæ ana ℥ ss.
Vitreis organia aqua eliciatur. *Rubens.*

Alia.

R. Nucis Metellæ,
Sem. Papaveris,
Sem. Hyoscyami albi ana ℥ ss. Opium G. j.
Sacchari opt. ℥ iv.
Sem. Lactucæ,
Sem. Papaveris nigri ana ℥ ij.
Sem. Lolii ℥ ss.
Fiat aqua. *Idem.*

Alia.

R. Succi Fabariæ, seu Fabæ inversæ,
Lolii succi, solani succi ana ℥ vi.
Sem. Hyoscyami, sem. Fabariæ,
Sem. Endiviæ, sem. Lactucæ,
Violarum, Rosarum ana ℥ ss.
Opium Thebaici ℥ ij ss.
Quæ teri possunt, terantur infundanturque in
℥ iix. aquæ ardentis: mox tepentis aquæ balneo
pluribus vicibus liquor destillet: cujus exhibent
ad ℥ ij. *Idem.*

Aqua mirabilis ad visum.

R. Succi Fœniculi, Chelidonii,
Rutæ, Euphrasiæ ana ℥ ij.
Mellis ℥ x.
Sarcocollæ, Antimonii,
Thutæ, Aloës ana ℥ ss.
Fellis Caponum, Gallorum,
Gallarum ana ℥ ij.
Nucis moschatæ, Croci,
Caryophyllorum ana ℥ j.
Sacchari candi de syrupo ros. ℥ vi.
Hepatis Hircini sani ℥ ij ss.
Anthos M. B.

A Contundenda contundantur subtilissimè, &
hepar frustatim incidatur: deinde omnia mi-
secantur, & ponantur in alembico vitreo, & secun-
dum artē bis distillantur. * Visum caliginosum
mirabiliter clarificat, & sanitatem oculorum
conservat, intra oculos posita. *Joan. de Vigo.*

Aqua ad visum alia.

R. Seminis Fœniculi, Petroselinii, Apii, Sileris
montani, Anisi, Carui, sem. Gallitrici, Rad. Che-
lidoniæ, Rad. Aconi, Betonicæ, Agrimonie, Tor-
mentillæ, Rutæ, Verbengæ ana part. æqual. Teran-
tur & ponantur prima die in urina pueri virgi-
nis: secunda in vino albo: tertia in lacte mulie-
ris, sive asinæ: quarta die distillantur hæc omnia,
& serva, ut balsamum, & obtura vas, ne respira-
re possit. * Visum acuit, & oculos clarificat, &
maculas & panum delet. *Petrus Hispanus.*

Aqua usualis ad oculos.

R. Aloës Hepaticæ, sarcocollæ ana ℥ j.
Caphuræ, Croci orientalis ana ℥ ss.
C Pulverizentur omnia per se minutissimè. adde
Vini malvatici, Aquæ Rosarum ana ℥ vi.
Bulliant in duplici vase secundum artem. *Au-
gustiani.*

Aqua confortans visum.

R. Margaritas g. v. quas in tenuissimas parti-
culas contusas excola per linteum cum aqua
rosarum. Deinde aquæ istius aliquot gattas
pluma oculis instilla. *Ranzovius.*

Alia.

D R. Aquarum Verbenæ, Betonicæ,
Fœniculi ana ℥ j ss.
Vini albi ℥ j.
Tuthiæ præparatæ ℥ j.
Sacchari candi ℥ ij.
Aloës hepaticæ ℥ j.
Lactis mulietis ℥ ij.
Caphuræ ℥ ss.
Pulverizanda pulverizentur, & 24. horis in in-
E fusione permancant, deinde colentur, & cola-
tura oculi clausi abluantur. *Idem.*

*Aqua ad nebulas oculorum &
suffusiones.*

R. Pilosellæ part. x.
Chelidonii part. iij.
Fœniculi part. ij.
Mense Majo collect. dū rore adhuc madent.
Distilla calore cinerum. Sunt qui Aloën ad-
dant. *Rubens.*

Alia ad idem.

R. Zingiberis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Granorum Paradisi ana ℥ j.
Fol. salviæ ℥ ss.
Cardamomi, Cubebæ,
Masticis, Galangæ,
Rosimatinii, Majoranæ,
Lavendulæ, Melissæ,
Betonicæ ana ℥ ij.
Vini optimi, aut aquæ vitæ ℥ ix.

Omnia bene trita macerentur per dies decem: A donec librae quinque exierint: quam serua ad
mox destillet aqua, cuius duae trices guttae oculo-
lis suffusione laborantibus instillantur. *Rubem.*

*Aqua ad oculorum ulcera, ubi ma-
teria calida est.*

R. Aquarum rosaceae, Fior. Myrsinorum,
Equiseti ana ℥ ℥.
Sacchari candidi & syrupo rosaceo ℥ ij.
Sieff. lbi abique Opio.
Sieff. è plumbo ana ℥ j.
Sieff. è thure ℥ ℥.
Aloës hepaticae ℥ ℥.
Myrobalanorum citrin. ℥ j ℥.
Album ovorum N. iij.
Tritis terendis, quassentur & miscerantur omnia,
inde vitreis organis, stipatis accuratè rimis, a-
qua destillet: quae ulcera purgat, & ad cicatri-
cem perducit. *Ioan. de Vigo.*

Alia ad idem, ubi materia frigida est.

R. Sieff. è thure ℥ j.
Sieff. è plumbo ℥ j ℥.
Mirobalanorum citrinorum ℥ ij.
Cadmiae, Sybii ana ℥ j ℥.
Myrrha ℥ ℥.
Sarcocollae, Aloës hepaticae ana ℥ j.
Aqua Plantaginis, Rosarum ana ℥ j ℥.
Terantur, quae terenda sunt, omnibusque mix-
tis, eliciatur aqua vase vitreo, qua perinde ac
collyrio utere *Idem.*

*Aqua ad oculorum nebulas &
Suffusiones.*

R. Succo Foeniculi, succo Chelidonii ana ℥ ij.
Mellis rosacei ℥ x.
Rutae P. j.
Euphrasiae M. ij.
Fellis vervecis ℥ iv.
Sarcocollae ℥ ij ℥. Sagapeni ℥ j.
Caphurae ℥ ij.
Misce, ac destilla. *Idem.*

Alia optima Altomari.

R. Foeniculi, Rutae, Euphrasiae,
Verbenae, Tormentillae, Betonicae,
Rosarum, Endiviae sylvestris, Callitricis,
Anagallidis, Pimpinellae, Chelidonii,
Papyri, Paeoniae, fol. Vitis, Apii,
Agrimoniae, Caprifolii ana part. aequales.
Terantur, & prima die ponantur in vino albo:
secunda in urina pueri, Venetum non expertit: ter-
tia in lacte mulieris; quarta in melle optimo:
quo tempore destillantur, & quod elicitur, usui
seruetur. Haec autem omnia purgato corpore
exhibere oportet.

Aqua visum conservans.

R. Vini albi ℥ xij.
Panis albi recentis ℥ iv.
Chelidonii, Foeniculi,
Scillae ana ℥ iv.
Caryophyllorum ℥ ℥.
Misce in alembico, & balnei calore destillentur

donec librae quinque exierint: quam serua ad
usum. *Fioravantis.*

*Aqua ad oris halitum commendandum,
atq; item narium.*

R. Aquae rosaceae ℥ ℥.
Aquae Violarum ℥ ℥.
Aquae Majoranae ℥ ℥.
Nucis moschatae, Agallochi,
Cinnamomi, Galangae,
Zedoariae ana ℥ ij.
In pulverem redigantur, quae possunt redigi, &
cui aquae miscerantur, destilletq; aqua, cui addito
Moschi G. iix.
Nam purgato capite, si ipsa aqua quotidie sto-
macho jejuno, emunctisque naribus trahatur,
mirifice confert, dum è cerebro otium habuerit
malum. *Hier. Rubem.*

Aqua ad sputa cruenta, & phthisim.

R. Carnium limacum in vino austro, & aquae
plantag. coct. ℥ ℥.
Conservae Consolidae majoris,
Rosarum ana ℥ j.
Cum limacum destillatione fiat destillatio in a-
lembico. Haec aqua per manicam Hippocr. cole-
tur, cum sacchari dissoluti in aqua plantag. ℥ ij.
santali, spicae ana ℥ ℥. exhibeatur. *Hier. Rubem.*

Aqua nostra ad phthisim.

R. Limacum, seu cochlearum mundatarum, &
incisarum ℥ j.
Carnis Caponis incisa ℥ ℥.
Caudarum Cancrorum mund. & incisa.
Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium ana ℥ iij.
Seminum Melonum, Cucurbitae,
Citulli, Cucumeris ana ℥ ℥.
Sem. Papaveris albi ℥ ij.
Passularum, Ficum, Sebesten,
Jujubarum, Glycyrrhizae ana ℥ ℥.
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ℥ ij.
Thuris, Masticis ana ℥ j.
Boli Armeni, Tetræ sigillatae ana ℥ vj.
Rad. Consolidae majoris ℥ ℥.
Herbae Nicotianae M. ij.
Conservae Rosarum, Violarum, Borraginis,
Ireos, Eaulae ana ℥ j.
Pulmonis Vulpis ℥ vj.
Sanguinis Draconis ℥ ij.
Spec. Diagemme, Diamarg. frig.
Lentiae ana ℥ ij.
Ossis de corde Cervi ℥ j.
Rosarum rubr. ℥ iij.
Aque Consolidae majoris, Tussilaginis,
Nicotianae ana ℥ ℥.
Aque Melisse, Buglossae ana ℥ ℥.
Aque Capillorum Venetis ℥ ℥.
Medullae panis albi in vino Malvatico infu-
sa q. l.

Contundenda cotunde, misce, & in balneo Ma-
rie, vel cinerib. lento igne destilla, ac conserva.

Alia

Alia ad idem cum virium debilitate.

R. Conservæ Rosarum, Cornorum,
 Consolidæ majoris ana ℥ ij.
 Spec. Diar. hod. Abb. spec. Diamarg. frig.
 Spec. Triasantali, spec. Aromat. ros. ana ℥ ij.
 Spicæ, Cornu cervi, Coralli rubri ana ℥ j ℥.
 Trochisc. è Terra lemnia, è succino,
 E' spodio ana ℥ iv.
 Sem. Acetosæ, sem. Portulacæ,
 Sem. Plantaginis, Vini granatorum ana ℥ iv.
 Decoctionis duarum turturum, & unius per-
 dicis, quarum ventres astringere materia
 infarcti sine Tb. iv.

Cum mica panis albilissimi infusi in vino grana-
 torum, & cum carne unius capi, fiat destillatio,
 quæ coletur per manicam Hippocr. Hier. Rubens.

Aqua pro phthisicis & heclicis.

R. Carnis Gallinæ juvenis incisi, & cum ossib.
 contusi q. s. est. Medullæ panis tantundem,
 Scabiosæ viridis M. j.
 Fol. Auri ℥ j.
 Aquæ stillatitiæ Myrti ad pondus omnium.
 Omnibus contusis & mixtis balneo calentes a-
 quæ destillentur: pro qualibet libra aquæ adde
 Aquæ sive quintæ essentia mellis ℥ j.
 Servetur in vase vitreo optimè obturato ad u-
 sum. Fioravantius.

Aqua ad phthisim. alia.

R. Conservæ Borraginis, Violarum,
 Rosarum ana ℥ j ℥.
 Ireos, Helenii ana ℥ ℥.
 Elect. de Gemmis sine speciebus,
 Spec. Diarhod. Abb.
 Spec. Triasantali absque caphura,
 Spec. Diamarg. frigidi ana ℥ ij.
 Margaritarum pestoratarum, Coralliorum,
 Succini ana ℥ j.
 Passularum, Ficum, Myxorum,
 Glycyrrhizæ ana ℥ vj.
 Pinearum mundat. Amygdal. dulc. ana ℥ ℥.
 Gummi Tragacanthi, gum. Arabici ana ℥ ij.
 Sem. Anisi, sem. Fœniculi, sem. Utricæ,
 Quatuor sem. frig. com.
 Sem. Papaveris albi ana ℥ j.
 Sigilli Lemnii, Boli Armeni,
 Rosarum siccarum ana ℥ iv.
 Aquarum Pimpinellæ, Tussilaginis ana ℥ iv.
 Decoctionis Lima cum, Cancrorum,
 Gallinarum ana Tb. j.
 Carnis unius Capi juvenis,
 Carnis unius Perdicis,
 Mice panis in vino odorato infusi ana q. s.
 Sacchari albilissimi Tb. j.
 Fiat destillatio. Luem.

Aqua ad hydropem, nostræ.

R. Liquoris Tartari, Aquæ Gentianæ,
 Aquæ Theriacalis ana ℥ j.
 Spiritus Vitrioli, Olei sulphuris ana gutt. xy.
 Misce. Capiat à ℥ ij. usque ad ℥ ℥. cum vino ante
 ingressum laconicæ, & sudet.

Aqua alia ad hydropem, nostræ.

R. Eupatorii, Endiviæ,
 Scolopendrii ana M. j.
 Herba Peti M. iij.
 Flor. Ireos nostrat. Flor. sambuci ana P. j.
 Radicum Asparagi, Apli, Fraxini,
 Rubiæ, Tormentillæ, Acori ana ℥ ℥.
 Ebuli, Ireos nostrat. ana ℥ j ℥.
 Sem. Cucurbitæ, Melonum, Citrulli,
 Cucumeris, Endiviæ, scariolæ,
 Lactuæ, Portulacæ, Halicacabi ana ℥ ij.
 Corticum Tamaricis, Capparorum ana ℥ ℥.
 Corticum sambuci, Ebuli,
 Hepatis Lupini ana ℥ ij.
 Ventriculorum Gallinæ sicc. ℥ ℥.
 Scillæ ℥ ℥.
 Acinorum sambuci M. ij.
 Cantharidum ℥ j.
 Succis herbæ Peti Tb. j.
 Aquæ flor. sambuci, Ireos, rad. Ebuli,
 Cort. sambuci ana Tb. ℥.
 Aceti ℥ ij.
 Mellis ℥ iv.
 Cinnamomi electi ℥ j.
 Spicæ Indicæ ℥ ij.

Contundenda contundantur benè, misceantur
 & macerentur per horas 24. deinde in cineribus
 igne perquam lento distillentur. Aquæ addatur
 salis Ablinthii ℥ ℥. & servetur. Datur quotidie
 ℥ j ℥. vel ℥ ij. manè stomacho jejuno. Hac etiam
 vinum hydropicorum dilui potest.

Aqua hydrotica, nostræ.

R. Aquæ flor. sambuci Tb. iv.
 Acinorum sambuci immatur. contul. Tb. iv.
 Macerentur per horas 24. & destillentur. Huic
 postea aquæ adde acinorum sambuci maturo-
 rum contusorum Tb. iv. macerentur iterum ut
 prius, & destillentur. Demùm
 R. Hujus aquæ Tb. ij.
 E Aquæ Theriacalis Tb. j.
 Liquoris Tartari correcti ℥ iij.
 Olei salis Ebulini, vel Juniperini ℥ ij.
 Detur ℥ j. vel ℥ ij. stomacho vacuo ad sudorem
 eliciendum.

Aqua Tartarea.

R. Cinnamomi electi contuli Tb. j.
 Aquæ Rosarum Tb. iv.
 Liquoris Tartari correcti ℥ j ℥.
 Misceantur, & macerentur in balneo Mariæ per
 horas 24. & distillentur: propria ei facultas inest,
 abstergendi, roborandi ventriculum & jecur, atq;
 eorum compunctiones sedandi. Tb. Paracelsus.

Aqua stillatitia archrici utilis.

R. Salviæ, Rutæ, Hyssopi ana M. j.
 Sulphuris, salis ana ℥ ℥.
 Vini optimi Tb. iij.
 Macerentur, & destillentur: & panni in ea aqua
 imbuti sape admoveantur. An. Chalmersus.

Alia ad idem.

R. Saporis Cypri q. s. est. Destilletur in alembico.

bico vitreo: & est optima ad arthritidem. *Idem.* A Macerentur simul horas duodecim, adde

Aqua ad venena erodentia.

R. Theriacæ ꝑ ij.
Condit. Helenii, Ireos ana ꝑ j.
Succi Baccarum Lauri, succi Juniperi,
Succi Betonicæ, succi Centaurii minoris,
Succi Verbasci, succi Marrubii ana ꝑ ij.
Florum Nymphææ,
Flor. Violarum,
Cortic. rad. Mandragoræ,
Sem Alterci albi ana ꝑ j.
Opii ꝑ ij.

Excepta alembico, artificio resolvuntur, sed melius in diplomatis. Neq; solum prodest veneno læsis, quod urit corpus, sed internis doloribus, qui cum febre cruciant. *Rubess.*

Aqua ad morbum Gallicum, destillata.

R. Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ꝑ ij.
Colocythidis ꝑ j.
Nucis moschatae N j.

Eaque omnia in pulverem redacta, raroq; linteo involata, bulliant in vini albi optimi ꝑ iij. aquæ fontis ꝑ ij. ad consumptionem medietatis, clausis optimè rimis, foramine in summo operculi recluso, quò spirare possit. Ubi refrigit, expresso in vinum linteum, adde ligni Guajaci incisi Tß ß. macerenturq; horis xxiv. mox destillet, igne levi, aqua, qua tumores à Gallica lue madescat, purgato prius corpore: & si robore virium valido ægrotus fuerit, sumat manè ad ꝑ ij. sin infirmus, ꝑ j. Hoc eodem modo utere ad hydropem, & ad venena: Sudorem enim ciet, neq; admodum exquisitam postulat victus rationem. *Hier. Rubess.*

Alia ad idem.

R. Sem. Ebuli,
Olei sulphuris, vel Chalcanti ana ꝑ j.
Aquæ ardentis ꝑ iij.
Fœniculi cum radice.
Petroselini cum radice, ana partes æquales.
Asparagorum recent cum radice, duplum.

Vitreis organis lentissimo igno destillet aqua: in cuius libra dissolve sacchari candi ꝑ iij. manè quantum capere cortex nucis potest, ex hac aqua, & tantundem superioris ardentis, sumitur, & per horam in horam in lecto quiescendum: idque octo diebus: admirabiles celebrant huius remedii laudes. Quòd si ad viginti dies accipiantur, lapidem in vesica & renibus frangere afferunt: lieni item prodest, & induratis Gallici morbi tumoribus, si dolentia aut tumentia loca madescant. *Idem.*

Aqua Philosphica sive theriacalis ad morbum Gallicum.

R. Rasuræ ligni Guajaci Tß ß.
Vini albi Tß ij.
Aquæ fontanæ Tß iij.
Aquæ Fumaræ, aquæ Cichorii,
Aquæ Chamæ, ana Tß j.
Polypodii quercini Tß ß.

Epithymi ꝑ ij.
Asplenii ꝑ vij.
Baccarum Juniperi ꝑ ij.
Corticis Citri ꝑ j.
Confer. Rosarum, confer. Cichorii,
Confer. Borraginis,
Confer. Buglossæ ana Tß ß.
Confer. Enulæ, Theriacæ veteris ana ꝑ iv.

Destillentur in diplomate: postea adde saccharum & Cinnamomum ad saporis suavitatem: B dabisque huiusmodi aquæ ꝑ iij. aut iv. aut v. pro viribus ægotantis, ac morbi magnitudine, purgato prius corpore, iuxta humores peccantis naturam. Nam ea sua tenuitate humores tenuat, poros aperit, sudores movet, ac recondita facultate huic morbo adversatur. Cui poteris addere confervam Acori, Iridem, aut alia, quæ magis tuæ intentioni accommodata videbuntur. Liberum quoque erit longè à coena cum ibit cubitum, eundem uncias illius aquæ sumere. Interea verò dum ea utetur, cubiculo non egredietur, nisi à prandio, cœloque sereno, & aère calido: victu utetur tenui & exiccante: vinum bibet oligophorum: mensuræque integrum ita vivet cum huiusmodi aqua, vel etiam diutius, pro virium & affectus magnitudine: cumq; alvus fuerit adstricta, clystere molliente subducetur. Nonnulli in principio passus ꝑ iij. huius aquæ exhibent cum tanta vini albi quantitate: nec eam vesperi propinant. *Ant. Chalmeseus.*

Aqua pro leprosis ad faciem nostram.

R. Sulphuris, salis tosti ana ꝑ ß.
Caphuræ, Tuthiæ ana ꝑ j.
Olei Tartari ꝑ j.
Aquæ Rosarum ꝑ xiiij.

Aqua ad strumam.

R. Olei Laurini Tß ß.
Olibani, Masticis, Gummi Arabici,
Terebinthinæ ana ꝑ ij.

Destillet vitreis organis aqua, in qua cineres quercus ponas, denuoque omnibus rectè commixtis, destillatione liquor eliciatur, quo utere: prodest etiam acrochordonibus, & huiusmodi morbis, si ex arte adhibeatur. *Rubess.*

Aqua ad ulcera corrodentia & sordida.

R. Cerussæ, Lithargyri ana ꝑ j.
Plumbi, Lapidis calaminaris ana ꝑ ß.
Boli Armeni ꝑ j ß.
Sanguinis draconis,
Terræ sigillatæ ana ꝑ j.
Aluminis combusti ꝑ ß.
Calycum glandium,
Gallarum viridium,
Baccarum Myrti, Psidii,
Balaustrorum,
Sumach ana M. j.
Coriandri,
Sem. Plantaginis ana ꝑ ß.

Rosarum

Rosarum rub. P. ij.
Bulliant omnia in aquæ fabrorum sufficienti
quantitate, & cum omnia subsederint, ulcus ea
aqua lavetur, ac foveatur. Hæc aqua mirum in
modum siccat. *Fioravanus.*

Alia ad idem.

R. Aquarum Plantaginis,
Aquarum Rosarum ana quart. j.
Aluminis ℥ ij.
Sacchari ℥ j.

Bulliant simul, donec alumen & saccharum hi-
queant, & lavetur ulcus. *Idem.*

Alia ad idem.

R. Aquæ Plantaginis ℥ vj.
Sublimati ℥ i.
Salis ammoniaci ℥ j. β.
Salis communis ℥ ij.

Bulliant in Phiala vitrea ad consumptionem
quartæ partis. *Idem.*

*Aqua ad cancrofa ulcera, & fa-
ciei ruborem.*

R. Plantaginem, Solatrum, Agrestam,
Albumen Ovorum duo decim,
Aluminis semilibram.

Mixta sint invicem, & extilla. *Hernius.*

*Aqua sordida & corrodentibus ul-
ceribus conferens.*

R. Succo Rubi, succo Sumach,
Succo Virgæ Pastoris,
Succo Plantaginis,
Succo Solani, succo Acetosæ ana quart. j.
Albumina Ovorum sex,
Aluminis triti ℥ iv.

Dissillentur omnia in alembico plumbeo. *Auto-
nna Chalmersus.*

Aqua ad ulcera pudendi.

R. Aluminis rochæ ℥ j.
Viridis æris ℥ j.

Aquæ fabrorum ferratæ q. s.
Coquantur simul per horas duas, deinde cole-
tur, in qua panniculi licni intingantur, & virgæ
superponantur. *A' quodam Medico Veneto.*

Aqua ad arthrusta preciosissima.

R. Phlegmatis Vitrioli,
Phlegmatis aluminis ana Tb β.
Florum Thapsi barbati,
Foliorum Hederæ nigre ana M j.
Limacum, Ranarum,
Asiacorum, aut Cancrorum fluvialium ana
N. x.

Dessillentur in alembico plumbeo, satis magno
igne. Ex hac aqua fove adustum locum quin-
quies, aut sexies in die. Aqua quoque spermatis
ranarum mixta cum phlegmate vitrioli multum
etiam confert. *Quercetanus.*

Aqua corrodens loco cauterii.

R. Salis Nitri ℥ ij.

A Vitrioli Romani Tb j.

Cinnabaris ℥ iv.

Quælibet per se terantur, deinde simul miscean-
tur, & per alembicum distillentur, & aquam col-
lige. *Bertapalia.*

Alia.

R. Vitrioli Romani ℥ vj.
Salis Nitri ana ℥ ij.
Gallarum, salis ammoniaci ana ℥ iix.
Vitrioli non rubefacti ℥ ij.

B Omnia distillentur alembico, & in vase serven-
tur vitreo. * Est ruptorium, quo omnem contin-
git incidere tumorem, vel abscessum absque fer-
ro. Usus quidem est, ut Olivæ farménto lignove
acuto in hac madente aqua, tumor incidatur:
qua pariter & porri tolluntur. *Fumellus.*

Aqua ad dentes.

R. Salis ammoniaci, salis gemmæ ana ℥ iij.
Aluminis saccharini ℥ j. β.
Salis communis ℥ j.

C Trita distillentur in alembico vitreo. Extracto
inde liquore dentes cum petra fricentur: deinde
abluatur os modico vino albo. *Euonymus.*

Aqua fortis.

R. Salis Nitri, Vitrioliana Tb ij.
Aluminis usti ℥ iix.

Omnia subtilissimè terantur: postea ponantur in
cucurbita vitream benè lutatam: da sibi ignem,
per horas decem semper augendo. *Euonymus.*

D

Alia.

R. Auripigmenti, Floris æris ana ℥ ij.
Vitrioli Romani Tb j. β.
Salis Nitri Tb ij.
Aluminis Tb ij.

Omnia pulverizentur, & fiat secundum artem
distillatio. *Euonymus.*

Alia.

R. Salis pitræ, Vitrioli Romani ana Tb ij.
Aluminis usti Tb j.

E Pulverizentur omnia, & in cucurbita ponantur
& distillentur. *Euonymus.*

Alia.

R. Aluminis rochæ Tb β.
Vitrioli Romani, salis nitri ana Tb j. β.

Contundantur, & in alembico benè lutato dis-
stillentur. *Augustiani.*

Aqua cum Mercurio.

R. Mercurii sublimati ℥ j.
Aquæ fontis Tb j.

F Miscantur. *Augustiani.*

Lac virginicum.

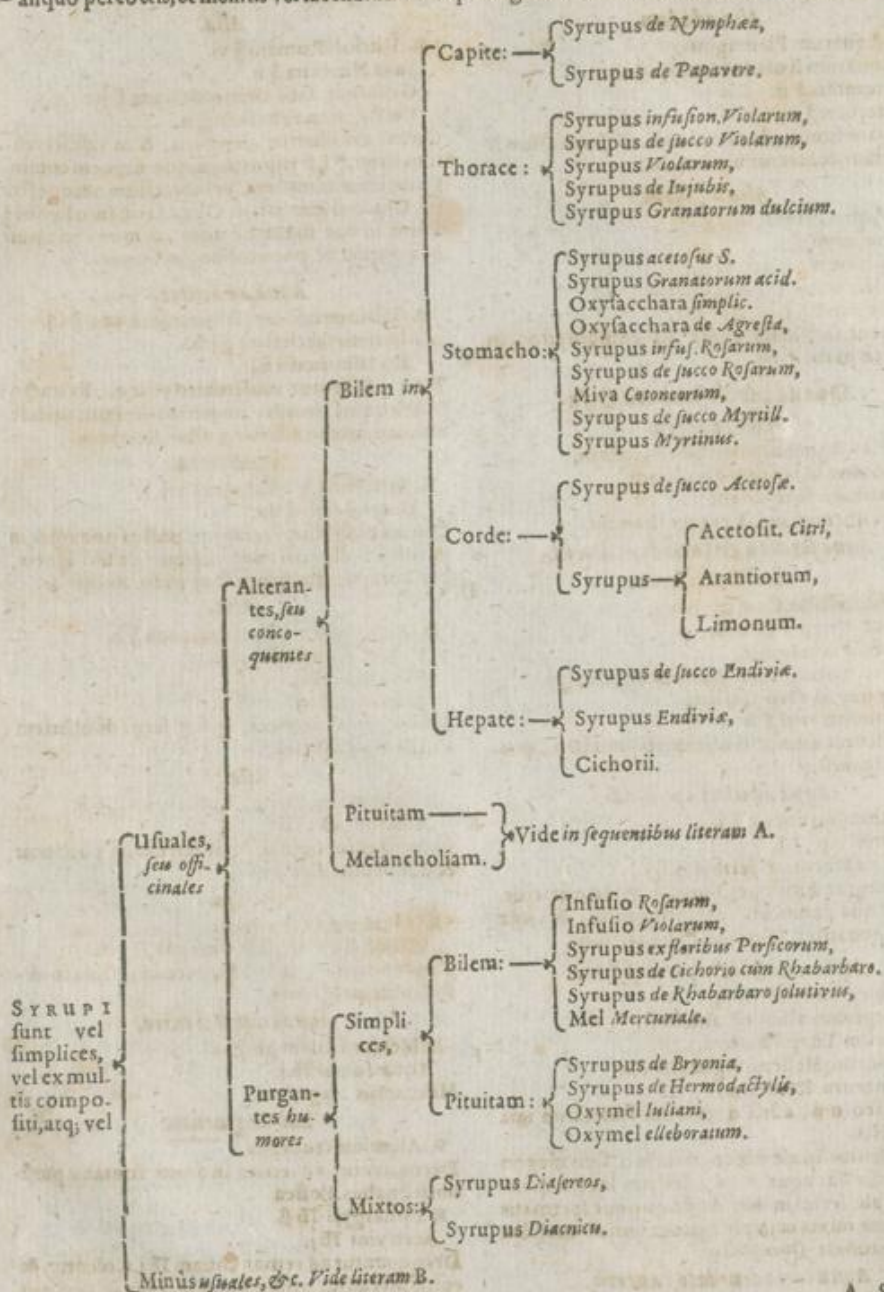
R. Aluminis crudi ℥ iv.
Decoquantur ad tertias in aquæ fontanæ puræ
libris duabus. Postea

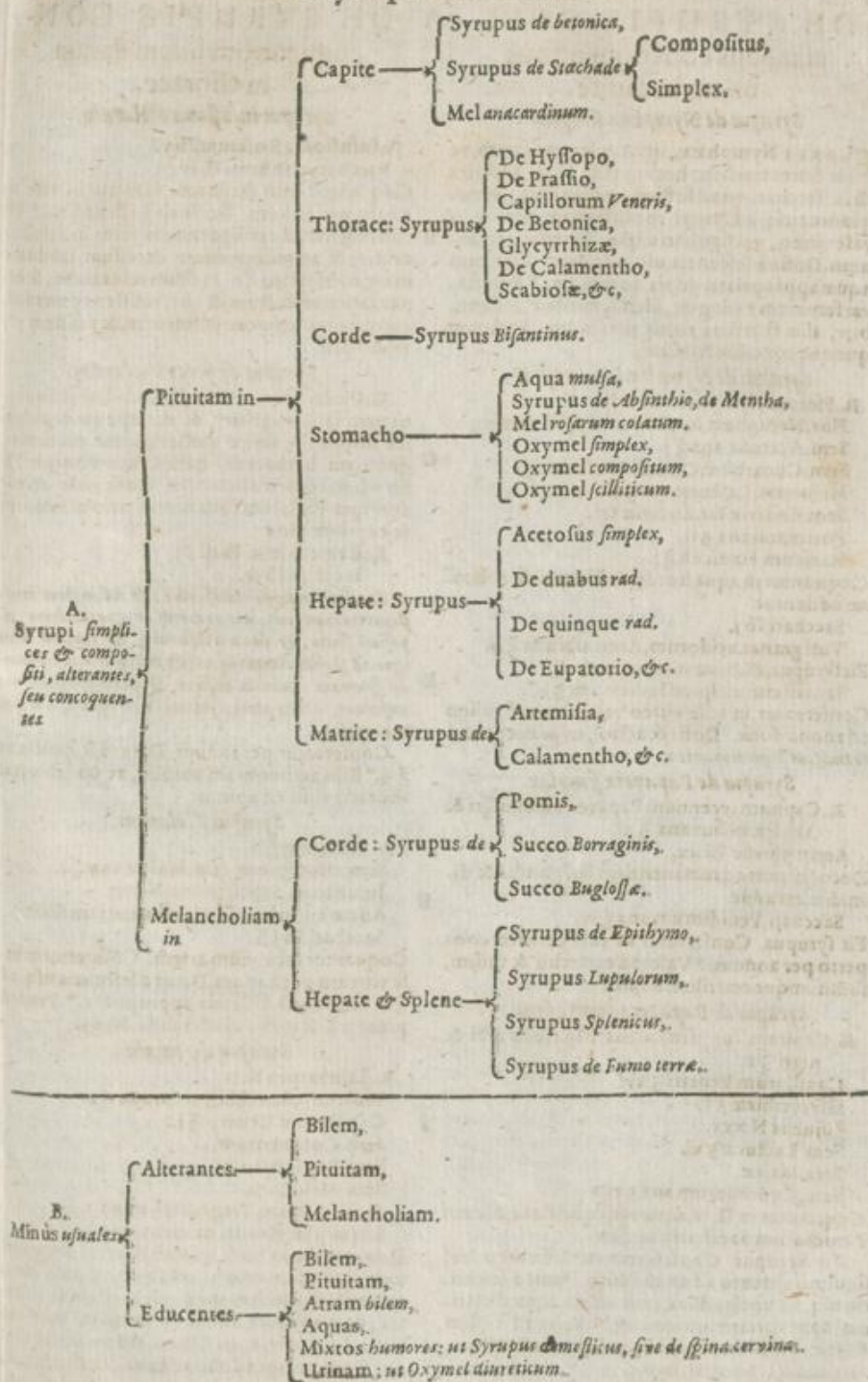
R. Lithargyri Tb β.
Aceti vini Tb j.

Decoquantur ad remanentiam Tb j. Colentur, &
commisceantur ambæ aquæ, ac sparula tam diu
agitantur donec albescant. *Augustiani.*

DE SYRUPIS, Sectio II.

SYRUPUS est medicamenti forma liquidior, ex succis vel aliis plantarum partibus, cum humore aliquo percoctis, & mellitis vel saccharatis ad saporis gratiam, & custodiam diuturnitatem.

DE SYRUPIS OFFI-
cinalibus concoquentibus
bilem in capite.

Syrupus de Nymphaea simplex.

FLORIS Nymphaeae, quot voles, macerato, ac
ter flores mutato. horum infusionis accipies
℞ iv. sacchari quod sufficit. miscantur, & co-
quantur usq; ad syrapi consistentiam, deinde in
vase vitreo, vel figulino vitrato servetur per an-
num. Dosis à fescuncia, usq; ad uncias duas, cum
aqua appropriatae dupla quantitate. * Bilis fla-
vae fervorem extinguit, ideoq; mirifice ardentibus,
aliis febribus acutis auxiliatur. Somnum
quoque conciliat. *Nicotana.*

Syrupus de Nymphaea compositus.

℞. Florum Nymphaeae albae ℥ ij.
Flor. Nymphaeae luteae, Sem. Pyllyii integri,
Sem. Acetosae ana ℥ j.
Sem. Cucurbitae, Citrulli, Cucumeris,
Melonum, Lactuca ana ℥ β.
Sem. Endiviae sat. Endiviae syl.
Portulacae ana ℥ ij.
Radicum Foeniculi ℥ j.
Coquantur in aqua hordei sufficienti: & colatu-
ra adduntur
Sacchari ℞ iv.
Vini granat. acidorum, Aceti albi ana ℥ ij.
Fit syrupus, & aromatizatur cum
Santali citrini, Spicae Indicae ana ℥ j β.
Conservatur in vase vitreo vel vitreato figulino
ad annos duos. Dosis & actio, ut praecedentis.
Franciscus Pedemontanus.

Syrupus de Papavere simplex.

℞. Caput recentium Papaveris albi, nigri &
cum seminibus ana ℥ xl.
Aqua pluviae ℞ iix.
Decoquantur ad remanentiam librę unius & di-
midiae, cui adde
Sacchari, Penidiorum ana ℥ iv.
Fit syrupus. Conservatur in vase vitreato coo-
perto per annum. * Valet ad catarrhū & tussim,
somniaque conciliat. *Mesues.*

Syrupus de Papavere compositus.

℞. Caput cum seminibus Papaveris albi &
nigri ℥ l.
Capillorum Veneris ℥ xv.
Glycyrrhizae ℥ v.
Jujubarum N. xxx.
Sem. Lactucae ℥ xl.
Sem. Malvae,
Sem. Cydoniorum ana ℥ vj.
Coquantur in ℞ iv. aquae usque ad duas, & cum
Penidiorum Sacchari ana ℥ iix.
Fit Syrupus. Conservatur in vase vitreo, vel
figulino vitreato ad annos duos. Datur à fescun-
cia usq; ad uncias duas, cum dupla aquae stillati-
ciae appropriatae quantitate. * Valet ad tussim
siccam, phthisin, catarrhum calidum & acrem,
somniaque conciliat. *Mesues.*

DE SYRUPIS CON-
coquentibus bilem flavam
in thorace.

Syrupus infusionis violarum.

℞. Infusionis Rosarum ℞ v.
Sacchari clarificati ℞ iv.
Coquantur cum facilitate. Servetur in vase vi-
treato per annum. Dosis ab ℥ j β. ad ℥ ij. * Est
conveniens ad extinguendam sitim in febribus
acutis, & ad remittendum excessum caliditatis
in eis, confortans stomachum relaxatum, & he-
par supercalefactum, & cor, resistens putredini,
conveniens tempore pestilentiae, & resistens ve-
neno sitati.

Syrupus de succo Violarum.

℞. Violarum recentium jamiam lectarū quan-
titate satis magnam, & decerpe ab iis purpu-
rea foliola, & abijce virides eorum cauliculos,
quoniam herbaceam habent acrimoniam, &
floridum colorem hebetant. Contunde deinde
decerpta Violarum folia in mortario marmoreo
& exprime. Mox
℞. Expressi succi ℞ ij.
Sacchari ℞ iv.

Saccharum prius clarificetur, & ad justam confi-
sistentiam coquantur: amoso deinde ab igne saccharo, te-
per fieri finito, & succum infundito, & rursus lento
igne ad spissitudinem coquito, & emicantem in coquen-
do spumam continuo aufero. Quidam spumam non
auferunt, ne color pereat: sed cito corrumpitur, cum spu-
ma repositus.

Conservatur per annum. Datur à fescuncia ad
℥ ij. * Bilis acrimoniam obtundit, ac ob lentorem
thoracis vitis est aptum.

Syrupus Violarum.

℞. Violarum ℥ ij.
Sem. citoniorum, Sem. Malvae ana ℥ j.
Jujubarum, Sebesten ana N. xx.
Aqua cucurbitae ℞ vj. vel quantum sufficit.
Sacchari ℞ j β.
Coquantur secundum artem. Conservetur in va-
se vitreato per annum. Datur à fescuncia usq; ad
℥ ij. cum aqua stillatiua appropriata. * Prodeat
pleuricidi & tussi à causa calida. *Mesues.*

Syrupus de Jujubis.

℞. Jujubarum N. lx.
Violarum, Sem. Malvarum ana ℥ v.
Capillorum Veneris ℥ j.
Sem. Cotoneorum,
Sem. Papaveris albi,
Sem. Melonum,
Sem. Lactucae, Tragacanthae ana ℥ iij.
Liquiritiae, Hordei mundati ana ℥ j.
Decoquantur in libris quatuor aut sex aquae fon-
tium secundum artem, vel aquae pluvialis usque
ad consumptionem medietatis. Deinde colen-
tur, & in colatura addantur sacchari clarificati
℞ iij. Et fiat syrupus debito modo decoquen-
do. Conservetur ad annos duos. Dosis, ut pre-
cedentium.

cedentium. * Syrupus de Jujubis, confert ad raucedinem vocis, & tussim, & pleuresin, & in ulcere vesicæ mirè prodest. *Mesues.*

Syrupus de Jujubis alius.

R. Jujubarum N.c.

Aquæ T^b iv.

Coque ad dimidias: adde Sacchari T^b j.

Coque iterū ad syrupi cōsistentiam. * Valet ad asperitatem gutturis, & tussim iuvat: sputum tenuè incrasat, & facilius expelli facit. Ob id raucitati & pleuritidi confert. *Mesues.*

Syrupus Granatorum dulcium.

R. Succī Granatorum dulcium T^b v.

Sacchari albillimi T^b iij.

Coquantur secundū artem. Conservetur in vase vitreo per annum. Dosis, ut præcedentium.

* Sum, tussim & pleuritidem iuvat. *Mesues.*

ANNOTATIO.

Male hodiè faciunt Syrupum granatorum, indifferenter cum dulcibus acetoja granata miscens: oportet enim utrumq; Syrupum, tam acetofoꝝ quàm dulcium grandiorum seorsim conficere: nam diversis morbis, morborumq; accidentibus medentur. Cordus.

DE SYRUPIS CONCOQUENTIBUS bilem flavam in stomacho.

Syrupus acetosus simplex.

R. Aceti vini T^b iij.

Sacchari clarificati in aqua T^b v.

Coquantur secundū artem. * Est communis ad omnem materiam: digerit choleram, phlegma & melancholiam: rationeq; aceti attenuat crassos humores, incidit viscosos, duos mollit, inepros evellit, ubique penetrat, oppilationes aperit, provocat urinam, putredini resistit, & corriget malitiam humorum. ideo cō in febribus persistens iuvat: sed ratione remissæ frigiditatis, tenues & subtiles humorum partes inspissat, adæquat calorem, refrigerat, viscera lenit, & sirim. *scdat. Mesues.*

Syrupus acetosus compositus.

R. Radicum Fœniculi,

Rad. Apii,

Rad. Endiviæ ana ʒ iij.

Seminis Anisi, Fœniculi,

Apii ana ʒ j.

Seminis Endiviæ ʒ iv.

Coquantur lento igne in libris decem aquæ ad

dimidias: adde colaturæ

Sacchari optimi T^b iij.

Aceti acerimi T^b ij.

Coquantur secundū artem. Conservatur ad annos duos. Dosis à fescuncia ad uncias duas cum aqua aliqua conveniente. * Syrupus acetosus cum radicibus: cujus operatio est ad choleram grossam, difficilem, & ad phlegma incidit crasum & abstergit, aperit oppilationes quæ sunt in hepate, & splene, & in renibus. *Mesues.*

Syrupus acetosus Diarrhodon.

R. Succī Intybi, Apii ana T^b ij ʒ.

Rad. Apii, Fœniculi, Intybi ana ʒ ij.

Rosarum ʒ j.

Glycyrrhizæ ʒ ʒ.

Spicæ Nard. ʒ ij ʒ.

Sem. Apii, Fœniculi,

Anisi ana ʒ vij.

Aquæ T^b vi.

Coque ad duarum partium consumptionem: adde Aceti T^b ij. Sacchari T^b iij.

Coque iterum & fiat syrupus. Datur ab ʒ j. usq; ad iij. * Valet ad febres cōplexas, & eas, quæ formam corporis corrumpunt. Obstructiones epatis & lienis idem aperit. *Mesues.*

Syrupus acetosus de succis herbarum cum aromatibus.

R. Succorum Apii,

Fœniculi, Intybi,

Lupuli co. & purg. ana T^b ij.

Buglossi T^b ij ʒ.

Rosarum ʒ j.

Spicæ nardi ʒ iij.

Glycyrrhizæ ʒ j.

Seminis Apii,

Fœniculi, Anisi,

Rhabarbari, Eupatorii,

Abinthii,

Casturæ ana ʒ v.

Sacchari T^b ij ʒ.

Aceti T^b ij.

Condiatur galliæ aromaticæ drachmis duabus.

* Obstructiones aperit: ob id febres putridas, & implexas, & morbos alios obstructionibus succedentes curat. *Mesues.*

Syrupus Granatorum acetosorum.

R. Succī Granatorum acetosorum T^b v.

Sacchari albillimi T^b iij.

Coquantur secundū artem. * Febres biliosas,

& quæ ex pituitosis flammam multam invehūt, iuvat. *Mesues.*

Oxyfaccchara simplex.

R. Sacchari albi T^b j.

Succī malorū Granatorum acetosorum ʒ iij.

Aceti ʒ iv.

Coquantur cum facilitate, dum Syrupi crassamentum adsciscat. * Digerit materias cholericas

phlegmati mistas, quæ gravant stomachum &

præcordia, & faciunt tertianas duplas inordinatas, quas vocant erraticas, & similes quartanis

duplis. *Nicotaur.*

Oxyfaccchara composita.

R. Capillorum Veneris,

Lingæ cervinæ, id est, Phyllitidis,

Selopendriæ, id est, Asplenii,

Polytrichi, Lichenis seu Hepaticæ,

Violarum, Rad. Fœniculi, rad. Rusci,

Rad. Aspatagi, rad. Graminis ana T^b j.

Hoc modo confice: In succo malorum granato-

rum herbas, radices triduum macerato, quanto

die parum bullire finito, cum forti expressione percolato, postremo addito saccharo quod satis fuerit, ad justam crassitiam coquito, & conservato ad annos duos. Dosis, ut preceditium. * Concalcfacta corpora potum juvat: longis febribus quas sanguis aut bilis creavit, & calori jecinoris auxilio est, & lienis obstructions tollit. *Nicol.*

Syrupus de Agresta.

R. Agrestæ T̄b v.

Sacchari clarificati T̄b iij β.

Coquantur secundum artem. * In magnis æstibus ad sitim restringendam mirifice confert, vomitum & alvi profluvium biliosum sistit, febribus biliosis succurrit, gravidarum vomitum etiam reprimat, ac ventriculorum earundem firmat, venisq; adversatur. *Mesues.*

ANNOTATIO.

Agresta est succus urvarum immaturarum, qui Græcè vocatur Omphacium, & inspissatus servatur: hoc autem loco recipienda est Agresta nondum ad spissitudinem decocta.

Agresta exprimi debet ex generosissimis uvis, apud nos paulò ante maturitatem. *Cordus.*

Syrupus infusionis rosarum.

R. Infusionis rosarum T̄b v.

Sacchari clarificati T̄b v.

Coquantur cum facilitate, & conserventur per annum in vase vitreato cooperto. Dosis, ut præcedentium. * Est conveniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalfactum, & cor, resistens putredini, conveniens tempore pestilentie, & resistens venenositati.

Syrupus de succo rosarum.

R. Succis rosarum depuratarum,

Zucchari clarificati ana T̄b j β.

Fiat syrupus secundum artem, ut decet. * Alvim compressione solvit, unciis tribus sumptis: sed multo clementius, quam qui ex mulis rosarum recentium infusionibus paratus est. *Mesues.*

Miva Citoniorum simplex.

R. Succis citoniorum depurati T̄b xij.

Coquantur ad medietatem: & affunde vini albi veteris opt. T̄b v.

Sacchari T̄b iij.

Coquantur lento igne semper despumando, ad tertiam partem consumptionem. Postquam resederit, cola, & adde

Sacchari T̄b iij.

Iterum coquantur ad justam consistentiam. * Ventriculorum roborat, & cibum in eo continet. *Mesues.*

Miva Citoniorum aromatica.

R. Succis Citoniorum acetosorum T̄b xx.

Mellis despumati optimi T̄b vj.

Vini veteris optimi T̄b x.

Potest tamen etiam cum Saccharo fieri. Coquantur ad perfectionem, postea impone sequentia aromata, in sindone ligata:

R. Cinnamomi electi,

Cardamomi majoris ana ʒ iij.

Caryophyllorum ʒ ij.

Zingiberis, Mastiches ana ʒ j β.

Croci ʒ ij.

Xyloaloes, Macis ʒ j β.

Omnia præter crocum parum terantur, & nodulo ligata suspendantur, identidem conficando in ipso medicamento, donec crassescat. Tolle ab igne, & aromatiza

Moschi ʒ j.

Gallie Moschatæ veræ ʒ ij.

Fiat secundum artem. * Ventriculorum, hepar, & cætera viscera roborat, appetentiam excitat, coctionem juvat, vomitum & lienteriam juvat. *Nicol.*

Syrupus de succo Myrtillorum, seu Myrtinus simplex.

R. Succis Myrtillorum depurati T̄b viij.

Sacchari clarificati T̄b iv.

Coquantur secundum artem.

Curandum est, ut effusetur ex Italia, aut Narbonensi Gallia Myrtillorum succus, si quis volet hunc Syrupum conficere.

* Syrupus Myrtillorum ventriculorum & viscera roborat, ob id fluorem alvi antiquatum sistit, & tussim mitigat. *Mesues.*

Syrupus Myrtinus compositus.

R. Myrtillorum ʒ xx.

Santali albi, Sumach,

Balaustiorum, Beiberis ana ʒ xv.

Mespillorum ʒ 50.

Succis Granatorum vel cydoniorum,

Pomorum agrestium ana T̄b β.

Omnia, exceptis succis, coquantur in aquæ fontis libris octo, ad medias, coletur, & fiat syrupus cum sacchari T̄b iij, additis in fine succis. * Hic Syrupus sistit ventris fluorem, etiam antiquum, & secretum sanguinis. *Mesues.*

DE SYRUPIS CONCOQUENTIBUS BILEM FLAVAM IN CORDE.

Syrupus de succo acetosa.

R. Succis acetosæ depurati T̄b iij.

Sacchari clarificati T̄b ij.

Coquantur secundum artem. * Febribus biliosis & pestilentialibus saluber est, cordis & ventriculi flammam calorem extinguit, ipsaq; roborat. *Mesues.*

Syrupus de acerositate citri.

R. Succis acidi mali citri, per pannum rarum colati T̄b vj.

Sacchari albillimi T̄b iij, vel iv.

Coquantur secundum artem. * Ad omnes ægrotudines biliosas ex pura bile valet, & pestilentes, vel quæ veneni naturam sapiunt, & ad sitim extinguendam: ebrietati resistit, vertiginem juvat. *Mesues.*

ANNOTATIO.

Rarò habent Pharmacopoli & Syrupum acetositate citri verum: nam plerumq; vendunt pro eo Syrupum citrorum con-

rum conditorum. Porro cum quis bene conficere voluerit, oportet ut per filtrum aut pannum defilietur acetositas citriorum, sine ulla vi aut expressione: alioquin coagulatur, cum refrixerit, syrupus. Cordus.

De syrupo Aranciorum acetosorum.

R. Succi Aranciorum acetosorum per pannum aut filtrum distillati ℥vj.
Sacchari albillimi ℥iij. vel iv.
Coquantur secundum artem.

Ad hunc modum potest etiam fieri ex succo Aranciorum dulcium.

Syrupus acetosicatis limonum.

R. Acetosicatis limonum maturorum, per filtrum distillata ℥vj.
Sacchari albillimi ℥iij. vel iv.
Coquantur secundum artem. * Vehementius infrigidat, & penetrat, quam syrupus acetosicatis citri: & valet contra putrefactionem, contra vermes, vehementiam caloris febrilis, & alios crudos humores.

DE SYRUPIS CONCOQUENTIBUS BILEM FLAVAM IN HEPATE.

Syrupus de succo Endiviae, vel Endiviae simplex.

R. Succi Endiviae depurati ℥viij.
Sacchari Tabarzeth ℥v s.
Coquantur secundum artem. * Valet principaliter ad omnes supercalfactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritivorum: & in morbo laterali maximè convenit.

Syrupus de Endiviae compositus.

R. Endiviae recentis, Borriginis, Scariolæ, Hepaticæ, Melilæ, Buglossæ, Laetucæ, Eupatorii ana M. j.
Seminum frigidorum majorum ana ℥j.
Santali albi & rubri ana ℥j.
Florum cordialium ana ℥iij.
Coquantur secundum artem, in sufficiente quantitate aque: deinde cola: & colaturæ adde
Succi Endiviae depurati ℥v.
Vini Granatorum ℥iij.
Sacchari albi ℥iv.

Fiat Syrupus secundum artem. * Valet præcipue ad supercalfactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritivorum: & generaliter confert cuilibet complexioni calidæ, & est aperitivus oppilationum, & confortativus membrorum debilitatorum à mala complexione calida: est etiam digestivus materiarum cholericarum acutarum. Genitib.

Syrupus Endiviae compositus.

R. Succi Endiviae, Succi Hepaticæ ana ℥iij.
Clarificentur prædicti succi ad ignem, ut expediat: addantur
Rosarum, Violarum,
Lentule aque, Polytrichi,
Flor. Nymphaeæ ana ℥ s.

A Capillorum Veneris, Hordei mundati, Sem. frig. majorum ana ℥j.
Contusa & per horas 12. in dictis succis macerata coquantur, & colaturæ adduntur
Sacchari ℥iij. vel quod sufficit.
Fiat syrupus, & aromatizetur cum fantalis albis & rubris.

B Berberis, Sem. cotoneorum, Ligni aloës, Cinnamonomi, Cort. citri ana ℥j.
Tunde & aromatiza secundum artem. * Valet ad supra dicta. Genitib de Fulg.

Syrupus de Cichorea sine rhabarbaro.

R. Endiviae domesticæ & sylvestris, Cichoreæ, Taraxaci, id est, feridis sylvestris, ana M. ij.
Cicerbitæ, Hepaticæ,
Scariolæ, Laetucæ,
Fumi terræ, Lupulorum ana M. j.
Hordei non excorticati ℥ij.
Alkekengi, Liquiritiæ,
Capillorum Veneris,
Ceterach, sive scolopendriæ,
Polytrichi, Adiantos, Cuscute ana ℥vj.
Radicum Fœniculi, Apii,
Asparagi ana ℥ij.

Ferveant in aqua sufficiente, & colentur, & cum saccharo albo solido fiat syrupus. Nicolaus.

Syrupus de Olibano Rhasis.

R. Aceti veteris ℥iij.
Succi mal. granat. acet.
Acetosicatis citri,
Agrestæ, Acidulæ,
Mororum, in quo sumach fuerit decoct.
Berberis ana ℥vj.
Laetucæ, Endiviae sylvest. ana ℥iij.
Decoctiois Jujubarum,
Infusionis lentium ana ℥j s.
Sacchari ℥iij.
Fiat syrupus Deinde
R. Spodii ℥ s.
Caphuræ ℥j.

E Terantur in mortario, & incorporentur cum syrupo, donec fiat unum corpus, & conspergatur ter cum frusto cucumeris. Oblatus ante originem variolarum & morbillorum abscedit eorum emersionem, quod si fortè appaerint: non perficienter decem refrigerando calorem & putrefactionem prohibendo, nisi quod videatur vehemens materiæ expulsio, quæ tunc juvetur. Idem datus cum calida, confert omnibus agitudinibus sang. cholerae, bubonibus, anthraci, anginae, & consimilibus.

DE SYRUPIS CONCOQUENTIBUS PITUITAM IN CAPITE.

Syrupus de Beticæ.

R. Succu betonicæ crudi partes tres. Sacchari boni partes duas.
Coquantur simul, & despumetur, quoad syrupi consistentiâ acquirat. Virës ipsius herbe reinet.

Syrupus de Betonica compositus.

R. Betonica M. iij. Majorana M. j. s.
Thymi, Rosarum ana M. j.
Violaria, Stoechadis, ana M. s.
Sem. Foeniculi, Anisi, sem. Ammeos ana ʒ s.
Rad. Pæonia, Polydii, rad. Fœnic. ana ʒ v.
Fiat decoctio in s. q. aque ad medietatis cõsumptionem: colaturæ adde succi Betonicae T̄b ij. sacchari quântum satis est. Fiat syrupus. * Ad capitis & uteri vitia confert, menses movet: & simplicii potius unimur, quàm cõposito. *Augustani.*

Syrupus de stœchade simplex.

R. Florum stœchadis ʒ xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ x.
Anisi ʒ vij.
Passularum purgatarum ʒ iv.
Aque quod satis est. Coquantur secundum artem, & colaturæ adde mellis, aut sacchari T̄b iv s.
Condiatur cum Cinnamomi, Calami aromatici, Zingiberis ana ʒ j s.
Ligentur in lindone, & in syrupo suspendantur.
* Juvat omnes affectus frigidos cerebri & nervorum, ut paralytin, epilepsiam, convulsionem, spasmus cynicum, tremorem: ac ventriculum firmat.

Syrupus de stœchade compositus.

R. Florum stœchadis ʒ xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ x.
Anisi, Pyrethri ana ʒ vij.
Piperis longi ʒ iij.
Zingiberis ʒ ij.
Passuldrum enucleatarum ʒ iv.
Aque quantum sufficit.
Mellis aut sacchari optimi T̄b v.
Coquantur secundum artem lento igne: & cum reponis, tum condias sequentibus speciebus, in lindone rara & munda suspensis.
R. Cinnamomi, Calami aromatici,
Spicæ nardi Indicæ, Croci,
Zingiberis, Piperis nigri,
Piperis longi ana ʒ j s.
Contundantur grosso modo. * Idem quod præcedens efficit. *Mesues.*

Mel Anacardinum Azaravii.

Anacardios recētes tere, & in aqua decoque, donec melliginem quandā in rubeo colore fuscā remittant, eam aquæ innatantem auferto, & reponito. * Memorie jacturam refarcit, labantes sensus refricat, oblivionem discutit, & mentem evacuat, morbis cerebri frigidis, & humidis confert, nervorumq; resolutioni opitulatur.

DE SYRUPIS CONCO-
quentibus pituitam in
thorace.*Syrupus de Hyssopo.*

R. Hyssopi anidi, Rad. Apii, Fœniculi,
Petroselini, Glycyrrhizæ ana ʒ x.
Hordei mundati ʒ s.

A Sem. Malvæ, sem. Citoniorum,
Tragacanthæ ana ʒ iij.
Capilli Veneris ʒ vi.
Jujubarum, Scabestæ ana N. xxx.
Passularum enucleatarum ʒ j s.
Ficuum siccatum,
Dactylorum pinguium ana N. x.
Penidiarum albarum T̄b ij.

Confice secundum artem. Conservatur ad annos duos in vase vitreato. * Ad vitia thoracis & pulmonis efficax est, humoresq; excreatu difficles extenuat & educit. *Mesues.*

Syrupus de Præstio.

R. Marrubii ʒ ij. Glycyrrhizæ ʒ j.
Capillorum Veneris, Hyssopi,
Calaminthæ, Anisi ana ʒ vi.
Rad. Apii, Fœniculi ana ʒ v.
Sem. Malvæ, Fœnigraci, Ireos,
Sem. Cydoniorum, Lini ana ʒ iij.
Uvarum passarum purgatarum ʒ ij.
C Ficus passas pingues N. xvj.
Penidiorum, Mellis ana T̄b ij.

Aque quod sufficit. Fiat syrupus. * Thoracem & pulmones expurgat pituita crassa, lenta, putris: hinc asthmatis, & antiquæ tussi prodest: quales affectus senibus & natura frigidis sunt frequentes. *Mesues.*

Syrupus capillorum Veneris simplex.

R. Infusionis capill. Veneris recentium ter factæ secundum artem T̄b iij. sacchari albi T̄b ij.
D Coque & fiat syrupus.

Syrupus capillorum Veneris compositus.

R. Capillorum Veneris M. ij.
Adianthi, Scolopendriæ,
Polytrichi ana M. j.
Jujubarum, Glycyrrhizæ ana ʒ ij.
Fiat decoctio aëdendo sacchari T̄b iij. Fiat syrupus.

*Syrupus alius capillorum Veneris
magistralis.*

E R. Capillorum Veneris ʒ v.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ ij.
Macerentur in aqua horis 24. deinde coque ad dimidii consumptionem. Colaturæ adde Sacchari clarificati, Penidiorum, Aque capill. Vener. ana ʒ viij.
Coque, fiat syrupus. * Ad thoracis affectus calidos, distillationes & obstructions efficax, usu creberrimus. Pleuritidis initio convenit, cum materia calida, aut calido & frigido mista, sua tenuitate gutturis rectorium eludit. Eo syrupo ad obstructions primorum vasorum in purgatoris tentationibus securitatis gratia utimur. *Antonini Musa, & Anicetus Falsus.*

Syrupus de Glycyrrhizæ.

R. Glycyrrhizæ rasæ ʒ ij.
Capilli Veneris ʒ j.
Hyssopi ʒ s. Aquæ pluvie T̄b iv.
Macerentur horis xxiv. Deinde coquantur ad dimidias. Colaturæ adde

Mellis

Mellis optimi, Penidiorū, sacchariana ꝯ viij.
 Aquæ rosarum ꝯ vi.
 Fiat syrupus secundum artem. * Thoracem & pulmonem expurgat, idcircoque diuturnæ cussi & pleuritidi auxiliatur. *Mesues.*

Syrupus de Calamintha.

R. Calaminthæ domesticæ,
 Calaminthæ montanæ ana ꝯ ij.
 Sem. Levistici,
 Sem. Dauici, Schœnu anthos ana ꝯ v.
 Passularum enucleatarum Tß ß.
 Mellis Tß ij.

Fiat syrupus. In hoc syrupo sex aquæ libræ recipiantur, quæ bulliant: primò passulas, deinde alia secundum præscriptum ordinem ponendo, usque ad consumptionem medietatis: denique addito melle fiat syrupus secundum artem. * Syrupus de calamintha, lienosis plurimum confert, quibus durus est lien, & penè irresolubilis, & his qui frigida viscera habent, & asthmate laborant, præsertim in senibus, & in habentibus antiquas tussis: si quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel intestina, crassa, tenaci, & irresolubili materia plena habeat, hoc syrupo sanatur. *Mesues.*

Syrupus è scabiose succo.

R. Succi scabiosæ crudi Tß viij.
 Sacchari, Mellis Hispanici puris. ana Tß ij.
 Coquantur in initio cum succo media pars utriusque, mellis scilicet & sacchari: atque cola. Deinde reliqua pars mellis & sacchari addatur, perficiaturque; coctio ad syrapi formam. * Ad eadem, ad quæ herba ipsa, valet. *Medici Colonienfes.*

DE SYRUPIS CONCO-
 quentibus pituitam in
 corde.

*Syrupus Dinaris sive de Bizantiis
 simplex.*

R. Succi Endivix,
 Succi apii ana Tß ij.
 Succi Lupuli, Succi Buglossæ ana Tß j.
 Succis depuratur & despumantur, dum manent Tß iv.
 Sacchari optimi Tß ij ß.
 Coquantur cum facilitate, donec fiat syrupus.
 * Humores crassos & lentos incidit atque extenuat, obstructions auferit, morboque regio succurrit. *Mesues.*

Syrupus de Bizantiis compositus.

R. Succi Endivix veræ,
 Succi apii, Succi lupuli,
 Succis Buglossæ ana Tß j.
 In succis decoquantur Flor. rosarum rubræ ꝯ ij.
 Glycyrrhizæ ꝯ ß.
 Sem. Anisi, Fœniculi,
 Apii ana ꝯ iij.
 Spicæ Nardi Indicæ ꝯ ij.
 Colaturæ adde
 Aceti Tß ij.
 Sacchari albis. Tß ij.

A Coquantur secundum artem diligenter. Interdum ad singulas succi clarificati libras addunt Aceti ꝯ vi. Est efficacior simplici. *Mesues.*

DE SYRUPIS CONCO-
 quentibus pituitam in sto-
 macho.

Aqua mulsæ seu Hydromel.

R. Mellis Tß j.
 B Aquæ pluvix Tß iix.
 Coque lento igne: donec amplius non spumet utere. Augetur quandoque mellis quantitas, & decoquitur ad julapii consistentiam: nempe quando à Medico præscribitur, aut quod ita illi visum est, aut quod diutius servanda sit: & aromatizatur cinnamomo, zingibere, maci, croco, & similibus.

Aqua mulsæ alter modus.

R. Mellis boni partem j.
 C Aquæ fontanæ partes iix.
 Fermenti pauxillū pauxillo ejusdem aquæ mellis dilolutum, videlicet in singulas centenarum fæ mulsæ libras indantur fermenti diloluti ꝯ iij. quæ omnia ligneo vase relicto trium digitorum spacio vacuo, in quod, dum multi modo fervebit, recipiatur. ubi fervere desierit, obturato vase modo doliorum vini, tertio post mense fit potabile. Durat ad annos aliquot. * Affectus frigidus cerebri, nervorum & juncturarum juvat, litim sedat, puris & pituitæ crassæ expectorationem promovet, colicis prodest & calculum in meatibus urinæ gigni prohibet. *Medici Colonienfes.*

Hydromel compositum.

R. Aquæ fontis Tß xx.
 Mellis despumati Tß j.
 Salviæ, Origani ana P. ß.
 Anisi, Coriandri ana ꝯ j.
 Glycyrrhizæ ꝯ ij.
 Cinnamomi ꝯ j ß.
 E Bulliant ad consumptionem quartæ partis, & colentur. *Augustani.*

Syrupus de Absinthio.

R. Absinthii Romani Tß ß.
 Rosarum rubrarum ꝯ ij.
 Spicæ Indicæ ꝯ iij.
 Vini clari veteris opt.
 Succis Citoniorum ana Tß ij ß.
 Macerentur in vase marmoreo, aut fictili denso per noctem unam: deinde decoquantur. Colaturæ adde
 F Sacchari Tß ij.
 Confice secundum artem. * Ventriculum roborat & jecur, aliaque instrumenta nutritionis, appetentiamque excitat: contra regium morbum prodest, flatus discuit, humoresque per urinam pellit. *Mesues.*

Syrupus de mentha major.

R. Succis Citoniorum Muzorum,
 Citoniorum dulcium,
 Granatorum acetosorum, Granat. dulcium,

Granatorum Mazarum Tbj ſ.
In succis macerentur per horas xxiv. ſequentia:
R. Menthæ ſiccæ Tbj ſ.
Roſarum rubearum ꝯij.
Coquatur deinde cum facilitate, uſq; ad medietatis conſumptionem: coletur, & colaturæ adde Mellis vel ſacchari Tbj.
Coquantur ad perfectionem: & quam reponis, aromatiza cum Gallia Moſchata tritæ veræ, & in ſindone ligatæ, atque ex orificio vaſi ſuſpenſæ ꝯij. * Ventriculum frigidum roborat: ob id nauſeam, vomitum, ſingultum, fluorem alvi ſedat. *Meſues.*

Syrupus de mentha minor.

R. Succis menthæ depurati Tbj.
Succi Granatorum dulcium,
Granatorum acetosorum, ad medietatem coctorum,
Sacchari vel mellis ana Tbj.

Coquantur ſenſim ſecundum artem.

In hoc quoq; ſyrupo notandum eſt, quod in proximo ſyrupo de Mentha maiore diximus de melle.

* Eandem ferè cum ſuperiore facultatem habet. *Meſues.*

Mel roſatum.

R. Roſarum rubearum nondum penitus apertarum Tbj.
Mellis optimi Tbj.
Coquantur lento igne ſecundum artem. * Stomachum confortat & mundificat, & eſt digeſtiuum materiarum phlegmaticarum in ſtomacho & meſeraicis contentarum. *Meſues.*

Mel roſatum aliud efficacius.

R. Foliorum roſar. rubearum nondum explicitarum contuſorum Tbj.
Coquantur in aquæ coeleſtis Tbj. Colaturæ fortiter expreſſæ adde
Succi roſarum rubearum depurati,
Mellis optimi deſpumati ana Tbj.
Coquantur ſecundum artem.

Oxymel ſimplex.

R. Mellis optimi deſpumati Tbj.
Aceti vini acerrimi, Aquæ clariffimæ ana Tbj.
Mel cum aqua deſpumetur iterum diligenter: & cum aqua fuerit conſumpta, tunc adde acetum, & coque ſecundum artem. * Humores craſſos, lentos ac pituitoſos incidit, extenuat, & abſtergit, atque adeo obſtructiones auferit, ſputum educit, ſpiritumq; faciliorem reddit. *Meſues.*

Oxymel compoſitum.

R. Radicum Fœniculi, Apii,
Rad. Petroſelini, Ruſci, Aſparagi ana ꝯij.
Sem. Apii, Fœniculi,
Petroſelini ana ꝯj.
Coquantur in aquæ claræ Tbj. aut quantum ſufficit Colaturæ adde
Aceti acerrimi Tbj.
Mellis optimi deſpumati Tbj.
Coquantur ſecundum artem. * Humores craſſos & pituitoſos incidit, extenuat & abſtergit:

A obſtructiones tollit jecinoris, lienis, ac renum, urinam mover, ſudoremq; evocat.

Oxymel Scylliticum ſimplex.

R. Mellis deſpumati Tbj.

Aceti Scyllitici Tbj.

Coquantur ſecundum artem. * Humores craſſos, lentos, avulſu contumaces ſeparat: ob id conſeit ventriculi, & aliorum viſcerum affectionibus hos humores ſequentibus: ruſtum acidum ſanat, & yeſicæ mollificationem, ſeu urinæ incontinentiam. *Meſues.*

Oxymel Scylliticum compoſitum.

R. Radicum Apii,

Fœniculi ana ꝯiv.

Radicum Petroſelini,

Ruſci, Aſparagi,

Sem. Apii, Fœniculi ana ꝯj.

Coquantur in aquæ Tbj. aut quantum ſufficit, Colaturæ adde

Aceti Scyllitici Tbj.

Mellis optimi deſpumati Tbj.

C Fiat ſecundum artem. * Id potentiùs multò incidit, tenuat, terget, obſtructa aperit, in diuturnis quartanis, & quotidianis, quam oxymel compoſitum de radicibus.

Oxymel Scylliticum Democriti.

R. Origani, Hyſſopi,

Thymi, Liguſtici,

Catdamomi, Steechados ana ꝯv.

Aquæ Tbj.

D Coque ad libram duarum conſumptionem: adde

Mellis Tbj.

Mellis paſſul. Tbj.

Succi Bryoniæ ꝯv.

Aceti ſcyllini Tbj.

Coque iterum ſemper deſpumando. * Epilepſiam, vertiginem, cephalalgiam, hemicraniam, cerebri, & pulmonis obſtructiones ab humoribus valenter impactis ſanat. *Meſues.*

Oxymel noſtrum compoſitum.

R. Radic. Fœniculi, rad. Petroſelini ana ꝯſ.

Sem. Fœniculi, Aniſi, Petroſel. ana ꝯj.

Gentianæ tritæ ꝯij.

Zingiberis ꝯij.

Coquantur in aqua ſufficienti uſq; ad remanentiam ꝯv. Quibus adde

Mellis ꝯvj.

Aceti Scyllitici ꝯiv.

F Iterum coquantur ad ſyrupi uſq; conſistentiam: * ſanitatem conſervat: febricitantibus conſert.

Oxymel ex Liguſtico.

R. Rad. Apii, rad. Fœniculi, rad. Petroſel.

Calaminthes, Dauci ana ꝯj.

Zingiberis, ſem. Liguſtici, ſem. Apii,

Sem. Fœniculi, ſem. Aniſi, ſem. Cari,

Eupatorii, Aſari, Abſinthiana ꝯſ.

Caryophyllorum, Galangæ ana ꝯij.

Spicæ Nardi ꝯij.

Aceti Tbj.

Coque

Coque ad dimidias: adde Mellis T^b v.
Coque iterum ad syrupi consistentiam. Valet ad
pituitam crassam, lentam, putrem, obstructions
epatis & splenis aperiendas, urinam moven-
dam. *Mefues.*

Oxymel ex Calamintha.

R. Rad. Apii, rad. Foeniculi, rad. Intybi ana ʒ i.
Schenanthi ʒ ij.
Sem. Apii, sem. Foeniculi, sem. Anisi ana ʒ vj.
Calaminthæ montanæ & domesticæ,
Spicæ, Asari, Cassiæ, Masticeis,
Dauci, Petroselini ana ʒ ss.
Caryophyllorum, Ligustici,
Zingiberis, Galangæ ana ʒ ij.
Aceti T^b iix.
Aquæ T^b vj.

Coque ad duarū partium cōsumptionem, adde
Mellis despumati T^b v.

Coque. Datur ab ʒ i. usque ad ʒ ij. Calefacit, in-
cidit, terget humores crassos, lentos, putres: ob
id intemperiem frigidam vetriculi & epatis cor-
rigit, scirrhum licnis, & aliorum viscerum distil-
pat, febres diuturnas curvat. *Mefues.*

**DE SYRUPIS CONCO-
quentibus pituitam in
hepate.****Syrupus de duabus radicibus.**

R. Rad. Petroselini, Foeniculi ana ʒ iv.
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari clarificati T^b ij.

Coquantur secundum artem.

Syrupus de quinque radicibus.

R. Radicum Apii, Foeniculi,
Petroselini, Rusci,
Asparagi ana ʒ ij.
Aquæ fontis T^b vi.

Coquantur ad tertie partis consumptionem, ex-
pressum coquatur denuo cum

Sacchari T^b iij. Addendo ad finem

Aceti albi ʒ iix.

* Confert febribus pituitosis & biliosis, & iis
incipientibus.

Syrupus de Eupatorio.

R. Rad. Foeniculi, Apii, Endiviæ ana ʒ ij.

Glycyrrhizæ, Schœnanthi, Cuscutæ,
Abinthii, Rosarum ana ʒ vj.

Capilli Veneris, Bedeguaris, Suchahe, (Spicæ
Arab. aut Egyptiæ) Flor. aut rad. Buglossæ, F

Anisi, Sem. Foeniculi, Eupatorii ana ʒ v.

Ravedeni, id est, Rhabarbari Orientalis,
Mastiches ana ʒ iij.

Spicæ nardi Indicæ, Asari,

Folii, pro folio pone spicā Romanā ana ʒ ij.

Aquæ quantum sufficit, aut T^b iix.

Succi Apii, Endiviæ ana T^b ʒ.

Sacchari T^b iv.

Coquantur secundum artem. * Frigidis jecinori-
tis vitis, ac ejusdem obstructionibus, aquæ inter-
cutem, maloque corporis habitui succurrit: hu-

A mores enim crassos extenuat, roburq; jecinori
adjicit. Urinas movet, & hypochondriorum ten-
sionem demolitur. *Mefues.*

**DE SYRUPIS CONCO-
quentibus pituitam in
matrice.****Syrupus de Artemisia.**

R. Artemisiæ M ij.

B Pulegii, Calaminthæ, Origani, Melissæ,
Distamni Cretici, Persicariæ, Sabinæ,
Amarici, id est, Majoranæ, Chamædryos,
Chamæpityos, seu Ixæ arteticæ,
Perforatæ, id est, Hypericonis,
Comarum Matricariæ, Centauræ minoris,
Rutæ, Betonicæ, Buglossæ, Rad. Foeniculi,
Apii, Petroselini, Asparagi, Brusci,
Rad. Saxifragiæ (seus loco accipiantur radices
Pimpinellæ) Rad. Enulæ Campanæ, Cypri,
Rad. Rubæ tinct. Ircos, Rad. Peoniæ, añ. M. j.

C Baccarum Juniperi, Sem. Ligustici,
Petroselini, Apii, Anisi, Nigellæ,
Carpobalsami (aut succedanei ejus) Costi,
Rad. Asari, Rad. Pyrethri, Cassiæ lignæ aroma-
ticæ, Cardamomi, Calami aromatici,
Phu, id est, radices ejus ana ʒ ʒ.
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari T^b iv.

Coquantur omnia magna diligentia, secundum
artem, ne plus quam necesse sit aromata bulliāt.

D * Medetur passionibus matricis, & retinet eam
in proprio loco: resolvit frigiditatem, ventosita-
tem, & dolores, corroborat nervos, aperit por-
ros, sanguinem corrigit, menstruis imperat, &
provocat. *Mathæus de Gradibus.*

**DE SYRUPIS CONCO-
quentibus melancholiam
in corde.****Syrupus de pomis.**

R. Succi pomorum dulcium, succi pomorum
acetosorum ana T^b v.

Coquantur, despumetur, & coletur: deinde adde
Sacchari T^b iij.

Coquantur secundum artem. * Corimbecillum
roborat: ob id synopen & cordis tremorem sa-
nat. *Mefues.*

Syrupus de pomis aliter.

R. Capilli Veneris, Ceterach,

Buglossæ, Borriginis ana M. j.

Flor. Buglossæ, Flor. Borriginis,

Fumariz, Summitatum thymi ana P. ij.

Senæ, Chani, Stachados ana ʒ i.

Chamæd. Squinanthi, Ellebori albi,

Flor. Amaranthi, Selamoidis ana ʒ ʒ.

Succi agrimonie, Farnitentæ ana ʒ iij.

Succi pomorum dulcium T^b i.

Passularum, Polypodii ana ʒ ij.

Croci ʒ i.

Fiat decoctio in aqua & aceto q. s. in qua dissol-

ve sacchari q. f. Fiat syrupus perfecte coctionis. A
Dosis ab ℥ j ad ℥ iij. Prodest morbo comitali,
melancholix, morbo Gallico, & omnibus affe-
ctibus, à melancholia & pituita, præsertim falsa.
Rondeletius.

Syrupus de pomis regis Sapanis.

R. Stucci pomorum dulcium ℥ ij.
Borraginis, Buglossæ ana ℥ j β.
Folliculorum fenæ ℥ ij. Croci ℥ j.
Sena contrita horis xxiv. succis maceretur: semel
aut bis fervefiat, coletur, expressum cum saccha-
ri libris duabus percoquatur in syrupum. Cro-
cus panno lineo ligatus iater coquendum infri-
cetur. *Mesues.*

Syrupus de succo Borruginis.

R. Succu Borruginis depurati ℥ iij.
Sacchari despumati ℥ ij.
Coquantur in syrupum.

ANNOTATIO.

Succus Borruginis prius est clarificandus cum al-
buminibus ovorum: alioquin plus satia mucilagino-
sus fiet. Syrupus.

* Cor ipsum roborat, ejusq; tremorem & synco-
pen sanat: maniacos & melancholicos juvat.

Syrupus de succo Buglossæ.

R. Succu Buglossæ depurati ℥ iij.
Sacchari ℥ ij.
Coquantur usq; ad syrupi consistentiam. * Cor
confortat, lætitiãq; generat.

ANNOTATIO.

Succus Buglossæ difficulter exprimitur: nam sit mu-
cilago, dum inniditur buglossa: ideo iusa dimittenda
est per noctem in frigido loco, & postmodum exprimend-
us succus, atq; cum albuminibus ovorum clarifican-
dus. Cordus.

DE SYRUPIS CONCO-
quentibus melancholiam
in hepate & liene.

Syrupus de Epithymo.

R. Epithymi ℥ xx.
Myrobalanorū Citrinorum, Indorū ana ℥ xy.
Cuscutæ, Fumiterræ ana ℥ x.
Thymi, Buglossæ, Calaminthæ,
Myrobalanorum, Emblicorum,
Bellericorum, Glycyrrhizæ,
Polypodii, Aganci, Stœchados ana ℥ vj.
Rosarum, Foeniculi, Anisi ana ℥ ij β.
Prunorum N. xx.
Passularum enucleatarum ℥ iv.
Tamarindorum ℥ ij β.
Aquæ ℥ x. vel quantum sufficit.
Bulliant secundum artem: colaturæ adde
Sacchari ℥ iv. Sapa ℥ ij.
Fiat syrupus.

Sapa est missum optimum ad tertias decoctum.

* Atram bilem, & alios humores ulios vacuat:
ob id morbos ex his nascetes, elephantiam, can-
cerum, ulcera maligna, fistulosa, pisoram, lepram
præcavet, cutatque. *Mesues.*

Syrupus de lupulo.

R. Succu lupuli depurati ℥ iv.
Succu fumiterræ depurati ℥ ij.
Sacchari ℥ vj.

Coquantur secundum artem.

* Refrigerat, & collectionum impetus lenit, bi-
lem regio morbo laborantibus detrahit, pitui-
tam in aqua inter cutem exigit per alvum.

Syrupus de Scolopendrio.

R. Scolopendrii veri, seu Ceterach,
Phyllitidis, id est, Lingux cervinæ,
Endivix, Hepaticæ,
Absinthii, Cichorii ana M. β.
Cuscutæ P. β. seu ℥ j.
Sem. communium frig. majorum ana ℥ ij.
Flor. Borruginis,
Flor. Buglossæ, Capillorum Veneris ana M. j.
Rad. Foeniculi, rad. Petroselinii,
Rad. Rusci ana M. β.

Cū sufficiente quantitate aquæ & sacchari, fiat
syrupus secundum artem, qui aromatizetur cum
Lacæ, Cassiæ lignæ, Maceris pro Folio ana ℥ ij.
Ligentur in panno raro, & bulliant in syrupo.
Prodest in affectibus jecoris, & lienis, eorūdem
obstructionibus, & morbis inde enatis.

Syrupus splenicus.

R. Epithymi, Cort. rad. Capparorum,
Lingux cervinæ, Fructuū Tamarici (pro qui-
bus substitue cort. med. Fraxini) Cort. med.
Rad. Salicis, rad. Rubiæ tinctorum,
Ireos Florentinæ, rad. Acori vulgaris,
Rad. Asari, Sem. Anisi, Fœnic. Cymini ana ℥ j.
Macerentur simul omnia in ℥ iv. aquæ, & libris
duabus acetis, horis 24. Deinde coquantur omnia
ad consumptionem tertix partis, reducendo sei-
licet ad libras quatuor. Expressioni colatæ adde
mellis Hispanici despumati ℥ ij β. Coquantur
secundum artem ad syrupi consistentiam. *Frans.
Pedemontanus.*

Syrupus de succo fumiterræ major.

R. Myrobalanorum Citrinorum,
Chebularum ana ℥ xx.
Flor. Borruginis, Buglossæ, Violarum,
Absinthii, Cuscutæ ana ℥ j.
Glycyrrhizæ, Rosarum rub. ana ℥ β.
Epithymi, Polypodii ana ℥ vij.
Prunorum N. c.
Passularum enucleatarum ℥ β.
Tamarindorum Pulpæ cassiæ fistulæ ana ℥ ij.
Aquæ fontis ℥ x.

F Coquantur omnia præter Cassiam & Tamarin-
dos secundum artem ad tertias: deinde cola, &
colaturæ adde

Cassiam & Tamarindos, & succu fumiterræ
depurati, sacchari albilissimi ana ℥ iij.

Coquantur lento igne ad justam consistentiam,
& reponet. * Syrupus fumarix major ventricu-
lum & hepar roborat, obstructions aperit, cutis
morbos, præcipue ab humore falso vel isto na-
tos, ut pisoram, lepram, impetiginem, ferpigi-
nem curat. *Mesues.*

Syrupus

Syrupus fumarie minor.

R. Myrobalanorum flavarum ℥ ij.
 Violarum, Cassuthæ, Absinthii ana ℥ j.
 Aquæ ℥ vij.
 Succifumarie cocti & purgati, sacchari ana ℥ ij.

Coque omnia usque ad partem tertiam. Expres-
 sum cum succo fumarie & saccharo percoque.
 Quidam scammonii ℥ ℞. panno lino raro liga-
 tam, in eo suspendunt. * Syrupus fumarie mi-
 nor hepatis obstructionem aperit: ob id iterū
 sanat, pituitam falsam & bilem usiam vacuat:
 proinde psoram, lepram, pruritus, & alia cutis
 vitia inde orta sanat, & corporis colorem flori-
 dum reddit. *Mesuer.*

Syrupus è succo fumarie, simplex.

R. Succifumarie crudi ℥ ij.
 Sacchari boni ℥ ij. vel ℥ ij ℞.
 Coquantur simul, & despumentur, quoad syru-
 pi consistentiam acquirant. * Ad eadem valet,
 ad quæ supradicti. *Medici Colonenses.*

DE SYRUPIS PUR-
gantibus bilem.*Infusio rosarum, seu Syrupus rosarum solu-
tivus, sive Muccharum.*

R. Infusionis rosarum secundum artem no-
 tum iteratæ ℥ x.
 Sacchari tantundem.

Coquantur in syrupi consistentiam. Nonnulli
 cum Melle conficiunt. Dosis, ab uncis duabus
 ad ℥ ij. * Bilem purgat. *Mesuer.*

Infusio violarum.

Infusio violarum eodem modo fit quo rosa-
 rum infusio.

Syrupus ex floribus persicis.

R. Florum persicorum recentium ℥ ij.
 In aquæ vel rosis majalis calefacti libris septem,
 & dimidia, per horas octo, septies aut novies
 macerantur, deinde hujus diluti libræ duæ, cum
 sacchari sesquilibra, aut duabus, ad syrupi spissi-
 tudinem incoquantur. * Hic Syrupus acres te-
 nuesq; humores in biliosis febribus, uti rosarum
 trium unciarum, vel quatuor intar exhibitus,
 educit. *Andernacus.*

Syrupus de cichorio cum rhabarbaro.

R. Endivie domesticæ,
 Endivie sylvestris,
 Cichorii, Taraxacon ana M. ij.
 Cicerbitæ, Epaticæ,
 Scariolæ, Lactucæ,
 Fumiterre, Lupulorum ana M. j.
 Hordei non excorticati ℥ ij.
 Vesicariæ, id est, Alkekengi,
 Glycyrrhizæ, Capillorum Venetis,
 Asplenii, Polytrichi,
 Adianthi ana ℥ vi.
 Rad. Foeniculi, Apii, Asparagi ana ℥ ij.
 Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur:

A deinde cum saccharo albo clarificato fiat syru-
 pus. pro cuius unaquaq; libra inter coquendum
 adjiciantur

Rhabarbari optimi ℥ ℞.

Spicæ nardi ℥ iv.

Colligato in lintecolo raro, quod sæpè exprima-
 tur, dum Syrupus consistentiam justam nancisca-
 tur. * Valet contra omnem materiam veneno-
 sam in alterando & mundificando eam, & pro-
 priè in anthrace, & similibus valet & in febre pe-
 stilentiali. Confortat cor & nutritiva, mundifi-
 cat materias per urinam & secessum, & facit ap-
 petere cibum, ac inducit somnum. *Nicol. Florent.*

Syrupus de Rhabarbaro solutivus.

R. Rhabarbari optimi ℥ ij ℞.

Fol. Senæ ℥ j ℞.

Florum Violarum M. j.

Cinnamomi ℥ j ℞.

Zingiberis ℥ ℞.

Aquarum Betonicæ.

Cichorii,

Buglossæ ana ℥ j ℞.

Fiat omnium infusio per noctem, manè ebulli-
 tione & expressione facta, colatura decoquatæ
 in syrupum cum sacchari albi libra, aut quan-
 tum sufficit, ad de

Syrupi ros. lax. ℥ iv.

Hic paratur Augustæ Indelicorum ad prædicta
 omnia valentior, citra molestiam in pueris, &
 delicatulis alvum subducens, utramq; bilem de-
 turbans, & est in usu propemodum quotidiano.

Augustani.

*Mel Mercuriale, è succo herba Mer-
curialis.*

R. Succifumarie crudi Mercurialis ℥ ij.

Mellis puri Hispanici ℥ ij.

Simul coquendo, despumandoque ad syrupum.
Medici Colonenses.

E DE SYRUPIS PURGAN-
tibus pituitam.*Syrupus ex Bryoniae radicis succo.*

R. Succifumarie crudi rad. Bryoniae, Mellis Hispani-
 ci, vino generoso despumati ana partes
 æquales.

Coquantur leniter in vase terreo vitreato, do-
 nec fluxilis syrupi consistentiam habeat, conti-
 nenter despumando. Exprimatæ autem succus
 tempore Maji, cæli constitutione sicca: serius
 enim expresso, in luxuriantem herbam transfu-
 sa fuerit succolitas radicis.

Syrupus de bryonia compositus.

R. Succifumarie ℥ v.

Aquæ decoctionis Origani,

Hyssopi sicci, Libyatici, Seseleos,

Cardamomi, Stæthados ana ℥ j.

Sapæ, Uvarum passerarum ana ℥ ℞.

Mellis ℥ ij.

* Syrupus de bryonia idem valet, quod medica-
 mentum. Dantur ℥ ij. *Mesuer.*

Oxymel phlegmagogum.

Oxymel phlegmagogum sic ut oxymel de radicibus, si inter coquendum medulla seminis Cnici panno lineo raro ligata mergatur, & eandem confricetur. Potentius vacuabit, si etiam turbith cum Zingibere nodulo prædicto addatur, *Mesues.*

Syrupus hermodactylis.

R. Quina, radicum ana ℥i.
Sem. 4. frig. majorum ana ℥i ℥ss.
Hyssopi, Capillorum Veneris,
Aspleni ana M. ℞.
Violarum M. j. ℞.
Flor. Rorismarini, Borriginis ana M. j. ℞.
Cyperi ℥iij.
Chamomillæ ℥ij.
Passularum ℥j.
Senæ ℥ij. (an potius ℥ij.)
Hermodactylorum, Cuscute ana ℥ss.
Anisi, Foeniculi, Caruiana ℥ij ℞.
Polypodii ℥ij.
Agarici ℥ij.

Coquantur in aquæ T̄b iij. & colaturæ adde
Sacchari T̄b j. ℞.
Rosarum ℥j.
Rhabarbari ℥iv ℞.
Turbith ℥iij.

Hæc tenuissimè trita, inq; panno ligata suspendes in syrupo cocto secundum artem. *Nicolaus.*

Oxymel vacuans melancholiam.

R. Thymi, Calaminthes, Agarici,
Buglosi hortens. & erratici,
Glycyrrhizæ ana ℥j.
Polypodii ℥ij.
Chamædryos, Chamæpityos,
Stechados, Spinæ albæ ana ℥v.
Passularum T̄b ℞.

Macera 24 horis: adde
Aceti albi, succi buglosi ana T̄b ij ℞.
Aquæ T̄b ij.

Coque igne lento ad dimidias, cola. & adde
Mellis T̄b iij.

Percoque, inter coquendum autem epithymi ℥j.
Ellebori nigri aut iij. nodulo ligata merisq; læpè confricentur. *Mesues.*

DE SYRUPIS PURGANTIBUS humores mixtos.

Syrupus Diacereos.

R. Intybi, latifolii, Cichorii ana M. j.
Adianthi albi, nigri, Agrimonie,
Scolopendrii, Lupuli, Fumariæ ana M. ℞.
Vesicariæ, id est, Alkekengi ℥iij. ℞.
Violarum P. j.
Rad. Apii, Foeniculi, Asparagiana ℥ss.
Polypodii quercini ℥j.
Glycyrrhizæ ℥vi.
Sem. Cnici ℥j ℞.

A Sem. 4. frigid. majorum ana ℥ij.
Hordei non excorticati P. ij.
Sem. Endiviæ, Cichorii ana ℥j ℞.
Uvarum passerarum ℥j.
Pruna Damascena paria x.
Florum Borriginis, Buglosiæ,
Violarum ana P. j.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ℥ss.

Omnia in aqua ad tertias decoquantur, & in huius decocti jure colati libra & semisse, macerentur seorsim

B Rhabarbari electi ℥ij ℞.
Agarici trochiscati ℥j.
Foliorum senæ ℥j ℞.
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥j.
Expressis colatisque, iterum adde
Sacchari optimi T̄b j.

Syrupi rosarum solutivi ℥iij.

C Mixta omnia rursus modicè coquantur ad justam spissitudinem. * Ex hoc syrupo interdum cochleare unum vel semunciam, cum modica hordei aqua, culcinnamomi aliquid incoctum sit, pueris bile suffulsi, vel obstructionem & durtitiam viscerum expertis, aut lumbricis infestatis ante cibum salubriter exhibuimus: provectioribus, tum viris, tum mulieribus, in similibus affectibus duo cochlearia, cum syrupo violacei, aut rosacei solutivi uno & quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius, morbo convenientis, valentioribus uncias duas, cum una syrupo ros. solutivi, & aquæ cichorii duabus. Quod si æger delicatus sit, & febris careat, aquæ ex cinnamomo distillatæ cochleare unum aut alterum admisceatur. *Andernacus.*

D

Syrupus Diacnicu.

R. Adianthi, Hyssopi, Thymi,
Origani, Chamædryos, Chamæpityos,
Scolopendrii, Buglosi ana M. ℞.
E Cuscute, Vesicariæ ana ℥ss.
Rad. Angelicæ, Glycyrrhizæ,
Foeniculi, Apii, Asparagi ana ℥j.
Cort. Tamaricis ℥ss.
Polypodii ℥j ℞.
Sem. anisi, Fœnic. Ammeos, Dauciana ℥j.
Sem. Cnici contusi ℥iv ℞.
Passularum enucleatarum ℥ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, colentur: deinde adde

F Senæ Alexandricæ ℥j ℞.
In jure decocti per noctem macerentur. adhec
Agarici trochiscati ℥ss.
Zingiberis ℥j.
Rhabarbari ℥vi.

Hæc sequenti die colentur, valideq; exprimantur. postea

Sacchari albi T̄b j.
Syrupi ros solutivi,
Syrupi Violacei solutivi ana ℥ij.
Syrupi acerosi simpl. ℥ij.

Misceantur, atque iterum modicè coquantur, dum

dum fatiſſiſſeſcant. Ex hoc ſyrupo uncia duæ A
adultis cum aqua ſtillatitia hyſſopi aut thymi,
aut pulegii uncia inſtar, cinnamomi ſemuncia,
aut cochleari ſecta exhibentur. Pueris & delica-
tis mulieribus ꝯj. cum ſyrupi roſar. ſolutivi ſe-
muncia, & aqua emnamomi ſtillatitia ex vino
modica. * Idoneus eſt autumno, & hyemis Ve-
riſq; initio: febribus longis, quotidianis, quar-
tanis, & obſtructionibus viſcerum, lienis, & jecto-
ris, ex pituita & craſſis humoribus creatis, nec-
non & aqua inter cuiſ laborantibus. *Andernacus.* B

DE SYRUPIS MINUS usualibus alterantibus.

Syrupus alterans bilem flavam.

R. Scariolæ, Lactucæ, Roſtri porcini,
Bugloſſæ, Borriginis ana M. j.
Prunorum, Sebelen ana paria v.
Sem. 4. frig. major. ana ꝯj.
Sem. Aniſi ꝯj.
Flor. Borriginis, Violarum, Bugloſſæ ana P. j.
Fiat decoctio, & in Tj. diſſolve ſacchari quan-
tum ſufficit: & fiat ſyrupus. *Kondelerius.*

Syrupus contra pleureſin & peripneumo- niam phthiſicos & hec. eos.

R. Aquæ Tj. iv.
Violarum ꝯj. ꝯ.
Glycyrrhizæ, papaveris albi ana ꝯ ꝯ.
Sem. Citoneorum, ſem. Malvæ,
Medullæ ſem. bombacis,
Medullæ ſem. Citoneorum,
Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ,
Portulacæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici ana ꝯ iij.
Omnia in ſacculo bene trita ponantur, & ſac-
culus in prædicta aqua ponatur, & bulliat ad me-
diocritatem, & ſacculo abſtracto ab aqua Tj. ij.
ſacchari ponantur, & fiat ſyrupus clarificatus.
Nicolaus.

Syrupus Ambroſii provocans ſudorem & ſitim extinguens, utilis in febribus.

R. Mili excorticati quantitatem convenien-
tem, decoquatur donec creper. Deinde R. ꝯ v.
vel circæ epus juſculi bullientis & infunde vini
albi odoriferi ꝯ ij. & ſic calidum da patienti, ac
bene cum cooperias: tunc mirum in modum
ſudabit.

Syrupus contra acutæ & peracutæ paſſiones.

R. Succu portulacæ,
Melonum ana Tj. j.
Vel cum aqua decoctionis citrul. melon. & cu-
cub. vel cap. Ven. herbæ hepaticæ, polytrichi, a-
diant. Ceterach. In aqua iſta, vel in ſucco prædi-
cto ſat bullire
Liquiritiæ mundatæ & tritæ,
Tragacanthæ, Violarum ana ꝯ j.

Prunorum N. v.

Sempervivæ aut Cotyledonis ꝯ j.

Deinde coletur, & colaturæ adde ſacchari Tj. j.
& fiat ſyrupus & clarificetur: dein de pſyllium &
ſem. Citon. ana ꝯ j. In ſacculo mitte ſantali albi
& rub. ſpodii, berberis, roſ. portul. lact. ſcariol.
ana ꝯ ꝯ. pulveriſato, & horum pulverem in co-
dem ſacculo pone, & ibidem Rhabarb. pulver.
ꝯ j. Hæc ſimul bullire facias uſque ad decoctio-
nem. Datur cōtra acutæ & peracutæ ſine Apo-
ſtemate cum aqua frigida. *Nicolaus.*

Syrupus contra omnem fluxum ventris.

R. Sacchari Tj. j.

Aquæ Roſarum, vel pluvialis Tj. ꝯ.

Myrti ꝯ j.

Roſarum, Sumach, Acaciæ, Balauſtiæ,

Spodii, Hypociftidis ana ꝯ ꝯ.

Sorbarum mundat. N. x.

Melſpilorum viridium N. v.

Cornarum, vel prunorum immatur. N. x.

Tragacanthæ, Glycyrrhizæ,

Gummi Arabici ana ꝯ ꝯ.

Terenda teratur, & bulliant in ſuprà dicta aqua,
donec ad quantitatem unius libræ deveniant, &
colaturæ ponatur ſaccharum prædictum, & fiat
ſyrupus: & clarificetur. *Nicolaus.*

Syrupus de papavere contra omnem ventris ſolutionem.

D R. Capita papaveris recent. N. c. j.

Plantaginis,

Balauſtiæ, Gallarum,

Prunellarum immatur. ana ꝯ j.

Conſtitur ſic: Omnia iſta in aquæ pluviz q. l.
dimitte per biduum, in tertio vero die coque a-
quam bene uſq; ad conſumptionem medietatis,
poſtea cola per pannū fortiter. Cum autem co-
lata fuerit, admisce illi colaturæ tertiam partem
mellis & iterum coque, donec ad ſpiſſitudinem

E mellis redigatur, & tunc conde in vaſe vitreo &
cum opus fuerit, in ꝯ j. aquæ mitte ꝯ j. ſyrupi.
Nicolaus.

DE SYRUPIS ALTE- rantibus pituitam.

Syrupus ad Epilepſiam.

R. Succu cardui bene dicti, deputati, & ad ſpiſ-
ſitudinem cocti ꝯ iv.

F Succu millefolii eodem modo parati ꝯ ij. ꝯ.

Sacchari albi ꝯ iv.

Decoquantur f. a. De quo ſumat in ſeptimana
bis vel ter cochlearium unum: vel cum ꝯ j. The-
riacæ, vel ſine. *Crauo.*

Syrupus alterans pituitam.

R. Rad. Apii, Petri oſelini,

Foeniculi, Alparagi ana ꝯ j.

Hyſſopi, Betonicæ ana M. j.

Sem. aniſi ꝯ iij.

Paſſularum, Ficum ana paria xx.

Flor. Anthos, Stœchados,
Borraginis, Buglossæ ana P. j.
Glycyrrhizæ ʒ i.

Fiat decoctio, & in libra ana & semisse, dissolve mellis despumati vel ros. quantum satis est. *Rondeletius.*

Syrupus ex quinta essentia Fioravanti.

R. Aquæ vitæ optimæ & circulatæ ʒ xij.

Olei sulphuris ʒ vj.

Olei vitrioli ʒ ʒ.

Olei Tartarei ʒ vj.

Zulapii rosacei Tʒ iv.

Moschi ʒ ʒ.

Misce & fiat syrupus. Magnarum vitium est.

Syrupus saccharatus.

R. Vini optimi Tʒ iij.

Sacchari albis. Tʒ j.

Coquatur ad lentum ignem more syrapi: serva & utere cum duabus partibus aquæ decoctæ. Senibus frigidis & debilibus convenit, & quibus humor nativus, & calor naturalis minuuntur. Nutrit enim & sanguinem generat & replet partes principales spiritibus. *Rabi Moyses.*

Syrupus de Cinnamomo, noster.

R. Mivæ Cotoneorum, vel

Syrupi de Cort. mali citri Tʒ ʒ.

Quintæ essentia Cinnamomi ʒ ʒ. vel

Olei Cinnamomi,

Tincturæ auri ana ʒ ij.

Misce optimè. Ad eadem valet, ut supradictus.

Syrupus de Cinnamomo, noster.

R. Syrapi de cort. mali Citri, vel mivæ cotoneorum ʒ iv.

Quintæ essentia Cinnamomi, circulatæ ʒ iij. vel ʒ ʒ. Tincturæ auri vitæ ʒ ij.

Misce. Senibus debilibus confert.

Syrupus ad menses provocandos.

R. Rad. Apii, Fœniculi, Petrochelini,

Asparagi, Rusci ʒ ij.

Radic. Rubiæ major. ʒ ij.

Radic. Quinque folii, Eryngii ana ʒ j.

Pulegii utriusq; Calaminthæ, Orig. ana M. j.

Semin. 4 frig. major. ana ʒ j.

Florum Anthos, Leucoi ana P. ij.

Flor. genistæ P. j.

Fiat decoctio in aqua & vino in quibus per noctem radices macerentur: & in colatura Tʒ ij. dissolve mellis despumati ʒ iv. Sacchari quantum satis est: fiat syrupus aromat. cum Cinnamomi ʒ j. Datur paulo antè quàm fluant menses, aut cum instat tempus purgationis. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

Notandum, quod si huiusmodi serapia non tam copiosum saccharum, ut syrapi veri, recipiant, & non ad perfectam syrapi usque consistentiam coquantur, sed diluitoria parentur, ea rectius apta & madata appellari.

DE SYRUPIS ALTERANTIBUS bilem atram.

Syrupus alterans bilem atram.

R. Endiviæ, Scariolæ, Buglossæ, Borraginis, Violarum, Lactucæ, Portulacæ ana M. j.

Passularum ʒ ij.

Sem. 4 frig. major. ana ʒ iij.

Flor. Borraginis, Buglossæ ana P. j.

Violarum P. ij.

B Fiat decoctio, & in colatura dissolve sacchari quantum satis est: & fiat syrupus. *Rondeletius.*

Alius.

R. Rad. Buglossæ, Enulæ, Glycyrrhizæ ana ʒ j.

Rad. graminis, Asparagi, Apii ana ʒ ʒ.

Rad. Satyrionis ʒ vj.

Passularum ʒ j.

Capillorum Veneris, Violarum, Melissæ,

Cichorii ana M. j.

Calaminthæ, Chamædryos, Chamæpityos ana M. ʒ.

Sem. 4 frig. major. ana ʒ j.

Sem. Bombacis ʒ iij.

Sem. Apii, Petrochelini ana ʒ ij.

Flor. Buglossæ, Borraginis, Anthos,

Violarum ana P. j.

Fiat decoctio. In colatura dissolve sacchari quantum satis est: & fiat syrupus. *Rondeletius.*

Syrupus ad atram bilem, alius.

D R. Flor. Borraginis, flor. Buglossæ, flor. Melissæ,

Flor. Violarum, Capillorum Ven.

Endiviæ, Cuscutæ, Polypodii, Senæ,

Epithymi ana M. j.

Prunorum Damasc. N. xx.

Pomorum odoratorum N. x.

Passularum ʒ j.

Glycyrrhizæ ʒ ʒ.

Coquantur in aqua omnia præter Epithimum & aromata, donec pars tertia consumatur. De-

E coctio expressa postea cum saccharo iterum & Epithymo moderate coquatur: postremò infundantur aromata, scilicet cinnamomū atq; creæcus. Hujus syrapi aurora calfacti ʒ iij. bibantur simulq; ʒ ij. aut ʒ iij. aquæ Buglossæ. *Marsilius Ficinus.*

Syrupus ad Melancholiam.

R. Aquarum Fumiterræ, Lupulorum,

Abinthii, Capill. Ven. ana Tʒ v.

Polypodii Quercini Tʒ j.

Fol. Senæ, Epithymi ana ʒ iv.

Flor. Borrag. Buglossæ ana M. ij.

Capill. Ven. M. j.

Glycyrrhizæ, Passularum, Cinnamomi,

Quatuor sem. frig. ana ʒ ij.

Fiat decoctio sa. de Colatura R. Tʒ iv. qb. adde Succu borraginis, succu Buglossæ, succu Lupulorum ana ʒ ij.

Mellis ʒ ij.

Sacchari albi q. l. est.

Fiat syrupus secundum artem: aromatizetur cum molcho & ambrâ. *Fioravanti.*

DE SYRUPIS PUR-
gantibus.*Syrupus purgans bilem.*

R. Rad. Cichorii ℥j.
 Glycyrrhizæ rasæ ℥ij.
 Cichorii, Scariolæ, Buglossæ, Borraginis,
 Rostri porcini, id est, sonchi, Dentis leonis
 ana M.j.
 Prunorum, Sebesten ana paria xx.
 Passularum paria x.
 Anisi ℥ij.
 Tamarindorum ℥j.
 Senæ Oriēt. Medullæ sem. Carthamiana ℥ij.
 Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum ana P.j.
 Fiat decoctio. In colatura dissolve sacchari quā-
 tum satis est: fiat syrupus, addendo post clarifi-
 cationem, vel in clarificatione ipsa, succi rosarū
 ℥ij. vel syrupi rosati laxativi ℥iv. cinnamomi
 ℥ij. Misce, & fiat syrupus. *Rondeletius.*

*Syrupus purgans pituitam ex
thorace.*

R. Radicum Apii, Foeniculi, Apii, vel
 Asparagi ana ℥j.
 Hyssopi, Betonicæ ana M.j.
 Marrubii M.β.
 Sem. Anisi ℥ij.
 Passularum, Ficuum ana paria xx.
 Florum Anthos, Stœchados, Borraginis,
 Buglossæ ana P.j.
 Glycyrrhizæ ℥j.
 Fiat decoctio. In colaturâ T̄b ij. adde
 Polypodii ℥j.
 Medullæ sem. Carthami contusi ℥ij.
 Agarici trochiscati ℥ij.
 Anisi, Foeniculi ana ℥ij.
 Concoquantur: colaturæ adde
 Mellis violati, vel rosaci, quantum satis est: &
 fiat syrupus. *Rondeletius.*

Syrupus purgans melancholiam.

R. Radicū Buglossæ, Glycyrrhizæ rasæ ana ℥j.
 Cichorii, Scariolæ, Borraginis, Buglossæ,
 Fomiterræ, Violarum, Mercurialis ana M.j.
 Passularum ℥ij.
 Seminis Cucurbitæ, Melonum, Citrulli,
 Cucumeris, Anisi ana ℥ij.
 Senæ Orientalis, Polypodii, Origani,
 Epithymi ana ℥ij.
 Tamarindorum ℥β.
 Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum ana P.j.
 Misce, & fiat decoctio. In colatura dissolve sac-
 chari quantum satis est: & fiat syrupus. Ad datur
 Syrupi rosarum laxativi ℥iv. * Bilem & melan-
 choliam purgat. *Rondeletius.*

Syrupus de Polypodio fortis.

R. Polypodii recentis T̄b j.
 Corticum Ellebori nigri preparatorum ℥β.
 Foliorum Senæ T̄b β.
 Epithymi,

Radicum Buglossæ,
 Flor. Borraginis, Stœchados,
 Passularum, Prunorum ana ℥j.
 Liquiritiæ rasæ,
 Sem. Foeniculi,
 Turbith, Agarici ana ℥β.
 Fumariz, Melissæ, Betonicæ ana M.j.
 Cinnamomi, Nucis myristicæ ana ℥j.
 Croci ℥j.

Fiat decoctio ex aqua: macerentur horis duo-
 B decim: colaturæ adde
 Succi Fumariz T̄b x.
 Lupulorum, Betonicæ ana T̄b β.
 Pomorum T̄b j.
 Sacchari optimi quod satis sit.
 Fiat syrupus: hic valide Melancholiam purgat si
 sumantur ℥iv. bis aut ter in mense. *Hernius.*

Syrupus de Elleboro.

R. Ellebori nigri ℥β.
 C Succi pomorum dulcium ℥x.
 Radicum Buglossæ, Borraginis, Polypodii,
 Epithymi ana ℥j.
 Folliculorum & foliorum Senæ,
 Chamæpithyos, Stœchados ana ℥vj.
 Flor. Borraginis Buglossæ,
 Fumariz, Lupulorum ana P.j.
 Capillorum Veneris, Agrimoniz,
 Chamædryos ana M.j.
 Schœnanthi ℥β.

D Fiat decoctio ad libras duas: huic decoctio adde
 Succi pomorum,
 Sacchari albi ana T̄b ij.
 Fiat syrupus. Dosis est quantitas duarum uncia-
 rum. *Hernius.*

*Oxymel Elleboratum majus Juliani, purgans
Phlegma & melancholiam.*

R. Rutæ, Thymi, Dictamni Cretici, Hyssopi,
 Pulegii, Marrubii, Cardui benedicti,
 Spicæ Celt. Cort. sambuci interior. ana M.j.
 B Calami montani P.j.
 Sem. Anisi, Ocymi, urticæ Rom. anethi anī ℥ij.
 Rad. angelicæ, althææ, ari, scillæ,
 Aristolochiæ longæ, rotundæ, Clematidis,
 Turbith ana ℥j.
 Iridis nostræ, Costi, Polypodii ana ℥j.
 Ellebori nigri, Esulæ,
 Cort. rad. Ellebori albi,
 Agarici ana ℥ij.

F Omnia trita infunde in aceti acerrimi T̄b vj. vel
 quantum sufficit: triduo in Sole, vel ad fornacē,
 in vitreo vase obturato. Tum decoquatur in ol-
 la vitreata ad dimidium ferè, tum colabis modicè
 exprimendo, ad desq; mellis despumati, sac-
 chari ana T̄b j. ad consumptionem aceti deco-
 ques ad syrupi consistentiam. Dosis, ad moven-
 dam alvum, ab ℥β. usq; ad ℥vj. cum decoctio-
 ne senæ & polypodii, vel syrupo violato, aliòve
 solutivo. * Confert Epilepsiz, asthmatis & om-
 nibus morbis, à materia frigida, crassa, tena-
 ci, à phlegmate & melancholia dependente.
Gejnerus.

Oxymel elleborarum minus.

R. Calamenthi, Thymi, Pulegii, Cardui benedicti,
Rosarum rubr. Menthae crispae ana P. j.
Sem. anisi, Ocymi, sem. Urticae Romanae,
Sem. Anethi ana ʒ j.
Rad. Angel. rad. Foeniculi, Althaeae, Scillae,
Iridis nostrae, Turbith ana ʒ ʒ.
Ellebori albi, Esulae praeparatae ana ʒ ij.
Rad. Asari ʒ j ʒ.
Galangae, Cinnamomi,
Calami aromatici ana ʒ j.

Infunde in aceti fortissimi Tʒ ij ʒ. ut praedictum est, & cum media pars bulliendo fuerit absumpta, adde sacchari, Mellis despumati ana ʒ v.
Fiat syrupus, qui aromatizetur, cum Croci, Cinnamomi, Macis, Zingiberis ana ʒ j, in sacculo intus suspensis. Dosis ac vires, ut in majore. *Gesnerus.*

Oxymel compositum Gesneri, valide Melancholiam purgans.

R. Epithymi ʒ x.
Polypodii ʒ vj.
Buglossi ʒ xv.
Thymi, Hyssopi, Chamapityos ana ʒ ʒ.
Capillorum Veneris ʒ v.
Turbith ʒ vj.
Ocymi, Melissae, Caryophyllorum, Spicaenardi, Malabathri, Cardamomi ana ʒ ij.
Raditis & seminis Endiviae,
Seminis calluthae ana ʒ xij.

Conserva rosatae ad pondus omnium.
Infunde haec in aceto puro, horis 24. (sit copia aceti, qua obruantur cuncta) postridie adde aquae libras quinque: leniter excoquantur, dum redeat ad aceti primam copiam: fiat colatura, & adjecto saccharo coquatur. Datur ad uncias duas cum semisse. Gesnerus, cujus descriptio epistolis ejus annexa est.

Syrupus ad ascitum.

R. Passularum ʒ ij.
Fol. Brassicae marinae M. j.
Thymelaeae vel Chamaeleae M. j.
Seminis Hederæ, sem. Scelseleos ana ʒ ij.
Fiat decoctio in libra una dissolve.
Syrupi Endiviae simplicis Tʒ j. vel
Syrupi Endiviae comp. Tʒ ʒ.
Fiat syrupus aromatizatus cum Cinnamomi ʒ ij. vel Spicae Celticae ʒ j. Loco syrupi poni possunt species cichorii & herbae capil. atque syrupus inde confici hoc modo.

Alius ad idem.

R. Rad. Valeriana, rad. Rubiae major.
Cyclaminis ana ʒ ij.
Rad. Apii, Petroselinis ana ʒ j.
Endivia, Scariolae, Capill. Veneris,
Agrimoniae ana M. j.
Seminis Hederæ ʒ j.
Brassicae marinae M. j.
Chamaeleae, Thymelaeae ana ʒ j.

A Passularum mundat. ʒ iv.
Anisi ʒ ij.

Fiat decoctio. & in Tʒ j ʒ. dissolve sacchari quantum satis est, fiatq; syrupus aromat. cum spice Celticae ʒ ij vel cinnamomi. Dentur ʒ iv. per se, si sit medicae coctionis: vel cum aquis endiviae & cichorii, si sit coctus ad perfectionem. *Rondeletius.*

Syrupus ad anasarcam.

Si sit anasarca, praedictis adjungenda erunt medicamenta magis incidentia, attenuantia, & alterantia: ut Enulae camp. rad. Apii, Petroselinis, Rubiae majoris, in majori quantitate: & pituitam purgantia: ut Agaricus, semen Carthami, Sena, Polypodium: aut praedicta medicamenta trahentia aquas, decoquenda in syrupis ad pituita purgandam praescriptis. *Rondeletius.*

Syrupus ad tympanitem.

R. Passularum ʒ ij.
Sem. Petroselinis, Apii, Scelseleos ana ʒ ij.
Radicum Asari, Valerianae ana ʒ ʒ.
Menthae, Absinthii, Betonicae ana M. ʒ.
Marrubii M. j.
Mercurialis, Brassicae marinae ana M. ʒ.
Sena Orientalis, seminis Carthami ana ʒ vj.
Florum Anthos, Genistae ana P. j.
Fiat decoctio. In Tʒ j ʒ. dissolve sacchari quantum satis est: fiat syrupus aromat. cum diagalanga ʒ ij. vel aromat. ros. ʒ j. de alternis diebus. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

D Ceterum si hydrope esse cum serpho lienis, tunc incidentia & splenica adjungimus: ut cori. rad. Capivarum, Sambuci, vel Fraxini, Populi, aut Tamari. cis: ac in aceto macerentur, & decoquantur, ut supra dictum. *Rondeletius.*

DE SYRUPIS PURGANTIBUS MIXTOS HUMORES.

Syrupus Hepaticus ad humores mixtos.

E R. Hepaticae nobilis, Acidulae, Cichorii, Dentis leonis, Endiviae, sonchi laevis ana M. j.
Capillorum Veneris, Eupatorii vulgi, Linguae cervinae, Lupulorum, Fumi terrae ana M. ʒ.
(addi potest Callutha, Asarum, Anisum)
Florum cordi studentium ana P. j.
Radicum aperitivarum,
Fructuum alkekengi ana ʒ ʒ.
Polypodii quercini recentis ʒ j.
Glycyrrhizae rasa ʒ vj.
Seminis carthami ʒ ij.
Semin. quatuor frigidorum malorum ana ʒ ʒ.
Hordei P. ij.
Sem. Endiviae, Cichorii ana ʒ j ʒ.
Passularum ʒ j ʒ.
Pruna N. xij.
Myrobalanorum citrinorum & Chebulorum ana ʒ ʒ.
Coque ex aqua ad tertias, in colati juris sesquialibra, macerentur.

Agarici

Agarici recenter trochizati ℥j.
 Foliorum Senæ mundatorum à pulvere &
 stiptibus ℥j β.
 Zingiberis, Cinnamomi ana ℥j.
 Iterum expressis, adde Sacchari ℥j.
 Syrupi rosati solutorii ℥iij.
 Iterum igni reddantur, dū lentescat succus. Datur
 ℥j β. pueris cum aqua hordei cui cinnamomū in-
 coxit, in iſtero & viscereū infarctū ac eorū duri-
 tie provec̄toribus propinatur ℥j. cū ℥ij. Syrupi
 violati, aut rosati solutorii: adjecto liquore Inry-
 bi aut Aqua hordei: robustiorib. ℥ij. cū ana Sy-
 rupi rosati: quod si febris implicitus eger non sit,
 cum ℥j. Aquæ cinnamomi sumi poterit. *Hern.*

*Syrupus domesticus, sive de spina
 insectoria.*

R. Baccarum fructicis illius, quem spinam cer-
 vinam vocāt, circa finem Septembris, aut Octo-
 bris initio collectatum, quantitatem sufficien-
 tem. Contundantur in pila lapidea, deinde expri-
 mendo colesentur. Succus expressus coquantur
 lento igne, donec quarta pars absumatur, atque
 iterum coletur.

R. Hujus colati ℥ij.

Mellis despumati ℥xvj.

Coquantur una, donec syrupi benè cocti consi-
 stentiam acquirat, adjiciendo in fine Mastice
 ℥iij. ℥j. Alii Zingiber, Anisum, Cinnamomū ad-
 dunt eodem pondere, Baccas semicōtusas qua-
 tuor diebus in sicili vitreato per se loco calido
 permittito, & efficacior succus reddetur. Cujus
 libras duas, sacchari vel mellis libram unam &
 semis decoquant ad syrupi cōsistentiam: demū
 linteolo rariore colato, addunt Cinnamomi,
 Zingiberis ana ℥v. Caryophyllorum ℥ij. Fiat
 syrupus. Hunc ita Matthiolus in Dioscoridem,
 preparat. * Bilem, pituitam, & serofos maximè
 humores purgat: unde ejus usus præcipuus in
 cachexia & hydrope. *Augustani.*

Syrupus solutivus Fioravanti.

R. Salvæ, Rutæ, Rorissinari, Absinthii, Ci-
 chorii,

Cardui benedicti, Urticæ, Origani ana M. j.

Ficum, Passularum, Dactylorum,

Amygdal. dulc. ana ℥iij.

Salis gemmæ ℥iv.

Colocynthidis, Aloës hepaticæ,

Cinnamomi, Myrobal. citrinorum ana ℥ij.

Mellis communis ℥ij.

Aquæ fontanæ ℥xix.

Contundenda contundantur crasse, miscantur,
 & macerentur per noctem: deinde coquantur
 usq. ad medietatis consumptionem: coletur, &
 aromatizetur cum Moschi ℥j. aquæ ros. ℥j. &
 servetur in vase vitreo, opumè clauso. Dosis ℥iv.
 usq. ad ℥vj. * Purgat humores crassos. Confert
 febribus, morbo Gallico, podagræ, arthritidi,
 catarrho, tussi, capitis dolori, & omnibus infir-
 mitatibus, ab humoribus corruptis & putridis
 generatis, præsertim si quis eo per
 xv. dies utatur.

Alius solutivus.

R. Fol. senæ ℥ij.

Fumi terræ, Capill. Ven. Scolopendrii, Hepa-
 ticæ,

Epithymi, Polypod. quercini, Flor. borraginis,

Flor. buglossæ, Glycyrrhizæ rasæ ana ℥iij.

Colocynthidis, Ellebori nigri,

Aloës hepaticæ, Myrob. Indorum ana ℥j.

Prunorum Damasc. N. xiv.

Sebesten N. xij.

Tamaricis ℥j.

Aquæ fumi terræ ℥x.

Contundenda contundantur, miscantur, & re-
 linquantur in infusione per noctem, deinde co-
 quantur usq. ad tertie partis consumptionem:
 fiatq. colatura, cui adde

Syrupi de stœchade ℥j.

Mellis rosati col. ℥vj.

Croci ℥j.

Servetur in vase vitreo obturato. Dosis ℥ij. usq.
 ad ℥iv. * Purgat, & curat morbum Gallicum,
Fioravanti.

Alius in febre Biliosa cum pituita.

R. Endiviæ novæ, Cichorii, Adianthi, Scolo-
 pendriæ ana M. j.

Quatuor seminum frigid. malorum ana ℥iij.

Sem. Carthami ℥j β.

Polypodii quercini ℥ij.

Tamarindorum pinguium ℥j β.

Semin. Endiviæ, Cichorii,

Liquiritiæ rasæ ana ℥ij.

Passularum mundatarum ℥j β.

Pruna N. xv.

Trium florum cordialium ana P. j.

Fiat coctio ad libram: cui infunde

Foliorum Senæ ℥j β.

Agarici recenter trochizati ℥j.

In expressione colata dissolve

Syrupi violati & capill. Veneris ana ℥iij.

Sacchari albillimi ℥ij.

E Fiat Syrupus coctus lentissimo foco: expressioni
 inde Rhabarbari electi ℥vj.

Fiat Serapion perfecte coctū & aroma illi affle-
 tur & Cinnamomi ℥j β. & Santalorū ℥j. Utile

est istud Serapion febribus omnibus quæ citus
 sui principium agnoscunt bilem pituita remix-
 tam. Accipiant binas uncias cum sero lactis, vel

cum aqua aut decocto endiviæ: si segnius alvū
 evocavit, adjicies diluti Rhabarbari, vel Agarici

F drachmam. *Hernitus.*

**DE SYRUPIS EDUCEN-
 tibus urinam.**

Oxymel diureticum.

R. Mellis despumati ℥xv.

Aceti, Aquæ ana ℥ij.

Rad. raphani ℥j.

Fœniculi, Apii, Petroselini, Genistæ,

Asari, Levistici ana ℥iij.

Sem. Fœniculi, Petroselini, Asparagi,

Rusciana ℥ij.

Coriandri præparati, Cumini ana ʒ ʒ.
Coquatur secundum artem. Nostris non est usus.
* Urinam tamen impeditam, & calculos renum
promovet. *Ambrosius lung, senior.*

Syrupus diureticus.

R. Apii, Petroselinii, Fœniculi,
Anisi, Ameos, Dauci, Baucis,
Pentaphylli Alexandrini ana ʒ iij.
Asparagi, Brusci,
Peucedani, Mei,
Scolopendriae,
Capill. Ven, Adianthi,
Polytrichi, Splendilidon,
Capparis,
Tamarisci,
Sesileos, Fimerinae,
Grana Solis,
Sem. Melonis,
Sem. Citrullorum,
Sem. Cucumeris,
Sem. Cucurbitae,
Cretami, Saxifragiae,
Sem. Citri,
Lapidis spongiae,
Pul. Cicadum,
Ammomi, Thymi,
Chamaepityos,
Ossium Ceraforum, Pomorum,
Ossium persicorum,
Cardamomi, Ireos,
Spicae Nardi,
Caryophyllorum, Costi,
Nucis moschatae ana ʒ iij.

A Galangae, Thymi,
Epithymi, Filipendulae,
Pimpinellae,
Ciceris nigri ana ʒ j ʒ.
Aque sacchari ana q. f.
Fiat Syrupus s. artem.

Syrupus compositus aqua ducens.

R. Radicum Valerianae,
Quinq; radicum aperitivarum ana ʒ ij.
Endiviae, Cichorii, Adianthi,
B Eupatorii ana M. j.
Seminis Hederæ ʒ j.
Brassicæ marinæ M. j.
Foliorum daphnoidis recte præparatorum ʒ j ʒ.
Passularum mundatarum ʒ iij.
Anisi ʒ ʒ.
Fiat decoctio ad Tʒ j ʒ. asperge sacchari quan-
tum opus erit ut fiat Syrupus: aromatizetur Spi-
cæ Celticæ ʒ iij. vel Cinnamomi ʒ ʒ. Propinan-
tur ʒ iij. hujus Syrupi. Pauperes coquant succum
C C baccarum nigrarum sambuci cum saccharo ut fiat
Syrupus: & in fine coctionis adjiciant aliquid
Cinnamomi, Zingiberis, vel nucis myristicæ: su-
mant duo vel tria cochlearia ex decocto gratio-
læ, anisi & caryophyllorum. *Heurnius.*

Syrupus ad calculum.

R. Succis fol. & flor. anthemidis, Mellis colati
ana q. f.
Misce, & coquantur usque ad Syrupi consisten-
D tiam. Dosis cochlearium unum, in introitu bal-
nei aquæ dulcis stomacho vacuo. *Regna Maria,
Caroli F. soror.*

De Julapiis, Sectio III.

De Julapio rosaceo.

R. Aquæ Rosarum Tʒ iv.
Sacchari clarificati Tʒ ij. vel iv.
Fiat Julapium cum diligentia secundum artem.
* Febrium, thoracis, & ventriculi incendium, ca-
loremque flammæum extinguit, sium inexplen-
tam sedat.

Julapium violarum.

R. Aquæ violarum Tʒ iv.
Sacchari clarificati Tʒ ij. vel iv.
Coque ad Julapii consistentiam. * Febres, phleg-
monas, pleuritidem, asperitatem gutturis & tho-
racis, ac tussim mitigat.

Julapium oxalidis.

Julapium oxalidis fit ter coquendo herbam
acetosæ reiteratam seu renovatam ex aqua mo-
dica, quantum pro tegenda seu mergenda herba
sufficit: & postea decoque ad consistentiam, cum
æquali portione sacchari. Hoc album permanet,
& est jucundum & utile: siquidem sub æstivis
fervoribus aqua vel simpliciter vel distillata pro
libitu diluitur, grateq; bibitur. *Colomneses.*

*Julapius in calore flagrante Italia
usitatus.*

E R. Aquæ limpidissimæ,
Sacchari optimi ana.
Quæque libeta Aquæ, accipiat Albumen ovi re-
centissimi, vehementerq; quantantur: hinc affun-
de saccharum: lentoq; igne coquantur, ut tota
spuma abjiciatur. Deinde bis terve per filtrum
trajiciatur: hinc iterum coquatur dum cerevisiæ
Gedanæ crassitudinem referat Aqua autem hæc
primò accipit vim Rosarum ex frequenti infu-
sione, vel quatumcumq; herbarum vim bibit.
F Ad ʒ ij. hujus Julepi, remisce aquæ limpidissi-
mæ ʒ iv. poterit etiam ex aquis componi: ut
aquæ buglossi & sacchari libra, eoq; dum spu-
mâ & fantali lutei drachima imbuatur. *Heurn.*

Aliud.

R. Aquæ rosarum Tʒ j ʒ.
Sacchari Tʒ j.
Ovi albo perpurgetur & ad formam Julepi co-
quatur. Accipe hujus ʒ j. Aquæ optimæ ʒ ij.
Misce: gratissimum in febribus, & sitim reha-
luit, quo Franciscus rex Galliarum utebatur. *Idem.*

Aliud.

Aliud.

R. Aq. Cichorei, Endiviæ ana ℥℥ ss.
Syrupi de aeredine citrinorum ℥ iij.
& ut gratus fiat, adde Olei vitrioli guttulas ali-
quot: quidam aroma afflant cum ℥ ss. santalo-
rum. *Idem.*

*Iulapium ad sistendum san-
guinem.*

R. Aquæ pediculi ros.
Aquæ sanguinariæ, id est, centinodiæ,
Aquæ burisæ pastoris ana ℥ iv.
Sacchari albi ℥ ss.
Fiat Iulapium. *Rondeletius.*

*Iulapium ad hepatis refrigera-
tionem.*

R. Aquæ Cichorii, Lactucæ, Endiviæ, Solani
ana ℥ iij.
Sacchari clarificati ℥ ss. vel j.
Coque ad Iulapii consistentiam. *Rondeletius.*

Iulapium ad pectus.

R. Aquæ Violarum,
Buglossæ ana ℥ iij.
Sacchari albi ℥ ss.
Fiat Iulapium. *Rondeletius.*

Iulapium ad phthisin.

R. Aquarum Petroselinii, aquarum Helenii,
Aquarum Althææ rad. ana ℥ j.
Sacchari q. s.
Fiat Iulapium. Modus est, ut quolibet die, tribus
ante cibum horis ℥ iv. dentur. Valentiis red. di-
tur, si antea in ipsis ebullierint gummi Arabici.

A) Tragacanthæ ana ℥ iij. amyli ℥ ss. Glycyrrhizæ
℥ j. deinde fiat Zulapium. *Rubens.*

Iulapium ad hecticam febrem.

R. Glycyrrhizæ rasæ ℥ ss.
Quatuor sem. frigid. ana ℥ j.
Trium Santalorum ana ℥ j.
Sem. citoniorum,
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ℥ ij.
Coriandrorum ℥ ij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥ iv.
Caphuræ ℥ ss.
Pomorum dulcium q. s.

Accipe deinde Carnem caponis, vel phasiani,
vel perdicis, vel testudinum nemoralium, q. s. est-
eamque ubi viscera ex animali detracta fuerint,
cum fructibus optimè terito, mox pulveribus
commixtis atque agitatis, destillet aqua, è qua
conficiatur Zulapium, ut lubet. *Rubens.*

Iulapium Mercuriale.

R. Mense Majo, succi herbæ Mercurialis sitera-
ti ℥ j.
Zulapii simplicis ℥ iij.
Aque vitæ optimæ, circulatæ ℥ vj.
Olei vitrioli ℥ ij.
Moschi Orientalis ℥ ss.

Misce, & in vase vitreo, optimè obturato po-
nantur ad Solem, vel calore balnei circulentur:
& erit factum. Dosis ℥ iv. manè quatuor horis
ante pastum, stomacho jejuno, continuandæ
per menses duos, curat paralyticos. *Fioravansius.*

*De Succis, seu Rob, Sectio IV.**Rob de ribes simplex.*

R. Succu Ribes ℥ iij.
Coquantur per se ad spissitudinem mellis.

Rob de ribes compositum.

R. Succu Ribes ℥ iv.
Sacchari optimi ℥ ij.
Coquantur secundum artem. * Ventriculum fir-
mat, vomitum biliosum reprimat, sitim restin-
gat, aliasq; excretionem biliosas sistit.

Rob de berberis simplex.

R. Succu Berberis ℥ ix.
Coquantur per se usq; ad mellis spissitudinem.

Rob de berberis compositum.

R. Succu Berberis ℥ iv.
Sacchari optimi ℥ ij.
Coquantur secundum artem. * Rob ex oxya-
cantha easdè quas præcedès facultates obtinet.

Rob de cornis.

R. Succu pulpæ cornorum ℥ ij.
Sacchari ℥ j.
Coquantur secundum artem. * Astringit: unde

influxionibus ventris, dysenteria, & cæliaca cõ-
fert. *Augustan.*

Rob de agresta.

E Eodem modo paratur ut Rob de cornis. Eju-
dem propemodum facultatis est, ut Rob de cor-
nis. *Augustani.*

Rob nucum.

R. Succu corticum viridium juglandium ℥ iv.
Mellis optimi ℥ ij.
Coquantur secundum artem. * Destillationi ten-
nium humorum à capite, & inflammationem
excitantium confert. *Mesues.*

Diamoron usitatum.

R. Succu Mororum Celu ℥ ss.
Succu Mororum rubi,
Mellis optimi despumati ana ℥ j.
Sapæ ℥ iij.

Coquantur secundum artem. * Contra depa-
scentia oris ulcera, ad dentium affectus, & gin-
givarum noxas, atq; ad omnia oris vitia garga-
rizatus proficit. *Nicolaus.*

Diamoron simplex Galeni.

R. Succu mororum domesticorum ℥ ss.
Mellis ℥ j.

Clarificetur primū succus, deinde cum melle A
coquatur ad iustam consistentiam.

Diamoron compositum Galeni.

Præter supra dicta adde
Myrrhæ, Croci ana ℥ j β.
Omphacii ℥ j.

Coquatur omphaciū cum succo, & melle, myr-
rha verò & crocus sub finem adjiciatur, cum sci-
licet ab igne remotum fuerit medicamentum.

Diamoron Mesue.

R. Succi mororum domesticorum,
Succi mororum rubiana Tβ j β.
Mellis,
Sapæ ana Tβ j.

Coquantur igne lento ad spissitudinem mellis.
Reponantur. * Phlegmonas oris partiū, ut colu-
melle, faucium, & eas, à quibus impendet suffo-
cationis periculum, sanat. *Mesues.*

De Emulsionibus, Sectio V.

Lac amygdalarum dulcium.

R. Amygdalarum dulcium Tβ β.
Mundentur à corticibus, contundantur in mor-
tario lapideo optimè: deinde diluantur cum a-
quæ hordei mensura una, & per pannum lin-
teum mundum exprimantur. * Reficit, som-
numq; inducit.

Hordeatum.

R. Hordei mundati ℥ j.
Coque ex sesquilibra aquæ dum in pultriculam
vertatur: mox trajice per setaceum: tunc adde C
Emulsionis 4, semin. frig. maj. sem. papa. albi
ana 3j.
Cum Aquæ hordei ℥ iij. Fiat emulsio: adde Sy-
rupi de papavere. Sacchari albi ana ℥ j. Fiat Hor-
deatum. *Heurnius.*

Vel:

R. Hordei mundati cocti dum crepet ℥ iij.
Amygdalorū infusorum in aq. rosarum ℥ ij.
Sem. melonum & papaveris albi ana 3j.
Fiat emulsio in aq. Hordei ad semilibram: cui
adde Julepi rosati ℥ j. Misce: bibat in introitu le-
cti, in febribus ad somnum conciliandum, refri-
gerandum, ardorem renum & urinæ acrimoniam
temperandam. *Heurnius.*

Emulsio ad renum & vesica affectus.

R. Seminis Melonum, cucurbitæ, Citrulli,

B Cucumerū recentium & mundatorū ana ℥ β.
Amygdalarum dulcium mundatarum ℥ j.
Contundatur in mortario lapideo, ex aqua fon-
tana prius cocta: deinde colentur ad libram, que
vitreo vase condatur. * Urinæ ardorem restin-
guit triens hujus, vel sextans, tribus vel quatuor
horis ante prandium assumptus. *Andernacus.*

Vel:

R. Seminum frigidorum majorum ℥ ij.
Sem. papaveris ℥ β.
Sem. lactuce 3j.

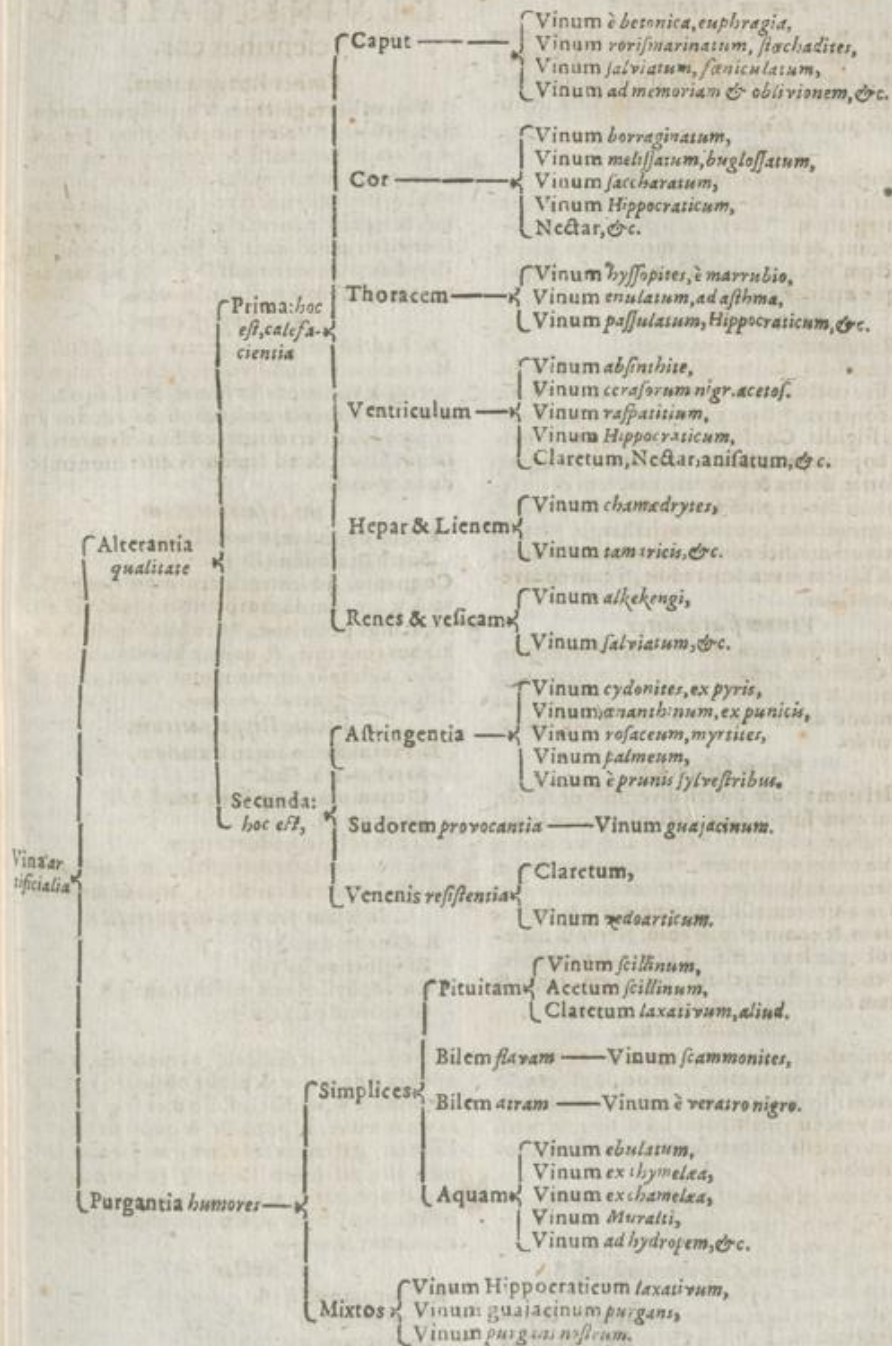
Amygdalarum dulc. ℥ j.
Contundantur in mortario lapideo, ex decocto
glycyrrhizæ colentur ad sesquilibram. *Heurnius.*

Emulsio alia.

R. Seminis Papaveris albi ℥ β.
Quatuor sem. frig. major ana 3 iij.
Amygdalarum dulcium ℥ β.

D Omnia ex glycyrrhizæ decocti quadrante in mor-
tario lapideo terantur: syrupi violacei, adiantibi,
& myrtorum sing. ℥ β. in jure decocti colato
dissolvantur: ac emulsio duabus vicibus manè
horis quatuor ante prandium exhibeatur. * Si-
tum compefcit, pectorisq; & pulmonum
inflammationes restinguit.
Andernacus.

DE VINIS ARTIFICIALIBUS, Sectio VI.

DE VINIS CALE-
facientibus caput.*Vinum è betonica.*

HERBAM fœminæ maturè prægnantem, cum suis ramulis minæ pondo, congiis duobus vini macerant, & post septimum mensem transfundunt. * Ad multa interaneorum vitia, ut fructus ipse, pollet. *Dioscorides.*

Vinum euphragie.

R. Euphragie quantum satis est. Ponatur in doliolo musti pleno, & fiat vinum euphragiatum. * Hujus usu oculi senum rejuvenescunt, & aufert impedimentum eorum, & defectum visus in quocunque homine de quacunque ætate. *Arnoldus.*

Vinum rosamarinatum.

R. Rosmarini quantum volēs. Pone in doliolo, superinfundendo mustum crudum sive coctum & despumatum. & in vinaria cella conserva. * Utile est in omnibus ægritudinibus frigidis. Confortat cerebrum, cor & nervos: appetitum rectificat: consumit phlegma: confortat dentes & gingivas: cancrum ex eo sepelotum sanat: phthiricis & hecicis prodeit. item quotidianæ, quartanæ, lethargo, paralyti & tremori misericorditer confert: juventutem conservat, & faciem juvenilem reddit, si cum eo lavetur. *Arnoldus.*

Vinum stæchadites.

Congiiis sex stæchadis minam addere oportet. * Crassitiem, inflationes, laterum nervorumque cruciatus, & perfrictiones discutit: comitialibus commodè datur cum pyrethio & sagapeno. *Dioscorides.*

Vinum salviatum.

Salviatum vinum diversi diversimodè faciunt. Aliqui enim suspendunt fasciculū salviæ in vassello: aliqui coquunt. * Quocunque modorum fiat, ita ut nec corruptum, nec alteratum, sed in sua permansens bonitate: reperitur mirabilis ejus usus in omni remollitione gingivarū, & dolore dentium, & commotione eorū. Nervosa membra roborat: laxa rectificat, ut paralytica: epilepsie confert: stomachum, matricem, renes & vesicam confortat. *Arnoldus.*

Vinum fœniculatum.

Fœniculatum vinum propriè fit ex semine ejus. * Valet contra caliginem oculorū: excitat Venærem: hydropem solvit, & Elephantiam: obviat venenis: multiplicat lac & sperma: tussi medetur: lateris dolores sedat, & menstrua movet. *Arnoldus.*

Vinum ad memoriam & oblivionem.

R. Zingiberis, Piperis longi, Galangæ ana ℥ i. Caryophyllorem, Cubebasum ana ℥ β. Nucis Indicæ ℥ iij β. Fiat pulvis, qui ligetur lentè in sacco, & ponatur in vini boni bullietis ℥ iv. & cooperiatur

ne respiret, & permittatur clarificari: & cū opus est, assiduetur: nec sacculus de vino removeatur. *Arnoldus.*

DE VINIS CALEFA-
cientibus cor.*Vinum borraginatum.*

Vinum borraginatum & melissatum, cordialia sunt vina. * Valent propriè contra cardiaca, maniam, melancholiã & tremorè cordis: mundificant sanguinè: malas auferunt suspiciones: utiliaque sunt in omni specie corruptionis & scabiei & lepræ: inducunt lætitiã, & ventrem ad lubricitatem inclinant. Et fiunt hoc modo. In ℥b. ipsius ponantur musti ℥b. iij. & bulliant donec residant & clarificent. *Arnoldus.*

Vinum buglossatum.

R. Rad. Buglossæ mundatarū quantum satis est. Macerentur in musto, vel vino, donec vinum saporem & virtutem ejus sumat, & assiduetur bibere. * Humores melancholicos adustus per urinam educit: cerebrum rectificat: dementes & fatuos sanat, & ad sensum & discretionem reducit. *Arnoldus.*

Vinum saccharatum.

R. Vini optimi vel Cretici ℥b. iij. Sacchari albi ℥b. iij. Coquantur ad lentum ignem more syrupi. fetiva & utere cum duabus partibus aquæ, vel aliter, ut usus postulabit. * Senibus, frigidis & debilibus convenit, & quibus humor natus & calor naturalis immittuntur. nutrit enim, & sanguinem generat. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Vini austri odorati sextarium, Sacchari albi ℥b. β. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥ β. Galangæ ℥ j. Mille, & cola secundum artem. Sunt, qui cum lacte amygdalarum dulcium clarificant. * Valet ad cardiacos. *Alexand. Benediculus.*

Infusum pro vino Hippocratico.

R. Cinnamomi ℥ j β. Zingiberis albi ℥ iij. Caryophyll. Nucis moschat. ana ℥ β. Granorum paradisi ℥ ij. Piperis ℥ j. Pulverisentur crassiusculè, ac macerentur in semilibra Aquæ vitæ, & probè obturato vase luto ex fatina & aqua, fiat infusio dies sex: ac in cella vinaria intectum ponatur, & quotidie bis concutiat, ut se motus varis mixte feriant. Guttulæ aliquot hujus liquoris remixtæ cyatho vini, Hippocraticum vinum illic præbent. Hanc infusionem Chemicis, Cœlum philosophorum nominant. *Hernius.*

Nellar.

R. Cinnamomi ℥ j β. Zingiberis ℥ iij. Cardamomi ℥ ij.

Folii

Folii Galangæ ana ʒj.
Spicæ nardi, Carui ana ʒʒ.
Piperis longi ʒiv.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Macis, Granorum paradisi ana ʒij.
Mellis despumati pintam.
Vini boni lotum Burgense.

Et si potes, loco mellis, pone sacchari libram.

* Valet ad effectus frigidos: utilisq; senibus, ac illis qui imbecilliores sunt ad Venetrem. Convenit phlegmaticis & melancholicis misficè. Tristitiam solvit, latitiam confert Splenis & hepatis obstructions aperit. Hydropem curat: & lapidem de renibus potenter educit, si addatur pæum saxifragæ & lapidis lycis. *Euonymus.*

DE VINIS CALEFACIENTIBUS THORACEM.

Vinum hyssopites.

Vinum hyssopi virtutem habet diureticâ dissolvendi, consumendi, & attrahendi. Est vinum scenum: * valet in tussi humida, & epilepsia, pulmones & matricem sanat, & aperit vias vocales, facitq; vocem claram: asthmatis cõfert. *Arnoldus.*

Vinum è marrubio.

Marrubii adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretâ demittito: & reliqua consimiliter facito. * Convenit pectoris vitis, & omnibus quibus marrubium. *Dioscorides.*

Vinum enulatum.

Inulæ radices tessulatim incisas in olla fictili nova vitreata coques, in musti sextariis duobus, aut amplius, donec partes aliquot consumantur. Deinde musti optimi dulcis sextarios viginti quatuor, aut amplius, in cacabo decoques donec dulcescat: postea inulæ radices unâ musto in quo defetbuerunt, affundes, & cum adhuc aliquantulum simul bullierint, depones ac servabis. *Aliis.* In musto dulci despumato, & ad tertiam partis consumptionem decocto, cû jam ferè satis coctum fuerit, inulæ radices injicies: (pro cõgnis viginti quinque, vel circiter, uncias novem) & cum modicè adhuc bullierit mustû, deponitum & refrigeratum serva: & inulæ radices (easdem scilicet colâdo separatas) in sacculo intra vas suspende. Debent autè radices colligi mense Octobri, crescente Luna, aut ineunte æstate, & siccati in Sole. * Confert cerebro, capiti, nervis: tussi medetur: ad affectus thoracis frigidos valet: ventriculam roborat: concoctionem juvat: menstrua & urinam movet. *Euonymus.*

Vinum ad asthma.

Vinum in quod transit virtus anisi, sceniculi, & liquiritiæ, ita ut liquiritia in duplo aliorum sit. * valet contra ventositatem, taucedinè, tussim & asthma. *Arnoldus.*

Vinum passulatum.

Vinum passulatum fit passulis in vino vel musto decoctis, donec dulcescat, quod mox in vase conditur: & passulæ comulsæ in idem conjunctur.

A ciuntur. subsidunt autem illæ in fæces. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi optimi ʒj.
Caryophyllorum ʒij.
Anisi, Fœniculi ana ʒj.
Glycyrrhizæ ʒij.
Macis, Cardamomi, Ireos ana ʒʒ.
Sacchari albiss ʒij.

Singula diligenter trita infundantur cum sequentibus:

R. Vini malvatici ʒix.

Aquæ Borraginis ʒij.

Aquæ rosaceæ ʒij.

Aquæ Melissæ ʒij.

Per tres horas juxta fornacem relicta, tandem sæpius per saccum filii colato. fiat Hippocraticum vinum clarum. * Valet ad thoracis & pulmonis vitia. *Euonymus.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Vinum absinthite.

Absinthium in dolio vini seu musti pleno immitti debet antequam ferveat, ut per ejus fervorem in vase, herbæ vis ei commisceatur, deinde per hyemem in vase relinqui, semper implendo iterum vas, si quod inde exhaustum fuerit. Alii diversas herbas admiscunt: ut carduum benedictum, melissam, centaureum minus, hyssopum, & borraginem. * Stomacho frigido prodest, flatibus discutit, colicam plegmaticam, & ex flatibus natâ sanat: febribus omnibus, & regio morbo confert: ventriculam confirmat: vermes necat, &c. *Arnoldus.*

Vinum pro senibus nostrum.

R. Vini optimi defæcati Mens. xv. Syrupi cotoneorum, cum melle facti, Mens. ij.

Uvarum passarum ʒij.

Ponantur in dolio parvo.

Vinum cerasorum nigrorum acetosorum.

Alii per æstatem nigra cerasa acida integra, alii trita imponunt in vas, quartam partem relinquendo vacuum superfluo veteri vino albo, quod brevi rubrum colorem trahit. Solent autem cum aliquid inde hauserint, mox iterum vas implere. * Cor & stomachum roborat, sicum mitigat, refrigerat, liccat, astringit. Potest & quovis anni tempore ex aridis fieri. *Euonymus.*

Vinum raspaticium.

Vinum raspaticium (nostrum vocant Dieppsi) id est, linguâ quadam acuta stypticitate mordens, * provocat appetitum, villos stomachi astringendo. Medetur corpori ob calorem dissolutum, potissimum æstate, cholericis, & sanguineis utilis. Fit autem sic. Ponatur aliqua uvæ acerbæ cum maturis in torculari, ut simul exprimantur. Vel, quod melius est, reserventur uvæ, & conterantur unâ cum raspatis suis, & immittantur vasi cum

musto. Contrahet autem mustum illud à succo raspatiorum illorum, & vinaceorū in avis, quæ sunt acetosa, ponticitatem quandam & attritionem. *Arnoldus.*

Aliud.

Nostri racemis integris benè maturis dolia implent, & mustum, vel vinum vetus superinfundunt, & quotiescunq; vinum inde hauserint, rursus implent. * Stomachum recreat, sitim remittit. *Euonymus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi electi ℥ j.
Zingiberis vel Galangæ ℥ j.
Non quassentur, sed itidè tenuissimè ceu laminatim conscindantur, stentq; per noctem in infusione duorum sextariorū vini, & inde percolentur per manicā Hippocratis, cui insint sacchari albi ℥ viij. subinde reasfunde percolatū. *Coloniens.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ℥ ℞.
Zingiberis albi ℥ ij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis Moschatæ ana obolos iv.
Benè tusa cum albi sacchari selibra, in meri albi congio commisceto, ac percolabis. * Summum dissolutis stomacho remedium est. *Alexander Benedictus.*

Aliud.

R. Cinnamomi ℥ j.
Zingiberis ℥ ℞.
Galangæ,
Granorum paradisi ana ℥ ij.
Caryophyllorum ℥ j.
Sacchari albi ℥ viij.
Vini optimi quantum sufficit.
Misce, cola, & cum lacte amygdalarū dulcium clarifica secundum artem. *Euonymus.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ℥ j. ℥ v.
Zingiberis ℥ vi.
Caryophyllorum Galangæ ana ℥ j.
Macis, Nucis moschatæ ana ℥ ij.
Granorum paradisi, Cardamomi, Coriandri ana ℥ j.
Anisi ℥ ℞.
Sacchari ℞ ij.
Vini rubri mensuras ij.
Fiat secundum artem vinum Hippocraticum. *Ioannes Langius.*

Vinum Hippocraticum aliud.

R. Cinnamomi electi ℥ j.
Galangæ ℥ ij.
Zingiberis ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ij.
Nucis moschatæ ℥ j.
Sacchari ℞ j.
Vini mensuram j.
Fiat vinum Hippocraticum, ut artis est. *Ioannes Langius.*

Potus Hippocraticus.

R. Cinnamomi ℥ j. ℞.
Zingiberis ℥ ℞.
Caryophyllorum ℥ ℞.
Cardamom. Macis, Granorū paradisi ana ℥ j.
Galangæ ℥ j. ℞.
Sem. Anisi ℥ ℞.
Vini ℞ x.
Sacchari albi ℞ j. ℞.

Fiat potus secundum artem. *Augustani.*

B

Aliud.

R. Cinnamomi electi ℥ j. ℞.
Zingiberis ℥ ℞.
Caryophyllorum ℥ ij.
Granorum paradisi, Galangæ ana ℥ j.
Sacchari ℞ j. ℞.
Vini rubri mensuras ij.

Misce, & fiat Hippocraticum. *Euonymus.*

Claretum.

C

R. Zingiberis, Galangæ ana ℥ j.
Cinnamomi ℥ ij.
Caryophyllorum ℥ ij.
Granorum paradisi,
Piperis longi ana ℥ j.
Melis ℞ j. ℞.
Sacchari ℞ ij.

Vini albi mensuras iv.

Alii cum solo melle pasant, & aliquid spicæ & nucis moschatæ addunt, & cum albumine ovi clarificant. *Euonymus.*

D

Aliud.

R. Vini albi optimi ℞ iv.
Sacchari albi ℥ iv.
Cinnamomi ℥ j.
Coriandri præparati ℥ iij.
Caryophyllorum ℥ ij.
Granorum paradisi, Zingiberis albi ana ℥ j. ℞.
Piperis longi ℥ ij.
Zedoariæ ℥ ℞.

E

Omnia trita subtilissimè, & colata reservetur in vase stannco *Philippus Vissadi.*

Aliud.

R. Zingiberis ℥ ij.
Cinnamomi ℥ ℞.
Caryophyllorum ℥ j.
Vini albi mensuras iij.
Melis ℥ j.
Sacchari albi ℞ ℞.

Fiat claretum secundum artem. *Arnoldus.*

F

Aliud.

R. Zingiberis ℥ ij.
Cinnamomi ℥ iv.
Caryophyllorum,
Galangæ ana ℥ ij.
Singula sub. lit. trita, cribrataque misceantur. Deinde croci Or. & alis unciâ benè trita seorsim se vabis. Claretū facturus, mellis ℞ ij. ad igne, in scili novo servet facies: & cum bullire ceperit, aufer ab igne, & parva morâ interposita despumato. Deinde mensuras duas vini optimi accipies,

cipies, & admiscebis ei de speciebus prædictis ℥ ij. & croci ℥ j. aut amplius. Deinde per sæculū colabis, cuius pars superior linea sit, inferior lanea per unam tertiā totius sacci, aut paulò plus. Cùm vinum satis colatū fuerit, sæces infundere poteris in hydromeli sive apomeli, ut vulgò patatur, ut quod reliquum virium est in id deponat. Hoc vino si mulier uti debeat, aut delicatus aliquis, pro melle saccharum pones. *Euonymus.*

Species pro Clareto.

R. Zingiberis ℥ vij.
Cinnamomi ℥ b. s.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis moschatæ ana ℥ b.
Cardamomi, Melegetæ ana ℥ j.
Vini Menf. ij.
Sacchari ℥ j.
Fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ x.
Nucis moschatæ ℥ ij.
Zingiberis albi ℥ j.
Caryophyllorum, Granorū paradisi ana ℥ j.
Macis, Galangæ ana ℥ j.
Cardamomi, Coriandri præparati ana ℥ b.
Fiat pulvis: de quo R. ℥ x. ad Menf. ij. s. vel ij. vini boni.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi, Zingiberis albi ana ℥ ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥ iij.
Granorum paradysi ℥ ij. aliās ℥ ij.
Macis, Cardamomi ana ℥ b.
Galangæ, Coriandri præparati ana ℥ j.
Fiat pulvis.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ vj.
Zingiberis ℥ iij.
Granorum paradysi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ ana ℥ ij.
Calami aromatici, Macis,
Cardamomi ana ℥ j.
Fiat pulvis: de quo R. ℥ vj.
Sacchari albi ℥ b. s.
Vini boni ℥ ij.
Per manicam Hippocratis fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis ℥ ij.
Caryophyllorum, Galangæ ana ℥ j.
Granorum paradysi ℥ b.
Sacchari ℥ j. s.
Vini Menf. ij. s.
Fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Zingiberis ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j. s.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥ j.

A Granorum paradysi ℥ b.
Galangæ ℥ ij.
Sacchari ℥ b. s.
Vini opt. ℥ ij. s.
Misce & fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis ℥ iij.
Galangæ ℥ j. s.
B Caryophyllorum ℥ iij.
Granorum paradysi ℥ ij.
Nucis moschatæ ℥ j.
Sacchari albi ℥ b. s.
Vini opt. Menf. iij.
Per manicam Hipp. fiat Claretum.

Claretum vel nectar bonum.

R. Cinnamomi ℥ j.
Galangæ, Zingiberis,
C Cardamomi, Granorum paradysi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis ana ℥ ij.
Piperis longi, nigri ana ℥ b.
Spicæ nardi, Nucis moschatæ ana ℥ iij.
Squinanthi, Croci ana ℥ j.

Terantur omnia minutissimè, & miscantur. Sic habes species pro medietate oneris unius equi, id est, pro barili uno. Nectar autem sic facies: Pone vinum totum in vasis. Deinde species pone in aliquo panno lineo satis amplo: & in barili, in quo nectar facere volueris, pannum introduce cum speciebus, ita quòd latera panni superemineant aliquantulum supra os barilis. Postea in aliquo vase pone ℥ iv. mellis, & fortiter cum vino misce, ita ut totum satis clarum sit. Tum vinum supra species colando infunde & postremò vinum cum melle. Demùm clauso barili species in eo relinque cum panno per biduum. Tandem aufer fortiter comprimendo: & habebis nectar optimum. Si verò pro Principe aut prædite aliquo parare volueris, adde supra dictis, ligni aloës optimi, folii ana ℥ b. moschi ℥ b. & socio mellis pone saccharum minutissimè tritum in mortario, deinde solutum in vino *Euonymus.*

Aliud nectar optimum.

R. Cinnamomi ℥ b. s. ℥ b.
Zingiberis, Galangæ,
F Granorum paradysi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis, Cardamomi ana ℥ j.
Piperis longi ℥ j.
Spicæ nardi, Squinanthi,
Nucis moschatæ ana ℥ b.
Croci ad pondus denarii Turonenfis. Hæc omnia minutissimè trita misce, & habebis species abundè pro loto nectaris civitatis Burgenfis. Deinde accipe libram mellis cum pinta aquæ fontanæ decoctam, usq; ad consumptionem aquæ: & refrigerandā se pone. Tunc accipe

circiter lotum boni vini, & succo cum prædictis speciebus in vas immisso, vinum percolando, infundito paulatim, mel etiam cum vini parte prius mixtum paulatim infundendo, ita ut succus non comprimatur. Quod si preciosius facere voles, saccharum pro melle pones in vino dissolutum, similiter pondere libræ, aut amplius. Percolabis autem ter vel quater, ut fortius & melius evadat vinum. Adde etiam prædictis agallochi optimi, folii ana grana duo, & moschi aliquantulum. *Euanymus.*

Nectar aliud.

R. Cinnamomi ʒ ix.
Zingiberis ʒ iv.
Nucis moschatæ, Piperis longi ana ʒ iij.
Galangæ, Granorum paradisi, Macis, Cubebæ, Caryophyllorum ana ʒ ij.
Spicæ nardi ʒ j.
Crocii ʒ ʒ.
Sacchari lb j. vel Mellis pintam j. quod bullerit in pauca aqua aliud ad consumptionem aquæ, bene despumati.

Misce in sesquilotum vini. *Euanymus.*

Aliud.

R. Aristolochiæ rotundæ, Cinnamomi ana ʒ j.
Zingiberis ʒ ʒ.
Galangæ, Granorum paradisi, Caryophyllorum, Cubebæ, Macis, Nucis moschatæ ana ʒ ij.
Piperis longi ʒ iij.
Spicæ nardi ʒ j.
Crocii ʒ ʒ.
Sacchari lb j.
Vini, lotum.

Quod si pro divite fuerit, adde agallochi optimi grana duo, & moschi granum unum. Vel secundum alios:

R. Cinnamomi electi ʒ ij.
Zingiberis ʒ j.
Granorum paradisi, Piperis longi ana ʒ ʒ.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum, Macis ana ʒ ij.
Cubebæ, Cardamomi ana ʒ j.
Spicæ nardi, Squinanthi, Calami aromatici ana ʒ j.

Trita commisce cum lb iij. mellis, & loto vini, ut dictum est. *Euanymus.*

Claretum cum melle.

R. Cinnamomi ʒ j.
Zingiberis, Granorum paradisi ana ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Cardamomi, Nucis Moschatæ ana ʒ ij.
Fiat pulvis: cujus R. ʒ j. ʒ.
Mellis opt. ʒ xx.
Vini lb iv.

Misce, & fiat Claretum per sacculum.

Aliud Claretum cum melle.

R. Zingiberis, Cinnamomi electi, Granorum paradisi ana ʒ ij.

A Nucis moschatæ,
Caryophyllorum ana ʒ j.
Macis, Cardamomi ana ʒ ʒ.
Coriandri præparati ʒ j.
Mellis ʒ x.
Vini boni lb ij.
Misce & fiat Claretum, ut artis est.

Aliud cum saccharo.

R. Cinnamomi electi ʒ vi.
Zingiberis ʒ ʒ.
Caryophyllorum ʒ iij.
Nucis moschatæ ʒ ij.
Macis, Cardamomi ana ʒ ʒ.
Coriandri præparati ʒ j. ʒ.
Sacchari albi lb j.
Vini opt. lb iv.

Misce & f. a. fiat Claretum.

Aliud cum melle, & saccharo.

R. Cinnamomi electi ʒ ʒ.
Zingiberis ʒ ʒ.
Caryophyllorum,
Piperis longi,
Cardamomi ana ʒ j.
Vini albi odoriferi lb vi.
Sacchari lb j.
Mellis albi despumati quart. iij.

Misce, & fiat Claretum secundum artem.

Vinum anisatum.

Vinum de aniso * aperit oppilationes meatuum & viarum interiorum: præservat à colica, à ventositate: & rectificat digestionem, & ructuationem ventosam tollit usum ejus: & proprie competit mulieribus nutricibus: quoniam aperiendo poros, & subtiliando sanguinè, atq; calefaciendo multiplicat lac: & ipsum lac aquosum rectificat: & quandoq; maceratur, & est melius. Tollit dolorem renum: & ipsum quidem vinum potest fieri cum igne, & absq; igne. *Arnoldus.*

E DE VINIS EXCAL-
facientibus hepar.

Vinum chamædrytes.

Foliarum chamædryos tusorū libra in amphoram musti cōjecta, linteolo raro cum quibusdā lapillis folia involvuntur, ut degravat^o pōdusculo fasciculus sidat: vinū post quadraginta dies defæcatum clutriatur. * Excalfacit, discutit: convulsis, regio morbo, vulvæ inflationibus, tardæ cōcoctioni, incipienti aquæ inter cutem subvenit. Inveterascens melius redditur. *Dioscorides.*

F DE VINIS EXCAL-
lescentibus splenem.

Vinum tamaricū.

Corticibus tamaricis in doliolo positis, mustum recens dulce superinfunditur, atq; ad usum servatur. * Sanguinem à melancholia mundat: quartanæ, icterico nigro confert: hepatis & lienis obstructions tollit.

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS renes & vesicam.

Vinum alkekengi.

Vinum alkekengi eodē modo fit, ut absinthite, super iis contritis vinū colando. Pro dosi una accipies à quinq; ad decem. * Educit materiam calculosam à renibus & vesica manifestè, & urinam retentā ducit. Sunt, qui integra halica cabigrana in mustū ponant vase parvo, ut simul bulliant: & ad usum servant. *Enonymus ex Arnolde.*

Vinum salviatum.

Salviæ unciā unā in mustū amphorā, quod idē cum ceramio est, mittito. * Valet contra renem, vesicæ & laterū dolores, rejections sanguinis, tussim, rupta, vultū, & suppressos menses. *Diosc.*

Vinum nostrum, ad calculum.

R. Rad. Ononidis ℥ ij.

Rufi, Asparagi, Rubiæ tinct. ana ℥ j.

Fol. betonicæ, Fol. Saxifragiæ ana M. iij.

Flor. Ononidis, Flor. Saxifragiæ ana P. ij.

Sem. Alkekengi ℥ iij.

Sem. Urticæ ℥ j.

Baccarum juniperi, Cicerum rub. ana M. j.

Vini, vel musti Meas. xv. vel j ℥. Ohmen.

Incidenda incidantur, contundenda contundantur, & ferveāt simul in dolio parvo. Dosis, haustus unius, stomacho jejuno.

DE VINIS ASTRINGENTIBUS.

Vinum cydonites.

Mala cotonea exsempis seminibus, frustatim rapi modo sciunduntur, & duodecim minarum pondō, in mustū metretā, triginta diebus macerantur: postea defecatū vinū reponitur. * Astringit: prodest stomacho, dysenterici, hepaticis, renum vitis, & urinæ difficultati. *Dioscorides.*

Vinum ex pyris.

Fit & è pyris perinde atq; cotoneis, vinū apyres nomine, sed ita ut pyra nō magnopere maturescāt. Ex siliquis etiā mespilis, forbis, simili modo temperatur. * Omnia hæc genera acerbā sunt, & astringunt. Stomacho utilia sunt, atque intestinas fluxiones cohibent. *Dioscorides.*

Vinum ænantihinum.

Fit è feraci vite sylvestri, quod vocatur Oenanthinum. Sicci flores minis duabus musti cado macerati: post triginta dies mutantur: mox colatum vinum reconditur. * Facit adversus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, celiacos & dysentericos. *Dioscorides.*

Vinum ex punici.

Fit è punicis malis maturis, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, ac decocto ad tertias, & ita reposito. * Efficax est contra fluxiones internas, & febrem cū alvi profluvio exortam: stomacho uzile, astringit alvū, & urinam moyet. *Dioscorides.*

Vinum rosaceum.

Rhodites sic fit Rosarum siccatū, tufarumq; minam linteolo deligatā in sextarios octo musti demergito, & post tres menses defecatum vinum transfundens, recondito. * Utile iis qui febris caret, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum: & contra humiditas alvos, & dysenterias. *Dioscorides.*

Vinum myrtices.

Myrtices vinū fit, baccis nigris, quæ maturitatē excefferint, tulsis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquūt. Alii baccas prius Sole torret, & quaternis sextariis contufarum, ternas aquæ heminas adijciunt, & vini veteris partem modū: postea expriment, & servant. * Magnopere adstringit: stomacho uzile: fluxionibus ventris ac stomachi prodest, & contra intestinas ulcerationes & profluvia: denigrat capillos. *Dioscor.*

Vinum palmeum.

Palmulas maturas in urccolum in imo pertusum, & obstructū picata arundine, demittito: lino foramē sit obturatum, & quadragenis sextariis ternos aquæ congios infundito. Quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infudisse satis est. Post decem dies detracto ab arundine linteo, assumito vinū crassum & dulce, & reponito. Suave illud quidem, sed capiti noxium. * contra fluxiones, propter adstrictoriā vim efficax: stomachicis, celiacis, sanguinem expuentibus convenit. *Dioscorides.*

Vinum è prunis sylvestribus.

Vinum è prunis sylvestribus eodem modo fit, ut cerasorum, per autumnum, ubi jam satis mollia & benè matura fuerint. * Astringit vehementer, alvi fluxiones cohibet. *Enonymus.*

DE VINIS SUDOREM PROVOCANTIBUS.

Vinum Guajacinum.

R. Ligni guajaci præstantissimi, lima in scobem tenuissimam attriti ℥ iv.
Corticum guajaci ℥ ij.
Cardui benedicti ℥ j ℥.
Adianthi, Aspleni, Florum borraginis,
Florum buglossæ ana ℥ j.
Cassie odoratæ ℥ vj.
Seminis anisi ℥ j ℥.
Sacchari ℥ v.

Conjiciantur omnia in cado vinario mūdo aptæ capacitatis, desuper affusus vini albi quā optimi & fervētis, bis centum & quinquaginta mox diligēter vas operculetur, omniaq; sic macerati triduo dimittantur. Post triduū verò linteo percolentur, adserveturq; hujusce macerationis vinū in alio vase ad ægotantium potum. Siquidē bibitur hoc tam in prandio quā in cæna, secundi guajaci decocti loco: non manē, neq; vesperi, serapii vice, quemadmodum temere multi facere consueverunt. Hoc idem vinum longē etiam melius, & majore quantitate vin demiarū tempore confici potest admixtis ligno, cortice, cæ-

terisq; aliis, recentibus uvis albis in mustū com-
pressis: ibiq; tamdiū dimissis, quousq; mustum
effervescente desinat, & pellucidū clarumq; red-
datur: veruntamen multiplicanda sunt omnia,
quæ conveniūt medicamenta, pro uvarū quan-
titate. * Hoc vinum non modò medetur cuique
acerimo Gallicæ pellis incommodo: sed etiam
diuturnis articularum, capitis, nervorum, ven-
triculi, jecinoris, lienisq; morbis à pituita geni-
tis mirificè succutrit. Nec minus etiam podagra
laborantibus opem fert, modò diuturna admo-
dum non fuerit ægritudo. Iis tantum exhiben-
dum est, qui pituita abundant, Vere vel Autu-
mno, temporibus: præcedentibus prius eva-
cuationibus decentibus. *At: in solus.*

DE VINIS RESISTEN- tibus venenis.

Claretum.

R. Vini optimi mensuram j.
Angelicæ ʒ ʒ.
Soli Armeni ʒ j.
Nucis moschatæ ʒ ij.
Galangæ, Piperis longi, Coriandri ana ʒ ʒ.
Zingiberis ʒ j ʒ.
Cinnamomi ʒ vj.
Sacchari lb ʒ.

Misce, & fiat claretum, secundum artem. * Præ-
servat à peste. *Euoonymus.*

Vinum zedoarticum.

R. Zedoariæ, Cinnamomi ana ʒ ʒ.
Galangæ ʒ ij.

Misce, fiat pulvis in sacculo ligandus, atq; in do-
liolo musti: cocti pleno suspendendus. *Euoonymus.*

*Species pro vino zedoartico, qua sufficiunt
pro mensura vini, qua Oma vulgò
in Alsatia vocatur.*

R. Cinnamomi ʒ iij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Granorum paradysi,
Cardamomi ana ʒ ʒ.
Zedoariæ ʒ vj.
Cubebæ, Piperis longi ana ʒ ij.

Contunde crassiusculè, misce pro sacculo. *Euo-
onymus.*

Species pro vino zedoartico alia.

R. Cinnamomi ʒ ij.
Zingiberis ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi, Cubebæ,
Zedoariæ ana ʒ j.
Galangæ, Granorum paradysi ana ʒ ʒ.

Trita crassiusculè misce pro sacculo. *Euoonymus.*

DE VINIS PURGANTI- bus pituitam.

Vinum scilliticum.

Vinum scillinū potui datū * omnem sanitatē

A adferu humores enim attenuat, sed maximè pi-
tuitā, neq; ipsam in stomacho, aut vētre, aut ca-
pitē, aut jecore, aut liene, aut nervis, aut ossibus
cōsistere permittit, neq; aliū id genus humorem
tenacem obstruētiones facientē. sed omnia dis-
solvit, & ventrē lenit, atq; ita subducit, & urinā
mouet, & per ipsam causas attenuat, excernitq;
Adeò verò caput purgat ut nare humiditate va-
cēt. Commodū est podagræ articulari, & comi-
tiali morbo: deniq; omnis sanitati est author.
B Ex his cōstat: Scillam albā, montanā, circiter ca-
nis ortū accipito in librā pondere, per dies de-
cē in umbra refrigerata: deinde scillæ laminas re-
frigeratas in vitreū vas mitte, & vini albi veteris
sextarios duodecim superinfunde, & suspensum
vas per 40 dies habeto: postea scillam exime, &
abjice, & vino ad antedicta vitia utere, & ejus
vim percipies. Subinde ante cibum, vini ʒ ij.
exhibe: sin à cibo, unciā mediam. Quòd si ipsum
potui cōmodū efficere velis, ut magis deleatet,
C mellis sextarios duos aut tres admisceo. *Galenus.*

Acetum scillinum.

Salubre optimū acetum scillinū à Pythagora
scribitur, quo omnes Imperatores usi sunt. * Ab
ipso auctore fertur quicūq; hoc utatur, longe
vitæ fore, & ejus extrema integra, usq; ad finem
permanera. Et ipse quidem Samius senex hujus-
modi extitit: quantum enim temporis vixerit,
haud ignoras, de ipso in libro traditū est, quòd
cū suis cōsanguineis hęc facultatē communica-
D vit, eumq; hoc medicamento uti incœpit, 50 an-
num natus erat, & usq; ad centesimum decimū
septimū vitam produxit integer, & nulla unquā
adversa valetudine tentatus. Hęc sanè medica-
menti author dixerit, quòd fortasse vir philo-
sophus erat, mentiri nescius. Nos verò vini hu-
jus fidei periculum fecimus, ac firmā, constan-
temq; hujus medicamenti facultatem esse tes-
tamur. Oportet igitur sumere Scillam monta-
nā libræ unius ponderis, & dura circumcidere,
E & mollia minutatim concidere, & aceti acerrimi
sextarios octo in vitreum vas mittere, atque
obturare, ac per triginta dies in Caniculæ calo-
ribus, ut maceretur, permittere: dein de scillā ex-
tractā exprimere. Id genus aceti parū manē for-
beto. Tibi autē hęc eveniant, ut de faucib; orisq;
partes unquam remollescant, os ventriculi be-
nè valebit, facilè spiritū duces, vox rectè habe-
bit, oculi acutissime cernēt, aures in officio ma-
nebunt, nullusq; flatus vapor in ventre un-

F quam excutabitur, nullū viscus suspensum erit,
& benè ipsa, benè coloratus deges. Ad cū illa
negocia rectè affectus, non acidum, non salsum
turbabis, si quid aceti hujus allumeris: & je-
junus ut assinas præcipio, septemq; postea sta-
dios deambules, ita enim dissolvetur. Hoc aceto
qui utitur, in victu quavis licetiosus esse omnia
enim cibaria cōficiet, & à nullo unquā offen-
sam patietur: neq; valdè implebitur, sed in me-
lius proficere videbitur, nihil supervacui in cor-
pore residet, non stercus non bilis, non stercus,
nō urina, sed omnia facilè excernit, atq; educit.

Alyus

Alysa lubrica omnino est totiusq; corporis purgatorium medicamentum, etiamsi in ossib. fordes inhaereant. Item phthilicos ab omnibus deploratos, hoc medicamento sanitati restitutos novimus. Morbo comitiali diuturno efficaciter profuit, ut nisi post longa temporis intervalla, non redierit: incipientem verò ac novum perfecte discit, neq; reverti amplius hunc affectum permittit. Ad podagras praeterea, & articulorum morbos, jecoris, lienisq; duritias vehementer facit. Et particulares quidem acci scillini effectus hi sunt. Communes autem quam plurimi, quibus commoti, salutare hoc medicamentum sanatis, integritatisq; causa, tibi tradidimus. *Galen.*

Claretum laxativum.

R. Galangæ ʒvj. Cinnamomi ʒj.
Turbith, Esulæ, Cataputiæ,
Hermadaçylorum ana ʒʒ.
Tere, fiat claretum cum melle & saccharo. * Pituitam purgat. *Euonymus.*

Aliud pro epilepticis.

R. Radicis pæoniæ,
Seminis pæoniæ decort. ana ʒʒ.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ʒj.
Foliorum senæ ʒj. Turpeti ʒvj. vel
Rhabarbari ʒij. vel Agarici ʒv.
Sacchari ʒvj.

Vini ʒxij. Aquæ ʒviii.
Macerata per horas 24. deinde addito saccharo quantum satis: per filtrum sæpius colentur. *Thomas Erastus.*

Vinum purgatorium in epilepsia.

R. Absinthii, Cardui benedicti,
Verbenæ, Betonice, vel Agrimonie,
Eupatorii, Aipleni, Tamarisci,
Rad. Capparorum ana M. j.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis ana ʒj vel ʒij.
Flor. pæoniæ, vel rad. & sem. pæoniæ ana ʒʒ. E
Sem. citri ʒʒ. Fol. senæ ʒij.
Turpeti incisi, Agarici ana ʒʒ.
Vini veteris Menii ij.

Misceantur in vase diligenter cluso. Capiat æger alternis diebus poculum unum iauo passus. *Erastus.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM FLAVAM.

Vinum scammonites.

Scammonite vinum sic fit: Radices scammonie per mesles effossæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinque in musti congiuum mitto ad dies triginta. * Alyum purgat: bilem & pituitam extrahit. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM ATRAM.

Vinum è veratro nigro.

R. Veratri ʒxx. junci odorati ʒxij. spicæ Sy-

riacæ ʒxij. cribratas, & linteolo colligatas, in septem vini Coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito, postmodum colato, dabis in potu sesquiheminam. * Partus enecat. Atram bilem purgat. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS AQUAM.

Vinum ebullatum.

B Grana ebulorum quando sunt matura, decoquantur, & proprie tempore vindemiarum cum musto: & removeatur spuma ebullitionis, donec tertia pars fuerit absumpta. In nocte ponatur ad aërem: in crastinum verò per colatorium lincū distilletur, vel per filtrum: demùm recipiatur quantitas istius colati, & ponatur in alio musto albo, donec tibi placeat color & sapor: & mittatur in vase, & expectetur donec deservescat & tunc clarificetur cum malaxatione clari ovorū, & sale, secundum artem. * Est simile in operationibus vino de radicibus ebulorum, & magis amabile: sed non sic operosum. Ventrem laxat: aqua hydropticorum per inferna ducit. *Arnoldus.*

Vinum è thymelæa.

Ramorum thymelææ cum suis foliis & fructu triginta drachmas mitto in congios tres nulli, & levi igne coquito, donec congii duo superfunt: desecatumq; recondito. * Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit. *Dioscor.*

Vinum è chamelæa.

Chamelæa dum floret, cum foliis tusa, & cribrata, decem drachmarum pōdere in musti congiuum additur: post duos menses vinum in vas transfertur. * Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine contractis, effica est: item mulieribus, quæ a partu ægrè purgantur. Chamæpitium simili modo fit, ad eadem conveniens, utinam quoque ciet. *Dioscor.*

Vinum Murali ad hydropem.

R. Rad. quinque aperientium,
Glycyrrhizæ, Cori. rad. Cappar.
Cort. med. Fraxini ana ʒj.
Rad. Iridis recent. Calami arom.
Cinnamomi ana ʒʒ.
Capil. Veneris, Ceterach, Fol. Tamarisci,
Flor. cordialium ana M. j.
Absinthii, Pontici, Cardui benedicti,
Hystopi, Prassii ana M. ʒ.
Sem. Anisi, Apii, Ameos, Fœniculi ana ʒʒ. F
Senæ ʒij. Ligni guajaci limati Tʒj.
Sacchari Tʒij.
Vini generosi Tʒxl.

Misce, & terva in vase obturato. *Muralis.*

Vinum absinthite purgans aquas.

R. Absinthii M. j. ʒ.
Cardui benedicti,
Agrimonie ana M. j.
Aipleni, Ericæ, Verbenæ ana M. ʒ.
Rad. Icos Florent. ʒj. ʒ.
Rad. Capparorum, Afari, Polypodii ana ʒʒ.

Rad. Cichorii ꝯ j. ꝯ.
 Rad. Foeniculi ꝯ j. Rad. Apii ꝯ ꝯ.
 Sem. Foeniculi, Apii, Petrofelinii,
 Anisi ana ꝯ j.
 Calami aromatici, Cinnamomi ana ꝯ ij.
 Senæ ꝯ j. ꝯ. Soldanellæ M. iij.
 Rad. Iridis concisæ ꝯ ij.
 Turpeti concisi ꝯ v.
 Vini albi generosi, in quo chalybs ignitus se-
 pius fuit extinctus T̄ xviii.
 Misce. utere alternis diebus, initio pastus pocu- B
 lum unum. *Erasius.*

DE VINIS PURGAN- tibus humores mixtos.

Vinum Hippocraticum laxativum.

R. Esulæ T̄ j. Epithymi ꝯ j.
 Polypodii, Cinnamomi, Passularum ana ꝯ ꝯ.
 Mastice, Zingiberis, Zedoariae,
 Caryophyllorum ana ꝯ j.
 Sacchari quantum sufficit.
 * Contra quartanam, quotidianam & tertianam
 notham valet: concoquit & præparat humores,
 & eosdem mox per alvum educit. *Arnoldus.*

Nectar laxativum.

R. Rhabarbari electi ꝯ ꝯ.
 Agarici opt ꝯ j.
 Cinnamomi electi ꝯ ij.
 Cubebarum ꝯ j.
 Sem. Foeniculi, Anisi ana ꝯ ij.
 Spicæ Indicæ ꝯ j.
 Zingiberis ꝯ ꝯ.
 Vini optimi T̄ vij.

Ferveant omnia lege artis in duplici vase per ho-
 ras sex. Deinde permaneant in infusione per ho-
 ras duodecim. Postea fiat fortis expressio, & co-
 lentur per sacculum mundum sexies, aut septies. Tan-
 dem adde sacchari puri, & albi dissoluti T̄ j ꝯ.
 & fiat in modum Nectaris. Dosis potest esse pro
 adultis ad ꝯ iv. Pro infantibus ad ꝯ ij. Una autem E
 bus mediocritatis magnitudinis. *Ranzovius.*

Vinum nostrum guajacinum purgans.

R. Ligni guajaci incisi T̄. iv.
 Cardui benedicti M. vj.
 Adianthi, Scolopendrii, Flor. Botraginis,
 Buglossæ, Rad. Cichorii ana M. iij.
 Betonicæ, Lupulorum, Cort. Tamaricis,
 Epithymi ana M. j ꝯ.
 Polypodii ꝯ ij.
 Seminis Carthami T̄ j.
 Seminis Anisi ꝯ iij.
 Foliorum senæ T̄ j.
 Hellebori nigri ꝯ j.
 Turbith ꝯ ij.
 Cinnamomi electi ꝯ vj.
 Macis ꝯ j.
 Nucis moschatae, Caryophyllorum ana ꝯ ꝯ.
 Calami aromatici ꝯ ij.
 Incidenda incidantur, cōtundenda contundan-
 tur crasse, in sacculo ligentur, suspendantur in

A cado vinario mundo aptæ capacitatis, superin-
 fundendo multi optimi T̄ c. omniaq; sic mace-
 rari finito, donec defervefeat, clarumq; evadat,
 &c. * Curat morbum Gallicum, & alios innu-
 meros morbos. Dantur ꝯ v. vel ꝯ vj. manè ste-
 macho jejuno.

Vinum purgans nostrum.

R. Absinthii M. j.
 Centaurii, Cardui benedicti,
 Quinquefolii ana M. ꝯ.
 Gentianæ rad. ꝯ j ꝯ.
 Senæ ꝯ ij.
 Rhabarbari ꝯ vj.
 Agarici ꝯ ꝯ.
 Rad. mechoacæ ꝯ j.
 Spicæ Indicæ,
 Zingiberis ana ꝯ j.

Incisa omnia in sacculo linteo mundo ponan-
 tur, superfundendo vini albi boni mensuram
 unam. Capiat æger poculum dimidium, sto ma-
 cho-jejuno. * Febres tertianas spurias radicitus
 tollit.

Claretum purgans.

R. Rufci, Asparagi, Acoti,
 Foeniculi ana ꝯ iij.
 Sem. 4. frig. majorum ana ꝯ ij.
 Sem. Endivæ, sem. Cichorii, sem. Scariolæ
 ana ꝯ j.
 Turpeti ꝯ ꝯ.

D Hermodactylorum ꝯ x.
 Polypodii quercini, Fol. senæ ana ꝯ ij.
 Zingiberis ꝯ j.
 Vini albi T̄ iij.
 Sacchari, ad placitum.

Fiat claretum *Henicus Wolffius.*

Claretum laxativum.

R. Fol. senæ Alex. mundat. ꝯ j.
 Rhabarbari electi ꝯ ij.
 Agarici opt ꝯ ij.
 Cinnamomi electi ꝯ j ꝯ.

Hæc omnia misceantur in duobus sextariis vini
 optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12.
 Deinde colentur per laneum sacculum septies, &
 postea addatur sacchari albi T̄ ꝯ. & benè mi-
 sceatur. Quotiescunq; igitur qui se purgare vo-
 luerit, sumet dimidium sextarium hujus potus-
 nis. Reliquum in vitro benè obturato servabit
Fridericus N. Medicus Regis Danicæ.

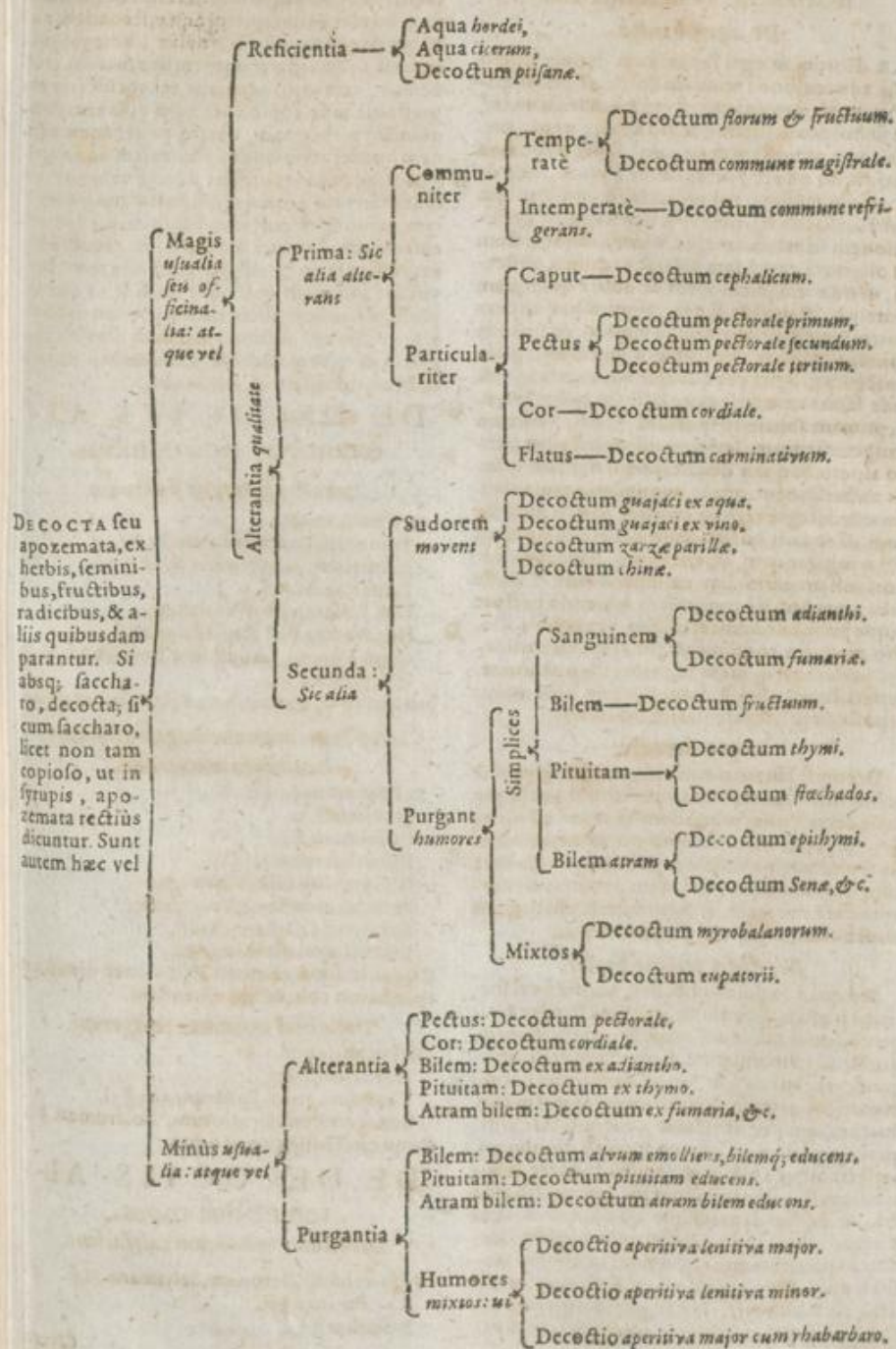
F *Claretum laxativum pro delicatis.*

R. Vini optimi T̄. iv.
 Polypodii, Mellis ana T̄ ꝯ.
 Galangæ, Caryophyllorum,
 Cinnamomi, Zingiberis ana ꝯ ꝯ.
 Agarici ꝯ ij.
 Senæ ꝯ vj.

Pipetis, Cardamomi ana ꝯ j.
 Bulliat polypodium coctum cum vino & mel-
 le ad consumptionem tertie partis: deinde alia
 purgantia addantur colentur per sac-
 cum bis, vel ter.

DE DE-

DE DECOCTIS, Sectio VII.

DE DECOCTIS OFFICINALIBUS REFCIENTIBUS.

De aqua hordei.

R. Hordei integri fricati cum panno aspero usq; ad excussione tenuium corticum, id est, paleatum, partem unam, verbi gratia libram unam. Et sit hordeum substantia laudabili, ætatis mediæ inter antiquum & novum, super quod non cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de contagione fumi, aut pulveris, & conservatum fuerit in loco aëris liberi, & jam habuerit perfectionem in maturitate sua, & pone illud electum in olla nova, mundata, lota, & exquisitè absterfa, ut non remanserit in illa de odore quidquam omninò: & projice super ipsum aquæ circiter partes viginti: verbi gratia ℥b viginti: & sit aqua fontana levissima, dulcissima. Stet tamen prius hordeum in aqua per quatuor horas infusum: & inde facias cum igne claro & suavi ipsam fervere, primam abijciendo spumam. Et esto hordeum semper integrum, leviter quidem fricatum panno aspero, & quasi depaleatum si multam quæris absterfionem, atque exoppilationem valentior: integrè verò ab utroque cortice mundatum, si aquam hordeaceam habere volueris ad sitim mitigandam, asperitatemq; leniendam, nec non inflammationem extinguendam. * Unde talis aqua hordei convenit in leniendo pectore atque pulmone humectandisq; præcordiis. Coctio præterea continuetur ad crepaturam hordei, perfectam quidem in priore illa intentione: perfectiorem verò & diuturniorem plus minus in posteriore hac intentione. *Coloniensis.*

Aqua cicerum.

Decoque libram unam cicerum conservantiū adhuc nitrositatem suam, cum libris viginti a que facili decoctione, usque dum redeant ad libras decem. Tunc erit aqua eorū potus medicinalis. Et si ulteriorem excipiat coctionem, & quidem cum plurima aqua, usq; dum acquirat mediocritatem inter tenue seu liquidum & unctum, est cibus bonus, præsertim colatus. *Mesues.*

Decoctum ptisana hordei.

Sed quando ptisana hordei, ac edulii vel forbitionis usum decoqui debet, tunc semper accipere oportet hordeum exquisitè excorticatum, quod vulgò mundatum dicitur: idque vel integrum, vel contractum, quod sar hordei Latinis dicitur. Satius tamen fuerit, integrum quam contractum sumere, ut evitemus metum Manardi: quando quidem in hordeo integro abiolutam, perfectamque coctionem animadvertere commodius est, quam in contracto: quia coctio ejus semper perfici debet usque ad disperditionem & veluti tabem ipsius hordei, nunc in largiore, nunc in pauciore aqua, pro vario intentionis Medici scopo. Nam quando non admodum tenui victu utendum erit, sed aliquando plenius cibare licebit, quum scilicet totam ptisanam exhi-

berimus (nam ptisana tota Galeno non est exquisitè tenuis, victus, nisi omninò pauca assumpta fuerit) tunc verbi gratia suffecerint ad partem unam hordei partes quinque aquæ, secundum placitum Avenzoar: sed si tenuius cibare proposuerimus, ut quando cremorem sive succum exhibemus, colatorio manibus vel cochleario expressum: tunc copiosiore aqua ptisanam decoquimus: verbi gratia, decem partes aquæ ad unam hordei accipiendo. plus autem aquæ accipimus, quando tenuissime nutrire volumus, aut saltem servata proximè assignata aquæ quantitate, percoctam ptisanam sua sponte sensim per colatorium eliquari sinimus, sine adminiculo expressiois: unde vulgus prædicantium, hæc vocant ptisanam colatam: illam verò quæ expressa est, vocant ptisanam hordei non colatam. Hac decisione constituta, putamus omnem caliginem & nubem Arabicæ perplexitatis seu confusionis discussam iri. *Coloniensis.*

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS COMMUNIBUS.

Decoctio florum & fructuum.

R. Caricarum N.v.
Prunorum Damascenorum N.xv.
Jujubarum, Sebesten ana N.xx.
Tamarindorum ℥i.
Flor. Rosarum, flor. Violarum,
Flor. Borrag. flor Buglossæ ana ℥ij.
Capil. Veneris, Lupulorum, Endiviæ añ. M. ℞.
Glycyrrhizæ ℥ij.

Incidantur, & contundantur pro usu. *Augustiani.*

Decoctum commune magistrale, ad medicamenta maceranda.

R. Prunorum N.xij.
Sebesten N.x.
Passularum ℥j.
Hordei decorticati ℥℞.
Glycyrrhizæ rasæ, Violarum,
Folliculorum Senæ, Polypodii,
Epithymi, Carthami, Anisi,
Dauci, Cinnamomi ana ℥ij.

Coque in aquæ cōmunis ℥b ij. donec dimidium absumatur: cola, & utere. *Florentini.*

Decoctum commune refrigerans.

R. Prunorum N.xij.
Hordei mundi ℥j.
Tamarindorum, Passarum ana ℥℞.
Sem. communiū majorum, Violarum añ. ℥ij.

Coque in ℥b ij. aquæ, ut suprâ.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS CAPUT.

Decoctum cephalicum calefaciens.

R. Stœchadis, Betonicæ, Salviæ ana M. ℞.
Rad. Prœoniæ ℥ij.
Passarum ℥j.

Glycy.

Glycyrrhizæ, Anisi, Dauci ana ʒ iij.
Nucis moschatæ ʒ ʒ.

Coque, ut supra.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS PECTUS.

Decoctum pectorale.

R. Passularum ʒ j.
Sebesten, Jujubarum ana N. xv.
Dactylorum N. vj.
Caricarum pinguium N. iv.
Hordei purgati ʒ j.
Glycyrrhizæ ʒ ʒ.
Adianthi M. ʒ. Hyssopi ʒ ij.

Coque, ut supra. * Valet in vitis pectoris, catarrho, tussi, asthma, pleurite, & id genus aliis.

Angustani.

Decoctum pectorale aliud.

R. Hyssopi sicci, Adianthi albi, Ficum, Passularum, Myxariorum, Ziziphorum, Uvarum passarum, Hordei mundi, Glycyrrhizæ rasa ana partes æquales. In aqua fontana quanta convenit, coquantur. * Horum jus ad excrementa pectoris, & defluxiones pituitosas, sputaque educenda singulare est remedium. *Andernacus.*

Decoctum pectorale aliqd.

R. Anisi, Fœniculi, Adianthi ana partes æquales. Cinnamomi, Mastice ana ʒ j.

Omnia coquantur in aqua, donec quarta ejus pars absorpta fuerit. * Hujus decocti jus, faucium & thoracis asperitates lenit: excrementa ad excretionem promovet: nec non robur visceribus addit: ventriculi vires excitat, flatuque intestinorum discutit. *Andernacus.*

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS COR.

Decoctum cordiale.

R. Prunorum N. xij.
Passularum ʒ j. Sebesten N. xvj.
Jujubarum N. x.
Flor. Borraginis, Bugossæ, Violarum,
Melisophylli, Capill. Vener. ana M. ʒ.
Seminis Baulæ, Glycyrrhizæ,
Dauci ana ʒ ij.

Coque, ut supra. DE COCTUM verò cordiale refrigerans fit, aditus seminibus communibus, usque seminibus quæ decoctum refrigerans supra descriptum ingrediuntur. *Florentini.*

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS VENTRICULUM.

Decoctum flatu pellens, seu Carmi-nativum.

R. Anisi, Dauci, Fœnic. Cumin. Carui ana ʒ iij.
Glycyrrhizæ ʒ ʒ.
Flor. Chamomillæ M. ʒ.
Passularum ʒ j ʒ.
Coque in libris duabus aquæ ad medietatem seu *Florentini & Angustani.*

A

Potio muscata major.

R. Spicæ, Folii, Piperis longi,
Zingiberis, Zedoariæ, Confitæ rub.
Confitæ muscatæ, Caryophyllorum,
Ligni aloës, Rosarum, Violarum,
Anacardi, Acori, Coral.

Costi, Levistici, Nucis moschatæ,
Rasuræ eboris, Margaritarum,
Antofili, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cervi, Croci,

B

Piperis albi, Ossium dactylorum,
Beliculi marini, Spodii,
Santalii albi, & rub. Macis, Liquiritiæ,
Cinnamomi, Alyptæ, Anisi,
Tragacanthi, Blactæ bizantiæ, Cardamomi,
Ocyimi, Limaturæ auri & arg. ana ʒ ij.
Moschi, Ambre, Caphuræ ana ʒ j.
Sacchari candi ʒ ij.
Syrupi ros. q. f. est.

Datur manè & meridiè & serò, stomachicis, & debilitatis cochlearium unum cum vino, patientibus in pulmone, cum aqua hordei. *Nicolas.*

Potio moschata.

R. Moschi, Caphuræ, Ambre ana ʒ j.
Spicæ nardi, Folii, Piperis longi,
Zingiberis, Zedoariæ, Syracis tubei,
Alyptæ moschata, Caryophyllorum,
Ligni aloës, Rosarum rub. Violarum,
Anacardi, Rad. acoi, Coralii rub.
Costi, Sem. levistici, Nucis moschatæ,
Rasuræ eboris cum aqua ros. lotæ,
Margaritarum perforatarum, & non perforat.
Peucedani, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cervi, Croci, Piperis albi,
Ossium dactylorum, Lapidis berillorum,
Spodii, Santalii albi, & rub. Macis,
Glycyrrhizæ rasa, Cinnamomi, Anisi,
Tragacanthi, Blactæ byzantiæ,
Cardamomi, sem. balthiconis,
Limaturæ auri, Limaturæ argenti ana ʒ ij.
Sacchari candi ʒ ij.
Syrupi ros. q. sufficit.

E

Dosis ejus est ʒ ij. usque ad ʒ ʒ.

Servatur annis duobus. Respicit proprie virtutem naturalem primæ digestionis, confortat cor, & subtilitat materiam grossam. Data cum vino remollitionis citri, confert cardiacis, & confert cardiacæ calidæ cum saccharo ros. Datum cum decoct. prassii, confert passioni pectoris frigida, & pulmone. Data bis in die cum decoctione nucis moschata, & caryophyllorum, confert valde stomachicis, & ad omnem debilitatem stomachi ex causa frigida, & digerit materiâ frigidam. Sætoris oris, confert appetitui canino, & frigidis. *Arnold. Villanovano.*

DE DECOCTIS SU-DOREM PROVOCANTIBUS.

Decoctum ligni guajac. absq. cortice.

R. Ligni guajac. optimè incisi lb ʒ.
Aque fontana: lb xij.

Infundatur lignum in aqua calida per horas 24. A
in vase figulino vitreato obturato: deinde co-
quantur igne lento usq; ad librarum octo con-
sumptionem: coletur, & servetur in vase vitreo
pro syrupo, ad sudorem movendum.

Decoctum ligni, pro potu.

R. Lignum guajacum prioris decoctionis,
Aque fontanæ Tb xij.
Iterum coque usque ad consumptionem tertiæ
partis: cola, & serva pro potu, in prandio & cœ-
na sumendo.

Decoctum ligni guajaci cum corticibus.

R. Ligni guajaci optimè incisi ꝑ x.
Cort. ligni guajaci incisi ꝑ ij.
Aque fontanæ Tb xij.
Fiat, ut supra.
Potest major vel minor corticis quantitas ad-
di, & cum aqua betonice vel fumiterre, pro me-
dici scopo decoqui.

Decoctum ligni guajaci cum vino.

R. Ligni guajaci ꝑ x.
Cort. ligni guajaci ꝑ ij.
Aque fontanæ Tb xij.
Infundantur, ut supra: & decoquantur usque ad
consumptionem librarum novem: deinde ad-
dantur vini optimi Tb iij. & iterum fervere mœ-
dicè finito, postea refrigeratum colato, & in va-
se vitreo, pro syrupo servato, Florentini.

*Decoctum ligni guajaci cum vino, pro
potu ordinario.*

R. Præcedentis decoctionis lignum,
Aque fontanæ Tb ij.
Coquantur usq; ad consumptionem septem li-
brarum: deinde addantur vini albi optimi Tb iv.
& facta unica sola bullitione, ab igne auferatur,
coletur, & in vase vitreo servetur, pro potu ordi-
nario cibus associando, Florent.

Decoctum guajaci Fioravanti.

R. Cortic. Ligni guajaci tuiti Tb j.
Aque fontanæ Tb xiv.
Macerentur horis 24. deinde coquantur usq; ad
quatuor librarum consumptionem: postea adde
Polypodii quercini ꝑ ij.
Cichorii M j.
Aloës hepaticæ ꝑ ß.
His iterum per horam decoctis, adde
Fol. Senæ, Epithymi ana ꝑ j.
Colocynthidis ꝑ vj.
Sacchari ꝑ iix.

Denuò coquantur, dum pars dimidia fuerit con-
sumpta, & libra octo remanserint: coletur & ser-
vetur in vase vitreo obturato, ad usum. Dosis
cyathus unus manè & serò, & sudet: sicq; conti-
nuet per dies xx. & liberabitur. Pro potu autem
utatur sequenti decocto.

R. Ligni Guajaci incisi Tb j.
Vini albi Tb x.
Macerentur per noctem: deinde cum per horam
unam bullierint, adde aque Tb xv. Denuò co-
quantur non diù: & erit factum.

Decoctum ligni guajaci cum corticibus.

R. Scobis ligni Indici Tb j.

Corticis ejusdem ꝑ iv.

Aque purissimæ Tb x.

Macerentur in fictili vitreato horas 24. coquan-
tur ad mediâ prunis luculentis quinque aut sex
horas, & percoentur: postea quotidie in aurora
illius aquæ dabis ꝑ vj. & ægrum cooperies ut su-
dores moveantur: moderatè tamen, ac vis cor-
poris dissolvatur: subinde sudor detergetur. cor-
pus fricetur, & caput: cibum non sumat, nisi ho-
ris sex à potu exactis. Eiusdem aque totidem un-
cias afferes quinq; horis à cœna: sudores tamen
tunc non movebis. Cæterùm hujusmodi potum
post universales purgationes solemus exhibere,
Antonius Chalmereus.

*Decoctum ligni guajaci cum corticibus,
pro potu ordinario.*

R. Remanentiam prioris decoctionis,

Aque purissimæ Tb xv.

Iterum coques ad tertiâ: sub decoctionis finem
addes

Glycyrrhizæ rase, & contusæ ꝑ ß.

Passularum mundatarum ꝑ ij.

Absoluta decoctione, addes

Cinnamomi ꝑ v. ad saporis jucunditatem.

Eoque decocto utetur in pasta. Nonnulli sub fi-
nem primæ decoctionis addunt

Fumarie, Lupulorum, Borriginis, Buglosse
ana M j.

Alii verò addunt

Cyclaminis, Cardui benedicti, Olibani añ. ꝑ j.

Alii rad. enulæ in pul. redactæ, mumie sing. ꝑ ß.

carabæ ꝑ ij ß. pulveris hermodactylorum ꝑ ij.

senæ orientalis ꝑ ß. Alii mediam partem vini al-
bi: alii tres partes vini, & unam aquæ injiciunt:

quod profuturum putaverim corporibus pitui-
tosis, ac robustis, atq; cum nervi ac tendines non
afficiuntur. Cum verò corpora sint imbecilla, sa-
tius duxerim, magisq; profuturum, si decoctio
in sola aqua fiat: imò cum corpus imbecillum
biliosum, aut ad tabem propensum, sæpè guaja-
ci usum ipsam contabescit: inflammantur urinæ,
dolores augentur. Itaque cum corpus est bilio-
sum, loco aquæ communis, utor aquis cichori,
buglosse, violarum fumarie in decoctione, qua-
rum usu sæpè sum expertus rem facilius succel-
sisse. Idem.

si se. Idem.

E

*Decoctum ligni guajaci, cum corti-
cibus, aliter.*

R. Ligni sandi Tb j.

Corticis ejusdem Tb ß.

Aque purissimæ Tb x.

Macerentur, ut dictum est, 24. horas, atq; coquan-
tur ad tertiâ partis consumptionem. Præterea

R. Enulæ campanæ,

Dactylorum ab ossibus separatorum ana ꝑ j ß.

Senæ orientalis ꝑ j. Vini albi Tb vj.

Macerentur horas 24. super cineres calidos, in
ut propemodum vinum ferveat: deinde expri-
mantur:

manur:

mantur: & huic vino miscetur præcedens deco-
ctio: postea adde sacchari ℥℥. cinnamomi ℥ j.
& exactis quatuor horis ab ea mixtione, trajiciā-
tur per colatorium vini aromatitatis, ac singulis
matutinis capiat ℥ v. aut vj. & ante coenam, vel
tam se in lectum recipiat, tantundem. *Idem.*

**Decoctum ligni Guajaci cum corticibus,
pro potu ordinario.**

R. Præcedentis decocti remanentiam,
Aque purissimæ ℥℥ xv.

Bulliant ad tertias: adde sacchari & cinnamomi,
quantum videbitur ad saporis gratiam. Anima d-
vertendum verò, non unam eandemq; decoctio-
nem omnibus temperaturis esse parandam, sed
interdum valentiozem, interdum verò imbecil-
liorem, habita virium, ac morbi, & cæterarum
rerum, tum naturalium, tum contra naturam, ra-
tione. *Idem.*

Decoctum Zarzæ parilla.

R. Rad. zarzæ parillæ ℥ iv.

Aque fontanæ ℥℥ xij.

Radices primò vino albo laventur, deinde minu-
tatim inci dantur, & in supradicta aqua calida per
horas duodecim infundantur, in vase figulino
bene operculo & pannis obstructo: mox co-
quantur igne lento, usque ad consumptionem
forarum octo: postea coletur atq; in vase vitreo
optimè cooperto pro syrupo servetur. Secundum
decoctum pro potu ordinario, fit, ut ligni guaja-
ci potus. *Florentini.*

**Decoctum guajaci cum zarzæ parilla
pro syrupo.**

R. Zarzæ parilla, Cort. ligni guajaci ana ℥ ij.

Polypodii quercini ℥ j. ℥.

Cinnamomi electi ℥ j. Aque ℥℥ xij.

Coquantur usq; ad librarum octo consumptionem,
coletur, & servetur pro syrupo. *Invenit.*

**Decoctum zarzæ parillæ, cum guajaco,
pro potu.**

R. Materiam prioris decoctionis,

Aque mens. octo.

Coquantur usque ad duarum mensurarum con-
sumptionem, coletur & servetur pro potu ordina-
rio. In fine adde Cinnamomi electi ℥ ℥. vel ℥ j.

Aliud, quo Hispani utuntur.

R. Zarzæ parillæ ℥ iij.

Cort. ligni ℥ j. Rad. chinæ ℥ ij.

Hermodaëtolorum ℥ j.

Polypodii, Khabonni, Turbith, Cap. Ven.

Rad. liliorum alb. Apii, Asparagi,

Foeniculi, Petrofelini, Glycyrrhizæ ana ℥ ij.

Fol. senæ ℥ ℥.

Decoquantur omnia s.a. in ℥℥ xx. aquæ ad ℥℥ v.
& hæc pro syrupo. Capiat bis in die manè & ve-
sperè ℥ vj. calide. In residuo infunde ℥℥ xx. aquæ,
& decoquantur ad ℥℥ xij. Et istam aquam bibat
soco vini, & de octo in octo dies purgat humo-
rem peccatorem: & debet sumi per dies xv. ad mi-
nus. *A quodam Hispano.*

Decoctum radicis cinæ.

R. Radicum cinæ opt. ℥ j.

Aque fontanæ ℥℥ xij.

Radices inci dantur minutatim, & in prædicta a-
qua tepida per horas duodecim infundantur in
vase terreo vitreato: deinde igne lento coquan-
tur usq; ad consumptionem tertiæ partis: postea
cola, & serva pro syrupo. Aliqui usq; ad librarum
octo, aliqui ad medietatis consumptionem co-
quant. *Florentini.*

Decoctum radicis chinæ.

Alia ratione curatur morbus Gallicus, quæ
non est præcedenti admodum dissimilis. Fit au-
tem decoctio radicis chinæ, quæ apios dici-
tur. Itaq; post universales purgationes, præscri-
bimus victum tenuem, non tamen usque adeo
siccum atq; cum decocto guajaci. Siquidem de-
coctum radicis chinæ vehementius siccet,
quàm guajaci, quod ex sibi facile deprehendat.
Sic autem parabitur:

R. Radicum chinæ, in tenues orbiculos se-
ctarum ℥ j. vel ℥ j. ℥.

Aque purissimæ ℥℥ x.

Coquantur in vase terreo vitreato ad medias.

Vas verò tam exactè cooperiatur, ut nihil exhalet.

Deinde coletur decoctum, ac super cineres con-

tinuò calidum servetur. Hujus decocti datur

℥ viij. vel ix. pro viribus agrotantis, ac sudet tres

horas: sudor diligèter abstergatur: prandeat ho-

ra nona, vel decima. & eursum hora tertia à me-

ridie eadem decocti dosin sumat: lectum ingre-

diatur, & sudet: coenabit autem hora sexta: ac

frugalior erit coena, quàm prandium. *Antonius*

Charmetus

**Decoctum radicis Chinæ pro potu
ordinario.**

R. Fæces superioris decocti,

Aque purissimæ ℥℥ xij.

Coquantur ad tertias. Potest tertiū & quartum

ferri decoctum, si addideris radicis chinæ ℥ ij. Si

tamen vino abstinere non possit, eo saltem deco-

cto vinum diluatur. *Idem.*

**DE DECOCTIS
purgantibus sanguinem.**

Decoctum adiantibi.

R. Adiantibi veri recentis ℥ j. ℥.

Summitatum fumarizæ, summitatum lupuli,

Violarum siccarum ana ℥ j.

Prunorum Damasc. N. xl.

Zizipharum N. x.

Jujubarum N. xx.

Coque libris tribus aquæ lento igne ad duarum

librarum consumptionem: infunde tandem

Pulpæ cassiæ solutivæ ℥ iij.

Tamarindorum ℥ ij.

Mannæ ℥ j. Rhabarbari boni ℥ iij.

Frigidum manibus frica, cola, & propina. * San-

guinem purgat, clarumque reddit, ardoremque

spissius ac flavæ bilis compescit. *Mejner.*

Decoctum fumaris.

R. Succi Cichorii, succi Endiviæ, succi Lupulorum, succi Borruginis ana ꝑ iv.
Succi Fumiteriæ ꝑ viij.
Quibus coctis & purgatis, adde
Myrob. citrinorum, Myrob. Indorum ana ꝑ ij.
Passularum mundat. ꝑ j.
Tamarindorum ꝑ iij.

Frica, cola, & serva. * Sanguinem bile flavâ & adultis humoribus purgat, hepatis obstructions aperit, ac inde natum icterum sanat. *Mesues.*

DE DECOCTIS PURGANTIBUS BILEM FLAVAM.

Decoctum fructuum.

R. Prunorum N. xl.
Sebesten, sive myxariorum N. xxx.
Jujubarum N. xxx.
Tamarindorum ꝑ ij.
Cassia recens extracta ꝑ iij.
Manna ꝑ j.

Macerentur fructus in aqua libris tribus: deinde adde cassiam, tamarindos, & mannam: fiat, ut supra. * Sanguinis & bilis flavæ fervorem reprimat, sanguinem clarum reddit, & bilem clementer educit. *Mesues.*

DE DECOCTIS PURGANTIBUS PITUITAM.

Decoctum thymi.

R. Thymi, Cassiathæ, Hyssopti ana ꝑ j.
Passularum purg. ꝑ xx.
Myrobal. Emblicarum, Chebularum ana ꝑ j.
Turbiti ꝑ iv.
Secchados, Polypodii ana ꝑ v.
Eupatorii Mesuæ ꝑ iij.
Rad. Apii, Fœniculi ana ꝑ viij.
Absinthii, Anisi, Dauci ana ꝑ iij.

Coque omnia in libris tribus aquæ, ad librarum duarum consumptionem: cola. Colato adde Turbiti, Agarici ana ꝑ j.
Zingiberis ꝑ ß.

Macerati noctem sine: post die cola, & utere. * Phlegmagogum est: ob id senibus, & aliter pituitosis salubre: ventriculû firmat, coctionem juvat, flatu à visceribus & hypochondriis dissolvit. *Mesues.*

Decoctum galli ad colicam.

Gallinaceum veterem quatuor annorum interficito, exinanitoque, & repleto salis fossitii drachmis tribus, sem. cnici, polypodii, hyssopti ana ꝑ j. sem. dauci, anethi, ameos ana ꝑ ß. turpeti ꝑ iij. Deinde refarto ventre, in xij. aquæ libris ad dimidias coquito, juris decocti ꝑ iv. aut sex potui exhibeto. *Andernatus.*

Decoctum stœchados.

R. Stœchadis, Origani Cretici ana ꝑ iv.
Sem. Apii, Fœnic. Eupatorii Mesuæ ana ꝑ iij.
Stœnanthi, Hyssopti ana ꝑ ij.

A Passularum mundat. ꝑ j.
Turbiti ꝑ iv.

Coque ut supra, & utere. * Confert pituitosis affectibus, ut febrib. quotidianis, juncturarum & nervorum dolori, & frigidæ intemperiei. *Mesues.*

DE DECOCTIS BILEM ATRAM PURGANTIBUS.

Decoctum epithymi.

B R. Myrobal. Indarum, Stœchados Arabici, Epithymi, Passularum mundat. ana ꝑ j.
Myrobal. chebul. summitatû fumaris ana ꝑ iv.
Folliculorum senæ ꝑ j.
Polypodii ꝑ vi.
Turbiti ꝑ iv.
Agrimonis ꝑ v.

Omnia præter epithimum coquantur in feri caprini libris tribus, ad duarum librarum consumptionem: tunc adde epithimum, & semel servet.

C Hellebori nigri ꝑ j.
Agarici ꝑ ß.
Salis Indi ꝑ j.
Frica, cola, & utere. * Bilem atram vacuat: ob id affectibus melancholicis, ut cancro, elephantiasi, & cæteris confert. *Mesues.*

Decoctio Senæ D. Gereonis.

D R. Folliculorum senæ ꝑ j.
Foliorum senæ ꝑ j.
Zingiberis ꝑ j.
Flor. Borruginis, Violarum, Rosarum rub. Arantiarum ana ꝑ ij.
Polypodii quercini ꝑ ß.
Passularum purgatarum ꝑ ij.
Sebesten, Prunorum ana N. xij.
Aqua fontis Tb iv.

Fiat decoctio s.a. Modò sena parùm ebulliat, & vas optime obturatum per sex horas dimittatur, deinde exprimitur. * In affectibus Melancholicis, Quartanis, Cancro, Luc Venerea valet. *Augustani.*

DE DECOCTIS PURGANTIBUS HUMORES MIXTOS.

Decoctum myrobalanorum.

R. Myrobal. Citrinorum, Chebularum, Indarum ana ꝑ j.

F Tamarindorum ꝑ j.
Comarum fumaris ꝑ j.
Absinthii ꝑ ij.
Prunorum N. xx.

Passularum mundatarum ꝑ j.
Coque in libris trib. aquæ, ad duarum librarum consumptionem: cum imbecillum voles medicamentum, reliquæ libræ dimidio adde Pulpæ cassiæ ꝑ ij.
Cum autem valentius, adde Pulpæ cassiæ ꝑ j.
Turbiti, Agarici ana ꝑ ß.

Frica,

*Frica, cola. Prestantius fiet, si in sero lactis caprini coquantur. * Bilem utramq; & pituitam purgat. Mesues.*

Decoctum Eupatorii.

R. Eupatorii, Absinthii,
Asan, Nardi Indicæ,
Capill. Veneris, Cypri, Rhabbarbari,
Comarum Fumaricæ ana ʒ iv.
Bedeguar, Secacul ana ʒ iv.
Myrobal. Chebularum, Indarum ana ʒ iix.
Passularum purgatarum ʒ j.
Coque, & utere. * Hepatis & lienis obstructio-
nes, & inde nascentes dolores, & febres com-
positas iuvat. *Mesues.*

**DE DECOCTIS MI-
nus usualibus.****DE DECOCTIS ALTE-
rantibus pectus.****Decoctum Pectorale.**

R. Hyssopi, Capill. Veneris ana M.ʒ.
Ficum, Palmularum, Zizipharum,
Myxariorum ana N. iv.
Uvarum passarum, Hordei,
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ j.
Decoquantur in aquæ mensura quanta conve-
nit, ad tertias. Quincunx una vice datur * ad pe-
ctoris vitia, ut tussim, raucedinemque, donec
totum absumatur. *Andernacus.*

Potio propheticus, nostra.

R. Cort. ligni Guajaci ʒ j.
Tussilaginis, Virgæ aurææ,
Plantaginis ana M. j.
Consolidæ majoris ʒ j.
Passularum, Jujubarum,
Sebesten, Glycyrrhizæ,
Cinnamomi electi ana ʒ ʒ.
Aquæ ferratæ Mens. iv.
Coquantur ad consumptionem quartæ partis,
cui adde olei sulphuris, quantum ad acorem
inducendum sufficit. Usus in prandio & cœna,
loco vini.

**DE DECOCTIS ALTE-
rantibus cor.****Decoctum cordiale.**

R. Prunorum Damas. N. vj.
Palmularum Indicarum,
Passularum ana ʒ ʒ.
Glycyrrhizæ ʒ j.
Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarum,
Hordei ana P. j.
Sem. 4. com. frig. ana ʒ ʒ.
Aquæ fontanæ quantum alia medicamenta
tres digitos superare possit: in qua reliqua o-
mnis coquantur ad tertias: deinde ex jure cola-
to datur triens, aut quincunx. Si saepius exhiberi
debet, major tum aquæ, tum medicamentorum
modus adhibeatur. *Andernacus.*

**DE DECOCTIS
alterantibus bilem.****Decoctum adiantibi.**

R. Adianthi albi, Fumaricæ,
Lupuliana M. j.
Violarum siccarum P. j.
Prunorum N. xx.
Zizipharum N. x.

B In aqua fontana, quanta sufficit, ad tertias usq;
coquantur: unaque vice unciz quinque exhi-
bentur. Vel
Adianthi M. ʒ.
Sem. Anisi,
Fœniculi ana ʒ ʒ.
Cinnamomi,
Masticis ana ʒ j.
Coquantur, ut superius. * Hoc etiam viscera ro-
borat. *Andernacus.*

C Decoctum contra urinæ ardorem.

R. Althææ, Malvæ,
Petroselinii rad. part. j.

Coquantur in aqua fluminis usque ad tertiam
partis consumptionem. coletur. Dosis ʒ ix. cum
Butyro recenti, stomacho vacuo. *Fiascus Eques
Ferrariensis.*

**DE DECOCTIS AL-
terantibus pituitam.****D Decoctum ex Thymo.**

R. Thymi, Cassuthæ,
Hyssopi ana ʒ ʒ.
Radic. Apii,
Fœniculi ana ʒ vj.
Sem. Anisi, Dauci ana ʒ j.
Passularum enucleatarum ʒ ij.
Glycyrrhizæ ʒ j.

In aqua ad dimidias coquantur. In jure decocti,
Zingiberis minutim incisi drachma semissis
maceretur: manè unciz quinque singulis vici-
bus exhibeantur. *Andernacus.*

Decoctum provocans menstrua.

R. Anthemissæ, Melissæ,
Cardui benedicti, Pulegii,
Serpilliana M. j.

Bulliant in una mensura vini, & manè bibatur
haustus.

**F DE DECOCTIS AL-
terantibus bilem atram.****Decoctum ex fumaris.**

R. Succi Fumaricæ ʒ ij.
Succi Buglossæ, Lupuli,
Endiviæ, Cichorii ana ʒ ij.
Passularum enucleatarum contusarumq; ʒ j.
Glycyrrhizæ ʒ ij.

Coquantur ad tertias, coleturque. Juris unciz
duæ cum recens est, aut quatuor, cum vetustior,
propinaantur. *Andernacus.*

DE DECOCTIS
vulnerariis.*Decoctio Vulneraria, nostra.*

R. Virgæ aureæ, Saniculæ,
Polygonati, Plantaginis, Salviæ minoris,
Pulegii, Aristolochiæ rotundæ,
Centaurii minoris ana M.j.

Coquantur in vino & aqua ana Mens. j. β. usque
ad consumptionem duorum digitorum, coletur,
& utatur manè stomacho jejuno, haustu uno.

*Potio vulneraria, qua vulnera mirum
in modum curantur.*

R. Cervisiæ Mens. ij.
Clematis M. j.
Arthemisiæ rub.
Pervinæ ana parum.

Decoque ad medietatem in vase fictili cooper-
to. Deinde excola in ollam lapideam, sive lãge-
nam, sicut orificium ejus probe obtui possit,
ne aer ingrediatur, postea usui serva. Ex hac po-
tione dabis homini vulnerato manè jejuno
ventriculo, in meridiè post sumum cibum, à ve-
speri cum discessurus est cubitum: singulis vicibus
ad quantitatem trium cochlearium, jube-
bisque ut læsus postea duabus aut tribus horis
abstineat à cibis: & quoties inde biberit, paulu-
lum instillet in vasculum, & hoc vulnus abluat.
Foliū etiam brassicæ rubrum liquore hujus po-
tionis imbutum vulneri imponat, ita tamen, ut
asperius folii lateris versus vulnus sit coapatū,
quod linteolo firmiter involvatur. *Ranzovius.*

Potio alia vulneraria.

R. Limonii sylvestris,
Betonicæ ana ʒ. j.
Saniculæ, Pedis Leonis ana ʒ. β.
Vini opt. Mens. ij.

Coquantur in olla vitreata, bene obturata, per
E spacium duarum horarum. Ex hac portione ho-
mini fauciatō singulis diebus manè & vesperi
ad quantitatem unius cochlearis exhibe biben-
dum: & loco affecto brassicæ folia, vel aliquod
emplastrum vulnerarium impone. *Ranzovius.*

Potio vulneraria.

R. Consolidæ utriusque,
Veronicæ,
Cyclamini ana M. j.
Altaeorum expurgatorum Niv.
Vini albi Mens. ij.

Circulentur in balneo per triduum. Exhibea-
tur primis septem diebus manè cochlear unum.
Quercetanus.

Alia potio vulneraria.

R. Oculorum Canceri pulveriz. ʒ. β.
Mumiæ ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. j. β.
Herb. Agnimonix, Ophioglossi,
Veronicæ, Cyclamini ana M. j.
Spermatis Ceti ʒ. j.

A Temperetur in vino albo per noctem in balneo
Mariæ. Capiat hujus cochlearia duo manè &
vesperi, si opus sit. Inflammationes plurimum
arcent, atque ambustis conveniunt. *Idem.*

*Potio vulneraria, pro reliquis morbi
temporibus.*

R. Macis, Oculorum Canceri,
Zedoariæ ana ʒ. ij.
Mumiæ, Galangæ minoris ana ʒ. ij.
Nucis Vomiciæ ʒ. j. β.

B Crassiusculè confusa imponantur in vas vitreū,
assandendo vini albi Mens. j. β. macerentur len-
tissimo calore per biduum. Dosis est cochlear
unū manè, & vesperi tantundem. Hujus potio-
nis vis tanta est, ut laudari vix satis possit. *Idem.*

Potio Vulneraria.

R. Herb. Saniculæ, Virgæ aureæ,
Polygōni, Plantaginis, Salviæ,
Pulegii, Centaurii minoris,
C Aristolochiæ ana M. j.

Coquantur in vino & aqua ana Mens. j. β. usque
ad consumptionem duorum digitorum, coletur,
& utatur manè stomacho jejuno. *Innominatus.*

*Potio venenatis vulneribus sclope-
tariis conveniens.*

R. Flor. Vincæ pervinæ,
Flor. Lili convalli ana P. j.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ. ij.
Mumiæ, Boli Armeni veri ana ʒ. j.
Spermatis Ceti ʒ. β.
Vini albi Mens. ij.

D Digerantur & circulentur in balneo Mariæ per
quatuor dies. Dosis est cochlear unum manè &
vesperi. *Idem.*

*Potio vulneraria in fracto osse, ad
ictu sclopetario.*

R. Aristolochiæ, Cyclamini, Serpentariæ,
Consolidæ utriusque, Geranii ana M. j.
Sabinæ M. β.
Macis, Zedoariæ, Oculorum Canceri ana ʒ. β.
Mumiæ, Galangæ min. ana ʒ. j. β.

Conquassata, ac minutatim concisa herba, &
reliqua in pulverem crassiusculum redacta co-
quātes in duplici vase horis quatuor cū Mens. j.
vini. Utatur manè & vesperi. *Idem.*

Potio vulneraria cephalica.

R. Flor. Lili convalli,
Betonicæ ana P. j.
Galangæ, Macis ana ʒ. ij.
Persicariæ, Chelidonix,
Vincæ pervinæ, Veronicæ,
Centauriæ ana M. β.
Macerentur ut suprā, & ad usum serventur. *Idem.*

*Potio sanguinem ex vulneribus erum-
pentem cohibens.*

R. Olei Croci Martis,
Essentiæ Coralliorum ana ʒ. j.
Cum aqua spermatis Ranasū, vel Rosatum fiat
potio. *Quercetanus.*

Potio

Potio vulneraria peccoralis.

R. Succu Verbenæ, Betonicæ,
Veronicæ ana ℥ ij.
Aquæ Cinnamomi ℥ j.
Macerentur. *Idem.*

Potio inferioris ventriculi vulneribus conducens.

R. Boli Armeni ℥ β
Consolidæ utriusque ana M. j.
Galangæ ℥ ij.
Temperentur cum vino ut supra, & ad usum ser-
ventur. *Idem.*

Alia pro gregariis, sed approbata.

R. Croci Martis, nostro modo præparati ℥ j.
Calcis testarum Ovorum ℥ j.
Syrupi Rosarum siccarum,
Syrupi Myrtillorum ana ℥ j.

Cum aqua florum Papaveris rubri, fiat potio,
sumenda tribus horis ante cibum: pro quo ca-
piat hordeatum cum aqua Rosarum, & semine
Papaveris, præsertim hora somni. *Idem.*

*Potio alexipharmaca, contra vulnera
sclopetica venenata.*

R. Mithridatii, Theriacæ opt. ana ℥ β.
Margar. præpar.
Coralii rub. præpar. ana ℥ j.
Boli armeni ℥ β.
Syrupi de Limonibus ℥ j.
Aquarum Buglossæ, Scabiosæ ana q. s.

Fiat potio. Reiteretur bis, vel ter, si opus videat-
ur. *Quercetanus.*

Alia pro ditioribus.

R. Auri vitæ,
Essentiæ Margaritarum ana G. vj.
Essentiæ Coralliorum G. iix.
Tetræ sigillatæ electæ ℥ j.
Aquæ theriacalis nostræ ℥ ij.

Fiat potus, statim sumendus. Cor mirificè ab om-
ni veneno & contagione tuetur. *Quercetanus.*

DE DECOCTIS PUR-
gantibus bilem flavam.*Decoctum bilem educens.*

R. Intybi, Cichorii,
Eupatorii, id est, Agrimonix M. β.
Flor. Borraginis, Buglossæ,
Violarum ana P. β.
Tamarindorum ℥ j.
Prunorum Damasc. N. v.
Glycyrrhizæ rasæ ℥ j β.

Decoquantur, ut supra, in aqua ad tertias. *An-
dernacus.*

*Decoctum seu Apozema in febre ter-
riana utile.*

R. Clethorū cū radice, Acetosæ, Endiviæ ana M. j.
Semina quatuor frig. maj. ℥ β.
Rad. Graminis,
Asparagi maceratarum in aceto ana ℥ iij.

A Fiat decoctio ex aqua, ad ℥β. unam colaturæ
claræ adde

Sacchari albi,
Succi Arantiorum, vel Granatorum, aut
Syrupi de acedine Citriorum ana ℥ iij.
Vel in fine decoctionis, adde Aceti acerrimi &
Mellis optimè despumati ana ℥ iij.

Fiat Apozema clarum, quod Aroma trahat ex
Santal. alborum ℥ ij. Aeger ter vel quater ex hoc
bibat. *Heurnius.*

B *Aliud mixtos potius educens humores.*

R. Passularum ℥ β.
Galangæ incitæ ℥ j.
Flor. Borraginis, Violarum ana ℥ j.
Senæ ℥ vi.

Horū decoctio & infusio fiet per noctē, & ma-
nè rursus ebulliat, & fortiter exprimatur. Post

R. Expressi ℥ iv.
Syrupi Ros. lax. Mannæ ana ℥ j.
Syrupi conservæ Zingiberis ℥ j.

Aquæ Cinnamomi cochlearium unum.
Misce, & fiat potus. *Crato.*

DE DECOCTIS PUR-
gantibus pituitam.*Decoctum pituitam educens.*

R. Hyssopi, Thymi ana P. β.
Sem. Cnici ℥ vi.
Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥ j β.

Polypodii ℥ β.
Glycyrrhizæ rasæ ℥ ij.

Decoquantur in aqua ad tertias, ut supra. *An-
dernacus.*

DE DECOCTIS PUR-
gantibus atram bilem.*Galli decrepiti decoctum.*

R. Hyssopi, Calaminthæ ana M. j.
Passularum mundatarum ℥ j β.
Anisi, Fœniculi,
Cari ana ℥ vj.
Sem. Carthami ℥ ij.
Polypodii quercini recentis ℥ j β.
Trium florum cordi dicatorum ana P. j.

Includantur omnia in ventre galli decrepiti,
præparati ut decet: in fine coctionis adde

Foliorum Senæ ℥ ij.
Agarici trochiscati ℥ x.

Fiat colatura ad ℥β ij ac reponatur. Accipiemus
prescripti decocti ℥ iv. Serapii violati ℥ j. Fiat
haustus: si robustior fuerit æger, adde ℥ ij. Dia-
phœnici aut Benedictæ laxativæ. *Heurnius.*

Decoctum atram bilem vacuans.

R. Buglossæ, Scolopendrii ana M. β.
Senæ Alexandrinæ ℥ j.
Flor. Violarum, Thymi,
Epithymi ana P. j.
Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥ β.

Zingiberis ℥ ij. β.
 Passularum ℥ β.
 Prunorum Damasc. N. x.
 Decoquantur in aqua ad tertias. Ex jure hoc sumantur ℥ iv. *Andernacus.*

Decoctum Hellebori nigri.

R. Cort. rad. Hellebori nigri preparati ℥ ij.
 Anisi, sem. Fœniculi ana ℥ j.
 Cinnamomi,
 Caryophyllorum ana G iij.
 Fiat decoctio s. a. cujus dosis ℥ iij. cum confectiois Hamech ℥ β. *Augustani.*

Aliud.

R. Myrobalanorum omnium ana ℥ β.
 Comminuantur crasse, & macerentur per diem & noctem in Aquæ Fumariz ℥ vij. & adde Polypodii, Grithymi, Senæ ana ℥ j.
 Glycyrrhizæ, Sem. Citri,
 Hermodactylorum ℥ β.
 Caryophyllorum ana ℥ ij.
 Corticum preparatorum Hellebori nigri ℥ β.
 Coquantur ad medietatis exhaustionem cum tenui expressione. Accipe hujus decocti partem sextam,

Syrupi de Fumaria compositi,
 Syrupi Rosati solutivi ana ℥ j.
 De corticibus Citriorum ℥ β.
 Misce, bibat. Medetur Hypochondriacis & laborantibus ex malo Venereo. *Heurnius.*

DE DECOCTIS PUR-
gantibus humores
mixtos.

Decoctio aperitiva lenitiva
major.

R. Herbarum Endiviæ,
 Cichoreæ, Fumi terræ ana M. j.
 Herbarum Eupatorii,
 Borraginis, Buglossæ, Cuscutæ,
 Scolopendrii veri ana M. β.
 Glycyrrhizæ raræ,
 Rad. Fœniculi,
 Rad. Apii, rad. Petroselinii,
 Passularum ana ℥ β.
 Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥ ij.
 Comarum Thymi,
 Epithymi ana ℥ j. β.
 Cort. rad. Tamarisci,
 Cort. rad. Capparorum ana ℥ ij.
 Fol. Senæ ℥ ij.
 Polypodii quercini ℥ j.
 Agarici electi ℥ β.

Incidenda incidantur, & quæ contundi debent, conterantur, & misceantur omnia simul serventurque pro usu. * In viscerum obstructionibus, & contumacibus eorum affectibus valet. *Augustani.*

Decoctio aperitiva lenitiva minor.

R. Herbarum Agrimonizæ,

A Lupulorum, Cichoreæ,
 Cuscutæ, Beronicæ,
 Ceterach, Endiviæ,
 Fumi terræ ana ℥ ij.
 Rad. Apii, Fœniculi,
 Petroselinii, Acori,
 Glycyrrhizæ ana ℥ iv.
 Asari ℥ j.
 Sem. Anisi,
 Fœniculi ana ℥ j.

B Polypodii quercini ℥ xij.
 Prunorum Damascenorum,
 Ficum pinguium ana N. xxxij.
 Passularum ℥ iv.
 Senæ Alexandrinæ ℥ j.
 Florum Borraginis,
 Buglossæ, Violarum,
 Rosarum rubr. ana ℥ j.

Incidantur & contundantur, & misceantur omnia simul. *Augustani.*

Decoctio aperitiva major cum
rhabarbaro.

R. Specierum decoctionis aperitivæ majoris,
 Specierum decoctionis lenitivæ minoris ana ℥ iij.

Decoquantur in aquæ libris sex, ad consumptionem duarum librarum. Colaturæ fervidæ infunde

Rhabbarbari electi ℥ β.
 Cinnamomi ℥ ij.
 Salis gemmæ ℥ j.
 Spicæ Indicæ ℥ ij.
 Spec. Diarrhodon Abbatis ℥ iv.
 Sacchari ℥ xij.

Misceantur pro usu. * Valet in hydrope, & cæteris morbis diuturnis, frigidis, pituitosis, ac biliosis, aut mixtis. *Idem.*

Decoctum laxativum in Majo.

E R. Fumi terræ M. iij.
 Lupulorum,
 Hyssopi,
 Rad. Cichorii ana M. ij.
 Absinthii M. j.
 Senæ ℥ j. β.
 Polypodii ℥ j.
 Seri Caprini Mens. ij.

Bulliant ad consumptionem tertiæ partis. * prodest scabiosis & delicatis.

Potio purgans pro delicatis.

F R. Cinnamomi,
 Zingiberis ana ℥ ij.
 Nucis moschatae ℥ j.
 Anisi ℥ β.
 Fol. Senæ ℥ j. β. vel ℥ ij.
 Sacchari ℥ iij. vel q. l.

Stent simul per noctem in vino antiquo quantum satis pro tribus dosibus. postea bulliant parum, & fiat haustus.

Alia.

R. Senæ pulverizata ℥ j. β.

Liquiritiæ,

Liquiritiæ, Zingiberis ana ℥ β.
Anisi ℥ ij.
Contundantur, & bulliant in dimidia vini men-
sura parum; addaturq; sacchari q. l. *D. Meching.*

Alia.

R. Senæ ℥ ij. β. vel ℥ iij.
Sacchari ℥ ij. vel Liquiritiæ ℥ j.
Anisi ℥ j. β.
Zingiberis ℥ vj.

Vini, Aquæ ana quart. ij.
Bulliant ad haustus quatuor ultra tertiam par-
tem. *Idem.*

Potio purgatoria.

R. Mannæ Calab. opt. ℥ vj.

A Rhabarbari electi ℥ ij.

Spec. Hieræ simpl. ℥ β.

Aquæ Endiviæ ℥ iv.

Syrupi de Buglossa ℥ β.

Misce diligenter. *Ranzo vini.*

Potio vomitoria sine molestia.

R. Corticis mediani juglandis juxta radicem

℥ ij. vel iij.

Vini albi scyphum dimidium.

B Macerentur per totam noctem. Bibatur manè
post cibum, aut paulò ante cibum. Si verò post
dimidiam horam non ejicitur, tunc digitus aut
penna oleo tincta in fauces demittatur, & sta-
tim sequetur vomitus. *Ranzo vini.*

DE INFUSIONIBUS, Sectio IIX.

Aqua: ut — Infusio Rosarum, Violearum. De quibus vi-
de supra in tractatu Sympliciorum & Vinorum.

Simplicia, cū
materie sim-
plices irri-
gantur, vel
in

Aceto: ut

Acetum Scillimem,

Acetum Rosarum,

Acetum Salviatum,

Acetum Sambucatum,

Acetum Rosmarinatum,

Acetum Lavendulae.

Infusum seri lactis,

Aliud serum lactis,

Infusum succi herbarum,

Infusio ad bilem prima,

Infusio secunda,

Infusio tertia,

Infusio quarta,

Infusio quinta, &c.

Infusio Hieræ,

Infusio ad pituitam prima,

Infusio ad pituitam secunda,

Infusio ad pituitam tertia,

Infusio ad pituitam alia,

Infusio ad colicam alia.

Melancholiam: ut — Infusio ad atram Bilem.

Sanguinem: ut Infusio ad sanguinem mendum.

INFUSIO, quæ & dilutio, & maceratio & irrigatio non-
nunquam appellatur. Infun-
duntur autem eadem ma-
teriz, quæ in apozematibus
concoquantur, pulverate,
confusæ vel solidæ: idque in
humore simili, sed ferè cal-
facto cineribus calidis, vel
Sole, vel super fornacem, ut
medicamenti vires prom-
ptius trahat. Sunt autem in-
fusa vel

Composita,
quando ma-
terie diverse
macerantur.
Atq; horum
alia purgant

Pituitam: ut

DE ACETIS.

Acetum quomodo fiat statim.

R. Ovorum assatorum usq; ad duritiem N. ij.
Zingiberis, Spicæ, Pipetis ana G. xx.
Hordei G. v.
Butyri ℥ β.

Pastig de sermēto acri iij. vel x. balotos ad quā-
titate nucis communis, ponantur simul ad
amphoram in vino, & statim in acetum forte
conuertitur.

Ad faciendum acetum statim.

R. Tartari, Zingiberis,
Piperis ana part. j.
Pone per octo dies in aceto optimo: tunc sicca,
& quando vis habere acetum, pone in vino, &
statim erit acetum.

Aceti consiciendi ratio.

R. Vini optimi, Farinæ siliginis q. s. est.
Misce, & fiat pasta, ex qua fiant panes parvi in
clibano cocti. Postea extrahet, & infunde in ace-
to fortissimo, & acutissimo: iterum fiat pasta:
iterumque coquantur in clibano: idque toties
reiteretur, quousq; panes non amplius dissol-
vantur in aceto. De istis panibus pone in vino,
& statim conuertetur in acetum.

Acetum destillatum.

Acetū contrario modo acvinum destillatur.
Quod enim è vino primum exit, tenuius & me-
lius est: at ex aceto, nequaquam. Itaque priores
duæ partes, quæ exeunt, rejiciuntur, quòd mi-
nus habeant acrimoniam, tertia pars colligitur,
quæ ut acrior, ita minus frigida, quam acetum
est. Tertiam partem, quam collegerunt, quidam
ter, aut quater supra facces reponunt, ac destil-
lant, ut evadat acrior, tum ipsarum faccum, tum
ignis ratione. *Rubeur.*

Acetum theriacale, destillatum.

Destillatur & acetum cum theriaca, addita a-
qua vitæ: exitque aqua multarum virtutum, mi-
rabilis ad ulcera faucium & gutturis, cum ex pra-
vis destillationibus, in morbo Gallico erodun-
tur: præcipue autem valens, ubi profundius de-
duci vis medicamēti debet. Quòd si bolum Ar-
menum, aut sphragida in ea dissolueris, ac ero-
sas partes tetigeris, seminaria ejus contagionis
absumuntur, & sanatur omnis erosio. Valet opti-
mè, si loca oblinantur, unde pili cadunt, barba
præsertim, supercilia, & caput. *Præcastrorius.*

Acetum destillatum vomitorium.

Acetum vomitorium fit, si pileo plumbeo,
patinaq; ærea, ut communis officinarum de-
stillandi usus invaluit, acetum destilletur, nulla
rejecta parte, & ejus aquæ stillatiuæ, quæ dul-
cem sapore præ se fert, ad ℥ iv. exhibeatur, cum
vomitu cedere animus est. Mirificè enim & nul-
lo labore, aut molestia id ciet: in pueris, ac de-
bilibus duæ uncie satis sunt: stomachum
optimè purgat. *Rubeur.*

Acetum Rosaceum.

R. Rosarum rubr. mediæ maturitatis, præse-
ctis & abjectis unguibus, hoc est, imis folio-
rum partibus, abique rose sine pluvia lecta-
rum, in umbra extra Solem ad triduum,
aut quatrimum expansarum & resiccata-
rum ℥ j.

Aceti sextarios iix.

Insolentur diebus quadraginta. Deinde repo-
nantur, vel (quod melius est) abjectis foliis cor-
ruptis, acetum coletur, ac reponatur. Quidam
sæpius mutant folia rosarum, nec ita diu stare in
Sole sinūt (verbi gratia ad dies triginta, vel pau-
ciores) ut elegantius colore aspectuq;, & sapore
odoreque validius fiat acetum. Ad normam &
exemplum aceti rosati parari etiam possent

*ACETUM SALVIATUM, ex floribus siccatæ
Salviæ.**SAMBUCATUM, ex floribus siccatæ Sambuci.
ROSMARINATUM, vulgò ANTHOSATUM
dictum, ex floribus siccatæ Rosmarini.**ACETUM LAVENDULÆ, ex floribus sicca-
tis Lavendulæ.**ACETUM CARYOPHYLLATUM, ex floribus
Caryophyllorum. Medici Colonenses.*DE DILUTIS SEU IN-
FUSIS PURGANTIBUS BILEM.*Infusum feri lactis.*

R. Fol. Rosarum recentium, completarum,
mundatarum ℥ ij.

Rhabarbari electi ℥ ij. G. xij.

Nardi Indicæ ℥ j. β.

Rhabarbarum & Rosæ minutim incidantur, aut
terantur, spica inciditur: macerentur per noctem
in feri lactis, præsertim caprini libris duabus.
Cola, leviter exprime & propina. * Bilem flavā
elementer educendo, sanguine purgat. *Mesuer.*

Aliud serum lactis.

R. Florum Borraginis,
Buglossæ, Fumi teræ,
Epithymi ana M. β.
Polypodii quercini ℥ vj.
Fœniculi ℥ ij.
Folliculorum Senæ ℥ β.
Aquæ lactis ℥ ij.

Fiat decoctio ad tertiæ partis consumptionem
addanturMellis Rosati ℥ ij. *Augustani.**Infusum succi herbarum.*

R. Succi Intybi, Succi Lupuli,
Succi Borraginis, Purgatorum ana ℥ iix.
Myrobalanorum citrinorum ℥ j.
Rhabarbari electi ℥ ij.
Tamarindorum ℥ j. β.
Pulpæ Cassiæ solutiæ ℥ iij.

Myrobalani & Rhabarbarū teruntur, & per no-
ctem in succis macerantur: deinde manu com-
pressum colatur, & propinatur. * Idem quod
præcedens præstat. *Mesuer.*

Infusio

Infusio ad bilem prima.

R. Rhabarbari electi ℥ ij.
Cinnamomi,
Myrobalanorum citrinorum ana ℥ ss.
Macerentur in aquarum stillatitiarū Absinthii,
& Fumariz ana ℥ ij. In iure colato Syrupi rosati
laxat. ℥ j. additur, daturq; ægrotantibus potui.
Andernacus.

Infusio ad bilem secunda.

R. Palmularum Indarum ℥ j.
Flor. Borraginis, Buglossæ,
Violarum ana P. ss.
Glycyrrhizæ rasæ ℥ j ss.
Prunorum Damasc. N. vj.
Decoquantur in aquæ libra. Palmulæ è jure de-
cocti validè exprimantur, & ubi id colatum fue-
rit, Cassiæ fistularis recentis ℥ vel ℥ x. in eo di-
luantur, denturq; potui.

Infusio ad bilem tertia.

R. Diaprunon simplicis ℥ ss. vel ℥ vi.
Diaprunon solutivi ℥ j ss. vel ℥ ij.
Syrupi Adianthi ℥ j.
Sic autem inctuas offensionem ex Diagrydio,
Rhabarbari expressi ℥ j. vel ℥ iv. in locum illius
sutorogare poteris, & ex iure communi dilutum
potui exhibere. *Andernacus.*

Infusio ad bilem quarta.

R. Cassiæ fistularis recentis ℥ j.
Rhabarbari minutim incisi ℥ ij.
Spicæ nardi G. iij.
Ex decocti communis, vel aquæ Intybi ℥ iv. di-
luito, additoq; Serapii ex aceto simplicis ℥ j. &
propinato. *Andernacus.*

Infusio ad bilem quinta.

R. Uvarum passerarum ℥ iij.
Glycyrrhizæ rasæ, Anisi ana ℥ j.
Prunorum Damasc. N. iij.
Palmularum Indarum ℥ ss.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum,
Intybi recent. Latifolii,
Cichorii ana P. j.

Decoquantur in aqua, colenturq; in iure hu-
jus decocti ℥ iv. Rhabarbari electi ℥ j. vel ℥ iv.
macerato per noctem: manè exprimito, ac in iure
eodem Cassiæ fistularis recentis ℥ vel ℥ vj. di-
luito: cui Syrupi violacei ℥ ss. vel ℥ ij. admisceas.
quinque vel sex horis ante prandium exhibeto.
Andernacus.

Infusio ad bilem alia.

Catholici unciam ex aqua Hordei, aut Viola-
rum ℥ iij. diluito, additoq; Syrupi violacei ℥ ij.
ac propinato. Interdum licet Syrupum Ros. la-
xativum copiosiore addere, ubi alvum soly-
te cogitamus. *Andernacus.*

Infusio purgans bilem ac phlegma.

R. Rhabarbari ℥ j ss.
Agarici recent. trochif. ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j.
Zingiberis ℥ ss.
Infundè aquæ Endivizæ ℥ ij. Vini ℥ j ss.

A Macerentur tota nocte: manè expressioni cola-
tæ, adde Cassiæ, vel Electuarii lenitivi, vel Dia-
catholici, vel Diaphœnici ℥ ss.

Syrupi Ros. vel Violati, vel
Capill. Veneris ℥ vj.

Misce. Fiat haustus. *Heurnius.*

Infusio in febris ardentibus.

R. Fol. Endivizæ, Acetosæ,
Buglossæ ana P. j.
Aquæ Hordei q. s.

B Fiat infusio in aqua Hordei servete, & illic vas
occludatur, ac cineribus tepentibus, aut fursuri-
bus imponatur: postquam aqua vim cepit her-
barum, fiat expressio diligens: hujus

R. ℥ iv. & Syrupi de Acredine
Citrorum ℥ ij. Misc. *Heurnius.*

DE INFUSIS PUR-
gantibus pituitam.*Infusio Hieræ simplicis.*

C R. Hieræ simplicis, Aloës ana ℥ v.
Macerata decocto Eupatorii vel Epithymi supra
descripto ad libram unam. In vase vitreo insola
ad dies decem. * Ventriculum & caput purgat:
proinde amborum doloribus assiduis & hemi-
craniz confert, ac febris antiquis. Maceran-
tur etiam decocto Epithymi & Thymi. Sic pur-
gat humorem crassum & melancholicum, &
phlegmagogum est. *Mejser.*

Infusio ad pituitam prima.

D R. Rad. Apii,
Fœniculi,
Petroselini,
Asparagi, Rusci ana ℥ ss.
Rad. Ebuli ℥ ij.
Polypodii ℥ v.
Chamaepithyos M. ss.
Flor. Sambuci,
Stœchados ana M. j.

E Decoquantur in aquæ libra ad dimidias. In iure
decocti seminis Cnici ℥ iij. foliorum Senæ ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j. Zingiberis ℥ ss. per noctem ma-
cerantur. Manè percolatis Syrupi Diacnicu ℥ j ss.
additur, & horis duabus ægro ante cibum pro-
pinatur. *Andernacus.*

Infusio ad pituitam secunda.

Ex communi decocto Glycyrrhizæ, Uvarum
passarum, Anisi, singulorum unciarū quatuor.
F instar: Diaphœnicon unciam semissem, vel (si
valentior assumet) drachmas sex: Syrupi viola-
cei unciam diluito, datoque potui. *Andernacus.*

Infusio ad pituitam tertia.

R. Diaphœniconis ℥ ss.
Syrupi violacei ℥ j.

In iure decocti comunis, vel aquæ Hyssopi, vel
Menthe pro una dosi dilues, dabisq; potui. Do-
sis autem juris magna ex parte præter syrupum
& electuarium, unciarum quatuor esse debet.
Andernacus.

Infusio ad pituitam alia.

R. Decocti ad pituitam educendam, quantum satis est.

Agarici trochiscati ℥ j. vel ℥ iv. vel ℥ j β. macerato.

Ex eodem iure colato, Diaenico, vel Diaphenicon, vel Benedicte ℥ iij. vel ℥ β. cum syrapi Violacei ℥ j. dilues, potuiq; propina bis. *Andernacus.*

Infusio ad colicam.

R. Hyssopi,

Calaminthæ ana M. j.

Pastularum ℥ j β.

Anisi, Fœniculi,

Carui ana ℥ vi.

Sem. Cnici ℥ ij.

Polypodii ℥ j β.

Flor. Borraginis, Buglossæ,

Violarum ana P. j.

Flor. Chamomillæ P. β.

Omnia gallinæci cursu agitati defatigatiq; & præparati, ut decet, ventri imposita, ex aquæ sextariis quinq; ad tertias decoquito. In fine dum adhuc fervent, injicito fol. Senæ ℥ ij β. Agarici trochiscati ℥ x. finito per noctem macerari: deinde jus coletur serveturq; usui. Cum necessitas postulat, ℥ iv. sumito, additoq; syrapi Violaeci ℥ j. ac potui exhibeto. Si parum proficere medicina videbitur, quod æger forte alvum habeat difficilem, Diapheniconis, aut Benedictæ ℥ j β. aut ℥ ij. adjicito. * Hæc potio ad morbos, tum ex pituita, tum ex atra bile ortos plurimum valet: verum præcipuus ejus usus est ad colicos dolores, partim ex pituita, partim ex flatuosa materia creatos. *Andernacus.*

DE INFUSIS PURGANTIBUS BILEM ATRAM.

Infusio ad atram bilem prima.

R. Confectionis Hamech ℥ β.

In aqua Fumaris, aut Mercurialis, aut Cyrtii uncius quatuor diluito, addito syrapi Lupulorum ℥ j. & potui dato. *Andernacus.*

Infusio ad atram bilem secunda.

R. Catholici ℥ β. vel ℥ vi.

In decocti proprii uncius quatuor dilues, addeque syrapi Violacei ℥ j. & potui dabis. Confectio Hamech etiam ex aquis idoneis, vel decocto Mercurialis assumi potest. *Andernacus.*

Infusio ad atram bilem tertia.

R. Fumi cerisæ,

Lupulorum ana M. β.

Fol. Borraginis, Buglossæ,

Violarum ana P. j.

Pastularum ℥ iij. vel ℥ β.

Polypodii ℥ ij.

Cassia,

Epithymi ana ℥ iij.

Anisi, Glycyrrhizæ ana ℥ j β.

In aqua libra ad dimidias incoquantur. In iure

A decocti fol. Senæ ℥ iij. Catholici ℥ j. macerabuntur, syrapi Violacei tantundem adjungetur. Totipotio una vice propinabitur. *Andernacus.*

Infusio alia ad scabiem.

R. Brassicæ marinæ M. j.

Pastularum ℥ j.

In jusculo gallinæci, vel pulli coquito & confectionis Hamech ℥ iij. syrapi de Fumo terre ℥ j. in iure prædicti triente diluito, datoque potui. *Andernacus.*

B Infusio alia ad atram bilem, ex sero lactis.

R. Foliorum Senæ ℥ β.

Macerentur in sero lactis per noctem. In iure expresso colatoque, diluito Diacatholici ℥ j. vel ℥ x. vel ℥ j β. ac potui assumantur. *Andernacus.*

Infusio alia ad idem.

R. Epithymi Cretensis ℥ j.

Intervaleat in sero lactis caprini. Hoc deinde coletur, & exprimat validè, addita syrapi Violacei ℥ j. quæ si parum solvere ventrem videatur, nonnihil Catholici reliquis adijci poterit. *Andernacus.*

Infusio vel potio alia ad idem.

R. Cort. Ellebori nigri ℥ j β.

Sem. Anisi, Fœniculi,

Citri ana ℥ β.

Cinnamomi,

Zingiberis ana G. vij.

Pastularum ℥ β.

Seri Caprilli ℥ iij.

Fiat infusio: expressio bibatur cum Manna, vel syrupo Rosato solutivo. *Heurnius.*

Alia.

R. Epithymi, Senæ ℥ j β.

Fol. Lupuli, Asplenii ana P. j.

Pruna N. x.

In funde sero, facta que forti expressione, adde

Confectionis Hamech ℥ iij.

Syrapi de Polypodio ℥ ij.

Bibatur ad idem. *Heurnius.*

DE INFUSIS SANGUINEM PURIOREM REDDENTIBUS.

Infusio purgans sanguinem.

R. Capill. Venetis M. j.

Violarum P. j.

Glycyrrhizæ rate ℥ j β.

Pastularum ℥ β.

Ficuum N. iij.

Myxariorum N. vi.

In aqua decoquantur ad dimidias. In iure decocti per noctem macerentur.

Rhabarbari electi ℥ j.

Spicæ nardi ℥ j.

Senæ ℥ iij.

Mandelæ itæ exprimantur, colenturq;: ad datam Julapii Violacei ℥ j. potuiq; detur. *Andernacus.*

DE CLY.

DE CLYSTERIBUS, Sectio IX.

CLYSTER, Latinis ab-lurio, Ene-ma, inje-ctio dici-tur. Sunt autem alii

- Nutrientes: ut
 - Clyster ad nutriendum.
 - Clyster ad nutriendum aliis.
 - Alius, alius, &c.
- Alterantes qualitate
 - Prima: Sic alii
 - Calefacientes: ut
 - Clyster ad morbos capitis calefaciens.
 - Clyster ad pituitam alterandam, &c.
 - Frige facientes: ut
 - Clyster refrigerans.
 - Enema humores biliosos alterans, &c.
 - Emollientes: ut
 - Ulnus,
 - Alter.
 - Clyster ad scirrhum uteri, &c.
 - Astringentes: ut
 - Clyster astringens & consolidans,
 - Clyster ad lienteriam,
 - Clyster ad diarrhoeam,
 - Clyster astringens & siccans.
 - Detergentes: ut
 - Clyster detergens in dysenteria,
 - Clyster detergens & desiccans,
 - Clyster ad ulcus uteri, &c.
 - Consolidantes: ut — Clyster glutinatorius.
 - Urinam provocantes: ut — Clyster ad retentionem urinae.
 - Calculum comminantes: ut — Clyster ad comminandum calculum.
 - Vermes necantes: ut
 - Clyster ad necandos vermes,
 - Clyster ad ascarides,
 - Clyster ad vermes in ventriculo,
 - Clyster ad vermes cum febre, &c.
 - Secunda: Sic alii
 - Dolorem sedantes: ut
 - Clyster ad colicum dolorem,
 - Clyster ad colicum dolorem ex pituita vitrea,
 - Clyster ex Hippocratico,
 - Clyster ad dolorem nephriticum,
 - Clyster ad passionem illiacam,
 - Clyster ad dolorem coxalicum,
 - Clyster ad dolores dysentericos, &c.
 - Purgantes
 - Bilem: ut — Enema ad bilem.
 - Pituitam: ut — Enema ad pituitam.
 - Bilem atram: ut — Clyster ad humores melancholicos.
 - Aquam: ut
 - Clyster ad ascitem,
 - Clyster ad tympanitem,
 - Clyster ad anasarcam, &c.
 - Flatus discutientes: ut
 - Clyster ad flatum,
 - Clyster ad flatum uteri, &c.

DE CLYSTERIBUS nutrientibus.

Clyster nutriens.

R. Aquæ destillationis Capi, vel decoctionis
Tb j ß.

Sacchari rosati ℥ ß.

Misce, & injiciatur post rejecta excrementa, vel
cum dormit: alioqui excrementa misceren-
tur, & inficeretur id quod injicitur. *Rondeletius.*

Clyster nutriens, alius.

R. Lactis vaccini Tb j ß.

Mellis ℥ iij.

Injiciatur, ut supra. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

R. Decoctionis Hordei mundati, in cremorem
conversi Tb j ß.

Vini quart j.

Misce, & injiciatur, ut supra. Vinum addendum
est ad distribuendum cremorem Hordei, tumq;
augenda est ipsius vini quantitas, pro crassitudi-
ne cremoris. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

R. Decoctionis Pulli, vel Hordei perfecte co-
cti Tb j ß.

Vitellorum Ovorum N. iij.

Vini ℥ iij.

Misce, injiciatur, ut prius admonui. Optime æ-
grotos nutrit. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

Ad nutriendum clysteres aliquando sunt ex usu,
cum ægri ob imbecillitatem ætatis, vel morbi, vel tenen-
tam ætatem cibum devorare, aut devoratum retinere
non possunt. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS calfacientibus.

Clyster ad morbos capitis frigidos & intestinorum.

R. Mercurialis,

Origani, Calaminthæ, Rutæ ana M. ij.

Fol. Centaurii minoris, Anthos,

Stœchados, Chamomillæ ana P. j.

Agarici in panno ligati ℥ ij. vel

Colocynthidis ℥ ß.

Anisi, Fœnugræci ana ℥ iij.

Fiat decoctio in aqua maris vel fontis. In Tb j ß.

decoctionis dissolve

Benedictæ ℥ j.

Olei communis ℥ ij.

Fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad pituitam alterandam.

R. Rutæ, Pulegii, Calaminthæ,

Origani ana M. j.

Sem. Fœnugræci, Carui,

Cumini, Scelleos ana ℥ j ß.

Flor. Chamomillæ, Meliloti,

Anthos, Stœchados ana P. ij.

A Decoquantur ex jure pingui interaneorum Tb.
huic vini malvatici, vel albi veteris, aut rufi triæ,
olei Anethini tantundem addatur, mixta alvo,
quando opus est, injiciantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBUS refrigerantibus.

R. Malvæ, Violarum, Lactucæ,

Fol. Cucurbitæ, vel Cucumeris, vel

Peponum ana M. j.

Sem. Cucurbitæ, Cucumeris,

Citrullij, Melouum ana ℥ ß.

Prunorum Damasc. N. xx.

Flor. Violarum, Buglossæ ana P. j.

Decoquantur in aqua ad libram. In hac Mellis

vel Sacchari rubri ℥ j. diluitur: olei Violaeci ℥ ij.

Misce & injiciantur. *Andernacus.*

Clyster ad bilem alterandam.

R. Hordei excorticati,

Sem. Lini ana ℥ ij.

In aqua coquantur. Juris hujus decocti libræ, o-

lei communis ℥ iv. addantur, & per inferiora in-

dantur. *Andernacus.*

Clyster ad bilem contemperandam,

alius.

R. Malvæ, Violarum,

Hordei ana M. j.

Fiat decoctio in aqua, de qua accipe libram u-

nam, cui adde

Sacchari rubri ℥ j ß.

Vitell. Ovorum N. j.

Olei Violaeci ℥ iij.

Salis parum.

Misce, & fiat clyster.

DE CLYSTERIBUS emollientibus.

Clyster emolliens.

R. Rad. Malvæ, rad. Bismalvæ,

Rad. Liliorum ana quart j.

Malvæ, Bismalvæ ana M. j.

Sem. Lini ℥ j.

Ficum paria xx.

Flor. Meliloti, Violarum ana P. j.

Anisi ℥ iij.

Decoquantur in jure pingui, vel in aqua fontis

& in Tb j. dissolve

Olei communis, vel Butyri recentis, vel axu-

gæ porci ℥ iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster emolliens alius.

R. Parietariæ, Atriplicis,

Mercurialis, Malvæ ana M. j.

Rad. Liliorum alb. rad. Ebulliana ℥ j.

Sem. Lini, Fœnugræci ana ℥ ß.

Anisi ℥ ij.

Ficum N. iv.

Flor. Chamomillæ, Violarum ana P. j.

Prunorum N. v.

Decoqua.

Decoquantur usq; ad libram. In jure diluuntur
 Cassiæ, Diapruni S. ana ℥ j.
 Hiæræ picræ ℥ v.
 Mellis Violacei,
 Butyri recentis,
 Olei Violacei, Liliacei ana ℥ j β.
 Injiciatur clyster tribus horis ante cibum. *Andernacius.*

Clyster emolliens & stimulan.

R. Herbarum quatuor emollientium ana M. j.
 Sem. Carthami ℥ j.
 Fœniculi, Anisoforum,
 Cari ana ℥ iij.

Fiat decoctio ex aqua.

R. præscripti decocti T̄b j.

Hiæræ simpl. vel Diaphœnici, vel
 Benedictæ laxat. aut elect. Indi majoris, aut de
 Citro ℥ β.

Mellis despumati ℥ j.

Salis communis ℥ j. vel

Salis gemmæ ℥ j. vel ℥ β.

Olei Chamomelini & Violarum ana ℥ j β.

Misce, & fiat clyster. *Hernius.*

Clyster ad scirrhum uteri, emolliens.

R. Rad. Althææ ℥ iij.

Cort. rad. Ulmi ℥ ij.

Malvæ M. ij.

Sem. Lini, Fœnicigræci ana ℥ β.

Ficum par xx.

Sem. Apii, Petroselinii,

Althææ ana ℥ ij.

Florum Chamomillæ, Meliloti,

Violarum, Malvæ ana P. j.

Fiat decoctio in aqua, vel jure intestinorum por-

ci vel vervecis, vel jure pingui Decoctioni adde

Pinguedinis porci, vel Butyri recentis, vel

Olei T̄b β.

Injiciatur T̄b β. frequenter. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS
 astringentibus.

Clyster astringens & consolidans.

R. Hordei integri asii P. j.

Bistortæ ℥ iij.

Plantaginis Lingvæ passerinæ,

Sumach ana M. j.

Fiat decoctio. In T̄b j. dissolve

Sevi hircini ℥ ij.

Misce, & fiat clyster. Detur post clysteres deter-

gentios, vel purgationem excrementorum. *Ron-*

deletius.

Alius astringens & consolidans.

R. Rad. Tapfi barbati T̄b β.

Sumach, Plantaginis, vel Myrti, vel

Caudæ equinæ, vel Herniariæ, vel

Polygoni ana M. j.

Cort. Mali granati, Balaustrorum ana ℥ j.

Rof. rubr. P. j.

Fiat decoctio in aqua ferrata. In T̄b j. dissolve

A Succ. Plantaginis ℥ ij.
 Sevi hircini ℥ j β.

Misce. *Rondeletius.*

Clyster ad lienteriam & diarrhoeam.

R. Rad. Tapfi barbati,

Rad. Bistortæ ana ℥ iv.

Hypericonis, Myrti,

Summitatum rubi ana M. j.

Pyrorum sylvestrium, vel Pomorum, vel

Castaneorum paria xx.

Rosarum P. j.

Fiat extractio in aqua ferrata. In T̄b j. dissolve

Acaciæ, vel Hypocistidos ℥ β.

Misce: Injiciatur post aliquam detersionem, per
 medicamentum purgans & astringens, ut Rha-
 barbaro, vel Myrobalanis. *Rondeletius.*

Clyster ad lienteriam.

R. Rad. Cypri, Tapfi barbati,

Bistortæ ana ℥ j.

C Absinthii, Fol. Cupressi ana M. j.

Nucum Cupressi N. iij.

Flor. Rosarum,

Flor. Anthos, Stœchados,

Salviæ ana ℥ j.

Fiat extractio in aqua ferrata, & vino astringen-

te. In T̄b j. dissolve

Hypocistidos, Ladani ana ℥ β.

Fiat clyster: injiciatur. *Rondeletius.*

Clyster astringens & siccans.

D R. Hordei tostii P. ij.

Verbasci, vel Polygoni, vel utriusque Planta-

ginis, vel Myrti, vel Lentisci P. ij.

Rosarum P. j.

Coquantur in aqua pluviali, aut ferrata. In libra

una dissolve

Mellis rosacei colati ℥ j.

Succi Plantaginis ℥ ij.

Sevi hircini ℥ j.

Misce: & per interiora infundantur. *Andernacius.*

DE CLYSTERIBUS
 detergentibus.

Clyster detergens in principio dysen-
teriae & tenesmi.

R. Hordei integri P. ij.

Fiat decoctio in aqua. In T̄b j. dissolve

Sacchari rubri, vel Mellis communis ℥ j.

F Miscæ, ac fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster detergens ac siccans.

R. Hordei integri asii P. ij.

Rosarum rub. P. j.

Fiat decoctio. In T̄b j. dissolve

Mellis ros. ℥ β.

Sacchari rosati tabulati ℥ j.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster detergens valdè.

R. Lentium, Lupinorum ana P. i.

Fol. Myrti, Olex, Absinthii ana M. j.

Flor. Centuarii minoris,
Rosarum rubr. ana P. j.
Fiat extractio in aqua ferrata, vel lixivio debili.
In libra una dissolve
Mellis Ros. ζ iij.
Misce: capiat manè. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS consolidantibus.

Clyster glutinatorius.

R. Succitriusque Plantaginis,
Succi Portulacæ ana ζ iv.
Boli Armeni, sanguinis Draconis,
Amyli ana ζ β .
Sevi hircini vel caprilli ζ j.
Mixta injiciantur. *Andernacus.*

Clyster consolidans ulcera intestinorum.

R. Rad. Verbasci,
Consolidæ majoris ana ζ ij.
Caudæ equinæ, Plantaginis ana P. j.
Rosarum rubrarum P. j.
Fiat decoctio in aqua ferrata. In T β j. dissolve
Sevi hircini ζ ij.
Misce, capiat redditus alvi excrementis, & præce-
dente clystere deterforio. *Rondeletius.*

Clyster consolidans.

R. Hordei integri torrefacti P. j.
Plantaginis, Fol. Myrti ana M. j.
Flor. Rosarum P. j.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Trochiscorum alborum Rhat. ζ j.
Amyli ζ β .
Misce, & injiciatur. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS urinam provocantibus.

Clyster ad urinæ retentionem.

R. Rad. Althææ ζ iij.
Violarum M. ij.
Malvæ P. ij. β .
Passularum, Jujubarum ana ζ β .
Sem. Melonum, Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, contusorum ana ζ iij.
Flor. Chamomillæ, Violarum ana P. j.
Coquantur in aqua Hordei. In T β β . dissolve
Olei Violacei ζ iij.
Adipis Cuniculi, vel butyri recentis ana ζ j.
Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBUS comminuentibus calculum.

Clyster ad comminuendum calculum.

R. Rad. Graminis, Apii, Petroselini,
Asparagi, Althææ, Glycyrrhizæ ana ζ ij.
Betonicæ, Saxifragiæ,
Fœniculi marini, Lunariæ ana M. j.
Sem. Alkekengi, Milii Solis,

A Sem. Palyuri ana ζ j.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Succi Parietariæ, vel Fœniculi marini, vel
Raphani ζ j.
Olei Scorpionum ζ iij.
Misce, injiciatur. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS vermes necantibus.

B R. Absinthii, Abrotani ana M. j.
Lupinorum P. β .
Flor. Centaurii minoris part. j.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Olei Amygdalarum amar.
Olei Lamini ana ζ iij.
Misce, injiciatur. *Rondeletius.*

Clyster ad ascarides.

R. Rad. Gentianæ,
Aristolochiæ rotundæ,
Clematidis, vel Pistorochiæ ana ζ j.
C Flor. Marrubii, Fol. Persici,
Absinthii ana M. j.
Lupini vel Orobi P. j.
Fiat decoctio in Lixivio & aqua, æquis partibus.
Injiciatur, sed sensim & bis eadem hora. *Rondelet.*

Ad vermes in ventriculo.

R. Hordei mundati P. j.
Ficum paria x. Anisi ζ j.
D Fiat decoctio. In T β β . dissolve
Mellis, vel Sacchari ζ iij. vel Sapæ ζ iv.
Fiat clyster sine oleo & sale. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum febris.

R. Endiviæ, Cichorii,
Scariolæ, Portulacæ ana M. j.
Fiat decoctio in sero lactis, vel decoctione pulli.
In libra una dissolve
Mellis Ros. col. ζ ij.
Succi Rosarum ζ β .
E Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum alvi fluore.

R. Summitatum Olexæ,
Myrti ana M. j.
Rosarum rubi P. j.
Centaurii minoris P. β .
Fiat decoctio, & injiciatur. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum alvi fluore, alius.

F R. Cort. mali Granati ζ j.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ζ β .
Fiat decoctio in aqua Hordei perfectè cocti, &
colaturæ libra una injiciatur. *Rondeletius.*

Alius.

R. Summitatum Portulacæ M. ij.
Cichorii M. j.
Lentum P. j.
Fiat decoctio, de qua libra una injiciatur. *Rondelet.*
D E CLY.

DE CLYSTERIBUS
dolorem sedantibus.*Clyster dolorem mitigans.*

R. Chamomillæ, Meliloti,
Sum. Anethi ana P. ij.
Rad. Althææ ℥ j.

Fiat decoctio ex lacte: in colatura dissolve
Sacchari albi ℥ j. β.

Vitellus ovorum N. ij.

Olei Anethini, Chamomillæ ana ℥ j. vel ℥ j. β.

Misce, fiat Clyster, diu retineatur. *Hernius.*

Clyster ad colicum dolorem.

R. Rad. Althææ ℥ β.

Malvæ, Branchæ ursinæ,

Abfinthii ana M. j.

Ficum N. xx.

Sem. Lini, vel Fœnigræci ℥ j. vel ij.

Anisi, Carui, Fœniculi,

Cymini ana ℥ ij. vel ℥ β.

Flor. Chamomillæ, Meliloti,

Sambuci ana P. j.

Fiat decoctio. In ℥ β. dissolve

Benedictæ ℥ j.

Olei Chamomillæ, vel Anethi ℥ iij. vel

Butyri ℥ ij.

Vini ℥ iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster sedans dolorem colicum.

R. Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥ j.

Sem. Apii, Petroselinii,

Anethi ana ℥ β.

Florum Chamomillæ,

Meliloti, Sambuci ana P. ij.

Fiat decoctio in aqua & vino. In ℥ β. dissolve

Olei Chamomillæ, Rutacci ana ℥ iij.

Fiat clyster. *Rondeletius.*

*Clyster ad dolorem colicum à pi-
tuita vitrea.*

R. Fol. Myrthi, Pulegii utriusque,

Marrubii, Calaminthæ ana M. j.

Fœnigræci ℥ j.

Sem. Selticos, Carui,

Cymini ana ℥ β.

Flor. Chamomillæ, Lavendulæ, Sambuci,

Anthos, Stœchados ana P. β.

Fiat decoctio. In ℥ β. vel ℥ x. decocti dissolve

Vini malvatici, vel Vini albi veteris ℥ iij.

Olei anethini ℥ iv.

Misce, & fiat clyster. Injiciatur bis in die. *Ronde-
letius.*

Clyster ex vino Hippocratico.

Mulier quedam nobilis, gravissimo dolore
colicum teneretur, ut nihil aliud ad manum ef-
fectum Hippocraticum injiciendum impera-
vit & paulo post curata fuit. Rusticus etiam, qui
vinum emerat atomatites ex melle ad hyalria
celebranda, curatus fuit. Vina autem hæc vel sac-
charū, vel mel ad detersionem: Hippocraticum

A verò vinum cinnamomum, piper, zingiber, gra-
na paradisi recipit. *Rondeletius.*

Clyster ad dolorem nephriticum.

R. Rad. Althææ, rad. Graminis,

Rad. Asparagi,

Glycyrrhizæ rasæ, vel

Pedis columbini ana ℥ ij.

Betonicæ, Linariæ,

Fol. Fœniculi marini ana M. j.

Anisi, sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ β.

B Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. j.

Fiat decoctio. In hujus ℥ β. dissolve

Butyri recētis, vel axungie porci recētis ℥ ij.

Olei Scorpionum,

Mellis communis ana ℥ ij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

*Alius clyster ad dolorem nephri-
ticum.*

R. Malvarum cum rad. M. ij.

C Ficum, Passularum ana par. xxx.

Sem. Lini ℥ j.

Sem. Malvæ, sem. Alkekengi,

Mili Solis, sem. Apii,

Petroselinii ana ℥ iij.

Baccarum Lauri, Juniperi ana ℥ ij.

Flor. Hypericonis, Chamomillæ,

Genistæ ana P. j.

Fiat decoctio in aqua & vini æquis partibus. In

℥ β. dissolve

D Olei Liliorum, Amygdalarum amar.

Scorpionum ana ℥ iij.

Terebinth abietis ℥ j.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad passionem iliacam.

R. Rad. Althææ ℥ β.

Malvæ cum rad. M. ij.

Violarum M. j.

Flor. Violarum, Chamomillæ ana P. j.

Fiat decoctio in aqua hordei. In ℥ β. decoctio-
nis dissolve

E Mel. Violarum, vel

Cassie noviter extractæ, vel

Cymini cum saccharo ℥ j.

Olei Violaecæ ℥ iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

*Clyster ad passionem iliacam si maxi-
mus sentiatur estus.*

R. Malvæ, Violarum ana M. j.

F Sem. Melonum, Cucumeris,

Cucurbitæ, Citrulli ana ℥ iij.

Pomorum acidorum par. x.

Flor. Violarum, Nenupharis, Buglossæ ana P. j.

Fiat decoctio. In ℥ β. dissolve

Mucilaginis sem. Phylli ℥ j.

Olei Violarum, vel olei Nenupharis,

Album, Ovorum fortiter agitatorum ana ℥ j.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad dolorem coxendicam.

R. Pulegii utriusq., Erysimi, Iberidis ana M. j.

Foenigræci, Rutæ, Afari ana ꝑ j.
 Flor. Chamomillæ, Meliloti, Sampsuci,
 Lavendulæ ana ꝑ j.
 Fiat decoctio. In Tb. j. decoctionis infunde
 Agarici trochiscati ꝑ iij.
 Benedictæ lax. ꝑ ß.
 Olei Liliorum, Amygdal. ana ꝑ ij.
 Olei de Spica ꝑ ß.
 Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

*Clyster ad dysentericos magnosq;
 dolores.*

R. Lactis vaccini Tb. ß.
 Medullæ ꝑ ij.
 Olei communis, vel
 Olei Violacei ꝑ iij.
 Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

Alius ad dolores dysentericos.

Cremorem pitfanæ, aut lac tepidum, aut o-
 leum rosaceum & butyrum cum albumine ovo-
 rum, aut decoctum seminis lini subter dato. Si vi-
 gilæ urgeant, decoctum rosarum foliorum cum
 vitellis ovorum alvo injiciantur. *Andernacus.*

*Alius clyster dolores dysentericos
 sedans.*

R. Tragacanthi ꝑ ij.
 In Rosarum decocti ꝑ iv. solvuntur. His cremo-
 eis Oryzæ tantundem per clysterem infundatur.
Andernacus.

Alius.

R. Lactis caprini cyathos vij.
 Amyli ꝑ ß.
 Lycii ꝑ ij.
 Mistra omnia alvo indantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBUS purgantibus bilem.

Enema ad bilem.

R. Hordei excorticati, Sem. Lini ana ꝑ ij.
 In aqua coquatur. Juris hujus decocti libræ adde
 Olei communis ꝑ iv.
 Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

Clyster purgans pituitam.

R. Rad. Enulæ, Pyrethri ana ꝑ j.
 Marrubii, Pulegii,
 Calaminthæ, Rutæ ana M. j.
 Agarici trochiscati, in panniculo ligati ꝑ ß.
 Flor. Chamomillæ, Rosismarini ana ꝑ j.
 Fiat decoctio. In hujus Tb. dissolve
 Benedictæ laxat. ꝑ j.
 Mellis scillitici ꝑ ij.
 Diaphceniconis, vel Iudi majoris ꝑ ß.
 Salis fossitii ꝑ j.
 Olei Nucum, vel olei Rutæ ꝑ iij.
 Vini malvatici ꝑ ij.
 Misce & fiat clyster. *Andernacus.*

*Clyster humores melancholicos
 purgans.*

R. Malvæ, Bismalvæ,

A Parietariæ, Mercurialis ana M. j.
 Epithymi, Scolopendrii, Betæ ana M. ß.
 Rad. Apii, Petroselinii, Foeniculi,
 Asparagi, Rusci ana ꝑ ij.
 Polypodii ꝑ j.
 Flor. Borraginis, Buglossæ,
 Lupulorum, Fumaricæ, Meliloti,
 Chamomillæ, Anethi ana ꝑ j.
 Sem. Carthami, Anisi, Foeniculi añ. ꝑ j.
 Fiat decoctio. In cujus libra una dissolve
 B Hieræ Rufi, vel Confectionis Hamlech, vel
 Diacatholiconis ꝑ j.
 Sacchari rubri, vel Mellis Violacci vel anth.
 satꝑ j.
 Olei anethini, Liliorum alborum, Violacci
 ana ꝑ j.
 Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBUS purgantibus aquam.

Clyster ad ascitem.

R. Parietariæ, Pedis Columbini, Rutæ,
 Fol. Sambuci, Ciclæ ana M. j.
 Chamelææ, vel Brassicæ Marinæ, vel Thymæ
 læ ana M. ß.
 Anisi, Foeniculi ana ꝑ ß.
 Apii, Petroselinii ana ꝑ j.
 Flor. Anthos, Genistæ ana ꝑ j.
 Atari ꝑ ß.

D Fiat decoctio in aqua fontana. In libra una hu-
 jus decocti dissolve
 Benedictæ laxat. ꝑ j.
 Urinæ pueri ꝑ ij.
 Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Alius ad ascitem.

R. Rad. Apii, rad. Petroselinii,
 Rad. Graminis, rad. Asparagi,
 Rad. Rubiæ, rad. Pentaphylli ana ꝑ ij.
 Rad. Afari, rad. Iridis recent. ana ꝑ j.
 E Mercurialis, Brassicæ marinæ,
 Rutæ, Ciclæ, vel
 Cucumeris sive lvestris ana M. j.
 Flor. Genistæ ꝑ ij.

Fiat decoctio. In libra una dissolve
 Urinæ pueri ꝑ ij.
 Benedictæ laxat. ꝑ ß.
 Salis parum.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

F *Clyster ad tympanitem.*

R. Fol. Rutæ M. j.
 Anisi, Foeniculi,
 Carui, Cymini,
 Baccarum lauri ana ꝑ ß.
 Flor. Anthos,
 Steochados ana ꝑ j.
 Afari, vel Agarici ꝑ ß.
 Fiat decoctio. In libra una dissolve
 Benedictæ laxat. ꝑ j.
 Olei Rutacei, vel Anethini ꝑ ij.
 Vini ꝑ iv.

Misce

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad anasarcam.

R. Pulegii utriusque, Calaminthæ,
Majoranæ ana M.j.
Agarici in panno ligati ꝑ j.
Sem. Rutæ ana ꝑ ss.
Flor. Anthos, Stœchados ana P.j.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Muria piscium, vel Urinæ pueri ꝑ j.
Benedictæ laxat. ꝑ ij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Alius ad anasarcam.

R. Rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos recent. ana ꝑ ij.
Asari ꝑ j.
Fœniculi, Carui, Majoranæ, Rutæ, Pulegii,
Chamæpythios, Mercurialis ana M.j.
Sem. Apii, Petroseliniana ꝑ ij.
Flor. Lavendulæ, Genistæ ana P.j.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Benedictæ laxat. ꝑ ss.
Mellis Ros. col. ꝑ ij.
Salis communis ꝑ iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBUS
flatus discutientibus.

Clyster ad flatus.

R. Decoctum Origani, Calaminthæ,
Rutæ, Chamæmeli, Anethi, cum sem. Anisi,
Fœniculi, Carui, Cumini,
Aprii, Levistici, Seseleos, Baccis lauri,
In decoctio solvatur Mel Rosifmarini, Elect. de
Baccis Lauri, cum oleo Rutæ, Lauri, Anethi, vel
Chamæmeli, vel ex oleo nucum siccero, cum vi-
no malvatico, Hiera, Benedictæ. *Herninus.*

Vel.

R. Anisi, Fœniculi,
Aprii, Petroselini,
Seseleos ana ꝑ ss.
Flor. Chamomillæ,
Melliloti, Rosifmarini,
Stœchados ana P.j.
Omnia ex vino & oleo decoquantur. Juris libra
alio injiciantur. *Andernacius.*

Clyster ad flatus uteri.

R. Mercurialis,
Arthemisiæ,
Matricariæ ana M.j.
Flor. Anthos, Stœchados,
Chamomillæ ana P.j.
Sem. Aprii,
Petroseliniana ꝑ ij.
Fiat decoctio. In libra una dissolve
Benedictæ laxat. ꝑ ij. vel
Piceæ ꝑ j.
Olei Nardini ꝑ iij.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

A DE INIECTIONI-
bus in uterum.

Injectio in uterum menses pro-
vocans.

R. Quinque rad. aperient.
Rad. Rubiæ majoris ana ꝑ ij.
Rad. Eryngii, Cyclaminis,
Juniperi ana ꝑ iij.
B Matricariæ, Sabinæ,
Mercurialis ana M.j.
Cinnamomi, Spicæ utriusque,
Asari ana ꝑ ij.
Seminis Nigellæ ꝑ ss.
Fiat decoctio in aqua & vino albo, vel in vino &
oleo Chamomelino. Ex colatura fiat injectio
per metrenchytam. *Rondeletius.*

Injectio in uterum ad detersionem ulce-
ris post fatum mortuum.

C R. Fol. Plantaginis,
Agrimonia,
Ceterach, Myrti,
Lentisciana M.j.
Fiat decoctio in aqua fontis, vel extinctionis
plumbi, & in colatura dissolve pro libra
Sacchari rubri, Mellis ros. col. vel Syrupi de
Rolis siccis ꝑ iij.
Misce, & fiat injectio per metrenchytam. *Ron-*
deletius.

D *Injectio in uterum ad scirrhum*
ipsius.

R. Rad. Bismalyæ, Liliorum ana ꝑ iv.
Pulegii, vel Origani, vel Artemisiæ M. ss.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ꝑ j.
Flor. Chamomillæ,
Violarum ana M.j.
Fiat decoctio in jure pingui intestinorum, vel in
aqua & in vino albo dulci, non astringente, aut
E sapa. Fiat injectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

Injectio in uterum ad suffocatio-
nem ejus.

R. Galbani, Opopanacis ana ꝑ j.
Olei amygdal. dul.
Olei Violarum ana ꝑ ss.
Vini albi dulcis, vel
Sapæ ꝑ j. ss.
Macerentur in sapa, vel vino per noctem: dein-
de liquecant, & colentur: rursus liquecant in
oleis, & injiciantur. *Rondeletius.*

Injectio in vesicam ad ulcus ejus.

F R. Rad. Consol. majoris ꝑ j.
Caudæ equinæ, Plantaginis,
Ceterach, Pilsella,
Herniariæ, Polygoniana M. ss.
Flor. Ros. P.j.
Hypericonis P. ss.
Fiat decoctio in aqua hordei, vel extinctionis
plumbi, aut ferri: fiat injectio per metrenchy-
tam. *Rondeletius.*

DE GARGARISMATIS, Sectio X.

GARGARISMATA ex diversis rebus, pro varia affectuum ratione instituuntur. Horum autem alia vel	Adstringunt	Primum, ad oris inflammationem, per initia exhibendum.
		Secundum.
		Tertium.
		Quartum.
		Quintum.
		Sextum.
		Septimum.
		Octavum.
	Discutiunt	Gargarisma ad inflammationem oris.
		Aliud.
Detergent	Gargarisma ad anginam, &c.	
	Gargarisma ad ulcera oris detersionem.	
	Gargarisma ad detersionem pituitæ.	
Consolidant	Gargarisma detersorium commune, &c.	
	Gargarisma ad oris ulcera exiccanda.	
	Gargarisma ad oris ulcera in morbo Gallico.	
Dolorem sedant	Gargarisma ad putrida oris ulcera.	
	Gargarisma ad dolorem dentium.	
Odorem oris gratum conciliant.	Aliud.	
	Aliud, &c.	

Gargarisma ad inflammatas tonsillas
per initia exhibendum.

R. Plantaginis, Oxalidis, Portulacæ ana M. ß.
Cort. mali Granati, Rus ana ʒ ß.
Rosarum rubrarum P. j.
Cort. Glandium ʒ iij.
Decoquantur in aqua ad tertias. Juri colato ad-
dantur
Diamoron ʒ ß.
Syrupi Myrthini,
Syrupi de papavere,
Aceti ana ʒ j.
Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

Aliud.

R. Lentium, Rosarum,
Palmularum ana quantum satis est.
Decoquantur in aqua, ut supra, & fiat garga-
risma. *Andernacus.*

Aliud.

R. Aceti communis, vel Aceti Rosati ʒ ij.
Aquæ cisternæ Tß ß.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

A *Aliud.*
R. Aquæ Solani, Plantaginis,
Caprifolii ana ʒ iij.
Syrupi Ros. lax. ʒ ij.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.
R. Succu Cotoneorum, vel
Succu mali Granati Tß ß.
Aquæ communis ʒ iv.
B Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.
R. Aquæ peculi Rosarum, vel aquæ Plantag-
nis, vel aquæ Capri folii ʒ iij.
Aceti Rosati parum.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.
R. Ceraforum acidorum, vel
Ceraforum immaturorum M. ij.
C Decoquantur in aquæ cisternæ Tß ij. Juri col-
to adde
Aceti ʒ ij.
Misce, & fiat gargarisma. *Andern. ex Rondeletio.*

Aliud.

Aliud.

R. Summitatum Rubi, vel Myrti, vel
Vitis, vel Pyri sylvestris M. j.
Pilosellæ, Ceterach, Plantaginis ana M. ß.
Rosarum rubr. P. j.

Fiat decoctio in aqua pluviali. In Tß. una ß. dis-
solve

Sacchari ꝑ. iij. vel Syrupi rosati, vel Mellis ro-
sati, vel Diamoronis.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

DE GARGARISMATIS discutientibus.

Gargarisma ad oris inflammationem.

R. Hyssopi, vel Saturejæ, vel Origani M. j.

Glycyrrhizæ rasæ ꝑ. j.

Passularum, Ficum ana paria xx.

Fiat decoctio in aqua hordei integri. In Tß j ß.
dissolve

Mellis rosati col. ꝑ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Gargarisma ad anginam.

R. Spinæ Aegyptiæ ꝑ. j.

Iridis,

Glycyrrhizæ ana ꝑ. ß.

Furfuris frumenti P. ß.

Palmularum N. vij.

Ex sapa vel aqua decoquantur. Juri paululum
mellis imponatur. *Andernacus.*

Aliud.

R. Diamoronis ꝑ. j ß.

Mellis rosati,

Aquæ plantaginis,

Aquæ caprifolii ana ꝑ. iv.

Ex his mixtis fiat gargarisma: coq; sapius æger
quotidie utatur. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS detergentibus.

*Gargarisma ad ulcerum oris de-
terfionem.*

R. Agrimonie, Ceterach, Plantaginis,

Summitatum rubi, Fol. Arbuti,

Fol. Pyri sylvest. Myrti, Lentisci M. ß.

Fiat decoctio in aqua hordei. In Tß j ß. dissolve

Mellis rosati col. ꝑ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

*Gargarisma ad deterfionem pituitæ, qua
partibus oris adhaeret.*

R. Hyssopi, Origani ana M. j.

Glycyrrhizæ ꝑ. iij.

Fiat decoctio in aqua. In Tß j ß. dissolve

Mellis scillitici, vel Oxymellis scillitici, vel

Syrupi de Glycyrrhizæ, vel Syrupi de Stæcha-
de ꝑ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Gargarisma deterfionum commune.

R. Pisorum P. ij.

A Decoquantur modicè. In Tß ß. adde

Mellis rosati ꝑ. j.

Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

*Gargarisma ad pituitam lentam de-
tergendam.*

R. Hyssopi, Salviæ, Thymi ana M. ß.

Decoquantur in aqua ad tertias. In Tß j. dissolve

Oxymellitis ꝑ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

B

Aliud.

R. Majoranæ, Salviæ,

Hyssopi, Origani ana M. j.

Passularum ꝑ. j.

Cort. rad. Ebuli,

Cort. capparorum ana ꝑ. ij.

Ex aqua decoquantur ad tertias. In Tß ß. adde

Sem. Nigellæ, Condyli ana ꝑ. ij.

Syrupi de prassio,

Mellis rosati col. ana ꝑ. j.

C

Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS consolidantibus.

Gargarisma ad oris ulcera putrida.

R. Plantaginis utriusque, Prunellæ,

Fragariæ, Ligustri,

Rosarum rub. Malvæ,

Flor. Intybi sylvest. ana æqualis modus.

D

Decoquantur omnia in vase fictili novo ex aqua,

fiatq; gargarisma. *Andernacus.*

Gargarisma ad oris ulcera exiccanda.

R. Plantaginis, Myrti,

Rosarum rub.

Pyri sylvestris ana M. j.

Fiat decoctio ad consumptionem tertiarum partis.

In Tß j. dissolve

Aluminis ꝑ. j. vel ꝑ. ij.

Vini albi parum.

E

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Ad ulcera oris in morbo Gallico.

In morbo Gallico frequenter utimur empla-

stris aut unguentis ex argento vivo paratis, un-

de dentes, lingua, aliæq; partes inficiuntur. Ad

horum autem affectuum præcautionem utimur

gargarismatis ex oleo amygdalarum dulcium,

butyro, aut jusculo pingui. Prohibent enim hæc

gargarismata exulcerationem, & pituitæ deflu-

xum non impediunt. *Rondeletius.*

F

DE GARGARISMATIS dolorem sedantibus.

*Gargarisma ad dolorem dentium in
principio.*

R. Rad. Pentaphylli ꝑ. ij.

Hederæ M. j.

Radicum Cyperi,

Nucum cupressi ana ꝑ. ß.

Fiat decoctio in aqua & aceto, fiatque gargari-

isma: quod in ore retinendum est. *Rondeletius.*

*Gargarisma ad dolorem dentium,
fluxione jam facta.*

℞. Pyrethri ℥ β.
Radicum Quinquefolii ℥ j.
Caryophyllorum,
Cubebarum,
Piperis longi ana ℥ ij.
Hederæ M. ij.

Fiat decoctio in vino astringente & aqua, fiatq;
gargarisma: quo, ut priore, utē dum est. *Rondelet.* B

**DE GARGARISMATIS
odoratis.***Gargarisma ad oris fetorem.*

℞. Hordei integri torrefacti P. j.
Rosarum P. β.

A Corticis citri ℥ j β.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ℥ iij.
Fiat decoctio in aqua cisternæ, & pauco aceto,
qua colluatur os. *Rondeletius.*

Aliud.

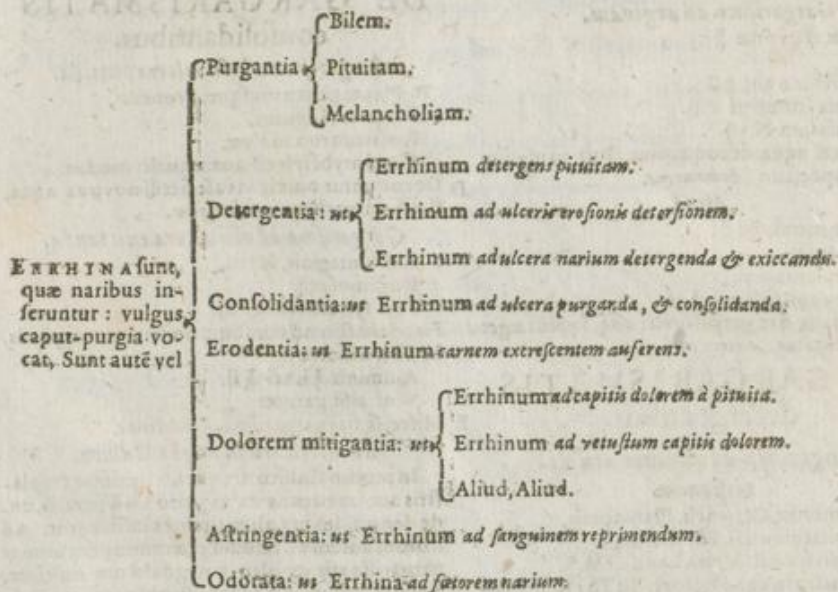
℞. Rad: Cyperi ℥ j.
Ros. rub. P. j.
Santali citrini, Cinnamomi ana ℥ ij.

Fiat decoctio in aqua cisternæ, vel chalybeata,
Colluatur os. *Rondeletius.*

Alius ad oris fetorem.

℞. Aquæ myrti, Aquæ rosarum ana ℥ ij.
Aquæ flor. Genistæ, vel Aquæ Citri ℥ β.
Moschi, vel Ambreæ G. vj.
Salis parum.

Quod si ditiore paretur gargarisma, major portio
moschi vel ambreæ poterit dari. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS, Sectio XI.**DE ERRHINIS PUR-
gantibus bilem.***Errhinum purgans bilem.*

℞. Succii rosarum ℥ β.
Diagridii ℥ j.
Mellis parum. Misce.
Si nimum liquida sint, adde ad inspissationem
farinæ lupinorum parum, aut hordei, aut orobi.
Si autem ex syrupo ros. laxativo parare
velis, mel erit superfluum.
Rondeletius.

**DE ERRHINIS PUR-
gantibus pituitam.***Errhinum purgans pituitam.*

℞. Rad. Pyrethri, Ileos ana ℥ j.
Pulegii, Calaminthæ,
Origani ana M. j.
Agarici trochiscati ℥ iij.
Flor. Anthos, Stechados ana P. j.
Fiat decoctio. In TBj. dissolve
Mellis Anthosati, Mellis Scillitici ana ℥ iij.
Fiat caput-purgium. *Rondeletius.*

Aliud.

Aliud.

R. Succi Ciclae,
Anagallidis depuratorum ana ꝑ iii.
Vini albi ꝑ iv.
Mellis ꝑ ij. Misce.

Quod si efficaciora optes, adde
Diagridium, vel Agaricum, vel Colocinthi-
dem, vel Veratrum. *Rondeletius.*

Aliud purgans pituitam.

R. Succu Cucumeris asinini, vel Ciclae, vel
Mercurialis, vel Ciclamini ꝑ ij.
Agarici trochiscati ꝑ ij. Vini parum.
Fiat decoctio, quæ coletur. In colatura dissolve
Mellis quantum satis ad inspissationem: aut
mel in decoctione ponatur sine vino, contritūq;
sitagoricum, & decoquatur simul. Decoctio in-
spissetur ad mellis consistentiam. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS PURGAN-
tibus melancholiam.

Errhina ad melancholiam ex iisdem paran-
tur, quæ pituitam eliciunt: verum iis adduntur
fena, polypodium, thymum, epithymum, & ve-
taturum nigrum. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS DE-
tergentibus.*Errhinum detergens pituitam.*

R. Hordei integri ꝑ j.
Lentium, vel Lupulorum ꝑ ꝑ.
Marrubii, vel Pulgii M. j.
Majoranae M. ꝑ.
Fiat decoctio. In ꝑ j. dissolve
Mellis Anthosati, Mellis Squillitici ana ꝑ j ꝑ.
Misceantur, & per nares attrahantur. *Rondeletius.*

Ad ulceru erosionis detersionem.

R. Decoctionis hordei ꝑ j.
Mellis rosacei col. ꝑ ij.
Misce, & attrahantur per nares. *Rondeletius.*

*Errhinum ad ulcera narium detergenda
& exiccanda.*

R. Summitatum Myrti, vel
Lentisci M. j.
Malorum puniceorum integrorum, immatu-
rorum, contusorum N. ij.
Fiat decoctio cum aqua & vino, si non adsit in-
flammatio: quæ si adsit, cum aceto cōrundantur,
deinde fortiter exprimantur. Colaturæ adde
Mellis rosati col. ꝑ iv.

Fiat errhinum, quo utatur in tumoribus & ulce-
ribus malignis narium. *Rondeletius.*

*Errhinum ad ulcera purganda &
consolidanda.*

R. Succu Plantaginis, Solani,
Rosarum ana ꝑ iv.
Vini albi, aut Succu mal. puniceorum,
Mellis ana ꝑ j ꝑ.
Misceantur, fiatq; errhinum. *Andernacus.*

A *Errhinum ad carnem excrescentem.*

Omphacii in æneo vase parati quantum mor-
bi magnitudo, & partis affectæ sensus postulat,
humorib; jam supradictis diluatur, adhibeatur-
que: *detergit, & carnem imminuit. *Rondelet.*

DE ERRHINIS DOLO-
rem mitigantibus.B *Errhinum ad capitis dolorem ex pituita.*

R. Succu Betæ, vel Ireos, vel Helenii,
Succu Majoranae ana ꝑ j ꝑ.
Vini albi ꝑ j.
Zingiberis, Pyrethri ana ꝑ j.
Misceantur diligēter, utitorq; ut superioribus.
Andernacus.

*Errhinum ad vetustum capitis dolorem
& lippitudinem.*

R. Nigellæ ꝑ ij ꝑ.
C Salis Ammoniaci ꝑ j. Elaterii ꝑ iv.
Trita excipiuntur oleo Sycionio, aut Iriaco, ut ce-
rati spissitudinem habeant. Hoc medicamento
nares subungentem attrahere sursum iubeto.
Andernacus.

Aliud.

R. Decocti Majoranae ꝑ j ꝑ.
Mannæ granatæ ꝑ vi.
Mixta ante cibum per nares attrahantur. *Ander-
nacus.*

D *Aliud.*

R. Succu Majoranae ꝑ j ꝑ.
Nigellæ torrefactæ ꝑ j.
His tepesactis ante cibum mandē utendum est.
Quod si narium ulcera ægrum infestent, ea que
fordida & foedi odoris fuerint, commiscebuntur
succu anagallidis, aut betæ, aut ciclamini qua-
drans, vini ꝑ j. Mellis anthos. ꝑ iv.
Mixta naribus indentur. *Andernacus.*

E *Caput-purgium Avicenna.*

R. Nigellæ,
Salis ammoniaci, aur. ij.
Succu cucum. asinini, aur. j.
Terantur, & cum oleo nigellæ q. s. vel donec per-
veniat ad spissitudinem ceræ liquefactæ, fiat ca-
put-purgiū, quo nares illinantur. Confert oph-
thalmiæ longæ, dolori capitis. Ex ipso namque
plurimum humiditatem trahit.

DE ERRHINIS
astringentibus.*Errhinum ad sanguinem reprimendum.*

R. Thuris ꝑ ij. Aloës ꝑ j.
Contrita in pulverem, ex albumine ovi subigan-
tur, & mollissimis pilis leporinis adjectis, in pe-
nicilli formam redigantur. quod naribus inda-
tur, tanquam peculiare parti affectæ remedium.
Vel:

R. Succu Polygoni,
Plantaginis ana ꝑ j ꝑ.

Succi stercoris asinini ꝑ ij.
Pollinis ꝑ j ꝑ.
Penicillum ex panno lineo formetur, quod his
imbutum, naribus indatur. *Andernacus.*

DE ERRHINIS odoratis.

Errhinum ad fetorem navium.

R. Succi rosarum, vel Majoranæ ꝑ ij.

A Aquæ ros. vel flor. Aranciorum, vel Myrti ꝑ j.
Mellis rosar. colati, ad adhesionem, parum:
vel adde modicum gummi tragacanthi & Ara-
bici ad inspissationem: naribus admoveantur.
Quod si foror narium sit cum ulcere, ex succo
rosarum tantum; & aqua rosacea, vel aqua myr-
ti parari debet. Si verò à nimia humiditate, aqua
ex floribus citri, succus majoranæ, & alia
calidiora sunt usurpanda.

Rondelesius.

De Fomentis, Sectio XII.

FOMENTA à fovendo dicta
sunt, quòd scilicet suo ca-
lore partes corporis qui-
bus applicantur, foveant.
His sepè utimur antequam
vel cataplasmate, vel un-
guentis utamur, quò poris
aperiantur, partes relaxen-
tur, & quodammodo viam
muniat aliis remediis. Ho-
rum autem alia alterant vel
qualitate

Prima. Sic alia refi- sunt	Calori vehe- mentiori: ut	Fomentum in febris ardentibus.
		Fomentum ad stomachum in febris bilis- sis, &c.
	Frigori: ut	Fomentum ad stomachi frigus, &c.
Secunda. Sic alia	Astringunt: ut	Fomentum ad alvi fluxiones. Fomentum pro ventriculo roborando, &c.
	Aperiunt: ut	Fomentum ad menstrua provocanda. Fomentum ad urinae retentionem, &c.
	Discutiunt: ut	Fomentum resolvens, & flatus discutiens. Fomentum ad lienis inflammationes. Fomentum relaxans. Fomentum ad ophthalmiam. Fomentum discutiens pro ademate, &c.
	Emolliunt: ut	Fomentum ad lienem induratum. Fomentum ad tumores emolliendos, &c.
	Dolorem le- vanti: ut	Fomentum ad dolorem pleuriticum. Aliud. Fomentum ad colicum dolorem ex frigide. Fomentum ad dolorem nephriticum. Fomentum ad dolorem lateris, &c.

Fomentum in febris ardentibus.

R. FRIGERATO lactucæ succo, uvæ acetibæ,
portulacæ, solani, & umbilici Venetis, stoma-
chum aut aliam partem inflammatam, præfer-
tim in febris marcorem experta, linamentis tin-
ctis foveto. *Andernacus.*

Fomentum in febris biliosis.

R. Olei Rosacei, Chamomelini ana ꝑ ij.
Succi malorum aranciorum ꝑ iij.
Vini austeri ꝑ j ꝑ.

B His commixtis, calefactisque, stomachus per li-
teum aut spongiam expressam foveri debet. *Andernacus.*

Fomentum in febris quotidianis.

R. Olei Chamomelini, Mastichini ana ꝑ j ꝑ.
Vini ꝑ iv.

His calentibus stomachus foveatur. *Andernacus.*
Aliud ad stomachi frigus.

R. Chamomillæ ꝑ ij.
Masticis, Nardi Gallicæ,

Abinthii,

Abſinthii, Anethi ana ʒj.
Coquantur in quinq; uncis vini, olei omphaci.
ni uncis quatuor. *Andernacus.*

DE FOMENTIS astringentibus.

Fomentum ad alvi fluxiones.

R. Gallæ, Malicorii,
Quinquefolii,
Rad. Baccarum cupressi ana ʒ ʒ.
Olei communis ℥j.
Coquantur ad tertias, Spongia jure decocti ma-
dida ano admoveatur. *Andernacus.*

*Fomentum ad ventriculum robo-
randum.*

R. Foliorum Althææ, Menthæ,
Abſinthii siccorum ana Mj ʒ.
Cort. Citri ʒ ʒ.
Spicæ nardi, Squinanthi ana ʒij.
Ros. rub. P. ij.
Decoquantur omnia in vino styptico, ex quibus
ventriculi regio foveatur. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Menthæ, Abſinthii, Labruscæ,
Sumach ana Mj.
Sem. Plantaginis, Portulacæ ana ʒij.
Balaustiorum, Rosarum ana P. ij.
Cort. maligranati ʒ ʒ.
Fiat decoctio in vino styptico, quo foveatur re-
gio ventris inferioris. *Rondeletius.*

Fomentum pro stomacho eructuoso.

R. Rosarum, Abſinthii,
Menthæ, Serpilli,
Flor. Sambuci, Caryophyllorum,
Zingiberis ana q. s. est.
Bulliant in vino rubro, fiatq; fomentatio.

DE FOMENTIS aperientibus.

*Fomentum ad menstrua provo-
canda.*

R. Rad. Rubiæ majoris, rad. Eryngii,
Rad. Fœniculi, rad. Apii,
Rad. Petroselinii, rad. Graminis ana ʒij.
Rad. Liliorum, rad. Althææ ana ʒij.
Pulegii, Matricariæ ana Mj.
Sem. Apii, sem. Petroselinii, sem. Scfeleos, Fœ-
nigræci,
Sem. Althææ ana ʒj.
Flor. Chamomillæ, Luccoi ana P. ij.
Fiat decoctio in aquæ duabus partibus, & una
vini albi. Foveatur uterus. *Rondeletius.*

*Fomentum ad urinæ retentionem &
calculum.*

R. Rad. Althææ ʒij.
Calamenti, Origani ana Mj.
Sem. Fœnigræci, Lini ana ʒj.
Sem. Apii, Petroselinii, Seseleos ana ʒ ʒ.

A Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. j.
Rad. Apii, Petroselinii, Graminis, Asparagi
ana ʒij.

Fiat decoctio in aqua & vino vel oleo, fiatq; fo-
tus cum spongiis vel filtro macerato in deco-
ctione. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DIS- cutientibus.

B *Fomentum emolliens ac discutiens.*

R. Rad. Althææ, Liliorum alborum ana ʒij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒij.
Ficum pinguium N. vj.
Flor. Chamæmelorum, Meliloti,
Summitatum Anethi ana P. j.
Summitatum Majoranæ M. ʒ.
Bulliant in vino & aqua ana: vel in duabus par-
tibus aquæ & una vini, vel in lixivio sarmentici-
cio vitis ad tertiam partis consumptionem. Fiat
fomentum. *Hernius.*

C *Fomentum resolvens ac status
discutiens.*

R. Malvæ cum rad. Mj.
Florum Chamæmeli,
Meliloti ana P. j.
Sem. Lini ʒj. Anisi ʒ ʒ.
Ficum N. xl.
Decoquantur in aqua ad tertias. Vesicam jure
hoc calente repletam, lateri affecto semel atque
iterum admoveto. *Andernacus.*

Fomentum ad lienis inflammationes.

R. Thymi, Origani ana M. ʒ.
Decoquantur ex oleo nardino, & vino: aut ex
rosaceo cum vino, & aceto, aut austero vino,
aut dulci, aut sapa, ne caput offendatur. Quod
si ex frigido humore prodierit inflammatio, pu-
legium, thymum, & origanum in oleis & vino
decoqui, & lienem ex jure illorum foveri oportet.
Andernacus.

E *Fomentum relaxans.*

R. Rad. Liliorum, Althææ ana ʒij.
Rad. Cucumeris sylvestris ʒij.
Ficum N. xx.
Sem. Lini, Fœnigræci, Althææ ana ʒj.
Sem. Apii, Petroselinii ana ʒ ʒ.
Flor. Chamæmeli, Melilou ana P. ij.
Fiat decoctio in aqua, qua foveatur pars affecta
calida. *Rondeletius.*

F *Fomentum ad ophthalmiam.*

R. Fol. Euphrasie Mj.
Palcæ avenæ M. ij.
Fœnigræci in aqua fœniculi lot. ʒij.
Sem. Anisi, Fœniculi ana ʒj ʒ.
Flor. Scæchados P. ʒ.
Fiat pulvis: ex quo fiant duo sacculi quadrati,
qui insudantur in modico vini albi, & aquæ fœ-
niculi: deinde foveantur oculi. *Rondeletius.*

Fomentum discutiens œdemata.

R. Calamenti, Origani, Betonice,

Flor. Rosismarini, Ros. rubr. ana P. j.
Fol. Lauri, Salyz ana M. β.
Lupinorum,
Calami odorati, Squinanthi,
Spicæ nardi ana ℥ ij.
Flor. utriusque Stechados,
Fol. Rosismarini, Ros. rub. ana P. j.

Fiat decoctio in aqua pluviali: deinde adde aceti modicum: spongia fiat fodus. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS emollientibus.

Fomentum ad lienem induratum.

R. Florum Chamomillæ,
Stechados, Meliloti ana M. j.
Flor. Genistæ, Anethi,
Scolopendriana M. β.

Fiat decoctio in vino albo & aqua: fiatq; fodus. *Rondeletius.*

Fomentum ad tumores emollientes ad lienis.

R. Rad. Althææ ℥ ij.
Rad. Ireos ℥ β.
Fol. Althææ, Malvæ ana M. j.
Absinthii M. β.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ β.
Sem. Tamarisci, Stechadis ana P. j.

Fiat decoctio in tribus aquæ partibus, una vini albi, addendo aceti modicum: deinde foveatur lien. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DOLO- rem sedantibus.

Fomentum ad dolorem pleuriticum.

R. Malvæ, Salyz, Absinthii, Abrotani, Scabiosæ ana M. β.

In sextario aquæ ad tertias decoquito: spongia ex jure decocti expressa, partem affectam foveato. *Andernacus.*

Aliud ad dolorem lateris.

R. Malvæ cum radice M. j. β.
Ficum N. xl.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Violarū ana P. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ ij.
Anisi ℥ β.

Fiat decoctio in aqua pro fodu. *Rondeletius.*

Aliud in materia frigida.

R. Malvæ cum rad M. j. β.
Calaminthæ M. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Anisi, Fœniculi ana ℥ β.
Flor. Anthos, Chamomillæ,
Meliloti, Sambuci ana P. j.

A Fiat decoctio, quæ vesicæ, aut cucurbitæ, aut va-
si aneo infundenda, deinde parti applicanda.
Vesica commodius lateri applicatur, vel spon-
gia mollis expressa, pannoq; raro sicco involu-
ta, ne odor ægrotantis nares feriat. Frequenter
autem mutandi sunt fodus, ne refrigerari ledant.
Rondeletius.

Fomentum ad dolorem colicum.

R. Radicum Althææ ℥ ij.
Calamenthi, Origani ana M. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Sem. Apii, Petroselinii, Seseleos ana ℥ β.
Flor. Chamomillæ,
Meliloti, vel Flor. Sambuci ana P. j.

B Fiat decoctio in aqua & vino, vel oleo: fiatq; fo-
tus cum spongiis, vel filtro macerato in deco-
ctione. *Rondeletius.*

Fomentum ad dolorem nephriticum.

Fomentum ad dolores nephriticos ex panniculis laneis tunc oleo dulci, nunc chamæmeli-
C no madidis paratur, lumbisque imponitur. *An-
dernacus.*

Aliud ad dolorem nephriticum.

R. Rad. Althææ ℥ ij. β.
Parietariæ, Malvæ, Althææ,
Petroselinii Macedonici ana M. j.
Sem. Milii Solis ℥ β.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Anethi ana P. j.

D Fiat decoctio in tribus partibus aquæ, vel una vi-
ni albi: ex qua foveatur regio renū, & ureterum
doleant. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

R. Rad. Saxifragiæ, rad. Raphani,
Rad. Liliorum alborum, Althææ ana ℥ j.
Senecionis, Parietariæ, Violaræ,
Silybrii aquatici ana M. j.
Malvæ, Branchæ ursinæ, Althææ ana M. β.
Sem. Saxifragiæ, Milii Solis ana ℥ β.

E Fiat decoctio, ut supra. His enim ad frangendo-
calculos vis non mediocris inest. *Rondeletius.*

Fomentum emolliens, doloresq; sedans.

R. Foliorum visci pomorum, minutim con-
cisorum cum fructibus M. ij.
Rad. Althææ cum foliis,
Malvarum, Violarum ana M. ij.
Sem. Lini, sem. Fœnigræci ana ℥ ij.

F Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti ana P. ij.
Decoquantur cum lacte, fiatq; fomentum. In-
flammationes arcet, dolores mirum in modum
sedat, partisque substantiam fovendo, pus-
exquisitum citissimè movet.

Quercetanus.

DE EPITHEMATIBUS, Sectio XIII.

Universaliter partes omnes: ut Epithema commune omnium partium.

EPITHEMATA, malagmata dicuntur, quæ visceribus, aliisque partibus applicantur. Hodie irrigationem, vel humectationem vocant: fofus modò supra cor, hepar & pedus totum accommodantur: in hecticis quidem & febribus ardentibus, pestilentialibus, palpitatione & cardiaca. Fiut autem ex aquis stillatitiis & pulveribus: ita ut pro qualibet libra aquarum, ponantur ʒij. pulveris seu specierum, vel ʒjʒ. Horum autem alia alterant

Particulariter

- Cerebrum: ut
 - Epithema ad frontem { Primum. Secundum. Tertium.
 - Epithema ad somnum { Primum. Alterum.
 - Epithema ad caput dolens.
 - Epithema ad faciem erysipelata, &c.
- Cor: ut
 - Epithema in febre continua { Primum. Secundum.
 - Epithema ad virium imbecillitatem.
 - Epithema in febribus ardentibus.
 - Epithema ad febres ardenes & siccas.
 - Epithema ad palpitationem cordis ex bile.
 - Epithema ad frigidos cordis affectus, &c.
- Pectus: ut
 - Epithema ad hœllicam { Primum. Alterum, &c.
- Ventriculum: ut
 - Epithema ad ventriculum corroborandum.
 - Epithema ad ventriculum biliosum.
 - Epithema ad ventriculum pissiosum.
 - Aliud.
 - Epithema ad dolorem ex frigido.
 - Epithema ad dolorem ex calore.
- Hepar: ut
 - Epithema ad calidam jecoris intemperiem, &c.
 - Epithema ad hepatis obstructionem & calorem.
- Arterias juxta manum: ut Epithema in febre continua.
- Testiculos, &c.

DE EPITHEMATIBUS ad omnes partes.

Epithema commune omnium partium.

R. Succo Lactuæ, Uvæ immat. Portulacæ, Solani, Umbil. Vener. ana ʒ iij. His spogia aut linteum imbutum partibus, quæ febribus veluti fomites sunt, imponi debet. An- dernacus.

DE EPITHEMATIBUS alterantibus cerebrum.

Epithema ad frontem primum.

R. Rosarum rub. P. ij. Macerentur in vino, ponanturque inter duo lintecola tres digitos lata, longitudine autem ab

A una aure ad alteram tendentia: & fronti applicetur. Galenus.

Secundum.

R. Rosarum rubr. Flor. Nymphææ, Flor. Violarum ana P. j. Betonicæ, Meliloti ana P. ʒ.

Reponantur inter duos lindones, vel duo lintecola, fiatque splenium interlutum, quod fronti ac temporibus applicetur. Adernacus.

Tertium.

R. Aquæ Rosarum lb ʒ. Olei rosacci ʒ ʒ. Albuminis ovorum N. j. Aceti rosati ʒ j. Misce, ac fiat epithema frontale.

Epithema frontale commune.

R. Olei rosacci ʒ j.

Aceti ros. ʒ iij.
Aquæ ros. ʒ ij.
Album oyorum N. j.
Agitentur simul, & temporibus applica.

Aliud.

R. Olei rosati completi, ol. violacei,
Olei nymphææ ana ʒ ij.
Aquæ lactucæ, nymphææ ana ʒ iij.
Aceti (vel si vigilæ urgent, succi citri) ʒ j.
Fiat frontale. *Heurnius.*

Vel:

R. Farinæ hordei M. ʒ.
Cum lacte muliebri & aceto rosaceo, paucoque oleo rosato, pultis in forma, duabus sindonibus excepta admove fronti. *Heurnius.*

Epithema ad somnum, primum.

R. Florum nymphææ, Violarum,
Meliloti ana P. j.
Fol. Lactucæ, Papaveris albi ana M. ʒ.
Sem. Papaveris, Lactucæ,
Anethi ana ʒ j.
Sem. Alterci ʒ ʒ.

Contundantur omnia, & fronti inter duo lintea, vel pannos sericos, intersutos, appositis ligaculis applicentur. *Andernacius.*

Alterum.

R. Aquæ Rosarum ʒ iij.
Aquæ Lactucæ,
Papaveris ana ʒ j ʒ.
Olei violati, vel ros. ʒ ʒ.
Aceti rosati ʒ j.
Albumen ovi unum.

Misce, & fiat epithema, quo spongia vel linteam imbutum fronti applicetur tepidum.

Epithema ad capitis dolores à frigore.

R. Salviæ, Rosimarini, Chamomillæ, Meliloti, Betonicæ, Bryoniæ ana M. j.
Coquantur in aqua: & fronti applicetur cum linteo imbuto in ea decoctione. *Andernacius.*

Epithema ad faciei eryspelata.

Epithemata ex aceto & aqua dulci, vel rosarum, vel plantaginis, vel myrti, vel nenupharis fiunt. Ex succis permixtis aceto vel aqua ad augendam molè, vel ne nimis spissi sint succi. Tinguuntur panni rari, & applicantur. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBUS alterantibus cor.*Epithema in febre continua, primum.*

R. Aquæ rosarum ʒ iix.
Aquæ Acetosæ, Nymphææ,
Buglossæ ana ʒ iij.
Santalorum omnium,
Coralli utriusque ana ʒ j ʒ.
Crocii ʒ ʒ. Aceti ʒ ʒ.
Caphuræ G. iij.
Misce, & fiat epithema, cordis regioni applicandum. *Andernacius.*

A *Epithema in febre continua, secundum.*

R. Aquæ Rosarum, aquæ Intybi,
Aquæ Buglossæ ana ʒ ij ʒ.
Aquæ Cichorii ʒ j ʒ.
Spec. Diamarg. frig. ʒ ʒ.
Spec. Diagemmæ, Santali citrini,
Coralli rubri ana ʒ j.
Ramenti eboris ʒ ʒ.
Marg. preparat G. xij.
Crocii G. ij.

B Vini, Aceti rosati ana ʒ ʒ.

Linteam vel spongia his omnibus imbuta, hora una vel sesquihora ante cibum, cordis regioni applicetur, per æstatem frigidum, sæpiusque mutetur. *Andernacius.*

Epithema in febribus ardentibus.

R. Aquæ Buglossæ,
Aquæ Rosarum ana ʒ iij.
Aquæ Violarum ʒ vi.
Spec. Diamarg. frig. ʒ j.
CrySTALLI ʒ j ʒ.
Succi citri ʒ ʒ.

C Misce & fiat epithema. *Rondeletius.**Epithema aliud in vehementi febre.*

R. Aquæ Buglossæ, aquæ Acetosæ ana ʒ iij.
Aquæ rosarum ʒ ij. Vini albi ʒ ʒ.
Spec. Diamarg. frig. Ossis myrobalani ana ʒ j.
Cinnamomi G. v.

Misce simul cum pauco scarlatæ granatæ: fiat epithema, quod tepidum admoveatur regioni cordis. *Rondeletius.*

D *Aliud in febribus ardentibus circa statum.*

R. Aquæ Violarum, aquæ Acetosæ,
Aquæ Buglossæ ana ʒ iv.
Aquæ Scabiosæ, Melissæ ana ʒ ʒ.
Spec. Diamarg. frig. ossis de corde cervi añ. ʒ j.
Cinnamomi G. v.

Fiat epithema, quod eo tempore admoveatur, quo majus incendium ab ægroto percipitur. *Rondeletius.*

E *Epithema ad virium imbecillitatem.*

R. Aquæ Melissæ, aquæ flor. Aranciorum,
Aquæ Buglossæ ana ʒ iij.
Aquæ ex flor. Myrti, vel
Aquæ Rosarum ʒ ij.
Vini Cretici ʒ j.
Spec. Diagemmæ, vel
Spec. Diamarg. calid. ʒ j.

Trochiscorum de caphura ʒ j.
Mixta cordi applicentur. * Valet etiã ad palpitationem ex flatibus contractam. *Rondeletius.*

Epithema ad febres ardentis & siccas.

R. Hordei mundati P. ʒ.
Sem. Melonum, Cucurbitæ,
Citrulli, Cucumeris ana ʒ ij.
Flor. Violarum P. j.
Flor. Nenupharis P. ʒ.

Fiat decoctio. In colaturæ TB iij. dissolve

Olei Amygdalarum dulc. Violarum ana ℥ iij. A
Agitentur simul, & fiat epithema: supra totum
thoracem applicetur. Maximè convenit febribus
hecticis & squalidis. *Rondeletius.*

*Epithema ad palpitationem
cordis ex bile.*

R. Rosarum rubrarum,
Flor. Buglossæ, Borriginis ana ℥ j.
Santalorum omnium ana ℥ ij.
Coralli rubri,
Been albi, rubri ana ℥ j. ℥.

Hæc minutim contusa, sacculo ex serico panno
raro, qui pyramidis formam referat, insuntur,
& aqua rosarum & buglossi modicè irrigatur,
cordique admoveatur. *Andernacus.*

Epithema ad frigidus cordis affectus.

R. Flor. Rorismarini, Stochados ana ℥ ij.
Sem. Ocyimi, Cort. Mali citri, Macis,
Caryophyllorum ana ℥ iij.
Spec. Diamarg. cal. vel Diagemmæ, vel
Diathamaron ℥ ij.

Redacta in pulverem excipiuntur gossipio. Hoc
deinde sacculo indatur ex serico panno interfu-
to. Hic postea vino & aqua melissæ irroretur, &
tepidus cordi admoveatur: siccatus removeri
debet. In cordis palpitatione trochisci de caphu-
ra addantur. *Andernacus.*

Aliud.

R. Aquæ Rosarum ℥ j.
Aquæ Buglossæ ℥ ℥.
Succi Melissæ, vel Scabiosæ, vel
Cardui benedicti ℥ ij.
Pulver. Diamargariti frigidi ℥ j. ℥.
Corticis sicci Citrionum ℥ ℥.
Moschi & Croci ana gran.
Vini albi ℥ j.

Fiat Epithema. *Heurnius.*

*Epithema cor frigidum alterans. &
corroborans.*

R. Aquæ Melissæ, florum vel flavedinis Aran-
ciorum Buglossæ ana ℥ iij.
Aquæ ex foliis Myrti ℥ ij.
Vini Cretici ℥ j.
Pulveris Diamargariti calidi ℥ j.
Trochisci de Caphura ℥ j.
Fiat Epithema. *Idem.*

Vel:

R. Caryophyllorum, Cinnamomi ana ℥ ij. F
Ossis de Corde cervi, Corticis citri,
Ligni Aloës ana ℥ j.
Specierum lactificantis Galeni ℥ ij.
Moschi, Croci ana gran. iij.
Fol. Melissæ M. ℥.
Vini odotiferi ℥ vj.
Aquæ Melissæ, Cardui Benedicti,
Majoranæ, Buglossi ana ℥ iij. vel iv.
Misce, fiat epithema, postquam infusa fuere per
duodecim horas & expressa, & restibilis mate-
ria in sacculum cōsocietur, qui madescat ab in-

fuso & calidus cordi imponatur. Conferet etiam
in Peste & Palpitatione cordis. *Idem.*

DE EPITHEMATIBUS
alterantibus pectus.

Epithema ad hecticam febrem.

R. Hordei mundi P. ℥.
Flor. Violarum P. ij.
Fiat levis decoctio, & in ℥ j. dissolve
B Olei violacei ℥ iv.

Agitentur simul, & fiat epithema: supra totum
thoracem applicetur. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Hordei mundi P. ℥.
Flor. Violarum P. j.
Quatuor sem. frig. major. ana ℥ ij.
Flor. Nenupharis P. ℥.
Fiat decoctio. In ℥ iij. dissolve
Olei Violati, Amygdal. ana ℥ iij.

C Misceantur bene, & fiat epithema supra totum
thoracem. Frequenter autem utendum serò &
manè. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBUS
alterantibus stomachum.

*Epithema ad ventriculum cor-
roborandum.*

D R. Rosarum rubr. P. ij.
Plantaginis utriusque,
Comarum Absinthii ana M. ℥.
Santalorum omnium ana ℥ ij.
Coralli rubri ℥ iij.

Omnia sacculo imposita ex aqua cum momen-
to aceti, cui aliquid vini adjectum sit, coquantur:
lintheum duplicatum hoc jure calido imbutum
ventriculo admoveatur. *Andernacus.*

Epithema ad ventriculum biliosum.

E R. Acetosæ, Endivæ sativæ ana M. j.
Althææ cum rad.
Absinthii sicci ana M. ℥.
Rosarum rubr. P. j.
Coriandri præparati ℥ ℥.
Santalorum omnium ana ℥ j. ℥.
Baccarum berberorum ℥ ij.

Decoquantur ex aquæ libris duabus in sacculo
ad tertias: postea addantur succi cotoneorum
℥ iij. utitur ut superioribus. *Andernacus.*

*Epithema ad ventriculum pi-
uitosum.*

R. Meliloti, Chamomillæ, Malvæ,
Althææ, Menthæ, Absinthii,
Nardi ana M. j.
Omnia ex aqua in sacculo coquantur. Juris de-
cocti libræ addatur
Olei rosacei ℥ j.
Olei absinthini,
Mallichini ana ℥ ℥.
Adipis anserinæ ℥ ij.

His omnibus commixtis lintea aut spongia imbuta ventri applicentur. *Andernacus.*

Aliud ad ventriculum pituitosum.

R. Origani, Calaminthæ, Silybrii ana M.j.
Menthæ, Absinthii ana M.ß.
Sem. Cumini, Anisi, Fœniculi ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Cinnamomi ana ʒ jß.

Decoquantur omnia in vino meraco, ac mane vespereque ante cibum ventri imponantur, vel spongia, vel linteo. *Andernacus.*

Epithema ad dolorem stomachi ex frigido.

R. Menthæ, Pulegii, Calaminthæ, Anethi ana M.j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P.ß.
Flor. Ros. rubr. P.j.
Nardi, Junci odorati ana ʒ ij.
Sem. Anisi, Carui, Dauci,
Anethi, Fœniculi ana ʒ j.
Sem. Lini ʒ iij.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ j.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Ligni aloës ana ʒ j.

In aquæ & vini æquis partibus decoquantur. Jure ipsorum calido lintea duplicia imbuta, aut spongiæ madentes, expressæque stomacho applicentur. *Andernacus.*

Epithema ad dolorem stomachi ex calore.

R. Acetosæ, Endiviæ ana M.j.
Althææ cum rad. M.ß.
Absinthii P.ß.
Rosarum rubr. P.j.
Coriandri præparati ʒ ß.
Santalorum omnium ana ʒ jß.
Berberis ʒ ij.

Decoquantur ex aquæ libris duabus ad dimidias. Spongiæ, aut lintea jure isto madida, & expressa, ventriculo imponantur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBUS alterantibus.

Epithema ad calidam hepatis intemperiem.

R. Aquæ Endiviæ,
Aquæ Scariolæ ana ʒ iij.
Aquæ Absinthii ʒ jß.
Aceti, Vini albi ana ʒ ß.
Sem. Acetosæ, Portulacæ ana ʒ ß.
Pul. Santalorum omnium ana ʒ j.
Misce, & fiat epithema pro regione hepatis. *Rondeletus.*

Aliud ad calidam hepatis intemperiem.

R. Aquæ Scariolæ, Aquæ Solatriana ʒ jß.
Aquæ Acetosæ, aquæ Endiviæ,

Aquæ Buglossæ ana ʒ iij.
Aceti. Vini albi ana ʒ j.
Trochiscorum de Spodio ʒ ij.

Spicæ Nardi ʒ ß.
Santalorum omnium, ut prius. *Rondeletus.*

Epithema ad hepatis obstructionem & calorem.

R. Cichorii cum rad. Intybi recentis,
Agrimonæ ana M.j.
Absinthii M.ß.
Flor. Cichorii P.j.
Quatuor semin. frigid. majorum & minorum ana ʒ jß.
Cyperii ʒ ij.
Lupinorum ʒ iij.
Santalorum omnium ana ʒ j.
Junci odorati ʒ ß.

Hæc omnia in sacculum conjecta ex octo aquæ uncis, vini & aceti utriusq; uncis duabus, in vase fictili cooperto simul ad ignem infervecant, & epithematis modo applicentur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBUS alterantibus corpus per arterias juxta manum.

Epithema in febre continua arteriâ juxta manum applicandum.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Ligni aloës, Cinnamomi ana ʒ j.
Aquæ Rosarum, Cyrtii, Buglossæ ana ʒ j.
Aceti rosati ʒ ij.

His commixtis linteam aut pannum sericum duplex imbutum obducitur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBUS testiculos alterantibus.

Epithema ad testiculos refrigerandos.

R. Aquæ Nymphææ & Plantaginis ana ʒ iv.
Vini ʒ j. Misce & linteo admoveantur. *Heurn.*

Vel:

R. Aquæ Rosarum ʒ ij.
Aquæ Solani ʒ jß.
Vini albi ʒ j.

R. Trochiscorum de caphura ʒ j.
Misce, & fiat epithema: admoveatur testiculis, & ex decocto refrigerantium & adstringentium vel decocto florum nymphææ, vel rosarum rubr. balustiorum, & similium, quibus in aqua decoctis paratur epithema. * Sanguinem & universum corporis habitum refrigerant: sanguinem inhibent, & minus reddunt fluxilem: unde in profluvio sanguinis immoderato competunt. *Rondelet.*

Epithema contra ulcera virga.

R. Aluminis rochæ ʒ j.
Acis vitidis ʒ j.

Alu. Aquæ

Aquæ fabrorum q. s.
Coquantur simul per horas duas: fiat colatura,
in qua panniculi linei intinguntur, & virgæ ap-
plicantur. *A quodam Italo.*

Epibema ad coitum.

R. Scammonæ ʒvj.

A Euphorbii ʒj ʒ.
Ceræ albæ ʒix.
Coque modicum, agita fortiter, reponē: & cūm
opus fuerit, reductum in pannum, testiculis &
virgæ superpone, cūm calefacta fuerit,
tollatur: & excitabitur coitus.
Arnold. Villan.

DE EMBROCHIS, Sectio XIV.

EMBRUCHA, Latinis irrigatio dicitur:
estq; propriè, ubi ex alto, pluvia instar, in
partem aliquam fit destillatio. Utitur iis
in capitis malis, aliarumq; partiū fractu-
ris & contusionibus. Componuntur ex
herbis, radicibus, feminibus, floribus, &
id genus aliis, decoctis in aqua aut vino.
Irrigationē autem aliæ alterant qualitate

DE EMBROCHIS CA-
lesfacientibus caput.

Embrocha ad lethargum.

R. Hyssopi, Origani, Calamenthi,
Pulegii ana M. ʒ.
Sem. Anisi, sem. Foenugræci,
Coriandri præparati ana ʒij.
Flor. Stœchados, Rorismatini ana P. j.
Decoquantur ad Tʒj. fiatq; embrocha, qua irri-
getur caput. *Rondeletius.*

*Irrigatio alia ad morbos capitis
frigidos.*

R. Rad. Acori, rad. Cyperi, rad. Ircos ana ʒij.
Betonicæ, Majoranæ, Salvia,
Origani, Calamenthi ana M. ʒ.
Cort. Citri sicci ʒij. Sem. Anisi ʒj ʒ.
Coriandri præparati,
Granorum tinctorum ana ʒj ʒ.
Flor. utriusque Stœchados ana P. j.

Coquantur in sufficienti quantitate aquæ, usque
ad consumptionem partis dimidiæ, fiatque em-
brocha, qua caput irrigetur, addendo, si sit con-
tumax morbus, aquæ vitæ ʒ ʒ. *Rondeletius.*

Irrigatio calefaciens caput, alia.

R. Betonicæ, Chamomillæ,
Majoranæ, Serpylli ana M. ʒ.
Lavendulæ, Origani,
Calaminthæ,
Hyssopi ana M. ʒ.
Coquantur in libris duabus aquæ fontanæ do-

B nec dimidium absumat, fiatque embrocha.
Fuchsius.

DE EMBROCHIS ALTE-
rantibus stomachum.

*Embrocha ad stomachum imbecilem
in febrī quotidiana.*

R. Vini ʒv.
Omphacii ʒiv.
Olei Chamæmelini ʒij.
Olei mastichini ʒj.
Misce, & fiat embrocha. *Andernacus.*

DE EMBROCHIS REFRI-
gerantibus caput.

Embrocha in initio inflammationum.

R. Violarum, Rosarum, Nymphææ ana P. j.
Fol. Nymphææ, Solatri, Plantaginis ana M. ʒ.
Sem. frigid. majorum & minorum ana ʒij.
Fiat decoctio ex aqua plantaginis vel endiviæ
ad libram: in fine coctionis adde Auri acerrimi
ʒij. instilletur inflammationum initio. *Heurn.*

*Embrocha ad phrenitidem in
principio.*

R. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,
Solatri, Scempivivi,
Portulacæ ana M. ʒ.
Flor. Violarum, Nenupharis, Rosarū ana P. j.
Fol. Myrti M. ʒ.

Fiat decoctio, quæ per clepsydram parva in ca- A
put instilletur. *Rondeletius.*

Alia embrocha in augmento.

R. Violarum, Lactucæ,
Solatri, Plantaginis,
Portulacæ ana M. j.
Rosarum, Flor. Violarum,
Nenupharis ana P. j.
Fol. Myrti M. β.
Flor. Chamomillæ, Anthos,
Meliloti ana P. j.

Coquantur ad dimidium, fiatque embrocha. In
declinatione verò additur huic decoctioni, be-
tonica, spondylium, origanum, & calaminthium.
Rondeletius.

Embrocha ad somnum conciliandum.

R. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,

Solatri, Sempervivi, Portulacæ ana M. j.
Flor. Violarum, Nenupharis, Rosarum ana P. j.
Flor. Myrti M. β.

Sem. Lactucæ, Papaveris albi ana ʒ ij.
Cort. Mandragoræ ʒ j.

Decoquantur in Tʒ ij. aquæ usq; ad consumptio-
nem medietatis, fiatque embrocha. *Rondeletius.*

Embrocha ad somnum inducendum.

R. Aquæ fontanæ q. s. est, pone in gutturniū,
juxta lectum, & vase alio supposito, aquam gu-
tatum stillare permittit. * Somnum conciliat, ut
ait Doctor in *Chiffas.*

Embrocha ad dolorem podagricum.

R. Thymi, Origani, Salyiæ, Calaminthæ
ana M. j.

In aqua decoquantur, jure eorum partes affectæ
perfundantur, aut foveantur. *Andernacius.*

DE INSESSIONIBUS, Sectio XV.

INSESSUS est quasi balneum ven-
tris, partiumq; infernarum. Fiunt ex
decoctione herbarum, radicum, flo-
rum, seminum, quorum residentia
sacco imponitur, cui resideat æger.
Utuntur his in affectibus vesicæ, co-
li, uteri, ani, renum, ventris, ob ægri
imbecillitatem, ob balnearum de-
fectum. Horum autem alii

Astringunt: ut Inseffus ad anum prolapsum.
Inseffus ad nimium uteri fluorem.
Inseffus ad hæmorrhoidas.
Inseffus ad alvi fluorem.

Emolliunt: ut Inseffus ad tenesimum.

Aperiunt: ut Inseffus ad mensuræ provocandæ,
Alius,
Alius.

Discutiunt: ut Inseffus ad inflammationes uteri.
Inseffus ad renes inflammator.

Calculum frangunt: ut Inseffus ad calculos,
Alius,
Alius.

Dolorem sedant: ut Inseffus ad dolores colicos.
Inseffus ad dolorem nephriticum & ce-
licum.

DE INSESSIONIBUS
astringentibus.

Inseffus ad anum prolapsum.

R. Plantaginis M. j.
Rosarum rubr. M. β.

Decoquantur in aqua, cui chalybs antea extin-
cta fuerit. *Andernacius.*

*Inseffus ad nimium uteri fluorem, &
ani hæmorrhoidas.*

R. Plantaginis, Polygoni, Equiseti,
Rubi foliorum ana M. j.
Rosarum P. jv.
Malicori ʒ j.
Rad. Symplyti ʒ j.
Calyceum gladii ʒ j.

C Decoquantur in aqua chalybeata, fiatque insef-
sus. *Andernacius.*

Inseffus ad hæmorrhoidas.

R. Verbasci, Plantaginis ana M. j.
Flor. Verbasci P. j.

Sem. Lini ʒ ij.

Cort. Malorum Punicorum,
Balauftiorum, Rhus obsoniorum,
Baccarum Myrti ana ʒ β.

D In aqua & vino austero decoquantur ad insef-
sum. *Andernacius.*

Inseffus ad fluorem alvi.

R. Rad. Bistolte,
Rad. Confolide major. ana ʒ ij.
Nucum Cupressi, Nucum Pini,
Cort. Mali granati ana ʒ ij.

Rosarum

Rosarum rubrarum, Balauftiorum,
Granorum myrti ana ℥ i β.
Decoquantur omnia in vino rubro astringente.
Rondeletius.

Alius.

R. Plantaginis, Polygoni,
Bursæ pastoris, Equiseti ana M.ij.
Fol. Rubi, Lentisci, Sumach ana M.ij β.
Aluminis rochæ ℥ ij.
Rosarum rubrarum ana ℥ i β.
Decoquantur omnia simul in vino rubro, aut a-
qua chalybeata: deinde huic decocto infideat
æger. *Rondeletius.*

*Inseffus ad alvi, uteriq; nimium fluorem, de-
scensum, hæmorrhoidæ, exitum
ani, aliq; ejus vitia.*

R. Fol. Quercus M.v.
Rosarum rub. M.ij.
Glandium quercus ℥ iij.
Decoquantur in aqua pluviali, vel fontana. In
decocta restinguatur chalybs, aut ferrum can-
dens ter, vel sæpius. Inseffus fiat manè ac vespè-
ri. *Rolandus.*

DE INSESSIONIBUS
emollientibus.*Inseffus ad tenesnum.*

R. Malvæ, Althææ, Violaris,
Verbasci ana M.ij.
Flor. Verbasci P.ij.
Sem. Lini Tβ β.
In horum decocto ex aqua, æger ad umbilicum
usque sedeat. *Andernacus.*

Inseffus ad tenesnum alius.

R. Folia tapti barbati M.ij.
Calculorum sem. lini Tβ β.
Fiat ex his in ℥.q. aquæ decoctio, & inseffus. *Ro-
landus.*

DE INSESSIONIBUS
aperientibus.*Inseffus ad menstrua provo-
canda.*

R. Artemisiæ, Rosismarini,
Thymi, Marrubii,
Calaminthæ ana M.ij.
Sabinæ M.ij.
Fol. Lauri P.ijij.
Flor. Rosismarini, Sambuci ana P.ij.
Rad. Cyperi ℥ ij.
Granorum Juniperi contuf. ℥ j β.
Omnia incisa, sacculoque condita, coquantur
ex aqua fluviali, quanta ad inseffum requiritur.
Andernacus.

Alius ad eadem.

R. Artemisiæ, Salvix, Betonicæ, Calaminthæ,
Origani, Pulegii, Chamæmeli, Meliloti,
Hypetici, Abrotani ana M. β.

A Rad. Iridis, Petroselinii ana ℥ j.
Coquantur pro inseffu. *Fuchs.*

Alius ad menstrua provocanda.

R. Nepetæ, Artemisiæ, Thymi,
Salvix ana M.ij.
Fol. Lauri, Filicis ana M.ij.
Flor. Sambuci P.ij.
Rad. Valerianæ, rad. Apii, rad. Petroselinii,
Rad. Fœniculi ana ℥ ij.

Ex his in aqua decoctis fiat inseffus, quo manè
& vespèri ante cibum utendum est. *Andernacus.*

*Alius ad menstrua indurata, tumoresq;
& dolores naturalium.*

R. Fœnigræci, sem. Lini, Pulegii,
Artemisiæ, Cucumeris sylvestr.
Rad. Liliorum alb.

Fol. Dendromalachæ ana q. f.
Decoquantur omnia in aqua, fiatq; inseffus, vel
balneum simplex dulcis aquæ emolliens & hu-
meftans. Antea verò quàm utaris, alvus subdu-
ci, levariq; vesica debet. nam his oppletis, &
uterum qui medius inter illa consistit, premen-
tibus, menstrua nimia angustia cohibentur, tar-
danturq;. *Andernacus.*

Inseffus ad menses ciendos.

R. Pulegii, Sabinæ ana M.ij.
Rad. Afari ℥ iv.

In sacculo inclusa coquantur ex aqua pluviali,
D vel fontana, quantâ postulat inseffus. Utendum
hoc ante cibum manè, ac vespèri tempore men-
struationis.

DE INSESSIONIBUS
discutientibus.*Inseffus ad uteri inflammationes.*

R. Rutæ, Pulegii, Nepetæ, Marrubii, Thymi,
Artemisiæ, Althææ, &c. ana q. f.

E Decoquantur ad inseffum. Post hujus usum, ute-
rus oleo laurino, vel nardino, vel anethino in-
ungatur. *Andernacus.*

Inseffus ad renes inflammatos.

R. Malvæ, Althææ ana M.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ ij.

Decoquantur in aqua. Hæc postea vase ligneo
altitudinis pedalis immittantur ad inseffum.
Andernacus.

F DE INSESSIONIBUS
fragentibus calculum.*Inseffus ad calculos.*

R. Fragmentorum Raparum,
Fragment. Pastinacæ,
Siferis, Chamomillæ, Flor. Verbasci,
Betonicæ, Prunellæ,
Aquilegii, Rutæ murariæ,
Artemisiæ ana M.ij.

Coquantur in aqua pluviali, quantum ad insef-
sum satis est. *Andernacus.*

Infessus ad calculum.

R. Saxifragiæ, Oenanthes, Helxines,
Malvæ, Althææ ana M.ij.
Cicerum rub. ʒ ij.
Sem. Petroselini, Lini,
Fœniculi ana ʒ j β.

Coquantur in aqua justæ quantitatis ad tertias
pro in sessione. *Fuchsius.*

Alium ad calculum.

R. Malvæ, Althææ, Chamomillæ, Meliloti,
Parietariæ, Scolopendrii ana M.ij.
Rad. Malvæ Tβ β.
Rad. Fœniculi,
Sem. Lini ana ʒ iij.
Fœnigræci ʒ ij.

Rubæ tinctorum ʒ j.
Incisa omnia, sacculoque lineo indita, ad in sessionem
coquantur. *Andernacus.*

Alium ad calculum.

R. Radicis Althææ ʒ iv.
Fol. Althææ, Malvæ,
Parietariæ ana M.ij.
Rad. Nardi M.β.
Origan, Calamenthi,
Betonicæ, Abrocani,
Arthemisiæ, Rosimarini,
Petroselini ana P.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci, Anisi,
Fœniculi ana ʒ ij.

Sacculo indita ex aqua communi coquantur,
quæta ad in sessionem sufficere poterit. *Andernacus.*

*Infessus ad arenam, renumq;
calculos.*

R. Raparum N.v.
Nasturtii aquatici, Polygoni ana M. iv.
Incisa lineo sacculo indantur, ac incoquantur
aquæ, quantum satis est in sessioni. Utatur æger
tempore paroxyfmi, & ubi ingens surget dolor.
Rulandus.

*Infessus ad vesica calculum &
stranguriam.*

R. Raphani N.x.
Incidantur, sacculo imponantur, aquæ quanta
necessaria est, incoquantur, ut fiat in sessionis, cujus
frequens sit usus.

A DE INSESSIONIBUS
dolorem mitigantibus.*Infessus ad dolores colicos mitigan-
dos, curandosq;.*

R. Althææ, Rutæ, Majoranæ,
Arthemisiæ ana M.ij.
Fol. Lauri ʒ ij β.

Seminis Apii, Anisi, Cumini ana ʒ ij.
In aqua decoquantur, quanta folium dimidium
repleat. *Andernacus.*

*Infessus ad colicam passionem, ven-
trig; torsiones.*

R. Florum Chamomillæ, Meliloti,
Anethi, sem. Lini ana M.β.
Menthæ, Calamenthi, Absinthii, Pulegii,
Origan, Cumini, Granorum Juniperi,
Baccarum Lauri ana M. j.

Spicæ M.β.
Sulphuris vivi ʒ j.

Sacculo indita coquantur in f. q. aquæ fluvialis
ad tertias, ut fiat in sessionis, quo utatur æger ma-
ne ac vesperi, & si opus sit, noctu ac sæpius, do-
nec ex toto remittat dolor. *Rulandus.*

*Infessus ad colicum & nephriticum
dolorem.*

R. Origan, Calaminthæ, Anethi,
Chamomillæ, Sinonis, Lauri ana M. iv.
Fœnigræci, Sem. Carui, Cumini,
Anisi, Fœniculi ana ʒ ij.
Baccarum Lauri ʒ β.

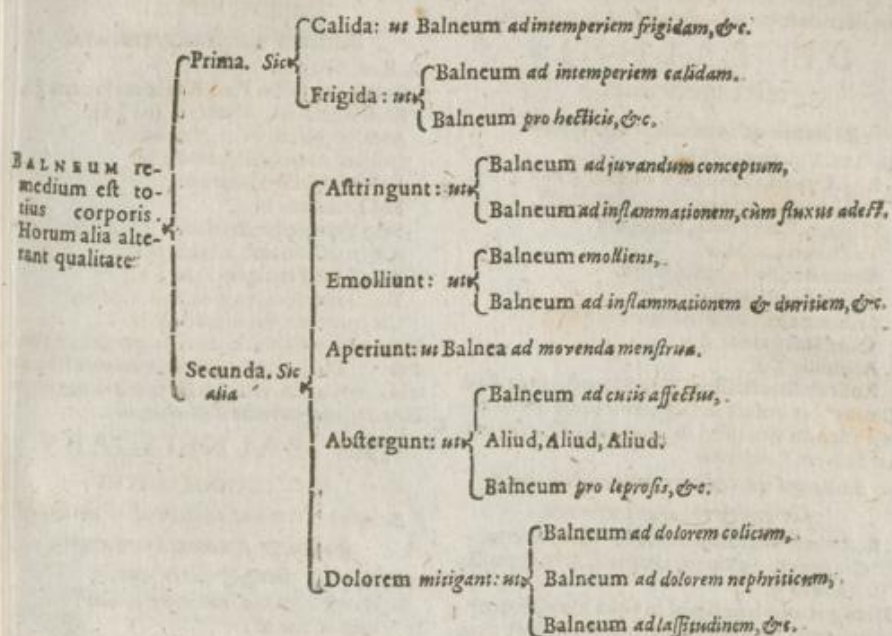
Quod si varii sint affectus, eorumque causæ di-
versæ, plura medicameta instituto idonea ad-
dere licebit: ut si remolitione opus sit, folia mal-
væ, althææ, parietariæ, ac violarum addes. Sin au-
tem incisio quædam, aut meatuum apertio re-
quiratur, radices asparagi, rufci, apii, adjungetur.
Ad vesicam calculosam eisdem utendum,
ita tamen ut ruta addatur. *Andernacus.*

*Infessus ad uteri dolores & præ-
focationes.*

R. Melissæ M.x.
Pulegii M. iv.
Rosimarini M. iij.

Coquantur in f. q. aquæ fontanæ. Usus ejus est
ante cibum manè atque vesperi. *Rulandus.*

DE BALNEIS, Sectio XVI.

DE BALNEIS EXCALFACIENTIBUS.

Balneum ad intemperiem frigidam.

℞. Pulegii, Origani, Hyssopi, Thymi, Saturejæ ana M. j.
Salvia, Fol. Lauri, Rotismarini, Chamæpityos, Pyrethri ana M. ss.
Rice, vel omnia, vel plura ex eis, in aqua fontana vel vino mixta coquantur, quanta ad balneum satis sunt. *Andernacus.*

Balneum ad paralyticos.

℞. Baccarum Juniperi contusarum M. xvi.
Decoquantur in aqua fluviali, quanta opus sit ad lavacrum. In decocta aqua restinguatur ferrea chalybs candens, ac renovetur hoc modo tertio quoque die. Insideat ægrotus misto balneo ad collum usque tot horis, quot ferre manent & velperi quotidie potest. *Rulandus.*

Balneum ad contractos & convulsos.

℞. Sambuci M. xx.
Decoquantur (pro divitibus) in vino, pro pauperibus vero in aqua quantum sufficit. Insideant quotidie diutius in hoc lavacro, & post egressum, in calido lecto bene contacti stragulis sudent diu multumque. Post sudorem perungantur membra contracta isto unguento.

℞. Pinguedinis taxi ℥ iij.
Pinguedinis vulpis ℥ j.
Masticis ℥ ss.

A. Euphorbii ℥ ij.
Piperis utriusque ℥ x.
Vini boni Menf. ij.
Fiat decoctio juxta artem. *Rulandus.*

DE BALNEIS refrigerantibus.

Balneum ad intemperiem calidam.

℞. Flor. Violarum, Buglossæ ana P. iv.
Flor. Nymphææ P. ij.

B In aqua coquantur, quanta pro balneo sufficit. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Succo Solatri, Succo Cucurbitæ, Succo Melonum ana ℥ iv.
Misce aquæ balnei, quanta pro balneo satis esse potest. *Rondeletius.*

Balneum pro hecticis.

C In febribus hecticis conveniunt balnea ex aqua tepida, humectantia: quæ ut magis humectent, addimus libram unam olei violati, aut butyrum recens in prædicta aqua dissolvimus, quod humiditatem æream partibus externis insuadit. *Rondeletius.*

Aliud pro hecticis.

℞. Radicum Bismalvæ ℥ ij.
Malvæ, Brânchæ ursinæ,
Buglossæ cum rad. ana M. iv.
Flor. Violarum, Buglossæ, Borriginis ana P. iv.
Rosarum rubr. P. ij.

Hume & aëribus balneis admisceatur decocta pedum vervecis, & intestinorum: quamvis illa ad remolliendum potius usurpentur. *Rondeletius.*

DE BALNEIS astringentibus.

Balneum ad juvandum conceptum.

R. Rad. Valerianæ T̄j β.
Rad. Cyperi, Galangæ, Rad. Enulæ ana ℥ ij.
Fol. Lentisci, Artemisiæ, Calamenthi,
Origani, Lavendulæ, Majoranæ,
Fol. Lauri ana M. iv.
Summitatum Lentisci, Myrti,
Cupressi ana M. ij.
Sem. Ameos, Lentisci, Fœniculi ana ℥ j β.
Cort. Mal. granat. ℥ ij.
Aluminis ℥ ij.

Ros. rub. Stœchados, Flor. Sampfuciana P. iij.
Coquantur omnia in sufficienti aque quantitate, addendo vini rubri styptici modicum: & utatur balneo. *Rondeletius.*

Balneum ad conceptum perutile, calefaciens & roborans uterum.

R. Artemisiæ, Absinthii, Levistici, Avenæ,
Granorum Juniperi, Origani, Chamomillæ
ana M. ij.

Decoquantur hæc simul in aqua pluviali, quanta opus est. Insideat in isto balneo mulier sterilis, statim post fluxum menstruorum quotidie bis, manè scilicet per horam, & tamdiu vesperti, idque continuet octo diebus, ac renovet tertio quoque die. *Rulandus.*

Balneum ad inflammationem, cum fluxus adest.

R. Plantaginis, Polygoni, Fol. Rub. ana M. iij,
Malicori ℥ ij.

Coquantur in aqua, quantum ad balneum satis esse putas. *Andernacus.*

DE BALNEIS EMOL- lientibus.

Balneum emolliens.

R. Malvæ cum radicibus, Branchæ Ursinæ,
Violaræ ana M. iij.
Mercurialis, Parietaræ, Betæ ana M. ij.
Sem. Lini ℥ j.
Flor. Chamomillæ P. ij.

Fiat decoctio pro balneo, in quo æger bis quotidie natet ad horam unam. Hoc balneum valet etiam in affectibus cutis crustosis, squamosis, ficcis & squalidis. *Rondeletius.*

Balneum ad inflammationem & duritiam membrorum.

R. Malvæ domesticæ, sylvestris,
Meliloti ana M. ij.
Seminis Lini ℥ iij.
Fœnigræci ℥ ij.

Ex his in aqua coctis balneum paratur. *Andern.*

DE BALNEIS aperientibus.

Balneum menstrua provocans.

R. Rad. Ireos T̄j β.
Galangæ crassæ, Rad. Rubiæ major. ana ℥ ij.
Rad. Althææ, Cyclaminis ana ℥ iij.
Artemisiæ, Nepetæ, Matricariæ,
Origani, Mercurialis ana M. iv.
Pulegii, Psyllii, Majoranæ,
Fol. Lauri ana M. ij.
Sem. Petroselinii, Seseleos,
Ameos, Cinnamomi ana ℥ j β.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ iij.
Flor. Sampfuci, Anthos, Stœchados,
Cicerum rub. Sabinæ ana P. iv.

Coquantur omnia in duabus partibus aque, & una vini albi: deinde sedeat in balneo, frequenter admovendo ventri inferiori plantas in prædicto balneo decoctas. *Rondeletius.*

DE BALNEIS ABS- tergentibus cutem.

Balneum primum, ad cutis affectus: hoc est, crustas & squamas duras emolliens, & detergens.

R. Malvæ cum rad. Branchæ ursinæ,
Violaræ ana M. iv.
Mercurialis, Parietaræ, Betæ ana M. ij.
Sem. Lini ℥ j.
Chamomillæ P. ij.

Decoquantur pro balneo, in quo bis quotidie sedeat ad horam unam. *Rondeletius.*

Balneum secundum, cutis affectus detergens & exiccans.

R. Rad. Bryoniæ, Lapathi acuti,
Cucumeris sylvestr. Ari, Serpentariæ ana T̄j.
Rad. Asphodeli, vel Gentianæ, & Squillæ T̄j.
Saponariæ, Parietaræ, Absinthii,
Scabiosæ, Fumaræ, Borraginis ana M. j.
Lupinorum, Fabarum ana ℥ β.
Flor. Centaurii min. P. iij.
Rosarum P. ij.

Fiat decoctio, pro balneo: de qua decoctione ad plus vel minus, pro morbi natura, vel corporis habitu & viribus, & diutius utatur. *Rondeletius.*

Balneum tertium, curim detergens, ac leviter astringens seu corroborans.

R. Fol. Myrti, vel Fol. Lentisci, vel Plantaginis,
Tapfi barbati, Pilosellæ, Hippuris,
Polygoni ana M. ij.
Rosarum part. xx.
Rad. Iridis, Bistortæ, Pentaphylli ana ℥ ij.
Fiat decoctio: in qua dissolve
Salis communis T̄j iij.
Aluminis ℥ iv.

Misce, & fiat balneum tepidum, & spongiis aqua vis detergatur diligenter. Ex lixivio etiam fieri possunt, modo non sit nimis acre. Hoc autem bal-

neo non utendum, nisi prius materia per præcedentia balnea fuerit insensibiliter resoluta, vel evacuata. *Rondeletius.*

Balneum ad majores cutis affectus.

R. Rad. Lapathi acuti ℥ ij.
Rad. Enulæ ℥ ℥.
Fumariz, Lupinorum, Borriginis, Buglossæ,
Parietariz, Betæ, Saponariæ ana M. iv.
Sem. Cucurbitæ, Cucum. tris,
Melonis, Citrulli ana ℥ ij.
Acetosæ, Lapathi acuti,
Lentiginis aquaticæ ana M. ij.
Misce simul, & pro balneo decoquantur, in quo potes addere farinæ fabarû ℥ ij. Sedeat in hoc balneo æger.

Aliud ad idem.

R. Rad. Bryoniz, Cucumeris sylvestr. an. ℥ ℥.
Rad. Asphodeli ℥ ij.
Rad. Lapathi acuti, rad. Enulæ ana ℥ ℥.
Mercurialis, Betæ cum rad. Saponariæ,
Parietariz ana M. ij.
Lupinorum, Fumariz ana M. ij.
Sem. Raphani ℥ j.
Sem. Melonum, Citrulli, Cucurbitæ,
Cucumeris ana ℥ j.
Lumbricorum per media dissectorum N. iv.
Fol. Senæ ℥ ij.
Fol. Borriginis, Violarû, Buglossæ ana P. ij.
Reponantur omnia pro balneo, in quo dissolve farinæ lupinorum, & ciccris rubr. ana ℥ ℥. fiat balneum, ut dictum est. *Rondeletius.*

*Aliud ad præduram præuridamq;
scabiem.*

R. Rad. Bryoniz, Cucumeris sylvestr. an. ℥ ij.
Rad. Albæ, rad. Liliorum alb.
Rad. Lapathi acuti ana ℥ ij.
Rad. Serpentariæ, Hæstulæ regiz ana ℥ ij.
Malvæ, Bismalvæ Branchæ ursinæ ana M. iv.
Lupinorum Fumariz, Lapathi acuti,
Saponariæ, Acetosæ, Endiviæ, Cichorii ana M. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Sem. Raphani ℥ j.
Sem. Cucurbitæ, Melonum,
Citrulli, Cucumeris ana ℥ ij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. ij.
Flor. Borriginis, Buglossæ, Nymphææ,
Hordei integri, Ciccrum rubr. ana P. ij.
Misce simul, & decoquantur in sufficienti aquæ quantitate pro balneo, quo præsidio utimur ad discutendam scabiem crustosam & contumacem, & emollienda tubercula elephantorum, quibus tota cutis scæret. Post hoc balneum utendum erit tertio balneo, superius descripto in cutis affectibus. *Rondeletius.*

Balneum ad morbum Gallium.

R. Flor. Chamomillæ,
Flor. Meliloti ana ℥ j.
Caudæ equinæ, Lavendulæ, Malvæ,
Aristolochiæ longæ, Centauræ ana M. ij.

A Fœnigræci P. iv.
Ligni Guajaci, vel Juniperini ℥ ij.
Bulliat in sufficienti quantitate aquæ, secundum artē, deinde coletur, usuiq; servetur. Post egressum scabies abluatur mixtura præscripta, ex oleo ligni, & aqua plantaginis facta. Et sic æger sanabitur, corpore prius rectè purgato. *Rulandus.*

*Balneum abstergens, purgans, rarefaciens,
digerens, pro leprosis.*

B R. Bryoniz, Cucumeris asinini, Serpentariæ,
Enulæ ana ℥ ℥. cum radicibus,
Lapathi acuti, Acetosæ, Borriginis, Buglossæ,
Saponariæ ana M. ij. cum radicibus,
Fumariz, Lupulorum, Endiviæ,
Cichorii, Plantaginis ana M. ij.
Lupinorum, Cort. Fabarum,
Hordei integri ana P. ij.
Rosarum rubr. Flor. Nenupharis,
Trium flor cordial.

C Tamarisci ana M. iv.
Flor. Chamomillæ, Flor. Meliloti ana M. ij.
Fiat decoctio in aqua fontana & pluviali pro balneo, quod ingrediatur manè ventriculo vacuo. Bis aut ter in secunda vice sumat tabellam unam Diamarg. frigid. superbibendo ℥ ij. aquæ borraginis. Item à prandio ingrediatur longè à cibo. Continuis tribus dieb. peragat id ipsum. *Rondeletius.*

D *Balneum ad scabiem, lepram, ulcera, &
omnia cutis vitia, expertum.*

R. Fol. Quercus, Pisorum ana M. x.
Coquantur in aqua fluviali q. s. in hoc balneo insidet æger quotidie manè & vesperi. Et quando egreditur, cutis infectiones penna in sequenti mixtura intincta laventur, & per se siccentur:

R. Aquæ Plantaginis ℥ j.
Olei ligni Guajaci ℥ ij.

E Misce. Ulcera verò Emplastro Diasulphuris vinciantur. Hoc enim modo sanavi omnē scabiem, ulcera quæ unque, ac lepram recentem, non ex parentibus contractam, cutisq; vitia cuncta. Renovandum est autem tertio quoque die, ut reliquæ artificiales balneæ. *Rulandus.*

*Balneum Theophrasti Paracelsi, certò sanans
(ut ipsemet edoctus experientia testatur) omnes morbos chirurgicos, eosq; qui per cathartica, abstinentiam, sudationes,
& balneas curari solent
aut possunt.*

R. Aluminis ℥ x.
Salis ℥ xx.
Aceti stillatitii q. sufficit.
Commisceantur simul optimè stetq; per quatuor dies in infusione, postea decoquantur ad consumptionē aceti. Cocta hæc massa, seu lapis, incoquantur in aqua pluviali, quanta sufficit, quoad oleositas quædam appareat. Deinceps

insideat æger in hoc lavacro pro vulgari modo, A quo sedeat æger, tantisper dum vehementibus & consuetudine, nec ulla utatur medicina. doloribus torquetur. Quo uti post alias evacuationes est saluberrimum: & eo ipso tempore, quo æger in balneo residet, potiones calculum frangentes exhiberi possunt. *Rondeletius.*

DE BALNEIS DOLOREM MITIGANTIBUS.

Balneum ad dolorem colicum.

R. Rad. Althææ ℥ ij.
Mercurialis, Parietariæ, Violaria,
Branchæ ursinæ ana M. j.
Origani, Calamenthi,
Pulegii, Rutæ ana M. iij.
Anisi, Fœniculi, Petroselini ana ℥ ss.
Flor. Anthos, Sampsuci,
Stœchados, Meliloti ana P. iij.
Cort. Citri sicca. ℥ ij.
Lavendulæ, Fol. Lauri ana M. iij.

Decoquantur omnia in duabus partibus aquæ, & una vini. Quod si vini malvatici copia suppetit, illius modicū permisceri poterit. *Rondeletius.*

Balneum ad dolorem nephriticum.

R. Rad. Liliorum alb.
Bisinalvæ ana M. iv.
Parietariæ, Saxifragiæ, Petroselini,
Fœniculi marini, Fœnigræci ana M. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ ss.
Mili Solis ℥ ij.
Fol. Silymbrii, Violaria,
Borraginis, Baglossæ ana P. iv.

Quibus addere potes

Rad. Raphani ℥ iij.
Fol. Senecionis M. ij.
Flor. Chamomillæ,
Flor. Sambuci ana P. ij. ss.

Decoquantur omnia in sufficienti aquæ quantitate: dein permisceantur vini albi ℥ iv. olei liliorum, & butyri ana ℥ iij. paratur balneum, in

Balneum ad lassitudinem.

R. Hyssopi Origani, Pulegii,
Thymi, Saturiæ ana M. ss.
Salvia, Fol. Lauri,
Rorismarini, Chamæpithyos,
Pyrethri ana M. ss.

Coquantur in aqua fontana, quanta ad balneum satis est. *Avicenna.*

Aliud balneum ad lassitudinem.

R. Origani, Pulegii,
Chamomillæ ana M. iij.
Salviæ, Baccarum lauri ana M. ij.

Coquantur in aqua, quanta opus est. *Rulandus.*

Balneum ad dolorem.

R. Raparum N. vj.
Rutæ M. v.
Salis M. ij.

Incoquantur simul in aqua, quanta fuerit opus. Insideat æger manè ac vesperi, ubi non adeit inflammatio. *Rulandus.*

Balneum ad podagram, shiragram, & sciaticam.

D R. Salis ℥ ij.
Aluminis ℥ j.
Sulphuris vivi ℥ iij.
Baccarum lauri ℥ ss.

Bulliant simul in aquæ duobus sextariis. Atque ex hoc univulque balneo tertio quoque die renovando infundatur portio à ℥ ss. ad ℥ j. Ac insideat in hoc lavacro æger quotidie per horam, manè & vesperi. *Rulandus.*

DE LOTIONIBUS, Sectio XVII.

PARTIUM quarundam sunt ablutiones, quæ balnei vicem gerunt, videnturq; balnea particularia. Unde lotiones

Trunci: vide licet

Artuum: scilicet

Capitis: ut

Axillarum: ut Lotio ad axillas.

Manuum: ut Lotio ad manus.

Pedum: ut

Lotio ad sordes auferendas.
Lotio ad ulcera.
Lotio ad pediculos.
Lotio ad tingendos capillos.
Lotio ad alopeciam.
Lixivium ad cerebrum memoriamque.
Aliud in frigido affectu.
Aliud.
Lixivium ad destillationem sistendam, &c.

Lotio ad somnum sciendum in febris.

Lotio pedum polychristos.

Lotio ad podagram, &c.

DE LOTIONIBUS ^A
capitis.*Lotio ad sordes capitū aufe-
rendas.*

Caput ad sordes auferendas lixivio, ex cinea-
ribus farmentorum facto lavatur, corpore re-
crementis vacuo, & manē ante cibū: sic tamen,
ut statim caput abstergetur linteis calidis, &
exiccetur: capilli si adsint, extricentur: nō autem
expectandum, donec caput, capillique per se
exiccetur. *Andernacius.*

Lotio ad ulcera.

In capitis ulceribus lixivii desiccantibus uti-
mur: ut abrotani, betonicæ, & c. *Rondeletius.*

Lixivium ad Achoras.

R. Pisorum M. iv.
Decoquantur in f. q. aquæ. Horū juri admiscea-
tur tantundem lixivii fortis: & facta ebullitione
referretur usui. Caput eo lavetur quotidie ante
cibum, & mox siccat. *Rulandus.*

Aliud ad pediculos.

R. Agarici ꝑ. Coquantur in lixivii dulcis T. iij.
Et ex ea irrigetur, aut lavetur caput in dies. Si
ulceratæ capitis partes illinantur parum oleo
Balsami, commoriantur uno die omnes pedi-
culi *Idem.*

Lotio ad pediculos.

In pediculari morbo, amaris, ut lupinis, nitro,
& fellibus, staphide agria, & ad vermes occidē-
dos, & fursures detergēdos, & pilos tingendos.
In fursuribus, detergētibus: ut melle, siccis her-
barum amararum, aut herbis ipsis decoctis, ut
cicla, parietaria, saponaria. *Rondeletius.*

Lotio ad tingendos capillos.

Capillis tingendis palea avenæ utimur, cor-
ticæ & ligno berberis, & floribus genistæ, & hy-
perici. *Rondeletius.*

Lotio ad Alopeciam.

Ad alopeciam fit ex alyconio potentissimum
lixivium, quod siccat & digerit potenter, & mor-
bum curat. *Rondeletius.*

*Lixivium ad melancholiam, insaniam
ac vigilias.*

R. Majoranæ, Flor. Betonicæ,
Chamomillæ ana M. β.
Condantur sacculo, & decoquantur in f. q. vini,
quo crebro lavetur caput. *Rulandus.*

*Lixivium roborans cerebrum, nervos,
oculos, sensusq, veliquos.*

R. Fol. Senæ ꝑ. j.
Rosarum rubr. P. j.
Lavendulæ P. ij.
Fiat ex his decoctio in f. q. aquæ, qua caput ma-
nē lavetur. *Rulandus.*

*Lixivium ad cerebrum memoriamq,
juvandam.*

R. Chamomillæ, Salviæ,
Origan, Betonicæ ana M. j.
Submittatur cineri in fundum, & lixivium super-
fundatur, cum aqua pluviali: & pridie quam ca-
put lavetur, madescat in eo sacculus lineus ex
Rosarum rubr. Majoranæ,
Lavendulæ, Rorismarini, Spicæ,
Betonicæ ana P. j. modicè incisorum,
Agarici ꝑ. ij.

Inter lavandum sapo odor in pomi figuræ
(pomarium vocant) addatur. *Andernacius.*

Aliud lixivium ad frigidos affectus.

R. Salviæ, Rorismarini, Origan,
Calaminthæ ana M. j.
Fol. Lauri M. β.
Flor. Stæchados, Heliochrysi ana P. j.
Ex jure decocti caput irrigetur laveturque. *An-
dernacius.*

Aliud ad memoriam.

R. Majoranæ, Rorismarini, Melissæ ana M. j. β.
Fol. Lauri M. j.
Flor. Chamomillæ, Flor. Stæchados,
Pseudonardi seu Lavendulæ ana P. ij.
Coquantur in lixivio, sacculo condita horū ju-
re caput, manē ante cibum, corpore purgato, la-
vetur: mox siccat. *Andernacius.*

Aliud ad destillationem sistendam.

R. Majoranæ, Betonicæ, Melissæ ana P. j.
Flor. Chamomillæ, Stæchados, Anchos,
Heliochrysi ana P. ij.
Nigellæ ꝑ. ij.
Coquantur in lixivio ex bucci cinere, & hoc ca-
put rursus lavetur.

*Lixivium ad asthma siccans & sistens de-
stillationes ex capite ad sub-
jectas partes.*

R. Salviæ, Betonicæ, Hyssopti ana M. β.
Flor. Chamomillæ, Rosarum rubr.
Granorum Myrti contus. ana M. j.
Bulliant in q. lixivii dulcis, condita sacculo. Ex
hoc caput singulis septimanis lavetur, semel
aut bis ante cibum. *Rulandus.*

*Lixivium aquæ ducens, quod in
potu exhibetur.*

R. Cinerum Genistæ virginæ,
Stipularum fabarum,
Vitis albas uvas proferentis ana M. j.
Vini Rhenensis T. iv.
Ter cola per cineres: fiat lixivium: adijce
Nucem myrsiticam N. j.
Cinnamomi deius pondus,
Baccarum Lauri N. vi.
Cymini, Fœniculi,
Anisi ana ꝑ. ij.
Crassè contusa sint semina, & adijce sacchari
ꝑ. iv. ter die de hoc lixivio bibat spacio mēstruo.
Leviathan Rabi.

DE LOTIONIBUS axillarum.

Lotio ad axillas.

Axillæ abluuntur lixivio parato ex astringentibus, ut oleastro, lentisco, additis quibusdam odoratis constringentibus, ut rosis. *Rondeletius.*

DE LOTIONIBUS manuum.

Lotio ad manus.

Manus abluuntur aqua & saponæ odorato, vel aqua & medulla panis, vel aqua & fursare: additis quibusdam odoratis, ut aqua rosarum, vel naphæ, vel oleo spicæ. Divitum verò manus abluuntur aqua, cui aqua rosata moschata fuerit permixta.

Lotio ad manus tempore pestis præ- servationis causa.

R. Rad. Angelicæ, Zedoariæ ana ℥ j ss.

Caryophyllorum ℥ ij.

Calami aromatici vulgaris ℥ ij.

Omnia macerentur in lb ss. acci rosaeci optimi postquam crassiusculè erunt contusa. *Iohannes Bauhinus Junior.*

DE PEDUM LO- tionibus.

Lotio ad somnum.

R. Malvarum, Lactucæ ana M. ij.

Capitum papaverum alborum N x.

Corticum radicum Mandragoræ,

Fol. Melissæ ana ℥ ss.

Aquæ q. s.

Fiat decoctio ad quintæ vel sextæ partis consumptionem. Addi poterunt flores nymphææ, meliloti: folia salicis, vitis, cucurbitæ, semen Anethi. *Fleurnius.*

Lotio ad somnum sciendum in febris.

R. Malvæ recentis, Lactucæ,

Fol. Cucumeris,

Cucurbitarum, Violarum ana M. j.

Flor. Nenupharis,

Violarum ana P. j.

Fiat decoctio, qua abluantur pedes, cum ibit dormitum: nec tergantur, aut pauno humido involvantur. *Rondeletius.*

Lotio pedum polychristos.

R. Chamomillæ, Rosarum rubr.

Betonicæ, Origani, Salviæ,

Rutæ, Afasi ana M. j.

Conditæ sacculo coquantur in lavacro pedum.

A ubi verò jam satis inferbuerint, sextarius nitri, & salis P. j. addatur. Utitur in septimana semel vel bis, manè aut vesperè ante cibum, vel etiam ante somnum, in usum adhibito. Capiti, pedibus, sanguini, & omnibus nervis salubris multos morbos alioqui futuros arceat. *Andernacus.*

Lotio ad podagram.

In multis usitata podagricis valdè profuit. Lixivium ex fagi cineribus paratur, & ter aut quater colatur: deinde tantum vini admiscetur, aluminis ℥ ij. adduntur: omnia in fictili vitæto conjuncta calefiunt ad ignem, sed ita ut non effervescent. Deinde transfunduntur in vas, in quo pedes consistere poterunt: hi autem tam altè lavacro insistent ut aqua supra talos excedat. Extrahit humidam pituitæ materiam in articulis hærentem: quam deinde linteo puni absterges. Tam calidum autem erit lavacrum, quàm pedes ferre possint: manèque & vesperè ante cibum adhiberi debet. Quia etiam cum malum hoc accessionem minatur, & post ipsam utile esse potest, idque in septimana quater aut quinquies: ne deterreat te, si pedes tumidos, rubentesq; fieri conspicias. *Andernacus.*

Lotio ad podagram, nostra.

R. Rosarum rubr. Balaustrorum,

Flor. Myrri, Plantaginis,

Verbalci, Fol. Lauri,

Origani, Pulegii,

Calamenthi, Salviæ,

Thymi, Flor. Rosimarini ana M. j.

Baccarum Juniperi ℥ iij.

Aluminis rochæ,

Salis communis ana ℥ iij.

Bulliant omnia in aqua sufficienti, fiatq; lotio. In hac immerandum ad horas duas vel tres. Continetur autem triduum vel quatrimum manè stomacho jejuno.

Lotio pedum ad dolores, & podagram.

R. Salis M. iij.

Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ: et que utatur eger manè, ac vesperè ante cibum. Postea abstergantur pedes linteo. *Rulandus.*

Alia ad lassitudinem.

R. Origani,

Pulegii ana M. j. ss.

Salviæ M. j.

Decoquantur in aqua, quantum requiritur. Usus ejus esto ante somnum. *Idem.*

Alia ad factorem pedum.

R. Aluminis M. j.

Bulliat in sufficienti quantitate aquæ: in qua usq; ad talos immerantur pedes manè atque vesperè, & diù multumque effricentur, laventurque.

DE OLEIS, Sectio XIII.

	Ventriculum: ut Oleum	Menthæ, De absinthio, Mastichinum, Nardinum, &c.
	Hepar: ut	Amygdalarum amararum, Nucleorum persicorum, De absinthio, Nardinum, Mastichinum, &c.
	Lienē: ut Oleū	De capparibus, De spica, de behen, Liliorum, &c.
	Calefaciunt	
	Uterū: ut Oleū	Irinum, Anethinum, Cheyrinum, De croco, Nardinum, De castoreo, &c.
	Articulos: ut Oleum	De sulphure, Nardinum, Rutaceum, Nucum, De nuce Indica, Nucis Moschata, &c.
	Nervos: ut Oleum	Costinum, De piperibus, Mastichinum, De euphorbia, Enulatum, Lumbricorum, Sampfuchinum, Ligustrinum, &c.
	Caput: ut Oleū	De papavere, Mandragora, &c.
Prima: Sic alia	Ventriculum: ut Oleum	Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiscinum, Omphacinum, Rosaceum, &c.
Refri- gerant	Pectus: ut Oleū	Violarum, Nenupharinum.
	Hepar: ut	Olea, quæ ventriculo conveniunt.
	Reies: ut	Oleum Nenupharinum.
	Uterum: ut Oleum	Citoniorum, Nymphææ, Lentiscinum, Myrtillorum, Cucurbitarum, &c.
	Nervos: ut	Oleum Lentiscinum, &c.
Alterat qualitate	Siccant: ut Oleum	Nardinum, Nucum, Ricinum, &c.
	Humectant: ut Oleum	Olivarum recens, Amygdalarum dulcium, Sesaminum, Violaceum, Cucurbitarum, Melonum, Cucumeris, &c.
Crasso: eaque vel		
OLEA parva sunt mo- do		
	Secunda. Vide literam A.	
	Purgant: ut	Oleum Cnicinum, Oleum Thymelææ.
Subtili. Vide literam B.		

Astringunt: <i>us</i> Oleum	De absinthio, De mentha, Lentiscinum, Mastichinum, Myrtinum, Myrtillorum, Oenanthinum, &c.
Emolliunt: <i>us</i>	Oleum Lini, Oleum Narcissinum, Styracis, &c.
Laxant: <i>us</i> Oleum	Amygdalarum dulc. Olivarum, Jasminum, Sesaminum, &c.
Rarefaciunt: <i>us</i> Oleum	Anethinum, Chamæmelinum, &c.
Digerunt: <i>us</i> Oleum	Amygdalarum amararum, Nucum, Olivarum antiquarum, Rutaceum, &c.
Detergunt: <i>us</i> Oleum	De myrrha, De tartaro, De frumento, Ovorum, Sambucinum, Balaninum, Ricinum, Raphaninum, &c.
A. Olea alterantia qualitate secun- da: <i>us</i>	Glutinant: <i>us</i> Oleum
	Myrrha, Nicotiana, Balsamina, Liquidambar, Balsamum, &c.
	Somnum inducunt: <i>us</i> Oleum
	Mandragora, Malorum aureorum, De papavere, Nenupharinum, Hyoscyaminum, &c.
	Calculum frangunt: <i>us</i> Oleum
	E' granis Cetri, Scorpionum, De cerasis, &c.
	Coitum jurant: <i>us</i> Oleum
	Formicarum, Ex pistaciis, &c.
	Dolorem sedant: <i>us</i> Oleum
	Sambucinum, Cheyrium, Chamæmelinum, Anethinum, Liliorum alborum, Laurinum, Hyperici, Liliorum convallium, Moschelinum, Populinum, Vulpinum, Ex granis cbuli, &c.

Herbis.

Floribus: *ut* Oleum Spicæ.

Fru&ibus: *ut* Oleum — {
 Ex baccis juniperi,
 Ex baccis lauri,
 Ex baccis hederæ,
 Ex nucleis pini, Ex cepa,
 Ex nucibus cupressi.

Seminibus: *ut* Oleum — {
 Anisi,
 Fœniculi,
 Cumini,
 Petroselini,
 Ex granis ebuli, &c.

Lignis: *ut* Oleum ex ligno — {
 Guajaco, Juniperi,
 Fraxini,
 Hederæ, &c.

Corticibus: *ut* Oleum — {
 Cinnamomi,
 Ex cort. mali aurantii,
 Ex cort. nucum, &c.

Atomatibus: *ut* Oleum — {
 Caryophyllorum, Macis,
 Nucis Moschatae,
 Maceris, Piperis, &c.

Simplicibus:
scilicet

Resinis: *ut* Oleum — {
 Mastice, Thuris,
 Myrrhæ, Succini,
 Caphuræ, Benzoinum,
 Ammoniaci, Ladani,
 Terebinthinæ, &c.

Liquoribus: *ut* — {
 Vino,
 Aceto.

Metallicis: *ut* Oleum — {
 Auri, Argenti, Perlarum,
 Coralliorum, Salis, Sulphuris,
 Vitrioli, Tartari, Stibii,
 Cupri, Acriis, Scanni,
 Plumbi, Ferri,
 Hydragyri,
 Lithargyri,
 Auripigmenti, Talci,
 Calcinum, De lateribus,
 Crystallosum.

Ex sanguine — {
 Humano.
 Cervino.

Animalibus: *Ex eorundem partibus: ut* Oleum — {
 Ex ossibus humanis,
 Ex maxillis equorum,
 Ex cornibus cervinis,
 Ex calyaria humana,
 Ex stercore humano,
 Taxi, Castorei,
 Ex melle, Scorpionum,
 Cerae, &c.

Compositis: *ut* Balsama, &c.

B.
 Olea prepara-
 rata subtili
 modo, sicut
 olea destilla-
 ta, ex rebus
 vel

DE OLEIS CRASSO^A

modo paratis.

Oleum officinariorum vera preparandi methodus.

R. Oleum omphacinū, quod abluē aqua communi distillata, ipsumque purifica in Bal. M. donec nullas amplius faeces seponat: deinde hujus olei sic preparati cape ℥ j. rosarum rubr. recent. unguibus expurgatarum, & tritarū in marmore ℥ j. indantur omnia in matratio vitreo bene obturato, ut putrescant in fimo preparato, & calenti per xij. dies: post expressis omnibus, & abjecto magmate, recentia & trita in marmore folia oleo reservato, denuō immittantur, ac in matratio obturato, putrescant, ut prius in putri utero calido per xij. dies: idque reiterabis tertio, ut perfectum & optimum oleum assequaris. Sic cetera olea refrigerantia pro topicis medicamentis optimè conficies. Sic olea citoniorum, & myrtillorum, quæ refrigerant & astringunt, anoque, ventriculo, jecori, cerebro, & intestinis imbecillioribus accommodata sunt. Eadem via olea Chamæmeli, & Liliorum, quæ nervos corroborant, modicè resolvunt, & dolores apprimè sedant, nisi quod cum oleo dulci maturo preparato fiunt. Ex Mentha autem, Absinthio, Nardo, Lentisco, & reliquis, quæ modicè calefaciunt, ventriculum, & alias partes illita corroborant, concoctionemque juvant, cum omphacino extrahitur eodem modo oleum: sed prius preparatur, cum propria ipsorum aqua, & vino astringente, & ab omnibus faecibus depurari debet in Balneo Mariæ per aliquot dies, ut dictum est. Quod si quis potentius per ipsa olea calefacere, attenuare, & digerere velit, sumat aquas partes olei in Balneo M. depurati, & spiritus vini. Sic ex bacis Lauri, & similibus, præstantiora elicies olea, si per mensem in fimo calido omnia digerantur, deinde exprimentur, & ad usum reserventur. Conferunt autem frigidis cerebri, & nervorum affectibus, flatuque discutunt. Præstantiora autem modo omnia hæc calidæ qualitatis olea fiunt, si per se cum solo vini spiritu per Bal. Mar. vaporosum extrahantur, sine olei additione. *Quercetanus.*

DE OLEIS CALEFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Oleum mentha.

R. Menthae crispæ ℥ iv.

Olei omphacini ℥ j.

Macera & insola per dies octo: mentha exemptam bene exprime, atque aliam recentem impone, ut supra: atque ita tertium fac: cola, & serva. Nonnulli in tertia infusione mentham relinquunt. * Ventriculum refrigeratum & imbecillum calefacit, fixam, nauseam vomitumque reprimat, appetentiam excitat, coctionemque juvat. *Innominatus.*

Oleum absinthinum.

R. Comarum absinthii ℥ iv.

Olei Omphacini ℥ j.

Insolato in vase vitreo, absinthiumque permutato ter, veluti de mentha in oleo menthae distillatum est. * Calefacit ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimum verò ventriculum: excitat appetentiam, obstructions aufert, lumbicosque cnecat. *Innominatus.*

Oleum mastichinum.

R. Olei rosati omphacini ℥ j.

Mastiches ℥ ij.

Vini odoriferi ℥ iv.

Omnia in vase vitreo imposita coquantur in duplici vase ad vini consumptionem. * Cerebrum, nervos, juncturas, ventriculum, hepar corroborat, tumores duros lenit, dolores sedat. *Mesues.*

Oleum nardinum simplex.

R. Nardi Indicæ ℥ ij.

Vini, Aquæ ana ℥ ij. ℥.

Olei loti ℥ j. ℥.

Minutum incisam macera, & coquantur in duplici vase, donec vinum & aqua per vaporem resolvantur: coletur deinde oleum, & reponatur. * Calefacit, tenuat, digerit, modicè adstringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vesicæ, uretri, magnopere juvat: naribus injecta caput purgat, corporis colorē & odorem commendat. *Mesues.*

Oleum nardinum compositum.

R. Nardi Indicæ ℥ ij.

Majoranæ ℥ ij.

Ligni aloës, Enulæ,

Folii Indi, vel macis,

Cassiam aromatici, Fol. Lauri, Cyperti,

Schoenanthi, Cardamomi ana ℥ j. ℥.

Contundantur omnia leviter: & illis ad funde

E Vini, Aquæ ana quantum sufficit, id est, utriusque circiter ℥ xiv.

Olei loti ℥ j.

Macerentur horis duodecim: deinde coquantur in duplici vase, secundum artem. * Idem, quod præcedens, potest. *Mesues.*

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS HEPAR.

Oleum amygdalarum amararum.

F R. Amygdalarum amararum, siccarum, non tamen rancidarum: contendantur minutissime: postea in sartagine aliquantulum torrefacias, affuso aquæ rosacæ modico: postea presso exprime. * Aperit oppilationes, & discutit ventositates & vapores: sed potissimum medetur surditati, sibilo, & dolori aurium: lenit duriciem nervorum, & delet maculas faciei. *Innominatus.*

HEPAR quoque excalefaciunt, oleum absinthinum, nardinum & mastichinum: de quibus vide supra.

Oleum

Oleum nucleorum Persicorum.

Oleum nucleorum Persicorum eodem modo fit, quo ex dulcib. amygdalis. * Obstructa aperit, aurium, & sedis hæmorrhoidibus dolores ac tumores sanat, lumbricos necat. In renum afectionibus injectum & epotum valere asserit. *Manardus.*

DE OLEIS EXCALFACIENTIBUS LIENEM.**Oleum de Capparibus.**

R. Cort. radic. Capparis ꝑ j.
Cort. Tamarisci, Fol. Tamarisci,
Sem. Agni casti,
Ceterach, sive Asplenii, Cyperiana ꝑ ij.
Ruræ ꝑ j.

Olei olivarum ꝑ j.
Aceti albi fortis, Vini albi ana ꝑ ij.
Trita leviter coquantur in duplici vase, usque ad vini consumptionem & aceti. * Ad duritiem, obstructionem, & dolorem splenis utile est, & omnem ejus ægritudinem. *Innominatus.*

Oleum de Beben.

Oleum de Ben, seu Balaninum, fit ex tuso, affatoq; affusa rosacea aqua, fructu isto. * Repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos, alvum solvit, sed ventriculo advertatur: dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum aut sibilum edunt, cum adipe insulsum auxiliatur. *Innominatus.*

Oleum Liliorum simplex.

R. Flor. Liliorum alborum, abjecto quod croceum est, ꝑ iv.
Olei veteris ꝑ j.

Fit, ut oleum menthæ: ter lilia renovanda sunt. * Calfacit, resolvit, ob id a frigore dolores thoracis, ventriculi, coli, uteri, renum, vesicæ sedat, lenit, & coquit. *Innominatus.*

Oleum Liliorum compositum.

R. Foliorum Liliorum alborum ꝑ ix.
Masticis, Calami aromatici,
Costi, Carpobalsami ana ꝑ ß.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ꝑ ß.
Croci ꝑ iij.

Omnia, præter liliorum folia, aqua sufficiente viginti quatuor horis macerentur, deinde paululim coquantur, & additis liliis, oleique veteris ꝑ ij. aliquantulum bulliant: tunc omnia injecta in vase vitreum insola dies quadraginta: post colatum & bene obstructum reponatur. *Innominatus.*

LIENEM quoq; excalfacit oleum Spicæ sive nardinum.

DE OLEIS EXCALFACIENTIBUS UTERUM.**Oleum Irinum.**

R. Rad. Ireos ꝑ j.
Florum ejusdem ꝑ ij.

A Macerentur in decoctione aliarum radicum i-reos, quantum sufficit.

Olei veteris ꝑ ij.

In vase duplici coque, exprime, radicesq; novas, & flores immitte, coquantur denuo, & tertium: colatum servato, & obturato. * Terget, tenuat, coquit, resolvit potenter: ob id a frigido dolores aurium, hepatis, splenis, uteri, articularum sedat, phlegmonas coquendo suppurat, materias thoracis & pulmonis coquit: strumas dissipat, & alios tumores duos: spasnum emendat, & narium fetorem. *Mesues.*

Oleum Irinum aliud.

R. Olei veteris ꝑ xiv.

Aquæ ꝑ iv. ꝑ ij.

Rad. Iridis ꝑ iij. ꝑ iv.

Flor. Liliorum alborum ꝑ xv.

Rad. Cyperii recent. ꝑ vj.

Rad. Helenii ꝑ iij.

Rad. Buglosæ ꝑ ij.

Cinnamomi, Nardi Indicæ, Afræ odoratæ ana ꝑ j.

Contundantur radices, & aliæ species, & macerentur in oleo & aqua diebus quinq; ad Solem, vel loco calido: postea in duplici vase coquito, donec aqua consumpta fuerit. Refrigerare finito, colato, exprimito, & reponito. * Usurpatur ad diuturnum catarrhum, naribus illitur. Ozænas & putredines narium aufert, tinnitum aurium cum aceto & ruta ex amygdalis amaris commixtum, & auribus injectum tollit, asthmaticis gargatissimo adhibito opitulatur: hæmorrhoides veteres inunctum sive colo injectum educit. *Nicolasus.*

Oleum anethinum.

R. Fol. & flor. Anethi contus. ꝑ iv.

Olei veteris ꝑ j.

Macera ad Solem, vel in loco aliquo, dieb. quindecim: deinde in duplici vase coquito: & abjecto anetho, recens injecto, & iterum quindecim diebus macerato: postea simili modo coquito & exprimito, & tertio recens anethum injice: macera, coque, & cola. * Sedat dolores, aperit poros, & resolvit vapores & apostemata, tumores & durities: mitigat dolores & rigores febrium, provocat somnum & sudorem. *Innominatus.*

Oleum Cheyrimum.

Oleum Cheyrimum fit ex leucis luteis, hoc est, ex Cheyris citrinis, & oleo veteri claro, ut oleum Anethinum. * Dolores nervorum, aliarumq; partium corporis mitigat, eaq; quæ in thorace, renibus, vesica & utero sunt, discutit.

Oleum Crocinum.

R. Croci ꝑ j.

Myrrhæ puræ ꝑ ß.

Cardamomi ꝑ ix.

Calami aromatici ꝑ iij.

Infundantur medicinae in aceto diebus quinq; præter cardamomum. Die vj. projiciatur super ea cardamomum. Et dimittatur die una. Deinde fundatur super ea olei ꝑ j. ß. & coquatur igne:

lento usque ad acetum consumptionem. Et sunt, A
qui loco acetum vinum ponunt. * Confert doloribus nervorum, & confortat eos, & lenit duritiam eorum: confert spasmo, & dolori matricis: coloremque, efficit bonum. *Mesues.*

Oleum de Castoreo.

R. Castorei, Styracis calamitæ, Galbani,
Euphorbii, Cassiæ lignæ veræ, Croci,
Opopanax, Carpobalsami,
Spicæ nardi Indicæ,
Costi ana ℥ ij.
Cyperi, Schœnanthi, Piperis longi, nigri,
Sabinæ, Pyrethri ana ℥ ij ℥ ss.
Olei T̄b ij.
Vini T̄b ij.

Galbanum & opopanax in vini parte seorsim
dissolves: deinde reliqua omnia confusa cum o-
leo, & reliqua vini parte coques ad vini consum-
ptionem in duplici vase: postea cola, & gummi
dissoluta oleo adfundes, & iterum coques in du-
plici vase, ad consumptionem vini, & sæpius mi-
scēs repone. * Optimum est ad frigidum affectum
partium omnium, præsertim nervosarum, me-
detur paralyti, spasmo, tetano: & sedat acerrimos
rigores & frigora febrium, si spina dorsum lini-
atur. *Iacobus de Mantuis.*

**DE OLEIS EXCALE-
facientibus articulos.**

Oleum Sulphuris.

R. Sulphuris flavi, Terebinthina ana ℥ iij.
Olei rosacei T̄b j.
Vini boni ℥ iij.

Coquantur igne lento, usque ad vini consum-
ptionem, * Extenuat & attrahit admodum: hy-
dragryon corpore demersum foras elicit, sta-
tim a balneo illitum: scabiem, lepras, & cutis fœ-
ditates sanat: morbo Venereo commode adhi-
betur: fistulis & malignis oris ulceribus, aliarum-
que partium vitii primo aut secundo contactu
prodest. *Brassavolus.*

Aliud ad Podagram.

R. Sulphuris vivi T̄b ij.
Vitellorum ovorum N. xxv.
Terantur simul, & ponantur in patella ferrea, &
lento igne coquantur & quando incipit ardere,
inclina patellam ferream ad alteram partem, &
quod liquidius est, effluet. *Enonymus.*

Aliud oleum Sulphuris.

Accipe lixivium forte clavellatum, aut etiam
ex calce extincta confectum, ita ut ovum ei in-
natet. In hoc lixivio decoquatur sulphur tandiu,
quoad pinguedo in superficie lixivii apparuerit,
& fæces fundum petierint: tum despumando
quali pinguedo auferatur. *Enonymus.*

Oleum Rutaceum.

R. Rutæ recentis, incisæ & confusæ ℥ iv.
Olei veteris clari T̄b j.
Macerata ad Solem, aut in loco calido aliquo die-
bus quindecim, deinde in duplici vase coquito,

& abjecta ruta recetem injicito, & iterum quin-
decim diebus macerato, postea simili modo co-
quito, & exprimito, & tertio recentem rutam in-
jice, macera, coque, & cola. * Est calidum aperiti-
vum, resolutivum, & mitigativum dolorum:
calfacit renes, vesicam, matricem: & sedat dolo-
res eorum, & maxime colicam, si veteri ungatur,
& fiat ex eo solo clyster: præterea opitulatur
nervis, confert spasmo, & expellit frigidum hu-
mores. *Innominatus.*

Oleum Nucum.

Ex nucibus vetustis oleum prælo exprimitur,
ut ex amygdalis. * Flatus crassos dissipat, tumo-
res discutit, nervis attritis vel punctis, præfer-
tim cum calce lota confert, scabiem emarginat.
Mesues.

Oleum de nucis Indica.

Oleum ex nucis Indica, dolori nervorum con-
fert, thoracem & pulmonem lenit, & inde cla-
ram vocem facit, impinguat etiam, & speciem au-
get. *Mesues.*

Oleum nucis Moschata.

R. Nucum moschatarum T̄b j.
Contunde crasse, easque ita confusas illiga arde
panno lineo, eumque in vase vitreato appende:
quod demittatur seu demergatur in ahenum fer-
vèntis aquæ, unde percalefiat aroma: deinde præ-
lo subjectum fortiter exprime. nam hoc pacto
copiosius emanat oleum. * Extrinsecus lentus
aut pisce instar ori ventriculi inunctum, mirifice
ipsum corroborat. *Colonienses.*

Alius modus.

Quidam nucem moschatham, macem vel cro-
cum, vel caryophyllos crassum in pulverem redi-
gunt, & aqua vitæ aspergunt, diu balneo in loa-
go vase coquant: setaceo excepta laminis calidis
exprimunt. *Heurnius.*

Oleum ex Beniovino.

R. Beniovini quantum volēs, maceretur bal-
neo cum oleo ex nucleis ceraforum: deinde mi-
sce ambra, muscum & zibettam, ferreis lami-
nis candentibus binis exprime: hoc est, oleum quo
chirothece imbuuntur. *Heurnius.*

**DE OLEIS EXCALE-
facientibus nervos.**

Oleum Costinum.

R. Costi amari ℥ ij.
Cassia lignæ veræ ℥ j.
Summitatum Sampuchi ℥ iij.
Vini, quantum sufficit.
Olei olivarum, vel Sesamini T̄b iij.

Trita macerentur biduo: deinde coquantur in
duplici vase, ad consumptionem vini. * Cassi-
a, obstruenda aperit, nervosum genus roborat, &
nervos, musculos, tendones, ligamenta, ventri-
culum: præter hæc, hepar & capillos: canitem,
ob id moratur, & corporis colorem ac odorem
commendat. *Mesues.*

Oleum

Oleum de Piperibus.

R. Piperis longi, nigri, albi, ana ℥ iij.
Myrobalanorum, Chebulorum, Belliricorum,
Embllicorum, Indorum ana ℥ v.
Radicum Apii, Foeniculi ana ℥ iij ℥.
Sagapeni, Opopanacis, Hyoscyami albi ana
℥ iij ℥.
Turbiti ℥ ij.
Zingiberis ℥ iij.

Surculorum hyssopi, Rutæ viridis ana M. j.
Coquantur secundum artem in aquæ quantita-
te sufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de
Cherva ℥ ij. & iterum coque ad consumptionem.
* Juvat morbos nervorum frigidos, ut paraly-
sim, spasmus, spasmus cynicum, tremorem,
epilepsiam: ad hæc ischia dem, & cæteras arthri-
tidis differentias, & uteri, coli renum, vesicæ affe-
ctus frigidos, quia calefacit, tenuat, terget: ob id
obstructiones aperit, calculum frangit. *Mesues.*

Oleum Piperis nostrum.

R. Piperis Indici, contriti, Olei communis, vel
amygd. dulcium ana q. f. est.
Miscantur, & digerantur in loco aliquo calido
per mentes duos. * Partibus refrigeratis mirum
in modum conducit.

Oleum de Euphorbio.

R. Euphorbii ℥ ℥.
Olei Cheyrini,
Vini odoriferi ℥ v.
Coque secundum artem, usque ad consumptionem D
vini. * Juvat maxime frigidos cerebri & nervo-
rum affectus, cephalalgiam, hemigraniam, lethar-
gum, naribus immisissum: articuloꝝ quoque, &
hepatis, & splenis dolores illitum juvat. *Mesues.*

Oleum Enulatum.

R. Rad. Enulæ contusarum, Succij ejusdem,
Olei sesamini ana ℥ ℥.
Vini odoriferi ℥ iij.
Fiat ut oleum myrtinum. * Calfacit, tenuat, di-
gerit, ob id affectibus nervorum, uteri, & vesicæ
frigidis prodest, & febrium rigori, ac coloꝝ a fla-
tibus dolenti. *Mesues.*

Oleum Lumbricorum.

R. Lumbricorum terrestrium ℥ ℥.
Probè laventur in vino: deinde immittantur in
Olei rosati omphacini ℥ ij.
Vini ℥ ij.
Coquantur in duplici vase ad vini consumptio-
nem: colatum reponere. * Nervos in frigidatos cõ-
lortat, & utile est doloribus juncturarum. F

Oleum Sampsuchinum

R. Fol. Sampsuchi, id est, Majoranæ M. iv.
Serpilli M. ij. Folior. Myrti M. j.
Abrotani, Sisymbrii, seu Menthae quaticæ
ana M. ℥.
Cassie lignæ veræ ℥ ij.
Olei omphacini quantum sufficit.
Concivito, & contundito omnia, & impone in
vitrum vas, & insola diebus octo: postea expri-
me, & alias species infunde: coque rursus, & ter-

tiùm idem facito: deinde colatū reponere. * Laf-
situdini utile est, & morbis cerebri & nervorum
frigidis prodest: ob id spinæ in balneo inunctū,
paralysin juvat, & spasmus cynicum, vulgò tor-
turam oris, naribus injectum: ut auribus immis-
sum, à flatu tinnitum dissipat, menses ciet, mor-
tui scorpionis prodest.

**Oleum Ligustrinum, sive de Alcanna,
sive Cyprinum.**

B R. Florum Ligustri ℥ iv.
Olei veteris ℥ x.
Macera & insola per octo dies. Flores ligustri
exptos bene exprime, atque alios impone, ut su-
pra: atque ita tertium fac, cola, & serva. * Partes
nervosas roborat: capillos à canicie vindicat.
Mesues.

**Oleum, ad gravitatem auditus,
nostrum.**

C R. Rutæ, majoranæ, hellebori albi ana part. j.
Olei scillini, olei de colocynthide ana q. f.
Vini q. f.
Miscantur & coquantur, usque ad consumptio-
nem vini. Utete evacuato prius corpore.

Oleum Regi David.

R. Bdellii ℥ x.
Ammoniæ, Serapini, Opopanacis,
Carpobalsami, Opii, Polypodii,
Hellebori albi, Zatur, Felicemati, Cassiæ,
Amygdal. amar. ana ℥ vj.
Caryophyllorum, Nucis moschatae,
Zingiberis, Galangæ, Cinnamomi,
Ladani, Castorei ana ℥ iij.
Kessile, Sem. hyoscyami albi, Seseleos,
Olibani, Nigellæ, Sem. Erucæ,
Sem. porri, Amœo, Costi ana ℥ v.
Cy, e. i. Gran. Hamel, Gran. myrti,
Gran. viridiū, Gran. alkerva, Sapsuchi an. ℥ ℥.
Eupatorii, Ulinæ ana ℥ v.

E Terantur contritione grossa, & projiciantur in
vase & fundantur super eas ℥ vj. succi caulis, &
decoquantur igne levi, donec redeat ad ℥ ij. &
removeatur ab igne, & coletur & exprimatur ita,
ut non remaneat in eo aliquid de virtutibus ha-
rum medicinarum, & reducatur ad vas, & fun-
datur super ipsum

Olei oliyarum ℥ vj.
Butyri vaccini, Olei atazaki,
Olei de kerva ana ℥ x.
Olei addemest, decocti cum speciebus (& af-
fertur hoc oleum de Ægypto) ℥ x.
Farinæ amygdal. amar. ℥ ij.
Granorum Lauri, Pinearum ana ℥ vj.
Olei de Lilio, Olei de cruce ana ℥ v.
Gran. viridium ℥ x.
Olei Sesamini, aut arazaki, in quo decoctæ
sunt rutæ,
Ruscæ ana ℥ iij.
Olei de Alcanna ℥ v.
Mellis anacardi ℥ iij.
Et addatur super olea in vase, & dissolvatur cum

paucis illius aquæ de Sagzæna ʒ x. Decoquantur A
lento igne, donec remaneat aquæ quantitas sa-
crata ʒ i. & auferatur ab igne, & coletur cū man-
tili spisso, & reducatur ad vas, & projiciantur

Ammoniaci,

Mellis ana ʒ x.

Et ponatur supra prunas, donec liquefiat, & mi-
sceantur cum eo

Styracis liquidæ, Naphthæ albæ, Olei balsami
ana ʒ x.

Ponantur in ampulla optimè obturata. Dosis e- B
jus à quarta ʒ j. usque ad aur. j. cum aqua ciceris
repida. Est iuvativum ad paraly sin, torturam, po-
dagram, tremorem, ad dolores juncturarum, &
dorsi fistulas, hæmorrhoidas, colicam, & ele-
phantiam. *Avicenna.*

DE OLEIS REFRI- gerantibus caput.

Oleum de Papavere.

R. Capitem Papaveris,

Fol. Papaveris,

Flor. Papaveris ana partes æquales,

Olei quantum sufficit.

Infusa in vase vitreo per osiduum: deinde cola,
& nova rursus immitte: idem tertio facito: po-
stremo colatum reponc. * Intemperiem calidam
sanat, & inde ortum dolorem: somnum quoque
conciliat. *Mejues.*

Aliter.

E semine utriusq; papaveris, tam albi quam
nigri, exprimitur oleum eodem modo quo ex
Amygdalis, Balano Myreplica & Cherva. * Im-
pinguat, asperam arteriam lenit, febrium ardo-
rem mitigat, & infomnium. *Mejues.*

Oleum Mandragora.

R. Olei communis Tʒ ij

Succi pomorum Mandragora ʒ iv.

Succi Hyoscyami albi ʒ ij.

Succi capitem Papaveris nigri ʒ iij.

Succi Violarum, succi Cicutæ ana ʒ j.

Opii, Styracis calamitæ ana ʒ β.

Succi cum oleo decem diebus ad Solem mace-
rentur, deinde coquantur in duplici vase ad suc-
corum consumptionem: cola, & opium cum sty-
race dissolutum cum pauculo oleo probe mi-
sceto, & reponc. * Ad nimios capitis dolores va-
let, & phreneticis, male dormientibus, fronti illi-
tum, & naribus injectum, vehemèter opitulatur:
pulsibus brachiorum & plantis pedum illitum,
quo unque modo vigilis fatigatum, celerrime
obdormiscere facit. *Nicolans.*

ANNOTATIO.

Quia non habentur apud nos Mandragora poma,
ergo loco succi Mandragora pomorum, accipienda est
corticum rad. Mandragora Tʒ j. qui contusendi &
coquendi in aqua sufficienti, & colato decocto, reliqua
addenda.

Oleum Mandragora, aliter.

R. Olei Tʒ v.

Succi malorum Mandragora ʒ viij.

Succi capitem Papaveris ʒ vi.

Succi Hyoscyami albi ʒ iv.

Succi Violarum, Cicutæ ana ʒ ij.

Opii, Styracis ana ʒ j.

Eodem modo, quo præcedens, conficitur. *Nico-
laus Alexandrinus.*

DE OLEIS REFRIGE- rantibus corroborantibusq; ventriculum.

Oleum Citoniorum.

R. Citoniorum præmaturorum cum cortice,

Succi Citoniorum ana ʒ vj.

Olei oliyarum immaturarum Tʒ iij.

Omnia in vas vitreum obturatum immittito, &
dieb; quindecim insolato: deinde horis quatuor
coquito in duplici vase. Cola, & exprime: in ex-
pressionem caro & succus mutetur: rursus insole-
re facito: postremo colatum reconde, ne per-
spiret. * Refrigerat, adstringit: ob id ventrem to-
tum inferiorem, & nervos laxiores cogendo ro-
borat, sudores immodicos sistit. *Mejues.*

Oleum Myrtinum.

R. Foliorum Myrti ʒ iv.

Olei Omphacini Tʒ j.

Mactera ad Solem, aut in loco aliquo calido die-
bus octo, deinde in duplici vase coquito, & abje-
ctis foliis, recentia injicito, & iterum diebus octo
maerato, postea simili modo coquito, & expri-
mito, & tertio recentia myrti folia injice, mactera,
coque, & cola. * Cerebrum, nervos, cor, & ven-
triculum roborat. *Ahuarius.*

Oleum Myrtinum, aliter.

R. Succi foliorum Myrti Tʒ j.

Olei communis Tʒ ij.

Coquantur in duplici vase ad succi consumptionem.
nem: & adde
Ladani ʒ j.
Misee, & reponc. * Idem, quod præcedens, po-
teit. *Mejues.*

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit ex Myrtillis, hoc est,
baccis veræ myrti, & oleo Omphacino, eodem
modo, quo myrtinum. * Refrigerat & astringit,
ideoque cæliaciis affectibus subvenit: sanatque
ambusta: pustulas erumpentes illitu emendat:
attritus hycem concitatos, & intertrigines illi-
tum corrigit: sedis rimas, condylomatata, laxato-
artus perianat, & sudores coërcet.

Oleum Myrtillorum, aliter.

R. Racemosas lentisci baccas, à putaminibus

cunctis expurgatas, quot voles: permittito ali-
quot diebus simul flaccescere: deinde magnum
in ahenum collocato, affusa aqua: & igni tandem
fervere sinito, donec baccæ desiccant: demum
eas extrahito & saccis includito, præloq; sub-
pito, expressumq; oleum asservato. * Oculorum
acien

aciem acuit, caliginemque delet, cibis commixtum. A
Scabiem fumentorum, canumque sanat: utilissi-
mum pessis, acopis, & leprarum medicamentis:
sudores cohibet, dysentericos juvat. *Maschiolus.*

Oleum omphacinum.

Oleum Omphacinum ex immaturis olivis ex-
primitur. Præstat recens, odoratum. * Stomacho
utile est: gingivas contrahit, dentes firmat, si in
ore contineatur: sudores cohibet. *Dioscor.*

Oleum rosaceum vulgare.

R. Olei communis ℥ iv.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥ xvj.
Maccera & insola per dies octo. Rosas exemptas
bene exprime, atque alias impone, ut supra atque
ita tertium fac: Cola, & serva. Nonnulli in tertia
infusione rosas relinquunt. * Refrigerat & ad-
stringit, inflammationibus præsidio est, æstuan-
tem ventriculum restinguit: erosiones intestinor-
um clysteribus inditum, & dolores dentium, si
eo colluantur, sanat.

Oleum rosatum completum.

R. Olei ex olivis maturis, aqua fontana, mul-
totoies loti, quantum voles: deinde immitte folia
rosarum rubrarum apertarum repurgata, quan-
tum satis est, in vitreum vas: obturatur vas, ac per
dies septem insola: coque tribus horis in vase du-
plici. Expressis foliis, & abjectis, nova immitte:
insola iterum, coque in balneo, & exprime, ut
prius: tertio nova immitte rosarum folia, quibus
addes aquæ infusionis rosarum (eo modo cõfe-
ctæ, ut in syru po rosato dictum est) quartam par-
tem: misce, insola dies quadraginta, in vase vitreo
obturato: post excola, exprime, & addito rosa-
rum succo, iterum diu insola. Alii partem infu-
sionis sumunt, & succi rosarum partem alteram, &
eo, quo supra dictum est, modo cõficiunt. * Ro-
borat, resolvit commode, lenit & sedat. *Mesues.*

Oleum rosarum aliter.

R. Rosarum exemptis unguibus ℥ iij.

Olei Omphacini ℥ vj.

Immitte in vas vitreum obturatum, ne expiret:
dies quadraginta insolato. Alii non insolant, sed
puteo imponunt, suspensum proximè aquam
dies quadraginta. * Inflammationes extinguit,
roborat, cogit, densat, fluxiones sistit, & mate-
riarum per corpus fluxum cohibet. *Paulus.*

Oleum rosatum omphacinum.

R. Olei olivarum immaturarum loti ℥ j.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥ iv.
Tertia rosas, & oleo impolitis, fac, ut dictum est, F
per rosas permutando. * Eiusdem cum superiori
facultatis.

**DE OLEIS REFRI-
gerantibus pectus.**

Oleum violaceum.

Oleum Violaceum paratur Vere, ex floribus
violarum, & oleo Omphacino, quemadmodum
Rosaceum, & Rutaceum. * Refrigerat, incande-
scantibus inflammationum fevribus utile est.

**Oleum nymphaatum, seu nenu-
pharis albi.**

R. Flor. Nymphaeæ alb. ℥ iv.

Olei Omphacini ℥ j.

Macerentur in Sole diebus decem: deinde expri-
me, & novos flores immitte: tertio idem facito.
* Vires habet Violati: refrigerat tamen magis,
quàm Violatū: minùs, quàm Papaverinum: hy-
pnoticis, & intemperiem partium (ut renum) ca-
lidam sanantibus, utiliter miscetur, & Veneris ten-
tiginem prohibet, genitali inunctum: fomnum
etiam conciliat.

Oleum nenupharis citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, sive citrinis Nym-
phaeæ, hoc est, Nenupharis floribus, & oleo Om-
phacino, ut præcedens. * Ad eadem ferè, ad quæ
præcedens, valet.

**DE OLEIS REFRI-
gerantibus hepar.**

C Hepar refrigerant oleum Citoniorum, Myrti-
num, Myrtillorum, Lentiscinum, Omphacinum,
Rosaceum, &c. de quibus vide supra suo loco.

**DE OLEIS REFRI-
gerantibus uterum.**

Oleum cucurbitarum.

D Oleum hoc ex semine cucurbitæ fit excortica-
to, quemadmodum oleum Sesaminum. * Phleg-
monis viscerum, & ab his febribus ardentibus
confert: urinæ ardorem valde mitigat. *Mesues.*

UTERUM quoque refrigerant oleum Citonio-
rum, Nymphaeæ, Lentiscinum, Myrtillorum, &c.
de quibus vide supra suo loco.

**DE OLEIS SIC-
cantibus.**

Oleum ricinum, sive de cherua.

E Oleum hoc fit ex pingui quodam semine, quod
Arabes Cherua, Græci Crotona, Latini Ricinum
vocant: fit autem eodem modo, quo oleum A-
mygdalarum. * Prodest pforis, ulceribus capitis
erumpentibus, sedis inflammationibus, vulvis,
quæ oclusæ conversæque strangulæ, cicatricibus
fœdis, aurium doloribus: potu alvum ciet, quæ
aquis gravatur: lumbricos ejicit. *Dioscorides.*

SICCANT etiam oleum Nardinum, oleum
Nucum, &c. de quibus vide supra suo loco.

**DE OLEIS HUME-
ctantibus.**

Oleum olivarum recens.

Oleum olivarum ex maturis olivis exprimitur.
* Humectat & moderate calefacit. Datur in cly-
steribus ab ℥ iij. ad plures. In unguentis pro ℥ ij.
ceræ, ℥ j. olei ponitur. In ceratis pro ℥ ij. ceræ,
℥ β. olei. In emplastris verò ferè æqualis mensu-
ra olei & ceræ. *Dioscor. & Galenus.*

Oleum Amygdalarum dulcium.

R. Amygdalarum dulcium siccarum, non tamen rancidarum, quantum voles: contundantur minutissimè: postea in sarragine aliquantum torrefacias affuso aquæ rosacæ modico, postea prolo exprime. * Lenit asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatem juncturarum: est suave in cibus, & confert hectis & phthisicis: impinguat, auget sperma, sedat tussim, & ardorem urinæ, vesicæ, & vulvæ excoriatæ, cum fistula injectum.

Oleum Sesaminum.

Oleum Sesaminum extrahitur, ut Amygdalinum, nisi quòd prius semen excorticandum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salsa irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: siccetur modicè, affetur, sacculo aspero multum diuq; confricado excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimat, ut ex amygdalis. Ex eodem semine non excorticato, sed allato & molito in farinam, oleum quoq; extrahitur, ut prius. * Impinguat, semen auget, asperam arteriam lenit, & vocem ob id claram reddit: multorum præterea oleorum aliorum est materia. *Mesues.*

De oleo Melonum & Cucumeris.

Hoc oleum ex semine exprimitur, ut sesaminum, &c. * Refrigerat atq; humidat. *Mesues.*
HUMECTANT quoq; oleum Violaceum, Cucurbitarum, &c. de quib. vide supra suo loco.

DE OLEIS ASTRINGENTIBUS.**Oleum Oenanthinum.**

Oenanthe è labrusca, optimè olens postquam emarcuit, dejecta in omphacinum oleum movetur, volviturque: & cum biduo manserit, exprimitur, & reconditur. * Astringit, proximum rosacco effectum præbens: sed alvum non resolvit, aut mollit. Probatissimum est, quod odore Oenanthen reddit. *Dioscor.*

ASTRINGUNT quoq; oleum Absinthinum, Mentha, Lentiscinum, Mastichinum, Myrtinum, Mirtillorum, &c. de quib. vide supra suo loco.

DE OLEIS EMOLLIENTIBUS.**Oleum Lini.**

Oleum lini fit, ut oleum Sesami: sed lini semè non excorticatur. Paratur hodie à candelariis & oleariis molitoribus, non à pharmacopolis. * Spasmo, duritiæ nervorum & juncturarum, hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac dolori pulsatorio. Pleuritidi, tussi & dyspnææ medetur, si tres aut quatuor uncie bibantur. *Mesues.*

Oleum Narcissinum.

Oleum Narcissinum fit, primo Vere ex recentibus floribus narcissi, ut Rosaceum, vel oleum

A Mentha. * Valet ad emolliendas vulvæ durities, præclusionesque: sed capitis dolores facit. *Dioscorides.*

Oleum ex Styrace.

R. Styracis ℥ iii.

Olei communis ℥ j.

Vini quantum sufficit.

Coque in duplici vase ad vini consumptionem.

* Calfacit: ob id confert dolentibus à frigore renibus, vesicæ, utero, nervis, musculis, tendinibus, juncturis.

DE OLEIS LAXANTIBUS.**Oleum Jasminum.**

Oleum Jasminum, quod Arabes vocant Jeshminum, & oleum de Zambach, fit ex floribus Jasminis sive Jeseinis sive Zambachi, & oleo veteri claro, ut oleum Rosaceum, vel Mentha. * Opitulatur corporibus, quæ calfactionem rationemq; desiderant.

LAXANT quoque oleum Amygdalarum dulcium, Olivarum, Sesaminum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS RAREFACIENTIBUS.**Oleum Chamæmelinum.**

R. Flor. Chamæmeli, demptis foliis albis ℥ iv.

Olei olivarum ℥ ij ss.

Siccantur flores in umbra horis viginti quatuor, deinde immitte cum oleo in vas vitreum angustis oris, bene obturatum, & quadraginta dies solato. * Initio colici, arthritici, & aliorum dolorum, præstantissimum est: parum enim repellit, & modicè digerit. Aperit poros, resolvit vapores, filit fluentes humores, corrigit male qualitates, confert nervis, & membris nervosis. *Pausan.*

RAREFACIT quoq; oleum Anethinum, &c. de quo vide supra suo loco.

DE OLEIS DIGERENTIBUS.

Digerunt oleum Amygdalarum amararum Nucum, Olivarum antiquum, Rutaecum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS DETERGENTIBUS.**Oleum de Myrrha.**

R. Ova per decoctionem indurata N x. & scindantur per medium, & vitellum extrahe: & e jus loco impone myrrham, quantum est medietas vitelli, aut minus. Tum rursus duas partes ovi conjunge, & pone in vase vitreato, & reconde in cella vinaria, & ibidem permittite per dies quindecim, aut plus: & exhibit liquor, quem serva in vase vitreo, pro inunctione. * Virtutes habet balsami: nam confert & tuetur à putredine.

tionem omnia ea, quæ ei imponuntur, similiter faciei inunctum, pulcherrimam conservat, & faciem juvenilem conciliat, vulnera citissimè consolidat, &c. *Eunonymus.*

Oleum Tartari.

℞. Tartari puri ℥ iv.
Pone in ollam, & ure in fornace cum lateribus, aut tegulis aut fistilibus, vel per se, donec omnino excauset tartarum. Postea impone in facculum lanco panno factum, & suspende in celario: tum destillabit ex eo clarus quidam liquor, quem repone. * Valet ad faciem detergendam, & erugandam.

Oleum frumenti.

Frumento inter laminas ferreas modicè candentes pressio, oleum excipitur: vel triticum cortice detrahitur, in vase duplici destillatur. * Curam impetigine & asperitate infectam sanat.

Oleum Ovorum.

℞. Ova recentia N. c.
Coproquito, donec penitus indurentur. Postea vitellos eorum exime, & comminutos alla infaragine, donec rufescant, & pinguedinem quantum remittant: deinde offam ferventem inde in succulum pilis contextum, & exprime, quodque expressum fuerit oleum, repone. * Experientia plurima probatum est, eum expurgare, impetiginem, serpiginem, & alia cutis vitia persanare, capillos regnare, & ulcera maligna & fistulosa curare.

Oleum Sambucinum.

℞. Olei veteris ℥ j.
Florum Sambuci ℥ iv.
Fit ut oleum Rosatum, ter Flores innovando. * Lenit, abstergit, & mundificat cutim, medetur ichthuri, & maxime hepatis infirmo, obstructo; & plurimum confert doloribus juncturarum.

Oleum Raphaninum.

Oleum Raphaninum, è raphani semine fieri solet, cæterorum more. * Phthiriasis mala valentine contractas tollit; scabritias cutis in facie emendat. *Discor.*

Oleum Gentiana, nostrum.

℞. Pulv. rad. Gentiane, Olei cõmunis añ. q. s. eff.
Macerentur in loco calido per mensem: deinde exprimatur oleum. Vermes necat, atque educit. Sic quoque oleum scyllinum & de colocynthide parati poterit.

DE TERGUNT quoq; oleum Balaninum, sive oleum de Becc, Ricinum, &c. de quibus vide supra suo loco.

Oleum ad Scabiem expertum.

℞. Succo Oleandri ℥ j.
Olei rosati ℥ j.
Sulphuris pulverizati ℥ j.
Bulliant lente, donec oleum remaneat, & coletur, & refervetur. * Curat scabiem & pruritum. *Arundine Villanovanam.*

DE OLEIS GLUTINANTIBUS.

Oleum Nicotiana.

℞. Succo Nicotiana, Olei communis ana ℥ j.
Misceantur, & coquantur usq; ad succi consumptionem. * Scabiei, vulneribus & ulceribus confert, dolorem capitis aufert.

Oleum Balsamina.

B Fructus Balsaminæ, exempto semine, insolan- tur diu in oleo Omphacino, aut macerantur eodem oleo in balneo calentis aquæ, aut equino calente simo: fitque inde oleum. * Oleum hoc est præstantissimum ad arcendas vulnerum, mammillarumq; inflammationes, doloresq; mulcendos. Valet idem ad exulceratos, inflammatosq; uteros siphone injectum. Doloribus hamorrhoidum mirè auxiliatur: in quem usum macerantur fructus oleo amygdalino dulci, aut è semine lini expresso, addita ad unamquamq; olei libram, liquide vernicis uncia. Medetur hoc ambustis tam igne, quam aqua. Punctis, sauciatisq; nervis utiliter illinitur: quin & vulnerum cicatrices tum attenuat, tum etiam profus delet. *Matthiolus.*

Oleum Liquidambar.

D Liquidambar ex America Hispalim advehitur subruhi coloris, cujus mirabiles prædicant effectus in omnibus uteri morbis: ejus sanè odoris ferè, qui styracis odorem æmuletur. Id verò ex eo liquore exprimitur, quem de Ocofoli arbore stillare Mexicana historia tradit in hunc mundum. Inter arbores Mexicanas memoratur & Ocofoli arbor prægrandis, & venusta, foliis hederæ similibus. Hujus liquor, quem Liquidambar vocant, vulnera curat, atque cum corticis ipsius polline permixtus, elegans, odoratumque suffimentum præbet. *Carolus Clusius.*

Balsamum.

E LAUDATISSIMUS ille liquor, qui ob excellentes, & mirabiles effectus, Balsamum ad verum Balsami (quod in Ægypto nascebatur) imitationem, nuncupatur, in Hispania nova elicitur ex arbore Punica malo majore, cujus folia urticæ similia, ferrata & tenuia sunt, Indi Xilo (Gomora Ziio) vocant. Fit autem duob. modis. Uno, multis incisuris vulnerato arboris cortice, qui tenuis est, è quib. liquor emanat, tenax, subalbidus, excellentissimus, & perfectissimus, sed a deo pauca quantitate, ut ad nos non inferatur. Altero, in dis-
F admodum familiari, in eliciendis succis ex quavis arbore ramos, atq; etiam truncos arboris assulatim, & minutim concisos, in lebetem amplissimum injiciunt, multa desuper affusa aqua, bulliunt omnia ac fervent, quantum fatis esse putant, igne sublato frigescere sinunt, & conchyliis oleum supernatans colligunt. Id verò est, quod in has regiones advehitur, & quo vulgò unumur, colore ex nigro rubente odoris suavissimi. Vasculis argenteis, vitreis, stanneis, aut fistilib. vitratis asservatur, aliam omnem materiem penetrans. In

medicina hujus usus receptus est, nō nuperime, sed statim eo serē tempore, quo Hispania nova nobis patefacta est: nam cūm Hispani Indos sua vulnera hoc succo glutinare animadvertent, illos statim imitari cōperūt. Cūm primūm in Hispaniam allatum est, ob ejus insignes facultates magna fuit, ut deest, æstimatione: ejus uncia nūc viginti, nunc decem ducatis æstimabatur: at nūc temporis ejus libra non plaris, quā tribus aut quatuor ducatis æstimari solet. Romam primūm delatum, ejus uncia centū ducatis vāniit: postea tanta ejus quantitate illata, vilescere cōpit, & etiam gratis quodammodo dari, ut solet in rerum abundantia sive raritate plerunque contingere. Nam cūm magno vāniiret, omnes ejus virtutes admirabantur, atq; requirebant: postquā verō ejus imminutum est precium, nō æstimatur, cūm tamē idem Balsamum sit, quod fuit, cūm cētum ducatis uncia vēderetur. Et sanē, licet nihil aliud nobis intulissent Indiæ, quā hoc mirabile Balsamum, Hispanorum tamen labor in illis investigandis non inutilis existimandus est: etenim jam multis annis perit id Balsamum, quod in Agypto nasci solebat, nec usquam gentium amplius invenitur: idcirco nobis Deus Opt. Max. ejus loco Balsamum novæ Hispaniæ dedit, quod meo judicio inferius non est Agyptiaco, si mirabiles ejus effectus & utilitates cōsideremus. Trifariam verō in medicum usum recipitur: nam aut interiorius assumitur, aut exteriorius inducitur, aut medicamentis Chirurgicis admisceetur. Intus assumptum manē jejuno ventriculo asthmaticis utile est, & vesicæ doloribus: menses etiam ciet, ut & pelli modo subditum. Ejus quatuor aut quinque guttulae, vino aut aqua rosacea in cōchleari exceptæ, & diluculo sensim in guttur instillatæ, sic ut linguam non contingant (nam Balsami sapor diutius in ore hærens forsitan nauseam etiā moveret) veteres stomachi dolores finiunt, eumque roborant, coloremque commendant, & anhelitum. Jecinori prodest, obstructiones aperit atq; juventam conservat. Magnæ existimationis vir, mihi probè notus, ab ejus usu nullos dolores sensit, & tamen senex, tam validus est, ut juvenis videatur. Phthisicos levat, & steriliū uterum expurgat, pelli modo adhibitum. Foris, calidum cum plumula illitū, omnes cruciatus ex humoribus frigidis proveniētes, tollit, præsertim si linteam Balsamo delibutum adponatur. Tumores ex dematodes discutit, & absumit: quamlibet corporis partem roborat. Capiti illitum, cerebrum reficit, & fovet, omnemque humorem noxium absumendo, dolores tollit. Paralyticis succurrit, cerebro, cervice, spina & ea parte, quæ paralyti tentata est, inunctis: eadem ratione ad omnes nervorū morbos, & contractiones utile est. Stomacho illitam, eum roborat, concoctionem adjuvat, & à flatibus, obstructionibusq; liberat, sicuti & Lienem, quem etiam emollit. Nephritidem, nec non ventriculi dolores à causa frigida, aut flatibus ortos, calidum, loco dolenti impositum, sedat: idem præstat pani calido inditum, sicq; ap-

positum. Urinam ciet, & expellit, illitum. Summè laudatur in articularum doloribus, præsertim coxendicum, quod omnem duritiam & tumorem residuum discutit. Chirurgicis remediis inditum, valdè utile est: & quia molestū esset omnia enumerare, ejus judicio ea relinquo, qui eo utetur, ut id scilicet aliis medicamentis cōmisceat, quæ ad rem utilia esse judicabit. Vulgare sanē admodum est eo in recentibus vulneribus uti: nam statim ea sine suppuratione glutinat. Quin etiam in iis utile, ubi contusio ad glutinationem impedit, quod statim digerat, & reliqua præter, quæ ad vulneris usque glutinationem necessaria sunt, ut non abs re pauperū Chirurgia censerī possit: eaq; de causa pauca sunt in hac urbe ædes, in quibus non servetur Balsamum Nervorū, juncturarūq; vulnera præ reliquis medicamentis ad cicatricem perducit, contractionemq; prohibet. Capitis vulnere curat, modo eranium illæsum sit: sic etiam in recentibus vulnera in qualibet corporis parte, modo sunt simplicia. Antiqua vulnera per se, aut cum alio unguento impositum, mundificat, & ad cicatricem perducit. In diuturnis febribus, spina calidè inuncta dimidia hora ante paroxysmum, & illic quinque aut sex guttis ejus in vino sumptis modo prædicto, horrores discutiuntur, si tres aut quater id remediū repetatur. Gustu est acuto, & aliquantulum amaro: unde colligere licet ad trictionis particeps esse, calidum & siccum in secundo gradu. Nunc ex novi Orbis continet magna quantitate inferri cōpit Balsamum per incisionem extractum, ex arboribus iis similibus quæ in nova Hispania nascuntur, ubi Balsamum decoctione colligitur. Sunt autem eæ arborum vastæ magnitudinis, & ad radicem usque ramosa, duplici septæ cortice, altero crasso Suberis modo, altero tenui, interno materiem arboris amplectente. Ex eo quod inter utrumque commem est spacio, incisione Balsamum inducitur, alba limpidissimaque lachryma, suavissimi odoris, qui insignes ejus facultates statim prodit. Eternum est, ejus guttulam potiore esse, alteram quod decoctione extrahitur libra, tamen minuculosos viderimus ejus effectus. Hujus fructus (qui penes me est) exiguus pro arboris magnitudine: etenim cicetis aut pisi grano major non est, amari gustus aliquantulum, inclusus extremi filiqua angusta, digitum longa, alba, & tenuis. Ex fructu sese suffiunt Indi, ad capitis dolores, & defluxiones. *Nicolaus Monardes.*

GLUTINAT etiam oleum Myrrhæ: de quo vide supra suo loco.

Oleum balsaminum preciosum.

R. Olei rosati ℥ ix.

Rhabarbari minutim contusi ℥ vi.

Hæc firmiter contexta in lagena stannea per tres dies stare facito. Deinde lagenam unā cum predictis in balneum Mariæ immittito, & ad horam medietatem probè bullire sinito. Postea in lagenam injice.

Matthiæ

Masticis subtiliter contusi ꝑ. vj.
 Thuris, Bdellii,
 Opopanacis, Caphuræ ana ꝑ. ꝑ.
 Postea illud oleum per mundum panniculum
 laneum excolato, ita ut omnis virtus prædicta-
 rum specierum inde exprimatur, habebis que in
 hunc usum paratum oleum præstantissimum ad
 vulnera, quæ non capiti, sed alioqui corporis
 partibus sunt inflicta. *Ranzorius.*

Oleum Medicinale.

R. Olei communis veteris ꝑ. iij.
 Terebinthinæ Abiethinæ ꝑ. ij.
 Vini albi veteris, & electi,
 Olibani triti ana ꝑ. ꝑ.
 Frumenti purgati ꝑ. iv. vel ꝑ. vj.
 Hypericonis ꝑ. ꝑ.
 Valerianæ,
 Cardui benedicti ana ꝑ. iv.
 Infundantur herbe in vino per 6. vel 8. horas,
 deinde addatur frumentum & oleum, & co-
 quantur lento igne usq; ad consumptionem vi-
 ni: postea coletur, & exprimatur. Huius demum
 expressioni addatur Terebinthina & Olibanum,
 iterumq; coquantur leviter, donec omnia per-
 fecte misceantur: & serventur in vase vitreo ad
 usum. * Ad vulnera & cõrusionem plurimum va-
 let. *Aparivius de Zubia chirurgus Italus.*

Oleum Vulnerarium insigne.

R. Olei Olivarum ꝑ. ij.
 Vermium terrestrium M. j.
 Vini hægemes musco quercino immittatur per
 diem, nam eo evomunt quicquid fœdè à terra
 sorpserit, adde
 Flor. Hyperici. vel potius hos nondum emi-
 cantes ꝑ. ꝑ.
 Flor. Centauri minoris & capitum Trifolii
 odora ana ꝑ. ij.
 Gummi Elemi ꝑ. ij.
 Tota hæc in Sole situati exponatur: ac singulis
 annis flores recentes, abjectis antiquis, remi-
 sceantur: quidam & aliquid Terebinthinæ ad-
 dunt: nonnulli quid aquæ vitæ, in qua quid
 Benjovini solutum est, addunt. *Heurnius.*

*Oleum vulneri a machina bellicis
 perutile.*

R. Olei Violarum ꝑ. iv.
 Caniculos recens natos N. ij.
 Coquantur simul perfectissime, addito vermium
 terrestrium præparatorum ꝑ. j. deinde percola-
 to, & ad usum serva. o. *Ant. Chaimeseus.*

**DE OLEIS SOMNUM
 inducentibus.**

Oleum Malorum aureorum.

R. Mala aurea, quæ Italis *Pomi d'oro* vocantur,
 quantum voles: macera, & insola in oleo Om-
 phacino per dies quadraginta. * Somnum indu-
 cit, dolores omnes mitigat, apprimet, modicè re-
 frigerat, & digerit: ulcera antiqua, scabitem &
 impetiginem per sanat. *Zwingerus.*

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami semine,
 eodem modo, quo ex papavere. * Februum
 ardores mitigat, & insomnium.

SOMNUM ETIAM INDUCUNT, oleum Man-
 dragoræ, de Papavere, Nenupharis: de quibus
 vide supra suo loco.

**DE OLEIS FRAN-
 gentibus calculum.**

Oleum è granis Cetri.

Oleum è granis Cetri eodem modo fit, quo
 ex dulcibus amygdalis. * Dolori arthritico, &
 succedenti tumori confert, calculum vesicæ, &
 renum detrahit. In pestilenti stato, alexiterium
 optimum, lumbricos necat porum, antè illitum.

Oleum Scorpionum simplex.

R. Scorpiones N. xxx.

Olei Amygdal. amar. ꝑ. ij.

Macerentur in vase vitreo stricti orificii, probè
 obstructo, & insolentur per dies triginta capicu-
 lares, vel alias tota æstate calidissimis diebus:
 postea colatum ad usum reponc. * Lapidem re-
 num & vesicæ frangit, & expellit, lumbis, pubi,
 per næo illitum, aut per meatum urinarium in-
 jectum. *Mesues.*

Oleum Scorpionum compositum.

R. Aristolochiæ rotundæ,

Gentianæ, Cypri,

Cort. rad. Capparis ana ꝑ. j.

Olei Amygdal. amar. ꝑ. ij.

Macerentur in oleo contusæ radices ad Solem
 fervidum diebus viginti, in vase vitreo probè
 obturato: deinde coquantur aliquantulum in du-
 plici vase, injectis ad ultimum scorpionibus vi-
 vis N. xx. Iterum serenis diebus xxx insolentur:
 postremò excolato oleum reponatur. * Hoc
 efficacius est priore: præterea mirandarum est
 virium contra venena omnia & pestilentiam.
Mesues.

Oleum de Cerasis.

Oleum de Cerasis eodem modo fit, quo oleum
 ex Amygdalis dulcibus. * Articulariis morbis
 confert, terget & expurgat, calculum è renibus
 & vesica pellit, pannos faciei, lentiginis, & cæ-
 tera fœdæ cutis vitia delet. Efficacius est, quod
 ex nucleis Cerasi sylvestris paratur.

**DE OLEIS IUVAN-
 ribus coitum.**

Oleum Formicarum.

R. Formicarum alatarum quantum voles.

Olei quantum sufficit.

Macerentur æstate ad Solem diebus quadra-
 ginta, postea excolato oleum reponc. * Valet
 ad confortandum coitum. *Nicolaus.*

Oleum ex Pistaciis.

Oleum ex Pistaciis eodem modo fit, quo ex
 Amygdalis dulcibus. * Hepatis & renum dolo-

res potēter lenit, impinguar, semen auget. Ven-
triculo non ingraturum. Tussim & thoracis dolo-
rem mitigat, & intemperiem frigidam emendat.

DE OLEIS SEDAN- tibus dolorem.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci,
& oleo veteri clarissimo, quemadmodū etiam
oleum Rutaceum. * Lenit, abstergit, cutim ex-
purgat, ictero & hepatis obstruēto confert, arti-
culorum & nervorū doloribus utile, eos nam-
que roborat. Epotum, aut injectum, alvum irri-
tat, serofa q; excrementa per inferna educit. Fit
quoq; ex medio Sambuci cortice similiter ma-
cerato oleum, quod ad ambusta Italii usui est.

Augustani.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facillē fieri
potest: quoniam verō in magna copia affertur
ex Italia & aliunde, ideo facillē emittit à mate-
rialistis. * Calidum est, & aperitivum: mitigat
colicam & frigidos dolores ventris, stomachi,
capitis, hepatis, splenis, renum, matricis, nervo-
rum, juncturarum: deniq; omnibus ægritudini-
bus frigidis confert.

Oleum Hyperici.

R. Summitatum Hyperici ℥ iij.
Macerentur in vino odorifero diebus tribus &
noctibus: bulliant deinde in vase duplici, obtu-
rato orificio vasis: postea exprime, & recentis
Hyperici summitatum benè vitarum par pon-
dus injice, & iterum macera dies tres ac noctes,
eoque, & exprime, tunc etiam tertio recens Hy-
pericum adde, & si vinum minuetur, adde ali-
quid. Postea adde

Terebinthinæ,
Olei veteris ana ℥ iij.
Croci ℥ j.

Coquatur in duplici vase usq; ad vini consum-
ptionem: cola, & reponere. * Calidum est, & sic-
cum, & tenuium partium: vulnera incisorū ner-
vorum consolidat, & combustionē ignis: sedat
dolores femoris & vesicæ, & provocat urinam.

Oleum Hyperici magistrale.

R. Olei veteris ℔ iv.
Vini albi potenus ℔ j.
Flor. Hyperici cum semine recentium M. iv.
Tere, & macera in vase vitreo, obturato ejus o. F
rificio, duos dies: coque in duplici vase, & forti-
ter exprime: in colaturam injice alios flores, ut
dictum est, & tertio idem facito: deinde colato,
& adsi- gulis colaturæ libras adde
Terebinthinæ ℥ vi.
Olei Absinthii ℥ iij.
Distamni Germanicæ, Cardui benedicti,
Tormentillæ, Carlinæ,
Calami aromaticiana ℥ ij.
Lumbicorum in vino pluries lotorum ℥ ij.
Tretantur omnia, & insolentur, triginta aut qua-

draginta diebus: & benè obturatum reponat.
* Ad eadem utile: superiori tamen efficacius est.

Medici Florentini.

Aliud.

Accipe cacumina (cū se ex flore in semē col-
ligere cœpit) Hyperici, contendantur: vino albo
maturato infunde, quod mergatur Hyperici, Soli
per decē dies exponere: hinc adde olei, quo pon-
dere æquet & vinum & Hypericum, insolentur
dies decem: adijce Terebinthinam, nempe ut
B quæq; libra olei binas uncias Terebinthinæ ac-
cipiat, & Croci drachmam: Nucis myristicæ,
Caryophyllorum, Myrrhæ cujusq; semunciam,
resinæ Pini semunciam addat libras, Rubiæ tin-
ctorum unciam, bulliant in balneo obturato
vase: vinum exstilletur: mox cola. Vulnera glutin-
inat, mundat, nec cicatricē fœdat, putredinem
arceat, contusa recreat, venenis resistit. Sunt qui
Antimonium addant, Millefolium, Caudam
equi, Beniovinum & Consolidam, Axungiam
C porci, Cuminum, Rosas. Et quidam terræ info-
diunt dicta semestri spacio *Heurnius.*

Hyperici insigne Balsamum, quod per os sumitur, in capitū & internis vulneribus.

Accipe Olei baccarum Juniperi libram: Olei
extuli ex semine Hyperici ℥ iv. his adde flores
Hyperici, vitroq; clauso insolentur dies duo de-
cim, agitato quotidie vase: his exactis, novi flo-
res injuciantur, abjectis effœtis, idq; sæpius re-
petendum: Rubia hic addi poterit, vel Halofan-
thos. *Idem.*

Oleum Liliorum convallium.

Fit ex floribus Liliorum convallium, & oleo
veteri dato, ut oleū Liliorū simplex. * Privatim
cōmendatur ad puerulorū tormina. *Augustiani.*

Oleum Moschellinum.

R. Olei puri ℔ iij.
Aque ℔ iij.
Folii (pro eo Macis) Nardi Indicæ,
Costi, Masticis ana ℥ iij.
Styracis calamitæ,
Croci, Myrrhæ,
Cinnamomi,
Cassie lignæ veræ ana ℥ j. s.
Carpobalsami, Caryophyllorum,
Bdellii ana ℥ j.
Moschi ℥ vi.
Nuces moschatas N. iv.
Folium, Myrrham, Cassiam, Carpobalsamum &
Bdellium tere, & per biduū in aqua & oleo ma-
cera: postea coque super lentū ignem in dupli-
ci vase, usque ad consumptionem aquæ: deinde
cola, & reliqua in tenuissimum pulverem reda-
cta insperge, præter Moschum: iterū macera, &
coque parumper: ultimo Moschū addito: pro-
bè omnia misce o, & reponere, & interdum var-
agitato. * Eit opimum ad omnem frigiditatem
corporis, potissimum venericuli, & ad dolorem
latens foris inunctū stranguria & colico vexa-
tis, &

is, & ad omne nervorum vitium illitum optime
facit: miscetur epithematibus & emplastris, que
ad stomachi & renum affectiones asciscuntur.

Nicolaus Alexandrinus.

Oleum Populinum.

R. Olei communis ℥v vij ℥ ij.

Vini ℥ iv.

Gemmarum Populi arboris recentium, Vccis
initio collectarum ℥ iij.

Gemma Populi diutissime teratur, & macerentur
in vino & oleo diebus septem: post coquantur
in duplici vase usque ad consumptionem vi-
ni: deinde exprimat oleum, & reponatur. * Ex-
pedit ad capitis dolorē, arthriticis, nephriticis,
& podagricis, & ubicunque dolor fit. *Nicolaus.*

Oleum Vulpinum.

R. Vulpem integram, exemptis intercanis,
Aque fontanæ, Aquæ marinæ ana ℥ j β. vel
quantum sufficit,
Olei veteris clari ℥ iv.

Salis ℥ iij.

Coquantur & inter coquendum adde
Anethi, Thymi ana ℥ j.

Coquantur autem, donec ab ossibus recedat
caro, & aqua consumatur: deinde excolatur o-
leum, & reponatur. * Ad podagras reliquasque
arthriticis species, ac dorsū, renūq; dolorem
est efficacissimum. *Mesues.*

Oleum ex femine Ebuli.

Semen suis folliculis & sordibus probè repur-
gati in mortario pastæ instar contunditur, de-
inde in caldarium justæ magnitudinis ponitur,
tantumque aquæ fluvialis superfunditur, quan-
tum ad facilem ebullitionem satis fuerit. Postea
igne luculento coquitur randiu, donec super a-
quam bona quantitas spumæ apparuerit: quæ
cochleari colligitur, & vase vitreo oblongo, qua-
les sunt calices vitrei, basin angustam habentes,
inditur, relinquiturque in loco tepido per tri-
duum aut quatrduum, dum resideat, & oleum
à spuma paulatim separetur. Quod si intra dies
tres aut quatuor nō fiat, signum est, semen non
fatis coctū fuisse. Tunc itaq; rursus in vas con-
veniens ponetur, & aqua fluvialis affundetur,
ac de novo per quartā horæ partem mediocriter
ebullire sinetur: atq; sic percocta, rursus ab aqua
cochleari removeri reponiq; debet, ut dictum
est, donec oleum à spuma separatū ad fundum
vasis subsideat viride, pellucidum, & pingue.
Notandum verò est, semen colligendum esse
permaturum, & intra annum: postquam colle-
ctum illud est, parare oleum convenit. Nam ve-
tustate plurimum oleū amittit. * Præstantissimū
balsamum est ad dolores arthriticos. *Inceruus.*

Oleum Avellanarum.

Oleum Avellanarum fit eodem modo, quo
ex dulcibus Amygdalis. * Dolores nervorum, &
arthriticos sana: teste quoque Manardo, alii ad
venena & morsus serpentū valere contendunt.

Augustani.

**DE OLEIS PUR-
gantibus.**

Oleum Cnicinum.

Cnicinum oleum fit ex semine Carthami pur-
gato, & tuso. * Aqua intercute laborantibus, vi-
scerum obstructionibus, ventriculi & coli cru-
ciatib. flatuositate genitis, efficax est. Suspirio-
sis mirificè prodest, & vocem clarificat. Epotum
pituitarum vomitionibus elicit, tum per in-
ferna ducit. *Mesues.*

Oleum Thymelææ.

R. Fol. Thymelææ,

Succi Thymelææ ana ℥ iv.

Vini albi ℥ iij.

Olei Amygdalarum amararum ℥ j.

Macerentur per horas 24. deinde coquantur us-
que ad consumptionem vini & succi: colatum
reponatur. * Hydropsi confert, ac ulceribus ma-
lignis: cutis scabritatem terget: sudores elicit: uri-
nam retentam provocat. *Rondeletius.*

*Mesues loco vini aquam, & loco olei amygdalarum
amararum, panis oleum Sesaminum, & lac, &c.*

**OLEA EX BACCIS
exprimendi elegans
ratio.**

Oleum ex baccis Juniperi.

D R. Baccas Juniperi mediæ ætatis: misce parum
aquæ vitæ, contunde in massam, adde & aliquid
olei Terebinthinæ limpidissimæ: immisce vase
stanneo, ac claudatur, balneoq; imponatur ut
æstuet. Ab horis tribus prælo subde, ac laminis
ferreis tepentibus exprimat oleum. Id coch-
learis copia sumptum, excludit factum, sto-
machum firmat, nervorum convulsionibus ac
resolutionibus medetur, colicos utriq; dolo-
res solvit, calculosis utile: scabiem & fissuras sen-
rat. Similiter baccæ Lauri, Hôderæ, Sabinæ ex-
primuntur. *Heurnius.*

**Secretus modus extrahendi olea ex
omnibus floribus.**

Accipies nucleos Cerasorū: siccentur in cali-
do furno, quò mador vanescat: dein eulero cras-
sifuscule incidantur: mox strapis vicissim & his &
floribus vitro, in calido loco (ut in balneo) dies
quinque foveantur, hinc contendantur minu-
tim, ilicoque raro linteo leniter adducto torcu-
lari exprimantur. *Idem.*

**DE OLEIS SUBTI-
limodo paratis, seu di-
stillatis.**

**DE OLEIS HER-
barum & florum.**

H ERBÆ vel flores catū inciduntur, contua-

duntur; deinde induntur vitro, miscenturque: postea si siccae valde sunt, aqua fontana perfunduntur: si humidæ & aquosæ fuerint, per se vase occluso, in Sole, aliove loco calido macerantur, quoad in superficie oleum appareat, quod in verso vitro, & cera perforata relicta facibus sejungitur. Hoc deinde cum aqua effluente simul, ampullæ imponitur, & ex fervescente evocatur rursus. Alias herbæ & flores ita macerati ex balneo pariter destillantur: postea oleum separantur. * Eadem, quas herbæ unde fiunt, vires obtinent, sed multo efficaciores. *Andernacur.*

Essentia sive oleum Chelidonia, Melissæ,

Salviæ, Valeriana.

Chelidonium contusam indas cucurbitæ vitreæ optimè obturatæ ad digerendum per quindecim dies, in putri calido utero: post appposito rostrato alembico, primo, lento igne, aquam separabis ad siccitatem capitis mortui, quod contundes, ipsi reassundendo elementum aquæ prius distillatum, ut supernatet quatuor digitis: obturato vase putrefiant omnia in balneo Mariæ per octo dies, post distillantur rursus, dando ignem per gradus, donec nulli profusus prodeant spiritus. Hac autem secunda distillatione aquam & aërem obtinebis, phlegma, si voles, separabis per balneum Mariæ, & destilla per alembicum, donec materia in lapillos albos prodeat: qui reiteratis solutionibus, & coagulationibus cum aqua propria, crystallini fiunt: sicque terra optimè purificata, quæ quamvis alba sit, ignem tamen & tincturam intrinsecam continet. Huic ergo superinjicito priora duo elementa, ut supra reservata, & circulentur simul in balneo donec appareat, & supernatet oleum, quod vera dicitur essentia, in finitis prædita facultatibus. Eadem methode Melissæ, Salviæ, Valerianæ, & reliquarum ejusmodi omnium veras poteris assequi præparaciones. *Quercetanus.*

Oleum Spicæ.

Oleum Spicæ ex majori Lavendula fit, quæ Spica vocatur, in vino prius macerata, deinde per alembicum destillata. * Renibus inunctum gonorrhœam sanat: lumbricos expellit, guttæ duæ ex vino sumptæ. In summa, multis facultatibus præditum est. *Eunonymus.*

Oleum ex floribus quomodo elicitur.

Contusas frondes, aut flores, simul, seorsimve, ut libuerit, ponimus in matula, cucurbitæ rectæ, aut curvæ ad singulas florum libras, addimus olei Amygdalarum dulcium recentis, parum, nempe ut exempli causa dicam, ℥j s. a. quæ etiam ardentis, quantum videbitur: poterit autem apponi ℥j clausoq; optimè vase, macerentur omnia decem, quindecimve horarum spatio, simò equino, aut balneo tepentis aquæ: inde imposito pileo, vaseq; ad cineres admotò, destillet lento igne, vaseq; ad cineres admotò, ceperit rubescere, vase, quod recipit, mutato,

augēbitur ignis: aqua enim & oleum simul destillantur: auctiore autē factò adhuc igne, alio vase recipies solum oleum. Quod autem cum aqua simul destilla vit, separari facile potest. Oleo hac arte ex Absinthio, aut Meniha, collecto, mirificè congenitus, hepatis & ventriculi calor, atque aliarum partium juvatur: mirum enim in modum penetrat. Possimus etiam alio modo operari: Maceratis enim calentis aquæ balneo floribus, prius eodem balneo aquam solam elicere, inde quod remanet, ad cineres admoveas: auctoq; sensim igne, elicere aquam & oleum. Quanquam autem absque aqua ardente elici hujusmodi è floribus ac herbis oleum possit, tamen si addatur, magis odorem retinet: licet in florib. frigidis, cujusmodi sunt Violæ, Nymphææ, Papaveris quæ melius aqua ardente abstinemus, ob qualitatem adversam naturæ, quæ efficitur, ut aqua ipsa ardens, aut nihil, aut certe parum recipere ac retinere earum virium, odoris que possit. *Hieron. Rubens.*

Oleum Chamameli, Meliloti, Anthos,

Betonica, Mentha, Absinthii, &c.

Ex floribus omnibus eodem modo, quo ex Chelidonia essentia extrahantur: vel hac viam addideris pro libro florum libras sex aquæ pleuralis, vel distillatæ, digerendo omnia per aliquot dies, postea illa distillando per alembicum cum suo refrigeratorio. Præsertim autem essentiam elicies ex floribus, qui sequuntur: Chamameli, Meliloti, quæ olea valde anodyna sunt: Stœchados, Anthos, Betonica, hæc cerebri affectibus medentur: Absinthii, Mentha, ista ventriculo profunt: Geniæ, Tamaricis, quæ licet affectibus conducunt: Thymi, Epithymi, Origani, quæ melancholiam domant: & ex similibus prius ad Solem, ut decet, exiccatis, quorum proprietates omnes facillimè medicus assequetur. *Quercetanus.*

Oleum de Rosis præstantissimum.

Rosarum folia in umbra aliquandiu asservata, in matula vitrea magna ponuntur, cujus fundus latus & ad dimidium vas impletur. inde affunditur ipsis Rosarum foliis tantum aquæ rosaceæ si statitia, quantum satis fu erit, ut optimè madcant: appositoque pileo vitreo cæco, stipulisque optimè rimis cera gummata, quindecim diebus equino simò macerantur: sic tamen, ut mutato, cum frigescere ceperit, simò, calor qualis servetur. Apposito mox matulæ rostrato pileo, igne moderato cinerum, aqua omnis elicitur: quæ rursus in eadem matula, optimè prius à facibus mundata, ablutaq; ponitur, & calentis aquæ balneo lentissimo igne, elicitur, donec tota in vas recipiens abeat. Nam in fundo matulæ remanebit oleum rosarum, colore rubrè, perspicuum, & moschi odore suaviter fragrans: viribus cordis, ac cerebri roborandis apprime utile. *Hieron. Rubens.*

DE OLEIS EX
fructibus.

Olea fructuum.

Ex fructibus eodem modo olea, ut ex seminibus, vel herbis eliciuntur, ut ex nucle Cupressi, baccis Lauri, Juniperi, quæ moderatè calefaciunt & roborant. Ex amaris & dulcibus quoque amygdalis, idque per balneum pro Asthmaticis, Nephriticis, Iliacis, & ardorib. urinæ curandis, si ipsius aur. ij. aut iij. exhibeantur. Quæ quidem olea nostri Pharmacopolæ præparant, vel ignis expressione, aut saltem cum aquæ vaporibus.

Quercetanus.

Oleum è baccis Juniperi.

R. Baccarum Juniperi modicum plenum: contendantur minutissimè: iisq; affundatur aqua pura, ea quantitate, ut optimè cooperiantur: postea in vesica cuprea, ut vinum sublimatum, per aquâ frigidam destillatur: postremò oleû ab aqua separatur, serveturque. * Valet ad multa: ad tormina, ad gonorrhœam, ad coli dolores ex catarrho. Hoc oleum balsamo comparatur, guttarum trium aut quatuor instar assumptum, resolutionem nervorum, morbum attonitum, & alios cerebri affectus præcavet: corpus ab omni veneno & pestilenti aère tutatur: stomachum debilitatum ex frigore restituit: vomitiones cohibet: viscerum abscessibus medetur: renes purgat: calculos frangit: utinam promoveat: colicos & uterinos dolores compefcit: difficultati intestinorû, sanguinisq; rejectioni, & pectoris pulmonumq; vitis conducit: morbo arquato, & aquæ inter cutem prodest: vermes necat. In summa omnibus membris læsis, si sua penetrandi medetur, foris inunctû: convulsis, tremore & convulsione insectatis subvenit: scabiem, ulcera inveterata, malignaque, nec non condylomata curat: dolores lumborum, coxarum, podagræ & colicæ, umbilico illitum, sedat: fissuras manuum sanat. *Enonymus & Andernacus.*

Aliter.

R. Baccas Juniperi, contunde in massam, ligneo vasi impone, affunde aquam æstu bullientem, ut obruatur massa: junge facis vini eâ copiam, qua medii pedis altitudinè supetet: cooperito vase, diebus quatuordecim illis otium sit, dum nempe acorem instar fermenti ducat massa: quotidie bacillo hæc massa agretur. Tandè fiat distillatio ex eo vase, quo Terebinthina eliquatur, excipulum amplum sit. Ignis lentior initio excludet spiritum Juniperi: hinc substantiam vini, & grauiorum: hoc vinum apud Celonenses maximi usus & pretii est. Cochlear haustum ejus partum accelerat, stomachum firmat, convulsionibus ac resolutionibus medetur, colicos uterique dolores compefcit, ab inquinato peste aère tutatur, calculosis & pedis remediû, fissuras ulceraque manuum sanat. *Hernius.*

Oleum è baccis Lauri.

Oleum è baccis Lauri, eodem modo, quo oleum ex baccis Juniperi, destillatur. Ex Tb. una baccarum, ℥j. olei communiter extrahitur. * Valet contra colicam & iliacam, & sciaticam passionem.

Oleum è baccis Hedera.

Oleum è baccis Hedera, eodem modo quo oleum è baccis Juniperi, destillatur. Vel etiam per descensum sic:

R. Ligna sicca Hedera,
Granorum Hedera,
Gummi Hedera q. s.

Frustatim decisa, ponantur in vas terreû perforatum in fundo, duobus vel tribus locis, & tunc supponatur alia olla, & ponatur in terra, & ligetur fundus superioris cû orificio inferioris: benè sigillabis cum argilla, vel pasta: & ita disponantur, ut olla superior tota sit super terram, cooperito orificio: & fiat ignis circumquaque, & destillabit oleum nigrû in vas interius. * Frigidis articulorum morbis singulariter prodest: menstrua provocat, calculos expellit, & ulcera expurgat, sanatque. *Rogerius.*

Oleum è nucleis Pineæ.

Oleum è nucleis pineis per descensum, ut oleum è baccis Hedera destillatur. * Valet ad erugandam mulierum cutem. *Manardus.*

Oleum è Ceba.

Accipiatur Ceba alba: in medio evacua: cuius vacuitas theriaca impleatur, & foramine obturato, circumdata panno lineo madente, per horæ dimidium cineribus calidis obruta, alembico destilletur, & liquoris stillariti dentur patienti ℥ij. * Sudorem evocat in peste. *Fumanellus.*

Oleum è nucibus cupressi.

Nuces primùm in pulverem rediguntur: deinde ex aqua Betonica, vel aqua Vitis destillatur: postea oleum, quod inde manavit, in balneo Mariæ corrigitur, & ab aqua separatur. * Hoc cervici, vel capitis vertici inungitur ad catharos retinendos, quos spinam versus singulari quadam vi retrahit, quare etiam antequam oculis applicari non debet, ut quod illos attrahendis humoribus offendant. *Andernacus.*

DE OLEIS EX
seminibus.

Olea Seminum.

Seminum olea eadem methodo, ut olea ex floribus, eliciuntur, in pulverem prius redactorû: ut Anisi ad flatus discutandos: Fœniculi ad affectus oculorum, & suffusiones. *Quercetanus.*

Oleum Anisi.

R. Anisi Tb. j. vel ij.

Aquæ fontanæ Tb. x. vel xx.

Contundatur Anisum minutissimè, & maceretur in aqua per horas aliquot: deinde in vesica

ærea primò igne lento, deinde fortiori destil-
latur per aquam frigidam: postremò oleum ab a-
qua separatur. Libra una Anisi dat communiter
℥ ij olei. * Ad vertiginem, angustiam pectoris,
capitis defluxu natam, præfocationē, vomiti-
onem, crudatatem stomachi ex flatibus, aquam
inter cutē, aliosq; affectus qui ex frigore & ven-
tis proveniunt: præcipuè omnibus membris ex-
angibus & nervosis opitulatur, ut stomacho,
intestinis, vesicæ, utero: cujus fluorem albū exie-
at, & omnes in totum actiones, quæ de Aniso
dicuntur, obit: oris halitusq; fœtorem emendat.
Ufus ejus est, si aliquot guttarum instat ex vino,
vel jusculo manè assumatur, vel quâdo necessi-
tas postulârit: quinetiam tabellis ad pectoris
vitia rectè additur. *Andernacum ex Eponymo.*

Oleum Fœniculi.

℞. Fœniculi contusi ℥ ij.
Aque fontanæ ℥ xx.
Misce, macera, & in vesica, balneo aëreo sicco
destilla per aquam frigidam: deinde oleum ab
aqua separatim reponit. Fit etiam à quibusdam
hoc oleum ex semine sicco extractum, sine ulla
alia additione, perquam odoratum & suave: co-
lore autem est album, quod primò destillat. De-
stillatur autem ex ℥ j. Fœniculi, ℥ ss. olei. * Ca-
piti conducit, præcipuè autem oculis, renibus,
vesicæ: pectoris angustia & difficultati spirandi
succurrit: stomachū juvat: flatu dissipat: calculos
arenosos cōminuit: urinā & menstrua pro-
mouet. Fieri ex eo tabellæ possunt ad eosdem
usus, aut per se quocunque tempore manè &
vesperi aliquot guttæ sumi possunt. *Eponymus.*

Oleum Anisi & Fœniculi.

Semina Anisorum cucurbita curva locantur,
ad eorumq; libram adduntur aque fontis purif-
simæ ℥ iij. & tepentis balnei calore macerantur:
inde educitur oleū odoratum, quod stomacho
roborando, flatibus disentiendis, orisque hali-
tui commendando, plurimum præstat. Hujus si
guttæ aliquot cum iis pharmacis misceantur,
quæ ad coli dolores, pro deicienda alvo, adhi-
bemus, multum profunt. Quod si loco aquæ in
destillando vinum addideris, calidius oleum
evadet, sed minus suave, minusque odoratum.
Sic quoque è semine Fœniculi oleum extrahi-
tur. *Rubens.*

Oleum Cumini.

Cumini oleū eodem modo, quo Anisi oleum
conficitur. Libra autem una Cumini dat ℥ ss. o-
lei. * Utile est vulneribus ad lienem pertingenti-
bus, inflationibus corporis ex frigiditate, quæ
aliquâdo causa existit, cur urina retineatur: tussi
medetur: anhelationi conducit: colicis dolori-
bus subvenit: urinæ stillicidiū impedit. Ad hunc
usum gutta una aut altera, in aqua filicis sumi
potest, aut etiam in tabellis. *Eponymus.*

Oleum Petroselinæ.

℞. Sem. Petroselini ℥ ij.
Aque fontanæ ℥ xx.

A Semina contunde, macera, atq; in vesica, balneo
aëreo sicco, vel arena destilla. Ex libra autem u-
na seminis Petroselini extrahitur communiter
℥ j. vel ℥ ss. olei. * Obstructiones aperit: mēstrua
& urinam movet.

Oleum ex granis Ebuli.

Oleum ex granis Ebuli quomodo fiat, vide
suprà. * Podagricos dolores mirum in modum
lenit, curatque.

Oleum ex granis Cataputiæ.

B ℞. Sem. Cataputiæ ℥ ij.
Contundantur, & in retorta per arenam destil-
lentur. * Purgat mirabiliter. Idem facit oleum
Cnicium.

Oleum Frumenti.

Frumentum in retortam impositum cum spi-
ritu vini diligenter per octo dies digeratur tum
demum igne violento pellatur. Quod destilla-
tum est capiti mortuo reddatur, denuò digera-
tur, ac destilletur. Id si iteraveris, prodibit o-
C leum præstantissimum ad gangrænam & carci-
nomata. *Quercetanus.*

Oleum è semine Lactucæ & Hyoscyami.

Semina Lactucæ aut Hyoscyami cucurbita
curva locantur, ad eorumque libram adduntur
aque Rosarum stillaticæ ℥ iij. vel paulò plus: &
tepentis balnei calore macerantur: inde educi-
tur oleū. * Prodest autem Lactucæ oleum, post
ad duas vel tres drachmas, cum jure aut vino,
D manè, sex aut septem diebus, gonorrhææ. Hy-
oscyaminum idem facit, si eo inungantur renes:
& si mulier est, pessili modo sub datur. *Rubens.*

DE OLEIS EX
radicibus.

Olea radicum.

Una eademq; profus via, ut herbarū, florum
& seminum, essentia radicum extrahitur: Ange-
E lica scilicet, Bistortæ, Gentianæ, Tormentillæ,
Caryophyllatæ, quæ pestilentibus affectibus
conferunt: Cyperi, Acori, Costi, ad roborandū
ventriculum: Diltamni, ad sedanda parturi-
entium tormina: Helenii, Eryngii, Glycyrrhizæ, Iu-
dis Illyricæ, ad pulmonum affectus: Pæoniæ,
epilepticis conducens. *Quercetanus.*

DE OLEIS EX
lignis.

Olea ex lignis & baccis.

E lignis odoratis, ac resinosis, nec non ex co-
rum baccis, elici oleū potest, ipsis nonnihil con-
tulis, affuso vini albi modico, aut etiam aquæ:
inde per noctem in cineribus calentibus, vitæ
cucurbita maneant: augetur manè ignis, quo-
ad destillabit oleum. *Rubens.*

Oleum ligni Guajaci.

Ex Guajaco ligno oleum hoc modo elicetur:
Guajacum aqua ardente, in qua sal Tartari dis-
solutum

solutum fuerit, maceretur tandiu, dum colorem aqua contrahat: tunc enim ipsa in aliud vas transfusa, nova adijciatur, & maceretur, ut colorem contrahat: idque repetatur, dum non amplius coloretur aqua. Has omnes aquas conjunctas simul destillatione excipe: & in fundo cucurbitæ remanebit oleum. Ulceribus malignis, doloribusque probatur. E' Junipero ejusque; baccis simili modo educitur, ad eadem utile, & ad faciei vulnera ac maculas. E' Corno arbore, qui educitur, pari ratione liquor, per se solus strumas discutit: maturat, aperit, purgat, glutinatque; nulla alterius medicamenti operis: pili barbæ capitisque; cani, eo liquore calido madescant, præsertim si adjungatur secunda aqua, qua utitur mulieres ad flavos reddendos capillos, eos tingit rubro colore, in obscurum vergente: duratque; color hic sex menses.

Idem, aliter.

R. Ligni Guajaci quantum sufficit. Incide in frusta, & imple ollam, vel dolium magnum vitreatum intus, cujus orificium sit æquum: & fac foveam in terra, & præpara parietes ejus cum terra figuli: deinde pone ollam vitreatam in fundo ex directo foveæ, habentem orificium magnū, & cooperiatur lamina ferrea subtiliter perforata: deinde præpara ista duo vasa cum terra figuli, ne ex utriusque orificiis respiret: deinde cooperi terra, & adde ignem per tres horas, vel amplius: finaliter resudabit oleum de ligno Guajaco. * Ad ulcera & dolores ex morbo Gallico ortos valet. *Euonymus.*

Oleum ex lignis Juniperi.

Oleum è lignis Juniperi eodem modo fit, quo oleum è lignis Guajaci. * Frigiditatis causas remouet, vel reprimat, & typū quartanæ. Sed magis singulare & speciale, facta inunctione ab umbilico usque ad muliebria, est, renes & matricem confortare, & ejus humiditatem exiccate, & ad conceptionem præparare. *Rogerius.*

Oleum è lignis Fraxini.

Oleum è lignis Fraxini eodem modo fit, quo oleum è ligno Guajaco. * Usus ejus est in arthriticis frigidis: excoitationes cicatrizat, morpheam albam propriè solvit, & ipsam denigrat. Curat præterea paralyticos: lienicis confert, non solum inunctum, sed etiam ebibitum. *Rogerius & Menardus.*

Oleum è lignis Hederæ.

Oleum è lignis Hederæ quomodo fiat, dictum est supra, ubi docuimus oleum extrahere è baccis Hederæ. * Contra arthriticam frigidam valet. *Rogerius.*

DE OLEIS EX corticibus.

Oleum Cinnamomi.

R. Cinnamomi electi quantum sufficit.

A Congunde crasse: macera in aqua Rosacca, vel Citoniorum, vel Vino albo, per horas viginti-quatuor: deinde in vapore aquæ calentis, vel in balneo, vel in vesica per aquam frigidam distilla. Ex una libra Cinnamomi extrahitur communiter ʒ ʒ olei. * Oleum Cinnamomi, in uniuersum balsamum naturali respondet, intus putrefactione arcet, extrinsecus omnia recentia vulnera, sive ulcera consolidat. Hujus guttæ singulæ, vel duæ, per se ori inditæ in animi parturientis deliquis præsentissimum sunt remedium: sicut etiam in accelerando partu, & senio debilibus reficiendis. Stomachi concoctionem iuvat, bonumque succum generat. * Cæterum è Cinnamomo parum (ut antea dictum) olei distillatione extrahitur. quare ejus loco, ut plurimum utimur aqua ejusdem, quæ primo loco exstillauit. *Euonymus.*

Aliter.

C R. Vini Malvatici optimi mensuras tres, & bis distillato. Postea rursus tertia vice distillato, ut tamen una tantum mensura in cucurbita relinquatur. Rursus distilletur alia vice, ut in cucurbita minus remaneat. Tum rursus alia vice distilletur, ut mensura una tantum supersit: sicque habebis vinum optimè rectificatum, quod seruandum. Quo facto, accipias de Cinnamomo quantum videbitur: concidas minutim, & in cucurbita m ponas unā cum vino rectificato, ut excedat Cinnamomū duobus digitis. Cucurbita cæco alembico diligenter claudatur, & in balneo Mariæ tribus diebus, lento igne ponatur. Peractis hoc termino, effunde vinum, cauendo ne quid fecum unā effluat: & vinū seorsum serua. Tum aliud vinum rectificatum affundito, & ut prius pergit. His peractis, utramque aquam vitæ, in cucurbita commisce, & eū capitulo claud utue diligenter, & in balneo lentissimè distillatio inchoetur, ut ad novem tactus, guttæ distillent: idque contínuabis, quoad vinum ascenderit: cum in fundo alembici habebis oleum, quod serua. *Euonymus ex schedis manuscriptis.*

Aliter.

F Matula fidilis, vitro interiùs oblinita impletur ad dimidium aqua fontis stillatitia, inde cortex Cinnamomi leuiter tritus imponitur, rimisque optimè stipatis, igne vehementi sic ut aqua bulliat, fumique in sublime tollantur, oleum educitur. Nam aquæ quæ distillauerit, inna abie oleum albū, uel ac, dulcèque, & admodum odoratum, & nonnihil acre, cordi, cerebro, ac stomacho maxime salubre, halitumque oris commendat. *Rubeus.*

Aliter.

Oleum Cinnamomi etiam alia via fieri poterit: ut Sacchari candi, & Cinnamomi æquas portiones accipiamus, teramusque, & in recurua cucurbita breui ponamus: inde ipsi affundamus aquæ Rosacæ stillatitæ ʒ vi. si Sacchari & Cinnamomi cuiusque: acceperimus: macer...

noctem, manè, moderato igne cinerum habebitur oleum triplex. Primum album est. Secundum colore flavum, sapore acerbum: pars est sacchari tenuior, cum aqua rosacea mixta. Tertium, quod est rubrum, aere, odore Cinnamomi, licet exiguo: partes igne sunt Sacchari & Cinnamomi. *Idem.*

Aliter.

R. Cinnamomi ℞ j.
Aqua Melissæ, vel
Borraginis, aut
Endiviæ ℞ ij.

Infunde ac macera dies quinque, per arenam distilla: in ultima confectanea aqua Cinnamomi iterum infundi poterit novum. Ita Caryophyllorum, Pipetis, Angelicæ, Galangæ extorquentur olea. Ab aromatibus distillandis abstrahitur vinum: nam antequam aromatum oleum sese surrigit, vinum exigitur: quare restibile aroma suo vehiculo defraudatur. At aqua non sine aromate effertur. *Heurnius.*

Olea corticum & lignorum.

Ex corticibus & lignis omnibus, præsertim calidis, ut ex Guajaco, Junipero, Sambuco, & similibus per descensum oleum extrahitur, scetidum tamen, quo utimur in externis affectibus. *Quercetanus.*

Oleum ex corticibus mali Aurantis.

Cortices malorum Aurantium prius ex humore aliquo macerantur: deinde vitreis organis vel in vesica per aquam frigidam distillantur, ut oleum Cinnamomi: demum oleum aqua separatur, conserveturque. * Est albicans & odoratum valde. *Euonymus.*

Oleum ex corticibus Nucum.

R. Cortices Nucum aridas: contunde in mortario, pone in retortâ benè perlutâ, illam impone igni non nimium magno, & extrahes oleum & aquam ex corticibus. Deinde separabis oleum ab aqua per balneum Mariæ. Postremò tertio aut quater purgabis oleum, in arena distillando in vitro parvo. * Hoc serè melius est oleo Vitrioli, maxime in peste & veneno. *Euonymus.*

DE OLEIS EX
aromatibus.*Olea aromatatum.*

Quemadmodum ex herbis vel floribus eliciuntur, sic quoque ex Cinnamomum, cuius oleum cor roborat, prostratasque vires reficit: ex Nucis moschata, Pipere, quorum olea assumpta, vel admota, imbecilliori ventriculo conducunt, matricemque confortant: & ex Caryophyllis elicies olea, quæ una profus & eadem methode cum aqua distillantur, ipsique supernatant: separantur autem per infundibulum: solum oleum Caryophyllorum fundum petit. Quoniam est inter reliqua minus æreum: aquam tamen membrum pellit, & melancholicum purificat sanguinem, & convenit imbecillitati visus, si hujus gut-

tula una, aut altera manè primo vini haustu assumat. *Quercetanus.*

Oleum Caryophyllorum.

Oleum Caryophyllorum paratur, ut oleum de bacis Juniperi. Multò citius & facilis oleum habebitur, si cum aquis distillatio fiat, ut pluviali, vel lacutri, aut aliis mollioribus. * Calidum est & siccu, tertio gradu: confert stomacho, hepati, cordi, diarrhoeæ à causa frigida, & stomachi morbis omnibus frigidis. Spiritus melancholicos dissipat, & clarificat crassos. Ornetur virtutes habet Balsami. Extrinsicus vulnera recentia sanat: vulnere sanguinem fluentem & aquam silit. Intrinsecus partes naturales confortat, sanguinem melancholicum purgat, confortat cor & caput: præsertim convenit vertigini & debilitati visus, si manè tres vel quatuor guttæ à jejuniis in cochleari cum ossa aut vino sumatur: iterum colicæ & uteri passionibus, eodem modo sumptum. Tabellæ ex eo paratæ, maneque & serò comestæ, capiti conferunt robur, & catharros siliunt. *Euonymus.*

Oleum Macis.

R. Macis quantum sufficit. Contunde, macera in aqua fontana quanta sufficit: deinde in cucurbita vitrea, vel vesica ærea per aquam frigidam (ut vinum sublimatum) distilla: & ita cum aqua ascendet oleum, quod postea separabis. * Calida est facultatis: ideoque commodus ejus usus est in colica à causa frigida, & à catarrho in capite descendente: confortat cor, ventriculum, & matricem. In tremoribus cordis ex timore, aut ex vesicæ obstruptione, aut matricæ maximum auxilium præstat: valet in stranguria, & quicunque à frigiditate ortum habuerint, morbis. Possunt ejus tres vel quatuor guttæ per os sumi in cochleari ferreo cum ossa aut in primo haustu vini. *Euonymus.*

Oleum Nucis moschatae.

R. Oleum Nucis moschatae eodem modo fit, ut oleum Macis. * Ventriculum frigidum calefaciendo roborat, superfluosque ejus humores consumit & inflationem tumoremque prohibet: flatum discutit: colicos dolores sedat: oris halitum commendat: vesicæ affectibus succurrit, trium aut quatuor guttatum instat ex primo cochleari scissili, aut vino Cretico assumptum. *Andernatus.*

Oleum Nucis moschatae, aliter.

R. Tertiam vel quartam partem Aquæ vitæ distillatæ, & Noces moschatas minutim confectas imponantur bociæ omnia, ita ut per tres digitos Aquæ vitæ, Nucis moschatae partes cooperiantur: relinquuntur in infusione horis viginti-quatuor, & Aqua vitæ coloris flavum acquirit, quam in aliud vitrum effundet: tunc aliam Aquam vitæ de novo affunde, ut prius, idque repetito toties, quoad colore non inficiat Aquam vitæ. Quo factò, Aquam vitæ sic coloratam omnem, in bociæ, in balneo Mariæ secundum artem distilla, ut ascendant Aquæ vitæ, & oleum Nucis moschatae remaneat.

remaneat in priore bacia in fundo: & sic habe-
bis oleum Nucis moschatae paratum. Eodem pe-
nitus modo, potest ex omnibus aromatibus o-
leum distillari. *Euonymus ex quodam incerto.*

Aliter.

R. Noces moschatas quot voles, pulveriza, &
affunde duas mensuras aquae simplicis: pone in
cucurbita vitrea, luto sapientiae optimè perluta-
ta, ut solent ii cucurbitas perlutare, qui aquam
fortem parant: postea capitulo impolito, eodem
luto perluta, similiter & recipientem (tantum in
iunctura) ne spiritus evanescent. Tum ita ad ig-
nem pone, & primo fac ignem lentum, secun-
do majorem, tertio fortem, eo modo, quo solent
aquam fortem distillare: & habebis oleum opti-
mum, supernatans aquae in recipiente, quod col-
lige, & est magnae virtutis. *Euonymus.*

Oleum Maceris.

R. Maceris quantum videbitur, pistetur grof-
so modo, & maceretur in aqua rosacea tamdiu,
quoad facultates Maceris penitus aqua extra-
xerit. Tum accipe Amygdalas decorticatas cul-
tro: incide leviter, easque in praedictam aquam
imponere, ut odorem & saporem Maceris imbi-
bant, tum exiccantur seorsim: quibus exiccatis,
rursus in eandem aquam ponantur, denuoque
exiccantur: idque est quater iterandum. Tum de-
mum oleum exprimendum: quod ubi expressum
fuerit, in Sole rectificetur. Et hoc quoque modo
multa alia olea non incommode fieri possunt,
ut ex Moscho, Ambra, Benzoino, Storace, Cin-
namomo, Caryophyllis. *Euonymus ex libro ma-
joribus.*

Oleum Piperis.

Oleum Piperis eodem modo fit, quo oleum
Maceris & Caryophyllorum. Omnibus faculta-
tibus, quibus & ipsum Piper, praedictum est: nisi
quod ignea illa vis, quam linguae imprimat Pi-
per in oleo ejusmodi non sentitur. Est enim o-
leum Piperis nihil aliud, quam elementum aë-
reum, separatum à reliquis elementis, quemad-
modum etiam in oleo Vitreoli & Sulphuris di-
stillato, idem probavimus. Eodem planè modo
oleum Piperinum, à suo igne est separatum, &
majoribus facultatibus ipso Pipere constat: pe-
netrandi facultatem habet eximiam. In colicis,
& partibus multa tenaci pituita & lenta repletis,
dantur duae vel tres ejus guttae cum jusculo, ad
incidendam eam, & dissipandam. Exhibui (inquit
quidam) in tertiana febre, post purgationem,
& venae sectionem, dando hujus olei guttas tres,
cum ʒj. Myrrhae, duabus horis ante paroxys-
mum, frigus & tremorem, ipsamque etiam fe-
brem prohibuit invadere, si non prima vice, at
saltem secunda. Caeterum ʒj. Piperis dat ʒss.
olei. *Euonymus.*

*Essentia sive oleum Croci &
Campurae.*

Croci essentia, quae ad omnes roborandos
spiritus conducit, fit cum vini spiritu, qui super

A ipsum injici debet toties, donec tincturam to-
tam attraxerit, & remaneat terra subalba, cui cal-
cinatae prius, ut decet, indas essentiam extractam
cum suo menstruo, omniaque circulato in balneo
Mariæ, tum demum pelle per cineres. Quo facto,
separa vini spiritum in matraccio, & in fundo re-
manebit Croci essentia, infinitas habes proprie-
tates, si guttula cum liquore aliquo, vel jusculo,
aut vino permisceatur: spiritus prostratos refi-
cit, & roborat mirum in modum. Sic elicitur es-
sentia Camphurae *Quercetanus.*

*Olea aromatum, lacrymarum, ligno-
rum & gummi.*

R. Caryophyllorum pulveratorum ʒj.

Aquae simplicis, vel, quod melius est, Aquae
vitae ʒvj.

Infundantur in vas vitreum ad digerendum in bal-
neo vel fimo equino per quatuor dies: post ap-
posito rostrato alembico cum suo refrigerio distil-
lentur ex artis praescripto: oleum autem ab aqua
separetur per infundibulum, & ad usum seruetur.
Eadem methodo elicies olea Salviae, Juniperi,
Succini, Terebinthinae, Myrrhae, Thuris, Sarcocollae,
Mastiches, Euphorbiae. *Quercetanus.*

DE OLEIS EX RE-
finis & gummi.

Oleum à Gummi.

Ut à Gummi oleum eliciatur, accipito ad Gum-
mi libram, Aquae ardentis ʒjss & in vitrea cu-
cubita macerentur sub fimo diebus 4 vel 5: inde
lento igne pileo cucurbitae imposito, stillet o-
leum. Fieri etiam facilius potest cucurbita recur-
va. Alii ad ʒss. Gummi, addunt Aquae rosaceae
stillatitiae ʒij. inde lutatis optimè rimis, distil-
lant: primo enim exit aqua: aucto mox igne, o-
leum, quod alio vase excipitur. Sunt qui oleum
Tartari, cum aqua rosacea pari pondere miscent.
Haec ratione Ladani, Benzoini, Stryacis & cae-
terorum hujusmodi oleo eliciuntur. In Stryace
tamen Calamita, non clauduntur vasorum rimae,
cum in distillando respiratione indigeat. Quan-
doque etiam plura commisceantur, & oleum o-
ptimum emanat. Nec desunt, qui gummi tusto,
aquam ardentem addant, sive aquam mellis, a-
cetumve stillatitium, aut aquam communem se-
xies distillatam, sic ut quatuor digitis pulveres
superet. Duabus diebus aquae tepentis balneo
macerant: inde aquam inclinato vasis ore, exco-
lant, aliamque superfundunt, id toties repetentes,
dum aqua nullum amplius colorem contrahat.
Omnes haec aquae coloratae simul commisceantur
in vitrea matula, pileoque rostrato imposito, eo-
dem balneo distillat aqua, & in fundo vasis o-
leum remanet: quod si forte tenacius esset, quam
velles, superfusa de novo illi aqua, qua extraxisti,
distillet. Evadet enim fluidum, ceu oleum Oli-
varum. Cum Gummi quovis miscent alii sal tar-
tari aequis portionibus: inde fimo, aut balneo ad
tres dies macerant: mox igne cinerum, vase re-

curvo oleū elicitor. His modis extra ctum, oleum Thuris, vulneribus conducit, partium nervosarum, ac membranarum, ligamentorumq;. Quod verò ex Aloë, vulneribus capitis & pectoris optimum est. Ex succino doloribus colicis, atq; uteri, cæterisq; frigidis affectibus cōducit. Est enim perspicuum, aureoq; colore, ita calidissimum, & cum tetra odore sit, ad excitandos epilepticos & soporosos utiliter adhibetur. Qui è Sagapeno & Galbano destillat, liquorem, cicatricem extenuare, ut vix appareat, si in vulnere ponatur, scribūt. Qui omnium simul oleū cuperet, curandis vulneribus, aptissimum, idq; citò, ea contūdat, agitetq; cum quarta parte Cera virginæ, retortaq; parva cucurbita, igne cinerum destillet. Mirificum enim oleū manabit ad omnia ulcera ferè ac vulnera, E' Myrrha q; elicitor oleum, opobalsami vites supplet in cōficienda theriaca Andromachi. *Rubeus.*

Aliter.

Nonnulli qui dura Gummi distillant, ut Thus, Mastix, Myrrha, duplum addunt Aquæ vitæ, & olei Terebinthinae quadrantem ad gummi: & balneo maris decem dies macerant, aut fimo equorum. *Henricus.*

Oleum Mastichis.

Mastiche primùm in vino coquitur: deinde reponitur, maceraturq; ex eodem per dies aliquot: postea ampullæ erectæ, luto diligenter oblitæ inditur, oleumq; & aqua per operculum ex nudo igne proliciuntur. Hæc denuò cucurbitæ vitæ imponitur, & in balneo Mariæ distillantur, dum aqua ab oleo sejungatur: hoc deinde per cineres calidos à crassiore materia separatur, idemque effluit resue, flavum & subtile: tandem quod crassius existit, à sæcibus suis in arena evocatur, & in Solis calore corrigitur. Nobile est oleum propter vim penetrandi, qua omnia membra reicit: stomachum corroborat, ejusq; concoctionem juvat: viscerum inflammationibus convenit: abscessus lenit: dolores sedat: omnes denique nervos confirmat. *Anternacus.*

Aliter.

Oleum è mastiche fit per descensum in retorta, ita ut ignis supra infraq; sit, & habebis oleum mastichis, q; postea rectificetur. Augustæ Vinelicorum quidam distillat, accipiendo Mastichè integram & solam in retorta lutata, usq; ad partem eminentem extra fornacem, quæ quatuor ventilia habet, & superius tegatur, lento igne destilletur. * Balsamum est mirificum ad vulnera. *F E Euonymus.*

Oleum Mastichis & Thuris.

Reducatur ℥j. Mastichis in pulverem, quem indas vasi vitreo, superfundendo aquæ cōmunis distillatæ, & aquæ vitæ ana ut supernatent quatuor digitis, ocluso vase, putrefiant in fimo per aliquot dies, post distillentur sepeliendo alembicum intra arenam, aut battituram ferri, dando ignem per gradus: primò distillabit cū menstruo oleum flavescens: illud seorsum reserua, & augendo ignem prohibet oleum rubicundum: tum

A demum fortiori igne, crassum & adustū sapiens. Quod si cum vini spiritu à priori separato circumletur, & rursus distilletur, tum habebis verum oleum, affectibus externis utilissimum, præsertim ad corroborandum ventriculum & intestina imbecilliora. Oleum autem flavescens, quod primò distillatum est, exhibetur cum vino, aut proprio decocto, ad eosdem affectus, & ad defluxiones prohibendas. Separatur facillimè tota aqua vitæ, & potest abluī oleum, si velis. Et si timeas empyreuma illius, cum aqua Rosarum, aut simplicium præstantissimum parabis medicamentum. Et ex ℥j. elicies hac via olei puri ℥ x. Sic ex Thure oleum facies vulnerarium. *Quercetanus.*

Oleum Thuris.

R. Thuris in pulverem redacti ℥j. s. Ampullæ orificio magno præditæ indatur: deinde vitrum calicis modo formatum, quali in potu quotidiano uti consuevimus, imponatur, ut in medio ampullæ consistat, idemq; aqua calida impleatur: postea operculum in vertice perforatum applicetur: cujus foramini infundibulum coaptetur, & oleum commissuris oblitis evocetur. Inter distillandum verò aqua calida per illud in vitrum, quod dixi, guttatim stilletur: ita tamen, ne hoc repleto, ita effluat. atque sic cum aqua vapore oleum simul ascendit suavissimum, & odoriferum, odore Thuris, quod alioquin sine hoc vapore pessimè olet. *Anternacus ex Euonymo.*

Oleum Myrrha.

R. Myrrha electæ, & non adulteratæ ℥vj. Aquæ vitæ sine phlegmate ℥xij. Hæc duo in bociâ vitrea conjunge, quæ in fimo equino calido diebus sex quiescat: postea distilla in balneo, usquequò aqua tota ascenderit, tum in fundo bociæ videbis oleū Myrrhæ, quod per pannum lineum est colandum, sicq; servandum. * Virtutes habet balsami: nam cōservat & tuetur à putrefactione omnia ea, quæ ei imponuntur, similiter faciei inunctum, pulcherrimam confert, & faciem juvenilem cōciliat: vulnera citissimè consolidat, & omnes alios morbos internos curat, exhibendo per os ℥ij. ad aurium surditatem, &c. Ad faciei splendorem & colorem conservandum sic est procedendum. Fiat decoctum urticæ in aqua communi, & dum ebullit, vapor in faciem recipiatur, ut sudet: postea exiccetur optimè: & postea statim unge faciem oleo Myrrhæ. Et hic modus est servandus in inungendis manibus, pectore, & aliis partibus. *Floravantium.*

Aliter.

R. Myrrhæ in pulverem redactæ q. s. include induratus ovorum aluminibus, abjecto vitello ac iterum sectas partes committe: crati impone, vel stanneo in vase foraminibus pervio, & cellæ include. Manabit liquor oleosus, qui vitro excipius, & cum Aquæ vitæ pari quantitate remixtus, in equino fimo digeratur menses 3. vel 4. hinc vitro inclinato effundatur liquor, quod crassamentum restat balneo maris imponatur, ut evanescat quicquid Aquæ vitæ incit, vel liquoris

ab ovo eliquati: etenim in fundo remanebit oleum Myrrhae. Hoc Anchuse radice admixta vehementius enitescit, ac guttulis aliquot affusis olei Salviae, Caryophyllorum, vel Cinnamomi gratum odorem afflabis. *Heurnius.*

Aliter.

Qui in theriaca & caeteris antidotis vice opobalsami oleo Myrrhae utuntur, si sic illud conficiunt: Myrrham optimè tussam, in massam cum succo Rosarum cogunt, & loco calido, duobus diebus, totidemq; noctibus macerant: inde vase vitreo, stipatis diligenter rimis, sabulo optimè circumdato, destillant, igne satis valido: exit primò aqua, colore flavo, odore Myrrhae, & ubi interior sicari humiditas incipit, minuitur ignis, ne tetro odore inficiatur: ubi refrigerint vasa, iterum repentis aquae balneo destillatur, & oleum elicitur, quoad ulcera colli vesicae, derugandamq; faciem utuntur. *Rubeus.*

Aliter.

R. Myrrhae, Aloës, Styracis utriusque ana ℥j. Mumiae, baccarum Lauri ana ℥ss. mediocriter terito, & in alembico vitreo lento igni destillato: eoq; liquore utitor ad cicatrices, post vulnera, reparandas. *Ann. Chalmesii.*

Oleum Myrrhae, Sarcocollae, Cancami, Styracis, Belzoini, & Euphorbii.

Ex Myrrha, Sarcocolla & Căcama, sive Lacea, quae vulneribus consolidandis, & carne replendis conducunt, parantur etiam praestantissima, variaque Balsama vulneraria, cum oleo Terebinthinae & Hypericonis. Item facies olea ex Styrace Calamita & Belzoino, quod prodest ischiadidis. Eodem modo oleum Euphorbii, quod cerebri & nervorum affectibus multum conducit, surditati, aurium tinnitui, paralyti, tremori, spasmusque praeterea, si guttula cum convenientibus admittatur naribus, piteuita elicit. *Quercet.*

Oleum Succini.

Succinum modicè conteritur, & ampullae incurvatae (Retortam vocant) luto probe obductae imponitur, silicibus parvulis interim commixtis: haec deinde in fornace locatur deorsum vergens, & oleum igne mediocri extructo elicitur. hoc postea aceto calido perfunditur, & ex rimis calidis, vel arena per retortulam rursum evocatur. Alii panis cibarii crustam vesicae primam indunt: deinde succino injecto acetum affundunt: postea ex igne destillant, & a facibus sepungunt. Alii succinum in pulverem redactum ex vino stillatio macerant in cineribus calidis, mox extillant: tum rursus fundunt: idq; tantum repetunt, donec in fundo oleum appareat. Alii, licet nunc per descensum, nunc his, nunc aliis instrumentis eliciant: tu tamen si diligenter ignis curam habueris, juxta illum quem antea recitavimus modum, oleum odore, sapore & colore praestantissimum parare poteris, quod ipsam succinum longè viribus superat.

A Unciae sedecim succini dant ℥x. olei. * Capitis affectibus, nervorum resolutioni, morbo attonito & comitiali occurrit, guttae unius instar manè ex aqua Betonicae, Lavendulae, vel Tiliae potui sumptum: ab omni veneno & aëre pestilenti praeservat, naribus inunctum, vel medicamentis in idoneis commixtum: singulare est remedium in renum & vesicae morbis discutendis, calculis educendis, urinariisq; meatibus referendis, ex vino Malvatico, aqua Petroselini, vel simili humore exhibitum: colico morbo medetur: uteri strangulati prodest, naturalibus illitum: fecum evocat, partumq; facilem reddit, si guttae jus ex aqua Verbenae parturienti propinetur: omnes corporis facultates imbecilles reficit, roboratq;: humores consumit, & cerebrum cōfirmat, aperitq;: unde oleum hoc, medicinis ad capitis defluxiones feliciter, sicut & aliis corporis partibus inscriptis, miscetur. *Andernacur.*

Oleum Caphurae.

C Caphura in aqua calida dissolvitur, & oleum quod supernat, sejugitur: hoc vitro imponitur, vinoq; stillatio per asum in balneo digeritur: tandem igne destillatur. Alii ova ad duritiem usq; percoquant, & vitellis exemptis, Caphuram non adulteratam includunt, reconduntq;, & in cella vinaria suspendunt filo, ut oleum in vas subjectum defluat. * Datur ex humore idoneo ad febres ardentis, continuas, pestilentesque, & laterum inflammationes: extrinsecus expurgandis curandisque ulceribus malignis cum oleo Caryophyllorum, aut baccarum Juniperi utiliter adhibetur. *Andernacur.*

Aliter.

R. Oleum Amygdalarum dulcium, cui miscet Camphoram, & in massam coe, Sole digeratur: hinc exprime oleum, cui Spiritus vini affundes quaternum digitum altitudinem, & octo dies alembico caeco digeratur. Hinc favillis furrigatur Spiritus vini: etenim fundus retinet oleum Amygdalarum. Tandem tum eliquatum vini Spiritum, repente balneo auferes: nam fundus tenuissimum oleum habebit. *Heurnius.*

Oleum Belzoinum.

R. Aquae vitae, Belzoini pulverizati ana partes aequales. Ponantur in retortam latam, & unà cum suo capitulo in junctura clausam, distillentur in cineribus lento igne, quoad extracta fuerit aqua: quae reservanda est ad suos usus. Postea fortificetur ignis paulatim, ubi oleum apparuerit, magis magisque, usque quò totum oleum extraxeris. Tandem in fine sequetur gummi quoddam, instar mannae: quod valet ad faciendam aquam odoriferam, unà cum aqua putcali, aut Rosarum. *Fallopium.*

Aliter.

R. Belzoini ℥j. Pulveriza subtiliter: pone in alembicum ad distillandum: tunc affunde pulveri, aquae Rosarum

Tb ij. obtura diligenter alembicum, & lento igne A
subtus accenso primò, quoad aqua cœperit di-
stillare, deinde augmentetur paulatim, usque-
dum oleum conspexeris. Quo apparente mute-
tur recipiens, & fortiori igne elice oleum, quod
in Sole rectificandum. Eodem penitus modo
distilletur oleum Syracis calamitæ & liquidæ,
Enonymus.

Aliter.

R. Beniovinî contusi ℥vj.
Syracis calamitæ ℥j.
Ladani ℥β.
Nucis myristicæ ℥ij.
Moschi G. iv.
Aquæ vitæ ℥ij.

Fimo macera, ac destilla oleum: omnes vires fir-
mat. *Hernius.*

Oleum Ammoniaci.

R. Gummi Ammoniaci quantum sufficit.
Dissolve ex vino stillatitio, vel ex aceto: deinde
lapis injectis per cineres aut arenam distilla: C
postea corrige. * Valet ad topus podagricos
discutiendos. Sic etiam paratur ex Colophonia,
vel pice. *Andernacus.*

Oleum Ladani.

R. Ladani pulverizati quantum sufficit.
Pone in vas cupreum instagnatum: cui admisce
aquæ Ros. Tb j. vel Tb β. pro quantitate Ladani,
& olei Amygdalarum dulcium medietatem. Pos-
tea capitello ejusdem materiæ cooperi vas, & D
claudere juncturam: & sic in fornace ebulliat ali-
quandiu: id quod tuo relinquendum iudicio est:
prout enim multa fuerit materia, ita etiam diu-
tius erit coquendum. Antequam auferas mate-
riam, refrigerare permittito, ac tandem serua.
Quò autem melius conservetur, adde aliquid a-
luminis usti, aut ambra. *Fallopianus.*

Oleum Terebinthina.

Oleum Terebinthina per cineres ex ampul-
la erecta, non alta nimis, vel ex incurvata po-
tius optimè distillatur, addita arena lora, ne e-
bulliat. Alii Terebinthinae libras tres, Salis ma-
nipulum, & Vini stillatiti modicum prius mace-
rant: deinde distillant. * Frigidis nervorum af-
fectibus, ac omnibus ægritudinibus frigidis ac
flatuosis convenit: in asthma & anhelitus dif-
ficultate mirificum est, si duæ drachmæ singulo
manè sumantur. Est & in empyemate proficuū,
& in omni prava thoracis affectione ex pituita: F
colicis etiam doloribus & omnibus flatuosis
convenit, cicatrices decorat, & corrigit. Penna
illitum naribus valet ad scabiem, & rimas ea-
rum: cerebrum hoo modo calefacit, & pituitam
absque sternutamentis detrahit: sanat & rimas
uberum in mulieribus. Ad memoriam, surdita-
tem & spasmodum principarum obtinet. Ut vulne-
ra citissimè consolidentur: recipe oleum Tere-
binthinae, & calefactum juxta ignem, commisce
ei viridis æris partem æqualem, & serua usui. *And-
ernacus & Enonymus.*

Aliter.

R. Terebinthinae Tb xij.

Aquæ fontanæ Tb xxx. (ne urantur spiritus)
ex organis Aquæ vitæ eliquetur oleum. Lentè
exardescat primò ignis: unam olei libram præ-
bent libras quatuor: etenim quod relictum fue-
rit, ilicò antequam refrixerit, in aquam frigidam
effunditur, ac in Colophoniam abit. Hæc in olei
vertitur hac arte: Libra ejus remiscetur uncia
duabus Butyri, ac tenui igne liquantur, indita,
B retortæ extillantur, efferetur oleum rubrum, ac
parum sæcis restibile erit. *Hernius.*

Oleum Terebinthina aliter.

R. Terebinthinae claræ, quantum videbitur:
& pro qualibet libra accipe Cineris è ligno da-
ro ℥ij. & in retorta fornaci accommoda. A primò
cipio fiat ignis lentus, ad humiditatis distillatio-
nem: postea augeatur ignis ad olei distillatio-
nem. * Vulnere simplicia intra horas 24. sanat.
Valet nervis contractis à frigiditate, accipiendo
C ℥j. cum vino: urinam movet, & omnes dissolvit
corporis ventositates. Punctiones lateris cura
mirabiliter febrilibus pestilentibus. confert eodem
pondere, per os accipiendo: & unguendo sto-
machi orificium, digestionem promovet. *Fal-
lopianus.*

Aliter.

R. Terebinthinae Tb ij. inde retortæ, ac qua-
tam saltem partem ejus impleat: arenæ sicci-
mæ ℥iix. sensim loco calefacit, nec effervesca-
t. Primò, limpidus ac acidus liquor fluet. Secundo,
oleum limpidum, a quo candore. Tertio, sa-
pum manabit, majori vi ignis tollendum. Quar-
to, æstu loci, stillat crassum rutilans, plurimum
olei Terebinthina fundit. Sed usui interno me-
lius id, quod ab affusa aqua elicitur. Similiter
qualibet Resina elici potest. *Hernius.*

Aliter.

Maximum secretum est apud quosdam oleum
ex Terebinthina extrahere absq; periculo effu-
sionis: ab effusione enim ingentis incendii et
metus. Distilletur itaq; in vesica ænea, semipila-
na aqua, ut aromata extillantur: album suprad-
oleum: sed cinis unde Sapo coquitur, vocat
Pueasche, remisceri debet. Hujus enim duo
tres manipuli aquæ injici debent, in qua distilla-
ri debet Terebinthina. *Idem.*

Aliter.

Oleum Terebinthinae elicitur levissimo etiam
calore, præsertim per balneū vaporosum, quem
ego distillandi modum magnoperè probo. Hoc
oleum est calidū, ac tenue atq; penetrans, plus
quam ipsa Terebinthina: frigidisq; nervorum &
articulorum affectibus medetur. *Quercetanus.*

*Oleum Colophonia, Pice, &
Hedera.*

Olea quæ ex Colophonia & Pice parantur,
valent ad eosdem affectus, ut Terebinthinae o-
leum. Fiunt autem, ut oleum Cerae. Sic etiam ex
Hedera

Hederæ lachrymis oleum elicies, ad urinas potenter movendas. *Idem.*

Oleum Bdellii, & reliquorum gummi.

Ex Bdellio autem sic oleum parabis: Bdellium temperetur in aceto destillato per duodecim horas, ut totum dissolvatur. Quo facto, per setaceum transcoletur, & seponantur ipsius fæces. Quod purum est, inde retortæ vitreæ, addendo pulveris silicium calcinatorum mediam partem, & apposito recipiente, dabis ignem per gradus duodecim horarum spacio: atque inde prodibit oleum efficacissimum. Sic de Ladano, Galbano, Opopanaco, Sagapeno, & Ammoniac, olea conficies, quæ podagricos topios emolliunt, & durities omnes hepatis, lienis & cæterorū membrorum potenter dissolvunt, si simul omnia vel distillentur, vel per se singula præscripta methodo parentur. *Quercetanus.*

Oleum ex gummi compositum, optimum.

℞. Belzoini contuli ℥vj.
Syracis calamitæ ℥j.
Ladani ℥β.
Nucis Moschatæ ℥ij.
Moschi G. iv.
Aquæ ardentis ℥ij.

Macerentur fimo: & inde eliciatur oleum, igne primùm moderatissimo, mox auctiore, quod odoratissimum est, cerebrumque & cor, ac stomachum plurimum roborat, & ignavam excitat Venere. *Rubens.*

DE OLEIS EX liquoribus.

Oleum Vini.

Albertus Magnus lib. 4. Meteor. scribit, quod scilicet, ubi pars aquea è vino educita est, remanent partes terrestres vini, infuse humiditati pingui oleagineæ: & si substantia illa ultra sublimetur lento igne, egreditur oleum.

Oleum Vini, aliter.

Ex vino per reiteratas destillationes, & phlegmatum separationes oleum spiritui supernatans elicitur, multis rebus conducens, & corpora prius, ut decet, calcinata solvens, si in proprio sale seminetur, digeratur & inde tapdem destilletur. Aliud autem vel proprio etiam sale, vel melle accigitur, aptiusq; ad solvendum redditur. *Quercetanus.*

Oleum Aceti.

Destillato aceto per alembicum, resident fæces ipsius in fundo vasis: quæ prius igne violentissimo exiccata, si repellantur per retortam, exibat oleum rubicundissimum, & acerrimum. *Quercetanus.*

Oleum Sacchari Mercuriale.

℞. Sacchari, Herbarum Mercurialis ana partes æquales.

A Contundatur herba cum saccharo optimè: & in curva cucurbita octo diebus macerentur: inde duplici vase destillentur. Manat enim oleum album, quod optimum colorem faciei conciliat, epileptiæ conducit, si quadraginta diebus, quotidie manè ℥j. exhibeatur. Quod si cum Calthæo sumatur, nervorum contra ctiones remoyet cujusunque loci: sanat quoq; stuporem membrorum, visus hebetudini confert, in oculis positum. *Rubens.*

DE OLEIS EX metallicis.

Oleum Auri.

Aurum per acetum in succum solvitur, separaturque: deinde maceratur in succo Chelidoniumii, & aqua vitæ præparata: postea per balneum extillatur, dum in fundo oleū crassum residet. * Hujus grana decem ex aqua vitæ dantur. *Andernacus, ex Paracelso.*

Aliter.

Aurum per regale cæmentum ex plumbo in calcem redigitur: deinde purgatur, postea horis vigintiquatuor in aqua vitæ digeritur: atq; tunc oleum provenit, præstantissimum Chemiæ magisterium. *Paracelsus.*

Oleum Auri egregium.

Folia auri macerata in succo Limonum (an & aceto, præsertim destillato?) & aqueo humore distillatione detracto (quid, si Margaritæ & Corallia addantur?) remanet in fundo quasi butyrum. Id vino mistum, aureum colorem ei conciliat, & acetosum facit. * Mirificè putredini resistit. Purgat etiam multos, & sudorem movet: prodest leprosis, & qui inunctionibus Mercurialibus ab illis hominibus, qui imperitia pecuniam lucrantur, sunt perditii. *Gejnerus.*

Oleum Auri, aliter.

Quod ad oleum auri attinet, potest & alio ingenio haberi. Nam in aqua ardente, quam acriorem efficaciorèq; reddiderit sal è facibus vini, seu aquæ vitæ in sublime elatus, dissolvitur aurum, in calcem redactum, sic ut aqua videatur perspicua: hanc tepentis aquæ balneo, aut fimo, per mensem coquant, & circulo agunt, dum aurum in fundo ascenderit, perinde ac calx, quam, detracta aqua, fimo equino dissolvunt, id toties repetentes, dum nō amplius cogatur, cuius non est dubium vires esse plurimas in tuenda valetudine, roborandoq; corde, & adversus venena, si rectè adhibeatur, ajuntque his, qui elephantia si laborant, plurimum prodesse. *Quercetanus.*

Aurum potabile.

Aurum in folia redactum cum aceti spiritu distillatur, separaturque, & ex aqua vitæ præparata, per mensem digeritur, dum siccus appareat. * Hujus scrupulus ex spiritu, vel humore alterius rei propinatur. *Andernacus.*

idem aliter.

Auri per regale cæmentum sive stibium purgati lamellæ, ex viridi salis liquore in pulveterem resolvuntur: is deinde aqua pluviali stillatitia tamdiu abluatur, donec nulla amplius falsedo subesse percipiatur. Aut si celerius idem expedire cupias, auri laminæ cum plumbo in lamellas redactæ obteguntur, & per horas 24. cæmentantur, ut vocant, læviganturque, dum calx auri subtilissima fiat. Postea tantum spiritus vini superelotum pulverem, vel calcem repurgatam funditur, quantum sex digitos transversos superemineat: ac juncturis vasis probè oblitis macerantur in aqua temperatè calida, sive balneo Mariæ, diebus viginti, aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vasis pulvere candido, effunditur, & spiritus vini ex ampulla vitrea per operculum à flavo auri liquore modicè extractus, ad summum usque gradum elevari, hoc est, quinquies per ampullam incurvatam urgeri debet: atque tunc quinta auri essentia absolūtè parata dicitur, summum Chymicorum mysterium. *Andernacæ, ex Paracelso.*

Aliter.

℞. Limaturam auri purissimam, & combure in furno reverberationis in sulphure & argento vivo, & extingue cum aceto vini destillato, & cola acetum. Hoc fac toties, donec totum solvatur, deinde destilla acetum, & solve aurum in furno, & congela. Hoc fac toties, donec non congelatur. Et pone in unam unciam auri mellis libram unam destillati, & misce ut dictum est, & erit bonum ad omnes infirmitates corporis humani. Eodem modo fac de lapidibus preciosis, non ponendo argentum vivum, sed sulphur tantum. *Ex Libromanuscripto antiquissimo.*

Aliter.

Sunt, qui succum Limonum perspicuum cum melle ac sale miscentes, tandiu fervere sinunt, dum spuma omnis è melle abierit, idque destillant, aucto ad extremum igne. Fæces vitriarium igne, aut hujusmodi fornacum, tribus diebus in calcem redigunt: mox conterunt, illisque tertiam partem mannae, & sacchari candi addunt, superfusaque quam extraxerant aqua, & aquæ ardentis optimæ duplo, stipatis optimè rimis, moderato igne destillant: mox auctiore igne, quicquid elici potest, detrahunt. Hujus aquæ stillatitiæ partem, auro in calcem redactæ, affundunt, mox destillant: denuò partem aliam aquæ superfundentes, & detrahentes, dum tota aqua destillatione excepta sit: quo tempore tota simul ipsi auro imponitur, maceraturque tepente balneo ad viginti dies: mox destillatur, & in fundo liquor auri videbitur. Qui si fortè crassior fuerit, aqua eadem denuò superfusa, ac destillata, tenuior evadet, præsertim si id pluribus vicibus repetatur. Quod autem de auro dictum est, idem de argento dictum puta. Porro si rectè conficiatur Aurum potabile, mirabiles utilitates

A affect. Nam tenuitate substantiæ solidas fibrarum partes altius penetrare potest, & per omnes expandi: sinceritate verò temperamenti, calorem nativum excitare, ac tueri, densitate, ac tenacitate, humidum radicale, ac primogenium solidius & fortius reddere, ne citò absumatur. Cùm enim longitudinis vitæ causa sit calor multus, itemque temperatus, nec non & primigenium ipsum humidum, solidum ac copiosum, nulla ratione iis consuli melius potest, quàm ipsi auri qualitativibus. *Quercetanus.*

Aliter.

E' melle, cucurbita vitrea, pilcoque rostrato, aquam elicias, ut moris est, fæces verò in calcem redigas, mox in pulverem: inde aquam adentem optimam, acrioremque redditam solutis in ea fæcibus vini, in sublime elavis, ut inferius docebo, affundas ipsi pulveri, sic ut quatuor digitorum spacio superet: politaque in tepentis aquæ balneo cucurbita, totum dissolvitur: quater aquam destilla, semper aquam denuò fæcibus, si in fundo remanserint, affundens habebisque aquam optimam, quam cum aqua prima mellis conjunge, & denuò destillet. In his destillatitia aqua solves aurum, in calcem cum hydrargyro adductum, ut dicemus: & cucurbitam locabis in tepente balneo, aut fimo, quatuor dierum spacio: inde eodem balnei caloris destillet, totidemque vicibus igne cinerum vocato: nam cum aqua destillabit aurum, quod cogi amplius nullo ingenio naturali poterit: quod summum hac in re quaeritur. Nam si aqua Cinnamomi & Endiviæ destillatitia, Cinnamomum, ac Endiviam, partes scilicet illorū tenuiores secum devehit: idemque de ea, in qua aurum, aut aurum sæpius fuerit extinctum, quæ destillata, postea nunquam fæces aliquas derelinquit, & tamen eorum metallorum vires retinet: cur id in auro fieri non poterit, hac arte in maximam tenuitatem adducto? Fæces autem vini magno artificio in sublime attolluntur. Ipsæ enim sive aquæ etiam vitæ, sæpius destillantur: inde ignis adhibetur vehemens, ut quasi in calcem adducantur: illis superfunditur aqua ardens, & solvantur: atque id ter repetitur. Destillata deinde aqua vitæ, augetur ignis, & fæces ipsæ in balneo lime evolant, ad collum cucurbitæ, albæ, ut sunt: è quibus parum ponas in aqua ardente, & majores vires acquirit, poteritque cum fæcibus mellis conjungi, & illæ dissolventur: indeque accipiat, quod perfectius est. Sunt etiam, qui è tartaro salem hunc albissimum educant, dum tartarum in calcem redactum, aquæ vitæ primæ destillationis solvunt, repetita sæpius destillatione: oleoque, quod tandem in matulæ fundo remanserit, aquam ardentem superfundunt, acetum destillant, sicut purissima tantum pars accipiat, seorsum, quæ deinde fæci ipsi, ac potius calidissimæ paulatim combibendam infundunt, ut è siccata tandem fæce sal ad collum, ac latera matulæ ascendat vi ignis vehementioris. Sed de

his res dixisse satis sit. Aurum in calcem reduci-
tur; malgmate ex ipsius foliis & hydrargyro
confiato, diu agitando in vase ligneo, aut vitreo,
modico mellis addito: mox vase vitreo, luto in-
cruftato, vi ignis moderata, evolet hydrargyron,
& in fundo remanebit calx auri. Hunc modum
auri potabilis conficiendi, omnibus prætare
crediderim, sed optimo artifice indiget, qui que
plura, quam hic scripserimus, cognoscat: cum
tamen omnia invenerimus. *Hieronymus Rebusus.*

Aliter.

Aurum potabile aceto quoque stillatitio con-
ficitur. Ipsum autem acetum, antequam destil-
let, bulliat, dum ejus medietas absumatur: pos-
tea bis terte destillet, mox addatur Euphorbii
in pulverem redacti, octava pars, ac iterum des-
tillatur. In hoc aceto extinguitur auri calx, igne
reverberatorio candens: statimque vas, in quo
acetum est, diligenter opereculo contegatur, ne
quid exhalet: ubi autem refrigerit, acetum detra-
hatur, mox auri calx candens denuo in eodem
aceto extinguitur: idque toties repetatur, dum
acetum optimè redditum sit ipso auro prægnas:
tum novum acetum capias, in eoq; candentem
calcem auri extinguis, donec eam auri partem
solutam videas, quam postulas. Acetum hoc om-
nino in unum collectum, ac perspicuum (si quid
enim crassioris facis in fundum demitteretur, ne-
quaquam accipiendum est) repente balneo des-
tillet: & in fundo cucurbitæ remanebit aurum,
instar mellis: cui communem a quam stillatitiam
affundes, aut rorem distillatione exceptum, qui
melior habetur, ea quantitate, ut totum aurum
in ipso dissolvatur, quod noveris, cum nihil pe-
nitendum: tunc destillet aquam balnei caloris,
& in fundo cucurbitæ reliquus erit sal auri, qui
in quoocunque liquore faciliè dissolvetur, æquè
et sal communis. Atq; eadem ratione ex omni-
bus metallis, ac vitro fieri sal poterit: cujus est
in medicina usus. Quod si saltem hunc in oleum
convertere velimus, ipsi denuo acetum suum af-
funditur, mox detrahitur distillatione: qua
peracta, aqua communis stillatitia affunditur,
mox detrahitur: inde ad acetum revertimur,
mox ad aquam hac ratione progredientes, nunc
acetum alternis vicibus affundendo, ac destil-
latione detrahendo, dum in fundo oleum ma-
neat, quod verè oleum sit: cujus fuerit signum,
si argentæ lamellæ candenti impositum, non
concresecat, ac potius fluat. Nam si concreverit,
repetendum est aceti, & aquæ negotium: quod
idem in argento, atque in cæteris metallis con-
tingit. *Idem.*

Aurum vitæ.

Aurum vitæ fit multis modis. Calcinatum e-
dem more pyagrico, levissimum, spongiosum,
& quo reduci non potest, redditur: a quo cum
aceto destillato elicitur semen, idque in balneo
Mariæ; cujus vires circulationibus cum vini
spiritu ita augentur, ut ad innumetabiles mor-

A bos sanandos propè incredibiles videantur.
Quercetanus.

Idem, aliud.

Aurum in tenues bractæcolas redactum calci-
netur toties cum sale præparato (calcinatione
philosophica) donec impalpabile reddatur. Sa-
lem ex alcoole Sole separato solutionibus tum
ipsum rursus calcinato sale candidissimo, & sac-
charino: huic mixturæ affunde spiritus vini alco-
olisati cum proprio sale, ut ex artis præceptis tra-
ditur, tantum ut quatuor digitos supernatet: fac
deinde ut accendatur, & exardeat vini alcohol:
hocq; sæpius reiterabis. Deinde novum affunde
vini alcohol, ac ritè & decenter omnia circulentur
quatuor dierum spacio: tum demum separetur
distillatione competenti menstruum: novum-
que rursus affundendo, totiesque circulan-
do, & destillando, ut factum est prius, donec auri tota
substantia per alembicum esseratur. Separato
menstruo, ut decet, remanebit in fundo Aurum
vitæ arcanorum omnium summum & præstan-
tissimum. *Quercetanus.*

Tinctura auri.

Tinctura Auri est ipsius color à corpore ita
separatus, ut album omnino remaneat, sit autem
ipsius præparatione per stybium, ut moris est,
mortificatione reiterata per spiritum acerrimum,
& sanguinem hydræ, ut in furno reverberii red-
datur corpus leve, ac spongiosum, & irreducti-
bile, quod rursus reverberatur, donec in purpu-
reum prodeat colorem. Ex quo cū glaciati cor-
neoli alcoole, ipsi quatuor digitos supernatan-
te, in matrasi hermetice clausa, & per mentem
in balneo digesto, separatur color, qui spiritui
commissetur: illoque separato, ut artis est, re-
manet in fundo opiatas liquor, qui postea tan-
diu circulan- debet, donec fixetur. Hujus tincturæ
drachma una, mixta cum uncia una aquæ theria-
calis optimæ, ad iterum unius quantitatem ma-
ne stomacho jejuno sumitur, continuandumq;
est decem dierum spacio: hoc medicamentum
diaphoreticum est, per sudores, superfluos &
noxios expurgans universi corporis humores.
Quercetanus.

Oleum seu liquor argenti.

℞. Salis natri ℞ ij.

Terræ luteæ ℞ iv.

Miscentur, destillanturque, ut oleum salis viride,
igne primùm modico, deinde paulatim adau-
cto, donec spiritus pro manare desierint. Hujus
liquoris ℞ vi. super argenti purissimi, in lamel-
las redacti uncias duas funduntur, & vitro oc-
cluso in cinerem modicè calidum, vel Solem po-
nuntur, dum illæ exolvantur: postea quod so-
lutum est, fecibus relinquitur, in aliud vas perco-
lando effunditur, & cum aqua pluviali stillati-
tia abluitur tandiu, quoad nulla amplius salis
acrimonia percipiatur: hinc spiritu vini dilui-
tur, rursusque sejungitur & exiccatur. Tandem
aqua vitæ correctæ perfunditur, & vasculo bene
obturato, in loco calido per dies quatuordecim

digeritur, paraturque liquor ea ratione, qua ex auro. Alias argentum ad calcem reducitur: deinde ex aqua vitæ in viscosum succum redigitur: postea is balneo per mensem digeritur, usque dum liquor viridiusculus exurgat. * Singulare remedium in morbis ex cerebri inflammatione ortis, nervorum convulsione, morbo attonito, mania, insaniam: nec non lienis, jecoris, menstruorumque vitiiis, ex obstructionibus natis. *Andernacius.*

Oleum Argenti, aliter.

R. Argenti calcinati quantum volueris: pone in acetum distillatum, & intra aliquot dies solvetur, & fiet coeruleum, tū lentè in balneo Mariæ evaporet acetum, & fiet oleum pulcherrimum. *Enonymus.*

Aliter.

R. Lunam fulminatam, quam calcina quater cum aqua salis metallici crystallini, donec in corpus rursus reduci non possit: pulverem dulcoratum reverbera, ex quo extrahe proprium Alcali in balneo Mariæ, cum cœlesti menstruo (nobis sic dicto) & vini alcoole, omnia simul circumla in pellicano, quindecim dierum spacio ad perfectam usque graduationem: separato menstruo in balneo, remanet in fundo oleum Lunæ fixum: cuius exhibentur guttulæ duæ aut tres cum aqua florum Betonicæ, Saliæ & Melissæ, ad morbum caducum, & ad cerebri omnes affectus. *Quercetanus.*

Oleum Perlatum.

Margaritæ primùm in pulverem rediguntur, & vitro oris angusti induntur, perfunduntur acetum distillato optimo, ita ut hoc ad duos digitos supereminet: deinde in cineres calidos ponuntur, donec solvantur, postea quod solutum est, in balneo extillatur ad siccitatem usque, & super calcem hanc unionum aqua pluvialis stillatitia funditur, rursusque distillatur, dum omnis humor emanarit: tunc iterum affunditur recens aqua stillatitia, rursusque detrahatur ut antea: atque is labor ter quaterve repetitur, quoad nihil aceti subesse percipiatur. Tandem pulvis, siue calx unionum, aut in loco humido supra marmor dissolvitur, aut ex spiritu vini maceratur, distillaturque, dum in liquorem olei instar redigatur. * Hujus grana senu ex humore aliquo ad resolutionem nervorum, convulsionem, marcorum senilem, & phrenitidem dantur: corpus sanum conservat: læsum pristinae sanitati restituit: lac muliebri emendat, augetque naturalium partium vitia, & semen corrigit: abscessibus, ulceribusque exedentibus, cancro & hæmorrhoidibus medetur. *Andernacius.*

Essentia Margaritarum.

Margaritas folves vera solutione cum prædicto menstruo: sed si eo careas, uteris acido menstruo Alcoolisato cum debita proportione vini spiritus etiam Alcoolisati. succo etiam Limonium & Berberis depuratis, filtratis, & præpara-

tis, ut decet, eadem enim præstant. Ablutionibus auferes ex Margaritarum anima aciditatem, si aliqua remanserit ratione menstrui. Exhibentur autem hujus essentia grana duo, aut tria cum jusculo competenti, quod statim lactis instar dealbatur, ad cordis corroboracionem, & vires rescindendas. Earum etiam essentia putredini cor obsidenti, pestique & venenis oblitit. Eadem ratione ex Hyacintho, Sapphyro, Smaragdo, Granatis, Sarda, id est, Corneola & Jaspide, essentiam propriam elicies, veramque ipsarum præparationem poteris assequi ad multos curandos morbos. Hoc etiam modo præparabis Spongiarum lapillos, lapidem Judaicum, Lycis & Crystallos, ad calculos renum conterendos. *Quercetanus.*

Oleum Coralliorum.

Corallia eodem modo, quo Margaritæ in liquorem rediguntur. Alii vel uniones, vel Corallia minutim contusa in aqua ardenti, siue vitæ di salis liquore solvunt prius in calcem: deinde hanc abluunt stillando, donec nulla amplius falsedo percipiatur: postea pulverem vini spiritui excipiunt, & per balneum sexies aut septies refundendo abstrahunt. Alii Corallia in calcem subigunt: hanc resolvunt, & ex vini spiritu vires extillare sinunt, dum salis instar dissolvatur: quicquid autem in fundo remanet, id recti vini spiritu perfundunt, & priore modo evocant, usque dum tinctura Coralliorum perenniat: quam ipsi Animam appellant, summam medicæ facultatis mysterium. * Omnes interiorum partium affectus radicatus evellit, & corpus cœlesti quadam vi in temperatum habitum resolutamque & exquisitam commoderationem restituit. Sic igitur quinta Coralliorum essentia quemlibet morbum comitalem à pueris, aetate proventioribus in quinq; septimanis pressus subtrahit. Sic etiam omne alvi profluvium, quacunque causa ortum, tam in pueris, quam adultis cohibet, etiam si morbus ad extremum pervenerit. Ita sanguinem a quacunque parte manantem coëctet, quovis modo adhibita. Sed denique fluores uterinos quoscunque sistit, & ad probam naturæ temperationem reducit, ut quid mali recidivi in reliquis corporis partibus unquam, quemadmodum ex aliis medicamentis omnibus, consequatur. Ad hæc idem oculis superimpolitum, eorū dolores sedat: defluxiones mirifice compescit, & pustulas discutit. In corpore sumptum eadem pro modo, sed non tam effica ceter præstat, ut tinctura hæc enim decem guttarum instar ex liquore aliquo idoneo exhibita, mirabilia tam in vitis, quam foemina junioribus & adultis efficit. *Andernacius.*

Oleum Coralliorum ad tremorem cordis.

R. Coralliorum Tß j.
Salis communis M. ij.
Conterantur in subtilissimum pulverem, & in
vino

vitrum ponantur luto munitum, ex sequenti descriptione. Commune sume lutum, vel argillam, cineres ossium capitum animalium quadrupedum, limaturam ferri, vitrum pulverizatum, sal commune, cerussam, &c. quæ humectata misceto simul, &c. Lutarum vitrum cum sua materia ponas in cineres cupella contentos, ut nosti: succende primo lentum ignem, & augeto sensim, donec & spiritus & fumi se recipiant in vas submissum: & postmodum ignem urgeto vehementius, donec amplius nullus humor exeat. Hoc oleum est excellentissimum ad tremorem cordis remedium, per se sumptum sine quavis additione. *Paracelsus.*

Oleum Salis.

R. Salis communis ℥ ij.

Terræ luteæ ℥ vj.

Salis nitri purgati ℥ xij.

Simul miscentur optimè, & ampullæ collo longiore præditæ, argillæq; probè oblitæ induntur: deinde hæc in fornace ad latus locatur, & vase, quod liquorem excipiat, satis amplo appposito, committarisq; diligentissimè cõglutinatis, ignis per initia exiguus extruitur, donec quod æquolum inest, stillare, & spiritus colorati apparere cœperint: postea calore vehementissimo, repleto nimirum fornace carbonibus, in modum quæ validæ, quod reliquum est expellitur. Tandem vasis refrigeratis, omnis eximitur liquor: qui infusus cucurbitæ vitæ, ex calidis cineribus distillatur, dum phlegma ab oleo sive spiritibus separetur. Hoc vitro reconditur ad usum. * Forns cum oleo terebinthinæ, ceræ, chamæmelino, verbascino, & similibus commixtum, dolores podagricos egregiè sedat, topicosque discutit. Per os guttatim datur, sicut etiam illud præcipuè, quod purpurei citrini coloris per aquâ toridam, ad solvendum aurum, morbosque infinitos curandos paratur. Trium guttarum instar ex aqua vitæ singulis septimanis assumptum, hominem renovat: aquam inter cutem consumit, morbum comitialem discutit, febres abigit, arquatam sanat, membra convulsa siccò perfricentur, restituit, dolores podagricos mitigat, abscessibus medetur, ramices curat. *Andernacus.*

Idem, aliter.

Sal aceto stillatitio sæpius irrigetur, moreque olei chalcantini distilletur. Unle est ad dissolvendum aurum pro auro scilicet potabili parando. *Andr. à Glauven.*

Aliter.

Sal igne liquefeat, in quod laterum fragmenta candentia injiciantur & cucurbita curva oleû distilletur. Plerique raphanum excavatum sale replent, qui loco humido in aquam abir, in qua fragmenta laterum candentia extingunt, & simul distillant. Admifcent nonnulli cum sale, æquis portionibus, sal nitrum, hæcque excicata, eliquataq; simul distillantur. Alii cum sere miscent saltem, quo stillatitio aurum solvunt, varia

que morborum genera curant. *Rubeus.*

Aliter.

Fac muriam ex sale, in quam injice calculos ignitos, ut ipsa imbibantur: eos autem sic imbuitos indas retortæ, & dando ignem per gradus, prodit oleum salis ferventissimum. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris.

Vitreum vas tintinnabuli non absimile, illitum figulari luto, à terra unius cubiti mensura, æneo vel ferreo filo suspendes, sub quo metretam vitream majoris circumferentiæ, in cujus medio inversus fuerit cyathus, statues. Porrò cyathi fundus ferream bracteam digitorû quatuor latitudinis ex igne candentem sustineat, ex qua sulphur accendatur. Hoc dum comburitur, recentius superaddatur. Inde fiet ut ex fumo ascendente suspensum vas brevi temporis intervallo guttatim in inferiorem paropsidem distillet oleum: quod diligenter collectum, vitrea cõservabis ampulla. ℥ i. Sulphuris dat. ℥ j. olei. * Valet præcipuè ad fistulas, & ad curanda oris ulcera, quæ gangrænas appellant: in quibus curandis maximè excellit, &c. *Matthiolus.*

Idem, aliter.

Ad partem unam sulphuris triti, addunt partem alteram silicium, in pulverem itidem redactorum. Hanc mixturam in retorta ad levissimum ignem apponunt, & oleum optimum eliciunt. * Usurpatur in morbis frigidis, quorum causa sunt humores vel frigidi, vel putrefacti, aut in quibus flatuum est copia: ut in febribus putridis, tertianis, quotidianis, quartanis, in peste, in vulneribus, in ulceribus maximè cavis & sinuosis, in affectibus plerisq; cerebri, oris, dentium, ventriculi, hepatis, lienis, matricis, vesicæ, intestinorum & articularum, vis videlicet, qui ex humoris abundantia, aut putrefactione proveniunt. Datur autem paucillum hujus olei, cum distillatitio liquore, vel decocto herbæ convenientis, pro cuiusq; partis & affectus qualitate. Mensuræ modus hic est. Gallinæ penna in oleum intingitur, atque inde mox extrahitur, & quod adhæret pinguedinis seu olei pennæ, id in liquore, seu decocto diluitur, & datur bibendum ægroto. In febre quidem quotidiana in vino decoctionis rorismarini aut menthæ, paulò ante accessionem. In tertiana, cum decocto centaurei in vino. In quartana, cum aqua buglossi. In peste, cum vino decoctionis raphani, cui admixtum sit parum theriacæ & mithridati. In ulceribus & pustulis oris, penna aut gossipium oleo madens loco ulcerato admovetur leviter: ita contactu olei aliquoties repetito, persanatur malum. Epilepticis in decocto betonicæ & pæoniæ propinatur. Tussientibus, cum semine urticæ & hyssopo costis in vino. In anorexia, quæ redundantiâ phlegmatis existit, cum aqua absinthii. In dolore ventriculi & coli ex flatu, cum aqua chamomillæ. In hepatis frigiditate & hydrope, cum aqua iridis, chelidoniæ, & melle. In

obstructionibus & dolore lienis, cum aqua tamaricis in morbo Gallico, cum aqua fumiterræ & florum genistæ. Contra vermes, in aqua graminis aut absinthii. In dolore matricis, cum vino decoctionis bétonicæ, & matricariæ. In urinx suppressione, cum vino decoctionis allii. Ad podagram frigidam, cum aqua chamæpityos. Atque in his omnibus idem utendi modus est: is videlicet, qui supra est expōsitus, de penna oleo imbuenda, & mox diluenda in idoneo liquore. In vulneribus autem & ulceribus, locus affectus oleo linendus est cum penna leviter. Dens cum dolet, eodem leviter attingendus. Sed si pariter omnes doleant, decoctum menthæ calidum, cui immixta sit olei guttula una atq; altera, ore continendum est. *Etonymus.*

Idem, aliter.

Oleum Sulphuris facillè quidem & citò cum vitrea cāpanā paratur, sed melior modus & perfectior hic est. Pulverizetur sulphur subtiliter, & de pumice tantundē pistetur: quæ duo miscantur simul, & ponantur in retortam, cui adjunctum sit satis amplum & magnū recipiens: & bidui spacio, levissimo igne, oleum sulphuris distillabis, quod Ital. dicitur *Oleum de grata vero de regestro*. Additur autem pumex, ne sulphur ascendat, ac etiam eius vapores sursum mittat. * Eadem penè facultates assignantur ei, quas modo supra recensuimus: nisi quòd in paucissimis hanc diversitatem notavimus. Valet ad vulnera, accipiendo pulverē ex solis quercus, pimpinellæ, agrimonix, consolida majoris, hyperici: quibus omnibus benè contritis, decoquatur in vino: & colaturæ admisceatur pauxillum huius olei, aut saltem quantum satis sit pro malitia & magnitudine plagæ. Cum hoc decocto lavetur vulnus recens, aut inveteratum ulcus, & subito curantur. In morbo Gallico post sufficientem purgationem, valet oleum eodem modo, quo supra. Atq; hæc quidem, & alia supra scripta, quæ huc referenda, perhibentur experta à Medico Imperatoris Bononiæ, & ab alio Romæ. *Gesnerus à quodam Romano.*

Ego Sulphuris oleum sic parare soleo.

Pecciolas sulphure obductas fetreo vel arreo filo affixas, atq; igne accensas in vitream cucurbitam amplam conjicio, ita tamen, ne fundum attingat sulphur, mox alembicum brevi rostro, cui recipiens vas amplum, aqua vitæ femiplenū sit appensum, superimpono, ut fumi partim in recipiente colligantur, partim in fundo & lateribus cucurbitæ tanquam sal sive calx adhærescant: idq; toties repeto, donec sufficiens calcis quantitas fuerit collecta. Quo factò, materiam in recipiente in cucurbitam in fundo, ut omnem salem imbibat: mox per pannum linteum collo: deinde in retorta, primò quidem igne lento, postea vehementiore destillo, quousq; spiritus omnes extierint: demum aquam ab oleo per bālneum Mariæ (ut in vitrioli oleo fieri solet) separato, atque sic acerrimum & non ingratum oleum

A (ex libra scilicet una sulphuris, drachmas duas olei ad minus) colligo.

Idem, aliter.

R. Sulphuris calcinati ℥ij.

Infundatur in aceto, quod quatuor vel sex digitis supernatet acetum in cucurbita: hinc in fimo equino sepeliatur quatuor hebdomadis: postea distilletur igne forti, tunc ascendit spiritus sulphuris cum aceto: quod iterum sepeliatur in fimo equino per duos aut tres dies: post in vase lano, non stricti orificii evaporetur acetum: tunc manebit spiritus & oleum sulphuris in fundo. Idem oleum iterum sepeliatur in fimo ad octo dies, post distilletur per alembicum, & tunc ultimo in sine abscondatur per mensem unum: & sic purificabitur oleum sulphuris. * Est magnæ virtutis. Exhibeantur guttæ tres ad summum. Idem fimus equi semper est renovandus. *Etonymus.*

Idem, aliter.

R. Sulphuris tritici ℥ij.

C Fæcularum vini in pulverem contusarum ℥j. Calcis vivæ & contusæ ℥iix. Miscentur simul, & in ampulla incurvata urgentur. *Andernachus.*

Aliter.

R. Sulphuris ℥j β.

Salis Ammoniaci ℥ij.

Calcis vivæ ℥j.

Misceantur, & aqua in qua salis modicum solitum sit, perfundantur, oleumq; ex retorta distillantur: quod a phlegmate sejunctum, vitreo probè reconditur. Efficacissimum quoq; oleum ex sulphure provenit, quando totius essentia per acetum stillantium, & fæcularum vini in calcem redactarum salem, ita extrahitur, ut postea balsami instat ex operculo destillet: * quod non solum externis corporis vitæ, verum etiam ad interna potu assumptum saluberrimum existit. *Andernachus.*

Aliter.

F Plerique oleum sulphuris ita eliciunt, accipientes urinæ puerorum ℥xvj. antea despumata, calcis vivæ recentis ℥iij. simul ferveant ad tertias: mox per filtrum excolentur: tum addentes sulphuris vivi, optimè in pulverem redacti ℥j. simul ferveant, dum medietas absumarur, in vase vitreo, aut vitro oblinito: inde per filtrum percolatur: postea vase vitreo, pileoque rostrato imposito, destillat liquor, primò perspicuus, deinde oleum aureo colore, quo ad nervos contractos, ad cancerum, malignaque & antiqua ulcera, & ad frigidos affectus externi utuntur.

Aliter.

Sulphur ignem non expertū cum urina pueri octo diebus in fimo equino calido macerato: habeas deinde catinum magnum, valdè cavum, in quo collocetur cucurbita, ad iatus, lato incurvata, quæ sulphur continet, prius tamen in filtrato fundo catini cinere calidissimo, & prunæ addantur,

addantur, dum tota humiditas egressa sit: addatur deinde recipiens vas, & rimæ stipentur glutine, ex farina, & candido ovi, linteo circumducto. Postea carbones flagrantissimi assidue supra cinerem illum calidum aggregentur, donec spiritus atque oleum egrediantur, quod colligendum est, ut oleum chalcanti: & similis est usus. *Fallopianus.*

Aliter.

Sulphur præparatum decoquatur cum oleo lini, lentissimo igne subiecto: & fiat concreti sanguinis instar. Refrigerata materia injiciatur in retortam, & subjiendo ignem destillabit oleum sulphuris rubicundissimum. Fit etiam, si sulphuri sulfur commisceatur, & destilletur. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris vitriolatum.

Cape sulphuris vivi P. j. cum quo misceas, lentissimo igne, liquefacti vitrioli puri tantundem, ut unum fiat corpus. Hoc depellatur per descensum: & oleum rubicundum in receptaculum descendit. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris terebinthinatum.

Si florum sulphuris T. j. admisceatur duabus, aut tribus olei terebinthinæ, in calore sicco solventur flores in oleum rubicundissimum: tum ritè & artificiosè separato menstruo, sulphuris rubinus circuletur cum vini alcoole per octo dies: & habebis oleum sulphuris, quod naturalis balsami vires obtinebit. *Idem.*

Oleum Sulphuris acidum.

Acidum autem sulphuris oleum fit ipso aceto, & superposita campana, aut vitro satis capaci, ad retinendos vapores, qui in oleum illud acidum convertuntur. *Idem.*

Oleum Vitrioli.

R. Fæces five caput mortuum, quod residet in fundo vasis, à quo phlegma vitrioli extractum est: ipso contuso, si salices permiscueris, igne violentissimo, oleum rubicundum emanabit. Fiat etiam cum simplici colcothare, pulso igne violentissimo trium dierum spacio, ac prodebit oleum ferventissimum, quod dulcificatur circulatione cum vini spiritu tartarifato. *Idem.*

Oleum dulce Vitrioli.

Separato phlegmate ex colcothare rubro, vi ignis fit oleum acidum, quod dulcoratur circulatione cum vini spiritu, febribusque putridis cum aqua cichorii, aut ptisana exhibetur. Aciditate enim putredinem arcer, quemadmodum & syrupus è succo limonum, & obstructiones pellicularum tenuitate. Quapropter ad delendas viscerum obstructions, hepatis nempe, & lienis, valde efficax est. Miscetur aliquando hujus guttæ aliquot cum cōserva florum cichorii, fitq; gratissimi saporis medicamentum ad extinguendam sitim immodicam. Febrium ardentium putredinem, pestilentiumq; malignitatem cohibet aciditate. *Idem.*

Aliter.

R. Vitrioli quantum volueris.

Vasi vitreo luto obducto inditur, & ex igne phlegma extillatur: deinde illud eximitur, contunditurque, & phlegmate rursus perfunditur, idemq; evocatur ut antea, usq; dum nihil amplius emanet, & spiritus prosilant: postea ab igne removetur, & calx rubicunda, in pulverem redacta, vel per se sola, vel laterum frustulis adjectis ampullæ in curvata imponitur, & vase amplo, quod excipit adaptato, commissurisq; diligentissime luto obstratis, noctu dieq; luculentissimo igne urgendo oleum distillatur. (Ego T. v. vitrioli rubificati quinq; diebus & noctibus perficio.) Ubi omnia refrigerint, totus liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ & ex arena calida primum aqua insipida, deinde acida acrisq; quam oleum appellant, separatur, purgaturque à sedimento. Ex T. j. vitrioli rubificati ℥. ij. haberi possunt, si ritè paratur. Hoc oleum si sepius phlegmate perfusum distilletur, dulce redditur. * Valer ad apoplexiam, paralytim, epilepsiam, febres ardentes, pestilentesque: item ad sitim, stomachum bile æstuantem, morbos uterinos, aliosque innumeros, ex humore idoneo guttarum instar porione assumptum. quinetiam medicamentis tum purgantibus, tum corroborantibus immurantibusque, vel illorum actionum promovendarum, vel saporis commendandi gratia, rectè admisceatur. *Andermacus, & alii.*

Aliter.

Chalcanthum (Romanum mitius est, Germanicum acrius) in olla exurit igne fornacis, vel inter carbones, dum omnis exierit humiditas, & colore rubro evadat: inde ubi refrigit, in mortario optimè tunditur, moxq; in cucurbita, vel pomo vitreo, seu leuco appellato, luto sapientum incrustato, in reverberatoria fornace, sic ut collum deorsum parum vergat, ponitur: adhibetur ignis primò lentus, vel ex carbonibus, vel ex lignis siccissimis, primùm tenuioribus, mox solidioribus, crassioribusque, dum omnis fuerit humiditas, si qua fuerit, aut nisi antea fortè fuerit siccata: cujus illud fuerit signum, si detersum, siccatumque gladiolum ori cucurbitæ appones. Nam si adhuc quidquam fuerit humiditatis, reddetur gladioli superficies humida: si verò sicca permaneat, nihil humiditatis inerit. Tunc apponatur vas recipiens satis magnum, ne vis vaporum, quæ vehemens esse solet, illud frangat: optimeque stipatis rimis, ignis augeatur, ut fumus ac spiritus ex chalcantho in recipiens vas transmittantur. Cumque egredi halitus coeperit, statim est recipiens vas linteum, aqua frigidissima madente, contegendum: & cum siccatum fuerit, repetendum, donec egredi spiritus desierit. Potest etiam hiatu hujus madentis usus omitti, si metus sit, ne fortè ob tenuitatem vas recipiens frangat. Quamobrem qui oleum hoc conficiunt, fatnum exigunt loco humido, & sub dio, ut ambiens aer, illud, absque

fractionis periculo, agat, quod linteum faceret, A
 halitusq; denset ac colligat. Ubi nullus amplius
 halitus, seu spiritus egredietur, quod aliquibus
 biduo contingit, subtrahendus ignis, dimittendaque
 ut frigeant omnia: summaq; diligentia
 disjungenda vasa, & colligendum oleum: quo
 inciduntur abscessus, & quævis durissima caro.
 Usus est, ut conficiamus gladiolum ex ligno
 oleæ, & cum illo, tacto vix oleo, secando, perfo-
 randoq; reliqua opportuna agamus. In pestilentia,
 pestilentibusq; febribus, ephemera excepta, B
 egregium certè remedium habetur, atque ubi o-
 pus est corpora, phlegmate, malisq; referta fue-
 ris, à morbo tueri, idq; cum purgata prius fue-
 rint, sic ut vix quidquam possit efficacius reperiri,
 ac valentius. Sic liquore indiget, quo cum mi-
 sceatur, quicq; ejus acrimoniam, ac vehemētiam
 corrigat: Itomachum roborat, appetentiam exci-
 tat, infarctus expedit, putredini resistit, & re-
 num affectibus prodest, qui ex stipitatione ortum
 ducant. Pueri dux, tresve guttæ cum aqua aceto-
 se præberi consueverunt: grandioribus natu-
 ad quinque, & sex guttas exhibent. His qui sese
 à morbo reficiunt, misericordè convenit, caloremq;
 instaurat. Sunt qui oleum hoc aqua ardente sapi-
 pius perfundant, & aquam abstrahant, ut effi-
 ciatur minus acre, ac magis tenue. Plerique ad
 chalcanti jam igne rubentis libram, aquæ vitæ
 optimæ libras quatuor addunt, & per tres dies
 balneo tepente macerant: igne mox cinerum
 molli, aquam eliciunt: deinde auctiore, oleum, D
 quod quinque, aut sex horarum spacio, nisi er-
 raveris, prodibit. *Rebus.*

Oleum Tartari.

R. Tartari albi, in pulverem redacti ℥iv.
 Ampullæ incurvatae, vel etiam erectæ, argillaque
 obductæ induntur: hæc in fornacem locatur, &
 vase quod excipit amplo appposito, junctura lu-
 to occluduntur diligenter (facile enim expirare
 solet:) postea igne per injura exiguo, tandem au-
 ctiore, urgetur, donec nulli amplius spiritus ap-
 pareant: tunc refrigeratis vasis liquor eximitur,
 infunditurque ampullæ vitreæ erectæ, & in bal-
 neo calente corrigitur, separaturq; aqua ab oleo.
 Idem ex cineribus vel arena iterum evocatur à
 sedimento crasso, & oleum aurei coloris prove-
 nit. Ex libra autem una tartari communiter ex-
 trahitur olei ℥β. * Ad curanda ulcera, præser-
 tim ex lue Venerea orta, efficacissimum est: cui
 mumia sive oleum fecularum dulce annumera-
 ri debet. hæc enim ulcera manantia ita curat, ut
 ipsorum malitia nocere amplius non possit. Ex
 vino haulta calculos renum & vesicæ conterit,
 expellitque: urinam movet: ulcera purgat. *An-
 darnacus.*

Aliter.

Salem Tartari crystallinum, si vitro imponas
 & in cella vinaria aliòve humido loco colloces,
 intra perpaucos dies in oleum resolvatur lim-
 pidum, & ad faciei maculas, & ulcera detergen-
 da præstantissimum. *Quercetanus.*

Aliter.

R. Tartarum crudum, aqua vitæ optima affu-
 sum, & per vigintiquatuor horas ibidem mace-
 ratum, destilletur, vase recurvo, igne primùm
 levi, mox vehementi, ut in oleo chalcanti ex-
 trahendo fieri consuevit, separando tamen, quæ
 primò exit, aquam. Hoc pacto oleum habebitur
 & copiosum, & pulcherrimo colore, phthifica
 maximè probatum, si in jure ranarum optimè
 coctarum, hujus olei gutta exhibeatur. Curan-
 dis expurgandisque ulceribus mirabile scribitur.
 Multum etiam facit, ut pestilentiam præca-
 veamus, si summæ nares eo iungantur. Sunt
 etiam, qui tartarum in calcem redactum aqua
 communi calida dissolvant, quod facile fit: dis-
 solutum igne lento exiccant: idq; quinque re-
 petunt, semper tamen, ubi dissolutum est, filtro
 colant quoad; postremò siccum remanet, affu-
 sa aqua ardente optima, tribus diebus equino-
 fimo, aut tepentis aquæ balneo, macerant: inde
 aquam distillatione excipiunt, manente in fun-
 do vasis, oleo, quod urinæ cienda maximè
 probatur, ad drachmam exhibitum, cum ℥ij. vini
 malvatici acerbioris. Tabidos etiam præservat.
 Alii Tartarum è vino albo perspicuum accipiunt,
 adduntque resinæ terebinthinæ, & herbæ aloës
 æquas portiones coterunt, conjiciuntq; in ma-
 tulam vitreâ: mox addito pileo rostrato, aquam
 extrahunt, quam facibus tritis affundunt, inde
 destillant, igne semper vehementer aucto in fi-
 ne distillationis: repetunt id vigesies ferè, dum
 totam fæces aquam cõbiberint, nullusq; ex-
 humor, & ipse sint fæces albissimæ: quæ loco hu-
 mido supra marmor positæ, in aquam abeunt,
 cujus ingentes vires prædicant. Nam ejus ℥i.
 cum julepi violati ℥ij. potum, valetudinem, vi-
 resq; firmat: lumbricos enecat, jecoris ac lienis
 infarctus expedit, urinam ciet, distillationibus
 prodest. *Quercetanus.*

Oleum Tartari. særens.

E Tartarum crudum in pulverem redactum, im-
 ponatur in retortam vitream, aut terream cum
 suo recipiente. Subjiciatur ignis per gradus, qualis
 ad aquam fortem conficiendam adhibetur.
 Producet magnam copiam spirituum alborum,
 qui & in aquam, & in oleum crassum ac fetens
 convertuntur. Separetur oleum illud per insu-
 dibulum, atq; ad usum reservetur. *Idem.*

Oleum Tartari.

F R. Tartari ad albedinem calcinati q. s. est.
 Solvatur aqua ardente septem dierum spacio bal-
 neo tepentis aquæ: inde igne primùm levi, mox
 vehementissimo, eliciatur cum aqua ardente
 oleum, quæ postea baln. M. invicem separentur.
 Quod reliquum est in fundo, in calcem iterum
 redigatur, mox distilletur, ut supra: idq; repeti-
 tur, dum totum tartarum in oleum abierit. Hoc
 autem oleum calore Solis in pulverem exicca-
 tur, quamobrem tunc spiritum ab eo, uti supra
 factum est, elicitur: & hujus granum unum cum
 ℥β. Mithridati, & ℥j. aquæ plantaginis, vel ci-
 chorii

chorii stillatitiae omnes funditus ulcerum radices tollit. Sed quo labore tartarum aqua arden- te dissolvatur, sentient, qui experientur. Non de- sunt, qui ut idem efficiant, illud distillent chal- canthi modo. Alii huic distillatio oleo aquam vitæ addūt, labore penè immenso, ne dicam ina- ni, cum facilius haberi res possit. *Rubeus.*

Spiritus Tartari.

Tartarum crudum si pellatur per retortam vi- tream, cum suo recipiente more stygiae, produ- cit magnam copiam spirituum alborum, qui tan- dem in aquam, & oleum crassissimū & foetidum convertuntur. Separatur autem oleum ab aqua per infundibulum: quod quidē ulceribus exic- candis & curandis confert. Aqua autem, si cum colchotare bis aut ter distilletur, ita purificatur, ut foetorem profus amittat: ad pellendas autem omnium viscerum obstructions, lienis præser- tim, & hepatis atq; ad omnes morbos tartareos valde conducit. Cui medicamento, si vim & fa- cultatem adaugeri velis, ipsum circūlabis cum vini spiritu in baln. M. per quatuor dies: deinde separato menitruo per Baln. remanebit tibi spi- ritus tartari, ad prædicta optimus. *Quercetanus.*

Oleum Stibii.

Antimonium in tenuissimum pulverem reda- tum, ac cucurbitæ vitæa impostum, aceto vini acerrimo & distillato maceratur super levi ignis calore tantisper, donec rubro colore acetum in- ficiatur. Coloratum in aliud vitrum transfundi- tur, novumque facibus superaffunditur, donec rursus rufum colorem concipiat. Itæ autem transfusiones & additiones novi aceti super fac- tes, toties sunt repetendæ, donec nullam ampli- us rubedinem pulveres ex se emittant. Acetum ve- ro collectum levi igne distillari debet, donec ru- bedo paulatim condensari incipiens, alembi- cum petere videatur. Tunc refrigeranda sunt vasa, ac liquor rubeus, quadraginta diebus simo calido macerari debet, donec perfectam olei for- mam acquirat. * Illud sacchari instar, dulce af- firmant, omnesq; vulnerum dolores sedare, ac perfecte sanare dicitur: ac plures admirandas facultates in ulceribus contumacibus ac cancro- sis præitare. *Quidam ad Gephyrum.*

Oleum, seu potius essentia Stibii.

Stibium in pulverem contusum, per dies de- cem laevigatur igne, donec primum flos albus, mox luteus appareat: qui tandem erubro in pur- pureum colorem transit. Hujus ꝑ ij. in vini spi- ritu, quantum viginti digitos superet, dieb. duo- decim, vase diligenter occluso macerantur: post- ea separantur per balneum: atque tunc essentia stibii, instaurandis renovandisq; viribus dicata, fundo vasis substernitur. * Hujus grana quatuor ex aqua melissæ, chelidoniæ, aut vino genero sis- simo dantur: febres curat: aquam inter cutem dis- seunt: morbis uterinis, atquato, comitiali, & similibus medetur: morbum Gallicum, omniaq; hinc orta vitia, mirabiliter sanat: humores per-

alvum educit, superfluos per cutis habitum ex- pellit. *Andernacus.*

Oleum Antimonii, aliter.

Oleum Antimonii ex aqua rorida, vel cum sulphure & sale fossitio paratur. * Hujus grana tria ex vino vel liquore sæcularum vini & chal- canthi potui sumptæ, aquam subter cutem intra dies paucos curat: grana duo ex theriacæ drach- mis duabus devorata, pesti morbisq; venenatis medentur: trium guttarum instar, vel amplius, ex aqua vitæ sumptum, convulsioni, morbo ar- tonito, aliisq; cerebri affectibus succurrit: dolo- res podagricos, colicosq; sedat: febres discutit: vesicæ ulceratæ opitulatur: ulcera maligna, can- crum, fistulas, phagedænam, herpetem, omniaq; cutis vitia mirabiliter sanat. *Andernacus.*

Aliter.

Ex pulveris stibii, salis fossitii, utriusque libris tribus: hæc super ignem in fictili uruntur semper agitando, usque dum vireant: deinde tritis a ce- ti stillatitii optimi additur, quantum ad unice- dum satis est: postea macerantur, & per ampul- lam incurvatam igne acerrimo oleum rubrum extillatur, quod a phlegmate ex balneo separa- tur. Vel stibii in pulverem detriti libra, cum salis communis torrefacti æquali portione conceri- tur, inditurq; retortæ luto obductæ, & ex igne vehementissimo oleum evocatur: quod licet ex- ternis corporis vitis magis conveniat, non pau- ci tamen per os etiam exhibere non dubitant. *Andernacus.*

Aliter.

Ex ipso Antimonio extrahitur rubicundissi- mum sulphur cum tartaro & nitro, aut cum solo capitulo ex calce viva, & cineribus parato, eli- citurque oleum multis modis, quæ omnia ad curanda cancrofa ulcera multum proficiunt. *Quercetanus.*

Aliter.

Antimonium saccharo & alumine miscetur, imponanturq; omnia in retortam vitream. Sub- jicies ignem per quatuor aut quinque horas len- tissimum, quem postea augebis. Manabit oleum sanguinis instar rubicundissimum. Fit etiam cum Mercurio sublimato: sed cautio adhiben- da erit, ne quis in gradu ignis error admittatur. *Quercetanus.*

Idem, aliter.

R. Sacchari Candi, Stibii ana part. j. Terantur super marmore, ponanturq; in retor- tam luto obductam, destillenturque igne vehe- mentiori, nullo cinere supposito, & manabit oleum rubrum, sanguinem referens. * Epilepti- cis, omnique cerebri affectui prodest, bibitum. *Rubeus.*

Idem, aliter.

R. Mercurii sublimati, Antimonii crudi ana part. j. Terantur subtilissimè, & destillentur in retorta. Oleum collige, & iterum atq; iterum destilla, &

habebis oleum optimum, ad ulcera maligna. Ex A. *lib. manuscripto.*

R. Stibii ℥ j. adde

Sublimati ℥ ij.

Retorta distillentur vehementi igne, ex cineribus tamen: malignis ulceribus causticum felix. Inferunt facibus aquam vitæ & quod restibile, est oleum distillant: aqua illa herpes, verrucas, cancrus, topthos arthriticos curat imposita. *Hernius.*

Aliter.

R. Antimonii crudi, cui misce Acetum forte; & oleum Chamæmelinum & hyperici: digeratur in fimo, & per retortam destilletur. Primo effusa aqua ab aceto: ulcera Venerea, & maligna rubrum hoc oleum misce curat. *Idem.*

Aliter.

R. Antimonii ℥ j. adde

Tartari crudi ℥ ℞.

Macerentur aceto distillato, & oleum hoc exstillatū lepram eximere ajunt: primò masat aqua, secundo oleum vulnerarium. *Idem.*

Oleum Capri.

R. Aeris adusti ℥ ij.

Subtilissimè teratur, & ponatur in vitreâ cucurbitam optimè lutatam, & aceto imbibatur fortissimo: fac distillare per horas xxiv. & habebis oleum fortissimum coloris rubri & viridis. *Gal. tur quidam empiricus.*

Oleum Aëri.

Oleum æris conficitur, quando illud in chalcanthum redigitur, resolvitur, & ex terra, colcothar vocant, oleum rubicundum paratur. * Ad cancrum, phagedænam, gangrænâ, fistulas, & reliqua ulcera maligna valet.

Aliter.

Aes calcinetur communi modo, tum ex ipso tum acida muria, ut decet, præparata, & alcooli. *lib. manuscripto.* extra hes viridem animam in Baln. M. donec amplius menstruum non virescat. Ipsum separa in Baln. quod relictū est resolve in humido, proditq; in oleum Smaragdinum: ipsum circulatorum vini dulcedine, ut acrimoniam ipsius menstrui totam abstrahas, & habebis medicamentum præstantissimum ad ulcera phagedænica, chironica, ea coethica, putridaq; omnia ulcera curanda, si cum butyro misceatur. *Quercetanus.*

Oleum Stanni.

Oleum ex stanno trium guttarum instar ex vino potum, alvum sine difficultate movet, humoresq; educit: oculis membrana obductis per pennam allitum opitulatur: morbum Gallicum, ex eoque orta vitia: item vulnera curatu difficilia, ulceraque maligna sanat. Quinetiam stannum per ignem in calcem reductum levigatumque, singularem efficaciam in arquato, ascite, & vermibus curandis obtinet, ad hunc modum præscriptum:

R. Stanni præparati ℥ j.

Sem. Colo cynthidis, Plantaginis ana ℥ vi. In pulverem rediguntur, miscenturq; hujus unctia datur ad lumbricos enecandos, expellendosque. In ascite stanni levigati ℥ ℞. sanguinis draconis ℥ ij. liquoris tapli ℥ j. miscentur, danturq; ℥ ℞. pondere. Stanni in calcem redacti ℥ v. alipe moscharæ ℥ j. bdelli ℥ ij. simul subiguntur, ar. quatoque infestatis extinguntur à scrupulo ad sesquicrupulum usque. *Andernactus.*

Aliter.

Stannum in calcem sive cinerem redigitur, perfunditurq; aqua valida, & dom lapilli crystallini profiliant, in ampulla sinitur: deinde humor omnis per arenam modicè extillatur: postea acetum distillatum affunditur, & in balneo macerantur omnia, donec solvantur, horisq; decem aut duodecim coquuntur, & ubi refrixerint, quod clarum est, eximitur, destillaturq;: materia exicata aliud acetum admiscetur, coquiturque ut antea, donec omnis eliquescat, atq; tunc acetum stillare sinitur, idque iteratur, usquedum illa olei modo in fundo subsistat: quod dum adhuc calet, eximi debet, ne mellis instar fiat spissum. * Singularem quaedam facultate ulcera & vulnera recentia adhuc, intra horas viginti quatuor sanare dicitur. *Andernactus.*

Oleum è Stanno.

È stanno oleum elicitur in calcem redacta, & aqua forti soluto, ea ratione, ut lapilli gignantur: quos aceto stillatitio macerant, in aqua tepentis balneo: inde acetum destillant, aliudque superfundunt: mox macerant, inde detrahunt, dum in fundo maneat, ceu oleum: * ad vulnera recentia, & ulcera cito sananda efficacissimum. Idem in plumbi calce effici potest, sed acui acetum debet. *Rubens.*

Oleum Plumbi.

Plumbum in calcem vel in cinerem adurit, & super huc aceti optimi stillatitii, quantum factis est, funditur, maceraturq; per biduum in cineribus calidis: deinde hoc relictis facibus effunditur, & recens admiscetur, siniturque, & eximitur ut antea. idq; toties repetitur, donec omnis dulcedo extracta fuerit: postea acetum quod collectum est, ampullæ inditur, & ex balneo distillatur, usquedum in fundo materia, sive sal plumbi album remaneat: quod in oleum tandem sic deducitur. Sal plumbi in pulvere redigitur tenuissimum, ac in retorta vehementiori igne destillatur, quousque spiritus omnes exierint, & deinde aqua ab oleo per balneum separatur, ac oleum in cucurbitæ fundo colligitur. Libra una salis datur circiter ℥ ℞. * Vulnera & ulcera quævis etiam depiorata intra dies paucos carne implet, sanaturque: oleo terebinthinæ permixtum ac membris convulsis, resolutisq; inunctū, brevi ea restituit: tumorem ex calida intemperie natum ex oleo chamomelino & olivarum discutit: inflammationes quovis modo ortas, & ambusta restituit, si panus cæruleus eo imbutus superdetur.

Sunt

Sunt qui hoc oleum granorū trium aut quatuor pondere in colicis, alijsq; intestinorum doloribus, ex humore aliquo potui propinare soleant.

Oleum & Balsamum Saturni.

R. Plumbum optimè calcinatū, ex quo cum celesti acido alcoholisato, præparato, ut decet, extrahes essentiā in Baln. M. idq; tâtis per facies, donec totum plumbum solvatur, & à lepra, & omnibus suis impuritatib. hoc modo expurgetur. Separato per Baln. menstruo, quod remanebit in fundo vasis, rursus solves in vini alcoole tartarificato, & circulas omnia simul per aliquot dies, ut menstrui acrimoniam tantū auferas: & hoc modo cōficiēs ex plumbo dulcissimum saccharum & temperatum, ac nostræ naturæ amicissimum, infinitis affectib. inserviens. Id autem solvitur in oleum humidum, ad quævis ulcera maligna curanda præstantissimum medicamentum. Ex ipso etiā fit Balsamus preciosus ad ophthalmiam, & oculorum inflammationes, dummodo prius optimè dulcorietur. Sic facies de stāno: de Lithargyro: de Tuthia: de cadmia vera: de Spodio & Pompholyge: quæ omnia ita rectè possunt præparari, atq; mitia adeo reddi, ut citra morsum, maculas, & excrescentias etiam oculorum tollant, inflammationes, doloresque summos sedent: ulcera omnia sine dolore ullo curent, eaq; cicatrice obducant. *Quercetanus.*

Oleum Ferri.

R. Limaturæ ferri quantum vis. Imbibe tria, postea calcina toties in fornace reverberationis, donec impalpabilis reddatur, colorisque sanguinei: tunc pone in cucurbitā vitream optimè lutatam: imbibas quoq; urina, & fac distillare more aquæ fortis per horas viginti quatuor, semper ignem augendo: & habebis oleum spiritum rubicundissimum. * Experientia illius olei: rubificentur laminæ cujusvis metalli, si extinguantur in isto oleo, statim accipient auri colorem. *Gallus quidam empiricus.*

Oleum Ferri, aliter.

Ferrum vel Chalybs in resinam sive oleum rubicundissimum per aquam aluminis redigitur: vel si chalybs per acetum stillaritium lævigetur in pulverem, croco similem: atq; hinc sal armeniacus octies aut novies elevetur: postea in oleum resolvatur, idemq; aqua stillatitia diligenter lavetur, dum dulcescat. * Hoc oleum et si majorem in Chymia, quam in medicina usam habeat, feliciter tamen in alvi profluviis etiā trium aut quinque guttarum instar cum olei nucis moschate scrupulo dimidio ex vino rubro potui datur. *Andæniacus.*

Oleum Martis.

R. Limaturam chalybis, quam ablues pluries cum muria, post cum aqua dulci, tum demum superfunde acetum acerrimum, ut supernaet quatuor digitos: stent omnia ad Solem per aliquot dies, novum subinde infundendo acetum, quo limatura subtilietur: hanc reverberabis per

A diem integrum apertò vase, donec prodeat ut ignis in pulverem rubicundissimum, & levissimum, quo poteris uti. Vel ex illo, cum menstruo suo acerrimo, aut vini spiritu optimè præparato, elicies animam, ut ex ea conficias oleum: cujus guttula una tantū exhibetur cum decocto convenienti, aut permisceatur cum aliqua conserva astringenti. Est præstantissimum medicamentum ad diarrhœam, lienteriam, hepaticum fluxum, ad ventriculi corroboracionem, & ad omnes hæmorrhagias internas, & externas. *Quercetanus.*

Oleum Martis, aliter.

Ex ipso Martis balsamo, cum vini spiritu alcoholisato circulationibus conficias oleum rubicundum ad omnes hæmorrhagias interiores, & viscera nutritionis corroboranda præstantissimum, si guttula conservæ rosarum, aut lymphæ permisceatur, aut cum vino exhibeatur. Hac etiā ratione conficias oleum Veneris. *Quercetanus.*

Oleum Croci Martis.

R. Limaturæ Martis q. l. ponatur in cucurbita vitrea, cui adde olei sulphuris part. j. aquæ fontanæ part. iij. quæ cum in arena calida soluta fuerit, excicetur, donec rubicundissima fiat: mox oleo salis solvatur, rursusque excicetur: demum igne fortiori sublimetur crocus. Quod sublimatum est, super lapidem porphyrium in cella vinaria colloccetur, donec in oleum transeat. *quodam Chymico.*

Oleum ferri.

Solvunt aliqui ferri climatam scobem aqua separationis, seu quam fortem appellant, & chalcantho potissimum educta, qua abstracta calcem illam ferri aqua communi toties abluunt, dum omni prorsus acrimonia destituatur. Excicatur calci, affundunt acetum stillaritium, & repente balneo macerant: inde destillant: iterum affundunt, macerant, destillant: idque toties repetit, dum ferrum in fundo instar olei resideat: ad ulcera manantia, & pleraque alia præstantissimum: & si rectè temperetur, multo quam ferrum ipsum efficacius, ad ea omnia, quæ à Dioscoride, Galen. & Aëtio de ferro scribuntur, præsertim languenti stomacho. *Hieron. Rubens.*

Oleum Hydrargyri.

Oleum hydrargyri fit, dum hydrargyrum ex calce secularum vini excicatarum purgatur: deinde per chalcanthum salem nitri, & alumen in altum elevatur: postea à vini spiritu correcto digeritur, donec in mucosam pinguedinem transeat: hinc liquor abstrahitur, & in arena igne fortissimo urgetur, quoad humor lactis instar extillet: hic iterum affunditur, & oleum albißimum suavissimumque, omnis erodentis facultatis expers provenit. * Omnium metallorū olea præstantissima superauri balsamo virtibus respondet: ulcera & vulnèra quævis purgat, implet & percurat: per os assumptum velicæ, faucium, aliarumque partium abditarum exulcerationes persanat: adhuc vi sua penetratoria renum mor-

hos per sudores, urinamq; discutit. *Andernacus* A
as *Paracelsus*.

Oleum Mercurii corporale.

Fac amalgama cum Mercurii crudi ℥ iv. & Jo-
vis optimi ℥ j. Illud ipsum super laminam Mar-
tis extendito, & in humido collocato. Totum in
oleum dissolvetur. Fit etiam cum solo Mercurio
& lamina Jovis *Quercetanus*.

Oleum Mercurii sublimati.

Mercurius cum chalcātho & sale, ut moris est, B
ter sublimatus, misceatur ad extremum cum
æquali portione salis ammoniaci, & rursus subli-
mentur simul ter aut quater. Totum illud subli-
matum in oleum resolvitur, ex quo spiritus salis
ammoniaci eximendus est, omnia circulando
cum vini essentia: ipsaq; tamdiu destillando, do-
nec oleum fervorem, & acrimoniam amittat, &
ammoniacus separetur. Reducitur etiam per se
in oleum lentissimo calore Athanoris, longoq;
temporis intervallo. *Idem*.

Oleum Lithargyri.

R. Lithargyri pulverizati q. s.
Dissolve per decoctionem in aceto forti, pluri-
bus vicibus, successivè: deinde evapora acetum
ad ignem, & remanet oleum nigrum in fundo,
quod dissolvatur cum aqua calida per agitatio-
nem cum baculo parvo & mundo: tunc distilla
per linguam laneam, & remanet oleum in fun-
do, quod ab aqua separatum, est singulare. * Mi-
rabile est in delēdis maculis, panis faciei, & sub-
tiliat cicatricem, & rubedinem eorum delet.
Gesnerus ex libro manuscripto.

Oleum Auripigmenti.

Auripigmentum cum duplo salis nitri ponde-
re conteritur: deinde carbonibus sub dio accen-
sis, catinus imponitur, siniturque dum exande-
scat: huic postea Chymicus assidens, auripig-
mentū immittit: quod lento igneliquescere si-
nit, donec non amplius ebulliat: mox rursus tan-
tū injicit, idemq; ut prius exurere permittit: hoc
tamdiu agit, usq; dum satis injectum fuerit: atq;
tunc consumpto jam sale nitri, igne vehemen-
tiore per horas quatuor aut quinque urget, quoad
auripigmentum in fundo, butyri instar, liquefa-
ctum relideat, refrigeratumq; aërio nitore inal-
bescat: post conteritur, imponiturq; marmorī, &
in loco humidore ad liquorem resolvitur: qui
tandē singulari artificio ex ampulla distillatur.
* Hoc cum melle illicitum crassitiem extenuat: te-
rebinthina exceptum elephantiasim abigit: ani-
ulceribus, & iis quæ cicatricem agrè ducunt,
prodest: purgat, extrahit, siccatur, suppurationes
discutit: ad ipsi aut oleo cōmixtum, concoquen-
di emolliendique vim obtinet, crustas urendo
excitat: quæ excreverunt, reprimit: pilos evellit:
resina exceptū, alopecias explet: phthiriasi me-
detur: narium, orisque ulceribus, & pustularum
eruptioni cum rosaceo conducit: ulcera serpen-
tia & maligna ad cicatricem perducit: carnosas
partium excreverunt absumit, oculorum cica-

trices emendat, & lachrymas ciet: callos, fordi-
daq; ulcera purgat: inveterata, & manantia, quæ
cicatricem non admittunt, nec non fungis simi-
lia sanat: luxuriantem carnem consumit, cava
explet: contra graveolentia narium ulcera auxi-
liatur. In summa, fistulis, carbunculis, gangræ-
nis, nervis præcisīs, ramicibus humore contra-
ctis, carcinomati & fluxionibus subvenit, sive
unguentis, sive linimentis & oleis misceatur, vel
ulcerum labia bis terve eo circumlinantur: quod
si ulcus idipsum fluere incipiat, & crusta obdu-
catur, hæc unguento ex butyro majali (quod ca-
lidum super aquam fabarum, & decoctum lupi-
norum sigilliq; Salomonis effusum sit) perun-
da resolvitur. Quinetiam ad ulcera & vulnera
hunc in modum uti licet: Olei auripigmenti, olei
myrrhæ, terrebinthinae singulorum ℥ ij, ad ulce-
ra quævis purganda, & carne implenda misce-
tur applicenturque. Sic olei arsenici, hydrargyri
utriusque ℥ ij β. olei ex vitellis ℥ j. terrebinthinae
Clotæ ℥ ij, lithargyri acetosi ℥ β. subiguntur, &
cancro, fistulis, ulceribusque narium expedi-
tè curandis bis quotidie adhibentur: vel olei au-
ripigmenti ℥ iij, olei vitellorum ℥ x. terrebinthi-
nae distillatæ ℥ j. miscentur, imponunturque ul-
ceribus. *Andernacus*.

Oleum Arsenici.

Arsenicum qualitate sua maligna, & acrimo-
nia venenum est. Prava verò illa qualitas in spi-
ritu, sive in aura illa fœtida, & atro fumo, quem
minimo calore emittit, consistit, at acrimonia
in solo sale. Igitur prorsus fixanda est. Fixatio-
ne enim, ut etiam in capite de præcipitato dixi-
mus, venenum omne ex spiritibus, ut Arsenico,
Mercurio, Auripigmento, & reliquis admittit
acrimonia verò pellitur, salis extractione: quod
propriis fit abluitionibus. Verum hujus Arseni-
ci præparatio hujusmodi est: Arsenicum ter sub-
lima cum sale preparato, & læcra tubra, & sto-
momatis scamate, ut ipsum purifices: quod de-
inde cum terrea muria fixabis, dando ignem per
gradus, viginti quatuor horarum spatio: fietque
massa nive candidior & petrarum referens co-
lorem, quam in calida solves, ut alkali inde ex-
trahas: remanebit autem in fundo pulvis albi-
simus, quem exiccatur fixabis cum æquali por-
dere olei in cerativi ex talco confecti, eaq; omnia
in reverberio colloca per diem integrum: rursus
in calida solve, ut remaneat pulvis albissimus,
fixus, & dulcis, qui fluet in humido in
oleum pingue, butyri instar, anodynum. Nam
quemadmodum Arsenicum, si non præparatur,
dolorificum est, & qualitate sua maligna vene-
num: sic contra fixationem hanc amittit, & dolo-
ris est prorsus expers, ac venenatis curandis vul-
neribus conducens medicamentum, si hujus ad-
misceatur uncia una cum duabus uncias olei myr-
rhæ. Nonnulli etiam Arsenicum ter sublimatum
cum calce fixa, & colchotare, idq; dissolvunt in
aqua stygia fixatoria, & convenienti, distillantq;
aquam a fœcibus multoties, tum demum caput
mortuum

mortuum reverberant: quod prodit in pulvere albisimum, & fixum: à quo extrahitur alkalium vini alco ole, & sic dulcoratur. Hujus medicamenti usus est ad fistulas, & caneros curandos. *Quercetanus.*

Oleum Talci.

Talci libra catillo imponitur, & in igne luculento horis quatuor excandescere sinitur: deinde ubi refrixerit, fornaci, in quo panis jam coctus est, immittitur, & refrigerare modicè permittitur: postea eximitur, humectaturque oleo olivarum, & fictili inditur, atque per descensum oleum extillatur. * Valet ad ulcera putrida fordidâq; curâda, eorumq; tumores discutiendos, & dolores leniendos. *Andernacus.*

Oleum Talci, aliter.

Ex Talco ritè & artificiosè calcinato elicitur anima cum aceto destillato: hæc ipsa resolvitur in oleum pretiosum, humido in loco collocatû. *Quercetanus.*

Oleum Calcinum.

Calx integra oleo communi restinguatur, alembico vitro destilletur, & manabit oleum. * Ad ossa corrupta valet. *Sylvius.*

Idem, aliter.

Calcis vivæ frustum integrum infundatur in oleo communi, donec calx in pulverem reducat: tum destilletur in alembico vitro, & emanabit oleum calcinum. *Leonardus de Prædapatia.*

Oleum de lateribus.

R. Laterem aut regulam ruffam antiquissimam, ex ruffo luto ductam: eam confringe in frustra medioctia, & in prunis urito, donec tota excanduerint: deinde è prunis exempta fragmenta restinguito in oleo claro veteri, & dimittito quousq; se oleo impleverint: postea oleo exempta in tenuissimum pulverem contundito, atque in retortam aut cucurbitam vitream indito, & secundum artem luto chymifico juncturas vitrotum claudito, & subtus accensis prunis oleum elicit, & elicitum reponito. * Convenit omnibus morbis frigidis. Est enim calidum penetrativum, resolutivum: mollit dura, & discutit tumida: opitulatur qui patiuntur epilepsiam, vertiginem, oblivionem, paralysem, spasmus, dolorem docti, genuum, podagram, vel alios juncturarum & nervorum morbos: medetur spleni, vesicæ, & renibus. *Meisner.*

Oleum crystallorum.

CrySTALLI subtilissime conteruntur, & vel æquali nitri, vel duplo sulphuris pondere commixti in calcem aduruntur: hæc deinde ex aqua plurali stillatitia, lavatur aliquoties: rursusq; siccat: postea spiritu vini perfunditur, maceraturq;: tum extillatur rursus, & quod in fundo remanet, iterum calcinatur. Javatur, destillaturque toties, donec in vino eliquefeat nivis instar: tandem in coquendo sal provenit, quod in loco humido resolvitur in liquorem. * Hujus drachma dimidia potui assumpta, singulare est remedium ad re-

num & vesicæ calculos atterendos, cōminuendos, expellendosq;, & urinam promovendam. Atq; ad hunc modum oleum ex omnibus gemmis paratur. Ex Sarda quidem & hæmatite ad sanguinis profluvia: ex Saphyro, ad insaniam, pestilentiam, carbunculū, cordis palpitationem: ex granatis autem, ad tremorem ejus, sputumq; sanguinis. *Andernacus.*

Oleum è lapide Pyrite.

Lapidem Pyritem, ubi prunis incanduerit, in oleum vetus projiciunt, idq; quinq;, aut sex vicibus repetunt: inde lapidem optimè tritum, vitro vase destillat, & ubi manare liquor cessaverit, fæces conterunt, illisq; eductum liquorem superfundunt, mox destillant: & quò sæpius id effecerint, eò efficacior reddetur qui elicitur humor, ad offusam oculis caliginem, & suffusionem a modum laudatus: sed non imprudenter adhibendus est, cum sit vehemens, & oleum oculis inimicum habeatur. *Hieron. Rubens.*

C DE OLEIS EX ANIMALIBUS, & eorundem partibus.

Oleum ex sanguine humano, & cervino.

Sanguis hominis sani & juvenuli, vel cervi jam capti dum adhuc calet, ampullæ incurvatæ inditur, & igne ex cineribus urgetur, quoad omnis extillavit aqua: deinde ampulla refrigerare sinitur, lutoq; obducta, in arenâ locatur, & alio vase quod excipit appposito, ignis augetur, donec oleum emanare desierit: hoc postea in aqua calida corrigitur macerâdo, separandoq;. Sal quod inter destillandum lateribus vasibus adhæret, cum oleo abluitur, & vitro conditur. Alii sanguinem pellicano, quod appellat, infundunt, & in balneo digerunt, dum tertia pars vasis adimpleatur: deinde ex eodem balneo aquâ à subjecta materia abstrahunt: postea sedimentum ex ampullâ incurvatâ distillat novies. * Oleum sanguinis humani, ad comitiale morbum, aliosq; infinitos humani corporis affectus abigendos efficac. Oleum verò sanguinis cervini, singulare in podagra discutienda est remedium. *Andernacus.*

Oleum ex ossibus humanis.

Ex ossibus magnis mortuorum hominum, concidantur frustatum: sine, ut excandescant in igne: ignita pone in cassula aut olla, in qua sit oleum commune antiquissimum, & ea extingue: & quamprimùm injeceris frustum in ollam olei, mox illico operculo claudere, ut vidimus in oleo Philosophorum. Hæc ossa aliquot horis imbibita contunde per se (absque illo oleo quod superfuit in olla) & pone in cornutam, & destilla ut oleum Philosophorum: serva, ac utere. * Res magna est ad omnes dolores juncturarum. *Euonymus.*

Oleum ex maxillis equorum.

Maxillæ equorum in pulverem redigantur: in aqua modica humectatur, & igne luculento urgetur eò usq;, donec oleum crassum & foetidum effluat: Hoc aqua calida perfunditur, & ex cinere aliquoties extillatur: * peculiare in doloribus

podagricis sedandis remedium. *Andernacus.*

Oleum ex cornubus cervinis.

Cornua in mense Augusto collecta, lima in scobes rediguntur, coquanturq; ex aqua, quod satis est: deinde per balneum aqua detrahitur: postea illi eximuntur, laterumq; frustulis adjectis ampullæ incurvatæ induntur, & ex arena oleum clarissimum evocatur, quod singulari artificio colligitur. *Andernacus.*

Essentia cornu cervini, monocerotis, ossium de corde cervi. & Eboris.

Ossa vel comouruntur, vel decoquantur cum vehiculis convenientibus, ut ex ipsis tandem elici possit purior essentia cum vini spiritu, quod fiet eadem methodo, qua Cranium humanum, suo loco, præparandum esse scripsimus. Igitur sic extrahes essentiâ ex osse cordis cervi, quod hominis cor quadam substantiæ similitudine roborat, & ad cardiacâ affectionem, syncopenq; in primis utile est. In eo differt ejus præparatio à superioribus, quod cum alcoolisato Chelidonie spiritu fiat, tâquam cum proprio menstruo. Pro illo osse in eodem usus cornu cervi substituitur, cujus essentia cum Hypericonis alcoole extracta, infantulis, lumbticis laborantibus exhibetur. Cornu Monocerotis, omnium præstantissimum, eodem modo preparabis: tuetur enim cor & omnem veneni vim obrundit: pestilentibusq; morbis confert. Proprium ipsius menstruum est alcool Melissæ. Ebur etiâ sic præparatur, cujus vires sunt cordis robor tueri, & conceptionem juvare. *Quercetanus.*

Oleum ex calvaria humana.

Calvaria in pulverem cõtunditur: is vino stillatitio, vel aqua betonicæ irrigatur paululum: deinde vasi fictili vitreato imponitur, quemadmodum supra de lignis distillandis diximus: & per descensum super aquâ pæonia, quæ subiecto vasi infunditur, oleum extillatur. hoc postea in fimo digeritur, corrigiturq;: & per cineres calidos rursus evocatur, dum clarû fiat. * Peculiare ad morbum comitialem auxilium. *Andernacus.*

Oleum cranii humani.

Elimantur primò tria, aut quatuor ossa cranii, aut conteruntur ferreo pistillo, cum difficilè admodum terantur, & in recurva cucurbita ponuntur sexq; diebus fimo equino aut balneo calentis aquæ obruuntur, deinde per retortam, igne primùm medioeri, mox vehementi. Oleum post aquam exit, colore quiddè aureo, sed terro odore: quod doloribus etiâ ventris, coli præferunt, maximè laudatur. *Rabens.*

Essentia Cranii humani.

R. Rasuram Cranii hominis, non humati, cui affunde spiritum vini salviati, ut supernatet sex digitos, digeratur simul in balneo per dies quatuordecim, vase clauso, deinde destillentur per retortam, dando ignem per gradus, mox aquæ stigie, rursus infunde distillationem capiti mortuo priùs cõtulo, putrefiant per dies octo, & de-

stillentur, ut priùs, idq; ter facias. Demum circumlentur omnia simul per aliquot dies, separatoq; tuo salviato menstruo, in fundo remanebit cranei essentia, coaguli instar: cujus exhibeat ʒ ss. cum aqua florum tiliæ in paroxysmo, & ante paroxysmum epilepticum. *Quercetanus.*

Essentia Cranii hominis, aliter.

R. Rasuram nõ humati cranii: decoque cum melissæ spiritu, & betonicæ decocto, effunde seorsim aquâ, iterumq; novam affunde, donec nulla vis cranii amplius remaneat. Tum aqua omnes in Baln. M. evapora. Remaneat in fundo coagulum, quod iterû resolve, evapora, & coagula, tantisper dum igne lentissimo materia in fundo remanens, sublimari possit. Hoc sublimatum multum confert epilepticis, & alvum sine perturbatione (quamvis copiosè) movet. *Idem.*

Tinctura Mumie sicca.

R. Mumie electæ, contusæ, & in frustula distillatæ ʒ ss. Spiritus vini alcoolisati, Therebinthinati clarissimi menstrui ana ut supernatet 4. digitos.

Indantur omnia convenienti matratio hermetice clauso, & putrefiant in calore primi gradus per quindecim dies, donec menstruum instar rubini tingatur: separabis per balneû menstruum, quod reservabis ad eodem usum, & in fundo remanebit tibi mumie sicca vera tinctura, quam circulare poteris, si voles, cum vini spiritu per aliquot dies, & hac ratione puriorè ex ipsa mumia essentiam elicies: quæ summo perè conducit ad curationem omnium venenorum per se: aut si cum theriacâ permisceatur, in peste præstantissimum est remedium, quod satis laudari nõ potest. A corruptione omnia corpora tuetur: comodè etiâ ad curationem phthisis, & Asthmatis exhibetur, cum conserva helenii, & violarû permisceatur: prodest etiâ pluribus aliis affectibus. Facet verò quæ remanent, ad sedandos dolores pro topicis in unguentis apponuntur. *Quercetanus.*

Tinctura Mumie liquida.

R. Mumie liquidæ puræ & electæ, Alcoholi vini ana ʒ ss.

Mixtis optimè, & vitro inditis, digerantur in fimo calenti, aut Bal. M. per duodecim dies, post distillentur, ut decet, reiterata bis distillatione: rursus digerantur per xx. dies, & distillentur tertio vice, relinquatur deinde vas in calore Balnei aut fimi, donec binæ essentia percipiantur, una auri coloris, & albi altera. Hæ essentia eligantur, circulenturq; cum simili menstruo, in pellicano per plures dies, separando semper faeces, & impurità subtili, & puro, reiteratis digestionibus, & rectificationibus, præstantissimum medicamentum fiet. Hujus exhibetur ʒ j. singulis mensibus in plenilunio Epilepticis. Morbum enim mitigat, & pellit, estq; illius proprium alexipharmacum: sanguinem quoque purificat. *Idem.*

Tinctura Mumie recentis.

Mumiam autem recentem, & electam scinde per minima quantum fieri poterit: indatur matratio

ratio oblongo collo, affundendo menſtruū oli-
varum: putrefac omnia per menſem integrū, va-
ſe claſo hermetice, ut fiat ſolutio. Deinde a per-
to vaſe, transfunde materiam cucurbitæ vitreæ,
quam collocabis in Baln. M. ut vaſe aperto exha-
let Mercurius, quod fit cum incredibili foetore:
ſic remaneat, donec nullas exeat foetor, & Mu-
mia tota diſſoluta ſit: ſolutionē inſunde in aliud
vaſ, quod ſuper eſt, digeratur denuo in Baln. M.
donec prodeat in oleum craſſum, & fuſcum in-
ſtar ſyrupi. Quo facto, circulaſis omnia cum vi-
ni ſpiritu optimo in Baln. M. per xx. dies, ſepara-
to tandem ſpiritu, remanebit in fundo rubicun-
dum & odoriferū oleum, omnes Baſſami natu-
ralia habens proprietates, quodq; venenatis om-
nibus, & peſtilentibus affectibus valde eodū-
cit. Cape huius ſic præparatæ Mumie ꝛ ij. vini al-
coolis optimi ꝛ ij. Circulētur in vaſe circulatorio
per menſem integrum: Menſtruū deſtilletur
per alembicū: denuo digerantur in vaſe herme-
tice claſo, atque ut ſupra quater reitera, donec
ſui corporis naturā omnimodō materia prædicta
amittat, & in tincturā prodeat: quæ quidē tanta
pollet facultate vivifica, ut nulla ſit particula,
quam ipſa non penetret, nullum ulcus, nullæ
corruptio, quam nō curet, ſi ipſius exhibeas bis
quotidie per aliquod tēpus grana quatuor, aut
quinque cum decocto convenienti. *Idem.*

Oleum ex ſtercore humano.

R. Stercoris puerorū, vel hominis rubei, q. ſ.
Diſtilla bis in alembico vitreo, & oleum emana-
bit: quod reponē. * Curat cæcum, & mortificat
ſiſtulam: conſert alopeciz, &c. *Euonymus.*

Oleum ex ſtercore humano, aliud.

Oleum, quod poſt ſtercoris, ſtillatitiā aquam
ab organo emanare ſolet, carcinomata, ſinus,
aliaque ulcera, quæ Græcis cacœthe dicuntur,
cuiam valentiūſ ſanat. *Matthiolus.*

Oleum ex taxo.

R. Taxum, cui corium detrahe, abſciſſoq; ca-
pite & pedibus & reſectis interioribus, in ollam
inferiūſ perforatam pone: quam alteri ollæ im-
pones. Ollam inferiorem in terrā abſcondas, &
aliā impoſita olla, utramque optimē claude in
commiſſura, ne quid tranſpiret: idq; facies etiā
parte ſuperiore ollæ ſuperioris. Quo facto, ignis
har ex carbonibus circumſcra, ita ut pinguedo
omnis ex ſuperiori olla in inferiorem diſtillet:
ubi rotum diſtillarit, quod cōiſecturare licet. * ad
membra contra cta ex nervorum tetractione va-
let. *Gesnerus à libro Germanico.*

Oleum de ranis.

Ranas virides in arboribus, vel aquis puris de-
gentes in vaſ fiſtile vitro illitū, multiq; exiguis
in fundo foraminibus pertuſam, conſicito: ca-
rumq; ora butyro impleto: vaſ ne quid exhalet,
luto diligenter obſtuito, & cooperito: cui alterū
eſt olla terra cōluſum ſuppoſito, ignem in am-
bitu ad diſtillandum accendito: oleum ſeu li-
quorem illum ſtillatitium colligito: & cum pul-
vere ranarum vitridium, ſi vis, ad linimentū con-

A ſciendum miſceto. * Cancrum abſumit. *Anson.*
Chalmeteus.

Essentia Viperarum.

Menſe Junio cape quatuor, aut ſex vipers, ex
quibus & caudam, & caput abjicies, cutem inte-
ſtināq; detrahes: carnem verò minutim præci-
ſam, in das cucurbitæ vitreæ, per tres, aut qua-
tuor dies, ut in calore Balnei vaporoſi, vel ſimī
calidiſſimi ſudorem ipſarum pellas: (cave tamē,
ne ſumi huius aërem è viperarū exhalatu vitia-
tum, & venenoſum inſpires.) Quo facto, ſuper-
funde ſpiritus vini alcoolifati, & terebinthinati
ſolutivi ana ut ſupernatet octo digitis: digerātur
vaſe oclulo hermetice in Baln. M. vel ſimo cali-
diſſimo xij. dierum ſpatio, donec tota caro vipe-
rarum diſſolvatur in prædicto menſtruo: abſectis
ſæcibus, ſeparetur menſtruum in calore Baln. &
ſiet coagulū, cui denuo aſfunde ſpiritus vini
Caryophyllatum: ſac circulentur in pellicano x.
dierum ſpatio: & ſeparato menſtruo, remanebit
C caro viperarum optimē præparata, ac eſſenti-
cata, cui miſce ſubblandum genem, olei anethi-
ni, & cinnamomi ana ꝛ j. ſ. eſſentiæ croci, & mar-
garitarum ana ꝛ j. cum mucagine gummi tra-
gacanthi ſinge pilulas: vel ſi vis, cum pane tri-
ticio arido, & trito, more veterum paſtillos. Hu-
jus medicam. nū exhibetur ꝛ j. ad lepram, peſtē,
& ad omnes venenatoſ affectus. Ex viperarum
cute, aut etiam ſerpentium ſpiliis exiccatis, &
præparatis ſecundum artem, pulvis vulneribus
ſerpentum, & beſtiarum virulentarum appoſi-
tus multūm conſert. Item vulneribus cancroſis,
& malignis curandis. *Quercetanus.*

Oleum Scorpionum.

R. Olei antiqui quantum ſufficit.
Pone in eo de ſcorpionibus, menſe Julio colle-
ctis quot habere poteris, quibus adijunge
Diptamni albi, Abſinthii, Betonice, Verbenæ,
Roriſmarini ana quantum ſufficit.
Stent omnia per plures dies ſimul in inſuſione:
poſtea in alembico diſtilla, & diſtillatum ſerva.
Gesnerus.

Oleum Caſſorei.

Caſtoreum in aceto diſſolvitur, aut ex vino
ſtillatitio maceratur, & igne lento oleum extil-
latur: hoc poſtea ex aceto corrigitur. Inter di-
ſtillandum interdum materia operculo adhære-
ſcere ſolet, caphuræ inſtar: hæc carbone canden-
te admoto, liquatur. * Egregium eſt oleum ad
membra reſoluta, & ea quæ alimentum non ſen-
tiant: Venerem excitat: colicos dolores ſedat:
uteri ſtrangulatum diſcutit: partes naturales ro-
borat. *Andernacus ex Euonymo.*

Essentia Moſchi, Zibetta, & Caſſorei.

Ex Moſcho, qui languidas partes ſimat, &
roborat, lipothymiamq; & vires reſolutas ſar-
cit, extrahitur præcioſa quadam eſſentia cū vini
ſpiritu terebinthinato, tanquā cum proprio ſuo
diſſolvitur: ſic ex Zibetta Caſtorei quoq; eſſen-
tiam extrahes eadem ratione: cuius guttula,
tremori, convulſioni, & omnibus nervorum vi-

tiis, summa cum utilitate exhibetur, cum decocto florum anthos, salviae & betonicae. Et foris apponitur in convulsione, praesertim si fiat, non ex inanitione, sed plenitudine, & quando, quae in nervis continentur praeter naturam, evacua-re oportet. Cum aqua pulegii menses movet, partus & secundas ejicit: opiumque alias mori-ferum emendat. *Quercetanus.*

Oleum ex luteis ovorum.

Lutea ovorum centum prius cocta injice in cucurbitam: subijce ignem per gradus. Primo aqua exibat, post oleum flavescens aqua super-natans, postremo oleum crassiusculum. Aqua maculis omnibus prodest: olea autem doloribus sedandis conferunt. *Idem.*

De oleis pinguedinum & axungiarum.

Ex animalium omnium axungis Chymiatrī, olea extrahunt per alembicum aeneum igne len-tissimo, in quibus major reperitur vis attenuan-di, resolvendi, & leniendi, quam in solis axungis non praeparatis, quod videlicet subtilium, & tenuium partium magis reddantur. Sic extrahuntur olea ex axungis hominis, Taxi, Ursi, Vulpis, Cervi, Cati, Anguillae, Capi, Gallinae, Anseris, Anatis, Vituli, Porci, & ex omnibus medullis, quae omnia resolvunt, leniunt & multis affectibus cura-ndis profunt. Ex Butyro eodem modo extra-hitur oleum valde anodynū ad eosdem usus & dolores omnes sedandos. *Quercetanus.*

Oleum butyri & lardi.

Butyrum prius in vino albo liquefactum inji-ciatur in alembicum, subijciaturque ignis medio-cris. Destillabit oleum valde anodynum. Ex T. j. habebis T. x. Sic facies lardi, & axungiarum om-nium. *Quercetanus.*

Oleum Butyri.

Butyrum destillatum majorē tenuitatem ac-quirat, ac penetrationē, qua expectorare humo-res, pulmonemque expedire, & coquere etiā cru-da possit. Destillatur autem cucurbita retorta, cum parum possit ascendere: faciliusque ascēdit, cum aliis rebus jungitur, ut ii faciunt, qui nimia macie extenuati pinguescere student. Accipiunt enim butyri recentis T. ij. anatis & capi carnem, quae in T. xiiij. aqua ad dimidias decocta fuerit, unā cum ipso jure, in quo albiissimi panis medul-la infunditur, modicoque sacchari adjecto, vitreis organis aquam eliciunt: plerique plura addunt, ut res magis, minusve postulat. Ipsae etiam mulie-res stillatitio butyro, faciem, manus, pectusque inungūt, ut ne rugas contrahant, cutemque emol-liant: tamen si ipse quoque oryzam in pedum vitu-lorum jure decoctam, panisque micam lacti infu-sam, ovorumque candida cum corticibus, & hu-jusce generis nonnulla adjungunt, simulque de-stillant, ut juventutis speciem mentiantur. Pluri-mum autem stillatitius butyri liquor, venenis, praesertim erodentibus adversari creditur, quod ob tenuitatem penetret, facileque cum veneno mi-sceatur, & ejus acrimoniam, ac malignitatem, mo-tumque, ob pinguedinē, atque unctuositatem com-

A pescere possit. * Ad nervorum ulcera, & vulnera utiliter etiam adhibetur. *Rubens.*

Oleum mellis.

Mel cum favis vasi fictili imponitur, & in firmo equi calido maceratur, dum cera à melle separata supernatet: qua ablata, melli filices minutissi-mi permiscuntur, & ampullae induntur, distilla-turque primum aqua acerrima, deinde oleum. * Singulare est ad podagricos dolores sedandos, vulneraque curanda, remedium. *Andernacius.*

Oleum & aqua mellis.

Ex melle in vitreum alembicum imposito aqua eximiam primum elicies per Baln. M. post capiti mortuo, aut facibus relictis, arenam vel filices calcinatos addes, ne regurgitet materia, quam per retortam vitream pelles, subijciendo ignem per gradus: ita destillabit oleum pelluci-dum & flavescens simul cum oleo crasso, & im-puro. Omnia digerantur per quatuor aut quinque dies: post rursus destillentur per alembicum in-tra arenam, manabitque oleum purum, & rubi-cundum aquae suae supernatans. Haec aqua aci-dissima est prope ad instar aceti destillati: & pluri-mum adversus gangraenam conducit. Oleum autem, quod instar aquae vitae adest, vires habet admirandas, praesertim si per dies aliquot circu-letur cum vini spiritu. Separato enim illo postea remanet oleum dulce & gratissimi saporis, vul-neribus sclopeteriis, & phagedaenicis ulceribus plurimum conduens. *Quercetanus.*

Aliud oleum mellis praestantissimum.

R. Mellis à sua cera non separati T. ij.

Tartari in pulverem redacti T. j.

Putrefiant simul in fimo quindecim dierum spatio, & destillentur per retortam. Emanabit primum aqua candida, tum flavescens. Hanc redde capiti mor-tuo, & putrefiant rursus per quindecim dies. Post de pelle iterum per retortam, idque ter facio: ac tum oleum mellis praestantissimum consequeris. *Idem.*

Oleum cerae.

Cerae novae odoratae, in sartagine liquatae, per-miscetur arenae à pulveribus repurgatae quod si-tis est: ubi refluxerit, ampullae erectae imponitur, & igne primum lento, postea auctiore urgetur dum nihil effluat. * Praestantissimum est oleum, ad dolores praesertim podagricos sedandos, vul-nera ulceraque curanda. Ex gummi elemi, eodem modo quo ex cera oleum preciosissimum elicitur. Similiter etiam ex pinguedinibus anima-lium olea parantur. *Andernacius ex Eponymo.*

Oleum cerae, aliter.

Cerae oleum ad resolvendum, & attenuandum conducit, scirrhis, frigidisque omnibus affectibus confert. Debet prius liquari ad ignem, donec mollos amplius crepitus emittat, antequam vasi im-ponatur. Si ad singulas T. b. addideris saluginae terrae prius exiccae T. b. extrahes prima vitae oleum candidum aquae supernatans. *Quercetanus.*

Aliter.

Liquefiat ad ignem cera, & decoquatur cum vi-no ad

no ad consumptionem ipsius: idq; tandiu, donec nullo crepitu amplius edat. Hujus sic præparatae

R. Ceræ Tß j.

Aluminis calcinati Tß ß.

Salviæ M. j.

Injiciantur omnia in alembicum cupreum, cui receptaculum sit subiectum, & destillentur igne mediocri. Prohibet primò crassiusculum oleum quod rursus destillandum est, ut antea, idq; iterandum: atq; ita fit oleum Ceræ præstanusissimum ad omnes nervorū affectus. Eodem modo extrahitur, & pice oleū conficitur. *Quercetanus.*

Aliter.

Eliquata cera in aquam comunem projicitur: idq; ad octo aut decem vices repetatur, manibus semper agitando, macerandoq;: inde retorta cucurbita, absque cineribus lento igne eliciatur oleū: quod cum primò exeat butyri modo, quin quies, sexiesve est repetenda destillatio, dum oleum exeat, quod non conerescit, nec cogitur: atq; id signū perfecti olei, repetitis destil-

lationibus expectandum est. Confert doloribus stomachi, & præcordiorū, tussi, humoribus crassioribus è pectore expurgandis, vulneribus quoq; cruentis, & partium nervosarum optimè conducit. Sunt qui, ubi mel, ac cera diligèter ex apibus expressa sunt apes siccant, & cum cera miscent, oleumq; destillatione eliciunt, podagricis utile. Ut tamen oleum è cera efficacius ad ulcera habeatur, pleriq; eliquatā ceram, vino albo generoso septies, octiesq; extinguunt: nam magis vinum extenuat, & ad partium separationem conducit, eodemq; uti supra dictum est, modo oleū destillant. Ceram alii eadem ratione eliquatam, in urinā conjiciunt, laterumq; pulverem addunt, ac recurva cucurbita, optimè stipatis rimis, destillant, moderatè primū igne, mox austiore, vulneribusq; magno succellu imponūt, præsertim ubi ter repetita fuerit destillatio, singula destillatione, quod manat oleum, seorsim asservantes. Alii ad ceram adjungunt thus, myrrham, & aloem, a quibus portionibus, & oleum eliciunt ad ulcera, ac vulnera optimū. *Rubens.*

DE BALSAMIS, Sectio XIX.

Balsamum artificiale.

R. Terebinthinae finissimæ Tß j.

Olei laurini ꝑ iv.

Galbani ꝑ iij ß.

Gummi Arabici ꝑ iv.

Thuris, Myrrhæ, Gummi hederæ,

Lignialoës ana ꝑ iij.

Galangæ, Caryophyllorum,

Consolidæ minoris, Nucis moschatae,

Cinnamomi, Zedoariæ, Zingiberis,

Dictamni albi ana ꝑ j.

Mofchi, Ambræ ana ꝑ i.

Contundantur omnia simul, & retortæ imponantur, quibus adde

Aquæ vitæ optimæ Tß vj.

In aqua vitæ madefiat pannus, qui accensus imponatur retortæ, ut aqua ardeat, commiscendo materiam, sicq; relinquatur omnia in infusione novè diebus, ac tandem in cineribus fiat distillatio: ita distillabit aqua candida, unà cum oleo, semper procedendo cum igne lento, donec colorem olei mutatum animadvertitis ad nigredinem quandam. Quo viso mutetur recipiens, & ad aucto igne distillatio perficiatur. Finita distillatione, aqua ab oleo separanda, & singula seorsim servanda: id quod etiam de prima aqua est intelligendum. Aqua prima candida, vocatur aqua balsami: & oleum primū separatum, dicitur oleum balsami. Secunda aqua nigricans, vocatur mater balsami: liquor verò separatus ab aqua nigra; est id quod balsamum artificiosum vocant: quod ceu preciosissimum, est diligenter custodiendum. * Prima aqua clarificat oculos, & visum conservat. Facies lota ea aqua, reddit eam pulchram, & conservat juven-

tutem, calculos renum rumpit, urinam propter carnositatem impositam, movet: omnis generis vulnera partium qualiumcunque sanat mirabiliter, si ea lavetur & plumaceoli in eadē madefiat & imponatur. Hæctis, catarrhis, tussientibus subvenit: dolor è ischia dicitur aufert subito formeto. Altera aqua, mater balsami dicta, scabiē sanat facillimè: idē facit in tinea, lepra, & omnibus ulceribus, modò sine corrosione sint. Oleū balsami in finitis morbis succurrit, imprimis capitis vulneribus cum ossium latione, & membranarum, idoneū est. Mirabiliter pleuriticis prodest, si cum aqua bibatur ꝑ j. pro vice. Balsamum verò ipsum, miraculum est hujus mundi. Dolorē illorum, pondere duarū drachmarū sumtum, subito levat, tussi, catarrho, capitis refrigerationi & stomachi, vulneribus capitis, semel in die peruncto toto capite, prodest: penetrat enim facillè etiam ad partes longius remotas. Tumores corporis omnes dissolvit. Quartanam curat, unctioe totius corporis, ita ut nulla pars intacta relinquatur. Infirmitates omnes tū calidas, tum frigiditas, proprietate quadam occulta sanat. *Fioravanti.*

Balsamum artificiale aliud.

R. Resinæ Terebinthinae, Abiegne ana Tß j.

Thuris albi, Laudani ana ꝑ vi.

Nardi Indicæ ꝑ ij.

Rad. Valerianæ, rad. Iridis, rad. Acori,

Rad. Asari, Cyperi ana ꝑ j.

Masticis, Galangæ, Caryophyllorum,

Cassie odoratæ, Zedoariæ ana ꝑ vj.

Nucis moschatae ꝑ iv.

Macis ꝑ j.

Agallochi ꝑ ij.

Lacrymæ, oleæ Aethiopicæ ꝑ vj.

Aloës hepaticæ, Myrtæ ana ʒ j ʒ.

Castorei ʒ x.

Ossium cariotarum, Styracis calamitæ,

Lalericis odorati ana ʒ j.

Lacrymæ sang. draconis ʒ j ʒ.

Florum lavendulæ ʒ iy.

Olei glandis unguentariæ ʒ vj.

Arida in pulvere teruntur, liquoribusq; miscen-
tur, & diligentissimè vi ignis commensurati di-
stillantur. Primum aqua clarissima effluit admo-
dum subtilis, quæ igni admota, admirabili quodã
modo flagrat atq; balsami aqua vocatur: mox
oleum coloris aurei emanat, quod balsamũ ap-
pellant: deinde profluit, ruffo colore præditum.

* Aqua quæ prius extillavit, haulta, vetriculi im-
becillitatè mirificè juvat: nã tum pituitã, tum fla-
tus valenter consumit: quia verò acerrima exsi-
stet, sola per se dari nequit, nisi ex vino, aut juscu-
lo aliquo. Liquor qui secundo distillavit, cæteris
præfertur: nervorũ vulneribus, articulorum cru-
ciatibus, convulsis, resolutis, comitalibusq; mi-
rabili modo succurrit. Oleũ postremò hæc om-
nia similiter præstat, sed imbecillius. *Andernacus.*

Balsamum artificiale aliud.

R. Terebinthinæ lb xij. cum aqua ardente
rectificata: & excipiat illud oleum, quod per
balneum ascendit, clarissimum, tenuissimum, &
levissimum.

R. Hujus olei lb j ʒ ij.

Florum Borraginis, Rosarum,

Buglossæ, Stæchados, Spicæ,

Rorismarini, Lavendulæ,

Chamomillæ ana P. j.

Sem. Fœniculi, Anisi, Sem. Basiliconis,

Sem. Pæoniæ ana ʒ ʒ.

Rad. Angelicæ, Enulæ, Pku, Ircos,

Acori veri, Dictamni, Glycyrrhizæ,

Rad. Pæoniæ, Spicæ Ind. ana ʒ j.

Corticis Citri, Arantiorum ana ʒ ij.

Salviæ, Majoranæ, Lavendulæ,

Rorismarini, Hyssopti, Menthæ, Betonice,

Fol. Lauri ana P. j.

Hæc omnia contundantur, & incidantur secun-
dum artem: projiciantur in bociam vitream per-
lutatam, aut bociam cupream, unã cum distilla-
to jam terebinthinæ oleo: hisq; omnibus affun-
de aquam anisi aut caryophyllorum aut postre-
mam illam in cinnamomi distillatione, ita ut re-
pleatur quasi bociã. Deinde huic capitellum im-
pone, & juncturam luto obline. Tum exiccato
igne fiat distillatio eo modo, quo anisum, aut
aqua cinnamomi, transeante canali per aquam,
distillatur. Quo facto, hoc est, ubi aqua ascende-
rit, auferantur facces herbarum, florum, & radi-
cum: & de novo in bociam immittatur styracis li-
quidæ ʒ ij. ciq; affunde, quidquid proxima di-
stillatione extraxeris: & rursus distilletur ut
prius. Quod si aqua prioris distillationis in quã-
titate fuerit imminuta, plus erit affundendum.
Ubi jam secundo ita distillatio fuerit peracta,
bociã rursus mundetur, & imponantur

A Styracis calamitæ,

Myrtæ ana ʒ ij.

Lacæ, Succini albi,

Masticis, Thuris, Assæ dulcis ana ʒ j ʒ.

Quibus pulverizatis, & impositis, affundatur ja-
ditillatum oleum & aqua. Si non sufficiat, adde
aquam, ut supra, donec satis videbitur, & fiat di-
stillatio, ut supra de herbis dictum. Quo facto,
auferatur quæ in bociæ fundo fuerint, & sequen-
tia in locũ reponantur. Notandũ tamen hoc obi-
ter, quod nonnulli styracem liquidã simul cum

gummis jam dictis commiscunt, ut peculiari di-
stillatione non sit opus. Sunt autem hæc speciei:

R. Zingiberis, Zedoariæ, Galangæ ana ʒ ij.

Rhabarbari ʒ ʒ.

Gentianæ, Cubebæ ana ʒ j ʒ.

Croci ʒ ʒ.

Cinnamomi ʒ j.

Nucis moschatæ, Macis,

Caryophyllorum ana ʒ vj.

Calami odorati ʒ ʒ.

C Pulverizentur, & cucurbitæ imponantur, unã
oleo & aqua postrema separationis, & distillen-
tur ut prius vice. Quo sic peracto, separa oleum
ab aqua, & serva oleum balsami in vitro. * Vni-
versis habet confortã di omnes nervosas & exanguis
partes, quales sunt stomachus, intestina, vesica
uterus. Peculiariter stranguriæ admodũ confert
& calculosis, si de eo octo vel decem guttæ
aqua silicis, aut vino bibantur. Omnes internæ
D oppilationes aperit, sanitatem præsentem tuet
in statu, qualibet septimana bis manè aliqui
guttæ in brodio sumptæ. *Joannes Mag.*

Balsamum magistrale.

R. Terebinthinæ lb j. Olei veteris ʒ vj.

Olei laurini ʒ ij.

Cinnamomi, Spicæ nardi ʒ ij.

Regularum recentium bene coctarum ʒ ij.
Tritis triturandis per alembicum distilla. * Urinam
mover, lapidem frangit, vermes enecat, aurium
tinnitui à flatu crasso, paralyti, spasmo cym-
E ischiadi, gonagræ, podagræ, & cæterarũ juncturã
rarũ doloribus prodest, potum aut inunctũ: ha-
parva ejus portio, aquæ affectui aptæ miscen-
batur. *Medici florentini.*

Oleum balsami.

R. Myrtæ, Aloës, Spicæ nardi,

Sanguinis draconis, Thuris, Mumie,

Opopanacis, Carpobalsami, Bdellii,

Ammoniæ, Sarcocollæ, Croci, Masticis,

Gummi Arabici, Styracis liquidæ ana ʒ ij.

Ladani, Castorei ana ʒ ij ʒ.

Moschi ʒ ʒ.

Terebinthinæ ad pondus omnium.

Tritis conteredis, miscantur omnia, & alembi-
co distillantur secundum artem. * Eadem pondus
quæ præscriptum, & efficacius. *Petrus Apollonius.*

Aliud simile.

R. Rad. Angelicæ, Chamæleonis albi, Valerianæ,

Chelidonii, Enulæ, Cichorii ana ʒ j ʒ.

Her.

Herb. Chelidonii, Melissæ, Adianthi,
Chamædryos, Majoranæ, Verbene,
Rorismarini, Salyiæ, Chamæpityos, Menthæ,
Hyssopi, Stœchados, Fol. Lauri ana P. j.
Flor. Verbasci, Hyperici, Centaurii min.
Violarum lutearum, Betonice, Chamomillæ,
Nardi Celticæ, Flor. Rosarum ana P. j.
Sem. Anisi, Ocymi, sem. Card. benedicti,
Sem. Pæoniæ ana ℥ j.

Baccarum juniperi, Cort. Citri ana ℥ ℔.
Omnia inciduntur, & mixta induntur ampullæ,
maceranturq; ex olei & resina abiegna libra una,
℥ iij. aquæ cinnamomi stillatitiæ ℥ iv. deinde
distillantur ut oleum è femine anisi: postea

R. Styracis liquidæ ℥ iij.
Styracis calamitæ, Myrrhæ ana ℥ ij.
Thuris, Mastice, Lascris ana ℥ j ℔.
Hæc liquore superiore stillatio perfunduntur,
urgenturq; ex ampulla. Tum

R. Rhabarbari ℥ j.
Gentianæ ℥ iv.
Zedoariæ, Galangæ ana ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j.
Nucis Moschate, Caryophyllorum ana ℥ vj.
Cubebarum ℥ iv. Croci ℥ ℔.

Hæc conteruntur, imponunturq; ampullæ mun-
data, & oleo distillato permixta, iterum per oper-
culum evocantur, tandem separata aqua, oleum
reconditur vasi. * Dantur guttæ sex vel octo, ex
jure, mane aut vesperi: in colicis, nephriticisque
doloribus cochlearis dimidii instar ex vino ge-
neroso, vel olei amygdalarum amararum vel dul-
cium recentis ℥ iij. interdum vomitum movet:
qui si, admoto ovo collo sub mento, impedia-
tur, alium aliquoties ducit: vertigine, nervorum
resolutione infestatis cochlear ex aquæ vitæ fe-
mencia, cum guttis aliquot liquoris chalcantimi
exhibetur utiliter, humores namq; resolvit, &
per narium meatus expellit: membrum autem
resolutum balsamo perficitur: hinc si cutis exul-
ceretur, adipe taxi eam inungere prodest. In re-
num & vesicæ calculo guttæ octo aut decem ex
aqua raphani propinantur dum æger infessus so-
vetur. *Andernacus.*

Balsamum Roma factum.

R. Terebinthinæ ℥ ℔.
Olibani ℥ vj.
Aloës succo citrini, Mastice, Galangæ,
Cinnamomi, Croci, Nucis moschate,
Caryophyllorum, Cubebarum ana ℥ j.
Gummi hederæ ℥ ij.
Pulverizentur, & misceantur cum terebinthina,
exponantur in alembico vitreo: & addantur
Caphuræ, Ambre griseæ ana ℥ ij.
& distillantur lento igne. Prima aqua est alba &
clara, & vinum balsami: secunda crocea, & voca-
tur oleum: tertia magis crocea, & est balsamum
vtrum. *Euonymus.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinæ ℥ j.
Mellis puri ℥ ℔.

A Aquæ vitæ ℥ ij.
Ligni aloës triti, Santalorum omnium,
Olibani, Gummi hederæ, Ossis de corde cervi,
Zedoariæ, Piperis longi ana ℥ iij.
Gummi Arabici ℥ j.
Nucis moschate, Galangæ, Cubebarum,
Cinnamomi, Carui, Mastice,
Caryophyllorum, Spicæ nardi,
Croci, Zingiberis ana ℥ iij. ℥ j.
Moschi fini, pondus denarii.

B Destillantur, ut leno igne elicias primâ a quam,
quæ clara est, ut aqua fontis: secunda erit ignita,
ut carbo: & tû auge ignem, & tertia elicitur nigra.
* Reviviscere & juvenescere facit. *Euonymus.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinæ abiegnae ℥ xvij.
Cere optimæ ℥ vij.
Cinerum vitis ℥ vj.

Ponantur singula in retortam lutatâ, distillantur
in cineribus, donec nihil amplius sequatur. Ubi
distillatio fuerit finita, videbis cerâ circa retortæ
collum: & hoc ipsum signum est finitæ distilla-
tionis. Quod si distillavit, seruetur in vitro dili-
gentissime clauso. * Juventutem conservat, si
quis bis in mense hoc oleo fuerit inunctus: om-
nia imposta à corruptione aut putredine custo-
dit. Vulnere quâscunque, ter quaterq; eo illita
sanat. Cui urina fuerit retenta, drachmæ duæ da-
tae per os, urinâ provocant: & simili modo datur
D cõtra vermes, puncturas lateris, tussim, catarrhû,
febres pestilentes, & similia. *Fioravantius.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinæ ℥ iv.
Thuris ℥ ℔.
Ligni aloës,
Mastice, Caryophyllorum, Galangæ, Cinna-
momi,
Zedoariæ, Nucis moschate, Cubebarum ana ℥ ij.
Gummi elemi ℥ j ℔.

E Misce, & distilla secundum artem. * Leptrâ curat
intrâ & extrâ sumptum: & multos alios morbos
incurabiles, ut cancerû & fistulas, &c. *Euonymus à
quodam empirico.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinæ ℥ ij.
Myrrhæ, Castorei, Mastice ana ℥ iij.
Olibani, Aloës succo citrini ana ℥ iv.
Rad. Consolidæ minor. ℥ j.
F Tormentillæ, Gummi hederæ, Nucis Indicæ,
Zedoariæ ana ℥ ℔.
Cubebarum ℥ j.

Macerentur ad ignem lentum per biduû: dein-
de distillantur. * Vulnere curat, cum linteo im-
positu, febres, ventriculum infra costas tumen-
tem, alhimaticos, phthificos, tumores. Contu-
siones sedat, spasmus & paralytim ex frigore,
moribundos data gutta recreat. *Euonymus à quo-
dam Anglo.*

Balsamum aliud.

R. Galbani ℥ j.

Gummi hederæ ꝑ iij.

Minutim conterantur, & misceantur terendo simul, & mittantur in bociam vitreatam cum suo alembico, & distillentur in balneo Mariæ: hoc distillatum commisce cum

Olei Laurini ꝑ j.

Terebinthinæ Tß j.

Distillentur, & aqua ab oleo separetur. *Mirabilissimæ virtutis est in tremoribus, paralyfi. Usus est, ut collocetur patiens paralyficus, contractio- nem, spasmus, & tremorem, resupinus, & infunde de hoc oleo calido temperate in fundo umbilici sui: & videbis mirabilissimam operationem, potius divinam quam naturalem: & confert valde paralyfi post colicam. *Ewonymus, & Villanovanus.*

Balsamum aliud.

R. Ligni aloës ꝑ j.

Opopanacis, Resinæ pineæ, Bdellii, Galbani, Myrrhæ, Masticis, Sarcocollæ ana ꝑ ß.

Olei benedicti ꝑ j ß.

Ladani ꝑ j.

Carpobalsami, Xylobalsami, Opopanacis ana ꝑ ß.

Olibani, Daphnelæi, Sanguinis drac.

Castorei, Spicæ nardi, Galangæ, Cubebarum,

Maceris, Cinnamomi, Cardamomi,

Melicetorum, Corticum Citri ana ꝑ ß.

Olei terebinthinæ ad pondus omnium,

Olei veteris Tß j ß.

Pistentur gummi subtiliter: deinde superfunde tantum vini adusti, ut alia obruat, aut obtegat: postea ponatur in balneo Mariæ per triduum ad digerendum: post reliqua adde, pulverizanda pulverizentur: & addito oleo terebinthinæ, & oleo communi, iterum digerantur in balneo, vel fimo equino per dies quatuordecim: demum distillentur in cineribus igne lento, secundum artem. *Preciosissimum est ad paralyfium, & alia permulta. *Leonellus.*

Balsamum ad morbos diversos.

R. Vini albi optimi mens. ij ß.

Lactis recentis ꝑ iij.

Mellis,

Rad. Gentianæ ana ꝑ iij.

Astrantiæ ꝑ iij.

Angelicæ ꝑ ij.

Baccarum Lauri ꝑ j ß.

Rutæ, Juniperi, Ros. rubrarum ana M. j.

Enulæ campanæ ꝑ j.

Caryophyllorum, Cort. Citri,

Calami aromatici, Cinnamomi, Anisi,

Fœniculi, Masticis, Belzoini ana ꝑ ß.

Concisa & contrita macerentur in phiala vel phialis vitreis, lutatis, per dies 7. vel 8. loco calido. Deinde distillentur cum alembico lutato: cucurbitæ pars tertia aut amplius vacua sit. Distillentur in cineribus cribratis, lento igne: demum augetur ignis. Puto tamen in alio vase seorsim & primo vinum & lac simul distillanda. Ex hac distillatione tres quoque liquores colliguntur.

A * Valet contra venena, pestem, calculum, quartanam, quotidianam, ad sudorem movendum, &c. ad asthma, & viscerum obstructiones, ad omnes phlegmaticos, ad epilepsiam quoque, & præservandū ab apoplexia. Pro conficienda theriaca non incommodè substitui potest. *Gesnerus.*

Balsamum aliud.

R. Thuris, Masticis ana ꝑ j.

Ligni aloës ꝑ j.

Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,

Zedoariæ, Nucis Moschatæ, Cubebarum

ana ꝑ j.

Myrrhæ, Aloës, Ladani, Sarcocollæ,

Castorei ana ꝑ ß.

Baccarum Lauri, Nuculorum Pini ana ꝑ j.

Gummi elemi, Opopanacis, Belzoini ana ꝑ j.

Succi Ivæ, Succi Herbæ paralyfis ana ꝑ iij.

Terebinthinæ ad pondus omnium.

Exhibet primò aqua, secundò oleosum quid, tertio quasi mel. *Hollerius.*

C

Balsamum mumia.

Pars humani corporis incisa, ex olivarum oleo per mensem digeri solet: deinde ampullæ in curvatæ imponitur, separaturq;: postea huius liquoris libra j.

Theriacæ optimæ ꝑ j.

Moschi ꝑ j.

Miscetur, maceranturque diebus 30. atque tunc theriaca à mumia præstantissima provenit. *Huius uncia ex oleo amygdalarum feliciter datur, ut in lecto sudet: laterum inflammationibus, abscessibus, carbunculo, & similibus medetur ad venena præcavenda, manè drachmæ unius pondere sumitur. *Andernacus ex Paracelso.*

Balsamum Christi.

R. Olei olivarum Tß j.

Vini nigerrimi pontici Tß iij.

Distilla: deinde adde

Hypericonis ꝑ j.

Liquoris de mumia ꝑ ij.

Iterum distilla ad mensem, & serva. * Valet a colorum vulneribus. *Paracelsus.*

Balsamum ad vulnera.

R. Galbani, Ammoniaci,

Masticis, Myrrhæ,

Gummi elemi, Bdellii ana ꝑ ß.

Terebinthinæ ꝑ j ß. vel ꝑ ij.

Olei olivarum Tß ij.

Viridis æris ꝑ ij ß.

Pulverizentur omnia, & imbibantur in aqua fortissimo per sex vel octo dies: post distillentur per alembicum, prima die per balneum Mariæ, post per arenam: & si vis fortius habere, & melioris saporis, tum adde subscripta, & fiat comodo, quò supra.

R. Storcacis calamitæ, Gummi hederæ,

Spicæ nardi, Carabæ, Colophonie,

Tragacanthæ, Serapini, Opopanacis ana ꝑ j.

Euphorbii ꝑ ß.

Viridis æris ꝑ iij.

Tercis.

R. Terebinthinæ ℥ j.

* Curat omnia vulnera antiqua in causa frigida & calida. Valet etiam contra ariditatem membrorum, & contractionem, si hoc fuerint inuncta. *Ewonymus.*

Aliud.

R. Galbani ℥ ℞.

Gummi hederæ ℥ v.

Tento, & alembico distillato, & cum ℥ ℞ j, sebetica commista denuo distillato. * Expertum est ad nervorum mollificationem, seu paralytin, & ipsorum contractionem, spasmodic, morbum comitialem, vel epilepsiam, tremorē, omnemq; morbum frigidum: memoriam etiam auget, atque in ceterum, si occipit, cervixq; somni tempore, ejus momento liniatur. *Fumaneus.*

Balsamum seu oleum benedictum.

R. Olei abietis,

Albuminis ovorū ad duritiē coctorū ana ℥ ℞ j.

Resinæ pini ℥ vi.

Gummi Elemi ℥ ij.

Ponantur omnia simul in retorta perlutata, & hæc in cineribus distillatio, quæ horis triginta sex perficitur. * In vulneribus contusis, maxime capitis, valet. *Fallopins.*

Aliud.

R. Terebinthinæ claræ ℥ ℞ j.

Ceræ flavæ ℥ ℞ j.

Nucis moschatæ, Caryophyllorum ana ℥ ℞ j.

Cineris communis ℥ vi.

Ponantur simul in retortam lutatam, & fiat lento igne distillatio. Post distillationem ponatur in botia cum capitello & recipiente: eiq; imponere de lateribus tritis ℥ iv. & rursus distilla: & habebis oleū coloris rubini. * Mirabile est in vulneribus nervorum: curat omnes catarrhos frigidos: prodest tussientibus pectori inunctum, &c. *Fallopins.*

Aliud.

R. Terebinthinæ claræ ℥ ℞ ij.

Olei lini ℥ ℞ j.

Resinæ pini ℥ vi.

Thuris, Myrrhæ, Aloës,

Masticis, Sarcocollæ ana ℥ ℞ ij.

Macis, Ligni aloës ana ℥ ℞ ij.

Croci ℥ ℞.

Ponantur hæc omnia in retortam, distillentur primo lentissimo igne, & exibat aqua clara: paulo post vero sequetur oleum rubicundum: tum augmenta ignem semper magis magisque: in cetero ad finem distillationis. Quo facto, separa oleum ab aqua, & utrumq; seorsum serva. Aqua succedente tempore rubescit, & oleum acquirit rubini colorem. * Oleum valet vulneribus, præcipue vero partium nervosarū, ossium, venarū: cito enim & sine dolore consolidat. *Fallopins.*

Aliud.

R. Terebinthinæ ℥ ℞ j.

Thuris, Myrrhæ, Masticis, Sarcocollæ ana ℥ ℞ j.

Aquæ vitæ ℥ ℞.

A. Ponantur omnia in retortā lutatam, & distillentur in cineribus: & oleum ab aqua separa. * Curat & consolidat brevissimo tempore sine dolore omnia vulnera, præsertim capitis, claudendo eo vulnus, & in superficie imponēdo, &c. *Idē Fallop.*

Aliud.

R. Terebinthinæ ℥ ℞ j.

Euphorbii, Sulphuris ana ℥ ℞.

Salis ℥ j.

Olei ℥ ℞ j.

B. Coquantur per horas duas lento igni, colentur, & eo oleo calenti vulnus fovebis. * Vulnere glutinat. *Anton. Chalmesius.*

Balsamum pro vulneribus conglutinandis.

R. Terebinthinæ ℥ ℞ j.

Galbani,

Gummi elemi,

Gummi hederæ,

C. Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℥ ℞ ij.

Aloës, Xyloaloes,

Galangæ, Cinnamomi,

Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Cubebarum ana ℥ j.

Aquæ vitæ ℥ ℞ ij.

Simul per diem macerentur & noctem: postea bis distillentur: & oleum illud stillatitium tanquam balsamum pretiosum servabis. *Idem.*

Aliud.

D. R. Terebinthinæ & Vinum rubrum, sit æqualis utriusq; copia, bulliant: & nondū absumpto Vinō effundantur in Aquam Cyclaminis, sæpiusq; laventur dum frigeant: hinc misce medix quantitati Vitellorum ovorum. * Efficax est in vulneribus. *Henricus.*

Balsamum arte factum, in signi vi excellens.

R. Olei terebinthinæ ea qua dixi arte extillati ℥ ℞ ij.

E. Florum lavendulæ, majoranæ, Stoechados,

Fl. trium cordialium, spicæ,

Foliorum lauri, melissæ, hyperici,

Betonice, salviæ, rutæ, menthæ,

Abinthii Romani ana M. j.

Scordii, dictamni ana M. ℞.

Radicum Zedoariæ, Peucedani, Angelicæ,

Enulæ, Iridis, Pæoniæ utriusque,

Calami aromatici, Valerianæ, Struthii,

Seminis citri, ocimi ana ℥ ℞.

Coricū citri, Cinnamomi, Galangæ,

Nucis moschatæ, Macis, Caryophyll. ana ℥ ℞ j.

Gentianæ, Rhabbarbari, Cubebarum ana ℥ ℞ ij.

Croci ℥ ℞ ij.

Styracis, Myrrhæ ana ℥ ℞ ij.

Masticis, Thuris, Beni ovini ana ℥ ℞ j.

Camphoræ ℥ ℞ j.

Motchi ℥ ℞ j.

Primo cucurbitæ impone herbas, flores & oleū terebinthinæ, adde spiritus vini ℥ ℞ iv. digere ac stilla per balneum maris. Hinc injice huic liquo.

ri aromata, radices, semina & cortices, ac à digestionē, citra empyreuma, furrige arenoso igne. Achuciliquori inde gummi præscripta ac lachrymas, iterumq; ad ignem revoca. Moscusc & Camphora linteo commendari debent, ac in medium cucurbitæ suspendi, ignis enim æstum reformidant. Hoc plurimis malis confert, fanitatem stabilit, ac rationi incomperta vi, contumacissima mala persanat. Finita distillatione, spiritus vini balneo evocetur. Fæces à prima & secunda distillatione restibiles aspergantur hoc spiritu, digerantur, ac vi ignis oleum per alembicum extendantur: rubicundum illud ac empyreuma redolens, in ulceribus deploratis mirificam efficaciam habet. *Hernius.*

Balsamum ad Paralyfin.

R. Rad. ireos, rad. Aristolochiæ ana ʒ ij.
Consolidæ majoris, lyæ artheticeæ,
Herbæ paralyfis, Pimpinellæ,
Rutæ, Saliæ ana M. j.
Baccarum lauri, Baccarum juniperi ana ʒ vj.
Flor. stœchados, Flor. rorismarini ana P. j. ʒ.
Galangæ, Zedoariæ, Zingiberis, Caryophyl-
lorum,
Nucis moschatæ, Cinnamomi ana ʒ iij.
Ligni aloës ʒ j.
Thuris, masticeis ana ʒ v.
Myrrhæ, Aloës, Sarcocollæ, Bdellii,
Galbani, Ammoniaci ana ʒ j. ʒ.
Castorei ʒ ʒ.
Gummi elemii ʒ ij.
Diachylonis ireati ʒ iij.
Aquæ vitæ ʒ iv.

Conjiciantur omnia in alembicum, & destillentur lento igni, donec liquor crassus effluat, veluti balsamum. *Anton. Chalmersus.*

Aliud.

R. Rad. angelicæ, acori, azari, cyperi ana ʒ j.
Masticis ʒ j. ʒ.
Galangæ, Caryophyll. Cinnamomi ana ʒ iij.
Nucum myristicarum ʒ iv.
Ligni aloës ʒ ij.
Gummi elemii ʒ vj.
Aloës optime, Myrrhæ ana ʒ ʒ.
Castorei ʒ x.
Styracis calami, Beniovini ana ʒ j.
Sanguinis draconis ʒ ʒ.
Floram favendulæ ʒ iij.
Olei nucis unguentariæ ʒ ʒ.

Trita hæc aliquot dies macerentur in Aqua vitæ, fiat distillatio, ut diximus in oleo terebinthi-
æ Hernius.

Balsamum pro contrusis capitis vulneribus.

R. Olei terebinthiæ,
Ovorum induratorum albuminum ana ʒ j.
Resinæ ʒ vj.
Gummi elemii ʒ ij.
Fiat distillatio per cineres ex retorta: horis ʒ 6.
absolvitur distillatio. *Idem.*

Aliud.

R. Terebinthiæ ʒ j. ʒ.

Ceræ flavæ ʒ j.
Nucis myristicæ, Caryophyll. ana ʒ j.
Retorta lentè extillentur: distillato adde Lacerum ʒ iv. & iterum distilla. *Idem.*

Balsamum pro vulneribus Nervorum & tussi.

R. Terebinthiæ ʒ ij.
Olei communis ʒ iij.
Olei laurini ʒ vj.
Cinnamomi ʒ ij.
Euphorbii, Caryophyllorum, Baccarum lauri,
Gummi hederæ, Sagapeni, Ammoniaci,
Opoponacis, Galbani ana ʒ j.
Thuris, Masticeis ana ʒ ij.
Fiat ut prius distillatio: nervorum prodest vulneribus, & tussi pectori illitum. *Idem.*

Balsamum ad articulorum dolores.

R. Resinæ terebinthiæ ʒ j.
Opoponacis, Galbani, Sagapeni ana ʒ ʒ.
C Granorum juniperi M. ij.
Thymiamatis ʒ j.

Ignis primùm levi: mox auctiore: tandem vehementi destillentur. *Rubens.*

Balsamum aliud.

R. Resinæ terebinthiæ ʒ j.
Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ʒ ʒ.
Ladani, Nucis moschatæ, Caryophyllorum,
Galangæ, Zedoariæ, Carpesii ana ʒ ʒ.

D. Fol. Daphnoidis P. j.
Succi ebuli, Succi cucumeris agrestis ana ʒ iij.
Rediguntur in pulverem, quæ redigi apta sunt omnibus deinde mixtis, distillatione excipitur aqua. * Apum, vesparum, canum rabidorum, & reptilium venenosorum istibus, si inunguntur, plurimum conducens: magna autem utilitate Hydropicorum ventres inungi tradunt. *Hieronymus Rubens.*

Aliud.

R. Resinæ terebinthiæ ʒ ij.
Olei laurini ʒ iij.
Cinnamomi, Spicæ ana ʒ ij.
Caryophyllos ʒ o.
Folii ʒ ij.
Euphorbii, Baccarum lauri, Gummi hederæ ana ʒ ʒ.
Galbani, Castorei, Cyperi ana ʒ vj.
Tegularum bis costarum, in oleo communi extinct. ʒ ʒ.

F Ponatur hic tegularum pulvis in fundo cucurbitæ, reliqua misceantur, & superponatur illi pulveri, appositumq; rosstrato pileo, ac rimis accuratè stipatis, igne levi adhibito, primò exibat aqua, quâ seorsum servare debemus: aucto mox igne, habebitur oleum, quod Balsami vires æquare creditur. Calidum enim & siccum est, & mirificè penetrat, frigidisq; omnibus morbis, nervorum præsertim, apprimè conducens. Nam linguæ paralytim, & oris, ac virgæ, adhæc epilepsia, membrorum tremorè, frigida ortum causa, dolorem dorsu, renum, artuumq; potant, & illitū, plurimum

mum juvare scribunt: a dversus morsum scorpionum, serpentum, canis rabidi, & venenatorum, quæ virus ejaculantur, utiliter adhibetur: eadem ratione, si quis hyoscyamum, opium, cicutam, & venena hujusmodi sumpserit, hoc oleum, vino tepido haustum, & illitum conducet: vocem amissam restituit, strumis, & carni in ulceribus supercrescenti resistit: memoriam auget, occipite opportunè inuncto: ad surditatē facit, ad uteri dolores ac dentium, quos frigiditas, aut flatu crassiores pepererint. Quæ primo loco manavit aqua melior censetur potu, sed sola non exhibenda est, quemadmodum neque oleum, sed cum aliquo liquore, morbis, quorum querimus curationem, proprio. Hieronymus Rubem.

Balsamus Sulphuris.

Ex sulphuris floribus & Terebinthinato proprio menstruo, in calore sicco per aliquot dies digestis, extrahitur color instar rubini. Menstruum separatur, & remanet oleum sulphuris rubicundissimum, quod circulari debet cum vino distillato, & alcoolifato. Et hoc modo balsamus ex sulphure extrahitur: cujus guttulæ tres, aut quatuor exhibentur cum aqua hyssopi suspensiois, & purulenta extrusentibus. Quercetanus.

Balsamus Tartari.

R. Tartari crudi lb ij.

Salis petrae, Salis fuliginis,

Salis factum acetanae ℥ iv.

Calcis vivæ ℥ vi.

Omnia minutissimè contusa, injiciantur in vas non vitreatum, ac ritè obturatum. Calcinentur xij. horarum spatio: calcinata solvantur in calida, ac per filtrum destillentur, post coagulentur, & deinceps calcinentur: ter denique calcinationes, solutiones, & coagulationes fiant. Tum injiciantur omnia in alembicum, simulque acetum destillatum infundatur, ut digitos quatuor supernatet. Destilletur acetum in bal. Mariæ, ac liquor dulcis emanabit. Tum infunde iterum acetum, ut destilletur, idque tandiū, dum non amplius sit dulce, sed acidū fiat, & quale prius in sudisti, per alembicum efferatur. Tunc omnia valido igne destillato per retortam: & prodibit oleum teruentissimum, cujus vix satis prædicari utilitas possit. Hoc eodem modo, si voles, totum sale tartari per alembicum pelles: ex quo præstantissimum, & saluberrimum oleum efficies. Quercetanus.

Balsamus Mercurii.

Sublimetur Mercurius toties cum simplici calce ovorum optimè præparata, donec omnino sit extinctus. Huic mixturæ affunde acetum destillatum alcoolifatum, ut supernatet quatuor digitos. Destilletur liquor à facibus quater, aut quinque, donec Mercurius in pulverem rubicundissimum evadat: quem cum vini alcoole circularis in pellicano per octo dies. Separato vini alcoole per alembicum, remanebit in fundo balsamus Mercurii pretiosissimus, & dulcissimus. * Desperata omnia ulcera, atque etiā carum-

culam in vesica sanat, & vulneribus istis sclopetariis summo operè conducit. Quercetanus.

Balsamus & Oleum Mercurii.

Balsamus fit ex Mercurio cum aqua calcis testarum ovorum & tartari: itemque oleum, ad fistulas, ulcera omnia, & callositates præstantissimum. Idem.

Balsamus Martis.

Limaturæ Martis lotæ pluries cum muria, superfundes acetum acerrimum, ut supernatet quatuor digitos: ponantur super cineres calidos octo dierum spatio quotidie movendo materiā, & separando acetum, quod colorabitur: & iterum novum affundendo: idque tandiū, donec accitum non amplius coloretur. Quo ad ignem evaporato, pulverem, qui subsidet, sumico, cumque cum æquali portione ammoniaci sublimato. Eundem sublimatum toties super facibus repones, iterumque sublimabis, donec rubini appareat color. Postea totum in aquam ferventem injice, ut sal dissolvatur: tum apponendo statim frigidam, subsidet in fundo Martis balsamus, calcis Solis instar. Aqua autem separetur, ac denud recens affundatur, ut dulcis balsamus efficiatur. Hac etiam methodo conficies balsamum Veneris. Quercetanus.

Balsamum artificiale Fioravanti.

R. Terebinthinae purissimæ lb j.

Olei laurini ℥ iv.

Galbani ℥ iij.

Gummi Arabici ℥ iv.

Olibani, Myrrhæ,

Gummi hederæ, Ligni aloës ana ℥ iij.

Galangæ, Caryophyllorum,

Consolidæ min. Cinnamomi,

Nucis moschatæ, Zedoariæ,

Zingiberis, Dictamni albi ana ℥ j.

Motchi, Ambrae ana ℥ j.

Aquæ ardentis optimæ lb vj.

Terenda terantur, miscantur, & macerentur per dies novem: inde calore cinerum eliciatur liquor: primo igni mediocri, deinde aucto, quousque, omnis liquor emanaverit: oleum ab aqua separetur, & servetur ad usum. * Ad vulnera capitis potissimum vales, aliaque infinita.

Balsamum Vigonis.

R. Olei omphacini lb ij.

Styracis calamitæ, Ladani, Croci,

Thuris masculi, Gummi Arabici, Rubrae tinctorum,

Gummi hederæ, Aloës succocitrini, Masticis,

Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,

Nucis moschatæ, Cubebæ ana ℥ ij.

Gummi elemi lb j.

Myrrhæ, Bdellii ana ℥ j.

Sagapeni, Ammoniæ,

Opopanacis ana ℥ x.

Terantur omnia & cum oleo miscantur, rostrato pileo cucurbitæ imposito, stipatisque optimè rimis, initio ad horas xij. ignis sit lætus: inde quibuslibet sex horis augendo, totus humor destillet: quem humorem facibus tritis denud affum-

des, & destillabis: idq; tercia vice. Hoc oleū Balsami vires, ac notas omnes habet. Nam doloribus à morbo Gallico mirificè opitulatur: Epilepsie quoque, si futura coronalis ungetur, & triginta diebus cum modico vini, & pulveris pœonig, ad cochlearis mensuram sumatur: quæ fortè quantitas major videri potest, quam deceat, tamen si eadem mensura, quartana laborantibus præbeatur, quatuor vicibus, imò ad dimidiam unciam, cum vino generoso, iis, qui cor & pulmonem roborare, ac exhilarare student: frigidis omnibus affectibus conducit: & pannus purpureus hoc liquore madefactus, si ad tempora adhibeatur, hemiplegia, vertigini, stipationi venarum cerebri plurimum conducit: vulneribus item recentibus, surditati, convulsioni, resolutioni, & huiusmodi frigidis morbis.

Oleum miræ potentia polychreston.

R. Olei communis, Terebinthinæ, olei Laurini ana ℥ j.

Misce, & cucurbitæ immittantur, lentoque igne distillentur: quæ prima emanat aqua, inutilis est: restibili materiæ adde

Cinnamomi, Caryophyllorum ana ℥ j ℞.

Euphorbij, Galbani, Ammoniaci,

Gummi hederæ Opopanax, Thuris albi,

Masticis, Baccarum lauri detrussis corticibus ana ℥ iij.

Castorei, Ligni aloës, Ladani,

Olei spicæ, vel distillati ex Lavendula ana ℥ ij. Miscantur cuncta ac digerantur. Hinc lapidem laterinū in sabaceas partes cōfringes, & in prunis urito, donec excāduerint, ac oleo restinguito, & paulatim aucto igne distillentur. * Studet cerebro frigore madē, nā memoriā roborat illitu, ac potu guttulis vino mixtis: refrigerato cerebro narib. immittitur, illinitur hepatis frigido, Bombace utero immissum, foetū mortuū extrahit, & menstrua evocat, grumosum sanguinē illitu & potu dissipat: crasis pectoris materiā attenuat, fistulas palpebrarū sanat, morbis venenatis cōvenit, epithematis modo ex vino impositū, vulnera antiqua sanat. Lienē illitu absumit, podagræ frigidæ ac lumborū dolorib. opitulatur, convulsionib. succurrit: surditati ex frigore medetur gūta auribus immissa, ac earū vermes necat & susurra dissipat: urinæ difficultati medetur quæ à crassa est materia, calculū absumit, vermes necat: mollit dura, discutit tumida, epilepticis prodest ac morbis frigidis. *Hernius.*

Balsamus Parti pretiosus. sarcocosticus.

R. Visci herb. Parti, Visci consol. major. ana ℥ iv.

Olei terebinthinæ ℥ j.

Flor. Hyperici, flor. Verbasci ana M ij.

Pombrum Ulmi ℥ iij.

Acinorum populi arb. ℥ ij.

Spiritus vini ℥ j ℞.

Digerantur in fimo equino, vel relinquuntur in calido hypocausto, in vase vitreo optimè clauso

A per mensem integrum, deinde exprimantur, & colentur, adde

Thuris, Masticis,

Myrrhæ ana ℥ ij.

Sanguinis drac ℥ ℞.

Mumiæ ℥ vj.

Terebinthinæ ℥ ℞.

Benioveni ℥ j.

Circulentur simul in pellicano octo diebus spacio, deinde moderato calore destilletur vini spiritus, & remanebit in fundo pretiosus balsamus. *Quercetanus.*

Balsamum optimum.

R. Myrrhæ, Aloës hepaticæ, Nardi Indicæ,

Thuris albi, Sanguinis draconis, Croci,

Mumiæ, Opopanax, Bdellii,

Carpobalsami, Ammoniaci, Sarcocollæ,

Masticis, Styracis calamitæ, Gummi Arabi-

ana ℥ ij.

Ladani, Castorei ana ℥ ij ℞.

Moschi ℥ ℞.

Resinæ terebinthinæ ad pondus omnium. Destillet oleum, ut ars postulat. * Cor roborat ipsius vires restituendo: cadavera à putredine præservat: febrium rigores pellic, si ante accessionē, eo tepente, ungetur spina. In uteri stragulatū, epilepsia, & huiusmodi aliis morborum generibus cum vino odorato præbetur: melancholicis quoq; & iis, qui absq; causa tristitia languidus que sunt viribus, & bello debilitatis lassitudine laborant. *Petrus Aponensis.*

Balsamus Hypericonis simplex.

R. Flor. Hypericonis minutatim concisorum ℥ ij. Olei terebinthinæ ℥ j. Vitel. ovorū N. aquæ vitæ ℥ ℞. mixtis omnibus putrescant in balneo calenti per mensem integrum: post exprimantur, & ponantur ad Solem per duos menses. *Quercetanus.*

Balsamus Hypericonis compositus.

R. Flor. Hyperici ℥ j.

Visci rad. lymphiti major. ℥ iv.

Florum chamæmeli,

Florum Verbasci ana P. ij.

Olei ovorum,

Olei terebinthinæ ana ℥ ℞.

Aquæ vitæ ℥ j.

Thuris, Myrrhæ,

Masticis, Mumiæ ana ℥ ij.

Sacchari tubi ℥ vj.

F Putrescā simul in vase accuratè ocluso in fimo per mensem. deinde exprimantur, & circulentur in Balneo peritiduū: tum demū lentissimo calore decoquantur ad Balsami consistentiā. *Idem.*

Balsamus Visci pomorum.

Balsamus visci pomorū eadem methode fit, ut Balsamus Hypericonis simplex: vel cum oleo olivarum præparato in Balneo. *Idem.*

Balsamus Visci pomorum compositus.

R. Foliorū visci pomorū minutatim concisorum ℥ ij. in jice in matratium vitreum, addendo

Acinorum

Acinorum populi arboris ℥b ℥.
 Olei axungiae taxi,
 Olei butyri ana ℥iv.
 Olei Terebinthinae ℥vj.
 Olei lumbricorum ℥b ℥ ℥.
 Vini albi generosi ℥b ℥.

Digerantur omnia reſe occluſa in ſimo calidiſſimo per duos meſes: poſt prælo exprimantur: tum circulentur, & ad ignem lentiſſimum decoquantur ad liquorum conſumptionem. Ad dolores ſedandos nullū præſtantius inveniri medicamentum poteſt. *Quercetanus.*

Oleum divinum.

R. Sanguinis humani, Spermatis ceti,
 Medullæ tauri ana ℥b ℥.
 Moſchi ℥j.

Cineris oliivarum ℥ij.

Miſce & deſtilla per retortam: & primū manabit aqua alba: mox oleum citrinum: demum oleum rubrum, maximarum virium: cujus guttula una aut altera exhibitæ ferè mortuos reſuſcitare facit. *Fioravanti.*

Oleum ad capitis dolorem à cauſa frigida.

R. Reſinæ terebinthinae ℥b ℥.

Maſticis, Cinnamomi,

Nucis moſchatæ ana ℥j.

Caryophyllorum, Galangæ,

Zedoariæ, Ladani ana ℥j ℥.

Succi ebuli, ſucci Cucum. ſyl. ana ℥j.

Terenda terantur, & vitæ organæ diſtillantur ſecundū artem. *Rubeus.*

Oleum optimum ad memoriam augendam.

R. Aquæ ex flor. Roſiſmarini ℥b ℥.

Nucis moſchatæ, Caryophyllorum,

Granorum Paradifi, Cinnamomi,

Cubebarum, Macis, Zingiberis ana ℥j.

Moſchi ℥j.

Piperis longi ℥j.

Croci ℥ij.

Galangæ ℥ij.

Terantur, quæ teri poſſunt, miſceantur & macerentur per dies tres in loco aliquo calido: inde calore cinerū deſtillantur, augendo ignem donec fæces comburantur. Huic deinde aquæ adde aquæ ex foliis Roſiſmarini ℥b ℥. & coquantur ſimul in vaſe vitreo ad ignē, donec dimidia pars fuerit conſumpta. Quo factō, adde

Olei veteris ℥b ℥.

Olei de Been ℥j.

Euphorbii, Caſtorei ana ℥iv.

Sinapi ℥vj.

Olei ſeſamini, Olei hypericonis, Olei Citri,

Olei Spicæ, Olei de Zibetto ana ℥j ℥.

Miſceantur omnia in cucurbita vitrea optimè obturata, & macerentur ad Solē per meſes tres: & celi factum. Amiſſam memoriam mirabiliter reſtituit, unguendo cum eo caput totū, & ſtomachum, veſpeti, cum itur dormitum. *Fioravanti.*

A

Oleum ad paralyſin.

R. Terebinthinae ℥b ℥.

Laterum antiquorum in oleo Jaſmino extinct. q. ſ.

Macis, Stryacis ana ℥j.

Belzoini ℥j.

Fiat deſtillatio in alembico vitreo. Tres ſuent liquores, quorum tertius erit optimus. *Rubeus.*

Aliud cujſdam eremita.

B R. Olei de coſto, è nucibus ana ℥ij ℥.

Pinguedinis vulpis ℥b ℥.

Pinguedinis viperarum ℥ij.

Primulæ Vitis virentis,

Salviæ virentis ana ℥b ℥.

Herbas cōtuſas cum pinguedinibus, miſce cum oleis, addendo

Caſtorei ℥j.

Reſinæ Terebinthinae ℥b ℥.

Piperis, Pyrethri, Euphorbii ana ℥ij.

C Vini optimi ℥b ℥.

Macerentur omnia: inde deſtillantur, cumq; tres liquores emanent, poſtremus omnium effi-ca-ciſſimus habetur. *Gnainerius.*

Aliud ad idem.

R. Galbani, Gummi hederae ana ℥b ℥.

Olei Laurini ℥ij.

Terebinthinae ℥b ℥.

Deſtilla: & tertio liquore utere.

D *Oleum ad paralyſin & contracturæ præcipuum.*

R. Olei hypericonis ℥b ℥.

Terebinthinae ℥b ℥.

Olei Laurini ℥iv.

Olei ſpicæ ℥j ℥.

Granorum juniperi ℥b ℥.

Caſtorei ℥j.

Euphorbii ℥ij.

Caryophyllorum, Macis,

Nucis moſchatæ,

Cinnamomi ana ℥j ℥.

Florum lavenderæ, flor. Salviæ,

Flor. Lillii convallii ana M ij.

Maſticis, Myrrhæ, Thuris ana ℥ij.

Mumiæ ℥j ℥.

Pingued. taxi ℥ij.

Digerantur omnia per meſem in ſimo, deinde deſtillantur in alembico æneo ſecundū artem. Hoc oleo inungantur membra paralytica, & contracta. Eſt enim medicamentum effi-ca-ciſſimum. *Quercetanus.*

F *Oleum benediſſimum Fioravanti.*

R. Albuminum ovorum ad duritiem coſtorum ℥xij.

Terebinthinae claræ ℥xiv.

Myrrhæ electæ ℥ij.

Miſce, & deſtillētur in retorta, primò calore levi, deinde aucto quouſq; omnis liquor manaverit. Oleum ab aqua ſeparetur, & ſervetur in vaſe vitreo, optimè obturato. * Valet ad omnis generis vulnera, præſertim capitis, nervorum, &c.

Oleum Philosopharum.

R. Terebinthinæ claræ ℥ xiii.
 Cera flava ℥ xij.
 Cineris vitium ℥ vi.
 Misce, & calore cinerum per retortam destillentur.
 * Contere vulnibus; tussi, cataratho, vermi-
 bus; laterum puncturis. *Floravantius.*

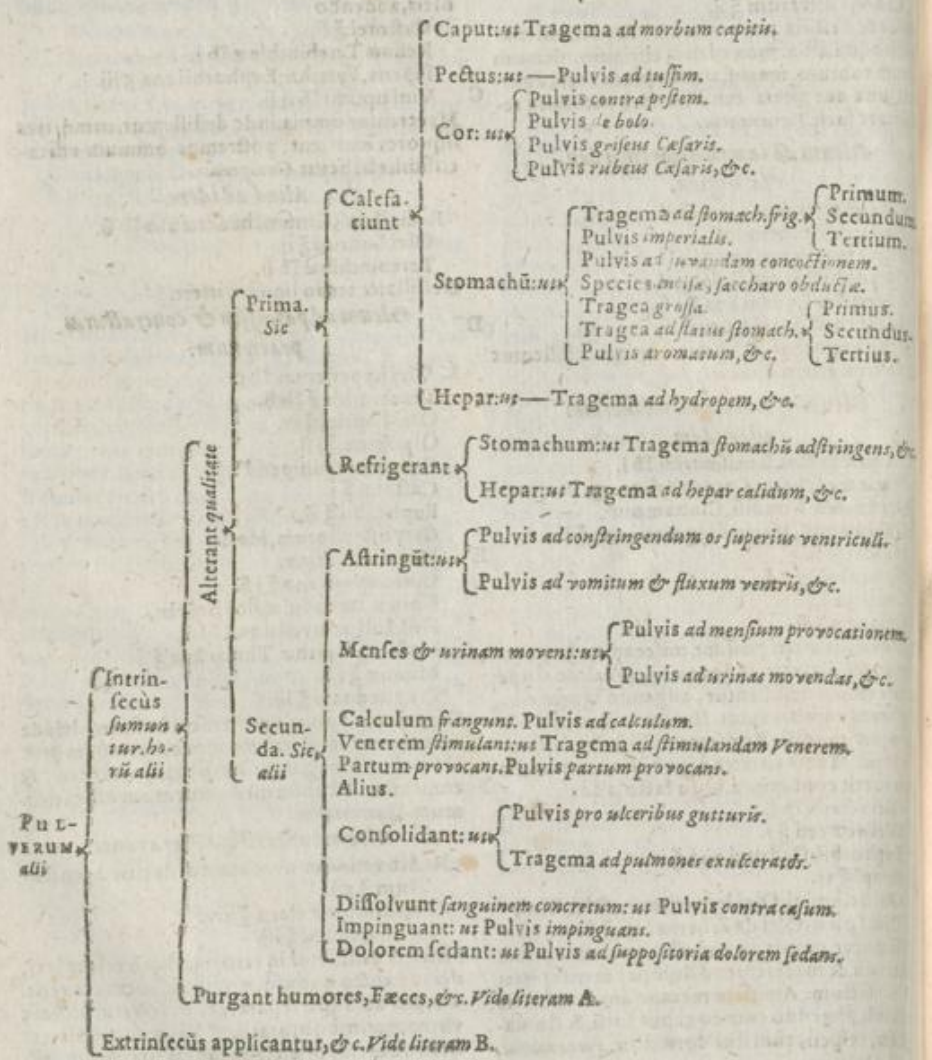
Oleum ad fistulas, optimum.

R. Antimonii ℥ iij.
 Mercurii sublimati ℥ j β.
 Mellis ℥ vj.
 Mixtis omnibus, ut artis est, destillentur per re-
 tortam vitream, in medio igne: exibat oleum ad-
 callosa, & maligna omnia ulcera, fistulas, can-
 crum, & gangrenam curandam præstantissi-
 mum. *Quei ceterius.*

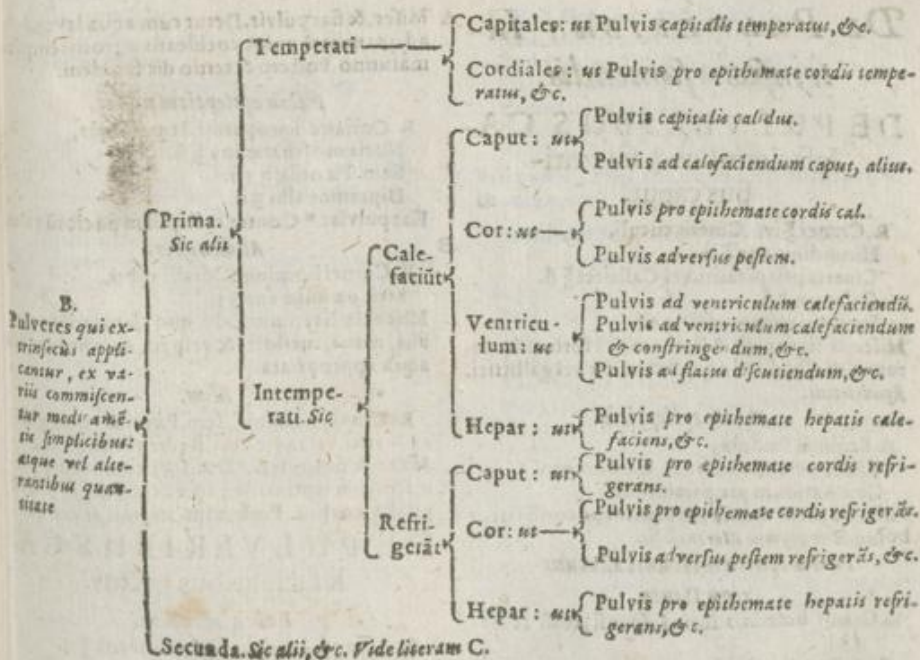
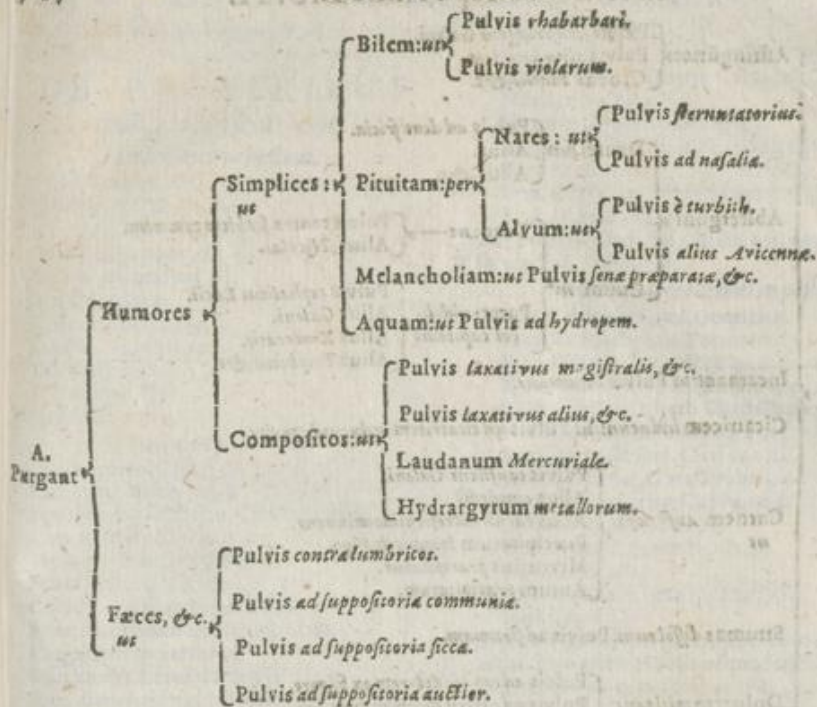
DE PULVERIBUS, Sectio XX.

PULVERES Arabibus Suffus dicuntur. Quod si pulvis ex variis aromaticis rebus (quas Species peculiariter vocant) constet, Tragea dicitur, sive illa sit crassius, sive tenuius trita:

B Differunt Species & Pulveres, sicut compositi & simplex. Sunt enim species, pulveres compositorum medicaminum mixti, sed nondum in munda aliqua materia uniti. Cæterum

A. Purgant

Astringunt: <i>ut</i>	{	Pulvis, <i>constringens Galeni.</i>
		Pulvis <i>alius ejusdem.</i> Crocus <i>Marii, &c.</i>
Dentes: <i>ut</i>	{	Pulvis <i>ad densificia.</i>
		Alius, &c.
Abstergunt	{	Toto: <i>ut</i> — { Pulvis <i>contra scabiem commun.</i>
		Alius, <i>Nicolai.</i>
Cutim: <i>in</i>	{	Parte: <i>vid. li.</i>
		ces <i>capite: ut</i> { Pulvis <i>cephalicus Lucii.</i>
C. Secunda. Sic <i>alii</i>	Incarnant: <i>ut</i>	Pulvis <i>incarnans.</i>
		Cicatricem <i>inducunt: ut</i> Pulvis <i>ad cicatricem induendam, &c.</i>
Carnem <i>auferunt:</i> <i>ut</i>	{	Pulvis <i>causticus Galeni.</i>
		Alius <i>ejusdem.</i>
		Alius <i>carnis excrescentias minuens.</i>
		Præcipitatum <i>Ioannis de Vigo.</i> Mercurius <i>præcipitatus.</i> Aurum <i>præcipitatum.</i>
Strumas <i>dissolvunt.</i>	Pulvis <i>ad strumam.</i>	
Dolorem <i>mitigant:</i> <i>ut</i>	{	Pulvis <i>ad capitis dolorem ex frigore.</i>
		Pulvis <i>ad capitis dolorem ex calore.</i>
		Pulvis <i>ad capitis dolorem à vaporibus.</i>
		Pulvis <i>ad dolorem lateris, &c.</i>

DE PULVERIBUS IN- trinsecus sumendis.

DE PULVERIBUS CA- lefacientibus & siccanti- bus caput.

R. Cranei ꝑ iv. Cineris cuculi,
Hirundinis ana ꝑ ij.
Cineris priapitauri, vel Castorei ꝑ ß.
Galangæ ꝑ ß.
Sacchari quantum satis est.
Misce, & fiat pulvis. * Detur manè sorbendo pa-
rum vini albi dilati aqua betonica vel gallitici.
Rondeletius.

Pulvis epilepticus.

R. Seminis Pæoniæ,
Visci quercini ana ꝑ ij. Cardamomi ꝑ j.
Cantharidum præparatum ꝑ ij.
Pulverizentur omnia, & cum melle conficiatur
bolus *Hieronymus Mercurialis.*

Pulvis contra morbum caducum regis Dantiæ.

R. Cranii hominis furis suspensi, tosti ac tri-
ti ꝑ j.
Sem. Pæoniæ Gr. iij.

A Misce, & fiat pulvis. Detur cum aqua lavendulæ
ad quantitatem unius cochlearis ægrotò tempore
matutino. Postero & tertio die fac idem.

Pulvis epilepticus noster.

R. Coriandri præparati, Sem. sinapis,
Nucis moschatæ ana ꝑ ß.
Sem. Pæoniæ ꝑ vij.
Diptamni albi ꝑ ij.
Fiat pulvis. * Contra epilepsiam puerorū valde
Alius, noster.
B R. Cranei hominis, Coralli rubri,
Sem. pæoniæ ana ꝑ j.
Misce, & fiat pulvis, de quo detur tribus vicibus,
manè, meridie, & vesperi, cum brodio, ut
aqua appropriata.

Alius.

R. Cranei hominis, sem. Pæoniæ, Sem. galli-
trici, vel radic. ejus, Radic. tormentillæ.
Misce & fiat pulvis. * Dosis ꝑ j. cum brodio pul-
li, semel in septimana, præcedenti purgatione cu-
pilalis cochlii. Probatum. *Angelus de Tarento.*

DE PULVERIBUS CA- lefacientibus pectus.

Pulvis ad tussim.

R. Amygdal. dulcium, Sacchari ana ꝑ ij.
Sem. forniculi ꝑ j.

Tuc

Tere. Da cum Julapio violato, & aqua Adianthi. A
* Confert tussi & thoracis dolori. *Mesues.*

DE PULVERIBUS

calefacientibus cor.

Pulvis contra pestem.

R. Rad. Tormentillæ, Dictamni, Tunicis,
Scabiosæ, rad. Buglossæ,
Sem. Citri, Acetosæ ana ʒ ʒ.
Coriandri præparati ʒ ij.
Rosarum rubrarum ʒ j.
Sem. Portulacæ,
Rasuræ Eboris ana ʒ ij.
Coralli albi, rubri ana ʒ j ʒ.
Terræ sigillatæ ʒ ʒ.
Boli Armeni ʒ ij.
Misce, & fiat pulvis.

Pulvis bezoarticus.

R. Boli Armeni ʒ ij.
Rosarum rubrarum ʒ j.
Seminis Acetosæ, sem. Citri mundati,
Cornu cervi usti, sem. Rutæ,
Doronici Romani, Carabæ,
Sem. Cardui benedicti ana ʒ iv.
Coralli utriusque, Ligni aloës,
Serici crudi, omnium Santalorum,
Margaritarum perforat.
Ossis cordis Cervini ana ʒ j.
Spec. diamarg. frigid. Tormentillæ,
Dictamni, Tunicis, Scabiosæ, Coriandri,
Terræ sigillatæ ana ʒ ij.

Caphuræ,
Ambre ana ʒ ij.
Crocii G. xv. Moschi ʒ iv.
Fiat pulvis. *Mesues.*

Pulvis griseus Casaris, contra pestem.

R. Rad. Pimpinellæ, rad. Gentianæ,
Rad. Tormentillæ, rad. Serpentariæ ana ʒ j.
Rutæ, Absinthii, Nucum juglandium,
Granorum juniperi, Aceti Rosarum,
Theriacæ electæ ana ʒ j.
Misceantur omnia simul: quidam addunt Casto-
ri ʒ ʒ. Datur ʒ ʒ. ad præservandum. *Augustani.*

Pulvis rubicus Casari, contra pestem.

R. Myrrhæ electæ, Croci ana ʒ j.
Ossis de corde Cervi ʒ ij.
Cornu Cervi ʒ ij.
Dictamni Cretici, Tormentillæ,
Pimpinellæ, Gentianæ ana ʒ ij. ʒ ij.
Zedoariæ, Zingiberis ana ʒ ij.
Sulphuris vivi, Boli armeni ana ʒ ʒ.
Caphuræ ʒ iv.
Theriacæ Andromachi, Mithrid. opt. ana ʒ vj.
Fiat omnium pulvis aspergendo aquæ vitæ mo-
dicum, ut est artis Datur ut supra. *Augustani.*

Pulvis electuaris de bolo.

R. Santalorum omnium, Galangæ,
Ligni aloës, Cinnamomi,
Coralli rubri, ros. rubrarum,

Sem. Melonum ana ʒ ʒ.
Radiciis Tunicis, Tormentillæ ana ʒ iij.
Rasuræ Eboris, Cornu Cerviana ʒ ʒ.
Nucis moschatæ N. j.
Maceris, Cubebarum ana ʒ j.
Anisi, Marathri, Zingiberis ana G. xv.
Sem. Acetosæ, sem. Citri, Juniperi,
Sem. Coti, Caryophyllorum ana ʒ ʒ.
Boli Armeni ʒ ij.

Fiat pulvis. * Dosis ad pestem ʒ ij. cum aquæ ro-
B farum ʒ ij. Vini ʒ ʒ.

Pulvis præservativus in peste.

R. Rad. Angelicæ, rad. Gentianæ,
Rad. Zedoariæ, rad. Tormentillæ,
Rad. Pimpinellæ, rad. Valerianæ, rad. Ostrutii,
Rad. Arist. rot. rad. Dictamni Cretici,
Rad. Zingiberis, herb. Cardui benedicti,
Herb. Scordii, herb. Rutæ, florum Calendulæ,
Sem. Acetosæ, sem. Citri ana ʒ ij.
Crocii, Myrrhæ, Coralli rubri præparati,
C Cornu Cervi præp. Caphuræ ana ʒ ij.
Ossis de corde Cervi ʒ j.
Boli Armeni, Terræ Sigillatæ,
Flor. Sulphuris,
Theriacæ Andromachi ana ʒ ʒ.
Mithridatii ʒ j.

Fiat pulvis, cui aspergatur modicum Aquæ vitæ,
secundum artem. Dosis ad præservandum, quan-
titas avellanæ cum aceto manè. Ad curandum
datur à ʒ j. ad duas. *Adamus Lonicerus.*

D. Pulvis præservativus pro familia, ejusdem.

R. Rad. Gentianæ, rad. Valerianæ,
Rad. Arist. rot. rad. Ostrutii,
Rad. Pimpinellæ, rad. Tormentillæ,
Herb. Rutæ, herb. Cardui benedicti,
Cubebarum ana ʒ j.
Granorum juniperi ʒ ij.
Boli Armeni ʒ j. Aloës ʒ ij.

E Fiat pulvis. Dosis manè quantitas nucis moscha-
tæ cum aceto.

Antidotus Saxonica, vulgò des. Herzogs von Sachsen pulver.

R. Rad. Valerianæ ʒ ʒ.
Rad. Urticæ urentis, Epter nessel/
Rad. Vincetoxici seu Chelidonia ana ʒ j.
Rad. Polypodii, rad. Althææ,
Rad. Angelicæ fativæ, & sylvestris ana ʒ ij.
F Cort. rad. Laureolæ, Kellershato warhet ʒ j ʒ.
Baccatum herbæ Paris dictæ, vulgò Weissbrot
vnd Embeer N. xxvj.

Radices inciduntur, & affundatur iis acetū acer-
rimum, ut superemineat ad digitum unius altitudi-
nem, in olla vitreata, benè lutata. Bulliant ad len-
tum ignem mediocriter. Hinc decocto opercu-
lo effundatur acetum residuum omne, & radi-
ces exiccantur: Exiccata radices pulverizentur,
additis granis herbæ Paris dictæ N. xxvj. Fiat
pulvis, qui reservetur usui per se vel cum melle,
Dosis in adultis ʒ j. In debilibus, & pueris ʒ ij.

Antidotus hæc à Cl. Medicis Joanne Moibano, A
Joan. Cratone, & Gesnero describitur. Nominis
id habet, quia à Rustico quodam, qui ejus usum
contra peitem, & venena secretissimum habuit,
olim Duci Saxonæ cōmunicata fuit, qui post-
modum in secretis eandem habuit, & aliis Prin-
cipibus communem fecit.

*Pulvis contra periculosos, pestiferos
morbos puerorum.*

R. Ossis unicornis, Coralli rubri, Succini albi, B
Margaritarum, Ramentorum auri, Ungulae alei-
næ ana æqual port. Hæc omnia in mortario con-
trita miscantur simul, in morbis calidis cum a-
qua rosacea, in frigidis verò cum aqua lavæ dulcæ
detur. Exhibetur autem ad mensuram cochlea-
rii. *Ranzorius.*

*Pulvis contra toxicum, & omne venenum
Medici antiquioris Regis Angliæ.*

R. Pimpinellæ, Rad. tormentillæ, Cinnamomi
ana ʒ ʒ. C
Ligni aloës, Granorum juniperi, Zingiberis
ana ʒ j.

Interdum additur

Cardui benedicti, Angelicæ ana ʒ ʒ.

Fiat ex his omnibus pulvis subtilis, & ocellus in
pyxide usui bene servetur.

*Pulvis alexipharmacus præstantissimus, &
multis experimentis comprobatus,
contra vulnera venenata
scloperica.*

R. Rad. Asclepiadis ʒ j.
Valerianæ, Tormentillæ ana ʒ ʒ.
Polypodii querc. ʒ ij.
Angelicæ sylvæ ʒ iv.
Angelicæ sylv. Althææ ana ʒ ij.
Urticatum ʒ j. Thymelææ ʒ j.
Scabiosæ, Valerianæ min ana ʒ ʒ.

Radicæ omnes evellantur intra 15 Augusti, & 8. E
Septembris, quæ postea incidantur, ac repōnan-
tur in ollam vitream sigillatam cum sufficiente
quantitate aceti: acque ita 12. horas macerentur,
post coquantur spatio horæ unius cum dimidia.
Effusum tum aceto exsiccentur, donec in pulverem
redigi queant. Contulsis omnibus, adde acinos
herbæ paris N. 12. cum ejusdem foliis ʒ i. fiatque
pulvis: cujus dosis est ʒ j. cum vino albo. *Iosephus
Quercotanus.*

**DE PULVERIBUS CA- F
lesfacientibus stomachum.**

Pulvis ligni Aloës.

R. Ligni aloës ʒ ʒ. Gallæ aur. j ʒ.
Sacchari albi ʒ ʒ.

Potatur ʒ iij. cum miva. * Ventriculi humidita-
tem immodicam siccatur, status dissolvit, coctio-
nem juvat. *Mejner.*

Pulvis ligni Aloës alius.

R. Ligni aloës ʒ ij.

Cardamomi, Menthæ siccæ, Spicæ,
Marrubii, Cyperi, Corticis citri ana ʒ ij.
Galliæ, Schoenanthi ana ʒ j
Masticis, Anisi, Apii ana ʒ ij.
Sacchari ad pondus omnium.
Cor & ventriculum roborat, oris odorem com-
mendat, coctionem juvat. *Mejner.*

Pulvis diarrhodon.

R. Trochiscorum Diarrhodon, Masticis ana
ʒ iij.
Succi Menthæ siccæ, Ligni aloës ana ʒ ij ʒ.
Da ʒ j. cum vino odorifero. Intemperiem ven-
triculi frigidam corrigit: ob id dolorem inde na-
tum sanat, ipsumq; roborat. *Mejner.*

Pulvis optimus cum cibo sumendus.

R. Semin. Levistici, sem. Amomi,
Sem. Ameos, sem. Cardamomi,
Sem. Anisi, sem. Apii, sem. Rutæ,
Flor. Origani, sem. Anethi,
Sem. Carui, sem. Fœniculi,
Zedoariæ, sem. Cimini, Salviæ,
Calamenthi, Thymi, Betonicæ,
Sem. Sileris montani, Piperis longi & nigri,
Hyssopi, Serpilli, sem. Petroselinii ana ʒ ij.
Pyrethri, Liquiritiæ,
Nucis moschatæ ana ʒ ʒ.
Cinnamomi,
Caryophyllorum, Galangæ, Croci ana ʒ j.
Pulegii ʒ ij.

D Pulverulentur omnia, & sumantur cum omni
bo. * Cerebrum purgat: contra vertiginem vale-
visum conservat: amissum restaurat: bonam di-
gestionem facit: intestinorum ventositates ex-
pellit: appetitum amissum restaurat: convale-
scentibus & frigidis morbis mirificè subvenit
pectoralia confortat *Stockiiatans.*

Pulvis pro condendis cibis.

R. Cinnamomi electi ʒ ij.
Zingiberis ʒ j.
Piperis longi, Granorum paradisi,
Galangæ ana ʒ ij.
Cardamomi, Nucis moschatæ ana ʒ j.
Caryophyllorum, Macis ana ʒ ʒ.
Croci Orient. ʒ iij.
Santalii rubri, Ros. rub. ana ʒ j.
Misce, & fiat pulvis.

Species ad carnes, & pisces.

R. Cinnamomi ʒ j.
Zingiberis ʒ x.
Piperis longi, Granorum paradisi,
Galangæ ana ʒ ij ʒ.
Cardamomi ʒ j. ʒ j.
Nucis moschatæ, Macis ana ʒ j.
Croci ʒ ʒ. Sacchari albi Tʒ j.
Misce, & fiat pulvis. *Bersholdus.*

Tragea optima.

R. Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Sem. Carui, sem. Cimini,
Sem. Apii, sem. Petroselinii,
Betonicæ, Calamenthi,

Hyssopi

Hysopi, Pulegii ana ʒ j.
Piperis longi parum.
Fiat pulvis. Utatur in cibis, contra malam digestionem, v̄tositatem stomachi, visus defectum, vertiginem, oblivionem, & calculum. Si placet adde sacchari q. s. est.

Alia.

R. Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ ʒ.
Coriandri preparati ʒ j.
Nucis moschatae, Caryophyllorum,
Macis, Galangae,
Santali rubri ana ʒ ij.
Sacchari Tb ʒ ʒ.
Fiat tragea.

Alia.

R. Confect. Foeniculi, confect. Anisi,
Confect. Carui, confect. Coriandri,
Glycyrrhizae rase, incisae,
Semin. Sisami ana partes aequales,
Galangae, Zingiberis,
Piperis longi incisorum ana parum.
Miscantur.

Alia.

R. Confect. Anisi ʒ iix.
Confect. Foeniculi, confect. Coriandri,
Confect. Carui ana ʒ iv.
Glycyrrhizae rase & incisae ʒ iix.
Zingiberis incisi ʒ iv.
Calami aromat. incisi ʒ ij.
Galangae, Zedoariae ana ʒ j.
Misc.

Alia communis.

R. Sacchari Tb v.
Zingiberis incisi ʒ iij ʒ.
Zingiberis pulverizati ʒ iij ʒ.
Cinnamomi incisi ʒ j ʒ.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatae ana ʒ ʒ.
Confect. anisi Tb j.
Misc, & fiat tragea.

Tragea rubra.

R. Cinnamomi Tb j.
Zingiberis albi quart. j.
Caryophyllorum ʒ j.
Nucis moschatae, Macis,
Piperis longi, Galangae ana ʒ j.
Granorum paradisi,
Cardamomi ʒ ʒ.
Sacchari Tb iv.
Crocii in vino sublimato per diem & noctem
infusi ʒ j.
Misc, & fiat pulvis secundum artem.

Species pro Tragea simplicia.

R. Cinnamomi incisi,
Zingiberis incisi ana ʒ j.
Zingiberis pulverizati ʒ ʒ.
Caryophyllorum incisorum ʒ j ʒ.
Anisi integri ʒ ʒ.
Macis parum. Sacchari Tb j.
Misc.

A Pulvis pro Tragea communi.

R. Nucis moschatae,
Coriandri preparati ana ʒ ij.
Cinnamomi ʒ j.
Caryophyllorum ʒ j.
Macis ʒ ʒ. Sacchari ʒ vj.
Misc, & fiat tragea.

Tragea pro mulieribus in puerperio.

R. Cinnamomi electi ʒ ij.
Macis, Nucis moschatae ana ʒ j.
Coriandri preparati ʒ j.
Spec. clareti ʒ ʒ.
Misc: de quo ex ʒ vj. vel iix. Sacchari Tb ʒ. ad-
dendo macis integre ʒ ij.

*Tragea grossa communis pro stomacho
& capite.*

R. Confect. Foeniculi dulcis ʒ j ʒ.
Coriandri preparati ʒ ij.
Sem. Anisi, semin. Carui ana ʒ ʒ.
Piperis Longi ʒ ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatae ana ʒ ʒ.
Zingiberis ʒ ij.

Glycyrrhizae rase & incisae q. s.
Incidantur species, & miscantur. Potest addi
cinnamomi ʒ j.

*Tragea nobilis pro stomacho, capite,
pectore, & hepate.*

R. Cinnamomi ʒ j.
Zingiberis, Galangae, Anisi ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Macis, Cubebarum ana ʒ j.
Nucis moschatae ʒ iij.
Liquiritiae ʒ iij ʒ.
Sacchari q. s. Misc, & fiat tragea.

Alia.

R. Spec. Aromat. ros.
Diagemmae ana ʒ j.
Diarrhod. Abbas, Diapenid. ana ʒ ij.
Diambre ʒ ʒ.

E Pinearum mundat.
Amygd. dulcium mundat. incisi ana ʒ j ʒ.
Fiat confectio in Morsellis cum Saccharo & a-
qua Rosarum q. s.

Alia.

R. Cinnamomi ʒ ʒ.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Galangae ana ʒ ij.
Cubebarum ʒ j.
Calami aromat. Zedoariae ana ʒ ij.
Santali rubri ʒ j.
Rosarum rub ʒ ij. Spodii ʒ j.
Sacchari ʒ x. vel xij.
Misc, & fiat tragea.

Tragea specialis pro stomacho.

R. Cinnamomi ʒ iij.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moschatae, Galangae ana ʒ j ʒ.
Sem. Foeniculi, Carui ana ʒ j.
Santali rubri ʒ ij. Sacchari Tb ʒ.
Misc, & fiat tragea.

Tragea pro stomacho eructuoso.

R. Cinnamomi ℥ ℞.
Galangæ, Zingiberis, Nucis moschatæ,
Zedoariæ, Cubebarum ana ℥ ij.
Caryophyllorum, Macis ana ℥ j ℞.
Anisi ℥ j.
Sacchari q. s.
Fiat tragema.

Tragea grossa.

R. Cinnamomi electi ℥ ℞.
Zingiberis ℥ iij.
Nucis moschatæ ℥ j ℞.
Macis incisæ ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ℞.
Confect. anisi integri ℥ ij.
Misce, & fiat tragea.

Tragema ad stomachum frigidum corroborandum.

R. Coriandri præpar. uno operculo obducti,
Anisi, Fœniculi, Carui, Maceris ana ℥ ij ℞.
Cinnamomi ℥ j ℞.
Zingiberis albi ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ij.
Nucis moschatæ ℥ j.
Omnia crassiore modo incidantur, misceanturq;
unde vulgò pulvis grossus dicitur. *Andernacus.*

Aliud.

R. Sem. Anisi, Ameos ana ℥ ij.
Coriandri præparati, & simplici operculo
obducti ℥ j.
Cort. Citri præparati ℥ iij.
Cinnamomi, Maceris,
Juaci odorati ana ℥ ij.
Incidantur omnia, misceanturq; & cochleare
unum ex eis à cibo sumatur. *Andernacus.*

Aliud.

R. Sem. Anisi, Fœniculi,
Coriandri ana saccharo obductorum ℥ ij.
Seminis Carui confecti ℥ j.
Glycyrrhizæ purgatæ ℥ ij ℞.
Zingiberis, Calami aromatici ana ℥ iij.
Galangæ, Nucis moschatæ ana ℥ j ℞.
Caryophyllorum ℥ j.
Omnia, exceptis feminibus, crassiore incidantur
modo, misceanturq; *Andernacus.*

Pulvis seu species imperiales.

R. Cinnamomi electi, Zingiberis ana ℥ ij.
Macis, Galangæ, Nucis moschatæ,
Cardamomi, Granorum paradisi,
Piperis longi ana ℥ j.
Calami aromatici ℥ j.
Cubebarum, Caryophyll. incisorum ana ℥ ℞.
Fiat pulvis.

Pulvis ad iuvandam concoctionem.

R. Anisi conditi ℥ ij.
Galangæ, Cinnamomi ana ℥ iij.
Piperis longi ℥ ℞.
Cort. Citri sicci ℥ j.
Sacchari solidi ℥ vj.

A Fiat pulvis, qui sumi possit interdum ante, inter-
dum post cibum, frequentius tamen ante, quam
post. *Rondelesius.*

Alius.

R. Sem. Coriandri præpar. ℥ iij.
Fœniculi ℥ ij.
Anisi, Cinnamomi ana ℥ j.
Sacchari rosati ad quadruplum.
Fiat pulvis quo statim à cibo utendum ad con-
coctionem & flatus discutiendos. *Casparus Bau-
hinus.*

Aliud.

R. Semin. Anisi, Fœniculi, Coriandri, obducta-
rum saccharo ana ℥ j.
Cinnamomi electi ℥ ij.
Maceris, Nucis moschatæ ana ℥ ℞.
Caryophyllorum ℥ j.
Fiat pulvis grossus, sumatur cochleare à cibo
Idem.

Species incisa, saccharo obducta.

R. Glycyrrhizæ ℥ j.
Cinnamomi ℥ vj.
Zingiberis ℥ v. ℥ j.
Calami aromat. ℥ ℞.
Macis, Nucis moschatæ ana ℥ ij. ℥ ij.
Galangæ, Caryophyllorum ana ℥ ij.
Cubebarum ℥ iv.
Semin. Anisi, semin. Carui,
Semin. Fœniculi,
Semin. Coriandri præparati ana ℥ ij.
C Concificiantur omnia cum saccharo, ut artis est,
fiatq; tragea grossa. *Augustani.*

Tragea grossa pro stomacho incisa.

R. Calami aromatici, Glycyrrhizæ,
Gentianæ ana ℥ iv.
Rad. Tormentillæ, Zedoariæ,
Granorum paradisi, Galangæ ana ℥ j.
Zingiberis, Nucis Moschatæ,
Piperis longi ana ℥ ℞.
E Cinnamomi, Caryophyllorum ana ℥ vj.
Sem. Anisi, Fœniculi, Carui,
Coriandri præparati ana ℥ j.
Incisis incidendis fiat pulvis, & misce. *Medici Co-
lonienses.*

Alia.

R. Glycyrrhizæ incisæ,
Anisi confecti ana ℥ ℞.
Confecti semin. Fœniculi,
Confecti Carui,
F Conf. Coriandri præparati,
Zingiberis albi ana ℥ iix.
Cinnamomi electi ℥ ij.
Calami aromatici ℥ j.
Nucis moschatæ ℥ ℞.
Concidantur grosso modo, & misceantur. *Au-
gustani.*

Pulvis aduersus flatus, magistralis.

R. Coriandri præparati,
Anisi purgati ana ℥ ij.
Cinnamomi ℥ ij.

Caryo.

Caryophyllorum ʒ j.
Macis ʒ β.
Sacchari optimi ʒ iv.
Misce, & fiat pulvis tenuissimus. *Medici Florentini.*
Alius ad idem, magistralis.

R. Cinnamomi electi ʒ j.
Zingiberis ʒ β.
Cymini, Piperis, Galangæ, Caryophyllorum
ana ʒ ij.

Sacchari optimi ʒ j.
Fiat pulvis tenuissimus. *Medici Florentini.*

Alius similis magistralis.

R. Cinnamomi ʒ j β.
Zingiberis ʒ j.
Macis ʒ β.
Nucis moschatæ G. viij.

Sacchari albi ʒ ij.
Fiat pulvis tenuissimus. *Florentini.*

Pulvis aromatum.

R. Anisi aur. xij.
Sera. Fœniculi aur. iv.
Glycyrrhizæ, Zingiberis ana aur. iij.
Caryophyl. Macis,
Cinnamomi electi,
Galangæ, Galliæ moschatæ ana aur. ij.
Ligni aloës, Cort. ana aur. j β.
Moschi boni ʒ j. quartam,
Sacchari albi ad pondus omnium.

Sacchari candefacti, dimidiū pondus omniū.
* Ventriculū roborat, coctionem iuvat, flatu D.
dissolvit, halitus gratiam commendat. Dantur
aur. ij. cum vino bono. *Mesues.*

Species dulces, pro cibariis.

R. Cinnamomi ʒ ij.
Zingiberis albi, Sacchari ana ʒ j.
Crocī orientalis ʒ ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Galangæ, Macis ana ʒ β.

Misce, fiat pulvis.

Hic pulvis, ut & sequens Italis in cibariis magno. E
perē expetuntur, nobis non perinde familiares,
cū à nostris pharmacopœis parātur. *Augustani.*

Species fortes sma.

R. Piperis nigri ʒ ij.
Zingiberis ʒ j.
Crocī orientalis ʒ j.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ ij.

Pulverientur omnia teulster. *Idem.*

DE PULVERIBUS EX-
calefacientibus hepar.

Tragema ad hydropem & cachexiam.

R. Intestinatorum gallinæ, cum interna ventri-
calitonica, à carne separata, & abluta
ʒ j. Urantur in furno: deinde vino albo, &
qua absinthii extinguantur: pro qualibet uncia
ponatur

Galangæ, Cinnamomi ana ʒ j.
Sacchari ros. tab. ʒ j.

A Misce, & fiat pulvis. * Datur manè ante pastum,
ut ventriculū exiccet. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS RE-
frigerantibus ventriculū.

*Tragema stomachum refrigerans
& corroborans.*

R. Spec. Triasantali, Diatrag. frig. ana ʒ j.
Rosarum rubr. sicc. Coriandri præparati,
Coral. rub. ana ʒ j.

Sem. Portulacæ ʒ β.
Sacchari ros. tab. ʒ ij.

Misce, & fiat pulvis subtilissimus.

Pulvis de granis myrti.

R. Baccarum myrti,
Granorum granatorum, tost. ana ʒ xx.
Cymini aceto infusi per hor. 24. & sicc.
Coriandri præparati torref.

Polentæ, Succī mespilorum,
Cerationum, Rhois, Glandium ana ʒ β.

Acaciæ, Hypocistidos ana ʒ v.
Cōfice & da. * Ad ventriculū & aliorum viscerum
imbecillitatem. *Mesues.*

Pulvis stomachum roborans.

R. Coriandri præparati ʒ v.

Diacýdonitis sine arom. ʒ iij.

Cinnamomi ʒ ij β.

Macis ʒ β.

Pul. rosatæ novellæ ʒ j.

Sacchari ros. tabulati, ad pondus omnium.

Fiat pulvis, quo utatur à pastu. *Anton. Chalmereus.*

DE PULVERIBUS RE-
frigerantibus hepar.

*Tragema hepar refrigerans, corro-
borans.*

R. Spec. Diarrhod. Abb. Triasantali ana ʒ j β.

Sem. Endiviæ, Cichorii ana ʒ j.

Sem. Melonum, Cucuruli, Cucurbitæ ana ʒ j β.

Rosar. rubrarum ʒ β.

Santalorum omnium ana ʒ j.

Sacchari albissimi ʒ v.

Misce, & fiat tragema. *Fuchsus.*

DE PULVERIBUS
astringentibus.

*Pulvis ad constringendum os supe-
rius ventriculi.*

R. Coriandri præparati ʒ ij.

Coralli rub. usti & loti ʒ β.

Anisi ʒ ij.

Ros. rub. Cort. Citri sicci, Carnium, Cytonio-
rum, vel Sorborum, vel Pyrorū, Mellium, exic-
catorum, vel pul. Diacitonites ana ʒ j.

Sacchari ros. tab. quantum sufficit.

Misce, & fiat pulvis. * Valet in affectibus cerebri
per consensum ventriculi, & in vomitu facto à
nimia relaxatione ventriculi. *Rondeletius.*

Tragema ad vomitum & ventris fluxum.

R. Carnis Cytoniorum exiccatorum ℥ j.
 Coralli rubri ℥ ss.
 Cort. citri sicci,
 Sem. Uvarum, vel
 Flor. Labruscæ ana ℥ ij.
 Cinnamomi crassi ℥ j ss.
 Rosarum rubr. P. j.

Sacchari ros. tab. quantum sufficit.
 Misce, & fiat tragema. * Ad fluxum ventris sumitur per dimidiam horam ante pastum. Ad vomitum verò post cibum, neq; superbibi debet quicquam, neq; in cibo liquido sumendus est pulvis. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS
mensis moventibus.*Pulvis ad mensium provocationem.*

R. Myrrhæ, Cinnamomi ana ℥ j.
 Sabinæ ℥ ss.
 Sem. Apii, Petroselini, Spicæ nardi,
 Squinanthi, Asari ana ℥ j.

Misce, & fiat pulvis. * Capiat ℥ j. cum succo eryngii. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS
moventibus urinam.*Pulvis urinas movens.*

R. Gummi prunorum, Carabæ,
 Cineris cancrorum ana ℥ j.
 Seminis Apii, sem. Petroselini,
 Sem. Alkekengi ana ℥ ss.
 Cinnamomi, Squinanthi,
 Asari ana ℥ ij.

Misce, & fiat pulvis tenuissimus. * Sumatur mane cochlear unum superbibendo cyathum vini albi, vel ex aquis provocantibus urinas: quales sunt aqua graminis & asparagi. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS
calculum frangentibus.*Pulvis ad calculum ex cineribus.*

R. Cinerum Vitri, cinerum Scorpionum, cinerum radic. Brassicæ, cinerum Leporis, cinerum Putaminum ovorum, & quibus pulli fuerint exclusi, lapidis Spongiæ, sanguinis Hirci præparati, Lapidis Judaici, Gummi juglandis, acori ana ℥ j.
 Petroselini, Dauci, Pulegii, Gummi Arabici feminis Althææ, Piperis nigri ana ℥ j ss.
 Terantur, & simul misceantur. Hic pulvis in officinis nostris nõ proficit, potest tamen parari necessitate exigente. *Avicenna.*

Pulvis ad calculum, alius.

R. Sem. Milii Solis, sem. Saxifragiæ ana ℥ j.

A Sem. Laſtuce, sem. Hyoscyami,
 Sem. Papaveris albi ana ℥ ij ss.
 Quatuor sem. frig. majorum ana ℥ ij,
 Glycyrrhizæ ℥ iv.
 Trochiscorum halicacabi ℥ j ss.
 Rad. Pimpinellæ, sem. Geniftæ ana ℥ ss.
 Sacchari ℥ ij.

Fiat pulvis. *Augustani.*

Pulvis contra calculum, alius.

B R. Sem. Foeniculi, Raphani,
 Petroselini, Anisi, Anethi,
 Alkekengi, Saxifragiæ ana ℥ ij.
 Cicerum rub. ℥ j.
 Cardamomi, Oculorum cancri,
 Dentium piscis lupi, Macis ana ℥ ij.

Fiat pulvis. Dosis ℥ j. cum vino. *Innominatus.*

Alius.

R. Gummi cerasorum, Milii Solis ana ℥ ij.
 Sem. Petroselini, Malvæ, Melonum,
 Liquiritiæ rasæ ana ℥ ij.

C Sacchari candi ℥ x.

Fiat pulvis. *Innominatus.*

Ad calculosæ arenulas.

R. Sem. Petroselini,
 Rad. Petroselini ab interna animalia purgatum ana ℥ ss.

Florum Cardui stellati ℥ j.
 Furno tenaci siccata in pulverem redigantur. *Hewnius.*

DE PULVERIBUS
Venerem stimulantibus.*Tragema ad Venerem stimulantem nostrum.*

R. Cinnamomi electi ℥ ij.
 Macis, Caryophyllorum ana ℥ ss.
 Piperis longi ℥ v.

Sem. Erucæ ℥ j ss.

Sem. Raparum ℥ j.

Sem. Paltinææ ℥ j.

Priapitauri, vel cervi, Scincorum mar. ana ℥ j.

Boletorum Cervi sicce. ℥ j ss.

Cantharidum Gran. vj.

Sacchari albis. ℥ v.

Fiat tragema.

DE PULVERIBUS
partum provocantibus.*Pulvis partum provocans.*

R. Cinnamomi ℥ j.

Croci ℥ ss.

Calix lignæ ℥ ij.

Fiat pulvis. *Augustani.*

Alius.

R. Cinnamomi, Croci ana ℥ j.

Boracis ℥ iv.

Fiat pulvis. Detur ex aqua arthemisiæ. *Heldius.*

DE

DE PULVERIBUS ^A DE PULVERIBUS
consolidantibus. impinguantibus.

Pulvis pro ulceribus gutturis.

R. Sulphuris vivi ℥ iv.
Myrræ rubæ, Aluminis saccharini ana ℥ ij.
Masticis, Thuris ana ℥ j.
Pyrethri ℥ vj.
Fiat pulvis.
R. Hujus pulveris ℥ j.
Vini sublimati ℥ j. Misc.
Hic pulvis usitatissimus est apud Augustanos in
Xenodochio. *Augustani.*

*Tragema ad pulmones exulce-
ratos.*

R. Cineris cancerorum,
Priapi tauri, in aqua ros. lotorum ana ℥ ij.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ,
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ℥ j.
Sem. Papaveris albi,
Quat. sem. frig. major. incisorum ana ℥ j.
Glycyrrhizæ ras. ℥ ij.
Sacchari ros. tab. ad pondus omnium.
Penidiarum ℥ j.
Misc. & fiat pulvis. * Capiat cum lacte asinæ,
aut capræ, aut vaccæ. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS
dissolventibus sanguinem
concretum.

Pulvis contra casum.

R. Mumie, Scabiosæ, Pilosellæ,
Hyperici ana ℥ ss.
Costi dulcis, Costi amari,
Nucis moschatae ana ℥ j ss.
Terræ sigillatæ,
Boli armeni ana ℥ iv.
Rubie tinctorum, Rhapontici,
Sem. Nigellæ ana ℥ vj.
Rhabarbari, Spermatis ceti ana ℥ ij.
Trochiscorum de agarico, cum sale gemmæ
preparatorum, Cymini preparati ana ℥ j.
Fiat omnium pulvis. *Ioannes de Thenis.*

Alius.

R. Terræ sigillatæ aut Boli armeni,
Sanguinis draconis, Mumie ana ℥ ij.
Spermatis ceti ℥ j.
Rhabarbari ℥ ss.
Misc. & fiat pulvis. Propinatur præcipitatis, ru-
ptis, contulis, fractis, ex vino astringente, vel cui
incoherint, quæ stringendi vim habent, ut rosæ,
balaustia, cythini, malicorium, myrti, & rubi cacu-
mina, sumach, & id genus alia. Hoc vino intin-
cta linteæ, & expressa calida laboranti circumvo-
lata omnem ex ictu, & præcipitio offensionem
mirifice curant, estq; celebre Hispanis nec con-
temnendum remedium. *Augustani.*

Pulvis impinguan.

R. Farinæ Cicerum in lacte infus. & sic. ℥ vj.
Orizæ lotæ ℥ ij.
Tritici excoct. lacti infus.
Hordei excoct. lacti infus. ana ℥ iij.
Amygdal. dulcium ℥ v.
Papaveris albi, panis bis cocti ana ℥ iv.
B Sacchari albi ℥ j.
Tere. Da forbendas in die manè ℥ iij. coctas cum
lacte, aut aqua cicerum. *Hejues.*

DE PULVERIBUS
sedantibus dolorem.

*Pulvis sedans dolorem ad supposi-
toria.*

R. Cymini, Rutæ, Castorii, Opii ana ℥ j.
C Misc. & fiat pulvis, qui melle excipiat. *Florent.*

DE PULVERIBUS
purgantibus bilem.

Pulvis Rhabarbari.

R. Rhabarbari electi ℥ ij.
Spicæ Indicæ, Masticis ana G. vj.
Sacchari ℥ ij.
Miscantur, fiatq; pulvis. * Bilem flavam purgat.
D *Fuchsius.*

Pulvis alius, leniter purgans.

R. Pulveris Violarum purpurearum ℥ j.
Ex jure pilorum rubrorum modicè coctorum,
tuto ad alvum adstrictam exhibetur pueris, gra-
vidis & imbecillis. *Andernacius.*

Alius.

R. Senæ mundatæ,
Violarum purpurearum ana ℥ ss.
Glycyrrhizæ rasæ, Zingiberis ana ℥ j.
E Tartari ℥ ss.
Singula in pulverem redigantur miscanturq;
& ex jusculo sumantur. *Andernacius.*

Alius.

R. Rhabarbari, Diagridii ana ℥ iij.
Zingiberis ℥ ss.
Sacchari electi ℥ j.
Fiat pulvis. Ex hoc quoq; tenues placentulæ seu
pastilli confici possunt, addèdo tritici pollinem
& aquam rosarum. *Fumanellus.*

DE PULVERIBUS
purgantibus per nares
pituitam.

Pulvis sternutatorius.

R. Majoranæ ℥ j ss.
Betonicæ, Pyrethri ana ℥ ss.
Hellebori utriusque ana ℥ j.
Pulegii ℥ j.
Fiat pulvis. *Augustani.*

Pulvis ad nasalia.

R. Calaminthæ, Majoranæ, Rad. Iræos,
Castorei, Nigellæ, Staphisagriæ ana ʒ ij.
Hellebori albi, Pyrethri, Nucis molchatae,
Myrrhæ rubæ, Euphorbiæ ana ʒ ij.
Conterantur singula, deinde cum Ladani ʒ vj.
& melle modico formentur nasalia.

DE PULVERIBUS
purgantibus pituitam,
per alvum.

Pulvis à Turbith magistralis.

R. Turbith boni ʒ i.
Zingiberis albi ʒ ij.
Hermodactylorum ʒ ʒ.
Sacchari albi ʒ ʒ.
Fiat pulvis. * Pituitam purgat. *Florentini.*

Alius.

R. Zingiberis albi, Masticeis,
Turbith electi ana ʒ x.
Sacchari ʒ xxx.
Trita misceantur. * Purgat humores phlegmati-
cos: datur pueris, mulieribus, senibus, & humi-
dis, delicatis, & ociosis. *Avicenna.*

DE PULVERIBUS
purgantibus bilem atram.

Pulvis Senæ preparatæ.

R. Fol. Senæ ʒ ʒ.
Zingiberis, Macis ana ʒ iij.
Cinnamomi, Tartari ana ʒ ʒ.
Terantur tenuissimè. * Purgat caput mirabiliter.
Montagnanus.

DE PULVERIBUS
purgantibus aquam.

Pulvis ad hydropem.

R. Pulveris foliorum Soldanellæ ʒ ʒ.
Senæ ʒ ij.
Turpeti, vel Rhabarbari ʒ i.
Sacchari ʒ i.
Misce, & fiat pulvis. *Erastus.*

Alius ejusdem pro mulieribus.

R. Turpeti ʒ i.
Rhabarbari ʒ ʒ.
Soldanellæ ʒ ij.
Zingiberis, Sacchariana ʒ i.
Fiat pulvis.

DE PULVERIBUS PUR-
gantibus humores mixtos.

Pulvis laxativus magistralis.

R. Turbith ʒ i.
Zingiberis, Cinnamomi,
Masticeis, Galangæ, Cardamomi,
Caryophyllorum, Anisi,
Hermodactylorum,

A Scammonii præparati ana ʒ ʒ.
Fol. Senæ ʒ ij.
Sacchari albi ʒ iv.
Terantur omnia, & commisceantur.

Alius.

R. Turbith electi ʒ ʒ.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Cardamomi,
Galangæ, Masticeis ana ʒ ʒ.
Anisi ʒ i.

B Hermodact., Diagridii, Senæ ana ʒ ʒ.
Sacchari ʒ iij.
Fiat pulvis. *Siockfeldus.*

Alius.

R. Senæ ʒ ix.
Diagridii ʒ i ʒ.
Salis Indi ʒ ʒ.
Fæcum vini ʒ iv.
Maceris ʒ iij.

C Cinnamomi ʒ i ʒ.
Misce, & fiat pulvis. * Humores melancholicos
& adustos purgat, nec non pituitam & flavam
bilem. *Trini avell.*

Pulvis solutivus de tribus.

R. Senæ ʒ vj.
Turbith ʒ ʒ.
Rhabarbari ʒ ij.
Glycyrrhizæ, Anisi, sem. Fœniculi ana ʒ i.
Spicæ Indicæ ʒ ʒ.

D Fiat pulvis. *Angustani.*

Pulvis passavant, cum Rhabarbaro, usua. ii.

R. Flor. Borriginis, Violarum ana ʒ ij.
Zingiberis, Spicæ nardi ana ʒ i.
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ ij.
Diagridii ʒ iij.
Rhabarbari electi ʒ vj.
Turbith gummoli ʒ i.
Senæ ʒ ij.

E Misce, & fiat pulvis. *Colonenses.*

Laudanum Mercuriale.

Hydrargyrum exlixivio coquitur, purgatur
cum sale, aceto, & aqua usque dum crystalli in-
star pelluceat: deinde cum chalcanti in calcem
reducti, & talis nitri pari pondere misceatur, ex-
cipitur aceto stillatino fortissimo, & pistillo
gneo diligenter subigitur: mox vasi inicitur, & in
alium evchitur, ut ars docet: postea eodem mo-
do per alumen in calcem reductum, & sale m-
tri elevatur: atq; tunc evacuationis magisterium
maximum provenit. Hoc tandem detritum vasa
optimè distillato perfunditur, digeriturque vase
diligenter obserato: hinc vinum extillatur, do-
nec in fundo olei albillimi intiar remaneat: de-
inde exiceatur, teriturq;, & supra martem in lo-
co liquido liquefcere linitur, post: emò exicea-
tum vitro conditur in utrum: atq; sic metallorum
Theriacæ præstantissima absoluta est: cujus gra-
num unicum ex Mithridatio vel Theriaca opa-
ma, vel præclaro vino exhibetur. *Andernus.*

Hydr.

Hydragryum metallorum.

Liquor Hydragryi exsiccat: deinde cū Chalcantho in humorem redactum imbuitur: eaque ratione, qua secularum vini exsiccatum spiritus solet, abstrahitur tandiū, dum Coralli instar rubescat. * Datur grani pondere ex Theriaca, vel Mithridato: idq; pro ægri ac morbi ratione. *Andernacus ex Paraceiso.*

Pulvis purgatorius.

R. Fol. Senæ, Sacchari ana ʒ vi.
Zedoariæ, Zingiberis,
Liquiritiæ ana ʒ ij.
Tartari ad pondus omnium.
Fiat pulvis. Dosis ʒ j β. per duas horas ante prædium. Purgat caput, stomachum, splenem, & renes. *Herman.*

Alius.

R. Violarum, Borraginis,
Rosarum, Liquiritiæ,
Anisi, Fœniculi,
Polypodii quercini ana ʒ β.
Senæ ʒ ij β. Fiat pulvis.

Alius.

R. Senæ ʒ iij.
Zingiberis ʒ ij.
Cinnamomi, Tartari ana ʒ j.
Misce, & fiat pulvis.

Alius.

R. Senæ ʒ j.
Tartari ʒ β.
Zingiberis ʒ ij.
Caryophyllorum ʒ β.
Diagridii ʒ x.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ ij.

Alius.

R. Cinnamomi, Zingiberis,
Galangæ ana ʒ j.
Caryophyllorum,
Nucis moschatæ,
Croci, Macis ana ʒ β.
Tartari ʒ β.
Senæ ʒ j.
Diagridii ʒ j.
Ros. rub. ʒ β.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ j. vel ʒ iv. Franco-
sordix in usu. *Bassanus.*

Alius.

R. Turpeti electi ʒ j.
Zingiberis,
Cinnamomi ana ʒ β.
Galangæ, Masticis,
Calami aromatici,
Caryophyllorum ana ʒ j.
Anisi ʒ j.
Hermodaetyl. præparat.
Diagridii,
Senæ ana ʒ j.
Sacchari ʒ j.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ j. vel ʒ iv. Augustæ
& Ulmæ in usu. *Ioan. Stockstat.*

A

Alius.

R. Senæ ʒ ij β.
Tartari ʒ ij.
Croci ʒ β.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ ij. cum modico sac-
charo in brodio pisorum, caulium, vel vino.
Conradus de Sindelfingen.

Pulvis laxativus delectabilis.

R. Turpeti electi & confricati ʒ j.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ β.
Galangæ, Masticis,
Calami aromatici,
Caryophyllorum ana ʒ j.
Anisi ʒ j.
Hermodaetyl. præparat.
Diagridii, Senæ ana ʒ j.
Sacchari ʒ j.
Misce, & fiat pulvis.

Pulvis purgatorius.

R. Fol. Senæ ʒ ij β.
Zingiberis ʒ iij.
Tartari ʒ vi.
Caryophyllorum ʒ j.
Anisi, Carui,
Galangæ ana ʒ β.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ ij. vel iij.

Pulvis laxativus.

R. Senæ ʒ β.
Turpeti ʒ ij.
Zingiberis ʒ j.
Tartari ʒ iij.
Sacchari ʒ j.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ β.

Pulvis laxativus sine molestia.

R. Diapenidii ʒ ij.
Turpeti electi ana ʒ ij.
Spec. elect. de succo Ros. ʒ iij.
Zingiberis ʒ j.
Anisi ʒ β.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ ij. vel iij. manè.
Pulvis solutivus sine dolore.

R. Turpeti opt.
Rhabarbari electi,
Hermodaetylorum ana ʒ β.
Diagridii ʒ ij.
Zingiberis, Galangæ,
Anisi, Spicæ, Macis ana ʒ β.
Rosarum ʒ j.
Sacchari ʒ ij.
Misce, & fiat pulvis.

Pulvis laxativus.

R. Esulæ repressæ in aceto infusionis Traga-
canthi ʒ vij.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatæ, Zingiberis,
Galangæ, Anisi,
Cymini ana ʒ j.
Sacchari ad placitum.
Pulverizentur, & detur unum cochlear. Potest
offerri omnibus de causa frigida laborantibus:
A

ut delicatis, constipatis, & cholericis, ante prandium, in medio, & in fine absq; abominatione.

Arnoldi Villanovanus.

Pulvis laxativus alius.

℞. Turpeti electi ℥ iv.
Zingiberis ℥ β.
Sacchari ad pondus omnium.
Misce, & fiat pulvis. Sumatur cum vino calido, stomacho jeuno.

Pulvis laxativus.

℞. Turpeti ℥ j.
Cinnamomi, Zingiberis ana ℥ β.
Galangæ, Masticeis,
Cardamomi, Caryophyllorum ana ℥ j.
Anisi ℥ j.
Hermoda ctylorum,
Diagridii, Senæ ana ℥ j.
Sacchari ℥ j.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ℥ j. vel ℥ iv. *Stock-*
staldus.

Pulvis laxativus in cura retentionis menstruorum à phlegmate.

℞. Turpeti boni & electi ℥ j. vel ℥ iv.
Zingiberis ℥ β.
Salis gemmæ G. v.
Sacchari ℥ ij.
Misce, & fiat pulvis. Sumatur cum sero caprino, vel brodio pulli, vel Cicerum.

Pulvis laxativus noster.

℞. Senæ mundatæ ℥ j β.
Zingiberis ℥ iij.
Tartari ℥ vj.
Caryophyllorum ℥ j.
Anisi, Carui,
Galangæ ana ℥ β.
Misce, & fiat pulvis. Dosis ℥ ij.
Alius valde bonus, & potest dari in serculo.

℞. Cinnamomi ℥ β.
Macis, Croci ana ℥ j.
Senæ ℥ vij.
Zingiberis ℥ j β.
Sacchari ad pondus omnium.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ℥ j.

Alius.

℞. Senæ mundatæ ℥ iij.
Turpeti ℥ j.
Tartari ℥ j β.
Esulæ præparatæ ℥ j.
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥ β.
Sacchari ℥ j.
Misce, & fiat pulvis. Dosis à ℥ j usq; ad ℥ ij, cum pane tosto, vel brodio pisori, stomacho vacuo.

Tragea laxativa.

℞. Cont. rad. Esulæ præparatæ & correctæ ℥ j.
Nucis moschatæ, Liquiritiæ ana ℥ ij.
Cinnamomi, Anisi, Foeniculi ℥ β. G. v.
Masticeis ℥ j.
Sacchari q. s.

A Fiat pulvis. Educit aquam citrinam.

Tragea laxativa pro delicatis.

℞. Cinnamomi electi,
Zingiberis, sem. Anisi ana ℥ β.
Senæ mundatæ ℥ ij.
Sacchari ℥ iij.
Fiat tragea. Hujus cochlear unū bis vel tertio, ver alvum.

Tragea laxativa, alia.

B ℞. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥ j.
Nucis moschatæ, Galangæ,
Masticeis, Caryophyllorum,
Cardamomi ana ℥ j.
Xyloaloes ℥ β.
Anisi ℥ β.
Turpeti optimi ℥ ij.
Hermoda ctylorum ℥ v.
Senæ ℥ ij.
Sacchari ℥ j β.
C Fiat tragea. Dosis in principio ℥ j. vel plus.

Tragea solvens ventrem.

℞. Turpeti ℥ β.
Cinnamomi, Zingiberis,
Caryophyllorum, Macis ana ℥ β.
Sacchari ad pondus omnium,
Spec aromar. rosat ℥ ij.
Fiat tragea. Dosis ad libitum.

Alia.

D ℞. Turpeti electi ℥ ij.
Agarici, Polypodii ana ℥ j.
Cinnamomi, Macis ana ℥ β.
Caryophyllorum ℥ j.
Zingiberis ℥ β.
Sacchari ad pondus omnium. Fiat pulvis.

DE PULVERIBUS purgantibus fæces.

Pulvis contra lumbricos.

E ℞. Comarum Centaurii minoris,
Lupinorum ana ℥ β.
Abstathii, baccarum Lauri,
Gentianæ ana ℥ ij.
Aristolochiæ rotundæ,
Pyrethri, Polypodii,
Petroselini Macedonici,
Zedoariæ, Myrrhæ ana ℥ ij.
Abrotani ℥ j.
F ℞. Sem. Athanasæ ℥ iij.
Flor. Persicorum ℥ ij β.
Coriandri præparati ℥ j β.
Senæ Alexandr. sem. Santonici ana ℥ ij. ℥ iij.
Aloës, sem. Portulacæ,
Rad. Dictamni albi ana ℥ ij.
Misce, & fiat pulvis. *Coloniensis.*

Alius.

℞. Sem. contra lumbricos ℥ j.
Lupinorum ℥ β. Absinthii ℥ ij.
Cornu Cervi usti ℥ j β.
Misce, & fiat pulvis.

Alus.

Alius.

R. Sem. Sancti ꝑ iv.
Fol. Senæ ꝑ j.
Coriandri præparati,
Cornu Cervi ana ꝑ ꝑ.
Fiat pulvis. *Augustani.*

Alius.

R. Corallinæ, Cornu Cervi usti,
Rasuræ eboris, Coralli rubri,
Sem. Caulicum, Acetosæ,
Portulacæ, Coriandri præpar. ana ꝑ ꝑ.
Rad. Dictamni albi,
Filicis mascul.,
Sem. Citri ana ꝑ ij.
Sem. contra ꝑ j.
Pulverata irrosentur aceto acertimo, & in umbra siccentur per tres vices. *Laurent. Ioubersus.*

Alius.

R. Sem. contra ꝑ j.
Fol. Senæ mundat. ꝑ vi.
Sem. Tanacetii, Portulacæ,
Lupinorum ana ꝑ iij.
Sem. Acetosæ,
Rhabarbari opt.
Rad. Disclamini ac Zedoariæ,
Corallinæ, Cornu Cervi usti ana ꝑ ij.
Fiat pulvis. Dosis ꝑ j.

Alius.

R. Rad. Mecooch albi ꝑ ij.
Cornu Cervi usti ꝑ j.
Diagridii ꝑ j.
Fiat pulvis in lacte sumendus, tertio iterandus.
Casparus Bauhinsus.

*Pulvis ad suppositoria communia
magistralis.*

R. Aloës, Cymini,
Salis geminæ,
Rutæ ana ꝑ j.
Terantur, & fiat glans cum mellis quantum sufficit. *Medici Florentini.*

Pulvis ad suppositoria sicca.

R. Spec. Hieræ picræ ꝑ j ꝑ.
Colocynthidis ꝑ vi.
Hellebori albi ꝑ j.
Salis communis ꝑ iij.
Farinæ frumenti ꝑ xiiij.
Cum vitello Ovorū & Melle despumato, quantum satis est, fiant suppositoria. *Augustiani.*

Alius acutior.

R. Aloës, Hellebori nigri,
Centaurei, Cymini,
Rutæ ana ꝑ ij.
Fiat pulvis, ut supra. *Medici Florentini.*

Alius adhuc acutior.

R. Hellebori albi,
Grānorum Colocynthidos ana ꝑ j ꝑ.
Esulæ præparatæ, Hermodactylorum ana ꝑ j.
Spec. Hieræ S. Glenci ꝑ ij.
Miscantur pulverizata. *Cordus.*

A DE PULVERIBUS
extrinsecus applicandis.

DE PULVERIBUS
capitis temperatis.

Pulvis capitalis temperatus.

R. Rosarum, Santali albi, Labruscæ,
B Beticæ, Stæchadis, Rad. Pæoniæ,
Salviæ, Majoranæ, Caryophyllorum,
Sandaracæ ana ꝑ j.
Terantur tenuissimè. *Medici Florentini.*

Pulvis cordialis temperatus.

R. Rosarum rubr.
Corallii rubri,
Corticum Citri, Ossis de corde Cervi,
Serici grano tinctorum infecti ana ꝑ j.
Santali albi, rubri, citrini ana ꝑ j.

C Croci, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Ligni Aloës ana ꝑ j.
Ambre ꝑ j.
Caphuræ ꝑ ij.

Terantur ut supra. *Medici Florentini.*

Pulvis cordialis.

R. Corallii utriusque, Sigilli Lemni ana ꝑ j ꝑ.
Rasuræ Eboris, Cornu Cervi ana ꝑ ij.
Margaritarum ꝑ j.
Coriandri præparati, Spodii,
Rosarum ana ꝑ ij ꝑ.
Oxalidis, Frag. lapid. pretios.
Ossis de corde Cervi ana ꝑ j ꝑ.
Sacchari ꝑ iij.

Fol. Auri, fol. Argenti ana N. xv.
Per se trita probè serva. *Sylvius.*

DE PULVERIBUS
calefacientibus caput.

Pulvis Magistralis.

R. Stæchadis, Nucis moschatae, Beticæ,
Rad. Aconicæ, Seseleos, Majoranæ,
Ligni Aloës, Caryophyllorum ana ꝑ j.
Moschi, Ambre ana ꝑ j ꝑ.

Fiat pulvis. *Florentini.*

Pulvis ad calefaciend. in caput, alius.

R. Nucis moschatae, Macis, Galangæ ana ꝑ ij.
Grānorum tinctorum, Cinnamomi ana ꝑ j.
Flor. Stæchadis, Rosarum,
F. Flor. Rosismarini, Chamomillæ ana ꝑ j ꝑ.
Cort. Citri ꝑ j.

Schœnanchi, Spicæ Celticæ ana ꝑ j ꝑ.
Fiat pulvis tenuissimus: quo utendum in declinatione lethargi, aut in somno profundo, maxime si addatur Castoreum, vel CoBUS. *Rondelot.*

DE PULVERIBUS
calefacientibus cor.

Pulvis pro epithemate o. dia. calidus.

R. Santali albi, rubri, citrini ana ꝑ j ꝑ.

A 2

Been albi rubri, Serici grano tinctorio infecti, ^A
 Ossis de corde cervi ana ʒj.
 Croci, Cinnamomi, Caryophyllorum,
 Ligni aloës ana ʒß.
 Ambræ, Moschi ʒj.

Fiat pulvis. *Florentini.*

Pulvis aduersus pestem, magistralis.

R. Distamni Cretensis,
 Coralii albi, Tormentillæ,
 Boli, Gentianæ ana ʒj.
 Terræ Lemniæ ʒß.

Fiat pulvis tenuissimus. *Medici Florentini.*

DE PULVERIBUS

excalfacientibus ven-
 triculum.

*Pulvis ad ventriculum cal-
 faciendum.*

R. Galangæ, Cyperi,
 Caryophyllorum ana ʒij.
 Absinthii, Menthæ ʒß.

Misce, & fiat pulvis. *Rondeletius.*

*Pulvis ad calfaciendum & constringen-
 dum ventriculum.*

R. Absinthii, Cyperi,
 Masticis, Macis ana ʒß.
 Coralii rubri, Balaustrorum,
 Sumach, Myrtillorum,
 Piperis longi, Cinnamomi,
 Sanguinis draconis ana ʒij.

Fiat pulvis tenuissimus, quo sinapizetur venter
 & stomachus, prius facta inunctione cum oleo
 mastichino, aut lentiscino, aut cytoniorum, &
 pauco aceto, vel vino. *Rondeletius.*

*Pulvis ad flatus discutiendos
 ventriculi.*

R. Galangæ majoris & minoris,
 Cinnamomi, Spicænardis,
 Squinanthi ana ʒij.
 Absinthii,
 Cymini, Carui, Apii,
 Petroselinii in aceto maceratorum ana ʒij.
 Sem. Rutæ ʒj.

Misce, & fiat pulvis, quo inspergatur venter mel-
 le perunctus, & pauco vino. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS

excalfacientibus hepar.

*Pulvis pro epithemate hepatis ex-
 calfaciens.*

R. Rosarum,
 Santali albi, rubri,
 Absinthii,
 Schœnanthi,
 Spodii,
 Nardi Indicæ,
 Cinnamomi ana ʒß.
 Moschi ʒj.

Misce, & fiat pulvis tenuissimus. *Florentini.*

DE PULVERIBUS refrigerantibus caput.

Pulvis ad phrenisidem.

R. Coriandri ʒij.
 Flor. Nymphææ ʒij.
 Violarum, Rosarum ana ʒij.
 Sem. Lactuæ, Papaveris ana ʒj.
 Coralii rubri ʒjß.
 Santali rubri ʒij.

^B Fiat pulvis tenuissimus, quo sinapizetur par-
 tibus capitis anterior. *Rondeletius.*

Alius.

R. Flor. Violarum, Nymphææ ana ʒj.
 Rosarum ʒß.
 Flor. Chamomillæ ʒij.
 Cap. Papaveris, vel Cort. Mandragoræ ʒj.
 Sem. Papaveris albi ʒij.
 Sem. Anisi, Anethi,
 Granorum tinctorum ana ʒj.

^C Fiat pulvis. *Rondeletius.*

DE PULVERIBUS refrigerantibus cor.

*Pulvis pro epithemate cordis re-
 frigerans.*

R. Santali albi, rubri, citriani ana ʒß.

^D Been albi, rubri,
 Serici grano tinctorio infecti,
 Ossis de corde cervi ana ʒj.
 Serici minutim incidatur, reliqua perse terat-
 tur. misce, conserva in pyxide vitrea. *Florentini.*

Alius, temperatus potius.

R. Santali rubri ana ʒß.
 Cort. mali Citri, Santali albi,
 Rosarum, Coralii albi,
 Coralii rubri, Carabæ,
 Spodii ana ʒß.

^E Flor. Borraginis, Doronici,
 Ossis de corde cervi, Croci ana ʒj.
 Spec. Lactiæ, spec. Diagenmæ,
 Spec. Diamarg. frigid. ana ʒiv.
 Caphuræ ʒj.

In pulverem redactæ species commiscantur
Colonienses Medici.

Alius.

R. Flor. Buglossæ, flor. Borraginis,
 Flor. Melissæ ana Mß.
 Santalorum omnium,
 Rosarum rubri ana ʒij.

^F Cort. Citri Sem. Acetosæ, Ligni aloës,
 Caryophyllorum ana ʒjß.
 Frag. lap. pretiosorum ana ʒj.
 Doronici, Been utriusque, Succini,
 Ossis de cordi cervi ana ʒiv.
 Margar. præpar. Coralii utriusque,
 Spodii ana ʒß. Croci ʒß.
 Caphuræ G. vj.
 Moschi G. ij.

Trita omnia probè usui referentur. * Mirificè A
in cordis affectibus, palpitatione, syncope, &
concisus propemodùm vitalibus facultatibus,
melancholicis, splenicis, tristibus & desperanti-
bus succurrit, in pestilentia cordis spiritus reso-
cillat. *Augustani.*

Alius.

R. Flor. Buglossæ, Borriginis,
Melissæ ana M. ss.
Santalorum omnium, Ros. rubr. ana ʒ ij.
Doronici, Been albi & rubr. Carabæ,
Ossis de corde Cervi ana ʒ iv.
Cort. Citri, Sem. Acetotæ,
Ligni aloës, Caryophyllorum ana ʒ j ʒ.
Croci ʒ j.
Margaritarum ʒ ss.
Molchi G. iij.
Caphuræ G. vj.
Frag. lap. pret. omnium ʒ j.
Coralli utriusque, Spodii ana ʒ ss.
Tita per se misc. *Sylvius.*

Alius ad pestem.

R. Santali citrini, Terræ Lemniæ,
Rad. Tormentillæ, Sacchari albi ana ʒ ij. ʒ.
Santali rubri, Distamni Cretensis,
Cornu cervini usti, Margaritarum, Ros. rubr.
Boli. Aristolochiæ rot. Pimpinellæ,
Myrrhæ, Zedoariæ ana ʒ j.
Caphuræ, Sem. Citri, Croci,
Hyacin. hi ana ʒ ss.
Misc. & fiat pulvis tenuissimus. *Florentini.*

DE PULVERIBUS
refrigerantibus hepar.

*Pulvis pro epithemate hepatis re-
frigerans.*

R. Santali albi, rubri, citrini ana ʒ ss.
Rosarum, Coralli,
Spodii ana ʒ j.
Caphuræ ʒ j.
Terantur ut supra. *Florentini.*

DE PULVERIBUS
astringentibus.

Pulvis constringens.

R. Aloës, Manne, Thuris, Corticis Pini,
Terræ Lemniæ, Boli Armeni,
Lapis hæmatitæ, Hypocystidis,
Croci, Gallæ omphacitidis ana ʒ j.
Fiat pulvis. *Galenus.*

*Pulvis emplasticus, & sanguinem
siftens.*

R. Resinæ frictæ, Volvuis farinae triticæ,
Gypsi ana ʒ iij.
Misc. & fiat pulvis. *Galenus.*

Crocus Martii.

Limata scobes ferri, aqua calida ab omni
spurcitiâ expurgatur, sicaturque, & aqua re-

gali imposita, solvitur: deinde acetum valens
additur: postea hinc inde circumagitata eximi-
tur, Soliq; exponitur, exiccaturq;: post hæc rude
ferrea reverberata patellæ imponitur, additurq;
aqua Plantaginis: & hæc in arena evaporare si-
nitur. Idem rursus fieri cum aliis aquis, ut Ro-
sarum, Solani, & similibus licet. * Ad immodicū
& intempestivum, longumq; menstruatū fluo-
rem valet, dysenteriam, omnemq; aliud fluxionū
genus, ʒ j. vel plurimum pondere, cum Rosarum
B conditi ʒ j. vel duplici. Datur etiam lienosis, ex
aqua Tamarisci & Enulæ campanæ. Cicatricem
ulceribus inducit, &c. *Andernacus.*

Alius.

Limaturam Martis prius optimè lotam calci-
nabis cum floribus Sulphuris, vel ipsam dissol-
ves cum Aqua stygia. Deinde superfunde ace-
tum acerrimum, & in calore relinquatur per a-
liquot dies: tum demum reverberetur igne a-
perto, ut ars præcipit, per integrum diem: colli-
gendo semper flores, qui supereminent, do-
nec totum convertatur in pulverem rubicundis-
simum & levissimum. Hæc etiam methodo con-
ficiet Crocum Veneris. *Quercetanus.*

Alius.

Calcina Limaturam ferri igne violento cum
floribus Sulphuris, donec rubescat Limatura, &
evanescat tota terra foetida. Hanc per diem in-
tegram reverberato, tum prædit in pulverem
purpureum, & tenuissimum: & habebis medica-
mentum laudabile ad omnes fluxus.

Pulvis ad omnem hæmorrhagiam.

R. Thuris ʒ j.
Aloës ʒ ss.

Fiat pulvis, qui cum Ovi albumine subactus ad
Mellis crassitiem, pilis mollissimis Leporis exci-
pietur. *Galenus.*

DE PULVERIBUS

abstergentibus dentes.

Pulvis ad dentifricia.

R. Cornu cervini usti,
Pumicis, Tuthiæ præparatæ,
Cinnamomi,
Sideritidis costæ ana ʒ j.
Moschi G. vj.

Misce, & fiat pulvis. *Florentini.*

Alius.

R. Salis communis ʒ iij.
Panis hordeacei ʒ j.
Cornu cervini, vel
Dentium equi, vel
Elephantis ʒ ij.

Extinguantur vino & aqua Rosarum. fiat pulvis
crassiusculus. Huic addi possunt Caryophylli,
Cinnamomum & Moschum. *Rondeletius.*

Alius.

R. Cornu Cervi usti, Pumicis,
Coralliorum rubrorum, alborum,

Tuthiæ præparatæ, Mastichis,
Sandaracæ, id est, Vernicis,
Cinnamomi ana ʒj.
Rad. Ireos ʒß.
Moschi ʒvj.

Misce, & fiat pulvis. *Augustani.*
Alius.

R. Corall. rubr. & alb.
Pyrethri, Maccris,
Mastichis,
Pumicis, Boli Armeni ana ʒj.
Misce, & fiat pulvis subtilissimus. *Ranzovius.*
Alius.

R. Corall. rubr. Aluminis ana ʒij.
Cornu Cervi usti,
Santali citrini,
Sanguinis Draconis ana ʒiv.
Margaritarum ʒß.
Spumæ maris ʒij.
Musci G. iij.
Caphuræ G. v.

Fiat pulvis subtilissimus, quo fricentur dentes,
aut in pilulas formetur cum syrupo aliquo, aut
Melle rosaceo. *Ranzovius.*

DE PULVERIBUS abstergentibus cutem.

Pulvis contra scabiem communis.

R. Sulphuris flavi, Cymini,
Baccarum Lauri,
Staphidis agræ ana ʒj.
Fiat pulvis, qui oleo Rosato excipitur. *Florant.*

Alius efficacior.

R. Lithargyri, Hellebori nigri ana ʒj.
Sulphuris, Nitri, Majoranæ ana ʒij.
Trita in pulvere excipiantur, ut supra. *Nicolaus.*

Pulvis cephalicus.

R. Iridis ʒiv.
Aristolochiæ rotundæ,
Pollinis Thuris ana ʒij.
Corticis rad. Panacis ʒß.
Fiat pulvis. *Galenus ex Lucio.*

Alius.

R. Iridis, Aristolochiæ rotundæ,
Ervi, Pollinis Thuris ana ʒj.
Reducantur in pollinem tenuem. Nonnulli ad-
dunt rad. Panacis, & Cadmiam lotam. *Galenus.*

Alius.

R. Farinæ Ervi, vel Orobi ʒiix.
Iridis ʒx.
Thuris clari, Aristolochiæ rotundæ,
Squamæ æris ana ʒv.
Terantur ut supra. *Xenocrater.*

Alius.

R. Cort. Ficeæ, Squamæ æris,
Pumicis combusti ana ʒvj.
Thuris, Iridis, Aristolochiæ rotundæ,
Resinæ Pini fistulæ ana ʒß.

A Aloës, Myrrhæ ana ʒij.
Conterantur in pulvere ut supra. * Aufert squa-
mas ossium. *Tryphonius.*

DE PULVERIBUS incarnantibus.

*Pulvis incarnans & sanguinem
restringens.*

R. Aloës, Myrrhæ,
Sarcocollæ ana ʒj.
B Thuris, Pollinis farinæ ana ʒij.
Sanguinis Draconis,
Tetræ Lemniæ ana ʒijß.
Tuthiæ, Lithargyri, Tragacanthæ ana ʒj.
Fiat pulvis tenuis. *Ioan. de Vigo.*

Pulvis incarnans Rhafis.

R. Olibani, Aloës, Sarcocollæ,
Sanguinis Draconis, rad. Ireos ana q. f.
C Terantur, & fiat pulvis.

Pulvis incarnans Lanfranci.

R. Thuris, Mastichis, Fcenigræci ana q. f.
Misce, & fiat pulvis.

Pulvis contra dissectionem nervi.

R. Oculos Canci in subtilissimum pulverem
comminutos in parvo linteolo. Hunc pulverem
nervis insperge, & fecis fasciis, ex linteolo con-
fectis, locū obliga, ne humiditas aliqua ad me-
D vos penetrare possit. Hanc ligaturam per spa-
cium vigintiquatuor horarum intactam relin-
quito. Elapso prædicto temporis spacio Chirur-
gus nervum inspiciat, ipsiusque conglutinationem
exploret, & deinceps vulnus illud caliculis
vinculis deliget, instar alterius vulneris recentis
& post diem unum, aut alterum ligaturam del-
solvat. *Ranzovius.*

DE PULVERIBUS cicatricem inducen- tibus.

Pulvis ad cicatricem inducendum.

R. Cort. Thuris, Myrrhæ, Lithargyri,
Cort. mali Granati ana partes æquales.
Fiat pulvis tenuissimus, & inspergatur modice.
Rondeletius.

Pulvis epuloticus.

F R. Calcis testarum Ovorum opt. calcinat-
rum ʒß.
Boracis, Aluminis usti ana ʒj.
Croci Martis ʒj.
Fiat pulvis. optimus est ad cicatricem obducen-
dam. *Quercetanus.*

Pulvis cicatricem inducens.

R. Aluminis usti ʒj.
Crete Vitrioli ʒij.
Croci Martis, croci Veneris ana ʒij.
Misce, & fiat pulvis, quo uti poteris per se, vel
excipiatur Melle. *Quercetanus.*

DE PUL-

DE PULVERIBUS
carnem auferentibus.*Pulvis causticus.*

R. Chalcitidis ꝯ c.
Chalcanthi ꝯ l.
Misys torrefacti,
Aeris usti ꝯ xxv.
Aeris non usti ꝯ xij ꝯ.
Fiat pulvis. *Galenus.*

Alius.

R. Chartæ combustæ, Plumbi usti,
Aeris usti, Arsenici, Squamæ Ferri ana ꝯ j.
Sulphuris vivi ꝯ ꝯ.
Fiat pulvis. *Galenus.*

Præcipitatum.

R. Salis Nitri ꝯ j ꝯ.
Vitrioli Romani, Aluminis ana ꝯ j.
Ex his per alembicū distillatis (quod fortius autem, eod melius) fumes ꝯ j. Argenti vivi ꝯ j. In vas vitreum pone cum capello benè lutato. sic etiam recipiens lutabis, ne evaporet: & distillabis eod usque, donec vas rubescat: aquam sepones, & fracto vase Argentum, quod superest, utrum erit, quod Chymistæ Præcipitatum vocant. hoc tenuissimè terito in marmore, & cum aqua distillata, quam seposueras, rursus vasi vitreo imposito, atq; distilla donec aqua distillata sit: tum contrafacto vase, Argentum quod superest, denuò teres in tabula marmorea, & ipsum in æneo vase repones: suppositoq; igne valido, cum æneo baculo misce, & agitata per horæ ac dimidiæ spacium: hoc enim pacto pulvis melior efficitur, & ritè factus ipsum Minium coloris elegantia superat. *Ioan. de Vigo.*

Mercurius præcipitatus.

R. Aquæ fortis ꝯ j.
Mercurii crudi ꝯ iv.
Dissolvantur in aqua: postea in arena evaporet aqua, aut distillatione separa fortiter, ut rubescat & exiccetur: teratur deinde in porphyrio, & affunde ei aquam vitæ distillatam quinquies, vel septies: accende etiam, & sine, ut consumatur. Postea rectificetur aqua rosacea optimè permiscendo: ac tandem per filtrum aquam rosaceam separa, & relinque ut exiccetur. Tum rursus de aqua vitæ, ut prius, affunde, & accende ut exiccetur. idq; tertia vice repetatur: & habebis quod voles. * Si corpus fuerit robustissimū, da G. x. si mediocre, da G. iix. si debile, G. iv. si putrile, fac tu considerationem bonam. Sed advertite, quod rursus eum debes cum theriaca: postea dabis infirmo, venenato, & hydroptico, & pestilenti, vel alia infirmitate detento. Et plūs, si sanus annuatim, vel triennio, ut opus fuerit, hoc præcipitatum uretur, cum prudenti humorū digestionē, hoc est, præparatione purgationis. *Enonymus.*

Mercurius præcipitatus vulgi.

Mercurius prius lotus, ac preparatus ex Gebe-

A ri præscripto, solvasur cum duplo pondere aque chrysulæ communis: deinde quater destilletur, ac super fæces totius effundatur: atq; ita reducitur in pulverem rubicundissimum, ex quo reverberato ad ignem, eliciuntur aquæ fortis spiritus, qui alioqui summos dolores commovent. Satius erit si abluatur phlegmate aluminis & aceto destillato, & ovorum aqua. Acrimonia enim hoc pacto eximitur. *Quercetanus.*

B *Mercurius præcipitatus fixus, & dulcificatus.*

Sed præstabit iteratis sublimationibus Mercurium prius præparare, ipsumq; redivivum, & à terra fæculenta, & humiditate superflua depuratum fixare cum aqua forti sive stygia vulgari, ter ipsi affusa, & abstracta: ac in pulverem rubicundum reducere: idq; igne satis violento, ut acrimonia, & venenum menstrui totū eliciatur. Quod melius multò fiet, si sequens aqua ipsi commisceatur, & distillatione repetita separetur.

R. Aceti destillati ꝯ ij ꝯ.
Phlegmatis Aluminis ꝯ j ꝯ.
Calcis testarum Ovorum ꝯ vi.

Destillentur omnia ad siccitatem. Hujus aquæ R. ꝯ iij.

Præcipitati Mercurii, ut supra, ꝯ j.

Omnia optimè ex artis præscripto mixta, destillentur per alembicum, ter aqua fæcibus reddendo. Postremo loco depellantur ad siccitatem: ac tum remanebit in fundo pulvis, què super marmore prius contusum injicies in alembicum, rursus affundendo aqua præscriptam, quæ ter à fæcibus distillabis, ut supra. Postremo Mercurius præcipitatus circuletur cum vini alcoole per 24. horas. Destillato vini spiritu ad materiæ siccitatem, denuò novum affunde, circula, & distilla: idq; quater aut quinquies: ac tū perfectam Mercurii præparationē assequere: *cujus vires in variis depellendis morbis, præsertim in morbo Venereo, satis predicari nō possunt, sive per os assumatur, sive locis vulneratis applicetur. *Quercet.*

Mercurius præcipitatus cum Auro.

Fit ex Mercurio prius præparato, ut decet, cum Sole amalgama, quod inditur matrati oblongo collo, Hermetice clauso atq; moderatissimo igne, viginti dierum spacio præcipitantur, & in pulverem subroceum fixumq; reducantur. Signū perfectionis est, quando vi ignis non exhalat, nec in aqua animalis revivificatur. * Medicamentum istud diaphoreticum est, quod exhibetur ad prædictos affectus, præsertim ad curandam luem Venereā solis sudoribus. *Quercetanus.*

Mercurius sublimatus.

Ex ꝯ j. Argenti vivi libra altera Vitrioli crudi, & tantundē salis: omnibus ad blandum ignē rectè mixtis, & ductis diū in marmore, aut mortario, ut benè incorporentur, redactisque in pulverem, ac inditis sublimatorio vitreo, dando ignem per gradus 12. horarum spacio, sic Mercurius sublimatus. *Quercetanus.*

Mercurius auri. & quo modo precipitatur.

Auri album corpus (à quo tinctura separata est, quod est vera Luna fixa) cum salibus resuscitatis, & mellacida murra, ut artis est, præparata digestionibus & exaltationibus ab experto Spagyro reducitur in Mercurium intra paucos dies, illo in vase convenienti imposito, præcipitatur per se in furno Atanoris, febrili calore, prodiq; in pulverem rubrum: cuius exhibentur G. iix. cum vitæ, aut aqua theriacali ad hydrophem curandam, & luem Veneream, idque solis sudoribus. Si hunc auri Mercurium, proprii Sulphuris debitæ proportioni superinjicias, semines, & philo ophicæ decoquas, facies medicina omnium præstantissimam ad lepram ipsam curandam. * Sanguinem enim corruptum purificat, & ab excrementis omnibus corpus univesum solis sudoribus expurgat, ipsumq; juvenile quodammodo reddit. *Quercetanus.*

Aurum precipitatum.

Hydrargyri per acetum & salem purgari ʒ ij. Auri Orientalis optimi, in lamellas tenuissimas redacti ʒ in catino triangulari calido ad mixturam subiguntur: hæc in aquam frigidam funditur, & si quid ex Hydrargyro reliquum fuerit, illud per cornu exprimitur, ipsaq; ex sale & aceto lavatur, donec nullæ appareat sordes: cura interim adhibita, ne Hydrargyri quantitas immineatur: quod si accidat, augeri debet ea ita, ut ad auri drachmam, illius drachmæ septem vel octo remaneant: deinde ampullæ luto obductæ induntur, affundunturque aquæ validæ uncie duæ: & opereculo superimposito, eadem rursus evocatur per arenam calidam omnibus refrigeratis, aqua prolecta iterum infunditur distillaturq; ut antea idq; repetitur quinque: atq; tunc pulvis rubicundus provenit, quem Aurum vitæ, & Aurum præcipitatum vulgò nuncupant. Postea idem in catillum ponitur, cooperiturque, & inter carbones candentes sinitur, dū exandescat: mox idem eximitur, & ubi refrigerit, aqua Rosarum humectatur, rursusq; exiccatur. * Junioribus denarii dimidii, adultis vero integri pondere datur: pesti medetur: morbum Gallicum curat: elephantiasin, aquam inter cutem, aliosque morbos difficiles abigit: viscerum obstructiones reserat: iis qui venenum hauserunt, opitulatur: ulceribus malignis curandis tum intro sumitur, tum extrinsecus unguentus & emplastris quæ purgant, feliciter ad sordida cavernosaq; non autem serpentia curanda admisceatur. *Andernacus.*

DE PULVERIBUS
strumas discutientibus.*Pulvis ad strumam.*

R. Spongiæ combustæ,
Pilæ marinæ tostæ, ossis Sepiæ,
Pipæris longi, Pipæris nigri,

A Zingiberis, Cinnamomi,
Salis gemmæ, Pyrethri,
Gallarum, lapidis Spongiæ ana ʒ j.
Pulverizentur, & miscantur. *Arnol. de Villanova.*

DE PULVERIBUS
mitigantibus dolorem.*Pulvis ad capitis dolorem ex frigore.*

B R. Coriandri, Rosarum ana ʒ ʒ.
Nucis moschatae, Macis,
Caryophyllorum,
Santalorum omnium,
Granorum tinctorum ana ʒ ij.
Fiat pulvis tenuissimus: quo utendum in statu doloris capitis, & cum caput corroborare volumus. *Rondeletius.*

Alius.

C R. Coriandri ʒ ij.
Flor. Nymphææ ʒ iij.
Flor. Violarum, Rosarum ana ʒ ij.
Sem. Lactucæ, Papaveris ana ʒ j.
Coralli rubri ʒ j ʒ.
Santali rubri ʒ ij.
Fiat pulvis tenuissimus, quo sinapiscetur partem anterior capitis. *Rondeletius.*

Pulvis ad capitis dolorem à vaporibus.

D R. Flor. Nymphææ ʒ ʒ.
Coralli rubri, Balaustiorum,
Fol. Sumach ana ʒ iij.
Santali rubri, cort. Citri ana ʒ j.
Fiat pulvis tenuissimus. *Rondeletius.*

Alius.

E R. Cyperi ʒ ʒ.
Flor. Anthos ʒ j.
Cort. Citri sicci, Granorum tinctorum,
Santali rubri, albi ana ʒ ij.
Fiat pulvis tenuissimus. *Rondeletius.*

Alius.

F R. Cranii de hominibus ʒ j.
Cornu Cervi ʒ iij.
Coralli rubri,
Caryophyllorum,
Macis, Cinnamomi,
Costi ana ʒ iij.
Cyperi, Squinanthi,
Stæchados,

Spicæ nardi ana ʒ iij.

Urantur omnia simul in furno vasi crudo imposita, id est, sicili crudo novo: fiatque pulvis. *Rondeletius.*

Pulvis ad dolorem lateris.

Ad lateris dolorem parantur pulveres ex præposito Tauri, cum deflexio cessavit. Nam sic digerit humor: idem potestatura dentis Auri, sumpta ex vino & aqua Cardui benedicti. Dabitur autem posteaquam confluit humor. Materiam enim exiccando, curat inflammationem. *Rondeletius.*

De Ele-

DE ELECTUARIIS, Sect. XXI.

		Caput: <i>us</i>	Confectio <i>Anacardina</i> , Diambra, Diamoschum, Diacorum, Diacastoreum, Electuarium <i>Diapionias</i> , Pleris Arcoticon, Theriaca <i>Diaussaron</i> , &c.
		Pectus: <i>us</i>	Diiris, Diapendium, Diatrageanthum <i>calidum</i> , Diahyssopum, Diaprassium, Diacalamentum, Diathamaron, &c.
		Cor: <i>us</i>	Aromaticum <i>Rosatum</i> , Aromaticum <i>Caryophyllatum</i> , Diambra, Dianthos, Diaxyloaloes, Diamargaritum <i>calidum</i> , Electuarium <i>de gemmis</i> , Elect. <i>laxifians</i> , Confectio <i>Cherantis</i> , Confectio <i>cordialis</i> , Pleris Arcoticon, &c.
	Calefacientia	Ventriculum: <i>us</i>	Aromaticum <i>Rosatum</i> , Diagalanga, Dianifum, Diaxyloaloes, Diacyminum, Diacinnamomum, Diagingiber, Dialpolicum, Diatrionpipereon, Elect. <i>ex Citro</i> , Elect. <i>de baccis Lauri</i> , Rosata <i>novella</i> , &c.
		Hepar: <i>us</i>	Dialacea, Diacurcuma, Cyphoides, Diacostum, Confectio <i>Ravensini</i> , Diacinnamomum, Diacalamentum, &c.
	Alterantia qualitate	Lienem: <i>us</i>	Diacostum, Diacapparitis, Diacalamentum, Elect. <i>de scoria ferri</i> , &c.
		Matricem: <i>us</i>	Diambra, Diacalamentum, Elect. <i>de gemmis</i> , Elect. <i>laxifians</i> , Elect. <i>ex Asa foetida</i> , &c.
			Frigefacientia. <i>Vide litteram A.</i>
			Secunda. <i>Vide litteram B.</i>
			Purgantia. <i>Vide litteram C.</i>
			Minus usitata, sive non Officinalia: <i>Vide litteram D.</i>

ELECTUARIA sunt, quae Graecis Antidota, & vulgò Confectiones appellatur. Sic autem dicuntur vel quod ex electis conficiuntur aromatis, vel quod praecavetis medicamentis, tam in bona valetudine asservanda, quam mala abigenda eligantur. Sunt autem Electuaria, medicamina Melle aut Syrupo Sacchari excepta: atque vel

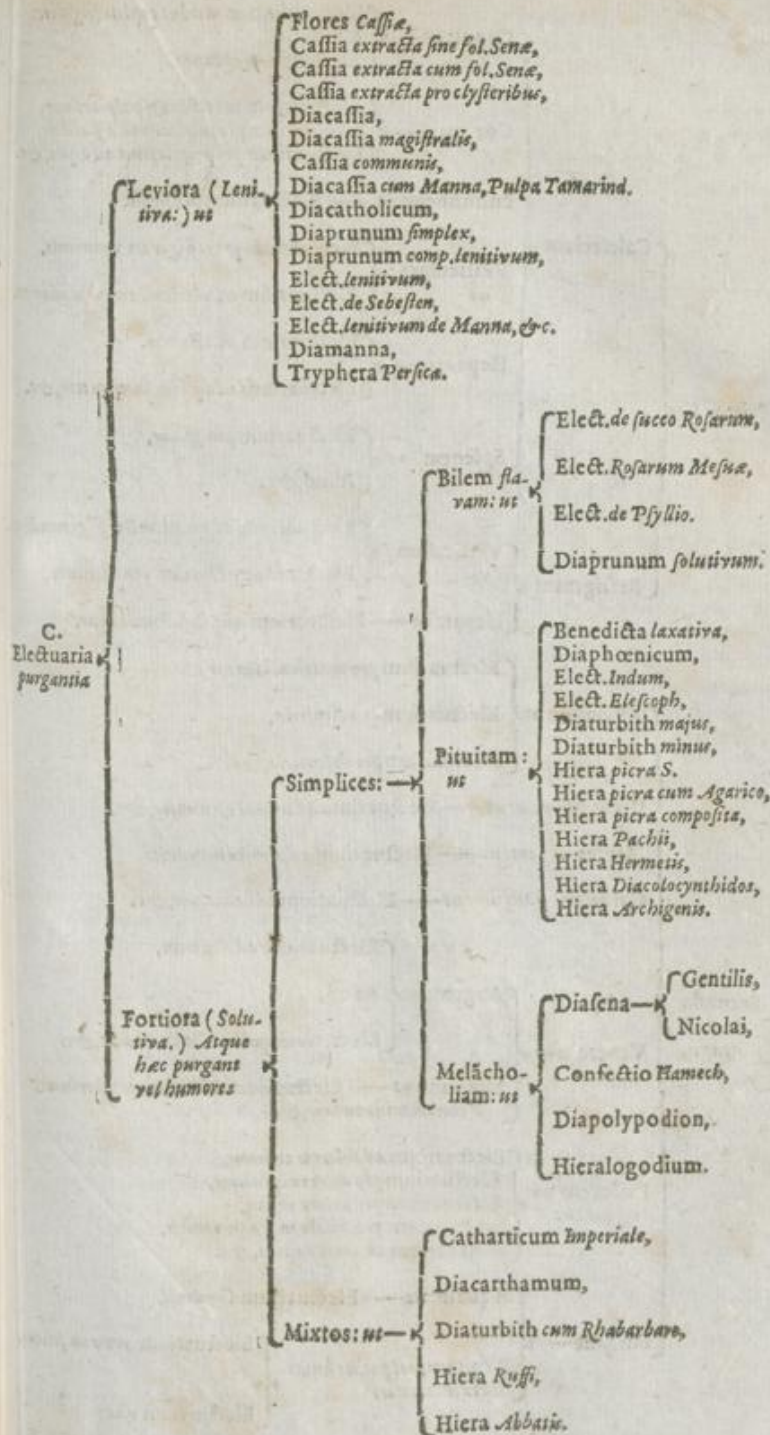
Utitoria seu Officinalia

A 5

	Caput: —	Diacodion.
	Pectus: —	Diapapaver, Diatrachanthum frigidum, Diapenidion sine speciebus calidis, Electuarium resumptivum, &c.
	Cor: —	Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis, Triafantalum, Diamargariton frigidum, &c.
A. Electuaria fri- gescientia	Stomachum: —	Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis, Electuarium de Sorbis, Triafantalum, &c.
	Hepar: —	Diarrhodon Abbatis, Triafantalum, &c.
	Lienem: —	Diatriofantalum, Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis.
	Matriam: —	Diarrhodon Abbatis, Diatriofantalum, &c.
	Juncturas: —	Triafantalum, Diarrhodon Abbatis, &c.

	Astringunt: ut	Diacodion, Micleta, Tryphera minor.
B. Electuaria al- terantia qua- litate secunda & tertia, aut	Calculum frangunt: ut	Electuarium Reginae, Electuarium Insimum, Electuarium de Cineribus, Electuarium diuresicum, Lithontribon, &c.
	Venerem stimulant: ut	Diafatoryium, Diacorum, Tryphera Saracenicæ, &c.
	Vena fugant: ut	Disceuthidon, Electuarium de Ovo, Athanasia, Antidotum contra venena lethalia, Electuarium contra pestem Ferdinandi Imperatoris.

C. Electua-

D.
Electuaria mi-
nora usitata, seu
non Officialia
alterant aas
qualitate

		Caput: ut	{ Electuarium ad morbos capitis frigidior. Aliud. Electuarium opticum.
		Cor: ut	{ Electuarium pro corde & palpitatione, Electuarium pro palpitatione à statibus, Electuarium pro palpitatione ab aqua, &c.
		Pulmonem: ut	Electuarium pectorale.
Prima. Sic	Calcfaciunt	Vētriculum: ut	{ Electuarium pro refrigerato ventriculo, Electuarium ad vētriculi corroborationem.
		Hepar: ut	{ Electuarium ad icterum. Electuarium ad aquam inter cutem, &c.
		Splenem: ut	{ Electuarium pro splene, Aliud, &c.
Refrigerant	Vētriculum: ut	{ Electuarium ad ventriculū refrigerandum. Elect. ad humectandum ventriculum.	
	Hepar: ut	Electuarium ad calefactum hepar.	
Secunda & tertia. Sic alia.	Astringūt: ut		{ Electuarium pro ventriculo laxato. Electuarium pro lientēria, Electuarium pro dysenteria, &c.
		Urinas movent: ut	Electuarium ad urinas & menses, &c.
	Menses movent: ut	Electuarium ad menses movendos.	
	Calculum frangunt: ut	Electuarium ad calculum, &c.	
	Venerem	Augent: ut	{ Electuarium ad Venerem, Aliud, Elect. pro iis quibus semen est acre, &c.
	Minuunt: ut	Electuarium ad seminis profusivum & Venerem minuendam, &c.	
Dolorem mi- tigant: ut			{ Electuarium ad dolorem colicum, Electuarium pro dolore nephritico, Electuarium pro dolore vesicæ, Electuarium pro dolore in fluxu ventris, Electuarium ad uteri dolorē, &c.
	Purgant	Aquam: ut	Electuarium Gordonii.
		Pituitam, vel potius humo- res mixtos: ut	{ Electuarium ventrem solvū, Electuarium vitæ.

D E E L L

DE ELECTUARIIS
calefacientibus caput.*Confectio anacardina.*

R. Piperis nigri, longi,
Myrobalanorum Chebulorum,
Emblicorum, Belliricorum,
Indorum, Castoreiana 3 ij.
Costi, Anacardii,
Sacchari Tabarzeth, Melanthii,
Baccarum Lauri ana 3 vj.
Cyperii 3 β.

Anacardi per se teratur, & aliis tritis admisceantur: deinde omnia conficiantur cum Butyri recentis non saliti, Mellis despumati ana quantum satis est. * Est confectio sapientum, & eorum qui desiderant scire: acuit enim intellectum, subtilizat sensum, memoriam recuperat, & confert dolori stomachi & ventris a frigidityte facto, & clarificat sanguinem, colorem bonum facit. Conservatur ad annos duos, in vase fictili vitrato. Datur post sex menses ad 3 ij. cum aqua Foeniculi & Apii. quo sumpto vitabis laborem, iram, coitum, ebrietatem. *Mesues.*

Alia.

R. Aloës 3 j β.
Iridis, Cassia ana 3 vij.
Zingiberis, Anacardii,
Carpoballami ana 3 iv β.
Folii, Spicæ nardi,
Myrobalanorum Citriarum,
Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum,
Mei, Epithymi ana 3 iij. 3 j.
Caryophyllorum, Squinanthi,
Rhei Pontici, Mastice ana 3 ij.
Cort. rad. Foeniculi lotorum 1b j.
Aceti optimi 1b ij.

Contusa & macerata in prædicto aceto dies septem coquantur & colentur. Colaturæ bene expressæ, adde

Mellis despumati 1b ij.
Fiat electuarium ut artis est. Conservatur per annos duos. * Valet ad veruginem, oblivionem. R. Cum capitis desiccatur: visum acuit, &c. Datur 3 iij. cum aqua mulla. *Nicolasus.*

Diambra.

R. Cinnamomi,
Doronici, seu Zedoariæ,
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatae,
Folii, aut succedanei, Galangæ ana 3 iij.
Spicæ Indicæ,
Cordamomi majoris, minoris ana 3 j.
Zingiberis 3 j β.
Ligni Aloës, Santali citrini,
Piperis longiana 3 ij.
Ambræ 3 j.
Moschi 3 β.
Excipiuntur
Succi rosati, Aquæ rosacæ,

A Sacchari albi ana q. s.
Conservatur in vase fictili vitrato, ad annos duos. Dantur 3 iij. vel iv. * Cerebrum, cor, ventriculum, ac ventrem reliquum inferiorem calefacit & roborat, exhilarat, coctionem juvat, affectibus uterinis, & omnibus aliis frigidis prodest, senibus ob id ac mulieribus salubre. *Mesues.*

Diamos hum dulce.

R. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloës, Macis ana 3 ij.
B Margaritarum albarum, Serici crudi usti,
Charabæ, Coralli rub. ana 3 ij β.
Basilici citrati,
Gallia moschata ana 3 j β.
Been albi, rubri, Folii, aut Cinnamomi,
Spicæ Indicæ, Caryophyllorum ana 3 j.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longiana 3 j β.
Moschi 3 ij.

Excipe cum

Mellis crudi 1b j 3 vi.

Coque: fiat electuarium, in vase vitreo conservandum. Datur a 3 j ad 3 ij. * Ad frigidos cerebri affectus sine febre, melancholiam & illi comitatum tristitiam sine causa manifesta, vertiginem, epilepsiam, resolutionem, oris torturam, cordis palpitacionem, pulmonis affectus, & spirandi difficultatem conducit. *Mesues.*

Diamos hum amarum.

D R. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloës, Macis ana 3 ij.
Margaritarum albarum, Setæ crudæ tostæ,
Charabæ, Coralli rubri ana 3 j β.
Gallia moschata, Ocyimi citrati 3 ij β.
Been albi, rubri, Folii, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum ana 3 j.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longiana 3 j β.
Moschi 3 ij.
Abinthii, Rosarum rubr. ana 3 iij.
Aloës lotæ 3 iv.
Castorei, Ligustici ana 3 j.
Cinnamomi 3 j β.

Excipiuntur mellis quantitate sufficienti. * Hæc confectio præcedenti efficacior est, & præterea ventriculi humores etiam putres potentius absorbit. *Mesues.*

Diacorum.

F R. Rad. Secacul, seu Siseris, Acoriveri, id est, Calami aromatici, Pinearum ana 1b j β. Radices Secacul mundatæ & incisæ coquantur in aqua clara, donec aqua consumatur: postea optimè pistentur, & in minutissimas partes conterantur, donec pulvi similes fiât. Deinde affunde eis, Mellis odorati & optimè despumati 1b x. coquantur lento igne, donec tota aqua, quam radices Secacul imbiberunt, in vaporem resoluta sit, diligenter agitando, ne ad vasis fundum adurantur radices: cum autem iustæ ipsitudinis consistentiam acquisiverit, ab igne deponito, & adde radices Acori tenuissime tritas, & Pineas minutissimè

incisas, cum sequenti pulvere optimè mixtas:

R. Piperis ℥ i.

Piperis longi, Caryophyllorum,

Zingiberis, Macis ana ℥ ℥.

Nucis moschatæ,

Galangæ,

Cardamomi ana ℥ iij.

Omnia simul cum melle & radicibus Secacul mifecto, & unito, diligenter agitando, ne gummi aliquid relinquatur. * Confert mirum in modum ægritudinibus nervorum, acuit omnes sensus & ingenium, sedat dolores capitis, est peculiare remedium frigidarum ægritudinum, senum, & maxime catarrhi. *Mesuer.*

Acorus conditus vulgaris.

R. Conservæ ead. Acori ℥ j ℥.

Mellis despumati (vel ejus loco, brodii Zingiberis conditi) ℥ j.

Amygdalarum incisarum ℥ ℥.

Piperis nigri, Nucis moschatæ,

Zingiberis albi ana ℥ ℥.

Misce, & fiat conditum. *Augustiniani.*

Diacastorium.

R. Castorii,

Myrobalanorum Citrinorum ana ℥ iij.

Aloës ℥ j ℥.

Folii, Pyrethri,

Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,

Calami aromatici, Nitri,

Galbani, Spicæ Indicæ,

Schœnanthi, Opopanacis,

Cassizæ lignæ, Leucopiperis,

Macropiperis, Melanopiperis,

Xylobalsami, Carpobalsami,

Colocyathidis, Sagapeni,

Rheupontici, Styracis, calamitæ,

Zingiberis, Cinnamomi ana ℥ j. G. ij.

Ase fœtidæ, Myrrhæ,

Euphorbii ana ℥ j. G. xvij.

Staphisagriæ, Dauci, Fœniculi,

Petroselinii, Apii, Sileris montani,

Baccarum Lauri, Petrolei,

Sem. Sinonis, Styracis, calamitæ rubræ,

Sanguinis Draconis, Cardamomi,

Thuris, Agatici, Masticeis,

Salis Ammoniaci, Zedoariæ,

Anisi ana ℥ j. G. ij.

Thymbræ, Hyssopi, Pulegii,

Chamadryos, Origani, Balsamitæ,

Ocymi, rad. Branchæ urtinæ,

Distamni Cretensis, Sem. Rutæ,

Aristolochiæ longæ, rotundæ,

Mabathematicon, Azari,

Salviæ min. Rosarum,

Bœllii ana G. xvij.

Epithymi, Polypodii quercini,

Opobalsami (loco ejus oleum Caryophyllo-

rum) ana G. xiv.

Alpiados, rad. Capparorum ana G. xj.

Peucedani, Absinthii ana G. vij.

Anacardii, Sabiæ, Gentianæ,

A Cort. Mandragoræ ana G. xj.

Ireos G. iij.

Mellis despumati triplum.

Fiat electuarium in vase vitrato servandum. Datur in modum avellanæ in passionibus capitis.

* Confert cephalalgicis, epilepticis, vertiginosis, hemicranicis, paralyti omnium membrorum, & omnibus frigidis ægritudinibus, tempore frigido nocentibus confert. *Nicolau.*

Electuarium Diapaoniæ.

R. Rad. Pæoniæ ℥ j.

Macis, Spicæ Indicæ,

Croci, Coralli rubri,

Margaritarum non perforatarum,

Masticis ana ℥ ℥.

Myrtillorum verorum ℥ j ℥.

Cinnamomi, Nucis moschatæ,

Caryophyllorum,

Folii, (loco ejus Cassiæ lignæ veræ) Zingiberis,

C Piperis longi, Cardamomi,

Graa Parad. ana ℥ j.

Glycyrrhizæ ℥ v.

Anacardii ℥ j ℥.

Mofchi, Ambræ ana G. vj.

Sacchari albiissimi quantum sufficit.

Fiat confectio in tabulis in æstate In hyeme vero adde speciebus triplum Mellis despumati, & conficiatur electuarium. * Confert epilepsiam.

Plexes archonticon.

D R. Cinnamomi, Caryophyllorum,

Ligni aloës, Galangæ,

Spicæ Indicæ, Nucis moschatæ,

Zingiberis, Spodii,

Schœnanthi, Cyperi, Rosarum,

Violarum ana ℥ j. G. xv.

Folii, seu Macis, Glycyrrhizæ, Masticeis,

Styracis, Majoranæ, Menthæ aquaticæ, id est

Silymbrii balsamines, Cardamomi,

Piperis longi, albi, Sem. Basilici,

E Baccarum Myrti, cort. Citri ana ℥ ij. G. v.

Margaritarum, Been albi, rubri,

Coralli rubri, Serici usti ana ℥ j. G. ij ℥.

Mofchi G. vij ℥.

Caphuræ G. v.

Syrupi Rosati, Sacchari albi ana ℥ iij.

Fiat electuarium. Servatur in vase fictili vitrato per annos duos. * Tristibus, melancholicis, in becillo ventriculo, deliquio animi à corde non succurrit: eos qui ex diutino morbo extenuati

& imbecilles sunt, corroborat, memoriam animi recuperat, sensus acuit, comitialibus & asthmaticis prodest, omnemque cerebri debilitatam aufert. *Nicolau.*

Theriaca diatessaron.

R. Gentianæ,

Baccarum Lauri, Myrrhæ,

Aristolochiæ rotundæ ana ℥ ij.

Mellis despumati ℥ j.

Misce, & serva ut supra. Datur ab aureo dimidio ad aurum unum. * Ad affectus frigidos, tum cerebri

cerebri, ut epilepsiam, paralytim, spasimum Cy-
nicum: tum ventriculi, ut inflationem, & ab ea
dolorem, tardam coctionem: tum denique he-
patis, ut hydropem, cachexiam, obstructionem.
Præterea moribus scorpionis, & potioni vene-
ni confert, *Mesues.*

Opopyra.

R. Herbae paralyseos Salviae,
Rasurae eboris ana ʒ i. G. xiiij.
Opii Thebaici ʒ ij. G. iv. ʒ ij.
Cinnamomi electi, Spicæ nardi,
Galangæ, Croci, Costi, Zingiberis,
Zedoariæ, Xylobalsami, Rheupontici,
Pyrethri, Coralli rub. Caryophyllorum,
Tragacanthi, Myrrhæ, Castorei,
Opopanacis, Piperis longi,
Piperis nigri ana ʒ ij. G. vi.
Balsami, Moschi, Ligni aloës,
Schoenanthi, Medullæ cassiæ fist.
Styracis calamitæ, Styracis rubræ,
Masticis, Galbani, Serapini,
Assæ foetidæ, Melilori,
Aristolochiæ longæ & rotundæ,
Dragonæ, Asari, Hellebori nigri,
Men. rad. Præoniæ,
Rad. Raphani domestici,
Rad. Acori, cort. Peucedani,
Cort. Mandragoræ, Betonicæ,
Gentianæ, Chamædryos, Pulegii,
Centaurii major. & min. Spicæ Celticæ,
Capillorum Veneris recent.
Abinthii recent. Sponsæ Solis,
Hyperici, Tormentillæ,
Prasii viridis Millefolii, sem. Rutæ syl.
Calamenti, Fœniculi,
Sem. Hyoscyami albi, Cardamomi,
Carpobalsami, Levistici, Fariñæ Orobi,
Sem. Petroselini, baccarum Lauri,
Silleris montani, Lupinorum,
Marathri ana ʒ ss. G. xiiij.
Mellis despumati Tʒ ij. ʒ ij.
In cuius parte solvatur Cassia fist. & post pulve-
res cæterarum specierum, & ultimo imponatur
Balsamus in modico. Melle vel Vino dissolutus,
incorporentur, & reserventur, ut decet. Respicit
proprie humores frigidos in remotis. Data cum
decoctione Primulæ Veris & Castorei in modū
Avellanæ aut membro inuncto cum ea, confert
valde paralyti, & sanat paralytim oculorum, o-
ritu, gutturis, manuum, & pedum. Confert etiam
tremulosi, voci amissæ, epilepsiam; mania, me-
lancholiæ, pleuritidi, omnibus doloribus pecto-
ris & stomachi à frigiditate: item spleniticis, co-
licis, calculosis, quotidianæ, & quartanæ, & plu-
ribus aliis, sudorem provocando. Dosis eius à
ʒ i. usque ad ʒ ij. Servatur autem ad quinquen-
nium, & ultra. *Cosmus & Damianus.*

Hygia Græca.

R. Sem. Hyoscyami ʒ ij. ʒ ij.
Opii ʒ ij. ʒ ij.
Costi ʒ j. G. xv.

A Myrrhæ, Opopanacis, Scordii,
Origani ʒ j. G. x.
Styracis calamitæ, Galbani, Agarici,
Gentianæ, Piganii, Stœchados,
Prasii, Cardamomi ana ʒ ij. ʒ.
Balsami, Nardi, Croci,
Schoenanthi, Thymiamatis, Ammoniaci,
Terebinthinæ, Cassiæ lignæ, Mandragoræ,
Rad. Etyngii, Rosarum, Eupatorii,
Euphorbii, Melanopiperis, Levistici,
B Dauci, Fœniculi, Trifolii sem. ana ʒ ij.
Mellis q. s. est.

Datur cum vino calido ad modum avellanæ.
Valer proprie ad rheuma gingivarum, & dolo-
rem dentium, fricata super eos, ore sæpè abluto
cum aceto calido: & sordidas nebulas ab oculis
auert.

DE ELECTUARIIS
calefacientibus pectus.

C *Diaireos simplex magistralis.*
R. Ireos ʒ ss.
Sacchari candi,
Spec. Diatragacanthi frig. ana ʒ ij.
Sacchari albilissimi quantum sufficit.
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

R. Ireos ʒ j.
Pulegii, Hyssopi, Glycyrrhizæ ana ʒ vi,
D Tragacanthæ, Amyli,
Amygdalarum amararum, Pincarum,
Cinnamomi, Zingiberis,
Piperis ana ʒ iij.
Caricarum, Passularum enucleatarum,
Carnium Daitylorum ana ʒ iij. ʒ.
Styracis calamitæ rubræ ʒ ij. ʒ j.
Mellis quantum sufficit.
Fiat electuarium. Conservatur per annū. * Tussi-
culosis, difficulter spirantibus auxiliatur, abscessi-
E sæ vocis jaeturam resarcit, quæ refrigeratione
contracta sit. *Nicolaus.*

Diaireos usitata.

R. Spec. Diatragacanthi frigidi ʒ j.
Rad. Ireos ʒ ij.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ ss.
Hæc compositio magis grata est, quàm Diaireos
Salomonis, proinde frequentius in usu esse so-
let. *Augustanus.*

Diapenidion.

F R. Penidiarum ʒ ij. ʒ ss.
Pincarum, Amygdal. mundatarum,
Sem. Papaveris albi ana ʒ iij. ʒ j.
Cinnamomi, Caryophyllorum, Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyh candidissimi,
Sem. enucleati Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, Melonis ana ʒ j. ʒ.
Caphuræ G. vij.
Syrupi violati Tʒ j. ʒ. vel quantum sufficit.
Fiat electuarium in vase hæti vitrato conser-

vandum per ansum. * Valet aduersus omnem A
thoracis noxam, tussim à frigore cōtractam, vo-
cis iacturam: tabidis denique & putulenta ex-
creantibus succurrit. *Nicolaus.*

Diatrageanthum calidum.

R. Gummi Tragacanthæ,
Hyssopi ana ʒ iij.
Pinearum nucleorum mundatorum,
Amygdalarum ambarū purgatarum ana ʒ vj.
Sem. Lini, sem. Fœnogræci,
Cinnamomi ana ʒ ʒ.
Glycyrrhizæ rafe, Succī Glycyrrhizæ,
Zingiberis ana ʒ ij.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium per annū conservandum. * Va-
let tussientibus ex frigido phlegmate, & non va-
lentibus eiecere, asthmaticis, empycis, anhelosis,
suspuriosis, peripneumoniacis, phthisicis, & ad om-
nem coarctationem pectoris: stomachum cō-
fortat, digestionem procurat. *Nicolaus.*

Diabyssopum.

R. Hyssopi, Ireos, Thymi,
Melanopiperis ana ʒ xxx.
Pulegii,
Thymbræ (ejus loco sume Satureciam)
Rutæ, Cumini ana ʒ xx.
Carnium Dactylorum, Tragacanthæ,
Glycyrrhizæ, Caricarum pinguium,
Passularum enucleatarum, Fœniculi ana ʒ x.
Zingiberis, sem. Anisi, Carui,
Sem. Ligustici ana ʒ ij ʒ.
Mellis vel Sacchari q. s.

Fiat electuarium, in vase fictili vitrato cōseruan-
dum. * Hoc accommodatum est ad capitis quere-
lam ex frigido: uvam exiecat, arterias purgat,
tussim compescit, omnes frigiditates pectoris &
stomachi emendat, digestionem procurat, pleu-
riticis & empycis mirabiliter opitulatur. *Nicol.*

Diaprasium.

R. Prassii ʒ v ʒ.
Tragacanthæ, Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium, Pistaciorum,
Carnium Dactylorum,
Caricarum pinguium,
Passularum enucleatarum ana ʒ iij ʒ.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ, Macis,
Ligni Aloës, Galangæ, Spicæ Indicæ,
Zingiberis, Zedoariæ, Glycyrrhizæ,
Rhapontici, Anacardi, Syracis calamitæ,
Galbani, Terebinthinæ, Mastiches, Myrrhæ,
Rad. Ireos, Aristolochiæ rotundæ,
Cort. rad. Capparis, Gentianæ,
Melanopiperis, Anisi,
Sem. Fœniculi, sem. Anethi,
Sem. Apii, sem. Petroselini Macedonici,
Sem. Saxifragiæ ana ʒ ij.
Hermadactylorum, Origani, Peucedani,
Schoenanthi, Cardamomi,
Leucopiperis, Carui,
Ligustici, Vincetoxici ana ʒ j ʒ. G. j ʒ.

Balsamitæ, id est, Menthæ aquaticæ,
Pulegii, Distamni Cretici, Costi,
Pyrethi, Satureciæ, Basiliconis,
Pæoniæ radicem, vel seminis,
Macropiperis, id est, Piperis longi, Amomi,
Sinoni, Orobi, id est, Ervi ana ʒ j. G. j. & ter-
tiam partem alterius,
Xylobalsami, id est, ligni Balsami,
Cassie lignæ, Coralli rubri,
Rasuræ Eboris Carpobalsami, id est,
Sem. Balsami, Dauici Cretici ana ʒ ʒ.
Moschi, Ambre,
Ollis cordis cervini ana G. xij.
Mellis despumati quoad sufficit.

Fiat electuarium. Servatur in vase fictili vitrato,
ad annos duos. * Sanat capitis vertigines, oculi-
lorum caligines abstergit, palatū & arterias pur-
gat, destillationem uræ astringit, dentium dolo-
rem mitigat, asthmaticis & suspuriosis peculiari-
ter opitulatur: pectoris & pulmonis causas facili-
ter amputat, stomachi & hepatis dolorem & de-
bilitates sedat, splenicorum & pleuriticorum
angustias paragonizat, omnium interaneorum
vitiis prodest, inflationes & torsiones ab eis au-
fert, Nephriticis, calculosis, stragutiosos, & co-
licos purgat, & dolorem relevat: sæpius autem
sumptum, colorem pallidum emendat, mentem
deducit & in ordinem debitum redigit. Typi
quotidianarios & quartanarios reprimat. Quod
autem hoc electuarium usus fuerit, à multis mor-
bis servabitur morbis. *Nicolaus.*

Diacalaminthon Galeni.

R. Calamintæ montanæ,
Calamintæ cam. eltris,
Seselios (id est, Sileris montani)
Petroselini Macedonici ana ʒ vj.
Zingiberis ʒ iij.
Apii, id est, sem. Apii,
Comarum Thymi ana ʒ ij.
Ligustici ʒ vj.
Piperis, id est, Piperis nigri ʒ xij.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Servatur per annum. * A-
liatur iis, quos cibi fastidium urget, appetentiam
revocans: ægrè quoque spirantibus, ventriculi
refrigerationem lententi, & flatibus disten-
senti.

Diacalaminthon aliud.

R. Calamintæ montanæ, Pulegii,
Sem. Petroselini, Seselios ana ʒ j.
Sem. Apii, cacuminum Thymi ana ʒ ij.
Libyistici seminis ʒ iij.
Piperis ʒ xxiv.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Crassa & lenta attenuat & li-
quidat, urinas movet, ac muliebres menses. *Galienus.*

Diacalamenthum Nicolai.

R. Calamenti, Pulegii,
Hyssopi, Melanopiperis,
Seselios, Petroselini ana ʒ iij. ʒ ij.

Levistici ʒj; ʒj.

Semin. Apii ʒj.

Ameos, Thymi, Anethi, Cinnamomi,

Zingiberis ana ʒij.

Confice. Darur post prandium & coenam. Valet ad omne vitium pectoris ex frigidityte, maxime his, qui in senili sunt aetate: valet etiam tussientibus ex frigida causa, & quartanariis, si ex eo urantur post prandium & post coenam, in sero cum vino.

Diathamaron.

R. Anthophyllum, (id est, grandium Caryo-

phyllum) Zingiberis ana ʒv. ʒj. G. xvj.

Cinnamomi, Carnium Dactylorum,

Caryophyllum ana ʒiv. ʒj. G. xvj.

Galangæ, Spicæ Indicæ, Zedoariæ,

Costi albi & aromatici, Pyrethri,

Corall. rubei, Rheupontici (accipiatur rhabar-

barum sic vocatum)

Spicæ Celticæ, Tragacanthæ, Anacardi,

Ossium dactylorum, Carpobalsami seu

Cubebæ, Anisi, Bacca: Juniperi,

Trium piperum ana ʒj. ʒij. G. iix.

Margaritarum integrarum, & perforatarum

ana ʒij.

Blatæ Bizantiæ ʒij.

Limaturæ auri puri, limat. argenti meri, aut

foliorum,

Ossium de corde Cervi ana ʒij. ʒij.

Rasuræ Eboris, Moschiana ʒj. G. vij.

Ambra ʒj.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Dantur ʒij. manè vel vesperi cum vino. * Efficaciter prodest difficulter spirantibus, arteriacis, tussientibus, tabidis, & omni thoracis & stomachi offensa, aquæ subter cutem fusa, renem doloribus: voluptatem parit, corporaq; saginat. *Nicolasus.*

Diasulphur.

R. Piperis albi & longi ana ʒvj.

Sulphuris flavi, Thuris, Mei,

Hyoscyami albi, Myrrha,

Styracis, Cardamomi,

Ratæ, Costi ana ʒj.

Castæ ʒv.

Opii, Mandragoræ ana ʒij.

Croci ʒij. ʒij.

Melle despumato excipe. post sex menses utere. Confert febribus diurnis, ut melancholicis, phlegmaticis, thoracem & pulmones purgat pituita crassa, lenta, pure: ob id tussim antiquam, & difficultatem spirandi inde natam levat. Splenis duritiem minuit, & inde natum hydropem: urinam movet: calculum frangit: moribus venenatis, & poto jam veneno prodest. *Mejner.*

Electuarium sulphuratum.

R. Sulphuris flavi, puti, & vivi ʒij.

Olei ranari ʒij.

Cinnamomi ʒij.

Croci ʒij. Zingiberis ʒij.

Moschi in aqua ros. dissoluti ʒij.

A Mellis albi, & crudi ʒxiv.

Misce absq; igne, ac serva in loco sicco. Dosis à ʒiv. ad ʒvij. stomacho jejuno. Scabiem excicat: urinam movet, calculum in renibus frangit: tussim curat: oculorum lachrymas siccat: appetitum excitat. *Fioravantus.*

Quadrimeron.

R. Enulæ campanæ ʒj. ʒij.

Cymini ʒij. Piperis ʒij.

Marathri, Mellis despumati ʒij. ʒij.

B Incorporentur. Dosis ejus à ʒij. usque ad ʒijij. manè & sero. Servatur per triennium. * Respicit proprie spiritualia. Datum cum decoctione hyssopi, confert asthmaticis, & tussientibus, & catarrho frigido. Datum cum decoctione mastice confert dolori stomachi à frigidityte. Datum cum decoctione nucis moschate & caryophyllum, confortat digestivam, læsam à frigidityte. Datum cum vino rubro in decoctione zingiberis & galangæ, confortat renes læsos à frigidityte. *Arnold. Villanovanus.*

Acharistum.

R. Costi, Galbani, Opii,

Phoenici Indi, Hyssopi,

Sem. Lini ana ʒj.

Spicæ, Croci, Coralli,

Xylobalsami, Cassiæ fist. Xylocassæ,

Calami arom. Rhapontici, Myrrhæ,

Styracis calamitæ, Opopanacis, Bdellii,

D Ammoniæ, Olibani, Cicidon,

Spicæ Celticæ, Abrotani, Acori,

Asari, Brathyos, Roris Syriaci,

Scillæ, Diaphiridon, Pyrethri,

Amomi, Anisi, Pysyllii,

Oeymi, Dauci, Levistici,

Marathri, Meconis, Melanopiperis,

Macropiperis, Leucopiperis, Floris Syriaci

Elenii ʒij. ʒij. (ana ʒij.)

Hellebori nigri, Zingiberis ana ʒj.

E Mellis q. s.

Sumatur cum vino calido in sero. Datur contra

catarrhum, & omne vitium pectoris. *Nicolasus.*

DE ELECTUARIIS CALFACIENTIBUS COR.

Aromaticum rosatum Gabrielis.

R. Rosarum rubearum ʒxv.

Glycyrrhizæ rasæ ʒvij.

Ligni aloës, Santali citrini ana ʒijij.

F Cinnamomi electi ʒv.

Macis, Caryophyllum ana ʒij. ʒij.

Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒij. ʒij.

Nucis moschate, Cardamomi minoris,

Galangæ ana ʒj.

Spicæ Indicæ, Ambra griseæ ana ʒij.

Moschi ʒj.

Trita & in pulverem redacta permiscuntur cum

Syrupi rosati, Syrupi de cott. Citri, Sacchari al-

bi ana ʒix.

Coque, fiat electuarium justæ consistentiæ. Ser-

vatur per annum, & ultra in vase fictili vitrato.

B

* Cerebrum, cor, ventriculum & omnia nutritioni famulantia membra roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuvat, viscerum excrementosam humiditatem absumit, ac ex morbo convalescentibus auxiliatur.

Aromaticum Rosatum.

R. Rosarum rub. ʒ ij. β.
Ligni aloës, Macis, Galangæ,
Caryophyllorum, Zingiberis,
Trochisc. diarrhod. Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ ana ʒ ij. β.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ j.
Cinnamomi ʒ iij.
Cardamomi, spicæ nardi ana ʒ j.
Syrupi rosati, q. f.

Fiat electuarium. Dosis à ʒ iij. usque ad ʒ v.

* Cor, ventriculum roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuvat, nauseam, & vomitum sedat, viscerum humiditatem excrementosam absumit. *Mesues.*

Aromaticum Rosatum minus.

R. Rosarum rub. ʒ x.
Ligni Aloës,
Santali citrini ana ʒ ij.
Cinnamomi ʒ β.
Masticis ʒ iv.
Ambre ʒ ij. Moschi ʒ j.
Syrupi ros. q. f.

* Cor & ventriculū roborat, & eorum inflationes sedat. *Mesues.*

Aromaticum Moschatum.

R. Ligni aloës ʒ vij.
Cinnamomi crassi ʒ x.
Ambre ʒ iij.
Moschi ʒ ij.
Syrupi rosati q. f.

* Cerebrū, cor, & vētriculum roborat: ob id confert epilepsiæ, palpitationi cordis, & synopæ, suffocationi quoq; ab utero, oris odorem commendat. *Mesues.*

Aromaticum Nardinum.

R. Spicæ nardi ʒ ij.
Rosarum rub. ʒ β.
Cubeborum, Ligni aloës,
Masticis, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Folii Indi,
Anisi, Cort. mali citri,
Trochisc. diarrhodon,
Galliæ Sebellinæ ana ʒ iv.
Pinearum mundat.
Amygdal. purgat. ana ʒ v.
Gummi Arab. Tragacanthi ana ʒ ij.
Moschi ʒ β.
Syrupi ros. q. f.

* Cor, ventriculū, hepar, renes & cætera viscera roborat, & vesicam: cōcoctionem iuvat, ob id oris & sudoris odorem commendat, flatu dissipat: Veneris appetitum excitat, & respirationem liberiores facit. *Mesues.*

Aromaticum Caryophyllatum.

R. Caryophyllorum ʒ vij.
Macis, Zedoariæ, Galangæ,
Santali citrini, Trochiscorum diarrhodon,
Cinnamomi, Ligni Aloës,
Spicæ Indicæ, Piperis longi,
Cardamomi majoris ana ʒ j.
Rosarum ʒ iv.

Glycyrrhizæ rasæ,
Galliæ Moschatæ veræ ana ʒ ij.

B Folii sumatur ejus loco casia lignea vera, aut duplex pondus Cinnamomi)

Cubeborum ana ʒ ij. G. v.

Ambre ʒ j.

Moschi ʒ β.

His tenuissimè tritis, & cum

Syrupi è citro, sacchari albi ana quantum sufficit,

Permistis, fiat electuarium. * Cor, ventriculum, & reliqua nutritionis membra roborat, nauseam

C & vomitum reprimat, flatu dissipat, putredinem humorum in ventriculo arceat. *Mesues.*

Dianthon.

R. Florum Rosimarini ʒ j.
Violarum, Rosarum, Glycyrrhizæ ana ʒ vij.
Caryophyllorum, Spicæ Indicæ,
Nucis moschatæ, Galangæ,
Cinnamomi, Zingiberis, Zedoariæ,
Macis, Ligni Aloës, Cardamomi,
Anisi, Anethi (videlicet seminis) ana ʒ iv.
Mellis quantum sufficit

Fiat electuarium. * Prodest præter rationem, tribulatis, cardiacis: animi lætitiā auget. Eo roborat, qui à longo morbo debiles adhuc se se recolligunt: ventriculum per pulchrè emendat. *Nicolaus.*

Diaxyloaloes.

R. Ligni aloës crudi, Rosarum ana ʒ j.
Caryophyllorum, Spicæ Indicæ,
Macis, Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ Mef. Cubeborum,
Cardamomi majoris, minoris,
Masticis, Cinnamomi, Cyperi rotundi,
Schænanthi, Zedoariæ,
Been albi, rubri ana ʒ β.
Folii, aut Macis, sive spicæ nardi,
Serici crudi tosti, Margaritarum,
Coralli rubei, Carabæ,
Foliorum Citri, Cort. Citrei mali,
Ocymi caryophyllati, Sifymbrii,
Menthæ siccæ, Sampfuci, id est,
Majoranæ, Piperis longi,
Zingiberis ana ʒ iv.
Moschi boni ʒ j.
Ambre ʒ j. β.
Mellis Emblicorum,
Mivæ aromaticæ ana q. f.

Fiat electuarium. Dosis à ʒ j. usque ad ʒ iij.

* Prodest malis vētriculi, cordis, & jecinoris frigidis, animæ defectiōni, concoctiōniq; Onis foetorem abigit, lætitiāq; parit. *Mesues.*

Dianar.

Diamargaritum calidum.

R. Margaritarum non perforatarum,
Pyrethri ana ʒ ij.
Zingiberis, Mastiches ana ʒ iv.
Zedoariae, Doronici, sem. Apii,
Capplici, id est, Cardamomi utriusque,
Nucis moschatae, Macis ana ʒ ij.
Been utriusque, Piperis nigri,
Macropiperis ana ʒ iij.
Cinnamomi ʒ v.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium. Servatur annis duobus vel tribus. * Valet mulieribus: rectificat enim dispositionem matricis, & ventriculorum earum. *Artenna.*

Electuarium de gemmis, calidum.

R. Margaritarum albarum ʒ iij.
Saphyri, Hyacinthi, Sardæ,
Granatorum, Smaragdi ana ʒ i ʒ.
Zedoariae, Doronici, seu Galangæ,
Corticum Citrei mali, Macis,
Sem. Ocymi ana ʒ ij.
Coralliorum rubeorum, Succis albi,
Limaturæ Eboris ana ʒ i ʒ ij.
Been albi & rub. Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ Indicæ, Folii, Croci,
Heyl, id est, Cardamomi majoris ana ʒ i.
Trochisc. Diarrhodon, Ligni Aloës ana ʒ v.
Cinnamomi, Galangæ, Zurumbet,
(id est, Zedoariae rotundæ) ana ʒ ij ʒ.
Foliorum auri & argenti ana ʒ ij.
Moschi boni ʒ ʒ.
Ambræ ʒ ij.

Confectio cum melle Emblicorum, & colato melle rosato ana quantum sufficit. Datur ab aureo semisse ad aureum unum, cum aqua buglossa. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, jecinis, & uteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectiioni animæ, ac concoctioni nullam acquiri, citra causam ortam amovet. *Mejner.*

Electuarium latificans Galeni.

R. Florum Ocymi caryophyllati, aut seminum,
Croci, Zedoariae, Ligni Aloës,
Caryophyllorum, Corticum Citrei mali,
Galangæ, Macis, Nucis moschatae,
Syracis Calamita: ana ʒ ij ʒ.
Anisi, Rasuræ Eboris,
Thymi, Epithymi ana ʒ i.
Camphoræ, Moschi, Ambræ,
Margaritarum perforatarum,
Ollium de corde Cervi ana ʒ ʒ.
Auri foliati meri, id est, purissimi, semgots/
Argenti foliati meri ana ʒ i.
Sacchari albillimi quantum sufficit.

Fiat confectio solida. Si verò volueris facere in forma liquida, sive opiata, tunc adde
Succi Cydoniorum, Pomorum odoratorum dulcium, Borriginis, Vini veteris optimi, ana partes æquales, in tanta mensura, quanta desputando & decoquendo saccharo laus fuerit.

A Nulla enim aqua saccharum dissolvi aut decoqui ad spissitudinem debet in hac confectioe. * Lætiam, coloremque bonitatem efficit, concoctionem juvat, & canitiem arceat.

Electuarium latificans Rhafis.

R. Seminis Melissæ, Corticum Citrei mali, Caryophyllorum, Gallie moschatae Melua, Mastiches, Croci, Cinnamomi, Nucis moschatae, Cardamomi majoris, Neremite, pro quo potest semen prœnox accipi, Been albi, rubei, Zedoariae, Doronici, seu Galangæ, sem. Ocymi caryophyllati ana ʒ ʒ.
Moschi ʒ ij. G iv.

Sacchari albillimi quantum sufficit. Fiat confectio in tabulis. Si verò volueris forma electuarii, ea syrupo sequenti excipies, qui

R. Myrobal. Chebularum N. xx.
Myrobal. Emblicarum N. xxx.
Trita, & in T ʒ iij. aquæ communis, ad duarum tertiarum consumptionem, cocta percolabis. Colaturæ adde

Mellis despumati T ʒ ij.
Coque, fiat tyrapus, quo prædicta excipies, & fiat electuarium. * Ad affectos cordis, ventriculi, jecoris, quas partes etiam roborat, admodum confert: palpitationem cordis emendat, valenter exhilarat, & coctionem juvat, coloremque vividum efficit.

Electuarium latificans aliud.

D R. Rosarum, Ligni Aloës ana ʒ vj.
Macis, Nucis moschatae,
Gallie moschatae,
Cardamomi utriusque,
Cinnamomi, Croci ana ʒ ij.
Cyperi ʒ v.
Caryophyllorum, Mastiches,
Spicæ nardi, Alaci ana ʒ iij.
Melle emblicarum excipe,
Moschi G xv aromatiza.
E Datur a ʒ i ad ʒ iij. * Ad eadem, ad quæ præcedens, valet. *Rhafis.*

Electuarium latificans Mesua.

R. Rosarum ʒ ij.
Cyperi ʒ iij ʒ.
Caryophyllorum, Mastiches,
Ligni Aloës, Spicæ, Alaci ana ʒ ij ʒ.
Cinnamomi, Croci, Melissæ,
Alfelengemisch, Margaritarum,
F Foliorum Indorum, Macis, Cardamomi,
Heyl, Nucis moschatae, Corticum citri,
Gallie moschatae, zedoariae,
Doronici, Ocymi majoris ana ʒ ij.
Moschi boni ʒ ij. quartam.

Confectio cum melle bellieorum, & melle emblicorum, quod sit quadruplum specterum. Sumatur sicut tryphera, & est magis conveniens in hyeme. Generat gaudium, & rejuvenescere facit: coloris pulchritudinem, & odoris bonitatem in toto corpore operatur: digestionem promovet, canitiemque retardat. *Mejner cap. de Melanch.*

Confectio liberantis.

R. Radicum Tormentillæ, sem. Acetosæ,
Sem. Endiviæ, Coriandri præparati,
Sem. Citrimali ana ʒ i ʒ.
Santalorum omnium,
Dictamni albi ana ʒ j.
Boli armeni præparati, Terræ sigillatæ (loco
ejus, bolus levanticus, id est, Orientalis su-
matur) ana ʒ ij.
Margaritarum, Coralli albi, rubei,
Succini albi, Rasuræ Eboris,
Spodii, id est, Eboris usti,
Ossium de corde Cervi,
Been albi, rubei, Doronici, seu Angelicæ,
Cardamomi, Cinnamomi, Macis,
Ligni aloës, Cassiæ lignæ, aut succedanei ejus,
Croci, Zedoariæ ana ʒ ʒ.
Smaragdi, Hyacinthi, Granati,
Serici crudi torrefacti & incisi ana ʒ j.
Penidii, Sacchari candiana ʒ ij.
Florum Nenupharis, flor. Buglosæ,
Rosarum ana ʒ j.
Caphuræ G. vij.
Moschi, Ambræ ana G. iij.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Contra pestem plurimam
valet: tutatur corpus ne ledatur à pestifero aëre
& præservat humores à corruptione. *Incertus.*

Confectio cordialis.

R. Margaritarum, Spodii, (id est, Eboris usti)
Granatorum verorum, Cinnamomi,
Tormentillæ, Boli Armeniana ʒ iij.
Santalorum omnium, Rasuræ Eboris,
Unicornu ana ʒ ij.
Hyacinthorum, Saphyri,
Coralli albi, rubri, Charabæ albi,
Valerianæ veræ, Dictamni, Zedoariæ,
Ligni aloës ana ʒ j.
Terræ sigillatæ ʒ ij ʒ ij.
Serici crudi, torrefacti modicè ʒ ij.
Ossis de corde Cervi ʒ j ʒ.
Been albi, rubri ana ʒ ij.
Fol. auri N. v.
Moschi, Ambræ ana G. x.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Præservat cor in peste. *Alexander Benedictus.*

Electuarium regium.

R. Pinearum mundatarum ʒ iix.
Amygdal. mundat. ʒ vj.
Cinnamomi ʒ i. ʒ ʒ.
Caryophyllorum,
Santali citrini ana ʒ iij.
Ligni aloës ʒ ʒ.
Ambræ ʒ j.
Moschi ʒ ʒ.
Sacchari albi ʒ iv.
Aquæ rosatæ ʒ j ʒ.

Fiat electuarium. Cerebrum, cor, thoracem, &
ventriculum roborat. *Mesues.*

Electuarium Regium, alterum.

R. Pinearum mundat. ʒ vj.
Amygdal. dulc. expurgat. ʒ iv.
Aquæ rosatæ ʒ j ʒ.
Rosarum rub. ʒ j ʒ.
Santali citrini ʒ iij ʒ.
Sacchari ʒ iv.
Ambræ ʒ j. Moschi ʒ ʒ.

Fiat electuarium. Idem pollet. *Idem.*

Cor quoque CALFACIUNT, roborantque
Diambra, Diamoschum dulce & amarum, Pleri-
sarcoticum, &c. de quibus vide supra suo loco.

*DE ELECTUARIIS EX-
calfacientibus ventriculum.**Diagalanga.*

R. Galangæ, Ligni aloës ana ʒ vj.
Caryophyllorum, Macis, Ligustici ana ʒ ij.
Zingiberis, Macropiperis,
C. Leucopiperis, Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ j ʒ.
Calaminthæ siccæ, Menthæ siccæ,
Cardamomi majoris, Spicæ Indicæ, sem. Apii,
Sem. Foeniculi, sem. Anisi, sem. Carui ana ʒ j.
Sacchari albi ʒ x.

Mellis despumati quantum sufficit.
Fiat electuarium. * Valet aduersus crassiores
flatus, acidos ructus, pravamq; concoctionem
item actiones ventriculi & jecoris à frigiditate
impeditas roboratque reddit, eademq; emea-
dat. *Mesues.*

Dianisum.

R. Sem. Anisi ʒ ij ʒ.
Glycyrrhizæ rasæ, Masticis ana ʒ j.
Sem. Carui, sem. Foeniculi, Macis,
Galangæ, Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ v.
Piperis nigri, albi, longi,
Cassia lignæ veræ, Pyrethri,

E. Calaminthæ ana ʒ ij.
Cardamomi majoris,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Croci, Spicæ Indicæ ana ʒ j ʒ.
Sacchari albi ʒ ij.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Intemperiem frigidam ven-
triculi à pituita cruda, vel etiam flatibus sanat, &
tussim diuturnam à frigida causa genitâ. *Mesues.*

Diacuminum.

F. R. Cymini pridie in aceto macerati, deinde
siccati ʒ x.
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Ligni aloës,
Macis ana ʒ ij ʒ.
Galangæ, Piperis longi, Cardamomi ana ʒ ʒ.
Moschi ʒ ʒ.

Mellis despumati quantum sufficit.
Fiat electuarium forma convenienti. Conser-
vatur annis duobus. * Ventriculum & viscera
reliqua calefacit: concoctionem iuvat: flatus in
dictis visceribus natos dissipat. *Mesues.*

Diary.

Diacyminum aliud.

R. Cymini in aceto preparati ℥ iij. ʒ j.
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ ij ʒ.
Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ ij. G. v.
Galangæ, Thymbre, Calaminthes ana ʒ j. ʒ ij.
Ammi, Ligustici ana ʒ j. G. xiiij.
Piperis longi ʒ j.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Cardamomi,
Nucis moschatæ ana ʒ ij ʒ.

Omnibus tritis, & in pulverem redactis, mellisq;
despumati q. s. exceptis, fit electuarium. Servatur
ad annos duos in vase fictili vitrato. Fit etiam
forma solida cum saccharo, hoc est, ad singulas
specierum dimidias uncias libram sacchari com-
miscendo. * Confert frigiditati thoracis, stoma-
chi, inflatis, colicis, febre quartana laborantibus,
& ventriculi coctionem juvat. *Nicolaus.*

Diacyminum aliud.

R. Cymini in aceto macerati & siccat. ʒ xx.
Zingiberis, Thymi ana ʒ iij.
Piperis, Cinnamomi ana ʒ ij.
Ameos ʒ j ʒ.

Fol. rutæ sicce. Nitri ana ʒ ʒ.
Excipe melle despumato. * Valet ad dolorem
stomachi, & ventris à frigiditate aut à crassa ven-
tositate, aut ex pituita crassa: & ad dolorem co-
licæ ad singultum, obstructiones aperit: & mem-
bra nutritionis calefacit. *Mesues.*

Diacinnamomum.

R. Cinnamomi ʒ xv.
Cassie lignæ, Cymini,
Rad. Enulæ ana ʒ ʒ.
Galangæ ʒ vij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi majoris, minoris,
Zingiberis, Macis, Nucis moschatæ,
Ligni aloës ana ʒ iij.
Crocii ʒ j. Sacchari ʒ v.
Moschi ʒ ij.

Excepta mellis despumati ℥ ij. ʒ iij.
Coque, fiat electuarium. Dosis ejus est à ʒ j. usq;
ad ij. * Concoctionem juvat, etiam pituitæ pu-
tredinem prohibet, distributionem alimenti in
corpus promovet. *Mesues.*

Diazingiber.

R. Zingiberis, Galangæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Granorum paradisi, Piperis longi,
Macis, Cardamomi,
Spicæ Indicæ, Rhabarbari,
Rosarum rubrarum ana G. xv.
Pinearum mundatarum ʒ ʒ.
Pillaciorum ʒ ij.
Sem. Anisi, sem. Foeniculi,
Glycyrrhizæ rasæ, Croci ana ʒ ʒ.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conservatur per annum.
* Stomachum confortat, digestivam virtutem
adjuvat, vitio pectoris ex frigiditate valet, renes
confortat, libidinem potenter incitat. *Nicolaus.*

A

Diaphoreticum.

R. Cumini in aceto macerati & usti, Piperis
longi, Comarum rutæ ana ʒ j.
Nitri ʒ ʒ.

Teratur crassius, & cum mellis despumati, quod
fatis est, fiat electuarium in bona forma. * Al-
vum dejicit, cibos qui in ventre corrupti sunt,
educendo: usque convenit, quibus venter frigi-
dus est, aut ad frigus propensior. si quidem pitui-
tam extenuat, & spiritum flatulentum expellit
Galenus.

B

Diatrion-pipeeon.

R. Piperis nigri, albi, longi ana ʒ l.
Anisi, Thymi, Zingiberis ana ʒ j.
Mellis quantum satis est.

Fiat electuarium. Recipit etiam uniuscujusque
generis piperum ʒ iij. * Ventriculi refrigeratio-
nibus, acido ructu, quartanis, resolutis, jecino-
rosis, & inflationibus auxiliatur. *Galenus.*

C

Aliud.

R. Trium piperum ana ʒ v.
Zingiberis, Thymi, Anisi ana ʒ ij.
Spicæ Indicæ, Ammi, Amomi,
Cinnamomi ana ʒ j.
Cassie lignæ, sem. Apii, Seseleos,
Asari, rad. Enulæ ana ʒ ʒ.

Mellis quantum sufficit. Fiat electuarium. * Hoc
magis fluxionibus, quæ à capite ad thoracem
descendunt, convenit. *Mesues.*

D

Electuarium ex citro.

R. Corticum Citri aur. xx.
Caryophyllorum, Ligni Aloës,
Cinnamomi, Macis, Galangæ ana ʒ ij.
Cardamomi, Zingiberis ana ʒ j.
Moschi ʒ ʒ.

Mellis quantum sufficit.
Fiat electuarium. Datur ad ʒ ʒ. * Cor & ventri-
culum roborat, coctionem juvat, oris halitum
commendat, status crassos dissipat. *Mesues.*

E

Electuarium de baccis Lauri.

R. Fol. Rutæ ʒ x.
Sem. Ammi, sem. Cymini,
Sem. Nigellæ, sem. Ligustici,
Sem. Carui, sem. Dauci, Origani,
Amygdal. amararum, Piperis nigri, longi,
Menthastri, Baccarum Lauri,
Castorii ana ʒ ij.
Sagapeni ʒ ʒ.

F

Opopanax ʒ iij.
Mellis ℥ j. ʒ iv. ʒ vij.
Tritis diligenter quæ tritanda sunt, fiat ele-
ctuarium: additis circa finem lachrymis in vino
dissolutis. * Valet ad colicam & iliacam passio-
nem, & doloribus intestinorum ex causa frigi-
da, vel statuosa. *Rhasis.*

Rosata novella.

R. Rosarum viridium,
Glycyrrhizæ ana ʒ j. ʒ ij ʒ.
Cinnamomi ʒ ij. ʒ ij. G. ij.

B 1

Caryophyllorum,
Nardi, id est, spicæ Indicæ,
Zingiberis, Galangæ,
Nucis moschatæ, Zedoariæ,
Styracis calamitæ, Cardamomi,
Sem. Apii ana ꝑ j. G. iij.

Sacchari albillimi quantum sufficit.

Fiat electuarium. Servatur per annum. * Con-
tert apprimè calori & siccitati stomachi, cordis,
hepatis & pulmonis: sitim compescit & vomitum:
abscondit debilitatem stomachi, astringit B
laxa: cardiacis subvenit: sudorem diaphoreticum
reprimat, ex chronica infirmitate debiles re-
creat. *Nicolaus.*

Electuarium de Aromatibus.

℞. Ligni Aloës crudi, Rosarum ana aur. xij.
Calami arom. aur. iv.
Gallix moschatæ, Macis, Doronici,
Piperis longi, Nucis Moschatæ,
Menthæ siccæ, Spicæ nardi, Cassiæ,
Masticis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, Asari ana aur. iij.
Croci, Cardamomi majoris, Card. minoris,
Trium santalorum, Rhabarbari,
Costi, Cubebarum, Zingiberis,
Sem. Fœniculi, sem. Anisi,
Sem. Ligustici ana aur. ij.
Sacchari ꝑ j.
Mivæ aromaticæ ꝑ xij.
Mellis despumati q. s.

Fiat electuarium. Dosis à ꝑ ij. usque ad aur. vj.
Ad ventriculi, & hepatis affectus frigidos, ex pi-
tuita crassa, & flatibus efficax: flatus enim dissi-
pat, coctionem juvat, ob id acidus roctus, nau-
scam, cibi fastidium compescit, colorem cutis
floridum affert, canitiem tardat, oris, & sudoris
odorem commendat: sed hepar & renes im-
modicè calefacit, ac inde semen, sive coitum pro-
moyet. *Galenus.*

Electuarium Persi.

℞. Rosarum rubrarum ꝑ ij. ꝑ.
Anisi, Marathi, Masticis,
Schoenanthi, Cassiæ lignæ ana ꝑ ij.
Glycyrrhizæ mundæ, Reu,
Spicæ nardi, Asari ana ꝑ i. ꝑ.
Sem. Apii, sem. Scariolæ, Nenupharis,
Sem. Melonum mundæ, Cinnamomi,
Trochis. diarrhod. Calcutæ, Poli ana ꝑ j.
Croci ꝑ j.
Caphuræ ꝑ j.
Sacchari ꝑ ij.

Fiat electuarium cum aqua decoctionis istorum:

℞. Rad. Sacchari ꝑ iv.
Bedeguar, rad. Fœniculi ana ꝑ ij. rosar. rub. ꝑ j.
Dosis ejus à ꝑ ij. usque ad liij. cum decoctione,
vel succo distorum. Servatur per biennium. Pro-
priè respicit virtutem naturalem, quo plurimos
curavi à febribus phlegmaticis, tertianis, nothis
chronicis, proprie quibus forma corrumpitur:
oppilationes aperit & provocat urinam, stoma-
chum confortat, & hepar. *Arnold. Villanov.*

A

Electuarium Mesua.

℞. Ligni Aloës, Gallix moschatæ,
Spicæ nardi, Cyperi,
Calami aromatici ana ꝑ ij.
Cymini, aceto per 24. hor. infusi, & assati ꝑ ij.
Sem. Porri torrefacti ꝑ j. ꝑ.
Myrob. emblicarum, & belliricarum, succo in-
tybi infusarum, & tostorum,
Nucis moschatæ ana ꝑ ij. ꝑ.
Sem. Nasturtii tostorum ꝑ vj.
Sem. Uvarum ꝑ v.
Sem. Myrti tritorum ꝑ xxvj.
Balauitii, Concharum ustorum,
Thuris, Fructus tamaricis ana ꝑ ij. ꝑ.
Amcos ꝑ ij.

Tere omnia & frige in vino odorato, & sicca. frige
iterum aqua cydoniorum, aut baccharum myr-
ti, & sicca: iterum tere subtilissimè: excipe miva
aromatica. Dantur ꝑ ij. cum syrupo cydonio-
rum, aut myrtilino. * Ventriculū, & cætera visce-
ra roborat, & calefacit: ob id lienteriam, diar-
rhœam, dysenteriam hepaticam, & alios disto-
rum partium affectus frigidos sanat, & immo-
dicam medicamentū purgantem vacuationem
stat, & hæmorrhoidas, status quoq; discutit.

Electuarium aliud ejusdem.

℞. Nucleorum myrti tritorum ꝑ j. ꝑ.
Rosarum, Spodi, Rhu,
Trium piperum, Santali, Balauitii,
Gum. ass. ana ꝑ j. ꝑ.

D Granorum granatorum asforum ꝑ vij.
Coriandri preparati & ass. ꝑ j. ꝑ.
Semin. Rosarum, semin. Acetosæ,
Semin. Plantaginis ana ꝑ ij.

Tritā probè omnia frignantur ex omphacio, vel
sacco myrti, & aceto, siccanturque: excipiantur
deinde miva acetosa. Dantur ꝑ ij. vel iij. cum
Syrupo cydoniorum. * Confirmat ventriculum,
& viscera alia roborat: fluorem alvi à causa ali-
qua da, vel medicamento nimis purgante sistit: ap-
petentiam excitat.

Electuarium Altansi.

℞. Rosarum, Costi, Spicæ ana ꝑ ij.

Flor Granati sylvestris ꝑ j.
Nucis moschatæ, Calami aromatici,
Caryophyllorum, Macis,
Cardamomi ana ꝑ ij. ꝑ.
Zingiberis ꝑ ij.

F Myrob. Indorum, Emblicorum, Belliricarum
ana ꝑ vj.
Granorum myrti ꝑ j.
Balauitii, Thuris, Cort. Citri,
Fructus tamaricis ana ꝑ j. ꝑ.

Fervchiant semel omnia in vino generoso omni-
quo: post siccantur: fervchiant deinde semel in
succo cydoneorum, excicenturq; in vase terreo
vitreato: terantur, & miva excipiantur. Dantur
ꝑ ij. cum Syrupo cydoniorum, Ventriculum ca-
lescit & roborat: ob id appetentiam excitat, co-
ctionem juvat, flatus dissipat, vomitum pituita-
sum, & ab eo virium dissolutionem emendat.

Electuarium

Electuarium vita.

R. Uvarum passarum mundat. ℞ ij.
 Glycyrrhizæ mundæ & contusæ ℞ j.
 Aquæ ℞ ij. β.
 Coquantur bene, postea colentur, & exprimantur, colaturæ addantur
 Myrob. Chebulorum, Citrinorum, Indorum
 enucleatorum & conuasatorum ana ℞ ij.
 Emblicorum, Bellricorum ana ℞ ij.
 Coquantur, exprimantur, & colentur: post addatur
 Sacchari albissimi ℞ j.
 Coquantur ad decoctionem syrupi: tunc addatur
 Cinnamomi electi ℞ β.
 Caryophyllorum, Galangæ ana ℞ ij.
 Nucis moschatæ N. ij.
 Fœniculi, Anisi ana ℞ j.
 Fiat electuarium: & reponatur in pyxide lignea.
 * Stomachum roborat, & aptat, & superfluitates humorum ex nutrimento præterito remanentes, reprimendo purgat: usus ejus facit coloratos homines: canities per illud retardatur. *Arnoldus Villanovanus.*

Electuarium de seminibus.

R. Semin. Cymini, Anisi, Fœniculi,
 Carui, Dauci, Ameos, Apii,
 Amomi aceto horis 24. macerat. & siccati
 ana ℞ vj.
 Cinnamomi, Zingiberis, Macropiperis,
 Seseleos, Galangæ ana ℞ v.
 Cardamomi, Spicæ nardi,
 Caryophyllorum ana ℞ β.
 Libyistici ℞ iij.
 Melle despumato excipiuntur, vel duplo sacchari adjecto, pulvis fit leuissimus. * Coctionem iuvat, obstructions aperit, hienteriam sanati dloter viscerum à flatibus excitatos placat.

DE ELECTUARIIS
excalfacientibus hepar.*Dialacca major.*

R. Lacæ lotæ, Rhabarbari ana ℞ iij.
 Spicæ nardi, id est, Indicæ, Masticis,
 Sem. Apii, succi Absinthii,
 Succi Eupatorii Mesuæ, id est, Agerati,
 Sem. Ammi, Sabinæ, Amygdal. amararum,
 Costi, seu Zedoariæ, Myrrhæ,
 Rad. Rubiæ, sem. Fœniculi, Anisi, Afari,
 Rad. Aristolochiæ rotundæ,
 Gentianæ, Croci, Cinnamomi,
 Hyssopi, cassiæ lignæ veræ,
 Schœnanthi, Bdellii ana ℞ j. β.
 Piperis, Zingiberis ana ℞ j.
 Myrrham & bdellium in vino infunde, cætera tenuissimè tere, & melle despumato quantum satis est, excipe: fiat electuarium. * Ventericulum & hepar roborat, hepatis obstructions aperit: ejus scirrhum dissolvit, & ex his nascentem cachexiam & hydropem sanat, urinas movet, lapidemq; renum & vesicæ frangit. *Mesuer.*

A

Dialacca minor.

R. Lacæ lotæ, Croci, Costi,
 Schœnanthos, Rubiæ,
 Aristolochiæ longæ,
 Glycyrrhizæ, Piperis ana ℞ j. β.
 Rhabarbari ℞ iij.
 Myrrhæ, Bdellii ana ℞ j.
 Confice. Eadem potest, ut major, sed inefficaciùs. *Mesuer.*

Dialacca Isaac.

B

R. Lacæ mundæ ℞ xx.
 Costi dulcis, Spicæ nardi, Xylobalsami,
 Cassiæ lignæ, Afari, Cinnamomi,
 Flor. Schœnanthi, Rhabarb. Masticis,
 Aristoloch. longæ & rotundæ ana ℞ j. β.
 Myrrhæ, Rubiæ tinct. Gentianæ,
 Marathi, Apii mont. Caryophyllorum,
 Cymini, Absinthii recent. Eupatorii,
 Nucis moschatæ, Cardamomi, Cubebarum
 ana aur. ij.

C

Mellis despumati ℞ iij.
 Servatur per biennium in pyxide ex ligno tamarisci. Dosis ejus est ℞ ij. vel iij. cum apozemate radicum. Respicit propriè virtutem naturalem, secundariò humiditates, facientes oppilationes hepatis ex frigida causa: tamè melius isto, quàm cum alio aliquo antidoto curantur scirrhii, apostemata hepatis, stomachi & splenis: & stomacho confert in frigidato, & omni suspicioni hydropisis subvenit, de quo inquit Albucasis: multoties fuis expertus, & inveni magnam efficaciam: quòd citiùs consequitur suum effectum, quàm aliæ medicina.

D

Diacurcuma magna.

R. Tragacanthæ ℞ j.
 Croci, Afari, sem. Petroselini, sem. Apii,
 Sem. Dauci, sem. Anisi ana ℞ iv.
 Rhabarbari optimi, Meu,
 Spicæ nardi, id est, Indicæ ana ℞ vj.
 Costi seu Zedoariæ, Myrrhæ, Cassiæ lignæ,
 Schœnanthi, Carpobalsami seu Cardamomi,
 Rubiæ tinctorum, succi Absinthii,
 Succi Eupatorii Mesuæ,
 Olei Caryophyllorum ana ℞ ij.
 Calami aromatici,
 Cinnamomi ana ℞ j. β.
 Scordii, Ceterach, id est, Aspleni,
 Succi Glycyrrhizæ ana ℞ ij. β.

E

Trita, & melle despumato quantum sufficit, excepta fiat electuarium. * Ventericuli, jecoris, lienis morbos frigidos, ob idque diuturnos sanat: & hinc orta symptomata, ut hydropem, cachexiam, colorem corporis fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & vesicæ vitia frigida, utinamq; evocat. *Mesuer.*

Diacurcuma minor.

R. Spicæ nardi, id est, Indicæ, Myrrhæ,
 Cassiæ lignæ, Croci, Schœnanthi,
 Costi, Cinnamomi ana ℞ j.
 Mellis despumati quantum sufficit.

B 4

Fiat electuarium. * Idem pollet quod superior, sed imbecillius. *Mesues.*

Diamorusia.

R. Croci, Acoriana ʒ ij.
Myrrhæ ʒ iij.
Baccarum lauri ʒ ij ʒ.
Dauci, Cymini, Cinnamomi, Cassiæ,
Carpobalsami, Schœnuanthos,
Sem. Apii, Anisi, Cardamomi, Spicæ nardi,
Menthæ siccæ, Marrubii, Ameos,
Costi, Trium piperum ana ʒ j.

Melle despumato excipitur. * Præstat eadē quæ Diacurcuma. Nam affectus ventriculi, hepatis, lienis frigidus, proindeque chronicos fanat, hydrophem, frigidam ventriculi intemperiem, ac inde natam crudorum succorum copiam, & dolorem. *Mesues.*

Cyphoides.

R. Pulvæ passarum pinguium ʒ iij.
Croci, Calami aromatici,
Bdelli ana ʒ ij ʒ.
Cassiæ lignæ, Cinnamomi ana ʒ j ʒ.
Spicæ nardi, id est, Indicæ ʒ iij.
Schœnanthi ʒ ij ʒ.
Myrrhæ ʒ iv.
Rad. Aspalathi ʒ ij.
Terebinthinæ ʒ iv.
Mellis, vini odorati ana quantum sufficit.

Coque, fiat electuarium, ut artis est. * Ad hepaticos, & thoracis affectiones utilis est. *Andromachus.*

Diacostum.

R. Costi candidi, aromatici, amari, Cassiæ lignæ veræ, Cinnamomi ana ʒ v.
Sem. Apii, Anisi, Schœnanthi,
Rhabarbari ana ʒ iij.
Asari ʒ iv.
Croci, Aristolochiæ rotundæ,
Myrrhæ ana ʒ ij.

Sacchari vel mellis quantum sufficit.
Fiat electuarium. Servetur per annum. * Valet ad dolorem viscerum, & oppilationem in eis, & ad principium hydropis. *Mesues.*

Confectio Ravedseni.

R. Rhabarbari, succi Eupatorii Mesuæ,
Succi absinthii ana ʒ v.
Myrrhæ, Croci ana ʒ j.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Asari,
Cassiæ lignæ, Schœnanthi, Fumaricæ,
Sem. Anisi, sem. Apii,
Amygdal. amararum ana ʒ ʒ.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Obstructiones potenter aperit, & inde natos affectus, icterum, febres putridas, etiam inveteratas, formæ corruptionem sanat. *Mesues.*

HEPAR quoque EXCALFACIUNT, Diacinnamomum, Diacalamentum: de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTUARIIS excalfacientibus splenem.**Diacappari.**

R. Capparis ʒ iv.
Scillæ, Asari, Centauriæ,
Pyrethri, Piperis nigri, Thymi,
Apii feminis Gibi,
Agrimonie radice ana ʒ j.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Ad vitia splenis valet. *Gilbertus de Anglia.*

Electuarium è Scorïa ferri.

R. Myrobalanorum Indorum,
Myrobalanorum Bellicorum,
Myrobalanorum Emblicorum ana ʒ j.
Spicæ Indicæ, Schœnanthos,
Cyperi, Zingiberis, Piperis,
Ammios, Thuris ana ʒ ʒ.
Scorïæ ferri infusæ aceto per dies septem, postea torrefactæ ʒ iij.
Mellis decocti cum apozemate emblicorum ʒ xvj.

Misce, fiat electuarium. * Leviter purgat, roborat, confert ventriculi doloribus, & lienosis. *Rhazes.*

Triumphillon Nicolai.

R. Piperis albi ʒ ʒ.
Piperis nigri ʒ ij. Cymini assi ʒ ʒ.
Zingiberis, Nitri, Pyrethri ana ʒ ij.
Piperis longi ʒ j.
Sem. Petroselinii, Ameos, Dauci,
Anisi, Helenii, Spicæ, Cyperi,
Apii, Seseleos, Costi ana ʒ ʒ.
Caryophyllorum ʒ j. G. vij ʒ.
Dactylorum mundat. N. xij.
Fol. rutæ viridis ʒ j ʒ.
Mellis q. f. est.

Confice. * Valet propriè quartanariis, & veteri quotidiana in hyme, & post prandium in sero cum vino.

SPLENEM quoque EXCALFACIUNT, Diacostum, Diacalamentum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTUARIIS excalfacientibus matricem.**Electuarium Ducis.**

R. Anisi ʒ ij. G. xvj.
Glycyrrhizæ, Masticis ana ʒ ij. G. v.
Chamædryos, Cinnamomi,
Zingiberis, Galangæ, sem. Fœniculi,
Sem. Carui ana ʒ j. G. xv.
Xylocassiæ, Calaminthæ,
Sem. Dauci, Pyrethri, Piperis albi,
Piperis longi, Cyperi, id est, rotundi,
Schœnanthi, rad. Ireos, sem. Amomi,
Folii, Asari ana ʒ j.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Croci,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,

Sem. Anethi, Calami aromatici,
Cubebæ, Caryophyllorum,
Carpobalsami, Cardamomi,
Sem. Ligustici, sem. Olusatris,
Baccarum Juniperi, sem. Seseleos,
Rad. Pentaphylli, id est, rad. ejus,
Sem. Asparagi, sem. Citri, Acori,
Sem. Ammii, Rhabarbari, Nucis moschatæ,
Ligni aloës, Basilici caryophyllati,
Milii Solis, sem. Saxifragiæ,
Nucleorum sem. Citrulli,
Nucleor. sem. cucumeris,
Nucleor. sem. Melonis,
Nucleor. sem. cucurbitæ, sem. scariolæ,
Petroselinii Macedonici,
Been albi, rubri,
Styracis calamitæ ana ʒ ʒ. G. v.
Penidiorum ʒ iv. ʒ ij ʒ.
Sacchari, vel mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conservatur per annos tres. C
* Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilei dolorem & lapidibus. *Nicolaus.*

Electuarium ex Asa.

R. Liquoris Cyrenaici, Piperis, Myrrhæ, fol.
Rutæ ana ʒ ʒ.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Datur à ʒ j ad aureum unum,
in febre cum oxymelice per horam ante accessionem, contra venenum cum vino calido. * Ad
Febres antiquas, & circuitu repetentes, ut quartanas, quotidianas, somnum gravem, tremorem, venenosos mortuos. *Mesues.*

Panchriston.

R. Opii Thebaici ʒ v.
Croci ʒ ij. ʒ j ʒ.
Seseleos ʒ ij.
Calami aromatis, castorei, carpobalsami,
Cardamomi, Petroselinii ana ʒ j ʒ j.
Zingiberis, cassiæ, sagapeni,
Piperis albi, Hyoscyami, semin. lini,
Semin. rutæ syl. Marathri ana ʒ ij.
Nardi, Pyrethri, Meu, Euphorbii,
Anisi, Trifolii acuti,
Dauci Cretici ana ʒ j ʒ.
Mellis quantum satis est.

Datur in modum avellanæ in sero cum vino calido. Typicè febricitantibus datum cum mulla mirabiliter subvenit, cum hydromelice distemperatum, sine mora, menstrua provocat. *Nicolaus.*

Electuarium Imperiale, Fioravanti.

R. Cinnamomi electi ʒ j.
Macis Caryophyllorum, Zingiberis ana ʒ j.
Cassia ʒ vj.
Diacytonii ʒ xij.
Ligni aloës ʒ ʒ.
Santali rubri ʒ ij.
Aquæ vitæ ʒ ij.
Moschi ʒ ʒ.
Mellis cocti & despumati Tʒ j.

A Misce, & fiat electuarium. Dosis ab ʒ ʒ. usq; ad ʒ j. * confert dolorib. matricis: menstrua provocat: partes totius corporis debilitatas confortat. Utendum autem hoc electuario est, post usum pilularum aquilinarum.

MATRICEM quoque EXCALEFACIUNT, Diambra, Diacalamentum, Electuarium de gemmis, &c. de quibus vide suprâ suo loco.

DE ELECTUARIIS REFRIGERANTIBUS caput.

B

Diacodion compositum.

R. Caput papaveris flaccidorum N. x.

Aquæ celestis Tʒ ʒ.

Coquantur ad tertias: id est, tandiu, usque quod tertia pars aquæ super sit. Colaturæ expressæ adde Sapæ optimæ ad tertias coctæ ʒ iij.

Mellis optimi ʒ j.

Coquantur ad perfectionem: deinde addantur Acaciæ, Hypocistidis, Croci, Balust. ana ʒ j. Ramich ʒ iv.

Fiat electuarium: conservatur per annos tres. * Confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonem subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa tussis. *Mesues.*

Diacodion aliud.

R. Caput papaveris, neq; perquam viridiū, neq; etiam ariditate exuccorum N. xij.

Rosarum rub. ʒ ij ʒ.

Croci, Acaciæ, Glycyrrhizæ ana ʒ j.

Boli Armeni ʒ ʒ.

Cinnamomi, rad. Consolidæ majoris,

Hypocistidis, Balustiorum ana ʒ j.

Myrti, Dauci ana ʒ j.

Coralli candidi, rubri, Sumach,

Sanguinis draconis,

Flor. Althææ ana ʒ ij.

Sem. Portulacæ ʒ j ʒ.

E Capita papaveris in celesti imbre sufficienti duos dies macerato: postmodum ad tertias coquito & decoctū expressum ad justam consistentiā cum sufficiente quantitate sacchari vel mellis coquito. Postmodum deposito ab igne vase, species subtilissimè tritas adjicito, & bene unito. * Auxilio est cœliacis, dysentericis, levitati intestinorum, alvi profluvio, cū aqua celesti, in qua spodium inferbuerit, aut succinum torrefactum, vel cum stillatitio rosarum liquore. *Altuarius.*

DE ELECTUARIIS REFRIGERANTIBUS pectus.

Diapapaver.

R. Succo Liquiritiæ, Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ x.
Sem. Papaveris albi, Penidiorum ana ʒ xx.
Amygdal. dulc. mundat. ʒ x.
Amyli, sem. Cytoniorum,
Sem. Portulacæ ana ʒ v.
Sem. Melonis, Cucurbitæ,
Cucumeris, Lactucæ, Malvæ ana ʒ iij.

B 5

Fac pulverem, confice cum syrupo violarum vel
sapa. * Mirabiliter prodest hectis, phthiricis,
nimium vigilantibus. *Nicolaus.*

Diarraganthum frigidum.

R. Tragacanthæ albissimæ ℥ ij.
Gummi Arabici ℥ j. ʒ ij.
Amyli ʒ β.
Glycyrrhizæ, sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Cucumeris, sem. Citrulli,
Sem. Melonis ana ʒ ij.
Sem. Urticæ, sem. Papaveris albi ana ʒ iij.
Caphuræ ʒ β.
Penidiorum ʒ iij.

Sacchari albi quantum sufficit.
Fiat electuarium, conservatur per annum. * Me-
detur omnibus pulmonum & thoracis viris ari-
dis, maximè tabidis, macie confectis: inflamma-
tione lateris laborantibus, omnibusq; tussibus
calidis & siccis, exasperationi linguæ & fauciu:
devoratum tandiu ægrotans in ore contineat,
quoad liquefactum perfecte exugatur. *Nicolaus.*

Diapenidion sine speciebus calidis.

R. Penidiorum ʒ ij. ʒ β.
Pincarum, Amygdal. dulc.
Sem. Papaveris albi ana ʒ iij. ʒ j.
Cinnamomi, Caryophyllorum, Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli, sem. cucurbitæ,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Melonis ana ʒ j β.
Caphuræ G. vij.

Sacchari albi quantum sufficit.
Fiat electuarium. * Valet adversus omnem tho-
racis noxam, tussim, vocis jacturam: rabidis de-
niq; & purulenta excreantib. succurrit. *Nicolaus.*

Electuarium resumptivum.

R. Rosarum, Glycyrrhizæ,
Sacchari ana ʒ ij. G. v.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ ij.
Santal albi, rubri ana ʒ j ʒ j.
Papaveris albi, succi Glycyrrhizæ,
Amyli, sem. Portulacæ, sem. Laetucæ,
Sem. Scariolæ ana ʒ iij.
Caryophyllorum, Spodii, vel Eboris uffi,
Cinnamomi ana ʒ j.
Zedoariæ, Zingiberis,
Stryacis calamitæ ana ʒ ij.
Crocii G. v.
Penidiorum ʒ β.
Sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. citrulli sem. cucumeris,
Sem. Melonis ana ʒ iij.
Sem. Cytoniorum ʒ ij.
Amygdal. dulcium, Pincorum nucleorum,
Berberis, sem. Malvæ,
Sem. Coti sive Bombacis, sem. Violarum,
Sebesten pulpæ ana ʒ ij.
Syrupi violati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Restituit humiditatem ra-
dicalem, lenit, humectat, nutrit, & confortat, aper-
it poros, obstitit cholera, sedat febrem, tussim,

& sium, restituit integras vires, & pristina sanita-
tem extenuatis, consumptis & hectis. *Nicolaus.*

DE ELECTUARIIS RE-
frigerantibus cor.

Diarrhodon Abbatii.

R. Santali albi, rubri ana ʒ ij β.
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Spodii ana ʒ ij.
Asari, Masticis, Spicæ nardi, id est, Indicæ,
Cardamomi, succi Glycyrrhizæ,
Crocii, Ligni aloës, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Galliæ moschatae veræ,
Rhabarbari electi,
Berberis, id est, acinorum,
Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Sem. Basiliconis, sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli,
Sem. Cucumeris, sem. Melonis, sem. Papave-
ris albi,
Sem. Scariolæ, Portulacæ, Laetucæ ana ʒ j.
Margaritarum, Ossis de corde cervi ana ʒ β.
Sacchari candi, Rosar. rubrarum ana ʒ j. ʒ ij.
Caphuræ G. xv. (alii G. vij.)
Moschi G. iij β.

Syrupi rosati, Sacchari albi ana q. s.
Fiat electuarium. Conservatur per annum. * Va-
let adversus ventriculi calorem, jecoris, lienis, pul-
monumq; , contra viscerum dolores, & omnem
totius corporis noxam à calore proficiscentem.
Nicolaus.

D *Diarrhodon commune.*

R. Rosar. rub. ʒ xxx.
Trochisc. diarrhod. Trochisc. è Spodio,
Glycyrrhizæ ana ʒ β.
Caryophyllorum, trium santalorum,
Galliæ moschatae ana ʒ ij.
Spodii, Croci,
Masticis, Ligni aloës ana ʒ ij.
Asari, Spicæ nardi Indicæ, Macis, Cardama-
mi ana ʒ j.
E Sem. Portulacæ, sem. Laetucæ, sem. Scariolæ,
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Melonis, Margaritarum alb.
Ocyimi caryophyllati, Rasuræ eboris,
Tragacanthi, Gummi Arabici ana ʒ j.
Caphuræ ʒ j β. Moschi ʒ β.

Confice cum Syrupo rosato, & aqua rosata. De-
sis ejus est ʒ ʒ. * Ventriculū & epar roborat, in-
stionem ob id juvat, & dolorem horum à calo-
re & acri, ac mordenti bile mitigat. *Mesuer.*

Diatrion santalon.

R. Santali albi, rubri, citrini, Rosarum,
Sacchari candi ana ʒ iij.
Rhabarbari, Spodii, succi Glycyrrhizæ,
Sem. Portulacæ ana ʒ vj β.
Amyli, Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Sem. Melonis, Cucumeris, Citrulli,
Cucurbitæ, Scariolæ ana ʒ j β.

Caphuræ ʒ j. Sacchari quantum sufficit.
Fiat electuarium. * Adversus hepatis & ventri-
culi calorem utilis est: præterea mirum in mo-
do

dum tabidis & regio morbo correptis prodest. A **DE ELECTUARIIS**

Nicolaus.

Diamargariton frigidum.

R. Sem. Citrulli, Cucurbitæ, Melonum, Cucumeris, Portulacæ, Papaveris albi, Santali moschatellini, Citrini, Ligni aloës, Zingiberis, Rosar. rubrarum, flor. Nymphææ, Borraginis, Baccarum Myrti ana ʒ j. Coralli albi, rubri ana ʒ ʒ. Margaritarum ʒ iij.

Sacchari quantum satis est. Fiat electuariū. Servatur annis duobus. * Omnem virum imbecillitatem firmat, syncopem juvat, asthmaticos, tabidos, tussientes, longo morbo extenuatos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum recuperandū robur conducit. *Nicolaus.*

Electuarium ex acetosa.

R. Xyloaloës, Cubebarum ana ʒ ʒ. Ros. rub. Margaritarum, Santali citrini, Avellænarum Indicarum ana ʒ ij. Berberorum, sem. Cucumeris, Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli ana ʒ ʒ. Sem. Oxalidis, semin. Portulacæ, Buglossi ana ʒ iij ʒ. Spodii, Charabæ, Gummi Arab. Tragacanthi ana ʒ iij. Boli Armeni ʒ j ʒ. Caphuræ ʒ j.

Excipe fuscio citri, aut omphacii, coctione in pillato. Datur à ʒ ij. ad ʒ ʒ. cum aqua frigida. * Valet ad intemperaturam calidam totius, ut in febre æstiosa, vel solius ventriculi, aut hepatis, syncopen, cordis palpitationem, ebrietatem. *Galenus.*

DE ELECTUARIIS
refrigerantibus stomachum.

Electuarium de sorbū.

R. Carnis sorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui rosæ prius incoctæ fuerint, & cortices granatorum Tʒ iv. Mellis aut sacchari Tʒ ij ʒ. Coque ad crassitudinem, & recōde vase. Da ʒ j. * Ventriculum roborat, immodicam purgationem sistit. *Mesues.*

Electuarium de baccis myrti.

R. Baccarum myrti tenuiss. vitarum Tʒ j. Myrobal. nigrarum, Myrob. Belliricorum, Myrobal. Emblicarum in aqua cotoneorum F & vino coct. ana ʒ vij. Sem. Anisi, sem. Cymini, sem. Apii aceto horis 24. macerat. & siccatur ana ʒ v.

Confititur cum miva aromatizata. Datur cum syrupo decoctionis cydoniorū. * Ventriculū & epatæ firmat, eorumq; coctionē juvat: ob id hentericæ, & dysentericæ hepaticæ confert. *Mesues.*

STOMACHUM quoque **REFRIGERANT**, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus vide supra suo loco.

refrigerantibus hepar.

HEPAR refrigerat, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus vide supra.

DE ELECTUARIIS
refrigerantibus splenem.

SPLENEM refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus supra.

DE ELECTUARIIS RE-
frigerantibus matricem.

MATRICEM refrigerant, Diatrion santalon, Diarrhodon Abbatis, &c. de quibus supra.

DE ELECTUARIIS RE-
frigerantibus juncturas.

JUNCTURAS refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon: de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTUARIIS
astringentibus.

Michleræ.

R. Myrobal. Citrinorum, Chebulorum, Indorum, tostorum ana ʒ ij ʒ. Myrob. Belliricorum, Emblicorum, tostorum ana ʒ ij.

Sem. Nasturtii ʒ ij ʒ. Sem. Cymini, sem. Anisi, sem. Foeniculi, Sem. Ammios, sem. Carui ana ʒ j ʒ.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico horis vigintiquatuor, exiccantur cum imperfo aceto, postea torreatur supra prunas: tostis addantur.

Spodii, Balaustrorum, Pulpæ rhois, id est, Sumach, Masticis, Gummi Arabici ana ʒ j. G. xv. Omnia cum oleo rosato fricentur, & cōmiscantur cum syrupo myrtini triplo. * Proprie valet ad hæmorrhoides, & ad ventris torsionem, & rugitum lientericæ, & dysentericæ: & optima est omni solutioni ventris. *Nicolaus.*

Tryphera minor Phanonis.

R. Myrobal. Chebulorum, Belliricorum, Indorū, Emblicorū, Nucis moschatæ ana ʒ v. Sem. Nasturtii, Asari, Origani Persici, Piperis, Olibani, Ammeos, Zingiberis, Fructus Tamarisci sativæ, Nardi Indicæ, Schœnanthi, Cypeti ana ʒ iy. Scorix ferri, quinq; diebus in aceto macerata, & siccata ʒ xxx.

Myrobalani cum butyro recenti nō salito assentur modicum, reliqua oleo amygdalino dulci involvantur: deinde addantur.

Moschi ʒ j. Mellis despumati triplex pondus, vel quantum satis est.

Oporet autē diligenter auēdere, ne myrobalani combatantur, cum in butyro assantur. Post sex menses datur, à drachma una ad drachmas sex.

* Valet ad corruptionē, ad abundantiam men-
struorum & hæmorrhoidarum, & ad corruptio-
nem formæ, & debilitatem stomachi, & destruit
humorem crudum, & clarificat colorem, & con-
fortat vesicā, & abscindit fluxum ventris. *Mesues.*

ASTRINGIT etiam Diacodion.

Tryphera alia minor.

R. Myrobal. chebularum, Myrobal. Indarum,
Myrobal. Belliricarum, Myrobal. Emblicarum
ana part. æquales.

Hæ butyro vaccino involutæ frigentur, melle
emblicarum excipiantur, aromatizentur moscho.
Addunt alii

Cyperii, Thuris, Asari, sem. apii, sem. nasturtii
ana ʒj.

Scoriæ ferrei nutritæ ʒj.

* Ventriculum & hepar firmat: lientericæ cōfert,
& hæmorrhoidibus, malignis, & formæ corru-
ptæ. *Mesues.*

Electuarium consolida majoris.

R. Rad. consolida majoris, contul. & crib. ʒj.

Cort. granatorum ʒj.

Ligni aloës ʒvj.

Myrt hæ, Masticis, Sarcocollæ,

Sanguinis draconis ana ʒij.

Mellis communis ʒxvj.

Misce, & fiat electuarium secundum artem. Sum-
ptum per os, & forinsecus applicatur. Confert
rupturis: vulneribus præsertim pulmonis: ossi-
bus fractis, &c. *Fioravantius.*

DE ELECTUARIIS CAL- culum frangentibus.

Electuarium Regina, magistrale

& usuale.

R. Sem. saxifragiæ, Milii Solis,

Succi Liquiritiæ ana ʒ ʒ.

Sem. Carui, sem. Anisi, sem. Fœniculi,

Sem. Apii, sem. Petroselini,

Sem. Genistiæ, sem. Petroselini Macedonici,

Sem. Dauci, sem. Brusci, sem. Asparagi,

Sem. Levistici, sem. Cumini, sem. Junipeti,

Sem. Rutæ, sem. Gileris montani,

Baccarum Lauri, rad. Acori veri,

Pulegii, rad. Pentaphylli ana ʒij.

Spicæ Indicæ, squinanthi, Peucedani,

Valerianæ, Carabæ, Lapidis Lyncis ana ʒ ʒ.

Galangæ, Zingiberis, Turbith ana ʒij.

Senæ Alexand. ʒj.

Sanguinis hirci præparati ʒ ʒ.

Sacchari vel mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Medici Colonienfes.*

Electuarium Justinum.

R. Cinnamomi, Foliis, Costi,

Spicæ nardi Indicæ, Cassiæ lignæ,

Aristolochiæ longæ, rotundæ, Enulæ cāpanæ,

Hysopi, Pulegii, Arthemisiæ,

Pentaphylli, id est, rad. ejus, Leucopiperis,

Sem. Orobi veri, sem. Petroselini,

Sem. Levistici,

Sem. Olusatris, id est, Petroselini Macedonici,
Sem. Urticæ, Milii Solis, sem. saxifragiæ,
Baccarum Juniperi, sem. Asparagi, sem. Gileris
montani,

Sem. Apii, sem. Anethi, sem. Rutæ,

Sem. Citrei mali, sem. Fœniculi, sem. Anisi,

Baccarum Lauri ana ʒ ʒ.

Sacchari albissimi, quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conservatur per annos duos.

* Valet ad dolorem renum, calculos frangit, &
arenam expellit & stranguriā dissolvit. *Nicolaus.*

Electuarium de cineribus.

R. Cinerum Vitri, Scorpionum,

Rad. Brassicæ, Leporis,

Putaminum ovorum (e quibus pullus excre-
ptus sit)

Lapidis spongiæ, sanguinis hirci præparati,

Lapidis Judaici, Gummi Juglandis, Acori
ana ʒj.

Petroselini, Dauci, Pulegii, Gummi Arabici,

Sem. Althææ, Piperis nigri ana ʒ ʒ.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Avicenna.*

Electuarium diureticum.

R. Cineris putaminum ovorum, ex quibus
pulli sunt exclusi, ʒ ʒ.

Vitri combusti, Lapidis spongiæ,

Lap. Judaici ana ʒ ʒ.

Sem. Apii, sem. Petroselini, sem. Rusci,

Sem. Asparagi, sem. Levistici ana ʒj.

Anisi, Glycyrrhizæ ana ʒ ʒ.

Sanguinis hirci præparati ʒv.

Mucilaginis sebesten ʒ ʒ.

Sacchari rubri ʒ ʒ.

Oxymellis compositi ʒij.

Pistaciorum depuratorum ʒiv.

Infundantur pistacia in aqua cineris calidi
duos dies, postea minutim incidantur, & coque-
tur simul mucilagines, syrupus & saccharum
spissitudinem, deinde in mortario incorpo-
ratur cum pistaciis & aliis speciebus, fiat electu-
arium. * Confert in urinæ retentione, dysuria,
stranguria. nam urinam potenter provocat,
calculos rumpit. *Bar. Monagnana.*

Lithontribon.

R. Spicæ nardi, id est, Indicæ, Zingiberis,

Xylobalsami, aut Xyloaloës,

Acori, id est, calami aromatici, Cinnamomi,

Peucedani, id est, rad. ejus,

Meu, (loco ejus accipe Sefeli Cretici radicis
est, *Beerwurz*) Melanopiperis, Macropiperis,

Leucopiperis, saxifragiæ ana ʒij ʒ.

Opobalsami, (loco ejus sumatur oleū de gu-
nis juniperi) caryophyllorum, costi,

Rheupontici, Glycyrrhizæ, Cyperi, Tragac-
thæ,

Sem. Olusatris, Chamædryos, sem. Apii, sem.
Ammeos,

Sem. Asparagi, sem. Ocymi, sem. Urticæ,

Sem. Citrei mali ana ʒj. G. xv.

Folii, aut Macis, Croci, Ichænanthi,

Cassia lignea, Bdellii, Masticis,
Ireos, semin. Amomi, semin. Ligustici,
Mili Solis, semin. Petroselinii Macedonici,
Semin. Seseleos, Sinoni, Cardamomi,
Semin. Anethi, Euphorbii,
Lapidis Lyncis, Olei Nardini,
Olei moschellini ana ʒ j. G. xv.

Sacchari albillimi quantum sufficit.

Hæc electuarium, in vase fictili vitreato conser-
vandum. * Præclarum ad indigestionem stoma-
chi ex frigiditate: iliorum lumborumq; dolorem B
compescit, lapides in renibus & vesica potenter
constringit, & inde mirabiliter expellit: strangu-
riam & dysuriam evestigio solvit. *Nicolaus.*

Philanthropos.

R. Folii, Schœnanthi, Cypeti,
Asari, Anthi, Euphorbii,
Semin. Petroselinii Macæ, summit. thymi,
Semin. anethi, Mili Solis, Lapidis lyncis ana
ʒ ij ʒ.

Cinnamomi electi, Calami aromatici,
Polypodii, Philipendula, Macis,
Semin. Levistici, Piperis albi, semin. urticæ,
Sem. Citri, Saxifragiæ, Rad. barbanæ,
Baccarum hederæ ana ʒ ij.
Galangæ, spicæ nardi, Zedoariæ,
Rad. Valerianæ, Menthæ, Betonicæ,
Semin. Asparagi, Cardamomi min. sem. Apii,
Marathri, sem. Erucæ, Sinapis,
Orobialbi & rub. ana ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Zingiberis, Cassiæ lignæ, D
Costi, Pyrethri, Spicæ Cælicæ,
Cort. myrobalsitricorum, Olibani,
Piperis longi, Carpobalsami, Carui, Cymini,
Baccarum lauri, Seseleos ana ʒ j.
Oleï nardi, Pulegii,
Sambucini, Mulcelini ana G. xv.

Mellis despumati quasi Tʒ ij.
Incorporantur. Dosis ejus est a ʒ ij. usq; ad ʒ iij.
Datū cum decoct. saxifragiæ, & mili Solis, fran-
gi lapidem mirabiliter, & fractum expellit po-
tenter absq; periculo à renibus, & à vesica. Da-
tum cum decoctione diureticorū, confert stran-
guriis, & nephriticis frigidis. Datum cum de-
coctione scolopēdriæ, & tamarisci, confert oppi-
lationibus splenis, & hepatis ex humoribus fri-
gidis, & viscosis. Datum cum decoct. diagridii,
& euphorbii ana ʒ j. masticis, tragacanthi ana
ʒ ij. in media nocte, cum calida, est optima me-
dicina iliosis non constipatis. *Arnold. Villanov.*

Nephrocatharticum;

R. Lapidis lyncis ʒ ij. G. xv.
Croci ʒ j. G. xv.
Zingiberis, Euphorbii, Myrrhæ,
Olibani, Vesicæ apri sicæ,
Lapidis in hepate, vel vesica porci inventi,
Sem. hyoscyami albi, sem. Petroselinii,
Sem. Macæ, sem. Citri ana ʒ j. G. vj.
Spicæ nardi, Costi, Schœnanthi, Pyrethri,
Cassiæ lignæ, Rheupontici, Prasilii, Enulæ
campanæ,

A Majoranæ, Calamēthiregalis, flor. Rorismar.
Gentianæ, Saxifragiæ, Gummi hederæ,
Capularum cypressi, Baccarum lauri, Piperis
nigri, albi,
Sem. rutæ domest. sem. Juniperi ana ʒ ʒ.
Quatuor grana balsami, Styrcis calamitæ,
Sanguinis hirci, Nasturtii, Asari,
Rad. acori, rad. Valerianæ, rad. Meu,
Rad. Arist. rotun. & longæ, Betonicæ,
Sem. saxifragiæ, sem. Dauci ana Gr. v.
Sem. Petroselinii, suc. Asparagi,
Suc. Brusci ana Gr. v.
Sem. urticæ ʒ ʒ. Gr. iij ʒ.
Mellis despumati Tʒ j.

Incorporantur. Dosis ejus est a ʒ j. usque ad iij.
Drachma una ex eo data cū decoct. mili Solis,
est expertum iliosis, difficultati urinæ. Datū cum
decoct. saxifragiæ, expellit potenter lapidem de
renibus, & vesica. Datum cū decoctione arthe-
misiæ, imperat menstruis. Propinatum cum de-
coct. costi, sedat tumorem colic. *Arnold. Villanov.*

DE ELECTUARIIS Venerem stimulantibus.

Diasatyrium.

R. Testiculorum Satyrii recentium densorum,
Rad. Pastinacæ sativæ recentium,
Rad. Secacul. id est, Siferis, Grigetmoren/
Nucis Indicæ, Pinearū, Pistaciorum ana ʒ vij.
Caryophyllorum, Zingiberis, Anisi,
Sem. Erucæ, sem. Fraxini ana ʒ v.
Cinnamomi, Caudarum Scincorum,
Sem. Bulbi ana ʒ ij ʒ. Moschi G. vij.
Mellis despumati optimi Tʒ iij.

Radices Satyrii, Pastinacæ, & Siferis privatim, &
seorsim benè tritæ melli imponuntur, ac subi-
guntur, paululumq; molliuscule igne fervefcāt:
deinde pistacia, & nuces pineæ repurgatæ ac tu-
sæ adjiciuntur, ubi cum melle aliquantulum bul-
lierint, sublato ab igne lebetæ, tusa, & cribratæ
species adduntur: postremò moschus cum exi-
guo stillatitio aquarum liquore inferitur. Fitque
electuarium in fictili vase vitreato conservandū
per annum unum. * Pollet contra vesicæ & re-
num imbecillitatem: iis etiam auxilio est, qui uri-
nam reddere nequeunt: Venerem stimulat, eam-
que certâ de causa cessantem, baud segniter re-
stituit. *Nicolaus.*

Diasatyrium aliud.

F. R. Rad. Secacul albi & mundi, & elixati in de-
cocto Cicerum, quorū prima aqua, in qua
decoquebantur, sit estula, Tʒ j.
Testiculorum vulpis ʒ viij.
Rad. Raphani ʒ ij.
Rad. Loph. plani ʒ ij.
Terantur hæc tres radices posteriores, & infun-
dantur super eas lactis bubuli aut ovilli tantum,
ut lac duos digitos emineat, adjiciendo
Olei Sesamini, Bucyri recentis nō saliti añ. ʒ iv.
Coquantur cum facilitate usq; ad consumptio-
nem lactis, & donec omnino remollitæ sint ra-

dices, & habeat justam spissitudinem instar pulvis crassioris. nam si aqueum quod in lacte & radicibus est, non consumatur, sicut contrahit hoc medicamentum. Postea ad funde omnibus hisce prædictis radicibus

Mellis despumati optimi ℥vj.
Succi cepearum recentium ℥ij. ℥.

Coque omnia simul ad perfectam decoctionem: deinde ab igne depone, & intperge subsequenti-um specierum minutissimum pulverem:

Caudarum Sonei cum renibus & lumine ℥j. B

Seminis Eucæ ℥iv.

Zingiberis, Been albi, rubri, sem Fraxini,

Sem. Nasturtii, Cinnamomi, Pipetis longi,

Sem. Bauciae, sem Napi,

Pulpæ sem. Alparagi, maximè recētis ana ℥iv.

Confice cum eis: ultimo vero adjiciantur subse-quentia:

Pinearum mundatarum ℥vj. ℥.

Pistaciorum ℥x.

Confice, & misce omnia optimè, & aromatiza cū Moschi boni ℥j. * Valet ad erectionem virgæ: multiplicat sperma, & delidetū coeū di. *Mejus.*

*Diasatyron analepticum & renu-
tritorium.*

R. Rad. Satyrii plenarum & recent. ℥vj.

Tere, coque exacte in lacte ovino q. est ad la-ctis consumptionem. Postea tere pistillo ligneo cum ℥ij. olei recentis amygdal. dulcium. Deinde syrupum ex succi buglossi cocti & despumati ℥ij. succi pomorum dulcium ℥xij. cum saccha-ri optimi ℥ij. coctum superunde, misce per-coquendo. Postremo ab igne deposito adde

Cinnamomi ℥v.

Been albi, Been rubri ana ℥ij.

Ligni aloës ℥ij.

Croci, Santali citrini, Tragacanthi,

Gummi Arabici, Ocyri caryophyllati,

Cubebæ, Macis ana ℥ij. ℥.

Confice & pone in vase vitreo. Dosis ab aur. iij. ad aur. v. Confert phthificis, hæsticis, vel aliter cōsumptis, & emaciatis, semen auget, Venere-que incitat. *Mejus.*

Tryphera Sarracenicæ.

R. Myrobal. Chebulorum, Indorum,
Belllicorum, Emblicorum, Citrinorum ana ℥v.

Cinnamomi, Leucopiperis, Macropiperis,

Melanopiperis, Secaculi, so est, Siteris,

Foin, seu Maceris, Spicæ nardi Indicæ,

Cardamomi majoris, minoris, Cassiæ lignæ, F

Setaragi Indi, id est, Lepidii, Cypeti, Apu,

Lingæ avis, Caryophyllorum,

Been albi, rubri, Zingiberis ana ℥ij.

Nucis moschatæ, Macis, Setami exorticati ana ℥ij.

Amygdal. dulcium, amatarum ana ℥v.

Ligni aloës, Masticis, Rhabarbari, sem. Foen-
culi ana ℥ij.

Ocyri caryophyllati, Menthæ sicæ,

Origani Perliciana ℥ij. ℥.

A Fricentur myrobalani trita cum butyro vaccinae recenti & non salito, aliæ verò species cum oleo amygdalino dulci: & confice cum mellis despumato ad annos duos. Datur à ℥ij. ℥. usque ad ℥ij. ℥. Addunt aliqui Turbith ℥v. Moschi ℥j. Gr. xv. * Concoctionem ventriculi & hepatis tuo calore juvat: ob id flatus dissipat, humores in ventri-culo & aliis visceribus putres ablutit: ois & corporis odorem & colorem commendat, lassitudinem tollit, sanitatem præsentem tuet, & morborum generationem prohibet, Veneream auget, hæmorrhoides sanat. *Mejus.*

Tryphera Galeni.

R. Myrobal. omnium ana ℥x.

Zingiberis, Masticis,

Cinnamomi, Caryophyllorum ana ℥vij.

Galangæ, Spicæ nardi, Afari,

Croci, sem. Foeniculi, sem. Anisi,

Sem. Apii, sem. Ameos ana ℥ij. ℥.

Colli, Pipetis nigri, & longi, Cassiæ ana ℥ij.

Nucis moschatæ, Cardamomi utriusque,

Macis, Calami aromatis. Ligni aloës ana ℥ij.

Been albi, & rub. Piperis, Cypeti ana ℥ij. ℥.

Ambrae ℥j.

Moschi ℥j.

Fricentur myrobalani cum oleo amygdal. dulci. Melle despumato omnia excipiuntur. Scoria ferri, in aceto nutrita aliquando additur. Dosis est a ℥j. ad ℥ij. Confortat stomachum & cale-
D facit ipsum.

Tryphera muscata.

R. Myrobal. Chebularum, Myrob. nigrarum,

Myrob. Emblicarum, Myrob. Belllicarum,

Piperis nigri, & longi, Zingiberis, Cassiæ,

Spicæ nardi ana ℥v.

Sem. Anethi, sem. Porri ana ℥ij.

Sem. Dauici, Rosæ, rub. Cinnamomi,

Nucis moschatæ, Caryophyllorum ana ℥ij.

Macis, Cardamomi major. Galangæ,

Ligni aloës. Moschi ana ℥j.

Sem. nasturtii ℥x.

Excipiuntur melle despumato. Datur à ℥ij. ad ℥ij. ℥. Adduntur interdum scoria ferri nutritæ ℥ij. Eadem promittit, ut Sarracenicæ. *Mejus.*

DE ELECTUARIIS contra Venena.

Diacenthidon Damocrati.

R. Baccarum Juniperi ℥ij. ℥.

Terræ Lemnia ℥ij.

Tota excipiantur olei dulcis quantitate suffi-
cienti.

Alii butyrum recens loco olei sumunt. * Ac-
cipientem tutum à venenis reddit nam si vene-
num non subit, quæta manet: sin ad sit, nauseam
concitât, & evomere cogit, ita ut venenum que-
que cum antidoto rejiciatur. *Galenus.*

Electuarium di ovo.

R. Ovum gallinæ recens, in altera angulorum
parte aperiat, ut albumen extrahi queat: ut-
telle

tello addatur croci contusi, quantum ad imple-
dum ovum sufficit: foramē suo operculo & ovi
albumine claudatur, atq; in cineribus calidis ad
perfectam usq; coctionem affertur: deinde abla-
to cortice, teratur, addanturq;

Sem. Erucae, Dictamni albi,
Tormentillæ ana ʒ ij.
Trochiscorum bechicorum ʒ j.
Theriace optimæ ad pondus omnium.
Cōrundantur simul optimè, & diutissimè, fiatq;
electuarium, quod in vase fictili vitreato serve-
tur ad annos 30. Datur à ʒ β, ad ʒ j. Contra pes-
tem presentaneum est remedium.

Electuarium de ovo, aliter. Maxim.

I. Imp.

R. Ovum gallinæ recens, & educto per apicē
albumine, id quod vacuū est Croco Orientali non
pulverizato imple, vitellum nō auferēdo, postea
cū alio putamine iterū occlude, ne quid transpi-
ret, & lento igne vel post fornacē tamdiu assa in
olla, donec tota ovi testa ad nigredinē deve-
nerit. Exempta à testa materia, excietur, ut in
mortario exquisitissimè contundi & in pulve-
rem redigi queat, addendo pulveris sinapis albi
quantum prædicta omnia ponderant. Postea

R. Pul. dictamni albi, pul. Tormentillæ ana ʒ ij.
Pul. Myrrhæ, pul. Cornu cervi,
Pul. Nucis Vomica ana ʒ j.
Pul. Angelicæ, pul. Pimpinellæ,
Pul. Granorum Juniperi, pul. Zedoariæ,
Pul. Caphuræ ana ʒ β.

Misce omnia simul in mortario, & tandē adpo-
ne Theriacæ optimæ ad pōdus omnium, & ite-
ram pistillo fortiter contunde & commisce per
vires quasi integras horas agitādo: fiat electua-
rium, ut artis est. *Medici Augustiani.*

Electuarium de ovo, aliter.

Albumen per acutiorem ovi partem educitur:
ovum croco repletur, pulve postea circumlini-
tur, sub cineribus, donec in pulverē redigi pos-
sit, coquitur, ejus pulveri sequentia adduntur:

R. Rad. Tormentillæ, rad. Morsus diaboli, rad.
Angelicæ, rad. Pimpinellæ, rad. Dictamni,
rad. Zedoariæ,
Theriace veteris ʒ iij.

Aque scabiosæ vel rosarum diluuntur: pulvis
supradictis miscetur: & ejus mixtionis quoti-
die manè ʒ j. vel ʒ ij. sumuntur. Pestis medetur.
Antonius Chalmersus.

Electuarium de nucibus.

R. Noces communes xv.
Carcas pingues xv.
Rad. Aristolochiæ utriusq; ana ʒ j β.
Rad. Tormentillæ, rad. Dictamni albi,
Pimpinellæ ana ʒ ij β.
Absinthii, Rutæ, Scabiosæ, Afari ana M. j.
Baccarum lauri ʒ ij β.
Cort. Citri, Galangæ, Macis ana ʒ j.
Flor. borrag ʒ ij.
Ollis de corde cervi, Boli Armeni, Myrrhæ
ana ʒ j.

Mellis despumati Tʒ iij.
Misceantur fiatque electuarium, de quo detur
manè instar lupini. Præservat à peste. *Antonius
Chalmersus.*

*Electuarium præservativum contra pes-
stem, & alios morbos.*

R. Cinnamomi electi ʒ β.
Zedoariæ ʒ j.
Boli armeni præparati ʒ iij.
Caphuræ G. vij.
Sem. citri excorticati, sem. acetosæ,
Cort. mali citri ana ʒ j β.
Rad. Dictamni, rad. Tormentillæ,
Rad. Pimpinellæ ana ʒ β.
Rasuræ eboris, Ollis de corde cervi ana ʒ j.
Auri fol. Fol. argenti ana ʒ β.
Frag. Saphyri, frag. Rubini, frag. Smaragdi,
Frag. Granati ana ʒ j.

Misce, & fiat pulvis, cui adde
C Conservæ Rosarum, conf. Acetosæ, conf. Bu-
glossæ ana ʒ ij.

Sacchari albis. in aqua bugloss. & endiviæ
dissoluti Tʒ j.

Fiat electuarium. Dosis ad quantitatem duarum
fabarum. Incensa verò jam peste ʒ β. cum vino
acetosæ detur omni die. *Priscianus de Corduba.*

Electuarium contra pestem.

R. Tormentillæ, Rubiæ tinct. Cardui bened.
ana ʒ iij.
Carlinæ ʒ ij.
Terræ sigillatæ veræ, Boli Armeni ana ʒ j.
Caphuræ ʒ ij.
Moschi, Ambræ ana ʒ β.
Theriace veteris, Michridati ana ʒ iij β.
Spec. Diamarg. Nicol. ʒ ij β.
Aquæ vitæ optimæ atq; circulatæ Tʒ j.

Pulverizanda pulverizentur optimè, & ponantur
in boccia vitreata cum dicta aqua vitæ, & clau-
datur os bociæ, ne exhalet, & ibi stēt infusa per
24. horas, postea destillēt per alembicū, quo-
usq; fæces remaneant, tunc abjice, & aquā serva,
in qua dissolve

Sacchari taberzet Tʒ j β.
Crocī ʒ ij.

Bulliant omnia usque ad spissitudinem syrupi,
cui addantur

Zedoariæ ʒ ij.
Boli Armeni ʒ β.
Terræ sigillatæ veræ ʒ iij.
Carlinæ,
Unicorni, Lapidis serpentini ana ʒ j.
Frag. hyacinthi, frag. Smaragdi,
Frag. Saphyri, frag. Granati ana ʒ j.
Margaritarum, Berillorum ana ʒ ij.
Coralli albi & rubri,
Santali albi, citrin. & rub. ana ʒ j.
Cortic. mali citri, Ollis de corde cervi ana ʒ ij.
Been albi & rub. ana ʒ j.
Fol. auri N. xxx.
Fol. argenti N. xxxvj.

Syrup. de acetositate citri, syrup. de limonib. A
Syrupi de Ribes ana ℥ ij.
Syrupi acetosi simp. ℥ j β.

Confer. borrag. buglois. rosarum ana ℥ ij β.
Misce & fiat electuarium secundum artem. Est enim mirabile tempore pestis, tum ad preservationem, tum curationem. *Nicolaus de Grassu, Med. Romanus.*

Electuarium contra Pestem, quod alii Electuarium Papa vocant.

R. Granorum Juniperi ℥ ij β.
Caryophyllorum, Macis, Nucis moschatae,
Zingiberis albi, Zedoaria ana ℥ ij.
Gentianae, Tormentillae, Herbae tunicae,
Dictamni albi, rad. Aristoloch. rotunda,
Rad. Aristolochiae longae ana ℥ ij β.
Salviae, Rutae Balsamitae, Menthae crispae,
Rad. Chelidoniae ana ℥ j.
Baccarum lauri, Doronici, Croci Orient.
Sem. acetosae, sem. Citri, sem. Ocyimi, Mastice, C
Thuris,
Boli armeni, Terrae Lemniae, Spodii preparati,
Ossis de corde cervi, Rasurae eboris,
Marg. preparatarum, Corall. rubeorum, Frag.
Saphyri,
Frag. Smaragdi, Ligni aloes, Santali Citrini,
Santali Rubri, Santali Muscellini ana ℥ β.
Conservae Rosarum, conservae Buglosiae,
Conservae Nymphaeae, Theriacae electae ana ℥ j.
Sacchari optimi ℥ ij.

Dissolvatur saccharum cum aqua scabiosae &
rosarum, addendo
Caphurae ℥ j.

Misceantur omnia ut artis est. *Guido.*

Diascordium.

R. Cinnamomi, Cassiae lignosae ana ℥ β.
Scordii veri ℥ j.
Dictamni Cretici, Tormentillae, Bistortae,
Galbani, Gummi Arabici ana ℥ β.
Opium ℥ j β.
Styracis Calamitae ℥ iv β.
Sem. acetosae ℥ j β.
Gentianae ℥ β. Boli armeni ℥ j β.
Terrae Lemniae ℥ β.
Piperis longi, Zingiberis ana ℥ ij.
Mellis albi ℥ ij β.
Contervae ros. ℥ j.
Vini aromatici ℥ β.

Fiat electuarium. Hoc feliciter utitur in iis, in quibus Theriaca locum non habet, ut pueris & gravidis. In peste correptis ac extreme desperatis commendatur hoc modo:

R. Succu Lini ℥ ij.
Succi Citri ℥ j.
Diascordii ℥ ij.
Spec. Cordialium, Spec. e gemmis ana ℥ j.
Aceti ℥ j.
Omnia misceto & totum haurito. *Hieronymus*

Fracturarius.

Athanasia Misbridatis.

R. Piperis albi G. xl.

Costi, Mei, Acori, Agarici, Scordii,
Dauci, Petroselinii ana ℥ iv.
Croci, Myrrhae ana ℥ viij.
Cinnamomi, Cassiae, Schoenanthiana ana ℥ xij.
Mellis quantum sufficit.

Componere, ut artis est. * Facit ad venena, & omnium venenatorum morsus, quibusque cibis in ventriculo acefcit, sanguinemque rejiciunt: antiquas in super tusses, hepatis, lienis, vesicae & uteri morbos sanat. *Galenus.*

B *Antidotum contra Venena lethalia, & Pestem.*

R. Rhabarbari, Rhapontici, rad. Phu, Acori,
Rad. Cyperi, Quinquetolii, rad. Tormentillae,
Rad. Aristoloch. rotun. rad. Paeoniae, Heleni,
Rad. Costi, Iridis, rad. Chamaleontis ana ℥ ij.
Rad. Galangae, rad. Imperatoriae,
Rad. Dictamni albi, rad. Angelicae, Rad. Mellefolii,
Rad. Filipendulae, rad. Doronici, rad. Zedoariae,
Rad. Zingiberis ana ℥ ij.
Agarici ℥ ij.
Libanotis maris, Gentianae,
Morsus diaboli ana ℥ ij β.
Sem. mali Citri, sem. Viucis, sem. Cocci indistorii,
Semin. Fraxini, sem. Acetosae, sem. Passinae sylvest.

D Sem. Napi, Nigellae, sem. Paeoniae, sem. Ocyimi,
Sem. Irionis, sem. Thlaspis, sem. Foeniculi,
Sem. Ammi ana ℥ ij.

Baccarum Lauri, baccar. Juniperi, baccar. Hederae,
Baccar. Smilacis, Cubearum ana ℥ j β.
Fol. Scordii, fol. Chamadryos, fol. Chamaepityos,
Fol. Centaurii min. fol. Stoechadis, fol. Nardii Celtici,

E Fol. Calaminthae, fol. Rutae ana ℥ j β.
Fol. Menthae, fol. Betonicae, fol. Verbenacae,
Fol. Scabiosae, fol. Cardui benedicti,
Fol. Melissae ana ℥ j β.
Dictamni Cretensis ℥ ij.
Samplichi, Hyperici, Junci odorati, Marrubii,
Galangae, Sabinae, Pimpinellae ana ℥ ij.
Caricarum, Nucum juglandium, Pittaciorum ana ℥ ij.

Myrobalanorum emblicorum ℥ β.
Flor. Borraginis, flor. Buglosae, flor. Rosarum,
Flor. Lavendulae, flor. Salviae,
Flor. Rosismarini ana ℥ iv.
Croci ℥ ij. Cassiae odoratae ℥ x.
Caryophyllorum, Nucis moschatae, Macis ana ℥ ij β.

Piperis nigri, Piperis longi,
Santalorum omnium, Agalochi ana ℥ j β.
Cornu cervi ℥ β. Unicorni ℥ j.
Ossis cordis cervini, Ramentorum eboris,
Virgae cervinae, Castorei ana ℥ iv.
Terrae Lemniae ℥ ij. Opium ℥ j β.

Margaritae.

- Margaritarum Orientalium, rament. Smaragdi, Rament. Hyacinthi, Corallii rubri ana ʒ ʒ.
- Caphuræ ʒ ij.
- Masticis, Thuris, Styracis, Myrrhæ, Gummi Arabici,
- Terebinthinæ, Sagapeni,
- Opopanax, Lascepitii ana ʒ ij ʒ.
- Mofchi odorati, Ambræ ana ʒ j.
- Olei Vitrioli ʒ ʒ.
- Specierum Cordialium, spec. Diamargarit. Spec. Diamofchi, spec. Diabre, spec. Diagemæ, Trochisc. caphuræ ana ʒ ij ʒ.
- De vipera ʒ ij.
- De scilla ʒ ij ʒ. (Echii,
- Succi acetosæ, suc. Sonehi, suc. Scordii, suc. Suc. Buglossi, suc. Melissæ ana ʒ ʒ ʒ.
- Hypocistidis ʒ ij.
- Theriace, electæ, Mithridatii optimi ana ʒ vj.
- Vini odorati ʒ ʒ ij.
- Sacchari albi ʒ ʒ iix.
- Fiat electuarium. *Mausbiolus.*
- Electuarium contra pestem, Ferdinandi Imperatoris.**
- R. Boli Armeni præparati ʒ ʒ.
- Rasuræ Cornu cervi, sem. Citri,
- Sem. Arantiorum, sem. Limonum ana ʒ ij.
- Diptamni albi, Cinnamomi electi ana ʒ ij.
- Caryophyllorum, Rosarum rubrarum,
- Coriandri præparati, sem. Perforatæ,
- Rasuræ eboris ana ʒ j ʒ.
- Xyloaloes, Nucis moschata, Majoranæ,
- Granorū Juniperi, Ossis de corde cervi, sem. Anisi,
- Sem. Perfoliate, rad. Tormentillæ, rad. scabiosæ,
- Rad. Buglossæ, Santalorum omnium ana ʒ ʒ.
- Saphyri, Hyacinthi, Smaragdi, Rubini,
- Granati, præparatorum ana ʒ j.
- Misce. *Augustani.*
- Electuarium pestilentiale.**
- R. Rad. Angelicæ domesticæ, rad. Imperatoricæ, Rad. Zedoariæ, sem. Angelicæ domesticæ,
- Granorum Juniperi, Rutæ,
- Boli opt. finissimi, Cinnamomi electi ana ʒ ij.
- Angelicæ sylvestris rad. rad. Tormentillæ,
- Rad. Chamæleontis Carlinæ dictæ,
- Rad. Asclepiadis sive chelidonæ,
- Rad. Pimpinellæ, rad. Morsus diaboli,
- Rad. Phu veteri domesticæ, Acetosæ,
- Sem. Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum,
- Sem. Cardui benedicti, Baccarum lauri,
- Foliorum Sabinæ, fol. Cardui benedicti,
- Florum Lavendulæ, Rosarum rubrarum,
- Croci, Opii, Myrrhæ optimæ,
- Thuris, Rasuræ cornu cervi ana ʒ j.
- Rad. Anilblochicæ nostræ vulgaris,
- Rad. Gentianæ,
- Rad. Acoti, sive Calami aromatici,
- Con. Laureolæ in cisorū, & in aceto per no-
- dem maceratorum, rursusq; exicatorū,
- Summitatum cætaurii minoris, Piperis longi,
- Maccis, Euphorbii ana ʒ ʒ.
- A** Fiat pulvis ad Electuarium conficiendum ex co, adde
- Nucum juglandium non raneidatum,
- Pulpæ ficuum optimarum ana ʒ ʒ.
- Succi acetosæ, Vini præstantissimi ana ʒ j ʒ.
- Sacchari finissimi ʒ ij.
- Mellis purissimi ʒ xvi.
- Fiat electuarium. Ad tabulas formandas accipe pro ʒ j. Pulverum, sacchari ʒ j. in aqua convenienti dissoluti, fiant Tabulæ. De electuario datur ad præservationem ʒ ʒ. singulis vel alternis diebus, ad curationē verò ʒ j. *Medici Basilienses.*
- Theriaca seu Antidotus contra pestem.**
- R. Rad. Angelicæ, rad. Gentianæ, Rad. Zedoariæ,
- Rad. Tormentillæ, rad. Dictamni Cretici,
- Rad. Pimpinellæ, rad. Valerianæ,
- Rad. Ostrutii, rad. Morsus diaboli,
- Rad. Aristoloch. rotundæ, rad. Afari,
- Rad. Serpentariæ, rad. Levistici, rad. Cardopatii,
- Rad. Petasitidis, herb. Scordii,
- Herb. Rutæ, herb. Cardui benedicti,
- Herb. Galangæ (cuius defectu augetur quantitas scordii) flor. Calendulæ, sem. Citri,
- Sem. Acetosæ, Baccarum lauri, Ossis de corde cervi,
- Cornu cervi præparati ana ʒ ij.
- Croci, Masticis, Thuris, Santalorum omnium ana ʒ j.
- Cinnamomi, Myrrhæ, Boli armeni præparati,
- Terræ sigillatæ, Florum Sulphuris,
- Camphuræ ana ʒ ʒ.
- Spec. Diagemæ cal. & frig.
- Spec. Diamarg. cal. & frig. spec. Diambre,
- Spec. Cordialium ana ʒ j.
- Succi scordii, succi Calendulæ,
- Succi Baccarum Ebuli ana ʒ j.
- Theriace Andromachi ʒ vj.
- Mithridatii, Electuarii de ovo,
- Aquæ vitæ contra pestem ana ʒ ij.
- Commisceantur omnia & cum syrupo acetosatis Citri, vel cum Melle despumato optimo q. incorporentur secundum artem ad formam Opiatæ. Dosis à ʒ j. ad ʒ ij. pro ætatis ratione. *Adamus Lonicerus.*
- Electuarium præservativum in peste.**
- R. Rad. Angelicæ, rad. Gentianæ, rad. Zedoariæ,
- Rad. Tormentillæ, rad. Pimpinellæ,
- Rad. Valerianæ, rad. Galangæ, rad. Zingiberis,
- Herb. Scordii, herb. Rutæ, herb. Salviæ,
- Herb. Majoranæ, herb. Cardui benedicti,
- Flor. Calendulæ, Granorū Juniperi ana ʒ vj.
- Croci ʒ ij. Cinnamomi ʒ j.
- Myrrhæ, flor. Sulphuris ana ʒ ʒ.
- Thuris, Masticis ana ʒ ij.
- Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ʒ j.
- Caphuræ ʒ ʒ.
- Conservæ Rosarum, confer. Borriginis,
- Confer. Anthos ana ʒ ij.
- Theriace Andromachi, Mithridatii ana ʒ j.
- C

Theriaca Diatesaron ꝑ. vi.
Cum Syrup. acetos. Citri, vel cum Melle optimè
despumato fiat electuarium ad formam Opi-
acæ. Dosis quantitas avellanæ, manè ante egres-
sum ex ædibus. *Adamus Lonicerus.*

Aliud.

R. Confer. Rosarum & Acetosæ ana ꝑ. j.
Confer. Florū borraginis, bul. lissæ, cichorii,
Rob. de Ribes, de Berberis ana ꝑ. β.
Cortic. citri conditi sacchar. ꝑ. ij.
Rasuræ eboris,
Cornu cervi ana ꝑ. iij.
Corallor. rubeorum ꝑ. ij.
Semin. Citri ꝑ. j.
Sem. Portulacæ,
Fol. Dictamni veri,
Cinnamomi, Zedoariæ, Angelicæ,
Santali rubri ana ꝑ. β.
Rad. Tormentillæ ꝑ. iij.
Sacchari rosati tabulati ꝑ. iij.

Syrupi de Limon. de acetositate citri ana q. f. C
Misc. Fiat Electuarium secundum artem. *Iohan. Baubinus Junior.*

Aliud pro pauperibus.

R. Rad. Pentaphylli, Tormentillæ, Angelicæ
vel Carlinæ,
Gentianæ ana ꝑ. iv.
Zedoariæ ꝑ. ij.
Iridis ꝑ. β.
Corticis citri, arantiorum ana ꝑ. j.
Baccarum juniperi ꝑ. iij.
Confer. flor. Rosarum & borraginis ana ꝑ. ij.
Herbarum rutæ, Cardui benedicti, acetosæ,
portulacæ ana M. iij.
Boli abluti aqua rosarum ꝑ. ij.

Cum succo acetosæ & saccharo fiat Electua-
rium. *Idem.*

Antidotum de sanguinibus.

Antidotum de sanguinib. conficitur ex san-
guine anatis, maris & semine sicco, hœdino ite
& ansetino: quod & posteriores Medici pepe-
runt in pestilentia plurimū probarunt. Valet ad
venena venenatorūq; morsum. Videtur aut san-
guinis usus à magno illo Mithridate Rege origi-
nem habuisse: qui tamen Rex non omnem san-
guinem antidotis miscuit, sed tantum anatum
Ponticarum: quoniam veneno viverent. *Galenus.*

*Antidotus Regis Mithridatis contra omne
venenum & pestilentiam.*

R. Nucum juglandium siccarum ꝑ. vj.
Ficuum siccarum ꝑ. iv.
Fol. rutæ sicc. ꝑ. β.
Salsis ꝑ. ij.

Omnia hæc in minutas partes concisa, aqua ro-
sarum imbuantur, neq; ut quidam volunt re-
stantur. Aliqui hæc miscent succo acetosæ aut
aceto rosæ. Nonnulli etiam addunt gran. ju-
niperi ꝑ. β. Hoc antidotum jejuno stomacho su-
matur ad quantitatem nucis castaneæ, estq; ad-
versus venenum præservativum.

*Antidotus Nicomedis regis con-
tra venena.*

R. Baccarum Juniperi ꝑ. ij.

Tetræ Lemniæ ꝑ. ij. & obulos ij.

Hæc ubi in pulverem redegeris, oleo aut melle
commiscebis reponesq; atq; cum opus fuerit
ex aquæ mulsæ cyathis duobus in magnitudi-
nem avellanæ dabis.

**DE ELECTUARIIS
officinalibus lenitivis.***Flores cassia.*

R. Cannas seu siliquas Cassiæ ponderosæ, &
quæ non resonant concussæ: aperi eas, & cõten-
tam in eis pulpam seu medullam cum laminis
& seminibus suis diligenter evacua: & exempta
projice super inversum & angustū cribrum, levis
equinis contextū. Cribrū deinde pone supra bul-
lientis aquæ vaporē, & averso cochlearis con-
vexo medullā cassiæ hinc & inde ducito, ut per
cribrū paulatim excernatur: & si quid excretum
est, aut penetraverit, confestim subinde auferas,
ne plus quàm necesse est, de vapore imbibeat.
quæ tamdiū facito, donec quantum voles, colle-
geris. Porro cū necessitas requirit, semper recen-
tes exprime cassiæ flores: repositi enim acescunt.
Si quis cassiæ flores sive pulpam magis solutivā
reddere volet, in bullientē aquā projiciat folia

D Persici, aut flores Persici, & Prunellorum sylve-
striū, aut omnia hæc simul: horū enim vapores
distillata aqua solvit alvū. * Mundificat sangui-
nem, & compefcit omnem acuitatem, & sedat
stom. & propriè cum succo Endivig. aut Taraxa-
conis, in quibus advenerit deparatio secundum
artem. Et ipsa quidem mundificat stomachū, &
educit cholera & phlegma, & operatur illud si-
ne nocumento & excessu: caret enim mordica-
tione. Et ipsa quidē lenit pectus & guttur, & re-
solvit apostemata acuta in eis. Et confert cales-
tioni renum, sumpta cum diureticis in infusio-
ne glycyrrhizæ, & prohibet generationem lapi-
dis in eis, & confert febribus calidis. Datur re-
censā ꝑ. iij. ad ꝑ. j. si per os assumatur manè ve-
ante cœnam, sed paulò antepastum: in elypho-
ribus verò ab ꝑ. j. ad ꝑ. ij. *Mesues & Cordus.*

Cassia extracta sine foliis sena.

R. Prunorum N. xij.

F Violarum M. j.
Hordei mundi, Anisi, Polypodii,
Sem. Carthami ana ꝑ. v.
Capill. Veneris, Thymi, Spithymi ana M. fl.
Passularum ꝑ. β.
Sem. Fœniculi ꝑ. ij.
Sem. Portulacæ, sem. Malvæ ana ꝑ. iij.

Glycyrrhizæ ꝑ. β.
Fiat horum decoctio in sufficienti quantitate
aquæ, colentur in colatura dissolve

Pulpæ cassiæ ꝑ. ij.

Pulpæ Tamarindorum ꝑ. j.

Cinnamom.

Cinnamomi ꝑ ij.
Sacchari optimi ℥ j.
Coquantur ad perfectionem, secundum artem.
Cassia extracta cum foliis senæ.
℞. Confectionis Cassiæ extractæ sunc foliis
Senæ ℥ ij.
Pulveris foliorum Senæ ꝑ ij.
Misce secundum artem. Facile solvit, lenit asperitatem intestinorum, removet stipticitatem, & ventris onus subducit, & morbis cholericis & melancholicis auxilia præbet.

Diacassia, sub nomine cassia condita.
℞. Pulpæ Cassiæ ℥ j.
Pulpæ Tamar. Mannæ electæ, Penidiorum,
Sacchari violati, Sacch. candi ana ꝑ ℥.
Syrupi violati ꝑ ij.
Hæc omnia dissolye in decocto sequenti:
℞. Prunorum, Violarū, Glycyrrhizæ, sem. communium frig. majorū nuculeatorum, Polypodii ana ꝑ j.
Foliorum Senæ ꝑ ℥.
Anisi, Foeniculi ana ꝑ j.
Coquantur in aqua ad tertie partis consumptionem: & colaturæ benè expressæ addantur supra dicta, ac in electuarii formam reducantur.
* Confert iis qui dura sunt alvo: hæc enim leniter & citra molestiam subducit, ac flavam educit bilem, ac febres inde natas mitigat. Thoracis, pulmonis, & asperæ arteriæ phlegmonas resolvit, &c. *Nicolaus.*

Diacassia magistralis.
℞. Jubarum, Prunorum, Capillor. Veneris,
Tamarindorū, sebesten, Violarū ana M. j.
Coquantur in aqua, secundum artem: & in colatura dissolye
Pulpæ Cassiæ ℥ x.
Sacchari albi ℥ v.
Coquantur ad perfectam consistentiam.

Diacassia Mesua.
℞. Succii Violarum, succii Betæ, succii Mercurialis,
Succi Malvæ, succii Muralis herbæ ana quart. j.
Succi Absinthii Pontici ꝑ ij.
Mellis q. s. est.
Coque ad justam crassitiem: tunc adde Medullæ cassiæ ℥ j.
Utile catharticum pauperibus, & divitum clysteribus per commodum. *Mesues.*

Cassia communis extracta.
℞. Violariz, Malvæ, Mercurialis, Betæ, Parictariæ, flor. Violarum ana M. j.
Fiat horum viridum decoctio in Aquæ communis ℥ x.
Bulliant ad dimidii consumptionem: hæc colatura benè expressa extrahitur cassia, & ad singulas libras pulpæ adduntur
Mellis despumati ꝑ vj.
Coquitur in formam electuarii. * Alvum leniter & citra molestiam omnè subducit, estq; pro delicatis ac mollioribus.

A *Diacassia cum Manna, incerti authoris.*

℞. Prun. Damasc. ꝑ ij.
Violarum M j ℥.
Aquæ puræ ꝑ xix.
Bulliant ut artis est, ad medietatis consumptionem, cola, & in colatura dissolye
Pulpæ cassiæ ꝑ vj.
Pulp. tamarind. ꝑ j.
Mannæ electæ ꝑ ij.
Syrupi violati ꝑ iv.
Sacchari candi, Penidii ana ꝑ j.
Sacchari violati ꝑ iv.
Confice, ut artis est. Hoc medicamentum quamvis pharmacopœis nostris non sit in usu, possit tamen aliquando in usum revocari, cum mite & suave sit medicamentum leniens: confert iis, qui dura sunt alvo, hanc enim leniter, & citra molestiam subducit, ac flavam bilem, febresque inde natas mitigat. *Augustani.*

C *Pulpa tamarindorum*
Extrahitur eodem modo, ut flores cassiæ.

Diacatholicon.
℞. Pulpæ Cassiæ, Pulpæ Tamarindorum,
Senæ mundatæ ana ꝑ ij.
Rhabarbari, Polypodii, Violarū, Anisi ana. ꝑ j.
Glycyrrhizæ rasæ, Penidiorū, sacchari Candi,
Quatuor sem. frig. major. ana ꝑ ij.
Conterenda conterantur, & sume
D Polypodii recentis ꝑ iij.
Sem. Foeniculi ꝑ vj.
Aquæ communis ℥ ix.

Coque ad dimidii consumptionem, & cola, colaturæ adde
Sacchari albi ℥ ij.

Coquantur ad syrapi consistentiā: & supra scriptis additis, fiat electuarium. * Omnes corporis humores purgat. Confert acutis & peracutis morbis: emollit enim, aliterat, roburq; addit. Jecuriosis, lienosis, podagricis, arthriticis, terrianiis, quartanis, & quotidianis doloribus capitis succurrit. Datur ab ꝑ ℥ ad ꝑ j. *Nicolaus.*

Diaprunum simplex.
℞. Prunorum magnorum acetosorum & vinosorum quantitatem quam volueris, & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito: deinde per cribrum setaceum exprimito: expressam pulpam iterum lenito igne ad perfectam & justam spissitudinem coquito, & sine saccharo reponito. * Medulla prunorum vinosorum, calorem & sitim in febribus mitigat: & melius est ut conservetur sine saccharo, cerasorum modo inspissata. Porro si medullam prunorum laxativam requiris, ex dulcibus prunis, aut prunis Ungaricis magnis exiecatis conficito. * Calorem & sitim in febribus mitigat. Datur eadem quantitate, qua Diacatholicon.

Diaprunum compositum, lenitivum.
℞. Pruna Damascena electa N. c.
Coquantur perfecte in aqua sufficienti, deinde
C 2

cribro raro transmittantur: & reservata pulpa A
decoctioni affunde
Violarum ʒ ʒ.

Bulliant sufficienter, & colentur: colaturæ ad-
dantur

Sacchari ʒ ij.

Pulpæ supra dictæ ʒ j.

Pulpæ Cassiæ, pulpæ Tamarindorū ana ʒ j.

Coquantur lento igne, & addantur subsequētes
species, tenuissime tritæ, semper commovendo:

Santali albi, rubri, Spodii,

Rhabarbari electi, Cinnamomi ana ʒ ij.

Rosarum rubrarum, Violarum,

Sem. Portulacæ, sem. Scariolæ, sem. Berberis,

Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ ana ʒ ij.

Sem. Cucurbitæ, Cucumeris, Melonū ana ʒ j.

Contundantur ut supra. * Facit ad acutas, ar-
dentes, omnesque alias febres, nempe tertianas
continuas hæcticas, marasmus, lypurias, & in
summa, ad omnem febrilem affectum. Datur ad
modum castanæ, omni hora dici. *Nicolau.*

Electuarium lenitivum.

R. Passularum enucleatarum ʒ ij.

Capil. Vener. Violarum,

Hordei mundi ana M. j.

Jujubarum, Sebesten ana N. xx.

Glycyrrhizæ ʒ ʒ.

Prunorum, Tamarindorum ana ʒ vj.

Senæ, Polypodii ana ʒ ij.

Mercurialis M. j ʒ.

Decoquantur secundum artem in sufficienti a-
qua, cola: & in colatura dissolve

Pulpæ Cassiæ, pulp. Tamarindorum,

Pulp. Prunorum, Sacchari optimi,

Sacchari violati ana ʒ xj.

Pulveris senæ ʒ ij ʒ.

Confice secundum artem. * Usus ejus est in fe-
bribus humoralibus, & pleuresi: lenit enim &
mollit intestina, & delet eorum stipticitatem: fa-
cile solvit sine molestia & læsione choleram
phlegmaticam & melancholicam. *Rhasis.*

Electuarium lenitivum, magistrale.

R. Myrobal. flavorum, Chebulorum,

Indorum ana ʒ ij.

Myrobal. Bellinorū, Emblicorum ana ʒ j ʒ.

Sacchari optimi ʒ ʒ.

Terantur triduum in vase lapideo, singulis die-
bus bis vel ter aquam fontanā inspergendo, de-
inde siccata terantur in pulverem tenuem: cujus
summa ʒ ʒ.

Turbith boni ʒ ij.

Zingiberis ʒ j ʒ.

Cinnamomi, Anisi, Santali rubri ana ʒ j.

Scammonii præparati ʒ j ʒ.

Sacchari quantum sufficit.

Fiat Electuarium. *Florentini.*

Electuarium lenitivum de manna.

R. Capillorum Veneris,

Scolopendriæ, id est, Ceterach,

Epaticæ, id est, Lichenis ana ʒ ij.

Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli, sem. Melonis,

Sem. Cucumeris, Violarum ana ʒ j.

Prunorum Damascenorum N. xx.

Coquantur in aqua ad dimidias, deinde perco-
lentur cum expressione: in colato dissolve

Mannæ opt. puræ, Conservæ Violarum, Pul-
pæ Cassiæ recens extractæ ana ʒ j.

Sacchari albiissimi ʒ ij.

Coquantur ad mellis consistentiam: postrema
species sequentes injiciantur:

Nucleorum sem. Melonis,

Item sem. Cucumeris, sem. Cucurbitæ,

Sem. Citrulli, flor. Violarum,

Flor. Neupharis, sem. La. stucæ,

Sem. Scariolæ, sem. Portulacæ,

Rhabarbari electi, Foliorum senæ ana ʒ j.

Sem. Melonis, sem. Cucurbitæ, sem. Cucumeris.

His accuratè subactis conficiatur, electuarium.

* Utile est ad purgandum sanguinem, ad chole-
ræm reprimendam & melancholiam: valet etiam

ad hepatis calcæstum: & corpus univèrsim per-

purgat. *Nicolau. Alexandrinus.*

C

Electuarium de sebesten.

R. Sebesten sine nucleis,

Prunorum siccorum enucleatorum,

Pulpæ Tamarindorum ana ʒ v.

Aquæ Violarum ʒ j.

Aquæ Ireos, succi Anguriæ ana ʒ vj.

Succi Mercurialis depurati ʒ ij.

Penidiorum ʒ iij.

Diapruni simplic. ʒ j ʒ.

Nucleorum sem. Cucurbitæ, sem. Cucumeris,

Sem. Melonis, sem. Citrulli ana ʒ ij.

Diagridii ʒ iij.

Caro live pulpa, Sebesten, Prunorum & Tama-
rindorum minutissimè teratur, & cum aqua quæ
tractatur. Semina verò minutissimè inciduntur,

& reliquis miscantur, & fiat secundum artem ele-
ctuarium. * Confert febribus cholericis interpo-

latis, & continuis puris, & sedat acuitatē febrili-

sitim & vigilias, etiam amaritudinem reme-

vendo: & educit materias acutas à viis urinari-

bus, & vesica. *Bartholomæus Montagnanus.*

E

Diamanna.

R. Mannæ electæ ʒ j.

Scammonii præparati ʒ j.

Succi Rosarum rubrarum ʒ j.

Dissolvatur in succo manna, & coquantur suffi-

cienter lento igne: deinde adde

Masticis pulverizata ʒ ij.

Fiat electuarium. * Bilem flavam educit sine

molestia, ob id omnibus morbis biliosis salu-

bre. *Galenus.*

F

Diamanna, aliter.

R. Mannæ bonæ ʒ ij.

Tamarindorum immat. ʒ vj.

Medullæ cassiæ, Sacchari violati ana ʒ xvj.

Succi Intybi, succi Apii, succi Mal. dulcium,

Succi Mal. acidorū, suc. Mal. acido. dulcium,

Succi Citrotrum acidorum ana ʒ iij.

In quibus purgatis prædicta uria dissolve, & co-

la. Deinde

R. Radic. Intybi, rad. Apii ana ʒ iij.

Fol. lupuli, Adianthi albi an. ʒ ij.
 Prunorum siccorum N. c.
 Violarum ʒ j β.
 Rosarum ʒ j.
 Spicæ nardi ʒ iij.
 Coque hæc libris tribus aquæ fontanæ ad dimi-
 dias colato adde
 Sacchari lb iij.
 Aceti boni lb j.
 Semel fervefiant. Adde colatum prius, & perco-
 que ad mellis crassitudinem: postremò adde
 Santali citrini, Rosarum, spodii, succini,
 Berberorum, sem. portulacæ, sem. Oxalidis,
 Sem. Melonum, sem. Citrulli,
 Sem. Cucurbitæ,
 Sem. Cucumeris an. ʒ iij.
 Ligni aloës ʒ β.
 Cubebarum ʒ v.
 Caphuræ ʒ j.
 R. Sponde vase vitreo. Datur æstate cum aqua frigi-
 da ab ʒ j. ad ʒ ij. * Valet ad febres acutas, &
 multum ardentis. Nam cordis, ventriculi, hepa-
 tis, sanguinis intempericem calidam, & fervo-
 rem, & sitim extinguit. *Mesues.*
Tryphera Persica.
 R. Succi solani, aut solani, succi Endiviæ veræ,
 succi Apii, succi Lupulor. deparat. an. lb ij.
 Projiciantur de super
 Violarum, rosarum an. ʒ iij.
 Folliculorum renæ ʒ ij.
 Agarici ʒ j.
 Prunorum Damascenorum N. l.
 Cuscate ʒ β.
 Myrobal. Citrinor. Chebulor.
 Indorum, fricatorū in oleo amygd. dul. an. ʒ ij.
 Spicæ Indicæ ʒ iij.
 Bulliæ molli. utculo igne, donec supersunt lb ij.
 Projiciantur
 Epithymi ʒ xl.
 Bulliæ leviter, deinde ab igne deponantur &
 percolentur, atq; dissolvantur in una parte istius
 percolari
 Tamarindorum recentium ʒ iij.
 Mannæ electæ ʒ β.
 Pulpæ Castiæ ʒ iv.
 Sacchari-violati lb j.
 Percolentur & mundentur à granis & fordibus,
 atq; in aliam aquæ partem projiciantur
 Sacchari albilissimi lb iij.
 Aceti vini lb j.
 Coquantur leni sculo igne: deinde projiciatur
 super illud quod dissolutum est in succis, & ag-
 gregentur simul in unum, atq; coquantur, donec
 mellis crassitiem obineat: postremò in pulve-
 rem redactæ, sequentes species inspergantur:
 Rhabarbari optimi ʒ ij.
 Myrobal. Citrinorum ʒ j β.
 Myrobal. Chebulorum, Indorum an. ʒ j.
 Myrob. Bellicorum, Emblicorum an. ʒ β.
 Sem. Fumicæ, Trochiscorum diatrithodon,
 Macis, Masticis, Cubebarum, spodii, aut Ebo-
 ris uit,

A Santali citrini ana ʒ ij.
 Nucleorum sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli,
 Sem. Cucumeris, sem. Melonis an. ʒ ij β.
 Anisi ʒ β.
 Spicæ Indicæ ʒ ij.
 Involyantur in oleo violato, & reponantur in va-
 se vitreo. Datur ad ʒ j. cū aqua frigida & succo
 intybi, vel solani. * Confert febribus acutis &
 inflammationibus stomachi & hepatis, ictericis
 calidis: de oppilatione incolumitatē acquirit, vi-
 sum à fumis cholericis deperditū reparat: sitim
 mitigat, morbos adustionis fieri, phibet. *Mesues.*
**DE ELECTUARIIS OF-
 ficinalibus solutivis, ac primū
 de purgantibus bilem.**

Electuarium de succo rosarum.

R. Succi Rosarum rubri sacchari albi an. lb j.
 ʒ iv.
 C Scammonii præparati ʒ j β.
 Santali rubri, albi, citrini an. ʒ vj.
 Spodii ʒ iij.
 Caphuræ ʒ j.
 Coquantur saccharum cum succo rosarum, dein-
 de reliqua trita adjiciantur. & fiat electuarium.
 Servatur per annos duos. Datur à ʒ ij. ad ʒ β.
 * Expellit flavam bilem citra molestiā: ad mor-
 bos articulorū ex biliosis & calidis humoribus
 natos: ad febresq; tertianas confert. *Nicolaus.*

D *Electuarium rosarum Mesua.*

R. Succi Rosarum rubrarum lb iv.
 Sacchari optimi lb j β.
 Mannæ electæ & recentis ʒ vj.
 Scammonii præparati ʒ j β.
 Coque igne lento ad mellis crassitudinē: tunc
 adde subsequētia benè trita, & per cribrum
 transmissa:
 Trochiscorum de spodio ʒ j.
 Galliæ moschata, Croci an. ʒ ij.
 Trochiscorum de Berberis ʒ β.
 Confice secundū artem. Hoc electuario utimur
 in catapotiis cōficiendis aggregativis, & de her-
 mo dactylis. Dosis est ʒ v. * Cholagogū est cle-
 mens, ob id salubre biliosis affectibus, arthritidi
 calidæ, cephalalgicæ calidæ, vertigini, oculorum
 dolori, ictero. *Mesues.*

Electuarium de psyllio.

R. Succu Bugioli, sive Borriginis domesticæ,
 & sylvestris, succi Endiviæ,
 Succu Apii ana lb ij.
 Succu Fumariæ ʒ iv.
 Clarificentur, & in his infunde
 Cuscate, Anisi, senæ ana ʒ β.
 Capill. Veneris M. j.
 Afri ʒ β.
 Nardi Indicæ ʒ ij.
 Macerentur viginti quatuor horas: deinde semel
 fervefiant, & adde
 Violarum recentium ʒ iij.
 Epithymi ʒ ij.

Rursus fervefiant, colentur: colaturæ addantur A
Pſyllii, id est, feminis ʒ iij.

Macerentur 24. horas, identidem agitando, pōst
exprime totam mucaginem: in cuius ℞ iv. co-
que igne lento

Sacchari optimi ℞ ij β.

Scammonii præparati ʒ iij β.

Costis omnibus adde subsequētia subtilissi-
mè trita:

Trochiscorum diatrithodon, Trochiscorum
de spodio, Rhabarbari ana ʒ j.

Trochiscorum de Berberis ʒ β.

Fiat electuarium. * Flavam bilem evocat: ob id
febris ardentibus acutis, curatu difficilibus au-
xiliatur, dolori capitis, & vertigini à bilis vapore
nascenti, ictero & intemperiei calidæ hepatis.
Datur à ʒ iij. usq; ad aureos iij. *Mejues.*

*Electuarium de pſyllio, Monta-
gnana.*

℞. Polypodii recentis ℞ j.

Senæ, Violarum, Prunorum,

Tamarindorum, passularum ana ʒ iij.

Aquæ fontis ℞ x.

Macerentur horis vigintiquatuor, postea deco-
quantur ad mediocritatem, colentur, & exprimantur
colaturæ portio reservetur pro extractione
Cassie, & Tamarindorum, residuo adde
Seminum Pſyllii ʒ iij.

Macerentur rursus tōde horis semper agitando:
pōst exprime mucilaginem, cuius libræ uni adde
Sacchari ℞ iv.

Decoquantur iterum lento igne, & addantur
Cassie fistulæ, Pulpæ Tamarindorū dissolu-
torum cum prædicta decoctione, ana ℞ β.

Diagridii ʒ iv.

Spodii, Rhabarbari, Santali albi, rubri,

Rosarum rub. Violarum, sem. Papaveris albi,

Sem. Portulacæ, sem. Endiviæ,

Sem. scariolæ, sem. Lactuæ, sem. Fœniculi,

Sem. Anisi, sem. Berberorum, Tragacanthæ,

Amyli, Gummi Arabici, Rafuræ ebortis,

Fumiterræ, Glycyrrhizæ ana ʒ iij.

Myrob. Indorum, Myrob. Emblicorum ana

ʒ v β.

Misce, & fiat electuarium.

Diaprunum solutivum.

℞. Diapruni lenitivi ℞ j.

Diagridii ʒ j.

Misce & reponc. Datur à ʒ ij. ad ʒ β. *Nicolaus.*

Oxylativum.

℞. Succii mali granatorū acet. & dulc. ana ʒ iix.

Prunorum siccorum ℞ ij.

Coquantur in x ℞. aquæ usq; ad mediocritatem,
& extrahantur pōst de aqua, & ponantur in cri-
brum, catino supposito, tandiū fricentur ma-
nibus, donec tota pulpa exeat, & in aqua, in qua
pruna fuerint cocta, bulliat ʒ β. viol. pōst fiat sy-
rupus in hac decoctione, non decoctus ad ple-
num cū ℞ ij β. sacchari, & prædicto succo, seu
pulpa prunorum addito, bulliat ad spissitudi-
nem, & addantur pōst

Tamarindorum mundat. à nucleis ʒ iv.

Cassie fist. mundæ, & diss. cum aqua ros. ʒ ij.

Ponatur cum syrupo, & cū inceperit inspissari,
ponantur ibi succi utrorumque granatorum, &
agitetur cōtinuè, donec perveniat ad perfectio-
nem cum spatula de oliva, & deposito ab igne,
adde pulveres harum specierum:

℞. Santali albi, & rub. Spodii ana ʒ β.

Portulacæ ʒ vj.

Rosarum, Tragacanthi,

Berberis ana ʒ ij.

Et si volueris facere laxativum, pone in una qua-
que libra diagridii pulverizati ʒ j. cū deponi-
tur ab igne. Dosis ejus est ab ʒ β. usq; ad ʒ j. Et
acuti quasi ʒ iij. manè. Elicit cholera rubram,
infrigidando eam: secundum aliquos etiā edu-
cit cholera nigrā, & humores adustos. Datur
cholericis omni hora dici cum frigida, ad mi-
gationē sitis, & caloris. Datur propriè contra sy-
nochum caufonem, & contra omnes acutas &
C

peracutas agitudines, & confert hepaticis, &
dysentericis calidæ stomachi: cōfert tertianæ con-
tinuæ, & interpolatæ, & hemitritæ, & quoti-
dianæ ex phlegmate falso, & descensu appetentis
ex cholera, & hæcticis cum calida. Datum cum
decoct. scariolæ confert ictericis, & oppilationi
hepatis. *Arnold. Villanov.*

Alcantalum.

℞. Cort. myrob. citrin. myrob. Emblicorum,

Myrob. Chebulorum ana ʒ xij.

D Myrob. Indorum ʒ vj.

Sem. portulacæ, Violarum,

Sem. scariolæ ana ʒ j.

Myrob. belliricorum ʒ j. Gr. vj.

Marathi ʒ ij. Gr. iix.

Calami aromati ʒ ij. Gr. ij.

Cinnamomi, spicæ nardi, Croci,

Costi, Masticis ana ʒ ij. ʒ j.

Tamarindorum mundat. ʒ ij.

Nenupharis, Been rub. ana ʒ j. Gr. iv.

E Medullæ cassie fist. ʒ iv.

Syrupi violacei quantum sufficit.

Conficitur sic. In duabus libris aquæ dulcis bulli-
ant ʒ j. violarū, donec aqua coloretur aliquan-
tulum, pōst deponatur, & coletur, de qua acci-
piatur quart. β. cum aqua distemperes tamarin-
dos, & cassiā fist. & colentur per cochlear, & in
alia colatura distemperetur ℞ j β. sacchari, & bulli-
at usq; ad perfectionem: postea addatur colu-
turæ cassie fist. & tamarindi, & iterum bulliat
usque ad spissitudinem, scilicet, usque quod guma
posita super marmor adhæret, ut mel, & tunc
deponatur ab igne & modicum infrigidato in-
corporetur pulvis supraddictarū specierum, agi-
tando semper cum spatula. Respicit propriè
membra naturalia læsa à cholera. Datum pa-
tienti febris acutas cū syrupo violaceo, purgat.
Datū cum duabus, vel tribus drachmis rhabar-
bari, & si cum tepida distemperetur, medetur
mirabiliter. Confert hepaticis & ictericis cum
decoct. scariolæ vel foeniculi, & cap. Ven. Serva-
tur per annum, & plūs. *Arnold. Villanov.*

Electuarium

*Electuarium frigidum secundum
Cophonem.*

R. Santali albi, rubri, spodii ana ʒ j.
Gummi Arabici, Amyli, Rasuræ eboris,
Rhabbari, senæ, Rosarum,
Violarum, Fumiterræ, Berberis,
Sebesten, sem portulacæ, Marathi,
Anisi, sem. papaveris, Glycyrrhizæ,
Semin. Lactuæ ana ʒ iij.
Myrobal. citrinorum, Myrob. Belliricorum,
Capill. Veneris ana ʒ j ʒ.
Myrob. emblicorum ʒ j.

Conficitur sic: Pſyllii ʒ iix. ponuntur in suffi-
cienti aqua ferventi, in qua bullierit Tʒ ʒ. poly-
podii quercini, viridis, mundati, & triti, omnes
herbæ diureticiæ vio. & primo, & tamdiu dimit-
tantur, donec benè congelentur, deinde coletur
fortiter per saccū: ad meliorē verò mucilaginis
constrictionē intromittatur in sacellū aliquan-
tulū aquæ ferventissimæ, & colaturæ addantur
scammonæ pulverizatæ ʒ vj. prius tamen cum
aqua frigida inter manus fricaturæ, & benè cum
eadem mucilage fricentur manibus: deinde
apponatur sacchari in aqua polypodii dissolu-
ti Tʒ iv. Deinde super ignem positi bullire per-
mittatur: cumq; ad medium decoctionis perve-
nerit, addantur tamarindorum ʒ ij. Cassiæ fist. in
decoct. prunorum dissolutæ ʒ ij. & usq; ad per-
fectam coctionem bullire permittatur. Signum
autem decoctionis est, si super marmor positiū,
& infrigidatum aliquantulum viscosum fuerit,
& digito adhaerit. Motione tamen baculi ab
ipso decoctionis principio nō cessante. Cumq;
coctum fuerit, ab igne deponatur, & in morta-
rio posito pulvis prædictarum specierum super-
aspergatur, & cum pistillā benè conteratur usq;
ad ipsius viscositatis & gummositatis remotio-
nem: deinde recondatur. Detur colatura cassiæ
fist. in sero, vel media nocte. Optimè tertiana-
rias, & quotidianas, & erraticas febres pur-
gando sanat, & etiam habentibus stomachum
cholericam familiare est. *Nicolaus.*

Euangelon.

R. Myrob. Citrinorum, Myrob. Chebulorum
ana ʒ j.
Indorum ʒ vij.
Semin. Portulacæ, Violarum, sem. scariolæ
ana ʒ ʒ.
Myrob. Belliricorum, Emblicorum ana ʒ j.
G. vij.
Mallicis ʒ ij. ʒ j.
Tamarindorum ʒ iij.
Florum nenupharis, Berberis,
Ben rubri, Rhabbari ana ʒ j. Gr. iv.
Medullæ cassiæ fist. ʒ iv.
Conficitur sic: In duab. Tʒ. aquæ pone syrupum
violarum ʒ ʒ. & bulliat. donec aliquantulū eo-
loretur aqua, postea ab igne deponatur, & co-
letur. De eadem aqua accipiat, quod sufficiat
ad abluendum cassiam fist. & tamarindos cola-
retur, & cum aliā aqua addatur Tʒ j ʒ. sac-

A chari, & bulliat usq; ad aquæ consumptionem,
postea addatur lotura cassiæ & tamarindorum:
& iterum bulliat ad spissitudinem. Si vis proba-
re si coctum sit, ponatur super marmor, & si ad-
hæreat quasi mel, coctū est, & tunc ab igne de-
ponatur & aliquantulum infrigidari permitta-
tur: deinde supra dictarum specierum pulvis su-
peraspergatur, & cum spatula agitur, donec
incorporetur. Dosis ejus est ʒ iij. sero, & manè
cum aqua tepida datur. Datur patientibus fe-
bres acutas cum syrupo violato cum duobus
aut tribus scrupulis rhabbari: & datur contra
caliginem oculorum patientibus ex fumo cho-
leræ ruberæ, vel ex acuta febre: hepaticis, icteri-
cis. Datur cum succo scariolæ, vel forniculi, aut
cum decoctione cap. Ven. *Nicolaus.*

**DE ELECTUARIIS
purgantibus pituitam.**

Benedicta laxativa.

R. Turbith electi, sacchari ana ʒ x.
Diagridii, Esulæ præparatæ,
Hermodactylorum, Rosarum ana ʒ v.
Caryophyllorum, spicæ Indicæ, Zingiberis,
Croci, saxifragiæ, Macropiperis,
Amomi, aut calami arom. Cardamomi mi-
noris,
Sem. Apii, salis gemmei, Galangæ, Macis,
sem. Catui,
Sem. Foeniculi, sem. Petroselini, sem. Asparagi,
Sem. Rusci, Milii, Solis ana ʒ j.
Mellis despumati Tʒ iij.

Fiat electuariū. Servatur annis tribus. *Humo-
res pituitosos, potissimum ad articulos decum-
bentes, elicit. A renibus quoq; & vesica purgat.
Nicolaus.

Diaphanicon.

R. Dactylorum mundatorum ʒ c.
Penidiorum ʒ l.
Amygdal. dulcium purgatarum ʒ xxx.
Turbith electi ʒ xxxv.
Scammonii ʒ xij.
Zingiberis, Piperis longi, Foliorum Rutæ,
Cinnamomi, Ligni aloës, Macis,
Anisi, Foeniculi, Dauci, Galangæ ana ʒ ij ʒ.

Dactyli per triduum in aceto, & totidem noctes
macerantur, deinde in mortario contunduntur
cum amygdalis & penidiis. Reliqua tenuissimè
teruntur, & in electuarium reducuntur cū Mel-
lis despumati Tʒ vj. *Febribus compositis &
diuturnis auxiliatur: bilem enim flavam & pi-
tuitam ducit. Colicis cruciatibus mirificè con-
fert, item doloribus ventriculi, & id genus aliis
vitiis, ex crudis humoribus ortis. Datur a ʒ ij. ad
ʒ v. *Mesuer.*

Electuarium Indum majus.

R. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Spicæ nardi Indicæ, Rosarum rubrarum,
Cassiæ lignæ veræ, Macis, Cypeti ana ʒ ʒ.
Santali citrini ʒ ij ʒ.
Ligni aloës, Nucis moschatæ ana ʒ ij.

C 4.

Turbith electi ℥ l.

Sacchari optimi, Penidiorum ana ℥ xx.

Galangæ, Cardamomi majoris, minoris,

Asari, Mastice ana ℥ j β.

Scammonii præparati ℥ j β.

Omnia tenuissimè contritatur, & manibus oleo amygdalar. dulciū recens extracto, benè inunctis fricentur, & fiat electuariū cum syrupo subsequenti, qui

R. Succi Apii, Fœniculi, Cydoniorum,

Granorum omnium depuratorum ana ℥ vj.

Mellis despumati ℔ iij β.

Allii ℔ iv β.

Coquantur in formam syrapi. *Purgat ventrem totum inferiorem, atq; ad eò juncturas pituita etiam putri, statusq; dissipat: & affectibus inde natis, dolosi colico & nephritico, & ventriculi, & aliorum viscerum, utile est. Datur ad aureos iij. vel à ℥ ij. ad ℥ v. *Mesuer.*

Electuarium Indum minus.

R. Turbith electi, sacchari ana ℥ vj.

Macis, Caryophyllorum, Piperis, Zingiberis,

Cinnamomi, Nucis moschatæ,

Cardamomi ana ℥ vij.

Scammonii præparati ℥ j β.

Mellis despumati ℔ iij.

*Ad eadē efficac est. Datur ad aureos iij. *Mesuer.*

Electuarium Elefscoph.

R. Scammonii præparati, Turbith ana ℥ vj.

Caryophyllorum, Cinnamomi, Zingiberis,

Myrobal. Emblicorum, Nucis moschatæ,

Polypodii ana ℥ ij β.

Sacchari optimi ℥ vj.

Mellis despumati ℔ j. ℥ iv.

Coquantur, fiat electuarium. *Bilem flavam & pituitā elicit, status quoq; toto corpore expellit, doloribus articulorum laterisque prodest, item colicis cruciatibus: humores ad renes & vesicam decumbentes expurgat. Datur usque ad ℥ iv. *Mesuer.*

Diaturbith majus.

R. Turbith albi & gummosi ℥ x.

Zingiberis ℥ v.

Mastice ℥ iij.

Sacchari albi ℥ ij β.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Pituitam, præsertim eam que est in ventriculo, elicit. *Zeger.*

Diaturbith minus.

R. Turbith optimi ℥ j.

Diagridii, Zingiberis ana ℥ iv.

Cinnamomi, Caryophyllorum ana ℥ ij.

Galangæ, Piperis longi,

Macis ana ℥ j.

Mellis ℥ iix. ℥ v.

Fiat electuarium. *Ducit humores phlegmaticos. & purgat & calcfacit.

Hiera picra S.

R. Cinnamomi, Xylobalsami,

Rad. Asari, Nardi spicæ Indicæ,

A Mastiches Chia, Croci ana ℥ vj.

Aloës electæ ℥ c.

Omibus tritis, & in pulverem redactis, deinde mellis quantitate sufficienti exceptis fit electuarium. *Præstantissimum medicamentū est ad vitiosos succos, qui in ventriculi tunicis hærent. Utiliter quoque exhibetur iis, qui fastidiosorum imagines, & alia symptomata ex stomachi vitio patiuntur: & præterea iis qui alvo sunt affecti, & mulieibus, quæ non probè purgantur.

B Datur ab ℥ β. ad ℥ j. in clysterib. à ℥ vj. ad ℥ j β. vel ℥ ij. *Galenus.*

Hiera picra Constantini.

R. Myrobal. Chebulorum, Myrob. Indorum,

Myrob. Citrinorū, Violarū, Absinthii ana ℥ j.

Myrob. Emblicorum, Myrob. Belliricorum,

Cassia,

Epithymi, Agarici, senæ, Cuscutæ, Schœ-

nanthi,

Rhabarbari, Xylocassia ana ℥ ij.

C Spicæ, Anisi, Mastice, Xyloaloes,

Salis gemmæ nitri ana ℥ j.

Mellis quantum sufficit.

Datur in sero cum vino calido. *Valet ad visum recuperandum, & retinendum. *Nicolanus.*

Hiera composita.

R. Colocynthidis ℥ iix.

Scillæ assatæ, Agarici, Ammoniaci, Scam-

monii,

D Cort. Rad. Hellebori nigri, stœchadis, Hypo-

rici, Pulegii,

Gentianæ, Spicæ nardi, Schœnanthi ana ℥ vj.

Polii montani, Epithymi, Polypodii, Belli,

Aloës, Chamædryos, Euphorbii,

Marrubii, Cassia ana ℥ iix.

Myrrhæ, sagapeni, Croci, Aristoloch. rotundæ,

Trium piperum, Cinnamomi, Opopanacis,

Castorii, Petroselinii ana ℥ iv.

Omnia tenuissimè contrita excipe melle ad specierum pondus. *Medicamentum est efficacissimum ad omnes morbos contumaces, & tumefactum. *Galenus.*

Hiera picra composita alia.

R. Cinnamomi, spicæ Indicæ,

Croci, Schœnanthi, Asari,

Xylocassia, Xylobalsami, Carpobalsami,

Violarum, Absinthii, Epithymi,

Agarici, Rosarum, Turbith,

Colocynthidis, Mastice ana ℥ ij.

F Aloës non lotæ ℥ x. ℥ ij.

Mellis despumati ℥ iix.

Fiat electuarium, in vase fictili vitreato servandum per annos duos. *Facit ad diversas capitis & aurium & oculorum distemperantias: stomachum quoq; optimè purgat, affectiones hepaticas emendat, splenis duritiem & densitatem emolliat & extenuat: renibus & vesicæ prodest, & matricis distemperantiam emendat. *Nicolanus.*

Hiera picra composita alia.

R. Aloës ℥ xv.

Epithymi, Costi ana ℥ v.

Eup horbii,

Euphorbii, Croci, Spicæ nardi,
Chamaedryos ana ʒ vj.
Agarici ʒ ix.
Caryophyllorum ʒ ij.
Calami aromati, Mastice, Cassiæ ana ʒ vij.
Xylobalsami ʒ ʒ.
Piperis albi, & nigri, Gentianæ,
Amomi ana ʒ j.
Diagridii ʒ ij. Mellis q. s.
Confice. Datur aur. j. Purgat bilem utramque, & pituitam, flatus crassos cerebri, & ventriculi, & B corporis reliqui dissipat: ob hæc visioni imbecillæ confert, ac cæteris affectibus, causas illas sequentibus. *Mesues.*

Hiera picra cum agarico.

R. Specierum hieræ simplicis sine aloë,
Agarici trochiscati ana ʒ ʒ.
Aloë non lotæ ʒ j.
Mellis despumati ʒ vj.
Fiat electuarium.

Hiera Pachii.

R. Stœchados, Marrubii, Chamaedryos,
Agarici, Colocynthidos ana ʒ x.
Opopanacis, Sagapeni,
Petrofelini, rad. Aristoloch. rot.
Piperis albi ana ʒ v.
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Myrrhæ, Folii, Croci ana ʒ ʒ.
Mellis despumati triplum, id est, Tʒ ij. ʒ iv. ʒ v.
Arida omnia in tenuissimum pulverem tundi-
to: liquores verò, opopanaecem, sagapenum, ele-
sta & pura in mortario tundito: deinde in fer-
venti mortario cum melle despumato, ferventi
adhuc unito, ac reliquis misceto, cum omnino
levigata fuerint. Cum verò mel ad dissolvendos
hos liquores accipies, de superscripta quantitate
sumito, nihil addendo. * Compositio hæc sanat
morbo comitiali correptos, furiosos, scotoma-
ticos, cephalalgicos: facit ad depravatam in
extramlibet partem. Ad tetanum, & cynicum
spasmus, præcipue verò ad pectoris & lateris
dolores prodest, ex qualibet causa factos, sive
latente & occulta, sive manifesta. Præterea ner-
vorum tensionibus mirifice convenit: prodest
& ad articulare morbum, ad spinam & lum-
borum dolorem: duritias in mammis mulierum
cum dolore consistentes, ex toto interdum san-
nat. Ad Romachicos evidenter convenit. Reme-
diat enim eos, quibus frequenter inacescit cibus,
aut assidue nauseant, aut saliva abundant: præ-
cipue verò melancholicis bene facit, &c. *Nicolaus
Alexandrinus.*

Hiera Archigenii.

R. Colocynthidos ʒ j.
Chamaedryos, Agarici,
Marrubii, Stœchadis ana ʒ x.
Opopanacis, Sagapeni ana ʒ j.
Petrofelini, Aristolochiæ rot. Piperis albi
ana ʒ v.
Cinnamomi, Spicæ nardi Indiæ,
Myrrhæ, Polii montani, Croci ana ʒ iv.

A Mellis despumati ad pondus specierum.
Fiat electuarium. * Confert affectibus melan-
cholicis, & ex pituita crassa natis, ut vertigini, e-
pilepsiæ, spasmo, difficultati spirandi, psoræ, le-
præ & cæteris tuberculis à crassa materia nascen-
tibus, aut seroso excremento, item intestinis, ven-
triculo, utero, à flatu dolentibus, aut prædictis
humoribus. *Acisus.*

Hiera Archigenii alia.

R. Pulpæ Colocynthidos ʒ ij.
Prassii, Stœchados, Hellebori nigri,
Chamaedryos, Scammonii, Leucopiperis,
Macropiperis ana ʒ ij.
Scillæ assatæ, Euphorbii, Aloës, Croci,
Gentianæ, Petrofelini, Hammoniæ,
Opopanacis ana ʒ j.
Polii, Cinnamomi, Sagapeni, Myrrhæ,
Spicæ nardi, Schœnanthi, Calaminthæ mont.
Aristoloch. rotundæ ana ʒ ij.

Melle sufficienti excipiatur omnia Epithymi de-
cocto, & Uvarum passarum mundatarum. * Ad
eandem confert. Datur ad aureos iv. *Mesues.*

Hiera Archigenii alia.

R. Prassii, Agarici, Chamaedryos,
Pulpæ colocynthidos, Stœchados ana aur. x.
Opopanacis, Sagapeni, Petrofelini,
Aristolochiæ rot. Piperis albi ana aur. v.
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Polii, Croci ana aur. iv.

Sicca terantur, liquores frangantur, hydromeli-
te infundantur, & omnia melle excipiantur. Da-
tur ad aur. iv. cum salis triti ʒ j. & aqua multa.
Paulus.

Hiera Hermetis cum dracunculo.

R. Aloës ʒ j.
Trochiscorum Alchandel aur. iix.
Turbiti, Agarici, Dracunculi utriusq. sicci,
Ireos, Sagapeni, Myrrhæ, Chebulorum,
Citrinorum Indorum ana ʒ j ʒ.
Zingiberis, Cinnamomi, Mastice, Bdellii,
Hellebori nigri, Euphorbii, Asari,
Cassiæ lignæ, Salis Indi, Castorii, Croci,
Apii, Ligustici, Cocci gnidii, Stœchados ana
ʒ j.
Scillæ assatæ ʒ ij ʒ.
Scammonii ʒ ij.
Vini odoriferi quantum sufficit.
Succi Cucumeris agrestis quantum sufficit.
Mellis, Olei, ana quantum sufficit.

F Curiose omnia terantur, gummi & succi vino
odoro dissolvantur, pulveres succo cucumeris
agrestis comprehendantur. Siccentur iterum eo-
dem succo & pauco melle, oleo excipiantur, &
siccentur: postremò melle despumato omnia
comprehendantur. Datur post menses sex à ʒ j.
ad ʒ ij. Hiera Hermetis cum dracunculo ma-
ximarum & certissimarum est virium ad cepha-
lalgiam, hemieraniam, vertiginem, paralytum, e-
pilepsiam, tremorem, spasmus cynicum, dolo-
rem colicum, nephriticum, uterinum, arthriticum.
Vacuat enim humores tam tenues, quam crassos
C 5

& lentos, à capite, ventriculo, nervis, juncturis, & reliquis partibus. *Mesues.*

Hiera diacolocynthidos.

R. Stœchados, Agarici, chamædryos ana ʒ x.
Colocynthidos ʒ xx.
Sagapeni, Opopanacis ana ʒ iix.
Petroselinii, Aristolochiæ rotund. Piperis albi ana ʒ v.
Cassie ʒ vij.
Cinnamomi, Croci, Spicæ nardi, Myrrhæ, Polii ana ʒ iv.

Vini, Mellis despumati ana quantum sufficit. Myrrham vino infunde: cætera tere, & melle despumato excipe. * Caput, ventriculorum, & corpus reliquum purgat humore crasso & lento, & arrabile: ob id mania, melancholia, epilepsia, paralyti, spasmo cynico, vertigini confert, ac ulceribus malignis, fistulosis, cancro, elephantia: flatus quoq; discutit: ventriculorum roborat, concoctionem firmat. *Rosius.*

Hiera fortissima Galeni.

R. Colocynthidis, Scillæ, Agarici, Ammoniaci, Hellebori nigri, Silphii, Hyperici ana ʒ v.
Epithymi, Bdellii, chamædryos, Succi Brassicæ, Cassie ana ʒ iv.
Smyrni, Sagapeni, Aristolochiæ longæ, Piperis albi & longi, Cinnamomi, Opopanacis, Castorei ana ʒ iij ʒ.
Petroselinii, Absinthii, Piperis nigri ana ʒ ij.
Aloës ʒ j ʒ.
Mellis quantum sufficit.

Dentur ex ea ʒ ij. vel ʒ iij. manè cum calida. Facit cephalalgicis, scotomaticis, epilepticis, melancholicis, apoplecticis, paralyticis, maniacis, alopeciis, lethargicis, & qui in somno meditantur mortem: ad aurium auditus, & oculorum passiones, fauces, & arterias facit, dolorem dentium sedat, vocem claram facit, asthmaticos, orthopnoicos, & longinquas ægrotudines sanat, pleuriticis, hydropicis, ictericis, hepaticis, splenicis prodest, arthriticum, colicum, coeliacum, dysentericum levat, medetur nephriticis, & ischiaticis, relevat phlegmaticum: quartanarios, & hemitricos adjuvat, febres omnes avertit, elephantiosos purgat: venenis obstitit, & canerosis proficit: vitia mulieris emendat. *Nicolaus.*

Blanca Nicolai.

R. Terebinthinæ, Opopanacis, Galbani, Asæ, Sagapeni, Castorei, Antimonii, Sulphuris, Bdellii, Asphalti, Ammoniaci, Stryracis liquidæ, Carnis leonis, Diagridii, Euphorbii, Agarici, Pulpæ colocynthidis, Ellebori nigri, Polypodii, Thapsiæ, Pyrethri, Schœnanthi, Peucedani, Asari, Cypri, Pæoniæ, Betonicæ, Chamædryos, Polii, Amomi, Levistici, sem. Rutæ, sang. Draconis ana ʒ j.
Cinnamomi, Caryophyllorum, Macis, Cardamomi, Anisi,

A Marathri, Balsami ana ʒ ʒ.
Ambrae G. v.

Mellis quantum satis est.

Confice. Dosis à ʒ j. ad ʒ iij. Datur cum vino, in quo cocta sit salvia, aut herba paralytis in sero, in modum castaneæ. Phlegmaticos purgat humores. Valet cephalalgicis, & oculorum doloribus, & sanguinolentis tumoribus, & lippis: optime facit contra omnia, quæ turbant phantasiam rationem, & memoriam: utilis est tremulis, epilepticis, paralyticis.

B lepticis, paralyticis.

Electuarium Diabryonias.

R. Rad. Bryoniæ purgat. & tritarum ʒ ʒ.
Sapæ, sive mellis passularum ʒ ʒ.
Scillæ ossatæ, Pinearum mundat. ana ʒ j ʒ.
Nucis moschata, Cardamomi, Macis, Zingiberis ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Piperis longi, Stœchados ana ʒ j ʒ.
Seseleos, salis gemmæ, Gallia ana ʒ j.
Agarici ʒ iij.

C Datur post tres menses à ʒ ij. ad ʒ ʒ. Cerebrum & nervos purgat excrementis: ob id epilepsia, paralyti, vertigini, & aliis cerebri, & nervorum frigidis affectibus medetur. *Democritus.*

Theodoricon anacardinum.

R. Aloës hepaticæ ʒ j ʒ.
Ireos, Cassie ana ʒ vij. minus G. xvj.
Zingiberis, Anacardi, Carpopalsami ana ʒ iij ʒ.

D Folii spicæ, Cort. myrobalanorum, Meu, Epithymi ana ʒ iij. ʒ j.
Caryophyllorum, Rhapontici, Masticis, Schœnanthi ana ʒ j. G. iij ʒ.
Mellis q. s. est.

Conficitur sic: Accipe cort. rad. Fœniculi beatriti & ablu ʒ ʒ j. & pone in ij. ʒ acetii: & ibi per septem dies, & postea tere ipsas radices, & in eodem aceto coque usque ad tertiam partem. Et cum omni diligentia cola per pannum, & pone in duabus libris mellis despumati, & bulliat usque ad acetii consumptionem, cum melle confice. Suprà dictæ autem radices colligantur in Mayo, vel Julio: quia ante hoc tempus humidæ sunt, & post hoc liccæ sunt. Dosis à ʒ j. vel ij. cum mulsâ. Memoriam reparat, vertiginem capitis, & maxime à posteriori parte fert, phlegma quod ibi est, purgat, caulis masticis mirabiliter confert, si eam purgare volueris. *Nicolaus.*

F *Theodoricon hyperiston.*

R. Aloës hepaticæ ʒ iij. G. iij ʒ.
Cinnamomi, Chamædryos, Acori ana ʒ iij.
Croci, Cassie lignæ, Rhapont. ana ʒ ij. G. xvj.
Agarici ʒ ij ʒ.
Nardi, Costi, Masticis, Asari, Silphii, Scillæ Asæ, Ammoniaci, Bdellii ana ʒ j ʒ.
Hellebori nigri, Piperis, Epithymi, Polypodii, succi Brassicæ,

Pipet

Piperis albi & longi ana ʒj.
Schœnanthi, Zingiberis, Smyrnæ,
Myrobalanorum, colocynthidis, sagapeni,
Opopanacis, Castorei, Absinthii,
Aristolochiæ longæ, Petroselinii,
Gentianæ, Amomi ana ʒij.
Diagridii, Piperis nigri ana ʒj.
Mellis q. suff.

Datur manè & serò cum vino calido ʒij. Facit
côtra dolorem hemicranium, & vertiginem ca-
pitis, & contra fluxum phlegmatis, quod in fau-
cibus & gutture decurrit, unde fit homo quan-
doque sine voce: valet etiam spleniticis sine fe-
bre: colorem bonum facit, si simplex detur. Sed
si purgationem facere volueris, adhibeas ʒij.
scammonæ, & fortius operabitur. *Nicolaur.*

DE ELECTUARIIS purgantibus bilem atram.

Diasena.

R. Senæ ʒij.
Avellanas tostas N.l.
Serici usti ʒij.
Lapidis Armeni loti ʒj.
Lapidis Lazuli lavati ʒij.
Sacchari ʒvj. Cinnamomi ʒj.
Caryophyllorum, Galangæ,
Piperis nigri, Spicæ nardi Indicæ,
Folii, sem. Ocyimi, Cardamomi,
Croci, Zingiberis, Zedoariæ,
Flor. Rorismarini,
Piperis longi ana ʒij.
Mellis despumati Tʒij.

Fiat electuarium. Servatur ad annos duos. * Suc-
currit melancholicis, manna vexatis, quartana
laborantibus, tristitia affectis, lienosis, elephan-
ticis, & omnibus vitiiis ex atra bile procreatis.
Nicolaur.

Diasena, alia.

R. Foliorum Senæ ʒij.
Avellanarum N.l.
Serici usti ʒij.
Lapidis Armeni ʒj.
Sacchari ʒv.
Mellis despumati ʒvj.
Fiat electuariû secundum artem. *Gentilis de Fulgino.*

Confectio Hamech major.

R. Myrobal. Citrinorum ʒiv.
Myrobal. Chebulorum, Indorum,
Rhabarbari electi ana ʒij.
Agarici, Colocynthidis, Polypodii ana ʒxiiis.
Absinthii, Thymi, Senæ ana ʒvj.
Violarum ʒjʒ.
Epithymi ʒij.
Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Rosarum rubrarum ana ʒvj.
Succi Fumaricæ Tʒj.
Prunorum N.lx.
Passularum enucleatarum ʒvj.
Mactetur omnia in sero lactis caprini sufficien-

A te, in vase vitrato angusti oris, per dies quinque.
Postea fervcant una aut altera ebullitione, co-
lentur, colaturæ benè expressæ adde

Pulpæ cassiæ ʒiv.
Pulpæ Tamarindorum ʒv.
Mannæ ʒij.

Frica manu, cola, & adde

Sacchari albi Tʒjʒ.
Scammonii præparati ʒjʒ.

Coque ad mellis consistentiam, & adde

Myrobal. Citrinorum, Chebulorum,
Indorum ana ʒjʒ.

Myrob. Bellitricorum, Emblicorum,
Rhabarbari, sem. Fumaricæ ana ʒij.

Spicæ Indicæ, Anisi ana ʒij.

Confectio electuarium. * Morbis omnibus ex fla-
va bile, & pituita falsa natis, nempe impetigini,
scabiei, elephantia, & cancro succurrit. In sum-
ma, omni fœditati cutis à biliosis & adustis hu-
moribus procreatæ convenit. Datur à ʒij. ad aur.

C ij. vel ʒjʒ. vel ad ʒvj. *Mesues.*

Confectio Hamech minor.

R. Myrobal. Indorum,
Chebulorum, Epithymi ana ʒl.
Fumi terræ, Absinthii ana ʒxx.
Thymi, Calamenthæ, Polypodii,
Agarici, Glycyrrhizæ, Bugiossæ ana ʒx.
Stœchados Arabicæ, Chamædryos,
Chamæpityos, Bedeguanis, Anisi ana ʒv.
Fruarum, jujubarum,

D Sebesten ana N.lxx.

Passularum enucleatarum Tʒj.

Decoquantur in aqua sufficienti usq; ad tertias
coentur, & colaturæ addantur

Sapæ Tʒij.

Mellis despumati Tʒj.

Scammonii præparati ʒij.

Coquantur lento igne usq; ad mellis spissitu-
dinem. * Purgat melancholicam, & ustos humores
alios: ob id confert mania, melancholia, verti-
gini, oblivioni & vitis cutis: qualia sunt psora,
id est, scabies, morphea, cancer, elephantia, im-
petigo. *Mesues.*

Diapolypodion magistræ.

R. Polypodii mundati Tʒij.

Mellis despumati Tʒvj.

Aceti scillitici Tʒij. ʒij.

Zingiberis ʒvj.

Fiat electuarium. *Medici Florentini.*

Hieralogodium.

F R. Colocynthidis ʒxx.

Scillæ assatæ, Agarici, Ammoniaci,
Scammonii, Cort. rad. Hellebori nigri,
Hyperici ana ʒj.

Epithymi, Polypodii, Bdellii, Aloës,
Chamædryos, Marrubii, Cassiæ ana ʒj.

Myrrhæ, Piperis albi, nigri, Cinnamomi,
Croci, Opopanacis, Sagapeni,
Castorei, Petroselinii,
Aristolochiæ ana ʒjʒ.

Mellis despumati, ad pondus omnium. * Ad la-

teris dolorem, epilepsiam, maniam, melancholiam morbum, scotoma, cephalæam, suspiria, subitam præfocationem, incubum, tetanum, spasum cynicum, contusum corpus ex ictu, lapsu, tremorem, paralysem, arthritidas, dolores spinæ, mammæ duricias, canerosque earum, stomachi imbecillitatem, ructum acidum, inflationem, tormina, nauseam, colicum dolorem, menses suppressos. *Nicolas.*

Hieralogodium aliud.

R. Pulpæ Colocynthidos, Polypodii ana ʒ ij.
Euphorbii, Polii montani,
Sem. Thymelææ ana ʒ j β. G. vi.
Absinthii, Myrrhæ ana ʒ j. G. xij.
Centaurii, Agarici, Ammoniâci,
Folii, Nardi Indicæ, Scillæ,
Scammonii præparati ana ʒ i.
Aloës, comarum Thymi, Cassiæ lignæ,
Chamædryos, Bdellii,
Marrubii ana ʒ j. G. xiv.
Cinnamomi, Opopanacis, Castorii,
Aristolochiæ longæ, Trium piperum,
Croci, Sagapeni, Petroselinii ana ʒ β.
Hellebori nigri albi ana G. vj.
Mellis despumati Tʒ β.

Confice ut decet. Servatur per annos duos. * Exterminat mala diuturna ex melancholia facta, epilepsiam, vertiginem, convulsiones, hemicraniam, elephantiam, impetigines, lethargum: prodest spumantibus, & linguam mordentibus, his qui lethalia venena sumpserunt, jecinorosis, pleuriticis, ischiadicis, & lumborum dolore infestatis: vitiosos humores educit, & mulierum menstrua. *Nicolas.*

DE ELECTUARIIS
aquam purgantibus.

Electuarium Diacoccu gnidii.

R. Fol. Thymelææ præpar. part. x.
Carnis cydoniorum in aceto coct. Sacchari ana part. lxxx.
Mannæ part. xl.
Olei ex cocco gnidio part. xij.
Saccharum & manna dissolvantur in sero lactis, cui infusus erit agaricus, part. xxx. misce carnem cydoniorum, coque igne lento ad mellis crassitudinem. Pulvis foliorum thymelææ mistus prædicto oleo reliquis addatur. Datur ʒ β. Hydriogogum est, in hydrope efficacissimum. *Mejzer.*

DE ELECTUARIIS
purgantibus humores
mixtos.

Catharticum imperiale.

R. Scammonii præparati, sacchari ana ʒ j.
Cinnamomi, Spicæ nardi, rad. saxifragiæ,
Polypodii, Zingiberis ana ʒ β.
Spicæ nardi Cælicæ, Piperis longi, albi,
Cardamomi, Anomi,
Caryophyllorum ana ʒ iij.

A Terantur omnia tenuissimè, & fiat electuarium, cum

Mellis despumati quantum sufficit.
* Bilem utramq; & pituitam sine molestia educit, caput optimè purgat, & oris spiritum commendat. *Nicolas.*

Diacarthamum.

R. Spec. Diatrageanthi frigidii ʒ β.

Pulpæ Cydoniorum ʒ j.

Pulpæ Carthami ʒ β.

Zingiberis ʒ ij.

Scammonii præparati ʒ iij.

Turbith ʒ vj. Mannæ ʒ ij.

Mellis rosati col. sacchari candi ana ʒ j.

Hermodactylorum ʒ β.

Sacchari albi ʒ x β.

Fiat electuarium liquidum. * Flavæ bili & pituitæ educendæ mirificè conducit. Datur a ʒ j β ad ʒ vj. *Arnoldus Villanovanus.*

Diaturbith cum Rhabarbaro.

R. Turbith, Hermodactylorum ana ʒ j.

Rhabarbari ʒ x.

Scammonii præparati ʒ β.

Santali albi, rubri, Violarum, Zingiberis ana ʒ j β.

Masticis, Anisi, Cinnamomi, Croci ana ʒ β.

Sacchari albi Tʒ ij.

Fiat electuarium, in forma competenti. * Flavæ bilem & pituitam educit, atq; aqua inter cutem laboiantibus mirificè confert. *Montagnana.*

Hiera Ruffi.

R. Aloës ʒ j

Hellebori albi, nigri ana ʒ β.

Diagridii, Colocynthidis inter. ana ʒ iij.

Nitri, Euphorbii, Polypodii,

Salis Ammoniâci ana ʒ ij. G. xv.

Piperis, Chamædryos,

Croci, Agarici, Masticis,

Epithymiana ʒ j β.

Cassia lignæ, Xylobaliami,

Opopanacis, Gith ana ʒ ij.

Myrrhæ G. xv.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Servatur per annum. Datur ad modum castaneæ. * Datur propriè scabiosis phlegmate salso, elephantosis, serpiginosis: curat utramque morpheam cum tepida: destruit antiquam cephalicam, & hemicranicam, & moonogiam, dolorem capitis vel stomachi epilepticis, catalepticis, & iis, qui ex fumo stomachi ex tenebescunt, ita ut subitaneum timorem videant, vel ventositate stomachi tinnitum aurium patiuntur, ut in furias vertantur, deponitur cocochymia stomachi, hepatis & splenis: elephantosis, & podagricis confert auxilium: & menstrua educit. *Nicolas.*

Hiera Abbatis.

R. Agarici, Colocynthidis, Turbith,

Epithymi, Cuscutæ ana ʒ ij. G. v.

Schœnanthi, Carpoballami, Xyloaloes,

Xylo.

Xylocassia, Croci, Afari, Cinnamomi,
Masticis, Rosarum, Violarum, Abiinthii,
Rhapontici, Folii,
Lapidis Lazuli ana ʒ ij.
Diagridii ʒ i ʒ.
Aloës hepaticæ ʒ iv ʒ.
Mellis quantum sufficit.
Fiat electuarium, in vase fictili vitreato servandum
per annos duos. * Phlegma & melancholiam
purgat, & ad guttam, quæ fit de frigido & sicco
humore, unde membra videantur contracta, va-
let paralyticis. *Nicolaus.*

Antimoron Nicolai.

R. Aloës ʒ v ʒ. & G. vj.
Cassia fist. ʒ i. G. vj ʒ.
Marathri, Masticis ana ʒ ij. G. v.
Croci ʒ ʒ. Afari ʒ ij. G. v.
Xylobalsami ʒ ij. G. ij ʒ.
Cinnamomi ʒ ij. G. v.
Ireos ʒ i.
Aronis, Dragonæ ana ʒ j. G. ij ʒ.
Agarici, Colocynthidis,
Nitri, Euphorbii, Castorei ana ʒ ij. G. v.
Apii Macedonici,
Petroselinæ ana ʒ ij. G. v.
Ellebori nigri ʒ ʒ.
Diagridii, Coccognidii ana ʒ ij. G. v.
Mellis quantum sufficit.
Datur ad modum castanæ, in sero, cum aqua
calida. Confert cephalalgicis, lethargicis, roma-
chicis, ischia dicis, podagricis, & de matrice labo-
rantibus, discoloratis, nephriticis, & omnibus,
qui de tenui, aut viscoso phlegmate affliguntur,
& his, qui cibos non digerunt: phlegma & cho-
leram purgat, & aquosos humores cum ven-
ositate.

Electuarium Angelicum Fioravanti.

R. Croci, Ligni Aloës, Cinnamomi,
Corallii rubri ana ʒ j.
Ellebori nigri ʒ j.
Elect. de succo ros. Mesuæ ʒ vj.
Conservæ ros. ʒ iv.
Moschi ʒ j.
Lapidis Philosophici nostri ʒ iij.
Quintæ essentia nostræ ʒ ij.
Mellis cocti & despumati q. satis est.
Misce, & fiat electuarium levi ignis calore in va-
se terreo, vitreo: & servetur in vase vitreo. Dosis
ʒ ʒ j. usq; ad ʒ ij. manè stomacho jejuno. Purgat
egregie tum per vomitum, tum per alvum. Con-
fert febribus omnibus: podagricis, arthriticis:
tussi, catarrho: morbo Gallico, aliisque: quamplu-
rimis affectibus.

Electuarium Albarif.

R. Myrobal. citrinorum, Chebulorum, Indo-
rum ana part. æquales.
Tere, & cribra: oleum amygdal. dulc. superfun-
de, quantum sufficit, in sola triduo: frica sæpè ma-
nibus: oleum novum suffice, quantum absumit-
ur. Iterum eadem triduo convenienter tere in
aqua fontana, in qua sacchari partem decimam

A dissolveris, affusa identidem pauca aqua. Hoc
fac, donec myrobalanorum sapor ingratus au-
feratur, post sicca in umbra.

R. Hujus massæ ʒ xv.

Turpeti ʒ vj.

Anisi, Masticis ana ʒ ij.

Spicæ nardi, sem. Apii ana ʒ j ʒ.

Violarum sicce ʒ vij.

Sacchari albi, Sacchari candefacti ana ʒ x.

Excipe melle despumato. Dosis ʒ iij. cum aqua
calida. Purgat ventriculum, hepar, & corpus re-
liquum: usu corpus vividum, & juvenile reddit,
& servat. *Mesues.*

Electuarium Albarif, aliud.

R. Myrobal. chebulorum,

Citrinorum, Nigrorum ana part. ij.

Embllicorum, Belliricorum ana part. j ʒ.

Tere, cribra, ut supra. De hac massa

R. ʒ xiv. Turpeti ʒ vij.

Zingiberis, Cardamomi, Masticis,

Cinnamomi, Ligni Aloës, Caryophyllorum,

Piperis, Cubebæ, Galangæ,

Macis, sem. Apii ana ʒ j ʒ.

Spicæ Nardi ʒ ij.

Pincari, Sacchari albi, Sacchari cãdi ana ʒ xij.

Excipe melle despumato. Earundem virium est:
præterea ventriculum roborat, & c. partes nutri-
torias frigiditas, appetentiam excitat, coctionem
juvat, propter hæc colorem corporis, & odorem
commendat: juventutem tuetur, canos remora-
tur, & spiritibus tenuatis, & purgatis visum & re-
liquum sensum omnem, & cogitationem exau-
cuit, Venerem excitat. *Mesues.*

Electuarium Alsebram, id est, esula.

R. Esulæ bonæ, Myrobal. citrinorum ana ʒ ij.

Trita & creta mergantur succo Fœniculi, & insol-
lentur dies quinque, affundendo sæpè succum
novum. Siccatum reponere vase vitreo. Datur à ʒ j.
ad ʒ ij. cum saccharo, & aqua calida. Pituitam &
melancholiam purgat, & aquas. *Mesues.*

Diaphysalidon.

R. Succu lupuli salictarii, Intybi,

Apii purgat. ana ʒ iv.

Myrobal. citrinorum, Chebulorum ana ʒ xij.

Embllicorum ʒ l.

Indorum, Belliricorum ana ʒ j.

Agarici, Ireos ana ʒ x.

Abiinthii, Cassuthæ,

Radicum Apii, Fœniculi, Anisi ana ʒ ʒ.

Uvarum passarum ʒ lxxx.

Coquantur igne lento ad consumptionem di-
midii succorum, frica probè manibus, cola. Unè
hujus parti adde

Tamarind. Cheyron, Cassia fistulæ ana ʒ iix.

Mannæ ʒ iij.

Cola & munda, Alteri succorum parti adde

Penidiorum hordeatorum ʒ iv.

Misce omnia simul: bis fervefiant: tunc adde

Olei sesamini recent. ʒ xv.

Percoque ad mellis crassitudinem: ab igne de-
positus, adde

Trochiscorum Diarrhod. De Eupatorio,
De Absinthio, De rhabarbaro ana \mathfrak{z} j β .
Ireos \mathfrak{z} j.
Agarici, Fol. Thymelææ præparat. ana aur. iix.
Scammonii, Succ. Eupatorii, Absinthii,
Croc. Laccæ loræ, Myrobal. citrinorum,
Chebulorum ana aur. iv.
Belliricorum, Emblicorū, Indorum an. aur. iij.
Turpeti \mathfrak{z} vi.
Olei Thymelææ \mathfrak{z} iij.

Omnia prius in soluta prædictis miscantur. Datur à \mathfrak{z} iij. ad \mathfrak{z} β . cum aqua cichorii. Efficacissimum ad hydropem, & cachexiam, & affectus epatis, lienis, juncturarum. *Mesues.*

Electuarium de Eupatorio.

R. Succ. Eupatorii, Rhabarbari ana \mathfrak{z} β .
Croc. \mathfrak{z} ij.
Laccæ, sem. Cuscute, Schoenanthi,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Portulacæ, succi Absinthii ana \mathfrak{z} iij.
Diagridii \mathfrak{z} ij β .

Tere curiosè. Datur aur. j. cum lactis sero. Contra fertiætero, & hydropi incipienti. *Mesues.*

Antidotum hamagogum.

R. Afari, Acori, Amomi, sem. Atriplicis,
Marathri ana \mathfrak{z} j. G. vi.
Anisi \mathfrak{z} ij. Aristol. longæ, Arthemisiæ,
Cassia fist. ana \mathfrak{z} ij. G. xiv.
Centauræ minoris \mathfrak{z} j. G. vij.
Centauræ majoris, Dauci Cretici ana \mathfrak{z} ij.
Hellebori nigri \mathfrak{z} j.
Fol. Lauri \mathfrak{z} j β . G. iij.
Glycyrrhizæ \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} j.
Lupini \mathfrak{z} ij. Melanthii \mathfrak{z} ij.
Myrrhæ \mathfrak{z} j. G. xiv.
Orobi \mathfrak{z} j. Styptriæ \mathfrak{z} ij.
Macedonici,
Pyrethri ana \mathfrak{z} ij. G. xiv.
Piperis \mathfrak{z} j \mathfrak{z} ij. G. vij.
Sem. Rutæ,
Spicæ,
Pulegii ana \mathfrak{z} ij. G. xiv.
Pæoniæ \mathfrak{z} j. G. vi.
Cyperii \mathfrak{z} j. Sinoni \mathfrak{z} ij.
Schoenanthi \mathfrak{z} j. G. xij.
Caryophyllorum \mathfrak{z} ij.
Rad. Capparis, Cymini ana \mathfrak{z} j.
Aplii, Sabinæ ana \mathfrak{z} ij. G. xij.
Xylobalsami \mathfrak{z} j. G. xiv.
Mellis q. s. est.

Datur in modum avellanæ majoris cum aqua post balneum, si cum febre est: si verò sine febre, cum vino, aut mulso. Ad multas mulierum passionis valet: mensrua educit, & foetum in utero occidit, & postea extrahit, & post partum, quæ non sunt purgata, purgat, & ad salutem perducit, petram in vesica rumat & purgat: urinam movet, stranguriam sanat, hepatis emphraxim curat, sciliosim in splene sanat, & ad omnia interiora magnum bonum facit: & ad stomachi indigestionem: & eos sanat, qui colicam pauid-

A tur: nephriticis prodest, viam totius corporis aperit, & foetum mortuum, & secundinam educit, & vesicam purgat, stomachum calidum facit, ventositatem consumit, vomitum compescit. Cavendum tamen ab ejus usu in fluxu hæmorrhoidum, aut ventris. *Nicolaus.*

Vomitivum Andrea.

R. Cort. rad. Thapsiæ \mathfrak{z} vi.
Carthami excorticati \mathfrak{z} iij.
Cancellæ, Gummi Arabici ana \mathfrak{z} j.
Succi cucumeris asinini \mathfrak{z} ij.

Mellis asari, quantum sufficit, ad incorporandum. Conficitur sic: Recipe duas partes mellis, & unam succi asari & fac bullire simul, donec possit bene despumari: quo despumato, & colato in corpora pulverem specierum, deniq; referentur in optimo vase ad usum per annum. Est vomitivum leve, suave, quod purgat omnes humores sine labore, principaliter datum cum calida per superiorem regionem, & cū frigida per inferiorem. Dosis ejus est quasi \mathfrak{z} β . *Arnold. Villanov.*

Vomitivum Nicolai.

R. Thapsiæ Panormitanæ, vel Aragonensis mente Maji, sive Julii collectæ \mathfrak{z} iij.
Cort. rad. Raphani \mathfrak{z} j β .
Croc. Aphricani sive medullæ carthami \mathfrak{z} j.
Nucis vomicæ \mathfrak{z} β .
Asari \mathfrak{z} j.
Mellis Asari q. s. est.

D In duabus libris mellis despumati ad de \mathfrak{z} iv. succi asari, & bulliat ad succi consumptionem. Et si succum habere non volueris, pone thapsiæ, ana \mathfrak{z} ij β . & dimidium catapuciarum, & totum deponere in aqua marina, & bulliat usque ad medietatem, & aqua ponatur in Tb. ij. mellis despumati, & coque usque ad aquæ consumptionem, & cum tali melle confice. Datur manè in modum castaneæ cum tepida, vel oxytychchara, & moris hominibus cum tota substantia: debilitatis colatura tantum. Frigidos & calidos purgat humores, cholera rubeam, & phlegma: datur quotidianæ veræ, & tertianæ nothæ: delicatis datur etiam cum syrupo acetoso: sedat veram vertiginem, debilitatem & nauseam à superfluis, & cutis humoribus factam autert.

Vomitivum Patriarchæ.

R. Thapsiæ Tb. j.
Croc. Aphricani sive sem. Carthami \mathfrak{z} iv.
Cinnamomi, Afari,
Catapuciarum ana \mathfrak{z} ij. Mellis q. s. est.

Detur cum tepida ante accessionem. *Nicolaus.*

Alud Patriarchæ.

R. Thapsiæ Tb. iij. Afari Tb. ij.
Castaneolæ vomicæ Tb. j.
Cancellæ \mathfrak{z} iix. Sem. Atriplicis Tb. j.
Granorum Catapuciarum excort. \mathfrak{z} iij.
Gummi Arabici \mathfrak{z} iv.
Mellis quantum sufficit.

Dosis ejus est usque ad \mathfrak{z} ij. Servatur per annum. *Arnoldus Villanovanus.*

Vom.

Vomitivum aliud.

R. Thapsiæ ʒ iv. Afari baccari,
Cinnamomi,
Crocii hortulani ana ʒ j.
Sem. Atriplicis ʒ β.
Mellis quantum sufficit.

Detur in modum castaneæ cum calida. Valet tertianariis, & quartanariis, sed maxime competit quotidianariis. *Nicotaur.*

Vomitivum Scarpella.

R. Cort. rad. Thapsiæ Tʒ j.
Sem. Carthami excort. ʒ iv.
Avellanarum, Afari ana ʒ ij.
Gran. Catapuciæ excort. ʒ j.
Mellis quantum sufficit.

Conficitur sic: Tolle Tʒ β. cort. thapsiæ & ʒ ij. are aliquantulum, & coque cum aqua marina ad consumptionem medietatis aquæ: deinde commisce aquam colatam cum duabus partibus mellis cocti, & despumati, & coque iterum ad consumptionem aquæ: quo facto catapuciam cum aliquantulo melle adpice: deinde adde pulverem specierum, & commisce totum diligenter, & reconde, & si vis, adde gummi Arabici: & utere sic ad omnes quotidianarios, & tertianarios, ad superius cum calida, & ad inferius cum frigida. Dosis ejus ad ʒ iij. Probatissimum febribus interpolatis post septem accessiones. *Arnold, Villanovanus.*

Electuarium ex Elleboro vomitorio.

R. Ellebori albi sicci & incisi Tʒ j.
Aqua Tʒ xij. vel xij.

Hæc infusio per tres dies naturales: hinc fiat decoctio ad medietatis exhalationem: factaq; diligenti expressione, abjiciatur elleborum: adde Mellis librastres: repetatur coctio tamdiu dum mellis ideam & consistentiam induat: hoc electuarium in vitreo vase exceptum, usui reponatur. Dosis est ab ʒ j β ad ʒ ij. in tenuioribus a ʒ ij. ad ʒ β. exhibetur ex mulla, vel aqua saccharata: omnium optime cum decocto anisi. Si quis veli consistentiam malit, coquatur prunis arboribus in bolum. Quod si decipiendi sint ægri, pascentalis aut pastillis illud includemus. *Heurn.*

Vomitivum ex Vitriolo.

Vitriolum Romanum exiccatum vel Chalcanthum dissolve in aqua, depuretur per residetiam separatam, evapora: quod in fundo erit propitius ad grana duo, cum conservæ rosatæ, rotis marini, vel buglossi drachma. Hoc vomitorium valide movet: & a vomitu æger aqua carnis nutritus. *Heurnius.*

DE ELECTUARIIS
minus usualibus: ac primum de
electuariis calefacientibus caput.

Electuarium ad morbos capitis frigidos.

R. Conservæ Capillorum Veneris ʒ i.

A Conservæ Anthos, Zingiber. conditi an. ʒ iij.
Cineris hirundinis ʒ β.
Coralli rubri usti ʒ j.
Piperis tenuis. pulverizati ʒ j β.
Cum syrupo de stœchade fiat electuariū. *Rondel.*

Aliud.

R. Summitatum Rorismarini,
Cinnamomi, Macis, Nucis moschatae,
Caryophyllorum ana ʒ β.
Hirundinum, Castorii, Priapi tauriana ʒ j.

B Simul colligata, in olla perforata imposita in furno urantur, donec in cineres redigantur: qui postea lavantur, si timeatur odor ustionis. Et ex cineribus istis cum paucis saccharo & syrupo de stœchade fiat electuarium. Valet ad paralytism, convulsionem, plenitudinem, & oculorum rheumatismos, & aliarum partium, ad articulorum dolores a morbo Gallico, & alios affectus, in quibus multum exiccandum est. *Rondel.*

Electuarium opticum.

C R. Spec. Pluriscotici, sem. Fœniculi ana ʒ j.
Macis, Cubebarum, Cinnamomi,
Piperis longi, Caryophyllorum ana ʒ β.
Euphrasiæ ʒ β.
Succi Salviæ, succi Rutæ,
Succi Chelidonii ana ʒ j β.
Sacchari clarificati ʒ j.
Mellis rosati ʒ v.

Coquantur succi cum melle ad spissitudinem, deinde species tritæ addantur. * Valet in visus imbecillitate undecunq; proveniente, & suffusionibus. *Adolphus Oeco.*

Electuarium ad memoriam.

R. Majoranæ, Melissæ, Beton. Salviæ ana ʒ iij.
Balsamitæ, Squinanthi, Marathri ana ʒ j.
Baccarum Lauri, sem. Pæoniæ,
Anisi, Anthos ana ʒ iij.
Semin. ocymi, sem. Sinapis, Sileis montani ana ʒ j. Cyperti ʒ iij.

E Tormentillæ, Cubebarum, Nucis moschatae,
Cinnamomi, Piperis longi, Caryophyllorum,
Zedoariæ, Cardamomi, Zingiberis ana ʒ ij.
Coriandri preparati in aceto passulato ʒ β.
Glycyrrhiæ rasæ, Myrobal. Chebulorum,
Citrinorum, Indorum, Bellisicorum ana ʒ ij.
Polypodii, Masticis, Beccæ albi & rubri, Coralli Molchi ʒ β.
Sacchari ʒ ij.

Fiat pulvis. De hoc pulvere R. ʒ j.

F Conservæ anthos, Citri ana ʒ j.
Carnium citoniorum, Uvarum pass. ana ʒ ij.
Cum aqua melissæ & majoranæ fiat electuariū ad lentum ignem. Confortat memoriam, cerebrum, & omnes virtutes corporis. *Arnol. Villan.*

Aliud ad idem.

R. Myrobal. omnium, Piperis longi ana ʒ ij.
Colti, Anacardi, Baccarum Lauri,
Butyri vaccini, Sacchari ana ʒ vj.
Cyperti ʒ ij.

Teratur anacardi per se, postea alia: & conficiantur.

tur cum butyro & melle in æquali quantitate prius bullitorum. Dentur ʒ ij. cum aqua decoct. apii, fœniculi, & melissæ. *Idem.*

DE ELECTUARIIS calfacientibus cor.

Electuarium cor frigidum alterans & corroborans.

R. Zedoariz, Carabe, Coralli rubri, Macis, Cinnamomi, Cardamomi, Caryophyllorum, Radicum Acori ana ʒ j. Margaritarum, Stœchados ana P. j. Tormentillæ, sem. Basilici, Spodii, Piperis longi ana ʒ j. Moschi parum, Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium. Heurnius.

Electuarium pro corde & palpitatione.

R. Confectionis Alchermes ʒ ʒ. Conservæ rad. Buglossæ ʒ j. Conservæ flor. Anthos ʒ ʒ. Spec. Diamarg. frigidi ʒ j.

Cum syrupo de pomis redolentibus fiat electuarium: quo sumpto, superbibant parum vini, diluita aqua borraginis vel buglossæ. *Rondeletius.*

Electuarium pro palpitatione à flatibus.

R. Spec. Aromat. ros. ʒ j. Spec. Diarrhod. Abb. Conf. Alchermes añ. ʒ j. Corticis citri saccharo conditi ʒ j. Conservæ Bugloss. conservæ Anthos ana ʒ iij.

Cum syrupo conservationis Citri fiat electuarium. Capiat ante & post pastum superbibendo parum vini, cum aqua menthæ & absinthii diluita. *Rondeletius.*

Electuarium pro palpitatione ab aqua.

R. Electuarii prædicti ʒ ij. Coralli rubri usti & loti, aquæ Melissæ añ. ʒ ij. Rasuræ Eboris ʒ j. Pulv. Margaritarum ʒ ʒ.

Cum syrupo conservationis cort. Citri fiat electuarium. Capiat serò & manè. *Rondelet.*

Electuarium cordis.

R. Corall. rub. Macis, Ossis de corde Cervi, Ambræ, Margaritarum, Cry stalli, Auri cocti, Argenti meri, Ossis eboris, Saphyri, Rubini, Hyacinthiana ʒ v. Balsami ʒ ij. Moschi ʒ ʒ. Anthos, Spodii, Santalorum, Caryophyllorum, Galangæ, Calami aromat. Cubebarum, Spicæ Indicæ, Cort. phitticorum, Sem. basiliconis, Cardamomi, Piperis longi, Baccarum Lauri, Pyrethri ana ʒ iij. Styrcis calamita, Magnetis, Myrrhæ, Opii Thebaici ana ʒ j. Sem. Præoniæ in novilunio collectæ Flor. Lilifagi, Majoranæ, Balsamitæ, Ameos, Aristolochie, Anthos ana ʒ iij. Croci Oriens. ʒ ʒ. Ligni Aloës, sem. Papaveris albi ana ʒ ij. Sacchari, quod sufficit.

A Fiat electuarium. Dosis à ʒ ij. usq. ad iij. cum vino calido. * Conservat totam naturam, & cum reddit hilarem, auferit lassitudinem membrorum principalium, subvenit tristibus, & melancholicis, juvat paralyticos. *Petrus Aponensis.*

Electuarium confortans miseram omnium virtutum.

R. Roris Majalis collecti de mundis, herbis destillati ʒ ij.

B Sacchari ʒ iij. Coquantur lento igne usque ad cõsumptionem roris: postea adde Aquæ stillatitiæ florum vel cort. citri, aquæ Melissæ ana ʒ j. incorpora ad Solem fortissimè, benè agitando cum spatula: & sic permitte stare in vale panno subtili cooperto per dies tres, donec inspissetur: postea R. Aquæ stillatitiæ sanguinis humani ʒ ij. Sanguinis draconis ʒ ʒ.

C Distempera, & misce rotum cum jam superaddito saccharo, & fortiter incorporetur ad Solem deinde

R. Croci Orientalis ʒ ij. Balsami electissimi ʒ j. Moschi ʒ ʒ. Ros. liccarum ʒ ʒ. Ligni Aloës ʒ j. Auri foliati ʒ j. Coralli rubri ʒ ʒ. Margaritarum Orient. ʒ ʒ.

Incorpora fortiter, & sic permitte vas cooperto donec exiccetur, & servetur. Cor laxificat, naturam naturalem, & spiritus, & principalia membra adjuvat: confortat humidum radicale: ab agitudinibus pestilentibus, & ab omnibus venenis conservat: juventutem prolongat, & senectutem retardat: hominem in suo vigore tenet, & conservat. *Arnoldus Villanovanus.*

Electuarium.

R. Conservæ rosarum ʒ ij. Conservæ buglossæ ʒ ij. Cort. mali citri conditi ʒ j. Chebulorum conditorum ʒ ij. Cinnamomi electi ʒ j. Santali rubri, Coralli rubri, Serici coccinei crudi, concisi, Croci, Margaritarum ana ʒ ʒ. Fol. Auri, Fol. argentiana ʒ j. Moschi, Ambræ ana G ij.

Funde omnia simul succo citri, vellimonis saccharo cocti. * Spiritus fovet, nutrit, roborat, ingenium acuit atq; illustrat. *Marsilius Ficinus.*

Aliud.

R. Amygdal. dulcium ʒ ij. Pinearum mundat. sem. Cucumeris ana ʒ ʒ. Sacchari candidi ʒ ij. Sacchari albaissimi ʒ j ʒ.

Funde cuncta hæc aqua rosatq; limonis, & cum in quam extindum fuerit ignitum aurum, & argentum, simul coque suaviter, demum adde Cinnamomi, Been rubri, Coralli rubri ana ʒ j. Margarit. alb. Croci, Serici crudi, triti ana ʒ ʒ. Fol. Argenti, fol. Auri ana G. xij.

Hyacinth.

Hyacinthi, smaragdi,
Zaphyri, Carbunculi ana ℥ j.
Moschi, Ambræ ana G. ij.
Fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTUARIIS excalfacientibus pul- monem.

Electuarium pectorale.

R. Succæ Glycyrrhizæ ℥ β.
Hyssopi, Capillorum Veneris, Ireos,
Sem. Urticæ, Aristolochiæ rot. ana ℥ j β.
Piperis nigri, sem. Nasturtii,
Rad. Enulæ ana ℥ β.
Avellanarum,
Amygdal. dulc. ana ℥ β.
Pinearum ℥ j.
Mellis ℥ xiv.

Fiat electuarium. Hoc ego usus sum in asthma-
te, & præ cæteris miram ejus efficaciam exper-
tus sum. *Adolphus Occo.*

Electuarium ad tussim mirabile.

R. Enulæ campanæ,
Rad. Althææ ana ℥ iix.
Cotoneorum ℥ xvj.
Mellis albi ℥ ij.

Contusa miscantur cum melle, & coquantur:
in sine decoctionis auferatur ab igne, addan-
turq; pro qualibet libra

Croci ℥ j.
Cinnamomi ℥ j.
Sulphuris triti ℥ iv.
Glycyrrhizæ ℥ j.
Moschi ℥ β.

Misce & serva ad usum. Usus ejus est manè sto-
macho vacuo & vesperi. *Fioravantius.*

DE ELECTUARIIS calfacientibus ventri- culum.

Electuarium pro refrigerato ventriculo.

R. Spec. Aromat. ros. ℥ j.
Spec. Diagalangæ,
Spec. Diarrhod. Abb. vel
Rosatæ novellæ ana ℥ iij.
Sacchari parum.

Cum syrupo cōservat. cortic. Citri fiat electua-
rium. Sumatur ad quantitatem avellanæ, super-
bibendo parum vini diluti aqua Absinthii, vel
Menthæ. *Rondel. letius.*

Aliud.

R. Zingiberis conditi cum saccharo ℥ j.
Spec. Aromat. ros. ℥ ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥ iij.
Cum syrupo de Mentha fiat electuariū. Capiat,
ut antea dictum est. *Rondel. letius.*

A Electuarium ad ventriculi cor- roborationem.

R. Cort. Citri cum saccharo conditi, loti in vi-
no ℥ ij.

Spec. Aromat. ros. ℥ j.

Anisi ℥ iij.

Fœniculi ℥ ij.

Sem. Rutæ, sem. Viticis ana ℥ j.

Cum syrupo de mentha fiat electuariū. *Rondel.*

Aliud.

R. Menthæ seccæ ℥ ij.

Sem. Viticis ℥ iij.

Anisi, Fœniculi ana ℥ ij.

Sem. Rutæ ℥ j.

Cort. Citri secci, Coralli rubri, usi & loti in
aqua Rutæ ana ℥ ij.

Cum syrupo de Mentha fiat electuarium. Su-
matur ad quantitatem Fabæ ante pastum.

C Electuarium corroborans & constrin- gens ventriculum.

R. Conservæ Enulæ campanæ,

Conservæ Anthos ana ℥ ij.

Pul. Iridis Venetæ ℥ iij.

Sem. Viticis, Rutæ ana ℥ ij.

Rad. Bistortæ, sem. Uvarum ana ℥ j.

Rad. Cyperi ℥ β.

Cum syrupo de Mentha fiat electuariū. *Rondel.*

D Electuarium confortans stomachum & digestivum.

R. Rosarum rubr. Nucis moschatae,

Glycyrrhizæ ratæ, sem. Cucumeris ana ℥ j β.

Flor. Violarum, Caryophyllorum,

Spodii, Amyli,

Sem. Melissæ ana ℥ j.

Spicæ nardi, santali albi & rubri,

Tragacanthi, sem. Citrulli ana ℥ ij β. G. iv.

Margaritarum, Ambræ,

Limaturæ Auri, Argenti ana ℥ j.

Sacchari ℥ iij.

Fiat electuarium. Dosis est à ℥ ij. usque ad ℥ β.
manè cum vino remollitionis Galangæ & Zin-
giberis. *Arnoldus Pllano vanus.*

Aliud.

R. Rad. Gentianæ,

Rad. Aristolochiæ rotundæ,

Myrrhæ, baccarum Lauri,

Carui, Fœniculi ana ℥ iij.

Caryophyllorum, Galangæ,

Zingiberis ana ℥ j β.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuariū. * Valet contra omnes morbos
à frigiditate, ventositate, & materia grossa, ex-
pertum stomacho, intestinis, colica, capite. Va-
let etiam contra vermes & venenum.

Aliud.

R. Cotoneorum incisorum, Mellis albi ana
part. j.

Aquæ Rosarum part. dimidiam.

Coquantur simul usque ad consumptionem a-
D

quæ per setaceum pellantur omnia: & pro qua-
libet libra adde

Mellis ℥ vi.
Denuò cōquantur: in fine adde
Zingiberis albi ℥ j.
Cinnamomi ℥ j.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Ligni aloës, Calami aromatici,
Piperis nigri ana ℥ ij.
Croci ℥ j. Moschi G. v.
Quintæ essentia nostræ ℥ j.
Olei Tartari, olei sulphuris,
Olei Vitrioli ana ℥ j.
Masticis ℥ β.

Misce, & fiat electuarium, & servetur in vase vi-
treo optimè clauso. Ventericulum confortat: vir-
tutem debilem restaurat: appetitum excitat: uri-
nam provocat. *Fioravantius.*

DE ELECTUARIIS calfacientibus hepar.

Electuarium ad icterum.

R. Conservæ capill. Veneris,
Conservæ rad. Apii ana ℥ j β.
Conser flor. Cichorii, vel
Conser. flor. Calendulæ ℥ j.
Spec. Triasantali ℥ ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥ j.
Quatuor sem frig. majorum minutim inciso-
rum ana ℥ ij.

Cum syrupo Endiviæ fiat electuarium. Capiat
ut supra, superbibendo aquæ Graminis, vel Ci-
chorii ℥ j. *Rondeletius.*

Electuarium ad aquam inter cutem.

R. Conser. flor. Cichorii,
Conser. capill. Veneris ana ℥ j.
Spec. Diarrhod. Abb.
Aromat. Ros. ana ℥ j.
Spec. Triasantali ℥ ij.
Hepatis Lupi ℥ j.
Cineris intestinorum Lupi ℥ ij.

Cum syrupo ex Eupatorio fiat electuarium. Ca-
piat ad quantitatem avellanæ, & superbibantur
aquæ Absinthii ℥ ij. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Conser. Anthos,
Conser. rad. Apii,
Spec. Aromat. Ros. ana ℥ j.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥ j.
Trochiscorum de Eupatorio ℥ β.

Cum syrupo de Byzantiis, vel de Mentha, vel
de Eupatorio fiat electuarium. De hoc capiat,
superbibendo vinum dilutum cum aqua Ab-
sinthii. *Rondeletius.*

DE ELECTUARIIS calfacientibus splenem.

Electuarium pro splene.

R. Conser. rad. Apii ℥ j.

Conser. Ceterach,
Conser. capill. Veneris ana ℥ β.
Spec. Diarrhod. Abb.
Trochisc. de Cappar. ana ℥ j.
Cum syrupo acetoso fiat electuarium, de quo
capiat, superbibendo aquæ Foeniculi, vel Petra-
æ, vel Asparagi ℥ j. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Conservæ Ceterach ℥ ij.
Trochisc. de Cappar. ℥ j.
Spec. Diarrhod. Abb.
Spec. Diagalangæ ana ℥ j β.
Limaturæ Chalybis, maceratæ in aceto, & co-
nuissimè trita ℥ iij.
Sem. Portulacæ ℥ j.

Cum syrupo acetoso simp. fiat electuarium. Ma-
natur quotidie ad quantitatem avellanæ, su-
perbibendo parum aquæ Portulacæ, Tamaris-
ci, vel syrups acetosi simplicis. *Idem.*

CDE ELECTUARIIS alterantibus cor ca- lidum.

Electuarium cor calidum alterans & refrigerans.

R. Pulveris elect. Diamarg frig. ℥ j β.
Margaritarum electarum candidarum pulve-
risatarum in mortario marmoreo, ac ca-
dorem deponant, cum pistillo ferreo ℥ j.
Camphoræ G. ij. vel
Trochiscorum de Caphura ℥ j.
Rad. Distamni, Tormentillæ,
Cort. Citri ana ℥ j.
Conser. Buglossæ, Nenupharis,
Rosarum unius aut omnium ad copiam
narum aut terrarum drachmarum,
Sacchari albi dissoluti in aqua Rosarum
Borraginis, quod satis fuerit, ut inde
electuarium in Tabulis, vel additis Sac-
charis, fiat electuarium liquidum. *Hearnius.*

Aliud.

R. Diarrhodonis Abbatis sine moscho ℥ iij.
Spec. trium fantalorum ℥ j β.
Conser. Rosatæ,
Syrups Violati ana ℥ j β.
Fiat electuarium molle. *Idem.*

Elegans remedium in spirituum evanida vi.

R. Succorum densatorum Acetosæ,
Endiviæ,
Rad. Quinquifolii ana ℥ j.
Limaturæ Auri ℥ ij.
Caphuræ ℥ j.
Serici crudi ℥ ij.
Sem. Citri ℥ β.
Conser. fol. Endiviæ, Acetosæ ana ℥ j.
Cum syrupo de acedine Citri orū fiat electua-
rium. Datur à semidrachma ad semuncia. *Idem.*

DE ELECTUARIIS refrigerantibus ventri- culum.

Electuarium ad ventriculum re- frigerandum.

R. Confer. Rosarum,
Confer. Nenupharis ana ʒ ʒ.
Spec. Diamarg. frig.
Spec. Triafantali ana ʒ ij.
Spec. Diarhod. Abb. ʒ ʒ.
Coralli rubri ʒ j ʒ.

Cum syrupo violato fiat electuarium. *Rondelet.*

Electuarium contra stomachi ardorem.

R. Conservæ Rosarum veteris ʒ ij.
Lapidum Cancrorum tritorum ʒ j.
Boli Armeni parum. Misce simul.

Electuarium ad humectationem ven- triculi, totiusq; corporis.

R. Confer. rad. Buglossæ, confer. Borraginis,
Confer. Violarum, confer. Satyrionis ana ʒ j.
Pincaram infus. in lacte,
Quatuor sem. frig. major. mundatorum,
Sem. Bombacis ana ʒ ij.
Carris test. preparatarum ʒ j.
Anis ʒ i.
Cinnamomi ʒ j.

Cum syrupo de Buglossa, vel Borragine fiat e-
lectuarium. *Rondeletius.*

Electuarium ad humiditatem re- staurandum.

R. Glycyrrhizæ rasæ, Rosarum rubr.
Anisi, sacchari albi ana ʒ ij. G. vj.
Gummi Arabici, Fragacanthi ana ʒ ij. ʒ ij.
Santal. li albi & rubri ana ʒ ij.
Sem. Papaveris albi, succi Glycyrrhizæ,
Amyli, sem. Portulacæ,
Sem. Ictiole, sem. Lactucæ ana ʒ ʒ.
Quatuor sem. frig. mundat.
Sem. Cydoniorum mundat ʒ ij.
Amygdalarum mundat. Pincaram,
Santal. Cinnamomi,
Syracis calamitæ, sem. Bombacis,
Sem. Mulsæ Violarum,
Nenupharis, Berberis ana ʒ ij.

Confer. cum syrupo, quando queritur confort-
atio interiorum, vel cum syrupo decoct. Gum-
mi Arabici, Fragacanthi & Rosarum, quando
queritur humectatio spiritali. Dosis ejus est
ʒ ij usque ad ʒ ʒ. Servatur per annum. Vires
corporis ex longa infirmitate, & spiritus, & hu-
miditatem restaurat, Propriè respicit peccatum
secundæ digestionis. Datum cum decoctione Vio-
larum & Santal. confortat hepar, & stomachum
à siccitate laesos, & à caliditate. Datum cum de-
coctione Hordei & Glycyrrhizæ, confert valde
attenuatis, suppuratis & consumtis, & curat sic-
citatem peccatorum, & tussim. Datum in infusio-

A ne Croci restaurat vires cordis, & humiditatem.
Datur cum vino lymphato, confert impedimen-
to conceptionis ex siccitate. *Arnol. Villanovanus.*

Electuarium restaurativum.

R. Confer. Rosarum ʒ j.
Confer. Borraginis, conf. Violarum ana ʒ ʒ.
Rad. Cichorii condit.
Cost. Citri condit. ana ʒ ij.
Spec. Diarhodon Abb. ʒ ij.
Spec. Diambra ʒ ʒ.

B Spodii, vel spicæ Indicæ,
Coralli rub. prepar.
Margarit. preparat. ana ʒ j.

Cum syrupo Citri conditi fiat electuarium. *Ran-
zovius.*

DE ELECTUARIIS refrigerantibus hepar.

Electuarium ad calefactum hepar, cum obstructione.

R. Confer. flor. Cichorii,
Confer. capill. Venenis ana ʒ ʒ.
Confer. Violarum ʒ ij.
Spec. Diatraga canthi frig.
Spec. Triafantali ana ʒ ij.

Cum syrupo Endiviæ fiat electuarium. *Rondelet.*

DE ELECTUARIIS astringentibus.

Electuarium pro ventriculo laxato.

R. Myrobal. conditorum N. j. vel
Carnium Citoniorum,
Carnium Citri conditi,
Zingiberis conditi ana ʒ j.
Spec. Aromat. rosati ʒ ij.
Rasuræ Eboris,
Coralli rub. usli, loti in aqua Menthæ ana ʒ ij.
Cineris intestinorum Gallinæ,
Cineris intestinorum Lupi ana ʒ ij.

E Cum panco syrupo conservæ corticum Citri
fiat electuarium. *Rondeletius.*

Electuarium pro lienteria.

R. Myrobal. Emblicorum N. j. vel
Carnis Citoniorum ʒ j.
Corticum Citri conditi ʒ j.
Pulveris Diacitonicæ ʒ ij.
Spec. Diarhodon Abb.
Spec. Rosaræ novellæ ana ʒ j.
Coralli rubri usli ʒ j ʒ.
Conservæ Acori colatæ, & transmissæ per cri-
brum ʒ vj.

Cum miva Cytoniorum fiat electuarium. Ca-
piat ante cibum. *Idem.*

Electuarium pro dysenteria.

R. Carnis Cytoniorum conditæ ʒ j.
Confer. Rosarum antiquæ ʒ j ʒ.
Coralli rubri,
Boli Armeni ana ʒ ij.
Spec. Diamarg. frig. ʒ j.

Cum miya Cytoniorum fiat electuarium. Ca- A
piat manē. *Idem.*

DE ELECTUARIIS urinas & menses mo- ventibus.

*Electuarium ad urinas & menses
movendos.*

R. Conservæ Eryngii,
Conf. rad. Pastinacæ agrestis ana ℥ j.
Trochiscorum de Myrrha ℥ iij.
Cinnamomi ℥ ij.

Cum syrupo de Artemisia fiat electuariū. Su-
matur manē, deinde superbibendo cyathum vi-
ni Hippocratici, vel decoctionis Pulegii, aut
Calaminthæ. *Idem.*

Electuarium ad menses movendos.

R. Succī Eryngii, succi Sabinæ,
Succi Pulegii, depuratorum ana ℥ iij.
Cinnamomi, Afari,
Myrrhæ, Croci ana ℥ j.
Sem. Nigellæ ℥ ℥.

Misceantur, & fiat electuariū. Ad dulcorandum
adde parum syrapi de Artemisia. *Idem.*

DE ELECTUARIIS frangentibus calculum.

Electuarium ad calculum.

R. Succī Portulacæ,
Foeniculi marini ana ℥ ℥.
Sem. Palyuri ℥ j.
Afari, Ochreæ ana ℥ iij.
Cinnamomi, fefeli ana ℥ j.

Cum syrupo de Byzantiis, vel de quinque rad.
fiat electuarium. Parantur etiam ex Lithontri-
bone lapide Judaico, additis succis vel syrupis
convenientibus. *Idem.*

DE ELECTUARIIS Venerem stimulantibus.

Electuarium ad Venerem.

R. Conservæ rad. Eryngii,
Zingiberis conditi ana ℥ j.
Testiculorum gallor. decoct. in lacte ℥ ℥.
Pinearum mundatarum, & in lacte macera-
tarum ℥ j.
Amygdalarum dulcium,
Avellanarum maecatarum in melle per diem
ana ℥ ℥.
Sem. Bulbi ℥ j.

Cum syrupo conservæ cortic. Citri fiat Electua-
rium, de quo sumatur ante pastum. *Idem.*

Aliud.

R. Conservæ Satyrionis ℥ ij.
Cort. Citri conditi ℥ ℥.
Avellanarum in melle maecatarum N. x.
Pinearum,

Pistaciorū, in butyro breviter fixorū ana ℥ j.
Carnis Testudinis decoctæ cum eruca ℥ ij.
Cinnamomi ℥ ℥.

Cum syrupo conservationis Eryngii fiat ele-
ctuarium. Sumat ad quantitatem nucis. *Idem.*

*Electuarium pro iis, quibus semen
est acre.*

R. Pinearum conditarum cum saccharo ℥ ij.
Rad. Pastinacæ agrestis ℥ j.
B Caulium, Lactucæ,
Carnium Cucurbitæ conditæ cum saccharo
ana ℥ j. ℥.

Carnis testudinis coctæ cum Oryza ℥ ij.
Cum syrupo conservationis Satyrionis fiat ele-
ctuarium. Sumat ad nucis quantitatem tribus
horis ante pastum. *Rondeletius.*

Electuarium ad Venerem, Ayicenna.

R. Caudæ Scinci ℥ j. ℥.
C Sem. Napi, Baucisæ,
Allest. Cepæ albæ,
Urticæ, Erucæ ana ℥ j.
Melanopiperis, Leucopiperis,
Macropiperis ana ℥ v.
Cepæ muris assæ ℥ ℥.
Pinearum ℥ ij. ℥.
Pyrethri ℥ ℥.
Linguae avis ℥ vj.
Cerebellorum passerum ℥ ℥.
Testiculorum galli ℥ j.

D Tere, & confice cū Butyro vaccino & Melle, &
sit Butyri tertia, & Mellis tertia duæ, & reponi
in vase. Dosis ejus est ℥ ℥. cum vino dulci
cibum. Sperma auget: & convenit Regibus.

*Electuarium ad libidinem augmen-
tandam.*

R. Sem. seselcos, Erucæ,
Anisi, Lini, Piperis,
Pyrethri, sesami purgati,
Farinæ Cicerum ana ℥ ij.

Tere, & confice cū oleo sesamino recenti: ad
Penidiorum ad pondus omnium,
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Idem.*

*Electuarium ad coitum augmen-
tandum.*

R. Sileris montani, Cymini,
F Sem. Urticæ ana ℥ x.
Zingiberis ℥ xv.
Satyrionis ℥ v.
Pinearum mundat. ℥ xx.
Anisi ℥ vj.

Tere, & frica cum Butyro: tempera cum Melle
despumato Dosis ℥ ℥. in introitu lecti. *Idem.*

*Electuarium ad libidinem au-
gendam.*

R. Uvam passam,
Daucum domesticum,

Et abijce interiora, tere diutissime cortices, & A quantur in lacte ovino, vel vaccino, & post for-

adjuuge

Gummi Arabici ℥ j.

Pone in srixorium stanneum, & superadde

Olei sesamini ℥ j. frica, & pone

Mellis ℥ iij.

Dimitte usque quod condensentur: admisce Vitellos ovi N. v. ab igne remove: & adde

Galangæ ℥ ij.

Sem. Urticæ, Piperis longi,

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Sem. Rapæ, Ceparum,

Dauci ana ℥ ij.

Commisce diligenter. Si volueris tingere, adde

Croci ℥ ij. postea reconde in vase vitreo, & usui

reserva. *Arnoldus Villanovanus.*

Aliud Venerem excitans.

R. Sem. Asparagi, Satyrionis ana ℥ j.

Bedeguar, Beccn albi & rubri,

Zingiberis ana ℥ iij.

Sem. Erucae, sem. Dauçi,

Sem. Ceparum, sem. Urticæ ana ℥ ij.

Sem. Sileris montani assi,

Umbilicorum scincorum ana ℥ ℔.

Cardamomi ℥ iij.

Linguae avis ℥ j.

Sacchari quart. j.

Tere, & per tempora dabis ℥ ℔. cum lacte, vel

nulla, sero & mane. *Idem.*

Aliud ad idem pro iis qui non possunt

coire ex frigiditate.

R. Spec. Diagalangæ ℥ i.

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Satyrionis ana ℥ j.

Pyre hri, Piperis,

Sem. Urticæ, sem. Dauçi,

Sem. Lini, sem. Carui,

Sem. Sileris montani ana ℥ ℔.

Penidiorum ℥ ij.

Tere & tempera cum Melle, & reponere. Dosis ad

modum avellanæ ante prandium, & post co-

nam. *Arnoldus Villanovanus.*

Electuarium contra sterilitatem.

R. Vitell. ovorum N. vi.

Butyri recentis, sevi Capræ ana quart. j.

Piciapi Tauri, Satyrionis, Zedoariæ,

Zingiberis conditi, Menthæ,

Testiculorum gallorum, testic. Vulpium,

Testic. Mutonis, testic. Verris ana ℥ j.

Cerebellorum Passerum assatorum ℥ ij.

Medullæ nucis Indicæ, Pinearum,

Piscatorum ana ℥ j ℔.

Fistulorum, Amygdalarum dulc.

Dactylosum, Avellanarum coctarum ana ℥ j ℔.

Sem. Malvæ, sem. Mercurialis, sem. Erucae,

Caryophyllorum, Zingiberis,

Piperis longi, albi & nigri,

Sem. Linguae avis,

Cinnamomi ana ℥ ij.

Omnia mundificentur, temperentur, & co-

titer conterantur, & addantur

Caudarum scincorum ℥ ℔.

Mellis Ros. ℥ ij.

Panis sacchari ℥ vij.

Conficiatur lento igne, diu agitâdo, decoquan-

tur ad electuarii consistentiâ, quo continuè ma-

ne & sero utatur. *Arnoldus Villanovanus.*

DE ELECTUARIIS

B Venerem minuentibus.

Electuarium ad seminis profluvium, &

Venerem minuendam.

R. Conservæ Nymphææ ℥ ij.

Caulium Lactucæ ana ℥ j.

Coralli rubri, Crystalli ana ℥ iij.

Caphuræ ℥ ℔.

Sem. Agni casti ℥ ℔.

C Cum syrupo Myrtillorû fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTUARIIS

dolorem mitigantibus.

Electuarium ad dolorem colicum.

R. Opii ℥ ij.

Castorii, Euphorbiæ, styracis,

Myrrhæ, Piperis longi, nigri ana ℥ j.

Sem. Apii, sem. Petroselinii,

Sem. Cumini, Cinnamomi ana ℥ ij.

D Cum melle despumato fiat electuarium. *Idem.*

Aliud.

R. Galangæ, vel Aromat. rosati, vel

Diambæ, vel Diamoschi ℥ ℔.

Opii dissoluti in vino Malvatico, vel Aqua

vitiæ ℥ j.

Croci, Castorii ana ℥ j.

Cum syrupo de stœchade fiat electuarium, vel

opiata, de qua sumatur ℥ j. cum vino & aqua

E Hystopi. *Idem.*

Electuarium pro dolore nephritico.

R. Glycyrrhizæ, Rosarum, Myrrhæ,

Styracis, Asari, spicæ Celticæ,

Schoenanthi, sem. Palyuri,

Sem. Halicacabi, sem. Bismalvæ ana ℥ j.

Sem. Apii, Petroselinii,

Rubiæ majoris ana ℥ ℔.

Opii ℥ ij.

Croci ℥ j.

F Cum syrupo capillorum Venetis & pauca Te-

rebenthina lota in aqua Graminis, vino albo

fiat electuarium, vel opiata. Capiat à ℥ j. ad ℥ j.

Post vomitum, vel detergentia medicamenta

dentur. *Rondeletius.*

Electuarium ad dolorem vesicæ

cum ulcere.

R. Succii Glycyrrhizæ ℥ ℔.

Myrrhæ, styracis, Thuris, Masticis ana ℥ j.

Gummi Tragacanthæ,

Gummi Arabici ana ℥ ij.

D 3

Cort. Mandragoræ ʒ ij.
Sem. Papaveris, sem. Endiviæ,
Sem. Alkekengi,
Sem. Bismalvæ ana ʒ ij.
Cum syrupo Jujubarum fiat opiata. Sumatur
ʒ j. longè à pastu, superbibendo decoctionis
Hordei parum. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Succī Glycyrrhizæ, Styracis, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli ana ʒ iij.
Boli Armeni ʒ ij.
Opii ʒ j. ʒ.
Cum syrupo Jujubarum fiat opiata. Capiat, ut
suprà. *Idem.*

*Electuarium pro dolore in fluxu
ventris.*

R. Acaciæ, Hypocistidis,
Carnis Cytoniorum,
Sumach, Gallarum ana ʒ j.
Coralli rubri usti, & loti in aqua ros. ʒ j. ʒ.
Opii ʒ j.
Cinnamomi Crassi, Cyperi ana ʒ ss.
Cum syrupo de Rosis siccis fiat electuarium.
Addi potest ʒ j. ʒ. Boli Armeni, vel Tertæ sigil-
latæ. *Idem.*

Electuarium ad uteri dolores.

R. Castorci, Myrrhæ,
Crocī, Styracis ana ʒ ij.
Rad. Ireos, Spicæ Nardi,
Folii, Malabathi,
Asari ana ʒ j.
Opii ʒ i. ʒ.
Cum syrupo de Arthemisia fiat electuariū, vel
opiata. Capiat ʒ j. superbibendo parum vini al-
bi, diluti aqua ex floribus Citri. *Idem.*

Aliud.

R. Spec. Diamoschi,
Spec. Diambæ ana ʒ ij.
Castorci ʒ j.
Opii ʒ j.
Cum syrupo de Arthemisia fiat opiata. Suma-
tur ʒ j. ut suprà. *Rondeletius.*

Aliud ad dolores cum ulcere.

R. Bdellii, Myrrhæ ana ʒ j.
Cort. Thuris, sareocolleæ,
Masticis ana ʒ j. ʒ.
Amyli, Styracis ana ʒ ij.
Sem. Papaveris albi, sem. Endiviæ,
Sem. Plantaginis ana ʒ j. ʒ.
Cum syrupo Jujubino fiat electuarium. Quòd
si dolor non sedetur, augeatur quantitas Opii
ad ʒ iij. *Idem.*

**DE ELECTUARIIS
purgantibus bilem.***Electuarium Diacarthami, Cho-
lagogum.*

R. Diagridii ʒ ss.
Turpeti ʒ j.

A. Sem. Carthami medullæ ʒ ss.
Cort. Citri sicci,
Carnis Cydoniorum ana ʒ j.
Cinnamomi, Zingiberis,
Diatragacanthi frig. ana ʒ ij.
Syrupi Ros. laxat. quantum satis est.
Fiat electuarium. Maxima dosis est ʒ ss. *Felix Plater.*

Aliud electuarium purgans.

R. Scammonæ præparatæ ʒ j. ʒ.
Turpeti,
Sacchari candi ʒ ss.
Zingiberis ʒ j.
Cinnamomi ʒ j. ʒ.
Galangæ ʒ ss.
Pulpæ ficuum extract. cum vino opt. ʒ ss.
Syrupi Liquiritiæ ʒ iij.
Fiat electuarium. *Idem.*

Electuarium aliud Cholagogum.

R. Diagridii ʒ ss.
Cinnamomi ʒ j.
C. Santali albi, rubri ana ʒ ss.
Confer. Ros. recent. ʒ v.
Rob. de Ribes ʒ j.
Succi Liquiritiæ ʒ j.
Masticis ʒ ss.
Miscæ, & fiat electuarium. *Felix Platerus.*

Aliud.

R. Scammonæ præparatæ ʒ j. ʒ.
Turpeti ʒ j.
D. Zingiberis, Caryophyllorum,
Piperis, Cinnamomi,
Pulpæ Citoncorum coctæ cum Saccharo
quant. j.
Fiat electuarium. Dosis ʒ ij. *Felix Platerus.*

**DE ELECTUARIIS
aquam purgantibus.***Electuarium hydragogum.*

E. R. Succī Cucumeris asinini,
Succi rad. Cucumeris asinini,
Succi Laureolæ, succi Ireos purpurei,
Succi Absinthii, succi Eupatorii ana ʒ iij.
Resideat: quæ supernatat aqua, abjiciatur. Cris-
siori verò parti insperge
Rhabbarbari, Agarici ana ʒ ss.
Spicæ Nardi Indiæ, sem. Endiviæ,
Sem. scariolæ, sem. Portulacæ,
Masticis, Lappæ, Tragacanthæ,
Salis gemmæ ana ʒ j.
Mellis colati ʒ ss.
In vase vitreo reposita agitentur in Sole, ut sint
veluti electuarium. Datur ʒ j. per intervalla hy-
dropicis. *Gordonius.*

**DE ELECTUARIIS
purgantibus humores pitui-
tosos & mixtos.**

Electuarium fortiter pituitam purgans.
R. Seminis Cnici ʒ iv.

Turpeti

Turpeti gummosi,
Fol. Senæ ana ℥j ℞.
Diactydi ℥v.
Rhabarbari ℥j.
Agarici trochiscati ℥vj.
Mannæ ℥ij ℞.
Myrobalanorum Chebulorum ℥iij.
Polypodii ℥ij.
Zingiberis ℥ij.

Crassius conterantur: & affundatur Aqua vitæ,
in qua Diambrae uncia per octo dies macerata
fuerit: macerentur tepide dies quatuordecim,
hinc praelo exprimantur: & ex liquore Aqua vi-
tæ extillectur, donec ad mellis crassitiam sub-
sedeat. Drachma adultis: dimidia junioribus ex
jure, cū fyrupi rosati, vel violati laxativi semun-
cia diluitur, potuiq; datur. *Hernicus.*

Electuarium solveus ventrem.

℞. Acororum ℥j ℞.
Turpeti electi ℥℞.
Carchami, Hermodactylorum ana ℥iij.
Stœchadis, Zingiberis,
Alari, Origani,
Anthos, Nucis moschatae,
Caryophyllorum, Herbae paralytis ana ℥j.
Sem. Apii, sem. Anisi,
Sem. Ligustici ana ℥ij.
Mellis despumat. ℞j ℞.

Fiat electuarium Datur ℥℞. Quod si vehemen-
tius optes, addito Diagridii ℥℞. *Fumanellus.*

Alud.

℞. Cassiæ fistularis ℥ij.
Mannæ electæ ℥j ℞.
Sacchari violacei ℥j.
Succi Rosarum ℥℞.
Misce. Datur per horam ante cibum ab ℥℞. ad
℥j. *Fumanellus.*

Panthymagogon Phadronis.

℞. Spec. Diambrae ℥j ℞.
Spiritus Vini circulari ℞ij ℞.
Affundatur spiritus vini speciebus, & maceretur
diebus 14. commissuris valis optimè obliis, ma-
teria bis quaterve quotidie mota. Deinde spiri-
tus à speciebus defendendus est, & sequentibus
purgatoriis superfundendus:

℞. Scammonii ℥℞.
Rhabarbari electi,
Colocynthidis ℥℞.
Agarici optimi ℥iij ℞.
Turpeti,
Hermodactylorum ana ℥ij ℞.
Sem. Ebulli tussi ℥iij.
Hellebori nigri ℥ij.
Fol. Senæ ℥j.

Hæc postquam trita, macerataque fuerint, sac-
culo lineo injiciantur, exprimanturque, in ex-
presso dissolve Aloës succo. Citrini ℥x. atque in
balneo Mariæ evaporentur, ad Mellis usq; cras-
situdinem. Datur ℥j. ex vino, vel jure: vel cata-
pottis admixtis. His adde etiam aliquot guttas
olei Chalcanthini.

A

Electuarium vita.

℞. Ulvarum passarum ℞j.
Glycyrrhizæ rasæ ℥℞.
Aque fontis ℥xv. aut q. s.
Coquantur bene, & exprimantur, quibus adde
Cort. Myrobalanorum Chebulorum,
Cort. Myrobal. Citrinorum,
Cort. Myrobal. Indorum ana ℥j.
Cort. Myrobal. Emblicorum,
Cort. Myrobal. Bellisicorum ana ℥j.

B

Omnia contusa decoquantur, exprimantur, &
colentur, addendo

Sacchari ℞℞.
Coquantur ad formam fyrupi: ultimò adde
Cinnamomi,
Caryophyllorum,
Galangæ, Nucis moschatae ana ℥j.
Sem. Anisi,
Sem. Fœniculi ana ℥℞.

C

Misceantur, ut est artis. * Ventriculum roborat,
superfluitates humorum ex nutrimento præte-
rito remanentes purgat, usus ejus facit homi-
nes coloratos, & caniciem retardat. *Arnoldus
Villanovanus.*

*Remedium præstantissimum contra
pestem.*

℞. Pul. Antimonii præparati ℥iij.

D

Doronici Romani,
Terra Lemniæ,
Boli Armeni ana ℥j.
Cort. mali Citri, Croci, Caphuræ,
Tormentillæ, santali citrini,
Cornu Monocerotis ana ℥℞.
Eboris combusti G. xv.
Coralli rubri, Cinnamomi electi,
Spicæ Indicæ,
Margaritarum præparatarum ana G. v.

E

Aloës lotæ ℥x.
Conservæ Rosarum,
Buglossæ ana ℥iij.
Theriaca electæ,
Mithridati optimi ana ℥j ℞.
Syrupi acetosi Citri quantum sufficit.
Fiat massa. Dosis ℥℞. * Medetur pestilentia, &
iis qui venenum hauserunt. *Jacob. Theod. Taber-
namontanus.*

*Electuarium, quo milites Hispani
utuntur, affecti lue
Hispanica.*

F

℞. Mellis optimi ℞j.
Sarsæ parillæ ℥iv.
Panis biscocti ℥iij.
Fol. Senæ ℥j ℞.

Pulverizetur tenuissimè, & passentur per stami-
nium, & omnia simul cõmixta coquantur levi
ebullitione, & foco remota decoctioni adde
Vini caustici ℥ij. De hoc electuario sumat pa-
tiens manè & vesperi singulis vicibus ℥j. ad
dies 14. præmittendo purgationem: & can-
dem die 7. & 14. renovando. *A quodam Hispano.*

D 4

DE OPIATIS, Sectio XXII.

Athanasia major.

R. Croci, Myrrha,
Opium, Castorei,
Sem. Jusquiama albi,
Costi, Cordumemi,
Sem. Papaveris nigri,
Spica nardi, Eupatorii,
Hepatis Lupi,
Cornu dextri Caprae vel Cervi ana partes æ-
quales.

Terenda terantur, & alia in vino liquefiant. Ex-
cipe omnia Melle despumato, & post sex men-
ses utere cum vino dulci & grato, aut cum sapa
& succo litydi & Apii. Servantur annis tribus.
* Obstructionem hepatis & lienis liberat, do-
lorem sedat tum ventriculi, tum renum, hæmor-
rhoïdum, &c. thoracem pulmonesq; expurgat,
ob id asthma & veterem tussim juvat, hæmor-
rhagiam, diarrhœam, lienteriam antiquam, dy-
senteriam cohibet. *Mesues.*

Athanasia alia.

R. Cinnamomi, Cassiæ lignæ ana ʒ iij. G. viij.
Croci, schœnanthi, styracis calamitæ,
Phu, sciteli, sem. Hyoscyami, Betonicæ,
Sem. Apii, sem. Dauci, Anisi,
Opium ana ʒ j β. G. iij.
Nardi Indicæ, Foli, Castorei,
Myrrhæ, Lapidis hæmatitis,
Carabæ, sanguinis Draconis,
Coralli rubri, Costi, Boli Armeni,
Mumix, Consolidæ majoris,
Terræ sigillatæ, Acori, Afari,
Cort. rad. Mandragoræ, Polii montani,
Pulegii, Baccarum Lauri,
Meu, Pipens albi longi,
Sem. Petroseliniana ʒ β.
Mellis quantum sufficit.

Confice, ut artis est, & serva in vase fictili vitrea-
to ad annos tres. * Dysenteria laborantibus &
coeliacis confert, atq; ad fluxum muliebrem uti-
lis est. Facit ad profluvium sanguinis narium,
& eos qui cibum non retinent in ventriculo.
Sanguinis præterea à quacunq; causa natis re-
jectionibus auxiliatur. *Nicolaus.*

Philonis Tharcentis antidotus similis ei,
quem Mesues describit.

R. Croci ʒ v.
Pyrethri, Euphorbii,
Nardi Indicæ ana ʒ j.
Piperis albi, sem. Hyoscyami ana ʒ xx.
Opium ʒ x.
Mellis quantum sufficit.

Confice secundum artem. * Expertissima ad se-
dandos vehementes & lethales partium dolo-
res, ventriculi, coli, hypochondiorum, hepatis,
lienis, renum, uteri, excitatos à crudis hamori-
bus, aut flatu crasso, aut amborū causa intem-

A perie frigida: valet etiam ad suffocationis peri-
culum, singultum vehementem, & urinæ diffi-
cultatem. *Galenus.*

Philonium Hamech.

R. Melanthii, Castorei, Piperis,
Amcos, Baccarum Lauri, Cymini,
Fol. Rutæ, Calaminthes, Opium,

B Hyoscyami, Cort. rad. Mandragoræ ana par-
tes æquales.
Excipe Melle. Datur à ʒ ij. ad aur. ij. Ad eandem
valet, ut præcedens.

Philonium majus sive Romanum.

R. Piperis albi,
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ v.
Opium ʒ ij β.
Cassia veræ ʒ j β.
Sem. Apii ʒ j.
C Sem. Petroseliniana, sem. Fœniculi,
Sem. Dauci ana ʒ ij. G. v.
Croci ʒ β.
Nardi Indicæ, Pyrethri, Zedoariæ ana G. x.
Cinnamomi ʒ j β.
Euphorbii, Costi ana ʒ j.
Mellis despumati quantum sufficit.
Confice ut artis est. * Idem quod præcedens
potest. *Nicolaus.*

D Philonium Persicum.

R. Piperis albi, Hyoscyami ana ʒ xx.
Opium, Terræ Lemniæ ana ʒ x.
Lapidis hæmatitis, Croci ana ʒ v.
Castorei, Nardi Indicæ,
Euphorbii, Pyrethri,
Margaritarum, Carabæ,
Doronici, Zedoariæ,
Trochisc. Ramich ana ʒ j.
Caphuræ ʒ j.

E Mellis quantum sufficit.

Confice. * Ad sanguinem undecunque manan-
tem confert: quapropter menses immo-
dico-rumpentes, hæmorrhoidas, & cruentas excen-
tiones per interna, itemque sanguinis spumæ
compescit, ac foetum in utero retinet. *Mesues.*

Paulina.

R. Cinnamomi, Costi, Galbani, Castorei,
Opium, Piperis longi, nigri,
Styracis ana ʒ j.
Mellis quantum sufficit.

F Tunduntur quæ tundenda sunt, & cribrantur
per angustissimum cubrum: Galbanum in Melle
dissolvitur, & factum cleiduarium in consiliata
forma reponitur in pyxidem vitream, aut argen-
team. * Facit hæmoptoicis, tussicentibus, phre-
sics, peripneumonicis, ad convulsam, ruptam, flo-
machi subversionem, bilem vomentes, ac secre-
nentes, coeliacos, dysentericos, ad affectiones
circa vesicam, suffocationes uteri, febres perni-
civum repetentes, hora una ante exacerbatio-

nem exhibita: facit in malum habitum delapsis, A
cibum non sentientibus, ac pharmaca lethalia &
plagas venenum jaculantium bestiarum. *Galien.*

Tryphera magna.

R. Opii ꝑ ij.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ, Nardi Indicæ,
Zedoariæ, Zingiberis,
Costi, Styracis Calamitæ,
Calami aromatici, Calaminthæ,
Rad. Iridis, Peucedani, Acori,
Cort. Mandragoræ, Nardi Celticæ,
Rosarum rubrarum, Piperis,
Anisi, Apii,
Petroselini, Fœniculi,
Dauci, Hyoscyami, Cymini,
Sem. Ocyami ana ꝑ j.
Mellis despumati q f.
Confice ut artis est, & serva ad annos tres. * Au-
xilium dolori stomachi ex frigidityte: sumpta C
namque statim sudorem provocat, phreniticis,
mulieribus sex uteri dolore infomnibus, rheuma-
ticis, peripneumoniacis, & qui excrementa cum
sanguine excernunt, utilissima est. *Nicolasus.*

Requies.

R. Rosarum rubr.
Violarum ana ꝑ iij.
Opii, sem. Hyoscyami,
Sem. Papaveris albi, nigri,
Cort. Mandragoræ,
Sem. Scariolæ,
Sem. Laetucæ, sem. Portulacæ,
Sem. Pyllyi, Nuclei moschatae,
Cinnamomi, Zingiberis,
Sacchari ana ꝑ j. ꝑ.
Santali albi, rubri, citrini,
Spodii, Tragacanthæ an. ꝑ ij. G. v.
Mellis despumati q f.
Confice secundum artem. Durat ad decennium. E
* Ad febres continuas & ardentis, omnemque
febrilem afectionem, ad febres deniq; acutas con-
fert. Est autem utilis temporibus & pulsibus ma-
nuum inuncta, ac cordis dolorem mitigat, som-
numque conciliat. *Nicolasus.*

Sosera.

R. Nardi Indicæ, Castorei ana ꝑ xxxix.
Myrrhæ ꝑ xxvij.
Croci ꝑ xxxvij.
Opii, Schœnanthi ana ꝑ xxxvj.
Petroselini ꝑ xlv.
Anisi ꝑ ix.
Apii ꝑ vij.
Castiæ ꝑ xij.
Piperis longi, Amomi,
Seseli ana ꝑ xij.
Sisonis ꝑ vj.
Styracis, Hedychroi, Costi,
Alani ana ꝑ xix.
Mellis quantum sufficit.
Fiat opiata. Servatur ad decennium. *Pantus.*

Musa Enea, sive Zaxenea.

R. Castorei, Myrrhæ, Opii,
Piperis nigri, longi, Galbani, Costi,
Cinnamomi, Phu, Meu,
Dauci, Afari, Croci ana ꝑ ꝑ.
Mellis Hispanici despumati triplum.
Misce. Servatur ad annos decem. * Valet ad omnes
passiones frigidas & ventositates crassas, & do-
lorem dentium, & corrosionem eorum, & ad
frigus stomachi, & tarditatem digestionis, & co-
licam, & difficultatē urinæ, & ad frigus & phle-
gma, & ad mucositatem urinæ. *Mesues.*

Diaolibanum.

R. Castorei, Opii, Hyoscyami ana ꝑ iv.
Castiæ lignæ ꝑ ij. ꝑ ij.
Folii, Croci, Thuris masculi ana ꝑ ij.
Rheuponici, Amomi ana ꝑ j. ꝑ ij.
Myrrhæ ꝑ j. ꝑ.
Spicæ Indicæ, Pyrethri,
Euphorbii, Leucopiperis ana ꝑ ij. ꝑ.
Pæonia, Styracis calamitæ,
Macropiperis ana ꝑ j.
Mellis despumati triplex pondus.
Fiat opiata. Servatur ad annos tres. * Utile est ad
diversas passiones capitis, hemiplegicum dolo-
rem placat, & supercilii lachrymas potenter strin-
git, fauces rheumaticas & arterias lenit, hæmo-
ptois & tussientibus medetur, vomitum com-
pescit, dolorem stomachi & nauseam auferit, pe-
ripneumoniacis, pleuriticis, empyicis sine dubio
subvenit, gonorrhœam & satyriam emendat,
& menstrualem sanguinem sistit. *Nicolasus.*

Aurea Alexandrina.

R. Afari, Carpobalsami,
Sem. Hyoscyami albi ana ꝑ ij. ꝑ.
Caryophyllorum, Opii Thebaici,
Myrrhæ (Baccarum Myri Aethuarii)
Cyperi rotundi ana ꝑ ij.
Opobalsami, seu olei Caryophyllorum,
Cinnamomi, Euphorbii, Foliu,
Zedoariæ, Zingiberis, Costi veri,
Corallii, Castiæ lignæ, Tragacanthæ,
Thuris masc. Meu, Styracis calamitæ,
Spicæ Celticæ, Cardamomi minoris,
Sem. Scieles, sem. Napi,
Sem. Saxifragiæ,
Sem. Anethi, Anisi ana ꝑ j.
Ligni Aloës, Rhabarbari,
Aliptæ moschatae, Castorei,
Spicæ Indicæ, Galangæ,
Opopanax, Anacardii, Masticeis,
Sulphuris vivi, rad. Pæoniae,
Rad. Eryngii, Rosarum, Thymi,
Acori veri, id est, Calami aromati.
Pulegii, Anisi oiochiæ longæ, Gentianæ,
Cort. rad. Mandragoræ, Chamædrysos,
Rad. Phu, Baccarum Lauri,
Ammeos, Dauci Crenti,
Macropiperis, Leucopiperis,
Xylobalsami, Carui, Amomi,
Petroselini, sem. Ligullici,

D 5

Seminis Rutæ,
Seminis Sinonis ana ʒ ʒ.
Auri sinceri,
Argenti meri,
Margaritarum albarum,
Blattæ Byzantiæ,
Ossium de corde Cerviana ʒ j. G. xiiij.
Limaturæ Eboris,
Calami aromatici,
Pyrethri ana G. iij.
Mellis despumati triplum.

Fiat opiata. Servatur annis quinque. * Contra defluxiones capitis, frigore conceptas, efficax est: oculorum lachrymas exiecat, dentium dolores lenit, adversus capitis cruciatum summo- perè prodest, illitum fronti, comitiales, insanos, vertiginosos, & in univèrsum omnem capitis noxam mulcet, tabidis, tussiculosis, humorem, à thorace rejicientibus, cardiacis, sanguinem ex- creantibus præsentem est auxilio, ischiaticis, coli & renum cruciatibus. Adversus iliorum noxam, difficultatem urinæ, & ejusdem stillicidium va- let, calculos comminuit, omni ventris malo li- berat, quotidianis & tertianis febribus circa ac- cessionis initium, sub fervefacto Stœchadis ju- sculo medetur. *Nicotaur.*

Theriaca Andromachi senioris.

℞. Trochiscorum Scillicitorum ʒ xliix.
Trochiscorum Theriacorum,
Hedychroi,
Piperis longi,
Opiana ʒ viij.
Rosarum rubrarum purgatarum,
Iridis Illyricæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Seminis Napi sylvestris,
Scordii,
Opobalsami,
Cinnamomi,
Agarici ana ʒ xij.
Myrrhæ,
Costi,
Croci,
Casie lignæ veræ,
Nardi Indicæ,
Schœnanthi,
Thuris electi,
Piperis nigri, albi,
Distamni Cretici,
Comarum Marrubii,
Rhapontici,
Stœchadis,
Seminis Petroselini,
Calaminthæ montanæ,
Terebinthinæ,
Zingiberis,
Rad. Quinquefolii ana ʒ vi.
Poli montani,
Chamæpityos,
Styracis calamitæ,
Meu, Amomi,

A Nardi Celticæ,
Terræ Lemniæ,
Phu, Chamædryos,
Folii, Chalcididis tostæ,
Gentianæ,
Anisi torrefacti,
Succi Hypocistidis,
Carpobalsami,
Gummi Arabici splendidi,
Seminis Fœniculi,

B Cardamomi,
Seseli, Acaciæ,
Thlaspi, Hyperici,
Ammi, Sagapeni,
Acori ana ʒ iv.
Callorii,
Aristolochiæ tenuis,
Seminis Dauici Cretici (Pimpinellæ nostræ)
Bituminis Judaici,
Opopanis,
Centaurii minoris,
Galbani ana ʒ ij.
Mellis despumati ℞ xiv. ʒ v. ʒ ij.
Vini optimi q. s. est.

Galenæ ætate plus aromatum admiscebatur, sed singulas libras Mellis, & medicamentum solidius erit, quàm nunc fit. Jam enim sumunt Mel- lis ℞ xx. Conficitur autem hoc modo secun- dum Galenam:

Herbæ, flores, fructus, semina, radices, tro- chites, trochisci, terra Lemniæ, chalcitis, & simi- men diligentissimè conteruntur pistillo ferreo in mortario æneo, & cribro subtilissimo cribantur, semine Thlaspi, Napi sylvestris, & Croci exceptis, quæ per se teruntur, vinoque rigante ne mortario interiori inhæreant, & ut commo- dius terantur. Gummi, succi, & Castorium per se teruntur, adfuso vino, ut etiam commo- teri possint. In ipso compositionis tempore com- munitur; rerum mixtura, primùm liquefacta.

E rebinthina in dupli- cavi vase cum Mellis pauca deinde etiam Opopanax, Gabanum, Sagap- num, benè antea per se trita, adfuso pauca Melle, ut facilius digitis explanentur, commi- secanturque, atque uniantur. Postea coquantur in ipso dupli- cavi vase cum Terebinthina, donec iusta consistentiam redacta sint: his admix- tur pars aliqua contritorum, tum etiam in vino dissolutorum, donec Mellis consistentiam con- sequantur: deinde in mortarium vase magno

F diis effunduntur in hunc modum: Primùm, pars aliqua eorum, quæ vino dissoluta sunt, & ad eam formam redacta: deinde Mellis nonnihil co- per se, & despumati: postremò, pars aliqua eorum quæ in pulverem redacta fuerant: adde nonnihil eorum quæ liquefacta in dupli- cavi vase eaque tepida: hæc omnia probè agitentur man- cula, & sic consequenter de residuo faciendum, donec omnia probè unita sint: & hæc quidem ad Solem, ut facilius fiat, continuo agitando, & tundendo pila ferrea, inuncta Opopansami, ut facilius agitari possiat: & commisceatur cum Opop.

Opopobalsamum reliquis: alioqui facile adhaere-
ret pillulo medicamentum, & difficilior fieret
agitatio. Haec continuè per quatuor aut quinque
dies agitata sunt: & rursus elapsis sex aut sep-
tem diebus, iteranda agitatio per duos menses:
deinde reponitur medicamentum vasculis plum-
beis, aut terreis benè coctis & vitratis: & ser-
vatur per annos triginta.

Chalcitis, quæ in hoc medicamen venit, sic
preparanda est: Illius bona quantitas in olla
cruda, succensis carbonibus coquitur: eaque li-
quefacta, ubi bullas emisserit, partem supernam
in marmor effundes, atque illic sines in umbra,
donec frigeat. Hinc postea solummodò capies
quod supernè spumeum fuerit, quodque cine-
rei est coloris, aut prassii, non quod flavum est:
theriacam enim colore flavo, non nigro, infice-
ret. * Exitibus venenis, & ferarum virus eja-
culantium istibus adversatur. In veteratis capi-
tis doloribus, vertigini, aurium gravitati, comi-
talibus, attonitis, apoplecticisve, resolutis, ocu-
lorum hebetudini, voci amissa, asthmaticis, re-
centi & vetustæ tussi, sanguinem rejicientibus,
agere excreantibus, & non nisi recta cervicæ spi-
rantibus, ventriculi imbecillitatibus ac inflatio-
nibus, colicis cruciatibus, ileosis, colericis, coelia-
cis, regio morbo correptis opitulatur: indura-
tum lienem liquefacit, calculos in renibus com-
mittit, urinæ difficultati, & vesicæ exulceratio-
nibus medetur. Febrim horroribus & rigori-
bus, hydropicis, elephantia laborantibus sæpè
presenti est auxilio. Menstrua cit, foetum mor-
tuum excutit, articulorum doloribus adjumen-
to est. Non autem corpus modò, sed & animi
morbos persanat. Melancholicis itaque, lym-
phaticis aquæ pavoribus, & id genus aliis malis
pugnet data succurrit. Cæterum in pestifera lue
vix aliud præsentius, magisque idoneum præsi-
dium hac ipsa inveniri potest. *Galenus.*

*Theriaca Andromachi, à Medicis Romanis
& Bononiensibus correctæ, &
preparata.*

℞. Trochiscorum Scilliticorum ℥ vi.
Trochisc. de Viperis,
Trochisc. Hedybroi,
Piperis nigri ana ℥ iij.
Trochisc. de Caphura, Opii,
Succi infusionis Rosarum inspissati,
Scordii Cretici, & nostri,
Seminis Napi sylvestris,
Iridis Florentinæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Agarici,
Cinnamomi,
Foliorum Cardui benedicti,
Balsami Indici,
Croci Orientalis ana ℥ ss.
Myrrhæ, Zingiberis,
Rhapontici veri,
Rad. Pentaphylli,

A Radicis Tormentillæ,
Calaminthæ montanæ,
Comarum Marrubii,
Stœchados,
Radicis Costi,
Zedoariæ,
Piperis albi,
Piperis longi,
Distamni Cretici,
Thuris masculi,
B Seminis Petroselinæ Macedonici, vel Smyrni,
Flor. Schoenanthos,
Myrobalanorum Emblicorum, vel Chebu-
lorum,
Terebinthinæ Cypriæ,
Cassie lignæ,
Spicæ Indicæ ana ℥ vj.
Gentianæ,
Comæ Polii montani,
Syracis calamitæ,
C Sileris montani,
Abrotani,
Seminis Thlaspios, seu
Iberidis, seu
Nasturtii albi,
Seminis Ammios,
Chamædryos,
Succi Hypocistidis,
Succi Lentisci,
Foliorum Malabathi, seu Macis,
D Nardi Celticæ, seu
Spicæ Romanæ,
Seminis Anisi,
Seminis Fœniculi,
Radicis Meu, vel
Imperatoricæ,
Terræ Lemniæ veteræ,
Chalcididis femiassatæ,
Amomi, vel
Caryophyllorum, vel
Calami odorati,
E Radicis Phu minoris,
Carpobalsami, seu
Granorum Juniperi,
Cubebarum,
Comarum Hyperici,
Acaciæ, vel
Succi Lentisci,
Gummi Arabici, vel Juniperi,
Cardamomi majoris (minus melius)
F Radicis Angelicæ optumæ,
Rad. Imperatoricæ,
Rad. Vincetoxicæ,
Rad. Aristolochiæ rotundæ,
Rad. Alari, rad. Succisæ,
Rad. Serpentariæ,
Rad. Diptami albi,
Rosmarini, Salviæ minoris,
Scabiosæ,
Cornu Cervi ussi,
Enulæ campanæ,
Pimpinellæ, Origanii Cretici ana ℥ ss.

Seminis Dauici Cretici, vel
Seminis Pimpinellæ,
Galbani, Opopanacis,
Sagapeni, Asphalti, vel
Succini albi,
Rad. Cruciatæ,
Castorei, Aristolochiæ longæ,
Baccarum Lauriana 3 ij.
Mellis duplum.
Vini Cretici quantum satis est.
Conficiatur secundum artem. *Augustani.*

*Theriaca Andromachi, à Bartholomæo
Marano correctæ.*

I. ORDO.

R. Trochisc. de Scilla recent. & non situ ob-
ductorum 3 xliix. id est, 3 vj.

II. ORDO.

R. 1. Trochisc. Viperinorum recent. & non
mucidorum.
2. Trochisc. Hedychroi benè exicatorum.
3. Piperis longi, non excisi, neq; adulterati,
integri, bono odore, & acutissimo sapore prædi-
tiana 3 xxiv. id est, 3 iij.
4. Opii collecti instar lachrymæ, & non per
expressionem aut decoctionem facti, quod gra-
ue sit, densum, amarum, purum, & facile dissol-
vatur 3 xxiv. id est, 3 iij.

III. ORDO.

R. 1. Rosarum rubr. quinque frondium, depu-
ratarum, non situ squalidarum.
2. Rad. Iridis Illyricæ, sive Florentinæ, quæ
dura sit, densa, acuti gustus, brevis, non excisa,
non situ corrupta.
3. Succu Glycyrrhizæ non adulterati.
4. Sem. Buniadis: aut de Rapo recentis & ma-
turo, acuti gustus.
5. Scordii, id est, frondium, florum, & simul
seminum, in sicco loco collecti.
6. Opobalsami. Ipsius loco olei Nucis mo-
schatæ per expressionem.
7. Cinnamomi electi. Ejus loco Cassiæ du-
plex pondus.
8. Agarici boni, friabilis, levis, rari, & fœminæ
ana 3 xij. id est, 3 j.

IV. ORDO.

R. 1. Myrrhæ succulentæ, pinguis & bonæ,
saporis amari, acris, boni odoris, caloris splen-
didi & pallidi, quæ fracta interiùs habet venas
quasdam albas, instar unguium.
2. Costi. Ejus loco Zedoariæ.
3. Croci Orient. recent. colorati, longi, inte-
gri, non fragilis, pleni, quod habeat in suis fila-
mentis non nihil albicatis, & quod madefactum
benè tingat manus, non situm olcat, neq; sit hu-
midum, & non nihil acutum.

A 4. Cassiæ subtilis, & benè contortæ, habentis
plures quàm unam cannulam, levis, non as-
pera, aromaticæ, modicæ astriktionis, saporis
acutissimi.

5. Nardi Indicæ, saporis & odoris nõ experit.
6. Schœnanthi, id est, florum ejus, & summi-
tat. Junci odorati.
7. Thuris nitidi, rotundi, integri, albi, instar
pinguis, non adulterati.
8. Dictamni Cretensis, id est, frondium ejus
recentium odorat.

B recentium odorat.
9. Rhapontici, id est, rad. recent. non excisa-
rum, gustu non mucilaginosarum.
10. Stœchadis recentis, odoratæ, amaræ, id
est, frondium sive spicarum ejus, cum floribus
& ramusculis.

11. Marrubii recentis, id est, foliorum cum se-
minibus.
12. Sem. Petroselinii veri, recentium, odoratæ,
amar. & acium.

C 13. Calamenthi collecti in montibus, id est,
foliorum cum floribus & seminibus.

14. Terebinthinæ veræ.
15. Zingiberis, id est, rad. albarum, non excisa-
rum, bono odore, & acutissimo sapore prædi-
tiana 3 vj.

V. ORDO.

R. 1. Quinquefolii, id est, radicum collectarum
in locis siccioribus.

D 2. Poli, id est, sua coma cum floribus, semi-
nibus & foliis, odoris validi, & collecti de mon-
tibus.

3. Chamæpytios florentis: universa pla-
ta, excepta radice & lignosa ejus parte.

4. Nardi Celticæ, id est, radicum recent. elec-
tat. radicum crebris, duris & plenis.

5. Amomi. Ejus loco Galangæ majoris.

6. Styracis, id est, gummi, & non furfuraceum
ejus, pinguis, resinose, albicantis, odoris
tissimæ.

E 7. Mei, id est, radicum collectarum in mon-
tibus siccis, odorat. non excisarum, in umbra
catarum.

8. Chamædryos, id est, frondium, florum &
seminum cum ramis teneris, odorat. & ex mon-
tibus siccioribus.

9. Phu Pontici & Calabrinii, id est, rad. folio-
rum, non excisarum, odoratarum. Vulgaris
Valeriana non debet illius loco accipi.

F 10. Terræ Lemniæ. Ejus loco Bolus Armeni-
vulgò Orientalis dicta: coloris ruffi, aut Ter-
Melitenensis: aut Bolus verus.

11. Malabathri. Ejus loco Nardus, & terra
lius insuper pars.

12. Chalcitidis semiustæ, quadam peculiaris
arte.

13. Gentianæ, id est, radice plenæ, densa, &
marissimæ, de siccioribus montibus collectæ.

14. Gummi, id est, Arabici, puri & pellucidissimi.

15. Succu Hypocistidis veri, non mixti aliis
rebus & arte extracti.

16. Carpi

16. Carpobalsami. Ejus loco vulgares Cubebe quæ adhuc in filiquis reperiuntur.

17. Anisi, id est, seminis recentis, plenis, æqualis, odorati, acris gustatu, & dulcissimi.

18. Sefelis veri, id est, seminis, colore nigricantis, quod Venetiis apportatur.

19. Cardamomi minoris, aut medii, id est, seminum ipsius recentium, odoratorum, & saporis acris.

20. Fœniculi, id est, seminis æqualis, pleni, odorati, acris gustu.

21. Acaciæ, illius succus. Et ejus loco succus Sumach.

22. Thlaspi, id est, seminis veri, recentis, acris sapore præditi, & amari.

23. Hyperici, id est, virgulta tenera cum floribus, frondibus, & seminibus.

24. Ammi, id est, seminis ipsius, Apio similis, odorati, recentis, non pulverulenti, & quod Originum non parum referat ana ʒ ss.

VI. ORDO.

R. 1. Sagapeni, id est, succi vulgè Serapinū dicti, non adulterati, duri, granulis minutis constantis, colore Myrrhæ, saporis acris, foris rufescentis, interiùs candidi.

2. Castorii non falsi, resinosi, gravis odoris, acris saporis, fragilis.

3. Aristolochiæ tenuis, aut, ut ita dicam, samentosæ, siccatæ ad umbram, non mucore corruptæ, sed recentis.

4. Bituminis Judaici, non adulterati, in nigro purpurascens.

5. Dauci, id est, seminis recentis, odore suavi præditi, veri.

6. Opopanacis, id est, succi non adulterati, pinguis, lavigati, frangibilis, gravis odoris, amarissimi, & qui in aqua facile dissolvatur.

7. Centaurii minoris, id est, cymarum florentium, cum frondibus & stipitibus, veri.

8. Galbani, id est, succi puri, granulosi, odoris ingrati, sicuti & saporis: non lignosi, in se continentis adhuc semina aliquot ex sua ferula, qui non liquefiat, nisi ad ignem, debetque benè purgari ana ʒ ij.

9. Vini veteris, vinosi, dulcis, non austeri, nõ fumosi, non corruptioni obnoxii, coloris flavi, lucidi, transparentis, non crassi aut turbidi, odore aromatico præditi: quale est Malvaticū vetus non adulteratum, ʒ xl. id est, sextar. ij. Vel quantum satis est ad dissolvenda simplicia humida, qualia sunt gummi, liquores & lacrymæ.

10. Mellis dulcissimi, acerrimi, nullo externo sapore constantis, coloris flavi, relucens, & puri, odorati, mediocri crassitie, uniformis, æqualis, tenacis, & quod filum ducat instar visci, aut limi, gravis, firmi, collecti tempore verno: confecti ab Apibus in loco Thymis frequentib. Rosmarino & aliis aromaticis, & calidis & siccis herbis confito: expressi de favis semel tantum: non resinosi: quod sit duorum annorum. neque recentius, aut antiquius: quale est Sipontinum, aut

A Tarentinum. Sumantur autem hujus T̄ x. vel quantum satis est ad incorporandā sicca.

Theriaca ex Lilio Pauli, ab Armeno composita.

R. Piperis albi,
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ xx.

Opii ʒ x.
Croci ʒ ss.

Euphorbii, Amomi, Pyrethri,
Castorei, fol. Dauci, sem. Rutæ sylv.

Rosarum rub. sicc. Serapini,
Rhabarbari, Costi, Styracis calamitæ,

Myrrhæ rubræ, Anisi, Carui,
Cassia lignæ, Mentastri, Cardamomi,

Baccarum Lauri ana ʒ j.

Spicæ nardi, sem. Apii, Balsami,

Olei Rosacei, Cyperi ana ʒ ij.

Mellis despumati quasi T̄ ij.

Incorporentur, & reletventur. Ab antiquis recepta, cæteris theriacis præstantior ad morsus viperarum, & potiones venenosas, & mortiferas. Confert iliosis, hepatis dolori, & pleuriticis, cum Hydromelle: splenicis cum Oxymelite: stomachicis cum Aceto: nephriticis, calculosis cum aqua calida, guttatim mingentibus, ictericis & hydropticis. Expellit secundinam cum decoct. Fœnigræci, & prodest omnibus doloribus matricis. Denti corrosivo imposta confert, & ad plura alia.

Theriaca communis.

R. Rad. Enulæ ʒ xv.

Rad. Aristolochiæ rotundæ ʒ x.

Granorum Juniperi, Zedoariæ, Scordii,

Chamaedryos, Chamæpityos ana ʒ ss.

Aristolochiæ longæ, comarum Hyperici,

Scabiosæ, sem. Rutæ, Savinæ ana ʒ ij.

Betonicæ, Salviæ domesticæ, Prassii,

Spicæ Romanæ, baccarum Lauri,

Gentianæ, Diptami albi, Tormentillæ,

Calami aromatici ana ʒ ij.

E Rad. Meu, Phu, rad. Pimpinellæ,

Sem. Ammos, sem. Carui, Macis,

Santali rubei, Succini citrini,

Flor. Melissæ, Mentha, Rubræ ana ʒ j.

Castorei, Absinthii, Calamenthi montani,

Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ ss.

Nucum juglandium N. x.

Olei Terebinthinæ ʒ j.

Oxymellis scillitici ʒ iv.

Mellis despumati triplum.

F Hæc quoque Theriaca nobis usui est & paratu facilis, non tamen minus efficax in constitutione pestilenti, ejus usus est plebeis maxime, ut minus pretiosa. Pro oleo Terebinthinæ sumpti medietatem, id est, unciam semis, & addidi tantundem olei è bacis Juniperi, & suavius fit medicamentum. *Augustani.*

Mithridaticum Andromachi.

R. Glycyrrhizæ ʒ ixx. ʒ ss.

Opii ʒ iv. ʒ j.

Folii, Nardi Celticæ, sem. Fœniculi.

Gentianæ, Meu, Rosarum siccarum,
 Cardamomi ana ʒ iv.
 Castorii, Thuris, Myrrhæ,
 Succi Hypocistidis ana ʒ vi.
 Polii, Costi, Sefeli, Casia ana ʒ v. ʒ j.
 Nardi Indicæ, Scordii,
 Cyphi, Schœnanthi,
 Opopanacis, Terebinthinæ ana ʒ vi ʒ j.
 Acori, Phu, Hyperici, Acaciæ, Gummi,
 Carpobalsami, Sagapeni ana ʒ ij.
 Croci, Cinnamomi,
 Zingiberis ana ʒ vij ʒ j.
 Styracis ʒ v. ʒ ij.
 Dauci ʒ v. ʒ j. ʒ ij.
 Petroselinii ʒ iv. ʒ ij.
 Piperis longi ʒ ij. ʒ ij.
 Anisi ʒ ij.
 Thlaspi, Opobalsami ana ʒ vj. ʒ ij.
 Galbani ʒ vij.
 Scinci ʒ ij. ʒ j.
 Vini optimi, Mellis despumati q. s. est.

Componere in modum theriacæ. Servatur per annos decem. * Adeadem ad quæ theriaca valet, & ad pleraq; perniciofa medicamenta & venena est efficacior: in vipere autem morsus curatione, theriaca inferior. Privatim verò facit ad diuturnas ventriculi & thoracis fluxiones, & ad omnes inveteratas in profundo corporis exulcerationes & abscessus. Tabidis, ventrisque inflationibus medetur, appetentiam emendat & restituit, ac bonum corpori colorem conciliat. Calculos conterit, ac urinæ difficultatem sanat, acuit visum eorum, qui illo crebrius utuntur. Mortuum foetum ejicit, & ad muliebria omnis generis mala frigida, atq; iis quæ non concipiunt, conducit. Item melancholiam non sinit consistere. Omne denique capitis malum, ex frigiditate ortum, dolores aurium, lachrymantes oculos, dentium cruciatus, oris, palati, auriumq; omnia vitia, emplatri forma imposita, sanat. *Galenus.*

Mithridatium Damocrati.

R. Myrrhæ, Croci, Agarici, Zingiberis,
 Cinnamomi, Nardi Indicæ,
 Thuris electi, Thlaspi ana ʒ x.
 Sefeli, Opobalsami,
 Schœnanthi, Stœchadis,
 Terebinthinæ, Galbani,
 Costi, Piperis longi,
 Castorii, succi Hypocistidis, Styracis,
 Opopanacis, Folii ana ʒ j.
 Casia, Polii montani, Piperis albi,
 Scordii, sem. Dauci Cretici, Carpobalsami,
 Cyphi, Bdeliæ ana ʒ vij.
 Nardi Celticæ, Gummi, sem. Petroselinii,
 Opii, Cardamomi,
 Sem. Fœniculi, Gentianæ,
 Rosarum, Dictamni Cretici ana ʒ v.
 Anisi, Aristolochiæ rotundæ,
 Acori, Phu, Sagapeni ana ʒ ij.
 Meu, Acaciæ, Scinci,
 Summitatum Hypetici ana ʒ ij. ʒ ij.

A Vini quantum sufficit.
 Mellis despumati triplum.
 Confice secundum artem. *Damocrater.*

Mithridatium Damocrati, à Bartholomæo Maranta Venusino correctum.

I. CLASSIS.

R. 1. Myrrhæ, id est, lachrymæ suæ recentis,
 B pinguis, succulentæ, venis in interna parte inter
 unguium albicantibus præditæ.
 2. Croci recentis, colorati, non humidi, aut
 mucorem habentis, integri, longi, neq; fragilis,
 odoratissimi, acuti saporis, & non exesi.
 3. Agarici fœminæ, rari, levis, cã didi, friabilis.
 4. Zingiberis radice, acutissimi saporis, odoratissimi, non exesi, albi.
 5. Cinnamomi, vel illius loco duplæ Cassia,
 Cujus cortex sit crassus, fistula verò subtilis, optimo odore & sapore prædita.
 6. Spicæ Nardi, id est, ejus radice odoriferæ recentis, & quæ secū terram odoratam retinet.
 7. Thuris lucidi, integri, rotundi, albi, pinguis interius, & non adulterati.
 8. Thlaspi veri, id est, seminis recentis, acutissimi, amari ana ʒ x.

II. CLASSIS.

R. 1. Sefeli veri, coloris nigricantis, quod
 D men Venetiis a fteritur.
 2. Opobalsami, aut illius loco olei Nucis moschate, factæ per expressionem.
 3. Junci odorati, id est, ejus Cymarum recentium, & odoratissimarum.
 4. Stœchadis recentis, odoratæ, amaræ, & acutæ: sumantur frondes, spicæ cum floribus, & ramusculis.
 5. Costi radice veræ, aut illius loco Zedæriæ recentis, non exesæ, boni odoris.
 E 6. Galbani, id est, succi ipsius, depurati, à gummis, odore & sapore ingrato, non lignosi, cui sint commissa aliquot semina, ex propria fenestra, neque liqueat sine igne, debetque optimè purgari.
 7. Terebinthinæ legitimæ, & veræ.
 8. Piperis longi, integri, duri, non exesi, acutissimi saporis, boni odoris, non adulterati.
 9. Castorei Pontici, non falsi, gravissimi odoris, saporis acuti, resinosi, fragilis, cujus testiculi ab uno principio exorti sint.
 F 10. Succi Hypocistidos veri, non misti, ratione extrahendi.
 11. Styracis gummi, & non fursurum, quod pingue sit, resinofum, albicans, odoratissimum.
 12. Opopanacis, succi nō adulterati, pinguis, frangibilis, gravis odoris, levis, amarissimi, quæ aqua faciliè dissolvatur.
 13. Folii Malabathri, vel suo loco radice, aut stipitem Nardi Celtici, aut radicis Phu, aut Spicæ Nardi, cū tertia insupet ejus parte ana drachmas octo.

III. CLASSIS.

- R. 1. Cassiæ nigrae, cum signis indicatis in theriaca.
 2. Polii, id est, suarum cymarum cum floribus, feminibus, & foliis, perfecti odoris, & collecti ex montibus saxosis.
 3. Piperis albi, pleni, sine rugis, odorati, & solidi, amarescentis, & acerrimi saporis.
 4. Scordii, id est, suarum frondium, florum, & seminum, ex siccis locis desumpti.
 5. Seminis Dauci Creatici, recentis, odorati, & legitimi.
 6. Carpobassami, aut illius loco Cubebarum vulgariarum, in siliquis existentium.
 7. Cypheos, id est, trochiscorum.
 8. Bdellii, recentis, amari, pinguis, pellucidi, instar glutinis taurini, quod facile liquecat, simileque sit ungui humano, atque accensum spiret gratum odorem, non adulteratum cum gummi. Et deficiente accipiatur Ammoniacum, Thyriacum ana 3 vij.

IV. CLASSIS.

- R. 1. Nardi Celtici purgati, id est, suarum radicum & stipitum recentium, odoratissimarum, quod plures habent radices, duras & plenas.
 2. Gummi Arabici, pellucidi, & sine sordibus.
 3. Petroselinii, id est, seminum recentium, odoratorum, & acrium: sitque legitimum.
 4. Meconii, vel potius Opii collecti, ut lacrymae solent colligi, non per expressionem facti, vel decoctionem: sitque grave, densum, amarum, purum, & dissolubile.
 5. Cardamomi, id est, minoris, vel medii: semina sint recentia, odorata & acri sapore praedita.
 6. Sem. Foeniculi, aequalium, plenorum, odoratorum, & saporis acris.
 7. Gentianae, id est, radices plene, densae, amarissimae, collectae ex montibus aridis.
 8. Frondium rosarum, quae habeant quinque frondes, purgatarum, non mucidarum.
 9. Dictamni Creatici, id est, frondium recentium, odoratarum, non nimis tenerarum ana 3 v. boni ponderis.

V. CLASSIS.

- R. 1. Anisi, seminis recentis, pleni, aequalis, odorati, puri, acris, saporis dulcissimi.
 2. Alari, id est, radices recentis, odorati, & solidi.
 3. Acori, id est, Galangae majoris, radices recentis, odoris boni, & acris saporis.
 4. Phu, id est, radicum odoratissimarum non cretatarum, & solidarum.
 5. Sagapeni, succi usitati, minutis granulis, duri coloris ut Myrrha, puri, saporis acris, exterioribus rufescentis, interioribus albi, non adulterati.
 6. Succu Glycyrrhizae recentis, non falsi ana drachmas tres.

VI. CLASSIS.

- R. 1. Mei Athamanici, id est, radicum colle-

A ctarum ex montibus siccis, ponderosarum, gratissimi odoris, non cariosarum, & in umbra excitarum.

2. Acaciae, id est, ipsius succi: & ipso deficiente succus ex Rhu.

3. Ventrem Scinci veri, caudam rotundam habentis, caput oblongius, cum linea caesi coloris per dorsum, aut cum aliis signis suo loco enumeratis.

B 4. Sem. Hyperici, id est, cymarum cum floribus, feminibus & frondibus ana 3 ij ss.

Vini quantum satis erit ad omnia liquabilia dissolvenda: sitque vetus, quod diu duraverit, vinosum, dulce, non austereum, neque fumosum, in corruptum, colore flavo, claro, pellucido praeditum, non crassum, vel turbidum, odoris aromatici: quale est Malvaticum, non adulteratum. Ponderus legitimum est 3 xx.

Mellis quantum satis est. Sitque dulcissimum, acutissimum, expertis omnis saporis externi, colore flavo & lucido praeditum: odoratum, unius formae mediocri crassitiei, tenax, aequale, quod instar visci sila demittat, ponderosum, firmum, collectum initio Veris, &c. Quantum ad pondus, accipiuntur 15 vij. & eo plus, quanto plus requirunt simplicia duplicata pondere, propter substitutionem aliquam.

Ambrosia Archibii.

R. Anisi, sem. Apii ana 3 iv.

Myrrhae, Opopanacis ana 3 j.

Cinnamomi, seminis Loti amari,

Cassiae, Spicae Indicae ana 3 ij.

Croci 3 ij ss.

Piperis 3 ss.

Opii 3 iv.

Mellis despumati quantum satis est.

Confice secundum artem. Ad omnes internas affectiones utilis est pota: ad intestinorum tormina quidem ex vini Myrtini, & aquae quarta hemina parte: ad hepar autem ex aquae mulsae hemina dimidia. Item ad vigilias, ophthalmiam: & lateris morbum ex aqua mulsae: ad stomachi demum vitia, ex vini Granatorum cyathis duobus, & aquae totidem. Galenus.

Esdra antidotus.

R. Amomi 3 xij.

Squinanthi 3 ix.

Pyrethri 3 vij.

Croci 3 xxxvj.

Cinnamomi 3 vij.

Myrrhae troglodyticae 3 xij.

Syriacae calamitae 3 xix.

Petroselinii, sem. Dauci ana 3 iij.

Tragacanthae 3 vij.

Succi Hypocistidis 3 ix.

Ireos, Abrotani ana 3 xv.

Sem. Foeniculi 3 vij.

Bdellii 3 ix. Thuris 3 j.

Sulphuris vivi 3 vij.

Sem. Hyoscyami albi 3 xxvij.

Cassiae lignae 3 ix.

Sem. Papaveris z xxx.
 Spicæ nardi z xij.
 Sem. Rutæ, sem. Ocymiana z j.
 Rhois culinarii z iv.
 Sem. Anethi z vj.
 Alari z j.
 Cardamomi z vj.
 Opii z xxvij.
 Euphorbii z vj.
 Piperis nigri z xxx.
 Rosarum liccarum z ix.
 Psyllii z xij.
 Opobalsami, seu
 Olei Caryophyllorum z xxiv.
 Ventris Mergi z vj.
 Laccæ, Lycii Indici,
 Caryophyllorum z xij.
 Stercoris reptii in alvo Mergi z vj.
 Flor. Nerii z iv β .
 Rhabarbari z xij.
 Mei Athamantici z iv.
 Terræ Cimolix z xij.
 Succu Arthemisix z xx.
 Fol. Cichoreæ z ix.
 Spicæ Celicæ z xij.
 Castorei z j.
 Costi, Gentianæ z xij.
 Confect. Hædychroi z ix.
 Anisi z vj.
 Sisonis z xlix.
 Thymiamatis Hammoniæ,
 Fol. Citri ana z xij.
 Vini veteris odorati q. s. fuerit succis & liquo-
 ribus resolyendis.
 Mellis despumati optimi Tb v. aut Tb vj.
 Arida omnia minutissimè contundito. Opium
 verò & Myrrham, Hypocistidem, Bdellium, Ly-
 cium, Hammoniacum in vino dissoluto: Traga-
 cantham deinde seorsim per se assuto vino dis-
 solvito. Deinde omnia simul misecto, addendo
 etiam despumatum Arthemisix succum. In uni-
 versum hanc confectionem eodem modo con-
 ficias, quo theriacam, & eodem modo denitten-
 da est ut effervescat, non omninò repleto vase.
 Per septem annos melior judicatur. * Mirificè
 cōtra lethalia ventena prodest: aliosq; usus mul-
 tos habet, quos apud Aetium libro 13. cap. 101.
 Paulum lib. 7. cap. 11. Astuarium in lib. de Com-
 pos. medicament. reperias. *Aetius.*

Esdra, aliter.

R. Mameræ z j.
 Amomi z ij.
 Squinanthi z β .
 Pyrethri z lix.
 Croci z j.
 Myrrhæ z iv.
 Styraçis z β . z ij.
 Petroselinii z iv.
 Tragacanthæ z j.
 Succu Hypocistidis z iv.
 Ireos z β . z ij.

A Sem. Fœniculi z j.
 Folii z iij.
 Rhabarbari, Rosarum siccarum,
 Glycyrrhizæ,
 Flor. sylvestris Punicæ,
 Cinnamomi ana z iij.
 Nardi Celticæ z j.
 Mellis despumati Tb vj. z ix. z vij.
 Myrrham & Hypocistidem in vino dissolve mo-
 dico, Tragacantham verò per se etiam dissolve.
 B & confice secundum artem. *Astuarium.*
Mameræ loco sime Daronicū Romanum. Cordus.

Adrianum.

R. Opii Thebaici z iij.
 Calliæ lignæ,
 Hyoscyami ana z ij. z ij β .
 Euphorbii,
 Leucopiperis ana z ij. G. vj.
 Seseleos, sem. Apilana z j. z β . G. ij.
 Folii, Origanii,
 C Tragacanthæ ana z j.
 Opobalsami, Petroselinii, Macis,
 Styraçis cal. Zingiberis,
 Xylobalsami, Cyperi,
 Carpobalsami Maced. ana z j. minus G. vj.
 Sem. Marathri z ij. G. iix.
 Calami aromati z ij. G. ij.
 Cinnamomi, Croci, Costi, Rheupontici,
 Pyrethri, Acori, Dauçi Cretici,
 Anisi ana z β . G. vj.
 D Castorei z β .
 Serapini, Myrrhæ, Rosarum,
 Cardamomi, Amomi, Rutæ agrellis,
 Sem. Ameos ana z j. G. iv.
 Calliæ fistulæ z j.
 Mellis quantum sufficit.

Fiat opiata, in vase fictili vitrato servandum, in
 nis septem. * Valet propriè ad omne vitium
 pitis ex frigiditate, & ad gravèdinem oculorum
 & obscuritatem, contra hemerianam datur,
 vino calido, ubi cocta sit salvia cum sero, in
 dum avellanæ: datur etiam quartanæ, cum
 cocto Gentianæ, vel Origanii ante horam acci-
 sionis. Cum vino data, in quo Saxifragia sit
 cocta, vel Milium Solis, lapidem frāgit. *Nequius.*

Opiata sapiens sensus.

R. Pyrethri, Euphorbii,
 Spicæ nardi ana z j.
 Croci optimi z j. z ij.
 Lachrymæ Papaveris z iij. z j.
 Sem. Hyoscyami albi z ij. z j.
 Sem. Papaveris albi z v. z ij.
 Mellis optimi non cocti q. s.
 Miscellum, fiat opiata. *Ani. Chalmers.*

Opiata.

R. Theriacæ optimæ,
 Mithridati optimi ana z β .
 Opii Thebaici mund. G. ij. vel iij.
 Conter. Anthos z j.
 Misce pro docti usus vehementissimis doloribus
 colicis. *Cuspartus Barbini.*

DE CONSERVIS, Sectio XXIII.

Caput: Conserva { Anthos, flor. Acori, Betonica,
Eupragiæ, flor. Stæchados,
Flor. Salviæ, flor. Lavendulæ,
Majoranæ, Pæoniæ,
Primulæ Veri, &c.

Pectus: Conserva { Hyssopi,
Melissæ,
Capillorum Feneris.

Cor: Conserva { Flor. Borraginis, flor. Buglossæ,
Flor. Anthos, Arantii,
Lychnidis, id est,
Flor. Caryophyllorum,
Melissæ.

Calcfacientes
Ventriculum: Conserva { Absinthii,
Enulæ,
Menthæ, &c.

Hepar: Conserva { Absinthii,
Fumiterræ,
Flor. Sambuci, &c.

Splenem: Conserva { Asplenii,
Fumiterræ.

Uterum: Conserva { Majoranæ,
Melissæ,
Anthos, &c.

Juncturas: Conserva { Florum Stæchados,
Florum Anthos, &c.

Caput: Conserva { Flor. Nymphææ seu Neupharis,
Rosarum,
Violarum, &c.

Pectus: Conserva Violarum, &c.

Cor: Conserva { Acetosæ,
Rosarum,
Violarum, &c.

Ventriculum: Conserva { Rosarum,
Violarum, &c.

Refrigerantes
Hepar: Conserva { Florum Cichorii,
Rosarum, Violarum, &c.

Splenem: Conserva { Rosarum,
Violarum, &c.

Renes: Conserva Rosarum, &c.

Uterum: Conserva { Rosarum,
Violarum, &c.

Juncturas: Conserva { Rosarum,
Violarum, &c.

CONSERVÆ
sunt flores, vel
herbæ exactissi-
mè concisæ, vel
tusæ, & saccharo
mixtæ: & vel

DE CONSERVIS CAL-^A facientibus caput.

Conserva florum Anthos.

R. Flor. Anthos recent. ℥b β.

Sacchari albissimi ℥b j β.

Terantur simul in mortario marmoreo, pistillo ligneo: fiatque conserva, in vase vitreo vel vitrato fictili, vel lapideo denso aliquādiu ad Solem: deinde ad annum vel biennium servanda. * Valet ad confortandum cerebrum humidum, & nervosa membra, & ad melancholiam, & ad phlegma.

Conserva Acori.

R. Radicum Acori veri ℥b j.

Bulliant in aqua usquedū cocta fuerint, postea pistentur, & passentur per setaceum, deinde ponantur supra ignem, addendo

Sacchari ℥b iij.

Fiat conserva in modum opiatæ. Insoletur, & seryetur per annum. * Valet ægritudinibus cerebri & nervorum: valet in affectibus phlegmaticis. *Mejnes.*

Conserva Betonica.

R. Betonice recentis & teneræ ℥b j.

Sacchari ℥b iij.

Folia in mortario lapideo terantur minutissimè: saccharum verò coquendum est, cum aquæ betonice ℥b ij. ultra syrupi consistentiam: deinde simul misceantur aliquādiu supra prunas, fiatque conserva, quæ per annum in vase vitreato conservanda. * Caput & ventriculum confortat, venena ex corpore pellit. *Florentini Medici.*

Conserva Euphrasia.

R. Mense Julio vel Junio, Euphrasie unā cum floribus ℥b β.

Sacchari ℥b j β.

Contundantur simul in mortario lapideo minutissimè, deinde ponantur in vase vitreato aliquādiu ad Solem quotidie agitādo: postea seryetur ad annum vel biennium. * Cerebrum confortat, siccitque visum acuit ac clarificat.

Conserva florum Stæchados.

Conserva Stæchados eodem modo, quo conserva anthos, vel beton. paratur.

Conserva florum Salvia.

R. Florum Salviae recent. ℥b β.

Sacchari ℥b j β.

Pistentur simul in mortario marmoreo minutissimè: deinde ponantur in vase fictili vitrato ad Solem aliquādiu, quotidie agitādo: postea seryetur ad annum. * Ad omnia cerebri vitia ex frigida causa, valet: ventriculum corroborat: obstructions aperit: ventriculi superfluos & noxios humores absumit.

Conserva florum Lavendula.

Conserva florum Lavendulae v. Ispicæ, sit floribus recentibus contritis cum saccharo, eodem

quo conserva florum anthos modo: insoletur, & conservatur per annum. * Cerebrum, ventriculum, hepar, splenem & uterum excalfacit: ad suffocationes uteri, ad splenem induratum, & apoplexiam prodest.

Conserva Majorana.

Conserva Majoranae paratur, ut conserva anthos, vel betonice. Insoletur, & conservatur per annum. * Valet ad omnes frigidos & humidos cerebri, capitis & ventriculi affectus: jecinoris obstructions reserāt: vitales spiritus fortificat, &c.

Conserva Pæonia.

R. In Vere florum Pæoniae recent. ℥b β.

Sacchari ℥b j.

Pistentur simul in mortario lapideo optimè: deinde ponantur ad Solem in vase vitreato per menses tres, quotidie agitādo spatula lignea: postea conservetur ad annum. * Ad epilepsiam & vertiginem valet: menstrua provocat: renum & vesicæ calculos expellit: terrores nocturnos sedat, &c.

Conserva Primula Veris.

Conserva Primulae Veris tempore Veris conficitur eodem modo, quo conserva Pæoniae. * Capiti & cerebro frigido conducit: hominem ab apoplexia tutum reddit, &c.

DE CONSERVIS CAL-^D facientibus pectus.

Conserva Hyssopi.

Conserva Hyssopi mense Julio, vel Augusto ex floribus hyssopi & duplo sacchari conficitur eodem quo conserva florum anthos modo: insoletur, & ad annum conservatur. * Pectoris & pulmonis prodest: tussim curat: humores frigidos & crassos in pectore attenuat, & consumit: cerebrum & ventriculum confortat.

Conserva Melissa.

Conserva Melissa conficitur ut conserva florum rosifinarini. * Cerebrum, cor, pectus, ventriculum roborat: melancholicis & tristes confert: memoriam confirmat: menstrua pectoris uteri dolores, & suffocationes tollit.

Conserva Capill. Veneris.

R. Capillorum Veneris ℥b j.

Sacchari albi ℥b iij.

Contundantur in vase lapideo, fiatque conserva, ad Solem primò, deinde ad annum conservanda. * Valet pleurisi, & affectibus pectoris & pulmonis: in affectibus etiam melancholicis, & choleræ rubrae maximè prodest.

DE CONSERVIS CAL- facientibus cor.

Conserva florum Borriginis.

R. Florum Borriginis recentium, à capitulo, cui inseruntur, purgatorum ʒ ij.

Saccha.

Sacchari albi ℥ xij.

Contundantur simul benè in vase lapideo, pistillo ligneo: fiatq; conserva: insoleatur, & in vase vitreato servetur ad annum. Dosis est ad ℥ j.
* Datur in tremore cordis, & in syncope: gaudium enim generat, & confert melancholiam.

Conserva Buglossæ.

R. Florum Buglossæ ℥ j.

Sacchari ℥ iij.

Terantur in vase lapideo, cum pistillo ligneo, fiatq; conserva: in modum opiata: insoleatur, & servetur per annum. * Confortat cor, maniacis & melancholicis confert, etiam syncopei, & cordis tremorem aufert: valet etiam cholerae.

Conserva florum Aurantii.

R. Florum mal. Aurantium recent. Sacchari albi ana ℥ j.

Contundantur ut supra, fiatq; conserva.

Conserva florum Persici.

R. Florum Persici recent. ℥ j.

Sacchari ℥ ij.

Contunde in vase lapideo: insola, & serva per annum. * Lumbricos necat, atq; expellit.

Conserva florum Caryophyllorum, id est, lychnidis coronar.

R. Florum Lychnidis, qui ab odoris imitatione caryophylli vocantur, ℥ β.

Sacchari albi ℥ j β.

Fiat conserva ad modum opiata. * Cerebrum, caput & cor confortat: contra venena valet, atq; vitam pestiferam, atq; partum faciliat, &c.

COR quoque CALFACIUNT & roborant, Conserva Anthos, Melissæ: de quibus supra.

DE CONSERVIS CALFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Conserva Absinthii.

R. Thymi Venetiani ℥ ij.

Vini albi optimi ℥ j β.

Coque thymum ad ℥ xij. vini: deinde exprimito, & adde

Sacchari albi ℥ j.

Coque ad formam syrapi crassioris, deinde cum infrigidatum fuerit, adde

Absinthii viridis, optimè incisi ac subtilissimè in mortario lapideo contusi ℥ xiiij.

Misce, ac reponatur.

Conserva Enula.

R. Radicis Enulae campanae ℥ ij.

Bulliat in aqua, usque dum cocta fuerit: postea pistetur, & passetur per setaceam, deinde ponatur supra ignem, addendo

Sacchari ℥ vij.

Fiat conserva in forma opiata. * Valet ad confortandum stomachum, & membra nutritionis, & ad phlegma.

Conserva Menthae.

R. Menthae crispae ℥ β.

A Sacchari albi ℥ j β.

Contunde, insola, & serva per annum. * Ventriculum calefacit ac roborat: vomitum cōpescit.

DE CONSERVIS CALFACIENTIBUS HEPAR.

Conserva Fumigeræ.

R. Florum Fumariae ℥ β.

Sacchari albi ℥ j β.

Contunde simul in mortario lapideo, & fac cōservam ad modum opiata: insola, & serva per annum in vase lapideo denso, vel vitreo. * Scabie infectis confert: sanguinem mundificat: sudorem movet: ac regium morbum per sanat.

Conserva florum Sambuci.

R. Flor. Sambuci recent. ℥ j.

Sacchari albi ℥ ij. vel iij.

Pista in mortario lapideo simul: insola, & conserva. Durat annum. * Hydropicis confert.

C HEPAR etiam CALFACIT Conserva Absinthii: de qua supra.

DE CONSERVIS CALFACIENTIBUS SPLENEM.

R. Asplenii seu Ceterach ℥ β.

Sacchari ℥ j β.

Fiat conserva ad modum opiata. * Ad eadem, ad quæ herba ipsa, valet.

DE CONSERVIS EXCALFACIENTIBUS UTERUM.

UTERUM excalfaciunt ac roborant, Conserva Majoranae, Melissa, Anthos, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE CONSERVIS EXCALFACIENTIBUS JUNCTURAS.

JUNCTURAS excalfaciunt roborantque, Conserva florum Anthos, florum Stæchadis: de quibus vide supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS CAPUT.

Conserva florum Nenupharæ.

R. Flor. Nymphæae luteorum, recentium ℥ β.

Sacchari albi ℥ j.

Tere in vase lapideo, ac in formam opiatae confice: insola, & in vase fictili vitreato conserva ad annum. * Febreitantibus, hecticis & pleuriticis confert: cerebrum refrigerat, somnumq; inducit.

Conserva Rosarum.

R. Rosarum rub. recent. exunguatarum ℥ j.

Sacchari albi ℥ ij. vel iij.

Teruntur in mortario lapideo, reponuntur vase vitreo, aut vitrato, pergamena operculato, mensibus trib. insolantur, in die sæpè agitantur, post aufervantur, servantur ad biennium vel triennium. Sunt qui rosas omninò imperfectas condiunt.

ut valentiùs adstringant. Datur ad ℥ j β. * Ven-
triculù & cor, & viscera reliqua firmat, ipforum-
que intemperiem humidam emendat. *Mesues.*

Potest eadem cum oleo vitrioli confici: & fiet
conserva vitriolata.

Conserva Violarum.

R. Violarum purpurearum recentium cauda
& viridi seu calyculo purgatarum ℥ j.

Sacchari albi ℥ ij. vel secundum Mesuè ℥ iij.
Contundantur simul in vase lapideo, fiatq; con-
serva. Annum durat. Datur ad ℥ j. * Bilis incen-
dium, sitimq; extinguit, alvum subducit. *Sylvius.*

Quod si huic oleum vitrioli permisceatur, fit
conserva violarum vitriolata, ad supra dicta
multò præstantior.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus pectus.

PECTUS refrigerat Conserva Violarum: de
qua supra.

DE CONSERVIS RE-
frigerantibus cor.

Conserva Acetosa.

R. Acetosæ ℥ β.

Sacchari ℥ j β.

Tere in mortario lapideo: deinde in sola, & serva
per annum. * Valet choleris.

COR etiam REFRIGERANT, Conserva Ro-
sarium, Violarum, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus ventriculum.

VENTRICULUM refrigerant, Conserva

A Rosarium, Violarum, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus hepar.

Conserva florum Cichorii.

R. Florum Cichorii recent. ℥ j.

Sacchari albi ℥ iij.

Terantur in vase lapideo optime, deinde in vase
vitrato ponatur ad Solè per aliquot hebdoma-
das, & servetur conserva ad annum. * Valet
melancholicis & choleris.

HEPAR quoq; REFRIGERANT, Conserva
Rosarium, Violarum: de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus splenem.

SPLENEM refrigerant, Conserva Rosarium,
Violarum, Cichorii, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus renes.

RENES refrigerant, Conserva Rosarium, Nym-
phææ, &c. de quibus vide supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus uterum.

UTERUM refrigerant, Conserva Rosarium,
Violarum, Nymphææ, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRI-
gerantibus juncturas.

JUNCTURAS refrigerant, conserva Rosarium
Violarum, &c. de quibus supra.

De Eclegmatis sive Loch, Sectio XXIV.

ECLEGMA, quod Arabibus Loch, La-
tinis Linctus dicitur, thoracicum & pul-
monicum est præsidium, ex medicamē-
tis ferè dulcibus & detergentibus, ac
etiā glutinosis, interdū amaris & acri-
bus parcius coctis, quàm electuario
liquido, vel folido conveniat. Horum
alia

Adstrin-
gentia: Loch de papavere,
Diacodion simplex Galeni,
Diacodion Montani,
Loch de psyllio.

Usualia
sive offi-
cinalia

Abster-
gentia: Loch de sufflagine simpl.
Loch de sufflagine comp.
Loch de pino,
Loch sanum & experium,
Loch Passularum,
Loch Antipatri,
Loch de prasso,
Loch de erro,
Loch de pulmone vulpis,
Loch de scilla,
Loch ad aëthma,
Loch de caulibus,
Loch de sarthamo,
Loch ex allis.

Consolidantia: Loch de pulmone vulpis.

Minus usualia, &c. Vide litteram A.

A. Minus

- A. Minus usualia
- Astringētia
 - Loch ad spūm sanguinis,
 - Loch ad inflammationem laterum & pulmonis incipientem,
 - Loch ad defluxionem venarum,
 - Loch ad acres & erodentes destillationes,
 - Loch de portulaca,
 - Loch ex tragacantha.
 - Abstergētia
 - Loch abstergens & concoquens,
 - Loch ad humores pituitosos,
 - Loch ad frigidas destillationes,
 - Loch ad pus reseruum,
 - Loch ad ulcus pulmonis,
 - Loch ad asthma Gesneri, &c.

DE ECLEGMATIS astringentibus.

Loch de papavere.

R. Papaveris albi ʒ xxv.

Amygdalarum dulcium depellatarum,
Nucleorum pinearum, Gummi Arabici,
Tragacanthi, succi Glycyrrhizæ ana ʒ x.
Amyli, sem. Portulacæ, sem. La Stucæ,
Sem. Cytoniorum ana ʒ iv.
Croci ʒ i β.

Penidiorum alborum ʒ iv.

Omnia contundantur, & fiat loch secundum artem cum syrupo papaveris Tʒ iij. Servatur in vase figulino vitrato per annum. Datur lambendo ad ʒ iv. hora una post prandium: vel ad somnum hora una, à cœna: vel omni tempore ad affectus sequentes. * Juvat tussim & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui (quem spūm liquidum indicat): cum enim coquit, & crassat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi. *Mesues.*

Diacodion simplex Galeni.

R. Capita papaveris albi, mediocri magnitudine, nec nimium viridia, nec nimium maturata N. xx.

Aquæ pluviz aut fontanæ Tʒ iij.

Macera horis vigintiquatuor, post coque, donec capita contabescant, cola, & adde

Mellis Tʒ ij.

Coque ad justam consistētiā. Fit cum saccharo eodem modo, item cum sapa hac ratione:

R. Decoctiois prædictæ Tʒ ij.

Sapæ vini dulcis Tʒ ij.

Succi Glycyrrhizæ ʒ ij.

Coquantur ad justam consistētiā. * Usus ejus est in destillationibus tenuibus è capite in arteriam, ex perpetua tussi insomniam patientibus. Quòd si magna humoris copia ex capite circa pulmones confiterit, confectio ex melle melior est, quemadmodum somno opus habentibus, ea quæ ex sapa constat.

Diacodion Montani.

R. Capita papaveris albi cum feminibus N. xx.

Siliquarum dulcium ʒ iij.

A Rad. Althææ, Glycyrrhizæ rafe ana ʒ ij.

Aquæ fontis Tʒ xij.

Eximantur è siliquis grana, postea decoquantur ad remanentiam librarum trium, deinde exprimentur, & colentur, postea adde

Sacchari candi rol. Tʒ β.

Penidiorum Tʒ j.

Decoquantur ad mellis consistētiā. * Eo utimur in tenuibus & acribus rheumatismis, pulmones, & asperam arteriam fluxione tentantibus, & continenti tussi, pervigiliū excitantibus.

B

Loch de psyllio.

R. Mucaginis psyllii secundum artem extractæ ʒ ij.

Sacchari clarificati Tʒ j.

Coquatur saccharum sufficienter, donec candidum fiat: deinde admiscetur mucilago, & tandiu agitantur, donec probe unita sint, & albescant. Servatur in vase vitreato ad annum. * Tenuis & acres humores in pectus defluentes inspissat, mitigatque, & excretioni præparat. Fit in hunc modum loch de femine lini, & alia hujusmodi eclegmata, quæ mucilagines recipiunt.

C

Loch de psyllio, aliud.

R. Psyllii, Granorum Cytoniorum ana ʒ v.

Sem. Papaveris albi ʒ x.

Sebesten N. l.

Jujubarum N. xxx.

Glycyrrhizæ ʒ vij.

Passularum exacinarum ʒ xv.

Cassiz fistulæ mundatæ ʒ j

Decoque in Tʒ iix. aquæ, donec impingentur:

deinde cola & projice super ea

Rob Tʒ ij.

Sacchari Saliemēni, Syrupi violati,

Penidiarum ana ʒ vi.

Farinæ fabarum ʒ iij.

Tragacanthi, Gummi Arabici ana aur iv.

E Coquantur usquedum transeant in consistētiā mellis: deinde

R. Sem. Cucurbitæ, sem. Melonis,

Sem. Cucumeris, sem. Citrulli ana aur. ij.

Sem. Papaveris albi aur. iij.

Sem. Anisi, Fœniculi ana aur ij.

Confice, & conserva in vase vitreo ad biennium.

Mesues.

E 3

DE ECLEGMATIS abstergentibus.

Loch de tussilagine simplex.

R. Rad. Tussilaginis ℥j.
Coquantur in aqua, donec dissolutæ sint, con-
fundantur & colentur: deinde additis
Mellis ℥ij.
Coquitur in justam consistentiam: & servatur
per annum. Eodem modo fit loch de althæa;
baucia, & similib.

Loch de tussilagine compositum

Magistrale.

R. Rad. Tussilaginis ℥vj.
Coquantur in aqua: deinde contusis, & dissolu-
tis in ipsa decoctione, additur
Sacchari ℥bj ℥.
Igni deponuntur, & agitantur, donec in com-
modam formam redigantur: adde
Nucleorum pinearum mundatorum ℥ij ℥.
Passularum purgatarum ℥ij.
Contusis in mortario lapideo, & permistis, adde
Crocī, Caryophyllorum ana ℥℥.
Succi Glycyrrhizæ ℥iij ℥.
Cinnamomi,
Macis ana ℥j.
Redigantur in pulverem tenuem: misce, & serva
per annum.

Loch de Pino.

R. Nucleorum pinearum mundatorum ℥xxx.
Amygdalarum, Avellanarum astatarum,
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Succi Glycyrrhizæ, Amyli,
Capill. Veneris, Ireos ana ℥℥.
Carnis dactylorum ℥xxxv.
Amygdal. amararum ℥ij.
Mellis passularum, id est, Sapæ,
Butyri recentis,
Sacchari optimi ana ℥iv.
Mellis optimi ℥iij ℥ij.
Fiat loch, quod annum servatur: Sumatur velut
lambendo ℥j. * Tussi diurnæ, difficultati spi-
ritus, & asthma succurrit, humores in thorace
crassos incidit & extenuat. *Mesues.*

Loch sanum & expertum.

R. Cinnamomi, Hyssopi,
Glycyrrhizæ ana ℥℥.
Jubas, Sebesten ana ℥xxx.
Uvarum passarum, Ficum pinguium,
Dactylorum pinguium ana ℥ij.
Fœnigræci ℥v.
Capillorum Veneris M. j.
Anisi, sem. Fœniculi, Ireos,
Calamentha, sem. Lini ana ℥℥.
Coquantur in ℥iv. aquæ ad dimidii consum-
ptionem. Colatura bene expressa adde
Penidiarum albarum ℥ij.
Coquantur ad perfectionem: postea insperge
subsequentia minutissimè trita,

A Nucleorum pinearum mundatorum,
Amygdalarum mundat. ana ℥v.
Succi Glycyrrhizæ,
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Amyli candidiana ℥℥.
Ireos ℥ij.

Agitentur omnia simul in lebetè, donec albe-
scant. Serva in vase vitreato annum vel biennium.
Datur lambendo à ℥v. ad ℥x. * Tussi
vocisque asperitati à frigiditate natæ auxilio est.
B Crassos in thorace & pulmone humores extenuat. *Mesues.*

Loch passularum.

R. Radicum Pæoniæ ℥℥.
Hyssopi, Melissæ,
Scolopendrii ana M. ℥.
Glycyrrhizæ ℥℥.

Fiat omnium decoctio in f. q. aquæ pluviz, facta
colatura cum forti expressione, adde passularum
minorum in mortario bene contusarum, prius
benè mundatarum à gigartii, & arillis ℥℥. De-
coquantur, & per pannum lineum fortiter ex-
primantur: expressioni adde

C Sacchari ℥bj.
Fiat loch, ut artis est. * In frequenti usu est in
stris ad tussim & pectoris vitia, maxime in pul-
sulis, iisdemq; epilepticis, propter Pæoniæ rai-
ces ingredientes. *Augustani.*

Loch Antipatri.

D R. Nucleorum pinearum mundatorum ℥xij.
Sem. Lini assi ℥ix.
Tragacanthi, Ireos ana ℥xij.
Carnis dactylorum ℥xix.
Amygdalarum dulcium ℥xvj.
Dissolvatur tragacantha in aqua violarum,
reliquis contusis, cum melle q. l. fiat loch seorsim
dùm artem. Durat annum. * Earundem fer-
rium cum superiori.

Loch de prassio.

E R. Comarum Marrubii, Iridis, Hyssopi,
Pulegii, Glycyrrhizæ, sem. Apii ana ℥iv.
Ficum passarum pinguium,
Nucleorum pinearum mundat. ana ℥vj.
Macerata in aqua sufficiente per noctem, de-
quantur: & percolatis addatur mellis pars
dia. Coquantur ad perfectionem. Annum durat.
* Tabescentibus maxime convenit. *Paulus.*

Loch de ervo.

F R. Amygdalarum amararum ℥℥.
Farinæ Orobī, Hyssopiana ℥j.
Iridis ℥ij.
Nucleorum pinearum mundat. ℥j.
Mellis quantum satis est.
Fiat loch. Conservatur annum. *Paulus.*

Loch de pulmone vulpi.

R. Pulmonis vulpini preparati,
Succi Glycyrrhizæ, sem. Fœniculi,
Anisi, Capillorum Veneris ana ℥j.
Mellis ℥xvj.
Fiat loch. Servatur biennium. * Abstergit & con-
solide.

solidat ulcera pectoris & pulmonis: & præterea. A
dum est aliis remediis in phthisi. *Mesues.*

Loch de succo scilla.

R. Succo Scillæ, diebus canicularibus exce-
pti T̄j.
Mellis T̄j β.

Coque, fiat loch, ad annum vel biennium ser-
vandam. * Crassos & lentos humores, qui que
in thorace difficulter coquantur, incidit & exte-
nuat: ideoq; asthmaticis, & difficilē spirantibus
auxiliatur, thoracisq; dolorem levat. *Galenus.*

Loch aliud.

Ipsū Scillæ corpus, ē qua succus extractus,
libram unam terito, cum mellis T̄j β.
Coque, fiat loch. * Hoc facultate posterius est
præcedenti.

*Loch de scilla compositum seu ad
asthma.*

R. Scillæ ip pane assatæ 3 iv.
Marrubii, Hyslopi ana 3 j.
Iridis 3 ij.
Myrrhæ, Croci ana 3 β.
Mellis q. f.

Fiat loch. Servatur ad biennium. * Ad asthma
& diuturnam tussim valet: humorem enim cras-
sum extenuat. *Mesues.*

Loch de caulibus.

R. Succo Caulium T̄j v.
Leno igne coque, auferendo spumam ejus, us-
que dum redeat ad libras duas. Deinde deco-
quatur cum rob, id est, sapæ, vini & mellis ana
T̄j, usque dum ingrossentur. agitetur itaque di-
ligenter pistillo, fiatque loch ad annum servan-
dum. *Mesues.*

Aliqui pro rob accipiunt saccharum rubrum.

Loch de Carthamo.

R. Medullæ sem Carthami 3 vj.
Amygdal. mundararum 3 ij.
Nucleorum pinearum mundatorum 3 j.
Mellis cocti, Succo Scillæ ana q. f.
Fiat loch ad perfectionem. *Mesues.*

Loch de caulibus, aliud.

R. Succo Caulium rubeorum T̄j.
Croci 3 ij.
Sacchari, Mellis ana T̄j β.
Misce simul ut decet, & fiat loch. *Gordonius.*

Loch ex allis.

R. Alliorum purgatorum T̄j β.
In cicerum & hyslopi jure decoquetur: deinde
tandetur, medulla exprimitur, incerneturq; &
cum mellis & butyri recentis singulis libris, igne
leno ad eclegmatis spissitudinem percoquetur.
* Valet ad thoracis intemperiem frigidam, ma-
terięque pituitosæ defluxionem, tussim humi-
dam, & diuturnam: pectoris excretionem iuvat.

Loch de amygdalis.

R. Amygdal. dulcium, Amygdal. amararum,
Sem. Lini torrefacti, Pinearum,

Anisi, Tragacanthi, Gummi Arabici,
Glycyrrhizæ ana 3 j β.
Sacchari, Penidiarum ana 3 iij.
Mellis succi Fœniculi ana q. f.

Coque. * Valet ad intemperiem siccam pulmo-
nis & thoracis, & tussim inde siccam. *Mesues.*

DE ECLEGMATIS MI-
NUS usualibus: ac primū de
astringentibus.

Loch ad sputum sanguinis.

R. Cōservæ Symphyti, conf. Rosarum antiquæ
ana 3 β.
Galatinæ Cytoniorū conditorū saccharo 3 j.
Trochiscorum de terra sigillata, vel de Cara-
be 3 ij.
Cum syrupo myrtillorum fiat ad modum loch.
Rondeletius.

Aliud.

R. Galatinæ Cytoniorum, vel succi eorun-
dem 3 j.
Amyli, Tragacanthæ ana 3 iij.
Terræ sigillatæ, sang. Draconis ana 3 ij.
Carabæ 3 j.
Lapidis hæmatites 3 β.
Incorporentur simul, fiat loch. *Rondeletius.*

Aliud cum albumine ovi.

R. Sanguinis Draconis 3 ij.
Amyli, Tragacanthæ,
Sem. Portulacæ, sem. Papaveris,
Sem. Uvarum ana 3 j.
Terræ sigillatæ, vel Boli Armeni,
Rosarum rubrarum ana 3 β.
Fiat pulvis tenuissimus: qui albumine ovi crudū
fortiter agitato, ut sit tenuium partium, excipia-
tur sumaturq; eclegmatis loco: cui saporis gra-
tia saccharum ros. tabulatum addatur. *Idem.*

Aliud ex succis recentibus.

R. Succo Bursæ pastoris,
Succo Herbæ sanguinaris,
Succo Plantaginis, depuratorum ana 3 ij.
Amyli, sanguinis Draconis,
Coralli rubri, Tragacanthæ ana 3 iij.
Sacchari ros. q. f.
Misce, & fiat loch. *Idem.*

*Loch ad incipientem inflammationem la-
terum & pulmonis.*

R. Spec. Diatragacanthi frig. 3 ij.
Sacchari candi, Penidiarum ana 3 j.
Syrupi jujubarum q. f.
Fiat loch. Capiat lambendo. * In progressu au-
tem, nimisq; tenui materiæ additur diaris sim-
plex, & pro syrupo jujubarum violatus ponitur.
Rondeletius.

Loch ad inflammationem declinantem.

R. Spec. Diaris simplicis 3 ij.
Spec. Diatrag. frigidi 3 j.
Sacchari candi 3 ij.

Syrupi Capill. Veneris,
Syrupi de Glycyrrhiza ana ꝑ j.
Misc. *Idem.*

*Loch ad defluxionem tenuem in crassan-
dam & fistendam.*

R. Pulpæ jubarum ꝑ ß.
Amyli ꝑ ij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ꝑ j.
Cum syrupo de papavere fiat loch. Sumatur
lambendo. *Rondeletius.*

*Loch ad acres & erodentes distilla-
tiones.*

R. Spec. Diatrag. frig ꝑ ß.
Boli Armeni in aqua rosacea loti ꝑ ij.
Trochiscorum de terra sigillata ꝑ ij.
Cum syrupo de papavere fiat loch. *Andernacus.*

Loch è portulaca.

R. Succi portulacæ Tß ij.
Trochiscorum de terra lemnia ꝑ ij.
Trochiscorum de Catabe, Gummi Arabici,
Sanguinis draconis ana ꝑ j.
Lap. Hæmatitis, Pilorum leporis ustorum
ana ꝑ ij.
Sacchari albi Tß j.

Fiat Loch, ut est artis. * Commendatur in sputo
fanguinis, & aliis ejusdem, vel supra, vel infra
eductionibus. *Augustani.*

Loch ex Tragacantho.

R. Gummi Arabici, Tragacanthi ana ꝑ j.
Infundantur in aqua rosacea, donec mucilago
fiat, adde
Terræ lemnix, Boli Armeni, Lap. hæmatitis
ana ꝑ j.
Conservæ rosarum antiquæ, Syrupi è rosis
siccis ana q. s.

Fiat Loch. * Ad eosdē affectus, ad quos præce-
dens valet. *Idem.*

*Loch ad caliditatem & asperitatem pectoris,
& ad tussim calidam.*

R. Glycyrrhizæ ꝑ xv.
Passularum ꝑ ij.
Zizipharum, Myxarum ana N. xxv.
Coque igne lento in aquæ Tß iv. ad librarum
viii consumptionem, adde
Cassix fistulæ ꝑ j.
Colatum, & feminibus ac membranis purgatum
percoque cum penidiorum Tß ß. sapæ ꝑ iv. ad
justam crassitiem. Tunc misce farinæ fabarum
ꝑ ij. *Mesuez.*

Aliud ad idem.

R. Sem. Papaveris ꝑ x.
Glycyrrhizæ ꝑ vij.
Myxarum N. xx.
Semin. Psyllii,
Semin. Cydoniorum ana ꝑ v.
Aqz Tß iij.
Coque ad dimidii consumptionem: colatum
percoque cum
Sapæ, Penidiorum ana ꝑ iv.

A ad justam crassitudinem: deinde misce
Tragacanthi, Gummi ana ꝑ v.
Papaveris albi, sem. Melonum,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris ana ꝑ ij.
Confice. *Mesuez.*

DE ECLEGMATIS
abstergentibus.

Loch abstergens & concoquens.

B R. Pulpæ passularum ꝑ j.
Mucilaginis ficuum extractæ cum decoctio-
ne hord. ꝑ ß.
Enulæ campanæ siccæ,
Spec. Diacreos simpl. ana ꝑ j.
Cum syrupo de glycyrrhiza fiat loch. *Rondelet.*

Aliud.

R. Amygdal. dulcium ꝑ j ß.
Pinearum infusarū in aqua decoctionis hord.
dei & Glycyrrhizæ ꝑ j ß.

C Pulpæ passularum ꝑ ß.
Sem Malvæ, sem Bombacis ana ꝑ ij.
Sem Anisi ꝑ j.
Succi Glycyrrhizæ ꝑ ij.
Cum syrupo de prassio, vel glycyrrhiza fiat
loch. *Idem.*

Aliud fortius.

R. Scillæ in pasta involutæ, & in furno
siccæ ꝑ ß.

D Fortiter contundatur: cui adde
Succi Glycyrrhizæ ꝑ ij.
Conservæ Enulæ campanæ ꝑ ß.
Sapæ, Oxymellitis simpl. ana ꝑ ij.
Avellanarum ꝑ ß.
Quatuor sem. trig. incisorum ana ꝑ iij.
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ꝑ j.
Pistentur simul, & fiat loch. *Idem.*

Aliud.

E R. Marrubii, Hyssopi, Capill. Veneris,
Calaminthæ ana M j.
Passularum, Ficum, Dactylorum ana N. xij.
Anisi ꝑ ij.
Glycyrrhizæ rasæ ꝑ iij.
Quatuor sem. frig ana ꝑ ij.
Fiat decoctio in aqua hordei ad quart. j. cui adde
Pinearum ꝑ iij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ꝑ j.
Pulpæ Passularum, Dactylorum, Ficum
ana ꝑ ß.

F Cum pauca quantitate sapæ fiat loch. *Rondelet.*

Loch ad humorem picuifosum.

R. Spec. Diacreos Salomon.
Spec. Diacreos simpl. ana ꝑ ij.
Enulæ campanæ ꝑ j ß.
Oxymellis scillitici quantum sufficit.
Omnia commisceantur, ac ex rudicula glycyrrhizæ
lingenda deglutiendaq; paulatim decantentur.
Andernacus.

Loch ad frigidas distillationes.

Ex butyro, saccharo, & pauca terebinthina pa-
ratum.

ratur: quo in catarrho à materia frigida, & pectore A
ris cōstriktionē dilatanda, utimur. Fundit enim,
expectorat, & detergit. *Rondeletius.*

Loch ad pus retentum.

R. Syrupi Rosati laxativi ℥ ij.
Succi Glycyrrhizæ ℥ j.
Farinæ hordei ℥ ss.
Tragacanthæ, vel Gummi Arabici ℥ j.
Fiat loch. Sumatur manè tantum. Serò autem
utatur constringentibus. *Rondeletius.*

Loch ad ulcera pulmonis.

R. Conservæ Symphyti,
Conservæ Ros. antiquæ ana ℥ j.
Tragacanthæ torrefactæ,
Gummi Arabici leviter torrefacti, Cin. Can-
corum fluviat. lotorū in aqua ros. ana ℥ ij.
Coralli rubri, Boli Armeni, Terræ sigillatæ
ana ℥ j.
Sem. Papaveris albi, sem. Plätaginis ana ℥ jss.
Cum syrupo de rosis siccis fiat loch. *Idem.*

Loch ad phthisim.

R. Sem. Papaveris albi, sem. Lini torrefacti,

Spodii, Croci,
Amygdalarum dulcium ana ℥ iij.
Amyli, Tragacanthi, Gummi,
Sem. Cydoniorum, sem. Citrulli ana ℥ vj.
Sem. Nasturtii torrefacti, Amygdal. amar.
Fabarum ana ℥ j ss.
Penidiorum ℥ lx.

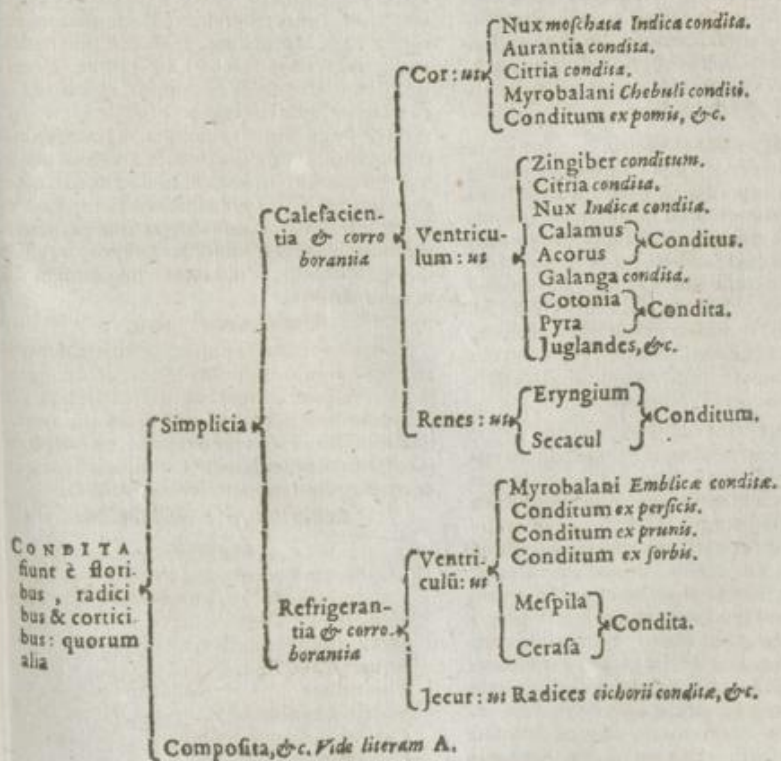
Hæ aqua fontana dissolutæ coquantur, deinde
cætera misceantur. Dantur ℥ ij. cum hydrome-
lice. Phthisicis saluberrimum, sed etiam hecicis,
B & aliter cōsumptis, pure & sanie pulmones pur-
gat, & tussim lenit. *Mesues.*

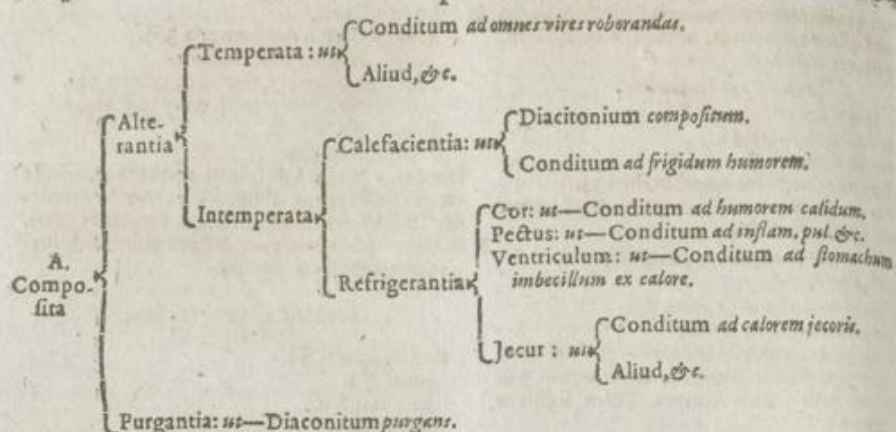
Loch ad Asthma Gesneri.

R. Foenigræci ℥ j.
Anisi ℥ ss.
Sacchari ℥ ij.
Aquæ Tb ij.

Decoque secundum artem. Usus ejus est in de-
stillationibus tenuibus è capite in asperam arte-
riam, ex perpetua tussi infomnium
parientibus.

DE CONDITIS, Sectio XXV.

DE CONDITIS CALFACIENTIBUS & CORROBORANTIBUS COR.

Nux moschata Indica condita.

Nuces moschatae Indicae recentes conditae ad nos Lusitanorum navigationibus ex India convehuntur, nostris juglandibus amplioribus per similes, cortice viridi, carnoso, & alio lignoso, inter quos est macis, & sub lignoso ipsa nux moschata. * Valet ad cordis & ventriculi robur, & intemperiem frigidam. *Sylvius.*

Aurantia condita.

Cortices Aurantiorum aqua frigida aliquoties mutata macerentur ad deponendum amarorem plus minus, pro intentione usurpare volentis: & deinde modicè resiccati condiantur syrupo simplici, vel mellis, vel sacchari, conjunctim vel divisim, ad justam crassitiem. Quidam a praedictis corticibus accurate auferunt album illud quod sub flavo subest, veluti fungosum intermedium, usque ad succum sive chylum ipsius fructus: alii contra relinquunt, & pariter condiant. * Ventriculum & corroborant. *Colonienses.*

Citria condita.

Cortices Citriorum tam magnorum, quam voh manus capere potest, carne purgati, lixivio claro mergantur dies novem, mutato ad diem quietum, post merge aqua clara, donec amaritudine deposita dulcescant: tunc vase mundo, aqua fontis plurima coquantur, donec tenerescant: aquosa deinde substantia ab his expressa in vase lapideo mergantur viginquatuor horas julepo sufficienti ex saccharo albo, & aqua tripla constante: post coquantur igni lento, ad penidiorum consistentiam. Extracti ex julepo cortices, vase vitreo reponantur, superfuso singulis vicissim velut incrustandis julepo rosato ad mediocritatem, seu sacchari candefacti crassitiem cocto. Sunt qui ambra & moscho aromatizant. Datur post mensem. * Stomachum & cor confortant, coctio-

A nem juvant, oris halitum commendant. Eodem etiam modo condiantur cortices Aurantiorum Limonum. *Mesues.*

Myrobalani Chebula condita.

Myrobalani Chebulae accipiendae sunt, quae liber, humidae & recentes, si harum est potentia, vel saltem arte & industria idonea humectatae, quae stylo passim punctae coquantur ex aqua igni lento, donec tenerescant. His in asserem immixtis, aqua exprimitur. Deinde biduo hydromelite vel syrupo sacchari mergantur. Deinde igne lento clementer coquantur, vase vitreo condantur, ac melle cui incocta fuerint, merguntur. Hodie ex Aegypto conditae in Italiam afferuntur. Dantur post sex menses. Dosis est una mane stomacho junio. * Stomachum, cor & ventriculum firmant, appetentiam invitant, coctionem promouent, rationalem animae partem vegetam reddunt & sensivam: quapropter visum quoque clariorum, & usu crebro juventutem distantur. *Mesues.*

Conditum de pomis.

Poma odora nulla putredine vitata, depellata, intus purgata in frusta idonea secta coquantur julepo multum aquoso: postmodum in julepo alio propemodum perfecte cocto percoque, aromatiza moscho, vase vitreo reponere, eo julepo incocta sunt, superdato. * Confirmant, syncopen & cordis palpitationem sedant. *Mesues.*

Conditum, sive electuarium de pomis.

R. Carthium pomorum dulcium, & redolentium, intus & foris purgatorum, & in frusta incisorum ℞vj.
Sacchari albi boni ℞v.
Aquae rosatae ℞ij.
Ligni aloës,
Santali citrini ana ℞v.
Caryophyllorum ℞β.
Cinnamomi ℞ivβ.
Ambrae ℞ij.
Moschi ℞j.

Salubre

Salubre ad cordis, & stomachi imbecillitatem, A
coctionemq; juvandam. *Mesues.*

DE CONDITIS CAL- ficientibus ventriculum.

Zingiber conditum.

R. Zingiberis recētis, si haberi potest: An mi-
nus, saltem arte humectati part. j. Coquitur cum
mellis partibus tribus, & sacchari parte una. Hu-
mectandum autem Zingiber album, purum, re-
cens, aqua affusa primū, deinde arena humida
obrutum quarto quoq; die renovata, aqua saepe
superfusa, donec tumefiat, & humectetur: idq;
vel in dolio, aut alio vase magno fiat, vel in fossa
quadam subterranea magna, & loco humido.
Alii zingiber aridū acerrimo lixivio probè ma-
cerant, ut molle evadat: quod ubi factum est,
perfundunt pura aqua frigida subinde mutata,
donec omnis acrimonia & lentor lixivii aufera-
tur. Postea, ut supra dictum est, procedunt. Viri-
de conditum ex Arabia & Troglodytica in
Egyptū, & inde ad nos affertur. * Temperiem
ventriculi frigidam & humidam sanat, & ab ea
tardam & depravatam coctionem, quæ cibos in
acidam cruditatem corrumpat. Viscerum lubri-
citatē corrigat, flatu dissipat, alimenti in he-
par & corpus reliquum distributionem celerat.
Mesues & Colonienjes.

Calamus aromaticus conditus.

Calamus aromaticus seu acorus verus, ut zin-
giber conditur. Nostrum quoq; acorum offici-
næ conditum habent, sed inutile omnino cen-
semus. * Acorus conditus, cerebri & nervorum
affectibus frigidis confert. *Mesues.*

Cytonia condita.

R. Cytonia ampla, nulla putredine vitata,
depellata, intus purgata, in frustra idonea secta:
coque in julepo multū aquoso: postridie in
julepo alio propemodum perfectè cocto perco-
que: aromatiza moscho, vase vitreo reponere, co-
que. * Fluxum al-
vi, vomitumque sistunt, ventriculum roborant:
ob id & coctiones juvant. *Mesues.*

Diacitonium simplex.

R. Carnium Citoniorum vapore aque dulcis
coctorū, & ad spissitudinem coctorū T̄b iix.
Sacchari albilissimi despumati, & ad spissitudi-
nem justam cocti T̄b iix.

Coquantur ad solidam consistentiam, & exten-
datur in tabulam fervens massa, refrigerata in
partes incidatur. Quodam octo libris carniū Ci-
toniorum, addunt sex libras sacchari clarificati.
Poteris etiam ita facere:

R. Citoniorum excorticatorū, & ab interio-
ribus mundatorum T̄b iix.

Sacchari clarificati T̄b iv.
Coque deinde citonia super vaporem aque dul-
cis deinde unā cum saccharo ad justam spissitu-
dinem coque. Durat annum. * Peculiarē reme-
dium est fluxus, vel vomitus, quoniam stipticat,
& corroborat membra collapta, debilia, confor-

tat stomachum, virtutem retentivam & digesti-
vam: & summopere excitat gustum. Sed ad flu-
xum datur ante cibum, & ad vomitum compe-
scendum post cibum. *Nicolaus.*

Diacitonium stybiatum nostrum.

R. Diacitonii ad perfectam consistentiam co-
cti T̄b j.

Vitriantimonii ℥ j. β.

Fragacanthi ℥ ij.

Misce. Dosis ℥ j. plus minusve pro sumētis virib.

Pyra condita.

Pyra condita, cor, & ventriculum roborant.
Condiuntur, ut Citonia. *Mesues.*

Juglandes condita.

Juglandes nondum maturæ macerentur no-
vè diebus, vel circiter in aqua pura mutata quo-
tidie: deinde coquantur: coctæ ferramento te-
nui perforantur transversim secundum tres di-
mensiones, & leviter resiccantur: deinde forami-
na Cinnamomo, Caryophyllis, & Zingibere, in
festucas longas conciliis explentur: post hæc af-
fuso syrupo adserventur. Cavendum etiam atq;
etiam, ne syrupus nimis calidus sit: alioqui enim
contrahentur, & corii instar, lenti & tenaces eva-
dāt. Quod si syrupus aquosior post aliquot dies
evadat, & periculum, ne corrumpantur fructus,
esse suspicaris, effundatur, & ad justam spissitu-
dinē recoquatur, ac iterū affundatur. *Colonienjes.*

D DE CONDITIS EX- calficientibus renes.

Eryngium conditum.

Radices Eryngii albae, amplæ, teneræ, à corti-
ce cinericio & ligno interno purgatæ, in frustra
pollicaris magnitudinis sectæ, uno caryophyllo
humectato & particula zingiberis humectati,
factæ intus, unde lignosa portio exsecta est, co-
quantur in æquali pondere sacchari, & duplo
melle, vel melle solo, sed triplo: coctis addatur
aromatum pondus justum. Datur ab ℥ j. ad ℥ ij.
* Renes calefacit. Venærem excitat, flatu tamen
ventriculi dissipat. *Mesues.*

EO DEM ETIAM modo radices Seca cul cōdiuntur.

D DE CONDITIS RE- frigerantibus ventriculum.

Myrobalani emblica condita.

Myrobalani Emblicæ aqua affusa Soli expo-
nenda, donec tenerescant, & humectentur: tunc
expressæ, hydromelite biduo macerantur: post
igni lento coquantur: coctæ ubi partem refrixe-
runt, mellis albi quarta parte, vel sacchari, adje-
cta reconduntur. Sunt qui aromatibus condiāt,
cinnamomo, xylouo, cardamomo, croco, mo-
sebo, gallia, & similibus. Datur una semel tota
diebus aliquot. * Ventriculum roborant, ejus
substantiam & facultatem contrahendo, & in-
temperiem humidam corrigendo. *Mesues.*

Conditum ex persicis.

Persica condiuntur, ut Cytonia. * Ventriculum

calidum confirmant, sitim sedant, oris foetorem A
emendant. *Mejues.*

Conditum persicorum.

R. Persicorum propemodum maturorū, in-
tus & foris purgatorum,
Succi persicorum ana ℥ iij.
Sacchari albi ℥ ij.

Tere persica in medullæ consistentiam, coque
cum syrupo, ut in condito ex cydoniis diximus.
Ubi coctum erit, misce

Lignialoës, Santali citrini ana ℥ ij.
Cinnamomi, Cubebarum, Macis ana ℥ ℥.
Moschi ℥ ℥.

Fitetiam sine aromatibus. Ventriculi ardorem
mitigat: stomachum confortat, sitim extinguit:
tetrum oris halitum emendat. *Mejues.*

Conditum ex fructibus.

R. Carnis cotoneorum, Carnis Pyrorum au-
stetorum, carn. Malorum acidorū ana ℥ j.

Coque ex aceto forti, in quo rhus viginti qua-
tuor horis maceratus fuerit: deinde adde

Omphacii ex acinis expressi ℥ j.
Carnis Sorborum immaturorum ℥ v.
Sacchari ℥ iv.

Coquantur omnia ad mellis crassitudinem: de-
inde adde

Succi berberorum ℥ ij.
Spodii, Sem. acetolæ ana ℥ j.

Percoctum conde vase vitreo. Datur à ℥ ij. ad
℥ iij. cum aqua frigida, & succo citri, aut succo ri-
bes. * Appetentiam excitat, & bilem flavam ex
ventriculo deturbat: ejusque intemperiem ca-
lidam corrigit. *Idem.*

Conditum ex prunis.

R. Carnium prunorum nigrorum, oblongo-
rum, mediorum, subdulciū, clixatorum in aqua
cui portulaca incocta fuit,

Sacchari albi ana ℥ j.
Aquæ violatum ℥ ij.

Coque igni lento ad crassitudinem: reconde vi-
treo vase. Da ab aureis iv. ad sex aureos. * Ven-
triculi ardorem, & inde natam sitim extinguit,
febres mitigat, alvum solvit. *Mejues.*

Conditum ex sorbis.

R. Carnis sorborum propemodum maturo-
rum, coctorum in aqua, cui rosæ primū inco-
ctæ fuerint, & cortices granatorum ℥ iv.

Mellis aut sacchari ℥ ij ℥.

Coque ad crassitudinem, & reconde vase. Datur
℥ j. * Ventriculum roborat, immodicam purga-
tionem sistit. *Mejues.*

Cerasa condita.

Cerasa acida recētia, antequam ad perfectam
maturitatem pervenerunt, avellantur, & saccha-
ro ad justam spissitudinem cocto atq; clarificato
perfundantur, reponanturq;. *Colonienses.*

Mespila condita.

Mespila matura colliguntur, atque saccharo
ad syrapi consistentiam cocto, condiuntur, & in
vasc vitreato reponuntur.

Radices Cichorii condita.

Radices Cichorii recentes & virides, primū in
terra & cortice exteriori atq; matrice purgantur,
deinde in partes sectæ, priusquam condiuntur,
coquantur, donec mediocriter mollescant: ita
tamen, ut nō obscurus remaneat amaror. Coctæ
leviter resiccantur in aère, à se mutuo sejunctæ:
deinde saccharo ad justam spissitudinem cocto
condiantur, & reponantur. *Colonienses.*

DE CONDITIS
temperatis.

Conditum ad omnes vires roborandas.

R. Conservæ Anthos, Rosarum, Citrii,
Buglossæ, Adianthi, Cichorii ana ℥ ij.
Cort. Citri conditi, Nucis Indicæ conditæ ana
℥ j ℥.

Spec. Plirifarcoticon, Diamoschi,
Diarrhod. Abb. Triasantali ana ℥ ℥.

Fol. auri N. vi.
Sacchari albillimi q. s.

Fiat conditum auro coopertum. *Andernacæ.*
Aliud.

R. Spec. Plirifarcotici, Conservæ Adianthi,
Spec. Diamoschi,

Diarrhod. Abb. Triasantali ana ℥ ℥.

Conservæ Rosarum, Cichorii ana ℥ ij.

Sacchari albillimi, in aqua rosarum dissolu-
quantum sufficit.

Fiat conditum, instar electuarii solidi. *Idem.*

Conditum cardiacum.

R. Conservæ Nymphææ, Buglossi, Rosarum,
Corticum citri conditi ana ℥ ℥.

Pul. diambæ, de gemmis, diamargariti frigi-
di ana ℥ ℥.

Ostis e corde cervi,

Sem. citrei & Cardui benedicti,

Rad. tunicæ & tormentillæ ana ℥ j.

Scobis unicornis gr. viij.

Folia auri minutim concisa N. vj.

Sacchari albi q. s.

Fiat conditum cardiacū, quo utebatur *Fernesius.*

DE CONDITIS EX-
calfacientibus.

Diacitionium compositum.

R. Carnium Citoniorum comminatarum, &
coctura inspissatarum ℥ iij.

Mellis despumati ℥ iv.

Coquantur simul ad justam consistentiā, & post-
quam ab igne deposueris, antequam refrigerentur,
insperge subsequentes species, in tenuissi-
mum pulverem contritas:

Cinnamomi ℥ j ℥.

Zingiberis ℥ j.

Piperis, Gal. ngæ ana ℥ ℥.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥ ij.

Spicæ nardi, Ligni aloës, Macis, Cardamomi
ana ℥ ij.

Zedoariæ ℥ j.

* Excalfacit, resolvit ventositates, removel-
torum.

tores corporis, restituit pristinum colorem, & A vat & retentionem, eam restringendo. *Mesues.*
magis restaurat. *Nicolasus.*

Diacitonium compositum aliud.

R. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis despumati ana T̄b iij.
Coque igne lento, tunc adde
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ j.
Cinnamomi crassi ʒ iij.
Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ ʒ.
Si autem affectus est calidus, coquenda sunt co-
tonea cum aceti parte tertia. Et quandoq; per-
miscetur succus granatorum: quandoq; succus
Citri: quandoq; adduntur spodi, berberis, sem.
acetose, trium fantalorum, ros. rub. partes æqua-
les. Ventriculum firmat, coctionem iuvat, vomitum
biliosum & pituitosum sistit: colorem cor-
poris floridum efficit. *Mesues.*

Diacitonium è succo citoniorum.

R. Succi Citoniorum despumati T̄b xij.
Mellis optimi despumati, sacchari albissimi
clarificati ana T̄b ij.
Coquantur simul ad justam spissitudinem: dein-
de ab igne remotis, & adhuc tepentibus insper-
ge subsequenter pulveres minutissimè tritos,
& per cribrum excusos:
R. Cinnamomi, Nucis moschatæ ana ʒ iv.
Caryophyllorū, Zingiberis, Galangæ ana ʒ ij.
Nardi Celticæ, Piperis nigri, Ligni aloës,
Macis, Zedoariæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ʒ j.
Confice secundum artem.

Diacitonium aliud.

R. Carnis Cotoneorum, Mellis, Aceti albi
ana T̄b ij.
Piperis, Zingiberis ana ʒ iij.
Petroselinī Maced. ʒ j.
Appetentiam languentem excitat, coctionem
roborem iuvat, jecur & ventrem totum roborat:
ventriculi dispositiones propè omnes, exceptis
quæ ab æstu vehemēti fiunt, modicè iuvat.
Galenus.

Aliud.

R. Succī Cotoneorum, Mellis Attici ana sex-
tarios Rom. ij.
Aceti sextarium ʒ.
Zingiberis ʒ iij.
Piperis ʒ ij.
In calido ventriculo aufer piper & zingiber.

Aliud.

R. Succī Cotoneorum,
Mellis despumati ana T̄b iij.
Aceti T̄b ij.
Piperis longi, Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ j.
Caryophyllorum, Ligni aloës ana ʒ ʒ.
Moschi ʒ iij.
Succū, mel, acetū igne lento coque, continenter
despumando ad mellis crassitudinē: tunc insper-
ge cætera. * Appetentiam languentem excitat,
ventriculum & hepar roborat, coctionem ju-

Aliud.

R. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis despumati ana T̄b iij.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ j.
Cinnamomi crassi ʒ iij.
Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ iv.
Carnem & mel igne lento percoque: tunc adde
reliqua. * Firmat ventriculum, coctionem iuvat,
B vomitum biliosum & pituitosum sistit, colorem
corporis floridum efficit. *Mesues.*

Conditum ad frigidum humorem.

R. Trochif. de Capparibus, Conditū Citri
ana ʒ ʒ.
Spec. Diagenimæ,
Sem. Anisi, Cumini, Fœniculi ana ʒ ij.
Sacchari quantum sufficit.
Fiat conditum, quod bracteis auri contegatur,
deturq; cochlear. *Andernacus.*

Conditum pro Ventriculo laxo.

R. Corticis citri conditi siccī ʒ ʒ.
Carn. nucis moschat. condit. ʒ j.
Nucis communis conditæ unam,
Conservæ rosarum ʒ ij.
Sacchari rosati ad pondus omnium.
Fiat conditum: dosis cochlear unum, manè &
vesperi hora una ante cibum. *Caspar Bauhinus.*

**DE CONDITIS COM-
POSITIS refrigerantibus.****Conditum Cor calidum alterans
& roborans.**

R. Conservæ Anthos, Rosarum, Borriginis,
Buglossi, capillorum Veneris ana ʒ ij.
Corticum citri conditorum ʒ j ʒ.
Pulveris electuarii plerifarchō diarrhodonis
Abbatis, trium fantalorum ana ʒ ʒ.
Filiorum auri N. vj.
E Sacchari quod sufficit ut fiat conditum, auro
cooperiatur. *Heurnius.*

Conditum ad humorem calidum.

R. Conservæ Buglossi, Rosarum, Nymphææ
ana ʒ ij ʒ.
Spec. Diamarg. frig. pul. coralli rubri ana ʒ ij.
Pul. frag. lapidum preciosorum ana ʒ j.
Semin. oxalidis, sem. portulacæ, sem. cichorii
ana ʒ j.
Fol. auri N. iv.
Sacchari albi quantum satis est.
Mixa redigantur in conditum, quod avellanæ
magnitudinis instar exhibetur. *Andernacus.*

Conditum ad inflammationem pulmonis.

R. Conservæ violarum ʒ ʒ.
Conservæ Buglossæ ʒ ij.
Spec. Diatrag. frig. ʒ j.
Spec. Diamargarit. frig. ʒ ʒ.
Sacchari candi, sacchari albissimi ana q. f.
Fiat conditum. * Refrigerat, confortat, & hume-
stat. *Rondeletius.*

*Conditum refrigerans & constringens
Stomachum imbecillum.*

℞. Conservæ Rosarum ℥j.
Spec. Diamarg. frig. ℥j.
Coralli rubri ℥ss.
Sacchari q. f.

Fiat conditum. *Rondeletius.*

Aliud à pastu conveniens.

℞. Myrobal. Emblicorum, in aqua ros. abluto-
rum N. x.
Cort. Citri, Conservæ Rosarum antiquæ,
Carnium coroneorum ana ℥ss.
Coralli rubri, Margaritarum ana ℥ij.
Spec. Diarrhod. Diacitoniten sine spec. cali-
dis ana ℥ss.

Sacchari rosati tab. quantum sufficit.
Fiat conditum, de quo capiat post pastum. Ad spi-
ritus foetorem additur aromaticum ros. & parum
moschi, & diamoschi vel ambræ, &c. *Rondeletius.*

Conditum ad calorem jecoris.

℞. Conser. Cichorii, Violarum, Nymphææ,
Buglossi ana ℥ij β.
Conservæ Ros. ℥j β.
Spec. Diamarg. frig. Triasantalorum ana ℥ss.
Fol. auri N. viij.

Sacchari albissimi quantum sufficit.
Miscantur, fiatque conditum. Detur cochlear
unum. *Andernacus.*

Aliud ad idem.

℞. Spec. Triasantali ℥ij.
Specierum Diamarg. frig.
Spec. Diarrhod. Abb. ana ℥ij.
Conservæ Cichorii, Violarum ana ℥j β.
Sacchari albissimi, ex aqua intybi, vel cichorii
dissoluti quantum satis est, nempe ad ℥ij β.
Finguntur hinc tessellæ, quæ drachmas duas aut
tres pendeant. *Idem.*

DE CONDITIS PUR-
gantibus.

Diacitonium purgans.

℞. Succu Citoniorum ℥ij.
Mellis albi ℥ss.
Coque cōtinenter despumando, donec manus
non inficiat, quæ forma est mixæ simplicis usi-
tata: deinde injice sequentia: Scammonii in ma-
lo Citonio correcti ℥j β.

Caryophyllorū, Zingiberis, Masticis, Piperis
longi, Cinnamomi, Nucis mosch. ana ℥ij.
Miscæ simul omnia. * Colico dolori & aliis par-
tium nutritoriarum morbis salubre est. Datur ab
aureo uno ad aureos tres. Aut

℞. Scammonii ℥v.

A Turbith ℥xij.
* Cholagogum erit, simul & phlegmagogum.
Aut abjecto scammonio, miscæ
Turbith ℥xxv.
Carthami ℥v.

* Phlegmagogum solum erit. Aut si bilem atram
vacuare velis, horum loco

℞. Helleborum nigrum, vel hujus loco Epi-
thymum. Quidam cum saccharo coquant: alii
cum carnibus tantum: alii cū ambobus. *Mages.*

Pruna purgantia.

℞. Foliorum Senæ mundatæ ℥ij β.
Cinnamomi, sem. Fœniculi ana ℥ss.
Rad. Galangæ ℥ij.

Fiat infusio per noctem: dein manè fiat levis ebul-
litio. Postmodum coletur & colaturæ addatur
Prunorum Damascenorum ℥ss. coquantur de-
coctum clarificetur, dulcoretur cum saccharo
& ad perfectionem supra prunas coquatur.

Passula purgantes.

℞. Passularum Corinthiacarum mundat. ℥ss.
Infusionis Rosarum ℥ss.
Foliorum Senæ ℥iv.

Infundantur folia senæ secundum artem in in-
fusionem Rosarum tepentem per noctem, deinde
bulliant parum, coletur: colaturæ addantur sa-
chari rubri ℥viij. coquantur ad constitutionem
syrupi: in cuius sine imponantur Passulæ: & pu-
rum bulliant rursus. *Caspar Bauhinus.*

Passularum leniens.

℞. Foliorum Senæ mundatorum ℥ij.
Anisi ℥vj.
Aquæ ℥ix.

Infundantur per diem & noctem: & bulliant usque
ebullitione, fiatque fortis expressio, cui inde
Passularum Corinthiacarum ℥vj.
Bulliant ad exhaustionem decocti: & in fine ad-
de Sacchari rubri ℥iv.
Cinnamomi ℥j β.

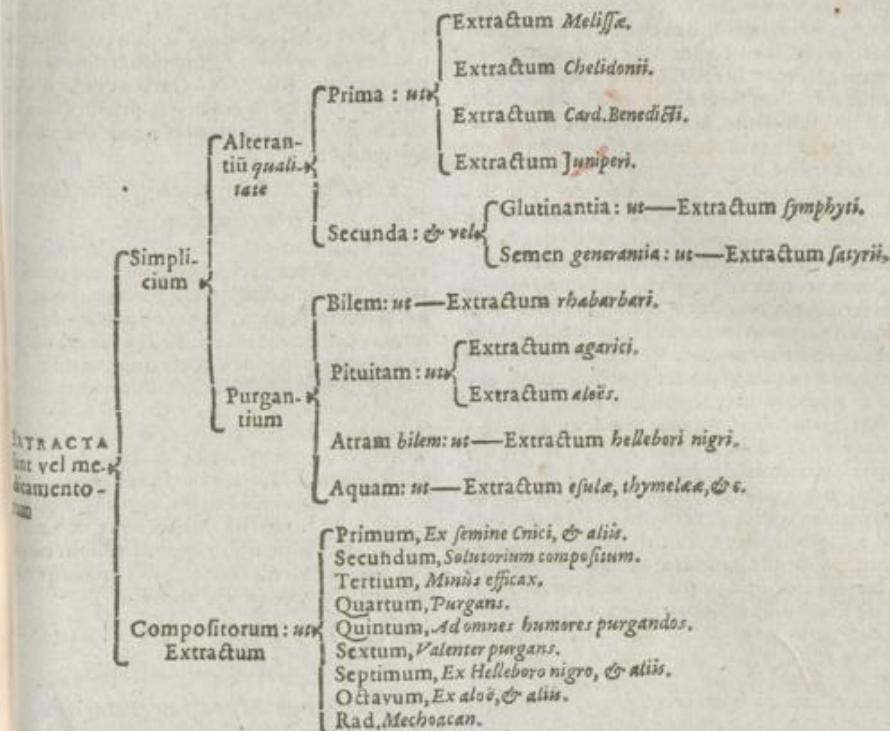
E Serapii ænulam in ideam coquatur dum abbe-
faccharū. Accipiat ℥ij. antequam pastum in-
affundi poterit aliquid serapii rosati solutum,
quò uberius madescat. *Hennius.*

Aliud.

℞. Radicum Polypodii quercini ℥ij.
Foliorum senæ,
Radicum althææ recentium ana ℥ij.
Anisi ℥ij.

Omnia infundantur in vase vitreato, & coquan-
tur secundum artem, fiat expressio: adde pulve-
passularum per setaceum transmissarum scem-
bram. Sacchari albi ℥ij. coquantur rursus ad co-
doniati crassitudinem: parum ante prandium
accipiat drachmas sex vel unciam. *Idem.*

DE EXTRACTIS, Sectio XXVI.

DE EXTRACTIS SIM-
PLICIBUS ALTERANTIBUS.*Extractum Melissæ.*

Melissa minutim inciditur, inditurque ampullæ
terree, & vino stillatio, quod duos digitos su-
pereminet, perfunditur: deinde illa cæco ope-
culo oclusa, maceratur in balneo, vel in Sole, vel
sua fornacem diebus aliquot: postea eximitur,
& sub prælo valde exprimitur, sæcibusque reje-
ctis, recens herba in idem vinum ponitur, mace-
ratur, exprimiturque, ut prius: isque labor ter qua-
tuor repetitur, prout extractum efficax deside-
ravimus. Tandem vinū illud in balneo ex am-
pulla extillatur, dum extracti spissitudo in fundo
mellis instar appareat, vel spiritu vini evocato,
aëquosum affluat. *Andernacus.*

Extractum Chelidonii.

Chelidonii herba recens ad huc cum floribus
& radicibus simul, pultis instar contunditur, in-
dunturque ampullæ, & in simo equino per mensem
maceratur: deinde in balneo humor ad sæcum
siccitatem usque extillatur: postea hæc conterun-
tur in pulverem, & humore paulò antè prole-

cto, perfunditur, rursusque diebus triginta in si-
mo maceratur, ut prius: tunc ex cineribus calidis
distillatur, separaturque aqua ab oleo: quod Che-
mici veram Chelidonii essentiam appellant. Ex
sæcibus in cinerem redactis cum aqua sal elici-
tur. *Andernacus ex Paracels.*

Extractum Cardui benedicti.

Extractum Cardui benedicti cōficitur, ut Me-
lissæ. *Præstantissimum est remedium præser-
vativum ad pestem. *Crato.*

Extractum Juniperi.

Baccæ juniperorum recentes, maturæque, in
Septembri mense collectæ, modii instar, in mor-
tario conteruntur, dum nulla earum integra su-
perlit: deinde lebeti, qui quatuor aut quinque ur-
nas continet, induntur, coquunturque, donec o-
mnem vim exuisse videantur: postea ab igne re-
moventur, & quam validissime sub prælo per li-
neos densosque sacculos diligenter & exactè ex-
primuntur: mox succus expressus iterum per li-
neum sacculum colatur: quò purior evadat, &
materia terrestris, si quæ adhuc inest, ab eo sepa-
retur: tandem igni rursus superimponitur, inco-
quiturque, donec ad spissitudinem perveniat, &

purpureus quasi appareat. Illud autem ad vertendum est, ne dum coquitur, aut effluat, aut adustionem respiciat. Duplici igitur quidam lebetem utitur, ut cum succus ferè incoctus fuerit, commutari possint, qui tamen coctionem diligenter observarint, si unico perficere poterunt: nimirum ut paulatim succum in lebetem infundant, neque singulis vicibus supra modum impleant: ne dum ille inflatur, præsertim in secunda ebullitione, quâdo ferè percoctus est, totus in ignem defluat, quare diligentia adhibenda est, & cochleari culinario continuè subigi, commoveriq; debet: in prima quidem ebullitione à fundo usque agitando, ne aduratur: alias ingratus fiet, & adustionem referet. Præstat etiam, ut ad justam crassitiam percoquatur, temporis namque processu per se magis ac magis extenuatur, graviorq; evadit, quò purior servatur: nisi enim mundus retineatur, perdurare nequit. * Præcellentissimū est extractum in curandis præcavendisq; morbis. Datur adultioribus, cochlearis instar manè & vesperi: junioribus, minore pondere. Benefacit præcipuè calculosis, arenosis, colicis, uteri strangulato, menstruis suppressis, variis defluxionibus, angustia pectoris, tussi, cruditati stomachi, pestilentia, syncope, vertigini, oculorum doloribus, phrenitidi, surditati, oris hætori, aquæ subter cutem, morbo comitiali, abscessibus internis, & membrorum tremori auxiliatur: stomachumq; & caput corroborat: jecori cõvenit: prodest menstruis superfluis: præservat ab omni morbo supervenienti: visum incolumem servat: contra omne venenum, & aërem pestilètem singulariter efficax est, ut non immeritò Germanorum Theriaca dici queat. In autumno, hyeme & Vere securè usurpari potest, idque pro supervenientis morbi ratione semel aut bis in septimana, præservationis gratia. Per æstatem, cum calor viget, utendum eò non est, nisi necessitas postulet. Ad duodecim annos servari potest, si rite sit confectus. *Andermæus ex Eponymo.*

Extractum Symphyti.

Extractum symphyti eodem, quo sequens extractum satyri radicibus, modo paratur. * Ad ramices curandos efficacissimum est. *Idem.*

Extractum Satyris.

Radices satyri repurgatæ contūduntur, & cū æquali medullæ panis portione probè subiguntur, macciatuq; in calido fimo donec in cremorem rubicundū redigatur: deinde sub prælo validè exprimuntur, & sæcibus relictis, alius panis admiscetur, ponunturq; in fimo, & exprimiuntur ut antea: idq; tandiu reiteratur, quousq; omnia in liquorem lenti succi instar redacta fuerint: hic postea ampullæ inditur, & in calore fimi aut aquæ sinitur per dies aliquot: tandem distillatur, separaturq; aqua ab oleo, sive succo, quem sanguinè satyri appellatis proprio, vel melisse sale imbuit, & ex vino, sive aquis stillatis datur. * Uterum cõfirmat, & ad concipiendum aptiorem reddit: omnes facultates corroborat. *Idem.*

Extractum Scilla.

Ex rad. Scillæ succum extrahes, quem eodem modo præparabis ut extractum Elaterii. Vel, quod melius est, cū multo malvatico id facies. Humores crassos, lentos, & thoraci inhaerentes incidendo, tenuando, tergendo, resolvendo, & coquendo evacuat, & hepatis ac lienis obstructions tollit. Exhibentur ꝑ ij. pro dosi cum decocto pectorali, aut cum aqua cinnamomi. *Quercetanus.*

Extractio Sulphuris, vel essentia, in colore auri, & rubini.

R. Sulphuris partes duas, liquefac in scutella vitreata: liquefacto sulphure inpergatur fimo tartari pars una, & agitur bene cum spatula super calorem lentum, donec inspissetur, & coloretur in colore subrubeo. Postea evacua cū spatula super orbiculum madefactum, ut nō adhaereat ligno, & factum est. Deinde tere in pulvere, & pone in vitrum q.v. & superfunde vini distillatum, vel spiritum vini, & in istu oculi colorabitur, in colore citrino, vel croceo: & cū per noctem resideat, colorabitur quasi rubinus: per inclinationem evacuat in speciale vitrum. Huius virtus est in morbis corrodeubus, & hæmorrhoidibus, & omnibus, quæ corrodunt corpora exteriora. Ad ulcera Gallica, penis, manuum excoriations, &c. *Alexius Pedemontanus.*

DE EXTRACTIS SIMPLICIBUS PURGANTIBUS.

Extractum Rhabarbari, Paracelsi.

R. Rhabarbari electi, crassiusculi triti ꝑ j. Aquæ tartaræ ꝑ iv. Macerentur in Baln. Mariæ per dies quatuor: inde læto igne decoquatur, donec supereminet rhabarbarum: tum per laneum cribrum non coletur accuratè, & validè exprimatur, postmodum colatum evaporet cum syrupo è floribus pectorum novies infusi, ad justam spissitudinem, in vitro recondatur diligèter. Dosis à ꝑ j. ad ꝑ j. cum iure aliquo. Excellēs & clemens est catharticum, quod deiecit non modò bilem, sed & pituitam ipsam, tam in pueris ætate tenellis, quam in prægnantibus.

Extractum Rhabarbari.

R. Rhabarbari quantum satis est. Cui affunde spiritum vini, atq; sic relinque, quousq; plus satis coloretur: tū effunde, cola, & spiritum paulatim in balneo separa: eundemq; rhabarbaro priori affundito, & aliquandiu infusione relinquito in loco calido, quousq; colorem acquirat, tum cola, & rursus in balneo separa per distillationem: id autem tantisper repetendū, quoad spiritus à rhabarbaro non coloretur amplius. Id tum exprime fortiter, & per filtrum distilla: habet enim nescio quid tenacitatis aut lentoris à rhabarbaro quæ in extractione est inutilis, & simul multæ utiles partes sunt.

quæ non sunt negligendæ: ideoq; ad hunc modum destillare oportet per filtrum.

Per rostrum seu nasum alembici filo trahere filtrum, digiti unius latitudine, quoad præ nasi angustia, filtrum amplius non sequatur: cavendo tamen, ne nimia violentia dissiliat vitrum: quo facto, impone spiritum filtrandum in alembicum obstruendum charta humectata. Spiritum per filtrum destillatū extractioni quæ prius erat separata, rursus in vitro affunde (mulcum enim vitro adhæret. ideoque in primum vitrum, cui spiritus erat infusus, omnes spiritus rhabarbari percolandi sunt, & ad separationem infundendi) non curando, quod extractio una jam prius in vitro reperitur. omnes enim extractiones necessariò conjungendæ sunt, & ad extremū aque destillatæ permiscendæ, & rursus separandæ, quoad aqua limpida extrahatur. *Euoonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbari electi fragmentorum libram mittim incide, & crassiuscule tere: & affunde succi depurati borraginis & buglossi, utriusque libras duas, relinque per horas vigintiquatuor. Postea coque ad lentum ignem, donec extet & minuetur rhabarbarum. Exprime deinde fortiter, & expressam decoctionem per laneum colatorium trans mitte & exprime, ut substantia in colatorio maneat. Colaturam coque ad mellis consistentiã, adjecti sacchari optimi uncia. Quiddam in baln. Mariæ ad spissitudinem coquunt, & ad duratur: quod præstat, quæ admodum & in duplici vase. * Purgando da deglutendum cum gutta olei cinnamomi & anisi mixtum, & stympo involutum, faciendo in dosi periculum à scrupulo usque ad duos. Suavissimè lubricat ventrem etiã in infantibus. Quidam, quoniam rhabarbarum per se non valde purgat, acunt totam extractionem cum modico diagyridii optimi: quod nihil obest. *Euoonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

R. Rhabarbari electi ꝑ iv.
Pulveriza, & infunde in aquas appropriatas: fiet infusum per diẽ & noctẽ, deinde fortiter exprime. Illam expressionẽ adjecto saccharo candido quantum videbitur, leviter in arena exhalando, exicca ad crassitiem electuarii. *Euoonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbarū pulveriza, illud include vase vitreo, oblongo collo, affundendo vini alcohol, ut supernatet quatuor digitis: obturato vase, fac digerantur in Baln. M. per tres aut quatuor dies, donec tandem menstruū coloretur: coloratum transfunde seorsim, quod reservabis: novū menstruū denuò facib. affundendo, donec non amplius illud tingatur, & magma, sive fæx Rhabarbari subalba remaneat. Circulatis ritè omnibus ex arte, separetur menstruum per Baln. M. & remanebit in fundo Rhabarbari essentia: cui adde pro oñ j. Olei cinnamomi ꝑ ij. Cujus si exhibeas ꝑ j. cum cochleari vini albi, potentiùs purgabit, quàm ꝑ ß. in infusione: idq; minori cum pertur-

batione. Potest exhiberi hoc medicamentū infantibus, pregnatibus, senibus, & ex morbo jam imbecillis: purgat, & educit flavam bilem. Fæx sive terra, quæ remanet, est astringentis facultatis, qua ratione lieteriæ, dysentericiæ, & alvi fluoribus præscribitur. Quod si quis potentiùs purgare cupiat, fæcẽ calcinet in reverberio, tum per aquas alkali extrahat, ipsumque reiteratis filtrationibus purificet crystalli in stat. Essentiam extractam suo alkali superjiciat, digerat, & demū distillet: hoc enim modo vis omnium medicamentorum augetur. *Quercetanus.*

Vel:

Rhabarbari pulverem infunde Aquæ vitæ, ita ut aqua hæc supernatet quatuor digitis: balneo tepescat dies quatuor: coloratum vinum effunde & novum infunde: id repete, dum color nullus reddatur: ad jice aliquid Cinnamomi: detur cum vino hæc aqua vitæ. Alii exstillant aquam vitæ, & restibili in fundo succo addunt Olei cinnamomi scrupulos duos, ad unciam succi. Dosis est scrupuli pondus cum vini albi cochleari: infanti & prægnanti innoxium. *Heurnius.*

Extractum scammonii.

Scammonium Spagyrica præparatione commodū usui red dicitur, ut sine ullo periculo multis aliis medicamentis immisceri possit, & tutò exhiberi ad purgandam bilem & pituitam. Electum Scammonium solvatur in oleo Mastice spagyricè extracto cum vini spiritu: quo facto, digerantur per octo dies in Bal. calido, in vase optimè clauso: quod vel clarum erit, & pellucidum transfunde, affundendo rursus novū menstruū, donec totam essentiam attraxeris: interim tamen omnes fæces seponito. Tum separato toto menstruo, affunde denuò vini spiritū corallifatum, ut supernatet quatuor digitis: circulentur omnia in Bal. per x. dies, aut amplius. Demū menstruum extrahæ, & pro Unc. essentia relinque in fundo vasis, adde essentia veræ corallorū, & margaritarum ana ꝑ j. essentia Croci ꝑ j. Olei anisi, & cinnamomi ana ꝑ j. Fiat mixtura ad blandū ignem ad consistentiã debitam. Miscetur hæc essentia sic præparata cū essentia Aloës, & Myrobalanorum, & fiat mixtū medicamentum ad bilem expurgandã perutile, item serosa excrementa è capite educenda. Per se exhiberi potest ꝑ ß. cum ꝑ ij. Olei amygdal. dulcium: sine ulla perturbatione, aut latione cordis, ventriculi, & hepatis, è vasis ipsis bilem educit. *Quercet.*

Extractum Elaterii.

Ex succo è cucumeris agrestis fructibus autumnali tempore extracto, dum præ maturitate pallente, fit præstantissimum medicamentum, si debite præparetur, ad serosa & biliosa excrementa evacuanda. Elateriū Græcis hoc medicamentum dicitur, quod efficacius multò reddetur, & sine periculo exhiberi poterit, si ita præparetur: Hic succus clementer per expressionẽ extractus per filamenta distilletur, ita ut fæx omninò ab ipso separetur: deinde in datur vasi vitreo, ob-

longo collo: cui affunde spiritus vini ana aquales partes, omnia postea digerantur in Bal. tepido per aliquot dies, donec fax & tota impuritas seceratur separato priori menstruo, blando igne, alium vini spiritum, infusionis specierum Diamarg. frig. affunde, & circulentur omnia in pellicano x. dierum spatio, ut vis medicamenti augeatur, & ab ipso omnis malignitas auferatur: separato deniq; ultimo menstruo, coaguletur igne lentissimo, quod fiet intra paucos dies. Hujus cape osi j. cui adde olei nucis moschatæ, & cinnamomi ana ʒ j. fiet mixtura: & sic obtinebis præparationem Elaterii Spagyricorum, sive ipsius essentiam, mirificè serosa excrementa etiam è juncturis trahentem & è cerebro evocantem, arthritidi, hydropi, cephalalgie veteris, & epilepsiz valde conducentem. *Quercetanus.*

Idem, aliter.

Rhabarbarum eodem modo infundi posset, quo ellebori nigri radices, ut infra dicitur: sed in aqua cinnamomi, & cum syrupo rosato solutivo fieri debet succus de rhabarbaro. *Medicus quidam ad Gesnerum.*

Extractum Agarici.

Agaricum rectius maceratur & decoquitur, quam ex vini spiritu, aliòve humore extrahatur. Si tamen omninò ejus succu ad hunc modum parare cupias, id quoq; per aquam anisi, cui oleum ipsius ademptum sit, præstare poteris. * Ad capitis affectus, præsertim defluxiones ejus efficac. *Andernacus ex Euanymo.*

Extractum Agarici, Senæ, Polypodii,

& Mechoacæ, &c.

Agaricus eodem modo paratur, ut Rhabarbarum: crassam pituitam, maximè à ventriculo, mesenterio, jecore, liene, & pulmonibus expurgat, à cerebro, & nervis debilius trahit, quòd vis ipsius sit imbecillior. Exhibentur ejus ʒ ij. etiam impuberibus, & senibus. Sed quoniam aliquantum ventriculum offendit, cum oleo Zingiberis, & Spicæ corrigitur. Sic ex Sena, Polypodio, Mechoacæ, Myrobalanis, & reliquis hujusmodi elicis extracta, sive essentias: quæ omnia exhibebis quando, & quibus conferent, additis propriis correctivis pro morbi exigentia, & ægrotantium viribus. *Quercetanus.*

Extractum aloës.

Aloë in pulverem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido rã diù, donec is coloreretur: deinde hic relictis facibus eximitur, & recens iterum affunditur: idq; tantisper reiteratur, quoad nullum amplius colorè extrahere videbitur: postea omnis humor congregatur, per filtru, ut vocant, colatur, & succus in fundo remanebit: qui syrupo rosarũ solutorio, aut simili, ad justam spissitudinem coqui debet. *Andernacus.*

Extractum aloës, aliter.

Extractu Aloës præparabis, ut extractu Rhabarbari: quòd bilem pituitamq; crassam expurgat, sed leatè, præcipuè è vètriculo & intestinis,

casque partes, tum detergendo, tum vacuando, corroborat. Extracto adde oleum Caryophyllorũ, & Macis, ad vim ipsius stimulantiam, & oleum masticis, ad acrimoniam, & crodentem vim retundendam. *Quercetanus.*

Extractum Turpeti.

Turpetum albißimũ, gummosum, & medicriter recens, in pulverem tenuissimum reducitur, quòd in das marratio vitreo, oblongo collo, & hermetice clauso, affundendo illi spiritũ vini,

qui supernatez materiz tribus aut quatuor digitis, & sic omnia fiet in Bal. M. tepido per duos aut tres dies, quò essentiam totam, menstruum attrahat: illud seorsim reservato, deinde novum affunde denuò, donec nihil amplius ex materia elici possit: faeces semper sepone, & quòd purius est, elige, ut artis est. Quo factò circulentur omnia, ut summum acquirant perfectionis gradum: separato omninò menstruo, medicamentum perfectius reddetur, si in correctione addideris pro ʒ j. essentiz, olei nucis moschatæ, & Zingiberis ana ʒ j. Illis enim sic ejus actio imeditur, ut proprietate quadam mirabili, etiam sine nausea, & aliqua perturbatione, & jactura, & remotissimis, ac profundissimis his partibus pituitam viscidam, & crassam evacuet: quòd aliò tenuem solummodo, idque tardè per se adduceret. Exhibetur hujus essentiz ʒ j. cum vino rubro, aut decocto pectorali. Hydropicis etiam è pituitosis omnibus affectibus confert. *Quercetanus.*

Extractum Colocynthidii.

Colocynthis pulverizetur tenuissimè: cui affunde vini alcool optimè preparati, ut supernatez sex digitis: digerantur in balneo M. vitreo clauso hermetice tribus septimanis. Amittetur enim illo temporis spatio totam acrimoniam. Quòd si diutius digeratur, extractum dulcescit: reddetur optimum medicamentum ad pituitam, & ad alios humores crassos, & glutinosos à profundiorib. partibus attrahendos: idque sine noxa. Quare vertiginosis, hæmicranicis, epilepticis, apoplecticis exhibetur, cũ syrupo Rosato simplici, vel myrtillorũ. Corrigitur autem cum oleo Masticis, nucis moschatæ, & cinnamomi. *Quercetanus.*

Extractum Euphorbii.

Euphorbium, ut præparetur, resolvi debet prius in aceto rosato albo, in Bal. vaporoso distillato, & per setaceum transmitti: hocq; terficiendum, quò terrestritas omnis separatur, & purior remaneat hæc lachryma: abstrahatur acetum, ut ipsius emendetur acrimonia, remanentis ablutionibus in aqua rosarum. Itaque Euphorbio per acetum resolutum, ut jam dictum, è abluto, affunde vini spiritum, quo essentiam extrahes, facibus ac impuritatibus sepositis, omnia circulato cũ novo alcoole saccharino per x. dies: deinde separato menstruo, coagula igne lentissimo, addendo sub finem olei masticis ʒ ij. Olei anisi ʒ j. essentiz corallorum ʒ ss. *Eiac.*

Fiat mixtura. Dosis est ℥j. cum decocto competente. * Paralyti, Arthritidi, Spasmo, Hydropi valde conducit, & pituita quantivis lentam, crassam, & impactam nervis ipsis, & juncturis, sine aliqua perturbatione evacuat. *Quercetanus.*

*Extractum Opopanacis Sagapeni
& Sarcocollae.*

Eodem modo, quo extractum Euphorbii, ex Opopanace, Sarcocolla, & Sagapeno medicamenta preparantur, ad eosdem affectus utilissima, quorum vim purgatricem per inferiora Graeciteticurunt, sed ab Arabibus inventa fuit. Purgant autem ista clementius, quam Euphorbium: ex omnibus fit mixtum medicamentum, purgans crassam pituitam, & viscidam etiam a remotis partibus, cerebro, nervis, juncturis, & thorace.

Extractum Hermodactylorum.

Ex radice Hermodactylae & ab electo eodem modo ut ex Elleboro essentia elicitor, quae pituitam crassam & lentam a juncturis praesertim trahit: ob id arthritidi multum confert, corrigi tamen debet cum oleo cumini & caryophyllorum, ne suo humore flatulento ventriculum laedat, & in ipso nauseam excitet. Exhibetur per se vel cum decocto competente, pondere ℥j. plus vel minus pro sumentis viribus. *Quercetanus.*

Extractum Hellebori nigri.

Cortices radices hellebori nigri, medulla exempta, infundantur in aqua anisi, de qua sit oleum separatum, & stet in infusione per horas viginti quatuor, vel quoadiu liberit: deinde bulliant simul, quousque extent radices ad aquam scilicet ferè consumptionem: coletur postea cum forti expressione. Illud decoquatur expressum cum syrupo rosato solutivo ad sufficientem spiritum dinem: reponatur in vaseculo terreo vitreato: & utere. Dosis est ℥j. vel ℥j. ss. * Purgat sine molestia humorem melancholicum. *Mentius quidam Casareus ad Gesnerium.*

Extractum sive essentia Ellebori nigri.

R. Rad. Ellebori nigri Autumnali tempore collectarum recentium ℥b. Decoquantur cum aqua anisi & pulegii (ex quibus oleum Chymicè extraxeris) in vitreo vase bene clauso in Bal. M. ferventissimo per integrum diem, quo facto, comprimendo succum omnino extrahit: Faeces autem abjicito: quod reliquum est, in das alembico vitreo, ut menstruum separetur, & remanebit in fundo alembici viscida quaedam substantia, cui affunde spiritum vini optimi, qui materiam supernatet quatuor digitis: ponantur omnia in matratio oblongo collo, & bene obturato, digere utique; in Bal. M. per duos aut tres dies: quod clarum & pellucidum est, tamen amarum, affunde alio vase, novumque denuò vini spiritum infunde, faciendo ut prius, donec tota essentiam reiteratis digestionibus attraxeris, semper faeces seponendo, ut artis est. Quo facto, separa prius menstruum cum calore Balnei: ipso separato fac

A circulentur cum novo vini spiritu, infusionis maceris, per aliquot dies. Rursus optimè separato vehiculo, remanebit in fundo Essentia Ellebori, mediocriter consistentiae, & fusci coloris: hanc ad multos usus reservabis. Hujus essentiae ℥j. cui aliquot guttulae olei anisi, & methae admixtae fuerint, exhibetur jejuno stomacho, cum decocto competenti, vel aqua lumbricorum, hydropicis Item cum aqua Beconicæ, cerebri affectibus, ut maniae, melancholiae, vertigini, epilepsiae, & paralyti confert. Bilem enim utramque & pituitam sine ulla molestia: corpus denique totum excrementis corruptis expurgat, quod quidem incolume, & velut juvenile reddit. Neque solum noxios humores, & excrementa è valis attrahit, sanguinem purificando, sed à toto corpore, & cute ipsa: qua ratione epilepsiae, cancro, erysipelati, malo mortuo, & phagedænis valde conducit. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Succu Foeniculi vel aquae quae reliqua fuit ab Olei Anisi distillatione ℥b. iij. his infunde Cinnamomi ℥ij.

Sem. Anisi ℥ij.

Maltiches ℥ss.

Flavedinis corticum citriorum ℥ij.

Macerentur tepide per plures dies, dum omnis vis transiisse in liquorem videatur: hinc fiat colatura, quae effundatur super Cortices radicum Ellebori nigri, exempta prius medulla, & iterum quam diutissime macerentur, quò eorum vis tota ferè fuerit eliquata: deinde bulliant dum succus ferè consumatur: & cortices jam tum fortiter praelo exprimentur, & colatura iterum coquatur, adjecto pauco Syrupo rosati solutivo, dum Opiata ideam inducat. Vel prius quam ita coquatur, novae confusae Radices injici poterit, cum Manipulo Rosarum rubrarum, & quid vini rubri, ac repeti ea dem historia. Datur cum vino albo aut ex jure aliquo à ℥j. ad ℥j. *Heurnius.*

Aliud.

R. Radicum Veratri nigri effossarum sub ortum Solis, incrementa ducente Luna, ac peragrante dodecatemorion Capricorni, leonis, aut sagittarii, in pulsam contundantur, & distillantur, dum nil amplius liquoris fundat: hoc fiet vi validi caloris in arena. Hic cinis cum Vino liquefeat in lixivium: mox balneo exhausto liquore, Salem fundus dabit, qui omne vitium humani corporis antiquatum in causariis abigit, ac in floridam juventam effectum corpus revocat. Solvitur cum Vino, Croco & Ambra. Dosis est à ℥j. ad ℥j. *Heurnius.*

Extractum lapidis Armeni, & Cyanei.

Lapis Armenus & Cyaneus candentes extinguantur sexies in aqua ardenti, postea reducantur in tenuissimum pulverem: quo facto, pulvis hic abluatur aqua fontana, ejiciendo terram,

& quod aque supernatabit, hocque fac pluries: A
demum ablue relictum pulverem prius exicca-
tum aqua melissæ aut buglossi: evapora aquam
à pulvere igne lentissimo: quo exiccato, cum
coelesti nostro menstruo & spiritu vini digeran-
tur in B.M. & circulentur per xx. dies ad sum-
mam graduationem: separato menstruo, coa-
gulentur igne lentissimo: adde pro correctione
essentiam margaritarum, corallorum, & croci,
cum oleo cinnamomi, & caryophyllorum. Me-
lancholicis omnibus affectibus, mania, vertigi-
ni, epilepsia, cephalalgia, quartanariis & can-
cro conducunt Dosis est ℥ j. ℥. cum aqua melis-
sæ, aut buglossi. Purgant enim atram bilem, &
quicquid crassum & tenax sanguini est immixtum.
Lapis Cyaneus sic præparatus, poterit commo-
dius multo exhiberi in confectione Alkermes,
ad cordis tremotem, syncopen, mœsticiam, ad
spiritus omnes roborandos, & ad arcendum
quodvis venenum.

Extractum esulæ.

R. Fol. esulæ, sicca & pulveriz. q. s. est.
Spiritus vini q. s.

Misce, cola, & in balneo destilletur, donec mel-
lis crassitiem acquirat. Per vomitum & alvum
purgat. Hac quoque ratione helleborus niger
extrahitur.

*Extractum Esulæ, thymelææ, &
Chamelææ.*

Radices Esulæ, thymelææ, & chamelææ, sive
Mezerii & Thapsiæ succus, quæ partim pituitâ,
partim bilem evocant: non tamen sine morda-
citate, cum acris sint omnia & ignea, valdeque
periculosa, eodem modo, quo Elleborus pa-
rantur: exhibeturque illorum extractum sine peri-
culo, immixto mirobalanorum extracto ad hy-
dropem, & ad serosa excrementa expurganda
etiam in articulis ipsis. Dosis est ℥ j. cum ℥ j. olei
amygdalarum dulcium. *Quercetanus.*

Extractum granorum Lathyridis.

Ex granis Lathyridis cõtusis extrahes eodem
modo essentiam, quo ex Helleboro nigro: cui
addes oleum Masticis, & nucis moschatæ ad cor-
rectionem. *Quercetanus.*

*Extractum radicis cucumeris
asinini.*

Cucumeris asinini radix mense Majo colligi
debet, dein de contundi, denique ex ipsa succus
optimè exprimi. Qui quidem filtrandus est bis,
vel ter, donec clarus distilletur, & benè depura-
tus sit: cui affunde vini spiritum santalatum, &
optimè præparatum, collocando omnia in bal-
neo M. per tres aut quatuor dies: quod purum
est, transfunde, denud vini spiritum affunden-
do, donec nullæ feces amplius seponantur. Tum cir-
culentur omnia simul ad majorè graduationem
per aliquot dies. Quo facto, separato menstruo,
congeletur essentia igne lentissimo cinerum, do-
nec inspissetur: cui adde pro os. j. olei cinnamo-
mi ℥ j. essentia croci ℥ ss. Hoc aut medicamen-

tum serosa excrementa potenter evacuat: qua
ratione hydropicis, item ictero & obstructioni-
bus cum epatis, tum lienis summo perè confert,
si ℥ ss. aut plùs pro ærotantis viribus exhibeat
cum vino albo, idque manè jejuno stomacho.
Quercetanus.

Extractum ex semine Cnici, & aliu.

R. Medullæ sem. Cnici ℥ iv.
Turpeti albi, Fol. Senæ Alex. ana ℥ j. ℥.
Diagridii ℥ v.
Rhabarbari electi ℥ j.
Agarici trochiscati ℥ vj.
Mannæ granatæ ℥ ij. ℥.
Myrobal. Chebulorum ℥ iij.
Rad. Polypodii ℥ ij.
Zingiberis albi ℥ ij.

Minutum incidantur, vel crassius conterantur,
in vini spiritum, ex quo pulveris confectionem
Diambrae ℥ j. per dies octo macerata fuerint
niantur, sinaturque stare in loco calidiorè, diebus
quatuordecim: deinde sacculo indantur, & loco
prælo valdè exprimantur: postea id quod expres-
sum est ampullæ infundatur, & operculo impo-
situm, vinum extillatur, donec ad mellis spissitu-
dinem pervenerit. * Drachma dimidia junctis
bus, adulsis integra, ex jure, vel liquore pectuli-
ri, cum syrupo rosacei aut violaci solutoctis
muncia diluitur, potuique datur. *Andernanus.*

*Extracta Hydragoga seu Aquam
ducentia.*

R. Turpetum, Hermodactylos, Thymelæam,
Chamelæam, Esulam, pulverem fac, cui affunde
Spiritu vini ea copia, ut quatuor digitos super-
nateat: macera tres dies in balneo: effunde
& aliud affunde, tandem evoca Spiritum vini
pro uncia restibilis essentia adde Olei nucis
masticæ & Zingiberis eujusque scrupulum. Evoca
viscosa ex corporis habitu, nec malè turbat
tur scrupulus cum vino rubro, aut decocto peti-
turali. Hermodactyli corriganur cum Cinnamomi
oleo & caryophyllorum: sed esula, chamelæa,
thymelæa, & thapsiæ essentia castigatur extractis
mirobalanorum. Datur ex his scrupulus, cum
uncia una olei amygdalini dulcis. *Henrinius.*

*Extractum solutorium com-
positum.*

R. Colocynthidis ℥ vj.
Agarici optimi, Diagridii, Hellebori nig-
ri ana ℥ iv.
Aloës electæ ℥ j.
Elect. Diarthe d. Abb. ℥ ss.

Pulvis electuarius ex aqua cinnamomi, vel spiritu
vini diebus aliquot maceratur: deinde relictis fa-
cibus, illa super medicamenta purgantia in cõ-
funditur, & in loco calido per dies octo, aut
plures maceratur: postea exprimitur, & humores
abstrahitur per balneum, donec in crassitudinem
formandis catapotis idonea pervenerit. * Da-
tur ℥ ss. vel etiam G. v. tantum. Medicamentum
est catholicum, quasi dicas, generale. *Andernanus.*

Extractum

Extractum solutivum minus efficax.

R. Colocynthis ʒ vj. ʒ ij.
 Agarici ʒ β.
 Rhabarbari ʒ j.
 Cinnamomi ʒ iv.
 Afari, Nardi, Ros. rubrarum,
 Mastice, Xyloaloes ana ʒ j.
 Stryacis liquidæ ʒ iv.
 Vini Malvatici mens. j.
 Fiat infusio, & extractio. *Magenbuch.*

Aliud.

R. Pulvæ Colocynthis ʒ vj. ʒ ij.
 Turpeti albi & gummosi ʒ x.
 Stœchadis Arabicæ ʒ β.
 Diagydi ʒ iij. vel ʒ vj.
 Agarici optimi ʒ β.
 Rhabarbari electi ʒ iij.
 Cinnamomi ʒ v.
 Rad. Afari, spicæ nardi,
 Ros. rubrarum, Mastice,
 Ligni aloës ana ʒ iv.
 Aloës hepaticæ ʒ j. β. ʒ ij.
 Stryacis liquidæ ʒ ij. G. iij.
 Incisus & cõrussus, infundantur in vino sublimate & rectificetur, & fiat secundum artem extractum. *Magenbuch.*

Aliud purgans, Norimberga in usu.

R. Colocynthis ʒ xiiij.
 Veratri nigri, senæ Alexand. ana ʒ β.
 Agarici optimi,
 Rhabarbari electi ana ʒ j.
 Diagydi ʒ xiv.
 Cinnamomi ʒ ij. ʒ ij.
 Turbith, Stœchados Arab. ana ʒ ij. β.
 Ros. rubrarum, Ligni aloës, Mastice,
 Ligni paradisi, Myrrhæ, Afari, spicæ nardi,
 Stryacis liquidæ ana ʒ v.
 Fiat infusio vel putrefactio per aliquot dies, tempe 10 12 vel 14. cum essentia vini calida: & succus deinde expressus uniatum cum aloës preparatæ ʒ iij. *Idem.*

Extractum purgans omnes humores.

R. Spec. Diambæ ʒ β.
 Spiritus vini ʒ β. ʒ β.
 Aquæ cinnamomi distill. ʒ j.
 Macerantur per dies aliquot vase probe oblito, ne quid expiret: quotidie verò vas vitreum agitantur debet, quoad liquor subleat: deinde super hæc quæ sequuntur, funditur, relictis hæcibus in fundo vas is:

R. Colocynthis ʒ vj.
 Turpeti albi ʒ vij.
 Agarici optimi ʒ iv.
 Veratri nigri ʒ iij.
 Eupatorii Mesuæ, sive Gratiolæ,
 Foliorum Senæ ana ʒ v. β.
 Diagydi ʒ v.
 Rhabarbari electi ʒ vij.

Omnia incisa macerantur in humore supra dicto diebus quatuordecim: deinde sacculo linco injiciuntur, exprimunturq; sub prælo stanneo. Li-

A quor excolatus effususq; in ampullam imponitur balneo, & extillatur, donec id quod in fundo subest, syrupi acquirat spissitudinem: tunc in hoc aloës preparatæ, rursusq; in pulverem redactæ ʒ x. resolventur, & agitando uniuntur, quoad crassamentum mellis instat appareat.
 * Datur ʒ j. vel ʒ β. ex jure, aliòve diluto: vel in catapotia per se, aut medicamentis purgantibus admixtis, redigitur, exhibeturq; ad devorandū in aurora, aut longissimè à cœna, ita ut somnus

B subsequatur. *Andernacur.*

Aliud valenter purgans.

R. Vini spiritus ʒ β. ʒ ij.
 Aquæ Cinnamomi ʒ j.
 Spec. Diambæ ʒ j.
 Spec. Aromat. caryophyll ʒ β.

Hæc per dies quatuordecim in aqua temperatè calida macerantur: deinde liquor hæcibus relictis, effunditur super hæc quæ sequuntur.

C Diagydi ʒ β. Rhabarbari electi ʒ j.
 Trochisc. Diacolocynthis ʒ iij.
 Agarici Trochiscati ʒ vj.
 Turpeti ex vino cotoneorum macerati ʒ β.
 Veratri nigri, cum sapa, dauco, & cinnamomo preparati ʒ vj.
 Fol. Senæ Alexand. ʒ j. β.
 Sem. Citri albi ʒ j.
 Cort. Citri ʒ β.
 Enulæ campanæ ʒ j.
 Rad. Cichorii ʒ vj.
 D Scolopendrii veri, Flor. Stœchados,
 Mastice, Myrrhæ,
 Rosarum rub. sem. Fœniculi,
 Semin. Anisi ana ʒ j. β.

Singula contunduntur, maceranturq; ut dictum est, postea sub prælo exprimuntur, & ampullæ impositæ, distillantur, donec crassitudinem mellis acquirant: postmodò aloës ʒ xij. dissolutis repurgatisq; ex vino stillatitio, uniuntur in modū extracti: quod oleo cinnamomi, aut caryophyllorū imbuitur, ac vitreo vase cõditur. *Andernac.*

Extractum Holagogum solutorium.

R. Foliorum senæ ʒ β. ʒ j.
 Colocynthis trochiscatæ ʒ iij.
 Aloës ʒ ij.
 Agarici, Turbith albi,
 Rhabarbari ana ʒ iv.
 Radicū Ellebori nigri, Esulæ minoris ana ʒ ij.
 Diagydi ʒ j.

F Attritis cunctis affunde Aquam vitæ: ad jice Cinnamomi ʒ iij.
 Anisi, Mastice, spicæ ana ʒ j.
 Rosarum rubrarum M. ij.
 Spec. Diambæ & Diarrhodonis ana ʒ j.
 Macerentur dies x. v. vel diutiùs, prælo exprimantur: balneo exhaustiatur tenuior liquor, ut characterè mellis induat. Datur scriptulus. *Heur.*

Extractum Pilularum.

Pari modo ex quaq; massa Pilularum succus abducitur. Infunde Pilulas Aquæ cinnamomi: macera, exprime, evapora, fiat chyloma cum

pulvere Liquritiæ si massa sit liquidior. *Idem.*

Novus modus extrahendi purgantia narcotica & alterantia.

R. Herbarum vel Radicum ℥ j.

Aquæ destillatæ, quæ vel corrigit extrahendorum vim, vel quæ eam promouet ℥ x.

In poculo: ad focû macera dies quatuordecim vel viginti, ut res duriores vel molliores fuerint: dein per setaceum cola. Hanc colaturâ, per impositam filtri partem aut partes distilla in vitrum angusti oris: distillatum liquorem teste inditum ac tenui linteo obducta teste, evapora: semper quod margini adhæret escit absterge ac cû sidente succo id remisce. Tenui foco exhauriatur: vel testa cum liquore ollæ imponitur, quæ duos vel tres carbones ignitos habet. Tandem cû ad succi liquiritiæ crassamentum deventum est, reconditur. Dantur gr. iij. vel quinq; vel plura, ut serum extractarum vis fuerit. *Hernius.*

Extractum ex Helleboro, & aliis.

R. Succu Buglossi, Borriginis ana ℥ ij.

Depurentur, colenturq; ut purificetur. adde his

Rad. Fœniculi, Cichorii, Asparagi

Petroselini ana ℥ iv.

A Sebesten, Jujubarum ana ℥ ij.

Sem frig. minorum ana ℥ ij.

Decoquantur in aquæ ℥ xvj. ad tertias. colaturæ adde succos præscriptos, bulliant ad ignem parum: permisce postea

Rad. Hellebori nigri ℥ iv.

Coque donec radices emineant, fiat tandem colatura omnium, & decoquantur lento igne ad mellis spissitudinem. *Hieronymus Herold.*

Extractum Aloës.

B Aloë in pulverem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido tam diu, donec is coloretur: deinde hic relictis hæcibus eximitur, & recens iterum affunditur: idq; tantisper reiteratur, quoad nullum amplius colorem extrahere videbitur: postea omnis humor congregatur, per filtrum colatur, & succus in fundo remanet: qui syrupo ros. lax. ad justam spissitudinem coqui debet. *Andernacus.*

Extractum rad. Mechoacan.

C Extractum radices Mechoacan, eodem modo conficitur, ut Rhabarbari extractum. * Purge elementer pituitam & aquas. Confert epilepsicis, cephalicis, ictericis, asthmaticis, febribus, &c. Datur a ℥ j. ad ℥ ss.

DE LINIMENTIS, Sectio XXVII.

		Temperata: <i>ut</i> Linimentum ad pectus.
LINIMENTA sunt ex oleo, adipe, sevo, buryro, lique- factis, vel a- liis, quæ olei spissitudinem habent, ut sty- race liquida, &c. Atq; hæc alterant aut qualitate	Prima. Sic	Calida: <i>ut</i> Linimentum ad partes convulsas. Linimentum ad thoracis affectum frigidum.
		Intem- perata
		Astringunt: <i>ut</i> Linimentum repellens & sanguinem cohibens. Emolliunt: <i>ut</i> Linimentum emolliens. Glutinant: <i>ut</i> Linimentum pro capitis vulneribus, &c. Carnem generant: <i>ut</i> Linimentum ad fistulas, &c.
	Secun- da. Sic	Linimentum ad dolorem pleuriticum. Linimentum ad capitis dolorem ex insolatu, Linimentum ad verustum capitis dolorem. Aliud. Aliud ad capitis dolorem ex calore jecoris. Aliud ad dolorem ex frigore. Linimentum ad mammillarum dolores lacte turgentium. Aliud mitius. Linimentum ad dolorem ex inflammatione jecoris, anti- aurium.
		Vermes necant: <i>ut</i> Linimentum contra vermes. Ambusta extinguunt: <i>ut</i> Linimentum empyreuma extinguens, &c.

DE LINIMENTIS temperatis.

Linimentum ad pectus,

R. Olei amygdal. dul. ꝑ iii.
Butyri recentis ꝑ ij.
Axungia gallinae, vel anatis ꝑ i.
Misce, & fiat linimentum. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS calidis.

Linimentum ad partes convulsas ratione nervi vulnerati.

R. Olei sulphuris terebinthinati,
Olei Sabinæ, Olei terebinthinæ ana ꝑ ij.
Olei vitellorum ovorum ꝑ ß.
Misce & applicentur calide parti affectæ. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Olei butyri, Olei resinæ ana ꝑ ij.
Olei euphorbii destillati,
Olei baecatum juniperi,
Olei terebinthinæ ana ꝑ i.
Olei vitellorum ovorum ꝑ j.
Misce. *Idem.*

Linimentum ad membra vulnerata, convulsa ex replezione.

R. Balsami gummi hederae, Bals. gummi elemi ana ꝑ ij.
Olei ceræ, Olei terebinthinæ,
Olei juniperi ana ꝑ ß.
Olei caryophyllorum, Ol. Belzoini ana ꝑ ij.
Misce, & fiat in formam linimenti, quo inungatur spina dorsi, & pars affecta. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Balsami visci pomorum, Bals. hederae,
Bals. Hypericonis ana ꝑ ij.
Olei Salviae, Olei terebinthinæ ana ꝑ j.
Olei juniperi ꝑ ß.
Ol. tartari, foetentis ꝑ iii. Axungia taxi ꝑ iii.
Misce. Utere, ut jam dictum est. *Idem.*

Linimentum ad thoracis affectum frigidum.

R. Olei amygdal. amararum, Olei Liliotum, vel
Irii, vel Olei Cherini ana ꝑ ij.
Butyri rancidi, loti ꝑ j.
Axungia gallinae, anatis ana ꝑ ß.
Mucilaginis sem. Lini,
Mucilaginis Fœnigræci, extractæ cum aqua
hordei & pauco vino albo ana ꝑ ß.
Croci parum.
Misce, & fiat linimentum, quo pectus & latera
illinantur. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS frigidis.

Linimentum ad thoracis affectum calidum.

R. Olei amygdal. dulcium, Violarum ana ꝑ ij.

A Butyri loti, in aqua hordei mundati ꝑ i.
Misce, & fiat linimentum, quo inungatur pectus.
Rondeletius.

Linimentum refrigerans ad erysipelas & inflammationem

R. Mucilaginis sem. Psyllii, extractæ cum aqua
sempervivi, & pauco aceto ꝑ ij.
Succi Plantaginis, vel Solani ꝑ j.
Olei Nymphaeæ, vel de papavere, vel Hyo-
scyami ꝑ ij.

B Coquantur succi usque ad consumptionem: deinde adde Pomata ꝑ ß.
Misce, & fiat linimentum, quo illinatur pars fevens. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS humidis.

Linimentum humectans.

R. Olei Violarum ꝑ ij.

C Olei sem. Cucurbitæ ꝑ j.
Lactis mulieris recentis, vel Butyri recentis
ana ꝑ ß.
Misce, & fiat linimentum, quo pars humectanda
illinatur. tribus horis post pastum, præcedente
fotu repide. *Rondeletius.*

Linimentum exiccans.

R. Olei Irii, Costini ana ꝑ ij.
Pinguetinis gallinae antiquæ, salitæ,
Butyri saliti rancidi ana ꝑ i.

D Vini veteris & generosi parum, vel aquæ vitæ
parum.
Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum emolliens duritiem hepatu.

R. Ol. amygdal. dulc. Ol. Absinthii ana ꝑ j ß.
Butyri recentis ꝑ ij.
Pinguetinis gallinae ꝑ j. Masticeis ꝑ ij.
Misce, & fiat linimentum.

DE LINIMENTIS astringentibus.

Linimentum repellens & sanguinem cohibens.

R. Boli Armeni Spagyri o more preparati ꝑ ij.
Croci Martis, Croci Venetis ana ꝑ j.
Olei rosati q. selt.
Misce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Colchotatis dulcificati, Cincris ranarum
adustarum ana ꝑ ß.
Album ovorum q. l. est.
Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum, seu potius nutritum humo- rum defluxionem, & inflamma- tionem prohibens.

R. Succi fol. nymphaeæ, succi fol. Semperivi,
Succi fol. Hyoscyami ana ꝑ ij.
Aque Spermatis ranarum.

Aquæ florum thapsi barbari ana ℥ j.
Lithargyri, vel salis ejusdem ℥ ij.
Olei vitici pomorum,
Olei rosati omphacini ana ℥ ij ℥.
Aceti rosati ℥ j.

Ducantur diu in mortario plumbeo, cum pistillo plumbeo, & fiat instar nutriti, quo utendum pro defensivo. *Quercetanus.*

Linimentum defensivum.

R. Boli Armenæ præparat. Sanguinis Draconis,
Coralli rubri ana ℥ ℥.
Croci Martis ℥ ij.
Baccarum myrti ℥ i ℥.
Olei rosati omphac. ℥ iv.
Aceti rosati ℥ ij.
Cerae ℥ j ℥.

Fiat linimentum. *Iosephus Quercetanus.*

**DE LINIMENTIS
glutinantibus.**

*Linimentum pro capitis vulneribus cum
cranii fractura.*

R. Mellis rosati ℥ ij.
Olei ovorum ℥ j.

Misce, & ex eis santalum intinge, vel linamenta, & calida membranæ, sive meningi detectæ impone. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Mellis rosati ℥ ij.

Olei rosati ℥ j.

Terebinthinæ lotæ ℥ ℥.

Misce, & santalum imbue. Ubi verò die septima aut undecima præterierit, sequentia remedia meningi detectæ applicanda erunt:

R. Mellis rosati ℥ ij.

Terebinthinæ ℥ i.

Aquæ vitæ guttas x.

Misce omnia simul, & calefac in lancea, & santalum intinge, & linamenta tenuissima, calidaque meningi impone. *Quercetanus.*

Aliud ad idem pro ditioribus.

R. Mellis rosati ℥ ij.

Olei myrtiæ ex descript. nostra ℥ ℥.

Olei terebinthinæ per Bal. destill. cum aqua vitæ ℥ j.

Misce, & utere, ut supra, modo pass phlegmone non tentetur. Hoc medicamentum commodissimum est ad membranâ, ab omni putredine conservandam, & cranii fracturis aptissimum. *Idem.*

**DE LINIMENTIS CAR-
nem generantibus.**

Linimentum ad callum & fistulas curandas.

R. Olei mellis distillati ignis expressione ℥ ij.

Olei Saturni,

Olei Mercurii sublimati ana ℥ j.

Olei petrolei, Ol. Caryophyll. ana ℥ j ℥.

Excipiantur terebinthina, & apponatur cum el-

A lychniis aut turundis parti affectæ. *Quercetanus.*

Linimentum ad intertriginas.

R. Medullæ cervinæ ℥ ij.

Cerussæ lotæ ℥ ij ℥.

Butyri recentis, aqua ros. abluti ℥ ij.

Lithargyri abluti ℥ ℥.

Myrtiæ ℥ j.

Cum modico terebinthinæ lotæ fiat linimentum.

Hieronymus Mercurialis.

Linimentum ad ossa corrupta,

& cariota.

R. Olei myrtiæ destillat. per descensum, purificati cum vini spiritu ℥ ℥.

Olei caryophyllorum ℥ ij.

Olei sulphuris cum colchotate destillati ℥ ℥.

Misce omnia & cum uti voles, os corruptum bis,

tertye contrectato cum xylo in hoc medicamen-

tum intincto, quod ad extremum specilli alliga-

verit: ac tum os à carie sanabitur, simulq; quod

corruptum est, brevi dilabetur. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Olei tartari destillati per retortam,

Olei guajaci ana ℥ ℥.

Olei sulphuris, Olei vitrioli ana ℥ j.

Misce, & utere, ut supra. *Idem.*

Aliud.

R. Balsami Mercurii ℥ ℥.

Olei antimonii ℥ ij.

Salis Saturni ℥ ij.

Misce omnia simul. Ossa corrupta & saniosa, nec non ulcera maligna, & deplorata mirum in modum persanat. *Idem.*

**DE LINIMENTIS DO-
lorem sedantibus.**

Linimentum ad dolorem pleuriticum.

R. Olei lini, Chamæmelini,

Adipis capi ana ℥ ℥.

Butyri recentis non saliti ℥ ℥.

Cerae lotæ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Linimentum ad capitis dolorem

ex insolatu.

R. Olei Chamæmelini recentet præparati ℥ ij.

Temporibus & fronti illinantur. *Andernacus.*

Linimentum ad verustum capitis

dolorem.

R. Olei Chamæmelini recentet præparati ℥ ij.

Olei Rosarum ℥ ℥.

Misce, Vel

R. Olei Rosacci ℥ ij.

Olei Chamæmelini ℥ ℥.

Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud.

R. Olei Rosacci ℥ j.

Aceti ℥ ij.

Cerae lotæ ex aqua frigida quantum satis est.

Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud

Aliud ad capitis dolorem ex calore jecoris.

Oleo rosaceo, aut melino, aut hydrelxo, aut cerato, frons & tempora illinantur. *Idem.*

Aliud ad dolorem capitis ex frigore.

Oleum rutaceum, aut laurini, aut irinum, aut nardinum, aut ea quæ ex pipere & euphorbio consistant, fronti imponantur. *Andernacus.*

Linimentum ad mammillarum dolores, lacte surgentium, & inflammationes.

R. Vitellorum ovorum N ij.

Pompholygis præparata ʒ ij.

Olei Rosacei ʒ ij.

Ceræ novæ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Aliud mitius, usu crebro probatum.

R. Olei Lini ʒ ij.

Ceræ novæ ʒ j.

Liquefiant, & linteis intincta mammis obducantur. *Andernacus.*

Linimentum ad dolorem ex inflammatione jecoris, ani, & aurium.

R. Olei Violarum ʒ iv.

Cremoris radice Althææ, Cremoris psyllii, expressi eū lacte mulieris, vel jure pulli, vel aquæ hordei purgati ana ʒ j.

Butyri recentis, vel Axungie porcine, vel Medullæ porcine recentis, aut Medullæ vitulinæ ʒ ss.

Misce, & fiat linimentum, quo partes affectæ caudæ illinantur. *Rondeletius.*

Linimentum dolorem leniens.

R. Succis fol. Hyoscyami, Sempervivi ana ʒ ij.

Olei visci pomorum,

Olei nenupharis ana ʒ j ss.

Butyri recentis ʒ ij. Ceræ novæ ʒ j.

Misce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

DE LINIMENTIS vermēs necantibus.*Linimentum contra vermes.*

R. Succis absinthii, succi Abrotani ana ʒ j ss.

Pulv. Scordii, Aloës ana ʒ ij.

Olei communis ʒ j.

Ceræ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Hieron. Mercurialis.*

DE LINIMENTIS AMBUSTA extinguentibus.*Linimentum empyreuma extinguens, valde efficax.*

R. Olei Lardi, Olei Butyri ana ʒ ss.

Succi fol. & baccarum hederæ ʒ ij.

Succi cort. med. sambuci ʒ j.

Olei Sambuci ʒ iv.

Salis Petræ ʒ ij.

Decoquantur simul ad aquæ consumptionem & cum modico ceræ fiat linimentum. *Quercet.*

A *Linimentum ad ambusta vulnera.*

R. Lardi liquefacti, & aqua solani excepti ʒ ij.

Olei Saturni ʒ ss.

Misce. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Visci rad. Hyoscyami,

Visci Papaveris rubri ana ʒ j.

Salis Petræ ʒ j.

Mucilag. sem. Cydoniorum ʒ iij.

Olei Caphuræ q. s.

Fiat linimentum. *Idem.*

B *Linimentum ad combustionem faciei, & vulnera sclopetica.*

R. Succis Porrorum, succi Ceparum sub prunis coctarum ana ʒ ij.

Aquæ sem. Ranarum ʒ j.

Olei visci pomorum, Olei Populini,

Ceræ albæ ana q. s.

Misce, & fiat linimentum, quo bis quotidie partem usitam & depilatam inunges. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

Butyrum liquefactum in aquam ex ranarum femine extractam injice, aut in aquam gammatorum more nostro paratâ, id decies, aut sæpius repetendo, donec butyrum lactis instar albecat. Ejus ita præparati ʒ iij. misce cum ʒ j. olei luteorum ovorum, & fiat linimentum, quo partem pulvere tormentario maculatam inunges. Est enim ad id singulare remedium, & ad empyreuma partis ambustæ tollendum. *Idem.*

D *Linimentum præstantissimum ad empyreuma pulveris tormentarii restinguendum.*

R. Salis Saturni saccharini ʒ j.

Olei vitellorum ovorum ʒ ij.

Butyri præparati ʒ iv.

Misce, & fiat linimentum, quo totus adustus locus inungatur ter, aut quater in die. Inflammationes etiam omnes arceat, & dolores compescit. *Quercetanus.*

Linimentum ad ambusta.

R. Succis cepæ sub cineribus coctæ ʒ ij.

Olei nucum ʒ j.

Misce, & fiat in forma linimenti. *Quercetanus.*

Aliud ad ambusta.

R. Fol. Hederæ nigra, cum aqua plantaginis contulorum M ij.

Olei Tb j. Vini albi ʒ iv.

Coquantur usque ad vini consumptionem, adde sub finem Ceræ q. s. est.

Fiat linimentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Lardi ad flammam liquati,

Succi Betæ, succi Rutæ ana ʒ ij.

Cremoris lactis ʒ j.

Mucilaginis sem. Cydoniorum,

Mucilaginis tragacanthæ ana ʒ ss.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

F 5

LINIMENTUM AD A Tophos in lue Venerea.

Pro Divitibus.

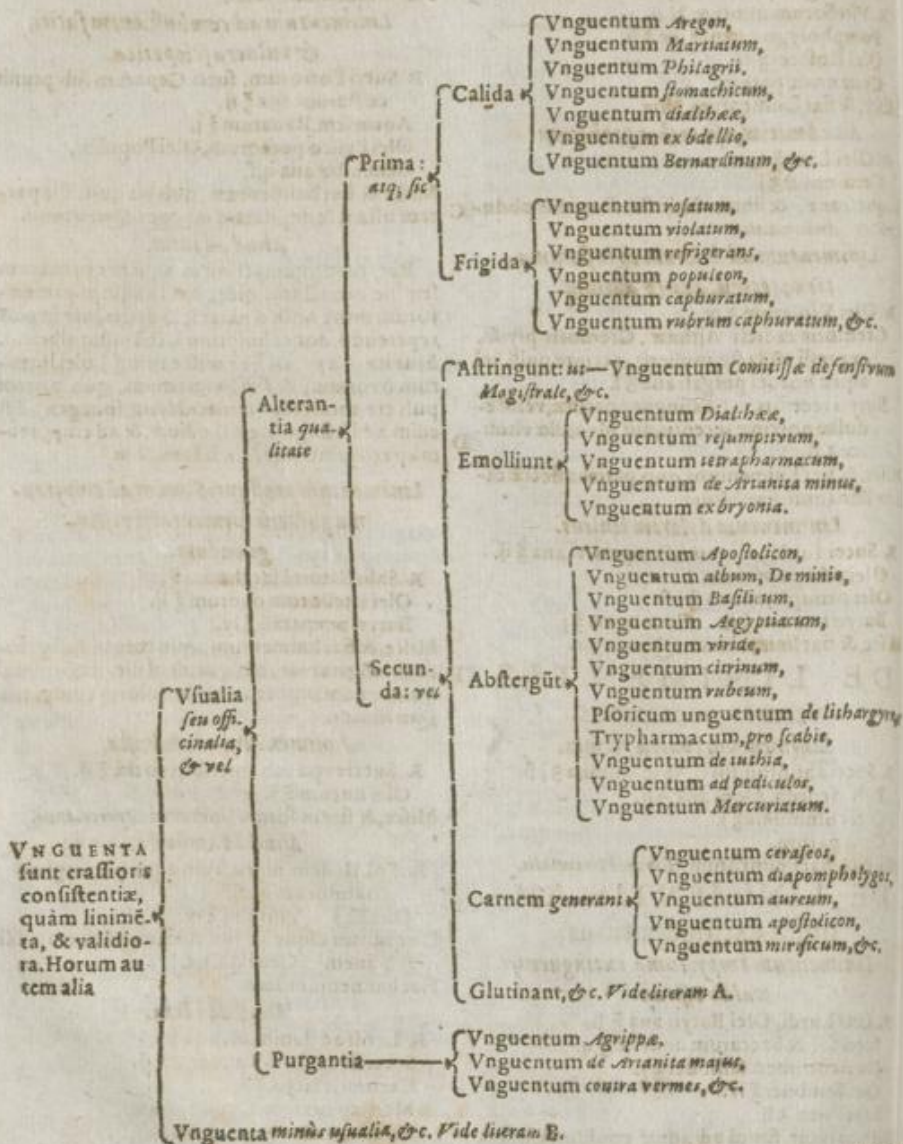
R. Argenti vivi ℥ vi.
Pinguetinis suillæ nō liquatæ, neq; salitę ℥ j.
Extinguatur Argētum vivum in prædicta Axungia secundum artem: deinde adde
Medullæ cruris bovis ℥ ss.

Olei ex Terebinthina ℥ j.
Olei ex Ligno sancto ℥ iij.
Croci ℥ j.
Pulveris Iyæ & Betonicæ ana ℥ ss.
Misce, fiat linimentum. *Hercules Saxonia.*

Pro Pauperibus.

R. Unguenti dialthææ ℥ iij.
Argenti vivi extincti in pinguedine porci ℥ vi.
Misce, fiat linimentum. *Idem.*

DE VNGUENTIS, Sectio XXIIIX.

A.	Glutinant, & cicatricem ducunt	{	Vnguentum potabile,		
			Vnguentum aureum,		
			Vnguentum cirinum,		
			Vnguentum desiccans rubrum, &c.		
			Carnem auferunt	{	Vnguentum Aegyptiacum,
					Vnguentum apostolicum,
Pforicon,					
Vnguentum ex cantharid.					
Extrahunt	{	Vnguentum fuscum, &c.			
Dolorem sedant	{	Vnguentum D. Geronis,			
		Vnguentum ad hemorrhoidas,			
		Vnguentum ad oculos,			
		Vnguentum anodynum,			
Somnum conciliant	{	Vnguentum populeum,			
		Vnguentum somniferum.			
Ambusta extinguunt	{	Vnguentum ad ambusta,			
		Vnguentum ex calce.			
<hr/>					
B.	Alterant qualitate	{	Caput: ut — Vnguentum ad memoriam.		
			Pectus: ut	{	Vnguentum ad pectoris angustiam, & masurationem,
					Vnguentum ad sanguinis eruptionem,
					Vnguentum ad phthisim, &c.
			Stomachum: ut	{	Vnguentum ad ventriculum excalesciendum,
					Vnguentum ad iuvandam concoctionem,
					Vnguentum ad henteriam calesciens,
			Calefaciunt	{	Hepar: ut — Vnguentum ad calefaciendum hepar,
					Vnguentum jecoris factis istam sanguificam roborans,
					Vnguentum ad ferrhos jecoris.
			Splenem: ut	{	Vnguentum ad scirrhum splenis,
					Vnguentum ad tumorem lienis, &c.
			Renes: ut	{	Vnguentum ad movendas urinas,
					Vnguentum ad urinae retentionem aliud, &c.
			Prima: Sic	{	{
Vnguentum ad facilitandum partum,					
Vnguentum ad ejectionem secundae,					
Vnguentum ad retentionem facis,					
Vnguentum ad superpurgationem menstruorum, &c.					
Frigefaciunt	{	{	Vnguentum ad ventriculi refrigerandum,		
			Vnguentum ad henteriam.		
Hepar: ut	{	{	Vnguentum ad refrigerandum hepar, &c.		
Secunda: Sic, &c. Vide litteram C.	{	{			
Purgant: ut	{	{	Vnguentum ventrem laxans,		
			Vnguentum ad vermes,		
			Vnguentum ventrem subducens, &c.		

- C.**
Unguenta
alterantia
qualitate
secunda, vel
- Astringunt: *us* — { Unguentum ad inflammationem oculorum.
Unguentum ad sanguinis impetum sistendum è naribus, pulv.
stovace, renibus, &c.
Unguentum sanguinem cohibens aliud.
 - Emolliunt: *us* — Unguentum ad humorem concretum, & scirrhosum.
 - Calculum expellunt: *us* — Unguentum preciosum (quod ductore sibi appellant.)
 - Digerunt: *us* — { Unguentum ad inflammationem oculorum digerendam,
Unguentum ad parotidas,
Unguentum ad anginam.
 - Abstergunt: *us* — { Unguentum ad desersionem suffusionis,
Unguentum ad scabrietem, scabiem, &c.
Unguentum ad psoram,
Unguentum ad herpes,
Unguentum ad scabiem,
Unguentum ad prurissum, &c.
 - Carnem generant: *us* — { Unguentum ad ulcera narium,
Unguentum sarcoticum, &c.
 - Consolidant: *us* — { Unguentum ad phthisim,
Unguentum glutinans,
Unguentum ad vulnera, &c.
 - Cicatricem inducunt: *us* — Unguentum epuloticum.
 - Erodunt: *us* — Unguentum ad polypos exedendos.
 - Dolorem sedant: *us* — { Unguentum ad dolorem capitis ex calore,
Unguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione,
Unguentum ad dolorem capitis ex frigore,
Unguentum ad dolorem colicum,
Unguentum ad dolores capitis & articulos.
 - Somnum conciliant: *us* — Unguentum somniferum.
 - Venerem excitant: *us* — Unguentum ad coitum.
 - Ambusta extinguunt: *us* — Unguentum ad combustionem, &c.

DE UNGUENTIS excalfacientibus.

Unguentum Aregon.

R. Rorismarini, Majoranæ, radicis Jari (id est, veræ serpentariæ) Serpilli, Rutæ, Rad. Cucumer. a finini ana ꝑ iv ß.
Fol. Lauri, Salviæ, Sabinæ ana ꝑ iij.
Pulicariæ majoris, minor. ana ꝑ iv.
Rad. Bryoniæ ꝑ iij.
Laureolæ (pro eo radicum vel foliorum Cocco gnidii) ꝑ ix.
Fol. Cucum. a finini, Nepetæ ana ꝑ vij.
Masticis, Olibani ana ꝑ vij.
Pyrethri, Euphorbii, Zingib. Pipetis ana ꝑ j.
Adipis urtini, Olei Laurini ana ꝑ iij.
Olei Moschelini ꝑ ß.
Olei communis Tß v. aut plures,
Petrolei clari ꝑ j.

A Butyri ꝑ iv. aut quantum sufficit.
Herbæ & radices Majo mense collectæ in oleo macerentur dieb. septem, deinde coquantur, & colentur. Colato oleo adijce reliqua, atq; adde Cera Tß j ꝑ iij.
Durat annum. * Prodest malis corporis frigidis, convulsionibus, resolutionibus partium: item dolori colico, renum, articularumque. *Nicolaus*

Unguentum Martiatum.

R. Cera Tß ij.
B Olei Tß iix. vel quantum satis est.
Rorismarini, Folior. Lauri ana ꝑ iix.
Rutæ ꝑ vij.
Fol. Tamarisci ꝑ vij.
Ebuli, Sabinæ, Balsamitæ, Salviæ, Ocymi, Polii, Calaminthæ, Arthemisæ, Enulæ, Betonicæ, Brancæ ursinæ, Spargulæ, Herbulae ventii, id est, Parietariæ, Pimpinellæ, Agrimonix, Absinthii, Herbæ paralytis, Herbæ sanctæ Mariæ,
Cy maris

Cymarum Sambuci, Herbæ Crassulæ,
Millefolii, Sempervivæ, Chamædryos,
Centauræ, Centumnerviæ, Fragulæ,
Tetrahit, id est, herbæ Judaicæ, vel orobi,
Quinquefolii ana ꝑ iv ß.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana ꝑ iij.
Foenigræci ꝑ j ß.
Butyri ꝑ i. 3 ij.
Seminis Urticæ, Violarum,
Papaveris albi, Menthæ Saracenicæ, crispæ,
Lapathioli, Polytrichi, Carduncelli,
Matris sylvæ, Maturellæ, Herbæ Moschata,
Allelujæ, Linguae cervinæ,
Crispulæ, Camphorata, id est, Abrotani,
Styracis calamitæ,
Medullæ cervinæ ana ꝑ ß.
Adipis ursini, Gallinacæ,
Masticis, Thuris ana ꝑ j.
Olei Nardini ꝑ ij.

Herbæ omnes in Majo mense colligantur, & in
cistæ macerentur in vino odorifero per dies se-
ptem: octavo deinde die coquantur, donec ferè
consumatur vinum: postea cola & colatura ex-
pressæ adde oleum, & coque donec consumatur
vinum: mox adde ceram, & reliqua secundum
artem. Servatur annos tres. * Adversus frigida
corporis mala, resolutionem coxendicium, ne-
phritici, convulsionem, & id genus alia valet: tu-
mores reprimat, durities emollit, liyoremque cu-
tis emendat. *Nicolaus.*

Vnguentum Martiatum magnum.

R. Ceræ albæ Tß ix.
Olei sextarios vj.
Rosmarini, fol. Lauri ana Tß ij ß.
Amarici, Ebuli, Sabinæ, Balsamitæ,
Ocyimi, Salviæ, Polii, Calaminthes,
Arthemisiæ, Enulæ, Betonicæ, Brancæ ursinæ,
Herbæ venti, Pimpinellæ, Agrimonix,
Absinthii, Herbæ paralytici, Herbæ S. Mariæ,
Cymarum Sambuci, Herbæ Crassulæ,
Sempervivæ, Millefolii, Chamædryos,
Centauriæ, Centumnerviæ, Fragulæ,
Quinquefolii, Herbæ Tetrahit ana Tß j ß.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana Tß j.
Foenigræci Tß ß. Butyri ꝑ v.
Sem. Urticæ, Violarum, Papaveris rubei,
Menthæ Saracenicæ, Menthæ crispæ,
Lapathioli, Polytrichi, Carduncelli,
Matris sylvæ, Marathri, Herbæ Moschata,
Allelujæ, Linguae cervinæ, Crispulæ,
Camphorata, Styracis, Medullæ cervinæ,
Adipis ursini, gallinacæ ana ꝑ iij.
Thuris ꝑ ij.
Olei Nardini ꝑ j.

Fiat unguentum secundum artem. * Ad frigidi-
tatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi,
ad sciron hepatis & splenis, ad illi dolorem, ad
paralyticos, arthriticos, nephriticos, podagricos,
ischiadicos, & ad omnes dolores, ad tumores,
duriem, spasium, & febrientes, ad ignem vel
Solem inunctum. *Nicolaus Alexandrinus.*

A Vnguentum Martiatum parvum.

R. Fol. Lauri Tß iij.
Rutæ Tß ij ß.
Majoranæ Tß ij.
Rorismarini Tß j ß.
Myrti Tß j.
Esbrii, vel Majoranæ summitates,
Balsamitæ, sem. Ocyimi ana ꝑ vj.
Butyri ꝑ v.
Styracis, Medullæ cervinæ, Adipis ursini,
Adipis gallinacæ ana ꝑ iv.
Masticis ꝑ iij.
Thuris ꝑ ij ß.
Olei Nardini ꝑ j.
Olei communis Tß vj.
Ceræ Tß iv.

Conface ut artis est. * Ad podagram frigidam si-
ve calidam, paralyticos, arthriticos, nephriticos,
ischiadicos, & ad omnia vitia, & dolores nervo-
rum valet. *Nicolaus.*

B Vnguentum Martiatum aliud.

R. Masticis, Ceræ,
Styracis ana ꝑ iij.
Ocyimi ꝑ vj.
Terebinthinæ ꝑ j.
Conface ut artis est. * Ad articulorum morbos &
corporis languores ac resolutiones valet. *Paulus.*

C Vnguentum Philagrios.

R. Ceræ ꝑ iij.
Ocyimi, succi Rutæ agrestis ana ꝑ ij.
Euphorbii, Piperis, Ammoniaci, Croci,
Thuris, Castorei, Terebinthinæ,
Opopanacis ana ꝑ ij.
Styracis, Myrrhæ ana ꝑ ij ß.
Fiat unguentum secundum artem. * Spasium
& paralytim juvat. *Mesuer.*

D Vnguentum stomachicam ma- gistræ.

R. Olei Absinthii, Masticini, Nardini ana ꝑ j.
Rosarum rubrarum, Coralli rubri,
Caryophyllorum, Cinnamomi, Ligni Aloës,
Masticis, Menthæ, Schœnanthi ana ꝑ j.
Ceræ quantum sufficit.
Fiat unguentum secundum artem. * Ventricu-
lum & hepar roborat, horum dolorem à frigido
lenit, appetentiam excitat, coctionem juvat. *Me-
dici Florentini.*

E Vnguentum Dialthææ simplex.

R. Rad. Althææ Tß ij.
Sem. Lini, Foenigræci ana Tß j.
Olei Tß iv. Ceræ Tß j.
Terebinthinæ ꝑ ij.
Resinæ ꝑ vj.
Radices sectæ, & cum seminibus confusa, mace-
rentur tribus diebus in aqua Tß iix. deinde fer-
vescant, & mucilaginis inde expressæ Tß ij. sume,
& coque cum aliis rebus, donec aquosum illud
in mucilagine cōsumptum fuerit: & fac unguen-
tum. Durat annos tres. * Emolliendi vim habet,
caesfacit & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum dialthæa compositum.

R. Rad. Althæe ℥ ij.
Sem. Lini, Foenigræci ana ℥ j.
Scillæ recentis ℥ vi.
Olei ℥ iv. Cerae ℥ j.
Terebinthinæ ℥ ij.

Resinæ, Picis Græcæ ana ℥ vi.
Fiat unguentum, ut superius: deinde addes gummi subsequentiâ dissoluta in aceto:

Galbani, Gummi hederæ ana ℥ ij.
Miscantur probè, & reponantur. * Valet propriè ad dolorem pectoris ex frigiditate & pleuritide, & super pectus inunctum sanat omnia loca infrigidata: calefacit, mollificat, & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum ex bdellio.

R. Bdellii ℥ vi.
Euphorbii, Sagapeni ana ℥ iv.
Castorei ℥ iij. Cerae ℥ xv.
Olei Jasmini, vel Keirini ℥ x.

Bdellium & sagapenum dissolvantur aqua rutæ agrestis: cætera cum aqua calida uniantur, & fiat unguentum. * Epilepsiam, paralysem, spasmus, cæteros nervorum affectus frigidos ac scirrhos juvat. *Mesues.*

Vnguentum Bernardinum.

R. Granorum paradisi, Caryophyllorum,
Zingiberis albi ana ℥ ij.
Sulphuris vivi ℥ vi.
Axungie porcine ℥ j.
Moschi ℥ ß.
Olei Spicæ ℥ ij.

Terantur omnia subtiliter arida, ac commisce diligenter, fiatq; unguentum.

DE UNGUENTIS REFRIGERANTIBUS.*Vnguentum rosatum Mesua.*

R. Axungie porcine ℥ j.
Lavetur novies aqua caleate, & toties frigida: deinde addito

Rosarum rubr. recentium ℥ j.
Probè terantur, & marcescant cum ea dies septem: coque igne lento, cola: rursus tantundem rosarum recentium cum ea tere, ut supra: idem fac tertio: quarto autem præter rosas affunde
Succi Rosarum rubr. ℥ vi.
Olei Amygdal. dulc. ℥ iij.

Coque igne lento ad succi consumptionem: cola & reponè. Alii addunt Opii ℥ j. * Phlegmonas, erysipelata, herpetas sedat, cephalalgiam calidam, & ventriculi ac hepatis intemperem calidam mitigat. *Mesues.*

Vnguentum violatum.

Fiat ut Rosatum, sed ex violis nigris. * Idem quod Rosatum pollet: præterea pleuritidi & thoracis inflammationi prodest.

Vnguentum refrigerans, Galeni.

R. Cerae albæ ℥ j.
Olei Rosati Omphacini ℥ iv.
Aqua fontis frigidissime quantum sufficit ad mul-

Atum diuq; lavandum & subigendum ceratū: quod tadem ex aceto albo, paucò, claro, similiter subigendum est, addaturq; etiam aliquid aquæ rosaceæ ad odoris gratiam acquirendam. Si qui fortè diutius asservare debet, meminerint, ut subindè relavent posca benè acida, ne rancescat. *Mesues.*

Vnguentum populeon.

R. Oculorum populi arboris recentium, mensura Martio collectorum ℥ j ß.

Axungie porcine præparatæ ℥ ij.
B Oculi populi contundantur, & macerentur cum axungia, donec sequentes herbe colligi queant: deinde

R. Fol. Papaveris agrestis, fol. Mandragoræ,
Fol. Hyoscyami, Solani,
Vermicularis aut Crassulæ, Laetucæ,
Sempervivi, Bardanæ, Portulacæ, Violatæ,
Umbilici Veneris,
Summitatum pruni tenerarum ana ℥ iij.

Herbæ contundantur, & miscantur axungie & oculis populi: adde

Vini optimi quantum satis est.
C Coquantur ad vini consumptionem: deinde cola, exprime, & fiat unguentum. * Contra nimium calorem valet, & temporibus illitum somnum conciliat. *Nicolaus.*

Vnguentum caphuratum album.

R. Olei Rosati ℥ j.
Cerae albæ ℥ iij. Cerussæ ℥ xij.
Albi ovorum N. vi.

D Caphuræ dissolutæ cum aqua ros. ex arte ℥ j.
Fiat unguentum secundum artem.

Vnguentum caphuratum rubrum.

R. Olei Rosati ℥ j ß.
Lithargyri ℥ ij. Minii ℥ iij.
Cerussæ ℥ j ß.

Tuthiæ, Caphuræ ana ℥ iij.
Cerae ℥ ij in æstate: sed in hyeme ℥ j.
Fiat unguentum in pila plumbea cum pistilla plumbeo.

DE UNGUENTIS ASTRINGENTIBUS.*Vnguentum Comitissa.*

R. Cort. med. Glandium,
Cort. med. Castancarum,
Cort. med. Quercus arboris,
Baccarum Myrti, Caudæ equinæ,
F Gallarum, Cort. Fabarum,
Acinorum Uvarum, Calycum, Glandium,
Sorborum immaturorum siccorum,
Mespilorum acerborum siccorum,
Fol. Capparum, fol. Prunioli sylvest.
Rad. Chelidonii ana ℥ j ß.

Contundantur aliquantulum, & coquantur in decocti plantaginis quantum sufficit, ad dimidiam consumptionem: cola, & in dicta colatura laeva subsequentiâ novem vicibus, semper recentem aquam decoctionis affundendo, quotiescumque lavetis.

R. Olei

R. Olei Myrtini, Mastichini ana Tb j fl.

Ceræ novæ ʒ iix fl.
Liqua & lava: ut dictum est: postea insperge sequentium rerum tenuissimum pulverem:

R. Cort. med. Glandium,
Cort. med. Castanearum,
Cort. med. Quercus arboris ana ʒ j.
Gallarum, succi Hypocistidis,
Cineris ossium crucis bubuli,
Baccarum Myrti, Acini uvarum,
Sorborum siccorum ana ʒ fl.
Trochisc. de Charabe ʒ ij.

Misce, fiat unguentum bonæ consistentiæ. * Inceptum abortum prohibet, hæmorrhoidas sistit, & laxatos renes conciliat. *Fringiana.*

Defensivum magistrale.

R. Boli Armeni, sang. Draconis,
Terræ sigillatæ ana ʒ j.
Olei Rosati ʒ vi.
Ceræ ʒ j fl. Aceti ʒ iv.

Coquantur simul oleum, cera, & acetum, donec acetum consumptum fuerit: deinde sublatum ab igne ubi refrigerari ceperit, adde reliqua in tenuissimum pulverem trita. *Florentini.*

DE UNGUENTIS emollientibus.

Unguentum resumptivum, vulgare.

R. Axungia porci recentis sine sale ʒ iv.
Axungia Gallinæ, Anseris, Anatis ana ʒ ij, D
Oesypi humidæ ʒ fl.
Olei Violæ, Chamæmelini, Anethini ana ʒ j.
Butyri recentis Tb j.
Ceræ albæ ʒ vj.
Mucilaginis Tragacanthæ,
Mucilag. sem. Cotoneorum, Lini,
Bismalyæ, Gummi Arab. ana ʒ fl.
Misce, & fiat unguentum.

Unguentum tetrapharmacum.

R. Picis nigrae, Resinæ, Ceræ, Adipis vaccini ana ʒ ij, E
Fiat unguentum. * Calfacit, humectat, dolorem sedat, & pus mover. Macedonicū ex iisdem constat: sed insuper additur thuris una pars. *Galen.*

Unguentum de artanica minus.

R. Succi Artanitæ, sive succi Cyclaminis,
Succi glutinosi ex rad. Filicis extracti,
Succi Ebuli ana ʒ ix.
Succi summitatum Tamaricis ʒ ij.
Oesypi humidæ ʒ v.
Olei Lini Tb ij.
Bdellii, Ammoniaci ana ʒ j fl.
Aceti, quantum satis est ad ammoniacum dissolvendum,
Ceræ cistrinæ ʒ vi.
Cort. rad. Capparis ʒ j fl.
Spicæ ʒ iij.

Confice secundum artem unguentum. * Splenis humores etiam scirrhosos dissolvit, & strumas. *Mesuer.*

Unguentum ex bryonia.

R. Olei communis Tb ij.
Medullæ crurum bovis Tb j.
Butyri recentis Tb fl.
Succi Bryoniæ, succi Cyclaminis ana Tb j.

At quia hic cyclamen recens in copia non habemus, oportebit radices siccas cyclaminis accipere, & diligenter coquere in sufficienti aqua, in qua tamen antea dies aliquot sint maceratæ: sicque succum fortiter exprimere, atque iterum si

B libet coquere ad mellis spiritum dinem (præsertim quando diutius asservare studium est) eo ferè modo, quo paratur succus glycyrrhizæ. Bulliant simul ad lentum ignem, usque ferè ad consumptionem succi, & coletur. Colaturæ adde Pulveris Asplenii, cort. Capparorum, Cort. Tamarisci, sem. Agni casti ana ʒ iij.
Misce, & fiat unguentum. *Ferravieser.*

DE UNGUENTIS abstergentibus.

Unguentum Apostolicum.

R. Ceræ albæ, Terebinthinæ,
Resinæ, Hammoniæ ana ʒ xiv.
Aristolochiæ longæ,
Thuris, Bdellii ana ʒ vii.
Myrtæ, Galbani ana ʒ iv.
Lithargyri ʒ ix.
Opopanacis, Æruginis ana ʒ ij.
Olei communis Tb ij. Hyeme verò Tb iij.

Gummi in aceto albo soluta, coque cum oleo, cera, resina, terebinthina & lithargyro ad acetum consumptionem: deinde reliqua adde tenuissimè trita. * Efficax est contra vulnera & ulcera difficilia, & fistulas: consumit carnem mortuam, & consumptam restaurat, duram mollit, & phlegmas sanat. *Avicenna.*

Unguentum album, unguentum De cerussa dictum.

R. Lithargyri albi loti ʒ j.
Cerussæ aqua rosatum lotæ ʒ v.
Ceræ albæ ʒ vij. Olei ros. ʒ ij.
Albuminis ovorum N. j.

Ceræ liquatæ in oleo rosato lento igni, injice cerussam & lithargyrum probè contrita: misce, & postremò adde albumen ovi. Alii addit caphuræ momentum, & caphuratum vocant. * Pollet adversus ulcera, scabiem, & adustionem. *Avic.*

Unguentum album, aliter.

R. Cerussæ, Lithargyri ana ʒ vj.
Plumbi usti, Scorizæ argenti ana ʒ fl.
Masticis, Thuris ana ʒ iij. fl.

Olei rosati, Aceti albi ana quantum sufficit. Tritis omnibus in mortario, affunde paulatim nunc oleum, nunc acetum, semper movendo, donec pinguescant, velut nutrita. *Mesuer.*

Idem, aliter.

R. Olei communis Tb ij.
Cerussæ subulis Tb j. Ceræ albæ ʒ vij.

Et quidam addunt caphuræ ʒ ij.
Fiat unguentum secundum artem. *Rhassa*

Aliter.

R. Ceruffæ in aqua rosarum lotæ ʒ xiiij.
Lithargyri albi loti ʒ j β.
Olei rosati Tβ ij. ʒ iv.
Cera albiſſimæ ʒ vj. aut circiter.
Confice secundum artem.

Vnguentum de minio.

R. Minii leviſſimè triti,
Olei rosati, Myrtini ana ʒ ij.
Coquantur lento igne cum Cera albæ ʒ β.
Florentini.

Aliud de minio Caphuratum.

R. Minii triti ʒ iij.
Lithargyri ʒ ij.
Ceruffæ ʒ j β.
Tuthiæ, Caphuræ ana ʒ iij.
Olei Rosati Tβ j β. Cera albæ ʒ ij.
Liquatam ceram cum oleo lento igne, miſce in C
mortario plumbeo cum reliquis rebus tenuiſſi-
mè tritis. * Valët ad ulcera mala & antiqua. *Idem.*

Vnguentum Baſilicon minus.

R. Cera flavæ, Reſinæ pinguis, Picis Græcæ
ana Tβ j.
Olei communis quantum ſufficit.
Fiat unguentum lento igne. Alii terebinthinam
addunt: alii verò terebinthinam picis loco po-
nunt. * Idem pollet quod Baſilicon majus, ſed
imbecillius: recentibus tamen capitis & nervo-
ſarum partium vulneribus & ulceribus aptius e-
rit. *Meſues.*

*Vnguentum Baſilicum majus: Galeni
enneapharmacum eſt.*

R. Cera albæ, Reſinæ pini,
Sevi vaccini, Picis Græcæ,
Picis nigræ, Terebinthinæ,
Thuris, Myrrhæ ana ʒ j.
Olei communis q. ſ.
Fiat unguentum. *Meſues.*

Aliter.

R. Cera ʒ vj. Picis Græcæ ʒ iij.
Reliquorum ana ʒ j β.
Olei quantum ſufficit.
* Ulcera phlegmone carentia, præſertim partium
nervoſarum, terget, carne implet.

Vnguentum Aegyptiacum.

R. Æruginis ʒ v. Mellis ʒ xiv.
Aceti albi ʒ vij.
Coque igne, & tantisper move, donec fiat ru-
brum. Alii ſumunt ejus medicamenti ʒ vj.
Chalcanti uſti ʒ ij.
Olei rosati ʒ ij.
Cera quantum ſufficit.
Fiat unguentum. * Confert ad vulnera antiqua,
fiſtulasque terget: carnis excreſcentiæ medetur,
vehementerque exiccat. *Meſues.*

Aliud.

R. Aquæ Plantaginis,

A Vini malorum granatorum, Mellis ana ʒ ij.
Aluminis rupis, Æruginis ana ʒ x.
Coque, & move donec fiat rubrum, *Isaues de
Vigo.*

Aliud.

R. Mellis Tβ j.
Aceti optimi ʒ vj.
Æruginis ʒ j.
Aluminis rupis ʒ v.
Coque, & move, donec rubrum fiat. *Guido.*
B *Vnguentum viride, Andromachi.*
R. Reſinæ pini Tβ ij.
Cera Tβ j β.
Olei communis ʒ iix.
Æruginis æris ʒ iij.
Reſinam & ceram in oleo liquabis: deinde æra-
ginem tenuiſſimè tritam addito. * Recentia vul-
nera, & quæcunque non magna ſunt, ſanat.
Galenus.

*Vnguentum mundificativum
magiſtrale.*

R. Mellis rosati colati ʒ j β.
Terebinthinæ claræ ʒ iij.
Succi Apii, ſucci Praſii ana ʒ β.
Succi Abſinthii ʒ ij.
Simul coquantur: deinde addantur
Farinæ Hordei, Fabarum ana ʒ xj.
Farinæ Lupinorum, Orobi ana ʒ ij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ʒ j β.
D Reduc in pulverem, & fac unguentum.

Vnguentum citrinum.

R. Boracis ʒ j. (alii ʒ ij.)
Caphuræ ʒ j.
Coralli albi ʒ β.
Gypſi ʒ j.
Umbilici marini, Tragacanthæ albiſſimæ,
Amyli, Cryſtalli, Enthali, Denthalii,
Thuris albiſſimi, Nitri ana ʒ ij.
Marmoris albi ʒ ij.
E Gerſæ ſerpentaria ʒ j.
Ceruffæ ʒ vj.
Axungie porcine recentis non ſalite, ſed
præparata & mundæ Tβ j β.
Sevi caprini præparati ʒ j β.
Adipis gallinacei præparati ʒ j.

Axungiam porcine atq; adipem gallinaceam
liqua ſimul, & impone tepidis adhuc, cortice
citrei mali ſatis magnam quantitatem, & macerentur
per menſem unum. Poſtea eximito cortices,
& eliquati porcini a dipis recipe, ut dictum
eſt, Tβ j β. Adipis gallinacei ʒ j. & adde ſerum
caprinum: deinde addantur reliqua tenuiſſimè
trita: ultimo verò inſperge Caphuram ſubtiliſ-
mè tritam. Notandum eſt in hoc uuguento, non
concordare exemplaria in ponderum characte-
ribus. Nam quidam pro ʒ ponunt ʒ. & econtra.
* Faciei maculas emendat, ſcabiem: in quacunque
corporis parte extiterit, cicatrices extenuat, re-
borem oculorum aufert, & ea quæ aſpera ſunt
levigat. *Nicoſanus.*

Vnguentum.

Unguentum rubeum capthuratum.

R. Olei Rosati ℥ ℥.
Lithargyri ℥ ij.
Minii ℥ iij.
Cerussæ ℥ j ℥.
Tuthiæ, Caphuræ an. ℥ iij.
Cerae ℥ ij. in æstate: sed in hyeme ℥ j.
Fiat unguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo.

Unguentum Psoricum Alexandri.

R. Cerussæ, Lithargyri psorici,
Aloës, Croci, Cadmiæ argentæ,
Argenti vivi extincti ana part. æquales,
Olei Oleandri, Aceti ana q. s.
Fiat unguentum. * Psoram sanat, impetiginem
à pituita falsa, cutis asperitatem, & alia cutis vi-
tia terget. *Mesues.*

Aliud.

R. Lithargyri albi,
Chalcanthi ana part. i.
Aeruginis partem dimidiam,
Aceti acerrimi quantum sufficit.
Teratur die uno in Sole æstivo, paulatim affun-
dendo acetum. Deinde in vase vitreo probè ob-
structo, condantur sub fimo diebus quadragin-
ta. * Ad fistulas, caneros, scabiem siccā, lepram,
carnis putridæ incrementum conducit. *Mesues.*

Unguentum psoricum, sive enulatum.

R. Rad. Enulæ campanæ coctæ cum aceto, &
pistatæ ℥ j.
Axungie porci, Olei communis ana ℥ iij.
Cerae novæ ℥ j.
Argenti vivi extincti,
Terebinthinæ lotæ an. ℥ ij.
Salis communis pulverizati ℥ ℥.
Incorporantur ut decet.

Unguentum de Lithargyro.

R. Lithargyri ℥ ij.
Cerussæ ℥ ℥.
Aceti ℥ j.
Olei rosati quantum sufficit.
Fiat unguentum lento igne potest etiam fieri cru-
dum in mortario plumbeo. * Ulcera & excoria-
tiones à calore Solis, strictiore calco, itinere,
equitatione, frictione & coitu sanat.

Tripharmacum crudum.

R. Lithargyri, Aceti fortis an. ℥ iij.
Olei communis ℥ vj.
Lithargyrus tenuissimè tritus movetur, cōtinuò
paulatim affusus oleo vicissim & aceto. * Prodest
scabiei, & cutis ulceribus, ut superius. *Mesues.*

*Unguentum contra serpiginem, & im-
petiginem, atque ele-
phantiam.*

R. Sulphuris, Aloës, Lithargyri,
Asfenici, Argenti vivi, Tartari,
Masticis, Olibani, Cymini,
Piculæ, Axungie veteris an. q. s.

A Quæ sunt terenda, tere, & tempera cum aceto,
& oleo, & succo Lappacoli, & succo Fumiter-
ræ quantum sufficit, & postea inungatur ad So-
lem, vel ad ignem. *Nicolaus.*

Unguentum pro scabiæ.

R. Styracis liquidæ ℥ j.
Terebinthinæ lotæ,
Butyri loti ana ℥ ij.
Succi Limonum ℥ j ℥.
Cerussæ lotæ ℥ j.

B Salis ℥ ij.
Misce, fiat unguentum in mortario plumbeo.

Unguentum ad scabiem, aliud.

R. Axungie porci ℥ v.
Olei Laurini, Argenti vivi extincti,
Cerae mundæ, Masticis, Thuris albi ana ℥ ij.
Salis ℥ iix.
Succi Plantaginis,
Fumiterræ quantum sufficit.

C Ceram, Oleum laurinum, & Axungiam pone
ad ignem cum succis, & bulliant, donec simul
liquefiant: deinde adde Salem, Olibanū & Ma-
sticem, & bulliant omnia simul, usq; ad consum-
ptionem succi: postea deponantur ab igne, &
addatur Argentum vivum extinctum, ut supra,
& utere. Potens est. Sed cave, ne ob Argentum
vivum attingat prope membra principalia, ad-
deque Masticen. Syl. hoc unguentum sine Ar-
gento vivo paratum commendat.

Aliud pro pueris.

R. Terebinthinæ benè lotæ ℥ iv.
Butyri loti ℥ ij.
Salis ℥ j.
Succi Limonum ℥ j ℥.
Vitellos ovorum N. iij.
Olei Rosati ℥ j.
Misce, & fiat unguentum.

Aliud ad scabiem nostram.

R. Sevi hircini ℥ ij.
Olei Cerae ℥ ij.
Olei Malorum aureorum ℥ j.
Olei herbæ Nicotianæ ℥ ℥.
Sulphuris triti, Salis ana ℥ j.
Succi Nicotianæ ana ℥ j ℥. Misce.

*Unguentum de Tuthia, seu Diapom-
pholygos, magistrale.*

R. Olei Rosati,
Omphacini ana ℥ vj.
Olei Myrtini, Unguenti Populei an. ℥ ij.
Fol. Plantaginis, Solani an. M. ij.
Herbas minutim incisas cum oleis miscebis, &
diebus octo marcescere fines: deinde coctas a-
liquantulum colabis, & colaturæ adde
Cerae albæ ℥ iv ℥.
Coquantur igne lento, donec Cera liquata sit,
semper agitando aufer ab igne, & adde
Lithargyri ℥ vj.
Pompholygis, sive Tuthiæ præparatæ,
Cerussæ tritæ ana ℥ ij.
Plumbi usti ℥ vj. Caphuræ ℥ j.

G

Omnia in pilam plumbeam injecta, horis duabus continuis agitentur, deinde in vase vitreato reponantur.

Vnguentum Diapompholygos, aliud.

R. Olei Rosati, Ceræ albæ ana ℥vj.
Succi Solani q. s.
Cerussæ latæ ℥ij.
Plumbi ussi & loti,
Tuthiæ præparatæ,
Thuris puri ana ℥j.

Ceram liqua cum oleo, lento igne, & in pilam plumbeam injice, additis quæ terenda sunt, in tenuissimum pulverem redactis: move continuò, & paulatim succum supra dictum instillato, perpetuò movens sex horis continuis. * Utilia sunt ad exiccanda erysipelata, vulnera fordida purganda, & sananda tibiæ ulcera: aliorum locorum concava vel dissipata replent, refrigerant, & cicatrizant. *Nicolas.*

Vnguentum ad pediculos.

R. Sem Staph. sagriæ ℥ij.
Hellebori albi ℥j.
Salis ℥ij.
Argenti vivi,
Aceti vini ana ℥ij.
Axungie porcinæ ℥j.
Olei Laurini ℥ix.
Saponis Veneti ℥ß.

Fiat unguentum secundum artem.

Vnguentum Mercuriatum cum Theriaca.

R. Butyri ℥ij.
Axungie porci ℥iix.
Theriacæ, Mithridati ana ℥ß.
Argenti vivi extincti ℥vij.
Lithargyri, Salis communis ana ℥vj.
Croci,
Olei Vermium terrestrium,
Aquæ ardentis ana ℥j.
Moschi G. v.

Fiat unguentum. *Adolph. Occo.*

DE UNGUENTIS CARNEM GENERANTIBUS.

Vnguentum ceraseos magnum.

R. Hammoniæ ℥j.
Bdellii, Thuris masculi,
Aristolochiæ, Sarcocollæ ana ℥v.
Myrrhæ, Galbani ana ℥ß.
Lithargyri ℥xv.
Aloës, Opopanacis ana ℥ijß.
Acuginis ℥iij.
Resinæ ℥xiv.
Ceræ albæ ℥ij.
Olei quantum sufficit.

Lithargyram tere, & cum oleo coque, donec liqueat. Tunc deponere ab igne, & dum modicè refrigeraverit, misce Hammoniæ & Bdellium

A aceto soluta: redde igni, coque ad justam crassitiam, tuncq; reliqua permisce. * Ulcera maligna, putrida, fistulosa, sorde & carne mortua purgat, carne implet, glutinat, & cicatrice tegit. *Mesues.*

Vnguentum ceraseos parvum.

R. Aristolochiæ, Ireos, Sanguinis Draconis, Hammoniæ, Sarcocollæ ana ℥ß.
Lithargyri lavigati ℥v.
Olei ℥j.

B Coque Lithargyrum cum oleo, donec liqueat: tunc cætera, ut in prioribus, misce. * Ulcera tam vetera, quam nova terget, carne implet, glutinat, cicatrice claudit. *Mesues.*

Vnguentum aurcum.

R. Ceræ citrinæ ℥vj.
Olei boni ℥ijß.
Terebinthinæ ℥ij.
Resinæ Colophonis ana ℥jß.
Thuris, Masticis ana ℥j.
Croci ℥j.

C Cõfice secundum artem. Durat annos tres. * Vulnera ceratò & salubriter glutinat. *Mesues.*

Vnguentum mirabile.

R. Myrrhæ, Aloës,
Sarcocollæ ana ℥j.
Mellis despumati ℥vj.
Vini albi boni q. s.

D Coque igne lento ad spissitudinẽ. * Ulcera putrida & fistulas purgat, carne implet, glutinat, cicatrice tegit, putredinẽ arceat. Et si ulcera caro supercreverit, adde ungenti chalciteos ℥ß. *Idem.*

Aliud.

R. Myrrhæ, Aloës ℥ix.
Vini albi quantum sufficit.

His tritis tenuissimè vinum paulatim affunde, semper miscendo, usq; ad Mellis crassitudinem utere. Addunt nonnulli Chalciteos ℥jß. alii olei Myrtini & vini portionem paucam vicissimè miscant. *Idem.*

E *Vnguentum à Caprifolio, magistrale.*

R. Caprifolii M. iv.
Caprifolium minutim incisum, & in vino optimo maceratũ die uno, coques ad tertias, colas & colaturæ adde
Olei Rosati ℥vj.
Resinæ pinguis,
Terebinthinæ,
Ceræ flavæ ana ℥j.

Fiat unguentum, ut artis est.

Vnguentum à Caprifolio, aliud.

R. Terebinthinæ,
Resinæ Pini,
Ceræ novæ ana ℥iv.
Olei Rosati ℥iix.
Masticis, Thuris ana ℥j.
Gummi Elemi ℥ij.
Caprifolii, Betonicæ ana ℥iij.
Vini optimi ℥x.

Caprifolium & Betonicam tenuissimè terito, & macra

macera vino horis 24. deinde reliqua adde, præter Gummi, Thus, & masticen. Coquantur lento igni, donec vini pars dimidia consumpta sit, imò donec viscerare incipiat: cola, & concretae finito: deinde, effuso vino, rursus coquantur, donec quicquid remanserit vini, absumptum sit: iterum cola, & reliqua adde in pulverem tenuem redacta, & coque lento igne, donec caleant, semper agitando: aufer postmodum ab igne, & frigido loco reponere, donec refrigerit perpetuo moyens. * Ad capitis vulnera præstantissimum est. *Carpus.*

Unguentum capitale.

R. Gummi Elemi ℥ iij.

Hammonia ci ℥ ij.

Terebinthinæ, Resinæ Pini ana ℥ iij β.

Ceræ quantum sufficit.

Fiat unguentum, gummi distillatis secundum artem Percoquitur etiam amplius, ut cerati formam sumat. *Conciliator.*

Unguentum Diapalma.

R. Ceræ novæ, flavæ, Terebinthinæ,

Masticis, Cerussæ, Picis Græcæ,

Olei Rosati q. s. est.

Rad. Palmæ (italis Zaffroni vocatur) q. s. est.

Misce, & coque, donec radices profus sicentur: cola, & serua ad usum. * Ulcera sordida mundificat, sanat, & cicatricem inducit: tumores resolvit, discutit: doloresque lenit. *Fioravansus.*

Emplastrum rubrum Græcum.

R. Olei ℥ ij.

Aceti ℥ ij β.

Lithargyrii Aeris viridis ℥ j.

Coquatur Lithargyrii cum Aceto & oleo, donec ingrossetur, & tunc ponatur viride Aes, & coquatur, donec inspissetur, & rubrum efficitur: & fiat emplastrum. * Rectificat ulcera maligna, & difficilis consolidationis. *Galenus.*

Emplastrum viride herbarum.

R. Chelidoniæ, Plantaginis, Scabiosæ,

Urticæ, Levistici, Centaurii galli ana M. j.

Conquassentur, & cum libris duabus Olei per septem dies temperentur: deinde bulliant, & exprimendo colentur: cui addatur

Ceræ ℥ iij.

Terebinthinæ ℥ vi.

Resinæ ℥ ij.

Bulliant, donec parum spissentur, deinde aufertur ab igne, addaturque

Thus, Sarcocollæ,

Aloës ana ℥ j.

Aristolochiæ longæ,

Floris aris ana ℥ vi.

Misce, & fiat unguentum. Plagas veteres mundificat: carnem superflua consumit, consolidat, & sanat. *Dynus.*

Unguentum diaireos.

R. Semi Vaccini ℥ β.

Olei Rosati ℥ iv.

Ceræ ℥ ij.

A Rad Ireos ℥ j.

Thus, Sarcocollæ,

Masticis, Aloës,

Aristolochiæ ana ℥ ij.

Terebinthinæ quart. j.

Fiat unguentum. Carnem generat. *Dynus Florent.*

Unguentum mirabile Nicodemi.

R. Myrrhæ, Aloës,

Sarcocollæ ana ℥ j.

Mellis despumati ℥ vi.

Vini albi q. s.

Coque igne lento ad spissitudinem. Ulcera putrida & fistulas purgat, carne implet, glutinat, cicatricem tegit, putredinem arceat. *Mesuer.*

Unguentum alterum Nicodemi.

R. Myrrhæ, Aloës ana ℥ ix.

Vini albi quantum sufficit.

Tritis tenuissimè vinum paulatim affunde, semper miscendo usq; ad mellis crassitudinem: ut ce. Addunt nonnulli

Chalciteos ℥ j β.

Olei Myrtini, Vini parum. Miscce

Unguentum ex panno lineo

Hebenzeax.

R. Opopanacis ℥ j.

Rasuræ panni linei tenuis, puri, antiqui ℥ β.

Vini, Mellis, Olei rosati ana ℥ v.

Lithargyrii, Aloës,

Sarcocollæ,

Myrrhæ ana ℥ ij β.

Tere paulatim, affundendo nunc Vinum, nunc Mel, nunc Oleum. * Mirabile ad ulcera maligna, fistulosa, carne implenda. *Mesuer.*

Unguentum de Lino.

R. Rasuræ panni linei bene mundati part. β.

Opopanacis part. ij.

Vini, Mellis, Olei rosati ana part. v.

Lithargyrii, Aloës,

Sarcocollæ ana tertiam partem illius.

Fiat unguentum. Carnem generat. *Avicenna.*

**DE UNGUENTIS
glutinantibus, & cicatricem
inducentibus.**

Unguentum portabile.

R. Butyri recentis sine sale ℥ ij.

Rubie einctotum,

Castorei, Spermatis Ceti,

Tormentillæ ana ℥ j.

Bulliant simul in vino odorifero ad vini consumptionem, ac fiat unguentum secundum artem. * Datur ad consolidandum casum ex alto.

Unguentum desiccativum rubrum.

R. Lapidis Calaminatis,

Ferræ sigillatæ ana ℥ iv.

Lithargyrii aurii, Cerussæ ana ℥ iij.

Caphuræ ℥ j.

Ceræ ℥ v.

Olei Rosati, Violati ana ℥vj.
Fiat unguentum secundum artem.

DE UNGUENTIS erodentibus.

Unguentum ex Cantharidibus.

R. Cantharidum recentium ℥x.
Axungie porci ℥vβ.
Tere simul, dies septem marcescant: post coque,
cola, serua vitreo vase. * Cauticū, phænigmon,
& vesicas excitat, ulcerat: alphas, paanos, lentigin-
es, cutis maculas delet. *Mesues.*

CARNE M quoque auferunt, unguentum Aegyp-
tiasum, unguentū Apostolicum, Pforicum,
&c. de quibus vide supra.

DE UNGUENTIS extrahentibus.

Unguentum fuscum.

R. Olei Tb jβ.
Cerae novae ℥iv.
Picis Græcæ, nigræ ana ℥ij.
Masticis, Galbani, Thuris ana ℥j.
Sagapeni ℥ij.
Terebinthinæ ℥j.
Fiat unguentum. * Sanandi vim habet, & extra-
hendi. *Nicolasus.*

Aliud.

R. Olei communis, levi hircini ana Tb j.
Picis nigræ Tb β.
Picis Græcæ ℥ij.
Masticis, Thuris, Galbani,
Hammoniæ, Opopanacis,
Sagapeni, Cerae ana ℥β.
Oleum, Sevum & Picem liquabis: deinde Gum-
mi dissoluta secundum artem adicies: postremò
reliqua tenuissimè trita, semper agitādo, donec
percoquantur. His ab igne sublatis, adde
Terebinthinæ ℥ij.
Etrobè miscantur, & reponantur.

DE UNGUENTIS dolorem sedantibus.

Unguentum D. Gereonis de Sapone, ad do- lores iuncturarum, pro domo pauperum.

R. Saponis albi & mundi, minutim incisi ℥ijβ.
Bulliant in aqua Fumiteræ ℥vj. Ebullitione
ana facta, adde
Olei de Euphorbio,
Olei Hypericonis ana ℥β.
Olei Juniperi ℥jβ.
Olei Vermium terrestrium ℥j.
Bulliant iterum ad consumptionem aquæ: dein-
de adde
Masticis, Thuris ana ℥ij.
Sulphuris vivi, Euphorbii,

A Pyrethri ana ℥ijβ.
Misce, fiat unguentum. *Augustani.*

Unguentum ad hamorrhoidas.

R. Thuris ℥β.
Lycii, Myrtæ, Croci ana ℥ij.
Opii ℥j.

Decoquantur in lactis caprini ℥iv. ad consum-
ptionem tertie partis, cui adde

Mucilaginis, Psyllii ℥β.

Olei Rosati ℥ij.

Vitellum ovi N j.

Misce, & fiat unguentum. *Augustani.*

Unguentum ad oculos, magistrale.

R. Carnis pinguis exiccatae,
Vini malvatici ana ℥ij.
Tuthiæ præparatae ℥j.

Cerae albæ quantum sufficit.

Caro cū Malvatico coquatur usq; ad vini Mal-
vatici consumptionem: deinde cola, & Cera
quarta, adde postremò Tuthiam: probè commi-
sceto, & reponc. *Medici Florentini.*

Aliud Magistrale.

R. Butyri recentis ℥iv.

Cerae albæ ℥j.

Liqua, & lava sæpius aqua Rosacca, & Prun-
rum, & adde

Tuthiæ præparatae ℥β.

Caphuræ ℥ij.

Fiat unguentum Idem.

D Unguentum anodynum.

R. Olei Liliorum alborum ℥vj.
Olei Anethini, olei Chamæmelini ana ℥ij.
Olei Amygdalarum dulc ℥j.

Pinguinis Anatis,

Pinguinis Gallinæ ana ℥ij.

Cerae albæ parum.

* Dolores quacunq; corporis parte mitiga-
t. *Augustani.*

E Unguentum peccorale.

R. Mucilaginis sem. Psyllii,
Triagacanthæ, Gummi Arabici,
Semi. Lini, Fœnigræci, Adipis Gallinæ,
Medullæ Vituli,
Butyri recentis, loti cum aqua Violarum ana
℥jβ.

Olei Violati,

Olei Amygdalarum dulc ana ℥j.

Cerae albæ quantum sufficit.

Fiat unguentum. * Mitiga dolores peccoris, &
tussim: digerit, maturat, faciliat sputum, & re-
solvit pleuresim.

Aliter.

R. Olei Amygdalarum dulc ℥iv.

Olei Chamæmelini,

Olei Violati ana ℥ij.

Butyri recentis ℥vj.

Adipis Gallinæ, Adipis anatis ana ℥ij.

Iridis ℥ij. Croci ℥β.

Cerae albæ ℥ij.

Ceram & adipem in oleis liquato, deinde sæpius
lavato

lavato aqua Capillorū Veneris, aut aqua Hordei. His probe lotis, adde Iridem, & Crocum, in tenuissimum pulverem redacta. * Laterum dolores & pectoris mitigat, tussim sedat, maturat, excretionem juvat, & expectorat, humores crassos digerit, & attenuat. *Augustani.*

Unguentum magnum Fioravanti.

R. Argenti vivi ℥vj.
Oxymellis scillitici ℥iv.
Misce benè in vase vitreo, & agitentur optimè simul, dum Argentum in cinerem convertatur, & mortificetur: tum sensim effundatur Oxymel, ut Argentum vivum siccum remaneat. Postea R. Olivani albi triti,
Cerasæ ana ℥j.
Misce cum supra dicto Argento vivo, in mortario lapideo, addendo liquoris nostri magni magistralis quantum satis est ad incorporandum. Quo facto, adde, & misce
Pinguetinis Porci ℥iix.
Et erit factum. Valet ad morbum Gallicum, dolores, plagas: oculorum ardores tollit impostum.

Unguentum Gleucinum Andromachi.

R. Myrrhæ,
Nardi Indicæ ana ℥b ij.
Costi ℥b iij.
Styracis ℥b j.
Bdellii, Sampsuchi, Xylobalsami,
Lentisci, Cardamomi, Spathæ,
Iridis Illyricæ, Misos,
Asari ana ℥b ij.
Meliloti ℥b j.
Nardi Gallicæ ℥b j.
Aspalathi, Calami,
Aristolochiæ longæ ana ℥b ℞.
Sem. Rorismarini sextar. ij.
Thuris,
Cassæ ana ℥b iij.
Fœnigræci sextar. ij.
Sphagni, Amomi ℥b ij.
Cort. Thuris ℥b j.
Rosarum siccarum ℥b ij.
Brathyos ℥vj.
Fœniculi,
Fructus Balsami ana ℥b ij.
Croci ℥ iij. al. ℥vj.
Baccarum Lauri,
Piperis albi ana ℥b j.
Opobalsami, Vascula iij.
Malabathri fol.
Pinearum ana ℥b ij.
Rutæ viridis ℥ ij.
Salis Ammoniaci,
Nitri ana Denar. iv.
Vini veteris sextar. ij.
Musti boni fistilia ij ℞.
Olei veteris ℥b v.
Preparato diebus xl. Ad dolorem lassitudinemque longè est accommodatissimum.

DE UNGUENTIS
somniaferis.

Unguentum somniferum magistrale.

R. Olei Papaverini, Nymphææ ana ℥ ℞.
Opii, Cassæ, Croci ana ℥ j.
Misce cum pauca Cera. *Medici Florentini.*

DE UNGUENTIS
ad ambusta.

Unguentum ad Ambusta magistrale.

R. Olei Rosati ℥ iv.
Olei ex ovis,
Nitri albi pulverizati ana ℥ ij.
Cerasæ albæ ℥ j ℞.
Cort. medul. Sambuci. M. j.
Fiat unguentum lento igne secundum artem. *Medici Florentini.*

Aliud ad idem.

R. Hederæ foliorum,
Baccarum Hederæ ana partes æquales.
Contunde, & succum exprime. Ex hujus autem succi
Olei communis ana ℥b j.
Cerasæ quantum sufficit.
Fiat unguentum. *idem.*

Unguentum ex Calce.

D R. Calcis extinctæ ℥ iij.
Olei ℥b j. Cerasæ ℥ iij.
Calx singulis diebus eluitur, & subsidere permittitur: aqua diebus decem spongia exprimitur: deinde Calx aqua Rosacea lavari debet, & sicari postea sinetur. Ubi Cera ex Oleo liquefacta, ab igne; sublata fuerit, & jam concrecere incipit, eadem tenuissime trita admisceatur, reponiturq;.* Ad ambusta valde efficax est.

E DE UNGUENTIS
purgantibus.

Unguentum Agrippæ Regis.

R. Rad. Bryoniæ ℥b ij.
Rad. Cucumeris asinini ℥b j.
Scillæ ℥b ℞.
Ireos ℥ iij.
Rad. Filicis,
Rad. Ebuli,
F Tribulorum aquaticorum ana ℥ ij.
Cerasæ albissimæ ℥ xv.
Olei albissimi ℥b iv.
Radices omnes istæ recentes incisæ & contusæ macerentur in oleo per dies octo, deinde coquantur, postea exprimentur, & incolato Oleo & expresso, resolvetur Cera, & fiat unguentum secundum artem. Servatur ad annos tres. * Hydropticis, omnibus corporis oedematis succurrit. Nervorum mala sanat, urinam movet, extrinsecus illitum ventrem subducit, doloriq; renum utile. *Nicolause.*

Unguentum de Artanita majus.

R. Succi Cyclaminis ℥ iij.
Succi Cucumeris agrestis ℥ j.
Olei Irini ℥ ij. Butyri ℥ j.
Pulpæ Colocynthidis ℥ iv.
Polypodii ℥ vj.
Euphorbii ℥ β.

Contundenda terantur, & macerentur succis & oleis dies octo in vase vitreo: post semel fervefac in duplici vase, cola. Colaturæ adde

Sagapeni ℥ vij β.
Myrrhæ ℥ iij.

Dissolvantur hæc aceto, & coquantur in prædicta colatura ad succorum consumptionem: deinde adde

Ceræ ℥ v.
Fellis Taurini ℥ vij β.

Fervefac simul, donec Cera liquefac: tunc insperge paulatim subsequentiū medicamentorum pulverem:

Scammonii, Aloës, Colocynthidis,
Mezeri, Turbith ana ℥ vij β.
Salis gemmæ ℥ iv β.
Euphorbii, Piperis longi,
Zingiberis, Chamæmeli ana ℥ iij.

Misce, & fiat unguentū. * Illud stomacho, vomitu purgat: hypogastrio autem inunctum, alvum excruciat largè vacuando: vermes quoque necat, & educit. Adhibetur non potentibus sumere medicamentum purgans. *Mejuez.*

*Medicamentum ad vermes,**magistrale.*

R. Succi Absinthii, Abrotani,
Centaurii minoris, Aristolochiæ rotundæ,
Persicariæ, fol. Persicæ, fol. Lupini: præterea
Ebuli, Balauſtii ana ℥ j.
Succi Porri ℥ ij.
Succi Nasturtii aquatici ℥ j.
Olei Absinthii ℥ j β.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat unguentum secundum artem. *Med. Florent.*

Unguentum contra vermes.

R. Olei Amygdal. amar. ℥ j.
Succi fol. Persicæ,
Marricaræ ana ℥ β.
Rosarum, Farinæ Lupinorum,
Cornu Cervi uſtiana ℥ j.
Aloës succo Citrini ℥ ij.

Quidam addunt Fellis taurini ℥ ij.
Modicum Aceti, & Ceræ q. f.

Aliud.

R. Succo Absinthii, succo Abrotani,
Succi Centaurii minoris, succo Persicariæ,
Succi fol. Persicæ, succo Lupini,
Succi rad. Ebuli ana ℥ j.
Succi Porri ℥ ij.
Succi Nasturtii aquatici ℥ j.
Balauſtiorum ℥ j.
Olei Absinthii ℥ j β.

A Ceræ quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Augustani.*

*Unguentum de Colocynthide,**Avicenna.*

R. Pulpæ Colocynthidis ℥ j β.
Turpeti, Scammonæ, Euphorbii ana ℥ j.
Sem. Anethi, Salis, Myrrhæ, Aloës,
Fellis vaccini, Salis Indi, Nigellæ,
Staphisagriæ montanæ, Piperis, Zingiberis,
Myrobalanorum citrinorum, Mezercon,

B Myrobal. Belliricorum ana ℥ j β.
Amygdalarum, Ammoniaci,
Opoponacis, Serapini ana ℥ vij.
Baurac, Sulphuris citrini ana ℥ j-℥ vij.
Foenigræci, Chamomillæ,
Sem. Lini ana ℥ x.
Storacis, Ceræ ana sext. x.

Liquefac ea quæ liqueſcunt cū Butyro vaccini: & infunde, quæ ex eis infunduntur in vino, & tere quæ ex eis sicca sunt, & tribella ea: deinde tere infusa, & permisce ea simul, donec fiat unguentum. Line ex eo stomachū & hepar: ipsum enim facit descendere aquam citrinam. Et qui indiget astellatione & non potest bibere medicinam, liniat ipsum super stomachum: quoniam solvet eum.

Unguentum laxativum Nicolai.

R. Succo Cucumeris asinini, succo Scillæ,
Succi Cyclaminis, succo rad. Anabulæ,
Succi rad. Ebuli, succo medul. cort. Sambuci,
Lactis Tithymali, lact. Chamæmillæ ana ℥ j,
Violarum, iucci rad. Cucumeris asinini,
Succi pomorum asinini Cucumeris,
Polypodii succo, succo Laureolæ,
Succi Capill. Veneris, Cataputiæ,
Fellis, Tauri, Aloës hepaticæ ana ℥ iij.
Diagridii ℥ j β.
Nucis vomicæ,
Euphorbii ℥ j.

E Omnes supradictæ herbæ, & radices in mortarijs Maji colligantur. Conſicitur sic: Succos & cataputias tritas cum ℥ ij. Olei sex dieb. immisce: septimo verò dietandiū coque, donec succorum quantitas consumatur: tunc adde Ceræ albe ℥ j. cum Felle taurino, & cum spatula agitando, donec Cera & Fel liqueſcāt, & postea addatur pulvis terendorum. * Ventrem laxat. Cū autē vulneris inungere, post unctiōē abſtineat sex diebus: valet etiā constipatis, & lapidosis, nephriticis: F. cis super pectinem, & ventrem inunctum. *Mejuz.*

*DE UNGUENTIS
minis usualibus.**DE UNGUENTIS
calfacientibus caput.**Unguentum ad memoriam.*

R. Rad. Rutæ, Lingue bovinæ,
Valerianæ cum suis rad. ℥ ix.

Castorei

Castorei, Linguae avis ana ʒ ij.
 Pulverizentur subtiliter, & misceantur, post
 R. Succo Euphrasie, Cristae Galli,
 Verbenae ana ʒ iv.
 Medullae Anacardi ana ʒ j.
 Axungiae Ursi quantum sufficit.
 Fiat linimentum. Ungatur pars capitis posterior.
Arnol. Villanovanus.

Unguentum pro epilepticis.

Accipe lacertam viridem, abscisso capite & cauda, & ponatur in Oleo communi, macera per dies 60. donec putrefiat: postea coquatur in ipso Oleo, & addito Asphaltis, Cera rubra fiat unguentum, valens epilepsiam, paralyti, si ex eo spina dorsi inungatur: valet etiam alopeciam ex humoris frig. putredine. *Placarius.*

Unguentum ad partes convulsas ratione vulnerum, ex repletione.

R. Axungiae Cervi, axungiae Taxi,
 Axungiae Ursi ana ʒ j.
 Olei Laurini ʒ j.
 Olei Vulpini, olei Castorei, ol. Terebinthinae,
 Olei Juniperini, olei Lumbricorum ana ʒ ss.
 Unguenti Agrippae, ung. Althaeae ana ʒ ij.
 Terebinthinae in aqua Liliorum lotae ʒ j.
 Euphorbii ʒ j.

Cum modico cerae fiat unguentum *Quercet.*

Ad contracturas unguentum.

Oleum Sulphuris ad contracturas minimè contemnendum est, ac potius tanquam ad eas principale quoddam remedium. Hoc itaque fit, ut sequitur: R. Sulphuris optimè pulverizati lb xv. quas è cucurbita fistili sublimabis in vitreum alembicum. Quicquid sublimatum fuerit, ponatur in cellam penuariam, ad solvendum, & successu temporis in Oleum resolvetur. Postmodum subsequens compositio fiat:

R. Olei Sulphuris ʒ ij.
 Saponis Ungarici ʒ iij.
 Aquae vitae ʒ v.
 Ol. Olivarum, ol. Rosarum ana ʒ j.

Haec omnia coquantur secundum artem: observato, ne flammam concipiant. Membra perungantur optimè per dies triginta, sed in balneo haeco sudorem excitante, contractis maxime confert membris. *Paracelsus.*

Unguentum cor frigidum alterans, & corroborans.

R. Succo Cardiaci ʒ j.
 Caphurae ʒ ss. Croci ʒ j.
 Cum Cera fiat unguentum: vel succus Buglossi cum Croci in peste & palpitatione cordis quoque confert. *Heurnius.*

DE VNGVENTIS
 calfacientibus pectus.

Unguentum ad pectoris angustiam & maturationem.

R. Olei Amygdalarum dulcium,

A Butyri recentis ana ʒ iv.
 Axungiae Gallinae ʒ ij.
 Iridis, Croci ana ʒ j.
 Cerae novae quantum sufficit.

Fiat unguentum, quo ungatur pectus. Quod si frigidior sit materia, addimus oleum Anechi Amygdalarum amar. Liliorum, rad. Enulae campanae, Hyssopi, mucilag. Foenugraeci, sem. Lini, Dialthaeam, Oculypum, & Sulphur si affectus sit in musculis, Terebinthinam abietinam, & laticem in laterum doloribus, quemadmodum & Picem summa cum utilitate. * Concoquant, digerunt, dolorem solvant. *Rondeletius.*

Unguentum ad sanguinis eruptionem.

B R. Olei Myrtillorum, vel Rosarum ʒ ij.
 Olei Mastichini, vel Lentiscini ʒ j.
 Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ j.
 Boli Armeni,
 Coralli ana ʒ ij.
 Cerae albæ quantum sufficit.

C Fiat unguentum. * Sanguinem compescit. *Rondeletius.*

Unguentum ad phthisim.

R. Olei Rosati, vel Lentisei, vel Mastichini ana ʒ iij.
 Sarcocollae nutritæ in vino albo, vel lacte coactae,
 Thuris, Masticis, Myrrhae ana ʒ j.
 Cineris Cancrorum ʒ ss.
 Farinae Hordei tosta ʒ j.
 Terebinthinae abietis,
 Mellis ana ʒ ij.

Misce, & fiat unguentum *Idem.*

DE VNGVENTIS
 calfacientibus stomachum.

Unguentum ad ventriculum calefaciendum & constrigendum.

D R. Olei Mastichini, Citoniorum ana ʒ iij.
 Ladani, Hypocistidis, Acaciae ana ʒ ss.
 Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ʒ ij.
 Myrobalanorum Citeiorum ʒ iij.
 Cerae quantum sufficit.
 Fiat unguentum. *Rondeletius.*

Unguentum ad juvandam coctionem.

E R. Olei Mastichini,
 Olei Menthae ana ʒ ij.
 Spicae nardi Indicae, Nucis moschatæ,
 Caryophyllorum ana ʒ ss.
 Rosarum rubri ʒ ij.
 Cerae parum.

Misce, & fiat unguentum, quo ungatur regio ventriculi duabus vel tribus horis ante partum, addendo tempore inunctionis parum vini albi, vel clareti. * Moderatè calefacit, & alstringit coctionem confert, & concoctionem juvat. *Idem.*

G 4

Vnguentum ad lienteriam frigidam.

R. Olei Mastichini,
Olei de Absinthio ana ℥ j.
Cyperii, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ, Vini malvatici,
Limaturæ cort. Thuris ana ℥ j.
Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Idem.*

Vnguentum ad stomachi resolutionem.

R. Olei de Absinthio, Nardi ana ℥ ij.
Galangæ, Caryophyllorum,
Masticis, Cyperi ana ℥ ij.
Santali albi, Coralli usti,
Cort. Citri, Cinnamomi crassi ana ℥ β.
Aceti parum,
Ceræ quantum sufficit.

DE UNGUENTIS
excalfacientibus hepar.*Vnguentum ad calefaciendum hepar.*

R. Olei Nardini, olei de Absinthio ana ℥ iij.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schoenanthi, Azari ana ℥ j.
Antispodii facti ex Myrtho, vel ex Corallis rubris, vel ex cornu Cervi ℥ ij.
Flor. Anthos ℥ β.
Sem. Apii, Petroselini ana ℥ j.
Ceræ citrinæ quantum sufficit.

Vini malvatici, quantum poterit bibere, vel id addatur tempore inunctionis. * Calfacit, roborat, exicat, & aliorum penetrationem iuvat. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Olei de Absinthio ℥ iij.
Santalorum omnium,
Coralli rubri usti, & loti in aqua Absinthii & E
Cichorii ana ℥ j.
Sem. Endiviæ, Scariolæ ana ℥ β.
Sem. Apii, Petroselini,
Anisi ana ℥ j.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat unguentum. Tempore inunctionis adde Vini malvatici parum. *Idem.*

Vnguentum jecoris, facultatem sanguificam roborans.

R. Olei Hepatis, Gelei ℥ iv.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schoenanthi,
Azari ana ℥ β.
Masticis, Bdellii, Myrrhæ,
Styracis ana ℥ iij.

Si scirrhus adsit, dissolvatur in oleo: quibus adde Terebinthinæ Abietis ℥ j. Ceræ citrinæ nunquam calfactæ, ut extrahitur ex alveariis, quantum sufficit. Fiat unguentum. Tempore inunctionis adde Vini malvatici parum. *Rondeletius.*

A

Aliud ad scirrhos jecoris.

R. Hepatis Lupi terrestris N. j.
Coquantur in oleo Amygdalarū dulc. cui adde Rad. Iridis ℥ j.

Colentur, & in colatura dissolve

Propoleos ℥ iij.
Styracis, Bdellii, Myrrhæ,
Ammoniaci ana ℥ iij.
Spicæ Celticæ,
Schoenanthi ana ℥ j.

B

Fiat unguentū, quo inungatur hepar induratum. Tempore inunctionis adde vini albi parū. *Idem.*

DE UNGUENTIS
excalfacientibus splenem.*Vnguentum ad scirrhum splenis.*

R. Ammoniaci, Bdellii,
Opopanacis, dissol. in aceto scillitico, Rad. Liliorum, vel Bismalvæ decoctæ in aqua Porci, vel oleo Amygdalarū dulcium, vel amararum ana ℥ ij.

Styracis, Myrrhæ, Iridis ana ℥ iij.
Mucilaginis sem. Foenugræci extra ctæ in vino albo ℥ ij.

Terebinthinæ, Propoleos ana ℥ iij.

Sem. Viticis, Apii,
Petroselini ana ℥ j.

C

Misce, & fiat unguentum: quod non nisi post forum adhibeatur. *Idem.*

Aliud, quando exactè obduruit lien.

R. Rad. Mandragoræ quart. j.
Divisæ in partes decoquantur in oleo seminis Lini, vel Sesamini, vel Amygdalarum, addito paucō aceto contundantur, & per cribrum pulsentur. quibus adde

Opopanacis in aceto scillitico dissoluti ℥ j.

Styracis, Myrrhæ, Bdellii,

Sem. Alkhechengi ana ℥ β.

Propoleos, vel Ceræ novæ,

Terebinthinæ ana quantum sufficit.

Croci ℥ ij.

Spicæ Celticæ, Schoenanthi,

Azari, vel Viticis ana ℥ j.

Misce, & fiat unguentum, quo inungatur splen. *Rondeletius.*

D

Vnguentum ad tumorem lienis ob flatum.

R. Olei Nardini,

Olei de Absinthio ana ℥ β.

Sem. Agri Casti, Portulacæ,

Sem. Capparorum, vel

Sem. Fraxini ana ℥ ij.

Sem. Apii, Petroselini,

Cumini in aceto macerati ana ℥ j.

Coralli rubri usti,

Scoriæ ferri ana ℥ j β.

Ceræ quantum sufficit.

E

Fiat

Fiat unguentum: cui ad de tempore inunctionis A Agaricus, Colocynthis. Juvant enim expulsio-
Aceti q. l. ungetur regio splenis. *Idem.* nem cujuslibet rei, irritando facultatem expul-
tricem. *Idem.*

DE UNGUENTIS
excalfacientibus renes &
vesicam.

Unguentum ad movendas urinas.

R. Succo rad. Raphani,
Succi Cressonum, sive
Sisymbrii aquatici ana ʒ ij.
Succi Apii, succi Petroselinii ana ʒ j.
Olei Scorpionum ʒ iij.
Olei Spicæ ʒ β.
Terebinthinæ,
Cera ana quantum sufficit.
Azari, sem. Apii, sem. Petroselinii ana ʒ j.
Miscæ, & fiat unguentum, quo inungatur regio
tenum, vesicæ & peritonci. *Idem.*

*Unguentum ad urinæ retentio-
nem, aliud.*

R. Axungie Cuniculi ʒ j.
Succi Fœniculi marini recentis ʒ β.
Azari, Spicæ Celticæ, Schœnanthi ana ʒ j.
Olei Scorpionum, olei Nucum ana ʒ ij.
Cera, Terebinthinæ ana q. f.
Fiat unguentum. *Idem.*

DE UNGUENTIS
excalfacientibus uterum.

*Unguentum ad menstrua pro-
vocanda.*

R. Olei Amygdalarum amararum,
Liliorum ana ʒ j.
Olei Cheirini, vel Irini ʒ ij.
Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
Azari,
Sem. Apii, Petroselinii ana ʒ iij.
Terebinthinæ,
Axungie Anseris veteris ana ʒ ij.
Cera novæ q. f.
Fiat unguentum, quo inungatur regio pubis, re-
num, & inguinum, addendo Vini malvatici pa-
tum. Adduntur & succi herbarum calidarum, &
tenium partium, ut Apii, succas Pedis colum-
bini, Arthemisæ, Pulegi, & similia. *Rondeletius.*

Unguentum ad faciendum partum.

R. Olei Amygdalarum dulcium,
Dutyri recentis ana ʒ ij.
Axungie porci, Axungie Gallicæ,
Ankolochia rotundæ,
Ankolochia longæ ana ʒ iij.
Cinnamomi tenuioris,
Azari, Stryacis, Myrrhæ ana ʒ j.
Cera novæ quantum sufficit.
Fiat unguentum, quo inungatur regio pubis, in-
guinum & renum, post usum fomenti ex Malvis
& Ankolochia. *Idem* unguentum convenit ad
faciendum repletionem, & tortiora adduntur, ut

DE UNGUENTIS
refrigerantibus uterum.

Unguentum ad retentionem sanguinis.

R. Olei Omphacini, vel
Citoniorum, vel Myrti ʒ iij.
Rad. Bistortæ ʒ j.
Boli Armeni, Coralli rubri ana ʒ β.
Balauftiorum ʒ iij.
Cera rubræ quantum sufficit.
Fiat unguentum, addendo aceti quantum satis
est. Ungetur regio ventris & renum frequenter.

*Unguentum ad superpurgationem
menstruorum.*

R. Olei Nenupharis ʒ j.
Olei Citoniorum ʒ iij.
C Boli Armeni, Acaciæ, Sanguinalis ana ʒ iij.
Balauftiorum, Spongiæ Bedeguaris,
Aluminis ana ʒ j.
Cera, aceti quantum sufficit.
Miscæ, & fiat unguentum. Efficacius fit cum suc-
co Potulacæ. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Ossium Sepiæ ʒ β.
Coralli usti, Sanguinalis, Tuthiæ ana ʒ ij.
Aluminis ʒ j.
D Olei Citoniorum, Myrtini ana ʒ ij.
Succi Plantaginis, vel Bursæ pastoris, vel
Polygoni, vel Hernialis ʒ iij.
Aceti parum.
Miscæ, & fiat unguentum, diu agitando. Qui Ce-
ram velit, addat albam. *Idem.*

DE UNGUENTIS
refrigerantibus sto-
machum.

*Unguentum ad ventriculum re-
frigerandum.*

R. Olei Rosati, vel Omphacini ana ʒ iij.
Coralli rubri, Coriandri, Santali albi,
Flor. Labruscæ, Cort. Citri ana ʒ j.
Cera albæ quantum sufficit.
Fiat unguentum, quo inungatur os ventriculi,
addito pauco aceto, tempore inunctionis. *Idem.*

F *Aliud, ad refrigerandum & humidan-
dum ventriculum.*

R. Olei Violati ʒ ij.
Olei Nenupharis,
Olei Amygdalarum dulcium ana ʒ j.
Cera citrinæ quantum sufficit.
Fiat unguentum. *Idem.*

Unguentum ad lienteriam.

R. Olei Myrtini, Citoniorum ana ʒ ij.
Coralli rubri, Boli Armeni, Aloës,
Rad. Bistortæ, Gallarum ana ʒ ij.

Acaciæ, Hypocistidis, Ladani ana ʒ j.
Ceræ albæ quantum sufficit.
Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Ros. omphacini,
Citoniorum ana ʒ ij.
Gallarum, cort. Mali granati,
Balauftiorum, Myrtillorum,
Spongix Bedeguanis, Bistortæ ana ʒ ij.
Boli Armeni ʒ ʒ.
Acaciæ ʒ j.
Ceræ quantum sufficit.
Aceti parum.
Fiat unguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus hepar.

Vnguentum refrigerans hepar.

R. Unguenti Rosari ʒ ij.
Olei Violati ʒ ij.
Santali albi ʒ j.
Cerussæ ʒ ij. Aceti parum.
Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Myrtillorum, vel Cotoncorum, vel
Rosati omphacini ʒ ij.
Sem. Portulacæ, sem. Endiviæ,
Sem. Scariolæ ana ʒ j.
Coralli rubri, Boli Armeni ana ʒ ij.
Myrtillorum, Balauftiorum,
Spicæ nardi Indicæ, Santali rubri ana ʒ ʒ.
Antispodii ʒ ij.
Ceræ albæ quantum sufficit.
Misce, & fiat unguentum secundum artem. *Idem.*

DE VNGVENTIS astringentibus.

*Vnguentum ad inflammationem oculo-
rum cum defluxione.*

R. Unguenti Ros. loti in aqua peculi Ros. ʒ j.
Tuthiæ præparatæ, Acaciæ ana ʒ j.
Incorporentur: fiat unguentum, quo inungan-
tur palpebræ. *Idem.*

Aliud minus astringens.

R. Pulpæ Pomorum decoctorum in lacte, vel
cum aqua Rosarum ʒ ij.
Contundantur diligenter: deinde adde
Aquæ peculi Ros. & Myrti ana ʒ ʒ.
Mucilaginis sem. Psyllii,
Tuthiæ præparatæ ana ʒ ʒ.
Incorporentur simul, & fiat unguentum, quo in-
ungantur palpebræ. *Idem.*

*Vnguentum ad sanguinis impetum sisten-
dum è naribus, pulmone, thora-
ce, renibus, &c.*

R. Gallarum, cort. inter. Castaneæ, vel
Cort. mali granati, vel
Balauftiorum ana ʒ ʒ.

A Boli Armeni ʒ j.
Sanguinis Draconis ʒ ij.
Cum albumine Ovi excipiantur: fiat unguen-
tum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Myrtillorum, vel
Olei Rosati ʒ ij.
Succi Burfæ pastoris, vel
Polygonii ʒ ij.
Gallarum, Balauftiorum,
Rad. Bistortæ ana ʒ ʒ.
Ceræ albæ quantum sufficit.
Aceti parum.

Fiat unguentum. Hæc unguenta non sunt ponenda
supra os venæ fluentis, sed paulò infra, supra
regionem, per quam venæ ad illud permeant, &
potissimum in ea parte, in qua magis ad extra se
prodit: veluti si sanguis influit in caput, unguen-
ta in lateribus colli, in quibus venæ & arteriæ
positæ sunt, apponenda erunt, & circa emun-
ctoria, quando in aliquod membrum descendit,
ut in principio arthritidis, misso sanguine & non
existente venenosa materia, aut in magna quan-
titate. Si sanguis è pulmone fluat, utile erit im-
poni unguentum supra renes, & totam spinam,
si è vulnere fluat, supra emunctoria illius partis
& in circuitu partis læsæ. Sin per sedem, supra re-
nes. Si per vesicam, circa peritonæum, vel ante
riam, unde fluat sanguis. *Idem.*

D *Vnguentum sanguinem cohibens,
aliud.*

R. Olei Myrtillorum, vel Rosarum ʒ ij.
Olei Mastichini, vel Lentiscini ʒ j.
Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ j.
Boli Armeni,
Corallorum ana ʒ ij.
Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat unguentum, quo inungatur pars affecta.
* Sanguinem compescit è thoraçe fluentem, &
E ulcus, quod sæpè fit, curat. *Rondeletius.*

*Vnguentum repellens & sanguinem
cohibens, aliud.*

R. Pulpæ Pomorum decoct. in lacte ʒ ij.
Mucilag. sem. Psyllii,
Mucilag. sem. Cytoniorum ana ʒ ʒ.
Succi Burfæ pastoris,
Succi Polygoni ana ʒ j.
Acaciæ, Sanguinis Draconis ana ʒ ij.
Terræ sigillatæ ʒ ʒ.
Olei Myrtillorum ʒ iv.
Ceræ albæ q. s.

Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Succifol. Caprifolii,
Succifol. Quercus ana ʒ j.
Rosarum rubr. ʒ j.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis ana ʒ ij.
Olei Rosati ʒ ij.
Ceræ q. s.
Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

Aliud sanguinem stringens.

R. Croci Martis ꝯ j.
Calcis testarum Ovorum,
Colchotarum ana ꝯ ß.
Cineris Ranarum ustrarum ꝯ ij.
Excipiantur oleo Visci pomorum. *Quercosanne.*

Aliud paratu facile, nec minus utile.

R. Colechotarum Aceto præparati ꝯ ij.
Calcis Limacum ꝯ ß.
Butyri recentis ꝯ iv.
Misce, & fiat unguentum: vel excipiantur Ovi albumine. *Idem.*

Defensivum optimum.

R. Pul. Ros. rubr. Pul. Myrtillorum ana ꝯ j.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ꝯ vi.
Succi Plantaginis, succi Solatri ana ꝯ j.
Aceti Rosati ꝯ ij.
Olei Rosati omphacini,
Olei Myrtillorum ana ꝯ ij ß.
Cera ꝯ ij.

Misce pro defensivo. *Idem.*

Aliud sanguinem in vulneribus cohibens.

R. Croci Martis subtilissimè reverberati,
Croci Venetis ana ꝯ ij.
Excipiantur oleo Visci pomorū simplici, & fiat unguentum. Sanguinis fluxionem sistita deò, ut pro pè incredibile videatur: vultus quinetiam in meliorem statum disponit. *Idem.*

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum ad humorem concretum & scirrhusum.

R. Opopanacis, Styracis, Bdellii ana ꝯ ß.
Dissolvantur in oleo Amygdalarum dulc. & Irino quantum sufficit: quibus adde Mucilag. Foenigræci, & Ficum, extractæ cum vino albo ana ꝯ ij.
Rad. Iridis Venet. pulverizatæ ꝯ ß.
Rad. Gladioli eodem modo exiccata & pulverizatæ ꝯ j.
Propoleos veræ ꝯ iij.
Misce, & fiat unguentum. *Rondelesius.*

Aliud.

R. Nucis Cupressi N. x.
Ficum paria vi.
Rad. Cannæ ꝯ ß.
Fiat decoctio in Oxymelite: facta expressione adde Salis communis, Cineris Spongiæ, Cineris Chalcitidis ana ꝯ iij.
Misceantur & fiat unguentum, quo inungantur partes duræ. *Idem.*

Vnguentum ad mollificandum splenem.

R. Foenigræci, sem. Lini Caricarum, Tamulci, Farinæ Hordei, Aceti,

A Olei, Cerae albæ ana q. s. est.
Omnia ista tribus diebus stent ad mollificandum: postea coquantur usq; ad consumptionem Aceti, & postea colentur, & reserventur: & ex eis fiat unguentum. *Nicolasus.*

DE VNGVENTIS calculum expellentibus.

Vnguentum preciosum (quod Sucker's salb appellant.)

B R. Sevi Cervini, sevi Hircini sylvest.
Sevi Vitulini, sevi Capreoli ana ꝯ iv.
Medullæ Cervi, medullæ Equi castrati,
Medul. Elephantis, si haberi potest, ana ꝯ ij.
Pinguedinis Ursi, ping. Porci sylvestris,
Ping. Taxi, Murmentis schmat/
Ping. Lincis ana ꝯ iv.
Ping. Vulpis, Ping. Lupi ana ꝯ ij.
Ping. Cati sylvestris ꝯ iv.

C Ping. Echini,
Ping. Ungularum Bovis ana ꝯ ij.
Pinguedines minutim incidantur, & liquecant ad ignem: ita tamen, ne nimium incallescant, & serventur in vase stanneo ad usum. Deia

R. Prædictarum pinguedinum lb j ß.

Ping. Capi, ping. Gallinæ,

Ping. Anatis ana ꝯ vj.

Ping. Anseris,

Ping. Coturnicum ana ꝯ j.

Butyri Majalis ꝯ ij.

Olei (Surung ðt) olei Avellanarum,

Olei flor. Hypericonis,

Olei Ovorum ana ꝯ vi.

Olei Macis, olei Nuculorum da stylorum,

Olei Lini, Canabini,

Olei Liliorum alborum, olei Tanacetii ex flor.

Olei Laurini, olei Lavendulæ,

Olei Rosati, olei flor. Caryophyllorum sylvestrium (Witd Rogetin ðt) olei Croci,

E Olei Alchechengi, olei Majoranæ,

Olei Menthæ, olei Rutæ ana ꝯ ij.

Olei Basilici, olei Amygdalarum,

Olei Nuculorum Persicorum, olei Populei,

Olei Cheirini, olei Iridis,

Olei Liliorum convallium,

Olei Chamomelini ana ꝯ ß. olei Violarum,

Olei Raparum ex semine ana ꝯ ß.

Etth plaster ðt ꝯ ij.

Staltrant pliff ðt/

F Olei flor. Caryophyllorum ana ꝯ ß.

Misce omnia ad ignem, & serva in alio vase stanneo. Postea

R. Hujus mixturæ lb ß. Vienensem,

Witth Schmat/
Mellis Rosat. ana ꝯ j.

Spermatis Ceti ꝯ ij.

Olei Spicæ nardi,

Olei Sancti Qujri, (ist eth ðt/so auff dem Roget

See vmb/dwimbt.)

Olei ex Rhabarbaro,

Olei ex Cassia ana ꝯ ij.

Misce omnia benè, & cū ferè frigidū fuerit, adde
Aqua vitæ preciosæ Fuckeri, superius descri-
ptæ ꝑ ij.

Fiatq; unguentum. Calculum frangit, & expellit
sine dubio, si tota spina à nuca usq; ad imum,
renes & epigastrium fuerint calidè inuncta ma-
nè & vesperi. * Valet in colica, si venter circa um-
bilicum inungatur. Ad dolorem dorsii junctur-
rarum, ab humorum defluxione, pleuritidem,
pectoris morbos, ex destillatione: ad asthma,
membra consumpta, resiccata & hæctica, poda-
gram, chiragram cum sale casto: ad dolores
post partum, puerorum tormina, menstrua sup-
pressa, constipationem ventris, umbilico inun-
cta: sterilitatem mulierum & virorum, & c. Quòd
si morbus fuerit calidus, temperetur unguentum
cum frigidis.

Vnguentum preciosum nostrum.

R. Sevi Hircini, sive Cervini,
Sevi Vitulini ana ꝑ ij.
Pinguedinis humanæ, ping. Muris Alpini,
Ping. Taxi, ping. Vulpinæ, ping. Capi,
Ping. Gallinæ, ping. Anatis,
Ping. Anseris ana ꝑ j.
Olei ping. humanæ,
Olei Butyri majalis ana ꝑ ß.
Olei Malorum aureorum,
Olei Rosacei, Violaeei ana ꝑ j.
Olei Ceræ, olei Lini, olei Liliorum alborum,
Olei Chamomelini, olei Anethini,
Olei ex baccis Lauri, olei Scorpionum,
Olei Ovorum, olei Cheirini ana ꝑ ij.
Mellis, Unguenti, Althææ,
Butyri majalis ana ꝑ ß.
Ceræ q. s. est. Moschi ꝑ ß.

Misce omnia benè, & cū ferè frigidum fuerit,
adde

Aquæ vitæ sequentis ꝑ ij.
Olei Spicæ ꝑ ij.

Aqua autem vitæ hujusmodi est:

R. Sem. Alkekengi,
Sem. Urticæ, sem. Asparagi,
Sem. Foeniculi, Anisi, Cumini,
Sem. Petroselinii, sem. Anethi,
Sem. Milii Solis, sem. Nicotianæ,
Sem. Althææ, sem. Malvæ ana ꝑ j.
Baccarum Lauri,
Granorum Juniperi,
Gentianæ, Glycyrrhizæ,
Rad. Ireos,
Santali rubri,
Rhabarbari electi,
Agarici, Turpeti,
Cinnamomi, Galangæ ana ꝑ ij.
Macis, Caryophyllorum,
Nucis moschatae, Croci ana ꝑ j.
Aquæ vitæ quantum sufficit.

Misce, & macerentur per mensem, deinde cole-
tur, & in vitro servetur ad usum. * Dolores miti-
gat, calculum frangit & expellit, pleuritidi, po-
dagra, & c. convenit.

DE UNGUENTIS
suppurantibus.

Vnguentum suppurans.

R. Rad. Althææ, rad. Liliorum ana ꝑ ij.
Betae cum rad. M. j.
Butyri recentis ꝑ ß.
Lumbricorum vino præparatorum ꝑ ij.
Vitell. Ovorum N. xij.
Medullæ Vituli,
Terebinthinæ ana ꝑ v.

B. Olei Olivarum depurati à sæcibus ꝑ j.
Contusis, quæ contundi debent, ac ritè omnibus
mixtis, digerantur in fimo calido per mensem:
post prælo exprimentur, ac igne cinerum co-
quantur ad unguenti consistentiam. *Quercus.*

Aliud ad idem.

R. Succi herb. Tussilaginis,
Succi herb. Oxalidis ana ꝑ ij.
Caricarum pinguium N. xx.

C. Thuris ꝑ ij.
Resinæ Laricis ꝑ j ß.
Axungia Anseris, axungia Gallinæ ana ꝑ ij.
Butyri recentis ꝑ ß.
Olei Vitæ pomorum comp. ꝑ j.

Mixtis omnibus, decoquantur in duplici vase
luto sapiennæ obducto, per horas sex igne me-
diocr: calidè percolentur, & rursus Solis radiis
exponantur, vel coquantur ad idoneam consis-
tentiam. * Celeriter pus movet, atq; anodynum
est, vulneribusque sclopetariis accommoda-
tissimum. *Idem.*

Aliud.

R. Succi rad. Liliorum, coctarum priùs sub c.
neribus ꝑ iv.
Axungia Gallinæ, vel Anseris, vel Porci ꝑ ij.
Olei Lini, vel Olivarum q. s.
Vitell. Ovorum N. j.
Ceræ q. s.

E. Misce, & fiat unguentum.
Vnguentum vulneris corruptionem pro-
hibens, & suppurans.

R. Unguenti Basilici majoris Mesuæ ꝑ ij.
Butyri recentis ꝑ j.

Præcipitati nostro modo præparati ꝑ ij ß.
Misce pro ellychniis & turundis inungendis.
Idem.

DE UNGUENTIS
digerentibus.

*Vnguentum ad inflammationem ocu-
lorum digerendam.*

R. Mucilaginis sem. Foeniculi loti in aqua
Foeniculi, & in eadem extractæ ꝑ ß.
Sarcocollæ nutritæ cum lacte ꝑ ij ß.
Aloës, Myrrhæ,
Croci ana ꝑ ß.

Misce, & fiat unguentum: applicetur palpebris.
* Digerit, & detergit. *Romdetarius.*

Poguen.

Unguentum ad parotidas.

R. Olei Chamæmeli, vel Liliorum, vel
Amygdalarum ꝑ iij.
Butyri recentis, vel Axungie porci ꝑ i j.
Pinguedinis Gallinæ ꝑ j.
Fannæ sem. Foenigræci ꝑ j.
Flor. Chamomillæ,
Melilotiana ꝑ ij.
Cere novæ quantum sufficit.
Misce, & fiat unguentum. * Parotidas & strumas
fistulas discutit, & emollit. *Idem.*

Unguentum ad anginam.

R. Dialthææ,
Oesypi ana quart. j.
Nidi Hirundinum ꝑ iij.
Rad. Iridis ꝑ j.
Cum oleo Irino vel Liliorum, fiat unguentum,
quo inungatur cervix. *Idem.*

Aliud.

R. Unguenti resumptivi ꝑ j.
Butyri recentis,
Axungie porci ana ꝑ j.
Stercoris Hirundinum, vel
Columbarum ꝑ j.
Olei Irini, Liliorum, vel Chamomillæ ana
quantum sufficit.
Misce, & fiat unguentum, quo inungatur pars
afflicta. *Idem.*

*Unguentum sudores movens in
morbo Gallico.*

Postquam videamus decoctum Guajaci non
sufficere ad morbum Gallicum profigandum,
quod tenues humores absumat, crassos verò fre-
quenter relinquat, post huiusmodi decocti, &
purgationum universalium usum, levioribus fo-
mentis uti unctionibus ex Hydrargyro, & aliis,
quibus quod reliquum erat crassorum humo-
rum absumitur. Ut autem ad rem veniamus, post
universales purgationes, poterunt sudores hoc
facto moveri:

R. Axungie suillæ Tß j.
Pinguedinis Gallinæ,
Butyri recentis ana ꝑ j.
Olei Chamæmelini,
Olei Liliorum ana ꝑ iv.
Olei Laurini, olei Anethini ana ꝑ ij.
Thuris, Masticeis,
Myrrhæ ana ꝑ j.
Argenti vivi ꝑ v.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ꝑ iij.
Resina Pini ꝑ iv.

Misce, & fiat unguentum. Quod erit doloribus
profuturum, si addas unguentorum calidorum
hoc aut plus, minusve pro doloris vehementia,
& Styracis liquidæ ꝑ j. Proderit quoque topis,
& scirrholis tumoribus, si addideris Gummi,
Bellii, Ammoniaci, Galbani, dissolutorum in
Vino albo, & Aquæ vitæ ana ꝑ j. Pinguedinis
Anseris, Anatis, & medullæ cruris Vituli ana ꝑ ij.
Ulcera verò juvabit, augendo dosim pulverum,

A & addendo Lithargyrum, & Cerussam, vel Mi-
nium. Ut tamen rem dilatemus, explicemusque
magis perspicue, poterunt unguenta sequentia
singulis affectibus particularia parari. *Anonius
Chalmeus.*

*Unguentum in morbo Gallico cum pu-
stulis, sive articularum
dolore.*

R. Rad. & fol. Enulæ campanæ,
Lapathi acuti, Althææ, Malvæ,
Scabiosæ, Fumariæ, Lupulorum,
Rostris porcini, Agrimonie,
Buglosæ, Violarum ana M. j.
Lentium, Lupinorum,
Hordei parum contus. ana P. ij.
Hellebori nigri triti ꝑ ij.
Sulphuris vivi ꝑ j.
Fiat decoctio pro balneo, quod ægrotus ingre-
diatur vesperi longè à cœna, postea in lecto su-
dabit, & dormiet: manè verò ungetur sequenti
linimento:

R. Radicis Enulæ campanæ,
Rad. Liliorum alborum ana ꝑ j.
Summitatum Absinthii, sum. Lupulorum,
sum. Fumariæ, sum. Scabiosæ ana M. ß.
Ciccerum, Lentium,
Hordei ana P. j.
Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti,
Flor. Sambuci ana P. j.
D Fiat decoctio. Cape de colatura Tß j. adde
Olei Ros. ꝑ ij.
Olei Mastichini, & Laurini ana ꝑ iv.
Butyri recentis ꝑ v.
Axungie suillæ, salis expertis Tß ß.
Bulliant omnia simul ad decocti consumptio-
nem: postea misce
Thuris, Masticeis, Myrrhæ ana ꝑ j.
Sarcocollæ, Cerussæ ana ꝑ j.
Aluminis ꝑ vj.
Lithargyri ꝑ j.
Terebinthinæ ꝑ iij.
Styracis liquidæ ꝑ x.
Argenti vivi, in succo Limonum extincti ꝑ iij.
vel plus minusve, pro ægrotantis viribus.
Agitentur diligenter in mortario marmoreo,
fiatque linimentum. *Idem.*

*Unguentum aliud ad morbum Gallicum,
praesertim si dolor sine pustulâ arti-
culos & caput maxime
afficiat.*

R. Axungie Gallinæ, Axungie Anseris,
Axungie Anatis ana ꝑ j.
Medullæ cruris Vituli,
Medullæ cruris Bovis ana ꝑ j.
Axungie suillæ Tß j.
Argenti vivi in ea axungia extincti ꝑ v. vel vj.
vel vij.
Thuris, Masticeis, baccarum Lauri ꝑ ij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ꝑ j.
Cinnabri ꝑ ij.

Euphorbii ℥ β.
 Resinæ Pini ℥ ij β.
 Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ℥ iij.
 Sublimati ℥ j β.
 Olei Lumbricorum, Amurcæ olei de Liliis.
 Olei Chamæmelini,
 Olei Vulpini ana ℥ iij.

Agitentur in mortario marmoreo, addendo Stryracis liquidæ ℥ x. *Idem.*

Unguentum aliud ad Gallicam luem, præsertim si topi in capite, & ulcera magna cum carie ostium, vel sine carie, in diversis corporis partibus fuerint: sit q̄, ægrotus debilis.

Solæ corporis partes extremæ sunt unguendæ, & adenes, atque à superiori linimento Cinnabrium sublimatum, & Euphorbium sunt detrahenda: miscere autem poteris aliquid unguenti resumptivi, & Agrippæ, ac aliorum calidorum cum Bdellio & Ammoniaco. *Idem.*

Unguentum aliud, sudores movens in morbo Gallico, præcipuè si adest dolor articularum cum topiis.

R. Acori, rad. Enulæ campanæ,
 Rad. Ireos, rad. Althææ,
 Rad. Hermodactylorum ana ℥ j.
 Beconicæ, Salyiæ, lyæ arthetice ana M. j.
 Flor. Hyperici, flor. Stoechadis ana P. j.
 Coquantur in Tb ij vini, & colaturæ misce
 Axungie suillæ, salis expertis Tb j.
 Axungie Gallinarum, axungie Anseris,
 Axungie Anatis,
 Medullæ cruris Vituli ana ℥ j.
 Unguenti Agrippæ, ung. Martiati,
 Unguenti Dialthææ,
 Olei Lumbricorum, olei Vulpini,
 Olei Liliorum, olei Chamæmelini,
 Olei Anethini, olei Laurini,
 Olei Mastichini ana ℥ j β.
 Thuris, Masticis ana ℥ j.
 Myrrhæ ℥ β.
 Baccarum Lauri ℥ j β.
 Euphorbi ℥ ij.
 Resinæ Pini, in oleo Lumbricorum liquefactæ ℥ iij.
 Terebinthinæ lotæ in vino albo ℥ ij.
 Mercurii, in aqua vitæ, & Salyiæ loti, exiccati,
 & axungia exiit ℥ vj.
 Stryracis liquidæ ℥ β.
 Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Axungie suillæ Tb j.
 Opopanacis, Galbani, Sagapri,
 Bdellii, dissolutorum in aqua vitæ ana ℥ j.
 Resinæ Pini liquefactæ ℥ iv.
 Olei Rutæ ℥ ij.
 Olei Lumbricorum, olei de Spica,
 Olei Chamæmelini,

A Olei Laurini ana ℥ iij.
 Unguenti Dialthææ ℥ v.
 Thuris, Masticis,
 Myrrhæ ana ℥ j.
 Euphorbii ℥ β.
 Cinnabrii,
 Hermodactylorum ana ℥ iij.

Fiat linimentum. Ceterum his utendum erit, donec morbi materiam absumptam putaveris: manè autem tantum jejuno ventriculo, vel alternis tantum diebus, si æger imbecillior. Quod si natura tarda ad expellendum, & robusta fuerit in fine, bis in die sine periculo ungeri poteris. Unges verò partes extremas, & adenes, ac spinam, cavebisque regionem partium principum. Fiet autem unctio proximè ignem, vel in lecto, si æger imbecillior. Denique his notis materiam factis absumptam deprehendes: dentes dolebunt lingua intumescet: ulcera nascentur in ore: saliva multa effluet: ulcera exiccabuntur: remittentur dolores: aderit lassitudo serè ad syncopen: distendentur nervi: & alvus profluet. *Idem.*

DE UNGUENTIS abstergentibus.

Unguentum ad detersionem suffusionis.

R. Fellis Vaccæ ℥ j.
 Fellis Vulturis, vel Milvi, vel Galli ℥ β.
 Mellis Ros. colati ℥ ij.
 Offis Sepiæ ℥ j.
 Stercoris Lacerti ℥ β.
 Fiat unguentum, quod servetur in vase æneo. *Idem.*

Aliud.

R. Omphacii inspissati, vel coctione, vel Solis exiccatione,
 Amurcæ præparatæ ana ℥ j.
 Sacchari candi ℥ ij.
 Mucilag. sem. Foenugræci ℥ iij.
 Tuthiæ præparatæ ℥ j β.
 Misce, & fiat unguentum, quo inungantur palpebræ. *Rondeletius.*

Unguentum ad genarum scabritiem, scabium & ulcera.

R. Omphacii, Acaciæ ana ℥ j.
 Tuthiæ præparatæ ℥ ij.
 Cerussæ lotæ, Antimonii ana ℥ j.
 Unguenti Rosati ℥ β.
 Misce & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud ad lacrymarum fluxum.

R. Cort. Thuis, Masticis,
 Sarcocollæ ana ℥ ij.
 Tragacanthæ,
 Gummi Arabici, torrefactorum ana ℥ j.
 Tuthiæ præparatæ,
 Antimonii ana ℥ β.
 Sanguinis Draconis, Acaciæ,
 Amurcæ inspissatæ ana ℥ ij.

Misce,

Misce, & fiat unguentum, quo inungatur can. A
thi oculorum, & totæ palpebræ.

Unguentum ad psoram.

R. Olei Juniperi ꝑ ij.
Olei Nucum ꝑ j.
Tartari albi ꝑ ß.
Vitrioli, Salis communis,
Sulphuris ana ꝑ iij.
Terebinthinæ lotæ cum succo Limonum ꝑ ij.
Lithargyri ꝑ j ß.
Ceræ parum.

Misce, & fiat unguentum. Si morbus fuerit con-
tumax, adde

Argenti vivi ꝑ ij.
Sublimati aeris ꝑ ij.
applicetur post balnei usum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Juniperini ꝑ iij.
Lithargyri auri ꝑ ij.
Olei Lucernarum, Olei Nucum ana ꝑ ij.
Tartari albi ꝑ j ß.
Vitrioli, Salis communis ana ꝑ iij.
Succi Plantaginis, Limonum ana ꝑ iij.
Aceti Scillitici ana ꝑ j.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Unguentum ad herpes.

R. Succi Plantaginis,
Succi summitatum Vitis, vel
Labruscæ ana ꝑ ij.
Succi Polygoni ꝑ iij.
Lithargyri ꝑ j.
Turbiæ præparatæ, Antimonii ana ꝑ ß.
Aloës citrinæ ꝑ iij.
Ceræ parum.

Misce, & fiat unguentum, addito pauco Oleo
Myrrino, vel Rosato omphacino. Si verò her-
pes excedat carnem, utile erit omphacium ad-
dere. *Idem.*

Unguentum ad scabiem.

R. Lithargyri, Cerussæ lotæ ana ꝑ j.
Myrrhæ, Styrcis liquidæ,
Salis communis ana ꝑ ij.
Sulphuris vivi ꝑ iij.
Argenti vivi extincti in succo Limonum ꝑ j.
Olei Rosati quantum sufficit,
Ceræ parum.

Misce, & fiat unguentum, quo inungatur vola-
num, & postea fricetur totum corpus mani-
bus unctis. *Rondeletius.*

Unguentum ad pruritus.

R. Rad. Lapathi acuti,
Rad. Enulæ campanæ ana ꝑ j.
Decoquantur in aceto, & contusa per cribrum
trahuntur, quibus adde

Olei Irini ꝑ ij.
Salis communis ꝑ j.
Myrrhæ ꝑ ij.
Lithargyri ꝑ j ß.
Ceræ parum.

Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud, ejusdem.

R. Unguenti Diapompholygos ꝑ ij.
Olei Hyoscyami ꝑ j.

Fiat unguentum, quo inungatur locus pruriens.
Post horum usum, utile est corpus balneo, vel la-
vacro detergente frequenter abluere: quia quæ
in cute remanent pruritus excitant. Prima lotio
fit lixivio, altera ex decoctione Fabarum, Rosi, &
Hordei, &c.

Unguentum detergens.

B R. Succi Centaurii,
Succi Chelidoniæ ana ꝑ ij.
Mellis ꝑ iij.
Flor. Verbasci ꝑ ij.
Thuris, Myrrhæ,
Masticis ana ꝑ ß.
Olei Terebinthinæ ꝑ vj.
Vini albi generosi ꝑ j.

Putrescant in fimo calido, & coquantur ad vini
& succorum consumptionem, igne cinerum,
donec reducantur in formam unguenti adde
pro ꝑ j. hujus unguenti, præcipitati Mercurii dul-
cificati ꝑ j.

Aliud detergens validius.

R. Visci herb. Saniculæ,
Visci herbæ Pyrolæ,
Visci Aristolochiæ,
Visci Vincæ pervincæ ana ꝑ ij.
Terebinthinæ lotæ ꝑ ij.
Crocii Venetis ꝑ ß.
Balsami tartari ꝑ ij.
Sulphuris, Antimonii ꝑ j ß.

Imponantur igni cinerum, dum unguenti consti-
tentiam acquirant. *Idem.*

Aliud detergens.

R. Fol. Plantaginis,
Fol. Apii ana M. j.
Rosarum rubr. ꝑ ij.
Vini rubri ꝑ iij.

E Decoquantur ad medias: colaturæ dissolve
Sacchari rubri ꝑ ij.
Terebinthinæ ꝑ j.
Farinæ Lupinorum,
Farinæ Orobi ana ꝑ j.
Aloës, Myrrhæ ana ꝑ ß.

Decoquantur rursus, & addendo Ceræ quanti-
tatem sufficientem, reducantur in formam un-
guenti. *Idem.*

Aliud ad idem.

F R. Succi Plantaginis,
Succi Agrimonie ana ꝑ ij.
Mellis Rosati ꝑ ij.
Rad. Iridis, Farinæ Fabarum ana ꝑ ß.
Terebinthinæ sub finem permixtæ ꝑ j.
Fiat unguentum. *Idem.*

*Unguentum detergens, optimum
pro gregariis.*

R. Unguenti aurei ꝑ j.
Terebinthinæ, Mellis Rosati ana ꝑ ß.
Farinæ Fabarum ꝑ ij.

Boracis ʒ j. Pul. præcipitati ʒ iij.
Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

*Aliud detergens vulnera, probatum,
pro ditioribus.*

R. Succi Perficariæ, suc. Symphyti ana ʒ ij.
Olei Terebinthinæ, olei Thuris,
Olei Myrrhæ, olei Sarcocollæ, spagyricè de-
stillatorum ana ʒ iij.

Rad. Aristolochiæ rot. ʒ j ʒ.

Ceræ albæ ʒ j.

Olei Hypericonis comp. q. f.

Misce, & fiat unguentum: de quo

R. ʒ ij. Mercurii præcipitati ʒ j.

Misce pro inunctione ellychniorum. *Idem.*

Unguentum aliud, ad idem.

R. Ceræ novæ, Resinæ,

Picis navalis ana ʒ iv.

Sevi Hircini,

Medullæ cruris Vituli ana ʒ ij.

Oesypi humidæ ʒ j.

Olei Olivæ, vel Lini, vel Visci pomorum

Tʒ j.

Liquefactis omnib. & transcolatis, fiat unguen-
tum. Hujus cape ʒ ij. Præcipitati nostri ʒ ij. misce.
Præstantissimum est remedium, quo etiam em-
plastra sine Præcipitato sunt illinenda, & in vul-
neris ambitu apponenda. *Idem.*

Unguentum detergens.

R. Mellis ʒ iij.

Farinæ Fabarum, farinæ Hordei ana ʒ ij.

Decoquantur cum vino ad consistentiam un-
guenti. *Quercetanus.*

*Unguentum abstergens pro capitis vul-
neribus cum cranii fra-*

ctura.

R. Myrrhæ, Sarcocollæ,

Iridis Florentinæ ana ʒ ij.

Mumix ʒ j ʒ.

Aristolochiæ long. & rot. ana ʒ j.

Farinæ Orobi ʒ ij ʒ.

Mellis Rosati, Terebinthinæ lotæ,

Aquæ Betonice q. f.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud ad idem pro ditioribus.

R. Unguenti de Peto nostræ descript. ʒ iij.

Olei Myrrhæ ʒ iij.

Olei Succini destillati & purificati ʒ ij.

Pulveris rad. Aristolochiæ ʒ j.

Misce, & utere ut supra. *Idem.*

DE UNGUENTIS CAR- nem generantibus.

Unguentum ad ulcera narium.

R. Aloës lotæ cum aqua Plantaginis ʒ iij.

Myrrhæ electæ ʒ ij.

Rad. Iridis, Sarcocollæ ana ʒ j.

Cerussæ, Antimonii, Turbix, Minii ana ʒ ʒ.

Olei Hyperici, Rosarum ana ʒ ij.

A Mellis Rosolati ʒ j.

Succi mali Granati, succi Pilosellæ, vel

Linguæ passerinæ ana ʒ ij.

Coquantur succi cum oleis, deinde mel: postre-

mò pulverizata diligenter inspergantur, & ad un-

guenti formâ reducuntur. Si diviti paretur, adde

Mofchi ʒ ʒ.

Musci arborum, vel Beniovini, vel

Cypeti, vel Rosarum ʒ j. *Rondeletius.*

Unguentum sarcoticum.

B R. Thuris, Mastice ana ʒ ʒ.

Colophonix ʒ ij.

Olei Rosati, Mellis q. f.

Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud, ejusdem.

R. Aristolochiæ rotundæ,

Iridis, cort. Thuris ana ʒ iij.

Masticis, Myrrhæ, Aloës, Cadmiæ ana ʒ ij.

Mellis parum.

C Fiat unguentum.

Aliud, ejusdem.

R. Fol. Consolidæ, Pilosellæ,

Betonice, Hyperici, Caudæ equinæ,

Verbenæ ana M. j.

Decoquantur in vino, & contundantur. deinde
adde

Mellis Terebinthinæ,

Thuris, Mastice ana ʒ iij.

Sanguinis Draconis,

D Myrthi ana ʒ iij.

Fiat unguentum.

Aliud, ejusdem.

R. Succis rad. Iridis ʒ ij.

Vini parum.

Mellis ʒ iij.

Cadmiæ vel Lithargyri ʒ ʒ.

Aloës, Myrrhæ ana ʒ iij.

Fiat unguentum.

Aliud, ejusdem.

E R. Succis rad. Narcissi ʒ ij.

Succi Verbenæ, Hyperici,

Caudæ equinæ ana ʒ j.

Olei antiquissimi ʒ ij.

Colophonix ʒ j.

Gummi Elemi, Myrrhæ,

Sanguinis Draconis,

Masticis, Aloës ana ʒ iij.

Coquantur succi cum oleo & pauco Melle ad

inspissandum: quib. admisce pulveres reliquo-

rum. * Efficacissimum est, & replet ulcera concara

carne, & recentia subito consolidat.

Unguentum ad gangranas.

R. Mellis ʒ ij.

Croci Martis, Croci Veneris ana ʒ ʒ.

Pulveris Myrrhæ, pul. Aristoloch. rot. ana ʒ ij.

Caphuræ ʒ j ʒ.

Phlegmatis Vitrioli acidi ʒ iv.

Decoquantur ad consistentiam unguenti. Adde

Mercurii præcipitati ʒ ʒ.

Inungantur ellychnia & turunda. *Quercetanus.*

Aliud

Aliud præstantissimum.

R. Butyri arsenici fixi ℥ ij.
 Mercurii præcipitati ℥ ss.
 Olei myrrhæ ℥ iij.
 Excipiantur melle, prius loto cum succo chelidoniae. *Idem.*

Aliud ejusdem.

R. Mannæ, Thuris ana ℥ ij.
 Farinæ Fœnigræci, far. Orobani ana ℥ j.
 Mellis, Vitell. ovorum ana q. s.
 Fiat unguentum. *Quercetanus.*

Aliud sarcoticum.

R. Sarco collæ in lacte solutæ ℥ iij.
 Mastice, Olibani,
 Picis liquidæ, Terebinthinæ ana ℥ j.
 Mille, & fiat unguentum. *Idem.*

Unguentum sarcoticum.

R. Mucilag. sem. Fœnigræci ℥ ij.
 Visci herb. Cynoglossi, Perficariæ,
 Consol. majoris ana ℥ j ss.
 Olei Thuris, olei Myrrhæ ana ℥ iij.
 Olei Hyperic. simpl.
 Terebinthinæ lotæ vino albo ℥ ij.
 Stent ad Solem, vel ad calorem cinerum, donec
 crassescant. *Quercetanus.*

Unguentum de Pato, sarcoticum.

R. Succo Pæti ℥ j.
 Terebinthinæ ℥ v.
 Olei Hyperici compos. ℥ iij.
 Vini albi generosiss. ℥ ss.
 Migerantur per octo dies, post decoquantur ad
 consumptionem: tum demum adde
 Colophoniam, Cera ana ℥ iij.
 Mumiam, Carabes ana ℥ ij.
 Liquefiant rursus ad ignem, & fiat unguentum,
 artis est. *Quercetanus.*

Unguentum Regis Angliæ.

R. Cera albæ, Resinæ ana quart. j.
 Olei ℥ ij.
 Terebinthinæ lotæ ℥ j.
 Thuris, Mastice ana ℥ ss.
 Fiat unguentum. * Incarnat, & consolidat.

DE UNGUENTIS
consolidantibus.*Unguentum ad phthisim.*

R. Olei Rosati, olei Lentiscini, vel
 Mastichini ana ℥ iij.
 Sarco collæ nutritæ in vino albo, vel lacte
 coctæ,
 Thuris, Mastice, Myrrhæ ana ℥ j.
 Cineris cancerorum ℥ ss.
 Terebinthinæ abietis, Mellis ana ℥ ij.
 Mille, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud ejusdem.

R. Cinerum cort. Cucurbitarum ℥ j.
 Boli Armeni ℥ ss.
 Excipiantur butyro, & cremore hordei, fiatque
 unguentum. Applicetur post expectorationem.

A Unguentum contra casum, & contusionem
partium internarum.

R. Pimpinellæ, Lavendulæ, Spicæ Indicæ,
 Rutæ, Hyssopi, Salviæ, Pyrethri, Pulegii,
 Fœniculi, Siliginis agrestis, Millefolii,
 Prunellæ, Ibisçi, Consolidæ majoris,
 Virgæ aureæ, Amaraci, Verbenæ, Abrotani,
 Epaticæ, Melissæ, Angelicæ, Veronicæ,
 Fœnigræci, Fragariæ, Clematidis,
 Cordialis, Pedis leonis, Rorismarini,
 Fol. Linguæ cervinæ, Tormentillæ,
 Beticæ ana M. j.

Hæc omnia cultello in tenuissimas particulas
 comminuta, injice in lebetem, & affunde butyri
 opt. in Majo confecti, & à sale purgati ℥ xxix.
 & hæc simul ad ignem ex carbonibus confectum,
 probè decoque tantisper, donec virtus egredia-
 tur: deinde cum hæc per mundum linteolum ex-
 presseris, affunde olei laurini ℥ ij. & habebis
 præstans unguentum. * Valet cōtra internam læ-
 sionem, ex casu aliquo ortam, quantitate nucis
 avellanæ in calido jusculo cervisiano sumptum.
 Si primò non medetur, usus ejus bis, aut ter est
 iterandus, quin etiam externæ corporis partes
 affectæ apud ignem lentum sunt inungendæ.
Ranzovius.

Unguentum ad rupturam ossium.

Ossa quocunque modo rupta, per infra scri-
 ptum unguentum optimè consolidantur, singu-
 lis ordinatè conjunctis:

R. Mellis ℥ ij.
 Olei Antimonii, olei Vitrioli ana ℥ ij.
 Axungie taxi, Sevi Cervini,
 Axungie ursinæ, Saponis ana ℥ j.
 Terebinthinæ ℥ j ss.
 Cera ℥ ij.

Coquantur in unguentum, pro more, quò ru-
 pturæ sunt ad ignem calida manu perungendæ,
 &c. * Mirum in modū præ cæteris curat, & sanat
 E optima consolidatione. *Paracelsus.*

DE UNGUENTIS
glutinantibus.*Unguentum glutinans.*

R. Pulveris constrictivi ℥ j.
 Incorporentur cum albumine ovi agitato, vel
 cum ichthyocolla dissoluta cum vino astringen-
 te, vel succo citoniorum, vel plantaginis. Idem
 præstabit, si incorporetur cum mucilage gum-
 mi tragacanthæ vel Arabici. Quò autem melius
 id fiat, commodius fuerit pilos leporis addere,
 vel pappos floris salicis, vel arundinis, vel senecio-
 nis. Pulvis autem talis fit constrictivus:

R. Boli Armeni, sanguinis Draconis,
 Sarcocollæ, Mastice, Aloës, Gallarum,
 Balsustiorum, Blattæ Bizantiæ ana ℥ ss.
 Fol. Syderitis ℥ j.

Fiat pulvis, qui cribretur: deinde pilorum lepo-
 rum integrorum ℥ ij. vel tantundem lanuginis
 florum salicis. *Rondeletius.*

H

Aliud, eiusdem.

R. Olei antiquissimi ℥j.
 Succi Nareissi, succi Syderitis ana ℥iij.
 Florum Hyperici ℥iv.
 Gummi Elemi ℥v.
 Masticeis, sang. Draconis, Aloës ana ℥ij.
 Blattæ Bizantiæ ℥ß.

Coquantur diu oleu per se, deinde succi addantur, demum hyperici flores ponantur in vase vitreo obturato, & Soli exponantur per dies decem: undecima die addantur pulveres, & agitentur. Prius autem & colari debent, & flores auferri: rursus Soli exponantur per viginti dies: deinde serua ad usum. * Ulcera cutis & nervorum curat, si retineantur conjuncti, & quiescat, donec coiverint.

Unguentum ad vulnera.

R. Succi herbæ Peti (quam etiam Nicotiam & Piperinam vocant) ℥j.
 Ceræ novæ, Picis, Resinæ, Olei communis ana ℥iij.

Coquantur omnia simul usque ad succi consumptionem: deinde adde Terebinthinæ Venetæ ℥iij.
 Cola per linteum, & serua in pyxide. * Vulnera & ulcera indubitatè curat. *A quodam Gallo.*

Unguentum ad vulnera venenata.

R. Olei carabes, Terebinthinæ ana ℥j.
 Juniperi,
 Sem. Urticæ, rad. Gentianæ ana ℥ij.
 Olei sulphuris vitriolati ℥jß.
 Coralli rubri ℥j.

Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Succi Pentaphylli,
 Scabiosæ, Rutæ ana ℥ij.
 Olei Sulphuris rubei ℥j.
 Olei Myrrhæ ℥ij.
 Colophonix, Gummi hederæ ana ℥vj.
 Misce pro unguento. *Idem.*

Unguentum attrahens venenum ex vulneribus.

R. Succianagallidis purpureæ,
 Succu Cyclaminis ana ℥j.
 Sulphuris vivi, mixti cum saliva hominis ℥ß.
 Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad venenata vulnera.

R. Lithargyri ℥ij.
 Galbani ℥ß.
 Picis Græcæ, Terebinthinæ ana ℥j.
 Olei q. l. est.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Olei ℥iv.
 Sagapeni, Mumix, Succini ana ℥iij.
 Thuris, Masticeis ana ℥ij.
 Terræ sigillatæ opt. Coralli rubri ana ℥j.
 Picis ℥ij. Ceræ q. l. est.

Fiat unguentum. *Idem.*

A

Aliud ad idem.

R. Cepas duas, fol. Vincæ pervincæ,
 Scabiosæ, Ricini ana M. j.

Decoquantur sub cineribus, adde Theriacæ ℥ß.

Terebinthinæ q. l. est.

Fiat unguentum. *Idem.*

Unguentum venenatis vulneribus conducens.

B R. Unguenti Macedonici,
 Olei Myrrhæ, olei Terebinthinæ ana ℥ij.
 Præcipitati nostri ℥jß.

Butyri arsenici fissi, & dulcificati ℥ß.

Olei Antimonii ℥ij.

Ceræ tantillum, vel q. l.

Misce, & fiat unguentum. * Abluit, & deterget quodvis è vulneribus venenum. Confert quodque carcinomatis, gangrænis, & aliis desperatis ulceribus. Nam sine ullo dolore operatur. *Quercetanus.*

C

DE UNGUENTIS Cicatricem ducentibus.

Unguentum epuloticum.

R. Aloës, Sarcocollæ, Myrrhæ, Iridis ana ℥ij.
 Lithargyri, Cerussæ ana ℥iij.
 Cort. Mali granati, vel Balauftiorum ℥ß.
 Cum melle crudo fiat unguentum. *Rondeletius.*

D

Aliud, eiusdem.

R. Lithargyri, Aluminis,
 Floris æris usti & loti, Plumbi usti ana ℥iij.
 Balauftiorum, Boli Armeni, vel
 Cinerum ostreorum ana ℥j.
 Olei myrtini ℥ij.
 Sevi hircini, Colophonix ana ℥ij.
 Vini parum. Fiat unguentum.

Aliud, eiusdem.

R. Aristolochiæ ustæ & lotæ,
 Nucis Cupressi, Balauftiorum ustorum,
 Ostreorum ustorum ana ℥ij.
 Aluminis, Floris æris usti & loti, Chalcitidis ana ℥ij.

Mellis, Vini astringentis ana q. l.
 Misce, & fiat unguentum.

Unguentum cicatricem inducens.

R. Cretæ albæ ℥ij.
 Cineris coriæ adusti ℥ij.
 Olei rosati q. l. est.

F Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

Aliud cicatricem ducens.

R. Calcis vivæ, toties in aqua lotæ, dum omnino destitatur acrimonia, ℥ij.

Terræ Armenæ ℥j.

Olei Myrtillorum q. l.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Unguentum cicatricem inducens.

R. Boli Armeni nostro modo præpar. ℥ij.
 Calcis Cort. ovorum ℥ß.
 Succu Prunorum immaturorum ℥iij.

Deco.

Decoquantur igne lento ad perfectam consistentiam. *Quercetanus.*

DE UNGUENTIS CARNEM AUFERENTIBUS.

Unguentum ad polypos excidendos.

R. Squamæ æris, Aeruginis æris ana ʒ ij.
Omphacii ʒ iij.
Incorporentur simul, & fiat unguentum, quo il-
linantur tantum partes affectæ. *Rondeletius.*

Aliud, ejusdem.

R. Sandarachæ, vel Auripigmenti, Chalcitidis
præparatæ ana ʒ ij.
Mellis q. f.
Misce, & fiat unguentum. Vel si fortius velis, ad-
de omphacium: si mitius, addito multo melle,
vel succo mali granati, vel plantaginis. * Utile
est ad ozenas curandas in principio.

DE UNGUENTIS DOLOREM SEDANTIBUS.

Unguentum ad dolorem capitis ex calore.

R. Olei Rosati, Omphacini ana ʒ iij.
Coriandri, Ros. rubrarum,
Myrtillorum, Coralli ana ʒ j.
Ceræ albæ q. f. Aceti parum.
Fiat unguentum, quo inungatur pars anterior
capitis. *Idem.*

Aliud.

R. Succii summitatum vitis, succi Plantaginis,
Solatri ana ʒ j.
Olei Ros. Omphacini, vel olei Citoniorum,
vel olei Nenupharis ʒ iij.
Decoquantur usque ad consumptionem succo-
rum: quibus adde
Ceræ albæ q. f.
Sem. Berberis, Coriandri, Endiviæ ana ʒ j.
Myrtillorum ʒ ij.
Aceti parum. Misce pro unguento. *Idem.*

Unguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione.

R. Olei Anethini, Chamomillæ ana ʒ iij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Sambuci,
Anchos, Stæchados ana ʒ ʒ.
Nucis moschatæ, Macis ana ʒ j.
Ceræ novæ q. f.
Fiat unguentum, addito vino pauco vel aceto ad
penetrationem. *Idem.*

Unguentum ad dolorem capitis ex frigore.

R. Olei Nucum, Arini ana ʒ ij.
Olei Rutacæ ʒ j.
Nucis moschatæ, Caryophyll. Macis,
Piperis, Pyrethri, Califici ana ʒ j.
Ceræ citrinæ q. f.
Aquæ vitæ parum. Fiat unguentum, quo in-
ungatur pars affecta. *Idem.*

Unguentum ad dolorem colicum.

R. Olei Nardini, Rutacæ ana ʒ ij.
Sem. Apii, sem. Petroseliniana ʒ iij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana ʒ ij.
Piperis, Galangæ ana ʒ j.
Ceræ q. f.

Fiat unguentum. Tempore inunctionis adde vi-
ni albi generosi, vel vini malvatici parum. Un-
gatur manere: etis recrementis, vel post clyste-
rem. *Rondeletius.*

Aliud, fortius.

R. Olei Anethini, Rutacæ ana ʒ iij.
Olei de spica ʒ j ʒ.
Sem. Rutæ, sem. Cumini, Baccarum Lauri,
Sem. Apii, sem. Petroseliniana ʒ j.
Spicæ nardi Indicæ, Galangæ ana ʒ ʒ.
Ceræ q. f.

Fiat unguentum, quo inungatur ventris pars me-
dia. Adde tempore inunctionis etiam parum vi-
ni generosi. *Idem.*

Unguentum ad dolores capitum & articulos in morbo Gallico.

R. Axungie porci non salitæ ʒ ʒ.
Butyri recentis, Axungie Gallinæ,
Axungie Anatis ana ʒ iij.
Olei Irii, Laurini ana ʒ iv.
Euphorbi ʒ j.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ʒ iij.
Argenti vivi extincti in axungia porci ʒ v.
Ceræ novæ parum, Lithargyri ʒ ij.

Unguentum in pestifera febre.

R. Olei Amygdalini dulcis,
Olei Chamomælini ana ʒ j.
Unguenti de Althææ cum gummis ʒ ʒ.
Axungie humanæ,
Gummi elemii ana ʒ ij. Croci ʒ j.

Et interdum spiritus vini parum. Misceatur ad for-
mam linimenti. Hoc pro myracopo usus sum in
pestifera febre, quæ calamitosissimis symptoma-
tis postquam prefferat ægros, tandem in tam acer-
bo dolore crurium labebatur, ut & hinc metus
mortis foret: hoc omnes recreabantur. *Hernius.*

DE UNGUENTIS SOMNUM CONCILIANTIBUS.

Unguentum somniferum.

R. Olei Nymphææ, Violarum,
Unguenti populconis ana ʒ ʒ.
Opii ʒ iij. Croci ʒ iv.
Fiat unguentum, quo nares & tempora inungan-
tur. *Rinzovius.*

Unguentum lamiarum.

R. Pinguedinem puerorum, Elcoselini, Aco-
niti, Frondium populi, Fuliginis ana q. f. est.
Misce, & fiat unguentum. *Poria.*

Aliud.

R. Sii, Aconi vulgaris, Pentaphyllonis,
Sanguinis vesperulionis,

Solani somniferi, Olei, vel adipis ana q. l. est. Misce, & fiat unguentum, quo si totum corpus noctu inungatur, facit videri, ac si per aëra defecantur: convivia, sonos, tripudia, & formosorum juvenum concubitus.

DE UNGUENTIS VENEREM EXCITANTIBUS.

Vnguentum Venrem excitans.

R. Euphorbii, Galbani ana ʒ ij.
Anethi ʒ j.
Piperis longi ʒ ij.
Pyrethri ʒ ij ʒ.
Cerae ʒ vi.

Tere species, & resolve ceram in oleo prædicto, & super adde pulverem specierum: agitat fortiter: & circa locum coitus unge. *Arnol. Villanov.*

Vnguentum ad coitum.

R. Euphorbii, Galbani ana ʒ ij.
Macis ʒ j.
Macropiperis ʒ j ʒ.
Pyrethri ʒ ij ʒ.
Sem. Erucæ, Castorei ana ʒ ʒ.
Olei de narcisso ʒ j ʒ.
Cerae q. l.

Fiat unguentum, quo inungatur pecten, virga & lumbi. *Avicenna.*

DE UNGUENTIS AMBUSTA EXTINGUENTIBUS.

Vnguentum ad combustionem.

R. Olei rosati ʒ iix.
Olei ovorum ʒ ij.
Vitri albilissimi tenuissimè pulverizati ʒ j.
Corticis medii sambuci M. j.
Cerae albæ ʒ j ʒ.

Coquantur simul, ac fiat unguentum. *Avicenna.*

Vnguentum faciem ambustam leniens.

R. Unguenti citrini ʒ ij.
Spermatidis ceti ʒ j.
Olei Rosati, olei Lilliorum ana ʒ ʒ.

Misce, & fiat unguentum, quo facies post ambustionem lenienda est ter, aut quater in die. *Quercetanus.*

Aliud præstantius.

R. Unguenti pomatæ ʒ ij.
Mucilag. sem. Psyllii, cū aqua ros. extracti ʒ j.
Caphuræ ʒ j.
Olei Amygdal. dulcium ʒ ʒ.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Vnguentum refrigerans vulnere sclopetaria.

R. Succ. Plantaginis, succi Solatri,
Succi Semperviviana ʒ j.
Boli Armeni ʒ ʒ.
Lithargyri loti a qua Plantag.
Tutbiæ præparata ana ʒ j.
Olei Rosati omphacini,
Olei Nenupharis.

A Aceti rosati, Cerae ana tantillum.
Misce, & fiat unguentum. *Quercetanus.*

Vnguentum pro gregariis, empyreuma in vulneribus sclopeticis extingvens, & pustulas prohibens.

R. Olei Sambuci, olei Nucum ana ʒ ij.
Olei ovorum ʒ ʒ.
Sevi Cervini, Medullæ cruris tauri ana ʒ j.
Cerae coctæ N. ij.

B Cerae tantillum.
Misce, & fiat unguentum. Apponatur parti afflicte. *Quercetanus.*

Aliud præstantissimum.

R. Olei Mercur. corporalis ʒ j ʒ.
Olei Sulphuris terebinthinati ʒ iij.
Arsenic. dulcificati ʒ ij.

Excipiantur butyro saleis nō experto, & fiat unguentum. Apponatur vulnere, cum ellychniis, & turbidis. * Venenatis, gangranæ, cancro, phagedænis & cacoëthis ulcibus curandis confert. Superponatur autem in vulnere ambitu emplastrum aliquod, vel ceratum attrahens. *Idem.*

DE UNGUENTIS PURGANTIBUS.

Vnguentum ventrem laxans.

R. Olei Lilliorum, olei Amygdal.
Butyri rancidi ana ʒ ij.
D Agarici, Azari pulverizati ana ʒ ij.
Cerae novæ q. l.

Fiat unguentum, quo inungatur os ventriculi. * Vomuum provocat, & alvum laxat. *Rondelet.*

Aliud ad vomitum provocandum.

R. Facis olei Lilliorum,
Olei communis antiqui, & foetidi ana ʒ j.
Dialthææ ʒ ʒ.

Ammoniaci dissoluti in oleo ʒ ij.

E Succ. Cucumeris agrestis vel Raphani agrestis, vel Cyclaminis ʒ j.
Cerae parum.

Fiat unguentum, quo inungatur os ventriculi. *Idem.*

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

R. Succ. Sambuci, succi Mercurialis ana ʒ iij.
Mellis communis, farinæ Orobi, vel Lupinorum ana ʒ ij.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Terebinthinæ, Aloës ana ʒ j.

Fellis Taurinæ q. l.

Fiat unguentum. *Fumaneillus.*

Aliud ad idem.

R. Succ. Cyclaminis ʒ vj.
Succi Cucumeris sylv. vel Mercurialis vel Ebuli ʒ iij.

Farinæ Lupinorum, Vini Malvatici q. l.

Fiat unguentum. * Valet etiam ad tumores lienis. *Rondelet.*

Aliud.

Aliud laxans.

R. Olei Cicini vel Sefamini, vel Irini ꝑ ij.
Ciclae, Cucumeris sylvestris Ebuli ana ꝑ iij.
Coquantur leviter: cum liquefacta cera appli-
centur. *Idem.*

Aliud.

R. Elaterii ficci, Cataputia, Colocynthidis,
Succi Tithymali ana ꝑ vi.
Succi Cucumeris agrestis recent. ꝑ ß.
Hellebori nigri, Terebinthinae ana ꝑ ß.
Sem. Laureola ꝑ iij.
Succi Arthanitæ ꝑ vj.
Scammonii ꝑ iij.
Omnia trita ex melle commixta ad usum servean-
tur. *Fumanellus.*

Aliud potens.

R. Aloës, Fellis taurini ana P. j.
Pulv. Arthanitæ part. ij.
Cum oleo Violaeco, aut Liliaceo & cera mixtis,
fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud.

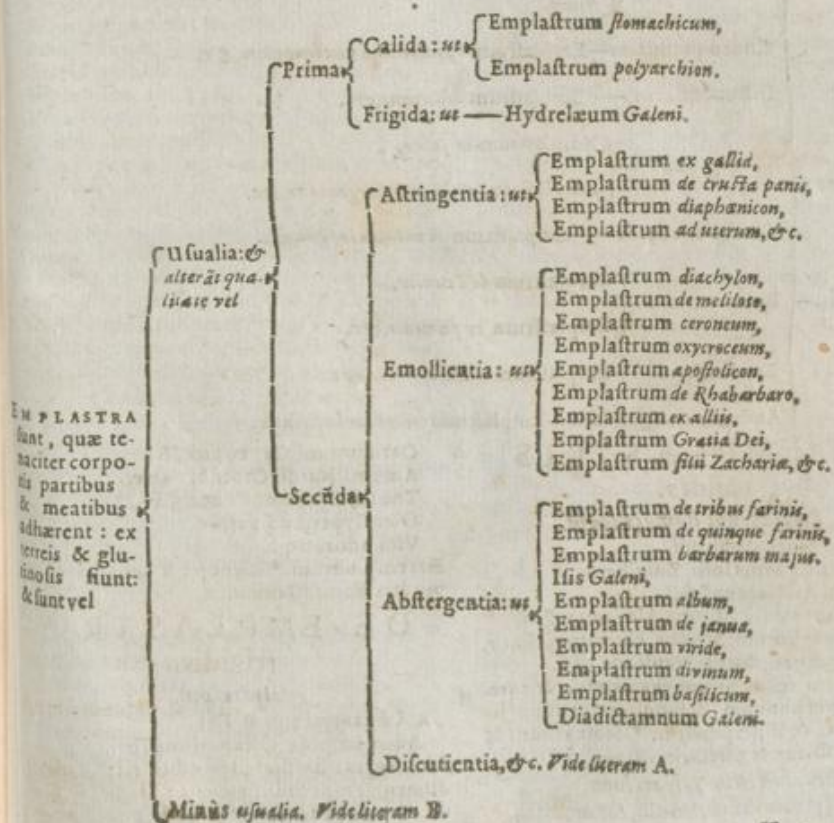
R. Olei Cheirini, vel Irini ꝑ iij.

A Suc. Aristolochia, vel Cucum. agrestis, vel
Ebuli ꝑ iv.
Ammoniaci, Bdellii, Opopanacis dissoluti in
praedictis oleis ana ꝑ ß.
Terebinthinae, Butyri saliti ana ꝑ ij.
Cerae novae q. s.
Fiat unguentum. * Attenuat, laxat, & emollit.
Rondeletius.

Unguentum ventrem laxans, aliud.

B R. Succu Mercurialis, succu Cyclaminis,
Succi Cucumeris agrestis ana ꝑ iij.
Ellebori albi, nigri, Colocynthidis ana ꝑ ß.
Diagridii ꝑ ß.
Fellis tauri ꝑ ij.
Farinae lupinorum ꝑ ß.
Mellis parum.
Fiat unguentum, quo inungantur partes umbi-
lici & inguina, post fotu ex relaxatibus & emol-
lientibus. Idem potest etiam a quas purgare,
maximè si ex succo brassicae marinae, vel
thymelae, vel chameleae fiat.
Rondeletius.

DE EMPLASTRIS, Sectio XXIX.

- Discutiētia: ut — Emplastrum ad Hydropem.
- Consolidantia & glutinosa: ut
- A. { Emplastrum de Minio Pignonis,
Emplastrum triapharmacum,
Emplastrum contra ramicem,
Emplastrum diachaliteos,
Oxaleum Galeni,
Oenaleum Galeni,
Emplastrum nigrum, &c.
- Cicatricem inducentia: ut { Emplastrum Griston,
Emplastrum de lapide calaminari,
Emplastrum Diacaemia.
- Dolorem sedantia: ut { Emplastrum de bacis Lauri,
Emplastrum de Melioto,
Emplastrum Marcianum Pauli,
Emplastrum Ceroneum,
Oxycroceum, &c.
-
- Astringentia: ut { Emplastrum ad fluxum ventris,
Emplastrum ad sctum retinendum,
Emplastrum inflammationem reprimens, &c.
- Emollientia: ut { Emplastrum commune ad durities & dolores jecoris, &c.
Aliud.
Aliud.
- Concoquentia: ut — Emplastrum ad materiam concoquendam, &c.
- Discutiētia: ut — Emplastrum dissolvens, &c.
- B. Emplastra minime usitata sunt vel
- Abstergentia: ut { Emplastrum ex salice,
Emplastrum abstergens, purgansque, &c.
- Consolidantia: ut — Emplastrum ad vulnera insignia, &c.
- Extrahentia: ut { Emplastrum de Betonica,
Emplastrum ex fermento, &c.
- Erodentia: ut — Emplastrum essentiam aperiens, &c.
- Ambusta extinguentia: ut — Emplastrum contra ambustiones.
- DE EMPLASTRIS** A Cardamomi, Cypei ana ℥j.
calidis. Amomi, Nardi, Croci, Myrrhae,
Thuris, Cinnamomi ana ℥xv.
Olei Cypei ℥xvj.
Vini odorati q. l.
Fiat emplastrum. * Licentis & hepaticis affectibus auxiliatur. Galenus.
- DE EMPLASTRIS**
frigidis.
Hydrelaon.
- B. R. Lithargyri argenti ℥j.
Aque limpida Olei puri ana ℥ij.
Lithargyrus levissime terendus est, & reliqua diligenter movenda in mortario lapideo: donec coquenda lento igne, ex lignis acapnis, sic cauto.
- Emplastrum stomachicum.**
R. Ligat Aloes, Absinthii,
Masticis, Cypei, Costi, Zingiberis,
Gummi Arabici ana ℥ss.
Calami aromatici, Thuris, Aloes ana ℥ij.
Caryophyllorum, Maceris, Nucis molchatæ,
Junci odorati, florum Nardi ana ℥jss.
Omnia nova cotoneorum excipiantur, & extendantur super pannum, & sustumigetur super ligno Aloes, & superponatur. * Stomachum & hepar confortat, & calefacit. Mesuer.
- Emplastrum Polyarchion.**
R. Cera, Terebinthina, Bdellii, Ammoniaci.

carbonibus benè accensis. Ad Solem conficiendum est medicamentum, die serena, ut albescat: pereunte igne alii carbones imponendi sunt, sed benè accensi: coquatur autem semper agitando, donec cerati crassitiem adipiscatur. Potest autem in unguenti formam redigi, si minus coquatur. Fit etiam ex libris tribus olei & aquæ: etiam ex lithargyri ℥ iij. olei tantundè, & aquæ ℥ ij. tunc enim candidius fit, citiusq; coquitur. * Refrigeratoriam habet vim mediocrem, cujus auxilio exulceratis partibus ne quid influat, impedit, & quod jam influxit, ad partes circumjacentes reuoluit. hinc pruritus, deliquamata & parua ulcera perfanat. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS astringentibus.

Emplastrum ex Gallia.

R. Gallie moschatae, junci odorati ana ℥ j β.
Ramich, Rhus, Prunorum sylvestrium,
Hypocistidis, Ladani, Gallarum integrarum,
Calami aromatici, Rosarum,
Santalorum alborum,
Santalorum rubrorum, Masticeis,
Ligni Aloës, Caryophyllorum,
Nardi, Thuris, Myrrhae, Costi,
Cyperis, Absinthii ana ℥ ij.
Palmularum siccarum N. xij.
Panis bis cocti ℥ iij.
Succi Myrrhi, succi Lauri, Aquæ rosarum,
Vini austeri ana ℥ j β.
Mivæ Citoniorum cum spec. ℥ iij vel ℥ iv.
Gammi Arabici assati ℥ vij.

Omnia probè teruntur: deinde panis & palmulae viginti quatuor horis ex succis macerantur: levigata niua excipiuntur, gummiq; additis coquantur igne lento, ad mellis spissitudinem: his in mortario pulvis superior admiscetur, donec tota massa fiat viscosa. Cum uti voles, panno illitum, suffitu ligni aloës imbuito. * Torum ventrem inferiorem roborat astringendo, calefaciendoque: coque lienterias, diarrhoeas dysenteriasque ex frigore contractas iuvat. *Mesues.*

Emplastrum de crusta panis.

R. Masticeis, Menthae, Spodii, Coralli rubri,
Santali albi, rubri ana ℥ j.
Crustæ panis tostæ & maceratæ in aceto per horam mediam ℥ ij.
Olei Mastichini, Citoniorum ana ℥ j.
Farinæ hordei q. s.

Fiat emplastrum. * Valet in vomitu puerorum, & his qui cibum reuolunt non possunt. *Montana.*

Emplastrum Diaphanicon, calidum.

R. Cerae ℥ ij.
Olei Rosati, Nardini ana ℥ iv.
Simul liquentur: deinde
Dactylorum siccorum N. xl.
Panis bis cocti ℥ viij.
Macerentur in vino odoro biduum: post
Carnis Citoniorum in vino coctorum ℥ j.

A Permultum teres cum dactylis & pane bis cocto: deinde misce cum cerato superiori ex cera, oleo rosato & nardino, & adde subsequencia in mortario benè contusa:

Masticeis, Thuris, Absinthii Romani ana ℥ ij β.
Ligni Aloës, Macis, Myrrhae, Aloës lotæ,
Spicæ nardi Indicæ, Acaciæ,
Gallie moschatae, Trochiscorum Ramich,
Calami aromatici ana ℥ j.
Ladani ℥ ij.

B Misce, fiat emplastrum. * Ventriculum & hepati firmat: ob id lienteriam & dysenteriam hepati cam adiuuat. *Mesues.*

Emplastrum Diaphanicon frigidum.

R. Dactylorum maturitati proximorum, in vino austero coctorum ℥ v.

Panis bis cocti ℥ j.
Carnis Citoniorum in vino austero coctorum ℥ j β.

C Styraçis calamitæ, Masticeis, Ladani,
Acaciæ, Omphacii, flor. Labruscæ,
Ros. rubrarum, Santali citrini,
Trochiscorum Ramich,
Myrrhae, Ligni Aloës ana ℥ j β.
Cerae ℥ iv.
Olei Rosati ℥ xv.
Vini austeri q. s.

Fiat emplastrum. * Ventrem totum inferiorem, ne aliarum partium recrementa suscipiat, roborat, coctionem iuvat: ob hæc vomitum, choleram morbum, lienteriam, dysenteriam hepati cam iuvat. *Mesues.*

Emplastrum pro matrice.

R. Rad. Bistortæ ℥ j.
Ligni Aloës, Santali citrini, Nucis moschatae,
Berberis, Antheræ, Cinnamomi ana ℥ j.
Caryophyllorum, Schœnanthi,
Flor. Chamamelis ana ℥ j β.

E Thuris, Masticeis, Aliptæ moschatae,
Gallie moschatae, Styraçis calamitæ,
Styraçis rubræ ana ℥ iij.
Moschi fini ℥ j β.
Cerae ℥ j β.
Terebinthinæ ℥ j β.
Ladani ℥ iv.
Picis navalis ℥ iij.

Fiat emplastrum secundum artem. * Uteri imbecillitati succurrit: ejus procidentiam reprimat, muliebribus vitis ex nimia humorum molitudine subuenit, fluxusq; immoderatos sistit.

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplastrum Diachylon simplex.

R. Mucilaginis Fœnigræci, Mucilag. Sem. Lini,
Mucilag. rad. Athræ ana ℥ j.
Lithargyri ℥ j β.

Olei antiqui clari ℥ iij.
Lithargyrium tenuissime teratur, & cum oleo subigatur & misceatur: post igne lento coque, spatha semper agitando, donec probè mista sint.

Exime igni, paulatim frigescat: postea mucilagines affunde, permisce, & recoque igne ad justā crassitiem. * Scirrhos hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipsas choeradas & durities reliquas emollit, & juvat. *Mesues.*

Emplastrum Diachylon, compositum.

R. Mucilaginis radic. Althææ,
Mucilag. sem. Lini, Mucilag. med. cort. Ulmi,
Mucilag. Fœnigræci ana ℥ iv.
Olei Chamæmelini, Liliorum, Anethini ana B
℥ j β.
Hammoniæ, Galbani, Opopanacis,
Sagapeni ana ℥ β.
Ceræ novæ ℥ xx.
Crocī ℥ ij.
Terebinthinæ ℥ ij.

Gummi resolvantur in vino optimo, & conficiantur secundum artem. * Maturat apostemata, & mollit durities: partim resolvit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones. C

Emplastrum Diachylon magnum filii Zachariæ.

R. Lithargyri mundi, tenuissimè triti, & per cribrum excussi ℥ xij.
Olei Irini, Chamæmelini, Anethini ana ℥ iix.
Mucilag. sem. Lini, mucilag. Fœnigræci,
Mucilag. Althææ, mucilag. Ficum pinguium,
Mucilag. Passularum, succi Ireos, succi Sennæ,
Oesypi, Glutinis Alchanach, sive Ichthyocol-
læ ana ℥ ij β. (alii ℥ xij.)
Terebinthinæ ℥ ij.
Resinæ pini, Ceræ citrinæ ana ℥ ij.
Fiat emplastrum secundum artem. * Resolvit & maturat omnes durities & inflammationes.

Emplastrum Diachylon parvum.

R. Lithargyri ℥ vj.
Olei veteris clari ℥ j.
Mucilag. Pfyllii ℥ iv.
Mucilag. seminis Hyoscyami ℥ j β.
Mucilag. seminis Lini,
Mucilag. rad. Malvæ ana ℥ ij.
Fiat emplastrum secundum artem. * Tumores calidos digerit & maturat. *Mesues.*

Diachylon cum gummi Vigoniæ.

R. Rad. Althææ ℥ β.
Seminis Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Violarum, sem. Malvæ, sem. Althææ,
Sem. Cydoniorum ana ℥ β.
Sem. Pfyllii ℥ ij.
Rad. Ireos ℥ ij.
Olei Chamæmelini, olei Anethini,
Olei Liliorum, olei Lini, olei Irini,
Pingued. Gallinæ, pingued. Anatis,
Pingued. Anseris ana ℥ iij.
Olei Amygdal. dulc. Oesypi humidi,
Succi Glycyrrhizæ ana ℥ x.
Terebinthinæ ℥ j β.
Sevi vitulini ℥ β.
Lithargyri auri ℥ x.

A Bulliant omnia simul baculo agitando, usque ad consumptionem mucilaginis. Deinde cum cera alba, quantum sufficit, fiat ceratum molle, addendo

Sagapeni, Opopanacis, Bdellii mollis, Galbani ana ℥ iij.

Hammoniæ ℥ v.

Dissoluta in aceto, fiat emplastrum secundum artem. * Ad omnia præcedentia multo efficacius est.

Emplastrum de meliloto.

R. Meliloti ℥ vj.
Flor. Chamæmeli, Fœnigræci, Baccarū Lauri,
Rad. Althææ, Comarum Absinthii ana ℥ iij.
Sem. Apii, Cardamomi, Iridis, Cypeti,
Spicæ nardi Ind. Cassiæ, sem. Ammi ana ℥ j β.
Majoranæ ℥ iij.
Hammoniæ ℥ x.
Styracis calamitæ, Bdelliana ℥ v.
Terebinthinæ ℥ j β.
Ficum pinguium N. xij.
Sevi hircini, Resinæ ana ℥ ij β.
Ceræ ℥ vi.
Olei Sampsuchini,
Nardini ana quantum satis est, vel ℥ iij.

Confice sic: Fit decoctio

Meliloti, Fœnigræci, Chamæmeli ana q. s.
Coquantur ad medias: deinde in colaturam immisiss triturandis subtilissimè pulverizatis, rursus coquantur ad diuis oleis, terebinthina, & similibus, quoniam in aceto dissolutis: postremò adduntur radices & ficus simul cocti & benè cotuli. Misce, & fiat emplastrum. * Mollit duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viscerum, & reliquorum. Dolorem item vehementer sedat, hypochondriacq. tenfa sanat. *Mesues.*

Diameliton Andromachi.

R. Nardi Gallicæ, Cypeti, Iridis, Myrrhæ ana ℥ viij.
Crocī ℥ β.
Meliloti ℥ xxv.
Hammoniæ, Terebinthinæ ana ℥ l.
Ceræ ℥ c.
Olei Cyprini ℥ vj.
Aceti quantum sufficit.
Fiat emplastrum. * Eadem quæ præcedens potest. *Galenus.*

Emplastrum nervinum Vigoniæ.

R. Olei Chamomillæ, olei Rosarum ana ℥ ij.
F Ol. Mastichini, ol. Terebinth. ol. Liniana ℥ j β.
Terebinthinæ claræ ℥ iv.
Sevi vituli castrati, sevi Hircini ana ℥ ij β.
Rorismarini, Betonicæ, Caudæ equinæ,
Centauræ ana M j.
Vermium terrestrium lotorum & purgatorum in vino ℥ iij.
Coquantur simul in vino. addendo
Rad. rub. tin & orum ℥ x.
Fol. Hypericonis, sem. Hypericonis ana M j.
Masticis triti, Gummi elemi ana ℥ x.
Ricis navalis, Resinæ ana ℥ j β.

Sagapeni,

Sagapeni, Galbani, Hammoniacy ana ʒ iij.
Dissolutis gummi in aceto, cum Cyatho uno vini odoriferi aliquantulum contendantur, postea decoquantur, & exprimantur, cui expressioni addantur

Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ʒ ij ʒ.
Minii ʒ ij.

Iterum bulliant, imprimis lento igne, baculo agitando, ignem deinde vigorando, bulliant donec acquirat colorem subnigrum, quo facto cum cera nova sufficiente, fiat emplastrum in bona forma. * Emollit, digerit, resoluit, nervosarum partium malis cum primis utile. Modus compositionis est ut herbae, rad. rubiae, & vermes terretres coquantur in l. q. vini odoriferi, & cleorum ad vini consumptionem: expresso adjiciatur Terebinthina, sebum, mastiche per se trita & gummi diluti aceto: tum coquantur ad justam consistentiam, addendo ceram sufficientem, & sub finem decoctionis, addenda lithargyrus, & minium.

Emplastrum ceroneum.

R. Picis navalis bene colatae,
Cerae ana ʒ i ʒ iij.
Sagapeni ʒ ij.
Hammoniacy, Terebinthinae, Colophoniae,
Croci, ana ʒ i ʒ iij.
Aloes, Thuris, Myrrhae ana ʒ j.
Opopanacy, Styraçis calamitae, Galbani,
Masticis, Aluminis, Foenigraci ana ʒ vj.
Fœcis Styraçis liquidae, Bdellii ana ʒ iij.
Lithargyri ʒ j ʒ.

Confice sic: Sagapenum, galbanum, opopanax, hammoniacy, gummi aliquantulum tusa cum vino temperentur, deinde ad mediam partem vini consumptionem bulliant: & vase stanneo posito super ignem, cum inceperit bullire, picis navalis bene colata addatur, & cum spatula bene agitur, donec liquefiat: liquefacta pice, addatur cera, & ea liquefacta ponatur colophoniam styraçis cum pitillo calido trita frustatim imponatur: postea mastiche & olibanum, deinde myrrha cum bdellio: & intervallo facto ponatur terebinthina, & consequenter alumen & lithargyrium, & ad ultimum foenum graecum. Et cum decoctum fuerit, fundatur supra aquam tepidam, & ab aqua extracto, manibus exprimitur, donec tota aqua inde exeat: deinde pulvis aloes super marmor inunctum cum oleo laurino malaxetur: postremum croco pulverizato, & inunctis manibus cum eodem oleo laurino magdaleones informentur. Durat quinquennium. Emplastrum hoc a cera dictum est. * Valet praecipue ad omnem dolorem spatularum & pectoris ex frigiditate: frigidus humores solvit: splenem remollit: valet ad hydropem ex causa frigida hepatis: de eadem causa matricis frigiditati superpositum multum resistit. *Nicolaus.*

Emplastrum oxycroceum, commune.

R. Croci, Picis, Colophoniae, Cerae ana ʒ iv.
Terebinthinae, Galbani, Hammoniacy, Myr-

rhæ, Thuris, Masticis ana ʒ j ʒ iij.

Galbanum & hammoniacy in aceti sufficienti quantitate dissolvantur: coque dum dissoluta sint: cola, & rursum coque, donec acetum in vaporem evanuerit: tunc adde picem, ceram, terebinthinam liquata, deinde mastiches, thuris, myrrhae pulverem tenuissimum, continenter miscendo donec percocta sint ad cerati crassitiam. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende: postremum crocum in tenuissimum pulverem redactum admisce, & fiat emplastrum. * Prodest ossibus fractis, item partibus, quae dolore aliquo affliguntur, duritiam denique omnem emollit & discutit. *Nicolaus.*

Oxycroceum Vigonii.

R. Olei myrtini, olei Rosarum, Ol. Omphacina ana ʒ j ʒ.

Succi rad. Althaeae ʒ ij.
Rad. & fol. Fraxini, rad. & fol. Consolidae minoris, fol. Myrtiana M j.

C Omnia prius aliquantulum contusa, bulliant in vino pro quantum sufficit ad consumptionem medicamentis, cum Myrrha, Thuris ana ʒ ʒ.
Deinde horum colatur, cujus colaturae addantur
Sevi hircini ʒ ʒ.
Terebinthinae ʒ ij.
Masticis ʒ j.

Iterum cum praedictis oleis bulliant ad consumptionem decoctionis, postmodum colatur, addendo

D Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ʒ iij.
Boli Armeni, Terrae sigillatae ana ʒ ij.
Minii ʒ x.

Coquantur lento igne, & cum cera nova sufficiente, semper baculo agitando, fiat emplastrum. Ad praedicta efficacius.

Emplastrum Apostolicum.

R. Lithargyri ʒ xv (alu ʒ vj.)
Cerae fulvae, Colophoniae ana ʒ ij.
Propoleos, Visci quercini glutinis ana ʒ j.

E Hammoniacy, Lapidis calaminaris, Thuris ana ʒ vj.
Masticis, Mumiae ana ʒ j ʒ.
Terebinthinae, Bdellii, Galbani, Myrrhae, Aeris usti, Squamæ aris, Viridis aris, Sarcocollae, Dictamni Cretici, Aristolochiae rotundae, Opopanacy ana ʒ j.
Olei veteris q. s.

Vini quantum galbano, hammoniacy & opopanaxo dissolvendis satis fuerit. Confice secundum artem & diligenter emplastrum. * Valet ad dolores cervicis potissimum & renum: sagittas & furculos corpori infixos extrahit. *Nicolaus.*

Emplastrum Apostolicum, aliud.

R. Lithargyri ʒ xviii.
Cerae rubrae, Colophoniae ana ʒ vj.

Propoleos, Visci quercini ana ʒ iij.
Hammoniacy, Lapidis calaminaris, Thuris ana ʒ ij.

Masticis, Mumiae ana ʒ j ʒ.
Terebinthinae, Galbani, Bdellii, Myrrhae,

Aris ussi, Sarcocollæ, Squamæ aris,
Opopanacis, Dictamni Cretici,
Aristolochiæ, Aris viridis ana ʒ j.
Olei veteris q. f. vel ʒ vj.

* Ad omnia vulnera recentia sive antiqua, & ad nervos præcisos, vel musculos, ad puncturas vel morsum terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit, educit ab eis humores & putredines intumescit, & cõcavitates earum pura carne replet: repletisq; cicatricẽ absq; detrimento inducit: sagittas, calamos, & similia alius mēbris infixis, sine dolore extrahit. *Nicolans.*

Emplastrum de Rhabarbato.

R. Rhabarbari electi ʒ ʒ.
Aloës hepaticæ ʒ j.
Lixivii fortis Tʒ j.
Saponis Veneti Tʒ ʒ. Ceræ ʒ ij.

Decoquantur ad duritiem justam. Commendantur ad duros tumores, & tophos, præsertim in morbo Gallico. *Joan. Manardus.*

Emplastrum ex allio.

R. Ceræ Tʒ ij.
Picis Græcæ, Medullæ cervinæ ana ʒ ij.
Nitri albi ʒ viij.
Olei Tʒ iv.
Allia N. xx.

Allia mūdāta coque oleo, & his colatis adde ceram, postremò nitrum benè pulveratū: fiat emplastrum. * Vim attractoriam habet: facit omnem duritiem, abscessus, furunculos, fistulas, inguinum tumores, fistulas, impetigines humidas, ac mammas induratas. *Acutus.*

Emplastrum Gratia Dei.

R. Terebinthinæ Tʒ ʒ. Resinæ Tʒ j.
Ceræ albæ ʒ iv.
Masticis ʒ j.

Verbenæ, Betonicæ, Pimpinellæ ana M. j.
Fiat decoctio herbarum in vino albo generoso ad consumptionem tertie partis. Colaturæ dilfolve ceram, resinam, masticem. Bulliant, donec incorporentur, & agnentur. Tunc ab igne deponantur, & terebinthina injiciatur, agitando cum spatula, & fiat emplastrum. *Nicolans.*

Emplastrum filii Zachariae secundum Mesuem.

R. Ceræ flavæ, Medullæ cruris vaccæ, Adipis anatis, Adipis gallinæ, Mucilag. sem Lini ana Tʒ j.
Olei lini q. f. est.
Fiat emplastrum. Si autem valentius facere volueris, adde
Mucilag. Althææ, mucilag. Foenigræci añ part. equal.

Olei Leucoji (pro oleo lini) quantum sufficit. Adhuc valentius reddetur, si addantur
Mucilag. Oesyphi Ichthyocollæ ana q. f.

* Juncturatum tophos, ac nodos duros emollit, dissolvit, & crassa lentaq; pulmonis & thoracis excrementa, ad ejectionem per sputum magis habilia reddit.

Emplastrum de adipibus.

R. Adipis Agni, adip. Porci, adip. Ursi, Adip. Vituli, adip. Cervi, Adip. Hirci, Adip. Afini sylvest. adip. Anatis, adip. Gallinæ, Adip. Vulturis ana ʒ ʒ.
Olei sesamini, Olei de Kerva, Olei Lentiscini, Medullæ cruris vaccini, Olei amygdal. amar. Ceræ albæ ana ʒ ʒ.
Ceræ rubræ, Butyri vaccini ana Tʒ j.

Liquefiat, coletur, & administretur. * Emollit & dolorem levat. *Galenus.*

Emplastrum Macedonicum.

R. Picis navalis ʒ j.
Adipis suilli, expurgati ʒ v.
Adipis Taurini, Oesyphi ana ʒ ij.
Resinæ pini ʒ v.

Liquefiant simul, & addantur ceræ ʒ iij. * Confert furunculis. *Acutus.*

DE EMPLASTRIS abstergentibus.

Emplastrum de tribus farinis.

R. Farinæ Fabarum, Orobi, Hordei ana Tʒ ij.
Coque lento igne, & adde
Oxymellis simplicis q. f.
Fiat emplastrum. *Avicenna.*

Emplastrum de quinque farinis.

R. Farinæ Fabarum, Orobi, Cicetis, Lupinorum, Hordei ana part. æquales,
Lixivii, Oxymellis simplicis ana quantum sufficit.

Misce, & fiat emplastrum. *Avicenna.*

Barbarum parvum.

R. Picis nigræ, Ceræ, Resinæ pini, Picis Græcæ, Bituminis ana Tʒ j.
Lithargyri ʒ x.
Cerussa, Aeruginis ana ʒ v.
Opopanacis ʒ iij.
Olei ʒ ix.

Terenda contundantur in mortario cum aceto forti: reliqua liquentur: misce, coque, quousque non amplius manus inquinet. Si voles sedando dolóri aptius reddere, adde

Succi Hyoscyami, Opii ana ʒ ʒ.
* Ad recentia vulnera, sinus, canum hominumq; morsus, condylomata, inflammata, ad articulum vitia in principio, & podagrâ valet. *Galenus.*

Barbarum magnum.

R. Picis Tʒ iix.
Ceræ Tʒ vj. ʒ iix.
Resinæ pini Tʒ v. ʒ iv.
Bituminis Tʒ iv.
Olei Tʒ j. ʒ vj.
Lithargyri, Cerussa, Aeruginis ana ʒ iij.
Thuris ʒ vj.
Aluminis liquidi ʒ j. q.
Aluminis scissilis ʒ iv.
Opopanacis, Squamæ aris, Galbani ana ʒ xij.
Aloës, Opii, Myrrhæ ana ʒ ʒ.
Succi Mandragoræ ʒ vj.

Terebin.

Terebinthinæ T̄b ij.
Aceti T̄b v.
Confice, ut in parvo dictum est. * Eiusdem cum superiori efficaciam. Hoc autem ad maxima vulnera adhibetur, ut præcedēs ad minora. *Galenus.*
Isis.

R. Ceræ 3 c.
Terebinthinæ 3 cc.
Squamæ æris, Aeruginis, Aristoloch. Thuris, Salis hammoniæ, Hammoniæ, Aeris usti ana 3 iij.
Aluminis usti 3 vj.
Myrrhæ, Aloës, Galbani ana 3 xij.
Olei veteris 3 x.
Coque ut supra: deinde subige manibus aceto forti lotis: fiant magdaliæ, quas in aceto repone diebus decem. Alii addunt radicis draconitii 3 iij. * Capiti accommodatum est, ad chironia ulcera & curatu difficilia: est item cruentis idoncum. *Galenus.*

Emplastrum album, sive è cerussa.

R. Cerullæ T̄b j β.
Olei rosati T̄b ij.
Ceræ candidæ 3 iv.
Cera in oleo liquata, adde cerussam tenuissimè levigatam, & semper agitando coquantur, donec nigrescant. * Sanat ambusta, erysipelata, scabiem siccam, & ulcera calida.

Emplastrum de janua.

R. Succu Betonice, Plantaginis, Apii ana T̄b j.
Ceræ, Picis, Resinæ, Terebinthinæ ana T̄b β.
Fiat emplastrum. *Mesuer.*

Emplastrum viride.

R. Ceræ novæ, Resinæ, Terebinthinæ ana 3 iv.
Olibani, Masticis, Viridis æris ana 3 iij.
Confice secundum artem.

Emplastrum divinum.

R. Galbani 3 j. 3 ij.
Hammoniæ 3 iij. 3 iij.
Opopanacis 3 j.
Lithargyri T̄b j β.
Ceræ novæ 3 iij.
Olei olivarum T̄b j β.
Olibani 3 j. 3 j.
Myrrhæ 3 j. 3 ij.
Viridis æris 3 j.
Bdellii 3 ij.
Aristolochiæ,
Masticis ana 3 j.
Magneti 3 iv.
Misce omnia sicut decet, & fiat emplastrum.
Diostanus.

Emplastrum Basilicum majus.

R. Ceræ albæ, Resinæ pinæ,
Sevi vaccini, Picis Græcæ, Picis nigræ,
Terebinthinæ, Olibani, Myrrhæ ana 3 j.
Olei q. l.
Fiat emplastrum. * Ulcera phlegmone carentia, præsertim partium nervosarum, terget, & carne capiet. *Mesuer.*

Emplastrum Basilicum minus.

R. Ceræ flavæ, Resinæ pinguis, Picis Græcæ ana T̄b j.
Olei communis q. l. fiat emplastrum. Alii Terebinthinam addunt, alii verò Terebinthinam picis loco ponunt. *Mesuer.*

Diadynamnum.

R. Olei veteris T̄b ij β.
Lithargyri T̄b j. 3 β.
Aeruginis 3 j.
Squamæ æris 3 vj.
Colophonæ 3 vj. 3 ij.
Pollinis thuris 3 j β.
Hammoniæ 3 ij.
Aeris usti 3 j.
Diphrygis, Gentianæ ana 3 vj.
Propoleos, Aloës ana 3 j.
Galbani 3 j β.
Aristolochiæ rotundæ,
Dictamni Cretensis ana 3 j. 3 ij.

C Ceræ 3 xxv.
Confice in hunc modum: Lithargyrum cum oleo mixtum coques tatisper, donec probe coierint, continenter agitando, additis æruginè & squama æris, ferveat aliquantulum: exime igni, & dum adhuc bullit, immitte resinam & hammoniæ in aceto dissoluta, & eò usque movebis, donec deserbuerit, tum ceram & æs ustum immitte. Rursus coquatur igni, & cum non inficiet manus, exime igni, & adde reliqua tenuissimè trita: probe movebo, & confice magdalias. * Facit ad recentia vulnera, nervorum præcisiones, vetera ulcera, & cicatricem agrè ducetia, abscessus, strumas, furunculos, duritias: tela educit, aculeos, ossa ex capite: & ad cujuslibet virulenti idus efficacis est. *Galenus.*

Emplastrum Asclepiadis.

R. Aeris squamæ,
Aeruginis rasæ ana 3 j.
Ceræ T̄b β.
Resinæ laricis 3 β.

E Ea, que liquari possunt, aridis affunduntur, quibus exceptis, utitor: item platysma exiguum soli affectæ parti, ut ulcus tantum comprehendat, injicito. Cæterum ambientes partes pharmaco, quod phlegmonem arceat, circumdare oportet. * ad Chironia, & curatu difficilia ulcera accommodatum est. *Galenus.*

Aliud Andromachi, ad ulcera maligna.

F R. Chrysocollæ,
Squamæ ana 3 ij.
Ceræ 3 vj.
Diphrygis 3 ij.
Squamæ argenti 3 j.
Olei rosacei vel myrtini parum
Misce, & fiat emplastrum secundum artem. *Galen.*
Aliud ejusdem.

R. Diphrygis 3 xiv.
Spumæ argenti 3 xl.

Ceræ ʒ liij.
Olei myrtini ʒ x.
Misce, & fiat emplastrum secundum artem. Ad eadem valet.

Melinum Serapionis.

R. Spumæ argenti Denar. c.
Guttæ ammoniaci Denar. xxiix.
Ceræ Denar. lvj.
Aeruginis Cypriæ Denar. ix.
Myrrhæ Denar. j.
Colophonix Denar. lvj.
Galbani Denar. ix.
Olei cyathos iij.

Argenti spumam, ac oleum coquito, cum inalterata sunt, ammoniacum, deinde ceram: postquam deposueris cacabum, galbanum, aeruginem, & reliqua addito, atque molliter incoquito. * Valet ad ulcera, & ad resolvendum, pugilibus utilissimum. *Galenus.*

Emplastrum Diabotamum, Critonis.

R. Anagallidis cæruleum florem habentis, Papaveris erratici, Marrubii, Alterci ana Denar. lvj.

Hæc in pilam coniecta teruntur, quousq; conrusa sint ac dissoluta duntaxat, ne eorum succus absumatur: postea injecta in mortarium terantur: in alio autem mortario habentur

Squamæ æris rubri Denar. xxvj.
Mannæ Denar. iix. alii xx.
Resinæ pityinæ siccæ,
Aloës ana Denar. xvj.
Aluminis scissi,
Aluminis rot. ana Denar. iv.

Hæc in Sole lævigantur, ut sordium crassitudinem cum aceto habeant. Deinde herbæ mistæ, donec probè coëant, teruntur: postea ceratum facito, addendo

Ceræ Chix Denar. c. al. Min. j.
Olei veteris Hem. ij.

Radito, & misceto. Facit ad carcinomata, strumas, putredines: ad suppurationem perducit & exprimit: lepras amovet, furunculos solvit, podagricis prodest, callosas durities emollit, &c. *Gal.*

Emplastrum ex Scilla, Critonis.

R. Chalcitidis,
Aristol. rot. ana Denar. xxx. alii xv.
Iridis Denar. xxx. alii xv.
Ammoniaci, Myrrhæ, Styracis,
Squamæ æris rubri ana Denar. xv.
Scillæ tostæ Denar. ciix. alii xx.

Aceto acerrimo diebus 40. terito, quando caniculæ sidus oritur. Squama primū & styrax, paulatim ex utroq; deinde gutta ammoniaci, & æs, & scilla injiciuntur, ut elaborētur, paulò post resina: inde myrrha. Cum levia facta fuerint, reliqua sicca miscētur. Expletis autem diebus, ejusmodi ceratum facito:

R. Ceræ Denar. v. alii Denar. ccxl.
Terebinthinæ lbj. alii pondo xxx.
Olei Sext. ij lb. alii Hem. vj.
Galbani,

A Picis liquidæ ana Denar. xxx.
Postremo galbanum indito, deinde ubi refrigeraveris, curiosè excipit. Syncero medicamine utitor, in capitis fracturis, fistulis, nomis, & excrecentiis: item ad ora venarum adaperita, & hypophoram, id est, ulcus dehiscens. *Galenus.*

Fusca Aegyptia, Andromachi.

R. Spumæ argenti ʒ xlvij.
Ricini Hem. vj.

B Ceræ ʒ cxlvij.
Guttæ ammoniaci ʒ lxxij.
Terebinthinæ ʒ xxxvj.
Lanarum combustarum ʒ xiiij.
Squamæ stomomatis,
Squamæ æris, Aristolochiæ,
Thuris ana ʒ j.
Myrrhæ ʒ lb.
Opopanax ʒ ij.
Aquæ marinæ ʒ l. alii iix. ad ceram conspergendam.

C * Facit ad nomas, gangrænas, ulcera vetera & maligna. *Galenus.*

Emplastrum de stercore canis.

R. Stercoris canis comedentis ossa, tritij ʒ iv.
Farinæ lentium ʒ ij.
Farinæ Fabarum ʒ j.
Terræ sigillatæ,
Boli armeni ana ʒ j lb.
Cerussæ, Lithargyri ana ʒ x.

D Cum lacte caprino vel vaccino, in quo extinctū sit ferrum ignitum, fiat emplastrum. Valet in ulceribus fraudulentis. *Joan. de Vigo.*

Emplastrum Chalcantimum, nostrum.

R. Colophonix ʒ j.
Thuris, Myrrhæ ana ʒ ij lb.
Masticis ʒ ij.
Terebinthinæ lotæ ʒ lb.
Ceræ q. f. Olei vitrioli ʒ lb.
Olei mal. aureorum ʒ lb.

E Fiat emplastrum. Ulcera sordida, antiqua, & curatu difficilia per sanat.

Emplastrum sulphuratum, nostrum.

R. Colophonix ʒ j.
Masticis ʒ j.
Thuris, Myrrhæ ana ʒ j lb.
Terebinthinæ lotæ ʒ lb.
Aluminis usti ʒ lb.
Olei hyoscyami ʒ lb.

F Olei sulphuris per campanam destillati ʒ j.
Ceræ q. f.

Fiat emplastrum. Omnis generis maligna ulcera quam brevissimè curat.

Panacea Hera.

R. Chamæpityos, Symphyti,
Chamæleonis ana ʒ lb.
Marrubii ʒ iv. aliis ʒ vj.
Polii,
Centaurii minoris ana ʒ vj.
Helenii, Aristolochiæ ana ʒ lb.
Thuris ʒ xij lb. Myrrhæ ʒ iij.

Aloës ꝑj.
Galbani ꝑj. Ob. ꝑ.
Olei ꝑ clxxx.
Mellis ꝑ xxx.
Propoleos ꝑ xij ꝑ.
Aluminis fissi ꝑj. Ob. ꝑ.
Chalcitidis, Terebinthinæ ana ꝑj. Ob. ꝑ.
Bituminis,
Terræ ampelicitidis, Spumæ argenti ana ꝑj.
Galliæ,
Pulveris Iridis ana ꝑij.

Contusa pridie herbæ, rad. oleo immittuntur per noctem, manè argenti spuma, ampelitis, bitumen injicitur, supra ignem levem incoquantur, ubi spissitudinē adepta fuerint, olla ab igne tollitur. Sint autem in alio vase mel, resina, galbanum, propolis colliquata, quæ oportet simul commiscere, in ollam fundendo, deinde arida, quibus cum medicamen coquitur, donec non coinquinet. Rufus ab igne deposito myrrha lævis facta, & thus inspergitur. Est autem advertendum, ne quādo effervercat, & quantum fieri potest in amplo spatio coquatur. Difficulus enim restringi potest, si quid attingat. * Valet ad omnem passionem, & malignitatem. Siftit autem nomas, neq; cruentas facit, neque circumpositis partibus duritiem conciliat: rumpit ac tabefacit omne corruptū, ut nihil à liquidâ staphide differat: cohibet sanguinis eruptionem, tum etiam, quæ per hæmorrhoidas fieri solet, myrta dilutū. Item hæmorrhoidas ipsas tabefacit, & cõsumit: insuper fistulas medetur, & carbunculis: sanat ægyptopas, & chironiæ ulcera, &c. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum ad Hydropem.

R. Stercoris columbini aceto macerati Tj.
Sulphuris vivi ꝑj.
Nitri ꝑj.
Pul. Rad. Enulæ, pul. Baccarum lauri,
Pul. Anethi, pul. flor. Chamomillæ ana ꝑj.
Sem. Nasturtii ꝑij.
Decoquantur omnia in vino ad spissitudinē, adde Mellis ꝑij.
Terebinthinæ ꝑj ꝑ.
Succi Ebuli ꝑij.
Succi Iridis ꝑj.
Farinæ fabarum ꝑj ꝑ.
Fiat emplastrum.
* Celebre & valdè probatum medicamentum
in Hydrope. *Medici Patavini.*

DE EMPLASTRIS CONSOLIDANTIB. & GLUTINANTIBUS.

Emplastrum de Minio Vigoni.

R. Olei rosati odorati Tj ꝑ.
Olei myrtini, Unguenti populeonis ana ꝑij.
Finguedinis gallinæ ꝑij.
Sevi Castrati, Sevi vaccini ana Tj ꝑ.
Fingued. porcine ꝑvij.

A Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ꝑij ꝑ.
Cerussæ ꝑiv.
Minii ꝑij.
Terebinthinæ ꝑx.
Cerae q. l.

Fiat emplastrum secundum artem, tendens ad nigredinem. * Vulnera, & ulcera antiqua, & maligna potenter curat.

Aliud, Nicolai Massæ.

R. Minii Tj ꝑ.
Olei rosacei ꝑxx.
Picis navalis ꝑiv.

B Bulliant omnia simul, donec per cocturam redigantur ad formam Cerati, deinde adde Terebinthinæ ꝑij.

Misce postea sic: Calidū projice in stulam aquæ frigidæ, & dimitte refrigerari, postea manibus ducatur ad optimam permissionem. * Ad vulnera pectoris penetrat, & ad ulcera quàm plurima antiqua, & difficilis consolidationis.

Emplastrum diapharmacum.

C R. Lithargyri subtilissimè triti, Aceti vini ana Tj ꝑ.
Olei veteris Tj ꝑij.

Fiat secundum artem emplastrum. * Facit nasci carnem in vulneribus, & consolidat ea. *Mesues.*

Emplastrum contraxamicem, sive rupturam.

R. Picis navalis, Aloës ana ꝑij.
Lithargyri, Cerae rubræ, Colophonix,
Galbani, Ammoniaci ana ꝑij.
Visci quercini,
Gypsi, Aristolochiæ longæ, rotundæ,
Myrrhæ, Thuris ana ꝑj.
Terebinthinæ ꝑij.
Vermium terrestrium,
Gallarum ana ꝑiv.
Consolidæ utriusque,
Boli Armeni ana ꝑj ꝑ.

E Sanguinis draconis Tj ꝑ.
Confice sic: Primò ponatur viscus quereinus: & dimittatur diu bullire in aqua decoctionis pellis arietinæ, sicut remouetur ab ariete: quæ debet decoqui per diem & noctem. Postea deponatur ab igne, & ponatur terebinthina, lithargyrium & colophonia: postea mastix, thus, vermes, myrrha & galbanum, & ammoniacum: paulò post cõsolidæ major & minor, gypsus & bolus Armenus. Postea super ignē ponatur, & ponatur sanguis draconis (aliū, Sanguis humanus:) consequenter aristolochia longa & rotunda, & ad ultimum aloë, & semper agitari debet sine intermissione fortiter cū spatula. Signū decoctionis est, quando digitis nō adhæret. Postea ponantur super marmor unctū oleo violato, & manibus malaxentur: postea teratur iterum in mortario assidue per duos vel tres dies: deinde usui reserua.

Aliud, ex pelle arietina dictum.

R. Lithargyri, Lapidis hæmatus,
Sanguinis draconis, Boli Armeni, Opii,

Masticis, Hammoniacy, Mumia, Galbani,
Thuris, Costi, Lumbricorum ana 3 lb.

Picis nigrae, Picis Graecae, Cerae albae, rubrae
ana 3 j.

Rad. Consolidae majoris, minoris ana 3 iij.

Rosarum rubrarum, Myrrhae, Aloes ana G. xiiij.

Succi Hypocistidis 3 vj.

Gallarum immaturarum, Balustiorum,

Aristolochiae rotundae ana 3 vj.

Visci quercini, Terebinthinae ana 3 ij.

Sanguinis hominis rufi 3 iix.

Fit autem in hunc modum: Pellem arietinam in-
tegram cum omnibus pilis coques in aqua, do-
nec ferè omnino dissoluta sit in lentorem quen-
dam: quem colabis. Hujus colaturae sume Tbj.
immitte in vas novum, in quo viscus liquabis
igni lento, rudicula semper agitando: injice de-
inde lumbricos, postea ceram, terebinthinam, &
masticem: his liquatis, adde gummi aceto disso-
luta: & coque ad ceram crassitiem: postremo in-
jice, quae terenda sunt, probè trita: probè misce-
to, & confice magdalias. * Magna est efficaciam
in rupturis. *Arnoldus Villan.*

Aliud ad rupturam.

R. Cerae novae Tbj.

Resinae, Colophoniae, Olei ovorum,

Picis navalis ana 3 iv.

Terebinthinae 3 ij.

Rad. Nenupharis,

Flor. Nenupharis ana 3 j.

Rad. Consolidae majoris 3 ij.

Nucum Cypressi 3 j.

Gallarum 3 j.

Boli Armeni 3 j.

Cort. Thuris 3 j.

Aloes 3 ij.

Lapis haematitis 3 j.

Lithargyri utriusque,

Masticis, Myrrhae, Mumiae,

Carabae, Balustiorum, Vermium terrestrium

combustorum, Rosarum rubrarum ana 3 lb.

Galbani, Ammoniacy ana 3 vj.

Dissolve gummi cum aceto, & fiat emplastrum.
Preparandi autem modus & ordo ita habet: Ha-
beas ad manum tres patellas, unam maximam,
& reliquas duas minores. In maxima patella su-
per ignem mediocrem, colliqua simul ceram fru-
stulatum concissam aut fractam, pariter & resi-
nam & colophoniam. Deinde in secunda patel-
la liqua picem, quam exinde colatam adde praedi-
ctis, ad patellam nempe maximam. In tertia
verò patella dissolve cum aceto galbanum & am-
moniacy, & super ignem admodum valde len-
tum eliqua, ne vel minimam supercalfactionem
aut adustionem sentiant, & cola. Deinde & haec
quoque supra dictis simul omnibus affunde, vide-
licet, quando illa quae sunt in patella maxima,
quodammodo refraxerint, diligenter spatula cir-
cumagendo, & affunde simulac terebinthinam &
oleum ex vitellis ovorum: & illico post, reliqua
omnia in tenuissimum pulverem lavigata, cau-
tissime & diligentissime continuo spatula agitan-

do, donec emplastri formam acquirat. Postremo
totum illud simul aggregatum projice super mar-
mor, manibusque oleo vel aqua infectis & hume-
ctatis, malaxando fac magdaliones teretes, &c.
Et si vis, esto tibi hic modus seu norma forman-
di emplastra consimilia, ut oxycroceum, diachy-
lon, emplastrum gryseum, &c. Unum tamen ad-
huc notandum est, galbanum, quod illius tertiam
partem amplius accipere debes, quam pondus
praescriptum habet, propter sordes, quae ei ple-
runque insunt, quae in colatura retrò manere de-
bent, nec tamè decedat quicquam ponderi praes-
cripto, verbi gratia: In hac recepta habes galba-
ni 3 vj tu modo recipe drachmas novem. Simi-
liter & ammoniacy paulò plus quàm pro praescri-
pto pondere accipies, prout plus minusve im-
purum fuerit. R. igitur hoc loco, ammoniacy
3 vj. aut circiter. *Ex dispensario Colonienf.*

*Emplastrum Diachalciteos, Palmaeum
unguentum distum.*

R. Axungiae porci veteris, à membranis per li-
quationem & colationem purgatae Tbj.

Olei veteris, Lithargyri triti & creti ana Tbj.

Chalcitidis ustae 3 iv.

Coque igni, & move rudicula, ex ramo palmae
recentissimo confecta: cum ferè excoctum erit,
adde tenerorum palmae ramorum minutim in-
cisorum, & nodulo ligatorum M. iv. Coque ad
ceram crassitiem. Usus ejus est liquari cum variis
rebus, pro Medici instituto. * Ad vulnera cruen-
ta, tumores pestilentes, & exituras, usta, rupta, co-
tusa, & inde nata ecchymomata. *Galenus.*

Oxelaum.

R. Lithargyri argenti Tbj.

Olei veteris, Aceti optimi ana Tbj.

Lithargyros levissimè terendus est, & reliqua
diligenter movenda in mortario lapideo, deinde
coquenda lento igne, donec ceram crassitiè adi-
piscantur. Componitur: etiam ex olei & aceti
Tbj. vel ex singulorum Tbj. tunc enim ni-
grius est, & valentius. * Exiccatur, fistulas quae non-
dum callum durum habet, curat: vulnera cruen-
ta glutinat. *Galenus.*

Oenelaum.

R. Lithargyri argenti Tbj.

Olei clari, Vini albi optimi ana Tbj.

Coque, & confice, ut supra. * Exiccatur, proinde
in rheumaticis dispositionibus utile est, & cruen-
ta vulnera sanat. *Galenus.*

*Emplastrum nigrum, vulgò Sticti-
pflaster.*

R. Olei rosarum 3 vj.

Colophoniae, Resinae, Picis navalis,

Cerae albae, Vitrioli Romani, Cerussae,

Olibani, Myrrhae ana 3 iix.

Masticis 3 j.

Olei ovorum 3 ij.

Olei de spica 3 j.

Olei juniperi ex granis 3 iv.

Mumiae 3 ij.

Terre

Terræ sigillatæ, sang. Draconis ana ʒ j.
 Vitrioli albi, Coralli rub. ana ʒ ij.
 Axungia ardeæ ʒ j.
 Axungia thymali ʒ iij.
 Lap. magnetis præparati ʒ ij.
 Lumbricorum præparatorum,
 Caphuræ ana ʒ j.

Fiat emplastrum secundum artem. * Valdè effi-
 tar ad recentia vulnera, & pūcturas, unde deno-
 minationem etiam habet. *Augustani.*

Emplastrum ex salicibus.

R. Misfos, Chalcitidis, Aeruginis, Cerussæ,
 Gallæ,
 Aluminis scissi, & rot.
 Cretæ sutoriæ, seu melanteriæ ana ʒ vj.
 Cerae, Resinæ ptyinæ, Picis,
 Bituminis, Fol. salicis ana ʒ ij.
 Olei Hem. iv. al. ij ʒ iv.
 Chalcanthi,
 Malicorii ana ʒ vj.
 Aceu sext. vj.

Salices ex aceto incoquantur, donec reliqui fue-
 rint sextarii duo. Deinde eruginis, cerussæ, & cre-
 tæ sutoriæ prius tritis folia immittito, simulq; ad
 levorem terito, deinde sicca, lavigato, rursusq;
 exprimito, postea liquefacta superinfundito.
 * Prodest cruentis ulceribus impositum, articu-
 lus solutis, fistulis inditum, si accidis carnibus hu-
 midisq; præsertim quæ in extremis partibus
 extant. Valet item ad erysipelata, aliosq; pluri-
 mos affectus. *Galenus.*

Emplastrum Venatorum.

R. Spumæ argenti, Olei veteris, Squamæ aris
 rubri,
 Cerae, Resinæ frictæ ana Min. j.
 Guttæ ammoniaci Triacem,
 Galbani, Minii synopici ana ʒ ij.

Argenti spumam, squamam, & oleum ad spissi-
 tudinem usq; incoquito, deinde ceram ac resinam
 inspicito. Cum liquata fuerint, ab igne tollito, &
 ammoniacum dilatatum immittito. Ubi refrige-
 rit, galbanum & ammoniacum indito, synopi-
 cum inspergens, ac in mortarium defusus, molli-
 siq; utitor. * Facit ad quadrapedum ictus, & ad
 reliqua venenata. *Galenus.*

Emplastrum Tarentini.

R. Squamæ,
 Mannæ ʒ β.

Aluminis scissi, Misfos ana ʒ ij.
 Tota ex aceto in pastillos digerito, qui singuli
 pendant ʒ ij. & reponito. Cum usus poscit, ce-
 ræ ʒ β. aliàs ʒ xl. resinæ ptyinæ ʒ ij. sevi taurini
 ʒ β. liquata refrigerari finito, pastilloq; misceto.
 * Utitor ad vulnera tanquam glutinatorio, &
 quod inflammationem arceat. *Galenus.*

Aegyptia Andromachi.

R. Argenti spumæ, Cerae ana ʒ ccliv.
 Guttæ ammoniaci ʒ lxxij.
 Terebinthinæ ʒ xxxvj.
 Lanæ succidæ combustæ ʒ xij. alii xix.
 Squamæ aris,

A Squamæ stomomatis, Thuris,
 Aristoloch. rotundæ ana ʒ j.
 Olei ricinini Hem. iij.

Argenti spuma, & oleum incoquantur, ac ubi
 murata fuerint, cera, resinaq; adjicitur: cum non
 inquinant, ammoniacum indes dilatando, & tunc
 lanas succidas, ac reliqua. * Valet ad nervorum
 vulnera cueta, facit ad nervos musculosq; præ-
 cisos: item ad puncturas, contusiones, attritus,
 artus fractos, &c. *Galenus.*

B **Aegyptium Philoxeni.**

R. Argenti spumæ, Cerae ana ʒ clx.
 Guttæ ammoniaci ʒ lxxx.
 Propoleos ʒ xl.
 Resinæ sicca, Terebinthinæ,
 Squamæ aris, Thuris ana ʒ xvj. alii xvij.
 Lanæ succidæ, Squamæ stomomatis ana ʒ j.
 Opopanacis ʒ β.
 Ricinini Hem. iij.

C Omnia incoquantur, fiatq; emplastrum. * Valet
 ad prædicta vitia. *Idem.*

Emplastrum Icesti.

R. Terræ ampelididis, Bituminis,
 Argenti spumæ ana Min. ij.
 Cerae, Thuris, Terebinthinæ,
 Propolis,
 Galbani, Alum. fissilis ana Min. β.
 Myrrhæ, Gallæ, Iridis ana ʒ xij.
 Chalcitidis ʒ vj.

D Ampelidis, bitumē, argenti spuma cum oleo co-
 quantur, humore prius expresso, ut fiant lævis.
 Incoquantur autem igne non acri, spatha ex ta-
 darum ligno assidue moventur, ne subsidant.
 Quæ liquari possunt, in alio vase liquefacito, mel-
 le prius seorsim cocto, ut coeant, ac in cacabo
 pulchrè cōsertis misceto: rursus enim resolvitur,
 his præmissis, deinde arida insperguntur aliqua-
 tenus refrigerata, postremò thus. Ac ubi in uni-
 tatem coierit, utitor. * Valet ad omne vulnus, re-
 cens, vetus, contusa, laxata, fracturas, phlegmo-
 nas, & omnem dolorem, quem protinus sedat.
 Facit ad abscessus, phymata, strumas, carbuncu-
 los, parotidas, ghygethla, condylomata, impeti-
 gines, clavos, nigritias, hæmorrhoides phlegmo-
 ne tentatas, fistulas, ambugta igne. Dilutum ro-
 faceo, valet ad ulcera, aculeos, tela canū, homi-
 numq; morsus, ferarum ictus. *Galenus.*

Emplastrum viride Andromachi.

R. Resinæ Tβ ij.
 Cerae Tβ j.
 Olei cyath. ij.
 Aeruginis ʒ ij. alii ʒ iij.

Liquefactis, quæ liquari possunt, ærugo insper-
 gatur. Quidam ubi refrigeraverint, mox raserint,
 in mortario misturā molliuntur. * Exicat & glu-
 tinat ulcera. *Galenus.*

Emplastrum viride aliud.

R. Plantaginis, Consolidæ majoris, & min.
 Betonicæ, Verbenæ, Pimpinellæ, Pilosellæ, Mil-
 lefolii, Linguae canis, Caudæ equinæ ana M. j.

Conquassentur, & cum Tb iij. sevi mutonis A
coquantur, & colentur, postea addatur

Resinæ, Ceræ, Galbani ana quart. iij.
Sarcocollæ quart. j.

Terebinthinæ quart. j. ß.

Fundatur & fiat emplastrum. * Incarnat, & con-
solidat. *Petrus de Bonanto.*

Barbarum Andromachi.

R. Ceræ, Picis, Resinæ,
Bituminis ana Denar. cc.

Thuris ʒ xxij.

Olei heminam j.

Fiat emplastrum. * Vulnere conglutinat. *Galen.*

Aliud ad idem.

R. Picis Tb ij.

Bituminis, Ceræ ana Tb j.

Gallæ ammoniaci, Manna ana ʒ vj.

Cerussæ ʒ iij.

Olei heminam dimidiam.

Aceti heminas iv.

Fiat emplastrum.

Gilyum Galeni.

R. Argenti spumæ, Ceræ ana ʒ c.

Terebinthinæ, Mannæ thuris, Galbani,

Minni sinopici ana ʒ viij. alij ʒ c.

Olei Sex. j.

Coquatur f. a. & fiat emplastrum. * Facit ad cruen-
ta vulnera & nervos præcisos: item ad vetera,
cicatricem ægrè ducentia & fluëtia ulcera: quin
& probè emollit duritias maximè in mammis D
oborientes. Utimur eo ad canum, hominumque
morsus: summè facit ad pastinacè, draconis, alio-
rumq; fevorum piscium ictus. *Galenus.*

Catagmaticum Andromachi.

R. Argenti spumæ, Picis, Ceræ,

Sevi taurini, Thuris ana Minam j.

Picis liquidæ Hem. ß.

Liquoris sycamini Hem. j.

Terebinthinæ M. j.

Opopanacis Denar. viij. al. xx.

Galbani Denar. viij. al. xx.

Aeruginis Denar. viij.

Ricini Hem. j.

Nonnulli addunt

Butyri Min. j.

Guttæ ammoniaci Denar. xxv.

Ex vino austero diluitur. fiatq; emplastrum ad ca-
pitis fracturas. *Galenus.*

Emplastrum ex euphorbio.

R. Euphorbij ʒ j.

Ceræ ʒ iij.

Olei ʒ xij.

Omnia simul incoquantur, fiatq; emplastrum.

* Nervorum vulneribus accommodatum est.
Galenus.

Emplastrum Diasulphurii.

R. Olei sulphuris ʒ iij.

Ceræ ʒ ß.

Colophonix ʒ iij.

Myrrhæ ad pondus omnium,

Ceræ, Colophonix, oleoq; liquefactis, simul ac
benè commixtis inspergatur myrrha subtilissi-
mè trita paulatim, igneq; lento coquantur, spa-
tha semper agitâdo, donec permixta fuerint be-
nè. Postea nimirum post quartam horæ partem,
abigne deponantur, & paulatim frigescant. Ha-
bebis emplastrum præstantissimum, certum &
infallibile in curandis omnis generis ulceribus,
& vulneribus quibuscunq;. *Martinus Rolandus.*

Emplastrum de centaurea.

B R. Centaureæ, in vino albo per noctem infu-
sa M. vi.

Coquantur ad medias; & post colaturâ coque-
iterum ad mellis crassitiem. De hujusmodi de-
codo

R. ʒ iij. Lactis mulieris ʒ ij.

Terebinthinæ Tb j.

Resinæ ʒ ß.

Thuris, Masticis,

Gummi Arab. ana ʒ j.

Ceræ novæ quart. j.

Misce & fiat emplastrum. * Capitis vulneribus
prodest. *Anton. Chalmesius.*

Emplastrum Comitis.

R. Ceræ albæ ʒ iv.

Ammoniaci ʒ ij.

Terebinthinæ ʒ iij.

Bulliant in vino albo, & extrahatur, & cum lacte
mulieris malaxando fiat emplastrum. * Carnem
generat. *Americus de Alesto.*

Emplastrum de vermibus.

R. Consolidæ major. & min. Cynoglossæ, Pi-
lofellæ, Plantaginis utriusq; ana M. j.

Vermium terrestrium Tb ß.

Terantur omnia & ponantur in Tb j. ß. olei com-
munis per septem dies, deinde bulliant parum
& colentur & exprimentur, addaturq;

Sevi arietini mundati Tb j.

Picis navalis Tb ß.

E Picis Græcæ quart. j.

Ammoniaci, Galbani, Opopanacis,

Terebinthinæ ana quart. j.

Thuris, Masticis ana quart. ß.

Dissolutis gummi cum aceto, fiat emplastrum.

* Incarnat, & consolidat membra nervosa. *Lan-
francus.*

Emplastrum incarnans.

R. Pimpinellæ, Betonix, Melangianæ, Ver-
benæ, Vermicularis ana M. j.

F Bulliant in bono vino albo, usq; ad cõsumptio-
nem duarum partium, coletur, cui addatur

Resinæ Tb j.

Ceræ albæ Tb ß.

Masticis Tb ij.

Coquantur, & projiciatur super lac mulieris, &
malaxetur, fiatq; unguentum. * Incarnat, & con-
solidat. *Anselmus de Janua.*

Emplastrum croceum.

R. Seminis fenigræci quart. j. Infundatur per
9. dies in vino albo, donec macrescat, postea tere
fortiter,

fortiter, & cola, & adde sevi hircini quart. ij. & simul conterantur, & coquantur: & post mucilago & pinguedo congregetur, quibus addatur Ceræ quart. j.

Resinæ Gr. ij.

Fundantur omnia, & coquantur, & fiat emplastrum. * Carnem generat. *Petrus de Bonanto.*

DE EMPLASTRIS CICA- tricem inducentibus.

*Emplastrum griseum de lapide
calaminari.*

R. Lapidis Calaminaris præparati ℥ j.

Lithargyri ℥ ij.

Cerussæ ℥ ℞.

Tuthiæ ℥ j.

Terebinthinæ ℥ vj.

Ceræ albæ ℥ j ℞.

Sevi cervini ℥ ij.

Thuris electi ℥ v.

Masticis ℥ iij.

Myrrhæ ℥ ij.

Caphuræ ℥ j ℞.

Confice secundum artem. * Desiccet, replet, & cicatrizat ulcera.

*Emplastrum de lapide calaminari, vul-
gò Zeltzen pflaster.*

R. Lapidis calaminaris, Tuthiæ præparatæ ana ℥ ij.

Terebinthinæ,

Ceræ citrinæ, Resinæ ana ℥ j.

Lithargyri ℥ ℞.

Olibani, Masticis, Tragaeanthi ana ℥ j.

Olei rosati, Olei myrtini ana ℥ ij.

Fiat emplastrum. * Idem ferè quod Griseum præ-

parat, eadem etiam penè compositio.

Emplastrum Diacaadmiæ.

R. Cadmiæ præparatæ, Chalcitidis ustæ ana

℥ xvi.

Ceræ ℥ lxxx.

Colophonix ℥ lxxiv.

Olei Myrtini ℞ j.

Cadmia & chalcitis benè tritæ cum tanto vino subiguntur, donec mellis crassitiam adeptæ sint: deinde cera & colophonia in oleo liquatis, coque aliquantulum: exime igni, & ubi refrigerit, adde reliqua. * Efficax est ad cicatricem du-
tendam in ulceribus. *Galenus.*

Panacea Andromachi.

R. Argenti spumæ, Denar. cl.

Ceræ, Denar. xl.

Terebinthinæ Denar. liij.

Aquæ marinæ veteris Heminas ij.

Strigmenti Heminas vj.

Squamæ Denar. xvj.

Ricini Hem. ij.

Cerussæ Denar. lxxx.

Guttæ ammoniaci Denar. xxiv.

Sevi vitulini Denar. lxxx.

Calcis viij Denar. xxiv.

A Aristolochiæ Denar. xxv.
Coquito, fiatq; emplastrum. * Epuloticum est. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS DO- lorem sedantibus.

Emplastrum de bacco Lauri.

R. Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℥ j.

Baccarum lauri ℥ ij.

Cyperi, Costi ana ℥ ℞.

B Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Ventriculi, intestinorum, hepatis, renum, vesicæ, uteri, & partium aliarum dolorem à flatibus aut intemperie frigida ortum placat. *Mesues.*

Emplastrum Marciatum, Pauli.

R. Masticis, Ceræ, Styrcis ana ℥ ij.

Oesyphi ℥ vj.

Terebinthinæ ℥ j.

C Fiat emplastrum. * Ad articulorum morbos, & corporis languores, & resolutiones efficax est.

Emplastrum de Mastice.

R. Masticis ℞ j.

Thuris ℞ ℞.

Coralli rubri ℥ j ℞.

Santalorum omnium ℥ v.

Caryophyllorum, Galangæ, Nucis moschatæ,

Menthæ, Absinthii ana ℥ ij ℞.

Galliæ & aliptæ moschatæ ana ℥ j ℞ ij.

D Picis ℞ j.

Ceræ & terebinthinæ ana q. s.

Fiat emplastrum. * Confert dolori dentium, tem-

poribus applicatum. *Incertus.*

Emplastrum ad dolorem juncturarum

& podagra, expertum.

R. Seminis hyoscyami,

Agarici Foenigræci ana kist. j.

Bavarc ℥ j.

E Ceræ,

Resinæ codicis, Olei antiqui ana ℞ j.

Medullæ ossium cervi,

Radiciis lilii ana ℥ iv.

Terantur medicinx siccæ, cribellantur, & lique-
fiant ea, quæ liquefiunt, & dimittantur, donec
infrigidentur, & projiciantur super medicinas
siccas, commisceantur, & reponantur ad usum.

Aricenna.

DOLORUM quoque sedant, emplastrum de
Meliloto, emplastrum Coroneum, emplastrum
F Oxyroceû, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE EMPLASTRIS minus usualibus.

DE EMPLASTRIS astringentibus.

Emplastrum ad fluxum ventris.

R. Cort. Mali granati, Gallarum, Balauftiorû,

Aluminis ana ℥ ℞.

Acaciæ, Sanguinis draconis, Myrtillorum, A
Cort. myrtobal. Chebul. fem. Uvari ana. ʒ ij.
Fiat pulvis, qui excipiatur miva citoniorum, &
mucilagine gummi tragacanthæ extracta cum
aceto. fiat emplastrum. *Rondeletius.*

Aliud ejusdem.

R. Succi Citoniorum, succi Pyrorum agre-
sium, Aceti ana ʒ ij.
Panis Ib ʒ.

Coquantur diligenter, & contundantur, & pas-
sentur, deinde adde

Masticis, Sang. Draconis,
Boli Armeni ana ʒ ʒ.
Farinæ Lentium, Farinæ Hordei ana ʒ j.
Mucilag. Tragacanthæ ʒ j ʒ.

Misce, coquantur leviter, fiat emplastrum, quod
applicetur supra ventrem.

Emplastrum ad sætum retinendum.

R. Olei Citoniorum, olei Myrtini, ablutorum
cum aqua plantag. & peculii ros. vel cum
decoct rad bistortæ ʒ iv.

Ceræ rubræ ʒ ij.

Sanguinis draconis, Boli Armeni,

Acaciæ, Hypocistidis ana ʒ ʒ.

Rad. Bistortæ, Gallarum, Balaustiorum,

Coralli rubri, Masticis ana ʒ ij.

Cerussæ ʒ j.

Terebinthinæ lotæ in succo bursæ pastoris
ʒ ij.

Fiat emplastrum, decoquendo in oleo cerussam,
postea addendo terebinthinam & alia in fine.

* Fœtum, sanguinis fluxum ex utero aut renib.
retinet. *Rondeletius.*

Emplastrum inflammationem

reprimens.

R. Rad. Cyperi ʒ j.

Chalcitidis ʒ ʒ.

Cerussæ ʒ ij.

Resinæ picæ, Picis ana ʒ j.

Ceræ albissimæ ʒ iv.

Fiat emplastrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS

emollientibus.

*Emplastrum commune ad durities & do-
lores jecoris, splenis, &c.*

R. Lithargyri auri tenuissimi triti ʒ iv.

Nutrientur oleo Chamomillæ in mortario, de-
inde coquantur semper movendo, donec inspif-
sentur. deinde adde

Ammoniaci, Bdellii, dissol. in vino, liquefa-
ctorum & colatorum ana ʒ ʒ.

Ceræ ʒ v.

Terebinthinæ ʒ iv.

Iridis ʒ j.

Malaxentur manib. inunctis oleo liliorū. * Va-
let ad durities hepatis, splenis, tumorem in arti-
culis, vel aliis partibus. *Rondeletius.*

Aliud ejusdem.

R. Fol. Chamæpithyos M. j.

Rad. Malvæ, rad. Cucumeris agreffis ana ʒ ij.
Incidentur, & macerentur in olei antiqui dua-
bus partibus, & una vini, decoquantur: & in co-
latura decoquantur

Lithargyri ʒ iv. ad consumptionem vini: de-
inde dissolve

Picis, Colophoniæ, Pinguedinis porci ana
ʒ vi.

Galbani, Ammoniaci, Opopanacis, dissol. in
oleo amygdal. ana ʒ j.

B Iridis, Myrrhæ, Styracis, Propoleos, Masticis,
Ceræ ana ʒ ij.

Fiat emplastrum: malaxetur cum lacte mulieris.

Aliud.

R. Juris decocti rad. Liliorū, item rad. Althææ
ana Ib ʒ.

Olei Laurini, Chamæmelini ana ʒ ij.

Coquantur usque ad consumptionem juris:
deinde adde

C Galbani, Ammoniaci, Suffiminis, Bdellii, et
aceto dilutorum ana ʒ ʒ.

C His iterum coctis, dum nihil humidum superfit,
admisceto

Propoleos, Cerussæ ana ʒ v.

Vino generoso omnia subacta in unum co-
gantur. *Ex Andernaco.*

DE EMPLASTRIS concoquentibus.

D *Emplastrum ad materiam concoquendam,
& pus movendum.*

R. Rad. Althææ, Lapathii ana ʒ ij.

Fœnigræci, item Lini ana ʒ j ʒ.

Caricarum albarum N. xx.

Uvarum passerarum ʒ ij.

Contusa concoquantur ad cremorem. Hujus
colatæ libræ addito

Olei Liliorum Ib ʒ.

E Coquito iterum, donec omnis humor absun-
tus fuerit: postremo admisceto

Adipis suilli, Adipis vitulini purgati ana ʒ iv.

Rad. Iridis tritæ, Farinæ tritici, Resinæ, Colo-
phonix ana ʒ ij.

Ceræ quantum sufficit.

Fiat emplastrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum discutiens.

R. Absinthii, Papaveris corniculati ana M. j.

Rad. Althææ, Malvæ, Narcissi ana M. ʒ.

Sem. Fœnigræci, Ervi, contusorum ana P. j.

Fiat decoctio: de qua

R. Ib ʒ.

Olei Anethini, Hyperici ana ʒ ij.

Adipis suilli veteris,

Adipis gallinæ ana ʒ j.

Coquantur usque ad humorem consumptionem:
deinde adde

Salis

Salis usti ʒ ij.
 Coralli ʒ j.
 Sem. Anisi, Cymini ana ʒ ij.
 Farinæ Lolii, Hordei ana ʒ j.
 Croci ʒ ij.
 Cere quantum sufficit.
 Misce, & fiat emplastrum *Andernacur.*
Emplastrum ad hydropem,
nostrum.

R. Panis nigri, in lixivio molliti q. f. est,
 Sulphuris vivi & triti ʒ ss.
 Nitri ʒ ij.
 Salis fabarum ʒ j.
 Stercoris colubini, in aceto macerati q. f. est.
 Olei laterini, Baccarum lauri,
 Anethini, Chamomelini ana ʒ ss.
 Fiat emplastrum.

Emplastrum ad membra convulsa
ex repletione.

R. Resinæ, picis navalis ana ʒ j.
 Colophoniz, Cere novæ ana ʒ ij.
 Olibani, Masticis, Cerussæ ana ʒ ss.
 Salis nitri, sanguinis draconis,
 Terebinthinæ,
 Ol. rosati, Salis ammoniaci,
 Ol. vitellorum ovorum ana ʒ ij.
 Caphuræ ʒ j.
 Matris perlarum ʒ j.
 Carabes ʒ j ss.
 Magnetis ʒ ss.
 Vitrioli albi ʒ ij.

Fiat emplastrum secundum artem *Quercetanus.*
Emplastrum ad morbum Gallicum.

Qui unctiones pati nolunt, poterunt uti cetero, vel emplastro Vigonii de Ranis, quo post universales purgationes circūvolvuntur omnes articuli, vel brachia & crura tota, & in lecto, aut domi se continent. Quod si pruritus nascatur, fovendus locus vino decoctionis rosarum, chamæmeli, meliloti, & similitum, deinde applicandum emplastrum. Vis autem eorū si nimium fuerit imbecilla, unam aut alteram unctionem ita adjunges. *Antonius Chalmetius.*

DE EMPLASTRIS
 abstergentibus.

Emplastrum ex salice.

R. Misyos, Aluminis rotundi,
 Chalcitidis, Melanthetii,
 Aeruginis,
 Aluminis scissilis,
 Gallarum acerbarum ana ʒ vj.
 Cerussæ, Cere,
 Resinæ frictæ,
 Picis navalis, Bituminis,
 Olei Omphacini,
 Fol. Salicis tenerorum ana ʒ ij.
 Folia in aceto forti coquuntur, deinde siccata in tenuissimum pulverem rediguntur, alia liquantur coquanturq; donec satis est: postea refrige-

rantur, addunturque pulveres. *Ulcerata curantur difficilia, erysipelata, & alios plurimos affectus sicut adustione, & fistulas curat.

Emplastrum abstergens purgansq;.

R. Succo Solani, Marrubii, Plantaginis, olei Rosati ana ʒ ss.

Coquantur omnia usq; ad consumptionem succorum, deinde adde

Cinereum testaceorum, Stercoris caprilli usti,
 Calcis lotæ ana ʒ iv.
 B Aeruginis lotæ, Auripigmenti pulverizati,
 Aloës ana ʒ iij.
 Terebinthinæ ʒ ij.
 Cere viridis quantum sufficit.
 Misce, & fiat emplastrum *Andernacur.*

Emplastrum contra vermes.

R. Fol. Absinthii, Fol. Abrotani ana M. j.
 Lupinorum coctusorum crasso modo P. j. ss.
 Bulliant simul in aquæ ʒ vj & aceti scilicet ʒ j.
 C ʒ j. Deinde omnia simul pistentur diligentissimè, & ventri apponantur. *Hieron. Mercurialis.*

DE EMPLASTRIS
 consolidantibus.

Emplastrum ad vulnera insignia.

R. Picis Græcæ, seu Colophoniz, Sulphuris,
 Thuris albi ana ʒ ss.
 Ex albuminibus ovorum fiat emplastrum. *Labris vulnerum unitis & sanguine absteriso, corio inductum applicetur, fasciaq; obligetur. *Andernacur.*

D *Emplastrum cephalicum optimum, ad*
vulnera capitū cum fractura
cranii.

R. Succo pervincæ,
 Chelidoniz,
 Consol. majoris ana ʒ j.
 Mumiz, Myrrhæ,
 Sarco collæ, Ireos ana ʒ j.
 Rad. aristoloch rot. ʒ ss.
 E Pul. succini flavi, opt. triti ʒ ij ss.
 Terebinthinæ, Mellis ana ʒ iij.
 Croci Martis subtiliss. ʒ iij.
 Cere q. sufficit.
 Misce, & formetur emplastrum, quo capitis vulnera contendantur. *Quercetanus.*

DE EMPLASTRIS
 extrahentibus.

Emplastrum de Betonica.

R. Betonica viridis, Pimpinellæ,
 Agrimontii, Salvia, Pulgii,
 Millefolii, Consolida majoris,
 Callitrichi ana ʒ vj.
 Thuris, Masticis ana ʒ iij.
 Ireos, Aristolochiæ rotundæ ana ʒ vj.
 Cere alba, Terebinthinæ ana ʒ iij.
 Gummi oleæ, Aethiopicæ ʒ ij.
 Resinæ pini ʒ vj.

Olei Abietini, Vini albi ana quantum sufficit. **A**
 Herbz in pila probè contusa, diebus octo ex vi-
 no albo macerantur, pluries agitantur, coquun-
 turq; Vino expresso, colatoq;, & lento igne co-
 cto, dum tertia pars consumpta fuerit, oleum
 abietinum additur, deinde cera liquata, mox re-
 sina, & gummi, postea terebinthina: his ja pau-
 lulum refrigeratis, reliqua tuta, incretaque ad-
 duntur, & manibus assidue subiguntur, dum
 totus humor exhalet: postremò lac caprinum
 ad formandos globulos admiscetur: medica-
 mentum iterum manibus subigitur continuè.
 * Ad calvariaz fracturas uniendas, ossaq; carne
 contegenda, squamas ossium detrahendas, &
 ad ea quæ in alto latent, foras evocanda effica-
 est: carnes amissas, durasq; restituit: valdè abs-
 tergit, digerit, & siccat. *Andernacus.*

Emplastrum ex fermento.

R. Mellis, Fermenti ana Tbj.

Ammoniacy ex aqua scæni græci, aut lactis Mo-
 ri arboris ℥ iij.

Fæcis olei veteris quantum sufficit.

Visci quercini ℥ ß.

Fingatur emplastrum. * Ossa fractæ calvarie, ce-
 rebri membranis etiam altius infixa, & spinas,
 surculosq; extrahit. *Idem.*

Emplastrum attrahens, optimum.

R. Gummi cort. med. tiliaz, extracti, ut doce-
 bi ur, ℥ ij.

Magneti præparati ℥ j.

Succini flavi præparati ℥ ß.

Opopanacis repurgati cum succo serpenta-
 riz ℥ iij.

Terebinthinz, Cera ana q. s. est.

Misce, & fiat emplastrum. * Venenum è vulneri-
 bus elicit, tum glandem, ferri, ossium, lignorum,
 & vestium fragmenta ad se trahit. *Quercosanus.*

DE EMPLASTRIS

erodentibus.

Emplastrum aperiens cutim.

R. Rad. Bryoniz, Hermodactylorum an. ℥ j.

Arsenici, Actuginis, Adipis Ranarū viridijum,

Olei veteris ana ℥ ß.

Propoleos, Terebinthinz ana quantum suffi-
 cit.

Fæcis combustæ, Stercoris columbe an. ℥ j ß.

DE EMPLASTRIS

ambusta extinguen-
 tibus.

Emplastrum contra ambustionem.

B Accipe duo linteola munda, quorum alterum
 lacteo cremore, alterum verò scito butyrino irri-
 bue, & parti lesæ singulis diebus ter applica, do-
 nec fervor interior refrigeretur. Deinde lardo
 porcino masculino avenam, nec non unam aut
 alteram assulam infige. Hæc incende, & sic por-
 cinam pinguedinem ignitam in vas aquæ puræ
 ex alto cadere facito. Deinde sume sex ovorum
 vitellos abjecto albumine, quibus adde parum
 prædicti lactei cremoris, & deinde pinguedi-
 nem lardi liquatam, ac supernatantem adsi-
 ce, & hæc unâ probè decoque. Inde fiet emplastrum,
 quo ter de die partem affectam inunges, ac bre-
 vi cam sanam reddes. *Ranzovius.*

Emplastrum in cancro sis.

R. Plumbi ℥ iij.

Mercurii crudi ℥ j ß.

Fundantur simul foco, & in pulverem vertantur.

Adde Unguenti de Tuchia ℥ vj.

Cera ℥ ij.

D Terebinthinz ℥ j.

Misce, fiat emplastrum. *Heurnius.*

Tela emplastrata.

Lintea quoq; detrita hodie utrinq; intinguntur
 liquatis emplastris ad molliendum, purgan-
 dum, vel cicatrice munendum, ut

R. Olei dulcis, Axungiaz porci, Lithargyti ana
 ℥ j ß.

Cera odorata rec. Picis pul. ana ℥ vj.

Coque lentè: in fine adde

Resinz pul. ℥ j.

Cerussa ℥ iij.

E Misce, * evacuat, glutinat, coquit, purgat & cica-
 tricè inducit, mollit, excoarationi à longo mor-
 borū decubitu medetur, maximè si crudi ac pul-
 verisati misceatur decens copia. *Idem.*

CATAPLASMA
est, quod è plan-
tis viridibus cõ-
tulis, vel iisdem
ad mollitudi-
nem usq; in a-
qua decoctis,
additis oleis,
adipibus & fa-
tinis: interdum
sine oleis & a-
dipibus paran-
tur. Horum au-
tem alia

Astringunt: ut	}	Cataplasma ad ventris fluxum,
		Cataplasma ad jecur inflammatum.
		Cataplasma ad lienis inflammationem,
		Cataplasma ad incipientem inflammationem,
Emolliunt: ut	}	Cataplasma ad sanguinis eruptionem è naribus.
		Cataplasma ad induratos tumores lienis & jecoris,
Consolidant: ut	}	Cataplasma emolliens & discutiens.
		Cataplasma contra quemvis ictum.
Abstergunt: ut		Cataplasma detergens.
Concoquunt: ut	}	Cataplasma concoquens,
		Cataplasma ad maturandos tumores,
		Cataplasma suppuratorium,
		Cataplasma concoquens & maturans, &c.
Discutiunt: ut	}	Cataplasma discutiens,
		Cataplasma ad hydropem,
		Cataplasma ad anginam,
		Cataplasma ad augefcentem inflammationem,
		Cataplasma ad inflammationem in statu,
Attrahunt: ut	}	Cataplasma ad inflammationem in declinatione,
		Cataplasma ad parotidas ex frigore, &c.
		Cataplasma attractorium.
Dolorē mitigans: ut	}	Cataplasma ad dolores & inflammationes partium exte-
riorum,
		Cataplasma ad dolores articularium ex materia calida,
		Cataplasma in dolore colico & nephritico,
		Cataplasma ad dolorem oculorum,
		Cataplasma ad dolorem ventriculi,
		Cataplasma ad dolorem podagricum.
		Cataplasma mitigatorium ad parotidas per initia,
		Cataplasma ad inflammationem,
		Cataplasma stupefaciens,
Cataplasma ad oculos refrigerandos, &c.		

DE CATAPLASMATIS astringentibus.

Cataplasma ad ventris fluxum.

R. Micæ panis tostæ, & in aceto macerati ℥ vi.
Contundantur: cui adde
Caryophyllorum, Macis, Masticis, Galangæ,
Granorum Myrti, Acinorum Uvarum,

A Balaniflorum,
Olei Absinthii, Menthe ana ℥ ij.
Fiat cataplasma: applicetur supra ventrem. Ros-
deletius.

Aliud.

R. Prunorū sylvestrium, Prunellorū ana ℥ ss.
Decoquantur in aceto, per cribrum mittantur
& in colatura decoque

Micæ panis fordidæ ꝑ j.
Fol. Absinthii pulverizati,
Masticis, Coralli ana ꝑ j.
Santalorum omnium,
Cort. Mali granati ana ꝑ j.
Olei Rosati, olei Citoniorum ana ꝑ iij.
Misceantur, & fiat cataplasma: quod applicetur
supra ventrem serò, cum ibit dormitum *Idem.*

Cataplasma ad iecur inflammatum.

R. Mali cotonei ꝑ ij.
Farinæ Hordeaceæ, Farinæ Foenigræci an. ꝑ ij.
In aqua decoquatur ad cataplasmatum formam.
Andernacus.

Aliud.

R. Palmularum pinguium contusarum ꝑ j.
Glauçi ꝑ iij.
Crocij ꝑ j.
Farinæ Hordei ꝑ j.

Coquantur modicè in aq. fiat q; cataplasma *Idem.*

Cataplasma ad lienis inflammationem.

R. Farinæ Hordei ꝑ ij.
Rosarum rusticarum ꝑ ij.
Chamomillæ, Absinthii, Meliloti ana ꝑ j.
Olei Rosati, Nardini ana quantum sufficit.
Misce, & fiat cataplasma. Si magnus fuerit calor,
adde succum portulacæ, & foliorum flicis. *Idem.*

Cataplasma ad incipientem inflammationem.

R. Parietaris, Atriplicis, Lactucæ,
Cucurbitæ, Malvæ ana M. ꝑ.
Sempervivi ꝑ j.
Cort. Mali panici ꝑ j.
Glauçi ꝑ iij.
Farinæ Hordei ꝑ ij.

Decoquantur in aqua, quæ digitorum duorum
intra illa superet donec molliuscula fiat crassities:
deinde linamento inducta, membro imponantur. *Idem.*

*Cataplasma ad sanguinis eruptionem
è naribus.*

R. Boli Armeni, Sanguinis draconis ana ꝑ ij.
Albuminis ovorum, succi Plantaginis ana
quantum sufficit.
Misceantur, fronti q; &incipiti applicentur: nec
nò testiculis, si masculus fuerit. mammis autè, si
fœmæ sanguis per nares erumpat. *Andernacus.*

*Cataplasma, quo fluxus sanguinis, ex quo-
vâ vulnere erumpentis, cohi-
beri potest.*

In cûte Vere, cum tanx semina prima, sive ova
proiciunt, tunc accipe crassioris linci panni ul-
nas tres, vel quatuor, plus minusve quantum sa-
tis est: Hunc pannu cum huiusmodi ovis sanarū
probe abluito, soliq; siccandū exponito. Dein-
desecundò tertio q; lotū, similiq; modo in Sole
siccatū usui diligenter servato. Cum aut hoc uti
volueris, partē vulnere duplo majorē inde præ-
cisam, infra cataplasmatum vulnere imponito,
sanguinis effusio statim supprimetur, quod cer-

A to experimento in plurimis est comprobatum.
Ranzorius.

*Cataplasma, sanguinem è naribus pro-
fluentem sistens.*

R. Boli Armeni, Farinæ volatilis molendina-
riæ, Albuminum ovorum, Aceti rosacci
ana q. s. est.

Fiat cataplasma, illudq; cū linco canabino frō-
ti & arteriis capitis applicato. Et si sanguis non-
dum reprimitur, Linteolum aceto imbutū col-
lo circumvolvito. Quinimò ad eundem etiam
modum pudenda humectare poteris. *Idem.*

Cataplasma magistrale.

R. Florum Verbæci, Hyperici, Rosarū ana ꝑ ij.
Foliorum Rutæ, Hyoscyami ana M. j.

Decoquantur cum aceto, & fiat in formam cata-
plasmatis. Est defensivū optimum, præsertim in
vulneribus venenatis: toti membro affecto im-
positum multum confert. Dolorem enim sedat,
ac prohibet, ne phlegmone pars molestetur.
Quercetanus.

DE CATAPLASMATIS
emollientibus.

*Cataplasma ad induratos tumores
lienis & iecoris.*

R. Thymi, Pulgii, pulverizati ana ꝑ j.
Fermenti ꝑ ij.

D Aceti quantum sufficit.
Misce, & fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma emolliens & discutiens.

R. Malvæ, Althææ cum rad. ana M. ij.
Flor. Chamomillæ,
Flor. Meliloti ana ꝑ j.

Pulgii, Organi, Satorei ana M. j.

Coquantur in aqua, donec mollescant: deinde
contusa in formam cataplasmatum redigantur.
Andernacus.

Aliud.

R. Fol. Malvæ, Althææ,
Violarum ana M. ij.
Rad. Althææ, item Liliorum alborum,
Iridis ana ꝑ j.

Flor. Chamomillæ, Flor. Meliloti,

Comarum Anethi ana ꝑ j.

Cumini ꝑ j.

Baccarum Lauri ꝑ ij. Croci ꝑ j.

F Adipis anatis, anseris,

Medullæ crurum vituli,

Butyri recentis, olei Irini,

Liliorum ana ꝑ j. vel quantum sufficit.

Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Aliud.

R. Malvæ, Violariæ ana M. iij.

Radicum althææ & Liliorum ana ꝑ iij.

Fieuum pinguium N. v.

Coque ex aqua, ac cribro trajiciatur: dein adijce

Florum Chamæmeli pulverisatorum,

Seminis Anisi ana ꝑ j.

Farinæ

Farinæ Lini vel Foenigræci,
Adipis anserini,
Olei violæcci vel Chamæmelini ana ℥ ij.
Coquatur in malagma. * Emollit dura ac simul
solvit. *Hernius.*

DE CATAPLASMATIS consolidantibus.

*Cataplasma insigne, contra quemvis ictum,
quo usus est Christiernus rex
Dania.*

R. Ceræ ℥ iij ℞.
Colophonie seu picis Græcæ,
Pinguedinis Thymalli piscis,
Mumiæ ana ℥ j ℞.
Myrrhæ ℥ i. Minii ℥ ℞.
Coralli albi ℥ iij.
Thuris, Mastice ana ℥ j.
Caphuræ ℥ ℞.

Fiat cataplasma secundum artem. * Quibuslibet
etiam vulneribus, siue casum gladio secante, si-
ue punctum mucrone sint inflicta, hoc catapla-
sma recte adhiberi potest. *Ranzovius.*

Cataplasma præstantissimum.

R. Galbani, Ammoniaci, Opopanacis,
Bdellii, Ceræ ana q. f.
Olei communis ℞ ij.
Spumæ argenti ℞ j.
Olei laurini ℥ ℞.
Myrrhæ, Thuris, Mastice,
Aristolochiæ ana q. f.
Terre Cadmiæ sive lap. calaminaris prepar. ℥ j.
Caphuræ ℥ ℞.
Terebinthinæ ℥ j.

Redige in pulverem, quem fac igni exca-
re, & quicquid dissolvendum est, dissolve & in
morem cataplasmatibus forma. * Valet contra quæ-
vis ictum, & ad vulnera à tormentorum globu-
lis illata mirabilem curandi vim habet. *A quo-
dam chirurgo.*

DE CATAPLASMATIS abstergentibus.

Cataplasma detergens.

R. Parietariz M. j.
Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Sambuci
ana P. ij.
Fiat decoctio: in decoctione incorpora
Farinæ Fabarum, Farinæ Hordei, vel
Furfuris macerati ana ℞ ℞.
Olei Chamomillæ,
Olei Amygdal. amararum ana ℥ ij.
Pinguedinis gallinæ ℥ j.
Fiat cataplasma, permiscendo faciem decoctio-
nis. *Rondeletius.*

DE CATAPLASMATIS concoquentibus.

Cataplasma concoquens.

R. Rad. Bismalyæ ℞ ℞.

A Rad. Malvæ M. j.
Panis candidi ℞ j.
Fiat decoctio: contundantur, & per cribrum
transmittantur, fiatq; cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Farinæ Tritici ℞ j. Sapæ ℥ iij.
Fiat decoctio: cui adde Vitell. ovorum N. iij.
Fiat cataplasma *Idem.*

Cataplasma ad maturandos tumores inguinum, &c.

B R. Medullæ panis,
Uvarum passarum sine acinis ℥ j.
Butyri recentis, Axungiæ ana ℥ vj.
Fermenti ℥ v.
Lactis vaccini ℥ ij. Croci ℥ j.
Fiat cataplasma, quo bis quotidie utendum.
Andernacus.

Cataplasma suppuratorium.

R. Farinæ Fabarum, Farinæ Tritici ana ℥ j.
Farinæ sem. Lini,
Farinæ Foenigræci ana ℥ vj.
Ficum contusarum ℥ j ℞.
Axungiæ veteris ℥ ij.
Croci ℥ j.
Vitell. ovorum N. ij.
Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma concoquens & maturans.

R. Radicum Althææ vel Malvæ ℞ ℞.
Foliorum Malvæ M. j.
Panis candidi ℞ j.
Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Cataplasma concoquens & maturans bubones pestiferos.

R. Herbarum Malvæ, Violariæ ana M. iv.
Rad. Liliorum alb. Althææ, Ceparû ana ℥ vj.
Sem. Lini ℥ v.
Foenigræci ℥ iij.
Florum Chamæmeli, Meliloti ana M. ij.

E Omnium fiat decoctio & residua expressa pi-
stetur & per cribrum cernatur: deinde addatur
Farinæ Lini & Tritici ana ℞ j.
Fermenti ℞ ℞.
Cantharidum ℥ ℞.
Axungiæ porci ℞ j.
Olei Liliorum ℥ iij.

Misce Fiat Cataplasma. *Johan. Bauhinus Junior.*

Alud.

F R. Cepas coctas sub cineribus N. iv.
Fermenti ℥ vi.
Axungiæ porcine ℥ ij.
Croci ℥ ℞. Cantharidum ℥ ij.
Olei Scorpionum parum.
Misce, fiat Cataplasma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS discutientibus.

Cataplasma discutiens.

R. Parietariz M. j.
Florum Chamomillæ, ℥ ij.

Meliloti, Sambuci ana P. ij.
 Farinæ Fabarum, Hordei ana T̄b β.
 Olei Chamomillæ,
 Amygd. amararum ana ℥ ij.
 Adipis gallinæ ℥ j.
 Fiat cataplasma.

Cataplasma ad hydropem.

R. Stercoris bovini T̄b j.
 Stercoris caprini ℥ iij.
 Anisi, Fœniculi, Carui ana ℥ β.
 Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Sulphuris vivi ℥ ij.
 Cumini ℥ j.
 Sem. Apii, Petroseliniana ℥ β.
 Cum excrementis cochlearum fiat cataplasma.
Rondeletius.

Cataplasma ad anginam.

R. Stercoris Hirundinum, vel
 Gallinarum, vel Canis ℥ iv.
 Farinæ Fabarum ℥ ij.
 Olei Liliorum, Chamomillæ ana ℥ iij.
 Butyri recentis ℥ ij.
 Fiat cataplasma. *Idem.*

Aliud.

R. Unguenti Dialthææ, vel
 Ocsypi ℥ iv.
 Stercoris Hirundinum, vel
 Gallinarum ℥ vj.
 Misce, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

*Cataplasma ad augescens in-
 flammationem.*

R. Rosarum rubrarum P. ij.
 Chamomillæ, Meliloti ana ℥ β.
 Sempervivi, Cucurbitæ,
 Lactucæ, Parietariz ana M. j.
 Cort. Mali punici, Rhus ana ℥ β.
 Farinæ Hordei P. ij.

Ex aqua decoquantur omnia, ad cataplasmatem
 spissitudinem. *Andernacus.*

*Cataplasma ad inflammationem
 in statu.*

R. Lapathi, Parietariz, Chamæmeli,
 Meliloti ana M. β.
 Rosarum P. j.
 Palmularum N. x.
 Farinæ Hordei P. ij.

Contusa decoquantur in aqua ad spissitudinem
 cataplasmatem. *Idem.*

*Cataplasma ad inflammationem
 in declinatione.*

R. Althææ, Malvæ ana M. j.
 Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Rosarum
 ana P. j.
 Rad. Liliorum alb. item Althææ ana ℥ j.
 Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥ β.
 Ficus pingues N. x.
 Furfurum farinæ triticæ P. ij.

A Contusa decoquantur in aqua ad crassitudinem
 deinde addito
 Olei Chamæmelini, Adipis suilli ana ℥ j β.
Andernacus.

Cataplasma ad parotidas ex frigore.

R. Farinæ Fœnigræci ℥ iv.
 Farinæ sem. Lini, farinæ Ervi ana ℥ j β.
 Decoquantur ex vino tenui & calido, ad me-
 diocrem spissitudinem: deinde addatur
 Olei Nardini modicum: & Olei Cyprini pa-
 rum, si hyems est. *Idem.*

Aliud.

R. Stercoris caprilli ℥ ij.
 Decoquantur ex vino: mox adjiciatur oleum ex
 lilio, & mel cū modica farina seminis lini. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS
 attrahentibus.

Cataplasma attractorium.

C R. Flor. Chamomillæ P. j β.
 Farinæ sem. Lini,
 Farinæ Fœnigræci ana ℥ ij.
 Rad. Iridis pulverizatae ℥ iij.
 Stercoris columbini ℥ j β.
 Adipis gallinæ ℥ ij.
 Olei Liliorum, Chamæmeli ana ℥ j β.
 Fiat cataplasma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS

dolorem mitigantibus.

*Cataplasma euporiston ad omnes
 dolores.*

Accipe sulfures, sapam & parū salis, adde flo-
 res Chamæmeli, fiat exigua ebullitio: præclarè
 omnes dolores sedat. *Heurnius.*

Cataplasma ad contusa.

R. Rad. consolidæ majoris & minoris ana ℥ iij.
 Chamæmeli, meliloti ana ℥ j.
 Croci ℥ j.
 Farinæ fabarum ℥ ij.
 Farinæ fœnigræci ℥ j.

Coque ex aqua: & primò radices, adde Absin-
 thii & Cumini ana ℥ β. præclarum est istud ad
 contusa. *Idem.*

*Cataplasma ad dolores & inflammationes
 partium externarum.*

R. Rad. Althææ ℥ iij.
 Flor. Chamomillæ, flor. Violarum pulveriz.
 Furfuris ana P. j.
 Malvæ cum rad. Violariz, Branchæ Ursinæ
 ana M. j.

Fiat decoctio in brodio pingui, ut vervecis: vel
 adde

Axungia porci T̄b β.
 Contundantur omnia, & per cribrum transmi-
 tantur, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

*Cataplasma ad dolores articulorum
 ex materia calida.*

R. Medullæ panis medii T̄b j.

Decoqua-

Decoquatur in lacte bubulo, è quo non sit extra-
ctum butyrum, q. f. fiat cataplasma. Ad magnam
sedationem doloris, oleum violatū ponendum:
ad majorem, oleum hyoscyami: ad maximū, o-
leum mādragoræ, ad dēdo modicum croci. *Idem.*

Aliud ex herbis.

R. Solani, Violarum ana M. j.

Flor. Hyoscyami M. ij.

Flor. Violarum, Chamæmeli ana P. j.

Fiat decoctio in lacte, vel aqua. His cum axungia
porci confusis & cribratis, crociq; ꝑ j. addito, B
fiat cataplasma. *Rondeletius.*

*Cataplasma in dolore colico &
nephritico.*

R. Stercoris bubuli T̄b ij.

Vini, Mellis ana parum.

Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

R. Stercoris Bovis T̄b j.

Stercoris Capræ ꝑ ij.

Sem. Anisi, item Fœniculi, Carui ana ꝑ β.

Mellis parum.

Misce, & fiat cataplasma. *Idem.*

Cataplasma ad dolorem oculorum.

R. Pomorum acidorum N. iij.

Decoquantur in aqua peculi rosarum, amotis fe-
minibus & cortice, & duro quod inest: contun-
dantur, & facto cataplasmate applicetur frigidè
supra palpebras. *Rondeletius.*

Aliud, ejusdem.

R. Panis syncomisti T̄b β.

Temperetur in lacte, & parum coquatur, fiat-
que cataplasma.

Aliud.

R. Portulacæ M. ij.

Contusa diligenter apponantur supra partem
affectam. Eodem modo fieri possunt ex planta-
ginæ & solano. *Idem.*

Cataplasma ad dolorem ventriculi.

R. Rosarum rubrarum P. ij.

Carnis Cotiniorum, Palmularum ana ꝑ β.

Abinthii Pontici, Junci rotundi sicci,

Oenanthæ ana M. β.

Potentæ ꝑ ij.

Rursum coquantur: postea adde

Masticis ꝑ ij. Olei Melini ꝑ ij.

Ex vino rubro incoquantur: deinde addatur.

Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma ad dolorem podagricum.

R. Farinæ Hordei P. ij. vel

Cassie fistularis ꝑ ij.

Diluito oleo costino, vel succo, a quæve solani,

aut plantaginis. *Andernacus.*

Aliud præstantissimum, ejusdem.

R. Micæ panis lecalini ꝑ iij.

Macerato in lacte bubulo, & modicè coquito:

deinde addito

Vitellorum ovorum N. ij.

Croci ꝑ ij. Fiat cataplasma.

*Cataplasma mitigatorium ad pa-
roridas per initia.*

R. Farinæ Frumenti, vel farinæ Hordei, vel fa-
rinæ sem. Lini P. ij.

Ex mulsa redigantur in cataplasma. *Andernacus.*

Aliud, ejusdem.

R. Althææ, Chamæmeli ana M. j.

Decoquito, & juri farinam hordeaceam instar
P. ij. misceto.

Aliud, ejusdem.

R. Cremoris Lini, item Fœnigræci ana ꝑ ij.

Vitell. ovorum N. ij.

Butyri recentis ꝑ β.

Olei communis loti in aqua calente ꝑ ij.

Mixta omnia membro dolenti admoventur sta-
tim.

Cataplasma ad inflammationem.

R. Succi Sempervivi T̄b j.

Vini crassi acerbi T̄b β.

Farinæ Hordei ꝑ ij.

Corticis Mali granati, Sumach ana ꝑ β.

Misce, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Cataplasma stupefaciens.

Ad sensum stupefaciendum ex pomis man-
dragoræ decoctis in lacte, vel foliis hyoscyami
eodem modo coctis fiat cataplasma, addendo
parum croci. *Rondeletius.*

Cataplasma ad oculos, refrigerans.

R. Succi Sempervivi T̄b j.

Vini crassi acerbi T̄b β.

Farinæ Hordei ꝑ iv.

Corticis Mali punici, Rhus ana ꝑ β.

Fiat cataplasma. *Idem.*

*Puls ad dolorem & tumorem tu-
brum oculorum.*

R. Micam panis albi, maceretur aliquot horis
in aqua rosarum & lacte recenti muliebri, mox
in pulvem vertatur, ac addatur medulla pomi to-
sti acidioris: ac adijce parum croci, quo flavedi-
nem ducat. Fiat puls: quæ sindone duplici, vel
tenui linteo excepta, tepidè oculo dolenti im-
ponatur. *Heurnius.*

Puls ad tumores maturandos.

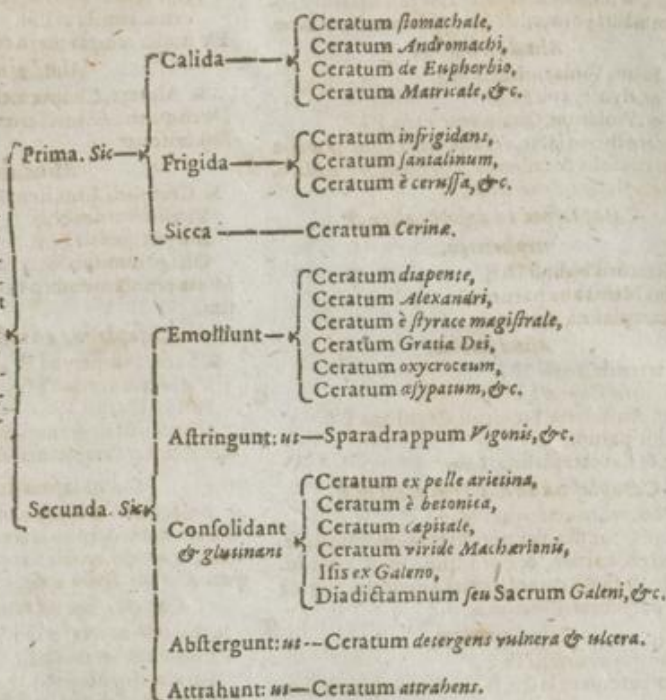
Micæ panis injiciatur lacti, vel decocto Cha-
mæmelorum, hinc in pulvem vertitur, adijciatur
vitello ovi, oleo rosato, vel chamæmelino, aut
simplici oleo: croci quid remiscetur ac tumori
imponitur: dolorē sedat & coctionē promover.
Interdum accipimus & mucilaginis feminis
althææ, fœnigræci, lini libram: & lento igne dum
coquantur, inspergitur hordei farina, & tandem
ovi vitelli, crocus & butyrū, vel adeps & oleum
adjiciuntur. *Idem.*

Puls ad vermes.

Accipimus Absinthium, contundimus ex ace-
to, & expressioni addimus sel bubulum, & fari-
nam lupinorum: umbilici regionibus inferimus.
Idem.

DE CERATIS, Sectio XXXI.

CERATUM à cera nomen habet, & ex speciebus paulò crassioribus & oleis componitur, & cum cera aut resina terebinthina, aut utriusq; simul in solidiorem consistentiam coit. Horum autem alia alterant qualitate

DE CERATIS
calidis.

Ceratum stomachale, Galeni.

R. Rosarum rubrarum,
Masticis ana ʒ xx.
Fol. Absinthii siccorum ʒ xv.
Spicæ nardi Indicæ ʒ x.
Cera ʒ iv.
Olei Rosati ℥ j ʒ.
Aque rosar. quantum sufficit ad lavandum.
Vini veteris austeri,
Succi Citoniorum ana q. s. ad lavandum.
Aceti parum.

Omnia tenuissimè terantur: cera & oleum igne lento liquentur, & aqua rosarum diu laventur: liquentur iterum, & laventur vino, succo & aceto: post misce reliqua, & fiat ceratum. * Ventriculum & hepar roborat: horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem juvat. *Mesues.*

Ceratum Andromachi.

R. Styracis ʒ ʒ.
Masticis ʒ j ʒ.
Folii, Spicæ nardi Indicæ ana ʒ iij ʒ.
Euphorbii ʒ iij.

A Cinnamomi ʒ vj.
Cera alba ʒ xx.
Olei Balanini ʒ iij.
Olei Balsami ʒ xv.

Fiat ceratum. * Ventriculum frigidum roborat, ne excrementa aliarum partium tam promptè recipiat: affectus nervorum & juncturarum frigidos, ut duritiem, dolores, tumores, quos dissolvit, si digeri sunt habiles: aut coquit, aut suppurat, si maturari possunt. *Mesues.*

B Ceratum de Euphorbio.

R. Olei Cinnamomi, vel olei antiqui ℥ j.
Cera flava ʒ ij.
Euphorbii recentis ʒ j.

Fiat ceratum. * Pro parte convulsa mirabile est. *Mesues.*

Ceratum Matricale.

R. Galbani præparati (ejus præparationem p. te ex Cordo) ʒ j ʒ.
Myrrhæ rubæ ʒ ij.
Bdelli ʒ j.
Matricariæ,
Arthemisiæ ana ʒ ʒ.

Gummi dissolvantur in aceto, & fiat ceratum. *Augustani.*

DE

DE CERATIS
frigidis.*Ceratum infrigidans, Galeni.*

R. Cerae albæ ꝑ ij.
Olei Rosati Omphacini ꝑ iij.
Conquassentur simul cum modico albi & clari
aceri. Oleum verò omphacinum antequam ro-
sas recipiat, sæpius est lavandum cum aqua fon-
tinali gelidissima: deinde confice secundum artem.
* Refrigerat febres ardentes, calorem hepatis,
& sedat dolores capitis, circum tempora, super
hepar, & per spinam dorsi linitum. *Mesues.*

Ceratum santalinum.

R. Rosarum ꝑ xij.
Santali rubri ꝑ x.
Santali albi, citrini ana ꝑ vij.
Boli Armeni ꝑ vij.
Spodii ꝑ ß.
Caphuræ ꝑ ij.
Cerae albæ ꝑ xxx.
Olei Rosati ꝑ j.
Confice secundum artem. * Phlegmonas & im-
temperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis,
& partium aliarum potentissime extinguit. *Mesues.*

Ceratum à Cerussa.

R. Cerussæ ꝑ j ß.
Olei Rosati ꝑ ij.
Cerae candidæ ꝑ iv.
Cera in oleo liquata, adde cerussam tenuissimè
levigatam, & semper agitando coquatur donec
nigrescant. * Sanat ambuita, erysipelata, scabiem
siccam, & ulcera calida.

Ceratum Cerina, Ctesiphontis.

R. Cerae citrinæ, Terebinthinæ,
Olei antiqui, Salsi niri ana ꝑ j ß.
Aquæ communis ꝑ iix.
Dissolvatur nitrum in aqua mortario imposita
ad perfectam colaturam, postea ponatur ad ignem, &
semper agitando cum baculo, ad perfectam co-
ctionem, fiant massa in bona forma. * Exicat
nitricè humores omnium corporis partium, &
praefertim scroti. *Galenus.*

DE CERATIS EMOL-
lientibus.*Ceratum diapente.*

R. Cerae flavæ ꝑ iij.
Styracis liquidi ꝑ iij.
Terebinthinæ ꝑ j.
Muccaginis ichthyocollæ, vel
Gummi Hederae,
Olei Irini ana quantum sufficit.
Misce, & fiat ceratum secundum artem. * Spa-
simum & nervorum juncturarumq; tumores du-
tos & nodosos lenit.

Ceratum Alexandri.

R. Comarum Absinthii, Thuris ana ꝑ x.
Hammoniæ, Styracis calamitæ ana ꝑ xij.

A Spicae nardi ꝑ iij. Cerae ꝑ iv.
Olei Chamamelini quantum sufficit.
Hammoniæ & thus vino horis xxiv. mace-
rentur: oleum & cera liquentur igne: reliqua tri-
ta & creta inspergantur. * Ventriculum & ven-
trem reliquum inferiorem roborat, ab hisq; du-
ritiem dissipat. *Mesues.*

Alterum ejusdem.

R. Castorii, Euphorbii,
Piperis longi, nigri ana ꝑ j.
Hammoniæ, Opopanacis,
Galliæ ana ꝑ j ß.
Medullæ cruris Cervi, ite cruris Vaccæ an. ꝑ ij.
Terebinthinæ ꝑ vij.
Styracis liquidi ꝑ j.
Adipis Gallinæ, item Anatis,
Anseris, Porci ana ꝑ j ß.
Cerae ꝑ j.
Olei veteris, item Nardini, Irini, Laurini,
Chamamelini, Leucosilutei,
Naphthici ana ꝑ iix.
Olei Balsami ꝑ iv.
Vini Veteris q. Lad. macerandum.
Ocsypi ꝑ iv.

C Valentei scirthos dissipat articulorum, & ner-
vorum omnium, dolores & affectus diutinos
à frigido natos, & contractiones, & paralytin, &
torturam.

Ceratum à Styrace, magistrals.

D R. Styracis liquidi ꝑ iv.
Cerae flavæ ꝑ ij.
Thuris, Myrrhæ ana ꝑ j.
Fiat ceratum secundum artem. * Nervorum jun-
cturarumq; tumores duos lenit.

Ceratum Gratia Dei.

R. Galbani, Opopanacis, Æruginis, Thuris,
Aristolongæ, Mastiches, Myrrhæ ana ꝑ j.
Hammoniæ ꝑ j. ꝑ ij.
Cerae ꝑ iix.
Lithargyri, Olei communis ana ꝑ xiiij.
Bdellii ꝑ ij.
Lapidis Calaminaris,
Lapidis Hamatidis ana ꝑ j.
Olei Absinthii ꝑ iv.
Terebinthinæ ꝑ vij.
Fiat ceratum. * Mollit, tergit, glutinat.

Aliter, Nicolai.

R. Terebinthinæ ꝑ j ß.
Resinæ ꝑ j.
Cerae albæ ꝑ iv.
Masticis ꝑ j.
Verbenæ, Betonicæ,
Pimpinellæ ana M. j.
Herbæ pistentur, & in vino albo odorato bul-
liant usque ad consumptionem tertiae partis, co-
lentur, & deinde herbæ abjiciantur, ac cera, resi-
na & mastiche cum colatura ponantur, & bul-
liant iterum, agitando donec optime in corpo-
rentur: & tunc deponantur ab igne, & addatur
Terebinthina, & totum agitetur bene cum spatu-
la, & fiat emplastrum.

F

Ceratum oxycroceum.

R. Croci, Picis nigrae, Picis Graeca,
Cerae ana ℥ iv.
Terebinthinae, Galbani, Hammoniacy,
Myrrhae, Thuris, Mastiches ana ℥ j ℥ iij.
Galbanum & hammoniacum in aceti sufficienti
quantitate dissolvantur: coque dum dissoluta
sint: cola, & rursus coque, donec acetum in va-
porem evanuerit, tunc adde picem, ceram, tere-
binthinā, liquata: deinde mastiches, thuris, myr-
rhē pulverem tenuissimum, continenter miscen-
do, donec percocta sint ad cerati crassitiem. In-
funde in aquam frigidam, exime, preme, & in ta-
bula marmorea oleo laurino inuncta extende:
postremò crocum in tenuissimum pulverem re-
ductum admisce: fiat ceratum. * Prodest ossibus
fractis, item partibus quae dolore aliquo affli-
guntur: duritiem deniq; omnem emollit, & dis-
cutit. *Nicolaus.*

Ceratum asypatum, Galeni.

R. Cerae flavae ℥ iij.
Olei Chamamelini, Irini ana ℥ vj.
Masticis ℥ j.
Spicae nardi ℥ ij ℥.
Croci ℥ j ℥.
Terebinthinae ℥ j.
Resinae ℥ ℥.
Oesyphi ℥ xxx.
* Emollit & digerit tumores duros hepatis, sple-
nis, uteri, nervorum, juncturarum, & aliarū par-
tium: estq; anodynum. *Mesues.*

Ceratum asyphi, Philagrii.

R. Croci ℥ v.
Bdellii, Masticis, Hammoniacy,
Aloës, Styraçis liquidiana ℥ vij.
Cerae flavae ℥ j.
Terebinthinae ℥ j ℥.
Medullae cruris vaccae, Adipis anferisana ℥ xv.
Oesyphi humidae ℥ j ℥.
Olei Nardini quantum sufficit.
Bdellium, hammoniacum & aloë dissolvantur
in aqua, in qua scenum graecum & chamemelum
sunt macerata: cum aliis misceantur in unguen-
tum. * Post Philagrium addiderunt nonnulli
Succi Squillae ℥ iij.
Sevi vitulini ℥ xv.
Thuris ℥ j.
Cerae quartaria iij. seu ℥ ix.
* Ad eadem potens. *Mesues.*

Ceratum asypatum, Pauli.

R. Hammoniacy ℥ x.
Bdellii ℥ v.
Styraçis liquidii, vel Myrrhae Staetis ℥ ℥.
Croci ℥ j ℥.
Aloës, Mastiches, Thuris ana ℥ ij ℥.
Cerae ℥ iij.
Semi Medullae vituli ana ℥ ij.
Oesyphi ℥ xi.
Olei Irini quantum sufficit.
Conñce secundum artem. * Idem pollet.

A DE CERATIS AD-
stringentibus.*Sparadrappum Vigonii.*

R. Hordei, Myrtillorum, olei Rosatiana ℥ ij.
Unguenti populinei ℥ ij ℥.
Pinguedinis vituli, Pingued. Vaccinae an. ℥ ℥.
Axungiae porci ℥ v.
Plantaginis, Solatri, Matrislylvae ana M. ij.
Vini granatorum ℥ iix.
B Omnia simul pistentur, & conquassentur, ac per
diem naturalem permaneant: deinde bulliant
ad consumptionem vini: postremum colentur:
colaturae adde sequentia:
Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥ iij.
Minii, Boli armeni, Terrae sigillatae ana ℥ vi.
Bulliant iterum ac baculo agitentur, & cum cera
alba quantum sufficit, fiat Sparadrappum nigrum,
addendo in fine cocturae

Caphurae ℥ ij.
Terebinthinae ℥ iij ℥. Misce.

*Ceratum contra vomitum nimium
puerorum.*

R. Olei Myrtini ℥ ij.
Succi Omphacini ℥ j ℥.
Vini austeri rubri ℥ j.
Bulliant in duplici vase, ad consumptionem vini,
deinde adde
Masticis, Myrrhae, Acaciae,
Thuris ana ℥ ℥.
Cerae, Resinae ana quantum sufficit.
Fiat ceratum molle. *Hieron. Mercurialis.*

DE CERATIS CON-
solidantibus & glutinan-
tibus.*Ceratum ex pelle arietina.*

R. Lithargyri, Lapidis Haematitis,
Sanguinis Draconis, Boli Armeni,
Opii, Mastiches, Hammoniacy, Mumiae,
Galbani, Thuris, Costi, Lumbricorū ana ℥ ℥.
Picis nigrae, Graecae, seu Colophonae,
Cerae albae, rubrae ana ℥ j.
Rad. Consolidae majoris, Minoris ana ℥ iij.
Rosarum rubrarum, Myrrhae,
Aloës ana G. xiiij.
Succi Hypocistidis, Gallarum immaturarum,
Balaustrorum, Aristol. rotundae ana ℥ vj.
F Visci quercini, Terebinthinae ana ℥ ij.
Sanguinis hominis rufi ℥ ix.
Fit autem in hunc modum: Pellem arietinam in-
tegram cum omnibus pilis coques in aqua, do-
nec ferè omnino dissoluta sit in lentorem quen-
dam: quem colabis. Hujus colaturae sume ℥ j.
immitte in vas novum, in quo viscus liquabis in-
gni lento, rudicula semper agitando: in jice dein-
de lumbricos, postea ceram, terebinthinā, & ma-
stichen: his liquatis adde gummi acetato dissolu-
ta, & coque ad cerati crassitiem: postremò in jice
quae terenda sunt probe trita. probe misce, &

con fice

confice magdalias. * Magnæ est efficacix in ru-
pturis. *Arnold. Pillanor.*

Ceratum è betonica.

R. Terebinthinæ, Resinæ pini,
Cera flavæ ana ℥ iv.
Betonicæ pulveratæ ℥ j.
Masticis, Thuris ana ℥ j.
Mumiæ ℥ iij.
Misce, fiat malagma. * Ad capitis vulnera utile
est. *Carpensis.*

Ceratum capitale.

R. Terebinthinæ, in vino malvatico sepius lotæ,
Resinæ pini,
Cera albæ ana ℥ iij.
Mumiæ ℥ j.
Terebinthina, resina, & cera liquatis, adde mu-
miam lævissimè tritam: coque igni, semper mo-
vendo: deinde injice in vas argenteum, aliudve
tersum, in quo habeas aceti rosati è vino malva-
tico ℥ iv. Macerentur horis xxiv. deinde manu
exprime, donec acetum sit excolatum: reponè
vase vitreo. *Carpensis.*

Ceratum viride, Macharionis.

R. Olei Rosati, Omphacini ℥ vj.
Aristolochiæ, Galbani, Opopanacis,
Hammoniaci, Æruginis,
Myrrhæ, Iridis ana ℥ j.
Terebinthinæ ℥ viij. Cera tantundem.
Fiat ceratum. * Ad omnia recentia vulnera pro-
dest: cõglutinat, & phlegmonem arect, ubi con-
tusio fuerit: rabiosi canis morsum curat: item ad
aurium, naturaliumque & narium ulcera facit: in
ossibus denudatis carnem producit. *Galenus.*

Isis ex Galeno.

R. Cera albæ ℥ l.
Terebinthinæ ℥ c.
Squamæ ætis, Æruginis, Aristolochiæ,
Thuris, Salis Hammoniaci,
Ammoniacæ guttæ, Æris usti ana ℥ j.
Aluminis usti ℥ iij.
Myrrhæ, Aloës, Galbani ana ℥ vj.
Olei veteris ℥ v.
Coquantur, deinde subigantur manibus aceto
forti lotis, ac fiant magdaleones, quos in aceto
repones diebus decem.
Alii addunt radices dracontii ℥ j.

Diadictamnium seu sacrum Galeni.

R. Olei veteris ℥ ij. ℥ j.
Lithargyri ℥ j. ℥ j. Æruginis ℥ j.
Squamæ ætis ℥ vj.
Colophonix ℥ vj. ℥ ij.
Pollinis thuris ℥ j. ℥ j.
Hammoniaci ℥ ij.
Æris usti ℥ i.
Diphrygis, Gentianæ ana ℥ vj.
Propoleos, Aloës ana ℥ j.
Galbani ℥ j. ℥ j.
Aristolochiæ rotundæ,
Dictamni Cretensis ana ℥ j. ℥ ij.
Cera ℥ xxv.

Confice in hunc modum: Lithargyrum cum o-
leo mixto coques tantisper, dum probè coierint,
cõtenter agitando, & additis ærugine, & squa-
mæ ætis, ferveant aliquantulum: exime igni, &
dum adhuc bulliunt, immitte resinam, & Ham-
moniacum in aceto dissoluta, & eò usque mo-
vebis, donec deferbuerint, tum ceram, & æs u-
stum immitte. Rursus coquantur igne, & cum
non inficient manus exime, & adde reliqua re-
nuissimè trita, probè moveto, & confice magda-
leones.

**Ceratum fracturis omnibus cum vulnere
oportunitissimum, presertim bra-
chiorum, & tibiarum.**

R. Resinæ, Cera ana ℥ j.
Pulv. cort. Tiliæ ℥ iij.
Succi Geranii ℥ iv.
Coquantur ad ceroti consistentiam, quod super
lintheo prius oxyrhodine ma defacto, apponatur
vulnere cum fractura. *Quercetanus.*

Aliud, quo ipse semper utor.

R. Gummi, rad. Consol. major.
Visci pomorum, Visci populi ana ℥ iv.
Succi Geranii ℥ vj.
Lapidis sabulosi Rhenens. vel
Argillæ rubræ, aut Boli Armeni ℥ iij.
Pulv. cort. Tiliæ ℥ ij.
Vitellos ovorum N. xx.
Terebinthinæ ℥ j.
Olei Lumbricorum ℥ iij.
Coquantur omnia bene permixta, usque ad ce-
roti consistentiam. * Apitissimum est remedium
ad vulnera fracturis complicata, atque ad arcen-
dos dolores, inflammationes, aliaque sympto-
mata. *Idem.*

**DE CERATIS ABS-
tergentibus.**

**Ceratum detergens vulnera, &
ulcera.**

R. Massæ emplastri Diachalciteos ℥ vj.
Olei visci pomorum q. s. ut fiat cerati instar
quod vulnere superponatur. *Quercetanus.*

Ceratum contra vermes.

R. Myrrhæ, Aloës ana ℥ j.
Pulv. Scordii, sem. Absinthii,
Sem. Citri ana ℥ j.
Cera, Resinæ ana quantum sufficit.
Fiat ceratum. *Hieron. Mercurialis.*

Ceratum ad gangrenas.

R. Cera, Picis navalis ana ℥ iij.
Liquoris myrrhæ ℥ ij.
Colophonix ℥ j. ℥ j.
Olei trumentis, olei Ovorum ana ℥ j. ℥ j.
Misce, & fiat ceratum s. a. quo utendum, scarifi-
cata prius parte affecta. *Quercetanus.*

DE CERATIS AT-
trahentibus.*Ceratum attrahens.*

R. Ammoniaci,
Bellii in aceto ros. dissol. ana ℥ ij.
Galbani ℥ ss.
Mumiæ, Thuris Mastice ana ℥ iij.
Caphuræ ℥ ij.
Coralli utriusque, Magnetis præparati,

Alphalti, Carabis ana ℥ ss.
Rad. Aristolochiæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Arundinis ana ℥ ij ss.
Cera, Picis navalis ana ℥ iij.
Alabastris ℥ iij. Olei Terebinthinæ,
Olei ovorum ana quantum sufficit.
Misce, & fiat cerati instar. * Hoc medicamentum
rectè præparatum tum venenum elicit ex vulne-
ribus, tum glandem, ferri, ostium, lignorum, &
vestium fragmenta ad se pertrahit. *Quercet.*

DE DROPACIBUS, Sectio XXXII.

Dropax, Latinis Picatio, à pice vocata est, B
qua membra externa omnia extenuata, resoluta,
frigida & humida oblini solent.

Dropax simplex.

R. Picis quantum sufficit.
Olei communis, vel Terebinthinæ parum.
Liquentur simul, & fiat dropax. * In extenuatis
commodissimum est. Calfacit & humectat, san-
guinemq; ad partes membrorum emaciatas at-
trahit, relicitque. Quinetiam iis, qui cibum solent
revomere & cruditate experiri: item coeliacis,
& aliis alimentum non sentientibus convenit.

Dropax compositus.

R. Picis, Cera, Colophonix ana ℥ iij.
Nitri ℥ j ss.
Bituminis ℥ j.
Sulphuris vivi ℥ iij.
Piperis, Euphorbii, Adaræ ana ℥ ij.
Cantharidum ℥ ss.
Olei Cyperini ℥ j.
Fiat dropax. * Diuturnis vitiiis convenit, & ante
sinapisinum corpus præparat: post illum
autem morbi reliquias discutit.

Acutus.

DE SINAPISMIS, Sectio XXXIII.

SINAPISMUS nihil aliud est, quàm catapla-
sma, aut emplastrum ex sinapi confectum: qua-
lia sunt rubificantia, &c.

Sinapisinus Aëti.

Ficus pingues in aqua tepida pridie maceren-
tur: in sequenti die valenter expressæ, lavigentur
curiosius: deinde acre sinapi privatim teratur,
interque terendum paululum ex diluto illarum
affundatur, quò commodius hoc teri possit, sic
tamen, ut non aquosum fiat: postea utraq; seor-
sim in massas redigatur, & inter se commiscean-
tur, prout usus requirit. Nam si valentem sina-
pismum inducere voluerimus, duas partes sinapis
cum una ficuum temperabimus: sin imbecillem,
unam ficuum cum duabus sinapis miscemus:
si mediocrem, æquales utriusq; portiones com-

mitteremus. In delicato & tenero corpore, exter-
noq; affectu, panis vice caricarum sinapi admi-
sceri potest, aut id prius in aceto macerari. nam
hoc illius efficaciam imminuit. * Omnibus diu-
turnis affectibus prodest, ut comitiali, vertigini,
cephalæ, hemigrania, arthritidi, coxæq; dolori,
& aliis, qui ex frigidiore materia proveniunt.

Sinapisinus alius.

R. Olei Costini ℥ j.
Olei Castorio,
Olei Euphorbii ana ℥ j ss.
Sinapis ℥ ij. Castorei ℥ j.
Euphorbii ℥ j.
Sagapeni, Aceti ana ℥ j ss.
Cum cera quantum satis est ad emplastri consi-
stentiam. *Fuchsius.*

DE CERIS TINGENDIS SEU COLORANDIS,
Sectio XXXIV.*Cera alba quomodo fiat.*

R. Cera quantum satis est.
Aque claræ part. ij.
Misceantur duo hæc, & calefiat aqua ad ignem
clarum usque quò cera sit liquefacta, deinde pau-
lulum permittatur quietere, donec tota cera na-
tet super facie aquæ: deinde accipe vas aliquod
vitreatum, cujus pars exterior sit lenis, madefac
id in aqua frigida: deinde infundatur serè me-

E dietas ejus in cera liquefacta, & extrahe cum ce-
ra, quæ sibi adhæret, & permitte ceram illam in-
frigidari: deinde separa eam à vase, & tantum hoc
facias, quoad tota cera ab aqua fuerit extracta:
deinde dictam ceram taliter formatam, soli ex-
ponas & rori in mense Maji, & illam sæpè volvas,
& tandem permittatur, donec fiat alba, ut cerasus.
Sunt qui ceram dealbant tribus diebus servan-
do prædictum modum. Verum id faciunt Julio
mense,

menſe, quando Sol eſt in majori calore. Et quia cera facile à Solis calore liqueſcit, aqua munda frigida bis in die aſpergenda eſt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Modus alius dealbandi ceram.

R. Cerae quantum volueris,
Aqua clara part. ij.
Bulliant ſimul, & coquantur, donec nigreſcat aqua. Et tunc projice aquam illam, & pone aliam, & ita ſæpè fiat, donec fiat alba: deinde collige ceram, & reſerva. *Idem.*

Cera flava quomodo fiat.

R. Cerae flavæ lb j.
Terebinthinæ puræ ꝑ ij.
Liquentur ſimul ſupra carbones. Quidam addunt pulverem curcumæ. quod non opus eſt, ſi cera cruda per ſeſe elegans ſumatur. *Colonienses.*

Cera rubra quomodo tingenda.

R. Cerae puræ lb j.
Terebinthinæ puræ ꝑ ij. in æſtate: in hyeme C
verò ꝑ iv.
Cinnabaris ſuper lapidem pictorū benè triti,
Olei communis ana ꝑ j.
Liqueſcant cera & terebinthina, ad ignem: deinde removeantur, & poſt aliqualem inſtigationem addatur oleum & cinnabaris ſimul trita, be-

A neque ſimul miſceantur, & in formulas ſculptas fundatur. Quidam minium ponunt, quod tamen non ita eleganter tingit, ſed minore quantitate: alii utrunque. *Theſaurus Aromatariorum.*

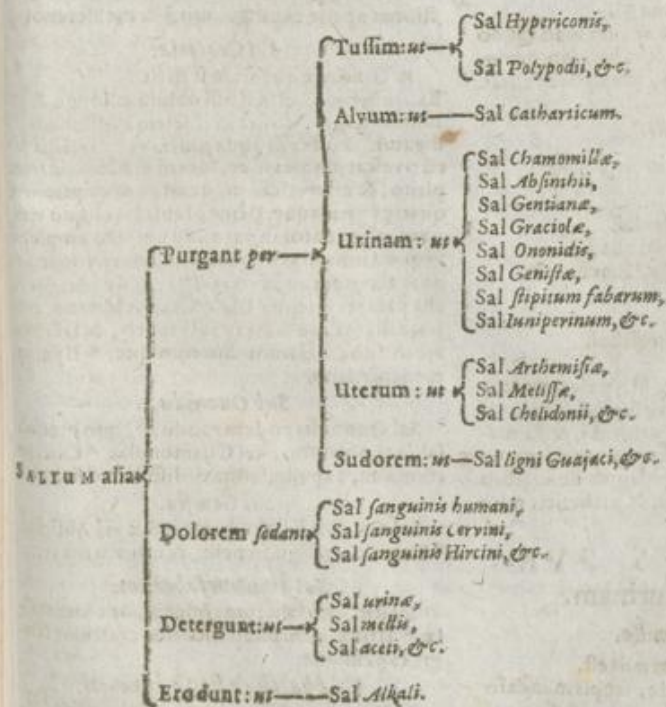
Cera viridis quomodo fiat.

R. Cerae novæ lb j.
Viridis æris triti,
Olei olivarum ana ꝑ j.
Terebinthinæ ꝑ ij.
Liqueſcat cera & terebinthina, & poſt aliqualem inſtigationem, addatur viride æris, & oleum, & benè miſceantur: deinde fundatur in formulas ſculptas, & madida ſpongia humectatas. Sed prius ſpuma auferatur candente carbone, vel cerea candela ardente admota: ita enim abſumitur ſpuma. Cavendum autem, ne vel carbo in ceram incidat, vel cinere cera inſiciatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera nigra quomodo faciendâ.

R. Cerae novæ lb j.
Terebinthinæ ꝑ iv.
Terræ nigrae trita,
Olei communis ana ꝑ j.
Liqueſcat cera & terebinthina, & poſt aliqualem inſtigationem addantur terra nigra, & oleum, & fiat ut ſuprà. *Theſaurus Aromatariorum.*

DE SALIBUS, Sectio XXXV.

DE SALIBVS PVR-
gantibus per tussim.

Sal Hypericonis.

Hypericonis plantam siccam in cinerem redi-
ge super foco: cinerem projice in aquam ferven-
tem, & decoquantur, & partes terrestres ad fun-
dum descendunt. Postea aqua in cucurbita in
Balneo Mariæ consumatur, & remanebit in fun-
do ejus sal: quem exicca bene. * In pleuritide
probatissimum est. Datur patienti in vino calido,
quantum dimidio cortice nucis avellanæ conti-
neri potest. *Euoonymus.*

Sal Polypodii.

R. Polypodii quantum sufficit.
Extrahatur eorum aqua per balneum Mariæ: sæ-
ces reliquæ in fundo calcinantur in furno rever-
berationis: cum aqua propria fiat filtratio calcis
sæpissimè: aqua filtrata ponatur in pelvi ad So-
lem, vel cinerem calidum, ut aquositas exhalet,
& sal remaneat. * Pleuritidi prodest. *Idem.*

DE SALIBVS PVR-
gantibus per alvum.

Sal Catharticum.

R. Salis Armoniaci ℥ j β.
Diagridii, Euphorbii,
Piperis, Cymini, Zingiberis, Marathri,
Anisi, sem. Apii, Ameos, Levistici,
Petroselini, Cardamomi ana ℥ ij.

Fiat pulvis, de quo detur manè cum vino calido
quali ℥ iij. * Purgat caput, & caliginem oculo-
rum, tollit dolorem aurium, paralyticos curat.
Arnold. Vallanovanus.

Sal Marcelli.

R. Salis Armoniaci ℥ iij.
Costi ℥ iij.
Piperis nigri ℥ j. ℥ ij.
Cymini, Zingiberis, Piperis albi,
Marathri, Cinnamomi electi ana ℥ j.
Caryophyllorum, Galangæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ℥ j. G. v.
Hysopi, Thymi, Origani,
Carui, Anisi, sem. Apii, Petroselini,
Levistici ana ℥ iij.

Omnia pulverizentur, & de isto pulvere utatur
in prandio loco salis, & si voluerit tacere laxa-
tivum, adde dosi ipsius ℥ ij. diagridii, & da ma-
nè cum mulla, vel vino ℥ j. * Expertum ad omnes
humores capitis frigidos, phlegma de cerebro
educit: hydropicis, ichiaticis, & artheticis mirè
subvenit.

DE SALIBVS PVR-
gantibus per urinam.

Sal Chamomilla.

R. Chamomillæ quantum satis est.
Exure in foco ab omni forde, scopis mundato
(aliqui prius insolant, alii in umbra desiccant)

A Modus ustionis est, quousque ambusta in quo-
dam velut pane cohareat: sed si ultra progredia-
ris urendo usque ad incinerationem, majorem
salis mensuram consequeris. Postea in fictili
plumbato aquam huic pani vel cineri claram,
limpidamq; superfunde, & igni, ut aliquot horis
effervescat, admove: demum effunde in aliud
vas, ubi resideat, sæcis reliquis: tandem transi-
ge per pannum lineum, & quod transactum erit,
igne redde lento paucorum carbonum, quo ex-
halet aqua, sal in fundo subsideat. * Difficultati
urinæ prodest, si pugillus unus ex vino calido
exhibeatur. *Leo Snavius.*

Sal Absinthii.

R. Absinthii recentis quantum sufficit.
Tere, destilla aquam per alembicum, calcina sæ-
ces vase clauso igne medio cri, quousque in cine-
rem siccum vertantur. Sitque ignis cautio, ne
materia privetur propria & radicali humiditate,
quæ non posset amplius nisi vitrificatorem da-
re fusionem. Redde aquam suæ terriæ, in humo
in fimo vel balneo aliquot dies, effunde caute,
ne sæces turbentur, deinde filtra, postremo eva-
pora filtrationem. * Omnibus ferè morbis exhibe-
tur utiliter, præsertim in peste. Aquam inter-
cutem educit: urinam movet: ventriculum cor-
roborat. *Idem.*

Sal Gentiana.

R. Sal Gentianæ eodem modo, quo absinthii fit.
D * Febribus omnibus conducit: viscerum obstru-
ctiones aperit, expurgat: urinâ & menses movet.

Sal Graciolæ.

R. Graciolæ quantum sufficit.
Exure in foco, vel in fictili obturato, longo & va-
lidissimo igni, donec in cinerem albissimum re-
digatur. Postea in aqua pluvia vel stillatitia hæc
effervescat in vase vitreo, locato in fictili cinerum
pleno, & effervescat usque ad consumptionem
quartæ partis aque. Dein de subsidat aliquo tem-
pore, effundatur in vas aliud vitreum amplum,
in quod immittas linguas filtri novi purique, per
quas ascendet aqua clara salta, descendetque in
alia vasa recipientia. Ubi cessaverit filtratio, eva-
pora illam igne suavi in vase vitreo, & sal resu-
bit in fundo clarum sincerumque. * Hydropi
medetur. *Idem.*

Sal Ononidæ.

R. Sal Ononidis eodem modo fit, quo graciolæ
sal, vel Absinthii, vel Chamomillæ. * Calculos
cōminuit, expellit, urinæq; difficultati succurrit.

Sal Genistæ.

R. Sal Genistæ fit, ut Chamomillæ vel Absinthii.
* Calculos frangit, expellit, & urinam movet.

Sal stipitum fabarum.

R. Sal stipitum fabarum cōsicitur, ut chamomil-
læ. * Urinæ difficultati succurrit: calculos fran-
git, expellitque.

Sal bacchi & lignis juniperi.

R. Virgulta juniperi arida, unâ cum suis bac-
cis, in

is, in magna quantitate, & in cinerem combure exactissimè. Cum hoc cinere fiat lixivium cum aqua mediocriter calida: aut potest in vase ligneo cinis cum aqua relinqui, ut subsideat, ac postea aqua feculim effundi, & cinis cum aqua turbida separari. His aqua alia affundenda, idq; aliquoties, quoad nullus sapor lixivii in aquam deponatur, ac postea aqua decoctione consumenda, ad exiccationem materiæ, & ejusdem albedinem. Odore refert Boracem & urinam: atris est, & penetrans. *Gejnerus.*

DE SALIBUS PURGANTIBUS per uterum.

Sal Arthemisia.

Sal Arthemisia fit ut Chamomillæ. * Cæcidus & purus est, nec non, ut sebum, pinguis: menses movet. *Enonymus.*

Sal Melissa.

Sal Melissa paratur eodem modo, quo Absinthii sal. * Menses movet: uterum expurgat: suffocationi uteri succurrit.

Sal Chelidonii.

R. Radices Chelidoni mundatas à terra sine abluitione quantum volueris, tere diligenter in pila marmorea: pone in vase circulationis per diem naturalem, de super infunde aqua ardentem: postea sine per noctem in balneo Mariae flare: de eum manè extrahe sine ulla expressione. Postea fac ut separetur (exuperet) aqua ardens destillando, ut moris est, & colligatur. Et cum tota aqua ardens per balneum Mariae fuerit resoluta, in fundo vasis remanebit pulvis citrinus: quo utere: pro qualibet dosi ℥ j. cum vino albo, loco & tempore necessario. * Menses movet. *Enonymus.*

DE SALIBUS PURGANTIBUS per sudorem.

Sal ligni Guajaci.

Sal ligni Guajaci fit ut Hypericonis, vel Chamomillæ vel Gracioræ. * Lucem Venereâ curat.

Sal Theriacum.

R. Viperas eodem tempore captas N. iij.
Sals Ammoniaci, vel communis Modium j.
Gentianæ concisæ,
Aristolochiæ rotundæ ana ℥ j β.
Centaurei minoris ℥ ij.
Cardamomi, Marrubii ana ℥ β.
Scordii montani, Chamædyos,
Sem. Rutæ ℥ j.

Hæc omnia melle Attico commiscebis. Harum rerum mediam portionem in ollam novam, ex argilla confectam, conjice. postea Viperas quatuor vivas superimmitte, & eū eis Scillas quinque recentes, concisas: in reliquum aliarum rebus simidiam, postremò lutum ollæ diligenter inducito, ubi prius operculū impofueris, quod foraminibus quatuor aperies, ut per eam vapor

A egrediens assationis mensuram significet. Nam fumus, qui primùm exibat, obscurus admodum & valde turbidus, denotabit ignem ad Viperas jam pervenisse: quo tempore diligenter advertas moneo, ut respirando, nō aërem attrahas infectum hoc fumo, qui à Viperis exhalat. His perceptis, cum fumus desisset, & tenuem quandam flammā è foraminibus ascendere videris, tunc optimè testa cuncta judicato, itaq; transfer ollam ab igne in locum, ubi per integrum diem & noctem frigeat: inde vase ad aperto, combustas res exime, quibus contusis atque cribratis, adde

Sem. Rutæ sylvestris,

Hyssopi ℥ ix.

Sem. Fœniculi,

Nardi Gallicæ,

Stachyos Scythicæ ana ℥ vj.

Petroselini Macedonici ℥ iv.

Racemorum Amomi ℥ iij.

Origani Heracleontici ℥ ix.

Sem. Hœrmini torrefacti ℥ iij.

Summitatum Thymi Attici ℥ ix.

Fol. Malabathri Indici ℥ iv.

Carnium baccarum Juniperi Laconici ℥ ij.

Sem. Coriandri ℥ β.

Piperis albi,

Piperis nigri ana ℥ ij.

Rad. Silphii ℥ x.

Zingiberis ℥ ij.

Rad. Satyrii,

D Pulegii montani ana ℥ β.

Sem. Seseleos ℥ vj.

Sem. Tordilii montani,

Menthæ ana ℥ vj.

Cassia optimæ ℥ ij.

Cinnamomi ℥ j.

Hæc ubi semel cōtudi, & excussi, denuò cōtundere, & excutere molior, quò sæpenuerò cribrata in tenuissimū pulverem redigantur, quem in vasis vitreis positum, nō statim, sed à quadragesimo die utendum tra do. * Morbos cutim infestantes curat, vitiligine albam, lepram, impetiginē, & demum omnia sub cute posita resolvit. Quamobrem magna pars eorum, qui salera hunc comedunt, plusquam consueverant, sudantes putridam materiā ejiciunt: dentes prætere purgat, & ipsos à putredine servat, nec erodi permittit: membra laxa densat, illucq; descendentem fluorem suppressit. *Galenus.*

Sal Absinthii & Scabiosa sudoriferum.

Absinthium siccum & scabiosam combure, cineribus affunde aqua, coque sesquihoræ spacio: qua effusa, iterum novam aquam infer, idq; toties dum inspidam aquam demittant. Hinc aquam depura per cilicium, vel inclinato vase effluat, & exhauriatur igne lento. Propinquantur hujus Sals G. x. ex aqua Buglossi, cum Vino albo, vel ex conserva Borraginis. Idem faciunt G. xij. Sals Fraxini cum aqua Cardui benedicti, vel scabiosæ. *Heurnius.*

DE SALIBUS DO-
lorem fedantibus.*Sal Sanguinis humani.*

Sanguinem in fœteli, operculo suo clauso, exure longo & valido igne, donec in cinerem redigatur. Postea cinis in aqua pluvie effervescat, fiatque sal: ut in Graciolæ sale antea dictum est.

* Vesicæ, articulorumque morbis, ut chira græ, gonagræ, & podagræ medetur.

Sal sanguinis cervini & hircini eodem modo fit, ad eademque valet.

Sal Sacerdotale.

R. Salis communis ℥ xvj.

Cinnamomi ℥ iv.

Zingiberis, Amomi, Pyrethri,

Cymini, Ameos, Piperis,

Sileris, Saturiæ, Hyssopi,

Origani, Palegii ana ℥ j.

Quæ omnia terendo in pulverem redige: & in omni cibo utere: & usui serva. * Dolorem capitis, & oculorum caliginem sanat, & stomachi & dentium dolorem, tussim & anhelitum emendat, os odoratum reddit, & corpus humanum incolumè servat. *Nicolaius.*

Alud.

R. Salis calcinati,

Piperis ana ℥ j.

Cumini ℥ ss.

Catui, Cinnamomi, Zedoariæ ana ℥ ij.

Zingiberis ℥ j ss.

Macis ℥ ij.

Misce, & fiat pulvis. * Defluxionibus capitis confert stomachum confortat, & exiccat. *Henricus Wolfius.*

DE SALIBUS DE-
tergentibus.*Sal Urina Humana.*

Sal urinae humanæ summâ ad detergendum vim habet. Conficitur autem sic: Primum urina filtranda est, tum coagulanda, post cum aceto destillato dissolvenda, atque iterum coagulanda. Nam ter aut quater hæc iteranda sunt. *Quercetanus.*

Sal Mellis.

Ex fœcibus, quæ post olei Mellis destillationem remanserint, igne reverberii prius calcinatis, extrahitur sal cum aqua propria, vel communis, solvendo, filtrando & coagulando: idque ter: Putridis omnibus ulceribus confert. Hunc saltem cum oleo proprio, & adurente ex arte præscripto commiscebis, atque inde majorem quam dictu fas est, opportunitatem auferes. *Idem.*

Sal Aceti.

Quod si caput mortuum (ex oleo aceti parato relictum) dissolvas in aqua, & filtras, & coagules, subsidet sal acrius, & nigricans, quæ omnia accommodatissimè

A

Sal Saturni.

Ex Saturno calcinato sal elicitur dulcescens in balneo, cum aceto destillato: toties ipsum in fœces affundendo, dum nihil amplius attrahat: evaporato mœstruo, remanet in fundo sal qui solutionibus, & coagulationibus iteratis fit crystallinus. Deinde facile in oleum resolvitur, in loco humido collocaum. Porro si hunc crystallinum salem circules in pellicano, cum vini alcoole per quindecim dies: postea mensuri per

destillationem eximas, novumque affundas, & circules, addasque idoneum pondus salis tartari crystallini, conficies balsamum saccharo dulciorem, & qui ad versus maligna ulcera, & oculorum affectus majorem in modum conducit. *Quercetanus.*

Sal Fuliginis.

Fuligo in tenuem pollinem redacta, dissolvitur in aceto destillato, in balneo: separato toto mœstruo, quod in fundo subsidet, denuò dissolvitur, deinde coagulabis: idque tandiù, donec in salem candidissimum abeat: qui in humido solvetur in oleum, ad gangrænam, & quævis maligna ulcera curanda opportunissimum.

Sal Antimonii.

R. Antimonii crudi, Tartari,

Calcis vivæ ana q. s.

Terantur singula, & misceantur, ponanturque in vase terreo optimè lutato, unico foramine in summitate relicto, & in fornace figulino calcinantur. Quo factò, materia teritur, atque cum aqua fontana coquitur, qua denique exiccata, sal in fundo remanebit. * Usus in alchymia. *Innocentius.*

Sal Tartari.

Porro Tartari salem extrahes ex fœcibus. (quæ Caput mortuum appellant) in retorta relicta, easque in aqua calida dissolves: dissolutum tantum postea bis terve filtrabis. Tum eundem coagula ad ignem per evaporationem aquæ: ita remanebit sal in fundo vasis, quem si rursus dissolvas, & coagules, sic expurgabis, ut crystallinus evadat. *Quercetanus.*

DE SALIBUS
erodentibus.*Sal Alkali.*

Fiat fossa, cui transversim imponantur ligna, quibus supponatur acervum herbae Kali, & accenso igne, fiat, ut in foveâ stillet liquor ex herba: qui liquor tandem cõcrefcit, & fit sal Alkali, coloris partim nigri, partim cineritii, valdè acris & salius, ut etiam corrodat. *Ioan. Bauhinus senior.*

Cauterium potentiale.

R. Fæcularum vini calcinatarum, sive ustarum,

Calcis vivæ ana part. j.

Misceantur, fiatque lixivium fortissimum, coquantur in vase vitreo ad exiccationem usque, atque sal in fundo relictus, servetur in vitro optimè obturato, ad usum. *Hugo Bauhinus.*

DE AN.

DE ANTIMONII ET ALIORUM QUORUNDAM METALLICORUM PREPARATIONE,
Sectio XXXVI.

Vitrum Antimonii.

R. Antimonii crudi ℥ ij. vel iij.
Contere super lapide minutissimè: contritum immitte in fictile latum, non obductum vitro, atque admove ad ignem lentum, ut ita mundificetur, ac agitetur continuè cum spatula ferrea, vel cochleari ferreo, donec incipiat veluti conglobari: tum removeatur, & rursus super lapide, ut antè, comminuetur, iterumq; igni admoveatur: fiatque hoc per tot vices, donec pulvis cineris subalbidi formam adipiscatur, puto decies, vel duodecies, vel amplius. Postea immittatur in crucibulo, quali utuntur Aurifabri (ego aliquando ℥ j. salis Ammoniaci addidi) & cooperatur, inq; copiosum ignem immittatur, atque obruat ita, ut carbonès trium digitorum altitudine excedant ipsum crucibulū: ita liquabitur, & coquetur sufficienter inter dimidiæ horæ spacium: postea eximatur, & in pelvi aurichalcea tenuiter diffusum datur, & refrigeretur: & habebis vitrum Antimonii, quod Hyacinthi instar pellucet. Datur à granis tribus usque ad novem, vel decem, cum æquali mensura gummi Tragacanthæ, & Sacchari sufficiente quantitate, in forma vel tabularum, vel electuarii, vel pulveris, &c. * Tertiana febrì à stomacho laborantib. prodest, nec non colicis.

Flores Antimonii.

R. Antimonii crudi ℥ ij.
Aque Salnitri, vel Salis quantum sufficit.
Quibus mixtis & solutis, sublimetur. Quod sublimatū est collige, abluè, & ad usum serva. Datur à G. iij. usq; ad v. & vij. cum conserva Rosarum. * Purgant per vomitū & alvum vehementer. *Chymicus innominatus.*

Aliter.

Cape tantum quod est purum in Antimonio, hoc ipsum extolle ter, dando ignè sublimationis, quo sublimetur totum sine ullo capite mortuo: sic obtinebis totū ipsius Sulphur cum proportionato Mercurio, quod verum Liliū dicitur: istud in reverberatorio vase hermetice clauso decoque, dando gradus ignis, donec albescat, & rubini tandem color appareat, ex quo tum alcoole glaciati Corneoli, ut supernatet ostio digitis, extrahes preciosam tincturā, quam circulas in pellicano, ad perfectam usq; gradationem, & fixationem. Cum terrea muria fiat etiam, abluitionibusq; Alkali extrahitur, remanent tandem flores Antimonii albilissimi, qui sudores potenter movent, si illorum exhiberis cum aqua Cardui benedicti ℥ ss. * Ad febres intermittentes optimum est medicamentum. *Quercetanus.*

Sulphur Antimonii.

A Decoquatur Antimonium pulverizatū cum capitulo, præparato ex tartaro calcinato, aut cineribus clavellatis, & calce viva, per horæ unius spatium. Tum finito illud infigidari, affundendo tantillum aceti, & rubor quidam apparebit supernatans, quem colliges: post rursus ebulliant per horam unam, aut alteram: iterumque refrigerentur, ac de novo quod supernatabit collige, id toties iterando, donec rubor nullus amplius appareat. Est enim Sulphur Antimonii, quod exsiccatum igne lentissimo ad usum bonos servabis. *Idem.*

Aqua Antimonii.

C Aquam è stibio nonnulli sic eliciunt: Stibio in sublime, vel alio modo vi ignis, elato, tantum aquæ ardentis, ut tribus digitis superet, affundunt, balneoq; aquæ tepentis, duobus diebus, macerant. Alii stibium cum aqua Salnitri portione in calcè redigunt, ad ignem deinde reverberationis, seu vitreatiarum fornacum, diebus quindecim, tritum in pulverem, sinunt: huic tantum aquæ argenti superfundunt, quantum tribus digitis, vase optimè clauso, circulo agi permittunt. Hujus aquæ ℥ j. si cum jure aut vino sumatur, infra, supraq;, corpus omnibus humoribus, minima molestia, liberat. * Febris tertianis, simplicibus, ac nothis: assiduis, malignis si tribus diebus ℥ j. quotidie sumatur, opportunè plurimum conducit. *Rubens.*

Vitriolum æris.

D Ex ære calcinato, & reflexo crustuli azymi instar cū vitreolato aquoso proprio menstruo, ut supernatet decē digitis, extrahitur Vitriolū cæruleū & pellucidum, si circulentur simul in vase vitreo 15 dierum spatio in balneo, ac tandem menstruum destillatione per cineres separetur. * Illud æris Vitriolum, dulcoratum convenienti latione, & rubefactum calcinatione, prodest ad curāda maligna omnia ulcera, ad callos detrahendos, si in fistulam callo obstruatam immittatur & ad delēdas sine dolore omnes carnis excrescentias: in d. carunculam etiā in collo vesicæ existentem curat, si cum emplastro aliquo permisceatur, & cum tenui cereolo imponatur, ut decet. *Misy. Chalcitis, Chalcianhū vulgare, Sotz, & reliqua ejusmodi, ita rectè poterūt preparari, ad omnia maligna ulcera curāda, fistulasq; potenter detergendas sine morbo & dolore. Amittit enim hoc modo vim, quam habent exdentem, & catharticeam. Quercetanus.*

Magnetis preparatio.

F R. Succii Aristolochiæ rotundæ,
Succi Sabinæ ana ℥ iv.

K 2

Succi Serpentariæ ꝑ ij.
Spiritus vini ꝑ j.
Circulentur prius xv. horarum spatio, tum de-
stillentur. Huius aquæ cape ꝑ j. Magnetis ele-
cti, in pulverem redacti ꝑ iv. Circulentur simul,

A & aqua à fe:ribus destilletur: idque ter reitera-
bis. Atque hoc pacto Magnetis præparationem
affequere. *Idem.*
*Referatur huc boli Armeni præparatio, qua pos-
ta habetur Lib. 1. pag. 35. D.*

*SULPHUR SUBLIMATUM, SEU FLO-
res Sulphuris, Sectio XXXVII.*

SULPHUR à sordibus probè repurgatum,
Chalcantho in calcem redactò, & sale torre-
facto commiscetur, inditurque vasi, & ex arena
calida usgetur, dum flores apparcant citrini:
qui per se vel in oleum reducti & exhibiti, plu-
rimorum morborum medicina existunt * Co-
licam, & membrorum resolutionem peculiari

B quada[m] facultate sanant. *Andernacus.*

Flores Sulphuris falsi.

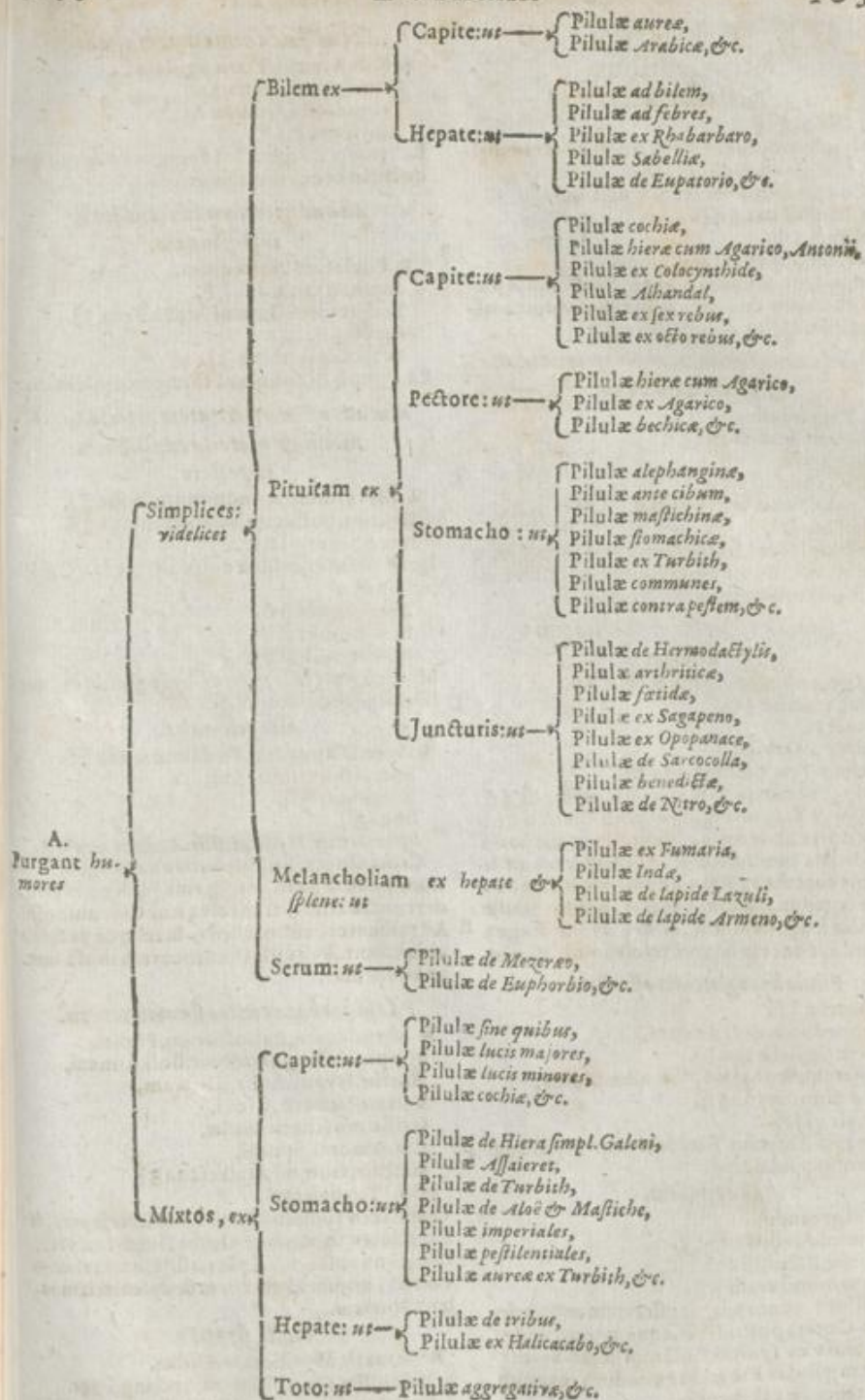
R. Sulphuris vivi, Olei Salis ana q. f.
Misce & sublima. Quod sublimatum est, terra
ad usum. * Asthmaticis & colicis con-
ferunt. *Innominatus.*

*DE PILULIS, SEU CATAPOTIIS,
Sectio XXXIIX.*

CATAPOTIA medi-
camenta sunt, quæ
deglutendo sumun-
tur. Latinis, à parvæ
pilæ similitudine, pi-
lulæ dicuntur. Possò
pilularum aliæ

Astringunt: ut	{	Pilulæ ex Bidellio,
		Pilulæ ad defluxiones tenues.
Aperiunt: ut	{	Pilulæ ad fluxum & ranciditatem arteria,
		Pilulæ hypoglossides astrictoria.
Abstergunt: ut	{	Pilulæ ad jecoris obstructions,
		Pilulæ ad lienem obstructum, &c.
Urinas & men- strua movent: ut	{	Pilulæ ad urinas & menstrua provocanda,
		Pilulæ ex Terebinthina, Pilulæ ad urinam, Pilulæ ad matricem, Pilulæ de Castoreo.
Alterant, hoc est,	{	Calculum comminunt: ut — Pilulæ ad calculos.
		Pilulæ ad dolorem nephriticum, Pilulæ colicæ, Pilulæ opiatae, Pilulæ ex Opio, Pilulæ ex Cynoglossa, Pilulæ ex Plantagine, Pilulæ ex Syrace, Pilulæ harmoniæ, Pilulæ Scribonii, &c.
Dolorem miti- gant: ut	{	Venerem excitant: ut — Pilulæ ad coitum, &c.
		Veneno resistunt: ut — Pilulæ ad venena.
Purgant humores, &c. Vide litteram A.		

A. Purgant

DE PILVLIS

astringentibus.

Pilula ex Bdellio.

℞. Bdellii ℥ i β.

Myrobalarum Chebularum, Indarum, Bel-
liricarum, Emblicarum,

Concharum Venerearum ustarum,

Charabæ ana ℥ ij β.

Amini ℥ iij.

Succi Porri quantum sufficit.

Excipiantur. Annum durant. * Ad fluxum hæ-
morrhoidum & ulcerum in eis ad menses im-
modicos. *Mesues.*Pilula ad defluxiones tenues, in articulos,
& ulcera pulmonum.

℞. Tragacanthi,

Gummi Arabici ana ℥ j.

Amyli ℥ β.

Cort. Thuris, Styracis,

Myrti, Succi Glycyrrhizæ,

Opii ana ℥ j.

Sapa excipiantur, fermenturq; catapotia x. quæ
z. pendeant. Ex his duo vel tria longissimè à ci-
bo dormituris exhibentur. *Rondeletius.*Pilula ad fluorem & raucitatem
arteria.

℞. Glycyrrhizæ purgatæ & lotæ ℥ β.

Tragacanthæ ℥ iij.

Croci ℥ j.

Gummi Arabici,

Resinæ Terebinthinæ ana ℥ ij.

Pulpe uvarum passerum, acinis exemptis ℥ β.

Gummi & Tragacanthum in vino Cretico, uno
die & nocte macerentur: postmodò in mortario
mundo pila contundantur, inde Glycyrrhiza &
Crocus contrita adjiciantur: postmodò Terebin-
thina & pulpa Uvarum addatur, fiantq; pilulæ
ad Fabæ magnitudinem, & dentur sub lingua
tenendæ, donec in liquorè resolvantur. *Andern.*

Pilula hypoglottides astrictoria.

℞. Acaciæ ℥ β.

Hypocistidis, Boli Armeni,

Terræ sigillatæ ana ℥ j.

Rosarum, Spongiæ, Spinæ albæ radice,

Rad. Bistortæ ana ℥ ij.

Amyli ℥ iij.

Ex syrupo Rosarum siccarum aut Myrtorum F
fermentur pilulæ. *Idem.*

Alia ejusdem.

℞. Tragacanthi,

Gummi Arabici ana ℥ ij.

Acaciæ, Balustii ana ℥ j.

Cinnamomi crassi ℥ β.

Balustium contundatur: siccatum mortario
teratur. Cætera postmodò ex aqua macerentur: de-
inde omnia ex syrupo Rosarum siccarum redi-
gantur in pilulas Fabæ magnitudinis: quæ sub
lingua tenendæ exhibentur.

A Alia ad fluxionem tenuem, ejusdem.

℞. Boli Armeni, Terræ sigillatæ,

Sem. Papaveris ana ℥ j.

Tragacanthi, Gummi Arabici,

Amyli ana ℥ ij.

Ex syrupo Ziziphorum fingantur orbiculi, qui
noctu in ore contineantur.Alia ad pituitam educendam &
in spissandam.

B ℞. Pilularum Penidiorum,

Sacchari candi ana ℥ β.

Tragacanthi, Gummi Arabici ana ℥ j.

Amyli ℥ β.

Succi Glycyrrhizæ ℥ j.

Ex syrupo Ziziphorum fermentur pilulæ. *Idem.*Alia ad tussim, asperitatem arteria, & rauci-
tatem, & materia educationem

ex pectore.

C ℞. Glycyrrhizæ mundæ contusæ que ℥ j.

Uvarum passerum, acinis exemptis ℥ ij.

Hordci integri P. j.

Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato

juri addito

Tragacanthi ℥ β.

Penidiorum ℥ iij.

Sacchari candi ℥ j.

Modico Amylo fingantur hypoglottides, quæ
D sublingua tenentur. *Idem.*

Alia pectorales.

℞. Spec. Diatrag. frig. Penidiarum ana ℥ β.

Succi Glycyrrhizæ ℥ iij.

Zingiberis ℥ ij.

Ireos ℥ j.

Sem. Urticæ, Hyssopi, Bor. Anthos ana ℥ β.

Croci Orientalis, Sulphuris ana G. vij.

Cum Loch sano fermentur magdaleones pon-
dere uncia semis, & involvantur Cinnamomo.

Ad tussientes, asthmaticos, & reliqua pectoris

vitia valent. Auguste Vindelicorum in usu sunt.

Adolphus Occo.

Pilula probata contra fluxum ventris.

℞. Myrtillorum, Balustiarum, Psidiaz,

Symphyti, Sang. Draconis, Boli Armeni,

Acaciæ, Hypocistidis, Rosarum,

Tartari, Sumach, Croci,

Galliæ moschatæ, Galliæ,

Cinnamomi, Spodii,

Masticis, Gummi Arabici ana ℥ j.

Opii Thebaici ℥ β.

Cum succo cymarū Myrti, Lentisci tempera, &
fac pilulas in modum Orobi. Dentur ix. vel xj.

cum aqua rosea, vel pluviali. * Contra fluxum

ventris, maximè lienteriam & dysenteriam va-
lent. *Nicolaus.*

Pilula styptica.

℞. Sumach, Myrtillorum, Psidiaz,

Balustiaz, Consolidæ major. Sang. Drac.

Boli Armeni, Acaciæ, Hypocistidos,

Rosarum

Rosarum rubr. Tamarind.
Crocī, Galliz moschatz,
Cinnamomi, Spodii, Macis,
Gummi Arabici torrefacti ana ʒj.
Opii Thebaici ʒʒ.

Cum succo cymarum Myrti formentur pilulæ.
* Respiciunt virtutē retentivam. Datæ cum decoctione Balauſtiz conferunt omni fluxui ventris, maximè lientericis, & dysentericis. Datæ cū vino decoct. Masticis & Caryophyll. conferunt fluxui in digestionē. Dosis ix. vel xj. in forma otobi. *Arnol. Pillanoyanus.*

Laudanum Theophrasti.

R. Spec. Diambraz ʒj ʒʒ.
Opii Thebaici ʒij.
Mumiæ ʒj.
Succi Hyoscyami ʒj ʒʒ.
Corall. rub. præparat. ʒj.
Succini albi ʒʒ.
Unicorni G. iv.
Crocī Orientalis ʒj.
Moschi boni G. iv.
Alcool vini ʒʒʒ.

Macerentur ad Solem, vel in loco calido per mensē: deinde exprimantur: & evaporentur usq; ad justam crassitudinem: & formentur pilulæ. Dosis pilulæ vij. cum vino. * Valet ad sistendum sanguinem undecunque prorumpentem, tum ad dolores omnes pacandos, & de fluxiones reprimendas. *Theophr. Paracelsus.*

Pilula de Cynoglossa.

R. Myrtiz ʒvj.
Thuris ʒv.
Opii Hyoscyami ana ʒʒ.
Crocī ʒij ʒʒ.
Rad. Linguz canis ʒʒʒʒ.

Fiat massa. Datur à ʒʒ. ad ʒij. * Valet ad catarrhum, coryzam, tussim, aliosq; his succedentes affectus. *Mesius.*

DE PILULIS
aperientibus.

Pilula ad jecoris obstructionem.

R. Trochiscorum de Absinthio ʒj.
Succi Apii, vel
Syrupi Byzantini quantum sufficit.
Formentur pilulæ parvæ N. x. pro ʒj. Dentur manè, superbibendo parum vini albi modicè diluti ʒij. aquæ Graminis, Asparagi, Endiviz, Capillorum Veneris. *Rondeletius.*

Pilula ad lienem obstructum.

R. Trochiscorum de Cappar. vel Trochiscorum de Myrrha ʒj.
Cum syrupo Acetoso vel Oxymelle formentur pilulæ decē pro drachma, & plures si fieri possint: quas capiat cum syrupo Acetoso ex cochleari: deinde bibat aquas Graminis & Portulacę ana ʒij. cum duabus uncis syrupi Acetosi simplicis, vel Oxymelite. *Idem.*

A *Pilula ad hepar, alia.*

R. Succi Absinthii depurati & exiccati ʒj.
Spicæ Indicæ, Squinanthi ana ʒʒ.
Sem. Apii, sem. Petroselini ana ʒij.
Pulverizentur subtilissimè, & cum paucō syrupo Endiviz fiant pilulæ parvæ. *Idem.*

Pilula ad splenem fortiores.

R. Mirrhæ, Asari, Aristolochiz utriusque,
Sem. Capparorum, vel florum ana ʒj.
Spicæ Indicæ, Squinanthi,
Sem. Apii, Petroselini, Agni casti ana ʒʒ.
Cum syrupo Acetoso, aut Oxymelle fiant pilulæ parvæ. *Idem.*

Pilula nostra ad Hydropem.

R. Spicæ nardi Indicæ,
Hepatis Lupini ana ʒj.
Eupatorii ʒij.
Cum syrupo de Absinthio, & guttis tribus olei Vitrioli fiant pilulæ xxx. auro cooperatæ. Dosis pilulæ ʒ. singulis diebus cum vino Absinthiaco.

C *Pilula ad quartanam, nostra.*

R. Piperis contusi G. iv.
Cum succo Gentianæ fiat pilula una auro cooperata. Capiat cum aqua Theriacali, vel liquore Tartari tribus horis ante paroxysmum, corpore prius purgato.

*Pilula ad fractam œconomiam hepatis
in morbo Venereo.*

D R. Ligni Guajaci jam in scobem tenuem redacti ʒj.
Corticis ejusdem ligni pulverisati ʒʒ.
Salsæ parillæ pulverisatæ ʒj.
Cum syrupo de Soncho fiant pilulæ xx. Sumat ees cū jam pastum initurus est *Hournius.*

DE PILULIS
abstergentibus.

Pilula ad renem & vesicæ ulcera.

R. Tragacanthi leviter assi,
Gummi Arabici parum assi,
Coralli rubri, Sanguinis draconis,
Boli Armeni ana ʒʒ.
Masticis, Lapidis Judaici ana ʒj.
Sem. Melonum,
Sem. Alchckengi ana ʒij.
Sem. Bismalviæ ʒij.
Cum succo Caudæ equinæ, vel Narcissi formetur pilulæ. Quod si ulcus magnum in ferat dolorem, ob caliditatem, semē Papaveris addimus. Sin doloris vehementia suadet, Opii paucam quantitatem castigati addimus. *Rondeletius.*

DE PILULIS MO-
ventibus urinam &
menstrua.

Pilula ad menstrua movenda.

R. Aloës opt. lotæ ʒj ʒʒ.
Myrtiz electæ ʒj.

Sagapeni, Boracis ana ʒ ʒ.
 Castorei ʒ ij.
 Croci ʒ j.
 Spec. Diambrae ʒ ʒ.
 Olei Anisi, Carui ana gutt. vj.
 Cum Vino malvatico cogantur in massulā. Dosis ʒ ʒ. vel ʒ ij. præmissis tamen purgantibus.
Casparus Bartholinus.

*Pilula ad urinam & menstrua
 movenda.*

R. Succo Absinthii siccati ʒ ij.
 Spicae nardi, Junci odorati ana ʒ ʒ.
 Sem. Apii, Petroselinii ana ʒ j.
 Trochiscorum ex Rhabbarbaro ʒ j.
 Cum Symplo Endiviae formetur pil. parva. Idem.

Pilula ex Terebinthina.

R. Terebinthinae coactae ʒ j.
 Rhabbarbari electissimi ʒ ij.
 Succini albi, succi Glycyrrhizae ana ʒ ʒ.
 Cinnamomi electi ʒ j.
 Misce, & fiat massa, de qua formetur pilulae medicæ. Accipiantur autem de his primum novem ante cenam: deinceps, nisi alvum subduerint, plures. *Difficultati & suppressioni urinæ conferunt. *Crato.*

Pilula ad urinam.

R. Carabæ ʒ j.
 Gummi Prunorum, vel Cerasorum,
 Afari, Sefeli ana ʒ j.
 Sem. Apii, Petroselinii,
 Spicae Celticae ana ʒ ʒ.
 Cum succo Apii, vel Brassicae marinae fiant pilulae, quæ fumantur ventriculo purgato, & Oxymelite superbibito, cum aqua Graminis, Asparagi & Apii. *Rondeletius.*

Pilula ad matricem.

R. Doronici, Zedoariae,
 Nucis moschatae, Castorei ana ʒ j.
 Sem. Apii, Sem. Anethi,
 Margaritarum ana ʒ ij.
 Hyoscyami G. ij.
 Fiant pilulae cum aqua Artemisiae quantum sufficit. *Avicenna.*

Pilula de Castoreo.

R. Castorei, Galangæ,
 Zedoariae, Nucis moschatae ana ʒ j.
 Sem. Apii, Anethi,
 Margaritarum ana ʒ ij.
 Hyoscyami G. ij.
 Formetur massa cum aqua Artemisiae. *Utero conferunt, impeditas menstruas purgationes eliciunt. *Idem.*

DE PILULIS CALCULUM
 comminuen-
 tibus.

Pilula ad renem & vesicæ calculum.

R. Piularum ad urinam, proximè præscriptarum ʒ ʒ.

A Ochrae, sem. Paliuri ana ʒ j.
 Cineris Scorpionum ʒ j.
 Cum Oxymelite vel succo Limonū fiant pilulae, superbibendo aquam Graminis, Asparagi, vel Saxifragiae. *Rondeletius.*

DE PILULIS DOLO-
 remmitigantibus.

Pilula ad dolorem Colicum.

B R. Spec. Aromatici rosati,
 Spec. Diagalangæ ana ʒ ij.
 Castorei ʒ ʒ.
 Euphorbi G. x.
 Opii diligentissimè tusti, cum pistillo ferreo calido, dissolutiq; in vino malvatico ʒ j ʒ.
 Piperis, Croci, Myrrhae ana ʒ ʒ.
 Formentur pilulae decem pro drachma. Capiantur pilulas 4. aut 5. Si nec sic sedetur dolor, dentur 9. vel 10. Massa ista non nisi post menses duos propinanda. Tunc enim vis Opii remissior & ipsa exsiccata, ita ut pulverizari possit, & cum vino propinari. *Rondeletius.*

*Pilula ad dolorem calculi mi-
 tigandum.*

C R. Opii ʒ j.
 Styracis, Croci, Myrrhae, Castorei ana ʒ ʒ.
 Cum Vino malvatico formentur pilulae, & cum pistillo calido, in mortario calido diu permissæcantur. His deinde addatur pilularum ad urinam præscriptarum ʒ j. *Idem.*

Pilula anodyna, nostra.

D R. Piperis Indici in aceto macerati per noctem, & pulverizati ʒ j.
 Croci ʒ ij.
 Myrrhae ʒ j.
 Opii Thebaici diligentissimè tusti cum pistillo ferreo calido, dissolutiq; in vino generoso ʒ ij.
 Moseli G. ij.
 E Misce, & fiant pilulae, ad quantitatem pisæ. Dantur tres, vel quinque ad summum, ante somnum, cum vino. *Colicos dolores mitigant: somnum inducunt.

Pilula colica.

R. Cnici, Anisi, Castorei ana ʒ j.
 Petroselinii, Piperis longi, rotundi ana ʒ j ʒ.
 Opii, Junci odorati,
 Myrrhae, Nardi ana ʒ ij.
 F Ex Melle parentur catapotia. Ex his scrupulis. *Idem.*

Alia.

R. Myrrhae Troglodytidis ʒ ij.
 Alterci ʒ j.
 Opii ʒ ʒ.
 Cynoglossæ herbæ corticis ʒ ij.
 Cortex pini in Sole exsiccat, deinde in pulvere tenui redigatur, aliusq; admisceatur. Omnibus sic mixtis, ex aqua Rosacea fingantur Clisteris magnitudinæ catapotia, dentur quinque aut septem dormituri. *Idem.*

Pilulae

Pilula opiata.

R. Opii Thebaici minutim incisi ℥ ij.

Mamiae G. iij.

Succi rad. Alterci, dum adhuc est succulenta, colleatæ purgatæque ℥ β.

Hæc simul mixta recondantur vitro, macerenturq; ad Solem, vel in loco calido per dies quatuordecim. Postea

Spec. Diambrae ℥ j.

Cum Vini ardentis quinquies correcti libra vase optimè conditur, & in loco calido, sive in Sole stare per dies octo vel decem sinitur, ita ut singulis diebus ter quaterq; agitur. Hujus vini rubicundissimi per inclinationem à confectione separati, modicum super opium, ut antea docui, præparatum funditur, & in pultriculam redigitur, idq; per triduum iterum in Sole aliòve loco calido, vase diligenter clauso digeritur: atq; hic labor ter reiterari debet. Tandem medicamentum exsiccati sinito, donec indurescat. hoc in pulverem super lapidè conterito, vino quod dixi, subinde adjecto, dum pulvis crassitudo sit, cui adde

Coralli rubri, Succini flavi, præparati ana ℥ j.

Unicornu G. iv.

Moschi optimi, vel olei ex Moscho, vel ex Ambra G. iij.

Croci Orientalis ℥ j.

Probè subiguntur, jungunturque, & formantur pilulæ minutissimæ, quarum singulæ pendant G. iij. vel iv. Ex his unicum noctu dormituro, unicum manè datur ex vino decumbenti in lecto. * Medicamentum est ad omnes febres abigendas efficacissimum, si Paracelso fides adhibenda est: dolores omnes, præsertim capitis, sedat: humorumq; defluxiones in partes inferiores prohibet: somnum accersit: tussim edatur: pectoris pulmonumque vitia auxiliatur: sanguinis rejectionem coarctet: vesicæ cruciatus mitigat. *Andernacus ex Paracelso.*

Pilula ex Opio magistræles.

R. Opii, Croci, Cassiæ ana ℥ β.

Vini albi quantum sufficit.

Misce. * Faciunt ad tussim, & tenues fluxiones inipissant. *Med. Florens.**Pilula de Cynoglossa.*

R. Cynoglossæ, Opii,

Sem. Hyoscyami ana ℥ β.

Myrrhæ ℥ vj.

Thuris ℥ v.

Caryophyllorum, Cinnamomi,

Styracis calamitæ ana ℥ ij.

Aquæ Rosacæ quantum sufficit.

Fingatur massa. Servatur annos duos vel tres. * Magnam vim obtinent in tenuibus sistendis defillationibus, ac doloribus mitigandis. Datur à ℥ j. ad ℥ j. *Nicolau.*

Pilula de Arnoglossa seu Plantagine, magistræles.

R. Myrrhæ, Thuris, Succi Glycyrrhizæ ana ℥ j.

Succi Plantaginis quantum sufficit.

A Fiat massa. * Sistantur tenues defillationes, ac eandem serè cum superioribus facultatem obtinèt.

Pilula de Styrace.

R. Styracis liquidæ, Thuris, Myrrhæ,

Succi Glycyrrhizæ, Opii ana ℥ j.

Fiat massa. Durat annos duos, vel plures. Dosis eadem cum superioribus. * Ad eadem efficaces, ad quæ sequentes. *Mesues.**Pilula Styracis alia.*

R. Styracis ℥ ix.

Opii, Myrrhæ ana ℥ β.

Sapæ quantum sufficit.

Fiat massa. Servatur per annos duos vel tres. Datur à ℥ j. usque ad ℥ j. * Faciunt ad tussim recentem, & hæmopticos, dolorem levât, ac somnū inducunt. *Galenus.**Alia, ejusdem.*

R. Myrrhæ, Piperis, Opii,

Styracis, Castorii, Galbani ana ℥ ij.

Sapæ quantum sufficit.

C Fiat massa. Servatur ad annos tres. Dosis eadem cum superioribus. * Faciunt ad defillationem, dolorem capitis, agrè spirantes, peripneumonicos, ad vesicæ & uteri affectiones.

Pilula harmonia.

R. Styracis, Castorii, Piperis,

Cardamomi ana ℥ ij.

Opii, Myrrhæ,

Sem. Hyoscyami ana ℥ j.

Sapæ quantum sufficit.

D Fiat massa. Servatur in charta pura, Cera liquata intincta, ad annos tres. * Ad defillationes & in-exuperabilem defluxum utiles sunt. *Galenus.*

Pilula Scribonii.

R. Sagapeni, Myrrhæ ana ℥ ij.

Opii, Cardamomi,

Castorii ana ℥ β.

Piperis albi ℥ j. β.

Sapæ quantum sufficit.

E Fiat massa. Exiccetur, & papyro, Cera liquata intincta, servetur ad annos tres. Dosis à ℥ j. ad ℥ j. * Phthisicis, sanguinem rejectantibus, suppurationis educunt pelliculas, & repurgant sufficienter: verum immorari pharmaco oportet. *Galenus.*

DE PILULIS VENEREM EXCITANTIBUS.

Pilula ad costum.

R. Fœniculi assii, sem. Erucæ ana ℥ ij.

Tere cum lacte vaccino, & forma pilulas ad modum Fabæ. Da tres cum vino. *Arnold. Pillan.**Pilula contra mirabiliter stimulantur.*

R. Cerebella Passerum N. xxx.

Et solve diuissimè in catino, & accipe æqualiter Sevi hircini, quod est circa renes, statim dum occiditur solvatur juxta ignem, cui addantur Cerebra, & Mellis q. s. In patella misceantur, & tan-

diu coquantur, donec indurescant: postea formentur pilulæ in modum avellanæ: & da unam ante coitum. *Arnol. Pillanovanus.*

Pilula ad eos, qui coire non valent.

R. Ceparum albarum,
Testiculorum Vulpis,
Cerebella Passerum,
Flor. Palmæ masculi,
Olibani albi ana q. s.

Tempera cum aqua calida, & forma pilulas in modum Ciceris. Dabis septem manè cum vino.

DE PILULIS VENENO RESISTENTIBUS.

Pilula contra venena.

R. Imperatorix, Bistortæ, Tormentillæ,
Valerianæ, Dictamni albi, Carlinæ,
Aristolochiæ rot. Gentianæ, Agarici electi,
Salis gemmæ ana partes æquales,
Succi Alliorum, Ceparum q. s. est,
Crocii ʒ j.

Misce omnia, ut fiat tanquam pasta, quæ in umbra siccat, & servetur ad usum. Quando autem uti voles, recipe hujus pastæ ʒ ʒ. & cum suprâ dictis succis formentur pilulæ.

DE PILULIS PURGANTIBUS BILEM FLAVAM EXCAPITE.

Pilula aurea.

R. Aloës, Scammonii præparati, seu
Diagridii ana ʒ v.
Rosarum rubr. sem. Apii ana ʒ ij ʒ.
Sem. Fœniculi ana ʒ j ʒ.
Masticis, Croci,
Pulpæ Colocynthis ana ʒ j.

Trita crassius excipiantur, Triagacantha macerata in aqua Fœniculi, & fiat massa, quæ siccanda, & in vesica, vel charta, Cere liquefactæ intincta, asservanda per annum. Dosis à ʒ j ad ʒ j vel ʒ iv. * Caput expurgant, aciem oculorum exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissolvunt, ac citra molestiam alvum dejiciunt. *N. Olanus.*

Pilula Arabica.

R. Aloës optimæ ʒ iv.
Rad. Bryoniæ, Myrobal. Citrinarum, Chebularum, Indarum, Belliricarum, Emblicatum, Masticis, Diagridii,
Asari, Rosarum ana ʒ j.
Castorii ʒ ij.
Crocii ʒ j.

Succi Fœniculi quantum sufficit.
Fiat massa. Servatur siccata in papyro, Cere liquefactæ intincta, ad annum. Dosis ut præcedentium. * Valent ad capitis dolorem, vertiginem hæmicraniamque: lætitiâ generant, mentisq; vigorem conservant, visum acuunt, auditumque amissum reparant, ac stomachum à vitiosis humoribus purgant. *Idem.*

DE PILULIS PURGANTIBUS BILEM EX HEPATE.

Pilula ad bilem in febribus.

R. Rhabarbari electi ʒ ʒ.
Cinnamomi, Spicæ ana G. vj.
Tamarindorum ʒ j.
Succi Apii ʒ ʒ.

Temperetur Rhabarbarum cum Spicâ & Cinnamomo in succo Rosarum, & cum eodem succo aut syrupo Rosarum lax fiant pilulæ. His etiam Diagridii G. ij. pro ʒ j. addi possunt. Post assumptionem harum pilularum imperandum, ut æger bibat Violari ʒ j. vel ij. cum pauca quantitate aquæ Borriginis. *Rondeletius.*

Alia.

R. Rhabarbari ʒ j.
Aloës, Masticis ana ʒ ʒ.

C Diagridii G. vj.
Spicæ nardi, Nucis moschata: ana G. ij.
Cum syrupo Ros. lax. fiant pilulæ. *Andernacus.*

Pilula ex Rhabarbaro.

R. Rhabarbari electi ʒ ij.
Succi Glycyrrhizæ, succi Absinthii,
Masticis ana ʒ j.
Myrobal. Citrinarum ʒ ij ʒ.
Sem. Apii, sem. Fœniculi ana ʒ ʒ.
Trochiscorum Diarrhod. ʒ ij ʒ.
Spec. Hieræ simpl. ʒ x.

D Aquæ Fœniculi quantum sufficit.
Fiat massa siccata, in vesica vel papyro, Cere liquefactæ intincta, servatur per annum. Datur à ʒ j. usque ad ʒ ii. * In febribus diuturnis, jecinis obstructionsibus, & aquæ inter cutem inhiat conferunt. *Mejues.*

Pilula Sabellia.

R. Spicæ Indicæ ʒ v.
Spicæ Romanæ ʒ ij.
Rhabarbari, Agarici,
Epithymi,
Costi, Masticis, Chamædryos,
Amomi ana ʒ ij.
Crocii ʒ ij.
Myrrhæ, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Schnœnanthiana ʒ j.
Aloës ʒ x.

F Cum Vino antiquo fiat massa: quæ siccata in charta Cere liquefactæ intincta, servatur ad annum. Datur ad ʒ ij. cum vino. * Obstructions ventriculi, hepatis, lienis sanant, & hydropem maternamque vacuant. *Idem.*

Pilula de Euphorbio.

R. Myrobalanorum Citrinarum,
Succi Eupatorii Meluæ,
Succi Absinthii ana ʒ ij.
Rhabarbari ʒ ij ʒ.
Masticis ʒ j.
Crocii ʒ ʒ.
Aloës ʒ x.

Succi

Succi Endiviæ quantum sufficit.
Fiat massa, ut supra servanda. * Mirificè profunt
in febribus intermittentibus biliosis, morbo re-
gio, jecinorisque obstructionibus. *Mesues.*

DE PILULIS PUR- gantibus pituitam ex capite.

Pilula cochia.

R. Spec. Hieræ simpl. ʒ x.
Pulpæ Colocynthidis ʒ iij. ʒ j.
Scammonii præparati ʒ ij ʒ.
Turbiti, Stœchadis ana ʒ v.
Vini albi quantum sufficit.
Fiat massa. Siccetetur, & conservetur in charta Ce-
ræ liquatæ intincta, per annum. Dosis à ʒ j. usq;
ad ʒ j. *Rhassus.*

Pilula hiera cum Agarico.

R. Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Crocii, Schœnanthi, Afari,
Masticis, Cassiæ, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum,
Epithymi, Colocynthidis ana ʒ j.
Agarici, Turbiti ana ʒ ij.
Rhabarbari, Scammonii præparati ana ʒ ʒ.
Cum vino albo & Theriaca confice, & serva ut
suprà. Dosis à ʒ j. ad ʒ j. * Opem ferunt vitii ca-
pitii, nervorumque, & stomachi cruditatibus.
Antonius de Scarparia.

Pilula ex Colocynthide.

R. Colocynthidis, succi Absinthii ana ʒ ʒ.
Aloës, Scammonii præparati ana ʒ j.
Rhabarbari electi ʒ ij.
Trita omnia succo excipiantur. * Pituitam à ce-
rebro & aliis nervosis vacuant: ob id conferunt
dolori capitis ex frigido. *Galenus.*

Pilula ex Colocynthide, Mesua.

R. Pulpæ Colocynthidis ʒ vj.
Myrobal. Indarum, Citrinarum, Sagapeni,
Bdellii mollis, Sarcocollæ ana ʒ v.
Aloës ʒ vij.
Nigellæ, Cymini, Origani Persici,
Nasturtii albi, Salis gemmei,
Absinthii Romani ana ʒ j.
Succi Porri quantum sufficit.

Fiat massa. Siccetetur, & servetur ut supra, per an-
num. * Valent ad affectus pituitosos & melan-
cholicos, ut alphas curatu difficiles, & juncti-
onum dolores.

Pilula Alhandal.

R. Trochiscorum Alhandal ʒ xij.
Spec. Hieræ simpl. ʒ vij.
Masticis ʒ ij.
Salis gemmei ʒ j ʒ.
Ladani ʒ j.
Ladanum & Mastiche inuncta oleo Nucum, tun-
dantur pistillo calido in mortario æneo: deinde
reliqua trita addantur, & fiat massa, in charta, Ce-
ræ liquatæ intincta, servanda per annum, vel per

A dimidium. * Ad cephalæa & hemicraniam diffi-
cilem, & affectus nervorū & juncturarū. *Mesues.*

Pilula ex sex rebus.

R. Aloës, Scammonii, Colocynthidis,
Agarici, Bdellii, Gummi Arabici,
Rhabarbari ana ʒ ʒ.
(Rhabarbarum à Florentinis additum est.)
Tere, & fiat massa. Servatur ut præcedens. Dosis
à ʒ j. ad ʒ j. * Pituitam à cerebro & aliis nervosis
evacuant. *Galenus.*

B *Pilula de octo rebus, sive octomera.*

R. Aloës, Scammonii præparati ana ʒ ij.
Pulpæ Colocynthidis, Epithymi,
Agarici, Masticis, Dauici Cretici,
Myrobal. Chebularum, Absinthii ana ʒ j.
Succi Solani quantum sufficit.
Fiat massa. Probè exiccetur, deinde ad usum in
papyro, Ceræ liquatæ intincta, servetur usq; ad
annum. Dosis ut præcedens. * Purgant humores
crassos à capite, visum acuunt, & suffusionem
arcent. *Nicotius.*

C *Pilula contra catarrhum & reple- tionem capitis.*

R. Stœch. Arab. ʒ ʒ.
Nucis moschate, Macis ana G. v.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ ʒ.
Squinanthi, Afari, Carpobalsami,
Cubebarum ana G. vij.
Quinque genera Myrobal. ana ʒ j.
Rhabarbari electi ʒ ij.
Spicæ Indicæ ʒ ʒ.
Turpeti ʒ j ʒ.
Agarici opt. Fol. Senæ ana ʒ ij ʒ.
Salis gemmæ ʒ ʒ.
Aloës succo-citriini ʒ j ʒ.
Rosarum ʒ ʒ.
Diagridii ʒ ij ʒ.
Cum succo Caulium, vel aqua Majoranæ, vel
Salviæ fiat massa.

E *Pilula valdè experta contra flu- xum capitis.*

R. Aloës hepaticæ ʒ j. G. xv.
Agarici ʒ j. G. iij.
Masticis ʒ ʒ.
Zingiberis G. v.
Spicæ Indicæ G. iv.
Salis gemmæ, Trochisc. Alhandal ana G. iij.
Cum syrupo de Stœchade fiant pilulæ N. xxx.
Dosis pilulæ tres vel quinque in introitu lecti.
* Valent pro capite & stomacho.

Pilula epileptica nostræ.

R. Cranii humani ʒ ij.
Pulpæ Colocynthidis,
Trochiscorum Alhandal,
Stœchadis Arabici, Castorei ana ʒ j.
Hieræ Galeni ʒ iv.
Agarici, Turpeti ana ʒ j.
Cum aqua Prœoniæ, vel syrupo de Stœchade
fiant pilulæ.

DE PILULIS PUR-^Agantibus pituitam ex
pectore.*Pilula Hieræ cum Agarico.*R. Spec. Hieræ simpl. Gal.
Agarici trochiscati ana ℥ β.
Aloës ℥ j.

Mellis colati quantum sufficit.

Fiat massa, quæ ut præcedens servanda. Datur à
℥ j. usq; ad ℥ ij. * Auxiliantur stomachicis, asth-
maticis, & aliis stomachi & thoracis vitiiis, à cras-
sis & pituitosis humoribus natis.*Pilula ex Agarico.*R. Agarici ℥ iij.
Masticis, Iridis, Marrubii ana ℥ j.
Turbiti ℥ v.
Spec. Hieræ picræ ℥ β.
Myrrhæ ℥ j.

Colocynthidis, Sarcocollæ ana ℥ ij.

Agaricum lima in pulverem redigitur: reliqua
contunduntur, fiuntque pilulæ cum Sapæ suffi-
cienti quantitate. Colocynthidis loco satius erit
trochiscos Alhandal fumere. Servantur ad annū
dimidium, vel integrum. Dosis à ℥ β. ad ℥ j β.
* Auxiliantur asthmaticis, & aliis thoracis vitiiis
à crassis & pituitosis humoribus natis. *Mesues.**Pilula bechica.*R. Succī Glycyrrhizæ,
Sacchari albi ana ℥ x.
Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum dulc. ana ℥ vj.
Mucilaginis, sem. Cydoniorum q. f.
Tere, fiant pilulæ. * Ad tussim veterem & siccam,
gutturisq; & faucium asperitatem pollut. *Idem.**Pilula bechica, Rhafis.*R. Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum purgatarum,
Fabarum decorticatarum, sem. Papaveris,
Capitum Papaveris, Gummi Arabici,
Boli Armeni ana ℥ ij.
Mucilaginis Psyllii q. f.

Fiant pilulæ.

*Pilula bechica alba, magistrales.*R. Sacchari candi,
Amyli ana ℥ vj.
Penidiorum ℥ iij.
Tragacanthæ ℥ ij.Tragacantha dissolvatur in aqua Rosacea per F
diem, & fiant pilulæ.*Pilula bechica emplastica.*R. Gummi, Tragacanthæ ana ℥ β.
Succī Glycyrrhizæ ℥ j. Sapæ q. f.
Fiant pilulæ. *Galenus.**Pilula bechica cum Terebinthina.*R. Piperis, Cassiæ, Cinnamomi ana ℥ ij.
Galbani, Terebinthinæ ana ℥ j.
Mellis despumati q. f.
Fiant pilulæ. *Idem.**Pilula bechica.*R. Pinearum nucleorum,
Amygdalarum amar. ana ℥ j β.
Glycyrrhizæ ℥ vj.
Succī Glycyrrhizæ ℥ iv.Cum aqua Rosacea fiat massa. * Adversus tussim
veterem pollut, & gutturis ac faucium asperi-
tatem.*Pilula bona.*R. Pilularum cochiarum ℥ j.
Azajaret ℥ β.
Agarici trochiscati ℥ β.
Trochisc. Alhand. G. iix.
Cum Syrupo de Hyssopo fiant pilulæ N. xx. Do-
sis pil. v. * Valent in tussi & catarrho.

DE PILULIS PUR-

gantibus pituitam ex
stomacho.*Pilula alephangina.*R. Cinnamomi, Cubebærum,
Ligni Aloës, Calami aromatici,
Macis, Nucis moschatae,
Cardamomi, Caryophyllorum,
Rad. Afari, Masticis,
Schœnanthi, Nardi Indicæ,
Carpobalsami ana ℥ j.Abinthii, Rosarum rubr. ana ℥ v.
D Terantur crassius, & in Tβ xij. aquæ communis
per diem macerata, coquantur ad dimidii con-
sumptionem, deinde fricentur, & colentur: & in
colaturæ Tβ ij. injiceAloës sæpius lotæ secundum artem, & in pul-
verem redactæ Tβ j.Infolabis donec siccentur, sæpius agitando: &
addes

Myrrhæ, Masticis ana ℥ v.

Crocī ℥ iij.

E Tere curiosè: prædicti decocti reliquum ipsis af-
funde, agita in Sole, donec siccentur, & in istam
crassitiem reducantur, ut fieri possint pilulæ se-
cundum artem. Serventur ad annum dimidium,
vel integrum. Dosis à ℥ j. usque ad ℥ ij. Confi-
debent hæ pilulæ mense Junio, vel Julio. * Ven-
triculum, cerebrum, & sensoria humorib. crassis,
putribus, pituitosis purgant, & inde natum do-
lorem dissipant, ventriculum roborant, & co-
actionem ejus juvant. *Mesues.**Pilula Galeni similes alephanginis.*R. Cinnamomi, Calami aromatici,
Cassii, Xylobalsami,
Schœnanthi, Daftylorum ana ℥ j.Trita omnia macerentur in aqua pluvizæ sufficien-
ti quantitate, in olla nova, deinde excoquantur
ad medias. Cola, & colaturæ impone Aloës sæ-
pius lotæ in aqua pluvizæ, & pulverizata Tβ j.
Permiscuantur, & insolentur per dies Caniculæ,
donec exiccata sint: deinde addita
Crocī, Myrrhæ, Masticis ana ℥ j.

Miscæ,

Misce. & fiant pilulæ. * Idem præstant quod præcedentes. A

Pilula ante cibum.

R. Ligni Aloës, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moschatæ, Zedoariæ,
Zingiberis, Spicæ, Galangæ,
Croci, Amomi, Calami Aromatici,
Xylobalsami, seu pro eo, Acori veri,
Carpobalsami, seu pro eo, Granorū Paradisi,
Cardamomi, Cubebarum,
Absinthii, Menthæ rubræ,
Sem. Apii, sem. Foeniculi, Anisi,
Sem. Petroselinii,
Sem. Sileris montani,
Sem. Levistici, Mastice ana ʒ j.
Rhabarbari ad pondus omnium, id est, ʒ iij.
Aloës ʒ vi.

Misce, & fiat massa cum oleo Nucis moschatæ per expressionem facta: vel cum vino optimo: sed præstabit cum oleo fieri, ut dictum est. *Medici Colomenses.*

Alia ante cibum.

R. Ligni Aloës, Caryophyllorum,
Folii, Xylobalsami,
Sem. Balsami, Casiæ lignæ,
Maceris, Nucis moschatæ,
Cinnamomi, Cubebarum,
Croci, Sileris montani,
Rad. Nardi, Mastice ana ʒ ij.
Rhabarbari, Aloës succo-citrinæ ana ʒ iij ʒ.
Vino odorato excipiuntur. * Concoquendi vires firmant, humoresq; biliosos leniter purgant. Dantur a ʒ j. usque ad ʒ ij. *Andernacus.*

Pilula ante cibum & post.

R. Aloës ʒ xliv.
Rhabarbari ʒ i ʒ.
Ligni Aloës, Caryophyllorum,
Folii, Mastice,
Xylobalsami, Carpobalsami,
Croci, Spicæ nardi,
Cassiæ lignæ, Cinnamomi,
Cubebarum ana ʒ iij.
Conficiantur cum vino optimo. * Respicit stomachum: dantur constitutis, & iis, qui sunt alvo dura, & consequentibus de dolore stomachi propter ventositatem, vel exuperantia phlegmatis, præterquam tempore calido, absq; observatione diætæ: vel si, cum vino calido conservant sanitatem. *Arnol. Villanovanus.*

Pilula ante cibum & post cibum.

R. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ, Nucis moschatæ,
Macis, Zingiberis,
Cardamomi, Xyloaloes,
Styracis calamite ana ʒ j.
Rhabarbari ad pondus omnium supradictorū.
Aloës ad pondus omnium supradictorum.
Confice cum vino. Sumantur ante cibum vij. & post cibum v. * Virtutem digestivam confortant. *Nicotans.*

Pilula mastichina.

R. Mastice ʒ ʒ.
Agarici optimi ʒ iij.
Aloës ʒ x.
Agaricum elimatatum aut erasum maceretur in Oxymelite, fiatque massa. Servatur ad annum. Dosis ad ʒ ij. * Ventriculū, cerebrum, viscera reliqua, oculos, uterum putribus humoribus purgant & roborant. *Conciliator.*

Pilula stomachica.

R. Myrobalanorum Citrinarum,
Aloës, Turbith ana ʒ x.
Rosarum, Spicæ Indicæ,
Mastice ana ʒ ij ʒ.
Anisi ʒ j ʒ.
Salis Indi, vel Salis gemmei, Croci ana ʒ j.
Cum succo Absinthii formetur massa. Servatur ad annum dimidium vel integrum. Dosis ad ʒ ij. * Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimum qui caput & ventriculum obsident. *Mejner.*

Pilula stomachica alia.

R. Myrobalanorum Citrinarum, Indarum,
Chebularum ana ʒ iij.
Rosarum, Mastice,
Cardamomi, Ligni Aloës,
Santalii citrini, Cubebarum,
Caryophyllorum, Schœnanthi,
Nucis moschatæ ana ʒ ij.
Rhabarbari ʒ ʒ.
Turbith ʒ vij.
Aloës ad pondus omnium.
Fiat massa. Servatur ad annum. Dosis a ʒ j. usque ad ʒ ij. * Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem juvant, appetentiam excitant. *Alkizadus.*

Pilula stomachica alia.

R. Hieræ picræ ʒ vij.
Myrobal. Chebularum,
Citrinarum, Indarum ana ʒ iij.
Agarici ʒ ij.
Turbith boni ʒ x.
Epithymi Cretensis, Anisi,
Salis Indiana ʒ ij.
Absinthii, Scammonii,
Pentidiorum ana ʒ iij.
Succi Cichorii quantum sufficit.
Fiat massa. * Pituita & bile flava ventriculum, hepar, caput, lentoria, juncturas purgant. Dantur ʒ ij. *Mejner.*

Pilula stomachica alia.

R. Hieræ picræ ʒ x.
Trium Myrobalanorum,
Absinthii ana ʒ ij.
Mastice, Anisi,
Myrobal. Bellicarum,
Emblicarum, Agarici ana ʒ iij ʒ.
Zingiberis ʒ ij.
Caryophyllorum, Salis gemmei,
Schœnanthi ana ʒ j.

Turbith ʒ xij.
Succi Absinthii quantum sufficit.
Fiat massa. Dosis à ʒ j. usq; ad ʒ ij. vel iij. * Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem juvant, appetentiam excitant. *Mesues.*

Pilule ex Turbith, Stomachica dicta.

R. Turbith gummosi ʒ x.
Masticis ʒ ʒ.
Rosarum rubrarum ʒ iij.
Aloës ʒ ij. ʒ j.

Succi Absinthii quantum sufficit.
Fiat massa. Servatur per annum dimidium, vel integrum. Datur à ʒ j. usq; ad ʒ ij. vel ʒ iij. * Materiam pituitosam, putrem, & aquosam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Idem.*

Pilula ex Turbith.

R. Turbith, Myrobal. Citrinarum,
Aloës ana ʒ x.
Masticis, Rosarum, Spicæ ana ʒ ij ʒ.
Anisi ʒ j ʒ.
Croci ʒ j.
Salis Indi ʒ ij.

Idem ut sequentes promittunt. *Idem.*

Pilula aurea ex Turbith.

R. Aloës ʒ xij.
Masticis, Rosarum rubr. ana ʒ vij.
Myrobal flavarum ʒ x.
Croci ʒ iij.
Turbith gummosi ʒ xvj.

Pulverizetur, & cū succo Absinthii q. s. fiat massa. * Pituitam & bilem sine molestia purgant; hepar & ventriculum roborant, coctionem juvant. *Idem.*

Pilula communes, Pestilenciales dicta.

R. Aloës ʒ j.
Myrrhæ, Croci ana ʒ ʒ.
Vini albi q. s.

Fiat massa. * Mirificè adversus pestiferæ Luis contagia populacim grassantia pollent. Humores etiam ventriculo immerfos educunt. *Avicenna.*

Pilula pestilenciales, Ruffi.

R. Aloës, Ammoniaci ana ʒ j.
Myrrhæ ʒ ʒ.
Cum succo Limonum fiat massa.

Pilula contra pestem, magistrales.

R. Myrrhæ, Croci,
Boli Armeni, Coralli rubri,
Charabæ ana ʒ j.
Myrobal. Chebularum ʒ ij.
Aloës ʒ vij.
Vini albi quantum sufficit.

Fiat massa.

Pilula pestilenciales.

R. Aloës optimæ ʒ ij.
Rhabarbari electi, Myrrhæ optimæ ana ʒ j.
Zedoariæ selectæ, Croci ana ʒ j.

A Cum succo Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum, vel Acetofæ fiat massula, ex qua formentur pilulæ. Datur ex his ʒ ʒ. singulis septimanis. *Medici Basilienses.*

Pilula pestilenciales alia.

R. Aloës lotæ ʒ j.
Myrrhæ ʒ ʒ.
Agarici ʒ j.
Masticis ʒ j ʒ.

Croci, Rhabarbari electi,
B Boli Armeni ana ʒ ʒ.
Spec. Hieræ picæ ʒ j.
Diagridii ʒ ij.

Cum vino fiant pilulæ. * Valent contra pestem. *Anthonius de Bononia.*

Pilula contra vermes.

R. Aloës ʒ ij.
Myrrhæ, Scordii, Distamni albi ana ʒ j.

Cum syrupo de Absinthio fiant pilule. Dosis ʒ i.
Et si puer sit tenerior, ʒ ʒ. aut ʒ ij. *Hieronymus Mercurialis.*

DE PILULIS PURGANTIBUS PITUITAM EX JUNCTURIS.

Pilula de hermodactylis, majores.

R. Hermodactylorum,
Myrobal. Citrinarum, Aloës, Turbith,
D Colocynthidis, Bdellii, Sagapeni ana ʒ vj.
Castorii, Sarcocollæ,
Euphorbii, Opopanacis,
Sem. Rutæ, sem. Apii ana ʒ iij.

Croci ʒ j ʒ.
Succi Brassicæ q. s.

Fiat massa. Servatur ad annos duos. Dosis à ʒ j. usque ad ʒ ij. * Valent ad podagram, & dolores frigidos aliarum juncturarum. *Mesues.*

Pilula arthritica.

R. Hermodactylorum,
E Turbith, Agarici ʒ ʒ.
Cassæ lignæ, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum, Xylobalsami,
Carpobalsami, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Masticis, Asæ foetidæ,
Fœniculi, Anisi, Saxifragiæ,
Sem. Asparagi, sem. Rulci, Rosarum,
Mili Solis, Salis gemmei ana ʒ ij.
Scammonii ʒ j.

F Aloës optimæ ad pondus omnium.
Succi Fœniculi q. s.

Fiat massa. Siccetur & servetur in charta, Cera liquata intincta, ad annum Dosis à ʒ j usque ad ʒ ij. * Valent ad podagram, aliosq; articulorum dolores. *Nicolaus.*

Pilula arthritica, alia.

R. Betonica, Myrrhæ,
Boli Armeni præparati, Ivæ arthriticæ ana ʒ j.
Pimpinellæ, Chamædryos, Aloës ana ʒ ij.
Croci ʒ ʒ. Mellis ros. colati q. s.

Misc.

Misce, & fiat massa pilularum. Capiat quas pro una vice, per tres horas ante cibum, ad quantitatem Ciceris, singulis diebus: & videbis mirabilem effectum. *Innominatus.*

Pilula arthetica quatuor magistrorum.

R. Hermodactylorum,
Gummi Hederae ana ʒvj.
Turpeti gummosi, Myrobal. Chebulorum,
Pulp. Colocynthidis, Agarici ana ʒij.
Euphorbii, Diagridii,
Sarcocollae, Opopanacis,
Serapini, Bdellii, Amomi ana ʒj.
Salis gemmae, sem. Apii,
Petroselini, Ruta domest.
Rad. Acori, sem. Cicuta ana ʒʒ.
Aloes ʒij.
Diagridii ʒj.

Confice cum succo Iva, vel Foeniculi: imponatur pulvis Iva. *Arnol. Pillanovanus.*

Pilula podagrica.

R. Agarici opt. Rhabarbari pul.
Maltis ana ʒj.
Croci ʒʒ.
Succi sive extracti Hellebori nigri,
Succi Fumiterrae,
Succi sive extracti Colocynthidis,
Succi sive extracti Gentianae,
Succi sive extracti Petasitae,
Extracti Rhabarbari ana ʒj.
Misce, & fiant pilulae. *Henricus Wolffius.*

Pilula foetida maiores.

R. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellii,
Colocynthidis, Ruta agrestis,
Aloes, Epithymi ana ʒv.
Hermodactylorum, Esula ana ʒij.
Scammonii preparati ʒij.
Turbith ʒʒ.
Cinnamomi, Nardi Indicae,
Croci, Castorei ana ʒj.
Zingiberis ʒʒ.
Euphorbii ʒij.

Dissolvantur lacrymae in succo Porri, & fiat massa. Siccetur, & servetur in charta, Ceræ liquatae intincta, per annum. Dosis à ʒij. ad ʒj. * Vacuant pituitam crassam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagrae, gonagrae, dolori spinæ, & aliarum juncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantiae, aliisque cutis vitiiis. *Mejues.*

Pilula foetida minores.

R. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellii,
Myrrhae ana ʒv.
Turbith ʒx.
Colocynthidis ʒvj.
Fiant ut priores. * Idem pollut. *Idem.*

Pilula ex Sagapeno.

R. Sagapeni, Ammoniaci,

A Bdellii, Opopanacis, Aloes,
Castorii, Ruta agrestis ana ʒij.
Colocynthidis ʒij.
Salis gemmae ʒj.

Succi porri quantum sufficit.

Fiat massa. Siccetur, serveturq; in papyro, Ceræ liquatae intincta, per annos duos. Dosis à ʒij. ad ʒj. * Pituitam lentam purgant: ob id juvant paralytim, spasmodum, dolorem juncturarum, dorsu, podagramque frigidam. *Mejues.*

B

Pilula ex Opopanace.

R. Opopanacis, Hermodactylorum,
Sagapeni, Bdellii,
Ammoniaci, Colocynthidis ana ʒv.
Croci, Castorii, Myrrhae, Zingiberis,
Piperis nigri, longi, Cassiae lignae,
Myrobalanorum Citrifarum, Indarum,
Bellucarum, Emblicarum ana ʒj.
Scammonii preparati ʒij.

C

Turbith ʒʒ.

Aloes ʒij.

Succi Brassicae q.ʒ.

Fiat massa: siccetur & servetur in charta, Ceræ liquatae intincta, loco siccior, per annum. Dosis ʒij. usque ad ʒj. * Ad paralytim, spasmodum cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium nervosarum frigidos, utiles sunt. *Idem.*

Pilula de Sarcocolla.

D R. Sarcocollae ʒij
Turbith ʒʒ.
Colocynthidis, Zingiberis ana ʒij.
Salis gemmae ʒj.
Aqua Rosarum q.ʒ.

Fiat massa, que ut precedens servanda. Dosis ʒj.
* Pituitam vacuant: ob id pituitosis affectibus commodant. *Idem.*

Pilula benedicta.

E R. Spec. Benedictae laxativae ʒvj.
Mellis rosati q.ʒ.

Fiat massa. Servatur papyro munda, Ceræ liquatae intincta, per annum. Dosis à ʒj. ad ʒij. * Humores pituitosos, potissimum ad articulos decumbentes, eliciunt, à renibus quoque & vesica purgant. *Nicolaus.*

Pilula de Nitro.

F R. Aloes, Colocynthidis, Scammonii,
Bdellii, Hellebori nigri,
Gummi Arabici ana ʒij.
Euphorbii, Nitri ana ʒj.

Cum succo Brassicae fiat massa. * Valent ad crassos, frigidos, lentos & glutinosos humores, ex remotioribus partibus educendos, frigidis nervorum affectibus succurrunt, & humores ex alto evocant, quo nomine cerebri, & capitis pertinacibus affectibus, articulariis morbis, comitiali & resolutioni conveniunt. Stomachicis & Ischiadicis succurrunt. Vertiginosos juvant: pituitam lentam dissipant, utramque bilem deturbant: unde earum usus in morbo Gallico. *Alex. Trallianus.*

DE PILULIS PUR-^Agantibus melancholiam ex
hepate & splene.*Pilula ex Fumaria.*R. Myrobal. flavarum, Chebularum, Indarum
ana ʒ v.

Aloës ʒ vij.

Scammonii præparati ʒ v.

Succi Fumarie quantum sufficit.

Omnia in pulverem redacta comprehende succo,
& siccati finito: rursus trita succo excipiantur,
siccentur: & sic tertium, & in pilulas formentur.
Durant annum. * Solvunt humores acres,
biliosos, pituitam falsam, & alios adustos, à qui-
bus pruritus & scabies. *Avicenna.**Pilula Indæ.*

R. Myrobal. Indarum, Hellebori nigri,

Polypodii ana ʒ v.

Epithymi, Steechadis ana ʒ vj.

Agarici, Lapidis Lazuli loti,

Colocynthidis, Salis Indiana ʒ ʒ.

Succi Eupatorii inspissati,

Nardi Indicæ ana ʒ ij.

Zingiberis ʒ j.

Spec. Hieræ simpl. ʒ j ʒ.

Succi Apii q. f.

Fiat massa: quæ leviter siccata, servetur in charta
munda ceræ liquatæ intincta, per annum. Datur
à ʒ ij. ad ʒ j. * Valent ad affectus melancholicos,
cancrum nõ ulceratum, elephantiam, alphas nigros,
curatu difficiles, melancholiam morbum,
& inde ortum tumorẽ & mærorem, quartanam,
icterum, spleniticum, & splenis dolorem. *Mesues.**Pilula de Lapide Lazuli.*

R. Lapidis Lazuli loti ʒ vj.

Epithymi, Polypodii ana ʒ j.

Caryophyllorum, Anisi ana ʒ ʒ.

Scammonii præparati, Hellebori nigri,

Salis Indiana ʒ ij ʒ.

Agarici electi ʒ j.

Spec. Hieræ simpl. ʒ xv.

Succi Endiviæ quantum sufficit.

Fiat massa: leviter siccata servetur in papyro munda,
Ceræ liquatæ intincta. Dotis à ʒ ij. ad ʒ j.
* Valent ad affectus melancholicos, & bile usta-
natos. *Mesues.**Pilula de Lapide Armeno.*

R. Lapidis Armeni loti,

Spec. Hieræ simpl. ana ʒ v.

Polypodii, Epithymi ana ʒ j.

Scammonii præparati ʒ ij.

Caryophyllorum ʒ ij.

Salis Indiana ʒ j ʒ.

Succi Solani quantum sufficit.

Fiat massa, siccet leviter, & in charta munda,
Ceræ liquatæ intincta, servetur per annum. Do-
sis à ʒ ij. ad ʒ j. * Melancholiam & bilem ustam
multiplicem utramq. elementer vacuant: ob id
morbis inde natis confectunt. *Mesues.**Pilula contra morbum Gallicum.*

R. Ellebori nigri, triti ʒ j.

Præcipitati ʒ ʒ.

Fol. Senæ Alex. ʒ ij.

Crocii ʒ j.

Misce, & cum Melle albo fiat massa pilularum,
Dosis à ʒ j. usque ad ʒ ij. *Fioravantius.**Pilula Mercuriales ad morbum Gallicum.*B Nonnulli post purgationem universalem se-
quentibus pilulis Gallicam luem curant:

R. Rhabarbari electi ʒ x.

Scammonii ʒ ij.

Terantur, succum, vel syrupum de Limonibus
affundendo,Argenti vivi, panno conclusi, ut granis mini-
mis effluat ʒ ij. vel ʒ vj.Extinguatur diligenter eodem succo: cum q. fa-
tis extinctum, & mixtum fuerit, serpe de eodemC succo, vel syrupo affundendo, adde Farinæ triti-
cæ ʒ ij. Moschi ʒ j. Fiant pilulæ quinque pro
drachma, diligenter deauratæ. Nam aurum mi-
rificè hydrargyri noxam reprimat. Sumat quoti-
die unam pilulam sex horis ante cibum: illisque
triginta dies utatur. Interea verò nullo alio utatur
medicamento, nec cathartico, nec topico: sed
bis in hebdomada tantum bibat aquæ Fœniculi
ʒ j. & aquæ vitæ ʒ ʒ. *Ant. Chalmersius.*D DE PILULIS PUR-
gantibus humores
ferosos.*Pilula de Mezerao.*R. Foliorum Thymelææ aceto infusorum &
exiccatorum ʒ v.

Myrobal. flavarum ʒ ʒ.

Myrobal. Chebularum ʒ ij.

E Mannæ q. f.

Tamarindorum aqua Cichorii solut. q. f. ad for-
mandum. * Serosum excrementum valenter pur-
gant, seu aquas: ob id hydropem juvant. Datur
à ʒ j. ad ʒ iv. *Mesues.**Pilula de Euphorbio.*

R. Euphorbii, Colocynthidis, Agarici,

Bdellii, Sagapeni ana ʒ ij.

Aloës ʒ v.

Succi Porri q. f.

F Fiat massa. Siccet leviter, & in charta munda
Ceræ liquatæ intincta, servetur per annum. Da-
tur à ʒ j. ad ʒ iv. * Ad emitendam hydropeo-
rum flavam aquam, & materiam tumoris discuti-
endam valent, opem quoque afferunt lumbo-
rum doloribus, & podagræ humida causa con-
ciatæ. *idem.**Pilula Hydragoga.*

R. Hieræ simplicis cum Agarico ʒ ʒ.

Rhabarbari,

Myrobalanorum Chebularum ana ʒ j.

Foliorum

Foliorum Chamelææ infusorum in Aceto vini, cui incoxere mala Cydonia & exempta, extra Solem arefcant, repetitaq; infusione à recentato aceto, & maceratione facta per horas 24. & deinde exicatorum ꝑ ꝑ.

Trochiscorum alhandel ꝑ ꝑ.

Nucis myristicæ,

Caryophyllorum ana ꝑ ꝑ.

Fiat massa cum succo radicum Iridis. Datur ꝑ j. superdormiat & mox jusculum pisorum sorbeat. *Hornius.*

DE PILULIS PURGANTIBUS HUMORES MIXTOS À CAPITIS.

Pilula sine quibus.

R. Aloës lotæ ꝑ xiv.

Myrobal. flavarum, Chebularum,

Indarum, Belliricarum, Emblicarum,

Rhabarbari, Mastiches, Absinthii,

Rosarum, Violarum, Senæ,

Agarici, Cuscute ana ꝑ j.

Scammonii præparati ꝑ xv ꝑ.

Macerato scammonio in succi Fœniculi q. s. infusione panno lineo colligatam fortiter exprime manibus oleo violato inunctis, & cum expressione fiat massa: siccetur leniter, & papyro munda ceræ liquatæ intincta, servetur per annum. Dosis à ꝑ ij. ad ꝑ j. * Mirificè pituitam, bilem, & humorem melancholicum purgant, & ad suffusiones, oculorumq; claritatem conducunt, visum conservantes: aurium dolorem sanant, & ilios conferunt. *Nicolaus.*

Pilula lucis, majores.

R. Rosarum, Violarum, Absinthii,

Colocynthidis, Turbith, Cubebæ,

Calami aromat. Nucis mosch. Spicæ Indicæ,

Epithymi, Carpobalsami, Xylobalsami,

Sem. Seselios, sem. Rutæ, Schœnanthi,

Mastich. rad. Azari, Caryophyllorum,

Cinnamomi, Anisi, sem. Fœniculi,

Sem. Apii, Cassiæ lignæ,

Croci, Macis ana ꝑ j.

Myrobal. Citrinarum, Chebularum,

Indarum, Belliricarum, Emblicarum,

Rhabarbari ana ꝑ ꝑ.

Agarici, Senæ ana ꝑ v.

Euphrasiæ ꝑ vj.

Aloës succocitrinæ ꝑ xi. ꝑ ij.

Succi Fœniculi q. s.

Fiat massa: leviter siccetur, & in papyro, ceræ liquatæ intincta, servetur per annum. Datur à ꝑ ij. ad ꝑ j. * Excrementa capitis pituitosa educunt, visumq; roborant. *Mesues.*

Pilula lucis, minores.

R. Xylobalsami, Carpobalsami ana ꝑ j.

Rad. Chelidoniæ ꝑ v.

Rosarum, Violarum, Absinthii,

Euphrasiæ ana ꝑ ij.

Senæ, Epithymi, Myrobal. flavarum,

A Chebularum, Indarum, Belliricarum, Emblicarum, Agarici, Colocynthidis, Schœnanthi, Lycii, Lapidis lazuli lotiana ꝑ ij ꝑ. Aloës lotæ ꝑ vj. Succi Fœniculi, aut Chelidoniæ quantum sufficit.

Fiat massa. Servatur in charta munda, ceræ liquatæ intincta per annum. * Excrementa capitis pituitosa educunt, visumq; roborant: atram tamen bilem magis vacuant. *Mesues.*

Pilula capitales.

R. Artanitæ, Colocynthidis, Agarici,

Turpeti, Hermodactylorum ana Gr. xxiv.

Zingiberis, Caryophyllorum, Macis,

Ligni Aloës, Salis gemmæ ana Gr. xij.

Diagridii ꝑ j.

Aloës lotæ ꝑ x.

Cum Hiera simplici fiant pilulæ vij. pro drachma. *Nicolaus Stoker.*

C *Pilula ad omnem dolorem capitis.*

R. Aloës hepaticæ lotæ ꝑ iij.

Bryoniæ, Masticis ana ꝑ j.

Cum vino fiant pilulæ. * Conferunt omni dolori capitis, memoriam reparant, & lætificant. *Francisc. Gozad.*

Pilula ad dolorem capitis, ex phlegmate & melancholia.

D R. Myrobal. Chebularum, Myrobal. Belliricarum,

Myrobal. Emblicorum ana ꝑ iij.

Salis ꝑ ꝑ.

Stœchados ꝑ ij.

Hieræ picræ ꝑ j.

Pulpæ colocynth. ꝑ ꝑ.

Absinthii ꝑ ij.

Agarici ꝑ j.

Turpeti, Epithymi ana ꝑ xv.

Hellebori nigri ꝑ v.

E Fiat massa. Dosis à ꝑ j. usque ad ij ꝑ. *Avicenna.*

Pilula salva mundificantes caput.

R. Turpeti, Aloës ana ꝑ x.

Colocynthidis, Scammonæ ana ꝑ iij.

Anisi, Salis ana ꝑ ij.

Fiat massa cum vino. Dosis aut. j. *Avicenna.*

Pilula ad dolorem capitis ex melancholia.

F R. Epithymi, Agarici ana ꝑ ꝑ.

Polypodii ꝑ iij.

Hieræ ꝑ vij.

Salis ꝑ ij ꝑ.

Myrobal. Indarum ꝑ v.

Lapidis Lazuli ꝑ ij.

Dosis ꝑ ij. *Avicenna.*

Pilula ad melancholiam, validiores.

R. Trœniæ, Myrrhæ, Stœchados Arabici,

Melissæ, Thuris, Croci, Myrobal. trium,

Rosarum ana ꝑ j.

Trochisc. de agarico, Polypodii, Epithymi,

Senæ, Lapidis Lazuli loti & præparati,
Boli Armeni præparati ana ʒ iij.
Aloës lotæ ʒ ij.

Cum vino fiant pilulæ. *Idem.*

**DE PILULIS PUR-
gantibus humores mixtos
à stomacho.**

Pilula hiera simplicis.

R. Aloës ʒ l.
Cinnamomi, Xylobalsami, Azari,
Spicæ Indicæ, Croci, Mastiches ana ʒ iij.
Mellis rosati q. f.

Fiat massa. Servatur per annum in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Dosis ad ʒ ij. * Adversus vitia ventriculi ex humoribus biliosis & pituitosis nata profunt. *Galenus.*

Pilula de hiera composita.

R. Cinnamomi, Spicæ Indicæ,
Croci, Schoenanthi, Azari,
Xylocassia, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum, Absinthii,
Epithymi, Agarici, Rosarum,
Turbiti, Colocynthidis, Mastiches ana ʒ ij.
Aloës ʒ x. ʒ ij.

Aquæ Endiviæ q. f.
Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, servanda per annum. Dosis ut supra. * Opem ferunt vitii capitis, nervorumq; ab humoribus pituitosis procreatis.

Pilula Assaieret.

R. Spec. Hieræ picæ Gal. ʒ ij.
Mastiches, Myrobal. Citrinarum ana ʒ j.
Aloës ʒ ʒ.
Succi Majoranæ q. f.

Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, servanda per annum. Dosis ad ʒ ij. * Bilem flavam & pituitam vacuant. *Avicenna.*

Pilula ex Turbiti.

R. Turbiti gummosi ʒ x.
Mastiches ʒ ʒ.
Rosarum rubrarum ʒ iij.
Aloës ʒ ij. ʒ j.
Succi Absinthii q. f.

Fiat massa. * Materiâ pituitosam putrē & aquosam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Mesues.*

Pilula ex Turbiti, alia.

R. Turbiti, Myrobalanorum,
Citrinarum, Aloës ana ʒ x.
Mastiches, Rosarum, Spicæ ana ʒ ij ʒ.
Anisi ʒ j ʒ. Croci ʒ j.
Salis Indi ʒ ij.

Idem quod sequentes promittunt.

Pilula ex Turbiti aurea.

R. Turbiti optimi ʒ xvj.
Aloës ʒ j ʒ.
Mastiches, Rosarum ana ʒ vij.
Myrobal. flavarum ʒ x.
Croci ʒ iv.

A Succi Absinthii quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, servanda per annum. * Bilem & pituitam citra molestiam purgant, hepar & ventriculorum roborant, coctionem juvant. *Mesues.*

Pilula de Aloë & Mastiche.

R. Aloës ʒ j.
Mastiches ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Rosarum rubrarum ana ʒ j.
Croci, Diagridii ana ʒ ij.
B Succi Absinthii, vel
Succi Fœniculi q. f.

Fiat massa. * Respiciunt virtutem naturalem, Purgant incolumiter stomachum à phlegmate & à cholera. *Nicolaus.*

Pilula de Aloë lora.

R. Aloës lotæ cum succo rosarum ʒ j.
Agarici trochiscati ʒ iij.
Mastiches ʒ ij.
C Spec. Diamofchi dulcis ʒ ʒ.
Vini malvatici q. f.

Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, servanda per annum. * Ventriculorum, cerebrum, viscera reliqua, oculos, uterum putridis humoribus purgant, & roborant. *Incessus.*

Pilula de Aloë rosata.

R. Aloës rosatæ optimæ & pellucidæ ʒ j.
Cum vino fermentur pilulæ, pro drachma quot voles. * Minus purgant, magis roborant. Aloë rosata dicitur, quæ succo rosarum sæpius est elota, aut quæ eundem succum sæpius imbibe-
rit. *Augustani.*

Pilula de Aloë rosata, aliter.

R. Foliorum rosarum viridium ʒ iv.
Terantur, seu incidantur minutissimè, & cum Aloës ʒ vj. incorporentur: quibus exiccatis de-
nuò addantur totidem rosæ, & tertium reiterentur: postea fermentur massa, quæ usui reservetur. *Arnoldus Villanovanus.*

E *Alia elegans Aloës præparatio.*

Aloën parant magni quidam viri, ita ut omnem noxam exuat hoc modo: Cum Syrius æstivo Solsitio flagrat, pulveri Aloës remiscant serum lactis, dum pulvis characterem trahat: Soli exponunt dum indurescat. Iterum in pulverem comminunt & succum Endiviæ affundunt, de-
nuòq; sicant: tandem in pollinem vertunt, ac Rosarum Persicarum succo imbuunt: & sæpius eandem historiam peragunt: ultimò siccatum in usum reponunt, & ex ea pilulas efformant. *Hern.*

Pilula imperiales, magistræles.

R. Cinnamomi, Amomi, Anisi, Mastiches, Cardamomi minoris, Zingiberis, Zedoariæ, Maceris, Nucis moschatae, Caryophyllorum, Croci, Cubebarum, Ligni Aloës, Turbiti, Mannæ, Agarici, fol. Senæ, Spicæ Indicæ, Myrobal. Citrinarum, Chebularum, Indarum, Belliicarum Emblicarum ana ʒ j.

Rhabar.

Rhabarbari ℥ j. Aloës ℥ ij.
Syrupi ros. lax. q. f.

Fiat massa. * Modicum solvunt, & plurimum confortant stomachum, & omnia intestina frigida: muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem, clarificant sanguinem & spiritum.

Pilula Aurea sive Magica.

R. Fol. auri Gr. xij.
Thuris, Myrrhæ, Croci,
Ligni aloës, Cinnamomi, Cort. mali citri,
Melissæ, Serici coccinei crudi, Menthæ,
Been albi, Been rubri ana ℥ ℥ ss.
Rosarum rub. Santali rubri, Coralli rubri,
Myrobal. Emblicarum,
Myrobal. Chebularum,
Myrobal. Indarum ana ℥ j.
Aloës lotæ ad pondus omnium.

Cum vino optimo confice pilulas. Pituitam, atram bilem educunt absq; molestia: singula membra corroborant, spiritus acuant, & illuminant: ita eos dilatant, ne contracti mœsticiam pariant, sed dilatatione, & lumine gaudeant, ita rursus stabilisunt, ne extensione nimia evanescant. *Marsilius Ficinus.*

Pilula Angelica Fioravanti.

R. Colocynthidis ℥ iv.

Aquæ vitæ optimæ circulatæ ℥ j.

Macerentur per dies tres: inde fiat fortis expressio: cui adde

Aloës hepaticæ, Elleb. nigri, Myrrhæ ana ℥ j.
Miscantur trita, & ponantur in loco calido dum ferè exicecentur: mox adde

Croci, Cinnamomi, Sulphuris flavi ana ℥ ss.
Incorpora bene, & permittite, dum perfectè exicecentur: inde cum melle fiat massa, in vase plumbeo seruanda. Dosis ℥ j. Valent ad omnia genera morborum. Purgant bilem utranq; & pituitam elementer, ita ut etiam gravidis mulieribus exhiberi sine periculo possint. Febres omnes & catarrhos sanant.

Pilula Aquilina Fioravanti.

R. Conservæ rosarum ℥ iij.

Ligni aloës ℥ j.

Olei vitrioli Gr. x.

Cinnamomi electi ℥ ij.

Lapidis philosophici nostri ℥ j.

Sacchari albi ℥ ij.

Misce, & cum syrupo acetoso fiat massa. Dosis ℥ j. usq; ad ℥ ij. cum vino. * Valent ad omnes infirmitates: purgantq; sine noimento.

Pilula Magistrales.

R. Olibani, Masticeis, Myrrhæ, Sarcocollæ,

Aloës hepaticæ, Ellebori nigri, Turpeti,

Colocynthidis, Croci ana q. s. est.

Mofchi ℥ ss.

Terantur minutissimè & cum melle rosato, & aqua vitæ fiat massa pilularum. Dosis ℥ j. ad ℥ iij. Purgant humores corruptos viscosos & crassos: corpora à putredine conservant: conferunt po-

A dagricis, nec non Gallico morbo affectis. *Fioravanti.*

Pilula saluberrima.

R. Myrrhæ electæ, Croci,

Ossis de corde Cervi, Caphuræ,

Spodii, sem. Ocymi ana ℥ ss.

Ligni aloës ℥ j. Gr. v.

Boli Armeni cum aqua ros. præparati ℥ j.

Been albi ℥ ss. Gr. v.

Flor. Buglossæ ℥ j.

Caryophyllorum, Cort. mal. citri,

Sem. Citri, Zingiberis ana ℥ j.

Amburæ griseæ electæ Gr. v.

Hycinthorum, Granatorum ana ℥ ss.

Agarici optimi, Rhabarbari electi ana ℥ j.

Spicæ Indicæ ℥ ss.

Aloës hepaticæ electæ & clotæ, ad pondus omnium. Cum aqua Buglossæ fiat massa non nimis spissa. Istæ pilulæ possunt circa administrationem acui cum

Diagridio, Trochiscorum, Alhand. ana quantum satis est.

Et formentur pilulæ.

Pilula.

R. Myrobal. Chebulorum ℥ ij.

Rosarum rubr.

Santali rubri,

Emblicorum,

Cinnamomi electi,

Croci, Cort. mali citri,

Been albi,

Been rubri,

Melissæ ana ℥ j.

Aloës electæ riteq; ablutæ ℥ xij.

Cum vino fiant pilulæ: quibus hebdomada quolibet semel utaris diluculo, eo scilicet pondere, quo naturæ tuæ conveniat, æstate quidem cum aqua rosacea, aliàs verò cum vino. Pituitam & atram bilem evacuant. *Marsilius Ficinus.*

Pilula Galeni ad laxandum.

R. Diagridii ℥ ij.

Colocynthidis, Aloës ana ℥ ss.

Myrrhæ ℥ ij.

Masticeis ℥ j.

Fac pilulas cum vino, ad modum ciceris.

Pilula de Elaterio.

R. Aloës ℥ ij. Masticeis ℥ j.

Elaterii ℥ iij.

Cum succo cucumeris asinini conficitur. Da iij. vel v. * Suaviter ducunt, & principaliter melancholiam, & phlegma purgant sive choleram rubeam. *Nicolaus.*

Pilula alia.

R. Aloës lotæ ℥ j.

Myrobal. Emblicorum,

Myrobal. Chebularum,

Masticeis, Rosarum rubr ana ℥ ij.

Cum vino fiant pilulæ. * Pituitam, atramq; bilem evacuant. *Mars. Ficinus.*

DE PILULIS PURGAN-

tibus humores mixtos ab
hepate.

Pilula de tribus.

R. Rhabarbari, Agarici,
Aloës lotæ ana ʒ ij ʒ.
Syrupi ros. lax. q. f.

Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intin-
cta, servanda per annum.

Pilula ex Malicacabo.

R. Absinthii, succi Absinthii,
Succi Eupatorii, Aloës,
Myrobal. flavarum, Mastiches,
Croci, Rhabarbari, Cancami loti,
Asari, Anisi, Casiæ lignæ,
Sem. Fumariz ana ʒ ij.
Hieræ picræ ʒ iij.
Aqua Solani q. f.

Fiat massa. * Ad febres diurnas ex humori-
bus variis ortas, obstructionem hepatis solvunt,
& inde ortum dolorem, & incipientem hydro-
pem: dantur à ʒ j. ad aur. j ʒ. *Mesues.*

Pilula ad Hydropem.

R. Spicæ Indicæ, & Romanæ ana ʒ ʒ.
Agarici, Aristolochiæ, Amomi,
Croci, Aeris combusti, Epithymi,
Masticis, Hyperici, Cossi,
Chamædryos ana ʒ iij.
Myrrhæ, Kerfe medicinalis,
Squinanthi, Tithymali ana ʒ j.
Aloës ʒ j.

Pulverizetur, & cum aqua fiat massa pilularum.
Dosis ʒ ij. cum vino. *Galenus.*

Pilula Philagrii.

R. Trochiscorum Diarrhod.
Trochisc. de rhabarbaro ana ʒ ʒ.
Succi Eupatorii,

Succi Spinæ albæ ana ʒ ij.

Absinthii ʒ j ʒ.

Myrobal. citrinorum, sem. Cuscutæ,

Turpeti ana ʒ ʒ.

Agarici, Aloës ana ʒ j.

Salis Indi ʒ j ʒ.

Confice cum aqua Fœniculi. Dosis ʒ ij. * Va-
lent ad febres antiquas. *Mesues.*

DE PILULIS PURGAN-

tibus humores mixtos
à toto.

Pilula aggregativa, majores.

R. Myrobal. flavarum,
Rhabarbari ana ʒ ʒ.
Succi Eupatorii,
Succi Absinthii ana ʒ iij.
Scammonii præparati ʒ vj.
Myrobal. Chebularum, Indarum,
Agarici, Colocynthidis,
Polypod. ana ʒ ij.
Turbiti, Aloës ana ʒ vj.
Masticis, Rosarum rubr.
Salis gemmæ, Epithymi,
Anisi, Zingiberis ana ʒ j.

Crassiusculè omnia cõterantur, & cum electua-
rii rosar. Mesuæ quantum sufficit, fiat massa, in
charta munda, ceræ liquatæ intincta, servanda
per annum. Dosis ad ʒ j. * Valent ad diutur-
nas febres, & vitia capitis, ventriculi, & jecino-
ris. Humores item biliosos, & pituitosos edu-
cunt. *Mesues.*

Pilula aggregativa, minores.

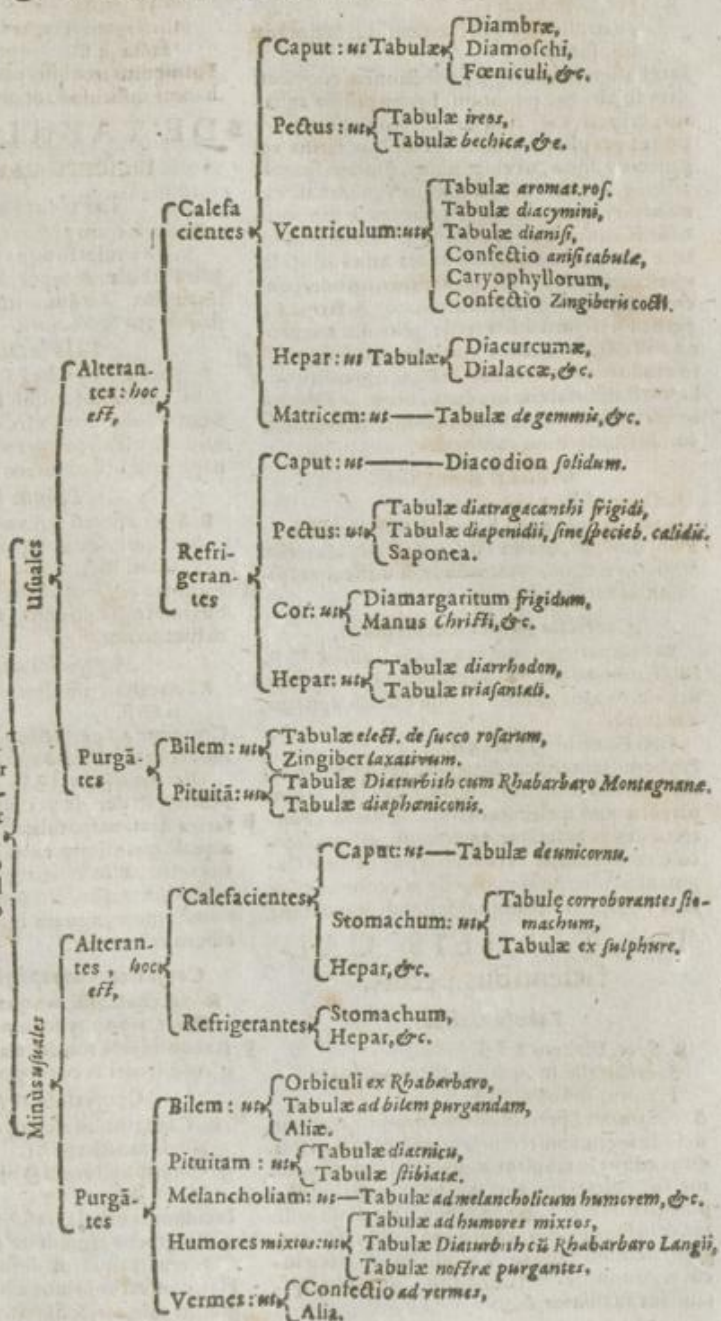
R. Myrob. Citrinorum, Indorum,
Embllicorum ana ʒ iij.
Masticis, Anisi, succi Eupatorii,
Succi Absinthii, succi Rosarum ana ʒ ij.
Rhabarbari ʒ v.

E Spec. Hieræ Picræ Galeni ʒ j ʒ.
Cum succo Apil formetur massa. *Mesues.*

De Con-

De Confectionibus aromaticis solidis, Tabulis
& Rotulis, Sectio XXXIX.

CONFECTIONUM
solidarū aliz rotun-
dæ sunt, & vocantur
Rotulæ, aliz sunt fru-
sta aut tabulata, &
dicuntur vulgò Mor-
felli, &c. Fruita verò
sunt vel quadrata, vel
oblonga, &c. Porro
tabularum aliz

DE TABULIS CAL-
facientibus caput.

Orbiculi diambra.

R. Spec. Diambrae ℥vj.
Sacchari albi in aqua Fœniculi vel Majoranae
dissoluti ℥j.

Saccharum ad exactam perfectionem coquitur:
deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agita-
tur, & species injiciuntur, ac probe miscentur:
postea per plicam lebetis in tabulam, farina vel
pulvere aliquo, ut cinnamomi, stratum, spatula
assidue saccharum pari & æquali quantitate ex-
trahatur: quod decidens placentulae modo in
orbem concrevit. Si quid verò remanet in le-
bete, durefcit iterum, sed pauca aqua affusa li-
quetfcit: deinde extrahatur ut prius. Rotulae con-
cretæ digitis singillatim auferantur, & fatina su-
perficiei inferiori adhærente penicillo aut pan-
no absterfa, in cribrum conjiciantur, & ulterius
in calido loco exiccantur: in ligneis arculis ex ri-
lia aut simili materia in odora condantur. Postea
in sicco & calido loco reponantur. * Cerebrum,
cor, & stomachum confortant.

Orbiculi diamoschi.

R. Diamoschi ℥vj.
Sacchari albi in aqua Fœniculi dissoluti ℥j.
Fiant orbiculi, ut antea dictum. * Malis cerebri
frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spi-
rantibus succurrunt.

Confectio Fœniculi orbiculata.

R. Sacchari albillimi in aqua ros. dissol. ℥℥ss.
Saccharum ad perfectionem exactam coquitur:
deinde ab igne remotum, diu pistillo agitur,
addaturq;

Olei Fœniculi ℥j. vel ℥℥ss.
Probe miscentur: deinde per plicam lebetis in ta-
bulam farina stratum, spatula assidue saccharum
pari & æquali quantitate extrahitur. Rotulae con-
cretæ digitis auferantur, exiccantur, in ligneis ar-
culis condantur, & sicco loco reponantur. * Cap-
itis affectibus conferunt, visum acuunt, pecto-
ris angustia & difficultati spirandi succurrunt.

DE TABULIS CAL-
facientibus pectus.

Tabula diaireos.

R. Spec. Diaireos S. ℥℥ss.
Sacchari albi in aqua capill. Venetis vel
Fœniculi dissoluti ℥℥ss.

Saccharum ad perfectionem coquitur, agitur,
deinde species miscentur: postea saccharum flui-
dum adhuc in tabulam æqualiter sitam, effundi-
tur, superficiesque ejus acie cultri perstringitur:
postquam saccharum induruit, tota massa colli-
tur, & in suas portiones pro modo linearum fra-
gitur: demum tabulae in arculis ligneis, sicco lo-
co, reponantur. * Tussiculosis, difficulter spi-
rantibus auxiliatur, &c.

Orbiculi seu trochisci bechici.

R. Sacchari albillimi ℥℥ss.
Sacchari candi optimi, Sacch. penidii an. ℥iv.
Ireos ℥j. ℥vii.
Amyli ℥ij. ℥ss.
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua rosacea
factæ q. s.

Formentur trochisci parvi, & signentur. * Auxi-
liantur tussiculosis & difficulter spirantibus.

DE TABULIS EXCAL-
facientibus ventriculum.

Tabula aromatici rosati.

R. Specierum aromat. ros. ℥℥ss.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥℥ss.
Fiant tabulae, ut supra dictum est. * Ventriculo
imbecillo, aliisque nutritioni deservientibus in-
strumentis succurrunt.

Tabula Diacymini.

R. Spec. Diacymini ℥℥ss. vel ℥vj.
Sacchari albi in aqua Fœniculi dissoluti ℥℥ss.
Fiant tabulae, eo modo, quo dictum est. * No-
xam ventriculi corrigunt: tussiculosis, difficulta-
ti spirandi, in flatibus sunt adjumento.

Tabula Dianisi.

R. Spec. Dianisi ℥℥ss. vel ℥vj.
Sacchari albi in aqua Anisi vel Fœniculi dis-
soluti ℥℥ss.

D Fiant tabulae secundam artem. * Crassis flatibus
in ventriculo natis, ejusdemque perfractioni
succurrunt.

Confectio anisi tabulata.

R. Sacchari albillimi in aqua rosar. dissola-
ti ℥℥ss.

Coquitur ad perfectionem, deinde ab igne re-
moveretur, pistillo diu agitur, addaturque

Olei Anisi ℥j. vel ℥℥ss.
Miscentur: deinde per plicam lebetis in tabulam
farina stratum spatula assidue saccharum pari &
æquali quantitate extrahitur. Rotulae concretae
siccantur, & in ligneis arculis, sicco loco re-
ponuntur. * Ad cruditatem stomachi ex flatibus,
vomitionem, aquam inter cutem, fluorem uteri
album valent, &c.

Confectio Caryophyllorum orbiculata.

R. Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ℥℥ss.
Olei Caryophyllorum ℥j.

F Fiant orbiculi, modo, quo jam dictum est. * Ven-
triculo, jecori & cordi profunt.

Confectio Zingiberis colli.

R. Cinnamomi electi ℥ij.
Nucis moschatae ℥j.
Caryophyllorum ℥ij.
Macis ℥j.

Inciduntur omnia crasse, adde
Zingiberis tenuissimè triti ℥vii.
Sacchari aqua ros. dissoluti ℥xvi.
Fiat confectio in morcellis. * Ventriculorum fri-
gidum roborat, & firmat. *Angustiani.*

DE TABULIS EX-
calfacientibus hepar.*Tabula Diacurcumæ.*

R. Spec. Diacinnamomi ʒ ss.
Sacchari albi, in aqua Eupatorii dissol. ℥ ss.
Fiant tabulæ, modo supra dicto. * Hepatis &
lienis ægritudines eradicant, hydropem curant.

Tabula Dialacca.

R. Spec. Dialacca ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi, in aqua Eupatorii dissol. ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Jecinoris &
lienis obstructiones, inflationes, & renum duri-
ties sanant: a quæ inter cutem causas omnes dis-
cutiunt, menses movent, &c.

DE TABULIS CALFA-
cientibus matricem.*Tabula de Gemmis.*

R. Spec. Diagemmæ ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi in aqua Artemisiæ dissol. ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Malis cordis,
ventriculi, cerebri, jecinoris, & uteri frigidis au-
xilia ntur.

DE TABULIS REFRI-
gerantibus caput.*Diacodion solidum.*

R. Caputum papaveris albi, mediocri ma-
gnitudine, nec nimis viridium, neque supra mo-
dum maturorum, N. xx.

Aquæ pluviz, aut fontanæ ℥ iij.
Macerentur horis viginti: deinde coquantur, do-
nec contabuerint capita, & colentur: ad extre-
mum adde sacchari sufficientem quantitatem,
& coquantur, ut est artis. * In pervigiliis, & flu-
xionibus è capite tenuibus valent. *August.*

DE TABULIS REFRI-
gerantibus pectus.*Tabula Diatragacanthi frigidi.*

R. Spec. Diatragacanthi frigidi ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi in aqua violarum dissol. ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Omnibus pul-
monum & thoracis vitis aridis, maxime tibi-
dis, macie confectis, medentur: inflammatione
lateris laborantibus, omnibusq; tussibus calidis
& siccis, &c.

*Tabula Diapenidii, sine speciebus
calidis.*

R. Spec. Diapenidii, sine speciebus calidis
ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi, in aqua violarum dissol. ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Valent adver-
sus omnem thoracis noxam, tussim à calore cõ-
tractam, vomis jacturam: tabidis deniq; & puru-
lenta excrementibus succurrant.

Saponæa.

R. Amygdal. dulcium mundatarum ʒ ij.
Amyli purissimi & novi ʒ ss.
Sacchari albi clari ℥ j.

Ex hoc saccharo novem unciz sumantur cum
contulis amygdalis, quæ simul mixta per den-
sum setaceum percolentur, & ad ignem suspen-
dantur: cumq; spissari amyllum cõeperit, tum re-
liquæ tres sacchari unciz ad prædictam compo-
sitionem addantur, & ad perfectam cocturam
redigantur: ad quam cum pervenerit, in bolos,
quos morsellos vocant, singatur. Minori porro
coctura linctus formam induit. Prodest ad pe-
ctus vitia, tenues destillationes à capite ad sub-
jectas partes emanantes inersat, tussim sedat,
pectus mundat, ac roborat. *August.*

DE TABULIS REFRI-
gerantibus cor.*Tabula diamargaritonis frigidi.*

R. Spec. Diamarg. frig. ʒ ss.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Omnem virium
imbecillitatem firman, cor confortant, &c.

Manus Christi Perlata.

R. Sacchari clarificati ℥ j.
Aquæ rosarum ℥ ss.
Margaritarum minutissimè tritarum ʒ ss.
Saccharum & aqua rosacea coquantur simul,
dum aqua evanescat, & saccharum justam cras-
sitiem cõsequatur: in fine margaritæ adduntur,
atq; super marmor, vel tabulam farina stratum,
infunditur, & rotulæ formantur. * Medentur
dejectis viribus, ardentibus febribus, & imagi-
nationes falsas abolent.

DE TABULIS RE-
frigerantibus hepar.*Tabula Diarrhodon.*

R. Spec. Diarrhodon Abbatis sine spec. cali-
dis ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi, in aqua Endiviz dissoluti ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Valent adver-
sus ventriculi calorem, jecoris, lienis, pulmo-
numque, contra viscerum dolores, & omnem
totius corporis noxam à calore proficiscentem.

Tabula Triasantali.

R. Spec. Triasantali ʒ ss. vel ʒ vi.
Sacchari albi, in aqua Cichorii dissoluti ℥ ss.
Fiant tabulæ secundum artem. * Pollent adver-
sus jecoris & ventriculi calorem mirum in mo-
dum: tabidis & regio morbo correptis profunt.

DE TABULIS PUR-
gantibus bilem.*Tabula ex electuario de succo
Rosarum.*

R. Spec. Electuarii de succo Rosarum ʒ vi.

Sacchari albi in aqua endiviæ dissoluti ℥β. ^A

vel ℥iv.
Fiant tabulæ quadratæ ponderis drachmarum quatuor. Datur ℥β. * Flavam bilem purgant circa molestiam.

Zingiber laxativum.

R. Zingiberis ℥ij.
Cinnamomi, Caryophyll. ana ℥j.
Nucis moschata, Galangæ ana ℥j.
Croci G. xiv.
Turbiti ℥jβ.
Diagridii ℥ij.
Sacchari ℥iv.

Fiat confectio in morfellis. *Augustini.*

DE TABULIS PURGANTIBUS PITUITAM.

Tabula Diaturbith cum Rhabarbaro.

R. Turbiti optimi ℥j.
Zingiberis ℥jβ.
Hermodactylorum ℥j.
Rhabarbari ℥x.
Diagridii ℥β.
Santalialbi, Santali rubri, Violarum ana ℥jβ.
Malticis, Anisi, Cinnamomi, Croci ana ℥β.
Sacchari albi ℥βj ℥ij. ℥ij.

Fiant tabulæ. * Flavam bilem & pituitam educit, atque aqua inter cutem laborantibus mirifice confert, ad nervos etiam efficacissimum est medicamentum, & valde idoneum. *Bart. Montagnana.*

Tabula Diaturbith.

R. Spec. Diaturbith majoris ℥vj.
Sacchari albi in aqua rosarum dissoluti ℥β. vel ℥iv.

Fiant tabulæ secundum artem. Datur ℥β. * Humores phlegmaticos purgant.

Tabula Diaphæniconis.

R. Daſtyl. triduo aceto maceratorum N. vj.
Sem. Libistici ℥ij.
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ℥xv.
Turbiti ℥xij.
Diagridii ℥xj.
Sacchari candi ℥ij.
Piperis longi, Zingiberis, fol. Rutæ siccatorū, Cinnamomi, Macis, Fœniculi, Anisi, Dauci, Galangæ, Ligni Aloës ana ℥j.
Sacchari ℥βj.

Fiat confectio solida, ut est artis. Ista confectio plerisq; Medicis est usui. Idem quod liquidū potest, est tamen paulò gratius altero. Et quia Libistici semen nauseam movet, substitui rectè poterit Ligusticum verum, aut cardamomi semen.

Tabula Diaphæniconis, aliter.

R. Spec. Diaphæniconis ℥vj.
Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ℥iv.
Fiant tabulæ secundum artem. Datur ℥β. * Febribus compositis & diuturnis auxiliantur: bilem enim flavam & pituitam ducunt. Colicis cruciatibus mirifice conferunt.

DE CONFECTIOIB.

solidis minus usualib.

DE TABULIS CALFACIENTIBUS CAPUT.

Tabula ex Unicornu.

R. Succini albi, Unicornu ana ℥β.
Margaritarum ℥j.
Ambari G. iij.
Sacchari in aqua cinnamomi dissoluti ℥x.
Olei anisi G. iv.
Olei succini G. ij.

Fiat confectio in orbiculis. *Crato.*

Tabula saluberrima.

R. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥jβ.
Nucis moschata, Caryophyllorum, Piperis longi, Maceris, Galangæ, Diſtamni, Zedoariæ, Calami aromat. Pimpinellæ, Angelicæ ana ℥j.
Rhabarbari opt. ℥β.
Rhapontici ℥ij.
Croci ℥β.

Sacchari in aqua rosar. dissol. ℥βj. ℥j.

Fiant tabulæ. * Cerebrum, & memoriam confortant, vertiginem, pravasq; melancholias tollunt: sanguinem purificant, & mundant, cor roborant: appetitum generant: alvum lavant: tussiculosus & phtisicis mirè conferunt: apostemata calida, & pectoris ulcera sanant: cordis distractionem dissolvunt: omnibusq; aliis membris profunt, & vitam producant. *Hieron. Brunſjuicensis.*

DE TABULIS CALFACIENTIBUS STOMACHUM.

Tabula confortantes & exiccantes stomachum.

R. Spec. Aromat. ros. ℥ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥j.
Sacchari albi dissoluti in aqua menthæ ℥iij.
Fiant tabulæ secundum artem ponderis ℥ij. *Rondeletius.*

Tabula sulphurata, nostra.

R. Florum Sulphuris ℥ij.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥iij.
Olei Fœniculi G. xv.

Fiant tabulæ secundum artem. * Paralyſi atque colicæ passioni conferunt.

Tabula alia confortantes ventriculum.

R. Spec. Imperialium ℥β.
Pinearū electarum, & subtiliter incisarū ℥ij.
Spec. Aromat. ros. ℥jβ.
Sacchari in aqua rosarum dissoluti ℥xij.
Olei Cinnamomi G. iij.
Moschi G. ij.

Fiat

Fiat confectio in morsulis secundum artem. A
Joannes Crato.

Morselli confortantes.

R. Pinearum preparatarum ʒ iij.
Amygdal. dulcium ʒ ij ʒ.
Cinnamomi electi ʒ v.
Caryophyllorum ʒ ʒ. Macis ʒ j.
Phisticorum viridium ʒ j ʒ.
Zingiberis albi, incisii ʒ ij.
Margaritarum preparatarum ʒ ʒ.
Foliorum auri N. iv.
Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ʒ vij.
Fiant morselli quadrati secundum artem. Langius.

Morselli confortantes mirum in modum.

R. Spec. Aromat. ros. ʒ j.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ ʒ.
Spec. Diambrae ʒ j.
Cinnamomi electi ʒ j.
Zingiberis ʒ iij ʒ.
Macis incisii ʒ ʒ.
Santali citrini ʒ ʒ.
Pinearum mundatarum ʒ iv.
Sacchari opt. in aqua ros. dissoluti Tʒ ʒ.
Fiant morselli s. a. *Aromatarius quidam Plinensis.*

Confectio pinicata a confortans.

R. Pinearum preparatarum ʒ j ʒ.
Phisticorum viridium ʒ vij ʒ.
Foliorum auri N. xv.
Margaritarum preparatarum ʒ j ʒ.
Sacchari in aqua rosarum dissoluti ʒ xij.
Fiant tabulae quadratae secundum artem. Langius.

Tabula confortans, alia.

R. Sacchari albillimi, in aqua rosarum dissoluti ʒ iv.
Olei Caryophyllorum G. iv.
Coralli rubri preparati ʒ j.
Moschi G. ij.
Fiat confectio in orbiculis secundum artem. E
Joan. Crato, Medicus Caesareus.

Morselli ad impinguanda corpora emaciata.

R. Pulpa caponum elixorum,
Pulpa Perdiciis,
Nucleorum pini, Pistaceorum in vino malvatico maceratorum ana ʒ ʒ.
Amygdal. dulcium ʒ j.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moschatae ana ʒ j ʒ.
Sacchari fini q. s.
Fiant s. a. morselli. Heron. Mercurialis.

DE TABULIS REFRI-
gerantibus stomachum.

*Tabula orificium stomachi claudenter,
& corroborantes.*

R. Coriandri preparati ʒ j.
Cinnamomi electi ʒ ij.
Coralli preparati ʒ j.

Santali albi, Mastiches ana ʒ j.
Sacchari albi, in aqua rosarum dissoluti ʒ x.
Conserva rosarum ʒ ʒ.

Fiat confectio in morsulis secundum artem. Crato.

DE TABULIS REFRI-
gerantibus hepar.

Tabula ad Hepatis refrigerationem.

R. Conserva flor. Cichorii,
Flor. Nenupharis ana ʒ j.
B Spec. Triafantali, Diatrag. frig. ana ʒ ij.
Sacchari albi, in aqua endiviae dissoluti ʒ iv.
Fiant tabulae secundum artem. Rondelcius.

Tabula nostra, ad lepram.

R. Trochiscorum de Vipera ʒ ij.
Margarit. preparat. ʒ ʒ.
Spec. aromat. ros. ʒ j.
Fol. auri N. cc.
Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ iij.
Fiant rotulae auro obductae.

C DE TABULIS PUR-
gantibus bilem.

Orbiculi ex Rhabarbaro.

R. Sacchari albi, in aqua cinnamomi dissoluti, & ad perfectionem cocti ʒ iv.
Extracti rhabarbari, in succi rosarum drachmis duabus dissoluti ʒ j.
Rhabarbari subtiliter pulverizati, atq; in aqua cinnamomi humectati ʒ ij.
D Fiant tabulae secundum artem. Joannes Crato.

Tabula ad purgandum bilem, alia.

R. Mannae electae ʒ iv.
Succi Rosarum rubrarum Tʒ ij.
Conserva Buglossi, Conserva Cyrtiana ʒ ij.
Diagridii ʒ vj.
Sacchari albi q. s. est ad placetulam formandam: quae dividetur in tabellas singulas ʒ ʒ. pendent. Andernacus.

Tabula ad bilem, alia.

R. Santali citrini, albi, rubri, Galliae moschatae,
Trochiscorum oxyacanthae ana ʒ iij.
Mannae ʒ iij.
Succi rosarum rubr. Tʒ j ʒ.
Conserva Cichorii,
Conserva Borriginis ana ʒ ij.
Diagridii ʒ j.
Sacchari albi q. s.

Fiant tabellae secundum artem drachmas duas aut tres pendent, pro robustioribus: pro imbecillioribus ʒ j. dari possunt. Andernacus.

Alia.

R. Spec. Diamoschi,
Spec. Diarrhod. Abb. Calami aromat. ana ʒ j.
Rhabarbari electi ʒ j.
Diagridii ʒ ij ʒ.
Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ iij. vel ʒ iv.
Fiant tabulae. Datur ʒ ʒ. A quodam Italo.

Tabula nostra purgantes.

R. Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ iij.

Quintæ essentia, scammonii, q. s. fiant rotule.

DE TABVLIS PVR- gantibus pituitam.

Tabula diacnicu.

R. Diatragacanthi frigidi ℥ ss.
Carnis Cotoneorum ℥ j.
Zingiberis albi ℥ ij.
Medullæ seminis Cnici ℥ iv.
Diagridii ℥ iij.
Turpeti albi ℥ vj.
Mannæ, Mellis rosati colati ana ℥ j.
Sacchari optimi ℥ x.

Parentur tabellæ, pendentēs ℥ ss. singulæ. *Andernaciu.*

Tabula Stibiata nostra.

R. Stibii seu Antimonii præparati ℥ ij.
Gummi Tragacanthi ℥ i.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥ iij.
Olei Anisi G. xv.

Fiant tabulæ secundum artem, pendentes ℥ j. singulæ pro robustioribus: imbecillioribus vero ℥ ss. vel ℥ ij. exhibere soleo. * Purgant per vomitum & alvum valenter.

Tabula nostra de stibio, alia.

R. Vitri antimonii ℥ vj.
Pul. tragacanthi ℥ iij.
Sacchari in aqua ros. dissoluti, & ad perfectio-
nem cocti ℥ ss.

Fiant tabulæ. Dosis à ℥ j. usq; ad ℥ j ss. Purgant per vomitum & alvum vehementer.

DE TABVLIS PVRGAN- tibus melancholiam.

R. Succu Cotoneorum,
Mellis opt. despumati ana ℥ j ss.
Caryophyllorum, Zingiberis, Cinnamomi
ana ℥ j.
Conservæ Buglossi, Cyrsii, Violarum ana ℥ ij.
Epithymi, fol. Senæ ana ℥ ss.
Veratri nigri ℥ vj.

Ex saccharo fiantur tabellæ parvæ, drachmas duas pendentēs. *Andernaciu.*

TABVLAE PVRGAN- tes humores mixtos.

R. Spec. electuati Diacnicu ℥ ss.
Spec. elect. Diaturbecu cum rhabarbaro ℥ vj.
Sacchari ℥ iij ss.

Redigantur in placentulas, drachmas tres pendentēs. *Andernaciu.*

Vel:

R. Rad. Turpeti gum.
Scammon. præpar. ana ℥ j.
Medullæ sem. Carthami ℥ ss.
Spec. diatrag. frig.
Zingib. Cinnamom. electi ana ℥ ij.
Carnis Cydoniorum,
Cortic. citri sicci ana ℥ j.
Sacchari candi ℥ j.

A Sacchari albi dissoluti in aq. Rosarum ℥ x.
Fiant Tabellæ. Dosis est à ℥ j ss. ad ℥ ij ss. mixtos
ducit humores, maxime tamen serofos. *Cassianus
Bauhinus.*

Tabula diaturbith cum Rhabarbaro.

R. Turbith in oleo amygdal. per noctem ma-
cerati ℥ v.

Zingiberis, Cinnamomi ana ℥ j.
Caryophyllorum ℥ iij ss.

B Agarici trochiscati ℥ j ss.

Fol. Senæ ℥ ij ℥ ss.

Hermodactylorum ℥ ij.

Rhabarbari ℥ iij.

Schœnanthi ℥ j.

Galang. Macis ana ℥ ij.

Diagridii ℥ iij ss.

Sacchari in vino citoniorum & aqua ros. dis-
soluti ℥ xvij.

Fiant tabulæ. Dosis ℥ ss. *Joan. Langius.*

Tabula nostra purgantes.

R. Spec. aromat. ros. ℥ ss.

Cinnamomi electi, Zingiberis ana ℥ ss.

Macis, Galangæ, Calami aromat. ana ℥ ss.

Rhabarbari electi ℥ j ss.

Spicæ Indicæ ℥ ss.

Turbith. opt. ℥ iij.

Agarici Trochif. ℥ ij.

Fol. Senæ mundat. ℥ ij.

Diagridii ℥ ij ss.

Tragacanthæ, Masticis ana ℥ ss.

Sacchari in aqua cotoneorum dissoluti ℥ ix.

Olei Caryophyllorum ℥ ss.

Olei Cinnamomi G. v.

Dosis ℥ ij.

Fiant tabulæ pondere ℥ ij.

Morselli præcipua membra foventes, & purgantes non nihil.

R. Cinnamomi electi ℥ ss.

E Myrobâl. Chebularum, Myrob. Emblicarum
ana ℥ ij.

Croc. Rosarum ana ℥ j.

Santali rub. ℥ ij.

Coralli rub. ℥ j.

Sacchari albis. in aqua ros. & succo citri disso-
luti q. s. est.

Moschi, Ambræ ana ℥ j.

Formentur morselli au. o. obducti. *Mars. Ficinus.*

F DE TABVLIS VERMES necantibus.

Confectio ad Vermes.

R. Seminis Sancti ℥ j ss.

Farinæ lupinorum ℥ j.

Diptami albi, Indici ana ℥ ss.

Cornu cervi ulsi, & præparati, Scordii veni
ana ℥ j ss.

Croc. ℥ ss. G. vj.

Sacchari albi, aqua Absinthii diluti q. s. est.

Fiat confectio in morsellis. *Augustini.*

Alia.

Alia.

R. Sem. Cinæ ʒ j.
 Rad. Filicis, rad. Graminis, Diptami albi
 ana ʒ ij.
 Cornu cervi usti, Rhabarbari ana ʒ iv.
 Sacchari in aqua graminis diluti ʒ vi.
 Fiant tabulæ. *Augustani.*

DE TABULIS CON-
tra pestem.

R. Fragment. Saphyri, Hyacinthi, Smaragdi,
 Rubini, Granati, vel unioium tantundem,
 Rad. Bistortæ, Angelicæ, Tormētillæ, Carling,
 Foliorum Cardui benedicti ana ʒ j.
 Rasura eboris, cornu cervi,
 Coralli rubri, Carabæ ana ʒ iv.
 Boli Armeni ʒ ij.
 Doronici, Zedoariæ,
 Caryophyllorum,
 Rad. Cyperti, Schœnanthi,
 Rosar. rubrarum ana ʒ ʒ.
 Folior. Melissæ, Ocymi,
 Croci ana gra. xv.

A Sacchari soluti in aqua rosarum q. s.
 Fiat electuarium tabularum. *Dalechampsius.*

Aliud.

R. Pulveris rosarum rubrarum ʒ j.
 Coralli rubri, Margaritarum,
 Cornu cervi, Spodii ana ʒ ij.
 Corticis citri sicci,
 Rad. Angelicæ,
 Macis ana ʒ ʒ.
 Sacchari soluti in aqua rosarum q. s.

B Fiant Tabellæ. *Johan. Bauhinus Junior.*

Aliud.

R. Pulv. Rosarum rubearum,
 Boli præparati ana ʒ ij.
 Coralli rubri, Margaritarum,
 Cornu cervi, Spodii ana ʒ ʒ.
 Rad. Angelicæ, Catlinæ,
 Macis ana ʒ j.
 Croci ʒ j.

C Foliorum Melissæ, Ocymi ana ʒ ʒ.
 Sacchari in aqua rosarum dissoluti q. s.
 Fiat Electuarium tabularum: vel cum Tragacantha addito parvo Moscho, fiant Trochisci, *Idem.*

DE TROCHISCIS, Sectio XL.

Alterant, &c. *Fideliteram A.*

Se: atq;
 bi vel
 Purgant
 Trochisci de rhabarbaro,
 Pastillus purgans bilem, &c.
 Trochisci de agarico,
 Agaricus trochiscatus,
 Trochisci Albandal,
 Trochisci hamech, &c.

Humores mixtorum: us — Trochisci de violis magis.

Compositiones
altorum medica-
mentorum: us

Trochisci de vipera,
 Trochisci de scilla,
 Trochisci ranich,
 Trochisci hediobroi,
 Trochisci gallie moschata,
 Trochisci diarsiod. Nicolas,
 Trochisci Dian. sive de violis, &c.

Extrinsicis applicantur: us

Pastillus Andronius,
 Trochisci de minio,
 Pastilli Polyida,
 Pastilli Musæ, &c.

TROCHISCI,
 Latini Pastil-
 li, sunt vel ro-
 tundi, vel qua-
 drati, cū qua-
 dā depresso-
 ne, ad simili-
 tudinē grossi
 lupini. Horū
 ali

			Trochisci ligni aloës,
			Trochisci de croco,
		Calidi: usq	Crocomagma Damocrasie,
			Pastillus calefaciens, &c.
		Prima: Sic	Trochisci de spodio,
			Diasantalon,
		Frigidi: usq	Trochisci de caphura, &c.
			Trochisci de terra sigillata,
			Trochisci de charabe,
			Trochisci de berberis,
		Astringunt	Trochisci de spodio,
			Trochisci ad fluxum,
			Trochisci de corallo,
			Trochisci Diaspermation Gal. &c.
		Emolliunt: usq	Trochisci de cappare, &c.
			Trochisci hepatici,
			Trochisci ex amygdal. amaris,
			Trochisci de absinthio,
			Trochisci de rosis,
			Trochisci de lacca,
		Secunda: Sic	Trochisci de alkekengi,
		Aperiunt: usq	Trochisci de eupatorio,
			Trochisci alipia moschata,
			Trochisci de Benzoi,
			Trochisci de myrrha,
			Trochisci de rhubarbero,
			Trochisci de aniso, &c.
		Absterunt: usq	Trochisci cyphi.
		Vena fugans: usq	Pastilli ad aërem pestilentem,
			Pastilli in frigido pestilentia tempore.
			Trochisci diarrhodon Mes.
		Dolorem sedans: usq	Trochisci diaspermation,
			Trochisci de caphura, &c.
		Corrumpendo: usq	Trochisci intersciantes
			Glires,
			Mures.

Cōfervan-
lo: & vel
qualitate

A.
Alterant

DE

DE TROCHISCIS A
calidis.*Trochisci ligni aloës.*

R. Ligni aloës, Rosarum rub. ana ʒ ij.
Mastiche, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nardi Indicæ, Macis, Nucis moschatae,
Cubebarum, Cardamomi minoris, majoris,
Pastinacæ, Gallie moschatae,
Corticis Citri ana ʒ j β.
Moschi, Ambræ ana ʒ β.
Mellis passulati q. f.

Formentur trochisci. Sicentur in umbra, & ser-
ventur in charta, ceræ liquatæ intincta. Durant
annum unum. * Ventriculorum, cor, hepar imbe-
cille roborant: ob id valent ad oris fetore, pul-
sum cordis, & syncopen, & hydro pen. *Mesues.*

Trochisci de croco.

R. Croci ʒ iij.
Rosarum rubrarum, Ammi, Myrrhæ ana ʒ j β.
Ligni aloës ʒ ij.
Aquæ rosacæ q. f.

Fiant trochisci. *Nicolasus.*

Crocomagma Damocreatis.

R. Croci ʒ c.
Myrrhæ, Rosarum rub. ana ʒ l.
Amyli, Gummi Arabici ana ʒ xxx.
Vini q. f.

Fiant trochisci. *Galenus.*

*Pastillus calefaciens, ad vitia ven-
trii ex frigore.*

R. Absinthii, femin. Apii, Anisi, Cinnamomi,
Casie odoratæ ana ʒ iij.
Myrrhæ, Spicæ Indicæ, Castorei ana ʒ j.
Piperis longi, Lachrymæ papaveris, Croci
ana ʒ ij.
Succi Foeniculi q. f.

Fiant trochisci. *Andermache.*

DE TROCHISCIS E
frigidis.*Trochisci de spodio.*

R. Rosarum rubrarum ʒ j β.
Spodii ʒ x.
Sem. Acetosæ ʒ vj.
Sem. Portulacæ, Coriandri præparati,
Sumach ana ʒ ij β.
Amyli usti, Balauustiorum, Berberis ana ʒ ij.
Gummi Arabici assati ʒ j β.
Agrestæ q. f.

Fiant trochisci. Servantur in annum. * In febrili-
bus biliosis cū alvi fluore efficaces sunt: inflam-
mationem ventriculi & hepatis, & sitim conti-
nuam sedant. *Mesues.*

Trochisci Santalorum.

R. Trium Santalorum ana ʒ iij.
Spodii, sem. Cucumeris,
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli,
Sem. Portulacæ, Boli Armeni ana ʒ iv.
Rosarum ʒ vj.

Berberogum aut succi ejus ʒ iij.
Caphuræ ʒ β.
Aquæ portulacæ q. f.

Formentur trochisci. Servantur in annum. * Ad
febrem ardentem, ventriculi & hepatis intem-
periem calidam, & sitim dantur lacte acido, aut
omphacio, aut succo acido citri, aut succo ribes.
Mesues.

Trochisci santalorum alii.

R. Santalorum citrinorum ʒ ij.
Gummi Arabici, sem. Citrulli ana ʒ j.
Sem. Lactuæ, sem. portulacæ, Tragacanthi,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ β.

Fac trochiscos: utere, ut prius. *Mesues.*

Trochisci de caphura.

R. Fol. ros. rub. ʒ β.
Spodii ʒ ij.
Santali citrini ʒ ij β.
Croci ʒ j.
Glycyrrhizæ ʒ ij.

C Sem. Citrulli, Melonis, Cucumeris,
Cucurbitæ, Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Nardi Indicæ ana ʒ j.
Ligni Aloës, Cardamomi majoris,
Amyli, Caphuræ ana ʒ ij.
Sacchari albi, Mannæ ana ʒ iij.
Mucilag. sem. Psyllii, cū aqua ros. extra ctæ q. f.
Formentur trochisci. Durant annū. * Ad febres
ardentes, bilis & sanguinis fervorem, ventriculi
& hepatis intemperiem calidam, & ab his sitim
inexpletam, icterū quoq; ac phthisim & hecti-
cam conferunt. *Mesues.*

DE TROCHISCIS
astringentibus.*Trochisci de terra sigillata.*

R. Sanguinis draconis, Gummi Arabici assati,
Trochiscorum Ramich, Rosarum rub.
Sem. Rosar. Amyli assati, Acaciæ, Lapidis hæ-
matitis,
Hypocistidis, Balauustiorum, Boli Armeni,
Terræ sigillatæ, Coralli rub. Carabæ ana ʒ j.
Spodii, Margaritarum, Tragacanthæ,
Sem. Papaveris nigri ana ʒ j β.
Sem. Portulacæ, Cornu cervi usti,
Thuris, Gallarum, Croci ana ʒ ij.
Aquæ plantag. q. f.

Qui volet cum opio, addat Opii ʒ ij.

F Formentur trochisci. Servantur in charta, Ceræ
liquatæ intincta, ad annos duos. * Sunt admo-
dum efficaces ad sputū sanguinis cū aqua plan-
taginis poti: ad fluorem verò sanguinis è nari-
bus fronti illiti, ad menses immodicos utero in-
jecti: vel pubi illiti: ad mictum sanguinis, in vesti-
cam injecti. & ad alias hæmorrhagias, parti san-
guine fluenti impositi. *Mesues.*

Trochisci de Carabe.

R. Carabæ ʒ ix.
Cornu cervi usti, Gummi Arabici assati,
Coralli rubri usti, Tragacanthæ,
Acaciæ, Hypocistidis,

Balaustiorum, Mastiches, Lacca,
Papaveris nigri assati ana ʒ ij.
Thuris, Croci, Opii ana ʒ ij. G. xv.
Mucilaginis psylli q. f.

Formentur trochisci. Servantur in charta, ceræ
liquatæ intincta. Durant annos duos. * Utiles
sunt ad constringendum sanguinem undecunq;
fluentem, menstrua, sputum, fluxum sanguineū,
& hæmorrhoidalem: & consolidant ulcera pe-
ctoris & pulmonis. *Mesues.*

Trochisci de Berberis.

R. Berberis ʒ ij.
Spodii, Ligni aloës, seminis Acetosæ, Masti-
ches,
Galliæ moschatæ, Nardi Indicæ ana ʒ j.
Gummi Arabici ʒ ijij.
Rosarum rubrarum ʒ v.
Aquæ rosarum q. f.

Formentur trochisci. Siccantur in umbra. Ser-
vantur in papyro munda, ceræ liquatæ intincta,
per annum. * Valent ad intemperiem calidam,
fluorem alvi, & hepatis dolorem. *Mesues.*

Trochisci ad fluxum.

R. Balaustiorum,
Cort. glandiū, aceto maceratorū & tostorum,
Rhois, Baccarū Myrti, Hypocistidos ana ʒ ij.
Cymini Carmani,
Gallarum aceto maceratarum & tostorum,
Capitum Granatorum, Fructus Tamaricis,
Macis, Xyloaloës, Galliæ aromaticæ,
Mastiches, Spicæ Indicæ ana ʒ j.
Sem. Oxalidis, Gummi, Boli Armeni,
Sem. Uvæ, Passerum tostorum ana ʒ j β.
Sem. Coriandri, aceto macerati & tosti ʒ ij.
Vini Pontici q. f.

Formentur trochisci ponderis ʒ j. quorum unus
datur cum syrupo cidoniorum, vel aliquo succo
styptico. *Mesues.*

*Trochisci alii ad idem cum exulcera-
tione intestinorum.*

R. Spodii ʒ vij.
Sem. Rosarum, Balaustii,
Rosarum, Acaciæ,
Sanguinis draconis ana ʒ ij β.
Sem. Acetosæ ʒ j β,
Oxyacanthæ, Carnis Rhu, sem. Plantaginis,
Sem. Portulacæ assati ana ʒ j. G. x.
Gummi assati ʒ j.

Fiant trochisci ponderis ʒ β. * Dantur cum deco-
cto hordei exorticati. *Idem.*

Trochisci de Corallo.

R. Coralli rubri, Cinnamomi, Myrrhæ,
Amomi, sem. Papaveris albi ana ʒ β.
Schoenanthi, Croci ana ʒ ij.
Calamiaromatici, Xylobalsami, Casiæ, Foliū,
Mastiches, Phu, Polii montani, Asari,
Pedis columbini ana ʒ j. Vini q. f.
Formentur trochisci. * Sanguinolenta excrean-
tibus, dysentericis, cœliacis, cibū fastidientibus
mirè subveniunt. *Nicolaur.*

Diacorallu Galeni.

R. Coralli rubri, Terræ Samiæ ana ʒ j.
Balaustiorum, Amyli,
Terræ Lemniæ ana ʒ β.
Sem. Hyoscyami, Opii,
Hypocistidis ana ʒ ij.
Succi Plantaginis q. f.

Formentur trochisci. Siccantur in umbra, & ser-
vantur in charta munda, ceræ liquatæ intincta,
ad annos duos. * Ad eadem efficac. *Galenus.*

Trochisci de Agno casto.

R. Agni casti, Tamaricis ana ʒ v.
Sem. Endiviæ, sem. portulacæ ana ʒ ij β.
Formentur trochisci cum aqua scolopendrii. Nō
sunt in usu, possent tamen in seminis profluvio
scu gonorrhœa, & aliis ejusmodi vitiiis commo-
de administrari. *Rhazes.*

Trochisci Diaspermaton, Galeni.

R. Sem. Apii,
Sem. Amios ana ʒ β.
Sem. anisi, sem. Fœniculi ana ʒ ij.
Opii, Casiæ ana ʒ j.

Cum aqua pluvia formentur trochisci. * Dan-
tur ex passo, aut aqua, ad omnes internos affe-
ctus, pleuriticis, & sanguinem rejectibus con-
ferunt, dolorem sedant.

*Trochisci ad Phthisim, & ulcera
pulmonis.*

R. Balaustiarum, Rosæ siccarum ana ʒ β.
Sanguinis drac. Medullæ tritici,
Olibani ana ʒ ij.
Gummi Arabici, Tragacanthi,
Masticis ana ʒ ijij.
Acaciæ, Croci ana ʒ β.
Carabæ, Myrrhæ ana ʒ j.
Anarcinæ ʒ v.

Terantur & conficiantur cum miva cydoniorū,
deinde fiant trochisci aur. j. pendentes. excen-
tur in umbra, & dentur in potu. *Avicenna.*

**E DE TROCHISCIS
emollientibus.**

Trochisci de Capparis.

R. Cort. rad. Capparis, sem. Agni ana ʒ vj.
Sem. Nigellæ, Calamenthi, succi Eupatorii,
Acori, amygdal. amar. Foliorum Rutæ,
Aristolochiæ rotundæ, sem. Nasturtii,
Ammoniaci ana ʒ ij.
Cypri, Ceterach ana ʒ j.

Ammoniacum dissolvido, & reliqua triturato:
deinde fiant trochisci. Servantur in annū, in char-
ta munda, ceræ liquatæ intincta. * Ad splenis du-
ritiem & flatus ejus dissipandos valent. *Mesues.*

**DE TROCHISCIS
aperientibus.**

Trochisci hepatici, Asclepiadis.

R. Anisi, sem. Apii, Asari, Amygdalarum, Ab-
sinthii ana ʒ β.
Aquæ pluvie q. f.

Formentur

Formentur trochisci. * Hepaticos juyant: habet A enim vim hepar expurgandi per urinas: dantur cum vino, febricentibus cum aqua. *Galenus.*

Pastilli ex amygdalis amaris.

R. Anisi, Apii, Afari, comarū Absinthii, Amygdal. amararum ana ʒ ij.

Aquæ q. f.

Formentur pastilli. * Idem præstant. Dantur febricarentibus ex mulso, febricentibus cum hydromelite. *Paulinus.*

Trochisci de Absinthio.

R. Rosarum, absinthii, anisi ana ʒ ij.

Rhabarbari, succi Eupatorii, asari, Sem. apii, amygdal. amararum, Nardi Indicæ, Mastiches,

Folii seu Spicæ Romanæ ana ʒ j.

Succi Endiviæ q. f.

Formentur trochisci, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, servandi per annum. * Obstructiones ventriculi & hepatis, & ab his dolorem & febres antiquas tollunt, dictas partes, reliquasq; nutritorias roborant, ac appetentiam excitant. *Mesues.*

Trochisci de Rosis, Rhasis.

R. Rosarum rubrarum ʒ β.

Ligni aloës ʒ ij.

Mastiches ʒ j β.

Absinthii, Cinnamomi,

Nardi Indicæ, Casiæ,

Schœnanthi ana ʒ j.

Vini antiqui, & decoctionis quinq; radicū q. f.

Formentur trochisci Durant annū unum. * Sunt effica ces ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè, quibus forma corrumpitur. *Mesues.*

Trochisci de Laccæ.

R. Laccæ, succi Glycyrrhizæ,

Succi Eupatorii, absinthii,

Berberis, Rhabarbari,

Aristolochiæ longæ,

Costi, asari, amygdal. amararum,

Rubiæ, sem. apii, sem. anisi,

Schœnanthi ana ʒ j.

Vini q. f.

Formentur trochisci. Siccantur in umbra, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant annum unū. * Valent ad obstructions hepatis & lienis, & inde natas febres varias antiquas, & ascitem per urinas movent. *Mesues.*

Trochisci de alkekengi.

R. Fructus alkekengi ʒ iij.

Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,

Sem. Cucurbitæ ana ʒ iij β.

Boli armeni, gummi Arabici,

Thuris, Sanguinis draconis,

Sem. Papaveris albi, amygdal. amararum,

Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,

Amyli, Pinearum mundat ana ʒ vj.

Sem. Apii, Carabæ, Terræ sigillatæ,

Sem. Hyoscyami, Opii ana ʒ ij.

Julepi violat. q. f.

Formentur trochisci. Durant annos duos. * Valent ad renum & vesicæ ulcera, & natam inde dysuriam. *Mesues.*

Trochisci de Eupatorio.

R. Mannæ electæ, succi Eupatorii ana ʒ j.

Rosarum rub. ʒ β.

Nardi Indicæ ʒ iij.

Spodii ʒ iij β.

B Rhabarbari electi, Asari, Anisi ana ʒ ij β.

Succi Eupatorii q. f.

Fiant trochisci. * Obstructionem & tumorem præter naturam hepatis & lienis sanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterū, ac incipientem hydropem. *Mesues.*

Trochisci aliptæ moschata.

R. Ladani ʒ iij. Styracis ʒ j β.

Styracis rubræ ʒ j.

Ligni aloës ʒ ij.

Ambra ʒ j.

Camphoræ ʒ j β.

Moschi ʒ β.

Aquæ ros. q. f.

Formentur trochisci secundum artem. * Valent pueris laborantibus asthmate, & iis qui angusto sunt thorace, nec lac haustum retinent, præstatq; usum opimi & odoriferi suffitus.

Trochisci de Benzoi.

D R. Benzoi ʒ vj.

Ligni aloës ʒ iix.

Styracis calamitæ ʒ iij.

Moschi ʒ β.

Ireos ʒ ij.

Sacchari candi ʒ iij.

Pulverizatis omnibus fiant trochisci cum aqua rosarum. Delicati sunt & sumptuosi, ad delicias maximè suo odore accommodati, suffitus, & vaporazione grati. * Cor & cerebrum roborant.

E *Augustani.*

Trochisci de Myrrha.

R. Myrrhæ ʒ iij.

Lupinorum ʒ v.

Foliorum Rutæ, Mentastri,

Pulegii, Cumini, Rubiæ,

Asæ foetidæ, Sagapeni,

Opopanacis ana ʒ ij.

Dissolvuntur gummi in aceto, formanturq; trochisci cum succo absinthii. Siccantur in umbra, & in charta munda, ceræ liquatæ intincta, servantur annum. * Provocant menstrua, & sedant dolores, qui ex recentib. mēstruis proveniūt. *Rhasis.*

Trochisci de Aniso.

R. Anisi, succi Eupatorii ana ʒ ij.

Sem. Anethi, Nardi Indicæ,

Mastiches, Folii, Fol. absinthii, asari, apii,

Amygdalarum amararum ana ʒ β.

Aloës ʒ ij.

Syrupi absinthii q. f.

Formentur trochisci. Siccantur in umbra. Repo-

nuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta: A
& servantur in annum unum. * Obstructiones
hepatis, & alios ejus morbos, & inde natas fe-
bres antiquas sanant. *Mesues.*

*Trochisci ex aniso alii, ex decem
simplicibus.*

R. Anisi, succi Eupatorii ana ℥ ℥.
Mastiches, Spicæ Indicæ, Apii,
Absinthii Rom. Afari, Foli ana ℥ j.
Amygdalarum amararum ℥ j ℥.
Aloës bonæ ℥ iij.
Decocti Absinthii q. f.

Formentur trochisci. * Hepatis vitia, & inde na-
tas febres antiquas, & quartanas, & formâ cor-
rumpentes sanare sunt à veterib. probati. *Mesues.*

**DE TROCHISCIS
abstergentibus.**

Trochisci Cyphi.

R. Pulpæ passularum,
Terebinthinæ coctæ ana ℥ iij.
Myrrhæ, Schoenanthi ana ℥ j ℥.
Calami aromatici ℥ ix.
Cinnamomi ℥ ℥.
Unguis odorati, Bdellii, Nardi Indicæ,
Calix lignæ, Cyperi,
Baccarum Juniperi ana ℥ iij.
Aspalathi ℥ ij ℥.
Crocii ℥ j.
Mellis q. f.
Vinimodicum.

Formentur trochisci. * Valent ad pulmonum,
jecoris, aliarumq; internaarum partium exulce-
rationes. *Damocrates.*

**DE TROCHISCIS
venena fugantibus.**

*Trochisci contra pestilentem
aërem.*

R. Mithridatii opt. ℥ j.
Rad. Angelicæ, Zedoariæ,
Sp. diamarg. frig.
Cinnamomi el.
Santal. citrini ana ℥ ℥.
Myrrhæ electæ,
Boli Armeni præpar. ana ℥ j.
Moschi gra. iij.
Sacchari Canarii ℥ vj.

Cum Mucilage gummi Tragacanthæ infusi in
Aqua Scabiosæ & pauculo succi Limonum vel
Citri. Fiant Trochisci vel Orbiculi Lupinis simi-
les: detineantur in ore præservationis loco tem-
pore pestifero. *Casparus Bauhinus.*

*Pastilli ad pestilentem aërem in
aestate.*

R. Rosarum rubrarum, Florum Violarum,
Flor. Nymphææ ana ℥ j.
Corticis Citri, Sem. Citri ana ℥ ℥.
Coriandri, Santali rubri,
Spec. Diarhodon ana ℥ iij.

Boli Armeni ℥ j.

Mucilaginis, Tragacanthæ cum aqua ros. ex-
tractæ q. f.

Formentur pastilli. *Andernacus.*

*Pastilli in frigido pestilentia tem-
pore idonei.*

R. Spec. Aromat. ros. item Diamarg. calidi
ana ℥ ij.

Boli Armeni ℥ j ℥.

Mucilaginis Tragacanthæ, cum aqua rosa-
rum extractæ q. f.

Formentur pastilli. *Andernacus.*

**DE TROCHISCIS
dolorem sedantibus.**

Trochisci diarrhodon Mesue.

R. Rosarum rubrarum ℥ ix.
Lignialoës, Nardi Indicæ ana ℥ iij.
Glycyrrhizæ ℥ iv ℥.
Spodii ℥ j ℥. Mastices ℥ ij.
Crocii ℥ ij ℥.
Vini albi q. f.

Fiant Trochisci. * Efficacissimi ad febres pituita-
sas, antiquatas, aliis implexas, ventriculi dolo-
rem leniendum, & humores ipsi ad hærentes de-
tergendos.

Trochisci diaspermaton.

R. Sem. Apii, sem. Ammi ana ℥ j.

Anisi, Fœniculi ana ℥ ℥.

Opii, Calix ana ℥ ij.

Aquæ pluvie q. f.

Formentur Trochisci. Durât annos duos. * Dan-
tur ex passo, aut aqua: sedât dolorem: ad omnes
internos affectus, & pleuritides utiles sunt, &
sanguinem rejectantibus. *Galenus.*

Trochisci interficientes glives & mures.

R. Farinæ avenacæ ℥ iv.

Arsenic citrini ℥ ℥.

Axungie porcine q. f.

Mellis parum.

Misce & fiant trochisci.

**DE TROCHISCIS
purgantibus bilem.**

Trochisci de Rhabarbaro.

R. Rhabarbari boni ℥ x.

Succi Eupatorii, Amygdal. amararū ana ℥ ℥.
Rosarum ℥ iij.

Nardi Indicæ, Anisi, Rubiæ,

Sem. Apii, Absinthii, Afari ana ℥ j.

Aquæ Cuscute q. f.

Fiant trochisci, ponderis drachmę unius cum di-
midia. Siccantur in umbra, & servantur in charta
munda, ceræ liquatæ intincta, per annum. * Va-
lent ad hepatis obstructionem, dolorem, tumo-
res præter naturam, affectus inveteratos eju-
dem. *Mesues.*

Pastillus purgans bilem.

R. Mastiches, Nucis pinæ,
Uvarum passiarum, detrahit acinis ana G. v.

Gummi

Gummi G. vij.
Diagridii ʒ i.
Mellis quantum sufficit.
Formentur pastilli, qui una vice assumi possunt.
Andernacus.

DE TROCHISCIS pituitam purgantibus.

Trochisci de Agarico.

R. Agarici ʒ iij.
Salis gemmæ ʒ ʒ.
Zingiberis ʒ iij.
Oxymelitis quantum sufficit.
Agaricum ligna confringendum, & formandi trochisci. * Purgant ex cerebro & capite phlegma crassum cum cholera mixtum: & præcipuè educunt ex pectore crassos humores putridos & viscosos. *Mesues.*

Agaricus trochiscatus.

R. Agarici electi ʒ iv.
Vini, in quo maceratum sit zingiber, quantum sufficit.
Agaricum limandum est, & formandi trochisci. Additur insuper gummi, aut tragacantha: & postea injici in omnes compositiones, in quas agaricum ingreditur: vires enim habet agarici, & tutius agit, minoreq; ventriculi noxa. *Mesues.*

Trochisci Alhandal.

R. Pulpæ Colocynthidis ʒ x.
Minutim incisa fricentur cum olei Rosati ʒ j.
Tragacanthi, Gummi Arabici Bdellii ana ʒ vj.
Macerentur quadriduū in aqua rosacea: his colatis & expressis, partem unam cum colocynthide permiscebis, & fiat massa: quæ siccata in Sole, rursus teretur, atq; addetur altera pars colaturæ, & formabuntur trochisci: qui injici possunt in omnes compositiones, quæ colocynthidem recipiunt, & ipsa colocynthide salubriores sunt. Dosis per se à G. vj. ad G. xij. *Mesues.*

Trochisci Flamech.

R. Violarum humidi & siccæ mediarum aureos xij.
Turbiti gummosi aur. vj.
Succi Glycyrrhizæ aut. iij.
Mannæ ʒ iij.
* Sedant inflammationē, ventrem leniunt, thoracem purgant. Dantur aur. ij. cum saccharo, aut pulpa cassiæ fistulæ. *Mesues.*

DE TROCHISCIS purgantibus humores mixtos.

Trochisci de viola, magistræles.

R. Violarum nigrarum ʒ vj.
Turbiti ʒ iij.
Succi Glycyrrhizæ,
Diagridiana ʒ ij.
Formentur trochisci. * Aquas pituitam crassam & bilem purgant, flatuq; dissipant.

A DE TROCHISCIS compositiones aliorum medicamentorum ingredientibus.

Trochisci de Vipera.

R. Viperas N. xx.

Sumendæ sunt autem, non quæ quovis tempore capte sunt, sed à medio potissimum Aprile, in finem usq; Maji, aut paulò tardius, locisq; procul à mari distitis. Eligendæ sunt fœminæ, quæque colore subflavo sint, non prægnantes: quæ caput latius habeant, & depressum. collum longius, graciliusq; quam mares: ventre vastiores, caudâ minore, quæ non involuta est, sed potiùs cõtorta & distensa: incesso quieti proximo, quæ tamen postremas partes in incesso magis moveant: aspectu ferino & invecudo, oculis subrubentibus, & recens capte. Capita primùm & caudas amputabis, quatuor digitorum longitudine utrinq; his amputatis, considerandū est, si motum quandam in ipsis residuum conspicias, sanguinemq; multū fundent: nam hæc ceu præstantissimæ sumendæ sunt: deinde pelle detracta, interanea cum adipe abjicienda erunt: reliquum corpus in ollam novâ benè coctam immittendum, & coquendū in aqua fontana, additis anethi comis, & sub finem pauxillo salis, (ignis autem esto è carbonib. accensis, aut fæmentis vitium (donec carnes à spinis separentur. Cū coctæ fuerint, ollâ ab igne depones, & carnes diligenter à spinis exemptas, per se contundes, nulla jusculi addita parte: & addito pulvere panis biscocti maximè puri, quantum pastillis formandis sufficiat, quæ erit secundum Galenū tertia aut quarta pars, admisceto. Formabis in pastillos pondetis duarum drachmarū, & sicca bis in superiori ædiū parte, in cella ad meridiem conversa, à pulvere diligenter mandata. Sæpè autem cõvertendi sunt, per quindecim dies, aut eò amplius, donec probè exiccati fuerint: deinde in pyxidem vitream, aut figulinam vitratâ benè obturatâ reponendi. Annum unum integri perseverat, quanquã longè melius sit, haud multò post, quàm ipsos confeceris, theriacâ conficere. Qui autè diutiùs conservare volet, subinde abstergendi sunt à pulvisculo quodâ, qui illis obnasci consuevit: qui si diutiùs inhæreat, pastillos perforabit. Hoc itaq; modo conservari possunt integri ad tertium annum. *Galenus.*

De Trochiscis viperinū, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

Ante paucos annos nondum cognoscebatur vipera, & ppter ea majores nostri Medicos barbaros sequuti, pro illa sumebat Tormentillam, & dictamnium, quorum alterum redigebant in pastillos: sed nostro tempore ad eò innoverūt, ut etiam ab omni circulatoro colligi possint. Ideoq; nō ero longior in enarrandis notis, quibus cognoscitur: idque eò etiam magis, quòd

M

Maechiolus in suis commentariis supra Dioscori dē, certis omnino notis eā descriperit. Quare tantum addam, quo pacto eligi debent laudabiles, & idoneæ pro Theriaca paranda. Debent itaque viperæ non quovis anni tempore capi, multo minus in media æstate, quemadmodum nonnulli faciunt. Nam Theriaca ex ejusmodi viperis confecta, illis, qui eam assunt, magnam litem affert. Neque etiam statim, posteaquam ex ipsarum cavernis (in quibus toto tempore frigidiore se abscondunt, & quasi stupidae vix se movent) rursus proserpere solent. Nam quandiu intra terram latent, retinent intra se quandam venenatā, & perniciosam qualitatem, quæ postea aliis temporibus solet exhalare, & præterea tamen sicciore, & frigidiore sunt, & magis extenuatæ, quā alio ullo tempore. Quare antea illis permittendum est, ut aliquantisper in libertiore aere obambulent, & vescantur cibo illis consueto, ut sunt nonnullæ herbe, & inter alia animalecula, Cantharides, Buprestes, & Erucae pini. Et præ aliis omnibus Galen. in lib. de usu Theriacæ ad Pamphilianum tradit meliores esse recenter captas, & non diu inclusas. Nam hæc ut famelicæ sunt venenosiores: quod facillè etiā conficitur morsu homini jejuni. Aliæ verò facturæ adveniunt ex campis. Legitimè igitur & magis conveniens erit capturæ tempus circa finem Veris, ne tamen attingant initium æstatis, nisi Veris cōstitutio magna ex parte fuerit frigida, & hyemi similis. Viperæ præterea gravidæ tanquam inutiles sunt abjiciendæ. Color earum debet habere necicio quid de luteo aspersum, & sint agiles, & promptæ ad movendum, & potissimæ de universo corpore sæpè caput extollant, oculi sint rubedine tincti, inter se pendū obliqua, torva, & elata. Præterea caput debet esse latum, venter rotundus, & prominens: & torum corpus sinuosum: locusq; unde emittit excrementa, sit prope extremam caudam, quæ etiam non sit in gyru circumvoluta, sed nonnihil contorta. Et si haberi poterūt sœmine omnes, melius erit, quàm mares accipere. Dignoscuntur autem à maribus ex ingressu earum magis firmo, & quieto, & in dentibus quoque caninis, quorum mas tantū duos, sœmina autem, ut scribit Nicander, plures habet. Critonis fuit sententia (quemadmodum Galenus refert in libro de usu Theriacæ) vyperas esse capiendas, aut in fine Veris, aut in autumno, & eas quidem quæ essent corpulentiores, & grandiores. Cum igitur viperas ejusmodi, quales jã descripsimus, habuerimus, primum ad quatuor digitos, & nō plures, caput & cauda amputetur, idque si grandiores fuerint. Nam minoribus minus quoque est auferendum. Quæ partes propterea abjiciuntur: quia paucam habent carnem, eaq; duram, & quod sint reliquis venenosiores. Animadvertendum quoq; est, eas esse validiores, quæ postquā caput & cauda resecata sint, per aliquod tempus sese adhuc moveant, & satis multum sanguinis emittant, cumque non statim cessare sinant:

A ideoque istæ quæ statim moriuntur, neque se movent quicquam, nullius sunt momenti. Post istam amputationem, interiora viscera sunt auferenda, & reliquum corporis diligenter à pelle separandum, quemadmodum etiā omnis pinguedo: & posteaquam diligenter bis, terve ex aqua semper recenti mundatæ fuerint, imponantur in ollam fictilem, aut ahenum purissimum, cum sufficiente parte aquæ fontanæ, & ad ignem ex carbonibus paratum, aut alium expertem fumi: (sunt qui sarmenta vitium hic maximè probent.) Injicito quoque in vas parum salis recentis, additis aliquot frondibus anethi viridibus, quod commodè eo tempore reperiri solet. Ubi etiā observandum, si viperæ in æstatis initio sint captæ, tū nihil salis esse imponendum, alioqui Theriaca si iam excitabit, sicuti etiā illa, ad quam assumptæ sunt viperæ collectæ in locis marumis, & siccis: aut in paludibus aquæ salis. Quod si forte fortuna inter ebulliendum aqua fluxerit, statim aliquid frigidè est aspergendum: tandiu quoque cogui debent, donec facile caro de spinis separari possit, si eundo eade soletent, diligenterq; cavendum, ne intra carnem aliquid de spinis remaneat: idq; si fieret, omni studio est auferendum, quanquam si viperæ ita ut optime coctæ fuerint, non facillè hic error committatur. Propterea laborandum est, ut universæ viperæ sint grandes: quod si fieri semper nequeat, coctio debet fieri per gradus, primum ex olla fumen do juniores. Nam sic per longiorem coctionem grandiores sicut magis friabiles, & caro facillè à spinis decider. Nam hæc cum plane similes sint carni, vix ab ea possunt discerni, quanquā postea in siccis passilibus facile appareant. Atq; omnia hæc secundum commemoratum modum, primum vidi observari ab Imperato, qui solebat idoneo instrumento sapius juvenes vyperas inspicere, & statim eū coctæ essent, ex olla extrahere: hocque si observetur, universæ spinæ adhærent scelecto, & trunco majori medullæ spinalis, nihilque ex ipsis carni admiscetur. Observavi autem ex vipera quantumvis magna non plus carnis, quàm pondere duarum drachmarū colligi posse: & si illius affuerit copia major, suspicio est illam aliquid in se spinarum adhuc continere. Hæc coctio ita fit facta, tanti momenti est, ut in ea omnis consistat aut bonitas, aut imperfectio Antidoti. Hic eo modo peractis, postea caro collecta diligenter in mortario contunditur, addito parum panis bene cocti, & fermentati, ex recenti & purissima farina facti: cuius certa mēsurā definiti nequit: quanquā aliqui accipiant æqualem quantitatem cum ipsa carne: nonnulli minus, nimium tantum dimidiam: alii tertiam solammodo partem. Sic Galen. interdum etiam ponebat quartam partem, & alibi quintā: prout animadvertetbar illius satis esse ad carnem contunden dam. Quam etiam mensurā Bononienses usurpare soliti sunt, quemadmodum P. M. Lucas Ghinus olim præceptor meus mihi significavit.

CUTO

Crito, sicuti Galen. refert, carni ex decem viperis collectæ addebat panis unciam unam. Sed hic animadvertendum est, Theriacam fieri aridam, si panis non fuerit bene coctus: quare melius est illum recte coctum per duos, aut tres dies ponere in loco persflabili, ut exiccetur non nihil & non simul cum carne contundere, sed utrunque seorsim, atq; postea miscere simul. Hic panis ita siccus in pulverem redigi, & per cribrum angustissimum cribrari, ac deinde misceri cum carne debet. Cumq; utrunq; fuerit diligenter tritum, & commistum, ut ne minima quidem portuuncula amplius de vipera, quæ nõ sit bene coctus, appareat, ex ista postea massa paratur Trochisci, aut Pastilli, qui debent esse ternerimè & optime subacti; idq; si fieri potest, sine jusculo, aut saltem cum ipsius exigua quantitate: hoc enim modo multo celerius exiccantur. Contra, si panis in jusculo viperarum maceretur, & postea simul cum carne tundatur, tales Trochisci difficulter exiccantur, & sunt in causa, ut postea caro putrescat, & panis fiat acidus. Trochisci ita parati solent in aliquo conclavi superiori collocari ad exiccandum, versus Meridiem, ubi Sol majori parte diei versatur, non tamen radii ejus Trochiscos attingant, utq; penitus exiccari possint, crebro verti debent. Nam si aliqua exigua illorum portio humidior restet, facile putrescunt. Quando ita bene sunt exiccati, removeantur paulo longius ab illo loco priore (attamè in eodem relinquuntur conclavi) ad quem Sol pervenire potuit, atq; semper vertantur, ad quod quidem utrunq; satis erunt dies quindecim. Aërius quoque laudat versus Septentrionem eos poni. Tandem si omnes sicci fuerint, ungantur parum contra putredinem cum Opobalsamo: quam curam adhibuerunt Medici Bononienses, admoniti ab Aëtio, qui etiam voluit, ut Opobalsamum, dum formantur Trochisci, adhibeatur. Postremo asserventur in vase stannico, vitreo, aureo, vel argenteo purissimo. Quamquam plumbum candidum, vel stannum (ut vulgò vocant) improbetur, quando admistum habeat plumbi. Quia in ejusmodi vasis quædam rubiginis species lotet colligi, quæ malam qualitatem illis conciliat. Ideoq; optimè est, ut Theriaca quoq; quamprimum Trochisci ad manum sint, ipsa quoq; conficiatur, quamquam etiam si rectè asserventur, tres annos, & paulò plus durare soleant, modò sæpius cum linteolo mundentur à pulvere, & situ albo, quo progressu temporis obducuntur, unde solent exedi, & caricem sentire, & privari suis omnibus viribus. Præterea quoq; propter ipsam Theriacam, illa statim parari debet. Nam cum per qua draginta dies, quotidie aliquid mistionis fieri necesse sit, quo fermentatio sequatur melior, idèò admodum idoneum ad hanc actionem est tempus calidum. Quòd si in autumno conficiatur, & superveniat tempus hybernium, simplicia omnia quasi ignava permanent, & multò tardius calor naturalis in illis exccitabitur.

Trochisci de Scilla.

Scillam initio Julii collectam, mediz magnitudinis, plenam, candidam, cortice primo detracto, & parte duriore, cui radice adhaerent, abjecta, farina subacta involves, & eò usque in clibano coques, donec farina probe siccata sit & ea perforata, stylo ligneo tentabis; tum cilla undiq; tenera sit. Ea exempta, partem in erio-rem diligenter teres: cui admiscebis farinæ civi tenuissimè cribratæ uncias octo ad singulas libras, & formabis in trochiscos ponderis duarum drachmarum, & sicabis in superiore parte ædium, in cella probe mundata, meridiem spectante, sæpius obvertendo, donec probe siccati sint, deinde repones: ut supra dictum est de pastillis viperinis. Galenus.

De Trochiscis Scilliticis, ex correctione

Batholomai Marante.

Multæ, & quasi infinitæ animadvertites, & diligenter considerari debent, si volumus Theriacam, quem admodum fieri potest, diligenter simè præparare. Occurrunt autè tam multæ difficultates, ut ex illis ob earum multitudinem vix nos possimus extricare. Nam Galenus & reliqui universi, quæ docent Theriacæ compositionem secundum sententiã Andromachi, volunt Scillam non accipi nimis inveteratam, sed recentissimam, & quæ jam primum è terra eruta sit, rejicientes tanquam inutilem, & malam, quæ paulò antè sit collecta: præterea colligendum esse tradunt, quando caulis, vel scapus sit siccus. Nam eo tempore omnis vis in radice retinetur: idque fieri nequit, nisi media ætate aut saltè tempore mellis: nam ante hoc tempus vel florem fert, vel etiam semen. Jubent postea, pastillos viperinos fieri debere, quando jam omnia ad Theriacam parandam sint in promptu. Nam Trochisci viperini propter istum pulverem, qui sæpe in illis quasi efflorescit, facile aliquid de suis viribus amittunt. Cum verò illi quoque ipsi dixerint, hæc pastillos esse parandos in fine Veris, videtur hæc inter se discrepare, quòd statim post Trochiscorum viperinorum præparationem fieri debeat Theriaca, & quòd assumenda sit Scilla recens, ad faciendos istos pastillos, cum hi fieri non possint, nisi mediæ ætate: illi verò in fine Veris. Hæc q; difficultas eò major est, quòd Aëtius etiã ex sententia Galeni vult hæc de Scilla Trochiscos ex aliis omnib; primum fieri debere: quoniam ut bene exiccantur, multos dies requirunt. Necessè est itaque, ut vel in ætatis fine Trochisci de Scilla parentur, & asserventur usque ad Vernum tempus sequentis anni: nam quamprimum alteri de vipera sunt facti, Theriaca paratur, vel viperinos Trochiscos ad finem ætatis transferre oportet, quòd Scilliticis bene fuerint exiccati: & quocunque modo hoc fiat, quædam præcepta ex authorib; præcipuis nõ observabuntur. Et videntur minùs errare illi, qui Scilliticos factos ætate elapsa accipiunt, ad parandam postea Theriacam in ætate sequentis

principio: cum viperini fuerint preparati in fine Veris. Quoniam multum refert ad Theriacam jam paratam adhibere tempus calidius, ut per quadraginta dies quotidie misceri, & agitari possit. At si ita agamus, Scillitici hac ratione inveterascent, atque insuper pharmacopola nimis erit incertus, an ita per longa intervalla in Theriaca paranda versari, donec hoc atque illud fuerit in promptu, velit, cum alioqui satis more obiciatur, dum colligatur ex tam diversis, & remotis locis tot simplicia. Quid igitur est statuendum? Censeo optimum esse, ut primum pastilli viperini statim tempore fiant, id est, in fine Veris: Nec nos impedire debet, quod tam diu asservandi sint donec fiant, & exsiccantur quoque Scillitici. Nam tametsi Galen. cap. 7. lib. 1. de Antidotis dicat: quod multo melius sit conficere Theriacam paulo postea quam parati sint viperini trochisci propter causam jam indicatam: nihilo tamen minus ipsemet in eodem loco affirmat, eos posse sine corruptione evidenti per integrum quoque annum asservari: imo si fuerint bene siccati, & diligenter sepositi, solent etiam in quartum annum durare, quare in tam brevi tempore, quod intercedit inter finem Veris, & medium, vel finem aestatis, corrumpi nequeunt. Hoc tamen observandum est, ut quamprimum fieri possit, habeamus Scillam, hoc est, statim postea quam caulis & folia exaruerint, quod Antidotus in unaestate absolvi possit, nec calidiore tempore carere cogatur, quod diximus necessarium requiri, idque 40. dierum ad fermentationem totius massae: & quamquam tum principium autumnus subsequatur, parum hoc refert, cum notum sit omnibus, initium autumnus aequale atque finem aestatis esse calidum. Nec multum refert etiam, quod Aëtius dicit, pastillos Scilliticos primo loco fieri debere. Nam hoc non aliam ob causam voluit observari, nisi propter accuratam exsiccationem. Quoniam plus temporis in his exsiccandis, quam viperinis requiritur. Et apparet Aëtium ideo hoc tradere, ut scilicet satis temporis superesset, ut interea dum Scillitici primum facti exsiccantur: eodem tempore ad Antidoti preparationem viperini quoque haberi possent. Atque ita omnis dubitandi occasio, quemadmodum unicuique hae consideranti patebit, facile adimitur. Ut igitur ad rem revertamur, Scillam bene succi plenam terra erues, quando folia, & caulis erunt omnino arida, idque exquisitè, tum quando uti illa jam volueris, sitque medioeriter gradis, à qua auferatur exterior cortex, & omne lignosum & aridum: postea fermento recenti, quod etiam maturum fuerit, facto, totum inungas, non creta aliqua, quemadmodum nonnulli facere consueverunt. Nam primum haec est sordida, deinde ad se nescio quid boni ex ipsa massa trahit, & citò coquitur. Sic itaque cooperta optimè in cineribus calidis recodatur, & supra eos imponantur carbones accensi, & non prius inde auferatur, quam apparuerit etiam totam massam esse bene coctam, & assatam, instar crustae. Quod tamen idè fieri potest

in furno, in quem panes sunt impositi, si in olla bene cooperta imponantur: & ubi pasta fuerit sicca, rursus eximatur. Quod si non satis esse coctam existimaverimus, rursus eadem Scilla pasta obducatur, & eodem modo coqui debet. Nam quae imperfectè ita fuerit cocta, non sine periculo gravi membrorum interiorum exhiberi potest, quemadmodum Dioscorides quoque monet. Cognoscitur autem, quod rectè sit cocta, si pungendo eam cum festuca aliqua, illi facile penetrat: aut comprimendo duobus digitis sine difficultate aliqua dissolvatur. Tradit autem Dioscorides alterum quoque modum coquendi. Nam eius frusta jubet ebulliri, & toties aqua illius mutari, donec in Scilla nihil amaritudinis, aut acrimoniae relinquatur, accipiendo solum partes interiores, & auferendo tunicas exteriores usque ad vivum, & abijciendo satis multum de primis corticibus. Haec Scilla ita diligenter cocta, bene in pila tundatur, & deinde admisceatur farinae erivi albilissimi (quoniam minus albicans, nimis est amarum) quae per cribrum angustissimum transierit, ea quantitas, ut ad tres partes Scillae sumatur duae erivi, quemadmodum quoque Andromachus tradit. Hoc Galenus de Antidotis scribit, cuius plus fidei adhibendum, quam lib. de Theriaca ad Pisonem: in quo duplum erivi sumitur: cum ibi in aliis multis rebus quaedam retraheret, de quibus aliter in lib. ad Pisonem sensit. Sed hoc experientia quoque melius potest deprehendi. Nam Aëtius de Theriaca secundum Galeni sententiam differens, atque coniungens simul quoque cum eo Andromachum, vult etiam ad tres Scillae esse accipiendas duas farinae erivi partes: & postea addit, quod interdum aequale pondus utriusque sumatur. Atque eam quidem differentiam in de ortam, quod interdum Scilla humidior, vel siccior, quam ut in Trochiscos redigi queat, atque ideo opus esse plus, aut minus farinae erivi admiscere. Attamen si cum duabus partibus solum parati semper potuerit, procul dubio minus errabimus. Nam ita fiet, ut Scilla sit istius qualitatis. & ea arte cocta, quemadmodum esse decet. Quae si erit ejusmodi, non opus erit supervacaneam humiditatem ipsius cum maiore quantitate erivi corrigi: & hanc credo fuisse causam, quod Galen. alteri senserit in lib. de Antidotis, quam in lib. de Theriaca ad Pisonem. De hac igitur massa bene contusa, & commissa fiunt rotulae exiguae, & inter formas digiti ungenti sunt oleo rosaceo, sicuti docet Aëtius: quamquam aliqui hoc omitant. Postea in illis exsiccandis & reponendis ea, quae diximus de Trochiscis viperinae, omnia sunt observanda. Mescue quoque monet, Scillam quae planè sicca ab aliquo altera in agro reperitur, abijciendam tanquam venenosam quemadmodum: & illam accipendam esse, quae plures habet alias vitas: quo admonitio propter maiorem securitatem non est negligenda.

Trochisci Ramisci.

R. Succi Accetosus ʒ xvj.

Rosarum

Rosarum ꝑ j
 Baccarum Myrti ꝑ ij.
 Boli pauillum.
 Colentur, & colaturæ adjuuge
 Gallarum tritarum ꝑ iij.
 Coque aliquantulū. Cola: & adde insuper sub-
 sequentia benè triturata:

Rosarum ꝑ j.
 Santali Citrini ꝑ x.
 Gummi Arabici ꝑ j ꝑ.
 Sumach, Spodii ana ꝑ j.
 Omphacis seu agrestæ ꝑ vij.
 Baccarum Myrti tritarum ꝑ iv.
 Ligni aloës,
 Caryophyllorum,
 Masis,
 Nucis moschata ana ꝑ iv.

Misce omnia, & siccantur in scutella figulina, & tere minutim, & fiant trochisci cum ꝑ j ꝑ de caphura & aqua rosacea q. f. Succi acetosæ loco, sumi potest vinum de cidoniis acerbis: sunt qui aromatizent Gr. xix. moschi. Siccantur in umbra, & reponuntur in charta munda, cere liquatæ intincta. Durant in annum. * Ventericulum, cor, hepar imbecilla firmat, & lubrica viscera ac intestina, choleram morbum sistunt, acrimoniã obtundunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent, ob quam natus sanguine fluxu entib. stando impellitur: aliis medicamentis miscentur. *Mesues.*

Trochisci hedychoi, Andromachi.

R. Mari. A'ari, Majoranæ,
 Aspalathi ana ꝑ ij.
 Schœnanthi,
 Calami odorati,
 Phu, Xylobalsami,
 Opopalsami, Cinnamomi,
 Costi ana ꝑ iij.
 Myrti, Folii,
 Nardi Indicæ,
 Croci,
 Castæ ana ꝑ vj.
 Amomi ꝑ xij.
 Mastiches ꝑ j.
 Vini quantum sufficit.

Fiant trochisci, inunctis prius manibus opobalsamo: deinde siccantur, & in charta ceræ liquatæ intincta, servantur in annum. *ex Galeno.*

Trochisci Hedychoi, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

1. R. Ligni aspalathi Veri, nuper in collegio Patavino reperti, aut Ligni aloës Rhodi,
2. Radicum asari recentium, & benè compactarum.
3. Mari, id est, majoranæ nobilis, id est, suæ cimæ cum floribus, & seminibus ana ꝑ ij.
4. Calami odorati, id est, radicem. Ejus loco Agalochum cum tertia ejus insuper parte: aut vulgaris Calamus odoratus.
5. Junci odorati, id est, cimæ odoratæ, & recentis.

- A 6. Rad. costi Veri: aut suo loco Rad. Zedoariæ recentis, non exesæ, & opt. odore prædita.
7. Rad. Phu, solidarum, nō exesarum, & odoris absolutarum.
8. Cinnamomi: vel ipsius loco duplum cassiæ, quæ sit cortice crasso, & fistula prædita subtili, optimi odoris, & saporis.
9. Opopalsami. Loco ipsius Oleū nucis moschata, per expressionem facti.
10. Xylobalsami. Ejus loco Agalochi ana ꝑ iij.
- B 11. Folii, vel ipsius loco, radicem & stipitem Nardi Celtici, aut radicis Phu, aut spicæ Nardi cum tertia insuper ejus parte.
12. Nardi Indici, id est, radicem: quæ esse debet odoratæ, recentis, & de illarum numero, quæ in se adhuc retinent terram odoriferam.
13. Cassiæ cum signis in Theriaca commemoratis.
14. Myrti, id est, lachrymæ recentis, pinguis, & succulentæ cum parte venarum candidarum instar unguium.
15. Croci recentis, colorati, longi, integri, non fragilis, neq; humidus, nec mucidi, vel exesi, saporis acuti, & odoris validi ana ꝑ vj.
16. Amomi. Ipsius loco Acorum, id est, radicis galangæ majoris, recentis, acuti saporis, & boni odoris ꝑ xij.
17. Mastiches candidissimi, pleni, puri, si agilis, sicci, odorati, stridentis ꝑ j.

D Fac pastillos cum vino optimo exicca.

Trochisci galliæ Moschata.

R. Ligni aloës ꝑ v.
 Ambre ꝑ iij.
 Moschi ꝑ j.
 Mucilaginis, Tragacanthæ, cum aqua ros. extractæ quantum sufficit.

Fiant trochisci parvi. * Cerebrum, corq; roborant, oris, atque aded corporis totius odorem commendant: compositionibus aliis miscentur. *Mesues.*

Trochisci diarrhodon, Nicolai.

R. Rosarum recentium ꝑ ꝑ.
 Spodii ꝑ ij.
 Santali rubri ꝑ j ꝑ. G. vij.
 Santali albi ꝑ j ꝑ. G. xij.
 Croci ꝑ ij. G. vij.
 Caphuræ G. xij.

Fiant in hunc modum Rosas recentes in mortario contundes lapideo, sine intermissione, & reliqua in pulverem redacta addes, ac cum aqua ros. q. f. formabis: sub finem caphuram addito: sicca in umbra, & serva. * Hæc compositio administratur in magnis compositionibus. *Nicolaus.*

Trochisci Diani.

R. Violarum purpurearum viridium ꝑ v.
 Amyli ꝑ iij.
 Papaveris albi ꝑ ij. ꝑ j.
 Sem. Plantag. ꝑ j.
 Rhabarbari ꝑ v.
 Opopalsami seu olei Caryophyllorum ꝑ j.

Aquæ ros. quantum sufficit.
Formetur trochisci. Non præparantur, nisi quãdo ingrediuntur cõpositiones magnas. *Nicolass.*

DE TROCHISCIS EX- trinsecus applicandis.

Pastillus Andronius.

R. Florum Mali punici ꝑ x.
Gallæ omphacitidis ꝑ iix.
Myrrhæ, Aristolochiæ ana ꝑ ß.
Chalcanthi, Aluminis scissilis,
Misy ana ꝑ ij.
Sapæ quantum sufficit.

Formentur trochisci. * Faciunt ad recentia vulneta & vetera: curant fistulas, aures suppurantes, ossa corrupta: reprimunt omnes carnis excrecentias: valent ad phagedænas & condylomata. *Andromachus.*

Trochisci de minio.

R. Medullæ panis non cocti, benè fermentati ꝑ ß.

Sublimati electi ꝑ j.

Minii ꝑ ß.

Aquæ ros. quantum sufficit.

Formentur trochisci, qui in clibano tepente reficcati serventur. * Omnes carnis pravas excrecentias liquat, sordida ulcera expurgat, callosa emollit, ac fistulas mirabiliter sanat. *Ioannes de Vigo.*

Pastilli Polyda.

R. Florum Mali punici ꝑ xij.

Aluminis scissilis ꝑ iij.

Thuris,

Myrrhæ ana ꝑ ß.

Chalcanthi ꝑ ij.

Fellis taurini ꝑ vj.

Aloës ꝑ iix.

Vini austeri quantum sufficit.

Formentur pastilli. * Ad nomas, & eadem ferè, quæ Andronii *Andromachus.*

Trochisci Mesua.

R. Aluminis scissilis, Aloës,

Myrrhæ, Chalcanthi ana ꝑ vj.

Croci, Crocomagmatis ana ꝑ iij.

Flor. Malorum granatorû domesticorû ꝑ iv.

Vini odorati,

Mellis ana quantum sufficit.

Formentur pastilli. * Pastillus multiplicis usus, pus educens, & relaxans.

Placenta contra Pestem.

R. Arsenici albi crystallini ꝑ iij.

Arsenici rubri ꝑ ij.

Cum ovi albo, vel mucilage traga canthi hæc

placenta rotunda erassitudine digiti. Infuatur

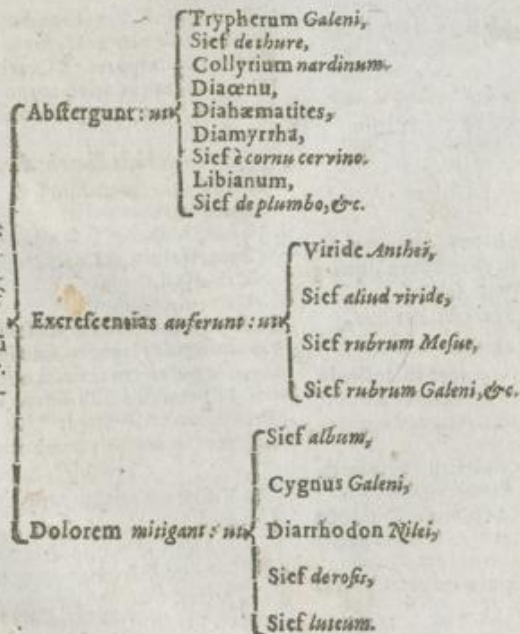
linteolo lineo, superaddito serico, & ad-

moveatur cordi. *Iacobus*

Carpensis.

DE COLLYRIIS, sive SIEF, Sectio XLI.

COLLYRIA sunt
medicamenta o-
culis dicata, ho-
rum arida, Sief
à Barbaris di-
cta, trochiscorû
forma parantur.
Porro Collyrio-
rum alia

DE COLLYRIIS
abstergentibus.*Tryphenum Galeni.*

R. Cadmiæ lotæ ʒ xvj.

Cerussæ ʒ iix.

Amyli, Gummi,

Tragacanthæ ana ʒ ʒ.

Opii ʒ ij.

Aquæ pluvie quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Ad epiphoras, & affectiones
oculorum.*Aliud, Galeni.*

R. Cadmiæ lotæ ʒ xvj.

Amyli, Thuris ana ʒ iix.

Cerussæ ʒ xliix.

Opii ʒ vj.

Gummi ʒ xvj.

Aquæ quantum sufficit.

Fiat collyrium. Siccatur, & servatur per annos C
duos, in charta, ceræ liquatæ intincta. * Ad inu-
siones oculorum, pustulas, chemoseis, maximè
in his, qui nullam mordacitatē perferre possunt.*Collyrium, seu Sief de thure.*

R. Cadmiæ,

Pompholygis,

Thuris ana ʒ x.

Cerussæ ʒ xl.

Opii, Gummi ana ʒ vj.

Aquæ pluvie quantum sufficit.

Fiat collyrium. Siccatur & servatur. * Ad fluxio-
nes oculorum & chemoseis.*Aliud, Mesue.*

R. Thuris ʒ x.

Ammoniaci, Sarcocollæ ana ʒ v.

Crocī ʒ ij.

Mucilag. foenigræci q. f.

Fiat collyrium. Siccatur & servatur annos duos.

* Ulcera oculorum ducit ad maturitatem.

Collyrium Nardinum.

R. Cadmiæ,

Crocī,

Gummi ana ʒ xij.

Aeris usti ʒ v.

Stibii, id est, Antimonii,

Acaciæ ana ʒ x.

Nardi Indicæ ʒ ʒ.

Opii,

Myrrhæ ana ʒ v.

Vini quantum sufficit.

Fiat collyrium. Durat in annos duos. * Ad do-
loris vexationes, fluxum tenuem & multum, pu-
stulas & aspretudines oculorum.*Diarru.*

R. Cadmiæ,

Lap. Hæmatitis,

Aluminis scissilis ana ʒ x.

Aeris usti ʒ vij ʒ.

Chalcitidis ʒ iix.

Sem. Papaycis ʒ v.

A Maceretur semen papaveris in aqua pluvie q. f.
Exprimatur, & reliquis triticeis fiat collyrium, cum
vini austeri quantum sufficit. * Ad claritatem &
cicatrices oculorum.*Diabematites.*

R. Aeris usti & loti ʒ xxiv.

Lapis Hæmatitis ʒ j.

Crocī,

Opii ana ʒ iv.

Gummi ʒ xij.

B Aceti quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Aspretudines commoda
facit ad veteres affectiones, & ad omnem extu-
berantiam oculorum.*Diamyrtha.*

R. Cadmiæ lotæ ʒ xxix.

Lapis Hæmatitis usti & loti ʒ xxv.

Spodii ʒ xxiv.

Myrrhæ ʒ vj.

Crocī ʒ ʒ.

Opii ʒ j.

Piperis albi G. N. xxx.

Gummi ʒ vj.

Vini quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Accommodatum est ad vete-
res affectiones oculorum: facit & ad rheumatas
& ægylopos.*Sief de cornu Cervino.*

R. Cornu cervi usti & loti, Thuris,

D Plumbi usti & loti ana ʒ ʒ.

Squamæ aris lotæ ʒ ij.

Opii ʒ j.

Gummi ʒ ʒ.

Aquæ pluvie quantum sufficit.

Fiat collyrium. Siccatur, & servatur ad annos
duos. * Facit ad ulcera & pustulas oculorum:
cicatrices exterit.*Aliud.*

R. Plumbi usti & loti,

E Cornu cervi usti & loti ana ʒ xvj.

Thuris, Acaciæ, Spodii ana ʒ iix.

Amyli ʒ ʒ.

Opii, Squamæ aris ana ʒ ij.

Crocī ʒ iix.

Myrrhæ ʒ iv.

Tragacanthæ ʒ j.

Gummi, sem. Hyoscyami ana ʒ iix.

Mucilaginis sem. Hyoscyami q. f.

Fiat collyrium. * Ad eadem efficac.

Libianum.

R. Cadmiæ ustæ & lotæ, Cerussæ lotæ,

Stibii usti & loti ana ʒ xvj.

Plumbi usti & loti ʒ j. Amyli ʒ xij.

Pompholygis, Myrrhæ, Terræ Samiæ,

Tragacanthæ, Opii ana ʒ j.

Albuminis ovi q. f.

Fiat collyrium. * Ad pustulas, inu-
siones, ruptu-
ras, concavitates, oculos purulentos, chemo-
seis, staphylomata, & ad circummolescentem
dolorem facit, & cicatrices exterit.

Aliud.

R. Pompholygis ꝑj.
Cadmia usta & lota ꝑ xvj.
Strybii usti & loti ꝑ xij.
Cerussa lota ꝑ xvj.
Amyli ꝑ xij.
Terræ Samiæ,
Plumbi usti ana ꝑ iix.
Myrrha, Opii,
Tragacanthæ ana ꝑ ij.
Aquæ pluvie quantum sufficit.
Fiat collyrium. * Eiusdem cū priore facultatis.

Sief de plumbo, Mesua.

R. Plumbi usti, Antimonii, Turthæ lotæ,
Acris usti, Gummi Arabici, Tragacanthæ ana
ꝑ j.
Opii ꝑ β.
Aquæ pluvie quantum sufficit.
Fiat collyrium. * Replet & consolidat vulnera
oculorum. *Mesues.*

*Collyrium prastantissimum contra omnia
generis passiones oculorum.*

R. Fœniculi, Absinthii,
Apii, Rutæ,
Schweinwurz unâ cum radicibus,
Eufragiæ, Salviæ, Betonicæ,
Auripigmenti, Gnidii, Pimpinellæ,
Cardui benedicti ana part. æquales.
Hæc omnia simul in mortario contusa misce, ac
urinam pueri infunde. Deinde

R. xiv. gran. piperis contusi, & cochlearia duo
mellis ex apibus, caphuræ ꝑ j.
Hæc omnia simul in mortario contusa, per lin-
teum exprime, & colaturam seu succum in vi-
tro vase conserva, ac inde singulis diebus ve-
speri & mane guttam unam in oculum patien-
tis instilla. Animadvertendum tamen est, quod
hæc aqua per spatium novem dierum soli est
exponenda, & destillanda antequam in usum
transferatur. *Ranzovius.*

DE COLLYRIIS EX-
crescentias auferentibus.*Viride Antbai.*

R. Cadmiæ ꝑ vj.
Myrrha ꝑ iij.
Crocii ꝑ vj.
Opii ꝑ iij.
Plumbi usti & loti ꝑ j.
Squamæ æris,
Nardi Indicæ,
Acaciæ ana ꝑ vj.
Gummi ꝑ xxvj.
Aquæ pluvie quantum sufficit.
Fiat collyrium. * Ad doloris molestias, pustu-
las, inuisiones, prolapsus, confusiones oculorū.

Aliud viride.

R. Cadmiæ usta & vino odorato extinctæ ꝑ j.
Crocii,

A Antimonii usti, & in lacte extincti ana ꝑ iv.
Amyli ꝑ j. Gummi ꝑ ij.
Succi anagallidis formine quantum sufficit.
Fiat collyrium. * Ad idem valet.

Aliud viride, Mesua.

R. Acerginis æris ꝑ iij.
Chalcanthi usti ꝑ vj.
Auripigmenti rubri, spumæ Nitri,
Spumæ maris ana ꝑ j.
Ammoniæ ꝑ j β.

B Salis Hammoniæ ꝑ β.
Ammoniæ macerato in aqua rutæ, & fac
collyrium. * Eiusdem facultatis est fere cum
Sief rubro sequenti.

Sief rubrum, Mesua.

R. Sem. Cannabis ꝑ iij.
Acris usti, Myrrha ana ꝑ ij.
Crocii ꝑ j.
Acerginis æris, Salis Hammoniæ,
Piperis nigri ana ꝑ β.
Aquæ pluvie quantum sufficit.

C Fiat Sief. * Utile est oculorum scabritici, prun-
giniq; suffusionibus & ungui.

Aliud Galeni.

R. Cadmiæ ꝑ xl.
Chalcitidis usta, Piperis albi,
Gummi ana ꝑ xx.
Aquæ quantum sufficit.
Fiant pastilli. * Ad lippitudinem, sycosin, & car-
nis excrescentias.

DE COLLYRIIS DO-
lorem mitigantibus.*Sief album, Mesua.*

R. Sarcocollæ in lacte asinino maceratæ ꝑ v.
Amyli ꝑ β.
Tragacanthæ ꝑ iij.
Opii ꝑ j.
Thuris ꝑ j β.
Cerussa lota ꝑ x.

E Aquæ pluvie quantum sufficit.
Fiat Sief. * Confert ophthalmiæ, cū est in au-
gmento, & dolorem sedat.

Aliud simile, ejusdem.

R. Gūmi Arabici, Tragacanthæ, Amyli ana ꝑ β.
Cerussa lota ꝑ vj.
Sarcocollæ nutritæ ꝑ iij.
Opii ꝑ j.

F Cum ovi albumine fiat Sief. * Hoc utimur initio
vehementis doloris à causa calida,

Cygnus Galeni.

R. Cadmiæ ꝑ xvj.
Cerussa lota ꝑ j.
Amyli, Tragacanthæ,
Acaciæ, Opii ana ꝑ ij.
Gummi ꝑ xij.
Aquæ pluvie quantum sufficit.
Fiat collyrium. * Ad maximos dolores & affe-
ctiones oculorum.

Distr.

Diarrhodon Nilei, ex Galeno.

R. Rosarum ℥ ss.
 Broci ℥ ij.
 Gummi ℥ iij.
 Opii, Nardi Indicæ ana ℥ j.
 Aquæ pluvie quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Ad doloris molestias, fluxum
 uberem ac tenuem, pustulas, prolapsus oculorū.

Sies de rosis aliud, Mesua.

R. Fol. Rosæ ℥ xv.
 Croci, Gummi Arabici ana ℥ j.
 Nardi Indicæ, Opii ana ℥ ij.

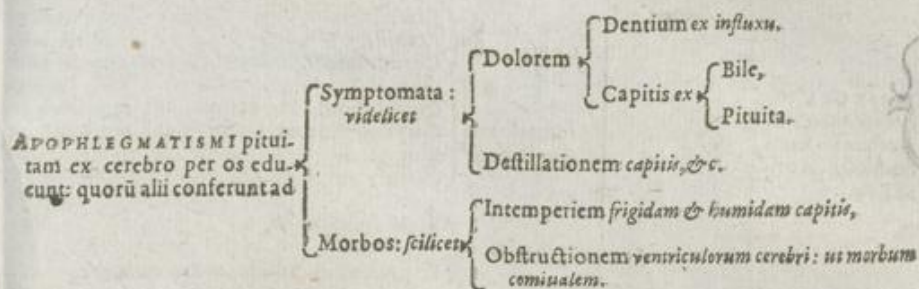
A Aquæ pluvie quantum sufficit.
 Fiat sies. * Eadem, quæ præcedens potest.

Sies luteum, Mesua.

R. Cadmiæ lotæ, ustæ, & in laque muliebri ma-
 ceratæ ℥ x.
 Cerussæ lotæ ℥ j.
 Squamæ ferri ℥ ss.
 Opii ℥ ij.
 Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ℥ ss.

B Aquæ pluvie quantum sufficit.
 Fiat sies. * Confert doloribus oculorum vehē-
 mentioribus à causa calida.

DE APOPHLEGMATISMIS, Sectio XLII.

*Apophlegmatismus ad colores dentium
ex materia influxu.*

R. Mastiches ℥ j.
 Piperis, Pyrethri ana ℥ j ss.
 Mellis quantum sufficit.
 Fiant pastilli, instar lupinorum. Mandè ante ci-
 bum in ore per horam circiter dimidiam conti-
 neantur. *Andernacus.*

*Apophlegmatismus ad dolorem
capitis ex bile.*

R. Masticis contritæ ℥ ss.
 Mellis quantum sufficit.
 Fiant pastilli instar lupinorum. Unus ad horæ di-
 midium in ore contineatur, mandaturque, & no-
 vissimè expuatur. *Andernacus.*

*Alius valentior ad frigidum & humidum
capitis affectum.*

R. Piperis albi, Pyrethri, Zingiberis ana ℥ ij.

C Mellis quantum sufficit.
 Fiantur pastilli maniles. * Utere, ut prædictis.
Idem.

*Apophlegmatismus ad destillatio-
nem capitis.*

R. Mastiches ℥ j.
 Corticis Capparis ℥ ij.
 Pyrethri ℥ iij.
 Piperis nigri ℥ j ss.

D Uvarum passarum ℥ ss.
 Mixta pannoque lino raro involuta, ad horæ
 dimidium ante cibum mandantur. *Idem.*

*Apophlegmatismus ad morbum
comitalem.*

R. Pyrethri, Mastiches ana ℥ j.
 Cere quantum sufficit.
 Fiant pastilli avellanæ magnitudinis, mandu-
 centurq; ad horæ dimidium, ita ut pituita semper
 expuatur. *Idem.*

DE CONFECTIS, Sectio XLIII.

Confectum Coriandri.

R. Coriandri à sordibus, pulveribus, festucis, lapillis & pediculis cribrando, ventilando & seligendo repurgati, & ab omni humiditate exiccati T̄ ij.

Ponuntur in æneum vas pensile duabus ansis suspensum, & super carbones hinc inde, antrorsum, retrorsum, dextrorsum, sinistrorsum agitantur: nunc in orbem voluntur, nunc instar avenæ in vannis moventur, donec calefiant. Calefactis infundatur parum sacchari, ad debitam, & quodammodo perfectam consistentiam, id est, propemodum ut ad morsulos & orbiculos cocti, cochleari ferreo non procul ab extremitate uno foramine perforato, & continuo agitantur, donec siccetur saccharum: deinde aliud affunditur, ut prius, idq; tantisper fit, dum justam acquirat magnitudinem. Superficies in plerisque lævis est, nisi singulari artificio asperior, seu (ut vulgo loquuntur) crispa sit, videlicet ex alto saccharum fundendo. Si materia cõglobatur, vel saccharo confertim infuso, vel negligenter moto, manu affricata dissolvuntur nodi. In fine confecturæ exactè siccantur: deinde in locum calidum & siccum cribro imposita reponantur. * Orificium ventriculi superius claudit, & corroborat à cibo sumptum. *Medici Colonienfes.*

Confectum Anisi.

R. Sem. Anisorum optimè mundatorum T̄ ij. Induntur in vas æneum pensile, ut supra, & lu-

A per ea infunditur saccharum lævis coctionis in principio, & benè manibus ducuntur per vase æneum, usquequò serè sint cooperta, beneq; exiccantur ad omnem manum sacchari: & hoc continuatur usque in finem, si solidos seu læves anisos facere velis. Si verdè a peros aut crispos, postquam cooperta erunt, affunde saccharum cum cochleari ferreo, ab alto, & sit fortis coctura: deinde vas hinc inde agitetur, ut in coriandris est dictum. Anisi quantò minores, tantò pulchriores: & quantò duriore, tantò laudabiliores. **B** ri enim sunt, & non solum anisi, sed & cætera alia confecta, si benè siccantur ad omnem sacchari affusionem. * Urinam movet, digerit, flatuq; ventris discutit, oris halitum commendat. *The. saurus Aromatariorum.*

Confectum Foeniculi, &c.

Semen Foeniculi, anethi, cumini, ammi, amomi, cardamomi, erucæ, sinapi, cucumeris, cucurbitæ, melonis, papaveris albi, Xantonici, &c. eodem modo saccharo obducuntur, ut coriandri & anisi. **C**

Confectum Amygdalarum dulcium.

Amygdalæ benè cum pane aspero fricantur, atque in vase æneo pensili, super carbones, hinc inde agitatae, siccantur, & ab omni immunditia mundantur: demum saccharum fortis coctionis cochleari ferreo perforato super eas infunditur, vas huc & illuc ducendo incessanter: & tantisper hoc fiat, dum benè tegantur: & quantò magis agita-

agitatio valis continuatur, tantò solidiores redduntur. Sunt qui cum cortice conficiunt amygdalas: & hoc modo confectæ, longiori tempore durant, nec rancescunt. Sunt qui à superiori cortice mundant. Quidam illas dividunt in partes duas, & crispas faciunt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Avellanarum.

R. Avellanarum quantum volueris: & fac ut in amygdalis dictum est, vel crispas vel leves faciendo. Antequam autem conficiantur avellang, benè in vase æneo pensili, hinc inde agitari debent, & calefieri quoad subtilis cortex eis adhærens, removeatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Pinearum.

R. Pinearum benè mundatarum, quantum volueris. Super eas infunde saccharum cum cochleari ferreo perforato, bonæ cocturæ, à principio usque ad finem: & agita benè vas hinc inde, prout in coriandris asperis dictum est supra. Si verò solidos seu leves facere voles, facias ut supra de amygdalis dictum est, & de projectione sacchari, & valis agitatione. Hoc confectum parum durat, eò quia rancescunt pinæ: & antequam conficiantur, animadvertendū est, ne rancidæ sint. Cognoscuntur autem, quia sunt nigrae, & mali saporis. quare purgandæ sunt cum furfure. Quidam in prima sacchari exhibitione ponunt albumen ovi, benè agitatum, cum saccharo non multum calido, ne albumen coqueretur: & hoc faciunt eò, quia cum difficultate saccharum eis adhæret propter oleaginitatem, quæ in eis est: & hic modus non vituperatur. *Idem.*

EODEM etiam modo phisticis, persicorum & cerasorum nuclei conficiuntur.

Piniocatum.

R. Sacchari albi, aqua rosarum dissoluti, clarificati ℥j. Agitetur optimè cum baculo, ab igne remoto: & cum coctum fuerit ad perfectionem, addantur pinearum mundatarum ℥iv. misceantur, & permittatur infrigiri ad formam confectiois solidæ. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Citri.

R. Corticum citri, minutim in frustra longiuscula incisorum, quantum volueris. Ponuntur in vase æneo pensili super carbones: superinfundendo saccharum coctum, cum cochleari ferreo perforato, atque vas hinc inde agitando, quousque satis crassi reddantur. Ad hunc etiam modum Arancii cortices & cucurbitæ conficiuntur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Cinnamomi.

R. Cinnamomum à superiori cortice excorticatum, quantum volueris. Per parva fila inciditur, & in vase æneo pensili super carbones ponitur, superinfundendo saccharum cum cochleari ferreo, parvo foramine forato. Et in principio, videlicet per tres vices, saccharum sit lævis coctionis, postmodum usque in finem fortis, vas hinc inde bene agitando, ut

A in coriandris dictum est: & tantisper hoc continuetur, quousque satis crassi reddantur. Quidam post primam sacchari projectionem, aspergunt zingiber pulverizatum, ut fiant fortiores, acrioresque. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Caryophyllorum.

R. Caryophyllorum quantum volueris. Exicea, beneque munda ab omni spurcitia: deinde superinfunde saccharum cum ferreo cochleari perforato, satis fortis cocturæ. Et si illos asperos facere voles, facies ut de coriandris crispis dictum est, & de agitatione valis & sacchari projectione. Ad confecta benè crispas faciendæ, foramen cochlearis parvum esse debet, & saccharum æqualiter & uniformiter superinfundi: & quanto altius saccharum projicitur, tantò melius: nec permittendæ sunt guttæ super eas cadere: illæ enim opus tuum destruent.

Confectum Zingiberis.

C Confectum Zingiberis eodem modo fit, ut Cinnamomi.

Confectum moschatum, seu muscardini.

R. Cinnamomi interioris, & electi, & bene pulverizati ℥ij.

Musci optimi, cum paucissima aqua rosarum dissoluti ℥ss.

Misce duo hæc in vase æneo pensili super carbones, superinfundendo saccharum bene coctum, beneque & incessanter manibus saccharum ducatur, & benè exiccetur: & toties hoc fiat, quò ad grossitudinem seminis papaveris veniant, & in fine dando per duas vices saccharum lævis coctionis, ut rotundi fiât. Muscardini non nisi cum difficultate corpus accipiunt: sed sagax aromatiarius & sollicitus, in miscendo manibus saccharum, & species, citò eos format: post verò duas vel tres vices seu manus sacchari cribellandi sunt: à qua cribratione exeunt muscardini, grossitudinis puncturæ acus, & pulvis reservetur, & alii qui jam corpus sumplerunt, expleantur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Pasta laudatissima, Mostacioni Italianis dicta.

R. Sacchari albillimi pulverisati,

Farinæ albissimæ ana ℥ss.

Cinnamomi optimi ℥ij.

Zingiberis, Caryophyllorum ana ℥jss.

Piperis ℥ss.

Vitellos ovorum N. jss.

Moschi cum aqua rosata temperati gr. ij.

Misce, fiat pasta.

Panes ad tabem.

R. Amygdal. dulcium excorticatarum ℥ij.

Pinearum, pistaciorum non rancidorum ana ℥j.

Pulpæ dactylorum, passularum, jujubarum

ana ℥jss.

Gummi tragacanthi & Arabici ana ℥j.

Amyli ℥ij. Pulpæ capi elixi ℥iv.

Fructus macerati aqua rosata, cum reliquis A
tundatur & saccharo paulatim asperso fiat mas-
sa, in deq; cujusque figuræ panes sensum siccan-
di, ac auro obducantur. *Heurnius.*

Morsellata alba.

R. Sacchari clarificati, & coctionis non perfe-
ctæ ℞ ℥ j.
Agitur optimè cum baculo, & post longam e-
jus ductionem, addantur
Zingiberis minutim incisi ℥ ij.
Deinde saccharum perfecte coquatur, & in mor- B
tellis incidatur.

Saccharum Penidii.

Accipitur saccharum album bonum (potest
& ex viliori parari.) coquitur leviori flamma ad
extremam spissitudinem, quæ ita cognoscitur.
Quædo portiuncula aliqua digitis extremis duo-
bus distracta in tenuissima quasi fila abit, quæ
perculsa digito, tanquam vitrum dissiliunt. Inde
effundatur super marmor butyro, oleo amygdali-
no, aut oliivarum leviter inunctum, & manibus
vel inunctis, vel amyli polline aspersis, ne adhæ-
reat comprehensum, ex alto paulatim compri-
mendo, & fricando hinc inde demittitur aliquo-
ties: tandem ubi paulum refrigit, ferramento un-
co parieti infixo obvolvitur, idq; tantisper, dum
benè lentum & candidum efficiatur. Quo autem
diutius trahitur, eò candidius redditur. Tandem
tractum famulis distribuitur, ut distrahendo
torquendoq; formetur modo consueto. Forma-
tum reponatur loco calido. Alii mel addendum
esse scribunt, quod usu nõ receptum. *Colonienfes.*

*Ad faciendum fructus & animalia omnia
ex saccharo.*

R. Sacchari albi quantum volueris, & pulveri-
za: deinde post subtilem pulverizationem im-
pasterur cum albuminibus ovorum quantitate
sufficiente in tantum, quod formam pastæ habeat:
deinde ungetur formæ cum oleo amygdalarum
dulcium, & de dicta pasta formæ impleantur,
postea simul comprimatur: & sic erant animalia
vel fructus facti: & sic omnia fieri possunt deinde
ponantur in stupha ad siccandum: deinde
colore inficiantur. *Theaurus Aromatariorum.*

Panis Mavsicus.

R. Amygdal. dulcium mundatarum, & subti-
liter contusarum ℞ ℥ j.
Sacchari optimi pulverizati ℞ ℥ j. vel ℞ ℥ j.
Aquæ rosarum quantum sufficit.
Formetur marzapanis, pane azymo substrato.
Coquatur in clibano, vel vase cupreo, ad id apto.

*Pasta nutrens cor siccum alterans
& roborans.*

R. Carnis testudinum nemoralium lotæ & eli-
xatæ in decocto Hordei ℞ ℥ j.
Farinæ hordei ℥ ij.
Amygdal. dulcium, Pineorum ana ℥ j.
Seminum Melonum cucurbitæ recent. asi ℥ j.
Semina incisa macerentur decocto testudinis &

addde farinam: reliqua misce & adjice Sacchari
albissimi ℥ iv. tepide pasta coquatur. Fiant boli.
Heurnius.

Alius.

R. Pulpamenti capi, perdicis ana ℥ iij.
Pulv. diarrhod. abbatis, diamarg. frig ana ℥ j.
Pinearum contusarum & aqua rosata mace-
ratarum ℥ j.
Sacchari aqua rosata & borragin. diluti quod
fatis sit: fiat Piacenta. *Heurnius.*

Ovum Lombardicum.

R. Vini & aquæ partes æquales,
Aquæ rosatæ cochlear j.
Vitellos ovorum N. ij.
Sacchari quod fatis est & parū Cinnamomi.
Sic parant Belgæ illud quod Ovum Lombardi.
cum vocant, quod sanguinem & ichorem præ-
bet benignum. *Idem.*

Congelatum.

C Capus in minutas partes scinditur, cum pau-
ca carne vitulina ex aqua & vino coquitur dum
ab ossibus cedat caro: colo traducitur jus, pin-
guedo restagnans abstergetur & iterum coqui-
tur, & tribus libris juris una sacchari additur &
Cinnamomi ℥ j. Saccharo diluto injiciuntur al-
bumina duo ovorum ritè concussa, ac parum si-
mul coquantur, mox colantur quinquies vel se-
xies juxta ignem. *Idem.*

*Panis medicamentosus, contra
vertiginem.*

R. Zingiberis albi, Caryophyllorum ana ℥ j.
Panis triticeo optimi ℥ j.
Omnia simul contusa misce cum aqua vitæ opti-
ma. Coque iterum, ut panis fiat. Hunc panem
comedat manè. *Theophr. Paracelsus.*

Confectio Anisi laxativum.

Confectum Anisi laxativum fit scammonio
cum saccharo mixto, vel maceratione anisi, in a-
qua, in qua scammonium fuerit dissolutum.

**DE COLORANDO SAC-
charo, in concinnandis
confectis.**

*Ad saccharum rubro colore tin-
gendum.*

R. Prassilii tritici, vel Santali rubri, vel
Rad. rubiæ, vel Granorum tinctorum ℥ j.
Aluminis Rochæ ℥ j.
Aquæ ℥ vi.
Infundantur duo hæc in petia ligata in dicta a-
qua per dies sex, deinde calefiant ad ignem levi-
ter: & cum ea aqua saccharum coquatur. Vel
confectis jam absolutis, sensim in aheno calenti.
bus aspergitur. *Theaurus Aromatariorum.*

Ad saccharum viridi colore tingendum.

R. Succo Caulium, vel succi Anethi, vel succi
Solani, vel succi Rutæ quantum sufficit.
Hoc confecta jam absoluta, atq; adhuc in aheno
calen-

calentia asperguntur: vel saccharum una cum A
fucco coquitur, &c. *Idem.*

Ad saccharum flavo colore tin-
gendum.

Confecta jam absoluta, atq; adhuc in aheno
calida, diluto rhabarbari vel croci asperguntur.

Ad saccharum colore caruleo
tingendum.

R. Succi baccarum Sambuci, vel Florum fru-
menti, in aceto vel vino dilutorum q. f. quo con-
fecta adhuc calentia asperguntur.

Ad saccharum colore purpureo
tingendum.

R. Succi florum Ireos q. f. & cum eo saccha-
rum coque.

Ad saccharum colore nigro tin-
gendum.

R. Succi Juglandium, vel Gallarum, vel Myro-
balanorum in aceto dilutorum quantum suffi-
cit, quo aspergatur saccharum. Quod si voles va-
ricolora reddere confecta, invicem modo hunc,
modo illum colorem asperge. *Colonisior.*

DE GLANDIBUS ET SUPPOSITORIIIS,
Sectio XLIV.

GLANDES penicilla sunt,
quæ ano subjiciuntur:
Græcis, Balani: Barbaris
& officinis, Suppositoria
dicuntur. Horum alia

DE GLANDIBUS
lenibus.

GLANDES lenes ex farina hordei, aut tri-
tici aut siliginis, ex aqua in massam red-
cta, & modico sale cõdita: aut ex sapone
albo, aut ex pinguedine suilla salsa: aut ex betæ
vel brassicæ, vel Mercurialis caule, sive radicibus
oleo inunctis, & modico sale respersis.

Glans lenis.

R. Farinæ hordei vel tritici, Aquæ coctæ, Sa-
lis parum ana quantum sufficit.

Fiant glandes, annularis digiti instar longæ, &
siccantur. Tempore usus, in oleo intinguntur,
atque in alvum indantur. *Andernacus.*

Glans ex radice Betæ.

R. Radicem Betæ, vel Mercurialis.
Fingatur indicis, aut annularis, aut minimi digiti
modo longa & crassa, oleoq; inuncta, & sale a-
spersa inferius indatur.

Glans lenis alia.

R. Saponis albi ʒ i. vel si adultior est, ʒ ij.
Glans indicis aut digiti modo longa crassaq; aut
tenuis fiat. *Idem.*

B

Alia.

R. Carnis suillæ, pinguis, salis & concisæ
quantum sufficit.

Glandem minimi digiti instar longam parabis,
& subter alvum adhibebis. *Idem.*

Aliud suppositorium lenis.

R. Mellis probè cocti ʒ i. vel ʒ ij.
Glans instar indicis digiti longa crassaq; confi-
ciatur. *Idem.*

C DE GLANDIBUS ET
globulis lenioribus.

R. Ficum N. j.

Invertatur, & in glandis formam redigatur, in-
daturque.

Globulus excrementa ducens, lenis.

R. Mellis concreti, vel Massæ ex farina tritici,
vel hordei ex aqua coactæ ʒ ij.

Salis communis ʒ j.

Redigantur in globulum crassitie digitalis, aut
pollicaris, qui ad solem aut fornacem siccetur.
Ubi usus necessitas adfuerit, oleo vel butyro in-
tingatur, ac in alvum sic penitissimè demittatur.
Andernacus.

D

Nodulus lenis.

R. Vitellorum ovorum N. j.
Salis communis ℥ j.
Probè permiscetur, linteoloq; excepta, ligentur
silo cuius appendix aliqua relinquatur, ut trahi
possit: oleo intingatur, & indatur. *Idem.*

*Suppositorium, quo pueri etiam tuto
possunt uti.*

Sume recentem ovi tosti vitellum, quem sale
conspersum, cultroque, una cum sale in tenuissi-
mas concisam particulas commisce. Hujus par-
tem reliquam magnitudine avellane linteolo te-
nui inferre, filoque longiore constringe, id quod
propter commoditatem extractionis minimè
præcidas. Postea in oleum fervens injice, ex quo
rursus exemptum mox in loca secretiora, dum
calet, inferre. *Ranzovius.*

Glandes alia.

R. Mel decoctum ad spissitudinem, misce cum
farina triticea: postea mitte in mensam, & addito
recenti butyro, non salito, in teretem longamq;
formam finge. Deinde immitte in oleum, ex quo
rursus exemptum loco secretiori inferre. *Idem.*

DE GLANDIBUS
mediocribus.*Glans mediocri.*

R. Mellis concreti ℥ ss. vel ℥ j.
Salis communis, vel tostii ℥ ss.
Misce, & formetur glans.

Suppositorium aliud mediocre.

R. Mellis concreti ℥ ss. vel ℥ j.
Salis communis ℥ ss.
Spec. Hieræ picræ, vel Aloës, vel Agarici ℥ j.
Misce, & fiat glans.

Aliud.

R. Salis communis ℥ ss. vel
Salis gemmæ ℥ ss. vel
Stercoris muris ℥ j. vel ℥ ij. aut Specierum
hieræ ℥ ss.
Mellis ℥ j.

Misce. Fiat suppositorium.
Addunt quidam pilos in tenuissimas partes
incisos ex melle tosto cum sale. *Heurnius.*

DE SUPPOSITORIIS
acribus.*Glans acris.*

R. Mellis ad spissitudinem cocti ℥ ss.
Veratri, Scammonii,
Salis in pulverem redactorum ana ℥ j.
Misce, & fingatur suppositorium.

Alia.

R. Mellis concreti ℥ ss.
Colocynthidis, vel succi Cyclamini, vel Scam-
monii, vel Grani Gnidii G. v.

A In glandem indicis instar longam digesta, oleo-
que seu butyro inuncta. *Andernacus.*

Alia.

R. Mellis cocti & concreti ℥ ij.

Pulv. Euphorbii ℥ ss.

Pulv. Colocynthidis G. iv.

Pulv. Ellebori G. ij.

Salis communis ℥ j.

Misceantur singula, & digerantur in glandes.
Tempore necessitatis oleo vel butyro intingun-
tur & induntur. *Fuchsus.*

*Species ad Glandes aut Suppositoria
acria consicienda.*

R. Hellebori albi, Gran. Colocynthidis ana
℥ j ss.

Esulæ præparatæ, Hermodactylorum ana
℥ i.

Specierum Hieræ picræ simplicis Galeni ℥ ij.

Misceantur pulverisatæ. *Cordus.*

DE GLANDIBUS
& globulis flatu discuti-
entibus.*Suppositorium ad flatum.*

R. Mellis cocti ac concreti ℥ j ss.

Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥ j.

Sem. Carui ℥ ij.

Colocynthidis ℥ j.

Salis vulgaris ℥ j.

Tundenda tundantur, cribroq; secernantur,
misceantur, digeranturq; in glandes. *Idem.*

Glandes ad flatum.

R. Mellis ad spissitudinem cocti ℥ ss.

Sem. Rutæ, item Anisi, Cumini,

Colocynthidis, Salis fossii ana ℥ ss.

Glans medii aut indicis instar magna, butyro re-
centi illita in alvum datur. *Andernacus.*

Globulus flatu discutiens.

R. Mellis ad spissitudinem cocti, vel

Masæ hordeaceæ ℥ j.

Sem. Rutæ, Cymini, Fœniculi ana ℥ ss.

Salis communis ℥ j ss. vel

Colocynthidis, & Salis communis ana ℥ ss.

In globulos pollicares redigito, & butyro illito
recenti, inferioribus penitus indito. *Idem.*

DE GLANDIBUS
dolorem mitigan-
tibus.*Glans dolorem sedans.*

R. Opii ℥ j.

Croci, Castorei ana ℥ ss.

Tusa & cribrata cum melle cocto, aut cera & oleo
nymphæ in unum coeant, fermenturque glandes,
quibus filum appensum est.

DE PESSIS, Sectio XLV.

Pessus est lana concepta & ad digiti formam rotunda, in qua medicamenta excipiuntur, ac genitalibus mulierum induntur. Horum alii

- Alterant, hoc est,
 Astringunt: ut — Pessus ad menstrua sistenda.
 Aperiunt: ut — Pessus menstrua provocans.
 Abstergunt & consolidant: ut — Pessus uteri ulcera siccans.
 Emolliunt, &c. ut — Pessus emolliens.
 Dolorem sedant: ut — Pessus ad uteri præcipitationem.
 Purgant: ut — Pessus pituitam educens.

DE PESSIS ASTRINGENTIBUS.

Pessus menses sistens.

℞. Stercoris porci ℥j.
 Sanguinis Draconis ℥j.
 Boli Armeni ℥ij.
 Succi burse Pastoris, vel succi Plantag. q. s.
 Fiat pessarium, ad formam suppositorii, quo filo obligatum noctu subijciatur. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cornu Cervi usti ℥ij.
 Thuris ℥j β.
 Gallarum ℥ij.
 Balaustiorum, Rosarum rub. ana ℥j β.
 Gummi, Acaciae, Hypocistidis ana ℥ij.
 Boli Armeni ℥β.

Trita in pollinem levissimum succo plantaginis excipiuntur, & lintecolis deligata fingantur pessi, qui in mulieris pudendum inserantur. *Fuchsius.*

DE PESSIS APERIENTIBUS.

Pessus menstrua movens.

℞. Myrrhae, sem. Nigellae ana ℥ij.
 Salviae ℥ij.
 Castorei ℥β.
 Cum succo Mercurialis, vel pauca terebinthina, vel melle fiat pessarium. Aut pulvis ponatur in sacculo, confecto ex panno raro, addito pauco bombace: fiat ad crassitudinem digiti majoris, indaturque. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Artemisiae, Abrotani,
 Dictamni ana ℥ij.
 Rad. Acori, rad. Rub. tinct. ana ℥j β.
 Nigellae ℥ij.
 Baccarum Lauri ℥β.
 Ruta ℥ij.
 Sabinæ ℥j.
 Castorei ℥β.
 Myrrhae, Stactis ana ℥j.
 Sagapeni ℥j β.

A Tulis & cribratis iis quæ opus est, mellis quantum satis est, ut in coalitum crassiorem & unitatem coeant, adijciatur, & ubi opus est, fingantur pessi, qui in vulvam indantur. *Fuchsius.*

DE PESSIS ABSTERGENTIBUS & CONSOLIDANTIBUS.

Pessus ulcera siccans.

B Pessarium paratur, quod unguento è pompholyge imbutum indatur vulvæ: vel aliud unguento rosaceo imbutum naturalibus subijciatur: vel medullæ cervinæ, adipis anserini ana ℥β. ovorum duorum coctorum lutea, terebinthinæ ℥j. croci ℥j. subigantur, vulvæque inserantur. *Andernacius.*

DE PESSIS EMOLLIENTIBUS.

Pessus emolliens.

℞. Butyri recentis sine sale ℥ij.
 Medullæ cervinæ,
 Adipis Anseris, item Gallinæ ana ℥j β.
 Mastice, Meliloti ana ℥j.
 Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥j β.
 Ovorum lutea N. iij.
 Olei Rosacei, Irini ana ℥β.
 Cera quantum satis est ad justam crassitudinem inducendam.
 D Deinde lana duplicata in hoc medicamentum intincta, utero subijciatur. *Fuchsius.*

DE PESSIS DOLOREM SEDANTIBUS.

Pessus dolorem mitigans, ex calido.

E Pessus paratur, cui opii paululum miscetur, quod calorem nimium obtundat. Verum tunc pessus nō longiore tempore, quàm dimidiæ horæ spatio retineri debet, ne pars nervosa membranosaque, à frigido noxam concipiat. *Andernacius.*

Pessus ad uteri praecipitationem.

R. Beniovini, Styracis,
Caryophyllorum ana ʒj.
Gallix moschatæ ʒß.
Moschi Gvj.

Fiat pulvis, exceptus bombace imponatur in uterum. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Ficum, sive & inverte: diambra cinnamomo & moscho, his nempe permixtis, repleatur: hinc filo serico in orbem consuatur: tandem super pertunditur sicca, quo inclusum aroma odorent, spargat, filoq; alligata, postquam oleo ma-

A cis rigata fuerit, ac in acumen fastigiata utero immittitur. *Hernius.*

DE PESSIS PURGANTIBUS.

Pessus pituitam educens.

R. Spec. Benedictæ lax. ʒiij.
Agarici trochiscati ʒij.

Terebinthinæ parum,

Succi Mercurialis quantum sufficit.

B Formetur pessarium, ad formam suppositorii: quod filo obligatum, noctu subjiciatur. *Rondeletius.*

DE SACCULIS, Sectio XLVI.

SACCULI sunt fomenta arida. Horum alii conferunt

- Capiti: ut
 - Pileolus ad dolorem capitis,
 - Alius, alius.
 - Pileolus ad dolorem capitis ex mixto humore,
 - Pileolus ad destillationem, roborans, & materiam exiccans,
 - Pileolus ad frigidam destillationem, astringens,
 - Pileolus ad calidam destillationem, astringens, &c.
- Cordi: ut — Sacculus ad cordis affectus frigidos.
- Ventri: ut
 - Sacculus ad ventriculum imbecillum, doloremque, calefaciens, &c.
 - Sacculus ad dolorem ex pituita,
 - Sacculus ad lateris dolores, &c.

DE SACCULIS CONFERENTIBUS CAPITI.

Pileolus ad dolorem capitis.

R. Galangæ, Calami odorati, Cypri ana ʒiij.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum ana ʒij.
Betonicæ, Majoranæ ana ʒj.
Florum Anthos, flor. Stœchados ana ʒß.
Fiat pulvis, qui bombace exceptus, panno rubro raro intersuatur, & fiat cuculla. *Rondelet.*

Pileolus ad dolorem capitis, alius.

R. Majoranæ, Betonicæ, Melissæ,
Rorismarini, Stœchados ana P. j.
Rosarum rubrarum, Cort. Citri,
Granorum alkermes ana ʒiij.
Macis, Piperis longi, Cubebarum,
Caryophyllorum ana ʒß.
Hæc in pulverem redacta, panno serico rubro & raro, ad formam pileoli concinnato insuantur: vel ut vulgares dicunt, syndone duplici cum modico gossypio intersuato condantur. *Andernacius.*

Sacculus capit alii, alius.

R. Florum Rorismarini,
Florum Lavendule,
Florum Chamomillæ, flor. Betonicæ,
Rosarum rub. ana M. j ʒß.
Salviæ, Majoranæ, Serpylli, Melilori ana M. ʒ.
Foliorum Senæ ʒij.
Stœchados ʒij.
Caryophyllorum, Nucis Moschatæ,

C Maceris ana ʒij.
Contusa in sericum demittantur, formeturque sacculus tirix formam exprimens.

Pileolus alius, ad dolorem ex mixto humore.

R. Rosarum rubrarum, Violarum,
Flor. Meliloti, item Chamomillæ,
Stœchados, Rorismarini ana P. ʒ.
Melissæ, Betonicæ, Majoranæ,
Pulegii ana M. ʒ.

D Omnia diligenter trita pileolo ex panno serico rubro & raro insuantur: qui die noctuq; ad mens aliquot gestetur. *Andernacius.*

Pileolus ad destillationem roborans & materiam exiccans.

R. Rosarum rubrarum P. ij.
Melissæ, Betonicæ, Majoranæ,
Origani ana M. ʒ.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum,
Gummi Juniperi,
Baccarum Cupressi ana ʒj.
Cocci insectorii, Maceris ana ʒj ʒß.
Thuris, Mastiches ana ʒij.

Hæc in tenuissimum pulverem redacta, panno serico rubro & raro, ad pileoli formam adaptato insuantur. *Idem.*

Sacculus ad idem, paratu facilis.

R. Salis torridi ʒj ʒß.
Milii torrefacti ʒiv.

Indita

Indita duobus sacculis ex lineo panno raro admoveantur sincipiti calido, alter post alterum.

Idem.

Alius ex meris astringentibus, ad frigidam destillationem.

R. Salis communis torridi ℥ ij.
Nigellæ, Majoranæ ana M. j.
Cort. Citri, Thuris ana ℥ j.
Gummi Juniperi ℥ ℞.

Trita sacculis ex lineo condantur, qui alternatim capiti manè ante cibum ad horam unam applicentur. *Idem.*

Alius ad calidam destillationem ex refrigerantibus.

R. Milii torrefacti P. ij.
Myrtorum, Baccharum Cupressi ana ℥ ℞.
Rosarum rubr. P. ℞.

In pulverem redacta sacculo indantur, & capiti adhibeantur. *Idem.*

Sacculus refrigerans & repellens pro fronte.

R. Coriandri ℥ ℞.
Sem. Lactucæ ℥ iij.
Sem. Papaveris ℥ ij.
Flor. Violarum,
Flor. Nenupharis ana ℥ j.
Rosarum rubr. ℥ ℞.

Misce, fiat pulvis, ex quo impleatur sacculus, latus quinque digitos, longus pedem unum, pro fronte. *Rondeletius.*

Frontale ad refrigerandum & repellendum.

R. Coriandri ℥ ij.
Sem. lactucæ, Papaveris ana ℥ j.
Flor. Nymphææ, Rosarum, Violarum,
Betonicæ, Serpylli ana ℥ ij.

Redigantur in pulverem, ut fiat sacculus latus quinque digitos, longus pedem. *Heurnius.*

DE SACCULIS CON- ferentibus cordi.

Sacculus cor calidum alterans & roborans.

R. Pulveris Diamargariti frigidi ℥ ℞.
Flor. Borraginis, Buglossi, Nymphææ ana ℥ j.
Caphuræ ℥ j.

Raturæ panni coctinci q. s. ad excipiendum hunc pulverem: Sindoni include. *F*
Fiat sacculus ovali forma, qui modicè aqua Rosata & Buglossi irrigatur. *Heurnius.*

Sacculus ad cordis affectus frigidos.

R. Flor. Anthos,
Flor. Stæchados ana ℥ ij.
Summitatum Ocymi,
Corti Citri sicci,
Macis, Caryophyllorum ana ℥ iij.
Spec. Diamarg. calidi, vel Diagemmæ, vel Diathamaron ℥ ij.

A Fiant sacculi forma rotunda: consuantur. Imponi autem debet Bombax ad retinendum pulverem, & pannus, qui integit, debet esse delicatesissimus. Irroretur vino & aqua Melissæ, & calidus applicetur cordi. *Rondeletius.*

Alius ad idem.

R. Flor. Buglossi, item Borraginis,
Rosarum, Melissæ ana M. j.
Cinnamomi elect. Caryophyllorum,
Maceris ana ℥ ℞.
Ligni Aloës ℥ j.
Cort. mali Citri, Spec. Diambraz ana ℥ j.
Ossis cordis Cervini ℥ ℞.
Crocii ℥ j.

Contritis omnibus fiat è serico sacculus, cordi admoveendus. *Fuchsius.*

Sacculus pro corde, contra pestem.

R. Sapphyri, Smaragdi,
Hyacinthi, Rubini,
Coralli rubri, albi ana ℥ j.
Crocii ℥ j.
Margaritarum ℥ ℞.
Arsenicis albi ℥ ij.
Ambre G. vj.
Rad. Iridis sicce & odore ℥ ℞.
Cornu Cervi usi ℥ j.
Auripigmenti ℥ ℞.

Teratur omnia, & fiat sacculus cū sindone purpurea, cordisq; regioni apponatur. *Ranzovius.*

Alius.

R. Flavedinis corticum Citriorum,
Rad. Galangæ ana ℥ j ℞.
Fol. Melissæ M. ℞.
Flor. Borraginis, Buglossi, Stæchados,
Rorismarini ana P. ij.
Electuarii de gemmis ℥ j.

Fiat sacculus, qui vino malvat. rigetur. *Heurnius.*

Sacculus, sive scutum pro corde contra pestem.

R. Cinnamomi ℥ ij.
Dictamni veri ℥ j ℞.
Angelicæ, Zedoariæ,
Caryophyllorum ana ℥ ℞.
Rosarum ℥ ℞.
Boli, Coralli rubri,
Spec. Diamarg. frigidi ana ℥ j.
Grana tinctorum ℥ ℞.
Scordii ℥ j ℞.
Santali citrini ℥ j.

Misce. Fiat pulvis tenuissimus, qui excipiat serico rubro & bombace interpuncto fiat scutum. *Ioan. Baubinus junior.*

DE SACCULIS CON- ferentibus ventri.

Sacculus ad imbecillitatem & dolorem ventriculi.

R. Comarum Absinthii sicci,
Menthæ ana ℥ ij.

N

Cort. Citri sicci ℥j.
Galangæ, Cyperi,
Caryophyllorum ana ℥β.
Rosarum rubr. ℥ij.

Fiat pulvis: ex quo sacculus, qui à scuti figura
Scutum appellatur. *Rondeletius.*

Scutum stomachicum.

R. Rosarum rubr. P. j.
Masticis, Corallorum rubr. ana ℥β.
Sem. Aniforum & Fœniculi ana ℥j.
Caryophyllorum, Nucis myristicæ ana ℥jβ.
Absinthii, Menthæ ana M. j.

Fiat pulvis & inde sacculus interpunctus. *Heorn.*

Alius ad idem.

R. Comarum Absinthii sicci,
Menthæ siccæ,
Siumbrii ana M. β.
Coriandri præparati ℥ij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ℥ij.
Ladani ℥jβ.
Coralli rubri ℥iv.
Maceris ℥i.
Coeci interæorii ℥β.

Omnia minutim subtritaq; sacculo ex panno
serico purpureo insuantur, figura scuti stoma-
chici, qui acu interpunctus, ventriculo applice-
tur. *Andernacus.*

Alius.

R. Flor. Chamomillæ, item Meliloti,
Anethi ana M. β.
Sem. Lini, item Fœnigræci,
Althææ ana ℥ij.
Origani, Abrotani,
Calaminthæ,

DE DENTIFRICIIS, Sectio XLVII.

*Dentifricium ad candorem dentibus
conciliandum.*

R. Rosmarini, Menthæ, Pulegii ana ℥β.
Rad. Indis, Junci odorati ana ℥j.
Nardi piperis ana ℥β.
Pumicis, Salis tostæ, Cornu cervini ana ℥ij.

Excipiatur Tragacantho in aqua Rosarum ma-
cerato, & fiant veluti penicilla. Ex Lentisco ba-
cilli concinnentur, dentibus expurgandis & ro-
borandis apti. *Andernacus.*

Aliud.

R. Coralli rubri ℥j.
Tertæ Majoricæ ℥β.
Ossis Sepiæ, Pumicis ana ℥ij.
Caryophyllorum, Cinnamomi,
Masticis ana ℥j.
Unionum electorum ℥j.
Sanguinis draconis ℥ij.
Moschi G. j.

In pulverem redacta, ex Tragacantho aqua Ro-
sacæ macerato, in massam redigantur: unde fin-

A Menthæ siccæ, Rutæ ana M. j.
Contusa in linteolum demittantur, fiatque sac-
culus *Fuchsus.*

Sacculus ad colicam.

R. Milii torridi P. iv.
Salis P. iij.

Fol. Lauri P. ij.
Contusa in sacculo ventri admoveantur. *Andernacus.*

Alius.

B R. Comini P. iv.
Salis P. iij.
Contusa & trita, ventri calida applicentur, prius
aqua ardente irrorata.

Sacculus ad dolores lateris.

R. Fufuris macri P. j.
Sem. Anisi, item Fœniculi,
Carui ana ℥ij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti,
Sambuci, Anthos ana P. j.

C Trita & contusa ponantur in sacculis duob. con-
fusi, & supra laminam fetream vino extrinctam
calfactis, parti dolenti applicentur. *Rondeletius.*

Sacculus ad catarrhos inhibendos.

R. Milii ℥β.
Salis vulgaris ℥iv.
Baccarum Lauri modicè contusarum ℥ijβ.
Anisi, Fœniculi,
Cari, Cumini,

D Florum Chamæmeli,
Comarum Anethi ana ℥j.
Sartagine tostetâ: integra hæc, nec trita, & pro-
tinus recondantur in sacculum: calidus capiti,
ventri, aut cuius parti inducatur, & subinde
mutetur. *Fernetus.*

E gantur dentifricia, seu penicilla. *Idem.*

Aliud.

R. Cornu cervini,
Dentium Equi ana ℥ij.
Concharum marinarum,
Salis communis,
Nucis Cupressi ana ℥j.

Urantur simul in clibano, & fiat pulvis, mucilla-
gine gummi Tragacanthæ excipendus. *Rondelet.*

F *Aliud in pulvere.*

R. Myrrhæ, Masticis, Thuris ana ℥β.
Cornu Cervi ussi & loti, Coralli rubri,
Rosarum Saatali moscatellini,
Caryophyllorum ana ℥ij.
Ossis Sepiæ, Aluminis Rochæ ussi ana ℥ijβ.
Pumicis ℥jβ.

Salis communis ussi ℥j.
Fiat pulvis. Utaris cum radice Malvæ præpara-
ta. *Rondeletius.*

Alius insignis, de albanis.

R. Summitatum Myrti,

Summit.

Summit. Lentisci, Oleastri,
Salvia, Rorismarini ana M. j.
Coralli rubri, Eboris,
Dentium Equorum ana ℥ ℥.
Salis communis P. j.
In vase fictili simul urantur, donec dealbeantur:

A deinde in pulverem redigantur, adjicianturque
Caryophyllorum, Rosarum,
Cinnamomi crassi ana ℥ iij.
Mixtis dentes confricentur. Vel ex cremore
Tragacanthi formetur penicula ob-
longa. *And. rnaeus.*

DE ODORAMENTIS, Sectio XLIIIX.

ODORAMENTA sunt omnia medicamenta, B
quæ citra ignis accessionem suo odore cere-
brum alterare, aut gravem odorem, aut pesti-
lentem auram depellere possunt.

Sacculus odoratus.

R. Cubebarum ℥ ℥.
Caryophyllorum ℥ j.
Nigellæ tostæ ℥ j ℥.
Maceris ℥ ij.
Contusa & trita diligenter serico induntur ad C
odorandum *Fuchsius.*

Pulvis Violarum.

R. Iridis Florentinæ ℥ ℥.
Rosarum ℥ iv.
Cyperis ℥ ℥.
Majoranæ, Caryophyllorum ana ℥ j.
Santali albi odoriferi,
Beaiovini ana ℥ iv.
Styracis calamitæ ℥ j.

Tritæ serico induntur ad odorandum.

Pulvis Violarum Sylvii.

R. Rad. Iridis Florentinæ ℥ ℥ iv.
Majoranæ sicca quart. j.
Calami aromatici ℥ iij.
Rosarum, Violarum ana ℥ v.
Caryophyllorum ana ℥ ℥.
Moschi ℥ j.

Tritæ serico imponantur.

Pulvis Violarum alius.

R. Iridis Florentinæ ℥ ℥ ij.
Rosarum rubr. ℥ j.
Styracis calamitæ, Caryophyllorum,
Santali albi, Calami aromatici,
Coriandri, Cyperi ana ℥ iv.
Majoranæ, Lavendulæ ana ℥ vj.
Zibetti, Moschi ana quantum sufficit.

Misce. *Inominatus.*

Pomum Ambrae.

R. Styracis calamitæ ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ij.
Beaiovini ℥ ℥.
Ambrae ℥ ℥.
Moschi G. xv.
Pulveris Violarum prædicti q. s.
Aquæ Rosarum q. s. ad cogendum.

Idem aliter.

R. Styracis calamitæ ℥ j ℥.
Beaiovini ℥ ij.
Ladani ℥ ℥.
Caryophyllorum, Santali albi ana ℥ iij.

Rosarum, Majoranæ ana ℥ ij ℥.
Moschi, Ambrae ana ℥ j.
Formetur pomum cum infusione gummi Tra-
gacanthæ in aqua Rosarum.

Aliud.

R. Styracis calamitæ,
Styracis liquidæ, Benzoi,
Gallie moschatæ, Aliptæ moschatæ,
Ladani ana ℥ j.
Cinnamomi electi, Caryophyllorum,
Santali albi ana ℥ ℥.
Rosarum rubr. Nucis moschatæ,
Macis, Ligni Aloës,
Cardamomi, Majoranæ,
Gummi Elemi, sem. Nigellæ,
Zedoariæ ana ℥ j ℥.
Terebinthinæ quantum sufficit.
Cum modica infusione Tragacanthæ facta in
aqua Rosarum, fiat massa. *Augustani.*

D

Aliud.

R. Santali citrini ℥ vj. ℥ ij.
Ligni Aloës ℥ ℥.
Rosarum rubr. Basiliconis,
Lavendulæ, Anthos,
Majoranæ ana ℥ iij. ℥ j.
Cort. Citri ℥ vj.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Macis, Caryophyllorum,
Coriandrorum præparat.
Cardamomi ana ℥ iij. ℥ j.
Ladani puri ℥ iij.
Styracis calamitæ ℥ vj. ℥ ij.
Styracis liquidæ ℥ ij.
Albæ dulcis ℥ x.
Cere Citr. ana ℥ j ℥.
Terebinthinæ ℥ iv.
Aqua Rosarum ℥ ij ℥.
Moschi Alexandrini,
Ambrae griseæ ana ℥ ij ℥.
Fiat massa. *Augustani.*

E

Aliud.

R. Pulveris Violarum ℥ j ℥.
Rosarum, Majoranæ,
Styracis calamitæ, Ladani ana ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ij.
Benzoi, Nucis moschatæ ana ℥ j.
Ambrae ℥ ℥.
Masse fiat ex aqua Rosarum, in qua maduerit
Tragacanthum & gummi Arabicum: hæc mo-
mento Oler, vel Cinnamomi, vel Caryophyllo-
rum, vel Nucis moschatæ imbuatur. *And. rnaeus.*

Aliud.

R. Styracis ʒ iij.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ ij.
Maceris, Nucis moschatae ana ʒ j.
Ligni Aloës ʒ ʒ.
Moschi, Ambræ ana G. iij.
Mastiches ʒ j ʒ.

Trita & cribrata, liquore stillatio Majoranæ,
& Staete quod satis est excipiantur, singanturq;
orbiculi odorati. *Fuchsius.*

Confectio pomi Ambræ.

R. Cerae virginis ʒ iv.
Olei Olivarum, Terebinthinae ana ʒ ʒ.
Ladani ʒ iij.
Olibani, Mastices ana ʒ j ʒ.
Myrrhae, Styracis calamitæ ana ʒ ij.
Beni albi & rubri, Rosarum rubr.
Menthae siccae, Majoranæ,
Caryophyllorum, Cardamomi,
Santali albi & rubri, Cinnamomi,
Nucis Moschatae,
Ligni Aloës, Caphuræ ana ʒ j.
Ambræ, Moschi fini ana ʒ ʒ.

Pulveriza, & fac pomum, prout decet. *Ex libro
manuscripto.*

*Pomum Ambræ ad aërem pe-
sistentem.*

R. Ladani, Styracis calamitæ ana ʒ j.
Caryophyllorum ʒ ʒ.
Caphuræ, Nardi,
Nucis Moschatae ana G. vij.

Omnia in pulverem tenuem contusa, commix-
taque, ex aqua Rosarum, in qua Tragacanthum
& Gummi Arabicum maducrit, redigantur in
orbiculos. *Andernacus.*

Aliud.

R. Ladani ʒ iij.
Styracis calamitæ ʒ j.
Benioini ʒ ʒ.
Caryophyllorum ʒ iij.
Rosarum rubr. ʒ ij.
Ligni Aloës,
Santali albi ana ʒ j.
Majoranæ, Lavendulæ,
Sem. Nigellæ ana ʒ ʒ.
Camphoræ G. iij.
Styracis liquidæ ʒ ʒ.

Cum infusione gummi Tragacanthæ in aqua
Rosarum, fiat pomum, quod grati odoris: pro
divitibus addi possunt Moschi & Ambræ grana
aliquot. *Casparus Bauhinus.*

Pomum odore alvum solvens.

R. Scammonij, Aloës, Myrrhae ana ʒ j.
Esulæ, Colocynthidis ana ʒ j ʒ.
Trita & cribrata cum Coriandrorū succo, duo
confice poma, invicemq; manibus tractentur,
ex una in aliam permutando, ut calefiant, & aë-
rem immutent. *Fumanellus.*

Aliud contra pestem.

R. Flor. Nymphææ, Buglossæ,

A Violarum, Rosarum ana ʒ j.
Cort. Mali Citri ʒ j ʒ.
Mactris ʒ ʒ.
Santalorum omnium ana ʒ j ʒ.
Papaveris candidi ʒ j.
Caphuræ ʒ ʒ.
Ladani ʒ ij.
Ambræ G. iv.

Trita excipiantur liquore stillatio Laetucæ &
Staete: fiantq; orbiculi odorati. *Fuchsius.*

*B**Aliud.*

R. Styracis calamitæ,
Assæ dulcis ana ʒ j.
Ladani, Mastices ana ʒ ʒ.
Caryophyllorum, Xyloaloes,
Santali citrini ana ʒ j.
Sem. Nigellæ ʒ ij.

Cum modico resinae Terebinthinae Venetae fiat
Pila odorifera, quæ aromatizetur Moschi, Am-
bræ dissolutorum ex oleo Caryophyllorum ana

C

G. vj. *Ranzovius.*

Unguentum odoratum.

R. Moschi, Ambræ, Zibetti ana G. iv.
Olei Amygdalarum dulc. q. f.
Fiat linimentum.

Aliud.

R. Olei Nucis moschatae expressi ʒ j.
Zibetti optimi ʒ j.
Moschi electi G. vj.

D

Olei Spicæ, olei Lavendulæ ana gutt. ij. vel iij.
Fiat unguentum, quo nares, frons, aliaque no-
biliores partes illinantur. *Andernacus.*

Candela pro fumo.

R. Assæ dulcis, Styracis calamitæ ana ʒ iv.
Thymiamatis, Olibani ana ʒ xij.
Ladani ʒ xix.
Caryophyllorum ʒ j ʒ.
Nigellæ ʒ j.
Coriandri preparati,
Grana Juniperi ana ʒ ʒ.
Styracis liquidæ ʒ vj.
Terebinthinae ʒ ʒ.

Carbonum Tiliæ, vel Silicis ʒ xxx.
Cum infusione Tragacanthæ facta in aqua Ro-
sarum, fiant candelæ. *Augustani.*

*Candela odorifera contra venena
& pestem.*

R. Ladani ʒ iij.
Styracis calamitæ ʒ x.
Assæ dulcis ʒ vj.
Thuris ʒ j ʒ.
Stœchadis ʒ ij.
Rosarum rubr. Caryophyllorum ana ʒ iij.
Cort. Mali Citri,
Santali citrini ana ʒ ij.
Granorum Juniperi ʒ ʒ.
Ambræ, Moschi ana ʒ ʒ.
Carbonum Tiliæ ʒ j ʒ.

Hæc omnia cum gummi Tragacanthæ & aqua
Rosacea tepida mixta pila terantur, & in massam
redigan-

redigantur inde parvæ candelæ fingantur, & len- A
tesiccantur. *Ranzovius.*

Sapo Moschatum.

R. Saponis Veneti ℥ iv.
Incidatur minutissimè, adde
Pulv. Caryophyllorum,
Santali albi ana ℥ ij.
Benzoi ℥ j.
Moschi G. xx.

Distemperetur in aqua Rosacea. Aliqui addunt
olei de Spica guttas aliquot, sed melius fuerit
oleum Caryophyllorum, aut Macis. *Augustani.*

Globuli contra aërem pestilentem.

R. Ladani ℥ iij.

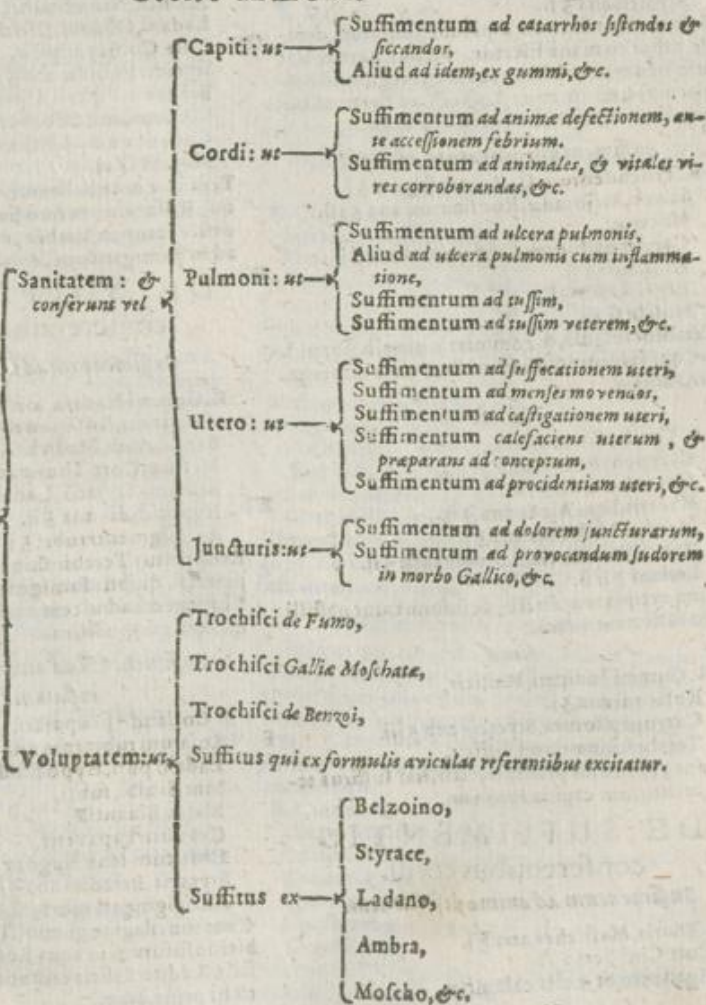
Pulveris Rosarum,
Calami aromatici,
Iridis, Distamni veri,
Angelicæ, Cinnamomi,
Santali moschatel.
Nucis moschatæ ana ℥ ij.
Benioini ℥ ij ℞.
Ambræ ℥ j.
Moschi G. xx.
Styracis calamitæ ℥ ℞.

B Cum Gummi Arabici, vel Tragacanthi ℥ vj. in-
fusi in ℥ j. aquæ Rosarum, fiant globuli secun-
dum artem, & inungantur Oleo de

Benioim. *Joan. Bauhinus
junior.*

DE SUFFIMENTIS,
Sectio XLIX.

SUFFIMENTA, quæ
Græcis *ὑψικύματα*, no-
stris verò Suffumiga-
tiones dicuntur, sunt
medicamēta quæ in-
cenduntur, aut igni-
tis carbonibus inji-
ciuntur. Horum alia
pertinent ad

DE SUFFIMENTIS conferentibus capiti.

*Suffimentum ad catarrhos sistendos,
& siccandos.*

R. Coriandri, Rosarum,
Gummi Hederae torrefactae ana ℥j.
Nigella torrefacta in aceto ℥j β.
Mastiches, Thuris,
Cort. Thuris ana ℥ij.
Gummi Juniperi ℥ij.

Fiat pulvis non admodum tenuis, quo supra carbonem imposito suffumigetur capitis operimentata. Potest etiam excipi mucilagine gummi Tragacanthae, & fieri formae lupinae. *Rondeletius.*

Aliud ad idem, ex gummi.

R. Thuris, Mastiches, Ladani,
Styracis ana ℥β.

Ex his mixtis hincum asperum suffiatur, deinde caput eo manū fricetur. Melius autem hoc suffimen cremore Tragacanthae, vel gummi Arabici macerati in aqua Rosacea ad formam Lupinae concremari potest. *Anternacus.*

Suffimentum odoratum ad caput.

R. Trochiscorum Galliae moschatae ℥j.
Salviae, Majoranae, Rosmarini ana ℥j β.
Maceris,
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ℥j.
Fol. Lauri ℥β.
Ligni Aloës ℥j.
Moschi G.ij.

Terantur singula, & commixtis omnibus fiat pulvis, qui exigente usu carbonibus vivis inspergatur. *Fuchsius.*

Aliud.

R. Thuris, Cinnamomi,
Caryophyllorum ana ℥j β.
Cort. Mali Citri ℥j.
Maceris, ligni Aloës ana ℥ij.
Myrrhae, Mastiches ana ℥j.
Trochiscorum Galliae moschatae ℥ij.
Ladani ℥ij β.

Trita excipiantur stacte, & insormentur pastilli pro suffimento. *Idem.*

Aliud.

R. Gummi Juniperi, Mastiches,
Rosarum ana ℥j.
Caryophyllorum, Styracis ana ℥ij.
Terebinthinae quod sufficit.
Fiant pastilli: his prunis injectis, fiat sufficus te-
gmentorum capitis. *Heurnius.*

DE SUFFIMENTIS conferentibus cordi.

Suffimentum ad animae defectionem.

R. Thuris, Mastiches ana ℥j.
Cort. Citri sicci ℥β.
Agallochi, Styracis calamitae,

A Calamenthæ, Caryophyllorum ana ℥ij.
Ex his in pulverem redactis fiat suffitus ante ac-
cessionem februm, in quibus anima deficit. *Anternacus.*

*Aliud ad animales & vitales vires
corroborandas.*

R. Rosarum rubrarum,
Flor. Stachados, Rosimarini ana ℥j.
Thuris ℥ij.

B Caryophyllorum, Macis,
Xyloaloës ana ℥j β.
Detrita in pulverem, imbecillis & deficientibus
injiciantur. *Idem.*

*Suffimigium perfectum ad aeris
corruptionem.*

R. Rosarum rubr. Spicæ nardi,
Ligni Aloës, Costi, Rosimarini,
Mastices, Santali rubri, Bdellii,
Ladani, Olibani, Croci,

C Cort. Colocythidis,
Styracis liquidæ ana ℥j β.
Bardanae, Piperis, Citrini ana ℥ij.
Cardamomi, Cubeborum,
Caphuræ ana ℥β. G. xv.
Moschi G. vj.

Terantur & cribellentur, & consiciantur cum aqua Rosarum, ex quo fiant trochisci parvi, qui deliceantur in umbra, ex quibus sufficit unus ad suffumigandum. *Arnoldus Villanovanus.*

D DE SUFFIMENTIS conferentibus pulmone.

Suffimentum ad ulcera pulmonis.

R. Gummi Hederae torrefacti,
Coriandri, Rosarum rubr.
Santalorum, Mastiches, Thuris,
Myrrhae, Cort. Thuris ana ℥ij.
Belzoini, Styracis, Ladani puri,

E Hypocistidis ana ℥j.
Auripigmenti rubri ℥j.
Excipiantur Terebinthina, & fiant formulæ lupinae, quibus fumigentur operimentata capitis.
* Efficax est ad ulcera narium, aurium, pulmonis & uteri. *Rondeletius.*

*Suffimentum ad ulcera pulmonis cum
inflammatione.*

F R. Coriandri preparati,
Rosarum rubrarum ana ℥j.
Ladani puri, Hypocistidis ana ℥ij.
Santali albi, rubri,
Blatae Bizantiae,
Capitum Papaveris,
Corticum Mandragoræ ana ℥ij.
Styracis, Belzoini ana ℥j.
Auripigmenti rubri ℥β.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ & Arabici, infusorum in aqua Rosarum quantum sufficit. Addito Salicis carbone, fiant formulæ utatis ut prius. *Idem.*

Suffimen-

Suffimentum ad rufum.

R. Thuris, Mastiches ana ʒ iij.
Santalorum omnium ana ʒ j.
Styracis calamitæ, Ladani,
Rosarum rubri ana ʒ ij.

His tritis, operimenta capitis manè & vesperi
suffiantur. *Andernachus.*

Suffimentum ad rufum veterem.

R. Rad. & fol. Ungulæ Caballinæ ʒ j.
Fol. Marrubii ʒ ʒ.
Styracis, Myrrhæ, Bdellii ana ʒ iij.
Capitum Papaveris,
Sem. Hyofcyami ana ʒ j.
Excipiantur Terebinthina, Pice & Butyro simul
liquatis: fiant formulæ, quibus fumigetur op
ercula capitis. Excipiantur etiam fumus per nares
& os. *Rondeletius.*

DE SUFFIMENTIS
conferentibus utero.*Suffimentum ad suffocationem
uteri.*

Suffitus ad uteri suffocationem fiunt ex forti-
dis, ut Galbano, Asa fœtida, Blatta, Castoreo,
aut fragmentis Plumarum, ut etiam ex simplici-
bus separatim: ut si Castoreum tantum, vel Asa
fœtida calfacta naribus apponantur. *Rondelet.*

Suffimentum ad menses movendos.

R. Myrrhæ, Styracis, Bdellii ana ʒ ʒ.
Iridis, Atari, Cumini ana ʒ iij.
Opopanax ʒ ij.
Pulegi utriusque sic ana ʒ j.
Excipiantur Terebinthina & Butyro: fiat fumi-
gium, quo fumigentur per embotum tempore
quo erupturi sunt menses. * Calfacit, relaxat.
Idem.

*Suffimentum ad calfaciendum & siccan-
dum uterum post mensium
purgationem.*

R. Aliptæ moschatæ, vel
Galliæ moschatæ ʒ ʒ.
Belzoini, Calami aromatici ana ʒ ij.
Cum mucilage gummi Tragacanthæ fiat for-
malæ, recipiant fumum per infundibulum. *Idem.*

*Suffimentum ad conceptionem pro-
movendam.*

R. Ladani, Mastiches, Galliæ moschatæ,
Caryophyllorum, Macis,
Calami, Galangæ ana ʒ iij.
Cyperii, Rosarum ana ʒ j ʒ.
Hypocistidis, Castoreæ ana ʒ ij.
Cum mucilage gummi Tragacanthæ fiat for-
mulæ, quibus utaris ut prioribus, post mensium
purgationem ante concubitum. *Idem.*

*Suffimentum ad procidentiam
uteri.*

R. Bituminis, Lapidis Gagatis,
Utricæ ana ʒ ij.

A Castorei, Cyperi,
Rad Bistortæ, Cupularum Glandium,
Balauftiorum ana ʒ iij.

DE SUFFIMENTIS
conferentibus jun-
cturis.*Suffitus ad dolorem juncturarum.*

R. Fol. Absinthii, Anthos,
B Scœchados, Chamomillæ ana ʒ ij.
Myrrhæ, Styracis,
Belzoini ana ʒ iij.

Excipiantur Terebinthina: fiant formulæ. Hic
suffiatur Lana vel Bombax: deinde parti appli-
cetur. *Rondeletius.*

*Suffimentum ad tumores in-
duratos.*

R. Marchasitæ ʒ ij.
Propoleos ʒ iij.
C Bdelli, Myrrhæ,
Styracis, Iridis ana ʒ ʒ.

Cum Terebinthina fiant formulæ, quibus suf-
fumigetur durities nervorum. *Idem.*

*Suffimentum ad provocandum sudorem
in morbo Gallico.*

R. Cinnabatis ʒ ij.
Styracis, Belzoini ana ʒ j.
Myrrhæ, Cort. Pini ana ʒ ʒ.

D Ex Terebinthina figatur orbiculi Aegri hoc suf-
fiantur, loco calido, sic ut per initia caput extra
illum habeant, ne offendantur, aut suffi centuri
quod multis ob incuriam accidere solet. *Idem.*

Aliud.

R. Santalorum omniū ana ʒ j.
Nucis moschatæ,
Mastiches, Junci odorati,
Caryophyllorum, Caphuræ,
Succini, Afari ana ʒ ʒ.

E Cort. Mali Arantii ʒ j.
Conterantur, misceanturque, & cum guttis ali-
quot Terebinthinae fiant pastilli, quo agroti
suffiantur. *Andernachus.*

Suffitus pro morbo Gallico.

Suffitus pro curando morbo Gallico parum
mihi probatur. Quia non possunt fieri sine ma-
gno partium principum periculo, ac sæpè in-
ducunt syncopen, aut paralysem, aut convulsio-
nem. Cum tamen reliqua medicamenta non
profuerint, illis tandem uti poterimus in sequen-
tem modum:

R. Cinnabrii,
Thuris, Masticis ana ʒ ʒ.
Calami aromatici,
Zedoariæ ana ʒ ij.
Olibani,
Sandarachæ veræ ana ʒ ij.
Cerullæ ʒ ʒ.

Excipiantur Terebinthina, & fiant trochisci pro
suffitu. *Ansonius Chalmetensis.*

Suffitus alius pro Gallica lue.

R. Cort Thuris ʒ ij.
Masticis, Gummi Hederæ,
Gummi Juniperi, Ladani,
Hypocistidis ana ʒ β.
Autipigmenti tubri, vel citrini ʒ iij.
Cinnabri ʒ j.

Incipiantur Terebinthina, & fiant trochisci pro
suffitu: *Idem.*

Suffitus alius ad idem.

R. Cinnabri ʒ ij.
Ladani ʒ ij.
Cort Citri licci ʒ β.
Sublimati ʒ j.
Thuris, Masticis, Styraçis calamitæ,
Rad Dictamni veri ana ʒ j β.

Cū debita theriacæ veteris quantitate fiant tro-
chisci pondetis ʒ j β. qui vicissim cōjiciantur in
carbones. Si verò fuerit fluxus humoris in pul-
mones, poterimus sublimatum detrahere, & il-
lius loco Autipigmentū miscere. Solis illis suf-
fitibus contenti erimus: vel post suffitus unge-
mus extremas partes imbecillo unguento, quo
utendum esse diximus post usum Guajaci, opti-
mumq; erit in ulceribus, quæ Cacoëthe dicun-
tur. Si post unctiones suffitu uti velimus ad ab-
sumēdas morbi reliquias, detrahis Cinnabrio,
& Autipigmentō, cardiaca miscēbimus, quæ vim
incidendi, tenuandi, ac discutendi habeat. Mo-
dus autē utendi suffitu is est: Aeger nudus col-
locabitur sub conopeo in sedili, oculis clausis,
ne suffitus tenuitate lædatur: & in vase ignis ex
prunis luculentis, in quem conjiciantur trochi-
sci ʒ j. vel ʒ j β. pro viribus ægrotantis, & indi-
cationibus variis. Si fumus valentior fuerit, pau-
lulum caput educet, deinde reducet: ac si fieri
possit, moveatur sudor: postea in lecto reclinetur
æger, ac sudet: fiatq; suffitus manē ante ci-
bum: vel si virtus imbecilla, sumpto tantum Ovi
vitello, & tantillo Vini, vel ʒ β. Diamarg frigidi,
vel modico corticis Citri conditi. His autem u-
tendum, donec morbi materiam absumptam
putaveris. *Idem.*

DE SUFFIMENTIS
odoratis.*Trochisci pro fumo S.V.*

R. Ligni Aloës, Ladani,
Belzoini ana ʒ ij.
Styraçis calamitæ ʒ β.
Sacchari candi ʒ iij.
Moschi G. ij.

Misce cū aqua Rosacea, & ex pasta subacta fac
trochiscos: qui rēpore usus magis redolēbunt si
irrotando aspergas eis pauxillū aquæ Rosacæ.

Trochisci Gallicæ moschata.

R. Xyloaloes crudæ, bonæ, electæ, part v.

A Ambra part. iij.
Moschi boni part. j.
Glutinis Tragacanthi in aqua Rosacea solu-
ti, quantum sufficit ad ea comprehendenda.
Fiant trochisci, figura solis Myrtæ: sigillantur:
vase vitreo reponantur. *Mejner.*

Trochisci de Benzoi.

R. Benzoi ʒ vj.
Ligni Aloës ʒ iij.
Styraçis calamitæ ʒ iij.

B Moschi ʒ β.
Ileos ʒ ij.
Sacchari candi ʒ β.
Pulverizatis omnibus cum aqua Rosarum, fiant
trochisci. *Augustani.*

*Trochisci pro fumo Comitisse
Arnsburgensis.*

R. Rosarum alb. viridum contusarum ʒ iv.
Belzoini in aqua Rosacea per diem & no-
ctem macerati ʒ ij.

C Ambra G. iij.
Moschi G. ij.
Zibetti G. j.
Trita contunde cum Rosis. Omnibus adde Sac-
chari opt. ʒ β. Atq; hæc ita contrita per biduum
in mortario benè obturato sinas. Postea in mo-
dum massæ forma: atq; inde effinge trochiscos.
Admiscere autē oportet gummi Tragacanthæ,
in aqua Rosarum macerati, singulosq; trochi-
scos ponere in cochlearium gummi Draconis,
ut tanto firmitus coalescant. *Ranzovius.*

*Suffitus qui ex formulis avicularum refe-
rentibus excitatur.*

R. Suffiminis, officinæ vocant Thymiamatis
ʒ β.

Styraçis liquidæ ʒ j.
Styraçis calamitæ ʒ j β.
Carbonum Silicis,
Tragacanthæ ana ʒ ij.

E Pulvis carbonū & Tragacanthum in aqua Ro-
sarum triduum macerentur, deinde etiā in mas-
sam redigantur: ex qua finguntur formulæ avi-
cularum. *Andernacus.*

Suffimentum optimum.

R. Assæ dulcis ʒ β.
Puly. Ileos ʒ ij.

Ligni Aloës,
Nucis moschatæ,

F Caryophyllorum, Masticis ana ʒ j.
Styraçis calamitæ ʒ ij.

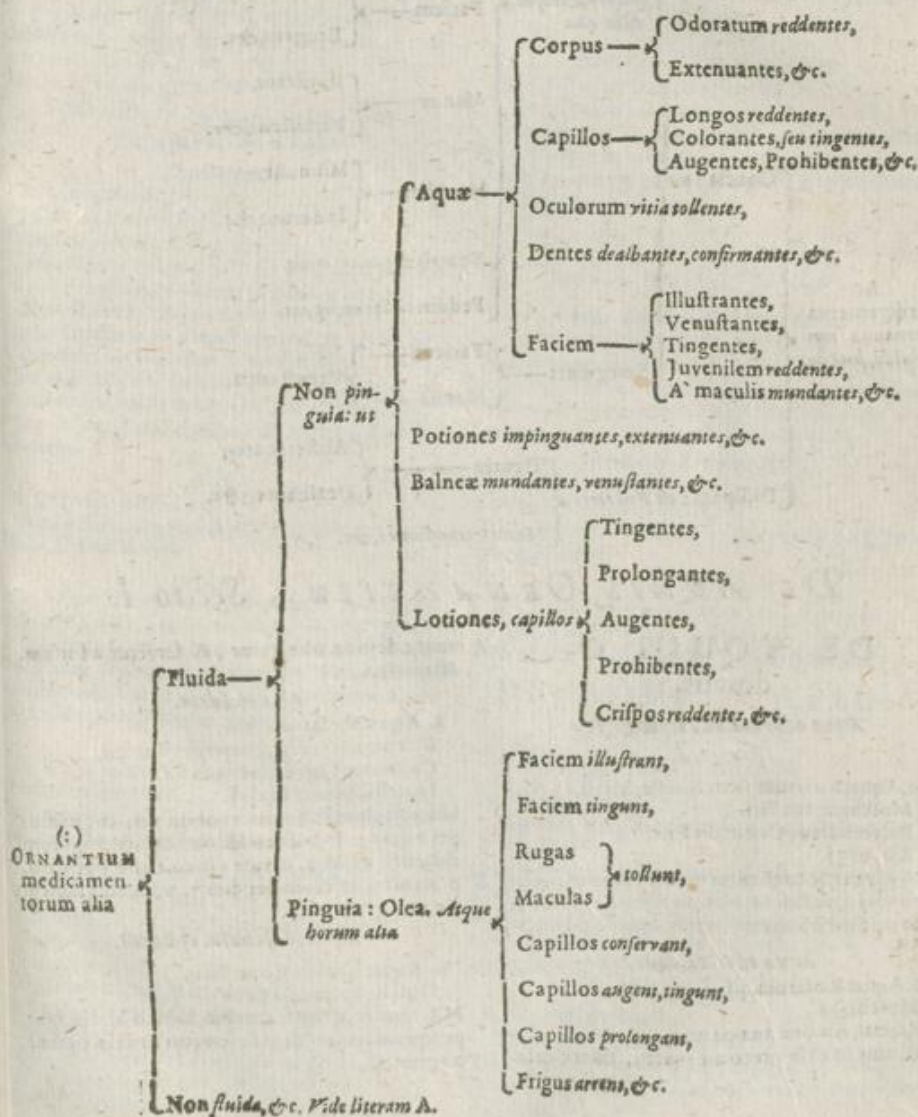
Santalorum omnium ana ʒ β.
Caphuræ G. v.
Ambra, Moschi ana G. iv.

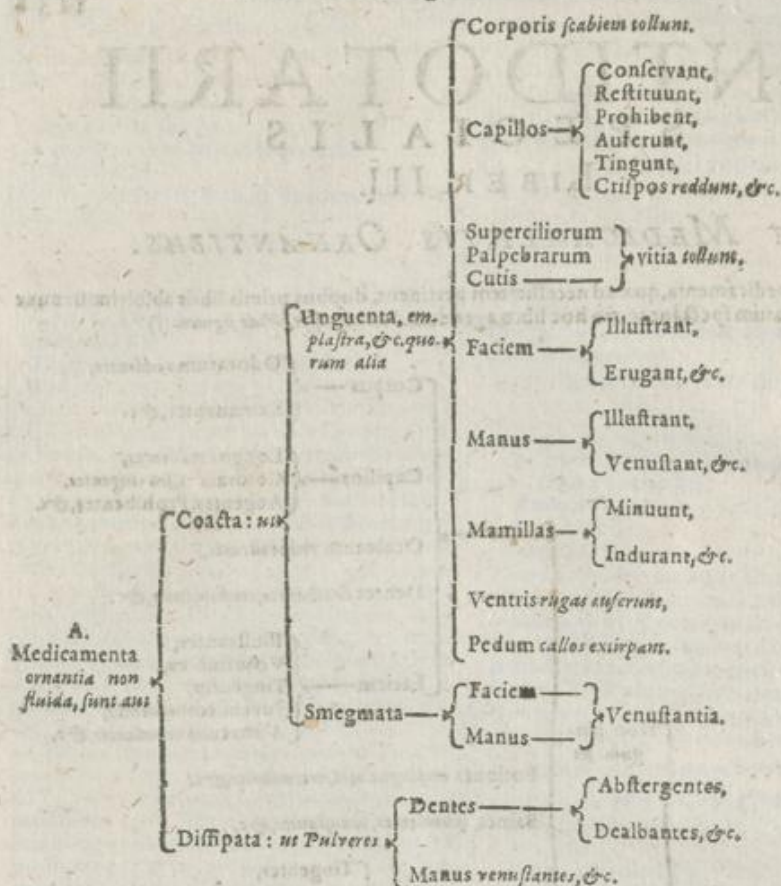
Sacchari aloi ʒ iv.
Cum maceratis in aqua Rosarum & Styraçis
liquidæ pauca, & aqua Rosarum cum Musco
fiant candelæ, vel trochisci. *Inominatus.*

ANTIDOTARII SPECIALIS LIBER III.

DE MEDICAMENTIS ORNANTIBUS.

HACTENUS medicamenta, quæ ad necessitatem pertinent, duobus primis libris absolvimus: nunc de iis, quæ ad ornatum spectant, tertio hoc libro agendum. Sunt itaque: *Vide signum (:)*

DE AQUIS ORNANTIBUS, Sectio I.

DE AQUIS O-
doratis.Aqua odorata ad corpus & ve-
stimenta.

R. Aquæ Rosarum, item Nanzæ, Myrti,
Moschatæ ana ℥j.
Pulveris Ireos Orientalis ℥j.
Zibetti ℥j.

Misceantur, & coquantur in vase vitreo usque ad
tertia partis consumptionem: deinde in vase vi-
treo optime obturato seruetur. *Isabella Cortese.*

Aqua odorata, alia.

R. Aquæ Rosarum q. s.
Moschi ℥j.
Zibetti, Ambræ ana parum.
Ponantur in vase vitreo ad ignem, donec cale-

A fiant: deinde obturetur, & seruetur ad usum.
Marcellus.

Alia, ejusdem.

R. Aquæ Rosarum ℥iv.
Benzoini, Styracis, Caryophyllorum,
Caphuræ, Ligni Aloës ana ℥j.
Moschi, Zibetti ana ℥j.

Misceantur in vase vitreo obturato, coquantur
per horas 4. in balneo Mariæ: deinde frigidum
colatur: ac in alio vase vitreo bene obturato,

B ponatur ad Solem per dies 5. addendo Moschi
Gr xv.

Aqua Moschata, ejusdem.

R. Aquæ Rosarum opt. ℥ij.
Moschi optimi ℥j ss.

Misceantur & destillentur in balneo Mariæ, igne
perquam lento: deinde seruetur in vase optime
obturato.

Alia,

Alia.

R. Aquarum Rosarum T̄b xij.
 Aquæ Lavendulæ, Caryophyllorum,
 Cinnamomi electiana ʒ i.
 Macis, Cardamomi, Moschi, Ambræ ana ʒ ʒ.
 Cort. Mali Citri, Santali citrini, Ireos ana ʒ ʒ.
 Belzoini, Styracis calamitæ ana ʒ i.
 Misce omnia, atque in phialam posita in balneo
 Mariæ per 15. dies ponantur, deinde ad Solem
 per dies alios 15. & erit optima. *Alexius.*

Alia, ejusdem.

R. Aquæ Rosarum T̄b iv.
 Aquæ Lavendulæ ʒ vi.
 Aquæ flor. Jasmimi T̄b iij. Moschi ʒ i.
 Misceantur, deinde cum per dies decem in vase
 optimè reclusa fuerint, distillentur in balneo
 Mariæ, serventurque ad usum.

*Aqua odorata Itatorum, quam Dama-
 scenam vocant, à Rosis
 Damascenis.*

R. Cinnamomi ʒ i.
 Caryophyllorum ʒ ʒ.
 Sampfuchi, Rosimarini, Lavendulæ,
 Fol. Lauri, Pulegii, Rosarum alborubentium
 (Provinciales vocant) viridium ana M. j.
 Vini Malvatici, Aquæ Rosarum ana T̄b j ʒ.
 Incisis viridibus, ac aridis in pulverem versis, So-
 li exponantur sex dies: hinc distillentur in du-
 plici vase. Addunt quidam Citri corticem, Styra-
 cis calamitæ, Iridis ana ʒ j. & flores Jasmimi. Hac
 aqua vestes, lintea, manus narsq; asperguntur.
Heurnius.

Alia.

R. Caryophyllorum ʒ ʒ.
 Aquæ Rosarum T̄b j ʒ.
 Misce & distilla. *Idem.*

Alia.

R. Moschi G. xij. inde vasi angustis oris: alteri
 vasi inde Rosas, vel Violas: hæc vasa junge ore
 & Soli exponere, ita ut sublimes sint Rosæ, linteo
 septo ora discriminentur. Quidam Rosas parum
 contundunt. Caryophylli & Cinnamomum lo-
 co Moschi poni poterunt. *Idem.*

Alia.

Ex Rosis servatur Cucurbitæ ima pars: mox
 Lilia succedunt: & series quæq; habeat aspersos
 Caryophyllos, & quid Moschi & Rosarum tra-
 tum, hæc iterum tegat: distilla. *Idem.*

Vel hoc modo fiat suavissima.

R. Rosarum T̄b iij. incidantur:
 Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ iij.
 Camphuræ ʒ ʒ.
 Rad. Ireos ʒ ʒ.
 Nucis moschatæ, Macis ana ʒ ij.
 Vitro excipiantur, ac superfundantur
 Vini Cretici,
 Aquæ Rosaceæ ac Lavendulæ ana ʒ iij.
 Dies octo macerentur, ac distillentur: ac Moschi
 scrupulo imbuantur, ac Sole dies 5. digerantur.

A Addi potest Styrax calamita, Benzoin. *Idem.*

Alia, ex superioribus composita.

R. Aquæ Rosarum T̄b j.
 Aquæ Damascenæ,
 Aquæ ex corticibus Citri,
 Iridis ana ʒ j.
 Styracis calamitæ ʒ ʒ.
 Caryophyllorum ʒ ij.
 Moschi, Ambari, Zibetti ana ʒ j.
 Infolentur quindecim dies vase quotidie agita-
 to. * Cordi, cerebro & stomacho profunt. *Idem.*

B to. * Cordi, cerebro & stomacho profunt. *Idem.*

DE AQUIS MACIEM
 inducentibus.

Aqua capillos longos reddens.

R. Caryophyllatæ, Zingiberis,
 Rosimarini ana part. j.
 Pulverizentur, & in vino optimo per dies octo
 macerentur in vase vitreo, deinde distillentur.
 C Utatur quotidie poculum unum ante prædium.
Marinellus.

DE AQUIS CAPIL-
 los longos reddentibus.

Aqua capillos longos reddens.

R. Lardi quantum latis est.
 Radendo quàm minutissimè conscindes, deinde
 in pila marmorea cōtundes, ut pastam substatam
 referat. Hæc in alembico destillata, liquorem al-
 bum colliges, quo pilos inunges. *Alexius.*

D

Alia, capillos elongans.

R. Mellis colati T̄b iij.
 Vitellorum ovorum N. xl.
 Misceantur, & destillentur: qua capilli inungan-
 tur. *Marinellus.*

Alia, eisdem.

R. Capill. Veneris recent. contusorum M. j.
 Mellis optimi quantum sufficit.
 Misceantur ad formam pastæ, & destillentur.

DE AQUIS CAPIL-
 los tingentibus.

Aqua capillos demigrans.

R. Gummi Arabici ʒ iv.
 Myrobalanorum Chebularum, Emblicarum
 ana T̄b ʒ.
 F Omnia trita, igne quæ suavi destillata, Soli expo-
 nantur horis duabus, & capite cum lixivio loto,
 & exiccato, capilli denuò vino & sale madentes,
 cum aqua abluantur destillata, cutim tamen non
 attingente. *Fumanellus.*

Alia, ejusdem.

R. Gummi Arabici ʒ iv.
 Ebulorum, Rosarum ana T̄b ʒ.
 Trita igne lento destillentur, caputq; prius aqua
 lotum, & non exarctè siccatum, lavetur cum aqua
 destillata.

Alia, denigrans.

R. Alcannæ tritæ, ossium Da&ytorum pulve-
rizzatorum ana part. j.

Aquæ in qua cort. Fabarum & Gallæ fuerint
incoctæ, quantum sufficit.

Misce. *Marinellus.*

Alia, ejusdem.

R. Nucum Cupressi quantum sufficit.

Vini rubri, Aceti rubri ana part. j.

Coquantur simul, & decoctione hac capilli la-
ventur.

Alia, ejusdem.

R. Spumæ Argenti quantum sufficit.

Aceti, vel succi Citri, vel Limonii q. f.

Coquantur simul per horam dimidiam: quo ca-
pilli laventur.

Alia.

R. Limaturæ ferri quantum sufficit.

Ponatur in Aceto fortissimo per dies decem: de-
inde capilli inungantur. *Isabella Coriese.*

Alia capillos nigros reddens.

R. Scorix Ferri, Limaturæ plumbi ana q. f.

Coque in Aceto ad consumptionem medietatis.
Cola & unge. *Bayrus.*

Alia, ejusdem.

R. Rad. Capparorum quantum sufficit.

Coque in lacte Alinæ usque ad tertiam partem,
& unge, dimittendo per noctem.

Alia, denigrans.

R. Mellis T̄ ij. Gummi Arabici ʒ ij.

Ebulorum, Rosarum ana T̄ β.

Trita lento igne destillentur, & caput prius cum
Lixivio & Sale lotum, cum prædicta abluatur a-
qua. *Fumanellus.*

Alia, ejusdem.

R. Salis gemmæ, Squamæ æris,

Alcannæ ana part. j.

Omnia trita alembico destillato.

Alia, ejusdem.

R. Salis gemmæ T̄ j.

Vitrioli Romani T̄ β.

Salis Nitri ʒ iv.

Rad. Chelidonii viridium T̄ ij.

Cōtusis & tritis alembico aquam eximito: quod
primo exit, abjicito: quod secundò, capillos co-
lorat, prius lotos, & ferventi Sole siccatos.

Alia, optima.

R. Aquæ fortis ʒ β.

Argentii fini ʒ ij.

Misceantur, & cum argentum dissolutum fuerit,
adde aquæ Rosarum ʒ iij. & inunge capillos.
Cardanus.

Aqua, qua capilli flavescunt.

R. Mellis optimi T̄ ij.

Gummi Arabici ʒ ij.

Suavi destillato igne, aqua quæ primò exit, fa-
ciem dealbat: quæ secundò & tertio, flavos red-
dit capillos. *Fumanellus.*

A

Alia capillos flavos reddens.

R. Buxi rasi, Stœchadis, Citri,
Glycyrrhizæ, tritæ ra d. Ungulæ caballinæ,
Capillorum Veneris ana q. f.
Croci parum.

Coquantur omnia simul usque ad consumptio-
nem tertiz partis. *Marinellus.*

Aqua capillos rubros reddens.

R. Aquæ Raphani,

Alcannæ ana quantum sufficit.

Misce, & capillos unge. *Idem.*

Aqua capillos colore afficiens croceo.

R. Agrimoniz ʒ j.

Testiculorum Equi exicatorum N. j.

In aqua fontis coque, & destilla, utereque capite
prius loto. *Fumanellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Aceti T̄ ij.

Salis Nitri T̄ β.

Destillentur.

C

Aqua dealbans capillos.

R. Centaurii majoris ʒ iv.

Aluminis fixis ʒ iix.

Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana ʒ ij.

Saponis albi mundi,

Lachrymæ ex Tragacantha ana ʒ iv.

Aquæ ʒ vj.

Coquantur ad dimidias, & colentur: caputque
hæc lorum colatura, ad Solemque siccatum, de-
nuò abluatur lixivio. *Idem.*

D

DE AQUIS CAPIL-
los argentibus.*Aqua faciens renascere pilos.*

R. Carnium Limaciarum, Vespærum,

Apum, Sanguisugarum,

Salis adusti ana partes æquales.

Pone in vase vitreato, habente in fundo parva
foramina, sicut cribrum: & pone sub eo aliud
vas vitreatum, quod colligat humiditatem, quæ
paulatim per multas dies manabit. Colligatur,
& loca depilata ex eo fricentur. *Bayrus.*

E

Aqua ad casum capillorum.

R. Mellis purioris, Vini Cretici,

Urinæ puerorum, Lactis ana T̄ j.

Destillet aqua, qua abluantur loca, unde pili de-
cidunt. *Fallopis.*

F

Alia, efficacior.

R. Hyssopi montani,

Calaminthæ montanæ,

Fol. Abrotani ana M. ij.

Vini generosi Cretici,

Urinæ, Mellis,

Lactis ana T̄ ij.

Sem. Sinapi T̄ β.

Contritis quæ teri possunt, misceantur omnia, &
per tres dies macerentur: mox destillet aqua: cu-
jus usus: viventibus barbam citò educit, ac pro-
ducit, & pilos qui ceciderunt, restituit. *Idem.*

DE A

DE AQUIS CAPIL-
los prohibentibus.*Aqua capillos renasci prohibens.*

R. Sanguinis Ranarum, Terræ sigillatæ,
Sumach, Rosarum, ana tritorum q. f.
Aceti, succi Sempervi ana q. f.
Macerentur per horas 24. deinde destillentur: qua
sæpius loca depilata macerentur. *Marinellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Cornu Vaccæ, Aluminis Rochæ,
Papaveris nigri ana tritorum q. f.
Sanguinis yacini recentis ℥ ij.
Macerentur & destillentur. Utatur omni sero.

*Aqua capillos crescere non per-
mittens.*

R. Tithymali decoctum cum Aceto, Calce vi-
va, & Malvis commixtum. *Fumanellus.*

Aqua prohibens ortum pilorum.

R. Hyoscyami triti ℥ β.
In loco humido reponito, & post tempus addi-
tis ℥ ij. fol. Fabæ inversæ, quæ telephium est, de-
stillato, & pilis evulsis partem glabram sæpius
balneato. *Idem.*

DE AQUIS OCULO-
rum vitia tollentibus.*Aqua ad oculorum lachrymas.*

R. Fragorum maturorum quantum sufficit.
Macerentur in fimo equino per dies quindecim,
deinde destillentur. *Marinellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Flor. Spinæ albae, flor. Salicis, vel Comarum,
Fol. Salicis ana quantum sufficit.
Destillentur in vase vitreo: ad idem etiam valet
aqua Euphrasiæ destillata.

Aqua ad rubedinem oculorum.

R. Chelidonie, Verbenacæ, Rutæ,
Fœniculi succorum ana ℥ iij.
Comarum, fol. Rosarum q. f.
Sacchari candi ℥ iij.
Tuthiæ optimæ,
Sanguinis draconis ana ℥ iv.
Trita destillentur. *Marinellus.*

Aqua visum conservans.

R. Myrrhæ ℥ j.
Aloës ℥ ij.
Croci ℥ j.
Thuris, Zingiberis, Sarcocollæ,
Caphuræ tritæ ana parum.
In aqua imposta ad ulum servetur. *Fumanellus.*

Alia.

R. Fœniculi, Verbenacæ, Euphrasiæ,
Eadiviz, Betonicæ, Rosarum rubr.
Capilorum Veneris M. iij.
Contusa per diem in vino macerentur albo, &
destillentur. *Idem.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Fœniculi, Chelidonii, Salviæ,
Rorismarini, Verbenacæ,
Rutæ ana partes æquales.
Alembico destillentur.

Aqua ad oculorum dolores.

R. Aquæ Rosacæ, item
Euphrasiæ, Chelidonii ana ℥ j.
Tuthiæ præparatæ ℥ j.

B Milce. Valet ad idem aqua Vitis incisæ. *Idem.*

Aqua ad visum, instaurans.

R. Fœniculi, Chelidonii, Verbenacæ,
Rutæ, fol. Enulæ ana M. j.
Virgæ pastoris, Millefolii ana M. j.
Caphuræ ℥ β.

Alembico destillentur. *Idem.*

*Aqua ad oculorum lachrymas
exiccandas.*

C R. Tuthiæ præparatæ ℥ j.
Lapis hæmatitis ℥ β.
Sanguinis draconis,
Acaciæ, Antimonii ana ℥ j.
Caphuræ ℥ ij.
Terræ sigillatæ ℥ j.
Thuris, Mallicis, Piperis albi ana ℥ β.
Aquæ Fœniculi, Euphrasiæ ana ℥ j.
Aquæ Violarum, Rosarum ana ℥ ij.
Vini antiqui ℥ iij.

D Coquito omnia in duplici vase ad consumtio-
nem medietatis, & percolato. *Fumanellus.*

Aqua ad rubedinem oculorum.

R. Succu Ulvæ immaturæ ℥ ij.
Aloës ℥ j. β.

In panno lineo ligatæ, infusæque, in dicto succo
sorni tempore oculi ma defiant. *Idem.*

Aqua ad oculorum tenebrositatem.

R. Tuthiæ præparatæ ℥ j.
Omphaciæ ℥ β. vel ℥ v.

E Soli diebus 15. exponito, & addita aquæ Rosa-
cæ ℥ β. denuo per dies 15. alios sub Sole jaceat,
& per dies 5. cum aqua Euphrasiæ: post hæc Tu-
thiam terito, & cum panno xylino, tenui, cribra-
to in Sole æstuante, usuique servato. *Idem.*

Aqua ad suffusionem ejusdem.

Marchesitæ frustra ignito, & in oleo communi
antiquo pellucido extincta, tritaque destillato,
& denuo cum lœce sua terito, destillatoque.

Alia ejusdem, ad idem.

F R. Asæ ℥ j.
Mellis albi puri ℥ β.
Aquæ Fœniculi, aquæ Rutæ ana ℥ xij.
Aquæ Majoranæ ℥ β.
Alembico destillentur.

*Aqua ad palpebrarum tumores, & la-
chrymas oculorum.*

R. Agrimonie, Verbenacæ,
Fœniculi, Rosarum,
Chelidonii ana quantum sufficit.

Omnia incisa, viniq̄ue albi momento conspersa A
destillato. *Fumanellus.*

DE AQUIS DENTES dealbantibus.

Aqua dentes dealbans.

R. Salis Arabici, Salis gemmæ ana T̄b̄ ss.
Aluminis Zuecharini ℥ iij.
Trita destillentur, qua fricentur dentes cum pan-
no rubro scariato. *Marinellus.*

Alia ejusdem.

R. Aluminis Rochæ,
Salis niri ana T̄b̄ j.
Aceti parum.
Trita dissolvantur cum Aceto, & destillētur. Pro
qualibet ℥ j. hujus aquæ, adde succi Limonum
℥ iv. & fricentur dentes.

Aqua dentes albos reddens.

R. Aluminis rubri ℥ vi.
Salis communis ℥ iij.
Masticis ℥ j.
Myrrhæ ℥ ss.
Caryophyllorum ℥ vi.
Misce, fiat destillatio, qua fricentur dentes. *Ron-
deletius.*

Aqua ad dealbandos dentes.

R. Salis purgati & contusi T̄b̄ j.
Aluminis glacialis ℥ j.
Destillentur alembico. Hujus aquæ ℥ j. misce D
cum uncia Plantaginis, & intincta lana xylyna
dentes perfrica. *Alexius.*

Alia preciosissima, ejusdem.

R. Primæ aquæ Mellis destillatæ, quæ alba est,
T̄b̄ j.
Salis albi ℥ j.
Aluminis T̄b̄ ss.
Salis niri ℥ j.
Aquæ ex foliis Lentisci T̄b̄ j.
Masticis,
Aceti albi, Vini albi ana ℥ ij.
Destillentur omnia in balneo Mariæ. Quæ si quis
uti volet, abluat prius dentes: deinde cum pan-
no aliquo siccati fuerint, fricentur, vel cum Len-
tisci stylo intincto, vel cum panno lino made-
facto parvo.

Aqua dealbans dentes.

R. Vini albi ℥ vi.
Comarum Myrti: item Lentisci,
Sorbarum, Cupressi ana ℥ iij.
Balauitij, Cort. rad. Nucum, Pyrethri,
Sanguinis draconis, ossium Da Syl. ustorum,
Rosarum rubr. nondum apertarum,
Cinnamomi ana ℥ j.
Contusa destillentur lento igne, donec omnis
exierit aqua. Hujus aquæ ℥ ij misce cum ℥ j. cor-
nu. Cervi ulti, & ℥ j. Sang. draconis, & pone ad
Solem per dies 4 & frica dentes. *Isabella Cortese.*

Aqua dentes confirmans.

R. Nucum moschatatum N. iij.

Rad. Zingiberis N. ij. Masticis parum.
Pyrethri, Majoranæ, Hyssopti, Menthæ,
Rorismarini, Salviæ, Salis ana ℥ ss.
Excipiantur omnia, & vino misceantur odoro,
bulliantq̄; donec pars tertia consumpta fuerit, &
colo transfundantur, & frequenter percolato,
utitor calido. *Fumanellus.*

Decoctum ad dentes firmandos, gingi- vas purgandas, & conso- lidandas.

R. Aquæ Lentisci, Rorismarini,
Aceti destillati ana poculum dimidium,
Myrrhæ, Masticis, Boli Armeni,
Sanguinis draconis, Aluminis usti ana ℥ j.
Cinnamomi electi ℥ ss.
Aquæ pluvialis pocula tria.

Misceantur omnia, coquantur igne admodum
lento per quartam horæ partem, addendo Mel-
lis despumati T̄b̄ ss. Belzoini parum: & fiat de-
coctum, quo sæpius laventur dentes ante & post
cibum, tenendo in ore aliquandiu. *Alexius.*

DE AQUIS FACIEM illustrantibus.

Aqua faciem detergens & illustrans.

R. Medullæ panis Hordei T̄b̄ ij.
Lacris caprini T̄b̄ iij.
Vini albi T̄b̄ ss.
Quatuor sem. frig. major. contusorū ana ℥ iij.
Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℥ j.
Fabarum recentium T̄b̄ ij. vel
Flor. Fabarum P. iij. vel
Fabarum siccarum, &
Cicerum rubrorum ana T̄b̄ ij.
Oryzæ T̄b̄ ss.
Flor. Nenupharis, Violarum,
Rosarum albarum ana P. ij.
Vitellorum ovorum cum albuminibus N. x.
Destillentur in balneo Mariæ. Si addatur ante
destillationem Terebinthina, melior erit succus,
& diutius faciem servabit. *Rondeletius.*

Alia, ejusdem.

R. Decocti Pulli, vel Decocti Caponis, vel
Decocti Gallinæ T̄b̄ iij.
Succi Limonum T̄b̄ j.
Aceti albi T̄b̄ ss.
Flor. Fabarum, Nenupharis ana P. iij.
Caphuræ, Album ovorum ana ℥ ij.
F Misceantur, & destillentur per alembicum Loco
decocti Pulli, vel Gallinæ, lacis Capræ albæ un-
licet.

Alia ejusdem.

R. Furfuris ex meliori trimento cibrati,
Aceti fortissimi ana q. s.
Misce, & fiat pasta: cui adde miscendo
Album ovorum N. xij. Destilla.

Aqua ad splendorem & formam faciei.

Aqua de albuminibus ovorum recentium per
spongiam

spongiam facta, cum æquali mensura succi Li. A monum destilletur, ut rosacea. Huic aquæ postea addes lixivii communis ℥ ij. vel circa: & Limonem integrum cōtūsum immites: post octo dies exprimes ab eo succum, & miscebis cum aqua. Facies prius abluta aqua pura, & absterisa, hac aqua destillata lavetur. *Alexius.*

Aqua formam faciei concilians.

R. Rosismarini, Tartari albi, Vini albi ana quantum sufficit. Misceantur, & destillentur per alembicum. *Idem.* B

Aqua faciem pulcherrimam reddens.

R. Columbarum pullos N. ij. Carnis vitulinæ ℥ ij. Sem. Cataputorum, à corticibus mundatorum ℥ iv. Pincarum Amygdalarū dulcium, amararum, Rad. Liliorum alborum, caruleorum, Fabarum contusarum & mundatarum, Fellis Bubuli, rad. Serpentarie, Fraxinellæ ana quantum sufficit. Limonem unum purgatum, & incisum, Medullæ panis albi, in lacte ma defactæ, Gummi Ammoniaci in aceto liquefacti, Flor. Ligustri ana quantum sufficit.

Misceantur & destillentur lento igne, ponendo aliquantulum Moschi & Belzoini circa principium colli vasis recipientis: & servetur in vase probè obstructo. *Idem.*

Aqua faciem illustrans.

R. Pincarum viridium, mundatarum incisarum quantum sufficit. Ponantur in lacte per dies tres, quotidie addendo novum lac: deinde cum sequentibus rebus destillentur:

R. Vitri contriti ℥ iv. Coralli rubri ℥ iij. Sacchari candi ℥ iv. Aluminis ℥ j.

Misce, & fiat pulvis. Deinde

R. Argenti vivi cum salvia mortificati ℥ j β. Ova recentia, unā cum corticibus, rupta & concussa N. xij. Terebinthinæ novies lotæ ℥ iv. Cochleas marinas candidas, quas vendunt suffitores ℥ ij. Cochleas terrestres N. i.

Contundantur singula, & misceantur: deinde pars aliqua ponatur in cucurbitam vitream, deinde pars aliqua pulveris, post pars Terebinthinæ, de- F mum pars cochlearum, aliud super aliud ponendo, donec cucurbita sit plena. Postremo addito Vini albi mensuram j.

Distilla igne lento, & serva ad usum. *Alexius.*

Aqua Melonum ad faciem illustrandam.

R. Melones albos, à corticibus mundatos, quot opus erit, eosq; in frusta unius digiti crassitudine secato: deinde Aluminis saccharini ℥ iv. Aluminis usti,

Argenti vivi extinctiana ℥ j. Cochlearum marinarum albarum ℥ ij. Terebinthinæ lotæ ℥ j. Oporum recentium, & cum corticibus contusorum N. xij. Limoniorum albor. in frusta incisorum q. v. Sacchari ℥ iv.

Lactis caprini, Vini albi ana mens. j. Hæc omnia ponantur in cucurbitam vitream, aliud super aliud, ut dictum est: deinde destillentur igne lento, donec aqua omnis exierit, de- mum servetur in vase vitreo, ad usum. *Alexius.*

Aqua Cucurbitæ perfecta, ejusdem.

R. Cucurbita à corticibus mundatas, & in partes rotundas incisas, quot volueris.

Aluminis Saccharini ℥ vj. Aluminis scillitis ℥ j. Myrrhæ ℥ j. Terebinthinæ lotæ ℥ β. Ova recentia & contrita N. iv. Limonia incisa N. vj. Cochlearum, quantum volueris. Vini albi mens. j.

In pulverem redigenda redigantur, & misceantur, faciendo ordinē primum ex saccharo, deinde ex pulveribus, tertium ex cochleis, deinde ex vino, Limoniis & ovis: atq; sic igne lento destillentur, donec omnis aqua extracta fuerit: postea servetur in vase aliquo vitreo per dies 8. aut 15.

Aqua ad faciem commendandam.

R. Pedum Vituli N. ij. Aquæ fluvialis ℥ xix. Coque ad consumptionem medietatis: deinde adde

Oryzæ ℥ j. Medullæ panis in lacte mollitæ N. j. Bucyi recentis ℥ ij. Albuminum ovorum cum corticibus N. x. Misceantur omnia, & coquantur, deinde destillentur quousq; omnis aqua extiterit: cui deniq; adde Caphuræ, Aluminis saccharini ana parum, & erit optima. *Alexius.*

Alia ejusdem.

R. Chrysocollæ, seu Boracis ℥ ij. Aluminis rupei, scillitis, squamosi ana ℥ j. Caphuræ ℥ ij.

Redigantur in pulverē singula, deinde misceantur, ponanturq; in phialam vitream, quam aqua fontana repletam diligenter obturabis. His factis ponatur ad ignem per horas duas, deinde auferatur: & cum retrixerit, ponatur in alia phialam, addēdo duo alba ovorum recentium, benè cum omphacio agitata: misceantur, sintq; in Sole per dies viginti: & habebis aquam perlectissimam.

Aqua ad decorandam faciem.

R. Ova in partes dissecta, Corr. Aranciorum, Rad. Melonum aqua q. f. Cum bociā ampla, rostram habente longum, fluidioso ac potenti igne per alembicum destillato. *Fumellus.*

Alia.
 R. Flor. Fabarum M. vj.
 Aquæ Limonum Tb j.
 Rad. Lili ζ iix.
 Farinæ Fabarum Tb j.
 Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ζ j.
 Destilla, & utere. *Fumanellus.*
Aqua faciem decorans, alia.
 R. Fœniculi, Rutæ, Verbenacæ,
 Euphrasiæ, Endiviæ, Betonice,
 Sileris montani, Rosarum rubrarum,
 Capillorum Veneris ana M. vj.
 In vino albo per diem & noctem infusa alembico destillantur. *Idem.*

Alia.
 R. Fabarum albarum à corticibus mundatarum, quantum volueris.
 Macerentur in vino albo per dies novem: deinde contundantur, & prædicto vino addantur: quibus adijunge

Oryzæ in lacte caprino coctæ,
 Albuminum ovorum ana q. f.
 Misce omnia, & destilla. *Isabella Correse.*

Alia.
 R. Hordei immaturi recentis,
 Lactis caprini, Album ovorum ana q. f.
 Misce, & destilla. *Isabella Correse.*

Alia, ejusdem.
 R. Limoniorum, Fabarum siccarum, & in vino maceratarum,
 Mellis, Lactis caprini,
 Album ovorum ana quantum sufficit.
 Misce, & destilla.

Aqua ad faciem decorandam.
 R. Lactis vaccini, mense Maji Tb ij.
 Aranciorum N. iij.
 Limonum N. v.
 Incidantur minutim: deinde adde
 Aluminis, Sacchari ana ζ j.
 Misce omnia, & destilla. *Rondeletius.*

Alia, ejusdem ad splendorem.
 R. Micæ panis albi Tb ij.
 Flor. Fabarum Tb j.
 Flor. Rosarum, item Nymphææ,
 Liliorum ana Tb iv.
 Lactis Capræ ζ vj.
 Iridis Venetorum ζ j.
 Destilla in balneo Mariæ.

Alia, ejusdem.
 R. Terebinthinæ, Masticis albissimæ,
 Tuthiæ præparatæ, Caphuræ,
 Aluminis ana ζ iv.
 Infunde in aceto forti per dies tres. Postea destilla per alembicum.

Aqua faciem decorans.
 R. Serpentariæ recentis ζ j.
 Rutæ M. j.
 Hederae terrestris M. ij.
 Boracis ζ j. Ligai Aloës ζ j.

A Styrcis calamitæ ζ ß.
 Moschi ζ ß.
 Unguenti ζ iij. Caphuræ ζ vj.
 Carnis Caponis ζ ij.
 Cort. Limonum, Cort. Aranciorum ana Tb j.
 Destilla. *Rondeletius.*

Aqua ad decorandam faciem.

R. Caphuræ ζ iij.
 Aluminis rubri, Boracis ana ζ vj.
 Moschi ζ ij.
 B Terantur omnia: adde,
 Tartari ζ j ß.
 Aquæ Rosarum Tb ij.
 Commiscendo semper cum spatula. Postea destilla per filtrum, & in ampulla benè clausa servetur, & manè facie benè tersa, cum panno guttam unam aquæ sumat, deinde faciem benè teret. *Idem.*

C DE AQUIS TINGENTIBUS & dealbantibus faciem.

Aqua faciem dealbans, & oculos.
 R. Rutæ campestris, Fœniculi,
 Verbenacæ, rad. Betonice, fol. Rosarum,
 Capillorum Veneris ana partes æquales.
 Macerentur per noctem in vino albo odoro, & alembico destillantur. *Fumanellus.*
Alia, ejusdem.

D R. Ari quantum sufficit.
 Partes crassiores tundito, & cum Rosarum aqua ad Solem ter quaterve siccato, & rosacea imposta utitor.

Aqua faciem dealbans.
 R. Albuminis ovi, Boracis petrosi,
 Salis, Albuminis Rochæ ana ζ j.
 Quodlibet per se tritum, albumini ovorum commixtum destillato, utitorque. *Fumanellus.*

E *Alia ejusdem, ad idem.*
 R. Aluminis Rochæ tritæ ζ iij.
 Albuminis ovorum q. f.
 Misce, & destilla.

Aqua faciem dealbans.
 R. Flor. Nenupharis, item Spinæ albæ,
 Sambuci, Fabarum, Violarum,
 Capillorum Veneris ana part. æquales.
 Misce, & destilla. *Fumanellus.*

F *Alia, ejusdem.*
 R. Lithargyri contriti Tb ß.
 In Aceti albi ζ iij. coquito, & panno cribratum, in vitreo vase servato, deinde adde
 Caphuræ, Aluminis Jameni, Boracis,
 Olei Tartari ana part. æqual. Aquæ Rosar. q. f.
 Misce, & destilla.

Alia experta, ejusdem.
 R. Terebinthinæ destillatæ Tb ij.
 Thuris ζ iij.
 Masticis, Dracunculi ana ζ ß.

Omnis

Omnia trita, & cum aqua terebinthina mixta, iterum destillato, deinde

R. Axungie suillae, recentis, liquatae ℥j.

Caryophyllorum ℥ij.

Nucis moschatae N iij.

Auri ℥j. Argenti ℥ij.

Omnia tenuissimè trita alembico destillato.

Alia faciem dealbans & mundans.

R. Florum Fabarum M.x.

Aluminis Rochæ ℥j β.

Aluminis Zuecharini ℥v.

Aluminis Scariolæ ℥ij β.

Salis Nitri ℥ij.

Aluminis Fæcis ℥vj.

Argenti vivi exuncti ℥ij.

Destillentur igne lento, & quum quid stillare incipit, ignem augeto. *Fumianellus.*

Alia ejusdem.

R. Aluminis Jameni, Boracis, Aluminis Rochæ ana tritorum ℥ij.

Album ovorum q. l. Destilla.

Alia ejusdem ad idem.

R. Argenti electi, Argenti vivi ana ℥j.

Super porphyreum terantur lapidem, additoq; argenti sublimati modico, in loco collocetur humido: & quod liquatum est, alembico destilletur.

Alia ad faciendi nitorem.

R. Radicum Lillii, item Ari,

Dracunculi ana ℥β.

Aquæ flor. Fabarum ℥j β.

Aquæ rosaceæ ℥vij.

Destilla: adijce moschi carii, cinnamomi ana ℥ij. faciem bis die abluito. *Alexius.*

Aqua faciem dealbans.

R. Sulphuris vivi ℥j.

Thuris albi ℥ij.

Caphuræ ℥j.

Aquæ rosarum ℥j.

Trita misceantur, & soli per dies quindecim exponantur, & de ea lavetur facies in sero: manè verò abluatur cum decoctione sursuris & rosarum. *Alexius, & Bayrus.*

Aqua cutem rediens album, Solisq; adustionem auferens.

R. Aquæ pluvie, Omphacii ana mens. β.

Coquantur simul usq; ad consumptionem medietatis: deinde inter bulliendum, addito

Succi Limoniorum tantum, quantum bulliendo antea evanuit.

Deinde cum cocta satis fuerint, auferantur ab igne, addaturque

Albuminum ovorum N. iv.

Postquam deserbuerint, fervetur ad usum. *Rondeletus.*

Alia ad dealbandas faciei maculas, & cicatrices.

R. Aquæ vitæ quartò destillatæ, part. iij.

Summitatum flor. Anthos part. ij.

A Macerentur simul per diem & noctem in vase benè cooperto, deinde destillentur. *Rondeletus.*

Aqua cuiusdam mulieris nobilis.

R. Sublimati ℥j.

Caphuræ ℥j.

Pulverizentur optimè, infundantur in succo limonum, & aqua rosarum, nenupharis, cucurbitæ, & florum fabarum ana ℥β. Insolentur per dies quindecim, & usui fervetur. *Rondeletus.*

Fucus Ducii Mediolanensis.

B R. Lactis caprini ℥ij.

Medullæ panis albissimæ N. ij.

Temperentur simul per horas sex: deinde adde,

Limonum à cort. extremo mundatorum,

Albuminum ovorum N. xij.

Calcis, Cort. ovorum, Porcellanarum ana ℥β.

Caphuræ, Aluminis, Coralli rubri ana ℥ij.

Boracis ℥j.

Cerussæ ℥ij.

C Misceantur, & cum diligentia destillentur. *Rondeletus.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Flor. Fabarum, flor. Nenupharis ana ℥j.

Medullæ panis albi, farinæ Oryzæ, far. Ireos,

Cucumeris agrellis ana ℥vj.

Mellis ℥j.

Vini albi, Aquæ fontis ana ℥ij.

Temperentur simul, & fiat destillatio in balneo Mariae, adde

Seminis Cucurbitæ mund. ℥ij.

Thuris, Myrrhæ ana ℥j.

D Aqua fervetur usui.

Alia ad dealbandas cicatrices.

R. Rad. Ireos,

Rad. Cucumeris agrellis ana ℥ij.

Rad. Althææ, rad. Liliorum ana ℥ij.

Racemorum maturorum ℥β.

Rad. Di. Amari ℥ij.

Herbæ Fabarum, herbæ Paricæ ana M. j.

E Flor. Nenupharis, flor. Malvarum ana ℥j.

Panis hordei ℥j.

Macerentur in vino albo, vel sero caprino, & fiat destillatio. Adde

Raphani ℥β.

Quatuorsem. feig major. ana ℥j.

Uina puellæ ℥β.

Insolentur, & ferventur usui. *Rondeletus.*

Alia.

R. Sulphuris, Salis ana ℥β.

Caphuræ, Tuthiæ ana ℥j.

Aquæ ros. ℥xix.

F Trita misceantur. *lanominaus.*

Aqua faciem dealbans.

R. Succi Limoniorum ℥j.

Porcellanarum ℥v.

Macerentur, donec dissolvantur: deinde adde

Limoniorum in. flor. N. xij.

Albuminum ovorum N. x.

Caphuræ,

Boracis ℥j β.

Aquæ pincarum ℞ ℞.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

℞. Spumæ argenti ℞ ℞.

Aceti albi ℞ ℞.

Coquantur simul usque ad consumptionem tertie partis, & destilla: deinde aquæ destillatæ adde

Caphuræ ℞ ℞.

Aluminis Seariolæ, Olei Tartari,

Aluminis Zuecharini ana ℞ j.

Relinquantur sic, donec dissolvantur: postea co-

letur, & usui seruetur aqua.

Aqua ad faciem rubram.

℞. Aristolochiæ rotundæ, Been albi & rubri

ana ℞ ℞.

Rad. Ireos ℞ v.

Rad. Lilliorum ℞ vj.

Cicerum rubrorum, Lupinorum combusto-

rum ana P. ℞.

Nucis moschatae, Cinnamomi ana ℞ ℞.

Amygdal. amar. contus. ℞ ij.

Olei Tartari ℞ iv.

Aquæ pluvialis ℞ ij.

Sanguinis leporini q. f.

Trita destilla. *Rondeletius.*

Aqua faciem dealbans.

℞. Rosarum albarum, flor. Nymphææ,

Item Sambuci, Lilliorum alborum ana ℞ ℞.

Aquæ Fabarum ℞ ℞.

Medullæ panis q. f.

Albuminum ovorum N. xij.

Thuris ℞ ij.

Cerussa trita ℞ j.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia ejusdem.

℞. Lactis caprini, Farinæ frumentana quan-

tum sufficit.

Misce ad formam panis, & in thbano coquatur.

Hujus panis accipe medullâ, in lacte caprino

maceratam.

Album. ovorum N. xij.

Destillentur. Aquæ destillatæ adde

Calcis ℞ j.

Caphuræ,

Aluminis Zuecharini, Coralli albi ana ℞ ij.

Trita misceantur, & denuo destillêtur. *Marinellus.*

Alia ejusdem.

℞. Tartari albi, Vini albi, flor. Rotifmarini

ana q. f.

Misce, & destilla.

Alia valdè bona ejusdem.

℞. Ovorum recentium N. vj.

Vini malvatici ℞ ℞.

Columbarum juvenum,

Casei recentis non salici ana N. j.

Malorum aranciorum N. viij.

Olei Tartari ℞ ij.

Cerussa ℞ j.

Contundenda contundantur, misceantur, & de-

stillentur.

A

Alia ejusdem.

℞. Limaciarum N. xxx.

Lactis caprini ℞ ij.

Axungia porci ℞ ij.

Caphuræ ℞ j.

Caphura per se trituretur, deinde omnia simul

contundantur, & destillentur.

Alia ejusdem.

℞. Medullæ panis albi, in lacte capræ vel ali-

næ infusæ q. f. Destilla.

Alia ejusdem.

℞. Myrrhæ ℞ ij.

Thuris,

Masticis ana ℞ ℞.

Zingiberis albi ℞ ij.

Cinnamomi electi,

Argenti sublimati ana ℞ ij.

Caphuræ ℞ j.

Album. ovorum ℞ ℞.

C Trita ponantur in ventre gallinæ, addendo

Lactis caprini vel asinæ ℞ ij. Destilla.

Aqua dealbans faciem, & maculas

tollens.

℞. Boracis ℞ j.

Caphuræ ℞ ℞.

Aluminis Rochæ ℞ ij.

Gummi Arabici,

Tragacanthæ ana ℞ ℞.

Sarcocoliæ,

Alæ dulcis ana ℞ ij.

Cerussæ ℞ iv. Tritis adde

Aquæ Serpentariæ, item flor. Lilliorum,

Flor. Genistæ, Nymphææ ana ℞ ℞.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia, ad idem.

℞. Columbarum juvenum N. iv.

Butyri recentis, vel Pinguedinis lactis ℞ iv.

Ovorum recent. albuminum N. ℞ ij.

Radici Sigilli Salomonis ℞ xij.

E Boracis ℞ ij.

Flor. Cristalli ℞ ij.

Caphuræ,

Aluminis Seariolæ,

Aluminis Zuecharini ana ℞ ℞.

Aquæ Cucurbitæ ℞ xij.

Aquæ Omphacii ℞ ij.

Terenda in pulvê redigantur, deinde miscean-

tur, & destillentur. *Marinellus.*

Alia ejusdem optima.

F ℞. Aceti albi ℞ ij.

Aquæ Rosarum ℞ ℞.

Aquæ ex cort. Arantii,

Aquæ ex flor. Arantii ana ℞ vj.

Marrubii M. j.

Mellis ℞ ℞.

Moschi G. ij.

Caryophyllorum ℞ iv.

Aluminis Zuecharini ℞ ij.

Masticis ℞ j.

Trita distillentur.

Alia

Alia ejusdem, ad idem.

R. Limoniorum N. iv.
Sacchari candi ℥ β.
Succi Agrestis ℥ j. ℥ iv.
Lactis Asinæ ℥ β.
Albumin. ovorum recent. N. viij.
Medullæ panis albi ℥ iij.
Caphuræ ℥ j β.
Florum Fabarum ℥ ij.
Miscē, & destilla.

Alia ejusdem.

R. Succi Cannæ viridis,
Succi Gentianæ,
Succi Sempervivi,
Succi Limoniorum ana ℥ ij.
Lactis Asinæ ℥ vi.
Aquæ florum Fabarum ℥ ij.
Coralli albi ℥ iij.
Porcellanarum in succo limonum dissol. ℥ j.
Boracis ℥ β.
Trita distillentur. *Marinellus.*

DE AQUIS RUBIFICANTIBUS FACIEM.*Aqua rubificans faciem.*

Ad rubificandam faciem unitor prasilio raso,
& aqua rosacea dissoluto, ac modica caphura.
Fumanellus.

Aqua faciem coloratam reddens.

Sumito pullos columbinos albos: hos diebus
quindecim nucibus pineis pascito: deinde cosa-
perito: capita, pedes, intestinaq; abjicito: deinde
R. Panem dimidium,
Aluminis Zuecharini q. f.
Foliorum Auri N. 500.
Foliorum Argenti N. 300.
Medullas panis candidissimi, in lacte amygd.
dulcium mollitas N. iv.
Medullæ vituli, aut bubuli, aut axungie por-
cinæ ℥ j.
Miscantur omnia, & destillentur. *Alexius.*

Rubrica ad faciem.

R. Santali rubri contiti, Aceti fortis bis di-
stillati ana q. f.
Miscantur, & coquantur igne lento, addendo
parum aluminis: & habebis rubricam perfectis-
simam. *Alexius.*

Aqua concilians faciei rosæum colorem.

R. Pintam aquæ vitæ optimæ,
Prasilii ℥ j. Caryophyllorum,
Granorum Paradisi ana N. x.
Cubebarum N. v.
Omnia trita cribrataque cum aqua vitæ, perpa-
ram fervelacies in vase diligenter operculato,
ne quid nullo modo expiret. Deinde refrigera-
tum distilla. *Eunymius.*

Aqua rubra ad faciem.

R. Albuminum ovorum ad duritiem cocto-
rum N. xxv.

A Lactis sicuum poculum j.
Miscē, & destilla. Huic aquæ adde, pro qualibet
mensura

Aluminis scissilis ℥ ij.

Coeci tinctorii ℥ β.

Coeci, quo sericum tingi solet ℥ ij.

Misceantur, & ponantur in phialam vitream, be-
nè clausam, in simo vel in aqua calida, non fer-
vente, per dies octo: deinde eximantur, coe-
lenturq; & exprimantur optimè. Quibus factis, ad-
datur rursus tantundem aluminis, ut prius, coe-
cique: & similiter in simo, vel aqua calida, per
dies octo ponantur: & rursusur prius coe-
lentur. Quod cum ter factum fuerit, adde gummi Ara-
bici ℥ β. aqua fuerit mensura una: & relinqua-
tur per dies octo in loco calido, ut antea: deinde
coletur, & servetur. *Alexius.*

Alia facilior, ac precii minoru.

R. Glutinis piscium, in vino albo per quinque
aut sex dies liquefacti ℥ ij.

C Ligni Prasilii incisi q. f.

Aquæ fontanæ q. f.

Misceantur, & coquantur igne a modum lento,
donec satis esse videatur: deinde addatur

Aluminis triti ℥ j.

Gummi Arabici ℥ ii.

Misceantur: deinde ablata aqua ab igne, serve-
tur in aliquo vase optimè obturato. *Alexius.*

Alia faciem rubram faciens.

D R. Rad. Sigilli Salomonis ℥ x.

Rad. Cyclaminis ℥ v.

Rad. Serpentariæ seu Ari ℥ j.

Lardi mundi ℥ j β.

Limonum incisorum N. v.

Medullæ panis albi, in lacte macerati q. f.

Sublimati, Aluminis Scariolæ ana ℥ ij.

Aluminis Rochæ ℥ j β.

Porcellanarum in succo limonum dissoluta-
rum ℥ j.

E Miscē, & distilla. *Marinellus.*

Aqua faciem rubram reddens.

R. Rad. Serpentariæ major, mundatarum &
contusarum q. f.

Aquæ fontanæ q. f.

Misceantur, & coquantur usque ad consumptio-
nem quartæ partis: deinde ab igne auferatur, &
servetur in vase cooperto, qua facies lavetur.
Marinellus.

F FACIEM quoque rubram reddunt, aqua ex
rad. Serpentariæ, ex rad. Bryoniæ, ex rad. Cyclami-
nis distillata. *Idem.*

Aqua faciem colorans.

R. Rad. Dracunculi seu Serpentariæ,

Rad. Lilliorum alborum,

Lardi recentis ana ℥ β.

Aquæ florum Fabarum ℥ iv.

Aquæ Rosarum ℥ viij.

Moschi,

Cinnamomi ana ℥ j.

Trita distillentur. *Marinellus.*

Alia, ejusdem.

R. Boracis ℥ i.
Sublimati ℥ ij.
Caphuræ ℥ ℔.
Salis Gemmæ ℥ i.
Salis Alkali,
Aluminis Rochæ,
Aluminis Scariolæ ana ℥ ij.
Aluminis Plumæ,
Aluminis Zuccharini ana ℥ ℔.

Aquæ Rosarum q. f.
Coquantur in vase vitreo, usq; ad dimidiæ partis consumptionem: & servetur.

Alia faciem coloratam reddens.

R. Aquæ vitæ ℥ ij.
Aquæ flor. Fabarum, aquæ Rosarum ana ℥ iv.
Aquæ flor. Nymphææ ℥ vj.
Tragacanthæ tritæ ℥ i.

Misce, & ponantur ad Solem per sex vel octo dies: deinde cola, & serva. Hac facies prius lota, lavetur. *Marcellus.*

Alia, ejusdem.

R. Lactis Caprini mens. ij.
Panis albi calidi N. j.
Rad. Dracunculi, seu Serpentariæ,
Rad. Siguli Salomonis ana ℥ ℔.
Caput Vervecis incisum, unum,
Boracis,
Aluminis Scariolæ ana ℥ ℔.
Succi Limonum,
Porcellanarum in succo prædicto dissolut.
Cerullæ ana ℥ i.
Lithargyri, Sublimati ana ℥ ℔.

Terenda in pulverem redigantur, incidenda incidantur minutim: deinde misceantur, & destillentur.

Alia, ejusdem.

R. Cerullæ ℥ ij.
Sublimati ℥ i.
Aluminis Plumæ,
Aluminis Scariolæ ana ℥ ℔.
Boracis ℥ ij.
Caphuræ ℥ i.
Sacchari candi ℥ ij.
Aluminis Rochæ ℥ i.

Tritæ ponantur in panno lineo ligato: adde deinde

Columbam albam juvenem, mundatam, in frusta minuta incisam.

Hæc simul coquantur in lacte capræ vel asinæ, donec caro ab ossibus separetur. Postea omnia alembicq; destillentur.

Alia, ejusdem.

R. Limaciarum, Salis Gemmæ, succi Limonum ana q. f.

Incisa & trita misceantur bene, & in balneo Mariæ destillentur.

Alia, ejusdem.

R. Limonum incisorum N. xij.

A Succi Bryoniæ, Vini albi ana q. f.
Aluminis ovorum N. iij.
Misce, & destilla.

DE AQUIS FACIEM
denigrantibus.*Aqua faciem denigrans.*

Juglandis calloso herbedoque putamine illo, quod gulo cam dicunt, & galis, Chymistarum organis clarissima eliciatur aqua: qua si facies vel manus maduerint, nigrescunt paulatim, ut Aethiops videantur. Quod si abscere, & pristinæ albedini restituere vis, acetum, limonis succum, & colophoniam extillabis: talisque lotura nigrum illud abjicit & propulsat. *Joan. Bapt. de Porta.*

DE AQUIS FACIEM
juvenilem reddentibus.*Aqua faciem juvenilem reddens.*

R. Sulphuris vivi ℥ j.

Olibani,

Myrrhæ ana ℥ ij.

Ambra ℥ vj.

Tritæ misceantur, addendo

Aquæ Rosarum ℥ ℔

Destillentur, & servetur aqua in vase obturato: qua si quis uti volet, vesperi cum itur cubitum, hac lavet faciem, deinde mane aqua fontiana lavet faciem, & erit venustissima. *Alexius.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Pedes vituli duos,

Aquæ fluvialis ℥ xviii.

Coque simul usq; ad consumptionem mediæ partis. Deinde adde

Orizæ ℥ i.

Medullæ panis, in lacte molliæ N. j.

Butyri recentis ℥ ij.

Album ovorum cum cort. N. x.

Misceantur omnia, & coquantur: deinde destillentur, quousque omnis aqua exierit: cui denique adde

Caphuræ, Aluminis Zuccharini ana parum, & erit optima.

Alia ejusdem, ad idem.

R. Aquæ vitæ ℥ ij.

Aquæ ex flor. Fabarum, aquæ Rosarum ana ℥ iv.

Aquæ Nymphææ ℥ vj.

Mistis omnibus adjice tragacanthæ albißimæ ℥ i. Per sex dies insolatam hanc aquam colabis linteo puro. Usus ejus est mane, ita ut non abstergetur.

DE AQUIS FACIEM
maculas tollentibus.*Aqua ad verrucas, & alia tubercula faciei.*

R. Salis Ammoniaci, Vitrioli Romani,

Vitidis

Viridis æris ana ℥ ij.
Aluminis rubri ℥ j.
Calcis vivæ ℥ ℞.
Distillentur in alembico vitreo. Rejiciatur primus liquor: secundus efficacior erit, & servetur usui. *Rondeletius.*

Alia, ad rugas faciei.

R. Decoctionis Bryoniæ, Decoctionis Ficuû ana partes æquales.

Abluatur facies. *Rondeletius.*

Ad impetigines faciei.

R. Aquæ Lappathi acuti ℥ iv.

Boracis ℥ iij.

Salis communis ℥ j.

Aceti Scillitici ℥ j.

Misce. *Rondeletius.*

Aqua ad prohibendas impetigines.

R. Aceti albi optimi ℥ iij.

Succi Lappathi acuti, succi Limonum ana ℥ iij.

Lithargyri auri ℥ j.

Decoquantur leviter, deinde destillentur, & ad usum ferventur. *Rondeletius.*

Aqua ad dealbandas faciei maculas.

R. Aquæ vitæ optim. part. iij.

Florum Anthos part. ij.

Macerentur simul per diem & noctem: deinde distillentur. *Rondeletius.*

Aqua ad tollendum omnes molestias in facie.

Florem farinæ frumenti subigito cum sextario lactis caprini: inde panem in furno leniter coquito, & extrahito, antequam nimium coctus sit. Hujus panis medullam per minuta frusta divisam, aut friatam, & in alio recenti lacte capringo infusam per sex horas relinquito. Admiscibus

A aquam in duodecim albuminibus ovorum cum spongia factam: calis de puraminibus ovorum ℥ j caphuræ, aluminis saccharini, coralli albi ana ℥ ij. Omnia trita cum liquidis incorporentur, & in alembico vitreo distillentur. *Alexius.*

Aqua ad rugas faciei.

R. Malum granatum N j.

Ab interioribus munda & evacua: infunde serum lactis cum vino ana q. f. & coque, donec vinum evanuerit: & utere. *Marcellus.*

Aqua ad maculas faciei.

R. Aquæ Rosarum,

Succi Limonum ana ℥ viij.

Sublimati ℥ ij.

Albuminum ovorum N iv.

Misce omnia diligenter: deinde pone ad Solem per dies octo, & serva ad usum. *Isabella Corseje.*

Alia, ejusdem.

R. Lactis Asinæ ℥ iv.

Vini albi ℥ j.

Medullæ panis recentis N ij.

Ovorum cum corticibus N. xij.

Sacchari candi ℥ iij.

Contusa distilla.

Aqua ad delenda variolarum vestigia.

R. Masticis, Myrrhæ, Aloë: hepaticæ, Nardi,

Sanguinis Draconis, Olibani, Opopanacis,

Bdellii, Carpobalsami, Croci, Gummi Ara-

bici, Styrcis liquid. ana ℥ ij ℞.

Terantur omnia, & cum terebinthina ad pondus omnium, destillet vitreis organis liquor. Idem facit aqua è fabis, è pedibus vituli, arietis, porcellorum, è melle, radice serpentariæ, limonibus, arantius, floribus fabarum, corticibus ovorum, &c. *Rubens.*

De Potionibus ornantibus corpus, Sectio II.

Potio impinguans corpus.

R. Farinæ Ciccerum, item Fabarum,

Hordei, Orizæ ana part. j.

Farinæ Lentium,

Farinæ Papaveris albi ana part. ℞.

Farinæ Frumenti,

Farinæ Sefami ana part. j.

Sacchari duplum.

Coquantur in sufficienti quantitate lactis ovini: de quo sumat quotidie stomacho jejuno poculum unum, superdormiendo per horam dimidiam. *Marcellus.*

Alia, ejusdem.

R. Lactis,

E Aquæ fontanæ ana ℥ j.

Coquantur simul usq; ad consumptionem aquæ: deinde adde

Sacchari Penidii,

Butyri recentis ana ℥ j.

Olei Amygdal. dulc. recent. ℥ ℞.

Coquantur iterum bullitione una: & sumatur stomacho jejuno, aliquandiu superdormiendo.

Potio maciem inducens.

R. Aristolochiæ rotundæ ℥ j.

Centaurii minoris ℥ j.

Gentianæ, Polii, Petroseliniana ℥ iij.

Trita sumantur cum vino albo, stomacho jejuno. *Marcellus.*

De Balneis mundantibus corpus, Sectio III.

Balneum mundans.

R. Parietarix, Malvæ cum rad. Acanthi,

Violariæ ana M. j.

Hordei integri P. ij.

Violarum, Chamomillæ ana P. iij.

Fiat decoctio in aqua pluvix & in ea paretur bal.

neum, quo jejuno ventriculo lavetur. Deinde ubi sudaverit corpus in lecto, diligenter detergendum est. *Rondeletius.*

Balneum corporis sordes abstergens, ipsumq; venustam reddens.

R. Salvia, Flor. Lavendulae,
Flor. Rosarum ana M. ij.
Salis parum.

Coquantur in aqua, vel lixivio, q. s. fiatque lavacrum non nimis calidum, in quo totum corpus ante cibum hotis duabus lavetur. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad sordes.

R. Aquæ rosarum, Aceti, Salis ana quantum sufficit.

Fiat decoctio cum aqua fontana, de qua

R. Pocula duo, Furfuris q. s.

Misce, quo fricetur totum corpus: deinde mulier se abluat aqua calida, vel balneum aquæ dulcis ingrediatur.

Balneum ad cutis vitia pro biliosis.

R. Hordei mundati P. iij.
Althææ, Malvæ, Violariæ ana M. iij.
Betae, Parietariæ, Buglossæ,
Borraginis ana M. j.
Sem. Cucurbitæ, item Citrulli,
Melonum, Cucumeris,
Lini, Fœnigræci ana ʒ. ij.
Violarum, Rosarum, Flor. Nenupharis,
Florum Liliorum ana P. ij.

A Fiat decoctio in decoctione pedum & capitis arietis, & paretur balneum tepidum. *Rondeletius.*

Balneum ad cutis vitia, valentius.

R. Rad. Liliorum, item Serpentariæ,
Bryoniæ ana T. j.
Borraginis, Buglossæ, Fumariæ,
Saponariæ ana M. ij.
Parietariæ, Adianthi, Malvæ,
Violariæ ana M. j.
Hordei integri, Fabarum excort.
Oryzæ ana ʒ. iij.
Flor. Meliloti, item Chamomillæ,
Anthos, Malvæ, Violarum ana P. ij.
Rad. Ireos, Niri ana q. s.

Fiat decoctio pro balneo. *Rondeletius.*

*Balneum odoriferum, pro nobilitibus
fœminis.*

R. Rosarum, Cort. Mali citri,
Flor. Mali citri, item Mali arantii, Jasmini,
Lauri, Rorisnarini, Lavendulæ, Menthæ,
Pulegii, Aquæ fontanæ ana q. s.

Coquantur simul leviter, pareturque lavacrum, cui adde

Olei Spicæ G. vj.
Moschi G. v.
Ambre G. iij.
Ase dulcis ʒ. j.

Ingrediatur fœmina horis duabus ante cibum. *Marinellus.*

De Lotionibus, seu Lixiviis ornantibus capillos, Sectio IV.

DE LIXIVIIS CAPILLOS tingentibus flavos.

*Lixivium capillos pulchriores
reddens.*

Si velis capillos pulchriores reddere, & redolentes, caput lixivio, à Galeno stillatio nuncupato, abluito: confectio utiq; ex pauco vitis crematæ cinere, nodorum paleæ hordei, & glycyrrhizæ, mali terræ, seu cyclamini: dumque caput peccitur, capillis caryophyllorum pulverem superasperserit, rosarum, nucis molchate, cardamomi & galangæ cum rosacea, peccine etiam in eisdem madefacto. Redduntur & pulchri glandium fagi decocto sæpius loti. *Marinellus.*

Aliud flavos reddens capillos.

R. Rubiæ tinctorum, Stœchadis citrina, Polytichi Absinthii, Lupinorum ana q. s.
Ponantur in aqua: vel lixivio, in vase vitæo per novem dies, movendo singulo die bis & infundatur spongia in ea, cum qua laventur capilli: & post exiccationem laventur cum aqua calida & sapone. *Bayro.*

D *Lixivium capillos aureo colore tingens.*

R. Palearum Hordei, Cort. Glycyrrhizæ, Rasuræ Buxi, fol. Buxi, Croci, Cumini ana q. s.
Lixivii è armentatio cinere q. s.

Coquantur omnia bene, & fiat lixivium: quo sæpius capilli laventur, maxime flavescunt, aurique, colorem imitabuntur. *Alexius.*

Lixivium capillos flavos reddens.

R. Lixivii farmentorum q. s. ad lavandum semel capillos.

Flor. Tapli barbati, flor. Stœchados,
Rad. Chelidoniæ ana P. j.

Coquantur simul. Ex hac decoctione caput prius lotum lixivio communi, & siccatum rursus lavetur, & sensim siccatum linteis calidis. Italicæ mulieres bulliunt in lixivio communi flores stœchados contulos, & rasuram santali citrini. *Rondeletius.*

Aliud ad idem.

R. Buxi rasi, Stœchadis, Cort. Mali citri,
Glycyrrhizæ tritæ, rad. Ungulæ caballinæ,
Capillorum Veneris ana q. s.
Croci parum.

Coquantur in aqua usque ad consumptionem tertie

tertiæ partis, coletur: quo caput lavetur, & pe- A
cten inungatur. *Marinellus.*

Aliud, ejusdem.

R. Palearum Hordei q. f.
Flor. Myrti,
Buxi rali, Croci, Cumini, Alcannæ ana ʒ iij.
Coquantur in lixivio farmentorum: quo caput
lavetur.

Aliud, ejusdem.

R. Lupinorum ʒ j β.
Myrrhæ ʒ i.
Scaphiæis agriz, Tartari albi ana ʒ β.
Coquantur in lixivio: quo capilli tingantur.

Aliud, ad idem.

R. Straminis Avenæ, rad. Chelidoniz, Agri-
moniz, Rasuræ Buxi, cinerum Vitium, cine-
rum Avenæ ana q. f.
Cum aqua calida fiat lixivium: quo caput lave-
tur. *Trosula.*

Lixivium capillos colore afficiens croceo.

Lixivium, in quo modicum rhabarbari disso-
lutum fuerit, capillos croceo tingit colore. *Fu-
manellus.*

Aliud, capillos flavos reddens.

Fulvos reddunt capillos lupini crudi, cum
aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Lupinorum tritorum,
Myrrhæ ana ʒ v. Salis Nitri,
Tartari albi usti ana ʒ iij.
Lixivii farmentorum vitium q. f.

Misce, & fiat lixivium: quo capilli ad Solem la-
ventur cum spongia vel pectine. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Cort. Berberorum ʒ β.
Rad. Glycyrrhizæ ʒ ij β.
Ceterach, Polypodii ana M. j.
Fiat decoctio in aqua vel lixivio: coletur. Ad
Tb j. adde

Mellis communis ʒ j.
Aquæ Serpentariæ, aquæ Ariana ʒ β.
Misce: & cum spongia vel pectine capillos tin-
ge, ad Solem. *Rondeletius.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Tartari calcinati ʒ j.
Rad. Alcannæ ʒ ij. Rad. Raphani ʒ iij.
Pisitentur optime, & bulliant: fricentur capilli,
cum ibit cubitum. Manè autem lavetur lixivio
farmentorum.

Aliud ad flavos crines reddendos.

R. Lixivii de cinere hederæ ligni decorticati,
Lavetur sæpè caput, & evenient flavi. *Rondelet.*

*Lixivium ad reddendos pilos rufos
& crispas.*

Bononiæ lavantur in lixivio farmentorum, in
quo sunt rasuræ buxi, & corticis citri macerata.
In Italia quoq; ajunt radicè gentianæ idem præ-
stare. *Rondeletius.*

*Lixivium capillos flavos, lucidos & longos
reddens, memoriæq; juvenis.*

R. Lixivii communis tantum, quantum de-
cies eo caput lavari possit.
Cort. Arantiorum dulcium N. vj.
Cort. Mali citri, quantum voles.
Flor. Chamomillæ, foliorum Lauri,
Capill. Veneris ana M. j.
Agrimoniz M. β.
Palearum hordei incisurum M. iij.
Lupinorum aridorum M. j.
Foenigræci M. ij.
Tartari usti Tb β.
Flor Spartii M. v.

Misceantur, ponaturq; in vas aliquod magnum,
& fervetur ad usum. Quum hoc uti voles, sumi-
to parum ex vase, atque in alio vase calefactor:
addeque, si lubet, aliquantulum a yrbæ, & cin-
namomi: & sic erit optimum. *Alexander.*

Lotio capillorum.

R. Aluminis sæcum ʒ viij.
Centauriz Tb j.
Gummi Arabici,
Amyli ana ʒ iij.
Saponis albi ʒ j.
Aquæ fluvialis Tb j.

Misceantur, & coquantur usq; ad consumptio-
nem quartæ partis. Postquam caput lixivio fue-
rit lotum, hac aqua cum spongia ad Solem tin-
duntur. *Marinellus.*

Lixivium capillos flavos reddens.

R. Flor. Verbasci M. j.
Foenigræci ʒ ij.
Cineris Vitium,
Cineris ligni Hederæ ana M. j.
Aquæ pluviz Tb x.

Coquantur simul usq; ad dimidiæ partis con-
sumptionem: coletur, addanturq;
Smegmatis albillimi Tb iv.
Croci ʒ ij.

Misceantur, & ponantur ad Solem per mensem
unum: quo tingatur capilli ad Solem cum spon-
gia vel pectine, &c. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Lixivii, ex cinerib. ligni hederæ facti quan-
tum sufficit.
Flor. Tapsi barbati, flor. Perforatæ, Foenigræ-
ci ana q. f.

Coquantur, & fiat lixivium, quo capilli lave-
tur. *Marinellus.*

Aliud, ejusdem.

R. Lixivii farmentorum vitium,
Flor. Verbasci, flor. Storchados,
Rasuræ ligni Rusci, rad. Chelidoniz ana q. f.
Coquantur: quo capilli laventur.

Lixivium capillos aureos reddens.

Stipites & radices caulium pulverizentur, &
cum eis admisceantur rasura buxi vel eboris pul-
verizata; & ex istis pulveribus fiat lixivium, quod
facit capillos aureos. *Trosula.*

Aliud, ad idem.

R. Lixivii ex cineribus vitium q. f.
Croc. Saponis albi ana q. f.
Misce. *Marinellus.*

Aliud, ejusdem.

R. Lixivii sarment. vitium, Pulegii ana q. f.
Misce, & coquantur: quo capilli laventur.

Aliud, ad idem.

R. Lixivii ex cineribus caulium facti quantum
sufficit.

Agrimonia, rad. Salicis ana q. f.
Aloës parum.

Coquantur simul: deinde adde
Croc. Rhabarbari tritici ana parum.

Misce, & fiat lixivium, quo caput vesperilave-
tur, pannoq; linco calido involvatur: & manè
flavi conspicientur. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS TINGEN- TIBUS CAPILLOS NIGROS.

Lixivium capillos denigrans.

R. Succ. cort. Nucis juglandis ℥ ij.
Luthargyri tritici ℥ j.
Omnibus cum lixivio mixtis capillos abluito.
Fumanellus.

Lixivium capillos nigro colore tingens.

R. Corticum Ficus, Gallarum, Elates,
Rubi, Cupressi ana q. f.
Misceantur, & fiat lixivium, quo capilli laventur.
Ioan. Baptista Porta.

Aliud, ad idem.

R. Foliorum Ficus fol. Vitis nigrae,
Fol. Mori ana ℥ j.
Aque pluvie q. f.
Macerentur per diem unum: deinde coquantur,
quo capilli laventur. *Marinellus.*

Lixivium capillos nigros reddens.

R. Lixivii communis q. f.
Foliorum Betæ M. j.
Salviæ M. ij. vel iv.
Myrrhæ, fol. Lauri, Cort. Nucum viridium
ana q. f.
Misceantur, & coquantur, quo lavetur caput:
deinde in sine abluatur facies & collum lixivio
simplici. *Alexius.*

Aliud, ad idem.

R. Baccarum Myrti, Sumach, Salviæ, Nucum
cupressi, Myrobal. Citrinarum, Chebularū,
Lixivii communis ana q. f.
Coquantur omnia simul usque ad consumptionem
tertiæ partis, fiatq; lixivium, quo caput la-
vetur. *Marinellus.*

Aliud.

R. Myrobal. Indarum, Gallarum, Nucum cu-
pressi,
Balauisticum, Baccarum Myrti ana ℥ j.
Aluminis Rochæ ℥ β.
Salis Gemmæ ℥ j.

A Triti coquantur in aqua, qua capilli laventur.
Marinellus.

Lixivium capillos denigrans.

R. Lixivii communis q. f.

Luthargyri auri ℥ j.

Coquantur aliquandiu simul, deinde ab igne

removeantur, addaturq;

Olei Tartari ℥ β.

Misce, & capillos inunge. *Isabella Cortese.**Aliud.*

R. Lixivii communis part. ij.

Cineris Cerri, Sal. Nitri ana part. i.

Misce, quo capilli laventur. *Isabella Cortese.**Aliud, capillos & barbam nigro colore**tingens.*

R. Argenti spuma, Acris combusti ana part. j.

Lixivi fortissimi part. iv.

Coquantur levibus prunis, dumq; in bullas erum-
pit, lavabis, & resiccatos calida perlues aqua.*Ioan. Baptista Porta.**Aliud.*

Accipiatur aqua capitelli, in qua ponantur
acus quatuor ferreæ, donec eliquetur, & auripig-
mentum tritum: & cum penna abluatur pecten cū
dicta aqua, & peccantur capilli ad ignem, vel Solē:
ita tamen, ut cutis non tangatur. *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS TINGEN- TIBUS CAPILLOS RUBROS.

Lixivium capillos rubros reddens.

R. Lupinorum tritorum ℥ x.

Myrrhæ ℥ β.

Florum Salicis,

Tartariusti ana ℥ ij.

Trita ponantur in lixivio, coquanturq; usque ad
spissit. dinem: quo tingantur capilli. *Marinellus.**Aliud.*

R. Sumach ℥ ij.

Gallarum ℥ ij.

Rubie ℥ ij.

Capill. Veneris,

Abinthii ana ℥ j.

Lupinorum excortic. M. ij.

Aque ℥ x.

Macerentur per aliquot dies: quo capilli laven-
tur. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS TINGEN- TIBUS CAPILLOS ALBOS.

Lotio.

R. Centaurii majoris ℥ iv.

Aluminis Facis ℥ viij.

Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana ℥ ij.

Saponis albi mandi,

Lacrymæ ex Traga. antha ana ℥ iv.

Aque clarae ℥ vj.

Coquantur ad humiditas, & colentur: caputq; hanc
lotum colatur, ad Solē, siccatū, denuo
abluatur lixivio. *Fumanellus.**Aliud.*

Aliud,

R. Cineris vitis T̄j.

Aqua T̄vj.

Conficelxivium *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS PROLONGANTIBUS CAPILLOS.

*Lotio capillos longos reddens.*R. Agrimonix, Cort. Ulmi, Verbenax, Aquæ pluvix ana q. f. Misceantur, & coquantur usq; ad consumptionē tertix partis: quo singulis septimanis semel laventur capilli. *Marinellus.**Alia, ad idem.*

R. Corticum Salicis, Ablinthii, Abrotani, Rosarum siccarum, Aquæ ana q. f.

Misceantur, & macerentur per integrū diem Veneris: die sabbati coquantur usq; ad tertix partis consumptionem, & capilli laventur. *Marinellus.**Alia ejusdem, ad idem.*

R. Seri lactis caprini q. f.

Cineris Cannæ, Sem Lini ana q. f.

Coquantur simul: coletur & fiat lotio, qua laventur capilli.

Alia.

R. Capillorum Veneris, Myrobal. Emblicorum, Acetosæ ana q. f.

Coquantur in aqua: colaturæ adde myrrhæ q. f. fiatq; lotio, qua laventur capilli. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS AUGENTIBUS CAPILLOS.

Lixivium capillos augens.

R. Agrimonix, Cort. Ulmi, rad. Salicis, Abrotani, Althææ, Pilularum Populi albæ, Cinerū, Aspidium caulium, Aquæ ana q. f.

Fiat lixivium, quo capilli laventur. *Fumanellus.**Aliud, ejusdem.*

R. Branchæ ursinæ, Lixivii communis ana q. f.

Coquantur: quo capilli laventur.

Aliud, ad capillos spiffandos.

R. Agrimonix, Corticū Ulmi, rad. Verbenæ,

A rad. Salicis, Abrotani, Sem. Lini usti, radicū Cannæ ana q. f.

Misceantur omnia, & coquantur in lacte caprino vel aqua: & capilli laventur. *Alexius.**Lotio pilos augens.*

R. Polytrichi ʒ iij.

Ladani, Myrti, Cucurbitæ ustæ ana ʒ j.

Aqua T̄x.

Trita macerentur per dies viginti, singulis diebus miscendo: deinde coquantur usq; ad tertix partis consumptionem, fiatq; lixivium, quo caput lavetur. *Marinellus.**Alia, ejusdem.*

R. Vini albi q. f. Cineris capill. Veneris ustorum, fatis bonam quantitatem.

Coquantur simul: quo capilli laventur.

DE LIXIVIIS PROHIBENTIBUS CAPILLOS.

*Lotio capillos crescere non permittens.*C Tithymalli decoctum, cum aceto, calce viva, & malvis commixtum. *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS CAPILLOS CRISPOS REDDENTIBUS.

Lotio capillos crispes reddens.

Radices Althææ, in aqua decoctæ, percolentur, premanturq;: & decocto addantur Seminis Lini, sem. Psyllii ana q. f.

Et ex eorum colatura, post exactā commixtionē & compressionem, capilli abluantur. *Fumanellus.**Alia, ejusdem.*

R. Farinæ Foenigræci, Hyoscyami, Lithargyri auri ana part. æquales.

Ponantur in lixivio, quo capilli abluantur.

Alia, ad idem.

R. Rad. Filicis, Fol. Beræ ana q. f.

Coquantur simul usq; ad consumptionem tertix partis: auferatur ab igne, addaturq;

Gummi Arabici q. f.

Misce, & fiat lotio, quo capilli laventur: qui restituti oleo myrrino ungantur. *Marinellus.*

De Oleis ornantibus faciem, Sectio V.

DE OLEIS FACIEM ILLUSTRANTIBUS.

*Oleum faciem exornans pustulasq; nigras delens.*SUMITTO tartarum ex vino albo in frustra redactum, panno lino aceto potius madentem involutum, aut foliis caulium, stuppæque sub cineribus calidis detentum, donec in exactū pulverem redigi valeat: quem in fictili vase, ac decursu, diebus quatuor, quinqueve soli exponas, & oleo quod stillabit, faciem aqua calida & saepe lauas, deinde aqua ex fuscisurib. excitam lauas. *Fumanellus.**Aliud Venetū meretricibus consuetum.*

R. Tartari usti T̄ʒ.

Pulverizetur, & restitua, ut sit de sale. Tunc accipe sal illud, & pone intra albumina ovorum decocta. *Rondeletius.**Oleum faciem illustrans & dealbens.*

R. Vitellorum ovorum, ad duritiem coctorum N. xij.

Olei lentiscii poculum dimidium.

Terebinthinæ lotæ duplum.

Misceantur, & coquantur aliquandiu simul: deinde sub prelo exprimatur oleum, quo facies ungetur vel peti. *Marinellus.*

Oleum ad faciei ruborem diluendum.

R. Nucleorum persicorum ꝑ iv.
Sem. cucurbitarum ꝑ ij.
Contundantur, & fiat oleum, quo inungatur facies, mane & vespere. *Alexius.*

DE OLEIS FACIEM tingentibus.

Oleum faciem colorans.

R. Olei communis, Florum Rorismarini ana part. j.

Misceantur, ponanturq; in phialam vitream sub fimo equino per tres septimanas, vel per mensem: deinde coletur: ad Solem per aliquot dies ponatur, & utere. *Marinellus.*

DE OLEIS RUGAS FACIEMI tollentibus.

Oleum de sesamo, & decoctio granorū ejus, rugas distendunt, & molliūt, & solidant. Oleum etiam de glande est optimum. *Bayrus.*

Oleum ad faciei rugas.

Oleū tartari faciei rugas tollit: itē oleū amygdalarum amararū: & oleum liliorū. *Marinellus.*

DE OLEIS FACIEMI MACULAS delentibus.

Oleum cicatricis delens.

Oleum dactylorum delendis vestigiis cicatricum conducit. *Rondeletius.*

Oleum ad faciei pustulas.

Nuces juglandes contere, & decoque, donec ex ipsis oleum aquæ supernatet: quo & utere. *Fumanellus.*

Oleum ad faciei maculas.

R. Florum Rorismarini q. s.

In vitreo vase recondito sub fimo, à pluvia tuto, diebus triginta seruetur: quodq; liquatum erit, Soli diebus novem exponatur, pulvere polypodii cōmixto, quantū tribus digitis capi potest: de quo singulo die per mēsem sumatur. *Fumanellus.*

Oleum ad impetiginem faciei.

R. Lacertam viridem vivam, coque in vino & oleo usq; ad consumptionem vini: deinde cola, & utere. *Bayrus.*

* OLEUM Mezerei, oleum Fraxini, oleū Ovorum omnes maculas, lentigines faciei tollunt. *Marinellus.*

DE OLEIS CONSERVANTIBUS & AUGENTIBUS capillos.

Oleum capillos conservans, augens q.

Colocynthidem, abjectis quæ intus sunt, oleo laurino impleto, additisq; hyoscyami semine, & auripigmento, capillos illinito. *Fumanellus.*

Oleum capillos augens.

R. Sem. Bisulvæ q. s.

Coquantur in oleo communi, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Augeat quoq; capillos oleum ex lumbricis terrestribus. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Omphacii ꝑ vj.

Olei Lentiscini,

Olei Myrtini, olei Ladaani ana ꝑ ij.

Capillorum Veneris ꝑ iv.

Coquantur usq; ad consumptionem omphacii, & oleo inungantur capilli. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Colocynthidem ab interioribus mundatam: in cujus cavitate impone olei lentiscini, quantum capere potest, croci parum: coquantur simul, usq; ad tertie partis consumptionem: & utere. *Marinellus.*

Oleum Abrotani, capillos producens.

Oleum Abrotani, conficitur ut oleum rutaceum. Conferat ad producendos pilos, & in casu Capillorum cum Ladaano, & pinguedine ursi illinitur. *Massa.*

DE OLEIS CAPILLOS tingentibus.

Oleum capillos denigrans.

Capillos denigrat oleum ex lacertis viridibus confectum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

D R. Alcannæ, Vitrioli, Olei cōmunis ana quantum sufficit.

Ponantur ad ignē, donec bullire incipiat, deinde seruetur pro capillis inungendis. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Succī ex cort. salicis, Olei communis, vel

Olei de costo ana q. s.

Misce, & inunge capillos.

Oleum capillos denigrans.

R. Nucum viridium N. c.

Olei communis sextarium j.

Aluminis liquidi ℥ ij.

Hæc simul in vas novum testaceum præmadefactum indito, idiplumq; quam diligentissime oblitum in loco neq; humecto nimium, neq; calido reponito, & per menses tres sub terra sitū finito, deinde auferto, oleoq; utitor. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Succī papaveris rubri, succi Nucum viridiū, Olei Myrtini, Olei de costo ana part. j.

Coquantur aliquandiu, & oleo capilli inungantur. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Myrobal. Emblicarum ꝑ j.

Acaciæ ꝑ x.

Gallarum, Capitulorum Glandium,

Baccarum Myrti,

Sumach ana ꝑ x.

Olei Omphacini, Olei Amygdal. dul. ana ꝑ x.

Ladani ꝑ ij.

Aceti parum.

Misce,

Misce, & coque usque ad acetum consumptionem: A
serua, & utere. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Sicolocynthis, extractis seminibus, impleatur
oleo (alii laurino) & semine hyoscyami nigri in-
tegro, & dimitatur sic per diem & noctem in
loco calido, & ex oleo inungantur capilli, deni-
grat eos, tartarando canitiem. *Byrrus.*

Oleum capillos flavos reddens.

R. Myrrhæ electæ, rad. majoris Rubiæ, rad.
Chelidonii ana partes æquales. Omnia trita in
oleo coquantur, in quo prius bullierint buxi sco-
bes, ramentave & crocus. Hoc aut capilli inun-
gantur, loti sæpius lixivio, e spiritibus fabarum
confecto, atq; hordei. *Fisnarhellus.*

*Oleum capillos flavos, longos, splendi-
dos ut aurum reddens.*

R. Olei Sefamini mens. j.
Florum Spartii incis. ℥ iij.
Sem. Liliorum alborum ℥ j.
Curcumæ ℥ ij.
Crocij ℥ ℔.
Cinnamomi, Belzoini, Moschi,
Zibetti ana parum.

Misceantur omnia, & ponantur in phialam ali-
quam vitream ad Solem, per æstatem integram.

*De Vnguentis capillos destuos conservan-
tibus, Sectio VI.*

*Unguentum capillos conservans,
augensq;*

R. Ladani in vino aultero macerati, & triti
quantum sufficit.

Olei Myrtini q. f.

Misce, & fiat unguentum, quo pilos ante balneum
subline. *Criso.*

Aliud, ejusdem.

R. Ladani part. ij.
Olei Myrtini, Vini ana q. f.
Adianthi part. j.

Fiat unguentum.

Aliud, ad idem.

R. Baccarum Myrti, Ladani ana ℥ iij.
Cum decocto acaciæ ad spissitudinem coque:
deinde adde

Olei Nardini, vel Myrtini q. f.

Fiat unguentum. *Galenus ex Crisone.*

*Aliud, capillos conservans, ipsosq;
subnigros reddens.*

R. Baccarum Myrti,
Sem. Apii,
Sem. Betæ,
Virgultorum Myrti ana sextarium j.
Adianthi,
Ladani ana sextar. ℥.
Vini nigri sextar. vj.

Hoc oleo pecten inungendum est: mox capilli
ad Solem pectendi, aut caput pexu calfacto ve-
lo tegendum, ita ut ne velo caput prematur, sed
leniter tegatur. *Alexius.*

Oleum tingens capillos rubros.

R. Tartari usti, Olei Masticis, Resinæ Piniana
quantam sufficit.

Misce: & unge hoc oleo capillos. *Marinellus.*

**DE OLEIS CAPILLOS
longos reddentibus.**

Oleum capillos elongans.

R. Lacertas virides tres.

Olei Myrtini q. f.

Coquantur simul, donec dissolvatur caro, & in-
ungatur pecten, &c. *Marinellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

R. Myrobal. Emblicarum q. f.

Maceretur in oleo sefamino, donec intumescat:
deinde coquantur simul per quartam horæ partem.

Oleum preservans itinerantes

à frigore.

Unguntur extremitates ex oleo de euphor-
bio calido, fricatis prius extremitatibus: & oleo
de pyrethro, & oleo de pipetibus. *Byrrus.*

D Coquito usquequò penitus dissolvatur: atq; ubi
tertia pars superfuerit, addito olei Myrtini sex-
tar. iij. rursusq; coquito ad spissitudinem. *Criso.*

Unguentum capillos conservans.

R. Passi Creteici sextar. j. Ladani ℥ j.

Corticis Nucum pinearum usti sextantem.

Polytrichi usti ℥ j.

Adipis ursini ℥ j.

Succi Betæ cyathos iij.

E Ladani & passum, donec cogantur in unam cō-
pagē, coquito: deinde reliqua injicito, & sublata
in vas plumbeum servato. *Galenus ex Crisone.*

Aliud, de fluos conservans, ejusdem.

R. Seminis Apii sextantem,

Callitrici sextantem,

Thuris sextantem,

Nucis juglandes N. xv.

Ladani sextantem,

Cort. Nucis pineæ ℥ j.

F Omnia in novam ollam coniecta, & cum argil-
la probe obturata, in balnei fornace assato: dein-
de extracta terito, & adde

Adipis ursini ℥ j.

Subigito, & in pyxide ilicea aut cyprina reponi-
to. Usu vero expetente, quantum satis videbitur
ex pharmaco accipito, ac quocunq; velis odora-
to unguine conquassato, ex eoq; caput bis in die
illinito.

Unguentum ad capillos defluentes.

R. Braslicæ aridæ q. f.
Tere, atq; cum aqua in formam unguenti redige, & impone. *Cleopatra.*

Aliud.

Ladanū in vino austero rigatū terito, & oleo myrteo ac vino vicissim affato ad mellis spissitudinem redigito, ex eoq; ante & post balneum caput illinito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Omphacii, vel Vini immaturi Tbj β.
Ladani ℥ ij.
Cort. Pinearum usti ℥ ij. Adianthi usti ℥ iij.
Adipis ursini vel anatis ℥ iv.
Succi Solani ℥ β.
Vinum & Ladanum simul coquantur, deinde reliqua addantur, & seruetur. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Ladani, Adianthi,
Olei Myrtini ana ℥ j.
Ruræ ℥ ij.
Vini veteris q. f.
Misceantur & contundantur: deinde addatur Pinguetinis ursinæ q. f. & fiat unguentum.

Unguentum Archigenis ad capillos defluos.

R. Ladani, Absinthii ana part. æquales.
Baccarum Juniperi N. x.
Olei q. f.
Misce, contunde, atq; in unguenti formam redige. *Galenus.*

Aliud Archigenis, ad idem.

R. Adianthi nigri, Myrti nigre an. part. æquales.
Gallarum duplum.
Cum oleo lentiscino vel myrtino ad mellis crassitudinem redige, & utere. *Galenus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Thuris, Misy, Gallarum, Adianthi ana part. æquales.
Cum vino ad mellis spissitudinem in Sole terendo redige. Aut molliter cocta donec nigrescant, deindeq; cum oleo lentiscino vel myrteo mista in usum adhibe.

Unguentum ad capillos defluos.

R. Absinthii, Cort. Pinearū, Fol. Myrti, Adianthi ana q. f.
In cinerem comburantur: quibus adde Ladani triti, Myrrhæ ana part. æquales.
Olei ex sem. Raphani, Vini veteris ana q. f.
Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ejusdem.

R. Ladani in vino macerati & triti, Olei Myrtini ana part. j.
Misce, & fiat unguentum.

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Acaciæ,
Ladani ana ℥ iij.
Olei Myrtini,

A Vini ana ℥ β.
Misce, & fiat unguentum.

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Gallarum, Myrobal. Indarum, Fol. Myrti ana part. æquales.
Coquantur in vino, colentur, colatura iterum ad spissitudinem coquatur: deinde addatur Ladani, Masticis ana ℥ j.
Olei Omphacini,
Aque ana Tbj.

B Iterum coquantur ad crassitiem.

Aliud.

R. Ladani ℥ iij.
Gallarum,
Myrrhæ, Masticis, Thuris ana ℥ j.
Cardui sylvestris ℥ ij.
Dissolvantur omnia in oleo rosato: & utere. *Marinellus.*

Alia ejusdem, ad idem.

C R. Succo fol. Myrti,
Succi Olivarum sylvestrium ana ℥ ij.
Rosarum siccarum ℥ β.
Absinthii Romani ℥ ij.
Aceti Tbj.
Coquantur simul usq; ad dimidii consumptionem: colentur, addanturq; Ladani ℥ ij.
Quibus omnibus bene contusis, adde Olei Myrtini, Omphacii ana q. f. ad mellis crassitudinem.
D Adianthi triti ℥ iij.
Galliæ moschatæ ℥ j. vel ℥ ij.
Fiat unguentum.

Aliud.

R. Baccarum Myrti,
Cort. Arundinum usti.
Cort. Pinearum usti ana ℥ β.
Fol. Myrti, Absinthii ana ℥ ij.
Trita misceantur cum oleo myrtino ad unguenti formam. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Capill. Veneris ustorum,
Fol. Myrti ustorum,
Cort. Fini usti ana q. f. seu part. æquales.
Thuris tantundem,
Ladani tantundem.
Trita misceantur cum oleo ex sem. Raphani, & vino, ad formam unguenti. *Marinellus.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS RESTITUENTIBUS.

Unguentum capillos generans, Cleopatrae.

Arundinum tenellarum radices ubi contuderis, succum exprimito, muscasq; ubi sicaveris, in pulcicula misceto: simulq; ursinum adipem, atque oleum cedrinum, ubi in unum triveris, atque unā miscueris, ad illud dū exhibeto. Quod verò odorem obtundas, vinū aut passum affundito. *Galenus.*

Aliud,

Aliud, capillos generans, Cleopatra.

Lini semen siccum, unā cum lini stipula exurito, tritūq; cum oleo sesamino illinito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Apes crematas, cum melleq; cōmixtas, capillis superponito. *Frimanellus.*

Aliud, ad pilorum regenerationem.

R. Olei Juniperini,
Olei Nucum ana ꝑ j.
Mellis albi,
Succi Lapathi ana ꝑ ꝑ.
Sem. Apii triti;
Asari triti ana ꝑ ij.

Incorporentur simul, & ungetur locus. *Rondelet.*

Unguentum ad pilorum generationem.

Alcyonium, quod asperius est, ustum, ac cum oleo tritum ac laevigatum, loco illinito. Sit autē oleum maximē ex lucernis acceptum. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Erinaeorū marinorum testas exustas & adipe urfino subactas locis praefrictis impone. *Criso.*

Aliud, ejusdem.

Arundinis radices ustas adipe urfino excipe, atq; impone.

Aliud, Orefini, ad alopecias inveteratas.

R. Muscedæ,
Thuris ana ꝑ ij.
Aceto acerrimo dissoluta praerasis locis illine. *Galenus.*

Aliud, ejusdem.

R. Erinaeorum mariporum, unā cum testis exustorum,
Gallarum immaturarum,
Amygdalarum amatarum ustarum ana ꝑ ij.
Muscedæ ꝑ i.

Aceto dissoluta, & probē trita imponito.

Aliud, pilos generans, Orsini.

R. Pilorum urfi-ustorum,
Adianthi usti,
Rad. Arundinis ustarum,
Fol. Visci ustorum,
Panniculi Cilicii usti ana part. æquales.
Adipe urfino & cedria excipe. *Galenus.*

Aliud, Orthoni Siculi, ad idem.

R. Cineris Ranarum minimarū, in olla ustarum, part j.

Muscedæ, Veratri albi, rad. Arundinis ustarū,
Piperis albi ana æqual. part.

Aceto excipe, & ad praefrictum, ac praeratum locum utere. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Cineris unguularum caprarū ustarum, succi Thapsiae, Alcyonii, Muscedæ, Spumæ, Nitri, Myrrhae, Piperis albi, Zingiberis ana part æqual.

Probe tritis felle caprino excipe. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Succi fol. Salicis, succi fol. Myrti ana ꝑ ꝑ.

A Ladani ꝑ j.

Olei Myrtini, quantum ad conficiendum unguentum satis est.

Misce, & utere. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Apum ustarum, Adianthi usti, Olei Rosati ana q. s.

Fiat unguentum.

Unguentum pilos elephantiorum ubiq; renasci faciens.

B R. Cineris Talpæ, Item vesparum,
Gallarum ana ꝑ ij. Olei Irini ꝑ ij.
Ladani ꝑ ꝑ. Ceræ modicum.
Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Unguentum pilos generans.

R. Corticum Arundinis,
Spumæ Nitri ana ꝑ ꝑ.
Pice liquida exceptis utere. Ceterū locum assidue radere, & cum linteola cōfricare oportet: sic enim quā celeberrimē pilos producet. *Galenus ex Cleopatra.*

Aliud.

R. Murium domesticorum ustorum part. j.
Panniculi ampelini (aliās linci) usti part. j.
Cort. Arundinis part j.

Hæc omnia arida laevigentur, & sufficienti melle admisto ad crassitudinem mellis redigantur. indeq; adeps & medulla liquefacta addantur, & in æream pyxidem reponantur: & ex eo alopecia, donec capillos producat, defricetur. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Papaveris rubri,
Fol. Myrti, Capill. Ven.
Lavendulae,
Cyperi, sem. Apii,
Myrobal. Emblicarum,
Nucum cypressi ana ꝑ i. Aquæ Tḡ iij.

E Coquantur omnia usq; ad cōsumptionem duarum librarum: coletur: colaturæ adde Olei Myrtini Tḡ j.

Iterum coctis ad cōsumptionem aquæ, adde Cort. Pinearum, Ladani ana ꝑ j.
Misce, & fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Erinaeci terrestres caput aut corium ustum, tritum ac melle subactum illinito. *Galenus.*

Aliud, ejusdem.

F Hippocampum marinum, & nitri parum coëxure, adipeq; anserino admisto, loco nitro praeparato illine.

Aliud, ejusdem.

R. Calami Cyprii q. s.
Folia in olla exurito, deinde resina pinus cineris plurimum excipito, & praescanificata alopeciae imponito, ac obligato.

Aliud Sorani, ad idem.

R. Adipis Ursini, Cineris fol. Arundinis ust. Squamæ Stomomatis ana part. j.

Aceri, Olei veteris ana q. f.
Fiat unguentum *Galenus.*

Aliud, eisdem.

R. Cineris Arundinis usti, Polorum Urbi,
Adianthi, Adipis Ursini, Picis liquidæ,
Polorum Caprarum usti.
Cedrix ana part. æqual.

Fiatur quædam cum aridis committit: quæ præscriptis
adhibe.

Unguentum ad alopeciam.

R. Fol. Arundinis Græcæ ustorum ℥ ℞.
Muscæ ℥ ij.

Erinaceorum ustorum ℥ j.
Cum aceto trita illinc. *Galenus.*

Unguentum ad calvitium.

R. Adipis Taurinæ infolatæ ℥ j.
Adarces ℥ j.
Succi Thapsiæ ℥ j ℞. Myrrhæ ℥ j.
Polytrichi, Callitrichi ana ℥ ℞.
Membri Asinini,
Splenis Asini,
Ladani ana ℥ j.

Ladanum in vino panisillo macerato, adipē ve-
rō aquæ vapore liquefacito: a lini membriū assa-
tum, donec infumatur, radito: splenem verō
cum callitricho & polytricho, in nova olla tor-
refacito: contusisque quæ contundi possunt, ac
cribratis, omnia gleucino, aut sabino excipito,
& ante balneum uitior, capite prius pectinato.
Galenus.

*Unguentum ad barbam generandam,
expertum.*

R. Olei amygdal. dulcium,
Myrrhæ ana ℥ j.
Cort. rad. Arundinum ustarum,
Capil. Vener. usti. Polytrichi usti ana ℥ ij.
Capitum Muscarum ustarum,
Apum contritū in suis vacuitatibus ana ℥ ℞.
Ladani ℥ ij.
Mellis ℥ j.

Pulverizentur: cum modico ceræ fiat linimentū.
Rondeletius.

Aliud, ad idem.

R. Cineris Talpæ, in clibano exiccatae ℥ ij.
Cineris Apum,
Cineris Avellanarum ustarum ana ℥ j ℞.
Stercoris Muris ℥ ij.
Ladani ℥ j ℞.
Mellis optimi ℥ j.
Olei Nardini,
Ceræ ana q. f.

Fiat linimentum. Oportet manē faciem sequen-
ti die, hac decoctione abluere:

R. Polytrichi, Abrotani maris,
Rorismarini, fol. Myrti,
Cort. rad. Arundinis, flor. Chamomillæ,
Rosrubratum,
Fol. Rumicis ana M. j.
Ligni guajaci ℥ ℞.

Fiat decoctio: utatur, ut dixi. *Rondeletius.*

A *Aliud, ad idem.*

R. Fœnigræci sextarios iv.
Seminis Lini sextarios ij.
Ladani bessem,
Succi Acaciæ sexuncem,
Folii Malabathri sexuncem,
Gallas N. xx.
Onychis aromatici sextantem,
Calami Syriaci sextantem & ℥ ℞.
Bdelli sextantem,

B Myrti ustæ sextarium j.
Musci, quem alii bryon aromaticum vocant
quadrantem,

Iridis astragalitidis, alii Illyricæ, sextantem.
Singula per se contundito, ac per cribrum æ-
tius excusito, & deinceps misceto. *Galenus.*

Unguentum capillos generans.

R. Cineris Cicadarum ustarum,
Cineris Apum ustarum,
Olei myrtini, vel Axungie ana q. f.

C Misco, & fiat unguentum. *Marinellus.*

DE UNGUENTIS CA- pillis prohibentibus.

*Unguentum capillos crescere non
permittens.*

R. Tithymali decoctū cum aceto, calce viva, &
malvis commixtum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

D R. Gummi Hederæ,
Ovorum Formicar.
Auripigmenti, Colophonæ ana ℥ j.
Hirundinum sive sanguisugarū ustarum ℥ ℞.
Trita miscantur cum ranarum sanguine, fiatq;
unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Sang. Vespertil. Succis Hederæ, Succis Ra-
phani, Sevi Caprini ana q. f.

E Misco, & fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud eisdem, ad idem.

R. Pinguedinis Ranarum, item Talpæ, Vesper-
tilionis, Gummi hederæ q. f.

Fiat unguentum.

Aliud, ad idem.

R. Opii, Jusquiamini ana q. f.
Trita cum aceto in unguenti formam redigan-
tur, quo pili quotidie inungantur: & conturb
frons depilata videbitur. *Marinellus.*

F *Aliud eisdem, ad idem.*

R. Castorei q. f.
Mellis despumati q. f. pro unguento.

Aliud, ad idem.

R. Erinaceum integrum.
Coquatur in oleo, donec caro ab ossibus sepa-
retur: cola, & prædicto oleo misce ova formica-
rum, & inunge. *Marinellus.*

Aliud eisdem, ad idem.

R. Seminis Cicutæ q. f.

Trita cum sanguine Vespertilionis ad formā unguenti redigantur.

Aliud, ad idem.

R. Gummi Hederae ꝑ j.
Auripigmenti, Colophonie,
Seminis Cicuta ana ꝑ β.
Opii ꝑ j.
Succi Cicuta,
Sanguinis Vespertilionis ana q. f.

Fiat unguentum, quo loca depilata inungantur.

Marinellus.

Aliud, ad idem.

R. Sanguinis Vespertilionis,
Sanguinis humani,
Cassiae recentis ana partes aequales,
Ovorum Formicar.
Sem. Jufquiami,
Sem. Papaveris nigri ana part. aequal.
Pulverizanda pulverizentur, atque cum cæteris misceantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Terræ Cimolix, Cerussæ ana part. j.
Aluminis Rochæ part. β.
Succi Hyoscyami q. f.

Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Tartari albi tritū, Mellis despumati ana q. f.
Misce, & inunge. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Gummi vitis albæ, Gummi hederae, Bryoniae.
Trita misceantur cum oleo, in formam unguentū. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Ovorum Formicarum, Sanguinis Ranarum, Rubiginis ferri.
Cum saliva misceantur.

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Fellis Erinacci, Fellis Mergi, Testarum marinarum ustatarum, tritarum,
Sanguinis Vespertilionis ana q. f.
Fiat unguentum.

Aliud, ad idem.

R. Cineris Hirundinum ustarū, Lactis Tithymali ana q. f.
Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Aeris usti, Viridis æris, Arsenici,
Piperis longi, albi, nigri,
Lapidis hæmatitis, Amyli,
Rubiæ tinctorum,
Squamæ æris ustrana ꝑ j.
Sang. draconis,
Acacia ana ꝑ j. β.
Thuris, Spicae Licii,
Gallarum ustatarum ana ꝑ j. Sarcocollæ,
Ammoniaci in aqua vitæ dissoluti ana ꝑ β.
Trita cum succo citri vel limonum misceantur,
Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Hyoscyami, Sang. draconis, Gummi Arabici, Thuris albiana ꝑ vi.
Aque Solatri q. f.

Trita cum cama misceantur ad formā unguentū. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Dactylorum ustatorum ꝑ iij.
Spica ꝑ ij.

Trita misceantur cum melle & stercore talpæ, ad formam unguentū. *Marinellus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Rubiginis ferri, Testarum marinarū ustatarum ana q. f.

Cum saliva hominis jejuni misceatur.

Ut pili cadant, & non renascantur.

R. Auripigmenti, Ovorum Formicarū, Gummi Arabici ana ꝑ β.

Gummi Hederae ꝑ j.
Cū sanguine vespertilionis, vel succo hyoscyami fiat unguentum. Applicetur, prius abrasis capillis. *Rondoleius.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS AUFERENTIBUS.

Psilothrum.

R. Auripigmenti auricoloris ꝑ vij. aut ꝑ x.
Calcis vivæ ꝑ vij. vel x.

Amyli sextantem,

Terræ Selinusæ ꝑ j.

Omnia trita, & per angustissimum cribrum excussa reponito. Usus vero tempore ex pharmaco quod sufficit acceptum, aqua cōquassato: deinde illinire jubeto, ac animadvertere ne exurat. *Galenus ex Critone.*

Aliud, cutem e vestigiō levem reddens, Critonū.

R. Calcis vivæ part. ij.

Auripigmenti part. j.

Hæc in mortarium plumbeum coniecta, aqua aut pitanae succo affuso terito: atq; ubi nigra reddentur, calefacta illini maximè in balneo jubeto. *Galenus.*

Aliud, Paridū saltatoris.

R. Sandarachæ ꝑ j.

Calcis vivæ sextarium j.

Trita cū aqua diligenter coquito, atq; ubi ebullire cœperint, ablatis utitur. *Galenus.*

Aliud.

R. Amyli,

Calcis vivæ, Auripigmenti ana ꝑ j.

Conrusa & cribrata reponet, utereq; ut dictū est. *Galenus.*

Psilothrum Heraclida Tarentini, e vestigiō pilos tollens, Critonis.

R. Calcis vivæ,

Cimolix, Pumicis usti ana sext. j.

Auripigmenti part. iv.

Trita ac lavigata reponito. Usus tempore aqua A dilutis, ut dictum est, utitur. *Galenus.*

Aliud pilos auferens, & cutim tenuans.

R. Succis fol. Cucumeris agrestis,
Lactis Amygdalarum,
Calcis vivæ, Auripigmenti,
Galbani in vino macerati, & percolati ana q. f.
Invicem coctis adde

Olei Rosati, Masticeis ana q. f.
Thuris, Vernicis, Rosarum,
Caryophyllorum, Cumini,
Nucis moschate, Cinnamomi ana parum.
Misce, & fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ejusdem.

R. Cineris Cerri part ij.
Auripigmenti part. j.
Coquantur in aqua fluminis.

Aliud, ejusdem.

R. Saponis nigri lb j.
Tartari ℥ j. β.
Auripigmenti ℥ vj.
Succi Cyperi ℥ xv.
Calcis vivæ ℥ β.
Capitelli ℥ j.
Calx ponatur in capitello, & colata ceteris commisceatur.

Aliud.

R. Gummi Hederae ℥ ij.
Auripigmenti,
Ovorum formicarum,
Gummi Arabici ana ℥ iij.
In pollinem redacta, potèti aceto commisceantur. *Fumanellus.*

Unguentum pilos removens.

R. Auripigmenti ℥ iij.
Calcis vivæ ℥ j.
Lixivii fortis q. f.
Coquantur donec pluma immissa depiletur. *Alex.*

Aliud, depilans faciem.

R. Colophonie ℥ iv.
Masticeis,
Ammoniaci puri ana ℥ j.
Dissolve in vase terreo, bene mundo, & colabis supra aquam frigidam: collige, & malaxa simul, & solvatur parū de eo super ignem, & tepidum applicetur, superdimittendo per horas duas, deinde removeatur. *Alexius.*

Pflosthrum.

R. Pulveris Noctuae ℥ j.
Cumini,
Sanguinis Vespertilionis ana ℥ iij.
Moschi ℥ j.

Fiat linimentum. Summoperè præstandū est, ut pars cui debet applicari unguentum, primo lavetur lixivio cinerum sarmentorum. Quod si post admotum medicamentum pruritus relinquatur in parte, ungetur unguento albo Rhafis, aut decocto feminis hyoscyami, aut feminis caulium. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Sanguinis Testudinis, item Ranarum,
Vespertilionis, Ovorum Formicarum,
Auripigmenti rubri,
Gummi Hederae ana q. f.
Misce cum aceto, & unge discretè, ne excoriet.
Bayrus.

Aliud, ejusdem.

R. Auripigmenti, succi Hyoscyami ana part. æquales.
B Misce & inunge.
Unguentum auferens pilos ex quacumq; corporis parte.

R. Albuminum ovorum contusorum N. iij.
Calcis vivæ ℥ iij.
Auripigmenti ℥ j.
Lixivii q. f.

Fiat unguentum, quo adhibita penna aliqua inungantur partes pilosæ. Quum autem per horum C quadrantem inunctæ fuerint, eluatur unguentum calida aqua. *Alexius.*

Aliud.

R. Ovorum Formicarum,
Succi Hyoscyami, item Cicutæ,
Sem. Pyllyi, sanguinis Vespertilionis,
Sanguinis Testudinis ana q. f.
Misce, & inunge. Alii aurea bractea ignita locum impuberibus percurrunt, ut ne vestigium remaneat, nec amplius languinosum appareat. *Ioan. Bap. T. Porta.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS tingentibus flavos.

Unguentum capillos flavos reddens.

Flavos reddunt capillos lupini erudi, cū aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Unguentum faciens capillos aureos.

R. Medianum corticem Sambuci, Flores Genista, Croci, Vitellorum ovorum ana q. f.
E Coquantur in aqua, & quod supernataverit, colligatur, & inde capilli inungantur.

Aliud, ad idem.

R. Tartari albi usti, Olei balanini ana quantum sufficit.
Fiat unguentum, quo capilli ad Solem inungantur peccando. *Marinellus.*

Aliud, ejusdem, ad idem.

R. Myrihae ℥ j.
F F Salis albi ℥ β.
Trita cum oleo balanino misceatur, ad formam unguenti.

Aliud, capillos flavos reddens.

R. Flor. Verbasci M. j.
Fœnigræci ℥ ij.
Cineris Vitium,
Cineris ligni Hederae ana M. j. Aquæ lb x.
Coquantur omnia simul usq; ad consumptionem dimidatæ partis: colaturæ adde
Saponis abissimi lb iij. Croci ℥ ij.

Relin-

Relinquantur sic ad Solem, per mensem unum, miscendo singulis diebus cum baculo. Hoc unguento capilli ad Solem inungantur. *Marinellus.*

Linimentum ad clarificandos, & candidos reddendos capillos.

R. Stercoris Hirundinum,
Rad. Enulæ camp.
Sem. Raphani, Sulphuris,
Flor. Capparidis, Thuris ana ʒ ʒ.

Omnia simul incorporentur cum paribus partibus fellis bovis albi: fricentur capilli prius loti lixivio fermentorum, & siccati. Et dum capilli erūt sua sponte siccati, ad lotionem in frictione rursus laventur in dicto lixivio, & siccantur paulatim panno calido. *Rondeletius.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS NIGROS TINGENTIBUS.

Unguentum capillos denigrans, Archigenis.

R. Spumæ Argenti, Cimoliz, Aluminis liquidi ana part. æquales.

Prælotis & siccatis capillis, in noctem illinito, & betæ foliis superne obligato. *Galenus.*

Aliud ejusdem.

R. Terræ Selinusiz, Argenti spumæ, Calcis ana part. æquales.

Cum aqua ad mellis crassitudinē redige, & ubi liquido lixivio prælaveris, capillis vicillim inunge, similiterque betæ foliis impositis obligato. Manē verò excussos capillos applanato.

Aliud, barbam denigrans.

Super aridum & plumbum usum cum betæ crudæ succo mellis spissitudine illita, finito usq; ad prandium, deinde ablu. *Galenus.*

Aliud.

R. Gallarum, Thuris, Nigellæ ana ʒ ij.

Trita ponantur in malo cotoneo excavato: claudatur, & in panis pasta involutum coquatur in clibano, donec comburatur: pulverizetur, cinisq; cum oleo misceatur. *Marinellus.*

Aliud ejusdem.

R. Gallarum cum oleo communi usatū ʒ ij.

Aluminis Rochæ ʒ ij.

Salis Gemmæ ʒ i.

Cum oleo castano fiat unguentum.

Linimentum capillos canos nigros reddens.

R. Myrobalanorum nigrorum,

Embligorum, Gallarum ana P. x.

Ladani P. xx.

Fol. Myrti, Baccarum Myrti ana P. xxx.

Pulverizata & cribrata infundantur in tribus libris olei per tres dies: deinde coquantur, donec inspissentur, & cum eis linantur radices capillorum. *Bayrus.*

Aliud ejusdem.

R. Scoriz ferri, Limaturæ plumbi ana quantum sufficit.

A Coque in aceto usq; ad consumptionē medicatis: cola, & unge. Inunctio cum plumbo combusto confecto cum succo betæ ad mellis consistentiam, unguendo nigrificat barbam. *Bayrus.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS TINGENTIBUS ALBOS.

Unguentum dealbens capillos.

R. Stercoris Hirundinis, Fellis Tauri ana q. f. Misce, & fiat unguentum.

Aliud ejusdem.

R. Enulæ, Cort. rad. Raphani, Aluminis, Glutinis ana part. j.

Misce & unge.

Aliud.

R. Stercoris Hirundinis, Sem. Raphani, Sulphuris, Cort. rad. Capparorum, Fellis vaccini, Aceti optimi ana q. f.

Fiat unguentum. *Marinellus.*

DE UNGUENTIS TINGENTIBUS CAPILLOS RUBROS.

Unguentum capillos rubros tingens.

R. Tartari usti, triti, Olei Cucumeris sylvestris ana quantum sufficit.

Fiat linimentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE UNGUENTIS CAPILLOS REDDENTIBUS CRISPOS.

Unguentum capillos crispus reddens.

R. Cornu arietum q. f.

Incidito, & cum oleo terito, capillosq; inungito. *Fumanellus.*

Aliud, ad capillos crispandos.

Radix ebuli teratur cum oleo, & inde caput ungetur, & cum solis ejusdem superligetur caput. *Alexius.*

Aliud ad idem.

R. Succu Betæ, succu Myrti, Olei communis ana quantum sufficit.

Misce, & unge. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

F R. Nucleorum Pini ustorum & tritorum, Olei Myrtini ana q. f.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Spumæ Salis, quæ bulliendo colligitur, Myrtiæ tritæ ana q. f.

Misce, & fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

R. Myrtiæ, Gummi Arabici, Olei Foenigræci, Olei Hyalcyami ana q. f.

Misce, & fiat unguentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS, SV-^Aperciliorum vitia tol-
lentibus.*Vnguentum ad casum superciliorum.*R. Plumbi limati, Pinguedinis Anatis ana q. f.
Misce, & fiat unguentum. *Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*R. Avellanarum tostatarum & tritarum, Pingue-
dinis Capræ, vel Ursi ana q. f.
Misce, & fiat unguentum.*Aliud ejusdem, ad idem.*R. Sem. Jusquiami nigri ʒ ij.
Polytrichi ʒ j.
Unguenti Irini cochlearia iij.
Trita cum unguento misceantur ad formam
unguenti.*Vnguentum supercilia renasci
faciens.*R. Sem. Hyoscyami usti q. f.
Cum aqua fiat unguentum. *Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*R. Apum ustarum & tritarum q. f.
Cum oleo q. f.
Fiat linimentum, quo supercilia inungantur.*Vnguentum ad superciliorum
pediculos.*R. Vitell. ovorum, ad duritiem costorum N. j.
Aloës parum.
Misce, & inunge. *Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*R. Argenti vivi, cum saliva extincti, Staphidis
agriæ ana ʒ ʒ ss.
Butyri q. f.
Fiat unguentum.*Aliud, ad idem.*R. Pomorum costorum & emundatorum N. j.
Argenti vivi saliva mortificati q. f.
Misce benè, & inunge. *Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*R. Staphidis agriæ ʒ j.
Olei Absinthini ʒ ij.
Ceræ q. f.
Fiat linimentum.*Aliud, ad idem.*R. Aluminis saccharini, Aloës, Staphidis agriæ,
Aceti scillitici ana q. f.
Fiat unguentum. *Marinellus.*DE VNGVENTIS PAL-
pebrarum oculorumq; livo-
rem tollentibus.R. Fabarum excoct. tritarum q. f.
Mellis q. f.
Misce, & fiat unguentum. *Marinellus.**Aliud, ad idem.*R. Vitell. ovorum, ad duritiem costorum q. f.
Mellis q. f.
Contundantur simul ad formam unguenti, quo
partes lividæ inungantur. *Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*R. Cerussæ, Cumini, Fabarum ana q. f.
Trita cum succo coriandri fiat unguentum.*Vnguentum ad casum pilorum
in palpebris.*R. Stibii usti, & in lacte mulieris extincti ʒ xij.
Aloës,
Myrrhæ, Spicæ nardi ana ʒ ij.
Hordei usti ʒ ss.Trita cum aqua quantum sufficit, misceantur.
*Marinellus.**Aliud, ad pilos defluos in palpebris.*R. Medullæ pedis dextri bubuli, Fuliginis ana
quantum sufficit.Misce. *Marinellus.**Ad casum superciliorum & barba.*R. Jusquiami ʒ ij.
Stercoris Muris ʒ j.
Polytrichi ʒ ij.
Olei Irini q. f.Tere, & misce cum oleo, & præfomentando un-
ge. *Bayrus.**Vnguentum ad oculorum lachrymas.*D R. Myrrhæ, Cumini,
Thuris, Masticeis, Ammoniacy,
Boli Armeni ana ʒ ss.
Croci ʒ ij.Trita omnia cum albuminib. ovorum miscean-
tur, & supra frontem & tempora ponantur.
*Marinellus.**Aliud ejusdem, ad idem.*E R. Thuris, Masticeis,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Boli Armeni, Tuthiæ,
Sanguinis draconis ana ʒ ss.Trita cum ovi albumine misceantur, & fronti,
temporibusq; applicentur.DE VNGVENTIS OCV-
lorum lachrymas si-
tentibus.R. Chelidoniæ, Rutæ, Verbenacæ, Cort. rad.
sceniculi ana M. j.F Contusa cum axungia porcina veteri fiat pasta,
quæ coquatur in vino albo, usque ferè ad vini
consumptionem: colaturæ expressæ adde

Ceræ albæ novæ,

Aloës ana ʒ iij.

Viridis aris,

Croci ana ʒ j.

Thuris ʒ ij.

Masticeis ʒ ij.

Caphuræ ʒ j.

Fiat unguentū, quo oculi inungantur. *Marinellus.**Aliud*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Aloës, Sarcocollæ, Thuris ana q. f.
Trita cum succo fœniculi misceantur.

Unguentum ad oculorum lachrymas.

R. Tuthiæ præparatæ,
Sarcocollæ, Myrthæ,
Thuris,
Styracis calamitæ, Ambra ana ʒ j.
Rosarum siccarum, Sumach,
Sanguinis draconis ana ʒ vi.

Trita cum mucilagine tragacanthæ & gummi Arabici fiat unguentum, de quo parum in oculos ponatur. *Marinellus.*

Unguentum ad oculorum rubedinem.

R. Cumini triti q. f.
Cum cera misceatur, & super oculos somni tempore ponatur. *Idem.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Tragacanthæ, Gummi Arabici, Rosarum amarum, Amyli, Cerussæ ana ʒ ij.

Opi ʒ j

Trita cum lacte mulieris misceantur.

DE VNGVENTIS CV- tis capitis vitia cu- rantibus.

Unguentum ad achoras, Apollonii.

R. Cerussæ ʒ vi.
Spumæ Argenti ʒ ʒ.
Sulphuris ʒ vi.
Olei Rosacei, vel Myrtini, Cera ana q. f.
Fiat unguentum. *Galenus.*

Aliud, Critonii.

R. Spumæ Argenti ʒ l.
Fol. Rutæ tenerorum ʒ xxv.
Aceti, Olei Rosati, vel
Myrtini ana q. f.
Misce, & cum penna illinito. *Galenus.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Cerussæ ustæ,
Rutæ,
Mannæ, thuris ana ʒ c.
Corticis Pinus ʒ l.
Olei Myrtini sextarios ij.
Aceti tantundem.

Misce. *Galenus.*

Aliud, ejusdem.

R. Recrementi Plumbi,
Pampinorum Vitis, Thuris,
Myrthæ, Spumæ Nitri ana ʒ l.
Olei Myrtini,
Aceti quantum sufficit.

Misce. *Galenus.*

*Unguentum ad achoras, Cleo-
patra regina.*

R. Cerussæ frictæ,
Thuris ana ʒ ij.
Sulphuris ʒ j.

A Trita ex oleo illinito. *Galenus.*

*Aliud ad achoras & furfures,
ejusdem.*

R. Nitri, Atramenti futorii ana ʒ j.
Olei q. f.

Trita cum oleo misceantur.

Aliud ad achoras, Cleopatra.

R. Sulphuris vivi ʒ vi.
Thuris masculi,

B Aluminis scissi, Staphidis sylvestris,

Eruçæ, Spumæ Nitri,

Atramenti futorii ana ʒ j.

Rutæ ramulos ij.

Olei Laurini, vel Myrtini,

Aceti ana q. f.

Fiat unguentum. *Galenus.*

Aliud, Sorani.

R. Sulphuris vivi,
Spumæ Argenti,

C Cerussæ ana part. æquales,

Croci part. dimidiam.

Trita cum passo Cretico illinito.

Aliud, ejusdem.

R. Spumæ Argenti,
Calcis vivæ ana ʒ xx.

Aceti, vel Olei heminam j.

Trita misce. *Galenus.*

Aliud, ejusdem.

D R. Chalcitidis ʒ ij.
Sandarachæ ʒ ʒ.

Spumæ Argenti ʒ j.

Olei Myrtini, Aceti ana q. f.

Misce, & fiat unguentum.

Aliud, ad achoras & tineam.

R. Succi Beræ,
Succi Chelidonii,

Axungie porci ana ʒ ij.

Ellebori albi ʒ j. ʒ ij.

E Misce, & fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad tineam & scabiem.

R. Ellebori albi, nigri, Sulphuris vivi,

Auripigmenti, Lithargyri, Calcis vivæ,

Vitrioli, Aluminis, Gallarum, Fuliginis,

Cineris Clevelati ana ʒ ʒ.

Argenti vivi extincti, Viridis æris ana ʒ ij.

Succi Fumiterræ, Olei ana quantum sufficit.

— Fiat unguentum. *Fumanellus.*

Unguentum ad tineam.

F R. Fœnigræci ʒ j.
Sanguinis draconis triti ʒ j.

Pumicis ʒ j.

Terebinthiæ ʒ v.

Melli ʒ j.

Vitell. ovorum N. iv.

Olei Rosati ʒ ij.

Misce, fiat unguentum: quo capite prius abraso,

& cum infantium urina ablato, ac spongia de-

terto & oleo de semine lini peruncto, utatur.

Fumanellus.

Aliud, ad idem.

R. Chelidonii part. iij.
Pinguedinis suillæ tantundem.
Ellebori albi part. j.
Misce. *Fumanellus.*

*Unguentum ad crustas puerorum
in capite.*

R. Myrrhæ, rad. Iridis, Hellebori nigri, Olei o-
vorum ana q. s.

Trita misceantur in formam unguenti. Similiter B
oleum de frumento valet. *Bayrus.*

Unguentum ad surfures capitis.

R. Farinæ Cicercis, Farinæ Foenigræci,
Baurach, Furfuris, Myrtilloz, Sinapis an. 3 xv.
Olei communis quantum sufficit.

Aceti, Aquæ ana parum.
Fiat unguentum, quo caput de rasum & ablutū
ungatur. *Fumanellus.*

Aliud, ad surfures.

R. Spumæ Nitri, Atramenti sutorii ana partes
æquales.

Vini quantum sufficit.
Misce: atque ter aut quater in mense affricato.
Galenus.

Aliud, ejusdem.

R. Fæcis Vini, Pumicis, Nitri, Lupinorum ana
part. j. Misce.

Aliud.

R. Terræ Cimoliæ, Fellis Bubuli, vel Suilli, D
Aceti ana q. s. Misce. *Galenus.*

Unguentum ad pediculos.

R. Staphidis sylvestris part. ij.
Sandarachæ,
Nitri ana part. j.
Olei, Aceti ana quantum sufficit.

Misce, & fiat unguentum. *Galenus.*

Aliud, ejusdem.

R. Veratri albi, Staphidis sylvestris, Nitri ana
part. æquales.

Olei quantum sufficit.
Misce, & in balneo adhibe.

Unguentum ad pediculos & lendes.

R. Staphidis sylvestris,
Argenti vivi cum saliva extincti ana 3 iij.
Olei communis 3 iij.
Cera 3 j.

Fiat unguentum, quo unguatur loco saponis,
quando caput lavatur. *Bayrus.*

Aliud, ejusdem.

R. Sandarachæ, Nitri ana 3 j.
Staphisagris 3 ij.
Olei, Aceti ana quantum sufficit.
Fiat unguentum.

Aliud.

R. Olei Laurini, Olei ex Sem. Raphani ana 3 ij.
Piperis, Croci ana quantum sufficit.
Misce. *Marinellus.*

A *Unguentum ad faciei maculas
rubentes.*

R. Rad. Lapathi,
Adipis suilli ana 3 ij.
Cera albæ 3 j.

Liquatis adde
Argenti vivi extincti, Caphuræ ana parum.
Succi Absinthii, Mellis ana quantum sufficit.
Fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad faciei ruborem.

R. Sulphuris vivi,
Auripigmenti,
Saporis Sarcenicæ ana 3 β.
Fuliginis 3 ij. Misce. *Idem.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Succo Arantiorum N. vij.
Succi Solatri, aquæ Nenupharis,
Aquæ limacum ana 3 ij.
Cera albæ 3 β.

C Pinguedinis Gallinæ, item Arctici ana 3 j β.
Rad. Vesicariæ viridum 3 ij.

Fiat unguentum.

*Unguentum ad rugas & lentigi-
nes faciei.*

Caprinum fel cum lupinorum farina commi-
sceto, & vesperi faciem confricato. *Fumanellus.*

Aliud ad idem.

R. Coralliorum alborum 3 β.

D Salis Gemmæ, Cerussæ,
Caphuræ ana 3 ij.
Cera albæ 3 j.
Aquæ Rosacæ 3 j.
Pinguedinis Gallinæ lotæ 3 ij.
Terenda terito, simulq; ad usum commisceto.
Fumanellus.

Aliud ad lentigines.

R. Cera albæ 15 j.

Olei violati 3 j.

Argenti vivi 3 β.

Masticis 3 j β.

Caphuræ parum.

Lithargyri 3 j.

Fiat linimentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad panum faciei.

R. Farinæ Lupinorum, item Fabarum,

Cicerum alb. Orobi ana 3 ij.

Farinæ Hordei, Farinæ lentium ana 3 j.

F Sem. Raphani, Tragacanthæ, Amyli ana 3 β.

F Sem. Melonis excort. 3 iij.

Croci 3 β.

Trita conficiantur cum lacte mulieris & vesperi
liniatur ex eo facies: manè verd lavetur cū aqua
cort. melonum & violarum. *Bayrus.*

*Unguentum omnia vestigia, omnes tube-
rositates & maculas faciei
auferens.*

R. Rad. cucumeris asinini, Been albi,
Byroniæ, Lupinorum ana 3 j.

Cerussæ,

Cerussæ, Lithargyii, Tartari ana ʒj.
 Rad. Cannæ, Serapini,
 Stercoris columbini ana ʒij.
 Olei Sefamini ʒij.
 Olei Juniperi, Olei de frumento ana ʒij ʒ.
 Succu Arantiorum ʒiv.
 Pulverizatis pulverizandis, & subtilissimè cribratis, omnia simul lento igne usq; ad succi consumptionem bulliant: deinde remove ab igne semper cū spatula agitando, donec infrigidentur: tunc adde album unius ovi recentis conquassatum & colatum, caphuræ tritæ ʒj. deinde semper miscendo: deinde lavetur in ʒvj. aquæ expressionis cannarum, quando sunt teneræ, decies in ea aqua lavando & agitando cum spatula: & est singulare. *Bayrus.*

Ad panos & cossos faciei.
 R. Pinguedinis Gallinæ, Betonice ana quantum sufficit.
 Miscantur, & contundantur simul.

Unguentum ad dealbandas cicatrices.
 R. Olei Tartari, sem. Psyllii ana ʒj.
 Infundantur in mucilagine, in oleo rosato dissoluta ʒj. boracis, vel talis gemmæ. *Rondeletius.*

Linimentum ad cicatrices elatas, & rubentes.
 R. Olei Lithargyii ʒij.
 Olei Tartari,
 Balsami Saturni ana ʒj.
 Caphuræ ʒj.
 Spermatis ceti ʒj.
 Olei ovorum ʒij.
 Misce, & fiat linimentū. Utere quater quotidie. Diores oleo Talci ad omnes maculas delatas omnium præstantissimo, utentur. *Quercetanus.*

Unguentum crassitiam faciei auferens.
 R. Butyri recentis,
 Terebinthinæ ana ʒj.
 Rad. Liliorum decoctorum in foliis betæ sub cineribus ʒij.
 Calcis vivæ quinquies lotæ in aqua rosarum, vel succo citranguli,
 Axungie porci recentis liquefactæ in aqua rosarum ana ʒj.
 Misce, & fiat unguentum. *Rondeletius.*

Aliud pro delicatis.
 R. Rad. Liliorum sub cineribus decoctarū ʒvj. Contundantur in mortario: cui adde Sacchari candi ʒij.
 Fiat unguentum: quod applicetur supra faciem. *Rondeletius.*

Unguentum ad varos in facie.
 R. Mellis Ancici,
 Aceti acerrimi ana ʒxij.
 Misceto diligenter, & varos illinito, digito affricando. *Criso.*

Aliud ejusdem.
 R. Spumæ argenti ʒij.

A Terebinthinæ puræ, ad fabæ Aegyptiæ magnitudinem.
 Olei parum.
 Misce, atq; ubi prius faciē deterferis, paululum digito excipe, deinde ambabus manibus terendo varos obline.

Aliud, ad idem.
 R. Aluminis scissi & probè lævigati, Terebinthinæ ana quantum sufficit.

B Misce. *Criso.*
Aliud ejusdem, ad idem.
 R. Costi Indici tusti & cribrati, Fellis Capri ana quantum sufficit.
 Fiat unguentum, quo varos circa vesperam illine. Manè verò ubi sutreteris, lacte faciem proluere jube.

Unguentum ad impetigines faciei.
 R. Aceti Scillitici ʒij.
 Aloës,
 Succu Lapathi acuti, Olei Tartari ana ʒij.

C Fiat linimentum. *Rondeletius.*
Aliud, ad idem.
 R. Aquæ Lapathi acuti destillatæ ʒiv.
 Boracis ʒij.
 Salis communis ʒj.
 Aceti Scillitici ʒj.
 Misce, & fiat unguentum. *Rondeletius.*

Aliud ejusdem, ad idem.
 R. Radicum Lapathi ʒij.
 Decoquantur sub cineribus, postea cum aceto scillitico fiat linimentum. Si non curetur, adde Argenti vivi ʒʒ. vel sublimati ʒj.
 Abluatur sæpè facies aqua myrtillorum, vel peduli pedum ros. Postea etiam adde parum albuminis, ut cutis melius resistat.

Aliud, ad idem.
 R. Tartari ʒij.
 Pulverizetur, & cum albumine ovorum applicetur, vel aluminis ulsi ʒij. quod eodem modo adhibetur. *Rondeletius.*

Unguentum ad varos callosos.
 R. Saponis Gallici ʒʒ.
 Ammoniacy thymiamatis,
 Thuris ana ʒj.
 Aqua dissolvito, & cerati spissitudinem facito, coque illinito, & post horæ interstitium tepida ablucere jubeto. *Galenus, ex Crisone.*

Aliud, ad idem.
 R. Nitri rubri, Hyssopi, Pulegii, Salis fossilis ana part. æquales.
 Tundito & cribrato, exceptisq; cerato rosacco utitor. *Galenus, ex Crisone.*

Aliud ejusdem, ad idem.
 R. Sem. Orymi, Nitri rubri,
 Pulegii viridis,
 Aluminis scissi,
 Costi Indici ana part. æquales.
 Tusa & cribrata cum adipe anserino seu gallinaceo q. s. Misce, ad unguenti formam.

Aliud, ad idem.

R. Salis affati, Pulegii,
Hyssopi, Ammoniaci,
Rhois ana part. & quales.
Olei rosati quantum sufficit.
Fiat unguentum. *Galenus, ex Critone.*

Vnguentum ad impetigines faciei.

R. Aloës ʒ ij. dissolut. in aceto scillitico, in modum linimenti.
Liniantur serò partes affectæ.

Aliud, ad idem.

R. Radicum Bryoniæ quantum sufficit.
Cum sale subacta in aceto acerrimo, ad mota impetigines sanat. *Idem.*

Aliud ad impetigines expertum.

R. Oxylapathi part. ij.
Gentianæ part. j.
Coquantur in aqua, deinde exprimatur: expressa cum axungia vituli mixta rursus decoquantur lento igne, usq; ad unguenti consistentiam. *Idem.*

Vnguentum ad Solis ustionem, labiorum scissuras, & maculas faciei.

R. Limacum cum putaminibus N xx.
Conterantur cum testa: ad de
Ceræ novæ ʒ iij.
Cornu cervi ʒ j.
Fiat linimentum, postea abluat faciem. *Rondelet.*

Vnguentum ad verrucas in facie.

R. Rad. Afari. Tempera in aqua ros. biduum: pista, & illine. *Rondeletius.*

Aliud, ad verrucas.

R. Rad. Chelidonis quantum sufficit.
Cum axungia trita, & admota, verrucas absumit & tollit. *Rondeletius.*

Ad ruborem faciei.

R. Sulphuris ʒ j.
Cerussæ lotæ ʒ ij.
Succi Limonum ʒ j.
Applica vesperi cum decoctione fursuris. *Rondeletius.*

Vnguentum ad ruborem faciei à fumis & vaporibus.

R. Olei Tartari,
Olei Rosarum,
Succi Oxylapathi, Lauri,
Serpentariæ, succorum ana ʒ iv.
Cerussæ ʒ j β.
Lithargyri auri ʒ ij.
Argenti vivi extincti ʒ j β.
Rad. Asphod. ustorum sub cineribus ʒ ij.
Fiat linimentum in mortario plumbeo. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem.

R. Unguenti Citrini ʒ β.
Lithargyri ʒ iv.
Cerussæ lotæ ʒ ij.

A Bombacis, Aluminis, ustorum,
Tartari calcinati ʒ j β.
Succi rad. Enulæ, succi Oxylapathi,
Item Cyclaminis, Limonum ana ʒ v.
Caphuræ ʒ iij.
Olei Ros. ʒ j β.

Misce. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem faciei.

R. Succi Fumiteræ, item Plantaginis,
Acetosæ ana ʒ iij.
Olei Rosati ʒ j.
B Gummi Tragacanthi, Gūmi Arabici ana ʒ β.
Sanguinis draconis ʒ ij.
Ceræ novæ quantum sufficit.
Fiat unguentum, quo inungatur in introitu le. ſti. Die verò crastina abluc faciem decoctione fabarum. *Idem.*

Aliud.

R. Lithargyri in aceto bis vel ter infusi ʒ j. nutriatur ex acet. albo, & semine cucurbitæ, & agitur, donec redigatur in formā unguenti. Adde caphuræ dissolutæ in aqua ros ʒ β. unguatur facies, & manè fabarum decocto abluatur. *Idem.*

Linimentum pro virgine, cui facies erat defædatur scabie.

R. Lithargyri auri ʒ j β.
Cerussæ lotæ in aqua plantaginis, & caudæ equinæ ʒ ij.
Olei Ros. ʒ iij.
D Coquatur oleum, & cum cera alba fiat linimentum. *Idem.*

Vnguentum ad ruborem faciei, & tubercula.

R. Olei Rosati, Olei Tartari ana ʒ iv.
Succi Oxalidis ʒ iij.
Cerussæ lotæ ʒ j β.
Lithargyri auri ʒ ij.
Argenti vivi extincti ʒ j β.
E Rad. Asphod. usli sub cineribus.
Fiat linimentum in mortario plumbeo. *Rondeletius.*

Aliud ad tubercula faciei elephanticorum.

R. Spec. Unguenti Citrini,
Lithargyri auri ana ʒ iv.
Cerussæ lotæ ʒ ij.
Boracis, Aluminis ustorum,
Tartari calcinati ana ʒ j β.
F Succi rad. Elenii, succi Oxylapathi, item Cyclaminis, Limonum ana ʒ v.
Olei Rosati ʒ j β.
Argenti vivi, saliva extincti ʒ iv.
Fiat unguentum. *Idem.*

Vnguentum ad tubercula faciei leprosa.

R. Cineris rad. Aristol. & Serpentariæ, decoctæ, per dies novè in aqua fontis lotæ. Tunc tota per cribrum transmissa, quantum volēs, particulam cum aqua plantaginis vel portulacæ dissolve, ac faciem illine. *Idem.*

Vnguentum

Unguentum ad nodos sub cute apparentes,
tanquam avellana.

R. Rad. Croci. Pistetur cum lacte mulieris, &
exhibeatur. *Rondeletius.*

Unguentum ad Solis ustionem.

R. Succ. Plantag. succi Solani ana ʒ i ʒ.

Lithargyri auri, item argenti ana ʒ j.

Plumbi ulsi ʒ ʒ.

Tuthie preparatae ʒ vj.

Caphuræ ʒ ʒ.

Olei Rosati, Ceræ ana quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Rondeletius.*

Unguentum ad impetiginem.

R. Misys peregrini, Thuris,

Myrrhæ, Aluminis scissi ana ʒ j.

Aloës,

Sulphuris vivi ana ʒ ʒ.

Excipe passo, ut strigentiam spissitudinem

accipiant: & bis aut ter in die praefrictis, illine.

Galenus.

Aliud.

R. Misys ʒ ʒ.

Acaciæ ʒ ij.

Squamæ æris ʒ ʒ.

Sulphuris vivi ʒ vj.

Chalcitidis,

Gummi ana ʒ j. Aceti quantum sufficit.

In quo ubi gummi dissolveris, reliquaq; admi-

scueris, amurcam injice. *Galenus.*

Aliud ad idem.

R. Sulphuris vivi, Thuris, Myrrhæ,

Atramenti sutorii, Misys crudi ana ʒ ij.

Gummi ʒ ʒ.

Aceti, Olei Cedrini ana quantum sufficit.

Misce. *Galenus.*

Aliud ad idem, Diodori.

R. Lachrymæ oleæ Aethiopicæ ʒ 3x.

Gummi ʒ xl.

Atramenti sutorii ʒ xvj.

Sulphuris vivi,

Thuris,

Aeruginis, Acaciæ,

Myrrhæ aminæ ana ʒ x.

Aceti quantum sufficit.

Ubi dissoluta fuerint singula, ac levissima red-

data, excipe amurca condensata *Idem.*

Unguentum ad lichenas inveteratos.

R. Atramenti sutorii,

Fornigræci molliti,

Cardamomi ana ʒ ij.

Melanthii,

Fol. Captifici ana ʒ j ʒ.

Aceti acerrimi quantum sufficit.

Lævigata ad mellis spissitudinē reduceo. *Gal.*

Unguentum ad ignis combustionem.

R. Olei Rosati, Aquæ Rosarum, Albuminam
ovorum ana quantum sufficit.

Misce: & per quatuor dies admove loco adusto,
quinto die admove sequens emplastrum:

A R. Olei Nucum, Ceræ novæ ana ʒ j.
Liquefiant simul. *Rondeletius.*

*Unguentum ad combusta aqua
& igne.*

R. Mediani cort. Sambuci ʒ vi.

Olei Rosati ʒ j ʒ.

Masticis, Thuris ana ʒ ʒ.

Ceræ albæ ʒ ij.

B Bulliant in Tb iv aquæ ad consumptionem me-
dictatis, donec expumatur, & refrigeretur: quod
supernat, idoneum est aditioni admoveo
Rondeletius.

Aliud ad adustionem.

R. Succ. Solani, succi Plantag ana ʒ ij.

Cort. med. Sambuci, Olei ana ʒ j.

Coque in duplici vase ad consumptionem suc-
corum, adde

Cerussæ lotæ in aqua ros.

Lithargyri auri ana ʒ j ʒ.

Tuthie preparatae ʒ iij.

Corticis Thuris ʒ ij.

Axungia porci recētis, & lori in aqua ros. ʒ x.

Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat linimentum. In fine adde albumina ovorū

N. ij. Caphuræ ʒ ʒ. *Idem.*

Unguentum ad partes igne affectas.

R. Calcis novæ in aqua rosarum lotæ Tb iij.

Succi Rosarum, succi Plantag ana Tb ij.

Misce: fiat unguentum. *Avicenna.*

D *Unguentum ad ambusta.*

R. Olei Rosarum ʒ ij.

Olei ex sem. Cucurbitæ expressi ʒ j ʒ.

Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat unguentum *Rondeletius.*

Unguentum ad leniendam faciem

post adustionem.

R. Unguenti Pomatæ,

Olei Rosati ana ʒ iv.

E Unguenti Rosati ʒ ij.

Fiat linimentum *Rondeletius.*

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Unguenti Pomatæ ʒ iv.

Olei Rosati ʒ ij.

Unguenti Citrini ʒ ʒ.

Fiat linimentum.

Aliud, ad ustionem ignis & aquæ.

F R. Lardum antiquum, & fetto ignito super-
pone: deinde excipe guttulas ardētes, cadentes
in aquam frigidam, & pinguedinem quæ super-
natat excipio, & cum aqua ros. subigi o, & par-
ti combustæ apponito. *Rondeletius.*

Aliud, ad combustionem aquæ.

R. Cerussæ lotæ in aqua rosarum ʒ j.

Calcis lotæ in aqua rosarum ʒ ij.

Spec. Unguenti Citrini ʒ ʒ.

Mucilag. sem. Cidoniorum, & Pyrorum, ex-
tractis cum aqua rosarum ʒ iij.

Decantur omnia in mortario, donec acquirant
linimenti formam *Idem.*

*Unguentum ad delenda vestigia morbil-
lorum in pueris.*

R. Olei Liliorum ℥ j.
Pinguetinis ℥ iv. Olei Rosati ℥ j.
Lavetur diu cū aqua rosar. & liliorū. Deinde
R. Albumin. ovorum N. iv.
In testis suis parentur, & ad ignem parūm coa-
gulentur. misce in mortario cū supradictis. adde
Amygdal. dulcium decort. Amygdal. amara-
rum ana ℥ j.
Deinde incorporentur, & pistentur cum supra-
dictis. adde
Rad. Arundinis ℥ ij ℞.
Sarcocollæ, sem. Melonum mund.
Lithargyri auri, Sacchari, Medullæ,
Anisi, Cretæ ana ℥ j.
Omnia misce in mortario, donec formam lini-
menti habeant. *Rondelesius.*

DE VNGVENTIS
ad scabiem.*Unguentum ad scabiem.*

R. Sulphuris vivi ℥ ℞.
Salis tantundem,
Axungie porcine ℥ ij.
Olei Laurini ℥ ℞.
Misce. *Fumanellus.*

*Aliud potentius ad scabiem & pi-
tuitam salsam.*

R. Lithargyri, Auripigmenti,
Argenti vivi, Tartari, Masticis,
Olibani, Sulphuris vivi ana ℥ ℞.
Axungie porcine vet. ℥ vj.
Olei Laurini ℥ ij. Aceti parum.
Misce, & fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, omni carens nocumento.

R. Terebinthinæ in aqua rosarum lotæ ℥ iij.
Olei Rosati ℥ iv.
Succi mal. Aranciorum quantum sufficit.
Vitellorum ovorum N. iij.
Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Butyri recentis ℥ vj.
Aluminis Jameni, Salis communis ana ℥ ij.
Succi Lapatibi acuti, succi Fumarie ana ℥ ℞.
Vitellorum ovorum N. iij.
Pulveris Ireos ℥ ij.
Styracis liquidæ ℥ vj.
Misce. *Fumanellus.*

*Aliud, ad omnem scabiem expertum, im-
petiginem & serpiginem.*

R. Lithargyri, Aluminis,
Argenti vivi ana ℥ ℞.
Rosarum, Cetrullæ, Sabinæ,
Sepiæ, Cadmiæ ℥ j.
Cineris Lentisei,
Calaminthæ ana ℥ ℞.
Cum succo menthæ exceptæ ad tertias oleo in-
coquantur rosaceo, addita cera. *Fumanellus.*

Aliud, ad scabiem puerorum.

R. Terebinthinæ lotæ ℥ j.
Vitellorum ovorum N. j.
Olei Lini ℥ j ℞.
Misce. *Fumanellus.*

Aliud.

R. Butyri loti ℥ ij.
Terebinthinæ lotæ ℥ iij.
Salis,
Vitellorum ovorum,
Rosacei ana ℥ j.
Misce. *Fumanellus.*

Aliud.

R. Butyri recent. in aqua fumiterræ loti,
Terebinthinæ lotæ, Salis communis ana ℥ iij.
Vitellorum ovorum N. ij.
Succi Arancii quantum sufficit.
Misce. *Fumanellus.*

DE VNGVENTIS FA-
ciem illustrantibus.*Unguentum ad reddendam faciem
splendidam.*

R. Olei Tartari ℥ iij.
Sem. Psyllii ℥ j.
Infundantur in mucilagine: misce in oleo ros.
dissoluto ℥ j.
Boracis, Salis gemmæ ana ℥ j.
Fiat linimentum. *Rondelesius.*

Fucus ad faciem.

R. Unguenti Citrini recenter parati ℥ iij.
Amygdal. dulc. optimè contusarum,
Farinæ fabarum ana ℥ j.
Ollis Sepiæ, Cornu Cervi,
Farinæ Hordei ana ℥ ij.

Omnia incorporentur cum melle. *Rondelesius.*

Fucus alius.

R. Ranas sine testa. Ponantur in vase vitreo,
& aspergantur pulv. salis gemmæ, & aqua limo-
num cooperiantur, & tandiū in Sole ponantur,
donec fiant quasi unguentum. De quo facies il-
linantur: postea lavetur aqua florum fabarum.
Rondelesius.

Alius, ejusdem.

R. Unguenti Citrini ℥ iv. Pomaræ ℥ ij.
Misce: Ungatur facies sero & manè. Abluatur
aqua florum fabarum.

*Linimentum in modum lactis virginalis
ad ornatum faciei.*

R. Lithargyri auri ℥ ij.
Bulliant in exiguo vase plumbeo, cum ℥ vj. ace-
ti albi distillati, per totum movendo semper cū
baculo. Passetur per pannum lineum, servetur
aqua. In hanc rem tandem accipito

Salis, vel Olei Tartari ℥ j.
Et dissolvantur in ampulla cū ℥ v. aquæ lilio-
rum: & pone aquarum supradictarū ana guttas
tres aut quatuor in manu, & convertantur in lac
Virginale. Fricetur facies, & siccetur. *Rondelesius.*
Unguentum

Vnguentum ad faciem illustrandam.

R. Olei Medullæ cervi,
Olei medullæ castrati ana ꝑ ij.
Olei sem. Cucurbitæ ꝑ j.
Pinguëdinis caprinæ,
Terebinthinæ lotæ ana ꝑ ß.
Ceræ novæ ꝑ iij.
Liquefiant ad ignem: deinde adde
Masticis, Boracis usti ana ꝑ ij.
Misce, fiat unguentum, quo vesperi facies ungu-
tur: manè aqua furfuris abluatur. *Marinellus.*

Vnguentum pro facie albanda.

R. Lactis virginei ꝑ ij.
Olei tartari ꝑ j.
Misce, & faciem inunge vesperi, cum itur dor-
mitum: manè lava faciem, & erit clara, lucida &
pulchra. *Fioravanus.*

DE UNGUENTIS MA-
nus dealbantibus.*Vnguentum dealbans manus.*

R. Lardi salici, tusi, & in lixivio per tres dies
macerati (mutando bis quotidie, lixivium)
quantum sufficit.

Ceræ albæ parum.
Rad. Liliorum alborum, sub cineribus cocta-
rum & contusarum N. ij.

Liquefiant ad ignem: deinde per cribrum angu-
stum passetur in aquam frigidam, lavetur benè,
aquam quinquies vel sexies renovando: postea
servetur in vase vitreo ad usum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Pinguëdinis vel sevi caprini, mundati, atque
in aqua rosacea per duos dies macerati, &
optimè loti q. f.

Contundatur in mortario, continuo cum aqua
rosacea lavando: deinde adde
Ceræ albæ, Moschi, Zibetti ana q. f.

Liquefiant simul, & in aqua rosacea, vel alia o-
dorata fundatur: deinde servetur ad usum. *Ma-
rinellus.*

*Vnguentum manus dealbans, &
venustans.*

R. Olei Amygdalarum amararum, in aqua ro-
sarum vel violarum optimè loti q. f.
Ceræ albæ q. f.

Misce ad ignem, & fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Sem. Melonum mundat.
Sem. Cucurbitarum mundat.
Pinearum mundat, sem. Persicorū non excort.
Farinæ Hordei ana part. j.

Contundantur omnia optimè: deinde Tb. j. mel-
lis misceantur ad formam unguenti, quo manus
vesperi inungantur, manè abluantur. *Marinell.*

Aliud, ad idem.

R. Olei Amygdal. dulcium, optimè loti, Ceræ
albæ ana q. f. Caphuræ ꝑ j.
Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Rad. Ireos albi ꝑ j.
Rad. Liliorum ꝑ iij.
Sacchari albi ꝑ j.
Contundantur omnia optimè, & misceantur si-
mul ad formam pastæ, qua manus fricentur, de-
inde aqua abluantur. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Tartari, Olei Amygdal. dulc. Ceræ al-
bæ ana quantum sufficit.

Liquefactis ad ignem adde
Myrrhæ contritæ ꝑ j.
Masticis tusi ꝑ ij.
Misceantur, & infundantur in aquam rosarum,
laventur optimè: postea adde
Moschi, Ambre, Caphuræ ana parum.
Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Sem. Cucurbitarum mundat.
C Sem. Melonum excort. Pinearum mundat.
Sem. Persicorum ana ꝑ vi.

Furfuris Hordei quantum sufficit,
Trita cum melle optimo misceantur. *Marinell.*

Aliud, ad idem.

R. Pinearum mundat. & contusarum Tb. j.

Sinapis ꝑ j.

Ficum ꝑ iij.

Caphuræ ꝑ ij.

Contundantur omnia optimè, misceantur: fiat q.
pastæ, qua manus fricentur. *Marinellus.*

Vnguentum manus pulchras reddens.

R. Olei communis loti, Butyri recentis loti,
Pinguëdinis caprinæ lotæ ana part. j.
Macerentur simul in aqua rosarum per 24. ho-
ras, deinde liquefiant ad ignem, addendo
Ceræ albæ quantum sufficit.
Moschi parum.
Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, manus candidas reddens.

R. Micæ panis,
Orizæ, Cicerum rubrorum ana ꝑ iij. vel iv.
Saponis mollis ꝑ j. ß.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat pasta. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

R. Succu Peponis quantum sufficit.
Amygdal. amarar. in sero lactis infusarum q. f.
Ficum in eodem sero infusarum N. c.

Sinapis ꝑ ij. Rad. Iridis ꝑ j.

Fellis bovis ꝑ iv.

Incorporentur, & fiat pasta. *Rondeletius.*

Aliud ad dealbandas manus.

R. Decoctionis super prunas ꝑ iij. io Tb. aq.
& benè cooperiatur vas terreum plumbeatum,
coquatur ad dimidium: deinde adde
Succi Limonum ꝑ vi.

Mellis,

Olei Amygdal. amararum ana ꝑ ij.

Misce, & fiat unguentum. *Idem.*

*Vnguentum ad manus tumidas
ex frigore.*

R. Oesypi, Adipis Anseris, item Anatis,
Mucilag. sem. Cydoniorum ana ʒ ij.
Amyli ʒ vj. Terebinthinæ ʒ j ʒ.
Olei rosati, Olei vitell. ovorum ana ʒ ij.
Cerae citrinæ parum.

Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Aliud, ad abluendas manus.

R. Pincarum mundat. Pul. Sinapis ana ʒ iij.
Mellis optimi Tʒ ʒ.
Misc. & fiat pasta. *Idem.*

Aliud, ad tumorem manuum ex frigore.

R. Sem. Lini, Fœnigraeci, sem. Althææ ana ʒ ʒ.
Extractæ mucilag. cum aqua Lilliorum,
Unguenti supra scripti, Mucilag. ana ʒ j.
Olei Anethi, olei Amygdal. dulc. ana ʒ ʒ.
Fiat linimentum pro manibus cum lana sordi-
da. *Idem.*

Vnguentum ad scissuras manuum.

R. Unguenti ex Lithargyro, Unguenti Ce-
russa ana ʒ j.
Misc. & fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Axungia arietinæ, Amyli, Lithargyri, Olei
ana quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Lithargyri argenti, Myrrhæ, Zingiberis ana
part. æquales.
Mellis, Cerae, olei ana quantum sufficit.
Fiat unguentum. *Fumanellus.*

*Vnguentum ad manuum scissuras
& frigus.*

R. Olei communis ʒ iv.
Thuris albi, Cerae mundæ ana ʒ j.
Succi fol. Sambuci ʒ iij.
Vini albi odorati ʒ iv.

In vino, oleo & sambuci succo coquatur pomū
unum, & post addantur thus & cera, & colen-
tur. *Idem.*

Aliud, ad idem.

Radice lapathi acuti cum axungia suilla, liai-
to. *Fumanellus.*

Vnguentum ad manuum scissuras.

R. Masticis, Olei rosati, Cerae albæ ana q. f.
Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Furfuris in cinerem usti, Pilorum caudæ e-
qui ustorum ana part. j.
Mellis quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Tuthiæ, Cerussæ, Lithargyri ana ʒ ʒ.
Arsenic sublimati G iij.
Minii, Aluminis ana ʒ ʒ.
Aque rosarum, Plantag. Portulacæ ana q. f.

A Albuminum ovorum N. j.
Fiat mixtura. *Fumanellus.*

Aliud.

R. Tragacanthæ ʒ j.
Farinæ Amyli ʒ ʒ.
Succi Plantaginis ʒ ij.

Cum syrupo rosato fiat mixtura. *Fumanellus.*

*Vnguentum ad unguis scabiosos,
leprososq.*

B R. Pinguedinis Arctici, Colophonæ ana ʒ ij.
Misc. *Fumanellus.*

Ceratum, ad idem.

R. Terebinthinæ, Cymipi ana ʒ j. Misc.

Aliud, ad panaritium.

R. Olei Mastichini, Omphacini ana ʒ ij.

Cinnamomi ʒ j.

Cerussæ lotæ, Plumbi usti ana ʒ ʒ.

Tuthiæ præparatæ ʒ vj.

Cerae albæ, Resinæ lotæ cum vino ana ʒ j.

Misce. *Fumanellus.*

*Vnguentum ad unguium contu-
sionem.*

R. Cerae novæ, Cumini, Costi ana q. f.

Trita cum cera miscantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Pinguedinis Anatis, Pinguedinis Ursi, Eu-
phorbii triti ana quantum sufficit.

Fiat unguentum. *Fumanellus.*

*Vnguentum ad unguium scissuras
& erosiones.*

R. Diachilonis, olei Amygdalarum, olei de
Been, Masticis, Uvarum passarum ana q. f.

Fiat emplastrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Seminis Lini, Mellis ana quantum sufficit.
Misc. ad formam emplastri. *Marinellus.*

Ad unguis leprosos.

R. Picis, Cerae ana quantum sufficit.

Liquefiant simul, & fiat tanquā unguentū. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Sevi caprini, Sandarachæ tritæ ana q. f.
Misc. *Marinellus.*

Ad unguis excorticatos.

R. Salis, Farinæ Hordei, Costi triti ana part. j.
Mellis q. f. Misc. *Marinellus.*

Vnguentum post casum unguium.

F R. Seminis Lini ʒ j.

Cardamomi ʒ iij.

Mellis quantum sufficit.

Misce, & fiat tanquam emplastrum. *Marinellus.*

Vnguentum faciens cadere unguis.

R. Unguenti Rosati, Cantharidum ana q. f.

Misce. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Visci quercini, Arsenici ana q. f.

Misce. *Marinellus.*

Vnguentum

Unguentum ad verrucas manuum.

R. Radicis vitis, Stercoris ovini, item caprini ana part. j.

Lactis Ficum, vel Lactis Tithymali q. f.
Fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Facis olei, Aluminis Zuecharini ana ʒ j.

Vitridis aris ʒ ij.

Picis navalis ʒ β.

Tritis omnibus utitor. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Æruginis aris, Auripigmenti,

Dactylorum, calcis viva, Spumæ maris,

Tartari, Vitrioli, Stercoris columbini,

Farinæ Siliginis,

Farinæ nigellæ ana part. æquales.

Fellis taurini q. f.

Fiat unguentum quod superponatur, verrucis prius scarificatis. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

Cortex salicis ambustus mixtusq; aceto, & superpolitus. Itē canis sterces cum cera. *Fumanell.*

DE VNGVENTIS pectus ornantibus.

Unguentum mamillas parvas conservans.

R. Aluminis Rochæ triti q. f.

Olei Rosati q. f.

Misce, & inunge mamillas. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Boli Armeni pulverizati, Gallarum viridiū tritarum ana part. j. Mellis q. f.

Fiat unguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Cerussæ, Marmoris albi ana part. j.

Olei Myrtini q. f.

Trita cum oleo myrtino misceantur. *Marinellus.*

Ut mamilla decrescant, minoresve reddantur.

Cicutæ succus caphura mixtus, illitusque minores illas efficit. Item: Thus album cum Venetis umbilico, aceti, aceto mamillas crescere non sinit. *Fumanellus.*

Unguentum prohibens mamillas auferi.

R. Terræ tinctorum quantum sufficit.

Coque cū melle, fac cataplasma spissum & crassum, & appone manē usq; ad vespas: deinde superpone spongiam in aqua frigida infusam, quousque cataplasma auferatur. Et si vis efficacius, misce cum eo gallarum immaturarum ʒ x. facit enim mamillas rectas & tensas. *Bayrus.*

Unguentum mamillas molles & relaxatas indurans.

R. Argillæ, Albuminis ovi, Gallarum immaturarum, Masticis, Thuris ana q. f.

Tusa omnia calido aceto immisceantur, & illi-

nantur mamma: & integra nocte commorari oportet, & finito illic esse: si parum fuerit efficacax, opus innovato. *Ioan. Bapt. Porta.*

Aliud ejusdem, ad prohibendum incrementum mamillarum.

Contundantur cicuta, ejusque magmata cum aceto, virginum uberibus imponatur, & sic coëret, ut crescere non patiatur: precipue hoc in virginitate: quanquam solito lac deneget tempore.

B Linimentum ubera flaccida rugis, deformata expolians.

R. Amurcæ q. f.

Gummi Arabici, Tragacanthæ, Masticis ana parum. Caphuræ perparum.

Misce. *Alexius.*

Unguentum mamillas minores & duriores reddens.

R. Menthæ viridis, Rosarum siccarum,

Pyrorum sylvestrium, Mespilorum,

Sorborum, Prunorum sylvestrium,

Acaciæ, Balustiorum, Malicorii,

Nucum pinearum immaturarum,

Plantaginis, flor. Chamæxonis ana part. æquales.

Contusa coquantur in aceto: deinde adde

Farinæ Fabarum quantum sufficit.

Fiat emplastrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

D R. Cotoneorum, Prunorum immatur. ana q. f.

Optimè contulis adde

Boli Armeni, sem. Plantaginis, Anisi,

Fœniculi, Cumini ana parum.

Succi Plantag. Aceti ana q. f.

Misce. *Marinellus.*

Unguentum ad mamillas pendentes.

R. Farinæ Fabarum, Thuris, Masticis,

Succi Sempervivæ, Aceti calidi,

Albuminis ovi ana quantum sufficit.

Misce. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Ficum siccarum, Passularum,

Cumini, Aceti ana quantum sufficit.

Coquantur & contūdantur, ad formam emplastrum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Gallarum, Masticis, Thuris, Albumin. ovorum, Aceti calidi ana quantum sufficit.

Misce. Idem efficit furtur cum aceto coctum, & supra mamillas positum. *Marinellus.*

Unguentum ad pupillarum scissuras.

R. Olei Rosacei,

Cost. med. Sambuci ana ʒ j.

Ceræ quantum sufficit.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud, ad dolorem ex scissuris.

R. Olei Violacci, vel olei Amygdal. dulc.

Thuris albi, Ceræ ana ʒ ij.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud, ad scissuras.

R. Pinguedinis Taxi ꝑ β.
Unguenti Marciaton, item Agrippæ,
Althææ, Anodynæ ana ꝑ j.
Olei Nardini ꝑ β.
Misc. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Rosacei ꝑ ij.
Ceræ novæ ꝑ β.
Lithargyri, Thuris ana ꝑ j.
Misc. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Tragacanthæ ꝑ j.
Farinæ Amyli ꝑ ij.
Succi plantaginis ꝑ iij.
Misc. & linito. *Fumanellus.*

DE UNGUENTIS ORNANTIBUS VENTREM & pedes.

Vnguentum ventris rugas à partu abstergens.

R. Cornu cervini combusti,
Lapidis Amianthi,
Salis Ammoniaci, Myrrhæ, Thuris,
Masticis ana quantum sufficit.
Trita cum melle misceantur. *Ioan. Bapt. Ponsa.*

Aliud, ad idem.

R. Seyi arietis novies in aqua frigida loti Tβ j.
Albuminum ovorum N. ij.
Butyri parum.
Contundantur omnia optimè: deinde addantur
Masticis, Olibani ana ꝑ ij.
Misc. & fiat unguentum, quo venter inungatur.
Marmellus.

Aliud ejusdem, ad idem.

R. Cerpæ marinæ ustæ, Cornu cervini usti,

DE SMEGMATIS ORNANTIBUS, Sectio VII.

Smegma album odoratum.

R. Smegmatis Veneti antiqui, rasi, atque per
sex dies ad Solem positi, q. f.
Contundatur probè cum aquæ rosarum opti-
mæ Tβ j. deinde cum igne lento resolutum fue-
rit, addatur
Ireos triti ꝑ iv. Amyl. ꝑ vj.
Santali albi ꝑ ij.
Styracis liquidæ,
Olei Spicæ ana ꝑ j.
Miscantur optimè: deinde cum refrixerit, for-
mentur pilæ. *Alexius.*

Smegma moschatum Damascenum.

R. Smegmatis optimi, rasi Tβ j.
Cinnamomi electi, Nucis moschatæ,
Styracis calamitæ ana ꝑ j.

A Alumini Plumæ, Salis Ammoniaci,
Myrrhæ, Olibani, Masticis, Nigellæ,
Farinæ hordei ana partes æquales.
Trita cum melle misceantur.

Vnguentum ad callos pedum.

R. Farinæ Nigellæ,
Farinæ frumenti veteris,
Ceræ ana quantum sufficit.
Misc. & fiat ceratum, quod supra callos ponatur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Apomelitis, Ammoniaci ana ꝑ j.
Bdellii, Sagapeni ana ꝑ ij.
Terebinthinæ ꝑ iij.
Olei Irini ꝑ ij.

Misce, & fiat unguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Cineris cort. Salicis,
Aceti ana quantum sufficit.
Misc. quo calli inungantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Fol. Rutæ viridium,
Passularum ana quantum sufficit.
Contundantur simul, & fiat emplastrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Galbani, Ceræ ana q. f.
Misc. *Marinellus.*

Vnguentum nobilis odori gratia.

D R. Moschi, Ambari, Zibetti ana gr. iv.
Ex oleo Amygdalino dulci in unguenti formam
redigantur. *Henselius.*

Vel:

R. Olei nucis myristicæ expressi ꝑ j.

Zibetti optimi ꝑ j.

Moschi electi gr. vj.

Olei spicæ, Lavendulæ ana gut. ij. vel iij.

Misce. Fiat unguentum, quo narces, frons & no-
biles partes, robotandi gratia illinuntur. *Idem.*

E Lignialoës ꝑ ij. Belzoini ꝑ ij.

Caryophyllorum ꝑ j.

Contendantur omnia in pulverem tenuissimum,
addendo

Pulveris Cyprici ꝑ j.

Moschi, Zibetti ana parum.

Mergantur in aqua rosarum: postea cum ad So-
lem dies xl fuerit relicta, fiant pilæ, quæ servan-
dæ sunt in vasis ligneis cum bombyce. *Alexius.*

Smegma album odoratum, Damascenum.

F R. Smegmatis communis antiqui, rasi, q. f.
Siccetur benè per dies octo, aut decem: deinde
contundatur, & cribretur, fiatque pulvis: cui ad-
de Tβ x.

Ireos ꝑ iv. Santali albi ꝑ iij.

Mahaleb

Mahaleb ꝯ ij. Farinæ Amyli ꝯ j.
Redigantur in pulverem omnia, misceantur cum
prædictis x Tß. & ponantur in mortario, unâ cum
ꝯ j. Styracis liquidæ & paucò oleo Spicæ: con-
tundantur bene omnia simul: demum cum fari-
na Amyli formentur pilæ, seu globi: siccentur in
umbra, & serventur. *Alexius.*

Aliud optimum, ejusdem.

R. Moschi in aqua rosarum dissoluti G. vj.

A Zibetti G. iv.

Misceantur cum supradicto smegmate. Verùm
moschum in aqua Rosar. calidum esse oportet.

Aliud, manus dealbans.

R. Amygdalarum amararum, mundatarum,
& contusarum Tß j.

Saponis Saracenicus ad ovis magnitudinem.
Sinapis cochlearium unum.

Trita omnia misceantur benè. *Marinellus.*

DE PULVERIBUS ORNANTIBUS DENTES, Sectio IIX.

Pulvis dentes dealbans.

R. Coralliorum rubrorum,
Ossium dactylorum, Pumicis,
Ossium Sepiæ, Salis assii ana q. f.

Misce, & fiat pulvis. *Bayrus.*

*Alius gingivæ etiam roborans, & den-
tes confirmans.*

R. Coralliorum rubrorum, Margaritarum,
Sang. Draconis, Boli Armeni, Thuris,
Cort. Cancrorum ana part j.

Misce & fiat pulvis. *Fornianellus.*

Dentificium optimum.

R. Hyssopi, Origani, Menthæ ana ꝯ ij.
Aluminis scissilis, Cornu Cervi,
Salis communis ana ꝯ j.

Excipiantur, & urantur in olla donec in prunas
reducantur: adde

Piperis, Pumicis, Pyrethri, Masticis ana ꝯ ß.

Myrrhæ, Cinnamomi ana ꝯ j.

Fiat pulvis subtilissimus. *Rondetecius.*

Pulvis dentes dealbans.

R. Ossium Sepiæ, Marmoris albi usti ana ꝯ j.

Caryophyllorum, Cinnamomi,

Pyrethri ana ꝯ ij.

Spongiæ, Pumicis, Salis ana ꝯ j.

Misce, & fiat pulvis subtilissimus, quo fricentur
dentes. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Zingiberis, Cinnamomi,

Caryophyllorum,

Pumicis,

Ligni aloës, Nucis moschata, Macis ana ꝯ ß.

Piperis, Pyrethri, Sinapis,

Staphisagriæ ana ꝯ ij.

Spongiæ, Marmoris albi ana ꝯ ß.

Ossium Dactylorum ustorum,

A Hellebori albi ana ꝯ ij.

Panis hordei usti cum sale & melle ꝯ ß.

Tegularum rubrarum,

Cornu cervini usti, Aluminis Plumæ,

Ossium olivarum ustorum,

Ossium Myrobalanorum ustorum ana ꝯ ij.

Misce, & fiat pulvis subtilissimus. *Marinellus.*

DE PULVERIBUS ornantibus manus.

B

Pulvis manus reddens albas.

R. Farinæ Fabarum, Lupinorum,

Farinæ Amyli,

Oryzæ, Fabarum minutarum, Ireos ana ꝯ vj.

Misce, & fiat pulvis, quo laventur manus cum a-
qua. *Marinellus.*

Alius, ad idem.

R. Pinearum mundat. contus. ana ꝯ ij.

C Sinapis Tß j.

Amygdal. mundat. contus. ana ꝯ ij.

Fiat pulvis, qui ad Solem sicceatur, quo fricentur
manus cum succo limonum, deinde cum aqua.
Marinellus.

Alius, ad idem.

R. Sem. Erucæ ꝯ vj.

Ireos, Cumini ana ꝯ j.

Aluminis Fæcis ꝯ ß.

Sacchari candi,

Tragacanthæ ana ꝯ j.

Caphuræ ꝯ j.

Pinearum mundat.

Amygdalarum mundat. ꝯ ij.

Medullæ panis albi ꝯ ß.

Saponis antiqui rasi ꝯ ij.

Trita omnia misceantur: fiatq; pulvis ad manus
lavandas. *Marinellus.*

D

ANTIDOTARIUM SPECIALIS LIBRI II.
ET ULTIMI FINIS.

VNI DEO & TRINO gloria.

RERVM ET VERBORVM
IN ANTIDOTARIO SPECIALI
PRAECIPVE MEMORABI-
LIVM INDEX.

A.	
A BECHENSIVM therma- rum situs, ratio & vires 18.a	
abrotani duo genera vires	191.d ibid.e
absinthium quomodo distillandum 426.d	eius facultas & vires ibid.
absinthii succus ab herba quid diffe- rat 349.b	eius vires ibid.
absinthii tria genera vires	110.b ibid.c
Abudiacarum therma- rum situs, ratio, vires	ibid.f
acacia quid 362.e	eius loco quid substituendum ibid. vires ibid.f
acacia quid Plinio acaciae descriptio obscura	363.e ibid.a
acanthi radii is vires	283.c
accipitris ossa aurum trahunt	401.c
acetum caryophyllatum	556.e
acetum distillatum quomodo fiat	555.c
acetum lavendulae	555.c
acetum omne mista substantiae	355.b
acetum quod magis astringat	ibid.c
acetum quomodo statum fiat	555.b
acetum rosmarinum	556.b
acetum rosaceum quomodo fiat	556.a
acetum salutarium	ibid.b
acetum sambucatum	ibid.
acetum scillinum quomodo paran- dum 528.b	eius facultas & vires ibid.f
acetum theriacale distillatum quo- modo fiat	555.d
aceti conficiendi ratio	ibid.b
aceti vires	313.d
acerosae duo genera vires	151.e ibid.
acerosae feminis facultas	265.c
acerosae succus quomodo exprimen- dae 351.b	eius vires ibid.
acharistum	770.b
acinorum nuclei stomacho utiles	270.b
aconiti vires	187.c
acoris conditur, vulgaris	189.a
acori radii is vis	216.a
adamantis vires	63.d
adepi anatum & anserum sylve- strum quomodo colligatur	405.b
eius vires	ibid.
adepi anserina calore nullam superat 405.b	anserina quomodo colli- genda, preparanda, & reponenda ibid. eius vires ibid.
adepi apionum quomodo colligatur	405.b
eius vires	ibid.
adepi gallinarum quomodo colligen- da, preparanda, & reponenda	405.b
eius vires	ibid.
adepi humana quando colligatur	403.f
eius vires	ibid.
adepi suillae dem modo colligatur quo humana	404.f
eius usus	ibid.
adiantum quomodo distillandum	425.b
eius facultas & vires	ibid.
adianthi duo genera	109.a
eius vires	ibid.
adrianum	654.b
Aegeria fontis situs, ratio & vires	21.a
Aegyria balnea	ibid.e
Aegyria Andromachi	289.f
Aegyrium Phloxi	ibid.a
aer corporum & spirituum elemen- tum	5.a
aer qui elgendus	ibid.
aeris calidi & frigidi vires	5.c
ibid.	ibid.
aeris corrupti emendatio	ibid.
aeris usus	ibid.
acutus lapis quam vim habeat	73.e
optimus quis, ut pessimus	ibid.d
eius vires	72.e
aeugoraia quomodo fiat	41.f
ubi gignatur	ibid.
quibus modis adulteretur	ibid.
argemini solecia uno genera	49.f
agallotham	331.a
ibid.	eius vires ibid.
agallo hum calidum & siccum in secundo gradu	304.b
agallochi loco calamum odoratum sumi	ibid.c
agaricum duplex	325.c
eius vires	ibid.d
agaricum non admittit succum	326.e
agaricus vocat histarius	1089.b
agnicasi florum vires	209.b
agni coagulatum quas vires habeat	409.b
agnum pulmonis usus	397.b
agrostis quid	479.c
agrimonia quid	113.e
eius vires	ibid.b
Ahr balneum	23.d
eius situs, ratio & vires	ibid.
alinga quid 122.c	eius vires ibid.
alaoa sive qui probatissimus	73.e
eius vires	ibid.d
alcanatum	814.c
alcaun gula electio 406.e	eius vires ibid.
alcyoni lapidei quinq; genera	72.a
vires	ibid.
aleciorii vires	664
Alep Syria emporium	340.f
alisma quid	184.e
eius vires	ibid.d
Alhakengi	267.e
allii vires	148.e
aloe quae improbetur	365.e
quomodo adulteretur	ibid.
quando colligatur, & quando servatur	ibid.d
aloes duo genera	365.b
facultates & vires	ibid.
aloes ignum	331.e
eius vires	ibid.b
alteri jeminis facultas	265.f
alibaea appellatio	110.d
vires	ibid.e
alibaea validia vires	283.a
alumen opimum quod	45.a
aluminis adulteratio	ibid.
tria genera, vires	ibid.c
alumine ligna illa non ardeant	56.b
amaracus quid	140.b
eius vires	ibid.
ambra civina unde nascatur	84.f
eius genera ibid. vires	ibid.
ambra generationis varia scriptu- rum opinio	79.b
ambrosia Archibii	862.c
ambrosii montania	215.b
amechysii vires	63.f
amanitrus sapis ubi nascatur	72.b
eius vires	ibid.b
ammi quid 132.c	257.e
eius loco quid substituendum 132.e	257.a
ammonia um quid	379.c
quando colligendum	ibid.d
quae optima ibid. ubi gi- gnatur ibid. eius vires	131.d
amomum quid 131.a	quod opti- mum ibid. eius vires ibid.b
amoni	

I N D E X.

anomi loco quid substitutum 205.e	aparine quid 186.f	contra pestem 450.f
258.b	eius vires ibid.	aqua cancrorum 431.d
anydum unde conficiatur 357.f	apii vires 121.b 288.a	aqua capillos efficiens croceos 1144.b
eius vires ibid.	apii sativi radix quando colligatur 283.f	denigrans 1142.e 1143.a longos reddens 1141.d renasci prohibens 1145.a rubros reddens ibid.a tingens 1142.e
amygdale amarae quae probentur 240.b	eius vires 284.a	aqua caponis 435.c 436.e cicerum quomodo paranda 536.a
earum vires ibid.	apii semen quando colligendum, & quandiu servandum 256.f	eius vires ibid. cinnamomi contra pestem 449.b cisternarum cur non aequè commendetur 9.d cochlearum 436.f
amygdalarum vires 225.a	eius vires ibid.	aqua concilians faciei roseum colorem 1157.e
anylyum unde conficiatur 357.f	apii succi vis 349.c	confortans visum 462.e
eius vires ibid.	apophlegmatismus ad deffillationem capitis 1106.c ad dolorem capitis ex bile 1105.d ad dolores dentium ex materiae influxu ibid.c ad frigidum & humidum capitis affectum ibid.d ad morbum comitiale 1106.d	contra pestem 449.d 450.c
ex Ampelide terra quae imprimis laudetur 38.c	apophlegmatismorum usus 1105.a	aqua contra venena lethalia & pestem 455.a corpus macilentum reddens 1142.c
vitiiosa quae constat ibid. eius vires ibid.	apozymata unde parentur 531.e	corrodens loco canceri 469.e
ex Amphibena demorsis quomodo auxiliandum 394.e	apri coagulatum ad quid utile 414.b	aqua cum Mercurio 476.e
anacardia quid 229.c	dentis vires 402.b	curum reddens albam, Solisque adulationem auferens 1153.e
eius vires ibid.c	adversus Apum iclus remedium 392.a	cucurbita perfecta 1147.f
anagallidis duo genera 175.a	aqua ad ambusta, preciosissima 469.d	aqua dealbans capillos 1144.b
vires ibid.c	ad casum capillorum 1144.e ad convulsiones 459.a	dealbans faciei maculas & vitrices 1153.f
anatis sanguis utilissimus in anidiosa miscetur 402.f	ad dealbandas faciei maculas 1161.a	confirmans 1127.f
anemones duo genera 210.f	ad detenda varicellarum vestigia 1161.b	aqua epileptica 457.c
facultas & vires 211.b	ad dentes 470.b	Erasti ibid.f Langii 458.e
anethum quid 120.d	ad faciem decorandam 1150.f	aqua faciem coloratam reddens 1157.c 1158.a
quando colligendum & quandiu servetur, ac eius vires ibid.e	ad faciem rubram 1155.b	aqua facium dealbans 1152.b
anethi seminis collectio 256.e	ad hydropem 466.d.e	denigrans 1160.a
eius vires ibid.f	ad im- petiginem faciei 1161.b	illustrans 1151.d
angelica 120.f	ad inventum tardandam 443.e	invenitum reddens 1160.b
quando colligenda 121.a	loquelam deperditam 460.a	pul. hennam reddens 1149.e
eius vires ibid. & 321.b	ad maculas faciei 1161.e	detergens & illustrans 1148.e
anguilla in vino suffocata quid praestent 376.f	ad melancholiam 459.b	aqua stuvialis quae probetur 9.f
anisi semen quod melius 258.b	ad morbum Gallicum deffillata 467.b	aqua formam faciei concilians 1149.a
quando colligendum, & quandiu servandum ibid. eius vires ibid.	ad nebulas oculorum & suffusiones 462.e 463.e	aqua fortis 470.b
Annabergensis balnea 23.d	ad oculorum dolores 1145.a	faciem renasci pilos 1144.d
Annabergensis fontis acidi situs, ratio & vires ibid.	lachrymas ibid.c	aqua hordei quomodo paranda 535.a
antherae seminis vires 268.f	aqua ad oculorum tenebrositatem 1146.a	eius usus ibid.
anonis vires 323.a	ad oculorum ulcera ubi materia calida est 463.a	hydrotica 466.a mellis 434.d
anseris sanguis utilissimus in anidiosa miscetur 402.f	ad palpebrarum tumores & lachrymas oculorum 1146.f	melonum ad faciem illustrandam 1149.f
anserini stercoreis vires 411.a	ad phthisim 464.b	aqua mirabilis 437.e 455.f
anisos flores quomodo distillandi 424.c	ad rubedinem oculorum 1145.e	ad visum 462.a
eorum facultas & vires ibid.	ad rugas faciei 1162.a	aqua multae, seu hydromel 486.a
antidonium Andromachi 858.f	ad splendorem & formam faciei 1148.d	aqua oculorum vitia tollens 1145.e
antidonium contra venena & pestem 800.a	ad spua cruenta & phthisim 464.b	aqua odorata 1139.a.b
de sanguinibus 803.d	ad strumas 468.d	ad corpus & vestimenta ibid.a
haemagogum 827.c	ad tollendum omnes molestias in facie 1161.e	aqua panis 424.e philosophica, sive iberica, alia ad morbum Gallicum 467.f
antidonium Nicomedis Regis contra venena 804.a	ad tubercula faciei 1160.a	posabilis 11.a
Saxonica 722.e	ad ulcera corrodentia & sordida 468.e	preciosa 455.d
Antigastrensis balnea 21.f	ulcera pudendi 469.c	aqua pro leprosis ad faciem 468.c
Antigastrensis fontis acidi situs, ratio & vires ibid.	aqua anisimoni 1030.b	pro phthisicis & helicis 465.b
antimonium quod optimum 49.c	apoplectica 457.a	aqua prohibens ortum capillorum 1145.b
antimonii preparatio 1028.c	aqua Bezoartica 438.b	
vires 49.c		
antimonon Nicolai 825.b		

I N D E X.

agua pustalis culumodi	9. e	Aquarii balnei sius & vires	32. b	athanasia maior	847. a. b
quæ in humana vita usum ad-		Aquensia balnea	524. a	Mitridatis	800. a
mitui non debeat	ibid. d	Aqueosum balnearum vires	ibid. a	atramentum iutorum quomodo pro-	
quæ optima	ibid. b		32. b	betur	47. f
agua rubrificans faciem	1157. b. c	Arabici lapidis vires	72. e	atriplicis duo genera	151. b
agua rubra ad faciem	ibid. f	arena vires	70. d	vires	ibid.
agua sacchari destillata	432. a	argentum vivum duplex	50. e	atractylis quid	109. f
agua somnifera	460. b. 461. b	ejus vires	ibid. d	ejus vires	110. a
sordidis & corrodentibus ulceri-		fiat	ibid. f.	avellana quæ præstantiores	239. f
bus conferens	469. b	ibid. & 54. e		avellanarum facultates & vires	
spermatis ranarum	431. e	argenti liquor	670. e		240. a
stilla: inia arthritidi utilis	466. f	argenti scobis vires	50. b	aurantia condita	833. b
odorata valde	442. a	argenti spume vires	54. d	aurantiorum malorum tria genera	
agua stillatiua quomodo ex herbis		aristolochia clematidis appellata		234. f	vires
& floribus extrahatur	421. a	300. e	quomodo distillanda		ibid.
sudatoria ad pestem	445. f	427. c	ejus facultas & vires	aurantii mali corticis vis	147. a
Tartarea	466. e	ibid.		aurum quid	130. a
theriacalis	444. a. 446. f. 451. f	aristolochia Saracenicæ	301. d	ejus vires	ibid. f
caphurata	451. f	aristolochia appellationes	300. e	aurum omnium metallorum præ-	
agua visum conservans	465. f	etymon	ibid. d	stantissimum	41. b
1145. f		299. e	tres species	atractrice polles	ibid. a
agua visum instaurans	1146. a	aristolochia quando colligenda		in omnibus partibus suis æquale	
agua usualis ad oculos	462. b	300. c		ibid. d	
agua vite ad pestem	445. d. 448. e	Armenii lapidis vires	76. c	aurum potabile	666. f
agua vite aurea	437. a	aromaticum caryophyllatum	772. a	satum	751. b
agua vite contra pestem	448. e	moschatum	ibid.	vite	669. f
mirabilis contra grassantem pe-		ibid. e	rosatum	auri facultas & vires	41. e
stem	447. f	Gabrielis	770. e	vina præstantissima quæ	ibid. b
agua vite optima	441. b. 454. a	aron quid	286. d	aurea Alexandrina	870. c
agua vite preciosa	450. b	eius vires	ibid. e	auripigmentum quod optimum	
preciosissima	444. a	avibemisia quomodo distillanda	428. c	48. b	ejus duo genera
aliam minus sumptuosa	ibid. b	eius facultas & vires	ibid.	vires	ibid.
vitam prolongans	442. f	arthemisie duo genera	121. c	Austriacæ thermæ	14. d
agua dulcis balneum calidum	9. f	artus calefacientia	268. e		
frigidum	10. b	refrigerantia	269. f		
medicamentum	ibid. c	asa dulcis	359. f		
agua alterans bilem atram in cor-		asarum quid	219. f		
de	428. a	eius vires	130. a		
alterantes quali-		asarum quando distillandum	429. a		
tate occulta	429. c	eius facultas & vires	ibid.		
augentes	1144. a	asari vires	286. c		
tes capus	429. e	asclepias quid	187. b		
hepar	427. a	eius vires	ibid. c		
stomachum	ibid. d	asine lactis vires	406. a		
agua concoquentes atram bilem in		asini unguularum combustarum usus	ibid.		
pectore	428. c	ibid.			
in hepate	429. a	astini jecoris vis	397. e		
in splene	ibid. b	stercoris vis	411. b		
in thorace	422. b	asphaltum	332. b		
agua dentes dealbantes	1147. a	eius vires	ibid. c.		
aque excalfaciennes atram bitem in		asparagi duo genera	109. e		
capite	428. d	ibid. f			
renes & vesicam	427. e	radix quando colligatur			
faciei	1160. f	305. e	eius vires		
maculas tollentes		vires	ibid. f		
agua lacustres & palustres omnino		asperula odorata quid	172. c		
improbande	9. e	eius vires	ibid. d		
siue thermæ	10. e	asphaltii radicis vires	299. a		
agua mulæ vires	486. d	asphodelus quid	311. b		
agua ornantes	1139. a	radix colligenda	ibid.		
431. f		facultas	ibid.		
432. a. b		& vires	ibid.		
refrigerantes		astidis exuvii vires	416. a		
bilem in capite	422. a	ictus quomodo curandus	396. c		
cor	ibid. c	astus lapis quomodo probetur	71. a		
hepar	423. a	eius vires	ibid.		
renes & vesicam	ibid. b				
sanguinem	421. b				
stomachum	422. f				

B.

Bacca janiperi quando colligantur
227. d eorum vires ibid.
Bacchus corymbifer cur dicatur
189. d cur hedera coronetur
ibid.
Badense in Marchionatu balneum
14. b
Badenrvitensia balnea 19. b
Badenrvitensium thermarum situs
ratio & vires ibid. b. c
balanus myrreptica quid
eius vires ibid.
balaninum oleum
balneum abstergens, purgans, va-
refaciens, aigerens, pro leprosi
610. a
balneum ad conceptum perutile, ca-
lesfaciens & roborans uterum
607. a contractos & convulsos
605. c cunctis vitia, pro biliosis
608. d dolorem 612. d
dolorem colicum 611. a
nephriticum ibid. c
inflammationem, cum fluxu adipe
607. e duritiem membrorum
ibid. f intemperiem calidam
680. a intemperiem frigidam
605. a juvandum conceptum
607. b balneum

I N D E X.

balneum ad lassitudinem	612.a	699.c	artificiale Fioravanti	bilem in capite concoquentia	422.a
maiores cutis affectus	609.a	610.e	Christi 704.e	Berchenfeldensis fontis acidis situs,	
morbium gallicum	ibid f		strale 700.d	ratio & vires	21.f
paralyticos 605.b	praduram	balsamum optimum	712.a	bistoria quid	309.b
pretumidamq; scabiem	609.c	vulncrib. conglutinandis	706.b	eius duae	
scabiem, lepram, ulcera, & omnia		balsamum Romae factum	701.e	species ibid.c	vires 310.c
cutis vitia	610.c	balsamum, seu oleum benedictum	705.b	bitumen quid	81.d
balneum areum	5.a			generum ibid.	eius probatio
quomodo fiat	ibid.	balsamum sulphuris	709.b	82.c	vires
balneis aquae dulcis frigidum con-		tarsari	ibid.c	Blanca Nicolai	819.f
tra quos morbos valet	9.a.b	balsamum svrsariam in medicum	639.c	blatae Byzantiae vires	80.c
balneum corporis sordes abstergens,		usum recipitur	710.e	blitum duorum est generum	154.a
ipsumque venustum reddens	1163.a	bal. amum Vigonis	712.c	eius vires	ibid.
		balsamum hypericonis simplex	712.c	baccharis quid	132.e
balneum emolliens	607.e	compositus ibid.d	712.c	eius vires	ibid.f
balneum frigidum quibus maxime		710.a	Mercurii	bolbocastani descriptio	310.d
noceat	606.a	Pati pretiosus, sarcoticus	711.f	minis ratio	311.a
menstrua provocans	608.a	visci pomorum	712.f	vires ibid.d	
mundans corpus	1153.c	balsamini olei artificialis	456.b	bolus Armena quando primum in	
balneum odoriferum pro nobilitati-		456.b		lucem venit	33.a
bis faminis	1164.b	balsami vires	639.c.d	puratio ibid.c	vires ibid d
balneum primum, cutis affectus e-		barbarum Andromachi	591.a	borrago quid	111.b
molliens & detergens	608.b	barbarum magnum	980.f	borrago quomodo distillanda	428.f
secundum, cutis affectus deter-		parvum	ibid.d	eius facultas & vires	ibid.
gens & exsicicans	ibid.c	bardanae maioris folii vires	189.c	borraginis flores quando colligan-	
tertium, cutim detergens, ac le-		basili unis semen quando colligen-	257.c	tur 205.a	eorum vires
niter astringens, seu corroborans	ibid.f	baum, & quandiu servandum	257.c	brachii humani ossis vires	401.a
		eius vires	ibid.	branchiae ursinae radice plata	283.b
balneum pro haecicis	612.c	Bassenheimense balneum	24.c	eius vires	ibid.c
remedium totius corporis	605.a	Bassenheimensis fontis acidis situs,		brassica quid	111.f
Theophrasti Paracelsi	610.f	ratio & vires	ibid.	eius vires	ibid.b.c
balnei diviso	606.a	bdellium quid	371.f	brassica marina quid	161.d
laconici incommoda	6.b	ibid.	eius adulteratio	eius vires	ibid.f
balnea gypsea quib. conferant	12.d	vires	372.a	brassicae folii vires	189.d
balnea hysterentia cutem	608.c	bedeguar quando colligatur	303.b	succis vis	349.b
balnea area quib. auxiliantur	12.b	eius vires	ibid.c	Brigensta balnea	24.e
aluminosa	11.c	Belleribat balneum	24.b	Brigenstium thermarum situs, ratio	ibid.
aluminosorum usus	ibid.	Bellevalensis fontis acidis situs, ra-	ibid.	& vires	ibid.
balnea aperientia	608.a	tio & vires	ibid.	Brintzbachensia balnea	19.f
astringentia	607.b	betigin quid	360.e	Brintzbachensium thermarum ra-	
balnea aurea 12.d	quibus usula	quod optimum	ibid.	tio & vires	ibid.
ibid.	bituminosa	12.a	been album quid	303.c	eius vires
bituminosorum usus	ibid.	ibid.e	rubrum	302.d	eius facultas & vires
balnea calefacientia	605.a	611.a	eius vires	ibid.e	bryonia à labrusa differt
balnea cuprea & area	12.a	benedicti laxativa	814.b	alba	292.f
praeparata quibus auxiliantur	12.b	berberis quid	242.b	nigra	293.b
balnea dolorem mitigantia	611.b	gatatur ibid b	eius vires	ibid.	etiam Chironia appellatur
emollientia	607.d	berberorum seminis vires	269.f	sylvestris	294.a
balnea ferrea	12.a	succi vires	352.c	bryonia sylvestris appellationes	ibid.
quibus utilia	ibid.	Bertrigensta balnea	24.c	bryonia duo genera	292.d
balnea gypsea 12.d	nitrosa	Bertrigenstium thermarum situs,	ibid.	bryoniae facultates	293.e
nitrosorum usus	ibid.	ratio & vires	ibid.	bubali coagulum ad quid utile	405.b
balnea nitrosa quid à salis disse-		beta duorum generum est	311.d	ex Bubalorum cornibus annuli vi-	
rant	11.b	eius vires	ibid.e	res	401.e
salis usum	11.a	betae radicis vires	283.c	bubalum serum quomodo confi-	
balnea sulphurea	12.e	succi vires	349.a	ciendum, & servandum	405.b
sulphureorum usus	ibid.	betonica quid	12.e	eius vires	ibid.
balsamum ad articulorum dolores	708.b	quomodo distillanda	423.f	bubali stercoris vires	411.e
		eius facultas & vires	ibid.	bubalinæ medullae usus	401.e
balsamum ad morbos diversos	703.d	betonicae florum vis	205.b	buccinum quid	86.d
paralyticum	707.b	bezarr Lapis	64.c	nominis ratio	ibid.
vulnera	704.e	bilem flavam purgantia	272.d	vires	ibid.e
balsamum artificiale	697.f	323.b		buccinorum carnes	86.e
				bulfonis lapis	65.f

I N D E X.

buglossum quid	111. b	canella unde dicta	341. a	castia Graecorum	334. f
buglossa quando distillanda	428. f	canella adulteratio	ibid.	castia qualis esse debeat	344. f
eius facultas & vires	ibid.	baccarum oleum	343. f	castia qua optima	335. a 344. f
buglossae radix vino imposita, velis praeter auget	283. c	canella diuersa cinnamomi nomina		castia adulteratio	340. f
buglossa succi vires	349. a	indita	341. e	copia	344. e. historia veteribus
bulbus esculentus	311. e	contra canis rabiosi morsus auxili- bitur	391. b	incognita	540. a in cinnamo- mum muscario
bulbi vires	ibid. f. 323. f	canis rabiosi morsus	390. e	Casteinensis balnea	17. d
buphthalmi flores quando colligen- di 205. b eorum vires	ibid.	caninus sanguis a quibus commode bibatur	403. a	Castleinensium thermarum flus, ra- tio & vires	ibid. a
buprestis qui biborint, qua mala experiantur	339. d	canini stercoris vis	409. d	castellum ex larigna materia con- structum	338. d
iisdem qua auxiliantur	ibid.	cantharides qua probatissima	386. b	castorium quid	328. b
Buretzhemensis balnea	24. f	earum usus	ibid. c	eius facultas & vires	ibid. c
Buretzhemensis balnei flus & vi- res	ibid.	cantharidum datarium signa gra- uissima 386. c	qua in auxilium exhibenda	castorium raro verum inventur	398. e
burysa pastoralis quid	165. f	capilli Veneris facultas	109. c	catagmaticum Andromachi	991. d
eius vires	166. a. b 270. b	syrupi vires	481. d	cataplasma ad anginam	1007. b
butyrum quomodo fiat	407. a	capnos chelidonia	298. d	aggefcenē inflammationē	ibid. d
butyri oleum	ibid.	cappari vires	228. e	dolorem oculorum	1009. e
butyrum Italici idem quod Indis Gna- iacum	333. b	coricis vires	347. a	dolorem podagricum	ibid. f
		capparum radix quas vires habeat	284. d	dolorem ventriculi	ibid. g
		caprae sanguinis vires	402. f	dolorem articulorum ex materia calida	1008. f
		caprea tauricornis coagulatum ad quid utile	410. b	cataplasma ad dolores & inflam- mationes partium externarum	1008. e
		capreoli levi vires	ibid.	cataplasma ad eruptionem sangui- nis e naribus	1003. hydrope- na 1007. a
		caprini levi vires	ibid.	iscur inflammationem	1003. a
		caprini lactis vires	406. f	incipientem inflamma- tionem	ibid. d
		capri vis 410. d vesicae usus	400. b	indura or tu- mores Lienis & icterici	1004. c
		caprisolis duo genera	141. f	inflammationem	1010. b
		capripurgium Apicenne	532. e	inflammationem in declinatione	1007. f
		carbonum ignitorum electio	2. a	inflammationem in stati	ibid. e
		usur	ibid.	Lenis inflam- mationem	1003. c
		carbunculi vires	61. d	maturandos tumores in quibus	1006. b
		cardamomum Arabum aliud a car- damomo Graecorum	228. d	cataplasma ad oculos, refrigerans	1010. e
		eius vires	ibid. e	parotidas ex frigore	1008. a
		cardopatii duae species	321. d	cataplasma ad rennis fluxum	1001. a
		cardus benedictus quomodo di- stillandus	425. c	cataplasma astraglorum	1008. b
		eius facultas & vires	ibid.	concoquens & maturas	1005. b
		cavinae duae species	321. d	consolidans	1005. a
		Carpentis balnei flus & vires	32. d	cataplasma in dolore colico & ne- phritico	1009. b
		carpsballanum quid	229. e	insigne Regi Daniae	1005. a
		optimum quod	ibid.	cataplasma magistratis	1004. b
		carum quando colligendum, & quando servandum	258. c	mitigatorium ad parotidas pro- initia	1010. a
		eius vires	ibid.	cataplasma quid	1001. eius divi- sio
		caryophyllata radix quando colli- gatur	304. f	ibid. quo fluxus sanguinis & quovis vulnere erumpentis co- hiberi potest	1003. f
		caryophyllorum arboris descriptio	227. e	2 naribus profluentem siccant	ibid. a
		facultas & vires	229. a. b	suppuratorum	ibid. a
		flures quando colligendi	206. f	stupefaciens	1010. c
		eorum vires	ibid.	cataplasma abstergentia	1005. a
		carthami seminis vires	273. e	adstringentia	1001. a
		castia Arabum	243. f	atrahen- tia	1008. b
		que eligenda	244. b	concoquenda	1005. f
		eius vires	ibid. d	discussentia	1006. f
		castia communis, extracta	ibid. b	casti-	
		extracta cum foliis senae	805. a		
		sine foliis senae	804. e		

C.

Admia fornicaria 53. c
 Calamintha quando colligenda 135. f
 calamintha quomodo distillanda 424. b eius facultas & vires ibid.
 calamintha succi vis 349. c tres species 136. e vires 349. c
 calamus aromaticus conditus 380. c eius vires 303. f
 calamus vulgaris pro vero calamo a Bononiensibus acceptus ibid. d
 calculum frangentia 272. e
 calentula quomodo distillanda 427. a eius facultas & vires ibid.
 calx cineris quadam species est 4. c
 calx que efficacior ibid.
 quomodo fiat ibid.
 calis facultas & vires ibid. d
 samphora que optima 380. f
 qua deterior ibid. a
 samphora vel eaphura quid ibid. f
 samphora oleum 658. f
 vires 381. a
 cancrorum distillatorum vis 431. d
 cancrorum oculi vis 397. b
 cancrorum exustorum cineris vires 90. b
 cancrorum fluoriatilum exustorum cineris usus 386. f
 lapilli vis 73. f
 cantharis olivifera contra venena & pestifera 1128. e
 pro fumo ibid. d
 qua praestantiores 1. c
 cantharum usus ibid. a

I N D E X.

ortices bilem purgantes	347.a	typhoides	783.b	do parandum	544.e
ortices calidi <i>ibid.</i>	<i>in primo</i>	cytonia condita	884.d	eius vires	<i>ibid.</i>
339.a	secundo			decoctum pectorale quomodo pa-	
tertio	346.a	D.		randum	545.c
ortices dolorem mitigantes	346.c	D actyli qui probentur	223.f	eius vires	<i>ibid.</i>
ortices fructuum calidi	<i>ibid.</i>	qui deteriores	224.a	decoctum pituitam educens	550.c
ortices frigidi	347.a	dactylorum vis	<i>ibid.</i>	decoctum provocans menstrua	
purgantes	346.c	Dalsingensia balnea	24.f	546.e	
ortices fructuum astringentes	376.a	Dalsingensium thermarum situs,		decoctum ptisanae hordei quomodo	
		ratio & vires	<i>ibid.</i>	fiat	535.e
orticum divisa	339.a	dama serum quomodo colligendum,		decoctum radice china	542.a
ostus quid	289.d	preparandum, & conservandum		decoctum stachados quomodo pa-	
eius facultas	<i>ibid.</i>	403. eius vires	<i>ibid.</i>	randum	543.f
orthyledonis succi vires	350.b	daphnoides quid	193.c	eius vires	<i>ibid.</i>
cranii hominis vires	401.a	eius vires	<i>ibid.</i>	decoctum thymi quando paran-	
Creta insula cupressi patria	337.e	dauci tria genera	261.f	dum	<i>ibid.</i>
crocus diaris	745.f	vires	262.a	eius vires	<i>ibid.</i>
crocus quando floreat	206.a	decoctio aperitiva lenitiva maior		decoctum raris & paville	541.b
ubi nascatur	<i>ibid.</i>	551.d minor	<i>ibid.</i>	decoctum raris & pavilla cum gua-	
oraci adulteratio	205.f	aperitiva maior cum rhabarbaro	<i>ibid.</i>	iaco	<i>ibid.</i>
essentia 757.f	vires 206.b	<i>ibid.</i>		decoctio alterantia bilem	546.a
crocodyli terrestris stercore vires	412.b	decoctio bilem educens	549.d	bilem astram purgantia	544.a
		florum & fructuum	536.d	alterantia capus	536.f
crocomagma Damocratis	1081.c	decoctio senae D. Gereonis quomodo		decoctio alterantia communia	536.c
crystallus unde gignatur	69.f	paranda 544.d eius vires	<i>ibid.</i>	decoctio alterantia cor	537.d
eius vires	<i>ibid.</i>	vulneraria nostra	547.a	pituitam	546.c
cubeba quid	238.f	decoctum ad dentes firmandos		ventriculum	537.f
cubeba fructus in quanta sit affi-		1148.a		decoctio minus usualia	545.b
matione	239.b	decoctum ad ianthi quomodo paran-		decoctio officinalia rescipientia	535.a
eius vires	<i>ibid.</i>	dum 542.e eius vires	<i>ibid.</i>	decoctio purgantia bilem flavam	
cucumis sylvestris quid distet a sa-		decoctum astram bilem vacuans		543.b 549.e	astram bilam
nivo 248. quando colligatur,	<i>ibid.</i>	550.d cephalicum calfaciens		550.f	humores mixtos
& quando servetur	<i>ibid.</i>	536.f commune magistrale ad		pituitam	543.c
quomodo corrigatur	<i>ibid.</i>	medicamenta maceranda	<i>ibid.</i>	sanguinem	542.e
eius vires	248.c	decoctum contra urinae ardorem		decoctio sudorem provocantia	538.f
cucumeris sylvestris vires	327.d	546.b cordiale	545.e	decoctio unde parentur	533.a
cucumeris seminis vires	269.c	quomodo fiat	<i>ibid.</i>	decoctio vulneraria	547.a
cucumeris vires	234.c	decoctum epithymi quomodo pa-		defensivum optimum	949.b
cucurbitae quomodo distillanda	422.f	randum	544.a	defensivum magistrale	925.b
earum facultas &	<i>ibid.</i>	eius vires	<i>ibid.</i>	dentifricium ad candorem dentibus	
vires	<i>ibid.</i>	decoctum ex sumaria	546.f	conciliandum	1124.e
cucurbitae seminis vires	269.c	decoctum ex thymo quomodo paran-		dentifricium optimum	1210.a
cucurbitarum vires	234.a	dum	<i>ibid.</i>	Deynachenise balneum	21.c
cuminum quando colligendum	261.c	decoctum eupatorii quomodo paran-		Deynachenise fontis acidii situs, ra-	
eius vis	<i>ibid.</i>	dam	545.a	tio & vires	<i>ibid.</i>
eupressi duo genera	170.b	eius vires	<i>ibid.</i>	diacaleminthon Galeni	768.c
vires	<i>ibid.</i>	decoctum flatus pellens, seu carmi-		Nicolai	<i>ibid.</i>
eupressi lignum suaevolentiam non		nativum	547.f	diacapparis	784.a
excutit	338.a	decoctum fructuum quomodo pa-		diacarthamum	824.a
curcuma vires	305.e	randum	543.b	diacassia cum manna	806.a
Curiense balneum, sive Piperinum	12.f	decoctum galli ad colicam	<i>ibid.</i>	diacassia magistralis	805.d
		decoctum guaiaci cum raris pavil-		Alisue	<i>ibid.</i>
cuscuta quae deligenda	113.a	la pro syrupo	541.d	diacassia sub nomine cassiae condita	
eius vires	<i>ibid.</i>	decoctum hellebori nigri quomodo		<i>ibid.</i>	
quando distillanda	429.b	parandum	551.a	diacastorium	863.e
eius facultas & vires	<i>ibid.</i>	decoctum laxativum in Maio	552.d	diacatholicon	806.e
cyclaminus quid	172.e	decoctum ligni guaiaci cum cortici-		diacatholicon Theophrasti	433.f
eius vires	<i>ibid.</i>	bus 540.b.c.d cum vino		diachylon cum gummi Pignis	
cyclamini radix alexand.	294.e	539.b.c.d		975.e	
cygnus Galeni	1103.f	decoctum ligni pro potu	539.a	diacinnamomum	777.d
cyperus quid	308.e	decoctum mixtos educens humores		diacitonium compositum	786.d
eius genera duo	<i>ibid.</i>	550.b		diacitonium & succo citoniorum	
cyperus vires	309.a	decoctum myrobalarum quomo-		889.b	

I N D E X.

electuarium Indium maius	815. a	electuarium refrigerantia ventriculi	87. a	emplastrum contra vermes	998. a. b
minus	ibid. c	lum	87. a	emplastrum croceum	993. a
electuarium Iustinum	791. a	electuaria Venereum minuentia		emplastrum de apibus	980. a
electuarium Iuxificans	773. d	842. a	Venereum simulansia	baccu tauri	994. a
electuarium lenitivum	807. f	794. b	839. e	998. f	centaurca
electuarium Mesuae	810. d	electuariorum divisio	753. a	crustae panis	973. a
electuarium officinale solutivum	810. b.	elixir vitae	438. f 441. a 454. e	em plastrum de ianua	881. a
electuarium opticum	830. c	ellebori albi vires	325. e	lapide calaminari	993. a
pectorale	833. a	nigri vires	ibid. c	maslice	994. c
pestilentialia	791. d	Ellenbogenstium thermarum sius,		minio, Vigonis	985. f
electuarium Petri	783. d	ratio & vires	16. e. f	rhabarbaro	979. b
electuarium preservativum contra		ambrocha quid	597. a	favinis	982. b
pestem & alios morbos	798. a	ambrocha alterantes stomachum	598. b	quinque	ibid. c
802. e		ambrocha calefacientes caput	597. b	stercore canis	984. c
electuarium pro corde & palpitatione	831. b	ambrocha ad dolorem podagricum	600. b	vermibus	992. d
dolore in fluxu		600. b	lethargum	993. b	emplastrum Diabolanon, Cruonia
ventris	843. a	ambrocha ad phrenitidem in principio	598. d	emplastrum Diacardia	993. d
842. d		ambrocha ad somnum induendum	600. a	em plastrum diachalices, palmicium	
electuarium pro in qui non possunt		ambrocha ad stomachum imbecilem in febris quotidiana	598. b	unguentum dictum	988. b
coire ex frigida	841. d	ambrocha in augmentu	599. a	emplastrum diachylon simplex	974. f
electuarium pro in, quibus semen est acre	840. b	ambrocha refrigerantes caput	597. c	compositum	973. a
lienteria	838. d	ambrocha unde componatur	ibid. a	magnam filii Zachariae	ibid. e
refrigerato ventriculo	833. d	embrocharum divisio	ibid. d	parvum	ibid. d
815. f		Embrosium b. laeorum sius, ratio & vires	16. b	emplastrum diaphanicon calidum	
ventriculo laxato	837. d	emplastrum abstergens, purgansq;	997. f	972. f	frigidum
electuarium, quo Hispani murescuntur, a seculi lue Hispanica	846. e	emplastrum ad dolorem iuncturarum & podagrae	994. d	emplastrum diaphanicon	991. f
electuarium Reginae, magistrale & usuale	791. d	fluxum ventris	995. a	discutiens	996. f
electuarium regium	ibid.	foetum retinendum	ibid. b	divinum	981. e
electuarium refrigerans caput	786. a	hydropem	985. d 997. a	emplastrum ex allie	979. c
pectus	ibid. f	humilitatem restaurans	837. d	phorbio	991. c
electuarium restaurativum	838. a	materiam concoquendam, & puerum venatum	996. c	991. c	fermentia
resumptivum	787. a	emplastrum ad membra convulsa ex repletione	997. b	Gallia	973. b
electuarium rosalium Mesuae	810. d	morbum gallicum	ibid. c	salice	997. e
electuarium solvens ventrem	845. b	emplastrum album, sive de cerussa	981. e	salicibus	989. b
electuarium sulphuratum	869. f	emplastrum Andromachi ad ulcera magna	982. f	Scylla, Crionis	933. e
electuarium vitae	781. a 84. a	emplastrum aperiens cutim	999. c	emplastrum filii Zachariae secundum Mehem	979. e
electuaria aqua purgantia	844. d	emplastrum apostolicum	978. f	emplastrum gratia Dei	ibid. d
electuaria astringentia	709. c 838. d	emplastrum Ascl. piadis	982. e	emplastrum gryseum de lapide calaminari	993. a
electuaria calefacientia caput	829. f	emplastrum austrahens	994. e	emplastrum incarnans	992. e
cor	831. a	emplastrum basilicum maius minus	981. f 982. a	emplastrum inflammationem reprimens	995. d
835. c		emplastrum cephalicum	898. d	emplastrum Macedonicum	980. b
pectus	766. b	emplastrum ceroneum	977. c	emplastrum Marcianum, Pauli	994. b
833. a		emplastrum chalc. withinum	984. a	emplastrum nigrum	988. f
835. f		emplastrum Comitis	992. c	oxyroceum	977. f
ventriculum	776. b	emplastrum commune ad durities & dolores icoru & splenis	995. e	emplastrum polyarchion	971. b
electuaria dolorem mitigantia	842. c	emplastrum consolidantia	985. f	emplastrum pro matrice	974. b
electuaria contra venena	796. e	emplastrum contra ambustionem	1000. a	emplastrum quid eorum divisio	ibid.
electuaria officinalia lenitiva	804. a	1000. a	contra rancidit, sive rupturam	986. d	emplastrum stomachicum
electuaria purgantia humores mixtos	823. f 844. f				971. a
electuaria quid, & unde dicatur	790. a				984. c
electuaria refrigerantia hepar	838. b				989. e
matricem	790. a				emplastrum triapharmacum
splenem	ibid.				986. c
stomachum	789. a				emplastrum venatarum
					989. d
					emplastrum viride
					98. d 990. f
					emplastrum viride Andromach. li
					999. e
					herbarum
					933. d
					emplastre abstergentia
					980. b
					adstringentia
					973. b 994. f
					ambustia extinguentia
					1000. a
					ciaticae & indolentia
					995. e
					concoquentia
					996. c

I N D E X.

<i>fellis ovilli vires</i> 413.a	<i>suilli vires</i>	<i>fornicarum alatarum oleum</i> 586.e	<i>residens membrana, cuius sit fa-</i>
<i>ibid. b taurini vires</i> 414.b		<i>forna: um terra eiusdem cum seffa</i>	<i>cultatis</i> 400.a
<i>testudinum vires</i> 414.c		<i>effectus</i> 40.d	<i>gallinacei stercoris vires</i> 412.a
<i>ursini vires</i> 413.b		<i>fraga quid</i> 242.d	<i>galliopsi quid</i> 137.a
<i>ferina balnea in ducatu Wirtem-</i>		<i>eorum vires</i> <i>ibid.</i>	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>
<i>bergensi</i> 14.e		<i>fraga quomodo distillanda</i> 423.c	<i>gammatorum distillatorum vires</i>
<i>ferri vires</i> 42.e		<i>eorum facultas & vires</i> <i>ibid.</i>	431.a
<i>ficus delicatissima</i> 223.c		<i>fragaria quid</i> 170.c	<i>Ganges Indiae fluvius cui ferax</i>
<i>praeclarissima qua</i> <i>ibid. a</i>		<i>fragaria fructus fugax</i> <i>ibid.</i>	41.c
<i>ficus quando colligantur</i> <i>ibid.</i>		<i>vires</i> <i>ibid.</i>	<i>gargarisma ad anginam</i> 577.b
<i>ficuum facultas & vires</i> 223.d		<i>fragaria herba & radice usus</i>	<i>ad detersionem pituitae, qua pariti-</i>
<i>ficulnes ligni vis</i> 338.e		308.b	<i>bus adheret</i> <i>ibid. f</i>
<i>filipondiae radice vires</i> 315.c		<i>fraxinella an tragii veterum sit spe-</i>	<i>gargarisma ad dolorem dentium in</i>
<i>filix quid</i> 167.c	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>cies</i> 319.a	<i>principio</i> 579.a
<i>filicis radice vires</i> 325.a		<i>eius descriptio</i> 318.a	<i>fluxione iam</i>
<i>flatus discutientia</i> 215.b		<i>species duae</i> 318.f	<i>facta</i> <i>ibid. a</i>
<i>Flusien balneum</i> 25.d		<i>fraxini arboris vires</i> 307.d	<i>gargarisma ad inflammatas consil-</i>
<i>Fliehen fontis acidi situs & vires</i>		<i>coruicis vis</i> 346.a	<i>las per initia exhibendum</i> 575.a
<i>ibid.</i>		271.a	<i>gargarisma ad oris fauorem</i> 579.b
<i>flor. aris quid</i> 42.c	<i>opimus quis</i>	<i>fructus quid</i> 21.a	<i>inflammationem</i> 577.b
<i>ibid. eius vires</i> <i>ibid. d</i>	<i>salis vires</i>	<i>eorum differentia</i> <i>ibid.</i>	<i>ulcera exiccanda</i> 578.d
75.b	<i>maris vires</i> <i>ibid.</i>	<i>fucus ad faciem</i> 120.d	<i>ulcera putrida</i> <i>ibid.</i>
<i>flor. antimonii</i> 1029.a	<i>castia</i>	<i>fucus Divis Mediolanensis</i> 1154.a	<i>gargarisma ad pituitam lentam</i>
804.b		<i>fuligo ex liquida pice quomodo fiat</i>	<i>detergendam</i> 578.a
<i>flor. sulphuris salis</i> 1032.b		2.b	<i>ad ulcerum oris detersionem</i>
<i>florum differentia</i> 198.b		<i>fuligo omnis exiccatoria</i> 2.b	<i>ibid.</i>
<i>fonticuli cremor quomodo conficiatur</i>		<i>fuligo pictoria</i> 3.e	<i>gargarisma ad ulcera oris in morbo</i>
352.d	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>fuligo thuris quomodo facienda</i> <i>ibid. a</i>	<i>Gallico</i> 578.a
<i>fonticuli semen quando colligendum</i>		<i>fuliginis facultas & vires</i> <i>ibid. b</i>	<i>gargarisma detersionum commune</i>
261.	<i>eius facultas</i> <i>ibid. c</i>	<i>fuliginis pictoria electio</i> <i>ibid.</i>	577.e
137.f	287.a	<i>fuliginis natura</i> 2.b	<i>gargarismata consolidantia</i> 578.c
<i>fonticuli cremoris vires</i> 255.b		<i>fulmaria quid</i> 191.f	<i>detergentia</i> 577.e
<i>folia quid</i> 91.a	<i>eorumque divisio</i>	<i>ibid. eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>discutientia</i> <i>ibid. b</i>
<i>ibid.</i>		<i>fulmaria quomodo distillanda</i> 421.f	<i>dolorem sedantia</i> 578.f
<i>fomentum ad alvi fluxiones</i> 585.a		<i>eius facultas & vires</i> <i>ibid.</i>	<i>gargarismata odorata</i> 579.b
<i>ad dolorem colicum</i> 587.f		<i>fulmaria succus quando exprimen-</i>	<i>gargarismata unde instituantur</i>
<i>ad dolorem lateris</i> <i>ibid. e</i>		<i>duis</i> 449.f	575.a
<i>ad dolorem pleuriticum</i> <i>ibid. d</i>		<i>funus terra quid</i> 151.c	<i>gargarismatum divisiones</i> <i>ibid.</i>
<i>ad dolorem nephriticum</i> 588.b		<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>Gebersuitensia balnea</i> 16.e
<i>ad lienis inflammationem</i> 586.a		<i>fungorum vires</i> 323.d	<i>Gebersuitensium thermarum situs,</i>
<i>ad lienem induratum</i> 587.b		<i>fusca Aegyptia, Andromachi</i> 984.a	<i>ratio & vires</i> <i>ibid.</i>
<i>ad menstrua provocanda</i> 585.e			<i>genista vires</i> 274.a
<i>ad ophthalmiam</i> 586.c			<i>genistarum florum collectio</i> 216.c
<i>ad stomachi frigore</i> 584.a			<i>vires</i> <i>ibid.</i>
<i>ad tumores emolliendos lienis</i> 587.c			<i>gentiana quid</i> 307.e
<i>ad ventriculum roborandum</i> 585.b			<i>quando colligatur</i> <i>ibid. f</i>
<i>ad urine retentionem & calculum</i> <i>ibid. f</i>			<i>gentiana quomodo distillanda</i>
<i>fomentum discutiens adematam</i> 586.f			427.a
<i>emolliens, dolores que sedans</i> 587.d			<i>ibid.</i>
<i>fomentum in febris ardentibus</i> 583.a	<i>bitiosus</i> <i>ibid.</i>		<i>gentiane inventio cui assignetur</i>
<i>fomentum pro stomacho eructuoso</i> 585.d			308.a
<i>fomentum relaxans</i> 586.e	<i>resol-</i>		<i>Gentius Illyricorum rex</i> 307.e
<i>vens ac flatus discutiens</i> <i>ibid. c</i>			<i>geodes lapis ubi nascatur</i> 71.a
<i>fomenta aperientia</i> 585.d			<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>
<i>astringentia</i> <i>ibid. a</i>			<i>Geppingensia balnea</i> 15.e
<i>fomenta dolorem sedantia</i> 587.d			<i>Geppingensium balneorum situs, ra-</i>
<i>emollientia</i> <i>ibid. b</i>			<i>tio & vires</i> <i>ibid.</i>
<i>fomenta unde dicantur</i> 583.a			<i>gingiber quod eligendum</i> 305.e
<i>fomentorum divisio</i> <i>ibid.</i>			<i>gingiberis vires</i> <i>ibid. b</i>
<i>fontes acidi</i> 21.a			<i>gingivum quid</i> 166.e
			<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>
			<i>giltrum Halieni</i> 991.e
			<i>glans acris</i> 1115.f
			<i>glans dolorem sedans</i> 1116.f

G.

Gagates qui probetur 71.a

eius vires *ibid.* 76.a

galactites unde dicatur 72.d

galanga quomodo adulteretur 287.c

eius vires *ibid. d*

galerita corculi vis 387.e

ibid.

galaxia lapidis usus 72.d

galbanum quid 372.c

quod optimum *ibid.*

eius adulteratio *ibid.*

vires *ibid.*

galla quid 234.c

ibid. d

galla qua optima *ibid.*

galla vires *ibid.*

gallus ad ius purgatorium quatis

eligendus 387.d

gallorum nondum coenitiam vires

308.b

in Galliae ventriculi interiore sinu

I N D E X.

libanum	1162.f	pyrenea pulvis tormentarii resingnendum	914.d	flavos reddens	1169.e
lichen quid	176.a	linimentum pro capitis vulneribus cum cranei fractura	912.c	vibros	1168.d
lignum ad venum affectiones & vicia incommoda	337.c	linimentum pro virgine, cuius facies erat defadata scabie	1196.e	lixivium capillos spissans	1169.e
ligna alterantur qualitate oculis	338.d	linimentum refrigerans ad erysipelas & inflammationem	910.a	lixivium prolongans capillos	ibid.a
lignum aromaticum	337.a	repellens, & sanguinem cohibens	ibid.a	prohibens capillos	1170.b
ligna calida	331.a	linimentum ubera flaccida rugis que deformata expolens	1208.b	roborens cerebrum, nervos, oculos, sensu que reliquos	613.f
ligna quid	331.a	linimenta ambusta extinguentia	914.a	tingens capillos albos	1168.f
ibid.		linimenta calida	909.b	lixivia capillos ornantia	1164.d
ligustici seminis vires	271.e	generantia	911.f	loch abstergens & concoquens	880.a
liliorum alborum radix quando colligatur	312.d	dolorem sedantia	912.d	loch ad aures & erodentes destillationes	879.b
liliorum convallium flores quomodo distillandi	424.c	linimenta frigida	909.f	caliditatem & asperitatem pellens	881.b
eorum facultates & vires	ibid.	humida	910.b	ris, & ad tussim calidam	879.e
limacium terrestrium vires	386.b	temperata	909.a	defluxionem tenuem incrassandam & fistendam	ibid.a
ex limacium capite lapillorum vires	75.a	linimenta unde frant	908.a	frigidas destillationes	880.f
limonia mala Citrii & Aurantiis acidiora	235.a	eorum divisio	ibid.	humorem pituitosum	ibid.
limonium quid	185.c	liquor auri	454.d	incipientem inflammationem laterum & pulmonis	878.f
eius vires	ibid.	liquor magnus magistratus Fioravanti	439.e	inflammationem declinantem	ibid.
limonium acetosatis syrupi vires	481.b	liquor quid	353.a	phthisim	881.b
lini cremor quomodo fiat	352.a	ibid.	ibid.	pus retentum	881.a
eius vires	ibid.	liquor, seu oleum argenti	970.e	ulcera pulmonis	881.b
lini semen quando colligendum, & quando servandum	255.d	liquor iartari	446.e	loch Anipatri	876.d
eius vires	ibid.e	liquores concreti bilem purgantes	365.e	loch de amygdalis	877.f
linimentum ad ambusta	914.e	concreti calidi moderatè	357.e	carthamo	ibid.d
calculum & fistulas curandas	911.f	liquores calidi	353.f	libus	ibid.e
linimentum ad capitis dolorem ex calore icoris	913.a	frigidi	ibid.a	eruo	876.f
ex frigore	ibid.	liquores concreti pituitam purgantes	368.e	papaver	873.a
ibid. ex insolatus	912.e	liquores pingues calidi	355.f	pino	875.d
linimentum ad cicatrices elatas & rubentes	1193.c	frigidi	357.d	praffio	876.e
clarificandos	ibid.	lithargyri vires	50.c	psyllio	873.b
& canidos reddentes capillos	1183.e	lithospermum quando colligendum, & quando servandum	256.a	loch de pulmone vulpis	876.f
combustionem faciei & vulnera siropetia	914.b	eius vires	ibid.	scilla compositum	877.b
dolorem pleuriticum	912.d	lithospermum unde nomen acceperit	ibid.	tussilage simplex	875.a
intertrigines	ibid.a	lithonitron	792.e	loch e porulaca	879.b
membra vitinosa, convulsa ex repleione	909.c	lithonitron	792.e	succo Jilila	855.a
ossa corrupta & cariota	912.b	lixivium ad achoras	613.b	iragacantho	879.c
partes convulsas ratione nervi vulnerati	909.b	lixivium ad asthma, siccans & siccans destillationes ex capite ad subiectas partes	614.d	loch passularum	875.b
pectus	ibid.a	lixivium ad cerebrum memoriamque curandam	ibid.a	loch janum & expertum	ibid.e
thoracis afflicium calidum	ibid.d	lixivium ad destillationem fistendam	ibid.	locustae vires	388.a
frigidum	ibid.f	lixivium ad febres frigidas affectus	ibid.b	Loffingenia balnea	27.a
reinstum capitis dolorem	912.e	lixivium ad melancholiam, insaniam, ac vigilias	613.e	Loffingenium balnearum sicut, raris & vires	ibid.
linimentum capillos canos nigros reddens	1185.c	reddendos pilos rufos & crispas	1165.f	lotis vires	207.c
linimentum contra vermes	913.d	lixivium capillos aureo colore tingens	1164.f	Lonquich balneum	827.c
linimentum defensivum	911.a	1166.f	1166.f	eius sicut & vires	ibid.
linimentum dolorem leniens	913.d	1165.c	1165.c	Lotharingie, sive ptimbaria balnea	13.b
molliens duritiam hepatis	910.d	1167.c	1167.c	loti arboris lignum dysentericis utile	338.a
valde efficac	913.f			lotio ad alopeciam	613.e
linimentum empyreum extinguens, valde efficac	913.f			axillas	615.a
linimentum humectans	ibid.b			manus	ibid.
linimentum in modum lactis virginalis ad ornatum faciei	1200.f			pedagram	613.d
linimentum praestantissimum ad em-				pediculos	613.a
				fontem in febribus	615.a
				sordes capitis auferendas	613.a
				tingendos capillos, & ad ulcera	ibid.d
				lotio capillorum	1166.b
				lotio pedum ad dolores & podagram	656.d
				factorem	616.f
				lassitudinem	ibid.e
				lotio pedum polychrestos	615.f
				lotio pilas augens	1170.a
				lotiones axillarum	615.a
				lotiones	

I N D E X.

lotiones capillos ornantes	1163.d	tas & vires	ibid.	mel optimum quod	407.e
lotiones capitis	613.c	malorum cotoneorum vires	233.c	eius vires	ibid.
manuum	615.a	mala punica dulcia stomacho melio-	235.c	mel rosatum	487.c
lotionum diviso	611.d	ra habentur	235.c	mellis rosati facultas & vires	ibid.
lucerna quæ præstantiores	1.b	mala punica triplici distinguuntur	ibid.b	mel roscidum ubi inveniatur	366.b
lucerna quæ meliores habeantur	2.a	specie	ibid.b	eius vires	ibid.
lumbicorum vires	386.f	malorum puniceorum succus quomo-	350.f	mellis oleum & aqua	696.a
lupi intestina quomodo præparanda	400.b	do fiat	350.f	à Melle difficile aqua eliciunt	434.e
cuius sint usus	ibid.	malainfana	237.a	melanteria gemina est virginis	49.f
ossa exsecata quam vim habeant	402.a	malorum dulcium succi vires	350.f	quæ præstantior	ibid.
lupini hepatis vis	397.d	malabathrum quid	114.f	eius vires	ibid.
lupini stercoreis vires	412.a	eius vires	ibid.e	melantherium quando colligendum	262.d
lupinus sativus quando colligendus	256.b	malicorum quid	346.f	eius vires	ibid.
& quando servandus	ibid.	eius vires	ibid.	Melia forma & vis	40.a
eius vires	ibid.	malva duo genera	152.a	melinum Serapionis	983.a
lupi saliflarii vires	190.c	vires	ibid.b	melones quomodo distillandi	423.b
lupuli flores quando colligendi	208.a	malve flores quando colligendi	ibid.	eorum facultas & vires	ibid.c
eius vires	ibid.	vires	152.a	melonis seminis vires	269.d
lupuli succus quando extrahendus	349.d	radicis facultas	291.d	melilotus quando colligatur, &	114.b
eius vires	ibid.	seminis vires	266.a	quandiu conservetur	ibid.
lupuli quomodo distillandi	428.d	ad Mamillarum incrementum pro-	1206.a	eius vires	205.c
facultas & vires	ibid.	hibendum	1206.a	meliori vires	425.f
lycium quid	358.a	mandragora quando colligatur	292.a	melissa quomodo distillanda	ibid.
lycii extrahendæ ratio	ibid.	mandragora duo genera	291.f	eius facultas & vires	ibid.
vires	358.d	mandragora radice vis	347.b	melissatum & borraginatum vinum,	516.a
lyncurii lapis à lyncurino quid disse-	73.a	vires	160.e	sum corallia vina	124.d
rat	73.a	manna quid	365.e	melissophyllon quid	ibid.
lyncurii lapidis vires	75.b	quæ probetur	366.a	eius vires	ibid.
lysimachia quid	171.e	ibid.	366.a	melius à galactice quid differat	72.e
eius vires	ibid.f	manna Calabricum omnibus anie-	366.d	memoria confortanda medicina	437.e
		fertur	366.d	memphites lapis ubi inveniatur	71.f
		manna in salicibus reperta	ibid.e	eius vires	ibid.
		manna ihuris quid	382.a	menfes morventia	215.a
		quæ	382.a	sistentia ibid. & 243.d	271.c
		optima ibid.	ibid.	menstrua provocantia	271.b
		eius adulteratio	ibid.		
		ibid.	ibid.		
		vires	ibid.		
		manus Christi perlata	1070.c	mensuræ sanguinis vires	403.b
		margaritæ quæ præstantissima	85.f	mentha quomodo distillanda	426.e
		earum vires	84.e	eius facultas & vires	ibid.f
		margaritarum essentia	671.f	mentha succus quomodo extrahen-	429.d
		S. Mariae in Bagno balnei vires	30.e	dus	ibid.
		marrubium quid	125.c	meon quid	315.d
		eius vires	ibid.	quando colligatur	ibid.e
		marrubium quomodo distillandum	425.b	eius vires	ibid.
		quid	140.c	Mercurius auri, & quomodo præci-	751.a
		eius vires	ibid.	pitetur	749.d
		massiche quid	375.c	Mercurius precipitatus	749.d
		quæ optima	ibid.	Mercurius precipitatus cum auro	750.e
		massiches adulteratio	ibid.e	fixus & dulcificatus	749.e
		vires	ibid.f	ibid. vulgi	749.e
		matricem calefacientia	213.e	Mercurius sublimatus	750.f
		refrigerantia	211.a	mercurialis quid	190.d
		mechoacan radix quando reperia	423.e	quando colligatur	ibid.e
		eius vires	330.b	eius vires	ibid.
		meconium 363.c	ibid.f	Mercuroff balneum	27.c
		meconium quid Dioscoridi	364.a	eius vires	ibid.
		item Plinio	ibid.	mespilus quid	241.d
		medicamentorum ornatum affe-	1137.a	eius vires	ibid.
		rent.e	1138.b	mespila condita	887.f
		mel anacardinum Agaravii	483.e		
		melis anacardini vires	ibid.		
		mel Mercuriale, è succo herbe	494.d		
		Mercurialis	494.d		

M.

Macer 339.a	eius vires	ibid.
macis quid	346.a	eius precii
triplo manus, quam nucis mystica	ibid.b	vires
ibid. b	ibid.e	
magistrantia quid	315.d	quando
colligatur, & quando servetur	ibid.	eius vires
ibid.	ibid.e	
magnes optimus quis	76.a	
eius vires	ibid.b	
magnesis præparatio	1030.f	
magnesis pulveris vis	74.f	
maiorana quid	139.f	
maiorana quomodo distillanda	424.a	
eius facultas & vires	ibid.	
malis citri coricis vires	346.e	
malis punici flores quando colligan-	211.f	eorum vires
tur	ibid.	
malis punici sive stris florum com-	ibid.	
plura genera	ibid.	
mala acerba adstringunt, matrica	241.c	
secus	236.d	
mala aurea	236.d	
malorum aurantiarum tria genera	234.f	vires
ibid.	ibid.	
mala citria	232.f	
malorum citriorum vires	233.a	
mala cotonea	233.c	quomodo di-
stillanda	442.d	eorum facult.

I N D E X.

metalla alterantia qualitate occulta 55.b	adstringentia 56.b	calescentia & sicantia in gra- du secundo 42.a	tertio ibid.c	metalla calida & sicca in gradu quarto 47.f	metalla ignita que meliora habean- tur 2.b	eorum vis ibid.	metalla venenosa 54.d	metallorum differentia 40.a	metallorum quorundam prepara- tio 1029.c	mithridata 790.c	mitu facultas 265.b	millefolium quid 167.f	eius vires ibid.	millepeda quid 388.d	earum vires ibid.	mitri capiti usus 397.a	misq quam vim habeat 49.c	Mithridatum Damiocatis 859.a	a Bartholomaeo Marantia Veneti- no correctum 860.a	mituli quid 88.f	qui laudatissimi ibid.	mitva citoniorum aromatica 479.f	Montebaur balneum 27.d	eius sicut ratio & vires ibid.	morbi gallici curatio 532.b	morochiu lapidis usque 72.f	morosellata alba 1111.a	morjelli ad impingnanda corpora amariata 1073.e	morjelli confortantes ibid.a	morjelli praecipua membra foventes & purgantes non nihil 1076.d	moschus quid 413.d	qui melior ibid.	moschi adulteratio vires 413.e	a Mure araneo percussis quomodo succurrendum 495.d	muirius stercoris vires 412.b	Musa Enea, seu Zagea 850.a	myexu lapis 74.b	eius vires ibid.c	myrica vires 296.f	333.c	myrobalani Arabum quid 244.f	earum vires 245.a	myrobalani Sollerica que meliores 248.f	earum vires ibid.	chebule condita 864.a	chebule quod maiores, eo meliores 248.d	earum vires ibid.e	myrobalani Emblica que praestanti- tiores ibid.	earum vires ibid.e	myrobalani Emblica condita 886.e	myrobalani Indica que optima 247.b	earum vires ibid.	myrba quid 373.c	que eligenda ibid.d	eius vires ibid.e	myrba & bdellii similitudo 374.b	myrba quid 125.e	eius vires ibid.	myriacantha quid 307.b	eius vires ibid.c	myri bacca que probentur earum vires 242.e	ibid.e	myri duo genera 352.d	vires ibid.f & 153.a,b	N.	N. Aporum semen 262.	eius vis ibid.	naphtha quid 86.f	eius vires ibid.e	narcaphibum 334.d	87.a	nardus Celtica 119.a	eius vires ibid.c	nardus Indica 118.d	nardi duo genera 117.e	vires ibid.	nardum quod optimum 118.a	nasturtium quomodo distillandum 427.c	eius facultas & vires ibid.	nasturtium sativum quid 149.d	eius vires ibid.f	nasturtii semen quando colligendum 263.f	vires ibid.	natri morsus quomodo sanandus 375.d	naxia vires 72.f	nectar bonum quomodo fiat 522.b	nectar quomodo parandum 516.f	eius vires 517.a	nectar laxativum quomodo paran- dum 531.c	eius vires ibid.d	Neubad 27.d	eius sicut & vires ibid.	nempharis duo genera 164.c	vires ibid.d	nempharis flores quomodo distillan- di 421.c	eius facultas & vires ibid.d	nephrotici lapidis vires 67.a,b	nephrocatharticum 793.f	nicotiana quid 177.f	eius facultas & vires 178.d	e de Nicotiana que Carolus Clusius habet 181.f	Nideranensis fontis acidi sicut, ra- tio & vires 21.b	Niderborn fontis acidi sicut, ratio & vires 21.b	nigella quid 140.e	367.d	eius vires 140.f	niri apud veteres multa differen- tia 46.d	hodie unicum tantum genus ibid.	noctua verorum vires 408.e	nuculorum Persicorum vires 243.c	nux moschata Indica condita 883.a	que eligenda 227.a	eius vires ibid.	nuxes cupressi que praestantissime 225.d	earum vires ibid.e	nuxes Indica quid 240.c	earum vires ibid.e	nuxes pinca que praestantiores 223.f	earum vires ibid.	nucum inglandium facultas & vires 225.f	nymphae duo genera 164.c	vires ibid.d	nymphae flores quando colligantur 211.d	eorum usque ibid.	O.	Oberborn balneum 22.b	eius sicut, ratio & vires ibid.	ochra electio 36.b	vires ibid.	ocymum quid 125.f	eius vires ibid.	ocymi semen quando colligendum, & quandiu servandum 237.a	oculus casti laudatissimus 72.d	eius pretium ibid.e	odoramenta quid 1125.b	anathe quid 141.b	anathe vires ibid. & 209.a	Oenocicum 988.e	asypus quid 413.f	eius parandi ratio ibid.	vires 415.a	oleum abrotani, capillor producens 1172.b	abinthinum 604.a	oleum ad capitis dolorem a causa tri- gula 713.	facies pustulas 1171.c	facies ruborem distillantem ibid.a	sistuta 716.a	gravitatem auditus 630.b	imperiginem faciei 1171.e	paralytis 714.a	podagram 727.a	scabiem 637.f	oleum aris 683.d	ammocici 663.b	oleum amygdalarum amararum 624.f	quomodo fiat ibid.	eius vires ibid.	oleum amygdalarum dulcium 635.a	oleum antehinum quomodo para- dum 625.a	eius vires ibid.	oleum anise 650.f	antimonii 682.a	arsenicii 688.e	axellantrum 645.f	auri 666.b	auripigmentum 687.d	oleum balatinum unde fiat 356.a	eius vires ibid.f	balzani 850.a	700.e	oleum balaminum pretiosum 638.a	betulinum 661.e	oleum benedictum Fidaravani 714.f	oleum euphorbia 661.e	oleum
--	--------------------	---	------------------	--	---	--------------------	-----------------------	-----------------------------	---	------------------	---------------------	------------------------	---------------------	----------------------	----------------------	-------------------------	---------------------------	------------------------------	---	------------------	---------------------------	----------------------------------	------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-------------------------	--	---------------------------------	--	--------------------	---------------------	-----------------------------------	---	-------------------------------	----------------------------	------------------	----------------------	--------------------	-------	------------------------------	-------------------	--	----------------------	-----------------------	--	-----------------------	---	-----------------------	----------------------------------	------------------------------------	----------------------	------------------	------------------------	----------------------	----------------------------------	------------------	---------------------	------------------------	----------------------	---	--------	-----------------------	---------------------------	----	----------------------	-------------------	-------------------	----------------------	-------------------	------	----------------------	----------------------	---------------------	------------------------	----------------	---------------------------	--	--------------------------------	-------------------------------	----------------------	---	----------------	--	------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------	--	----------------------	-------------	-----------------------------	----------------------------	-----------------	---	------------------------------------	---------------------------------	-------------------------	----------------------	--------------------------------	---	--	---	--------------------	-------	------------------	---	---------------------------------------	----------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------	---------------------	---	-----------------------	-------------------------	-----------------------	--------------------------------------	----------------------	--	--------------------------	-----------------	--	----------------------	----	-----------------------	---------------------------------------	--------------------	----------------	-------------------	---------------------	--	---------------------------------	------------------------	------------------------	-------------------	-------------------------------	-----------------	-------------------	--------------------------------	-------------	--	------------------	--	---------------------------	---------------------------------------	---------------	--------------------------	---------------------------	-----------------	-------------------	---------------	------------------	-------------------	-------------------------------------	-----------------------	---------------------	---------------------------------	--	---------------------	-------------------	--------------------	-----------------	-------------------	------------	------------------------	---------------------------------	----------------------	------------------	-------	---------------------------------	-----------------	-----------------------------------	-----------------------	-------

I N D E X.

- oleum vini 665.d butyri, lavii
695.d calcinum 689.c
caphure 662.e
oleum capillos conservans augensq;
1171. demigrans 1172.d elon-
gans 1174.b flavos reddens
ibid. b longos, splendidos ut au-
rum reddens ibid. b
rubros tingens ibid. a
oleum caryophyllorum 656. a ca-
florai 694. e cera 606. d cha-
mamelinum 636. c chelidoniae
647. b cheirinum quomodo
fiat 626. e eius vires ibid.
oleum cicatrices reddens 1171. d
oleum cinnamomi 655. f
cnicinum 646. a colophonie,
picis & hederæ 264. f
corallorum 672. b
costicum & lignorum 655. c
oleum castinum 628. e cranii hu-
mani 691. d croci 658. f croci-
num quomodo parandum 676. f
eius vires 627. a crystallorum
689. e cucurbitarum 634. c
oleum cuiusdam Eremitæ 714. b
cumini 651. e cupri 683. a
cyoniorum 632. b
oleum de behen 625. e castoreo
627. a cerafir 642. e euphorbio
629. b lasevibus 689. c myr-
rha 636. f nucis Indica 628. b
capparisibus 625. b papavere
631. b piperibus 629. a. b
vanis 693. f
oleum drvinum 713. b
oleum dulce virioli 673. b
eniatiarum 629. d
oleum ex animalibus, & eorum par-
tibus 600. c
oleum ex avellanis quomodo fiat
356. f eius vires ibid.
oleum è bacis hederæ 650. b
juniperi 649. d lauri 650. a
bællio 665. a calvaria his-
mana 691. d
oleum è cepa 850. d
oleum ex corticibus 663. a malis
aurantii 655. e nucum ibid. d
oleum ex cornibus cervinis 691. a
radicibus 652. e
oleum ex floribus quomodo elicitur
647. e fructibus ibid. f
granis casapiiæ 652. c
ctivi 642. a
oleum ex gummi 658. c
lapide pyrite 690. a
oleum ex lignis 652. f lignis fraxi-
ni 653. e hederæ ibid. f
juniperi ibid. d
oleum ex luteis ovorum 695. a ma-
nullis equorum 690. f nucibus
cupressi 650. d nucibus pinis
- ibid. e ossibus humanis 690. e
pistaciis 642. f resinis &
gummi 636. c rosis prastan-
tissimum 648. e sanguine hu-
mano & cervino 690. c semi-
ne eboli 645. d semine lactu-
cæ & hyoscyami 652. c stercore
humano 693. c styrace 636. a
taxo 693. d
oleum facies maculas delens 1171. d
rugas tollens ibid. c
oleum faciem colorans ibid. f
exornans, pustulasq; nigras delens
1170. d illustrans & dealbans
ibid. f
oleum ferri 642. a 686. b fani-
culi 651. b formicarum 642. f
frumenti 637. b 651. b genia-
na 637. e hydragryi 686. e
hyoscyami 642. a quomodo fiat
357. e eius vires ibid.
oleum hyperici 643. c
magistrale 643. e
oleum irinum quomodo parandum
625. f eius vires 676. a
oleum iadani 663. c
oleum laurinum 643. b unde fiat
357. a eius vires ibid.
oleum lentiscinum 632. f ligni
guaiaci 652. f ligustivum sive
de altanna, sive cyprinum 630. b
liliorum convallium 644. a
liliorum simplex 625. d
compositum ibid. e
oleum lini 625. d quomodo fiat
357. d eius vires ibid. liqui-
dambar 638. e lithargyri 787. b
lumbicorum 629. e macis
656. e malorum aureorum
641. f mandragoræ 631. d f
maris 685. f mastichinum
625. b 659. b
oleum medicinale 641. a melisse
647. b mellis 695. a malonum
& cucumeris 653. c menthae
623. f Mercurii 710. a
oleum Mercurii corporale ibid. a
oleum Mercurii sublimati ibid.
oleum moschellinum 644. d
myrrha 660. c myrsillorū 632. e
myrrinum ibid. d
oleum neridinum simplex 624. b
compositum ibid. d
oleum nephtharis civini 634. e
oleum Nicotianæ 638. a
oleum nuxis moschata 628. c
656. f
oleum nucum 628. b quomodo
fiat 356. f eius vires ibid.
oleum nucleorum persicorum 625. a
oleum nymphaeæ autem, sive nympha-
ris albi 634. a
oleum ananthinum 635. d
- oleum olivarum recens 634. f
omphacinum 633. a
oleum optimum ad memoriam au-
gendam 713. d
oleum ovorum 637. b papaveris
unde fiat 357. d eius vires
ibid. perlarum 671. d petro-
selini 651. f philosophorum
715. piperis 657. d plumbū
684. d
oleum populinum 645. a
oleum preservans itinerales à fri-
gore 1174. c
oleum raphaninum 637. e
oleum Regis David 630. e
oleum ricinum, sive de cherva 634. e
oleum rosa. tum 633. b
oleum rosatum completum
ibid. e
omphacinum ibid. e
oleum ruscaceum 627. f
oleum sacchari Mercuriale 665. f
oleum salis 673. b salvia 647. b
sambucinum 637. d 643. a
oleum sarcocollæ 661. e
oleum Saturni 685. a
scorpionum 694. d
oleum scorpionum simplex 642. b
compositum ibid. e
oleum sesaminum 635. b
unde fiat 357. b
eius vires ibid. c
oleum spica 674. a stanni 683. f
sibi 681. c styracis 661. c
succini 661. a
oleum sulphuris 627. e 674. a
aciatum 677. d revolvimatum
ibid. e viriolatum ibid. c
oleum tæci 689. b tartari 638. a
679. d
oleum terebinthinae 663. d
thuris 660. b thymelæ 646. b
Valerianæ 647. b
oleum veteris magis calefactis 355. b
violatum 633. f virioli 677. d
oleum vulnari à machinis bellicis,
pernitis 641. a
oleum vulpinum 645. b
olei vires 336. a
olea aromatum, lachrymarum &
gummi 638. b
olea astringentia 636. d catefa-
ciencia articuloz 627. c hepav
624. licnam 625. a nervoz
628. d ventriculum 623. e
nitrum 625. f
olea crasso modo parata 623. a
olea detergentia 636. e digerentia
ibid. e emollientia 635. e
ficcantia 634. d
olea ex aromatisibus 656. e
baccis 662. f liquoribus 665. d
mrallicis 666. b
olea frangensia calcinum 642. a

I N D E X.

olea fructuum 649.a	glutinaria 638.a	herbarum & florum 646.f	olea humeflantia 634.a	iuvantia coitum 642.f	laxantia 636.b	olea pinguedinum & axungiarum 635.b	purgantia 646.a	quomodo parientur 617.a	olea rarefacientia 636.c	refrigerantia caput 631.c	ventriculum 631.b	hepar 634.b	pectus 633.f	sedantia dolorem 643.a	sanium inducentia 641.f	olea subtili modo parata, seu destillata 646.f	oleorum officinariorum vera preparandi methodus 643.a	olibanum quid 375.a	eius vires ibid.f	oliva que laudatissima earum vires 241.d	omphacium unde parietur eius vis 355.a	ononis vires 323.a	onyx qui probatissimus eius vires 73.a	ophter lapis quam vim habeat 73.c	opiatia sopienti sensus 864.e	opium quid 363.d	optimum quod ibid. vulgare quale 364.a	opii adulteratio 363.e	duo genera ibid.c	opopanax quid 669.a	384.c	quomodo adulteretur eius vires 370.a	opopanax optimus 384.c	opopanax adulteratio 384.c	vires ibid.d	opopyra 765.a	orbiculi diambræ 1067.a	diamofchi 1067.c	orbiculi ex querno visco ex rhubarbaro 1074.c	orbiculi, seu trochisci bechici 1068.a	origanum quomodo distillandum 427.a	eius facultas & vires ibid.	origanum trium est generum 141.b	eius vires ibid.	Ormus urbs 341.f	ornantia medicamenta 1157.a	orobus quid 257.a	quando colligatur ibid.	eius vires 256.d	oryza vires 256.d	ostracite lapidis vis 72.f	ostreorum vivorum vires 386.f	ostrutium quid 315.d	quando colligatur eius vires ibid.	ostrea tur linaria dicatur eius vires 117.d	ovis candida vires 418.e	lucis 418.a	ova que aliis plus alant eorum vires ibid.f	ovorum aut limacum in calcem reductio 4.e	ovilli lactis vires 407.a	stercoris vires 411.c	ovilla vesica usus 400.d	oxalis duorum est generum eius vires 155.e	oxalis quomodo distillanda 421.e	eius facultas & vires ibid.	oxelcum 988.d	oxycrocon Fagonis 978.d	oxylapathum quid 151.d	eius vires ibid.	oxylatrum 811.e	oxymel alleboratum maius Iulian, purgans phlegma & melancholiam 502.d	minus 503.a	oxymel ex calamintha ad quid valeat 489.a	oxymel ex lignifico ad quid utile ibid.c	oxymel diureticum quomodo parandum 506.f	eius vires ibid.	oxymel nostrum compositum 488.c	oxymel phlegmagogum quomodo fiat 495.a	eius vires ibid.	oxymel scilliticum Democriti 488.c	oxymel simplex 487.e	compositum ibid.f	eius vires ibid.	oxymel vacuum melacholiam 495.d	oxymyrsine quid 307.b	eius vis ibid.	oxysacchara simplex 478.e	composita ibid.f	oxyriophylli radice vires 299.b	P.		P. Atholus Indiae fluvius auri ferax 41.c	Padus auri ferax ibid.	paoniae flores quando colligendi 212.b	eorum vires 299.c	radix quando colligatur eius vires ibid.	paoniae seminis facultas ibid.d	palme Christi vires 274.e	panacea Andromachi 993.e	Here 984.f	panchrison 785.d	panchymagogon Phedronis 845.d	panis seminis vires 271.f	panis Marsicus 1111.e	panis medicamentosus contra vertiginem ibid.d	papaver corniculatum quid inferat 188.e	quibus auxiliis expugnatur ibid.	papaveris albi folia quomodo distillanda 422.a	eorum facultas & vires ibid.b	papaveris sex genera apud Dioscoridem 163.d	vires ibid.f	succus quomodo fiat 350.d	paralyfis herbe flores quando colligendi 212.d	eorum vires ibid.	paradi adeps quomodo preparanda 406.a	eius facultas ibid.	parietaria quid 153.a	eius vires ibid.	parietaria quomodo distillanda 427.f	eius facultas & vires ibid.	parthenium quid 119.a	eius vires ibid.b	passillus Andronius 1099.a	calefaciens ad vitia ventris ex frigore 1081.d	purgans bilem 1088.e	passilli ad pestilentem aërem in Asia te 1087.d	ex amygdalis amaris 1085.a	in frigido pestilentie tempore idonei 1088.a	passilli polyda 110.a	viperini quando sivi debeant 1094.f	à Passinacia marina percussis, que mala accidunt 393.c	isidem qua in remedium conveniunt ibid.	passerum cerebella quando & quomodo reponenda 395.f	passerculus troglodytes quam vim habeat 386.d	Passivina balnea 30.b	Pauline 848.e	pellis refrigerantia 213.f	pentaphyllum quando colligatur 298.f	eius vires 299.a	venenis resistit 190.b	pentasthis lapidis vires 72.e	peplus quid 193.b	eius vires ibid.c	periclymeni duo genera 121.f	vires 142.e	flores ubina nascuntur 209.d	eorum vires ibid.	perlarum oleum 671.d	Persica arboris foliorum & florum vires 190.f	215.d	persicorum plurima species 236.a	vires ibid.d	peplus ad uteri precipitationem 1119.a	peplus dolorem mitigans ex calida 1118.b	emolliens 1612.g	menses sistens 1117.a	menstrua movens ibid.i	pituitam educens 1120.a	peplus quid 1117.a	eius differentia ibid.	ulcera seccans 1118.b	peplus abstergens & consolidans ibid.	aperientes 1117.a	astringentes ibid.a	peplus b. b. a quomodo distillanda 421.e
---------------------	------------------	-------------------------	------------------------	-----------------------	----------------	-------------------------------------	-----------------	-------------------------	--------------------------	---------------------------	-------------------	-------------	--------------	------------------------	-------------------------	--	---	---------------------	-------------------	--	--	--------------------	--	-----------------------------------	-------------------------------	------------------	--	------------------------	-------------------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------------------	----------------------------	--------------	---------------	-------------------------	------------------	---	--	-------------------------------------	-----------------------------	----------------------------------	------------------	------------------	-----------------------------	-------------------	-------------------------	------------------	-------------------	----------------------------	-------------------------------	----------------------	------------------------------------	---	--------------------------	-------------	---	---	---------------------------	-----------------------	--------------------------	--	----------------------------------	-----------------------------	---------------	-------------------------	------------------------	------------------	-----------------	---	-------------	---	--	--	------------------	---------------------------------	--	------------------	------------------------------------	----------------------	-------------------	------------------	---------------------------------	-----------------------	----------------	---------------------------	------------------	---------------------------------	----	--	---	------------------------	--	-------------------	--	---------------------------------	---------------------------	--------------------------	------------	------------------	-------------------------------	---------------------------	-----------------------	---	---	----------------------------------	--	-------------------------------	---	--------------	---------------------------	--	-------------------	---------------------------------------	---------------------	-----------------------	------------------	--------------------------------------	-----------------------------	-----------------------	-------------------	----------------------------	--	----------------------	---	----------------------------	--	-----------------------	-------------------------------------	--	---	---	---	-----------------------	---------------	----------------------------	--------------------------------------	------------------	------------------------	-------------------------------	-------------------	-------------------	------------------------------	-------------	------------------------------	-------------------	----------------------	---	-------	----------------------------------	--------------	--	--	------------------	-----------------------	------------------------	-------------------------	--------------------	------------------------	-----------------------	---------------------------------------	-------------------	---------------------	--

I N D E X.

- Phylagru* 1063.d *pedagrica* 1053.b
pilula probata contra fluxum ven- tris 1036.e *purgantes bilem* ex capite 1043.c ex hepate 1044.a *purgantes humores mixtos a capite* 1057.b ab hepate 1063.a a stomacho 1059.a *purgantes humores serosos* 1056.d *purgantes melancholiam ex hepate & splene* 1055.e *purgantes pituitam ex capite* 1045.a *iuncturam* 1052.e *pectore* 1047.a stomacho 1048.c
pilula sabell. 1044.d *salva mun- dificant capus* 1058.e *saluberriima* 1062.a *Scribonii* 1042.d *sine quibus* 1057.b *stomachica* 1050.b *stypicae* 1036.f *veneno resistentes* 1043.b
pilula unde dicantur 1042.a *ca- rum differentia* *ibid.*
pilula ventrem excitantes 1042.f
pimpinella *quomodo distillanda* 428.b *eius facultas & vires* *ibid.*
pimpinella duo genera 126.b *vi- res* *ibid.*
piniocaton 110.d
pinguedo quid 404.b *eius differe- rentia* *ibid.*
piper longum Galeni tempore du- pliciter adulteratum 232.b
piper quid 229.f *quod optimum* 230.a *quomodo adulteretur* *ibid.*
ibid. b *que regiones gignant* *ibid.*
Piperina balnea quibus utilis 12.f *eorum usus* *ibid.*
ibid. e.f
piscium lapidum vires 73.c
pissifphalti appellatio 87.a *vires* *ibid.* b.c.d
pistacia cuiusmodi eligenda 227.b *eorum vires* *ibid.*
pistotochia 301.a
pituitam purgantia 216.c. 273.f
pituisa vires 198.b
pix nazvalis duorum generum 376.d *que optima* *ibid.* f *unde fluat* 376.e
pituis differentia *ibid.* f *vires* *ibid.*
placenta contra pestem 1100.c
plantago quomodo distillanda 423.b *eius facultas & vires* *ibid.*
plantaginis duo genera 155.f *vi- res* 156.b *radicis vires* 223.b
succi vires 350.c
pleres archonticon 764.d
plumbago que optima 51.d *que viscosa* *ibid.* c
plumbaria balnea in Lotharingia
R
- Arabica* 1043.e *As- f-*
saures 1059.d *astringentes* *ibid.* *areca* 1043.d *ex uribus* 1056.b
pilula aurea, sive magica 1061.a
pilula bechica 1048.a *alba, ma- gistrales* 1027.e *cum cerebin- thina* *ibid.* f *emplastica* *ibid.* f
pilula benedicta 1054.e *bona* 1048.a *calculum comminuen- tes* 1040.c *capitales* 1058.a *cochie* 1045.a *cozum mirabi- liter stimulant* 1042.f *colica* 1040.a
pilula communes, pessilentes di- ctæ 1051.d
pilula contra catarrhum & reple- tionem capitis 1046.c *fluxum capitis* *ibid.* c *morbium gallicum* 1056.a *pestem* 1055.e *venena* 1043.b *vermes* 1052.b
pilula de aloë & mastiche 1060.a *aloë laxa* *ibid.* b *aloë rosata* *ibid.* c *arnoglossa, seu plantagi- ne* 1041.f *castoreo* 1039.e *cy- noglossa* 1037.d 1041.e *ela- torio* 1026.e *eupatorio* 1044.c *euphorbio* 1056.e *hermodacty- lis, maiores* 1052.c *lapide Ar- meno* 1055.e *lapide lazuli* *ibid.* d *mezerao* 1056.d *ni- tro* 1054.e
pilula de octo rebus, sive octomera 1046.a *sarcocolla* 1054.c *sty- race* 1042.a *tribus* 1063.a
pilula dolorem mitigantes 1040.a
pilula epileptica 1046.f
pilula ex agarico 1047.a *bdellio* 1035.a *colocynthide* 1045.d *fu- maria* 1055.a *haticacabo* 1063.b *opopanace* 1054.b *rhabar- baro* 1044.c *sagapeno* 1035.f
pilula ex sex rebus 1046.a *tere- binthina* 1039.b *turbith* 1051.c 1060.f
pilula fetida maiores 1053.d *mi- nores* *ibid.* f
pilula Galeni ad laxandum 1062.e
pilula Galeni similes alephanginis 1048.e
pilula harmonia 1042.e *hierac- cum agarico* 1045.b *hierac- simplicis* 1059.a *composita* *ibid.* b *hypoglottides astriclo- ric* 1035.e *imperiales* 1060.f
Inde 1055.b *lucis maiores* 1057.d *minores* *ibid.* f *ma- gistrales* 1061.f *mastichina* 1050.a *mercuriales ad morbum Gallicum* 1056.a *moventes uri- nam & menstrua* 1038.f *opia- ta* 1045.a *pessilentes, Rus- si* 1051.e *pectorales* 1036.d
- Philonium Hamech* 848.a
Philonium maius, sive Romanum *ibid.* b *Perficum* *ibid.* c
Phrygius lapis unde dicitur 72.b *ubi nascatur* *ibid.* *eius vires* *ibid.* c
Phu verum ubi crescat 318.b *eius radix cuiusmodi* *ibid.* c
pili ut caiani, & non renascantur 1182.b
pileolus ad destillationem, roborant, & materiam exsiccant 1120.d *dolorem capitis* 1119.c
pilula abstergentes 1038.d
pilula ad bilium in febribus 1044.a
coctum 1043.e *destillationes tenues, in articulos & ulcera pul- monum* 1036.a *dolorem coli- cum* 1040.a *calculi mitigan- dum* *ibid.* c
pilula ad eos, qui coire non possunt 1043.a *fluorem & raucitatem arterie* 1035.c *fluxionem se- nuem* 1036.a *hepar* 1038.a *hy- dropem* *ibid.* b *iecoris obstru- ctionem* 1037.e *lienem obstru- ctum* *ibid.* f *matricem* 1039.d *melancholiam* 1058.c *omnem dolorem capitis* *ibid.* *pituitam educendã & inspissandã* 1036.a *quartanam* 1038.c *renum vesicæ calculum* 1039.f *renum & vesicæ ulcera* 1038.d *sple- nem* *ibid.* a *tussim, asperitatem arterie, raucitatem & materie eductionem ex pectore* 1036.b *urinem* 1039.c *urinae & men- strua movenda* 1038.f
pilula aggregativæ, maiores 1064. b *minores* *ibid.* d *alephangi- nae* 1048.b *Alhandal* 1045.e *anodyna* 1040.d *angelica Fioravanti* 1061.c
pilula ante & post cibum 1049.a
aperientes 1037.d *arthriticae* 1052. *arthetica quatuor ma- gistrorum* 1053.a
pilula Aquilina, Fioravanti 1061.d

I N D E X.

- quibus auxiliatur* 13.b
plumbum qua conficitur nativa 51.a
eius vires ibid.
plumbi lotura quomodo fiat 52.b
eius vires ibid. *recrementi vis*
 ibid.c
pnignis colore similis ferè Eretria
 40.a *eius effectus* ibid.
polii duo genera 168.e *vires*
 ibid.f
polyonatum quid 313.b *eius vires*
 ibid.c
polyoni planta quando colligenda
 350.e
polyonium quid 156.e *eius vi-*
res ibid.
polypodii radice vires 326.b
pompholyx unde fiat 53.e *eius vi-*
res ibid.f
potum Ambra 1127.b *ad aërem*
pestilentem ibid.c
potum odore alvum solvens ibid.f
Ponterbornense balneum 23.a *eius*
situs, ratio & vires ibid.
porri capitati vires 149.f
Porretanum balneum 30.c *eius*
situs, ratio & vires ibid.c
porulaca quomodo distillanda 421.c
eius vires ibid.
porulaca duo genera 159.f *eius*
vires 160.a *femina vires*
 269.d 350.d
potio alexipharmaca contra vulne-
ra sclopetica venenata 549.c
potio impingens corpus 1161.e
potio inferioris ventriculi vulneri-
bus conducens 549.a *maciem*
inducens 1162.f *muscata maior*
quomodo paranda 538.a *eius*
usus ibid.b
potio purgatoria 553.b *purgans*
pro delicatis 552.e
potio sanguinem ex vulneribus vum-
pentem cohibens 548.f
potio venenatis vulneribus sclope-
tariis conveniens ibid.c
potio vomit. via sine molestia 554.a
vulneraria 558.d *vulneraria*
cephalica 548.e *vulneraria in*
fracto osse, ab iclu sclopetario
 ibid.c *vulneraria pectoralis*
 549.a
potiones caput ornantes 1161.a
potus Hippocraticus quomodo fiat
 314.f. 315.e
praecipitium 749.b
prassum quomodo distillandum
 425.b *eius facultas & vires*
 ibid.
de Prassio strupi vires 484.b
primula Veris flores quomodo distil-
landi 424.d *eorum facultas*
 & vires ibid.
- propolis qua colligenda* 418.b *eius*
vires ibid.
prunorum vires 233.f
prunulae flores quando colligendi
 212.d
psyllion quid 157.a *eius vires*
 ibid.b.c
psyllii cremor quomodo conficiatur
 352.b *vires* 272.c
psilostrium 1181.a 1182.c Heratti-
de Taventini evestigio pilos tel-
lens 1181.a pilos asferens, &
cusim tenuans ibid.e
ptarmica quid 144.f *eius vires*
 ibid.
pusana plus alimenti prabet, quam
potentia 264.e
pulegium quando distillandum
 428.c *eius facultas & vires*
 ibid.
pulpa tamarindorum 785.e
pulvis ad capitis dolorem à vapori-
bus 752.c *ex frigore* ibid.b
pulvis ad constringendum os supe-
rius ventriculi 745.b
pulvis ad dentifricia 946.d *dolo-*
rem lateris 752.f *status ventri-*
culi discutiendos 743.d
pulvis adversus flatus, magistralis
 728.f
pulvis ad hydropem 735.d *iuvan-*
dum concoctionem 727. *men-*
sium provocationem 731.c *na-*
salia 735.a *omnem hæmorrhæ-*
giam 746.d *pestem* 743.a *phre-*
niidem ibid.a *strumam* 751.a
suppositoria communia 741.d
seca ibid. *in sum* 719.c *ven-*
triculum calefaciendum 745.c
pulvis aromatum 729.e
pulvis alexipharmacus contra vul-
nera sclopetica 723.f
pulvis bezoarticus 721.b
pulvis capitalis temperatus 742.a
causticus 749.a
cephalicus 747.d
pulvis contra casum 733.d *disse-*
ctionem nervi 748.c *lumbri-*
cos 740.d *morbum caducum,*
Regis Danie 719.c *scabiem*
communis 747.e *periculosos*
 & *pestiferos morbos puerorum*
 723.a *pestem* 721.a *toxicum*
 & *omne venenum* 723.b
pulvis astringens 745.e
pulvis corasalis temperatus 742.b
pulvis de granis myrri 730.b *den-*
tes dealbans 723.a *diarrhæon*
 724.a
pulvis electuarii de bolo 721.f *em-*
plasticus & sanguinem sistens
 745.f *epilepticus* 719.b *epi-*
lucius 748.e
- pulvis è turbitis, magistralis* 735.b
pulvis gingivas roborans, & acen-
ses confirmans 1208.a
pulvis gryseus Casaris contra pestem
 722.d
pulvis incarnans, Lanfranci 747.b
item Rhafis ibid.
pulvis imperialis 727.e *impin-*
guans 734.a
pulvis laxativus 738.c *delecta-*
bilis ibid.a *magistralis* 735.f
pulvis ligni aloës 723.f *manus*
radens albas 1207.f
pulvis optimus cum cibo sumen-
dus 723.b *parium provocans*
 732.f
pulvis passivans cum rhubarbaro,
usualis 736.c
pulvis preservativus in peste 722.b
pro familia ibid.d
pulvis pro condiendis cibis 742.d
pro epibemase cordis refrigerant
 744.c *hepatis excafaciens* 743.f
refrigerans 745.d
pulvis pro tragea communi
 725.f *ulceribus gusturii*
 733.a *pulvis purgatorius*
 737.a
pulvis rubens Casaris contra pe-
stem 721.e
pulvis sedans dolorem ad supposi-
toria 733.b
pulvis sena preparata 735.c
pulvis solutivus de tribus 736.c.
solutivus sine dolore 738.e *ster-*
mativus 734.f
pulvis stomachum corroborans
 730.c
pulvis valde bonus, & qui potest
dari in ferculo 717.e
pulvis violarum, Sylvii 1125.d *mi-*
nas movens 731.d
pulveres abstergentes cutem 747.e
dentes ibid.e
pulveres astringentes 730.a
pulveres calculum frangentes
 731.a
pulveres calefacientes caput 742.d
cor 721.a 742.d *hepar*
 743.f *pectus* 720.c *stoma-*
chum 723.f
pulveres carnem auferentes 749.a
pulveres cicatricem inducentes
 748.d
pulveres consolidantes 733.a
pulveres dentes ornantes 1208.a
pulveres dissolventes sanguinem
 733.d
pulveres incarnantes 748.a *mi-*
tigantes dolorem 752.a *ornan-*
tes manus 1209.a
pulveres purgantes aquam 735.d
pulveres purgantes bilem 734.e
 pulvres

I N D E X.

- pulveres purgantes per vires pi-
suiam 734.f purgantes faeces
740.d humores mixtos 735.f
piscinam per alvum ibid.b
pulveres refrigerantes caput 744.a
cor ibid.c hepar 730.d. 745.d
ventriculum 730.a
pulveres strumas dissolventes 751.f
pumex qui probetur 71.a eius vi-
res ibid.b
purpura quid 87.f eorum vires
88.b
pyra condita 886.b
pyrorum multa genera 233.f vi-
res ibid.
pyrethrum quid 291.b eius facultas
& vires ibid.c
pyrites lapis qui eligi debeat 68.e
quomodo matatur ibid.f
vires ibid.
- Q**
Quercus quam vim habeat 172.
a.b
quinquefolium quid 168.a
quando colligatur 298.f
eius vires 168.b. 299.a
- R**
Radices abstergentes 311.e adu-
rentes 312. aperientes ibid.
alterantes qualitate occulta 324.b
ambustis conferentes 322.e
bitem flavam purgantes 324.d
radices calida in primo 283.a se-
cundo ibid.f excalescentes
in tertio 285.f in quarto 288.c
radices cavea dua 297.a
radices cichorii condite 888.a
radices discentientes 311.b dolorem
sedantes 322.f strumas discen-
sientes ibid.b emollientes 312.c
extenuantes ibid.
radices frigide in primo, secundo
& tertio 291.c.d.e glutinantes
312.e
radices menses moventes 315.a fr-
stentes 319.f pituitam purgan-
tes 326.e semen generantes 314.f
stocæ in primo 292.d in se-
cundo & tertio 297.a
radices siccitatem provocantes 320.a
suppurantes 312.d venenose
323.c venenis resistentes 321.a
vape vires 284.e seminis vires
271.e
raphani quomodo distillantur 428.a
eorum facultas & vires ibid.
vana palustris hausta, que mala
inducit 390.b quibus adiu-
ventur ibid.c
ranarum cordis vis 398.a facultas
& vires 387.b icorice vis
398.a
ranarum seminis distillatio 431.d
eius facultas & vires ibid.e
ranarum spermatis vis 410.a
remedium præstantissimum contra
pestem 846.c
renes calefacientia 213.e 340.f
268.b. 308.b refrigerantia 214.a
269.f
requies 849.c
resina que improbetur 279.d
resina quid ibid.c
resina duplex differentia 279.c vi-
res ibid.d
rhaponticum à rhabarbato quid
differat 305.f opium 306.b
quomodo adulteretur 307.a
vulgo rheuponticum 305.f
rhapontici vires 306.b
Rhenus auriferax 41.c
rhodiæ radix ubi gignatur 285.d
unde nomen accipitur ibid.
vires ibid.e
rhus quid 157.d eius vires ibid.
e.f
ribes succus quam vim habeat
351.c
vicini seminis vires 274.e
rob de agresta 307.c de berberis
simplex ibid.b compositum ibid.
de cornis 509.f de ribes sim-
plex ibid.e compositum ibid.
rob nucum 510.e
rosmarinus quid 127.c eius vires
ibid.d
rosmarini flores quomodo colligan-
tur 208.b eius vires ibid.
rosa Damascena quomodo distil-
landæ 422.d eorum facultas
& vires ibid.
rosa que præstantissima 209.f
quando colligenda ibid.
rosarum multa genera ibid.e
persicarum florum succus 216.a
eius vis ibid.
rosarum succus quando exprimen-
dus 350.a eius vires ibid.
rosarum vires 210.a
rosaria novella 778.f
rubeta assumpta, que mala pariat
390.b quibus accipitur ibid.c
rubi vires 185.d.e
rubia tinctorum 295.c
rubia ubi nascitur ibid.f
rubie appellationes 295.d radicum
vires 296.a radices quando le-
gantur ibid. semen 295.e
rubri vires 61.d
rubrica ad faciem 1157.a
rubrica subtilis Sinopide inferior
36.d que optima ibid. ubi
gignitur ibid. lemmia alia res,
quam sigillum lemmium 34.c
rubrica Sinopis que maxime pro-
betur 36.c ubi effodiatur ibid.
eius vires ibid.d
rusæ seminis facultas 286.c suc-
cus quomodo extrahendus 349.a
eius vires ibid. sive stris
vires 145.c 109.f
- S**
Sabina quomodo distillanda
428.d eius facultas & vires
ibid. duorum generum est 146.c
eius vires ibid.
saccharum Penidis 111.a
saccharum quid 338.e quod præ-
stantissimum ibid.f eius vires
339.c
ad saccharum colore caruleo tin-
gendum 109.a flavo ibid. ni-
gro 111.4.a purpureo ibid.
rubro 111.2. viridi ibid.
de saccharo colorando in concin-
nandis coniectis ibid.e
ex saccharo fructus & animalia
facere 1111.a
sacculus ad calidam distillationem
1121.b colicam 1124.a cordis
affectus frigidus 1121. dolo-
res lateris ibid.c frigiditas
distillationem ibid.a imbe-
cillitatem & dolores ventriculi
1122.f
sacculus capitatus 1119.e odor-
tus 1125.b pro corde contra pe-
stem 1122.b refrigerans & re-
pellens, pro fronte 1121.c
sacculi quid 1119.a eorum diffe-
rentia ibid. conferentes capi-
ti ibid.d cordi 1121.e ventri
1122.c
sagapenum quid 383.a quod opti-
mum ibid.
sagapeni adulteratio ibid.d
vires ibid.
salamandram qui hauserint, que
mala consequantur 389.e iii-
dem que contra præstanda
ibid.f
sal absinthii 1024.b acetii 1027.f
alkali 1028.e antimonii ibid.c
arthemise 1005.b
sal catarticum 1022.c chamo-
milla ibid. chelidonii 1025.e
sal è bacis & ligno juniperi
ibid.b
sal feuginis 1028.b gemiste
1024.f genuane ibid.c gra-
tiorie ibid.f
sal ligni guaiaci ibid.d

I N D E X.

sal Marcelli 1023.d	mellisse	fermentorum cinis 4.a	uivendi	sempervivi succus quomodo conficiendus 350.d	eius vires ibid.
1025.b.d mellis 1027.e	ononidis 1024.e	farfa parilla quid 320.d	eius vires ibid.f	sena quid 191.a	qua optima ibid.b
sal sacerdotale 1027.b	sanguinis humani ibid.a	fassifras 335.b	eius vires 336.e	sepiarum ossa 90.c	ostium vires 191.d
sal Saturni 1028.a	stipitium fabarum 1024.f	fatyri radices vires 292.b	Sauenthal balneum 27.e	serapium quid 382.e	quod optimo ibid.
theriacum 1025.e	urinae humanae 1027.d	faxifragia quando distillanda 427.f	eius facultas & vires ibid.	serapini vires 382.f	serici vermiculi vires 408.a
salis duo genera 45.e	facilius multa genera ibid.f	faxifragia radices vires 308.c	seminis facultas 268.a	serpentis exuvii vires 415.a	serpillium quomodo distillandum 426.f
gemmae ibid.	oleum 673.b	scabiosa quid 127.f	vires ibid.	serpilli duo genera 146.d	vires ibid.f
vires 46.c	sales detergentes 1027.d	quomodo colligenda & distillanda 425.c	eius facultas & vires ibid.d	serum quid 407.e	eius vires ibid.
dolorem sedantes ibid.a	erosives 1028.e	scammonium adulteratum 367.b.c	quod laudetur ibid.d	sestani feminis vires 266.a	sesteli optimum quod 182.f
purgantes per alvum 1023.c	purgantes per sudorem 1025.d	quod an- tiquius, eo melius 368.e	scammonii vires ibid.c	sesteli optimum quod 182.f	eius vires 183.a.b
per tussim 1023.a	per urinam ibid.f	per usum 1025.b	scariola feminis vires 268.c	sesteli semen ubi inveniat 263.b	quando colligendum ibid.
per usum 1025.b	salium divisio 1022.a	salvia quid 127.d	eius vires ibid.	quomodo distillanda 423.f	eius facultas & vires ibid.
quomodo distillanda 423.f	eius facultas & vires ibid.	sambuci corticis vis 246.f	icem radices 328.c	sambuci corticis aquae vis 431.e	duo genera 193.f
vires ibid.	storum collectio 213.c	vires ibid.	sanis lapis quomodo probetur 72.c	eius vires ibid.	sanis due species 37.a
quae optima ibid.b	vires ibid.	sampuchus 139.f	eius vires 140.a	sanctaria ha quid 48.d	quae optima 382.c
eius facultas & vis 49.e	sanicula quid 177.a	eius vires ibid.	sanicula quid 177.a	eius vires ibid.	sanguis draconis salitius 362.f
eius vis 363.a	hircinus quomodo paratur 401.f	humani distillatio 431.a	eius facultas & vires ibid.	sanguinalis lapis 67.f	saniali iria genera 338.a
vires ibid.	sanii, sanionici vires 270.f	sapa quid 491.f	quomodo fiat 353.f	eius vires 364.a	sapo moschatus 1129.a
saponca 1077.a	saphyrus gemmarum omnium pulcherrima 59.c	eius duo genera ibid.f	vires ibid.e.f	sarcocolla quid 382.d	quae optima ibid.
eius vires 384.b	sarcocollae correctio ibid.	sarda nomen cum sardonio, he communis 62.a	eius effectus ibid.b	sarda iria genera in Inaia 62.b	fermentorum cinis 4.a
uivendi vim habet ibid.	eius usus ibid.	farfa parilla quid 320.d	eius vires ibid.f	fassifras 335.b	eius vires 336.e
fatyri radices vires 292.b	Sauenthal balneum 27.e	eius finis & vires ibid.	faxifragia quando distillanda 427.f	eius facultas & vires ibid.	faxifragia radices vires 308.c
seminis facultas 268.a	scabiosa quid 127.f	vires ibid.	quomodo colligenda & distillanda 425.c	eius facultas & vires ibid.d	scammonium adulteratum 367.b.c
quod laudetur ibid.d	quod antiquius, eo melius 368.e	scammonii vires ibid.c	scariola feminis vires 268.c	scincus quid 386.d	eius carnis facultas ibid.
scimcorum venum vires 400.c	a Scolopendra illi quae mala experiantur 393.d	quae his fini remedio ibid.e	scolopendrium quid 119.c	eius vires ibid.d.e	scordium quid 128.a
eius vires ibid.b	scordii succus quomodo extrahendus & servandus 349.e	scoria quid 54.c	scorpionis morsum quae mala subsequantur 392.e	a Scorpione percussis quae praesentis fini auxilio ibid.f	scorpionis terrestres quid 385.e
scorpionis terrestres quid 385.e	eorum vires ibid.	scilla praeparandae ratio 1095.a	scilla vires 285.a	sebsten quid 224.b	quae probatissima ibid.c
eorum vires ibid.c	& 246.e	secacul verum 314.f	eius vires ibid.	selinusia quae maxime laudanda 39.c	semen quid 250.a
eorum distentia ibid.	semina abstergentia 270.d	aftrin- gentia ibid.a	discutientia ibid.d	emollientia ibid.f	statis discuti- entia ibid.f
geminantia ibid.	indurantia 271.a	suppurantia 270.e	semita venenosa 271.e	sempervivum, seu sedum quomodo distillandum 421.f	eius facultas & vires 423.a
sempervivi, seu sedum tria genera 161.a	vires ibid.f	sempervivi succus quomodo conficiendus 350.d	eius vires ibid.	sena quid 191.a	qua optima ibid.b
eius vires 191.d	sepiarum ossa 90.c	ostium vires 191.d	serapium quid 382.e	quod optimo ibid.	serapini vires 382.f
serici vermiculi vires 408.a	serpentis exuvii vires 415.a	serpillium quomodo distillandum 426.f	eius facultas & vires ibid.	serpilli duo genera 146.d	vires ibid.f
serum quid 407.e	eius vires ibid.	sestani feminis vires 266.a	sesteli optimum quod 182.f	eius vires 183.a.b	sesteli semen ubi inveniat 263.b
quando colligendum ibid.	vires ibid.	sestos lapis ubi gignatur 71.d	eius vires ibid.e	Siculorum balnearum vires 32.e	sief album Mesuae 1104.a
sief de plumbo 1103.b	de rosis, Mesuae 1105.b	cornu cervina 1102.b	sief quid 1099.a	sief rubrum Mesuae 1104.b	sigillum Lemnium 33.f
sigillum Salomonis quid 313.b	eius vires ibid.	stentis lapis Luna figuram retulit 74.b	eius vires ibid.	sinapi quando colligendum 264.b	vires ibid.e
sinapisimus Aetii 1019.e	sinapisimus quid ibid.c	symphytum quid 313.d	eius vires ibid.e	stimbrii vires 147.a	smaragdus gemmarum omnium pretiosissima 60.b
eius vires ibid.f	smaragdi vires 66.a	smegma manus dealbans 1207.f	album odoratum ibid. m.	schatum Damascentum ibid.	smilacis arboris vires 182.f
smyrinis qualis lapis 69.d	eius vires ibid.	smyrnium quid 175.d	eius vires ibid.f	solani duo genera 158.a	vires ibid.d.e
folia quomodo distillanda ibid.	eorum facultas & vires ibid.	hortensis succus vires 350.c	vesicatorii seminis facultas 265.a	serba	

I N D E X.

forba quid 222.a eius facultas & vires	ibid.	stachas quid 128.f eius vires 129.a	stachados storum vires 205.e	Sulzense balneum 10.e eius st. eius ratio & vires	ibid. a
fori quod optimum 49.c eius vires	ibid. d	de Stachade Syrupi vires	483. b	sumach eandem vim cum acacia habes	362. a
sparadrappum Vigonis	1015. a	stomachum calefacientia	240. f	suppositorium ad flatus	1116. c
species ad carnes & pisces	724. e	267. d refrigerantia		suppositorium quo pueri tunc possunt uti	1115. a
dulces pro cibariis	729. d	syrax duorum generum	378. b	suis sylvestris stercoreis vires	412. a
finæ	ibid. e	optimus quis	ibid. c	suis vesica vis	400. e
species incise saccharo obducto	728. b	quomodo dignoscatur	ibid.	suilli pulmonis usus	397. b
Species pro claveo	521. a	syracis adulteratio	378. c	Sylvestre balneum	288. b
simplici	725. f	vires	ibid.	suis & vires	ibid.
vino zedoarico	527. a	succinum pterygophoron	414. a	sylvestris mirus quid	307. b
Species & pulverum differentia	715. a	sucus fructuum calidus & frigidus	350. f	vis	ibid. c
Spica celtica quid	314. b	succus herbarum calidus & frigidus in primo, secundo & tertio	349. a	Symphiti duo genera	119. f
quomodo adulteratur & dignoscatur	ibid. c	in quarto	350. e	Syrupus acetosus d'arrhodon	478. a
quæ laudatissima	ibid.	succus quid	347. c	Syrupus acetosus de succis herbarum cum aromatis	ibid. d
eius vires	ibid.	ibid.	ibid.	Syrupus acetosus simplex compositus	477. d
Spica nardivradix, non spica	314. d	succus seminum calidus & frigidus	349. b	Syrupus acetosus limonum	481. a
quæ eligenda	ibid.	ibid. c	ibid. c	Syrupus ad anasarcam	503. a
quomodo adulteretur & dignoscatur	314. e	sudor omnis malus	414. b	asci- tem ibid. e atram bilem quomodo parandus	500. a. b. c
eius vires	ibid.	judaeoribus quæ vina conveniant	355. b	cal- culum 508. c epilepsiam 498. e melancholiam quomodo conficiendus	500. e
Spiegelbergense balneum	27. f	Sueningense balneum	28. a	menfes provo- candos 499. e	sympanitem 504. b
eius st. ratio & vires	ibid.	eius st. ratio & vires	ibid.	Syrupus alterans bilem flavam	497. b
Spina alba vires	303. c	suffimentum ad animæ defectionem	1131. a	Syrupus alterans pituitam	498. f
Spiritus tartari	681. a	animales & vitales vires corroborandas	ibid.	Syrupus Ambrosii provocans sudorem, & sitim extinguens, utilis in febribus	497. e
Spionem excalescentia	213. d	calfacien- dum & siccandum merum post mensium purgationem	1132. e	Syrupus arantiorum	481. a
207. e 307. d refrigerantia	214. a 269. e	casarrhos sistendos & siccandos	1130. a	Syrupus capillorum Veneti magi- stratis	484. d
Spodium ubi inveniatur	54. a	conceptionem promo- vendam	1133. e	simplex	ibid.
Spongiarum duo genera vires	383. f	ibid. d	ibid. d	compositus	ibid.
Spongites lapidum quam vim habeat	74. e	procidendam uteri	ibid. f	Syrupus contra acutas & peracutas passiones	497. f
eius vires	ibid.	provocandum sudorem in morbo Gallico	1134. a	omnem fluxum venuri	498. b
Sputa argenti vires	50. e	in morbo Gallico	1134. a	pleuresin & peripneumoniam, phibiscos & helicos	497. c
Squama aris quæ optima	43. a	cautionem uteri	1133. c	Syrupus de absinthio	486. e
eius vires	ibid.	tumores inducens	1134. d	infusate citri	480. f
Squinanthi pessimum quod	207. a	infirmi	1131. a	agrestis	479. a
quod laudatissimum	ibid.	ulcera pulmonis	1132. e	Syrupus de archemisa	490. a
Squinanthi st. usus	ibid. b	suffimentum opium	1135. e	facultas & vires	ibid. d
staphysagria quæ colligatur	263. d	suffimenta capiti conferentia	1131. c	Syrupus de betonica compositus	483. a
eius vires	ibid.	cordi	ibid. f	ad quid valeat	494. f
stercoris asinini vires	419. d	infirmis	1134. a	Syrupus de calamintha	485. a
vis vires	ibid. c	micro	1133. c	quibus plurimum conferat	ibid. b
ibid. e canini vires	411. a	quid	1132. e	Syrupus de cathorio cum rhabarbaro	493. e
canini vires	405. c 409. c	1129. a	ibid.	eius vires	494. a
cicconie vires	ibid. c	etrum differentia	ibid.	Syrupus de cinnamonio noster	499. c
columbarum	ibid. a	suffusus ad dolorem in Elytrarum	1134. a	Syrupus de duabus radicibus	489. e
crocodyli terrestris vires	412. b	in morbo Gallico	ibid. e	endivia compositus	481. d
412. b		referentibus excitatur	1136. d	Syrupus de epistymo	491. e
stercoris differentia	419. c	suffusum ad aëris corruptionem	1132. b	vires	ibid. f
stercoris equini vires	403. d	1132. b	ibid.	cuparito	489. e
gal- linacei vires	412. a	suffumigium tempore hyverno	1136. c	glycyrrhiza	481. f
humani distillatio	411. a	quod	46. e		
eius facultas & vires	ibid. & 409. c	sublimatum seu st. res sulphuris	1032. b		
lupini vires	412. a	sulphuris duo genera	46. e		
mirri vires	ibid.	ibid. f	ibid.		
ovilli vires	411. f	sulphuris oleum	674. e		
suis sylvestris	412. a	Saltzburgersta balnea	18. f		
vulturini vires	409. d	eorum	ibid.		
Sibium quod optimum	50. a	st. ratio & vires	ibid.		
eius vires	ibid.	Sulzbrun balneum	18. b		
summi quod optimum	ibid.	eius st. ratio & vires	ibid.		
eius vires	ibid.				

Syrupus de hermodactylis 495.a
 hyssopo 483. iunibus 476.e
 iupulo 492.a eius vires ibid.
 Syrupus de mentha maior 486.f
 minor 487.b
 Syrupus de nymphaea simplex 475.a
 compositus ibid.b olibano
 Rhasi 482.c papavere contra
 omnem v̄ris solutionem 498.d
 Syrupus de papavere simplex 475.c
 compositus ibid.d
 Syrupus de pomis 490.e eius vi-
 res ibid. prasso 484.b de
 quinq; radicibus 489.d eius
 vires ibid.f rhubarbaro solu-
 tivus 494.b eius vires ibid.c
 scolopendrio 492.b eius vires
 ibid.c stachade simplex 483.b
 compositus ibid.c succo a. eis-
 se 480.e succo borraginis 491.b
 eius vires ibid.c succo bu-
 gosse ibid. eius vires ibid.
 succo endivie, vel endivia sim-
 plex 481.e succo fumi terre
 maior 492.e minor 493.a co-
 vumq; vires ibid. succo myr-
 tillorum, seu myrtinus simplex
 480.b compositus ibid.c suc-
 co rosarum 479.d succo viola-
 rum 476.b
 Syrupus diacnicus quomodo paran-
 dus 496.d eius facultas & vi-
 res 497.a
 Syrupus diaforeticus 495.a eius vi-
 res 496.c
 Syrupus Dinarii, sive de Bizantiis
 simplex 485.a compositus ibid.e
 Syrupus diureticus 507.a
 Syrupus domesticus, sive de stina in-
 fectoria 505.b eius vires ibid.
 Syrupus ex bryoniae radicum succo
 494.e ex floribus persicis 493.d
 eius vires ibid.e & pomis regis
 Saporis 491.a ex quinta essen-
 tia Fioravanti 499.a & scabio-
 sa succo 485.e ad que valeat
 ibid.d & succo fumaris simplex
 493.b eius vires ibid.
 Syrupus granatorum acetosorum
 487.d dactylicum 476.d
 Syrupus infusionis rosarum 497.c
 violarum 477.d
 Syrupus purgans bilem quomodo
 parandus 500.e melancholiam
 501.e pituitam ex thorace ibid.c
 Syrupus quid 471.a
 Syrupus saccharatus 499.b
 Syrupus solutivus Fioravanti 505.d
 Syrupus splenicus 492.c
 Syrupus violarum 476.d
 Syrupi atterantes bilem atram 500.a
 pituitam 498.f
 Syrupi concoquentes bilem flavam

I N D E X.

in corde 480.e hepate 481.e
 stomacho 477.e thorace 476.a
 Syrupi concoquentes melancholiam
 in corde 490.e hepate & liene
 491.d
 Syrupi concoquentes pituitam in ca-
 pite 482.f corde 485.d hepa-
 te 489.c matrice 490.a sto-
 macho 486.a thorace 483.f
 Syrupi de absinthio facultas & vires
 486.e.f
 Syrupi de arthemisia vires 490.d
 menthae majori vis 483.a suc-
 corosarium vires 481.a
 Syrupi educentes urinam 506.f
 Syrupi minus usuales, alterantes
 497.b
 Syrupi officinales, concoquentes bi-
 lem in capite 475.a
 Syrupi purgantes 501.a
 bilem 493.c
 Syrupi purgantes humores mixtos
 401.f 504.d pituitam 494.e
 Symporium differentia 471.a

T.

Tabaci apud Indos usus 181.e
 vires 179.c
 Tabaci nomen nicotiana cur in in-
 tum 177.f
 Tabula romaticis rosati 1068.b
 Tabula ad hepatis refrigerationem
 1074.a lepram ibid.b par-
 gandam bilem ibid.c
 Tabula calefacientes caput 1067.a
 1072.a hepar 1069.a mari-
 cem ibid.b pectus 1067.e & sto-
 machum 1072.d ventriculum
 1068.b
 Tabula confriantes 1079.a con-
 fortantes & exsiccantes stoma-
 chum 1072.d ventriculum
 ibid.f
 Tabula de gemmis 1065. sibia
 1075.c
 Tabula diacnicus 1075.a diacur-
 cum 1069.a diacymini 1068.c
 diazeos 1067.e dialacca
 1069.a
 Tabula diamargaritonis frigidi
 1070.c dianisi 1068.e
 Tabula diapenidi sine speciebus ca-
 lidis 1069.a diapheniconis
 1071.d diarrhodon 1070.d dia-
 tragacanthi frigidi 1069.e dia-
 turbiis 1071.d diaurbith cum
 rhubarbaro ibid.b 1076.a
 Tabula ex electuario de succo rosa-
 rum 1070.f
 Tabula ex unicornu 1072.a
 Tabula or fimo stomachi claudentes
 & corroborantes 1073.f

Tabula purgantes 1074.f bilem
 1074.c 1078.f humores mixtos
 1075.e melancholiam ibid.e
 pituitam 1075.d
 Tabula refrigerantes cor 1070.b
 hepar ibid.d 1074.a pectus
 1069.e stomachum 1073.f
 Tabula saluberrime 1072.b sti-
 biata 1075.b sulphurata 1072.e
 triasanti 1070.e
 Tabula vermes necantes 1056.f
 Tagus Hispania fluvius auri strax
 41.c
 tamarindi quid 246.f
 tamarindorum adulteratio ibid.
 vires ibid.
 tamaricis corticis vires 340.a
 tamaricis cortices & folia quando
 distillanda 491.c eorum facul-
 tas & vires ibid.
 tamaricis radice vis 296.f
 tannum non esse bryoniam 294.f
 tarantula icthys quomodo curan-
 dus 396.e
 taurinum serum quomodo confi-
 ciendum & servandam 405.b
 eius vires ibid.
 taurini sanguinis usus 403.a
 taxi vires 183.f
 taurinarum vires 89.a
 Teptica balnea 28. eorum vires
 ibid.
 terebinthina quomodo cognoscatur
 378.a
 terra omnis quam vim habeat
 38.a
 terra, seu bolus Armena quando pri-
 miu in lucem veniens 33.a
 terra in medicina usus 32.c
 diviso ibid.
 terra sigillata duo genera 33.a
 terrarum sigillatarum duo genera
 hodie Constantinopoli adserun-
 tur ibid.f
 testudinis marinae sanguinis usus
 403.b
 testudinis terrestris sanguis quam
 vim habeat 404.a
 thapsia unde nomen accepit
 150.e
 thapsie vires ibid.e 188.f
 Theriaca Andromachi à Barithole-
 ma Marantha correcta 855.b
 item à Medicis Romanis & Ro-
 noniensibus 853.e
 theriaca Andromachi senioru
 851.e
 theriaca communis ibid.
 diatessaron 764.f
 theriaca ex lilio Pauli ab Armeno
 composita 858.a
 theriaca, seu assidosus contra pe-
 stem 802.b
 thurma

I N D E X.

thermae Germaniae	11.f	eius vires	ibid.c	tryphera magna	849.a	minor
Italiae	30.b	trifolii vires	147.f 190.a	Phenoniu	791	moschata
thermarum de Aquis sicut & vires	31.a	trionphyllon Nicolai	789.c	796.b	persica	209.c
thermarum de Grota sicut & vires	ibid.c	tripharmacum crudum	929.e	Sarracenia		795.e
thermarum differentiae	10.e	trochisci abstergentes	1087.b	turbish quod laudatissimum		328.e
thlasi quid	273.b	fluxum	1080.c	ubi crescat		ibid.f
thoracem excalescentia	1089.c	ut. eva pulmonis	1084.c	eius vires		329.b
299.e refrigerantia	241.a 269.a	adstringentes	1082.d	turpeum minerale		432.e
Thracius lapis ubi nascitur	71.f	1089.c	Alkandal	tussilago quid		120.b
eius vires	ibid.	aperientes	1084.f	eius vires		ibid.c
thus quid	371.e	calidi	1081.a	quomodo distillanda		422.b
thus adulteratio	ibid. & 345.e	trochisci compositiones		eius facultas & vires		ibid.c
cortex probatissimus quis	ibid.	medicamentorum ingredientis				
vires	ibid. & 375.f	1090.a				
thusia Arabum	54.b	trochisci cyphi	1087.b	V.		
thusis lapis ubi gignatur	69.c	trochisci de absinthio	1085.b	Vacca unguularum combusta-		
eius vires	ibid.	rico	1080.a	rum vires		406.d
thymelae seminis facultas	272.f	agnos castis	1084.b	vaccini lactis vires		ibid.f
thymiamatis vis	346.e	alkekengi	1085.	Valeriana genera tria		316.a
thymu quando distillandum	429.c	Benzois	ibid.d	varia appellationes		ibid.c
eius facultas & vires	ibid.	berberis	1083.e	facultas & vires		317.a
thymi vires	147.c	caphura	1082.b	Vöerkingense balneum		21.b
Ticinus Italiae fluvius auri ferax	41.e	1084.e	carabe	eius sicut & vires		ibid.
		corallo	1083.f	Vöerlingensia balnea		28.e
		1082.d	croco	eorum vires		ibid.
		1082.d	violis	venenis resistantia		186.e 215.c
		1090.a	viperis	243.d 271.e 323.d		
		1098.f	trochisci diarii	ventriculum excalescentia		427.a
		1088.b	trochisci diarrhodon Mesuae	refrigerantia		213.f 242.a
		1098.b	Nicolai	veratri albi vires		324.b
		1088.c	trochisci diaspermatorum	verbasci dua differentia		164.f
		1098.d	trochisci galliae moschatae	vires		ibid.b
		1135.f	trochisci Hametich	verbasci flores quando colligendi		ibid.
		1089.e	heathyroi Andromachi	214.e		eorum vires
		1097.f	heathyroi ex correctione Bartholomaei Maranthae	verbenacae quid		148.a
		ibid.f	trochisci hepatici Asclepiadis	eius vires		ibid.b
		1084.f	signi aloes	vermium terrenorum facultas & vires		386.c
		1081.a	interficiens glivres & mures	vermiculi in medio echino reper-		ii, cuius simi facultatis & usus
		1088.d	trochisci Mesuae	ibid.		
		1100.b	trochisci piruitam purgantes	verucis officuli vires		401.b
		1089.a	trochisci pro fumo Comitissa Arns-	vestram calefactionia		213.d
		1136.b	burgensis	240.f 267.f		300.c
		1088.b	trochisci purgantes bilem	refrigerantia		214.a 269.f
		1090.f	mixtos humores	adversus Pestisum icium remedium		352.a
		1077.c	trochisci quid	Villacense balneum		28.d
		ibid.	eorum diviso	eius vires		ibid.
		1096.f	trochisci ramich	vinum absinthite purgans		530.f
		1081.f	santalorum	quomodo parandum		518.c
		1087.d	venena figantes	eius facultas & vires		ibid.
		1084.b	de Trochiscis silliticiis, ex corre-	vinum ad asthma		517.f
		1084.b	ctione Bartholomaei Maranthae	eius vires ibid. ad memoriam		et oblivionem
		1090.f	de Trochiscis viperinis ex corre-	vinum Adrianum		352.e
		1090.f	ctione Bartholomaei Maranthae	vinum album in secunda & sinistra		ibid.b
		796.b. 1101.a	tryphera Galeni	valeant in liquidis		
				vinum alkekengi quomodo fiat		
				525.a		eius vires
				vinum anisatum quomodo paran-		ibid.a
				dum		533.b
				eius vires		ibid.f
				vinum Ascanum		354.a
				vinum borraginatum ad quid va-		

leca 516.a
vinum buglossatum quomodo pa-
randum *ibid.* c eius vires *ibid.*
vinum cecubum 354.d
cerasorum nigrorum a etosorum
quomodo fiat 518.a
eius facultas & vires *ibid.*
vinum chamaecypria quomodo pa-
randum 524.e eius vires *ibid.*
vinum Chium 353.f
Clazomenum 355.a
Cosum *ibid.* *Creticum* 354.d
vinum cydonies quomodo fiat 525.d
eius vires *ibid.*
vinum ebullatum quomodo paran-
dum 530.a eius vires *ibid.* b
vinum e bionica quomodo paran-
dum 515.e eius vires *ibid.*
vinum e chamelea quomodo paran-
dum 536.c eius vires *ibid.*
vinum emulatum quomodo fiat
 517.d eius facultas & vires
ibid.
vinum ex punice malis quomodo
fiat 525.f eius vires *ibid.*
vinum e prunis sylvestribus quomo-
do fiat 526.d
eius vires *ibid.*
vinum ex pyris quomodo fiat 525.e
eius vires *ibid.*
vinum e marrubio quomodo fiat
 517.c eius vires *ibid.*
vinum e thymelæa quomodo paran-
dum 530.c eius vires *ibid.*
vinum e veratro nigro quomodo
fiat *ibid.* a eius vires *ibid.*
vinum Ephesium 354.f
vinum euphragie quomodo paran-
dum 515.b eius vires *ibid.*
vinum Falernum in Italia primum
locum obtinet 355.e
vinum feniculatum quomodo pa-
randum 515.f eius vires *ibid.*
vinum guaiacum quomodo fiat
 526.d eius vires *ibid.*
vinum Hippocraticum laxativum
quomodo parandum 531.b
eius vires *ibid.*
vinum hyssopites quomodo paran-
dum 517.c eius vires *ibid.*
vinum Itricum 354.f *Lesbium*
 355.e *Mamerinum* *ibid.*
Muralis 530.d
vinum myrtice quomodo fiat 526.a
eius usus *ibid.*
vinum nostrum, ad calculum 525.b
vinum nostrum guaiacum purgans
 531.e
vinum ananthinum quomodo fiat
 525. eius vires *ibid.*
vinum palmem quomodo fiat 526.b
eius vires *ibid.*
vinum passulatum quomodo fiat

I N D E X.

517.f eius vires *ibid.*
vinum proseribus, nostrum 518.d
vinum purgans, nostrum 532.a
vinum purgatorium in epistopia
 529.a
vinum raphasium quomodo pa-
randum 518.f eius vires *ibid.*
vinum rosaceli quomodo fiat 525.a
eius vires *ibid.* a
vinum rosmarinatum quomodo pa-
randum 515.b
eius vires *ibid.* c
vinum saccharatum quomodo fiat
 516.a eius vires *ibid.*
vinum salviatum quomodo fiat
 515.d eius vires *ibid.* e
vinum scammonites quomodo fiat
 529.f eius vires *ibid.*
vinum scilliticum quomodo paran-
dum 517.a
eius facultas & vires 528.a
vinum stachadites quomodo paran-
dum 515.d eius vires *ibid.*
vinum samaricie quomodo fiat
 520.d eius vires *ibid.* e
vinum zedoaricum quomodo pa-
randum 527.e
vina alba crassioribus paribus
constant 354.d
vina astringentia 525.d *calesca-*
cientia caput 515.a *cor* 516.a
hepar, splenem 524.d, e *thorac-*
cem 517.b *ventriculum* 518.b
vina crassa stomacho negotium pra-
bent 355.d
vina cordialia 516.b
vina purgantia aquam 530.f
bilem flavam 529.e
pituitam 527.f
vina resistunt venenis
sapore distant 354.d
sudorem provocantia 401.d
vinorum differentia 513.a
violarum flores quomodo distillan-
di 401.d eius vires *ibid.*
violarum storum succus 216.b
violarum purpurearum usus 210.d
violarum succus quando exprimen-
du 350.a eius vires *ibid.*
viperæ quæ meliores 1091.c
quando capiendæ 1092.d
quo tempore colligendæ 1090.a
viperæ morsus quomodo curandus
 394.b
viperinarum carniū vires 386.c
virga pastoris quid 166.f
eius vires 167.a
viride Amibai 1103.e
Mejue 1104.a
viscum quod laudatissimum 334.e
eius vires *ibid.* d
visci querni vis 338.e
vitis sylvestris 294.f
vitrum antimonii 1029.e
vitrum duplex 47.f
quod prastantius 48.a
eius vires *ibid.* c
vitriolum aris 1030.d
visuli coagulatum ad quid mile
 405.b
vituli marini coagulatum ad quid
utile 410.a
quomodo excipiendum *ibid.*
visulinum serum quando conficien-
dum & servandum 405.b
ibid.
vitulina medulla vis 401.d
virex quid 130.b
eius genera duo & vires *ibid.* c
viticis seminis facultas 263.e
unguentum absfergentia 926.c
 956.c *ambusia extinguentia*
 957.e
unguentum barbam denigrans
 1185.d
unguentum Basilicon maius & mi-
nus 927.c, d
unguentum Bernardinum 923.c
unguentum ad achoras 1189.a
adustionem *ibid.* b *alopeciam*
 1129.e *ambustionem* 967.d
 938.a 1108.d
unguentum ad barbam generandam
 1179.d
unguentum ad calefaciendum he-
par 943.b *callos pedum*
 1208.a *calvitium* 1170.b
capillos defluentes 1175.e
unguentum capillos prohibens
 1180.c
unguentum ad casum pilorum in
palpebris 1147.f
casum superciliorum & barba
 1187.e *caium* 967.b
combustia aqua & igne 1198.a
combustionem aqua *ibid.*
contracturas 941.d *crustas*
puerorum in capite 1191.a
unguentum ad dealbandas cicatri-
ces 1193.b *delenda vestigia mor-*
biliorum in pueris 1199.a
dectusio in suffusionis 936.c
unguentum ad dolorem capitis ex
calore 965.b *frigore* *ibid.*
unguentum ad dolorem capitis &
articulorum, in morbo Galico
 966.c *dolorem colicum* *ibid.* a
unguentum ad faciei maculas ru-
bentes 1192.a
faciei ruborem *ibid.* b
faciem illustrandam 1200.c
faciliandum partum 945.e
furfures 1190.e
furfures capitis 1185.b
unguentum ad gargaras
 960.f
genarum scabriem, scabiem &
ulcera

I N D E X.

ulcera 956.e
 unguentū ad hæmorrhoidas 936.a
 herpes 957.c
 humorem concretum & scirrhus
 suis 949.d
 unguentum ad ignis combustionem
 1197.f impetiginem ibid.b
 impetigines faciei 1194.c
 inflammationem oculorum cum
 defluxione 947.d
 inflammationem oculorum adge-
 rendam 952.f iuvandam
 concoctionem 942.e
 unguentum ad lachrymarum flu-
 xum 956.f lentes 1191.f
 lichenas inveteratas 1197.e
 lienteriam 946.f
 lienteriam frigidam 943.a
 unguentum ad mamillas pendentes
 1206.d memoriam 940.f
 menstrua provocanda 945.d
 mollificandum splenem 949.f
 morbum Gallicum 954.a
 movendas urinas 945.a
 unguentum ad oculorum lachry-
 mas 1189.a oculorum rubedi-
 nem ibid.b oculos, magistrale
 935.b omnem scabiem, impa-
 tiginem, & serpiginem 1199.f
 unguentum ad panaritium 1203.b
 panum faciei 1192.e
 unguentum ad panos & coffos fa-
 ciei 1193.b papillarum scissu-
 ras 1206.f parovidas 952.a
 partes igne affectas 1198.c
 partes convulsas 953.a pefforis
 angustiam & maturacionem
 941.f pediculos 931.b, 1191.d
 unguentum ad phibisim 942.c
 961.e pilorum generacionem
 1177.b pilos defluos in palpebris
 1188.b polypos exedendos 965.f
 prius 957.f pforam 957.a
 unguentum ad retentionem fetus
 946.a ruborem faciei 1195.f
 ruborem faciei à fumis & va-
 poribus ibid.e
 rugas & lentigines faciei 1192.c
 rupturam ossium 962.c
 unguentum ad sanguinis eruptio-
 nem 962.c sanguinis impetum
 sistendum 947.f scabiem 957.d
 1199.c scirrhum splenis 944.b
 scirrhos iecoris ibid.b scissu-
 ras manuum 1103.e Solis ustio-
 nem 1197.a stomachi resolutio-
 nem 943.a superciliorum pe-
 diculos 1187.e super purga-
 tionem menstruum 946.b
 unguentum ad tineam & scabiem
 1190.e tubercula faciei
 elephanticorum 1196.e
 tubercula faciei lepræ ibid.f
 unguentum ad tumorem lienis ob-
 stus 944.f tumorem ma-
 niuum ex frigore 1203.b
 unguentū ad varos callofos 1194.e
 ventriculum calefaciendum &
 constringendum 942.d
 ventriculum refrigerandū 946.
 d.e vermes, magistrale 939.d
 verrucas in facie 1195.d
 verrucas manuum 1124.a
 ulcera narium 959.f
 unguentum ad unguis excoricia-
 tos, scabrosos leprosoꝝq; 1204.a
 leprosoꝝ ibid.e
 unguentum ad unguium contusio-
 nem ibid.c
 scissuras & erosiones ibid.d
 unguentum ad vomitum provocan-
 dum 968.d
 urine retentionem 945.b
 ustionem ignis & aque 1198.a
 vulnera venenata 963.a
 unguentum adstringens 924.e
 947.d
 unguentum Aegyptiacum 927.e
 Agrippæ regis ibid.e
 unguentum album de cerussa di-
 stum 926.e
 unguentum anodynum 936.a
 apostolicum 926.c
 unguentum Archigenis ad capillos
 defluos 1175.c
 unguentum Aregon 980.c
 aureum 932.b
 unguentum atwahens venenum ex
 ruberibus 963.e
 unguentū calefaciens caput 1191.d
 hepar 943.b peffus 941.f
 renes & vesicam 945.a
 stomachum 942.a
 uterum 945.d
 unguentum capthuratum album
 924.e rubrum ibid.d
 unguentum capillos auferens 1181.a
 conservans augensq; 1173.d
 crescere non permittens 1180.c
 crispas reddens 1186.d deal-
 bans ibid.a defluos conser-
 vans 1174.e demigrans, Archi-
 genis 1185.c flavos reddens
 1184.d generans 1179.d
 unguentum capillos generans, Cleo-
 para 1176.f 1180.e restituens
 ibid.f rubros tingens 1186.c
 subnigros reddens 1173.f
 unguentum capitate 933.b
 unguentum ceraseos magnum 931.e
 parvum 932.a
 unguentum cicvium 928.d
 Comitisse 924.b
 unguentum contra casum & con-
 usionem partium internarum
 962.a
 unguentum contra serpiginem, im-
 petiginem & elephaniam 929.f
 unguentum crassius faciei aufe-
 rens 1193.d
 unguentum de Artanita manus
 939.a minus 925.e
 unguentum de bryonia 926.a
 colocynthide, Avicenna 940.a
 lino 934.d
 lithargyro 929.d
 minio 927.a suthis, seu
 diapompholygos 939.e
 unguentum desurgens 958.a
 unguentum desiccatorium rubrum
 934.f
 unguentum diaireos 933.f
 unguentū diatibæ, simplex 922.e
 compositum 923.a
 unguentum diapalmæ 933.b
 diapompholygos 931.a
 unguentum ex bdellio 923.b
 unguentum excafaciens splenem
 944.b
 unguentum ex calce 938.c
 cantharidibus 935.a
 caprifolio 932.e panno
 limo Hebenzezar 934.e
 unguentum empyreuma in vulne-
 ribus sclopeticis extinguens, &
 pustulas prohibens 968.a
 unguentum epuloticum 964.c
 unguentum faciem depilans 1183.e
 illustrans 1200.c
 unguentum faciens capillos aureos
 1184.d
 unguentum faciens cadere unguis
 1204.f
 unguentum fuscum 935.b
 unguentum D. Gereonis de saponis
 ad dolores iuncturarum ibid.e
 unguentum glaucinum Anaroma-
 chi 937.c
 unguentum glutinans 934.e
 962.e
 unguentum in morbo Gallico cum
 pustulis, sine articulum dolore
 954.a
 unguentum lamiarum 960.f
 unguentum laxativum Nicolai
 940.c
 unguentum magnum Fioravanti
 937.a
 unguentum mamillas minores &
 maiores reddens 1205.f mol-
 les & relaxatas indurans ibid.f
 parvas conservans ibid.c
 unguentū manus dealbans 1201.e
 unguentum Martiatum 921.d
 magnum ibid.
 parvum 922.a
 unguentum Mercuriatum cum the-
 riaca 931.d
 unguentum mirabile 932.e 934.a

I N D E X.

unguentum mundificativum 928.b	unguentum resumptivum, vulga.	urtica semen quando colligendum
oculorum lachrymas sistens	925.e	257.c eius vires ibid.
1188.e	unguentum rosatum, Meſue 923.d	urinum calofacientia 240.f. 308.d
unguentum odoratum 1228.b	unguentum rubeum, caphuratum	refrigerantia 242.d
unguentum omnia vestigia, omnes	929.a rubeum Gracum 933.d	urva taminia 294.d
suberositates & maculas faciei	unguentum sanguinem cohibens	urvarum facultas & vires 226.a
auferens 1192.f	948.c stringens 949.a	urvarum passiarum vires ibid.
unguentum Orestini ad alopecias	unguentum sarcoticum 960.b	247.b
inveteratas 1177.e	961.b somniferum 966.e	Waldsborn balneum 28.e
ad pilos generandas ibid.f	unguentum somniferum, magi	eius situs, ratio & vires ibid.f
unguentum ornans ventrem & pe-	strale 938.a	Waltensvilsensia balnea 191.d
des 1207.c pectus 1205.c	unguentum Sorani ad pilos gene-	situs, ratio & vires ibid.c
unguentum Othonis Siculi ad pilos	randos 1178.f	Wendingensia balnea 18.b
generandos 1177.e	unguentum stomachicum 922.d	eorum situs, ratio & vires ibid.
unguentum palpebrarum oculo-	unguentum sudores moris in mor-	c.d
rumque livorem tollens 1187.f	bo Gallico 955.e	Weringense balneum 29.a
pectorale 936.d	unguentum superciliorum vitia tol-	situs, ratio & vires ibid.
unguentum Philagrios 922.c	lens 1187.a supercilia	Willingensia balnea 19.e
unguentum pilos elephanticorum	renasci faciens ibid.c	eorum situs, ratio & vires ibid.
sebi que renasci faciens 1178.a	unguentum suppurans 951.a	Wisbadensia balnea 17.b
pilos removens 1183.d	strapharmacum 925.d	eorum situs, ratio & vires ibid.
unguentum populeum 924.a	ventrem excitans 957.a	vulpis adeps quomodo colligatur,
unguentum post casum unguium	ventris rugas a partu abstergens	preparatur & conservetur
1200.a. 1203.a	1207.c ventrem laxans 968.a	406.a eius facultas & vires
unguentum potabile 934.e	unguentum uervini Pignonis 967.e	ibid.
unguentum pratiofum, Fuchersalb	unguentum vulneris corruptionem	vulpis pulmonis usus 397.a
950.a	prohibens 948.e	vulturni stercore vis 410.a
unguentum preciosum, nostrum	unguentum violatum 923.f	ex Vulturis capite lapilli vis 75.b
951.b	ungula caballina quomodo	Wolckensteinsense balneum 29.d
unguentum pro epilepsia 941.b	landa 422.c	eius situs, ratio & vires ibid.de
facie dealbanda 1201.b	eius facultas & vires	
scabie 950.a	ibid.	
unguentum prohibens mamillas	unguis odorati vires 82.e	
augeri 1206.b	unicorni facultas & vires 399.e	
unguentum psoricum Alexandri	unionum pulveris vis 90.d	
929.a	binominis suffitus vis ibid.	
unguentum psoricum, sive anula-	vomitivum Andrea 828.a	
tum ibid.	Nicolai ibid.c	
unguentum purgans 938.a 986.c	Parvarche ibid.e	
unguentum quid 915.a	Scarpelle 829.a	
eius divisio ibid.	Pogisbergense balneum 20.e	
unguentum, quando exacte obdu-	eius situs, ratio & vires ibid.	
ritis lien 944.d	urbis veteris thermarum vires 31.e	
unguentum refrigerans 923.d	urinae aprinae vis 414.b	
unguentum refrigerans, Galeni	asinae vis 414.b	
ibid.f	vires, caprinae vires ibid.	
unguentum refrigerans hepar 947.b	casu destillatae vis 413.e	
stomachum 946.e	manae ibid. lyncis vires ibid.	
uterum ibid.a	taurina vis 414.b	
vulnere sclopetaria 967.f	ursi adeps quomodo preparanda	
unguentum Regis Angliae 961.d	406.a eius vires ibid.	
unguentum repellens, & sangui-	ursini pulmonis usus 397.b	
nem cohibens 946.d	urtica quando distillanda 427.e	
	eius facultas & vires ibid.	
	urtica duo genera 421.a	

X.

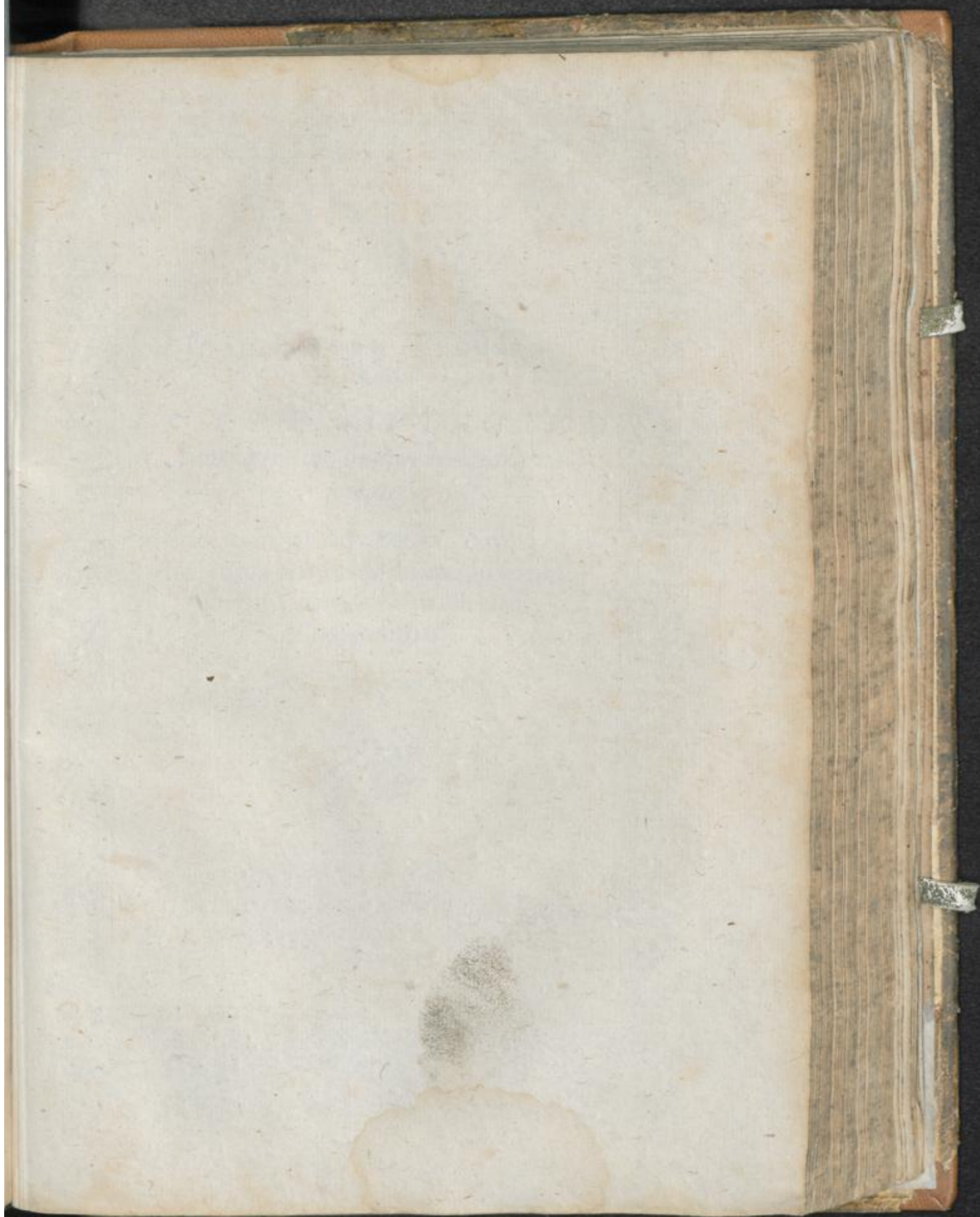
Xyloloe lignum 331.a
eius vires ibid.b
xylocassa 334.f
xylocinnamomum ibid.

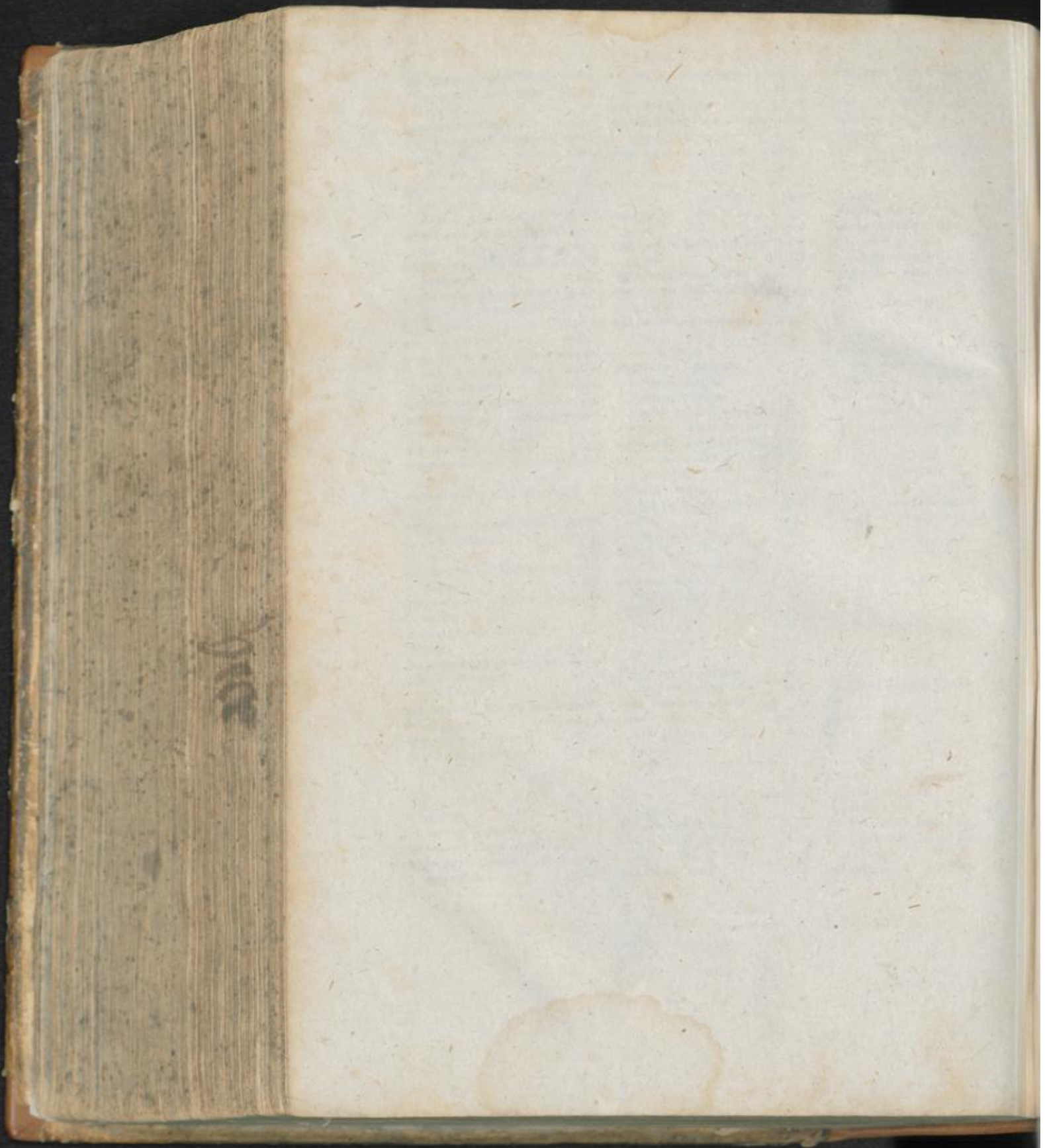
Z.

Zedoaria seminis vires 270.f
285.b
Zibetum quid 415.b
eius vires 416.e
Ziriba quid 240.a
earum vires ibid.
Zingiber quod eligendum 305.c
Zingiber conditum 676.f
Zingiberis vires 305.b
Zuckenhalense balneum 20.c
Zuckenhalensis balnei situs, ratio
& vires ibid.
Zurumbesh quid Arabibus 314.b

INDICIS ANTIDOTARIIS SPECIALIS

FINIS.

1000

ANTIDOTARIUM
SPECIALE,

à
IOAN. IACOBO WECKERO
Basiliense

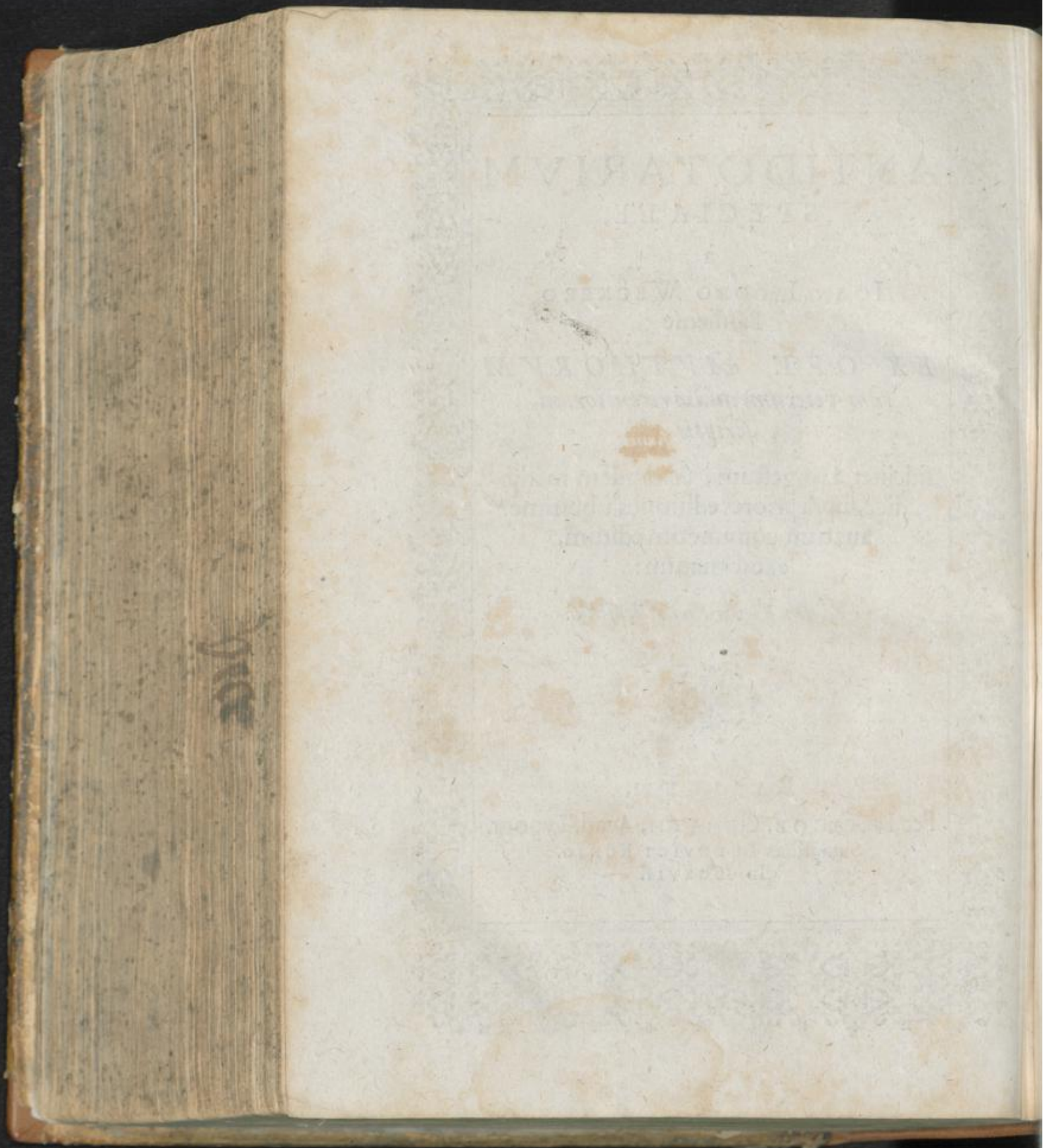
EX OPT. AVTHORVM
*tam veterum, quam recentiorum,
scriptis*

fideliter congestum, & tandem metho-
dicè, supra priores editiones, uberrimè
auctum, conjunctim editum,
& exornatum:

Adjectis ELENCHIS locupletis.

BASILEÆ,
Per IO. IACOB. GENATH, Acad. Typogr.
Sumptibus LUDOVICI KÖNIG.
cło lccxvii.

1782

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
DÜSSELDORF

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

1782

ELENCHVS ET SERIES
SECTIONVM ANTIDO-
TARII SPECIALIS
contentarum.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. I.

De Igne. Sect. I.	fol. 1	tertio 159.	quarto 165
De Aëre. Sect. II.	5	De foliis humidis in primo 164. secundo ibid.	
De Aqua. Sect. III.	6	De foliis siccis in primo ibid. secundo 165.	
Thermarum differentia à metallis	7	tertio 167.	quarto 169
Therma Germania	12	De foliis astrigentibus. 170. aperientibus 172.	
Fontes acidi	21	emollientibus, indurantibus, extenuantibus	
Therma Italia	30	174. discutientibus. 175. extrahentibus, sup-	
De Terris. Sect. IV.	31	purantibus, abstergentibus, glutinantibus,	
De Metallis. Sect. V.	39	& cicatricè inducentibus ibid. & 176. flatus	
De metallis temperatis 41. calefacientibus &		discutientibus. 182. semen generantibus. 183	
siccantibus in gradu secundo ibid. calefa-		mensis moventibus, mensis sistentibus, vene-	
cientibus & siccantibus in gradu tertio ibid.		nu resistentibus ibid. strumas discutien-	
calidum & siccum in gradu quarto 47. frigidum		tibus 86. dolorem mitigantibus, venenosis	
in primo 49. frigidum in secundo 50.		189. alterantibus qualitate occulta 187	
astrigentibus 53. venenosis 54		De foliis purgantibus bilem flavam 190.	
De Lapidibus. Sect. VI.	55.	bilem atram 191. pituitam 192.	
De lapidibus preciosis seu gemmis frigidum in gra-		serosos humores 193	
du primo 59. secundo 61. quarto 62		De Floribus. Sect. IX.	198
De gemmis amuletis 63		De floribus calidum in primo	205.
De lapidibus preciosis, alterantibus qualitate oc-		secundo ibid.	tertio 209
cultis 64. minus preciosis: ac primum de ca-		De floribus frigidum in primo ibid. secundo 210.	
lidis 67. frigidum 69. astrigentibus. 70.		tertio 211. quarto ibid.	
emollientibus, obstupefacientibus. 71. abster-		De floribus humidum in primo 212. secundo ibid.	
gentibus. 72. glutinantibus, cicatricè indu-		De floribus siccum in primo	ibid.
centibus, calculum comminuantibus, scutum		secundo ibid.	tertio ibid.
retinentibus, mensis cientibus, amuletis, mi-		De floribus calefacientibus caput	ibid.
nus preciosis, alterantibus qualitate occulta		pectus 213. reliquas corporis partes	ibid.
ibid. & 73. purgantibus 76		humectantibus pectus & cor	214
De Marinis. Sect. VII.	ibid.	De floribus siccantibus cor & pectus, astringen-	
De marinis calidum ibid. frigidum 80. astringen-		tibus, discutientibus, abstergentibus, extenuan-	
gentibus. 82. emollientibus 81. abstergen-		tibus, emollientibus, suppurantibus, glutinan-	
tibus 86. qualitate occulta alterantibus. 88		tibus, & cicatricem inducentibus 214.	
De Animatis sine sensu, à terrestribus, hoc		mensis moventibus, & sistentibus flatus dis-	
est, ex plantis & arboribus sumptis: & pri-		cutientibus, qui ambustis medentur 215	
mo de foliis. Sect. IIX.	89	De floribus venenis resistentibus	ibid.
De foliis temperatis 109		dolorem mitigantibus	ibid.
De foliis seu herbis calidum in primo gradu 110.		De floribus purgantibus bilem flavam	ibid.
secundo 120. tertio 129. quarto 148		pituitam	216
De foliis frigidis in primo 151. secundo 154.		De Fructibus. Sect. X.	217

ELENCHUS SECTIONUM.

De fructibus temperatis	227	pituitam	273
De fructibus calidis in primo	224.	De Radicibus. Sect. XII.	275
secundo 226. tertio 227. quarto 229		De radicibus calidis in primo 283. secundo ibid.	
De fructibus frigidis in primo	232.	tertio 285. quarto 288	
secundo 234. tertio 236. quarto 237		De radicibus frigidis in primo	291.
De fructibus humidis in primo	238.	secundo ibid. tertio ibid.	
secundo	ibid.	De radicibus humidis in primo	292
De fructibus siccis in primo	ibid.	De radicibus siccis in primo	ibid.
secundo ibid. tertio ibid.		secundo 297. tertio ibid.	
De fructibus calfacientibus caput 238. tho-		De radicibus excalfacientibus caput	299.
racem 239. cor 240. stomachum ibid.		thoracem ibid. cor 303. stomachum ibid.	
renes & vesicam ibid. uterum 241		hepar 305. splenem 307. renes 308.	
De fructibus refrigerantibus thoracem & cor		uterum & juncturas	ibid.
ibid. stomachum ibid. hepar 242.		De radicibus refrigerantibus stomachum, hepar	
renes & uterum	ibid.	& splenem	ibid.
De fructibus adstringentibus 242. discutienti-		De radicibus adstringentibus. ibid. discutienti-	
bus ibid. extenuantibus. ibid. glutinanti-		bus 311. abstergentibus. ibid. aperientibus.	
bus ibid. flatu discutientibus. 243. semen		extenuantibus. adurentibus. & emollienti-	
generantibus. ibid. urinam cientibus. ibid.		bus 312. suppurantibus glutinantibus. ibid.	
menses moventibus. ibid. menses sistentibus		flatu discutientibus. 313. semen generantibus.	
ibid. venenis resistentibus	ibid.	314. menses moventibus 315. menses sisten-	
dolorem mitigantibus	ibid.	tibus 319. sudorem provocantibus 320.	
De fructibus purgantibus bilem flavam 243.		venenis resistentibus 321. ambustus conse-	
bilem atram 247. pituitam ibid.		rentibus 322. dolorem sedantibus ibid.	
De Seminibus. Sect. XI.	248	discutientibus strumas, venenosas 323.	
De seminibus calidis in primo 255. secundo 256.		alterantibus qualitate occulta 324	
quarto	263	De radicibus purgantibus bilem flavam ibid.	
De seminibus frigidis in primo	255.	bilem atram 325. pituitam 326	
secundo ibid. tertio ibid.		De Lignis. Sect. XIII.	331
De seminibus humidis in primo	266	De lignis calidis ibid. frigidis 337.	
De seminibus siccis in primo	ibid.	alterantibus qualitate occulta 338	
secundo ibid. tertio 267		De Corticibus. Sect. XIV.	ibid.
De seminibus excalfacientibus jecur	ibid.	De corticibus calidis in primo	339.
splenem ibid. renes & vesicam ibid.		secundo 340. tertio 346	
uterum 268. artus ibid.		De corticibus aperientibus	ibid.
De seminibus refrigerantibus caput	269.	dolorem mitigantibus, purgantibus	ibid.
thoracem, cor, & stomachum	ibid.	De corticibus fructuum calidis	ibid.
hepar, splenem, renes, vesicam, & artus 269		adstringentibus	ibid.
De seminibus adstringentibus. ibid. discutien-		De corticibus radicum calidis 347. frigidis 348	
tibus, abstergentibus, emollientibus, indurā-		De corticibus purgantibus bilem	ibid.
tibus, suppurantibus, glutinantibus, flatu		De Succis. Sect. XV.	347
discutientibus generantibus semen 270.		De succis temperatis herbarum	349
menstrua provocantibus 271. menses		De herbarum succu calidu in primo	ibid.
sistentibus, calculum frangentibus, venenis		secundo ibid. tertio 350	
resistentibus, mitigantibus dolorem	ibid.	De succis herbarum frigidis in primo	351
discutientibus strumas, venenosas 272		secundo, tertio, quarto	ibid.
De seminibus purgantibus bilem	ibid.	De succis fructuum calidis	350. 352.
		frigidis	

ELENCHUS SECTIONUM.

frigidis	351-352	382. purgantibus pituitam	ibid.
De Liquoribus. Sect. XVI.	351	De Animalis aquatilibus. Sect. XIX.	383
De liquoribus frigidis 353. calidus	ibid.	De Animalibus integris. Sect. XIX.	385
De liquoribus pinguis calidis	355.	De animalibus terrestribus, aquatilibus, aëreis,	
frigidus	357	& volatilibus	387
De liquoribus concretis calidis moderate	ibid.	De Animalibus venenosis. Sect. XX.	ibid.
De liquoribus concretis calidis in primo	358.	De Animalium partibus. Sect. XXI.	395
secundo, tertio	359	De Ossibus Sectio XXII.	400
De liquoribus concretis frigidis in primo	360.	De Medullis. Sect. XXIII.	401
tertio 363. quarto	ibid.	De Sanguine. Sect. XXIV.	402
De liquoribus concretis, purgantibus, bilem	367.	De Pinguedine, Adipe, & Sevo. Sect. XXV.	403
pituitam	368	De Excrementis utilibus. Sect. XXVI.	405
De Gummi & Resinis. Sect. XVII.	369	De Excrementis inutilibus prima coctionis.	
De gummi & resinis calidis temperate	371	Sectio XXVII.	409.
De gummi & resinis calidis in primo	ibid.	De Stercore, Sect. XXVIII.	410.
secundo 372. tertio 379. quarto 380		De Excrementis secunda coctionis Sectio	
De gummi & resinis frigidis	ibid.	XXIX.	412.
bus, astringentibus 381. calculos pellentibus.		De Excrementis tertia coctionis. Sect. XXX.	414

ANTIDOTARIII SPECIALIS LIB II.

De aquis distillatis. Sect. I.	416	thorace 483. corde 485. stomacho 486.		
De aqua still. vitia, quomodo ex herbis & floribus extrahatur	421	hepate 489. matrice	490	
De aquis distillatis refrigerantibus sanguinem		De Syrupis concoquentibus melancholiam in		
ibid. refrigerantibus, seu concoquentibus bilem in capite 422. concoquentibus bilem in thorace	ibid.	corde 490. hepate & liene	491	
De aquis distillatis refrigerantibus cor. stomachum 422. hepate, renes, & vesicam 423. matricem	ibid.	De Syrupis purgantibus bilem 493. pituitam		
De aquis distillatis excalfacientibus caput, seu concoquentibus pituitam in capite 423. thoracem 425. cor 426. stomachum	ibid.	494. humores mixtos	495. 503	
hepat. splenem, renes & vesicam 427. matricem	428	De Syrupis minus usualibus	497	
De aquis alterantibus & concoquentibus bilem atram in capite	ibid.	De Syrupis alterantibus pituitam 498. bilem atram 500. purgantibus 501. educentibus urinam	506	
hepat. splene	429	De Julapiis. Sect. III.	507	
De aquis alterantibus qualitate occulta	ibid.	De Succis, seu Rob. Sectio IV.	509	
De aquis purgantibus	431	De Emulsionibus. Sectio V.	511	
De aquis purgantibus compositis	ibid.	De Vinis artificialibus. Sect. VI.	513	
434. alterantibus	437	De vinis excalfacientibus caput 515. cor 516.		
De Syrupis. Sect. II.	471	thoracem	517	
De Syrupis officinalibus, concoquentibus bilem flavam in capite 475. thorace 476. stomacho 477. corde 480. hepate	481	De vinis excalfacientibus ventriculorum 518. hepate 524. splenem, renes & vesicam	ibid.	
De Syrupis concoquentibus pituitam in capite 482.		De vinis astringentibus, sudorem provocantibus	526	
		De vinis resistentibus veneni	527	
		De vinis purgantibus pituitam	ibid. bilem flavam 529. bilem atram & aquam 530. humores mixtos	531
		De Decoctis. Sect. VII.	533	
		De decoctis officinalibus resistentibus	535	
		De decoctis alterantibus communibus 536. ca-		

ELENCHUS SECTIONUM.

put 537. peccus 538. cor, ventriculum ibid.	De embrochi calfacientibus caput ibid. alte- rantibus stomachum 598. refrigerantibus caput ibid.
De decoctis sudorem provocantibus 538	De Infectionibus. Sect. XV. 599
De decoctu purgantibus sanguinem 542. bilem flavam 543. pituitam ibid. bilem atram, humores mixtos 544	De infectionibus, astringentibus. ibid. emollien- tibus 601. aperientibus ibid. discutienti- bus 602. frangentibus calculum ibid. dolo- rem mitigantibus 604
De decoctis minus usualibus 545	De Balneis. Sect. XVI. 605
De decoctu alterantibus, peccus, cor ibid. bilem 546. pituitam, bilem atram ibid.	De balneis excalfacientibus. ibid. refrigeranti- bus 606. astringentibus, emollientibus 607, aperientibus, abstergentibus, cutem 608. do- lorem mitigantibus 611
De decoctu purgantibus, bilem flavam 549. pi- tuitam 550. atram bilem ibid. humores mixtos 551	De Lorionibus. Sect. XVII. ibid.
De Infusionibus. Sect. XIX. 553	De lorionibus capitis 613. axillarum, manuum, pedum 615
De acetis 555	De Oleis. Sect. XIX. 617
De dilutis, seu infusis, purgantibus bilem 556	De oleis crasso modo paratis 623
pituitam 557. bilem atram 559	De oleis excalfacientibus ventriculū ibid. he- par 624. lienem 625. uterum ibid. arti- culos 627. nervos 628
De infusis sanguinem puriorem reddentibus. 560	De oleis refrigerantibus, caput 731. corroboran- tibus ventriculum 632. peccus ibid. hepar, uterum 634
De Clysteribus. Sect. IX. 561	De oleis siccantibus, humectantibus. ibid. astrin- gentibus, emollientibus. 635. laxantibus. 636. rarefacientibus, digerentibus, detergentibus ibid. glutinantibus. 638. somnum inducenti- bus 641. frangentibus, calculum 642. iuvanti- bus coitum, sedantibus, dolorem 643. purgan- tibus 646
De clysteribus nutrientibus 563. calfacienti- bus ibid. refrigerantibus 564. emollien- tibus ibid. astringentibus. 565. detergentibus. 566. consolidantibus. 567. urinam provocan- tibus, comminuantibus, calculū ibid. vermes necantibus 568. dolorem sedantibus. 569 pur- gantibus 571	De oleis subtili modo paratis, seu distillatis 645
De clysteribus purgantibus, aquam 572. flatum discutientibus 573	De oleis herbarum & florum 646. ex fructibus 649. ex seminibus. 650. ex radicibus. 652. ex lignis ibid. ex corticibus 653. ex aromatibus. 655. ex resinis & gummi 658. ex liquoribus 665. ex metallicis 666. ex animalibus, & eorundem partibus 690
De Gargarismatis. Sect. X. 575	De Balsamis. Sect. XIX. 697
De gargarismatis discutientibus. 577. detergen- tibus ibid. consolidantibus, dolorem sedan- tibus 578. odoratis 579	De Pulveribus. Sect. XX. 715
De Errhinis. Sect. XI. ibid.	De pulveribus calfacientibus & siccantibus ca- put 719
De errhinis purgantibus bilem, pituitam ibid. melancholiam 581	De pulveribus excalfacientibus peccus 720. cor 721. stomachum 723. hepar 729.
De errhinis detergentibus. 581. dolorem mitigan- tibus ibid. astringentibus ibid. odoratis 583	De pulveribus refrigerantibus ventriculum 730. hepar ibid.
De Fomentis. Sect. XII. ibid.	De pulveribus astringentibus. 730. menses mo- venti-
De fomentis astringentibus 585. aperientibus, discutientibus ibid. emollientibus. 587. do- lorem sedantibus ibid.	
De Epithematibus. Sect. XIII. 589	
De epithematibus ad omnes partes 590	
De epithematibus alterantibus cerebrum ibid. cor 591. peccus 593. stomachum 594. he- par 595. corpus per arterias iuxta manum 596.	
De Embrochis. Sect. XIV. 597	

ELENCHUS SECTIONUM.

ventibus 731. moventibus urinam, calculum frangentibus ibid. Venerem stimulantibus, partū provocantibus. 732. consolidantibus 733. dissolventibus sanguinem concretum ibid. impinguantibus. 734. sedantibus dolorem ibid.	minuentibus 842. dolorem mitigantibus ibid.
De pulveribus purgantibus. bilem ibid. pituitam per nares ibid. item per alvum, bilem atram 735. aquam ibid. humores mixtos ibid. faces 740	De electuariis purgantibus bilem 843. aquam 844. humores pituitosos & mixtos 845
De pulveribus extrinsecus applicandis 742	De Opiatis. Sect. XXII. 847
De pulveribus capitis temperatis ibid.	De Conservis. Sect. XXIII. 865
De pulveribus excalfaciendis caput ibid. cor ibid. ventriculū 743. hepar ibid.	De conservis calfacientibus caput 867. pectus 868. cor ibid. ventriculū 869. hepar 870. splenem, uterum ibid. iuncturas ibid.
De pulveribus refrigerantibus caput, cor 744. hepar 745	De conservis refrigerantibus. caput 870. pectus, cor, ventriculū 871. hepar, splenem, renes, iuncturas 872
De pulveribus astringentibus ibid.	De Eclegmatis. sive Loch. Sect. XXIV. ibid.
De pulveribus abstergentibus. dentes 746. cutem 747	De eclegmatis astringentibus. 873. abstergentibus 875
De pulveribus incarnantibus, cicatricem inducentibus. 748. carnem auferentibus 749. strumas dissolventibus. 751. mitigantibus dolorem 752	De eclegmatis minus usualibus astringentibus 878. abstergentibus 880
De Electuariis. Sect. XXI. 753	De Conditis. Sect. XXV. 882
De electuariis calfacientibus caput 761. pectus 766. cor 770. ventriculū 776. hepar 781. splenem, matricem 784	De conditis calfacientibus & roborantibus. cor 883
De electuariis refrigerantibus. caput 786. pectus ibid. cor 788. stomachum 789. hepar, splenem & matricem, iuncturas 790	De conditis excalfaciendis ventriculū. 885. renes 886
De electuariis astringentibus ibid. calculum frangentibus 791. Venerem stimulantibus 794. contra venena 796	De conditis refrigerantibus ventriculū ibid.
De electuariis officinalibus lenitivis 804. solutivis 810	De conditis temperatis 888. excalfaciendis ibid.
De electuariis officinalibus solutivis, purgantibus bilem ibid. pituitam 814. bilem atram 821. aquam 823. humores mixtos ibid.	De conditis compositis refrigerantibus 890
De electuariis minus usualibus 829	De conditis purgantibus 892
De electuariis excalfaciendis caput ibid. cor 831. pulmonem, ventriculū 833. hepar, splenem 835	De Extractis. Sect. XXVI. 893
De electuariis refrigerantibus. ventriculū 837. hepar 838	De extractis simplicibus alterantibus. 894. purgantibus 896
De electuariis astringentibus ibid. urinas & menses moventibus, frangentibus calculum 839. Venerem stimulantibus ibid. Venerem	De Linimentis. Sect. XXVII. 908
	De linimentis temperatis 909. calidū ibid. frigidis ibid. humidis 910. astringentibus. ibid. glutinantibus. 911. carnem generantibus. ibid. dolorem sedantibus 912. vermes necantibus 913. ambusta extinguentibus ibid.
	De Unguentis. Sect. XXIX. 915
	De unguentis excalfaciendis. 920. refrigerantibus 923. astringentibus 924. emollientibus 925. abstergentibus. 926. carnem generantibus 931. glutinantibus, & cicatricem inducentibus. 934. erodentibus. 935. extrahentibus ibid. dolorem sedantibus. ibid. somniferis, ad ambusta 838. purgantibus ibid.
	De unguentis minus usualibus 940
	De unguentis excalfaciendis. caput, pectus, stomachum 942. hepar 943. splenem 944. renes & vesicam, uterum 945

ELENCHUS SECTIONUM.

- De unguentis refrigerantibus uterum 946. flomachum ibid. hepar 947
 De unguentis astringentibus ibid. emollientibus 949. calculum expellentibus 950. suppurantibus 952. digerentibus ibid. abstergentibus 956. carnem generantibus 959. consolidantibus 961. glutinantibus 962. cicatricem ducentibus 967. carnem auferentibus 965. dolorem sedantibus ibid. somnum conciliantibus 966. Venerem excitantibus 967. ambusta extinguentibus 957. purgantibus 968
 De Emplastris. Sect. XXIX. 970
 De emplastris calidis 971. frigidis 972. astringentibus 973. emollientibus 974. abstergentibus 980. discutientibus 985. consolidantibus & glutinantibus ibid. cicatricem inducentibus 993. dolorem sedantibus 994
 De emplastris minus usualibus 994. astringentibus ibid. emollientibus 995. concoquentibus 996. discutientibus ibid. abstergentibus 997. consolidantibus 998. extrahentibus ibid. erodentibus. ambusta extinguentibus 999
 De Cataplasmatibus. Sectio XXX. 1001
 De cataplasmatibus astringentibus ibid. emollientibus. consolidantibus 1004. abstergentibus. concoquentibus 1005. discutientibus 1006
 De cataplasmatibus attrahentibus. dolorem mitigantibus 1008
 De Ceratis. Sect. XXXI. 1011
 De ceratis calidis 1012. frigidis 1013. emollientibus ibid. astringentibus 1016. consolidantibus & glutinantibus ibid. abstergentibus 1018. attrahentibus 1019
 De Dropacibus. Sect. XXXII. ibid.
 De Sinapismis. Sect. XXXIII. ibid.
 De Ceris tingendis, seu colorandis. Sectio XXXIV. ibid.
 De Salibus. Sect. XXXV. 1021
 De salibus purgantibus per tussim 1023. per alvum ibid. per urinam ibid. per uterum 1025. per sudorem ibid.
 De salibus dolorem sedantibus, detergentibus 1027. erodentibus 1028
 De Antimonii preparatione. Sect. XXXVI. 1029
 De Sulphure sublimato, seu floribus Sulphuris. Sect. XXXVII. 1031
 De Pilulis seu Catapotiu. Sect. XXXVIII. 1032
 De pilulis astringentibus 1035. aperientibus 1037. abstergentibus ibid. moventibus urinam & menstrua 1038. calculum comminuantibus 1040. dolorem mitigantibus ibid. Venerem excitantibus 1042. veneno resistantibus 1043
 De pilulis purgantibus bilem flavam ex capite ibid. bilem ex hepate 1044
 De pilulis purgantibus pituitam ex capite 1045. ex pectore 1047. ex stomacho 1048. ex junctura 1052
 De pilulis purgantibus melancholiam ex hepate & splene 1055. humores serosos 1056
 De pilulis purgantibus humores mixtos à capite 1057. à stomacho 1059. ab hepate 1063. à toto 1064
 De Confectionibus aromaticis solidis, Tabulis & Rotulis. Sect. XXXIX. 1065
 De tabulis excalfaciendis caput 1067. pectus, ventriculum ibid. hepar 1069. matricem ibid.
 De tabulis refrigerantibus caput, pectus 1069. cor & hepar 1070
 De tabulis purgantibus bilem pituitam 1071
 De confectionibus solidis minus usualibus 1072
 De tabulis calfacientibus caput. stomachum ibid.
 De tabulis refrigerantibus stomachum 1073. hepar 1074
 De tabulis purgantibus bilem ibid. pituitam 1075. melancholiam, humores mixtos ibid.
 De tabulis vermes necantibus 1076
 De Trochiscis. Sect. XL. 1077
 De trochiscis calidis 1081. frigidis ibid. astringentibus ibid.
 De trochiscis emollientibus 1084. aperientibus ibid. abstergentibus 1087
 De trochiscis venena fugantibus, dolorem sedantibus 1088
 De trochiscis purgantibus bilem. pituitam 1089. humores mixtos ibid.
 De trochiscis compositiones aliorum medicamentorum ingredientibus 1093
 De trochiscis extrinsecis applicandis ibid.
 De Collyriis, sive Sief. Sect. XLI. 1099
 De col-

ELENCHUS SECTIONUM.

De Collyriis abstergentibus 1101. excrescentias auferentibus 1103. dolorem mitigantibus 1104	De Pessis astrigentibus, aperientibus 1108. abstergentibus, & consolidantibus 1108. emollientibus 1109. dolorem sedantibus 1109. purgantibus 1119
De Apophlegmatismis. Sect. XLII. 1105	De Sacculis. Sect. XLVI. 1121. ibid.
De Confectis. Sect. XLIII. 1107	De Sacculis conferentibus capiti 1122. cordi 1122. ventri 1122
De colorando saccharo, in concinnandis confectis 1112	De Dentifriciis. Sect. XLVII. 1123
De Glandibus & Suppositoriis. Sectio XLIV. 1113	De Odoramentis. Sect. XLIX. 1126
De glandibus lenibus 1113. ibid.	De Suffimentis. Sect. XLIX. 1129
De glandibus lenioribus, mediocribus, acribus 1115	De suffimentis conferentibus capiti 1131. cordi 1132. pulmoni 1132. utero 1133. juncturis 1134
De glandibus flatus discutientibus 1116. dolorem mitigantibus 1116. ibid.	De suffimentis odoratis 1136
De Pessis. Sect. XLV. 1117	

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. III.

De Medicamentis ornantibus 1137	De oleis faciem illustrantibus 1171. ibid.
De Aquis ornantibus. Sect. I. 1139	tingentibus 1171
De aquis odoratis 1142. maciem inducentibus 1142	De oleis faciei rugas tollentibus 1172. maculas delentibus 1174. ibid.
De aquis capillos longos reddentibus, tingentibus 1144. augentibus 1144. prohibentibus 1145	De oleis capillos conservantibus, & augentibus 1172. tingentibus 1174. longos reddentibus 1174
De aquis oculorum vitia tollentibus 1147. dealbantibus 1147. faciem illustrantibus 1148. tingentibus & dealbantibus faciem 1152. rubificantibus faciem 1157. faciem denigrantibus 1160. faciem juvenilem reddentibus 1160. faciei maculas tollentibus 1160	De Unguentis capillos defluos conservantibus Sect. VI. 1176. ibid.
De Potionibus ornantibus corpus. Sect. II. 1161	De unguentis capillos restituentibus 1176. prohibentibus 1180. auferentibus 1182
De Balneis mundantibus corpus. Sect. III. 1162	De unguentis capillos tingentibus flavos 1184. nigros 1185. albos, rubros 1186
De Lotionibus, seu Lixiviis ornantibus capillos. Sect. IV. 1163	De unguentis capillos reddentibus crispas, superciliarum vitia tollentibus 1187. palpebrarum oculorumq. livorem tollentibus 1187. oculorum lachrymas sistentibus 1188. cutis capitis vitia curantibus 1188. ad scabiem 1199. faciem illustrantibus 1200. manus dealbantibus 1201. pectus ornantibus 1205. ornantibus ventrem & pedes 1207
De lixivii capillos tingentibus flavos 1164. nigros 1167. rubros 1168. albos 1169. ibid.	De Smegmatia ornantibus. Sect. VII. 1208
De lixivii capillos prolongantibus 1169. augentibus 1176. prohibentibus, crispas reddentibus 1176. ibid.	De Pulveribus ornantibus dentes. Sect. IX. 1209
De Oleis ornantibus faciem. Sect. V. 1170	De pulveribus ornantibus manus 1209. ibid.

ELENCHI SECTIONUM FINIS.

);();(

ANTIDOTARIUM SPECIALIS
PRÆCIPVARVM SECTIO-
NUM DISPOSITIO.

MEDICAMEN-
TORUM differe-
ntiæ in spe-
cie à causis de-
ducuntur. Pri-
mam ergo dif-
ferentiam su-
mmus à sine:
& quemlibet
rursus distin-
guimus ex ma-
teria: quam
materiam for-
mæ etiam di-
versitas sequi-
tur. Forma rur-
sus ex Efficien-
tis varietate
distinguenda.
Medicamenta
igitur alia con-
ferunt ad

Sanitatem,
vel conser-
vãdam, vel
præservan-
dam, vel
restituen-
dam. Hæc
autem me-
dicamenta
cum sine
mixta cor-
pora, mixta
ipsorum si-
vel

Naturã, quam
vis levis præpa-
ratio ab artifice
adhibeatur, ita
tamen, ut suam
formam reti-
neat. Sic Medi-
cus ad præpa-
rat. Et de his
LIBER I.
Antidotarii no-
stri dispositio.
Dividitur rur-
sus, quia colli-
guntur vel ex
corporibus

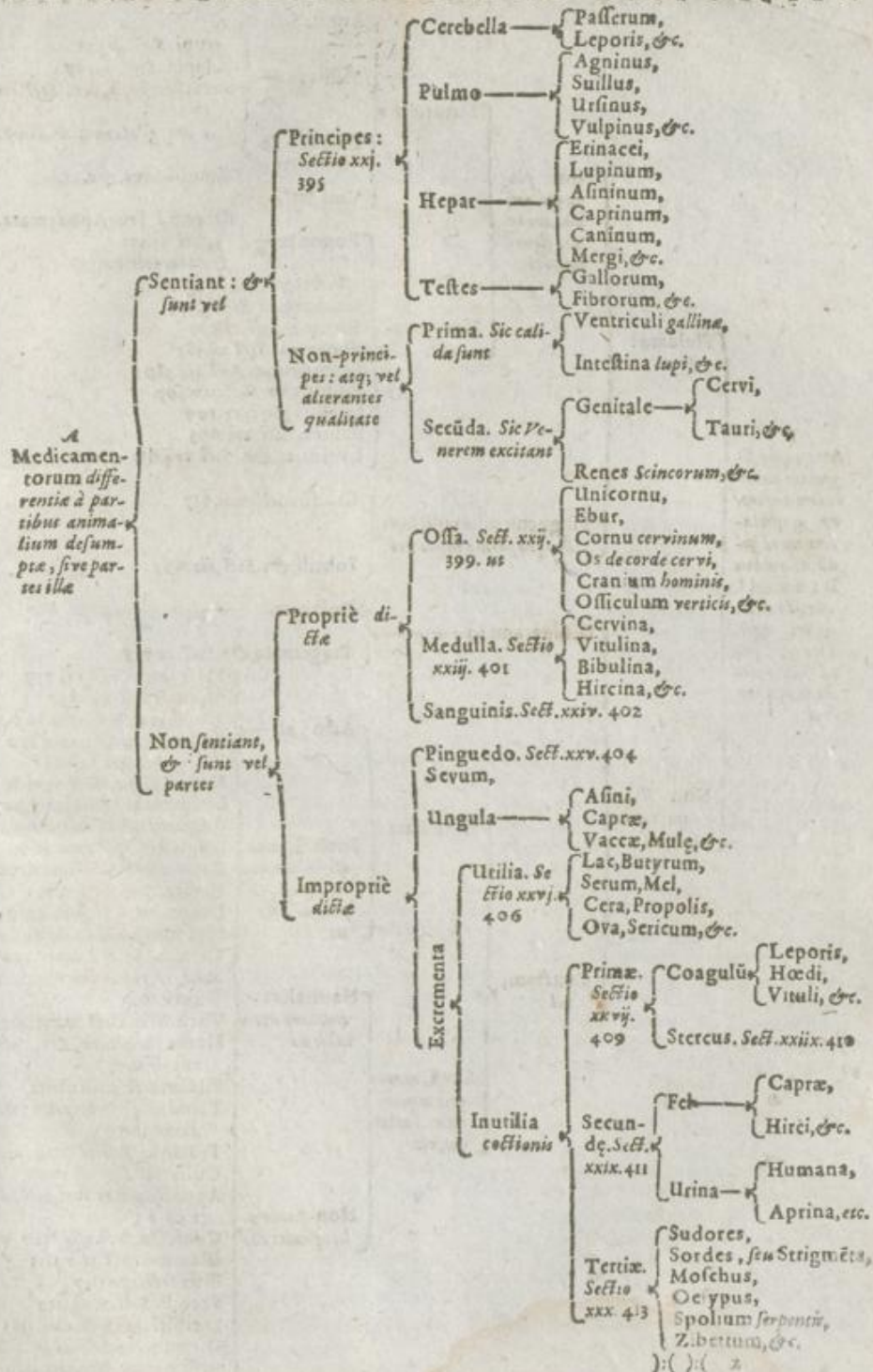

Arte. Vide in seqq. fig. B.

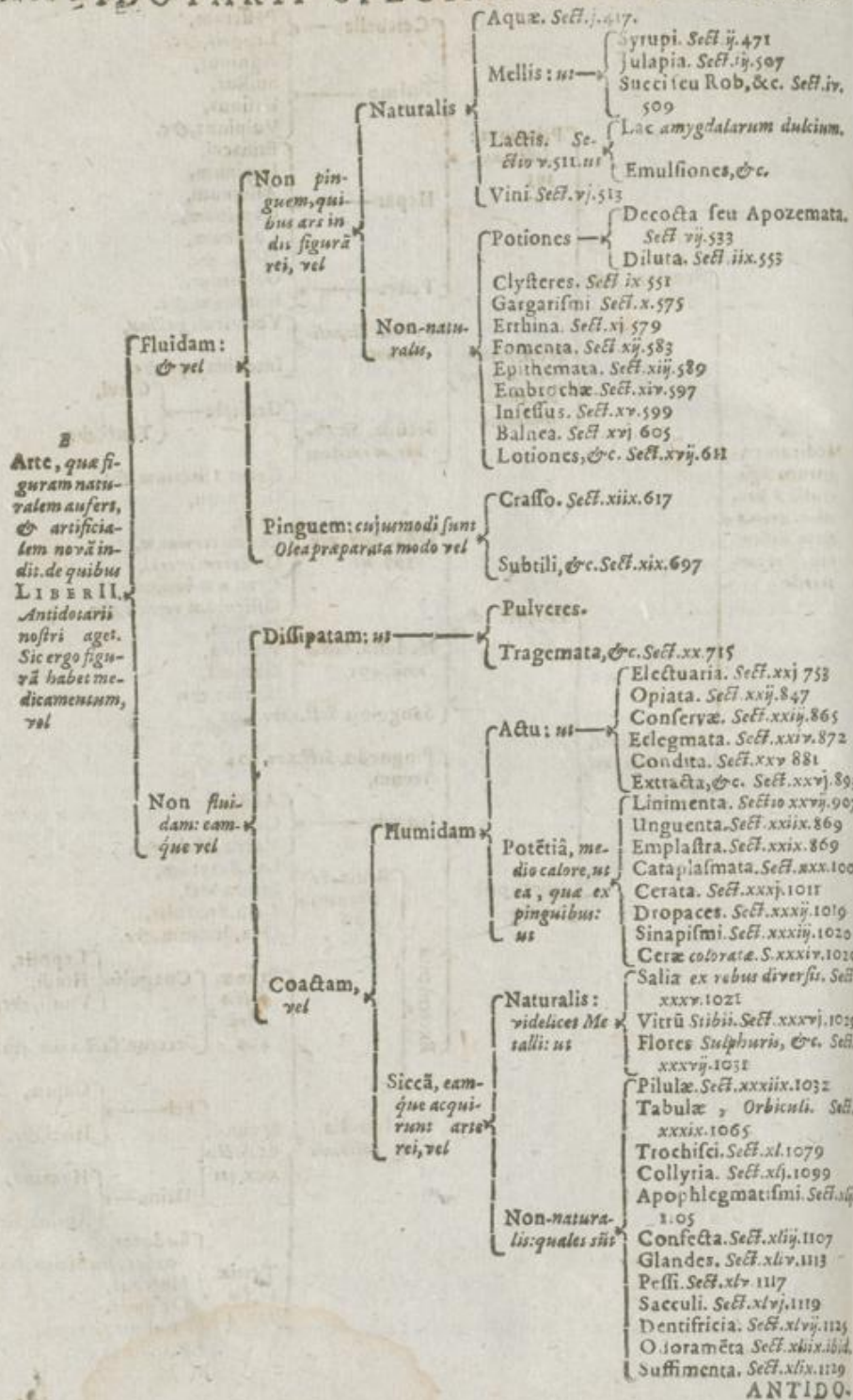
Ornatum, vel pulchritudinem. In quibus LIBER TERTIUS nostri Antidotarii consu-
muntur.

A. Medica-

ANTIDOTARIUM SPECIALIS DISPOSITIO.

ANTIDOTARIII SPECIALIS DISPOSITIO.

ANTIDOTARII

GENERALIS.

PER

IO. IACOBUM WECKERUM

editi,

LIBER PRIMUS.

DE FOLIIS seu herbis.

CAPUT I.

U^m de Medicamento-
rum materia hoc pri-
mo libro differere no-
bis proposuim sit, pri-
mo de naturali anima-
ta insensibili agemus,
à foliis seu herbis sum-
pto exordio. Sunt ita-
que herbæ latiores plā-
tarum partes: & vel peregrinæ, vel domesti-
cæ. Quæ apud nos nascuntur, deligendæ sunt
succis plenæ, floridæ: fugiendæ grandiores,
graciliores, & marcidæ. Comæ ergo cum flo-
ribus sumendæ suat. Colliguntur autem in
montibus, collibus, & planis locis: ipsis mon-
tibus altissimis colligi debent, locisque Soli
& vento expositis, paucis exceptis, quæ colli-
bus frequentiores, magisq; odoratæ sunt, ut
chamædrys, & chamæpitys. Quæ verò locis
planis diutaxat nascuntur, ex locis sicciori-
bus, & à lacubus, & fluminibus procul distitis
colligendæ sunt, nisi riguis gaudeant, ut tri-
bulus aquaticus, nymphæa, & similes. Cete-
rum quædam solum virides in usum recipiun-
tur, præferim in usum apozematum, sotuum,
cataplasmatum, enematum, &c. & hæc quo-
vis tempore colligi possunt, ut beta, brassica,
mercurialis, parietaria, borrago, malva, &c.
Quæ autem reponuntur, jam florentes, & se-
men quodammodo conficientes (quod ple-
runq; sit mense Junio, & principio Julii) col-
ligi debent coelo sereno, atque tempore meri-
diano; nullis per aliquot ante dies deci denti-
bus pluviis, nec tuam tore nimium maden-

tes nimiove Solis calore retorridæ. Quòd si
herbæ nec caulem, nec florem, nec semen e-
dunt, ut adiantum omne, asplenium, legedæ
in foliorum vigore, quando scilicet maxima,
& virentissima sunt: quædam verò dum flo-
rent, aut sementescunt, quia lignosæ sunt &
exuccæ, ante illud tempus legendæ, ut cicho-
rium, beta, &c. Herbæ ubi probè in umbra fue-
rint siccata, reponuntur ad sacculos lineos
non compressos, seu collapsos, sed juxta fac-
culorum immo circulo vel orbe ligneo dif-
tentos: vel (quod melius est) lignicis capsulis,
vel pixidibus reservantur, ne à pulvere, vel fu-
mo offendi possint.

Locus reponendi herbarum.

SERVANT herbæ suas vites annum unum:
itaque quotannis mutandæ, nisi anno collectæ
faciunt, cujus temperies admodum sicca fue-
rit, pluviarumque expertis: & contra subsequen-
tur æstas admodum humida: tunc enim præ-
stat his uti, quæ sicco illo anno superiore col-
lectæ sint, quàm quæ subsequenti pluviolo.

Duratio herbarum.

Potèd recentes, manipulis pluribus in bal-
neis: in clysteribus verò, tum in decoctioni-
bus, uno vel duob. manipulis, si pro uno cly-
stere, vel una portione paratur decoctio, men-
surantur. Quòd si plures clysteres, vel portio-
nes ex eadem coctione parandæ sint, dosis au-
genda erit, videlicet ad manipulos quatuor,
vel quinque ad summum. Sicæ, in externis,
& magis remediis, ut in balneis, & lavacris,

Mensura seu dosis herbarum.

pluribus manipulis: in clysteribus, & portio-
nibus, ut supra dictum, mensurari solent. In
aliis autem remediis, ut pulveribus capituli-
bus, stomachicis, &c. à ʒj. ad ʒss. vel ʒj. re-
cipiuntur. Eadem quantitate etiam in qui-
busdam fumigiis, ut in iis, quæ ad tussim pa-
rantur, tussilago sicca, & ad fumigiæ capitis,
folia rosimarini, ladi, cisti, origani, imponi
possunt. In internis verò, ut in antidotis, co-

licis, & nephriticis, pulveribus cordialibus, & capitalibus, vel qui ad ventrem, vel uterum præferuntur, à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ. exhiberi debent.

Taxatio.

PRAETEREA Pharmacopœi nostri manipulum herbarum communium denario uno Colnariense (qui bazil Constantiensis de cima pars est) vel duobus ad summum vendere solent.

Herba peregrina. Dignosio peregrinaria.

Quo ad peregrinas herbas attinet, quæ apud nos non crescunt, quasque omnino aliunde advehi oportet, ex Medicorum scriptis, usque quotidiano, notis quibusdam generalibus facile cognosci possunt, è quibus deprehendere licet, num ex plantæ collectæ fuerint loco, tempore, modoque conventionium, etiam repositæ, ita ut nec temporis, nec loci, nec velturæ ratione incommodum ullum passæ sint: quod ex sapore, odore, & colore deprehenditur, si insuper folia & flores ipsis ramis cohæreant, &c.

DE FLORIBVS. CAP. II.

Electio. **FLORES**, qui in quotidianum usum veniunt, magna ex parte apud nos nascuntur. Recentes, maturi, non corrupti eligendi sunt.

Dignosio. **Qui** vero aliunde advehuntur, ex odore, sapore, & nativo colore dignoscuntur: si præterea adhuc integri sunt, nec comminuti, vel si nullum aliàs vitium contraxerint.

Locus. **COLLIGUNTUR** iis in locis, in quibus ipsæ plantæ maximè celebres sunt. Deinde ubi in umbra fuerint secati, & præsertim qui jucundum odorem emittant, articulis tiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

Tempus. **DECERPENDI** autem, cum maximè vigent, & quum sese ritè explicuerint. (Rosæ exceptis, quibus ad conservas utimur, ex enim antè quàm aperiuntur, avelli debent) celo sereno, atque tempore pomeridiano, rose absumpso calore Solis, (alioqui enim propter alienam humiditatem facile corrumpuntur) non quum jam vetustate tabescunt, desluuntque: non ut Bulcasis & indocti alii scribunt, hoc vel illo mense. Nam quibusdam regionibus & cœli constitutionib. celerius aut tardius plantarum partes perficiuntur.

Duratio. **FLORES** in univ. sicci ad annum duntaxat edurant, etsi anthemidis, centaurii, chrysanthem. millefolii, spartii, & rosarum flores etiam longiori asserventur tempore, si lignis arculis opportunè inclusi diligenter recondantur. Quamdiù itaque coloris & odoris gratiam retinent, tamdiù asservari possunt: quod in paucis ultra annum non contingit.

Dosis. **SICCOS** pondere & mensura metimur: recentes mensura tantùm. Nam in antidotis, & nobilioribus compositionibus, in quibus parva tantùm quantitas recipitur, sicci à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ. admittuntur, ut in pulveribus cordialibus, capitalibus, stomachicis & unguentis.

In Syrupis autem & apozematis, & aliis decoctionibus à P.ʒ. ad P.ʒ. vel iij. vel plures, ut & in balneis, & clysteribus. sunt enim parum efficaees, nisi in mole magna. Quare in pilulis nunquam usurpandi sunt, quia augendo molem, vim aliorum medicamentorum minuunt. Sunt tamen præstantiores ob suam tenuitatem partium, idèd utantur in aliis. Recentes, quia efficaees tantum ad refrigerandum, humectandum, & laxandum, in Syrupis, & apozematibus, & aliis huiusmodi decoctionibus solùm immittuntur: idque à P.ʒ. ad P. plures, vel manipulos: non autè pondere, nisi in coactis parandis, ad proportionem cum saccharo servandam.

CAETERUM pugillus florum communium in officinis nostris, duobus denariis nostratibus æstimatur: peregrinorum verò à tribus denariis usque ad plures, pro locorum, ex quibus advehuntur, distantia.

DE FRUCTIBVS. CAP. III.

FRUCTUS est id, quod ultimò planta profert ad speciei conservationem & propagationem, constans ut plurimum carne & semine: & dicitur potissimum de grandioribus plantis, ut sunt arbores, frutices, suffrutices. Nostrates deliguntur pleniore, & bene habiti, seu corpulentis, non rugosi, & carioli. Peregrini ex ipsorum sapore, & odore probè dignoscuntur.

COLLIGUNTUR his locis, ubi eorù plantæ sunt præstantissimæ. Siccantur Sole aut clybano pro humiditatis illis innatæ ratione. Reponuntur armariis, pyxidibus, vel sportis, & locis, quò neque humor ullus neque fumus neque pulvis pertere possit, sed temperatis.

Ita enim nec sicum facile contrahunt, nec corrumpuntur, nec nimis siccantur. Quidam fructibus folia interponunt. Oleosi fructus, ut juglandes, amygdala, pinæ, melius sparsim quàm acervatim asservantur. Nam in acervos congesti, facillè incalescunt, & rancidi fiunt, maxime in loco & tempore calidiore: servandi ergo loco frigidiore. Quidam fructus, ut Medica mala, hordei aut milii, acervo sepeliuntur, alii paleæ instrati, quidam appensi.

CAETERUM fructus rei Medicæ competentes, quum maturitatem senserint (nisi data opera immaturi expectantur) ex arbore autem quam mareleat, decerpenti sunt, & quotannis mutandi.

Quo ad dosim attinet, non uno & eodem modo mensurantur: alii enim pondere, alii numero, alii utroque modo. Fructus igitur magni, integri, & discreti, ut pruna, poma, pyra, mala punica, cotonea, mespisa, sorba, ficus, jujubæ, iebesten, naves, & iis fructus similes numero præferuntur. Interdum etiam pondere mensurantur, cum scilicet ab iis aliquis

quæ partes detrahuntur, vel aliquæ partes tantum in usum revocantur. ut cum dicimus, carniū cydoniorum abjectis cortice & granis lbj. vel corticis malorum granatorum ꝑ iij. Vel cum religiosius proportionem miscendorum servare volumus, ut in masticatoriis, & synapifinis, in quibus pro ꝑj. seminis synapi, aliquando sicum lbj. miscemus, & aliquando lbj. Nam si numero ficus metiremur, minus certa esset proportio, cum ficus alia majores, alia minores sint. Inter fructus sunt nonnulli, qui ad varios usus usurpati solent, & diversa mensura pro diversitate scopi, aut usus, ut pruna, sebesten, tamarindi, quæ bilem extinguunt, eamque expurgant, vel partes refrigerant. Quare si ad refrigerationem, vel ad bilis alterationem usurpabuntur, parvo numero injiciuntur, ut ad paria duo, vel tria: si verò ad laxandum, quia imbecilliter laxant, ad paria viginti. Idem facimus de passulis & sicibus: nam si ad laxandum, magno numero: si ad leviter detergendum, vel calfaciendum præscribuntur, minori: & hoc de internis remediis est intelligendum. Nam in balnea ficus, & passulæ injici possunt: si detergere, & relaxare sit animus, maxima quantitate, quia forma remedit, & paucitas virium id postulat, ut ad paria l. fructus laxantes: detergentes, & emollientes ad paria x. vel xx. dentur. Refrigerantes & lenientes in injectionibus inflammationum uteri, vesicæ, & intestinorum, decoqui possunt ad paria x. qualia sunt pruna, sebesten, tamarindi. Dulciores fructus, in clysteribus sedantibus dolorum lenientibus, laxantibus, detergentibus, & vermes deorsum trahentibus, eodem numero ponuntur commode. Nec non astringentes, in clysteribus ad fluxum ventris præscribuntur eodem numero: in decoctionibus verò alterantibus, ne obstructions pariant, minori. Detergentes in laxantibus ad paria x. vel xx. vel xl. poni possunt: in alterantibus ad paria v. vel vi. in decoctis verò pectoralibus, vel syrupis, media quantitate: fructus enim detergentes in pectoralibus majori quidem numero sunt opus, quam in alterantibus tantum, ut vis medicamenti servetur, donec ad pulmones pervenerit: minori verò quam in laxantibus: nam si æqualis mensura, ut aut paria xx. aut xxx. ponantur, nimium detergendo ventrem laxant, & ad partes superiores non perveniunt. In alterantibus ergo ponantur ad paria v. in laxantibus ad paria xx. in pectoralibus ad paria x. ut medius modus servetur. Quod de passulis, sicibus, jujubis, sebesten, & dactylis vobis intelligi. Horum item fructuum pulpa, ceu caro, præscribitur in eclegmatis, opiatibus, & cataplasmatibus: sed pondere, non numero: quia eorum tantum pars usurpatur. Pulpa passularum in opiatibus laxantibus ad ꝑ ij. in eclegmatis media mensura: in cataplasmatibus hepaticis, corroborantibus, vel malacticus

A ad quart. v. a lbj. v. vel lbj. ponitur. Pulpa prunorum dulcium laxantibus tantum medicamentis, & opiatibus misceri potest. acidorum in cataplasmatibus adstringentibus ventrem, ut & alii fructus omnes adstringentes, ut pyrorum, pomorum, malorum cotoneorum, a quart. j. ad lbj. Dactylorum pulpa in hepaticis, corroborantibus, vel malacticus poni solet ad lbj. Capita papaveris, ut fructus numeramus, ut ex descriptione Diacodii apud Galenum patet libro *de diff. 177.* Fructus minores, ut passulæ Corinthiæ, myrtili fructus, sive bacæ vel berbæ, vel lentisci, vel balsami, vel terebinthi pondere majore, vel minore, pro scopo, natura, viribus & forma remedium usurpantur, maxima ex parte a ꝑ j. ad ꝑ ij. Fructus indiffereti, vel contusi, ut tamarindi, pondere, & numero mensurantur. Passulæ ut aquæ mensura: dicimus enim passularum ꝑ ij. vel ij. interdum passularum paria x. xx. vel xxx.

Porro cum fructuum varietas sint differentia, pretio quoque variant.

DE SEMINIBVS.

CAP. IV.

SEMIN est ea pars plantæ, ex qua in terram projecta, similis planta produciur. differre a fructu, sicut pars a toto, contentum a continente. Eius, utz, poma, pyra sunt fructus: grana in illis contenta, semina sunt. Omnes fructus habent semina: sed non e converso: non omnia semina fructu continentur, ut semina apisi foeniculi, milii solis. Eligenda sunt matura, bene habitæ & copulenta seu pleniora, non rugosa, & quæ naturæ suæ vires proprias habet efficacissimas, & odorem, saporem, colorem sui generis perfectissimum servant. Quæ foris & peregrinis locis adferuntur, considerare oportet an novis respondeant a Medicis præscriptis, & in eorum cognitione exceteri, ut ex sapore & odore dignosci possint. Deliguntur plena, non cariola, nec rugosa.

NO STRATIA in locis colliguntur, quibus præstantissima herba nascuntur. Quæ certis regionibus celebrantur (ut etiam ipsæ herba) his locis, si fieri potest colligi debent, quæ proximè accedant, ad eorum similitudinem, quæ a veteribus commendabatur.

SICCANTUR, ut herba: deinde vasculis vitratis, aut sacculis reponuntur, locoque sicciore, & humiditatis experte: aut charta, aut membranæ aptè involvuntur. Legenda sunt ex fructibus summè maturis, ubi sic in ceperunt prius quam desinant: ex stirpibus jam siccis, nec amplius virentibus, qui sanè in sole suspendendi, potissimum ex cucurbitæ, cucumeris, & hujus generis fructibus, ut eorum omnis caro excutatur. Nostratia annum aut vix biennium durant. Quare quotannis innovare satius crediderim.

Taxa.

Semina.

Electio.

Dignos.

Locus.

Tempus.

Dosis cali-
dorum.

7

SEMINA semper pondere metimur: sed di-
versa, diverso pro natura ipsorum, & scopo,
& forma remediorum. Calida & grata, ut ani-
sum, feniculum, ad ℥j. vel ℥ij. præferuntur,
ut in pulveribus post passum. Quæ minus gra-
ta sunt ob odorem, vel saporem à ℥ss. ad ℥j.
ut semen comini, sceli Massiliensis, carvi, a-
meos. Quæ magis acuta sunt, ut rutæ agrestis,
nasturtii, thlaspi, multò minori quantitate tu-
muntur. Quæ temperata sunt, à ℥j. ad ℥ij. in
internis remediis poni possunt. In balneis ve-
rò & fortibus, vel clysteribus, ab ℥j. ad plures;
cujusmodi sunt semen malvæ, althææ, lini,
bombacis, fenigræci.

Temperato-
rum.Diuretico-
rum dosis.

SEMINA diuretica pro scopo & sua ac-
tionum diversis ponderibus administrari de-
bent. Si ad sciendam urinam dentur, à ℥j. ad
℥ij. vel iv. exhibentur: si verò purgantibus
permisceantur, ad humoris attenuationes, vel
medicamenti deductionem, à ℥j. ad ℥ij. Pos-
sent enim impedire, derivando ad renes, vim
medicamenti laxantis. In aperientibus obstu-
tiones, media quantitate poni debent. In ar-
teriacis à ℥j. ad ℥ij. In Bechicis à ℥j. ad ℥ij. Quæ
status discutunt, in clysteribus, & sedantibus
dolorem, & remediis aliis colicis, à ℥ij. ad ℥vj.
in antidotis, à ℥j. ad ℥ij.

Dosis ape-
rientium.Fusus dis-
cutientium
dosis.Calidissimo-
rum dosis.

CALIDISSIMA semina in pulvere, ut na-
sturtii, rutæ agrestis, thapsiæ, sypapi, erucæ, in
internis remediis à ℥j. ad ℥ij. in externis au-
tem à ℥ij. ad ℥j. In decoctionibus verò, intrin-
secus sumendis à ℥j. usque ad ℥ij. in externis
autem remediis à ℥ij. ad ℥j.

Frigidorum
dosis.

SEMINA frigida majora, in cientibus uri-
nam à ℥ij. ad ℥j. In prætoralibus à ℥ss. ad ℥ij.
vel ℥ij. In laxantibus à ℥j. ad ℥ij. In clysteri-
bus ab ℥ss. ad ℥j. In balneis ab ℥ij. ad ℥iv.
vel ℥vi. Frigida verò minor in internis reme-
diis, ut pulveribus, à ℥j. ad ℥ij. & ℥ij. in exter-
nis à ℥ss. ad ℥j. Narcotica à ℥ss. ad ℥ij. vel
℥ij. ponantur, ut in colicis liberius verò in ex-
ternis remediis, videlicet à ℥j. ad ℥ss.

Cereali-
um
dosis.

CEREALIA integra pugillis vel manipu-
lis mensurantur: in balneis quidem ad manus
plures: in clysteribus P. j. vel P. ij. in decoctio-
nibus verò sypaporum, injectionum, garga-
rismatum, ad P. j. vel P. ss. Cerealia verò in fa-
rinam redacta, pondere mensurantur: ut ad
cataplasmatum compositionem, à ℥j. ad ℥ij.
Sic ad inspersionem succi herbarum, quan-
tum sufficit, imponitur, donec mellis confi-
scentiam acquirat: ut in bechico medicamen-
to, aut arteriaco fatina hordei, vel amyllum
à ℥j. ad ℥ij. vel ℥ij.

Leguminu-
um.

LEGUMINA, ut Cerealia, metiuntur: in faci-
nam verò redacta ponderantur.

Valor seu
taxatio.

CÆTERUM ℥ss. nostratum seminum
à denario uno, usque ad duos, vel tres ad sum-
mum vendi solet. Peregrina verò pro
nobilitate & loci ratio-
ne pretio va-
siant.

DE RADICIBVS.
CAP. V.

RADICES deligendæ sunt, quæ saporem, Elasti-
citate, & colorem sui generis perfectissi-
mum habeant, quæque sint bene habitæ, ex-
tento cortice, non cariisæ, non marcidæ, nec
rugosæ. Exoticæ peculiaribus notis digno-
scuntur. Colligantur locis aptis & tera vel
sordibus purgata, vel incidantur, vel integre
silo tractatæ suspensæ servantur, loco non in-
solato, non insumato, non humido, non pul-
verulento: sed sublimi, puro, sicco, aut septen-
trione, aut meridiano spectante, modo non
siccantur.

EVELLUNTUR fructu jam deperdito, & Tempore
incipiente foliorum deluvio, celo sereno, ligna
(pluvie namque illas imbecilliores reddunt,
& humore crudo implent) quam erudi & ex-
crementum humoris quam minimum ha-
bent, quando nec nimis molles, nec nimis
duræ & lignosæ. Exiguæ radices in annum
servantur: majores in biennium, vel trien-
nium ad summum. Mutandæ autem sunt in-
tra id tempus, si anni temperies sicca fuerit:
sin autem admodum humida fuerit, eo præ-
sertim tempore, quo radices colligendæ sunt,
satius est illis uti, quæ præcedente anno col-
lectæ sint, modò ea, qua dictum est, ratione
sint servatæ.

RADICUM dosis in syrupis, vel apozema-
tis, est ab ℥j. ad ℥ij. vel ℥ij. si pro multis dosi-
bus parietur: si pro una dosi, à ℥ij. ad ℥ss. vel
℥j. magis vel minus pro radicum natura, &
viribus. Nam si cum purgantibus miscantur
radices aperientes, minori quantitate ponendæ
sunt. Nam si in majori quantitate ponan-
tur, humores tenues & serosos à ventre ad re-
nes deducendo, & derivando, alvi subductio-
nem minuunt.

RADICUM verò quantitas in balneis, libris,
vel manipulis multis mensuratur. In clysteri-
bus verò, si pro uno clystere parietur decoctio,
ab ℥j. ad ℥ij. Quod si plures clysteres ex
eadem decoctione parandi sunt, vel clyster, fo-
tus, irrigationes, enchatismata, & balneum,
dosis augenda erit. Quod ad purgantium ra-
dicum dosim attinet, supra in Antidotario spe-
ciali dictum est.

PORRÒ Aromatarii nostri ℥ss. radicum
à denario uno, usque ad tres vendere possunt,
pro locorum, in quibus colliguntur, ratione.

DE LIGNIS.
CAP. VI.

LIGNA sunt partes plantarum firmissi-
mæ, tanquam ossa in animalibus, duri-
simæ. Eligendum solidum, grave, mini-
mè cariosum & corruptum. Ligna magna ex
parte peregrina sunt, de quibus in Antidota-
rio speciali particulatim tractavimus. Nostra
autem

autem ex arboribus adultis decerpenda sunt. Quod ad quantitatem attinet, odorata, nobilia, vel preciosa pondere ʒj. ut plurimum describuntur, ut lignum aloës, xylobalsamum, & fantali omnes. Horumque usus est non in internis solum, sed & in externis remediis, ut in antidotis, in pulveribus cordialibus, capitalibus, in unguentis ventriculi, hepatis, & uteri. Item in epithematis cordis & ventriculi: in suffumigiis etiam usurpantur.

LIGNA autem crassiora, & minus nobilia, B ex quibus decoctiones parantur, ut ligni guajaci, tamaricis, fraxini ramenta, majori pondere usurpantur, videlicet ab ʒj. ad ℥b̄j.

DE CORTICIBVS.

CAP. VII.

CORTICES, quibus Medici utuntur, partim e fructibus, partim ex radicibus, partim ex ramis sumuntur.

Electio. EXOTICI eligantur, qui nec situ obducti, nec aqua submersi, aut excocti, nec teredine cariosi sunt.

Locus. COLLIGUNTUR, ubi eorum plantæ sunt præstantissimæ. Crassiores arborum cortices aut manu avelluntur, cum leviter adhærent: aut cum tenacius adhærent, ferro abscinduntur. Tenuis verò ac membranosi abraduntur. Radicum cortices sic parantur: Finduntur radices per medium, vel pulsantur pistillo à summo usque ad imum: deinde eximuntur medullæ, & abjiciuntur: cortices verò diligenter excicantur, atque aëculis ligneis reconduntur.

CAETERUM fructuum cortices eximere convenit, cum maxime matureverint fructus: radicem, cum herbæ foliis suis exuuntur: arborum verò, cum vigent.

SERVANTUR autem in annum. Quo ad dosim, nobilium corticum erit à ʒj. ad ʒiij. vel ʒss. ut cinnamomi, nucis moschatæ, &c. Ignobilium verò arborum, & fructuum, nisi ingratitude prohibeat, ab ʒj. ad plures, ut guajaci, capparis, fraxini, tamaricis, &c.

DE SVCCIS.

CAP. IIX.

SUCCI ex plantis eliciuntur, virentium & tenerorum foliorum cauliumve tinnura, & maquam aut torcularis expressione. Horum statim ab expressione usus est, ad servanturque aut liquidi, aut siccati, aut cum saccharo mixti in modum syrapi. Eligantur non vetusti, non elanguescentes, non aliena qualitatum suarum conditione. Peregrini sive externi aut odoris, saporis, coloris præstantia dignoscuntur, aut si non pulverulenti sint, aliove modo corrupti. Eliciuntur ex adultis potius herbis, jam tum ingentibus (utpote minus excrementitiis) nondum lignosis, aut tabescentibus. Qui liquidi servandi sunt, igne aut insolatione

à crassioribus partibus repurgantur, & in phialam angustiori injiciuntur superfuso aliquantulo oleo. Qui sicci reponendi sunt, aut Sole, aut igne probe siccantur: tum demum vasculis vitratis, aut pyxidibus reponuntur. Liquidi mutantur quotannis. Sicci verò & apud nos expressi, aut singulis annis, aut ad summum biennio.

DE LIQVORIBVS, LA-

chrymis, & gummis.

CAP. IX.

LIQVOR à succo differt: hic namque est, qui contusione & quassatione exprimitur: ille verò, qui incisa vel scarificata aut terebrata plantæ alicujus parte exillat sive emanat. Lachryma est, quæ sua sponte ex plantæ alicujus parte aliqua promanat, & concrevit vel in gummi, vel resinam. Liquores, lachrymæ & gummi, quæ medicis in usu sunt, magna ex parte peregrina sunt. Eligantur non vetusta, non elanguescentia, & cyanida, non aliena qualitatum suarum conditione, sic ut gustus judicium tubeant, nihil respiciant. Liquores excipiuntur inciso per summum adolescentiæ vigorem caule. Gummi verò genera non prius decerpuntur quam concreta, ac conglobata suis stirpibus, idoneam maturitatem assecuta sint: resinæ tamen igne sæpius sibi concementum asciscunt. Reponuntur loco siccato. Liquores triennio ut plurimum vigent: gummi verò & resinæ diutius.

CAETERUM resinarum pondus, pro scopi, effectus & formæ remedii ratione, variat. Siquidem liquidæ per se assumptæ, ut larycæa, & abietina, à ʒj. ad ʒiij. vel ʒiij. exhibemus, cum detergere tenes volumus: si alvum subducere, à ʒij. ad ʒss. In emplastris & unguentis ab ʒss. ad ʒj. vel plures pro scopi ratione. Siccarum verò resinarum, ut picis, dosis est, & quidem in externis remediis, ut emplastris & unguentis, ab ʒss. ad ʒj. vel plures.

DE ANIMALIBVS, ET

eorundem partibus.

CAP. X.

EX animalibus integris, aut eorum partibus medicamenta sumuntur. Præferenda autem ea sunt, quæ ex animalibus mediæ ætatis, bene pinguis, beneque habitato corpore desumuntur: non ex morbidis, ætate confectis, aut cadaveribus. Præstantia autem ex nativo colore, sapore & odore dignoscitur.

CAETERUM pauca animalia integra aservantur. Sicciora, ut cantharides, non difficulter, ubi semel probe excicata fuerint, custodiuntur. Humidiora verò, & pinguiora, facile corrumpuntur, putrescunt, & vermes

generant. Hæc ab ystium, & similia putredinem arcenia illis addantur. Reponantur autem in loco sicco, & non calido.

Duratio. PARTES molles alia aliis diutius durant, nec certus terminus præfiniri singulis potest. Pleraque annum durant, quædam vel propter cœli intemperiem, vel propter malam asservationem citius corrumpuntur. Quorundam autem usitatæ mutantur, interdum consilii: quædam diutius anno servantur.

Dosis. ANIMALIA quæ integra usurpantur, numero frequentius mensurantur: quæ verò mutilata aliqua parte sui, & numero & pondere: quanquam nihil prohibet etiam integra animalia, si minora sint, pondere metiri, ut cimices, cantharides, &c. Partes animalium, siue majores sint, siue minores, etiam liquidiores, ut fel, penduntur omnes: item quæ usitæ sunt, vel alio modo præparatæ: dosis earum à ʒ ss. ad ʒ j.

Parvum efficiens dosi. Quæ minus ingrata sunt, vel parum efficaces, à ʒ j. ad ʒ iij. vel iv. præscribi possunt, ut rasura eboris, vel cornu cervi, vel unicornis, quæ quia canis emittit, minori pondere datur. Partes autem, quæ acres, aut foetidæ, aut nimium odoratæ sunt, in internis remediis à gran. ij. ad ʒ j. vel ʒ ij. vel ad ʒ j. ad misceri possunt, ut mo. chus, am. bra, zibetum, castoreum. In externis verò remediis potest quantitas eorum augeri.

Intestinorum dosi. INTESTINORUM quantitas à ʒ j. ad ʒ ij. per se, vel cum vino propinatur. Verum si opiatas, vel pulveribus inferantur, ad ʒ j. vel ij. imponi possunt, quod ad multas doses componantur. Pulmones, & hepata, præsertim ingrata, & male olentia, siccata in furno, à ʒ ss. ad ʒ j. dantur, vel ad ʒ ij. si odoratis aliis admisceantur.

Pulmonum & hepatum dosi. EXCREMENTORUM alia aliis sunt efficaciora, & magis actia. ob id diversa præscribuntur mensura, ut sterces gallinarum ad versus fungos, à ʒ j. ad ʒ ij. sterces columbarum à ʒ ss. ad ʒ j. In externis verò remediis ab ʒ ss. ad ʒ ij. vel plures possunt imperari. Sterces ovium & capræ & bouum nec pondere, nec mensura eadem præscribuntur. Sterces enim ovium in capsula imatis ab ʒ ij. ad ʒ vj. sterces verò caprarum ad ʒ iv. at vaccæ ad ʒ j. vel plus, habita semper ratione quantitatis remedium & partis, cui applicabuntur.

Excrementorum dosi. FELLA, ut acrimonia, & consistentia distent, sic etiam pondere. Fel enim asinum, cum minus acre, tenuius autem felle quadrupedum sit, acius verò, sed minus tenue felle piscium: fellis quæ drapedum dosis erit ʒ j. asinum ʒ ij. piscium verò ʒ iij.

Fellium dosi. CORNUA, quia dura sunt, vel utuntur, ut ostracea, vel lima raduntur, à ʒ j. ad ʒ iij. vel ʒ iv. dantur. Pretiosa autem, ut unicornu, à gr. vj. ad ʒ ss. vel ʒ j. exhiberi solent, præsertim divitiibus, quibus nihil earum esse potest.

Cornuum dosi. TESTAE similiter ostreorum, mitulorum, concharum, purpurarum, buccinarum, can-

crorum, &c. utuntur, ut facilius in partes tenuissimas reduci possint, & à ʒ i. ad ʒ ij. vel ʒ iij. dantur. In externis autem remediis à ʒ ss. ad ʒ ij.

crorum, &c. utuntur, ut facilius in partes tenuissimas reduci possint, & à ʒ i. ad ʒ ij. vel ʒ iij. dantur. In externis autem remediis à ʒ ss. ad ʒ ij.

UNIONES verò seu perla, quas usus in Pestibus antidotis, & pulveribus cordialibus, & quibusdam colliriis recipit, à ʒ j. ad ʒ ij. assumentur.

DE MINERALIBVS, metallicis, & lapidibus & terris.

CAP. XI.

MINERALIA sunt, quæcunque ex terra effodiuntur. Metallica verò, quæ præterea possunt liquefieri concreta. Horum autem medicamentorum genus cum plerumque peregrinum sit, de singulorum, quæ in majore usu sunt, delecta peculiariter in speciali Antidotario tractavimus: nunc saltem de dosi eorum in genere agendum esse videtur. Inque metallica omnia, pro ratione efficaciac & acrimonia, diversis ponderibus metiuntur. Quæ summæ sunt efficaciac, à ʒ j. ad ʒ ij. exhibentur.

Quæ parùm efficaciac sunt, magna copia imponuntur. Quæ autem possunt liquari, & emplastica sunt, ut cerussa, lithargyrum, ab ʒ j. ad ʒ ss. vel ʒ ij. vel plures imponuntur. Actia verò per se, vel ob utilionem, ut ærogo, flos æris, &c. à ʒ ss. ad ʒ ij. si fuerint abluta, majori copia. Parùm actia, ut plumbum non usum, pompholyx, thutia, cerussa, &c. & quæ sine mortu liccant, à ʒ j. ad ʒ ij. ponuntur: possunt tamen majori quantitate usupari. Mineralia verò, ut sulphur, alumen, chalcanthum, cum sint acerrima, non nisi in fortioribus remediis sunt usupanda. Cautissima, ut chalcæthum, chalcis, sandarach, chrysolocia, &c. à ʒ ss. ad ʒ j. per se imponuntur: si vero mitioribus admiscantur, ad ʒ j. Pretiosorum lapidum, ut smaragdi, saphyri, &c. dosis est à ʒ ss. ad ʒ j. Qui efficaciores sunt, & acrimonia quandam habent, ut lapis armenus, & cyaneus, pro diversitate copii, & præparationis ratione, diversimodè mensurantur. Si quidem in cordialibus à gr. vij. ad ʒ ss. in purgantibus verò à ʒ j. ad ʒ ij. pro unica dosi ponitur: in compositionibus majoribus, majori copia, pro earum scilicet quantitate. Sic usus minori quantitate ponitur, quam non usus & ablutus. Lapidem verò nulla acrimonia præditi, ut Judæicus, & lapis lincis, à ʒ ss. ad ʒ j. vel ij.

Porro terra eodem pondere mensuranda debet, quo lapides. Nam actis, ut ochra usta, à ʒ j. ad ʒ ss. Quæ verò sine acrimonia est, ut sigillata, rubrica fabrilis, bolus armenus, à ʒ ss.

ad ʒ ij.

DE

DE AQVIS DESTILLATIS.

CAP. XII.

HACTENUS de medicamentis, quæ natura constant, dissectimus: nunc de artificialibus tractandum venit, sumpto à fluidis, quæ intus secus sumuntur, initio. Horum autem primum locum obtinent aquæ stillatitiæ, quæ ex herbis, floribus, fructibus, radicibus, liquoribus, & animalibus eliciuntur.

Electio. PRÆSTANT, quæ quasi vitreis, vel sigillatis tempore, quo maximè vigent plantæ, destillantur, & quidem in balneo Mariæ, vel vapore aquæ calentis, vel cineribus moderatè calidis. Veruntamen vapore aquæ ferventis destillata, vires & qualitates plantarum integrius retinent. Necessarius autem est ignis ex carbonibus accentis, & non lignis, præsertim vitridibus & fumum reddentibus.

Repositio. SERVANTUR in vasibus vitreis, in loco temperato. Verùm antequam reponuntur, per aliquot dies. Soli exponi debent, vasibus luteo, aut membrana perforata obturatis, ut quicquid excrementosum est, resolvetur, simulque exhalet empyreuma, quod in aquis destillatis remanescat.

Duratio. DURANT annum, plus minusve, pro destillationis ratione. Nam in vapore aquæ calentis destillata, cum sint excrementosa, parùm diu servari possunt: quæ vero in cineribus calidis, aut arena, diutius: quæ in balneo, modo modo se habent.

Dosis. CÆTERUM aquas stillatitias omnes propemodum hodie Medici cum syrups commiscunt, ac si potandas præbent ab ℥ ij. usque ad ℥ iv. addita dimidia syrups convenientis parte, ita ut sit dupla aquarum ad simplicium syrups mensura. Aquis quoque extrinsecus utuntur Medici, in forma epithematis, de quorum dosi infra suo loco. Aestimatur ℥ j. denariis duobus, vel tribus.

DE SYRUPS, IVLA-
piis, & Sapis.

CAP. XIII.

Syrups. SYRUPS est medicamenti forma liquidior ex succis, vel aliis plantarum partibus cum humore aliquo percoctis, & saccharatis ad saporis gratiam & custodiam diurnitatem. Horum autem alii simplices: alii compositi. Simples, qui ex unius simplicis decocto vel succo fiunt: Coquantur autem succi in olla vitrata ad quartæ partis consumptionem, & depurati sinuntur: deinde huius succi sic depurati libra cum sacchari clarificati tantundem coquitur ad justam crassitiem: cuius indicium erit, si guttula in marmor effusa hæreat: aut digitis accepta, horum adductione & deductione fila ducat. Alii saccharum coquant

A ad penidiarum usque crassitiem, dein de succum admisceant, & simul fervere semel sinunt, postea igni exemptum insolant.

COMPOSITI, ex infusionibus, & variis Syrupi compositis. rerum decoctionibus conficiuntur, ac variè parantur. Alii decoctiones à simplicibus sine expressione effundunt, & colant, ac addito saccharo, ut supra dictum, vel quantum satis est, coquant. Alii decoctum manibus, vel prælo prius exprimunt: expressum donec clarum fiat, purificant: deinde ad perfectionem coquant. Hi prioribus videntur esse efficaciores: illi elegantiores. Optima ratio esse videtur conficiendi efficaces syrups, macerare aliquandiu materias in liquore præscripto & calidè superinfuso, non nimis multo, sed quantum tegendis & humectandis materiis sufficit: deinde tanquam recentes, & vitrides prælo subicere, succum exprimere, & ut decet, percoquere, ne coquendo, & diutius fervendo multum exhalet, & quod tenuius est, pereat. In quibusdam etiam syrups compositis, materiam exactissimè tritam, & in panniculum lineum inclusam, in syrups adhuc ferventes imponunt, & relinquuntur ibidem, donec syrups absumatur, ut in syrups de echinorio cum rhabarbato, &c. Rectius facere videntur, si qui materiam illam, vel dissolutam, vel laxius inclusam, in medio decoctionis inspicerent, atque aliquantisper simul fervere sinerent: subinde, rudicula ad lebetem comprimendo, movendoque, ac tandem fortiter exprimerent.

REPONUNTUR vasibus vitreis, aut sigillatis vitratis, ac simplices quidem ad annum unum: compositi vero, biennium. Exhibentur frequenter à lueulo appetente, prius quidem calefacti. Nonnunquam etiam vesperi, potissimum ubi somni conciliandi gratia sumuntur.

DOSIS alterantium à ℥ vi. ad ℥ ij. cum dupla aquæ affectui accommodatæ quantitate: laxantium vero ab ℥ ℥. ad ℥ iv. cum decoctione laxativa ℥ j. syrups sufficit, pro unica dosi.

AESTIMATUR ℥ j. syrups à denariis iv. usque ad vj. ad summum. In quibus autem ingreditur cassia, aut manna, aut aliquod pretiosorum laxantium, taxabitur ℥ j. bazono unico, seu denariis decem nostratibus, aut plus, secundum ingredientis valorem. Cæterum julepus Arabum potionis genus est delicatæ apud Græcos, quæ parabatur ex aqua, vino, & succis cum saccharo. Arabes id genus solum descripserunt quod ex aqua & succis componebatur, illud que Juleb vocarunt: Græci recentiores Julapium. Fiunt autem cum aquis stillatitiis, & horum frequentior est usus hodie: aut cum decoctionibus, & succis origanatis, sed horum usus nullus est: nam eorum loco syrups simplici utimur. Sumi: ut autem Julapii conficiendis æqualis aquæ cum saccharo

quantitas, & ad syrapi confidentiam coquantur: deinde in vasis vitreis (ut syrapi) vel figulinis vitratis ad annum reponuntur.

Ufus. Quod ad syrapi & julapiorum usum attinet, succos corporis purgationi præparant, meatus referant, obstructions levant, humoris lentitiam dissecant & detergunt, matriciam in corporis habitum digerunt, dissipant, qualitatibus suis intemperiem oppugnant, & quod non parvi est momenti, quiddam etiam levissimè educunt, ut his omninò nominibus in purgationibus ipsis non parvo sint usui.

Rob. Per hò Rob aut sapa, succus est fructuum, Solis aut ignis calore inspissatus, ut asservari possit, & eo uti liceat in oris præsertim morbis, aut per se, aut cum melle, aut saccharo, aut sapa. Perfectæ coctionis indicium est, si tantum inspissata sit, ut frigefacta unitatem quandam, & mellis crassitudinem adspiciatur. Reponuntur, ut julapii & syrapi, ad annu unum, vel ultra.

DE DECOCTIS, SEU

Apozematib.

CAP. XIV.

Decoctorum & syrapi differentia.

DECOCTA (quæ Græcis apozemata dicuntur) cum syrapi compositis magnam habent cognationem, à quibus tamen differunt duratione, suavitate & consistencia. Siquidem syrapi, ubi ritè fuerint cocti, ultra annum etiam quandoque durant. Decocta verò vix per septimanam servari possunt. Syrapi plus sacchari recipiunt, quam decocta: ideoque suaviores, & gulæ gratiores. Syrapi præterea ad justam spissitudinem coquantur, decocta verò non. Funt decocta ex foliis, floribus, radicibus, fructibus, seminibus, corticibus, lignis: interdum etiam succis: rarè ex liquoribus, gummis, resinis: rarè item ex animalium partibus: rarissimè ex terris & metallicis corporibus. Coquantur autem hæc nunc ex aqua, tum simpliciter, qualis fontana pluvia: tum medicamentosa, qualis ex plantis destillata, marina, salsa, sulphurea, aluminosa: nunc ex alio humore, ut sero lactis, vino, aceto, lixivio, &c. Foliorum autem quantitas manipulos quinque ad summum: florum pugillos quatuor: radicum uncias tres, ad summum quinque: seminum drachmas quatuor aut sex non excedat. Aquæ mensura rarè libras duas, vel ad summum tres, superet. Cæterum inritò omne medullium lignosum, durum, vetustum ex radicibus auferendum, (alioquin in recentibus relinquendum) atque radices, semina, cortices lignorum medioeriter comminenda, & si quæ sunt crassioris substantiæ, & inodora primo loco cocturæ committenda: deinde quæ rarioris materiæ existunt, veluti radices graciles, & frustas aliquot: postremò

Ordo in coctura qualis servandus.

A flores, herbæ, & radices odoratæ, fructus, cortices peregrinæ & odoratæ, aromata, & id genus alia in beccilla. Quæ verò mucorem de se præbent, qualia sunt ficus, myxa, semina citoniorum, lini, fenigræci, tragacanthum, gummi Arabicum, ad finem quoque injicienda, aut (quod satius) in panno lineo raro & laxo ligata, longo & contumaci filo appensu coquenda.

Coquantur autem omnia in olla vitrata ad tertias, interdum ad dimidiæ partis consumptionem: postea color transfunduntur, adjecta que sacchari convenienti quantitate, de coctum dulce redditur, & cum ovalbo ab omni spurcicia mundatur, & pro qualibet una dosi decocti ℥j. syrapi convenientis commiscetur.

Componuntur etiam decocta quædam purgantia, non multum à jam commemoratis variantia, nisi quòd in illorum compositione diligenter ad pondus purgantium medicamentorum sit respiciendum, adjectis semper iis, quæ vim eorundem infirmitat, atq; vehementiam remittunt.

Porrò debent decocta conservari in vasis vitreis, diligenter obturatis, loco frigido, aut arena sepeliri, si diutius sint asservandi. Servantur autem vix, ut antea dictum, per septimanam.

Assumuntur autem instar syrapi, dum, diluculo appetente, pondere trium, aut quatuor, aut quinque unciarum, prius calefacta.

DE INFUSIONIBVS, seu Dilutijs.

CAP. XV.

INFUSIO, quæ & maceratio & irrigatio, & dilutum nonnunquam appellatur, est liquor, in quo medicamenta certo tempore citra elixationem macerantur. Infunduntur autem seu macerantur eadem materiæ, quæ in decoctis seu apozematibus decoquantur: atque vel simplices, & infusio simplex dicitur, vel diversæ, ac infusio composita appellatur, aut in vino, aceto, sero, aqua destillata aut alio quodam liquore. Utrunque infusorum genus sæpius à Medico præferuntur, in quo humore, qua quaeritate, qualitate item, calidène an frigide, quantum tempore fieri debeant: item quales fieri debeant expressiones, fortes an imbecillæ. Hæc autem omnia diligenter perferri debent: & si quando contingat, ut in medicamento non sit expressa quantitas, qualitas & tempus: aut si scribatur: Infunde secundum artem, tanta quantitas aquæ sumenda est, ut medicamenta, quæ maceranda sunt, operiat.

Radices, fructus, ligna, aut cortices, sicci, & ta viente hyme, macerari debent prius in aqua calida, & contracta, aqua tepida aut calida,

calida, pervigintiquatuor horarum spacium, aut supra cineres, aut super fornacem, aut in vase calido, aut ad Solem, aut loco calido.

FLORES, herbe, aut fructus recentes, & æstivo tempore, macerantur in humore frigido duodecim horarum spacio. In utrisq; expressio fortis faciendâ est.

MEDICAMENTA purgantia, veluti rhabarbarum, agaricum, & similia, crassius aut minutiùs confringuntur ex medici præscripto: deinde macerantur, hyeme horis duodecim, æstate sex. Expressio autem magis aut minus fortis esto pro medici præscripto. Nam quæ saltem colantur, & non exprimuntur, imbecilliora sunt, sed tenuiora & jucundiora: quæ verò exprimuntur, valentiora existunt, & minus jucunda, prout expressio, magis aut minus fortis est.

OBSERVANDUM etiam venit, ut purgantium medicamentorum pondus ritè servent, & ut iis commisceantur, quæ vehementiam eorum infrenare possunt, de quibus omnibus in speciali egimus Antidotario.

CÆTERUM omnes infusiones recentes fieri debent, non autem eæ sumendæ, quæ tempus legitimum prætergressæ sint: nam facile corrumpuntur. Quòd si conservandæ sint, vas arena obruendum est: nam sic melius perdurant.

SUMUNTUR autem calidè, tempore matutino, & stomacho vacuo, sicuti syrapi & apozemata, ab 3 iij. ad 3 iv.

DE CLYSTERIBVS.

CAP. XVI.

DE Medicinis artificialibus liquidis, quæ per os sumuntur, quatuor præcedentibus capitibus disseruimus: nunc de iis, quæ per anum induntur, clysteribus scilicet, agendum est.

CLYSTER, Latinis Ablutio: enema, injectio Latini dicitur. Medici hujus temporis clysteris, & enematis vocibus Græcis potius quam Latinis utuntur. Etsi varia sint enematum genera, tamen ex quatuor potissimum reb. componuntur: videlicet liquore, ut iusculo aliquo, vel decocto: medicamentis purgantibus: oleis, & sale: quæ omnia pro morbi diversitate variantur. Interdum etiam mel, aut saccharum, aut vitelli ovorum, aut butyrum, abaque ejus generis, prout morbus pollulat, adjiciuntur. Singula tamen eorum, quæ jam ordine recensuimus, certa quadam ponderum ratione permittentur. Nempe juri decocti, aut liquoris libra magna ex parte, una, aut plus minusve, pro corporis magnitudine, ventris plenitudine, & morbinatura, & ætatis ratione. Siquidem in procerioribus, & magnis intestinorum inanitionibus, usque ad 7j. infundimus. At in affectibus, qui cum fluore sunt, cum intestina cluere volumus, & injectionem cito reddi, majorem quantitatem imperamus.

A Id etiam observatur in ulceribus detergendis, præsertim quæ altiora intestina obfederunt. In aliis autem affectibus, quibus diutius clysteres retineri oportet, minorem quantitatem præscribimus, ut in colicis doloribus, magna ventris plenitudine gravidis, in enterocæle. Idem etiam intelligendum, cum jusculum, seu brodium nutritionis gratia injicimus. Similis est pectorum ratio, quorum clysteres eadem, vel minore quantitate contenti sunt.

B **MEDICAMENTORUM** pondus, verè *Purgantium dosim* minimum, ad ea, quæ devorantur, existit: videlicet purgantium simplicium, ut agarici, turpeti, colocynthidis ad 3 ij. vel 3 iij. compositorum vero, ut hieræ picræ, diaphoeniconis, benedictæ, &c. ad 3 j. vel 3 j. plus minusve pro virium ratione, & morbi vehementia. In febris enim, & debilibus, senibus, convalescentibus, & intestinorum mordicationibus minorem dosim præscribimus: econtrâ in apoplecticis, lethargicis, coxendicium doloribus, & in iis qui exitiale venenum hauserunt, majorem dosim imperamus.

C **OLEORUM** ut plurimum 3 iij. Pinguedini, mellis, butyri, sacchari 3 j. aut 3 ss. *Olei mentum, mellis, butyri, sacchari 3 j. aut 3 ss. Vissure,* telli ovorum maxima ex parte, duo, aut tres. Salis communis 3 j. plus minusve, prout Salis facultatem excreticem proritare necesse est. *Tempus immiscenda suat, & si quid crassi, aut terreni infundendo resederit, abjiciendum: reliquum autem moderatè calidum, per vesicam, vel syringam, duabus vel tribus horis ante cibum injiciendum.*

D **DE** *Tempus detinendi verò tempus non unum idemque est: sed pro eorum diversitate variatur.* Quibus enim abluendi & extergendi vis inest, hi supra horæ dimidium in corpore haud retineantur. Dolores mitigantes longiori tempore detineri debent. Omnium longissimo, quibus glutinandi est facultas. Quibus purgandi vis inest, sua sponte erumpere solent. Quòd si tamen diutius in corpore cunctantur, glandem supponere convenit, ut facultas expultrix excietur, noxiaque tandem expellantur.

E **DE** *Tempus detinendi verò tempus non unum idemque est: sed pro eorum diversitate variatur.* Quibus enim abluendi & extergendi vis inest, hi supra horæ dimidium in corpore haud retineantur. Dolores mitigantes longiori tempore detineri debent. Omnium longissimo, quibus glutinandi est facultas. Quibus purgandi vis inest, sua sponte erumpere solent. Quòd si tamen diutius in corpore cunctantur, glandem supponere convenit, ut facultas expultrix excietur, noxiaque tandem expellantur.

DE GARGARISMATIS.

CAP. XVII.

EX genere particulariter evacuantium medicamentorum sunt gargarismata, quorum mixtura constat ex decoctis, vel aquis stillantibus & acidis medicamentis in pulverem redactis, quibus pro affectus diversitate, aut additur mel rosatum, vel mel anthosatum, syrupus de stechade è calamintâ, vel diamoron, vel succus è ribes, vel oxyacantha, vel hiera picra, &c. *Dosis.* Horum autem pondus nullum certum observatur. Sunt tamen, qui liquorum triplicium pondus simplo antidotorum, succorum medicatorum & syruporum debere respondere velint. Verbi gratia, si syruporum & antidotorum, succorumque medicato-

19

rum ʒ ij. sint, liquorum esse debent ʒ vi. ^{si aut} etiam, qui decocti ʒb ʒ. & aridorum medicamentorum ʒ ij. vel iij. præscribere solent.

Duratio. CORRUMPUNTUR gargasmata brevitertempore: ideo recenter parari debent. Tempus autem usurpandi conveniens matutinum est, & vespertinum ante cibum.

Uſus. Uſus vero horum in affectibus capitis, faucium oris, cum scilicet pituitam ex cerebro elicere, vel faucium & oris tumores inhibere, vel discutere, vel ulcera detergere & consolidare volumus.

DE CAPUTPURGIIS,
sive errhinis liquidis.

CAP. XIII.

Errhinorum tria genera. Caputpurgia. ERRHINA sunt medicamenta, quæ naribus inseruntur, à quibus nomen acceptum. Horum cum tria sint genera, alia liquida, alia solida sive coacta, alia dissipata: de liquidis seu fluidis hoc loco tantum agemus, de reliquis vero duobus suo loco tractabimus. Itaque Errhina liquida sunt, quæ medicis Caputpurgia voce confecta appellantur. Fiunt autem vel ex humidis folis, vel aridis & humoribus simul ad unguenti spissitudinem mistis. Humida, ex quibus componuntur, sunt succi herbarum: videlicet betæ, anagallidis, cucumeris sylvestris, brassicæ, majoranæ, sambuci, sabinæ, nigellæ, liquoribusque iis similibus.

Dosis. Horum sufficit una vice semianciam infundisse. Admonendi sunt, qui sumunt, ut os aqua compleant, ne scilicet è naribus per meatus in os persuant succi: caputque in posteriora reclinandum. Arida vero quæ humoribus commiscantur, sunt piper, nigella, nitrum, castoreum, pyrethrum, elceborus albus, carpestum, zingiber, radix iridis, acori, pulegium, origanum, calamethum, agaricum, colocynth, &c. Ex his, inquam, errhina ad unguenti spissitudinem formantur. In usu, panno lineo aut serico penicilli instar formato oblinuntur, & naribus conduntur. His quidem omnibus stomacho jejuno utendum est, & non nisi postquam corpus universum, aut venæ sectione, aut purgatorio medicamento evacuatam fuerit. Dosis vero ingredientium ex Antidotario speciali cuiusvis facile patebit.

Uſus. CAETERUM errhinorum usus est, in diuturnis capitis affectibus, præsertim morbo comitiali, oculorum hebetudinibus, narium obstructionibus & ulceribus, odoratus difficultate, convulsione cynica, & morbo regio, &c.

DE EPITHEMATIS.

CAP. XIX.

HACTENUS de medicamentis fluidis, quæ intrinsecus sumuntur, actum est: nunc de iis, quæ forinsecus apponuntur, tractandum esse videtur, sumpto ab epithematis exordio.

EPITHEMATA, veteribus malagmata, recentioribus vero irrigationes & irrationes dicuntur. Componuntur ex stillatis liquoribus affectui, & parti propriis, adjectis pulvere, & croco, interdum aceto, pro partis affectus natura. Quibus omnibus limul mixtis & agitis, intinguntur panni linei tepide, ac madefacti, leniterque expressi, parti applicantur, & tubinde mutantur, ne calefacti corpus calefaciant. Admoventur hodie sæpius jecori, & cordi epithemata: rarius autem fronti, petroni, ventriculo, lieni, renibus, & testibus. His quæ cordi applicantur, aliquid vini optimi & croci miscetur: iis vero quæ jecori, vel lieni, aceti parum (ut nimirum ad jecur, vel liencem, & corporis interiora vim medicamentorum deducant) & astringentia aliqua: quæ autem ventriculo, astringentia aromatica ad robur parti inducendum.

APPLICANTUR autem post evacuationem factam, vel post sanguinis missionem: & potissimum in febrium statu, in quo omnia sunt fevissima. Frequenter iis utendum sero & mane. In summa, quoties pars aliqua inflammatur, aut alia calida affectione afficitur.

MENSURA epithematum libram non excedit: communiter autem semilibram, vel ʒ x. continet. Sic autem ea magna ex parte miscentur, ut libræ unum liquorum ʒ j. aut ʒ ij. specierum respondeant. Quæ vinum & crocum (ut cordi) epithemata recipiunt, eum modum in illis miscendis servant, ut libræ liquorum uncia una vini, & croci aliquot grana adjiciantur, quæ vero acetum (ut in epithematis hepaticis & splenicis) exposcunt, iis pro ʒb j. aquarum ʒ ʒ. aceti sufficit.

UTIMUR autem his in febribus hæcticis & squalidis, ardentibus, pestilentialibus, viscerum inflammatione, & totius corporis incendio: item in cordis palpitatione, cardiaca passione, erysipelate, & virium imbecillitate, &c.

DE FOMENTIS.

CAP. XX.

EPITHEMATIS similia sunt fomenta, quæ à fovendo dicta sunt, quod scilicet suo calore partes corporis, quibus applicantur, fovant. Græci *μυρία* vocant. Sunt autem duplicia, humida nimirum & arida: hæc nihil ferè à succulis, de quibus hoc loco tractabimus, distant: illa vero, de quibus hoc capite agimus, sunt vel ex aqua calida, vel vino, vel oleo, vel decoctis herbarum, florum & seminum, ad tertias vel dimidias, interdum etiam ex decoctis cataplasmatum, quæ vel in vesica bubula, vel vasculo æreo, aut fictili, aut vitreo posita, aut spongia, aut sistro, vel panniculis seu linteis duplicatis, aut triplicatis excepta, parti affectæ admoventur, videlicet oculis, thoraci, ventri, jecori, lieni, renibus, vesicæ, utero, &c.

Tempus. FOMENTIS sæpè utimur, antè quàm vel ca-
taplasmate, vel unguentis utamur, quò pori
aperiantur, partes relaxentur, & quodammo-
do viam muniant aliis remedijs. Ante tamen
corporis evacuationem non sunt temerè ad-
hibenda: tunc enim plus humorum ad calefa-
ctam partem trahetur, quàm id sit quod discu-
titur. Præterea in febribus antè accessionem
ipsis utendum, sed non statim perinita, neque
cum copia humorum in toto corpore superat.

Dose. FREQUENTER autem sunt mutanda, ne re-
frigerata lædant.

Quo ad ingredientium quantitatem atti-
net, pro singulis manipulis, vel duobus herba-
rum, libra una humoris addenda est.

Ufus. CUTIM rarefaciunt, & transpirabilem red-
dunt, sanguinem & biliosorem succum qui est
in inflammationibus attenuant, crudum hu-
morem concoquunt, emollunt, & per halitum
digerunt, quibus de causis dolores leniunt,
& lædant.

DE EMBROCHIS.

CAP. XXI.

Embrocha quid. EMBROCHA, Latinis perfusio, & irrigatio,
est ubi ex alto pluvie instat in partem ali-
quam sit destillatio. à verbo *βρῖξ*, quod pluvie
ac irrigo significat. Differt à fomento humi-
do, quòd hoc spongia, vel pannis densis, in
decoctione madefactis utamur, illa verò pars
ex alto irrigetur.

Embrocha quibus imponatur. COMPOSITUR ex herbis, floribus, radici-
bus, seminibus, & id genus alijs, decoctis in a-
qua, aut vino, aut lixivio, vel oleo. Utimur ijs
calidis: & quidem in capitis malis, aliarumque
partium fracturis & contusionibus.

Dose. ADJICITUR autem magna ex parte ad ma-
nipulos duos plantarum, libra una liquorum,
atque quoad medicinas ablumatur, decoquitur.

DE INSESSIONIBVS.

CAP. XXII.

Inseccio quid. INSESSIO, infessus, Græcis *ἰνέσσιον*, quem-
admodum à fomentis materia non differt,
ita forma cum balneo convenit, ut sit quasi
dimidium solium, cui ægri ad ventriculum us-
que tantummodo insideant, cruribus, & bra-
chijs exemptis: vulgò appellant semicupium.
Fiunt ex decoctione herbarum, florum, radi-
cum, & seminum, quæ omnia pro morbi na-
tura variantur. Herbarum autem quantitas sit
à manipulis quinque ad iij. vel decem: radi-
cum ab \mathfrak{z} ij. ad \mathfrak{z} iv. seminum à \mathfrak{z} vj. ad \mathfrak{z} v. vel
 \mathfrak{z} vi. a quæ verò, quantum pro infessu sufficere
videtur. Imponantur medicamenta sacco, &
in aqua ad tertias usque coquantur. Utimur his
temperatè calidis, duabus aut tribus horis an-
te cibum, corpore prius purgato, vel saltem
alvi & vesicæ excrementis depositis: non au-
tem, ubi crudis, & malis humoribus corpus est
repletum. Mora autem in eo ad horam esse de-

bet plus minusve, tum pro affectus vehemen-
tia, tum virium imbecillitate.

Ufus. CAETERUM infessionum usus expetitur
aut ob balnearum defectum, aut virium imbe-
cillitatem.

DE BALNEIS.

CAP. XXIII.

Balneum quid. BALNEUM est remedium totius corporis
B aqua vel vapore irrigati, vel ad detersionem,
vel dolores, vel lassitudines, vel cutis vitia,
vel corporis totius intemperiem. Sunt autem
vel naturalia, vel artificialia. Naturalia dicun-
tur, quæ per se, aut spontè, naturaliterque pro-
veniunt, & thermæ vocantur, à *θερμον* Græcè,
Latine calor: Artificialia vero, aut aërea, ut
Laconicum, vel liquida seu aquosa, ut solium,
quòd nihil aliud est, quàm vas, in quo homi-
nes sedentes, sedentes lavantur, labrum, lava-
trum, piscina, & tina appellatur. Laconicum
C vero nominamus locum undique vallatum,
cujus aër per medium calefit, sive ab igne, sive
ab aqua fieri contingat.

NATURALIA constant ex sulphure, vel a-
lumine, vel sale, vel nitro, vel bitumine, ære,
ferro, cupro, auro, vel ex his mistis. Artificialia
vero vel ex simplicibus, ut aqua simplici
calida, vino, lacte, oleo: vel compositis, ut
herbis, floribus, fructibus, seminibus, radici-
bus, corticibus, tuccis herba, mineralibus, &
id genus alijs, sacco impositis, atque in aqua ad
tertias usque decoctis. Liqueoris quidem quan-
titas pro balneo conveniens esse debet, & non
ultra ventriculi orificium sedentis progredi:
herbarum verò à manipulis v. ad M. x. vel M. xij.
plus minusve pro morbi natura, & virium ro-
bore: florum à P. ij. ad P. x. vel xij. radicum ab
 \mathfrak{z} ij. ad \mathfrak{z} iij. vel iv. vel v. seminum, ad \mathfrak{z} j. legu-
minum ab \mathfrak{z} vj. ad \mathfrak{z} ij. mineralium ab \mathfrak{z} iij.
ad \mathfrak{z} ij. &c.

Dose ingredientium. CAETERUM tempus laconici conveniens
esse videtur hyemis & Veris principium, vel
quòd neque frigore, neque aestu nimio excedit.
Solum verò Ver, æstas, & æstatis finis, cor-
pore prius evacuato: non autem adhuc ex la-
bore inmensè defatigato, vel repleto, vel crudis
& malis humoribus repleto. Hora diei com-
moda, matutina est post Solis ortum per horam
usam; stomacho vacuo (in balneo namque
neque comedendum, neque bibendum, neque
dormiendum, ne aërio balnei impediatur)
alvi & vesicæ excrementis prius depositis,
natura, vel arte. Vespertina verò hora, ea con-
veniens esse videtur, in qua prandii digestio
completa est.

MORA autem in balneo matutina proli-
xior sit vespertina, manè videlicet ab una ho-
ra usque ad horas duas, vel tres, plus minusve
pro ægri natura, & virium robore. Siquidem
biliosi, macilentis & debiles longam moram
non ferunt, e contra fortes, pingues, frigidi &

Mora in

humidi longiorem. Vespertina moia duarum A
horarum ad summum.

*Taconici
usur.* PORRO laconicum materias per totum cor-
pus calefacit, fundit & evacuat, cutim laxat:
confert crassis & pinguibus, & minus quam
par est exercitatis.

Solis usus. SOLIUM aquæ dulcis moderatè calidum
pueris ac senibus confert, calefacit & hume-
ctat, lassitudinem solvit, mitigat, plenitudinem
discutit, duras partes emollit, flatu discutit,
& infrigidat: febribus exiccantibus, heciticis &
vehementibus Solis exultionibus confert: quod
verò iusto calidius est, calefacit quidem, sed
non perinde humectat.

*Balnei ex la-
cte usus.* BALNEUM ex lacte, ad emaciatos, viribus
destitutos, & alimenti indigos: ex ejus sero, ad
pruricum & calorem cutis, maximè ad puero-
rum exanthemata. Balneum ex vino ad mem-
bra debilia corroboranda.

*Balnei ex
vino usus.*

*Balnei ex
oleo usus.* BALNEUM ex oleo febribus cum frigore at-
cidentibus, doloribusq; nervorum inde ortis,
confert: item convulsioni ex punctura, aut
vulnere factæ: calorem nativum roborat: ma-
teriam noxiam resolvit: articulorum doloribus
prodest, &c.

*Naturalium
balnearum
usus.* THERMÆ in univsum omnes exic-
cant, sed quædam cum exiccatione egregiè
simul calefaciunt: quædam exiccando con-
stringunt: sed de his abundè in speciali Anti-
dotario.

DE LOTIONIBVS. CAP. XXIV.

*Lotiones ex
quibus com-
ponantur.* LOTIONES quodammodo balnea par-
ticularia sunt. Abluuntur enim caput,
axillæ, manus, pedes, & naturalia. Capita-
les ablutiones, ex herbis, & floribus capi-
talibus in lixivio coctis, componuntur: axil-
larum, ex astringentibus, ut olcastro, lentisco, E
additis quibusdam odoratis, ut rosis, in lixi-
vio: pedum verò, ex herbis, floribus, vel cali-
dis, vel frigidis, in aqua vel lixivio, bullitis.
Horum autem quantitas communiter à ma-
D. s. nipulis iv. ad M. iij. vel M. x. Qui frigidi &
humidi natura sunt, capitalibus lotionibus,
rarius: qui verò calidi & siccis, frequentius
utantur.

*Tempus la-
vandi caput,
& pedes.* CAPITIS autem lotiones calidè exhi-
bendæ manè ante cibum, corpore recremen-
tis vacuo, sic tamen, ut statim caput absterga-
tur lineis calidis, & exiccetur: pedum verò
lotiones, manè, vel vesperti ante cibum, vel
etiam ante somnum: non autem pedes rur-
sus abstergendi, sed lineo humido involven-
di sunt. Lixivia sudores & sordes capitis de-
P. jus. tergunt: & cutis meatus reserant. Pedum ve-
rò ablutiones, humores ex supernis partibus
ad infernas eliciunt, lassitudinem
discutiunt, somnum
conciliant.

discutiunt, somnum
conciliant.

DE OLEIS. CAP. XXV.

ABSOLUTA de medicamentis fluidis,
non pinguibus, tractatione, de pin-
gibus nunc, nimirum oleis, differendum
est. Itaque Oleum simpliciter & propriissi-
mè Galeno dicitur, quod ex maturis olivis
est expressum, omnis verè excedentis qualita-
tis expers. Nobis verò hic dicitur, quicumque
B succus oleaginosus, unguinosus & pinguis, si-
ve expressus sive destillatus, sive quocumque
alio modo paratus. Horum alia simplicia, alia
composita.

SIMPLICIA vocantur, quæ ex fructibus
expressa sunt sine ulla alia admistione, aut
quæ ex oleo conflata sunt, in quo macerati
flores, vel herbæ unius generis insolantur, aut
coquantur.

COMPOSITA ea sunt, quæ multa medi-
camenta simplicia, & odorata recipiunt, quæ
que plerunque igni parantur: hæc apud ve-
teres unguenta nuncupabantur, quod reci-
perent aromata & lachrymas. Fiunt olea ex
floribus, herbis, seminibus, fructibus, aroma-
tis, lignis, metallis, &c. & hæc quidem vel per
expressionem, vel macerationem, vel destilla-
tionem.

EXPRIMUNTUR olea hoc modo: Accipi-
tur semen aliquod, seu fructus, à cortice du-
tiore purgatus, & contunditur calido pistillo
in mortario calido: contusum per setaceum
pannum torculari ligneo, si vulgaris est mate-
ria: sin pretiosa, stanno obducto exprimitur.
Quod si materia exprimenda aridior est, ut se-
men lini, torteri hinc probè in lebetæ agitando,
& versando debet. deinde fervens pressio subi-
ci, & exprimi involuta setaceo.

MACERANTUR simplicia in oleo communi
recenti, flores aut herbæ, ita ut oleo integran-
tur, frigida quidem in oleo lavato, calidæ ve-
rò in oleo puro: deinde insolantur per aliquot
dies, & facta expressione valida, herbæ abji-
ciuntur, & recentes immittuntur, idq; sæpius:
aut coquantur in duplici vase, donec flores vel
herbæ immixtae tene rescant, deinde expriman-
tur, recentesque injiciuntur & coquantur sæ-
pius: id autem fit ob temporis angustiam, aut
quia subitò eorum usus requiritur, aut quia
flores, vel herbæ, quæ medicamentum ingre-
diuntur, non sunt tam diuturnæ, ut macerari
& insolari possint, quantum necesse est. Com-
posita magna ex parte coquantur, admista
oleo, aqua, aut vino, aut infuso, aut decoctione
aliqua, pro medicamenti præscripti ratione.
Coquantur autem lento igne ex carbonibus
conflato, donec omnis fere humor, qui admi-
stus est, consumatur: aut coquantur in vase
duplici: quod præstat.

QUÆ per destillationem parantur olea,
aut per ascensum, aut descensum destilla-
ntur. Nam quæ contumacius reddunt oleum,
ut

ut ligna, per descensum extorquentur: quæ vero facilius, ut semina, & aromata, per ascensum. Elicuntur autem in arena calida, quantum distillandi modum in tertio libro expediemus.

Locus. EXPRESSA & macerata olea reponi debent vasīs vitreis, vel figulinis vitratis: destillata vero in vasīs vitreis, angustō ore, bene obturato: seruantur hæc *diu*: illa vero durant annum unum.

Tempus. QUAE ex fructibus & seminibus temperatæ qualitatis sūt, quale est oleum amygdalarum, sesaminum, elici debent, cum horum usus necessarius est: nam si antè extrahantur, novas acquirunt qualitates.

Quantitas, mensura, & compositio. QUOD ad quantitatem attinet, non una describitur mensura, sed pro natura olei, & medicamenti forma & scopo variatur.

OLEUM enim commune, per se vel cum aliis comixtum usurpatur, ut in clysteribus. Si per se, à ℥ss. ad ℥jss. injici debet, pro ratione ætatis, corporis mole, & ventris repletionem, ut supra in capite de clysteribus dictum. Si vero aliis commisceatur, ut vino, vel decocto, tum ad doloris lenitionem, æquis partibus, ad mollitionem vero excrementorum durorum, ad ℥ij. injici debet. Idem de omnibus temperatis oleis sentiendum est: ut chamæmelino, amygdalino, liliorum, & seminis lini. Aliorum autem multum calefacientium, tertia pars sufficit supra dictæ dosi, vel dimidia, nisi morbus extremus esset, in quo licebit communem dosim usurpare ad ℥ij. Minuitur vero quantitas, quando ex decocto pingui clyster paratur, vel quando butyrum, vel axungia porci admisceatur.

In externis vero remediis, ut unguentis, & linimentis, pro ℥ij. olei, addimus ceræ ℥ss. In cerato vero pro ℥ss. olei, ceræ vetustæ & duræ ℥ij. adduntur. In emplastro, aliquando æqualis mensura olei, & ceræ, vel ejus rei, quæ ceræ vices gerit, datur. Si emplastrum fiat ex decoctione herbarum, radicum, vel seminum, pro ℥j. olei M. j. herbarum injici potest. Quod si in decoctione fuerit aliquod viscidum, ut radix althææ, ceræ quantitas minui potest, pro regione, & tempore, & iis quæ admisceantur. Quod si axungia addatur, olei quantitas est minuenda, vel ceræ quantitas augenda ad dimidium. In metallicis autem, aridis, vel acerbis, oleum majore quantitate ponendum: quia multum olei imbibunt, & acium fragitur acrimonia. Augendum vero, vel minuendum pro consistenna, vel natura miscendorum, vel pro fine & scopo. Nam si ad sedandum dolorem, vel emolliendum, vel relaxandum, plus olei: si vero ad costringendum, vel siccaudum, minus ponendum est.

CAETERUM per expressionem, vel macerationem factum oleum ℥ss. communitè adunatur denariis quatuor nostris: destillatorum vero, & quidem pretiosiorū gut-

ta unica denario uno, plus minusve pro olei præstantia.

Porro oleorum usus est frequentissimus, ita ut illis solis aliquando utamur ad dolores, asperitates, & alios multos affectus curandos: sæpius autem ad unguentorum, ceratorum, & emplastrorum confectionem.

DE PVLVERIBVS & speciebus aromaticis.

CAP. XXVI.

HACTENUS fluida medicamenta expeditimus: nunc ad minimè fluida accedentes, primum de dissipatis, hoc est, pulveribus, deinde etiam coactis, tractabimus.

PVLVERES Arabibus Suffus, & Alcohol, Pulveres, & quæ ex rebus aromaticis constant, intrò sumendis, nostris Species dicuntur. Verùm species & pulveres differunt, sicut compositum pulveres & simplex. Sunt enim species pulveres compositam medicamentum mixti, sed nondum humida aliqua materia uniti. Vocatur & composita quedam, pulveres, ut pulvis seuz, &c. Species omnium ferè aromaticorum in usu & promptu esse solent, opiatorum nullæ, catharticoorum pauca.

PVLVERUM autem alii intra corpus assumuntur, alii foris applicantur. Qui per os sumuntur, aut vim alterandi, aut purgandi obtinent. Alterantes ex aromaticis componuntur: purgantes vero ex medicamentis purgantibus, vel speciebus compositorum, additis semper iis quæ vehementiam eorundem remittunt.

Qui extrinsecus apponuntur, ex variis medicamentis commisceantur simplicibus, iique diversis corporis administrantur partibus, veluti qui à vulgo medicorum, & pharmacopœorum epithemata cordialia, & hepatica vocantur.

Alii sunt utiles ad vulnera, & ulcera, idque in variis corporis partibus, & varias ob causas, ut pulveres capitales, adstringentes, sarcotici, erodentes. Hi autem ex selectissimis sunt medicamentis, plus minusve tritis, pro medicamenti præscripti scopo, eoque ordine, & diligentia, quo libro tertio, capite de tritura dicitur.

CAETERUM reponuntur pulveres seu species sacculis coriaceis bene confutis, aut quod magis probatur, vasīs vitreis, optime clausis: Duratio. vel pannis: vel pyxidibus ligneis. Verùm lingulis annis ut plurimum renovari debent. Qui foris applicandi sunt, quod frequentè in usu non sint, neque magna eodem tempore copia opus sit, primum componi solent, cum iis utendum est.

INTRINSECUS sumendi dantur in vino, Tempus jusculo, syrupo aut alio liquore conveniente, utentur.

Pulveres.

Species & pulveres differunt, sicut compositum & simplex. Sunt enim species pulveres compositam medicamentum mixti, sed nondum humida aliqua materia uniti.

Pulveres ex quibus componuntur.

Locus reponendi.

Duratio.

Tempus.

Mensura
sive dosis.

idque jejunis & diluculo appetente, a ʒj. ad ʒij. liquidem suaviores sint, ut species diamarg. trisantal. Efficaciores vero, ut diagemma, diacameron, a ʒʒ. ad ʒij. Species cordiales suaviores, in potionibus cordialibus, a ʒʒ. ad ʒij. cum ʒiv. aquarum, & ʒj. syrupi sumuntur. In celegmatis & pectoralibus remediis ponuntur pulveres diatragacanthi incrassantibus, a ʒj. ad ʒij. In expectorantibus leviter, diatriis simplicibus, a ʒʒ. ad ʒij. vel ʒij. Diatriis Salomonis, a ʒʒ. ad ʒʒ. augendo, vel minuendo pro forma remedii. Pulveres in instaurativis adduntur ea proportione, qua in opiativis: vel pro ʒj. decoctionis capi, pulverem cordialium ʒj. imponimus.

Valor.

Porro ʒj. specierum, quæ moschum, ambram, aurum, vel argentum recipiunt: estimantur communiter, a denariis octo notraibus, ad denarios decem, hoc est, bazium unū Constantinensem: cæterarum vero a denariis quatuor ad denarios sex.

DE TRAGEMATIS,

CAP. XVII.

Tragemata.

TRAGEMATA, vulgares Tragæas, Latini bellaria & secundas mentas appellant, sive ventriculi corroborandi gratia: sive ad flatus discutiendos, aut vapores impediendos, aliorumque viscerum ac membrorum affectus sanandos exhibeantur. Componuntur ex speciebus antidotorum, odoratisque aliis rebus, & medicamentis simplicibus in pulverem redactis, saccharo adjecto. In his conficiendis communiter capitur ʒj. sacchari ad singulas drachmas specierum, præsertim amariorum, aut minus gratarum: quia minus sacchari sumi possit, si jucundiores fuerint species. Qui palato magis serviunt, communem sacchari modum pro libito excedunt.

Tragemata
ex quibus.

Quantitas.

Tempus
utendi.

EXHIBENTUR drachmæ unius aut duarum pondere, cum pane tosto, in vino optimè macerato, mane stomacho jejuno, & vespere, duabus vel tribus horis ante coenam: interdum etiam post cibum, quando vapores in caput exhalantes prohibere volumus, quæ tamen nullo odore, vel sapore acri prædita esse debent.

Tragæa
rubra.

CÆTERUM tragæa rubra sic fieri solet. Accipitur pulvis sacchari albi crassiusculus, & in aheno supra prunas versatur, donec benè calefaciat. Deinde affunditur santalum sublimato maceratum, ac manibus, vel ligno in eum usum factò, saccharum miscetur, ne in grumos coglobetur.

DE ELECTVARIIS

aromaticis.

CAP. XXXII.

DE medicamentis dissipatis, id est, pulveribus & tragematis, modò differimus:

nunc de coactis, & actu humidis agendum est, ab Antidoto sumpto exordio. Verum cum horum tria sint genera: electuaria videlicet aromatica, cathartica & opjata, de aromaticis primò tractandum. Electuaria itaque aromatica appellantur, quòd ex electis consistunt aromatis, vel quòd præ cæteris medicamentis eligantur. Sunt autem medicamina melle, aut syrupo sacchari, id est, saccharo ad syrapi consistentiam cocto, excepta. Conficiuntur ex variis & multis peculiaribus medicamentis, præsertim aromatis (quorum delectus maxima cum diligentia ex typo supra in capite primo posito, fieri debet) melle, aut saccharo exceptis. Aromatum verò quantitas mellis saccharo inferenda, plerunque in ipsa compositione expressa est. Quòd si expressa non sit, & simpliciter sit additum mellis aut sacchari, id est, quantum satis est, tunc triplum mellis, aut syrapi recipimus, nisi medico secus videatur. Nam de quantitate variant auctores. Alii siquidem triplum, alii quadruplum, imò & sexcuplum mellis aut sacchari speciebus admiscet. Quare hic (ut in aliis omnibus ambiguis) medicos pharmacopei in consilium adhibeant, & nihil pro arbitrio suo faciant. Cæterum aromata saccharo vel melle cocto, & despumato, & igni exempto paulatim inspurguntur, & assidue versantur, donec perfectè fuerint mixta. Perfectè autem mixtionis nota sunt, si neque grumi, neque bullæ, neque lixæ, neque felluxæ, neque id genus alia, sed coloræ qualis conspiciatur. Ubi probè fuerint permixta, reponuntur non nimis calidè, vasis sigulnis vitratis, aut stanneis, aut plumbeis (si acetum admixtum non habent) benè obturatis. Vasa autem non debent ad summum usque repleri, ne dum fervent, exundent, ac distillant. Relinquantur itaque aperta, donec refrigerent, aut charta, cribri instar, stylo pertusa imponitur: deinde obturata reponuntur: & grata quidem & jucunda ad annum unum; amara vero & ingrata ad biennium. Tempore vero necessitatis exhibentur diluculo, & vespere, tribus aut quatuor horis à coena, pondere ʒij. aut ʒij. Horum ʒj. a denariis quatuor usque ad sex vendi solet. Ad confortandum membra principalia magis, quam ad alios usus, comparata sunt.

DE ELECTVARIIS

catharticis.

CAP. XXXIX.

ELECTUARIA cathartica (vulgò solutiva, & laxativa) dicuntur, quòd alyum purgandi facultatem habeant. Conficiuntur ex medicamentis purgantibus, aliisque melle aut saccharo exceptis, ad ditis semper us, quæ malitiam eorum corrigunt: ita ut specierum pars sit una, atque mellis vel sacchari partes tres, horum autem omnium exquisita & proba fiat.

ba fiat permixtio: primo cathartica probe mi-
fceanur, adeo ut jam omnia unum & idem
esse appareant: deinde paululum syrupi in pi-
lam lapideam infundendum est: mox species
adjiciendae, & circumagendae ambo simul li-
gneo pistillo, donec omnia unum & idem con-
sistentia & colore esse videantur. Postea per
vices affundatur reliquum syrupi, & eodem
modo procedatur. Quando res negligenter
miscentur, saepe usvenire solet, ut species in
una parte quasi conglobentur (id quod in dia-
grydiatis facile & saepe fieri solet) in alia ve-
ro vix sensu percipi possint: unde aegrotis ma-
ximum periculum, pharmacopoeis vero &
medicis ignominia conjuncta cum mala con-
scientia accedit. Servantur ut praedicta, va-
sis figulinis vitratis, vel stanneis, obturatis
in annum. Frequenter autem hodie de paulo
validioribus 3 vi. aut paulo plus minusve,
pro aetate, sexus, annique temporum rati-
one, & pro sumentis viribus exhibent. De
mitioribus, & iis, quae alvum leviter movent,
atque sine tumultu exonerant, qualia sunt dia-
prunum, diacatholicon, & similia, plus praebent,
nimirum unciam integram. Sumuntur
autem vel in forma potionis, vel boli. Ut sic
etiam observandum, ut purgantibus medica-
mentis aliquid commisceatur, quod in incun-
ditatem redundet, & quod romaeum firmet:
quod pleraque purgantia medicamen-
ta stomacho adhaerent, & eadem negotium
facessant. Interdum reipsa exigente, aliqua,
quae viam faciant, & transitum praebent, at-
que adeo humorum crassitatem incidant, adji-
cienda.

PROPINANTUR. omnia medicamenta pur-
gantia diluculo, cum scilicet ventriculus copia
humorum haud gravatur.

HORUM 3 s. communiter denarius decem,
sive bazonae Constituenti aestimari solet, plus
minusve pro ingredientum ratione.

DE OPIATIS.

CAP. XXX.

OPIATA sunt praestantiora quaedam anti-
dota narcotica, id est, stupefactiva, ab o-
pio, quod ingreditur compositionem eorum,
dicta. Haec non minorem, quam cathartica,
in miscendo diligentiam requirunt. Reponun-
tur communiter in vase stanneo, loco tempe-
rato declinante ad siccitatem. Durant com-
muniter in decennium, Theriaca vero ad vige-
simum annum: neque exhiberi debent ante se-
mestrem, nisi medicus aliquid praescribat. Oper-
culi itaque caveo inscribendum tempus mixtio-
nis est. Dantur ex iis 3 s. aut 3 j. Veteres ad
summum nucis avellanae magnitudine praebant.
Sumuntur autem vesperi, dum cubi-
tum itur, in vino aut alio liquore conveniente.
Horum 3 j. a denariis quatuor usque ad octo
aestimari solet, plus minusve pro varia eorum

A differentia. Utimur his in magnis doloribus,
colicis passionibus, aliisque affectibus, qui miti-
gatione indigent.

DE CONSERVIS.

CAP. XXXI.

CONSERVAE sunt flores, vel herbae *Conserva.*
exactissime concisae, vel tussae, & saccha-
ro mixtae. Sumitur plerumque triplum sac-
chari pulverizati, ad unam partem conciso-
rum florum, aut herbarum: alii, qui vel qua-
stui student, vel gulae gratificari cupiunt, plus
accipiunt. Parantur autem sic: Concisae ma-
teriae additur saccharum, & simul in morta-
rium bene mundatum conjiciuntur, miscen-
tur, & contunduntur, deinde aliquot diebus
Soli exponuntur. Caven dum autem, ne con-
servae fermentando diffuant, quod floribus
buglossi, borraginis praecipue usui venire so-
let: na vero cavetur, quando vas non ad sum-
mum impletur. Si herbae aridiores sunt, vel
natura, ut lavendulae, rosmarini, vel ratione
caeli, ut constitutione anni calida, non coale-
scere cum saccharo, quod etiam siccum est, fa-
cile possunt, quare saccharum coquendum est
ultra syrupi consistentiam, & deinde simul mi-
scenda aliquandiu supra prunas. Quo facto, *Locus repa-*
vatis vitreis, vel fictilibus densis, bene obtu-
ratis, servantur in annum, vel biennium. Est *Duratio.*
enim earum duratio inaequalis: aliae enim sa-
tis diu durant, ut rosarum: aliae contra cito cor-
rumpuntur, accedunt, vel arescunt, & tanquam
vermiculis in superficie corrosae videntur, ut
conservae borraginis, buglossi, violarum. Virtus
autem earum melius ex colore, sapore, odore-
que deprehenditur.

CAETERUM nullus in iis sumentis pra-
scriptus est modus: usus tamen obrinuit, ut
diluculo & vesperi nucis juglandis quantita-
te exhibeantur, vel per se, & citra aliorum ac-
cessionem, vel aliis speciebus, robur certis cor-
poris partibus addentibus, mixtae, & syrupo-
aliquo exceptae.

Quo ad earum pretium attinet, uncia u-
na pharmacopoeis communiter a denariis quin-
que nostratis, usque ad octo vendi solet.

DE CONDITIS.

CAP. XXXII.

CONDITA sunt ex floribus, fructibus, ra-
dicibus & corticibus. Flores pauci inte-
gri servantur, ut flores citrinati, arantiorum.
Reliqui minutissime incisi, vel tussae saccharo
conduntur. Sunt qui etiam rosarum tolia inte-
gra condunt. Capparum flores sale, genillae
sale & acetate conduntur.

FRUCTUS conduntur, aut conficiuntur *Conditura*
coctione: cocticiem cribro ceantur, & ad *fructuum.*
singulas julepi libras, pulpa quatuor unciae
adjuvantur, deinde lento igne coquantur,

31

donec ad eam consistentiam perducti sint, ut nec nimium liquidi, nec nimia coctione aridi, & exsuccati sint redditi: quod experientia facile deprehendi potest: nam si guttula in marmor aut ferrum demissa, manus, ubi refrigerit, non inquinat, justam esse coctionem censetur.

Conditura fructuum integrorum.

CONDUNTUR etiam fructus, si primum repurgati à cortice, & ossibus æquis partibus cum saccharo & aqua, lento igni coquantur, donec saccharum totam fructuum substantiam penetrarit, & ad justam coctionem perducti sint: quod ex eo deprehendetur, si julepus consistentiam habeat lentam, ita ut digitis ductus fila tenuia mittat: sed id experientia ipsa certius commonstrat.

FRUCTUS peregrini primum macerantur, deinde cocti cum julepo dilutiore, quem longum vocant, condiuntur.

Conditura radicum.

RADICES ut condiantur, primum terra & cortice exteriori purgatæ, & matrice, deinde in partes sectæ, coquantur in julepo dilutiore, donec radicem substantiam penetrarit, & probe coctæ sint, ut in fructibus dictum est. Peregrinæ verò radices humectantur, deinde in julepum impostæ coquantur, ut supra de fructibus dictum est.

Conditura corticum.

CORTICES quorundam fructuum, veluti citriorum, malorum medicorum, & limonum, quod substantia sint aliquantulum amara, primum aliquot dies in aqua macerantur, sæpius aqua mutata, deinde aquæ incoquantur, donec tenerescant: tandem in aquam recentem semel atque iterum immittuntur: postremo in julepum aut mel, cui multa sit aqua admitta, injecti coquantur ad justam crassitiem. Quod si fuerint peregrini, primum humectantur, deinde cum julepo, ut de fructibus dictum est, coquantur.

Locus reponendi. Duratio. Conditura composita.

REPONUNTUR pyxidibus aut vasis bene obturatis: durant autem annum, & interdum biennium, cortices diutius.

INTERDUM condita composita à medicis præscribuntur ex conservis, conditis fructuum, corticum & radicum, speciebus aromaticis, & saccharo: sic tamen, ut conservæ duarum aut trium unciarum instar: species autem, si acres & caræ sint, uncia: si lenes, sescuncia: sacchari, quod satis est: auri autem bractæ tres, aut quatuor, si divites assumunt, injiciuntur.

Notæ.

PORRÒ condituræ ars planè ad delicias inventa, magnum ægrotis momentum affert, dum eo invento medicamenta alioqui perfatus fastidita, ita condulantur, ut stomacho & palato grata sint, aut etiam in plures annos integra, & veluti recentia durent.

DE ECLEGMATIS,

CAP. XXXIII.

LINCTUS, Græcis eclegmata, Arabibus Lohoch, est medicamentum thoracicum,

ad pulmonis noxiam præsidio efficax, & ad pituitæ in thoracem effluxum expectorandum idoneum. Horum alia simplicia, alia composita. Simplicia, ex foliis medicamentis simplicis decocto, aut succo, & saccharo, melle, aliòve humore parantur. Composita, gummi, fructus & aromata recipiunt. Fiant ex dulcibus, mediocriter amaris, & nonnullis acerbis.

REPONUNTUR vasis figulinis vitratæ. Servantur autem simplicia in sua perfectione annum unum: composita verò biennium, his exceptis, quæ amygdalas, pineas, pistacia, & alia hujusmodi, quæ facile senescunt, recipiunt.

EXHIBENTUR quovis tempore, ante & post cibum, nucis avellanæ aut fabæ quantitate, potissimum verò diluculo & vesperi, melius verò, ut uncie unius pondere lambendo sumantur. Decinentur in ore donec sua sponte liquefiant, atque adeò paulatim descendant. Horum 3 ß, septisatis quatuor emittit denariis nostratibus.

AD asperæ arteriæ asperitatem, pulmonis inflammationem, ulcera, spiritus difficultatem, anhelationes, tussim ex humoris influxu ac desillatione ortam, & eos, qui difficulter glutinosa excreant, ut præfocari videantur, &c.

DE EXTRACTIS.

CAP. XXXIV.

EXTRACTA, ἔκχρησµατὰ Græcis vocantur: sunt ex medicamentis simplicibus & compositis, ad hunc modum. In aqua vitæ optima ponitur medicamentum aliquod minutim incisum, ita ut ad duos digitos emineat aqua, vase optime obturato: deinde ubi per tres dies in loco aliquo calido vas fuerit relictum, aqua in aliud vas effunditur, medicamentum verò per pannum lineum validè exprimitur, & abjicitur. Tunc rursus aliud ejusdem generis medicamentum in eandem aquam, ut prius, infunditur, maceratur, & exprimitur, idque ter quaterve ita reiterandum, prout extractum validum, aut imbecillum quis parare voluerit. Quod si medicamentum fuerit magni pretii, ut est lignum aloës, rhabarbarum, &c. non semel est ei affundenda aqua vitæ, sed sæpè ac sæpius, ut penitus quicquid inerat spiritus, aut facultatis, in aquam deponatur. Posteaquam igitur vini spiritus facultate medicamenti abundaverit, ita ut quasi proprium jam miserit saporem aut odorem, tum medicamentum exprimitur, colatur, aquaque vitæ à facultate medicamenti per balneum Mariæ separatur, extrahendo, quousque incrascescat: tum in vase vitreo, vel figulino vitrato reponitur, vase optime clauso: quod quò fuerit vetustius, eo etiam erit melius. Datur ex tempore, aliòve diluto, à ʒ ß. usque ad ʒ ß. vel in aqua...

catapotio per se, aut medicamentis aliis mixtum, manē stomacho vacuo.

Ufus. Usus quidē extracti est, quōd pauca quantitate assumptum, magna in corpore nostro præstet commoda. Etenim ubi de medicamentis in tota substantia dari solet ꝑ. extracti sufficit ꝑ. in quo certē agrotis multū gratificari potest, præcipuē cum plerique ab assumptione medicamentorum plurimū abhorreant.

DE LINIMENTIS.

CAP. XXXV.

DE medicamentis coactis humidis intrinsicis sumendis hætenus differuimus: nunc de iis, quæ extrinsecus apponuntur, agemus, initium à linimentis sumentes.

Linimenta. ITAQUE linimenta sunt, quæ liquida inunguntur. Differunt ab oleis & unguentis, ab his quidē, quōd liquidiora existant: ab illis, quōd crassiora sint, eoq; magis adhæreant. Fiant ex oleo, adipe, butyro, sevo, liquefactis, vel aliis quæ olei ipsitudinem habet, ut styrace liquida, myrrha liquida. Aliquando additur terebinthina, vel mucilago, vel medulla, quæ ad ipsam temperaturam & consistentiam similis est. Notum autem nulla certa quantitas describitur: communiter tamen Medici ad ꝑ. olei recipiunt: butyri, adipis, cremoris ana ꝑ. ij.

Locus reponendi. REPONUNTUR vasis figulinis. Utitur autem his calidè duobus vel tribus horis ante cibum, cum vel aspera in partem lenire, vel dolorem mitigare, vel calefacere, rarefacere, vel refrigerare, vel exiccare, vel humectare, vel discutere, vel detergere, vel emollire, vel maturare, intendimus.

DE VNGVENTIS.

CAP. XXXVI.

Unguentum. VNGUENTA crassioris consistentiæ sunt, quàm linimenta, & valentiora: & Galeno ea dicebantur, quæ ex odoramentis conficiuntur: nobis verò, quæ unguinoso suo corpore, partibus illita, & ceræ quodam lentore crassitudinem adeptæ, inhaerent. Fiant ex oleis, pulveribus & ceræ: interdum etiam adipe, butyro, mucilagine, lachrymis & gummi, &c. Species juxta affectuum, quibus adhibentur unguenta, diversitatē variatur. Ceræ, ut convenientem nanciscatur consistentiam, adjiuntur. In his autem componendis hodie plerique observant, ut uncia uni oleorum, drachmam unam specierum, & drachmas duas commisceant. Sed præstat ceræ quantitatem ejus qui componit, arbitrio ac iudicio relinquere, ut is scilicet addat, quantum ad justam unguenti consistentiam satis est.

Modus parandi. CÆTERUM horum alia absque igne parantur, cum materiæ oleo, vel pinguedini pisseto bene miscentur: alia admota igni, idque

dupliciter: vel pinguedinibus liquatis, ut materiæ metallicæ, terræque facilius miscantur, atq; uniantur: vel maceratis aliquandiu pinguedine plantis coctis, & validissimè per crassioris texture pannum, vel per se expressis materiis pinguedine addita, ad perfectionem coctis. Si unguentum ceram recipit, liquata simul pinguedo & ceræ ab igne remouentur: ubi concreverit ceperint, pulveres injiciuntur, & simul miscentur, donec profus refluxerint. Si mora molesta est, patella aquæ frigidæ imponatur, & citissimè concreverit.

Locus reponendi. REPONUNTUR pyxidibus vel vasis figulinis vitratis, vel stanneis.

Duratio. DURANT autem annum, quædam biennium & triennium. Usus verò horum antebum est.

Tempus reponendi. QUOD ad valorem attinet, venditur ꝑ. communiter denariis quatuor nostratibus.

DE EMPLASTRIS.

CAP. XXXVII.

Emplastrum. EMPLASTRA Græcis sunt medicamenta, varia simplicium genera, & metallica præsertim recipientia, atque eoque percocta, quousque manus amplius non inficiant. quæ refrigerata sint solida & dura, calefactione verò malaxantur. Arabibus recentioribusq; Cerota nuncupantur.

Emplastrum Græcorum. ARABUM verò emplastra ea sunt, quæ Græcis malagnata, cataplasmata, & epithemata ex herbis, floribus, farinis, oleis, & adipibus composita, quæ tam diuturnam coctionem non patiuntur atque emplastra. Verum de his deinceps, nunc verò de Græcorum emplastris agendum est. Hæc sunt ex metallicis, lapideis, terræ speciebus, fecibus, lachrymis, succis, liquoribus, seminibus, radicibus, herbis, animalium excrementis, ceræ, & resina, &c.

Modus componendi emplastrum. METALLICA prius oleo, vino, aceto, aut alio quovis liquore sine igne nutriuntur, & in pila, aut sartaginis fundo rudicula, vel pistillo continenter mota crassescunt. Pinguis, si quæ addenda, in lebecæ super ignem lentum assidue tribulata, metallicis adjunguntur. Gummi genera postrema cæteris decoquendis adhibentur. Liquanda humore aliquo idoneo macerantur, dissoluntur, collantur, & ad humoris illius consumptionem coquantur. Quæ verò terenda sunt, per se probe trita in opus cum cæteris veniunt. Succis item crassis & siccati, aliquo liquore soluti, & ad illius expirationem cocti post misceri debent, quando emplastrum refrigerari incipit. Liquidi verò & recentes oleo immiscendi, & cum eo coquendi. Herbe etiam recentes, liquore aliquo macerate, in eo postea percoqui debent, dum exierit: quod in emplastro Gratia Dei ex vino in usum venit. Emplastri corpus & materiam faciunt ceræ & resina: quorum quod primum est, nullam ad vir-

tutem efficacitatem addit, sed solidum tantum corpus præbet. Alterum verò, ut non nihil materiam augeat, pro vario tamen genere qualitatem admovet, & aliquantulum medicamenti vires immutat. Est, ubi neutrum ad emplastri consistentiam requiritur, quando iusta crassities non temerè ex aliorum materia suppeditatur: quod in emplastro diachalceos factitatum est. Oleum ad medicamentorum coctionem, & idoneum materiae argumentum in emplastra venit: quod etiam nonnunquam suis viribus totam medicamenti molem afficit. Anodynum namque molliens, resolvens, illius opera efficitur & medicamenti vis acrior, aut subaustera obtunditur. Emplastra ipsa oleo, aut aliquo liquore idoneo coquere convenit ad liquoris, quem adhibueris, consumptionem, dum manus non inquinant, tandem manibus oleo inunctis, formanda in magdalias oblongas rotundas.

Dofis. QUOD ad ingredientium quantitatem attinet, ad aridorum uncias tres olei: ad hujus autem quadrantem, cerae libra, resinae des, quò illud fiat tenacius. Hodie expresso aridorum & oleorum pondere, cera, quod satis est, addere solemus. Non potest autem in omnibus emplastris certus medicamentorum modus pondusq; describi.

Locus reponendi. REPONUNTUR emplastra, seu potius chartis oleo inunctis involvuntur, vel pyxidibus servantur, ut plurimum quidem ad annum.

Duratio. *Valor.* AESTIMATUR 3 s. communiter denariis quatuor nostratibus.

Tempus reponendi. *Psim.* UTIMUR autem his ante cibum, tum ad humorum influxum per inflammationes repellendum, tum dolorem leniendum, membra corroboranda, dura emollienda: discutienda ea quæ coierunt: cruda concoquenda maturandaq; infixa pertinaciter, evocanda: ad supurationem ducenda: purganda: aperienda: glutinanda: cicatrice obducenda.

Emplastra improprie qua. PORRO sunt & emplastra improprie dicta, quæ citra coctionem parantur, ut quæ cremore alicujus, velut psyllii, & succis: quædam aut pane, aut farina hordei coagmentantur.

DE CATAPLASMATIS.

CAP. XXXIIX.

*Cataplasma-
ta.* CATAPLASMATA cum emplastris improprie dictis, magnam habent similitudinem. Chirurghi hodie pulticulas quoque vocant, eò quod mollem spissitudinem habeant, & linamento, aut stupa, aut lana excepta, emplastri modo extendantur, ut adherere possint. In hoc autem à pulticulis differunt, quòd hæc farina aliqua, in oleo & aqua, vel melle, vel butyro decoctæ sint: illa verò ex herbis viridibus, radicibus, floribus, fructibus, seminibus cõtusis, oleis, adipibus, farina confectionantur.

Dofis. PLANTARUM autem, vel alterius mate-

riae singulis fasciulis: olei, vel adipis singulæ uncia, vel fescuncia misceri debent.

POSSUNT autem supra omnes partes dolentes aut inflammantes applicari. Quòd si hypochondriis calefacientia & discouientia cataplasmata applicanda sint, nisi antea vacuato corpore, adhiberi minimè debent. Attahunt enim totius corporis excrementa.

CAETERUM doloribus leniendis, tumori- busque concoquendis, vel dirigendis maximè accommodata sunt.

DE CERATIS.

CAP. XXXIX.

CERATUM à cera & oleo dictum, est medicamentum consistentia quodammodo medium inter unguentia & emplastra. Concinantur ex cera, pice, resina, propoli, adipe, & oleo, & pulveribus. Fiant etiam ex emplastris oleo liquefactis, cum scilicet pars effecta emplastri duntaxat ferre nequit. In hujus compositione idem quod in unguentis, pondus nonnulli observant Medici, ut scilicet 3 j. oleorum 3 j. aut 3 j s. specierum respondeat. Cerae dura paulo plusquam 3 s. pro 3 j. olei, addita pauca resina. Adhibentur ventriculo, hepati, spleni, pectori, utero, & ossibus fractis, ita tamen, ut eorundem figura parti, cui admoventur, similis sit. Quod enim ventriculo adhibetur, seuti formam obtinere debet: quod jecinori apponitur, jecoris: quod leni, lienis. Acu etiam transversim transmissa, consuuntur: atque ante cibum stomacho jejuno applicantur. Stomachica cibi tempore seponuntur.

DE DROPACE.

CAP. XL.

DROPAX, Latinis picatio, à pice vocata est, qua membra externa omnia, extenuata, resoluta, frigida & humida oblini solent. Est autem simplex, vel compositus. Simplex ex pice modica oleo liquata, constat. Compositus præter picem oleo liquatam, recipit etiam piper, pyrethrum, bitumen, semen rosismarini: & si opus sit siccare, sulphur vivum, salem, cinerem samentorum: sin vellicare, adarcem, aut euphorbium. atq; hæc tria liquefactis adjiciuntur, ut majorem calorem excitent. Forma autem varia est. Quidam enim emplastri formam referunt, alii cataplasmatum.

CAETERUM dropax uterque calidus ad huc cuti illinetur, & præteris membris adglutinabitur. Priusquam autem perfrigescat, avelletur, rursusque calefactus ad ignem admovebitur. idem antea quam refrigescat, avelli debet, idque sæpius. Tam crassas autem membris affectis, quibus pili prius ablati sint, adhibebitur, quam ægri vires tolerare poterunt. Qui robusti sunt, etiam lavare, & corpus exercere

cere possunt interea, dum dropax est partibus affectis obductus.

Ufus. Usus hujus in totius corporis, aut ejusdem partium extenuatione est. Humeat enim, calefacit, ac sanguinis copiam allicit, atq; aded amissam carnem reparat, extenuatosq; reficit. Adhibentur etiam iis, qui crebro vomunt, & qui cruditatem patiuntur, atq; affectus coeliacos: item cataplasmatibus vice in malis diuturnis, & ante sinapismum, ut corpus ad sinapi præparetur: & post sinapismum, ut affectus reliquias discutiatur.

DE SINAPISMO.
CAP. XLI.

Anibus, insanix, capiti admotus. Thoraci autem in asthma, orihopnoea, tussi diuturna. Item in destillatione, caput & thorax sinapismo illinendus. Stomachus etiam & ventriculus in longis ipsorum passionibus sinapismo obducuntur. Conveniens quoque præsidium ischia dicis, podagricis, & omni parti resolute, aut alio quodam modo sic refrigerata, ut difficulter caleferi queat. Præterea in acutis passionibus, utpote lethargo, cataphora & catacho, sinapismus inducitur, in initio quidem cruribus: ubi verò materia radices egerit, ac firmata fuerit, capiti.

DE TABVLIS,
orbiculis, & morsellis.
CAP. XLII.

PERACTA coactorum humidorum medicamentorum natura, siccorum & solidorum ineunda est ratio, exordio à confectionibus solidis sumpto. Horum autem triplex est forma, rotunda videlicet, qua draça & oblonga. Quæ rotundam orbicularemq; formam accipiunt, Orbiculi sive Placentæ dici *Orbiculi* possunt, à nostris Rotulæ vocantur. Quæ quadrata forma effinguntur, Tabulæ aut Tabulata nominantur. Quæ figuram oblongam recipiunt, Morselli & Lozengix barbaris *Morselli* appellantur.

COMPONUNTUR magna ex parte, ex speciebus electuariorum, adjectis quibusdam novis & recentibus. Interdum caporum & perdicum pulpæ, amygdalæ, nuces pineæ, uvæ passæ & id genus alia, commiscentur, adjecto saccharo. Funt nonnunquam ex medicamentis, quæ alvum solvunt, in pulverem redactis, quibus saccharum in aqua stillatitia aliqua, humori evacuando accommodata, dissolutum additur: & tabulæ purgantes dicuntur.

IN orbiculis autem seu rotulis parandis accipiuntur uncix quatuor sacchari ad drachmas duas specierum.

IN tabulatis verò & morsellis parandis eadem servatur quantitas & proportio: alii tamen ad libram unam medicinale sacchari sumunt specierum drachmas octo: alii duodecim, præsertim in purgantibus tabulis.

CÆTERUM orbiculos parandi ratio hujusmodi est. Coquitur saccharum ad perfectionem exactam, deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agitatur, & species injiciuntur, ac probe miscentur. Cavendum, ne nimis citò pulveres addantur, ne adurantur, aut vis ipsorum resolvatur, mixtis simul cunctis perplicam lebetis, in tabulam, farina vel pulvere aliquo, ut cinnamomi, fantali rubri, &c. stratum: spathula assidue saccharum pari & æquali quantitate extrahatur, quod decidens placentalæ modo in orbem concrevit. Si quid verò remanet in lebetis, duret iterum, *Orbiculos parandi ratio.*

SINAPISMUS nihil aliud est, quàm cataplasma, aut emplastrum ex sinapi, additis ficibus contusis confectum, qualia hodie sunt, quæ vulgò vocant rubificantia, & Græci *perisiva*, unde *perisiva* nomen habet. Mitior autem sit, vel fortior pro natura corporis, vel partis affectæ. In corporibus duris, qualia sunt rusticorum, nautarum, piscatorum, & id genus hominum fortioribus utimur: in urbanis, mediis: in pueris, mulieribus, & non multum carnosis, imbecillioribus.

FORTIOR duas partes sinapi contusi recipit, ficuum partem unam. Imbecillior contra ficuum partes duas, sinapi unam. Medius æquales utriusq; partes. Parantur autem hoc modo: Ficus sicca in aqua tepida pridie macerantur, sequenti die expressæ probe lævigari debent, deinde sinapi acre per se contulum misceri, & massa faciendæ.

SUPRA partem autem remanere debet, donec dolor subssecutus fuerit vehemens, & caro lividior altiorq; evaserit, & postquam absolutum fuerit, pustulæ mitius eruperint. Quòd si etiam sensus perierit, animum adhibere oportet, parte quam obleveris sæpius detecta: quia si vel immodicè adurantur ita affecti, tamen non sentiunt.

PORRÒ si dolor vehemens ruborq; accesserit, & pustulæ, linteolum succo malvæ, aut sœnigræci cum rosaceo madefactum imponemus. Deinde rosaceo cerato cum cerussa utemur. In his autem qui continua febre laborant, ulcusque habent, tum in catilaginosis, tum locis excarnibus, vitari debet sinapismus. Ulcera enim efferuntur, nimiaque acrimonia exacerbantur: partes verò carnis vacuæ, si obducantur sinapismo, uruntur, interdum etiam nigrescunt.

IMPO-NITUR autem sinapismus, ubi ex alto ad superficiem extrahere volumus, ideoque alicui parti admotus, non amovetur, dum cutem exulceret, aut eruento colore suffundat. Usus autem in diuturnis potissimum affectibus, ubi reliqua præsidia non succederint, efficacissimus est. Maxime verò prodest capitis dolori, hemicranix, morbo comitiali, vertigi-

sed pauca aqua affusa liquecet. Deinde extrahatur ut prius. Rotula concretæ digitis sigillatim auferantur, & farina superficiei inferiori adherens penicillo, aut panno absterfa, in cribrum coniciatur, & ulterius in loco calido exiccetur. Quando candidiores orbiculi experuntur, saccharum albiſſimum coctum diu pistillo agitur: ita non ſolum candidius, ſed etiam friabilius ſaccharum evadet, & qui inde fiunt orbiculi, eodem modo.

QUIDAM in tabulam ſuperficietenus ſpongia madefactam ſaccharum infundunt, quæ ratio non aliena eſt, ſed rotulæ valde tenues fiunt. Alii marmor butyro, vel oleo leviter inungunt prius, quemadmodum penidum paratur.

SUNT rursus alii, qui ſimpliciter in nudam tabulam æneam tenuem bene ſavigatam ſaccharum fundunt: deinde ubi reſinxit, ut avelli poſſit, leviter igni admovent.

VERUM cum multa una vice conſicienda ſunt, farinam ſubſternere commodiſſimum videtur: nec poſſunt hic ſigillatim orbiculi auferri, ſed ſimul deinde in cribrum coniciuntur, cribrando farina trajicitur: quod reliquum eſt tenuioris farine, cauda vulpina baculo alligata, excutitur.

Tabularum & morſellorum paran-di modus. In tabulis quoque & morſellis ſaccharum diutius agitari, additis in fine materiis oportet: quod deinde in tabulam ſuperficie humectata ſimul ſecundum longitudinem effunditur, & ligneis tabelis adpoſitis madefactis utrinque cogitur, atque latitudine & craſſitudine tabularum vel morſulorum formatur: poſtea præcitantur, & in alium locum ſicciorum tranſponuntur.

QUIDAM ſaccharum in tabulis latitudine morſulorum, aut tabularum imponunt & formant, deinde in fruſta apia ſecant.

QUIDAM vero ſaccharum fluidum adhuc, in tabulam æqualiter ſitam effundunt, nec cohibent, ſed ſuperficiem ejus acie cultei, forma morſulorum ſeu tabularum perstringunt: poſtquam ſaccharum induruit, totam maſſam tollunt, & in ſuas portiones pro modo linearum tranguunt. Hic modus optimus eſt expediſſimus, minimeque diſpendioſus.

SUNT qui non effundunt ſaccharum, ſed ligneis quibusdam ſpathulis ex lebecæ fruſtatim eximunt: veterum tales fiunt valde inæquales.

PLACOTOMUS, ex quo hæc tranſcripta ſunt, certis quibusdam formulis ligneis, vel ſtannicis, quatuor lateribus clauſis, uti ſolet, quibus ſaccharum, tanquam carere quodam, ne inæqualiter diſſuat, continetur: deinde formato ſaccharo, formulam removet, & in partes, ut prius dictum eſt, maſſam diſſecat. Hic modus videtur omnium optimus, & ad efficiendos elegantes æquales morſus apuſſimus.

A MORſULI, ſi opus eſt, in cribro ſubjectis chartis fornaci impoſiti, exiccantur.

QUANDO fruſtus, ut amygdala, pinea, uve paſſa, ſpeciebus adduntur, diutius morſuli ſiccandi ſunt.

ITEM ad morſulos materiæ plerunque inciduntur, aut craſſius quam ad rotulas contunduntur. Obſervandum autem eſt, ut in tabulatis citius immiſceantur ſpecies, ſervente quodammodo adhuc ſaccharo: in morſellis vero ſerius reſefacto, & tantum non refrigeſcente ſaccharo: unde etiam in morſellis & lozengis minus laxatur, aduritur, abumitur, que vis ſpecierum, vegetiorq; & efficaçior remanet, quam in tabelis ſeu tabularis.

PRÆTEREA ad conſectiones ſolidas ſaccharum coquitur tantisper, dum aquoſitas omnino abiſumpta eſt. Id vocant ad perfectionem coqui, cujus rei ſignum eſt, quando ſpathula extractum, & violenter in ærem proſectum, in floecos, inſtar nivis craſſioris abire videtur.

SERVANTUR orbiculi, & tabulata in ligneis arculis, ex tiliæ, aut ſimili materia inodora. Quæ enim ex abiete, & aliis reſinoſis lignis fiunt, ſuo odore medicamenta incluſa inſiciunt, vel in calidore loco reſinam reſudare ſolent. Poſtea in ſiccis & calido loco reponantur. Servantur autem ad menſes ſex, Durum vel plus.

D TEMPUS exhibitionis ante cibum, duas vel tribus horis. Purgantes vero tabulæ tribus, aut quatuor horis cibos præcedunt.

EXHIBENTUR ex iis orbiculi duo, aut tres, plus aut minus, pro morbi conditione. Morſulus unus, niſi admodum exiguus ſit, pro vice ſufficit. Expurgantibus ut plurimum non datur, niſi ꝓ. interdum vero plus minusque pro ſumendis vinibus, per ſe, vel trita in juſculo capi, vel galli.

E QUO ad precium attinet, ꝓ. ut plurimum à denariis quinque uſque ad decem noſtrates venditur.

DE TROCHISCIS.

CAP. XLIII.

TROCHISCI de nardis, ſive eſſentia Græcis, pithili, ſive plantulæ Latinis: medicamentum planum, depreſſum, in rotæ aut orbiculi, ſeminisve lupini formati coactum, etſi quadrati hodie pluribus fiunt.

HORUM autem alii per ſe in corpus aſſumuntur: alii in compoſitiones aliorum medicamentorum recipiuntur, alii extra corpus applicantur, conſtantque ex metallicis: & hi vel ulceribus malignis utiles: vel oculorum morbis inſerviunt, qui ſic Arabibus, & Collyria Latinis dicuntur. Ex eorum numero, qui inera corpus ſumuntur, alii ex aromaticis, herbis, fruſtibus & medicamentis quibusdam purgantibus conſtant: alii ad eorum compoſitionem.

positionem opium requirunt. Fiunt ex medicamentis sicis tritis, & cum aqua, aut decoctione, aut succo mistis, donec ad eam crassitiam reducantur, qualis est massa pilularum. Formantur autem in rotulas. Quidam imagines imprimunt, quod in vulgaribus supervacaneum est: in pretiosis vero, ut gallia, alipta, moschata & cæteris, non indecorum.

Locus reponendi. SICCANTUR in umbra, & papyro involuti, lignicis pyxidibus reponuntur.

Duratio. DURANT annum unum, & qui opium recipiunt, duos, tres, & plures. Qui foris applicandi sunt, cum ex medicamentis consistunt, quæ non facile resolvuntur, servari possunt in annum unum, aut duos.

Dose. CÆTERUM pastillorum, qui citra aliorum medicamentorum commitionem sumuntur, pondus haud excedat ʒj. vel ʒj ʒss. Et si sanè quorum compositionem opium ingreditur, pondere ʒj. aut ʒj ʒss. dantur, triti ex aqua, aut vino, aut alio quovis liquore, ut congruere videtur.

Ufus. PORRÒ pastillorum forma idè à veteribus inventa est, ut medicamenta in pulveres redacta, per eam diuùs conserventur, quæ alioquin perirent, exhalarentque, & vires suas amitterent. Nam pastilli sic indurati, densique facti, faciliùs aëris injuriis resistunt: pulveres minimè: quia cum tenues sint, aër statim eos subit, atque ita immutantur. Nonnunquam antidotis, succis medicatis, saccharis, catapotis, clysteribus, unguentis, aliisque ejus farinae commiscentur. Præterea utiles sunt pastilli, qui ab inferioribus partibus injiciuntur, ad eos potissimum affectus, qui in fra umbilicum insistant. Nam superiùs vis illorum pervenire non potest.

DE PILVLIS.

CAP. XLIV.

Pilula. PILULAE à parvæ pilæ similitudine dicuntur, & Græcis *ναρῶνια* vocantur: medicamentum est, quod deglutendo sumitur, ad fallendum medicamentum insuavitatem inventum.

Pilularum compositio. CONFICIUNTUR ex amaribus, acerbis, & foetidis, aloë videlicet, colocynthide, scammonio, agarico, sagapeno, fæcocolla, myrrha, aliisque; lachrymis, additis iis, quæ malitiam eorum corrigunt: omnibus, inquam, tritis, deinde cum succis, aut aquis stillatitiis, in massam tereti forma redactis, quæ cum leviter in umbra fuerit exiccata, vesica, vel corio, vel quod melius est, papyro ceræ liquatæ intincta involvitur & pyxidibus stannicis sicco loco reponitur. Servatur autem purgantium pilularum massa annum unum, vel eousque, quò situm varii coloris intus non contraxerit (ea enim vitiosa est): quæ verò opium acceperunt, duos, tres, & plures annos. Tempore usus massa rursus tenetur, & cum succo aliquo in pilulas vel majores, vel minores, vel

A mediocres, prout eas magis vel minùs diù in ventriculo immorari volumus, formatur.

QUAE majori forma paratur pilulæ, ut sunt capitales, tribus aut quatuor horis à leviori cœna, vel media nocte, vel post primum somnum assumuntur. Minores & leves, ut pestilentiales, & alephanginæ, hora una, vel duabus ante cibum commodè exhiberi possunt. Mediocres verò matutinis horis in usum veniunt. Modus tamen exhibitionis rarò drachmam unam excedit, quæ communiter septuaginti denariis sex usque ad octo nostrates venditur. Quoniam autem semel, id est, non masticatæ devorandæ sunt, ob ingratum saporem tectorio aliquo indigent. Quæ in re saccharo, aut cinnamomi pulvere, aut auri foliis utimur, quod longè est æquius quàm membrana prunorum & uvarum (quod nonnulli factitiam) inducere. Durior enim ille cortex tam obstinatè sæpè pilulas tegit, ut ventriculo negotium facessant, nec multis post horis actionem exerant: interdum etiam integræ vomitu, aut secessu regerantur. Prunorum aut pomorum pulpa involviturò possunt, ut & pane azymo vino molliter perfuso. Quidam facili negotio ex ovo sorberi jubent.

HORUM ferè in capite purgando solennis est usus. Quum enim materiæ vacuandæ longinquitas vulgaribus medicamentis non cedat: ea faciliùs pilulis, quæ alio quovis pharmaci genere, propinquantur.

DE COLLYRIIS.

CAP. XLV.

COLLYRIA Latinis medicamenta vocant. Græci *νοῦς-ἰατρῆα* vocant. Hæc verò duùm generum sunt: quædam enim liquida sunt, & privatim hodie à Medicis collyria nominantur: quædam verò arida, & Arabibus Sief, & Alcohol, dicuntur.

LIQUIDA sunt ex aquis stillatitiis, ut ro. Collyria sarum, myrthi, plantaginis portulacæ, capri, folii, &c. aut ex succis herbarum fructuumve repurgatis, quibus parum albuminis ovorum adjicitur: quorum gutta una aut altera oculorum angulis instillatur. Arida ex metallicis conficiuntur, herbis, floribus, fructibus, aliisque plantarum partibus tenuissimè tritis, ac liquore aliquo competenti, in pyramidis ferè, vel trochiscorum formâ redactis: quæ usus tempore vel trita, ac in cote lævigata & in tenuissimum pollinem coacta, aliquo stillatitio liquore dissoluta, instillantur: vel arida inspirantur, aut intra palpebras ponuntur.

SICCANTUR arida in umbra, & chartis involuta, pyxidibus reponuntur ad annum unum, vel duos.

UTIMUR his in oculorum diversis morbis, ulceribus, vulneribus, fistulis, suffusionibus, & id genus aliis.

DE APOPHLEGMA-

tismi.

CAP. XLVI.

*Apophlegmatismi
quid.**Apophlegmatismi
compositio.
Modus
mendi.*

APOPHLEGMATISMI Græcis sunt medicamenta, quæ retenta in ore, & commandata, per emissaria palati pituitam, & qui in capite concreverunt, humores noxios eliciunt: vulgò masticatoria vocant. Fiunt ex sinapi, hyssopo, cortice, capparis, origano, thymo, pulegio, uva passa, mastiche, radice acon, zingibere, pyrethro, pipere, uva taminea, & id genus aliis.

HORUM usus varius est: ut enim medicamenta in partes minutas concisa commandantur, dentibusque confringuntur: aut trita & contusa succo aliquo, vel liquore, vel melle excipiuntur, & in mansiles pastillos, sive trochiscos coguntur, & cum postulat usus, unus præbetur mandendus. Aut medicamenta contusa sacculo è subtili linteo confecto induntur & commandantur. Aut jus decoctorum medicamentorum diù in ore continetur.

CAETERUM oportet manducantem deorsum nuere, & ex intervallis, quò congestus humor effluat, hiare.

*Tempus
mendi.*

UTENDUM autem apophlegmatismis matutino tempore, & tum potissimum, cum à reliquis excrementis corpus vacuum est.

Usus.

ADHIBENTUR hæc ad omnes capitis ventos affectus, hebetudinem oculorum, auditus difficultatem, linguæ resolutiones, pustulasque omnes, quæ caput aut faciem occupaverint. Post illorum usum aqua calida os abludendum erit, aut melicrato, aut pisanæ succo.

DE NASALIIS.

CAP. XLVII.

*Errhina
que.**Errhinorū
compositio.**Sternutamentum.**Tempus
mendi.**Usus.*

ERRHINA Græcis vocantur, quæ in oblongam, ac pyramidis formam coacta, naribus induntur: hodie vulgus medicorum Nasalia nominat. Hæc autem sibi, ut extrahi queant, alligatum habentia, ex medicamentorum huic instituto servientium speciebus, liquore aliquo, aut adipe, & exigua cetera exceptis, componuntur. Est & aliud errhinorum genus, quod siccum, naribus inditum, aut calamo inspiratum, sternutamentum vulgò dictum, ex pipere, pyrethro, nitro, nigella, castoreo, vel cilebore albo, &c. confectum. His autem omnibus non utendum est, nisi postquam corpus univèrsum, aut venæ sectione, aut purgatorio medicamento fuerit evacuatam.

Usus verò est in diuturnis capitis affectibus, præsertim epilepsia, oculorum hebetudinibus, narium obstructionibus, odoratus difficultate, convulsione cynica, & morbo regio, &c.

DE CONFECTIS.

CAP. XLIIII.

CONFECTA vocantur materiae saccharo sicco obductæ, & ceu rectorio quodam vestitæ. Obducuntur autem semina, fructus, fructuum cortices, aromata integra, vel in frusta dissecta, ut gulæ magis arideant, & minor molestia assumi queant: alia enim nimis amara, aut acra sunt, aut alioqui saporem nimis medicamentosum habent, ideoque gustum offendunt.

SEMINA (ut coriandrum, anisum, foeniculum, carum, cuminum, semen agni, canabis, amomum, cardamomum, cruce, sinapi, urticæ, cucurbitæ, cucumeris, melonis semina, papaveris albi semen, absinthii marini, & semen contra lumbricos, quod vulgò sanctum, quasi xantonicum, & zedoariæ semen vocant, &c.) priusquam conficiuntur, à sordibus, pulveribus, fæculis, lapillis, & pediculis cribrando, ventilando, & seligendo repurgantur.

FRUCTUS, sub quibus modò etiam comprehendimus semina majora (ut amygdalæ, avellanæ, pistacia, strobili, nuclei persicorum, prunorum, cerasorum, bombacis, &c.) injecti ferventi aquæ, putaminibus suis exuuntur, & cum surfare parum fricando siccantur, priusquam conficiuntur.

CORTICES item fructuum (ut citri, arantii, cucurbitæ) ut commodius conficiantur, prius minutim in frusta longiusculi instar aromatum longiorum secantur.

AROMATA ante confectioem, seu (ut loquuntur) confectam in frusta longiuscula, & tenuia findantur atque conciduntur.

SACCHARUM coquitur ad debitam & quoddammodo perfectam consistentiã, id est, prope modum ut ad morfulos, & ad orbiculos, ut superius dictum est.

MATERIA conficienda in æneum vas pensile duabus ansis suspensum inditur, & super carbones hinc inde, antrosum, retrorsum, dextrorsum, sinistrorsum agitatur: nunc in orbem volvitur: nunc instar avenæ in vannis movetur, donec calefiat: calefactæ infunditur parum sacchari cochleari ferreo, non procul ab extremitate uno foramine perforato, & continuo agitatur, donec siccetur saccharum: deinde aliud affunditur, ut prius, idque tantisper fit, dum justam acquirat magnitudinem. Superficies in plerisque lavis est, nisi singulari artificio asperior, seu (ut vulgò loquuntur) crispata sit, videlicet ex alto saccharum fundendo.

Si materia conglobatur, vel saccharo confertim infuso, vel negligenter moto, manu affricata dissolvuntur nodi. In fine confecturæ exactè siccantur: deinde in locum calidum, & siccum cribro imposita repuntur.

EST & alius quidam modus exasperandi confectuum.

confecturas, non admodum necessarius, plus ostentationis, quam utilitatis habens, videlicet talis. Calcato ahenno infunditur parum sacchari in mediū, & cochleari hinc inde agitur: ubi bullæ apparent, portio aliqua sacchari jam confecti imponitur, & strenuè deorsum sursumque movetur, ne fundo adhæreat: deinde impellitur ut decet, idque fit, quousque satis exasperata sit: absoluta hac portione, iterum calcatur, ut prius, ahenno: idque tantisper fiat, donec satis crispum videbitur: mox alia portio sumitur.

QUIDAM quæstui magis, quam utilitati fervientes, primum impuriore saccharo obducunt materias, & subinde aspergunt amyllum in tenuissimum pollinem tritum: tandem purius, & candidius saccharum addunt, ut exteriores crustæ elegantes & albæ appareant.

confecta modo præparanda.

TINGUNTUR etiam confecta variis coloribus magis ad spectaculum quam necessitatem aliquam.

AD flavum colorem recipitur rhabarbari succus, aut croci. Ad rubrum, santalum, præsilium, rubræ radix, lacca, grana tinctorum, flores amaranthi purpurei.

AD viridem, succus anethi, solani, rutæ. Ad cæruleum, flores frumenti, bacca sambuci. Ad nigrum, gallæ, mirobalani, succus corticum juglandium. Hæ materiæ aceto, aut vino sublimato diluuntur, & si opus est, aliquid D aluminis additur. Deinde confectis jam absolutis, sensim in ahenno calentibus aspergitur. Quod si voles varicolora reddere confecta, invicem modò hunc, modò illum colorem asperge.

DE GLANDIBVS,
sive suppositoriis, globulis,
& nodulis.

CAP. XLIX.

Glandes penicilla sunt, quæ ano subiciuntur: Græcis βλάκων, vulgò suppositoria dicuntur. Sunt autem glandes vel leves, vel mediocres, vel acres.

LEVES, in quotidiano serè usu familiares, quales sunt, quæ ex betæ radice, melle peruncta, suillo adipe, sale consperso, sicu inversa, & butyro, adjecto sale, farina hordei, aut tritici, aut siliginis, ex aqua in massam redacta, & modico sale condita: aut ex sapone albo: aut è vitello ovi, farina & sale, & id genus alijs parantur. Mediocres ex melle solo, vel adjecto salis momento, vel pulvere aloës, vel hieræ picæ simplicis, vel agarici similiumque parantur. Acres verò & vehementiores ex melle quidem etiam fiunt, sed validis medicamentis purgantibus additis, scammonio videlicet, colocynthide, euphorbio, iisq; similibus concinnantur.

A CUM autem omnis serè generis glandibus mel accedat, sciendum erit, illud sic esse commiscendum, ut pondere suo speciebus respondeat. Quare danda opera, ut drachmæ uni specierum & salis, uncia una mellis addatur. Neque dum componuntur glandes, sunt admovendæ species, nisi postquam mel satis concretum fuerit, quod aliàs vis illarum ignis vehementia dissipetur. Mel autem lento igne in exiguo cacabo ad spissitudinem usque incoquitur: mox in asserè conjectum in glandes, indicis aut digiti modo longas crassasque formatur.

Dosis ingreditur diutinum.

DUM autem glandes subjiciuntur, prius oleo, butyro, aut alia pinguedine illitas esse oportet: sic enim minori molestia induuntur. Induntur autem ante cibum, una vel duabus horis.

Tempus mendi.

Uusus autem harum est, nò solùm cum venter est astrictus, sed etiam cum sanguinè emittere cogitamus, ne venæ putridam excrementorum colluviem ab intestinis atrahant: id quod nostrates Medici parùm diligenter perpendunt.

Uusus.

DEINDE cum ægri clysterum injectionem, ob virium imbecillitatè ferre nequeunt: nec non in febrilibus valdè ardentibus, cum materia ad caput facilè rapitur: adhæc in frigidis, ac soporiferis capitis affectibus conveniunt: nonnunquam adhibetur cum injecti clysteres non satis tempestivè redduntur. nam pruritus in musculo astrictorio excitantes, recementorum expulsionem promovent. Aliæ glandes subduntur, ut materiam noxiam à superioribus revellant: aliæ, ut recementa alvi ducant: aliæ, ut vermes necent: aliæ, ut hæmorrhoidas aperiant, aliæ, ut ulcera recti intestini abstergant.

CAETERUM globuli præstant glandibus oblongis: quod rotundum animalculum minus læssant, irritent, & rodant: eoque minus sint dolorifici, ut qui non diù ei adhærescant, sed penitus delabantur digito indice impulsis. Fiunt autem in hunc modum ad excrementa educenda. Mellis concreti, aut massæ ex farina tritici, sive hordei, ex aqua coactæ scrupuli duo: salis communis, aut fossitii scrupulus unus: redigantur in globulum crassitiei digitalis, aut pollicaris, qui ad Solem, aut fornacem sicetur: ita diù etiam per menses aliquot asservari potest. Ubi usus necessitas adfuerit, oleo, vel butyro intinges, ac in alvum sic plenissimè demittes. Nunquam frustrari successu utentes solent: eoque proficiscentes peregrè, qui sæpè in alvi astrictiorem incidunt, huiusmodi globulos circumferunt.

Globuli.

HIS accedunt, qui in Galliis noduli appellantur, fabæ figuram referentes, glandibus & globulis faciliate pares: qui in hunc modum parantur. Vitellus ovi, salis communis scrupulus, probè permiscetur, linteolog; bb 4

Noduli.

excepta, ligentur filo, cujus appendix aliqua A
relinquatur, ut extrahi possit.

Causio. CAVENTUM tamen diligenter, ne glandes,
globulos, nodulosque illis subiciamus, qui
ani affectibus laborant, sanguinis ex venis in
illo extantibus profluvio, quod hæmorrhoids
Græcis dicitur, aut fissuris, aut tuberculis do-
lorificis.

DE SACCVLIS.

CAP. L.

Sacculi. QUAE veteribus arida dicebantur fomen-
ta, hæc hodie medicamenta sacculi nomi-
nantur: nihil enim aut parum differre viden-
tur. Componuntur ex herbis, floribus, radi-
cibus, seminibus, & id genus aliis medica-
mentis. Herbae & radices conciduntur, aut
leviter contunduntur, perinde atque semina.
Adhibentur magna ex parte capiti, cordi, ven-
triculo, jecori, lieni, & utero. Ideoque & com-
positio, & forma eorundem juxta partis la-
borantis morbum, situm, & figuram varian-
tur. Capiti enim, quod ad figuram attinet, qui
admoventur, oblongi esse, aut tioræ formam
obtinere debent: qui ventriculo, scuti ferè ef-
figiem referant: qui verò cordi, jecori, lieni &
utero applicantur, hi partium quoque jam di-
ctarum formam imitentur. Qui capiti & cordi
imponuntur, serico: reliqui verò linteolo ob-
ducuntur. Sacculi autem semper acu trans-
versim missa consuuntur, ne scilicet ea, ex qui-
bus constant, in unam omnia partem laban-
tur ac declinent. Ut plurimum etiam ante-
quam adhibentur, lapidi ab igne excalfacto
imponuntur, ac vino, aut aceto irrigantur, ac
subinde contracto calore partibus laboranti-
bus admoventur.

DE PESSIS.

CAP. LI.

Pessus quid. PESSUS est lana pexa, & ad digiti formam
rotunda, in qua medicamenta excipiuntur,
ac genitalibus mulierum partibus induntur.
Latini pessum vocant, barbari pessarium, &
nasalia.

Pessari diff- HORUM autem generales differentiae tres
ferentia. existunt: alii siquidem emolliunt, alii adstrin-
gunt, alii aperiunt.

Pessorum EMOLLIENTES, ex cera, oleis, pinguedi-
compositio. nibus anseris, aut gallinae, butyro salis exper-
te, resina, medulla cervina, scæno græco, & si-
milibus fiunt.

APERIENTES verò parantur ex melle, ar-
themisia, dictamno, brassica, glycyrrhiza, succo
rutæ, porro, scammonio, & id genus aliis.

ADSTRINGENTES componuntur ex ho-
lo armeno, sanguine draconis, succo planta-
ginis, bursa pastoris, stercore porcino, &c.

HÆC autem ratione componuntur, ut ad ce-
ræ, aut mellis costi unciam unam, etiam me-
dicamenti morbo accommodati, altera mi-
sceatur. Cæterum non semper lana excepta me-

dicamenta induntur, sed nonnunquam aptis
liquoribus gummiq; ac resinis additis ad for-
mam paulò antè dictam coguntur. Interdum
etiam medicamenta subacta bombyce seu fe-
rico, aut linteo tenuissimo obducuntur, & ute-
ro subjiuntur. Danda verò opera est, ut pessus
filum prælongum habeant alligatum, quò fa-
cile, quando visum fuerit, possint extrahi.

SUBIICIUNTUR autem vesperi, & dum *Tempus*
somnia appetit, & sex aut septem horis in *utero*
utero relinquuntur, ac subinde extrahuntur.

PORRò emollientes uteri inflammationi-
bus, exulcerationibus, aversionibus, & infla-
tionibus accommodantur. Aperientibus verò
utimur, cum suppressos menses evocare, aut
uterum conniventem, aut compressum emen-
dare conamur.

ADSTRINGENTES contrarium aperien-
tibus usum præbent: nam fluxum muliebrem
cohibent, & apertum, laxumve uterum con-
trahunt, prolapsumque reprimunt atq; pro-
pulsant.

DE ODORAMENTIS.

CAP. LII.

ODORAMENTA sunt medicamenta tam
simplicia, quam composita, quæ citra ignis
accessionem suo odore cerebrum alterare, aut
gravem odorem, aut pessilentem auram de-
pellere possunt. Horum autem varius est usus:
interdum enim simplicia medicamenta nari-
bus duntaxat admoventur: sic nigella in ace-
to macerata, & subinde exsiccata, linteolo te-
nui, aut serico inserta adhiberi naribus solet.
Nunc verò multa simul simplicia medicamen-
ta miscentur. Nonnunquam etiam ex iisdem
unguenta, aut orbiculi odorati (poma nostri
vocant) componuntur. Medicamenta verò,
quæ ad compositiones odoramentorum ad-
hibentur, sunt moschus, ambra, nigella, ma-
jorana, styrax, caryophylli, ocymum, stacte,
spica nardi, lavendula, lignum aloës, lada-
num, rosæ, violæ, santali, nymphæa, caphura,
& id genus alia.

IN componendis autem orbiculis, postre-
mum ambra & moschus adjici debet.

DE SUFFIMENTIS.

CAP. LIII.

SUFFIMENTA, quæ Græcis Thymiamata, *Suffimenta*
nostri suffumigationes dicuntur, sunt *quæ*
medicamenta, quæ, incenduntur, aut igni-
tis carbonibus injiciuntur. Fiant aut ex re-
bus odoratis, ut moscho, zibetto, belzoi-
no, ambra, styrace, ladano, thure, mastiche,
gallia, calamintha, &c. aut fetidis, videlicet
castoreo, galbano, bdellio, bitumine, lapide
gagate, & id genus aliis. Odorata orbicula-
ri forma, nunc majore, nunc minore, inter-
dum glandes representant, interdum aviculas,
quæ vulgò cypria vocantur: aliàs pastillorum,
ut

ut qui ex alipta, vel moscho, vel gallia moschata inscribuntur: aliàs pulveris crassi modo fiunt. Usus horum incensorum, ad odorem gratum conciliandum: item ad destillationes ex capite in subjectas partes, gravedines, obstructions, alios frigidos cerebri affectus, & pestilentiae contagia arcenda: tumque naribus admoventur. Conveniunt etiam asthmaticis, & iis, quibus frigidorum ac crassorum humorum copia

A thorax refertus est. Suppurationibus, tussi, laterumque doloribus. Nec non praesidio sunt & resolutis, & iis, qui syncope deficiunt, si roborantibus stomachum cataplasmatibus admisceantur: item illis, qui se à morbo, praesertim febrili recolligunt: nec non ad frigidos jecoris & uteri affectus, mirifice valent, sicut etiam foetida ad strangulatum, & procidentiam illius efficacia sunt.

FINIS LIBRI PRIMI.

ANTIDOTARII

GENERALIS.

LIBER II.

DE MEDICAMENTIS alterantibus qualitate manifesta.

CAPUT I.

ACTENUS medicamentorum materiam expeditimus, ea nimirum, quae medicinam facturis in promptu esse debent, seu simplicia sint ea, seu varia Pharmacopolarum arte composita, quo quidem discrimine duobus ea libris videbantur esse tractanda. Cum itaque pharmacopolium, quoad ejus fieri potuit, optime jam sit instructum, jam nihil aliud restare videtur, quam ut ejus usum medicinae studiosis exponamus. Vires ergo medicamentorum hocce libro describemus, at eas tamen in genere solummodo, quod aliàs in nostro videlicet Antidotario speciali vires uniuscujusque medicamenti, seu simplicis, seu compositi, sigillatim edocuerimus.

QUONIAM verò sedula medicorum industria, nobis medicamentorum vires innotuerunt, & ea quidem vel certo rationis adminiculo, vel fortuita solum experientia: discrimen hoc quoque nobis merito fuerit observandum, ne nostram nobis haec confusio methodum inturbet. Quae manifestas ergo qualitatibus suas in corpora nostra vires exerunt, ea primum, qua fieri poterit dexteritate discutiemus: post si quid fuerit, quod de specifica medicamentorum facultate dicendum esse videatur, studiosis etiam id animo lubente communicabimus.

ITAQUE qualitates medici manifestas appellat, quae nostris sensibus, maxime verò duobus hisce, gustui nimirum & tactui, sunt obviae. Licet enim vel visu, vel odore medicamentorum vires aliquo fortasse modo percipiantur, id tamen iudicium levius est, & ma-

Bgis infirmum, quam ut certis regulis describi possit: saporum verò discrimina certò quidem quibus unumquodque viribus polleat, ostendunt, non ea tamen hic inter medicamentorum vires reponenda sunt. Non enim quicquam medicamenta saporibus agunt, sed hos eis natura tribuit, ne quis eorum usu facile deciperetur: siquidem non quid edendo sit, solum sapore distinguimus, sed quibus unumquodvis in corpus vel assumptum, vel ad motum viribus agere possit, edocemur, nec quae gustamus, omnia devorantur, sed ea vel abjicimus, vel iis aliter utimur, manu videlicet gulae vices obeunte. Manifestas ergo medicamentorum vires exponemus, quas equidem omnes vel ad calorem, vel ad frigus, vel ad humectationem, vel ad exiccationem referre possis: tot siquidem qualitatibus efficiuntur omnia, quorum actio certis possit demonstrari rationibus.

DE MEDICAMENTIS temperatis.

CAP. II.

CUM medicamentorum vires ad quatuor genera modo retulerimus, ut omnia vel calore, vel frigore, vel humectando, vel exiccando suas exerant actiones, mirum fortasse videbitur aliquibus, quod hic aliqua statuamus esse medicamenta, quae nec ad calorem, nec ad ullam aliarum qualitarum referantur, quo etiam nomine temperata vocantur, quod vires adeò manifestas non habeant, ut merito vel frigida, vel calida, vel sicca, vel humida dici queant. Et certe non absque ratione dubitari possit, an tale usquam medicamentum inveniatur, in quo tanta sit harum qualitarum temperies, ut non ex his aliqua caeteris sit evidentior. Ne tamen subtilius haec inquirendo, caetera negligantur, quae plus referant emolumenti, quaestione hanc aliis

bb

examinandam reliquemus, qui theoriae magis sunt additi, quam ut ad usum aliquem suas dirigant disputationes. Hoc nunc lat esto noville, temperata vocari medicamenta, quae (licet aliqua forsitan qualitate veram excedant temperiem) non adeo vel calefaciunt, vel refrigerant, vel exiccant aut humectant, ut jam aliquem in hisce gradum contingere possint. Quotidiana siquidem experientia notum est, haec, si quibus adjiciantur medicamentis, eorum vires non immutare: sunt enim ceu materia multarum compositionum, varias in sese vires excipiens. Temperatis igitur in iis affectibus utimur, in quibus nulla primarum qualitatum manifesta est intemperies, ut in viscerum obstructionibus, quae medicamenta quidem incidentia dici possunt. Febris tamen metu calida respuunt. Fit etiam in febribus, maximè pituitosis, ut mixtae sint intemperies, ex causa nimirum frigida & humida, effectusque calido & sicco: quibus ut occurramus, medicamentis utimur, quae nec calore febris augeant, nec frigore pituitam reddant crudiores. Hinc ex hyslopo, passulis, aceto caeterisque similibus (si fortè simplicia desint) medicamenta componuntur, quae primarum qualitatum respectu temperata quidem existant, suas tamen nihilominus ita vires exerant, ut iis (nequaquam aucto febris calore) morbi causa praepararetur optimè, quò faciliùs educi queant.

CATERUM quòd contraria sibi contrariis tolli, similia verò sui similibus conservari dicantur, hic primus esse videtur usus temperatorum, ut iis temperata corporis constitutio, viriumque robur in suo vigore conservetur. Quoniam verò non haec medicamenta, sed alimenta dici consueverunt, aliò videbantur esse rejicienda, ne quid hic à nostro proposito alienum immisceretur.

DE MEDICAMENTIS ordine primo calefacientibus.

CAP. III.

TANTA fuit veterum medicorum sedulitas, ut ad rectam medendi methodum, non ipsas solum medicamentorum vires, sed & eorum gradus investigarint: ut enim ad suam temperiem pars intemperie affecta reducatur, non omnia conferunt, quaecunque sunt affectui contraria, sed in hac contrarietate symmetriam observare convenit, ne vel imbecilliora sint medicamenta, quam ut contrariam tollant intemperiem, vel vehementiora sint. Hac enim ratione contrarios equidem pellerent affectus, sed ipsam in affecta parte superarent intemperiem. sicque priore malo majus fortassis induceretur. Gradus ergò medicamentorum diligenter observabuntur, ne (quod Empyricis contingere solet) recta ratione posthabita fortuitum atque adeo

Gal. de simplicium medicamentis facultatibus lib. 3. cap. 22.

A dubium in curationibus eventum nanciscamur. Quatuor itaque gradibus medici quatuor primas medicamentorum qualitates distinxerunt, de quibus ordine seorsim agemus, sumpto à calefacientibus exordio, quorum ea primo gradu continentur, quae solo calore corpora nostra leviter afficiunt, partibusque vel natura frigidioribus, vel alio quovis modo frige factis gradum mitemque calorem inducunt, quo naturalis & imbecillis calor fovetur, vel amissus restituitur: ut enim corpus hyemali frigore rigidum tepido hypocaustorum aere, vel igne moderato refocillatur, sic medicamenta quae prima calefacientium classe comprehenduntur, suavissimo calore corpora quibus adhibentur ad suam quaeque temperiem reducunt, nisi fortè graviores existant affectus, quam ut possint curari mitioribus. Hic itaque primus est moderati caloris effectus, ut frigida partis intemperies miti & temperato foci

B corrigitur, atque adeo dolor ex intemperie natus hac ratione misceat. Licet autem vis haec caeteris quoque sit medicamentis attributa, quae magis hisce calefaciunt, aut etiam refrigerant, siquidem ipsa adhibita contrarias tollunt intemperies: quae tamen sunt moderatum nata calorem, praeter anodyna vocantur, quòd non frigidis solum, sed calidis interdum competant affectibus. Humores enim partibus impactos, quaecunque modo committetur intemperies, leni calore solvunt, ut vel sudore, vel insensibili transpiratu discutiantur. Sunt haec etiam ratione hoc maximè digna nomine, quòd nostro corpori sint amicissima, utpote cuius calor quoque sit temperatus. Non enim tanta est in sanis humorum temperies, ut aequè calidi sint & frigidi, sed in eis calor excedit manifestissimè, ut non frigore, sed humido calore vivamus, viraque nostra conservetur. Humidus verò calor tantus esse nequit, ut primùm is ordinem transcendat. Quae sunt enim secundo gradu calida, (ut mox ostendimus) ea jam humores aliquatenus absumere possunt. Cùm ergò haec medicamenta, quae primo continentur ordine, nostro calori iusta proportione respondeant, meritò certè praeter caeteris anodyna vocantur: siquidem quae vel calidiora sunt, vel frigida, dolorem inferre possunt, suam nimirum virtute nostrum excedentia calorem. Quòd haec itaque moderato calore partibus frigidis gratae sint, & molestos humores liquefaciant, ad dolores sedandos aptissimè usurpabantur. Hac eadem vi lassitudinem tollunt, & febres extrinsecus admota discutunt, quòd & cutis meatus aperiant, & humores leni calore praeparatos, tevasque febrim fuligines educant. Caeterum sua quoque sunt his incommoda, quae medici diligenter observabunt, ne majus medendo fortasse malum inferant. Usu namque nimio non ea solum quae nobis insecta sunt liquant, sed nostras etiam substantias fundunt, spiritus, adeoque vires eis inlitas

C

D

E

F

inlitas

infitas exolyunt, ut animi deliquia, morsque nonnunquam ipsa sequatur. Quod certe non in balneis solum usu venit, sed multis etiam medicis contingit, qui floribus meliori, chamæmelo, lini semine, oleo, cæterisque, similibus viscerum inflammationes ita maturare, vel discutere conantur, ut dicta nonnunquam inferant symptomata. Præter hos moderati caloris effectus, alii quoque in quibusdam conspiciuntur, quæ sub eodem sunt ordine: sua siquidem est calori differentia, ut ex eis, quæ sunt æque calida, visceribus aliqua cõpetant, aliqua verò sunt iisdem minus amica: quo fit, ut non omnia, quæ moderatè calefaciunt, in corpus assumantur. Quibus itaque moderatè calidis intrinsecus utimur, ea viscerum calorem solvent, eaque ratione concoctiones juvant, ut probus etiam generetur sanguis, in suaque temperie conservetur, & maximè quòd hujus quoque temperatus sit calor. Sunt & aliæ moderati caloris vires, quæ post in secundis & tertiis medicamentorum qualitatibus reperiuntur.

DE MEDICAMENTIS
secundo, tertio & quarto gradu calefacientibus.

CAP. IV.

QUAE verò magis hisce calefaciant, ut jam secundo calefacientium ordine continentur, alias à modò descriptis obtinent facultates. Horum enim calor non est usque adeò mitis, ut extrinsecus apposita dolorem æque sedent, atque si magis temperata forent, aut gustum pariter oblectent, cum calor hic jam à naturali corporis nostri temperie recesserit. Hinc si quibus pituita refertus sit ventriculus, horum usus est commodissimus, utpotè quibus facultas insit, ut calefacere possint, & exiccare. Obstructiones hæc quoque tollunt, cutisque meatus aperiunt, alia tamen ratione, quam primo calefacientia gradu: hæc siquidem nulla vi, sed grato tepore liquant humores, cutimque laxant, cum illa tamen ignea quodammodo facultate glutinosos atque tenaces incidant humores, quos etiam vi majore discutunt. At quæ tertium caloris gradum assequantur, easdem cum modò dictis obtinent facultates, eo tamen discrimine, ut hæc tanto potentius agant, quanto sunt illis calidiora. Tanti enim & calfaciendi vim habent, & incidendi, ut febres excitent, & contumaces partibusque impactos humores incidant, sudoremque copiosum educant: quo fit, ut omnia ferme venenis averseantur.

SUMMUS autem caloris gradus eis attribuitur, quæ adeo calefaciant, ut ætas corporis partes urant, in eisque pustulas excitent, quo nomine ad sinapismos iis & cauteria utimur, de quibus postea copiosius agetur.

A DE MEDICAMENTIS
refrigerantibus.

CAP. V.

QUATUOR etiam in medicamentis observantur frigoris gradus: quorum enim frigus est inter cætera lævissimum, ad primum ea gradum referuntur. Quoniam verò calore fovemur & vivimus, ex refrigerantibus certe nullum suapte natura nobis est amicum, siquidem innatum calorem minuunt, aut etiam extinguunt, prout sua cuique fuerit frigiditas. Necessarius tamen etiam est refrigerantium usus, non in alimentis solum, ut grata cibi temperies concilietur: sed iis quoque, ut medicamentis indigemus, ad frenandos viscerum ætus, ad febres & sanguinis ardorem compescendum. Itaque si levis fuerit caloris intemperies, ea quæ primo continentur ordine, sufficient, ut pueris & quibus ventriculus est imbecillior, ne frigidioribus fortè lædantur. Quibus verò firmius est viscerum robur, aut ventriculus, aut hepar calidius, non ea modò ferent, quæ secundo refrigerant ordine, sed iis etiam juvabuntur, quorum vis ad tertium usque frigiditatis gradum extenditur, utpote quibus optimè bilis flava dometur. Ad calidos itaque tumores, phlegmonas nimirum & erysipelata, refrigerantibus utemur, hæc observata ratione, ut si levis sit inflammatio, levia quoque usurpentur: sin sit ea vehementior, ad secundum aut etiam tertium ordinem progrediamur, siquidem remedium (ut prius etiam monuimus) affectui justa proportione respondere debet. Porro quòd æstu nimio spiritus interdum nimis exagitentur, ut aut immodicè sequantur vigiliæ, aut animi deliquia, refrigerantibus hisce symptomatis est succurrendum. Frigus enim cuius meatus densat, humores incrassat, & morum nimiumque sudorem inhibet, quo nonnunquam ita disperguntur spiritus, ut viscerum & maximè cordis vires exolvantur. Denique maxima refrigerantium est utilitas ad vehementissimos dolores, qui nec lenientibus, nec calidioribus sedari possunt: hos enim mirando sæpè successa narcotica contropiant, suo nimirum frigore, quod tamen est, ut ad quartum gradum referatur.

DE MEDICAMENTIS
humectantibus.

CAP. VI.

INTER humectantia vix tantum discrimen invenitur, ut duobus plures humiditatis gradus constitui debeant. Cum enim omnia vel calefaciant, vel refrigerent, certe nec calor, nec frigus, siquidem extrema sint, in humido consistere potest. Hoc ipsum & ratione probatur, & experientia confirmatur. Calor

enim humidum paulatim absumit, ut si vehementior sit, subiectum siccius efficiat necessario. Sed hæc physicis discutienda relinquimus. Hoc unum satis esse potest, quod nullum inveniatur medicamentum, cui tanta insit humiditas, ut hac ipsa quartum contingant ordinem. Passivas Philosophi qualitates vocarunt humiditatem & siccitatem, quibus sua tamen attribuitur operatio: leniunt enim, & lubricant, quorum vis humectandi primo continetur ordine, ut & tussim mitigent, & gutturis asperitati conferant. Quæ verò potentiùs humectant, membrorum naturalium vires reddunt imbecilliores, & humorum acredinem obtundunt, sanguinem etiam & spiritus efficiunt crassiores: alium quoque laxant, aliasque partes fluxui reddunt magis idoneas. Quod si & hunc humoris gradum transcendant, corpus pigrum, & torpidum efficiunt, & actiones omnes manifestè obtundunt: siquidem horum vis non in ipsa partium superficie hæret, sed in earum substantiam penetrat altius: quò sit, ut talia inducant symptomata, quæ purgatis etiam partibus altè fixa supersunt: qualis est in ventriculo nausea, in intestinis lienteria. Venenum est, & partes enecat, si quid hisce magis humectet. Est enim sua cuiq; parti siccitas: aliàs veluti liquida diffuset. Suas ergò vires amittunt, adeoq; putrescunt, quæ nimio dissolvuntur humore.

D E M E D I C A M E N T I S
exiccantibus.

C A P. VII.

CONTRARIAS modò dictis obtinent facultates exiccantia. Cùm enim humiditas fluxiles reddat humores, certè quod siccet, hanc absumens humiditatem, fluxum inhibet, partesque lubricas exasperat. Quæ verò magis exiccant, corpus & membra reddunt firmiora, siquidem siccitate consistunt, suasque hæc ipsa functiones exercent, cùm nimio tamen humore languescant. Licet autem exiccantia, partium robur contineant, ne affluente collabantur humore: suum tamen eis inest humidum, quod si vehementiùs exiccantibus absumatur, nec foveri possunt ipsæ, nec suas exercere actiones, spiritus enim hoc humido restaurantur: quod si deficiat, naturales quoq; vires excidunt. Quæ tertium ergò siccitatis ordinem contingunt, partes suo spoliant alimento, ut hæc etiam ratione tabem inducant. Præter hoc humidum aliud quoque corporis humani partibus inest, quod humidum radicale vocant, hoc sublato partes etiam interire necesse est, cùm in hoc calor innatus, atque adeo vita consistat. Hoc nempe virus

Ultimo cap. lib. 5. de sim. medic. facultatibus.
est eorum, quæ quarto exiccant ordine. Censet Galenus, ea, quæ summè siccant, urere necessario: qui certè non siccitatis, sed summi caloris est effectus, nisi forsitan ea, quam mo-

Adò protulimus ratione, dicantur urere, quòd innatum partibus humorem absumant. Sed ut hæc subtiliùs examinentur, non fert instituti nostri ratio. Hæc sunt, quæ de primis medicamentorum qualitatibus nobis in genere scribenda esse videbantur, & eò quidem brevius, quòd in aliarum qualitatium expositione ad primas perpetuò sit recurrendum, utpote quarum effectus merito dici possunt.

D E M E D I C A M E N T I S
emollientibus.

C A P. VIII.

EXPERTIS ergò primis medicamentorum facultatibus, reliquum est, ut ad secundas progrediamur: quas idèò secundas medici nuncuparunt, quod ex primis necessario constituantur, siquidem pro varia simplicium qualitatium mixtione, varias quoque necesse est oriri facultates, quas nunc etiam paucis exponemus, à mollientibus sumentes exordium, ut & in his, quemadmodum in præcedentibus, caloris & frigoris gradus observentur. Quid sit durum, quid item molle, noverunt plures, pauci tamen exprimere possunt. Durum itaque philosophi definiunt, quod tactui non cedit: molle verò contrarium, ut emolliens medicamentum sit, quod induratum substantiam ad suam reducit temperiem, non caloris quidem, sed ipsius substantiæ, quæ pressa recedere possit. Cùm itaque, ut molle sit quidpiam, duo requirantur, ut & prematur & cedat humido & sicco, temperatam oportet esse substantiam. Quod enim liquidum est, cedit equidem tactui, non autem premitur: siquidem quæ propriè premi dicuntur, quodammodo resistunt. Aqua verò ne tantillum quidem ex seipsa resistit, nisi vasculis extrinsecus contineatur. Hæc paucis præter institutum (quòd physica sint) addere placuit, ut intelligerent studiosi, quid philosophis premi dicatur, quid item tactui cedere. Quoniam verò quæ sicca sunt, tactui non cedunt, mollia quoq; dici non possunt. Durum etiam appellatur, quod nimia repletionè distenditur. Est & aliud, quod medicis propriè durum dicitur à lento & crasso humore progenitum: hic enim calore destitutus, in corporis partibus, in quas influxerit, spontè obdurefcit. Emolliens ergò totidem quoq; modis distinguere licet, ut quæ sicca sunt, humectantibus, quæ distenta sunt, discutientibus, & quæ frigore concreverunt, colliquantibus emolliantur. Ex hisce verò solum id propriè dicitur emolliere, quod moderato calore duriorè substantiam ad mediocrem consistentiam resolvit. Hic enim discrimen diligenter observandū est, inter ea quæ medicis concreta, & physicis congelata vocantur: ea namq; congelari dicuntur, quæ liquida cùm sint, intenso frigore coalescunt, quod in humano corpore nequa-

nequaquam contingit, sed ea medici volunt A
indurescere quæ non liquida, sed consisten-
tia sunt mediocri: quo fit, ut levi frigore ob-
durescant. Non igitur quemadmodum gla-
cies solo calore liquefiant, quæ proprie no-
bis indurata vocantur, sed cum præter frigus
ipsa quoque siccitas & humorum crassities in
causa sit, ut hæc indurentur, humida sint o-
portet, quæ dici debent emollientia: licet e-
nim ex emollientibus aliqua sint in secundo
vel etiam tertio gradu sicca, qua tamen ratio-
ne malaestica sunt, (ut probè annotavit Hol-
lerius) humido calidoque elementiora tempe-
rari necesse est. Non enim siccitatis est, ejus
maximè, quæ secundum superat ordinem, e-
mollire, siquidem ea quæ dura sunt, magis in-
durescant. Fit tamen interdum, ut in scirrho-
sis tumoribus (in quibus emollientibus ma-
ximè utimur) varia conspiciantur symptoma-
ta, ut cum simplex durities non sit, non una
quoque sit emollientium ratio. Nam si tumor
aquea imbutus sit humiditate, sicciora com-
petunt, non equidem emolliendo tumori, sed
ut aquam inutilem absumant. Contingit et-
iam interdum, ut humor temperandus con-
tumacior existat, quam ut domari possit le-
vioribus, quo nomine vehementiora quoque
conveniunt, quam quæ calore sunt tempera-
to. Hinc certis etiam gradibus emollientia
distinguantur, quibus tamen omnibus sua re-
stat temperies: licet enim aliqua magis cali-
da sint aut sicca, quam ut temperata dicantur,
ejus tamen affectus ratione, cui adhibentur,
temperata sunt, quod in his & aliis medi-
camentorum generibus diligenter est obser-
vandum, ne generales regulas quisquam exi-
stimet ideo falsas esse, quod ab eis interdum
recedere videamur, cum hoc verus tamen sit
regularum usus, ut variis affectuum sympto-
matis certa ratione adaptentur, quo nomine
non minus iudicio indigent medici, quam
prudèntia iudices inveniunt jus temperaturi.
Cum sint ergo emollientia humido calidoque
temperata, gustu, vel tactu facile dignoscen-
tur, siquidem sapore sunt dulcibus proxima,
sed substantia pingui & oleaginosa, ut nec a-
cria sint gustu, nec aultera, nec acida, nec sal-
sa, nec alium referant saporem, quo vel ad-
strictio, vel vehemens aut frigus aut calor de-
notetur. Tactu quoque nulla percipiunt a-
speritas, nec glutinis inflat digitus adhaerent,
cum partes emolliendas penetrare debeant
emollientia, cujus etiam nomine mollienti-
bus incidentia sæpe numero adjiciuntur. Sunt
& alia, quæ in emollientium usu diligenter
sunt observanda, sed ad particularem tumo-
rum curam ea rejiciuntur. Hic ea docuisse sat
est, quæ ad emollientia dignoscenda, eorum-
que naturam & usum intelligendum in
genere videbantur esse tra-
ctanda.

DE MEDICAMEN-
tis indurantibus.

CAP. IX.

GALENUS libro 5. de simplicium me-
dicamentorum facultatibus, capite de-
cimo, indurantia statuit frigida & humi-
da esse. Frigida quidem sunt necessariò, quòd
sint emollientibus contraria. Cum autem hu-
mida dixerimus esse emollientia, certe sicca
debet esse indurantia. Quæstio sanè digna
hæc est, quæ probè discutatur, ut potè cum
sit jucundissima. Nos verò ne quicquam in
Galenum statuisse videamur, & quòd hæc
non sint nobis ex instituto tractanda copio-
sius, aliquid saltem proferemus, iudicium a-
liis relicturn. Cum supra de humectantibus a-
geremus, nihil de hac facultate dictum a no-
bis est, quòd nimirum indurent humectan-
tia. Certè non minus absurdum hoc esse vi-
detur, quam si quis calida refrigerare dicat.
Hoc in confesso est, indurantia ab exiccanti-
bus esse diversa. Existimat ergo Galenus, quæ
frigida sunt & sicca, indurare quidem, at non
proprie, siquidem congelatione potius, quam
evacuatione durum efficitur corpus. Duo ponit
Galenus, quæ siccitatem consequuntur,
evacuationem & siccitatem, quæ iudicat in-
durantibus non esse tribucuda. Quæritur ita-
que, an quæ siccant, evacuare necesse sit? Non
existimavero: fieri siquidem potest, ut siccis
aliquid reque ac humidis repleatur. Ad verò
siccitas nullum in hisce indurantibus locum
habeat, dubitari merito potest: diximus enim
priùs, in humano corpore diversam esse ab
externa glacie humorum concretionem, nec
liquida esse, quæ indurantur, sed consistenta
mediocri. Debet sanè nil hic siccitate opus
esse. Quæ congelantur, humida sunt: neces-
sario: non igitur sicca sunt, sed humida, quæ
congelant. Alter certe philoſophandum est
veritatem investigaturis. Humiditas enim ei
quod patitur, non ei quod agit, est adscriben-
da, & frigus quòd fuerit intensius, eò magis
quoque congelat. Extremas autem qualita-
tes in humido consistere non posse, noverunt,
qui causam intelligunt, cur siccitas non aquæ,
vel acri, sed terræ & igni sit à phisicis attribu-
ta. Cum itaque congelatorum ut humiditas,
non congelantium, & humiditas non con-
gelet, sed congeletur, mirum non absque ra-
tione videbitur, quòd Galenus congelantia
velit esse humida. Si frigus humidum esset,
seipsam profectò congelaret. Sed de hisce sa-
tis: glacies pluviola tempestate quaratur, si
humidum debeat esse, quòd aquam est con-
gelaturum. At neque siccum esse potest, quòd
congelat (inquit Galenus) aliàs exiccaret eva-
cuando. Nihil certe minus: si namque frigus
siccitati jungatur, poros omnino contrahit,
ne dissipari possit humiditas: quo fit, ut ad

Emollien-
tium usus.

Reg. I.

II.

digno-
scere emol-
lientia.

III.

discutiendos tumores nemo siccis & frigidis A utatur, sed calidis, interdum etiam humidioribus. Quod verò sæpe fiat, ut constrictis partibus humiditas aliquando extorqueatur, quod hyemali tempore crebrò contingit, non est id siccitati, sed frigori tribuendum. Hæc in medium protulimus, non ut in Galenum quicquam concluderetur, sed ut causam intelligerent studiosi, cur de indurantibus, an humida esse debeant, aut sicca, nihil certi pronunciamus. Facile tamen ex hisce, qui volet, colligere poterit, quid veritati sit magis consentaneum. Siquidem inter exiccantia, incrassantia, indurantia & congelantia discrimen est observandum, quod nunc paucis exponemus. Exiccari dicuntur, quorum absorbetur aut exprimitur humiditas. Hoc maximè fit opere caloris, suctu, spongiis aut hisce similibus, quibus humectatæ partes exiccantur. Incrassari verò statuimus ea, quæ sicciora quidem sunt, at non absumpta, vel expressa humiditate, sed siccioribus immixta, quo modo syrupi pulveribus, conservis, & similibus in electuaria incrassantur. At quæ congelantur, ea nec expressa humiditate siccescunt, nec admixtis siccioribus incrassantur, sed ingenti frigore contrahuntur. Ab hisce diversum est quod propriè medicis indurari dicitur: partes enim humani corporis intumescunt & indurantur, non cum extremo frigore obrigescunt, nec cum sua destituuntur humiditate, nec cum admixtis siccioribus incrassantur, sed cum pituitosis humoribus, aut sanguine melancholico replentur, qui sanguis vel pituita frigore non congelantur quidem vere, sed concresecunt modo medicis notiori, quàm physicis. Ut igitur indurantium naturam intelligas, non id solum quod agit, sed id etiam, quod actionem suscipit, est observandum. Hoc enim idoneum decet esse, ut externo frigore possit indurari, siquidem serum etsi frigore congelari, nunquam tamen indurari poterit. Non igitur humiditas, sed quædam humorum crassities & siccitas facit, ut indurari possint, quo nomine siccitatem & frigiditatem indurationis causas constituere licebit, & maximè quòd humiditas suaapte natura, nec incrasset, nec induraret quicquam.

De induranti-
cium usu.

De indurantium usu nihil est fermè quod scribam, siquidem tollenda potius est à corpore durities, quàm ei sit inducenda. Quod autem Galenus inter indurantia portulacam numeret, psyllium, sempervivum & cætera, videtur ex ejus sententia indurantibus utendum esse ad refræmandam humorum in tumoribus caliditatem, & tenuis sanguinis influxum inhibendum: alias incrassandi sunt humores potius, quàm indurandi, quod sæpe fit in subtilibus & acnibus in thoracem deluxionibus, de quibus infra copiosius. Dignoscuntur autem indurantia sapore, qui nec calorem denotet, nec linguam vel mordicet, vel contra-

Dignotio.

hat: cum enim frigida esse oporteat, cerè nec salsa sunt, nec acra, nec amara, nec dulcia: cumque ut quidpiam induretur (quod à Galeno probè annotatum est) nulla fieri debeat evacuatio, nulla quoque opus est adstrictione: quo fit, ut nec acerba sint indurantia, nec austera: fortè nec acida fuerint, siquidem attenuantia esse non debent. Mixtus ergo sapor est indurantium, nisi quis insipida vocare velit.

DE TENDENTIBVS & laxantibus.

CAP. X.

TENDUNTUR membra varias ob causas, ut totidem quoque modis laxari possint: aliquando namque siccitate nimia, frigore nonnunquam, vel repletionem, vel scirrhum contrahunt, aut junctis horum aliquibus.

Cum itaque laxantia vel ad humectantia referri possint, ex Galeni sententia, vel ad calefacientia, vel ad mollientia, vel ad evacuantia, non opus esse videbatur, ut eis proprium caput attribueretur, atque si propria quædam eorum vis esset, de qua separatim tractaretur. Etsi verò de laxantibus aliàs egimus, in primis nimirum medicamentorum qualitatibus, cum calefacientium & humectantium vires exponeremus, in secundis etiam, ubi naturam emollientium descripsimus: hoc tamen loco laxantia nobis sunt diligentius expectanda, cum laxantium nomine non humectantia, vel calefacientia, vel mollientia, vel evacuantia intelligantur: hæc namque propriis denotantur nominibus, sed quæ junctis viribus & humectant & calefaciunt: quam ob causam inter secundas medicamentorum facultates numerantur.

DISTINGUENDA sunt igitur, quæ propriè laxantia dicuntur, ab emollientibus & evacuantibus. De his suo loco, & maximè cum discutientia tractabimus. Cum itaque laxantia cum emollientibus in eo conveniant, quòd utrisque facultas insit, & calefaciendi, & humectandi, sæpenumero confunduntur, ut interea discrimen possit difficulter investigari. Laxitas & tentio partibus adscribuntur mobilibus, ut ligamentis, membranis, musculis & similibus: mollities autem & duritas propriè rebus competunt, quæ digitis palpari possunt. Hæc in siccibus & cera facile dignoscuntur: mollescit enim cera, fides verò laxari dicuntur. Discrimen hoc à partibus sumptum, veram differentiam non constituit. Hæc enim ratione unum & idem varios edere potest effectus. Quæ laxant ergò, minus calida esse videntur, minusque sicca, quàm quæ molliunt. Hæc enim suo calore magis, illa verò humiditate magis operantur.

PRÆCIPUUS est laxantium usus in con-
vulsioni-

vulsionibus, quas & frigus inducit & siccitas, A quamvis & ab aliis causis orta convulsio laxantibus interdum curetur.

Dignosis. CAETERUM iisdem, quibus emollientia facile dignoscuntur, ut amplius describenda non sint.

DE RAREFACIENTIBUS & densantibus.

CAP. XI.

LAXANTIBUS proxima sunt rarefacientia, quæ cutis meatus referant ac dilatant: id tamen discriminis esse videtur, quod hæc minus humida sint, & tenuium partium: infarctos enim cutis meatibus humores secant, & dissolvunt, atque adeo poros reddunt ampliores. Hæc quidem calida sunt: tantus tamen calor non est, ut materiam vel attrahant, vel discutiant, quod suo loco patebit evidentius.

CAETERUM quod calida sint rarefacientia, frigida sunt: hæc contraria, quæ nimirum cutis meatus ligant, & continent. Hæc humida esse statuit Galenus, ut eadem sint cum indurantibus, quæ prius ostendit humida esse & frigida. Dilectima ex Galeni sententia, qui vult, exponat. Eodem certe propoñit indurantium exempla, quæ condensantium, ut nec in his, nec in eorum descriptione ulla conspicitur differentia. Quod si eadem sint condensantia & indurantia, eadem quoque esse oportebit, quæ molliunt, & quæ rarefaciunt. Quia vero non fert instituti nostri ratio, ut subtilius hæc & copiosius exponamus, non morabimur in hisce diutius, sed ea vel alius tractabimus, vel alius tractanda commitemus.

NON equidem dubium est, quin ea, quæ refrigerant, simul & adstringunt, ipsos quoque cutis meatus condensent: talia tamen non vult esse Galenus, ideo fortassis, ut rarefacientibus, ora vasorum aperiensibus, & discutientibus sua possit tribuere contraria. Nam si condensantia crassarum partium esse statuisset, eadem quoque ora vasorum aperiensibus fuissent opponenda. Sed hæc sequenti capite docebuntur apertius, ut discrimen inter rarefacientia & ora vasorum aperiensia intelligatur.

RAREFACIENTIBUS autem utimur, ut ex modo descriptis colligere licet, ad cutis meatus aperiendos & dilatandos, ut vapores, aut fuligines ex concalfacto sanguine distillari possint: quo nomine veteribus in more positum erat, ut seiplos exercitatur prius inungerent, ne conclusi vapores vel febres excitarent, vel aliud visceribus danthum inferrent. Hæc eadem ratione rarefacientia prouinc ad mitigandos dolores: dilatatis enim cutis meatibus, materia dolorem moyens facilius expellitur.

VANI & illud in mentem, quod possit &

alia reddi ratio, cur rarefacientia leniendis doloribus competant. Notum hoc est experientia, cutem, si vel nimia siccitate corrugetur, vel sit nimio rigida frigore, ubi leviter attingitur, dolere plurimum. Hinc fit, ut in tumoribus non ipsa solummodo humorum copia dolorem moveat, sed cutis durities & tensio. Quare cum laxent etiam, & emolliant rarefacientia, dolores his quoque mitigant operationibus, nisi vires unius ejusdemque medicamenti distinguere præster, ut alia sit qua laxat, alia qua molliat, alia qua rarefaciat.

PROPTER sua quoque densantibus est utilitas, ut nimirum cutis firmior reddatur atque robustior, tum ad evitandam externorum injuriam, tum ad nimium sudorem, vel spirituum dissolutionem inhibendam, quo nomine veteres à balneo frigida inspergebantur, ut ea ratione membra quæ calida lotionis languidiora essent, confirmarentur.

QUOD autem rarefacientia eadem ferme sint cum laxantibus & emollientibus, iisdem quoque dignoscuntur qualitatibus, sapore nimirum calorem moderatum denotante: quemadmodum densantia quoque, cum contraria sint his, frigiditate polent, non usque adeo vehementi. Quæ linguam erigo vel mordaci vellicant, vel adstringenti sapore contrahunt, ex Galeni sententia nequaquam inter densantia numerabuntur.

DE MEDICAMENTIS

ora vasorum aperiensibus.

CAP. XII.

CUM Galenus eodem capite, quo de rarefacientibus egit, hæc quoque medicamenta discussit, quæ ora vasorum aperiunt, ideo de his hoc capite nobis agendum esse videbatur, licet hæc ad tergentium classem referre conuulsemus & quod fortassis etiam fuisset multo consultius, ut facile coniecere poterit, qui horum naturam diligentius examinaverit. Hæc itaque censet Galenus calida quidem esse, crassarum tamen partium, & mordacia. Mirum certe videri possit, quod aperiensibus substantiæ crassities attribuat, quæ quidem obstruere potius, quam aperire posse videntur. Sciendum est igitur, hæc non eadem esse cum obstruções tollentibus: siquidem obstruções incidentia possunt, quibus non partium crassities, sed substantiæ tenuitas inest, ut facilius penetrare possint: quæ vero vasorum oscula dicuntur aperire, non subtilia, sed crassa sunt, ut non penetrent solum, sed meatus, per quos transeunt, potentiores reddant. Hinc eis Galenus probe præter calorem, & partium crassitiam, & acridinem attribuit & mordacitatem: ut calor acris existens, vel ad incidendum & penetrandum esset efficax: substantia vero

mordax non obstrueret, sed exederet ora vasorum, aut etiam corraderet.

Hic enim contrariis Galenus etiam partium crassitiam adscribit, sed quæ sit mordacitatis experta. Stegnotica Græcis dicuntur: ocludentia vocare licebit, quod vasorum oscula coarctent. Frigida certe sunt omnia, quemadmodum & ea, quæ cutis meatus condensant: sed vis etiam eis inest, qua vasorum oscula constringere possint. Cutis enim levioribus facile contrahitur, cum vascula non, nisi vehementer constringentibus, ocludi possint. Hinc condensantia statuit Galenus humida esse, quod talia tantam astringendi vim non habeant, atque si sicca simul essent & substantia crassiori. Cæterum ut hæc ab obstruentibus aut emplastis differant, suo loco demonstrabimus.

APERIENTIUM usus ex vasculorum usu facile colligitur. Cum hæc enim sanguinem contineant, quin vel copia, vel pravitate nocet interdum, hisce malis succurrendum est aperientibus, & maxime ad referendas hæmorrhoidas. An verò movendis mensibus ea competant, suo tempore docebitur. Hisce contraria contrarios etiam produunt effectus: siquidem hæmorrhoidas, aliosque sanguinis fluxus inhibent. Hæc Galeno sensiles cohibent excretiones. Quod si sudorem intellexerit, non existimaverim esse fatendum: licet enim hæc sudorem quoque cohibeant, contraria tamen non sunt, ipso etiam Galeno attestante, sudorem promoventibus.

APERIENTIA sapore jam aliquoties exposito facile dignoscuntur: cum etiam acra sint & mordacia, linguam pungunt, & corradunt. Ocludentia verò, quod frigida sint, & astringant sine mordacitate, linguam equidem coarctant, non autem vellicant, aut exedunt.

DE ATTENUANTIBUS medicamentis.

CAP. XIII.

APERIENTIBUS proxima sunt attenuantia, quibus facultas inest ad solvendas viscerum obstructions. Obstruuntur autem crassis & viscosis humoribus: quo fit, ut hæc medicamenta tenui debeant esse substantia. Num verò calida sint omnia, dubitari merito potest, quod frigida etiam inveniuntur, quæ glutinosos humores incidunt, & obstructions liberant: ut acetum, cichorium & similia. Necessaria quidem est partium tenuitas, aliud tamen est, quod incidere possit: siquidem medicis substantiæ nomine non ipsa facultas, sed ejus subjectum intelligitur, quod pariter potius quam ut agat quidpiam, quo nomine siccitatem & humiditatem passivas Philosophi qualitates appellarunt. Itaque vel frigori, vel calori vis hæc est adscribenda, cumque frigus partes constringat potius,

quam dividat, non immerito fortassis attenuantia necessarîo calida esse statuuntur. Quod si quis frigida quæpiam opponat, quibus sua quoque vis inest attenuandi, non omnino caloris expertia statuemus esse: quin quanta fuerit attenuandi vis, tantum quoque caliditatis gradum assequantur.

QUOD in humano corpore varios affectus inferant obstructions, varia quoque est & multiplex attenuantium utilitas, ad expurgandum pituita thoracem, movendos mentes, & viscerum ductus expediendos.

NON prius autem utendum esse attenuantibus, quam ventriculus, & intestina pravitate expurgata sint humoribus, ne attenuantium usu in venas rapiantur, atque aded vel viscera magis obstruant, vel febres excitent, aut graviores efficiant.

SAPORE quidem acra sunt hæc & amara, linguam tamen dissolvunt potius, quam contrahant, cum tenuium sint partium, & adstrictionis expertia.

DE MEDICAMENTIS attrahentibus.

CAP. XIV.

VARIA est attrahentium natura. Quædam enim manifesta, quædam occulta qualitate, vel spicula, vel humores attrahunt. De occultis rerum proprietatibus aliis: nunc ea nobis examinanda sunt, quorum attractio certa ratione comprobatur. Manifestis ergo qualitatibus attrahentia, calida sunt, partiumque tenuium. Ipso quidem calore fit attractio, substantiæ tamen tenuitas ided requiritur, ut humores ex alto avocentur, quo nomine attrahentium vis in intima usque penetrare debet. Quæ verò crassarum sunt partium, in altum ferri nequeunt, & poros contrahentia repellunt potius, quam attrahunt. Varius est & multiplex usus attrahentium, ut nimirum viscera pravus humoribus exonerentur: his enim medicamentis fortis secus admotis, materia peccans ab interno corpore ad superficiem attrahitur. Eadem ratione critici nature conatus adjuvantur, cum abscessibus adhibentur attrahentia. Ad extrahendum è corpore virus probata est horum medicamentorum utilitas. Curantur his quoque partes perfrigerata, non ea solum, qui suo contactu calefaciunt ratione, sed quod spiritus, quibus vita calorque fovetur, attrahant: quod certe modo tabidas, ac veluti syderatas partes reficiunt, non calore solum, sed attractio, quo foventur, alimento. Sunt & alii attrahentium effectus, qui tamen ad hos referri possint. Dignoscuntur attrahentia iisdem fere, quibus attenuantia: siquidem utrisque partium tenuitas inest, & calor non mediocris, ut secundum magis & minus solum differre videantur. Fortè tamen & hoc discrimen fuerit evidentius, ut partium

partiam tenuitas attenuantibus, calor verò magis proprius sit attrahentibus. Calor itaque non gustu solo, sed ipso quoque tactu manifestus attrahentia prodit.

DE DISCUTIENTIBVS.

CAP. XV.

DUPLICIA Practici resolventia constituantur: alia leviora, quæ rarefacientia, vel *ελαφρυντικά* nominantur, de quibus supra egimus: alia verò fortiora, quæ *διαρροφύλακα*, propriè discutientia nuncupantur: de his hoc capite sumus acturi.

DISCUTIENTIUM natura est cum attrahentibus ad eò affinis, ut discutientia nulla sint, quin eadem attrahere possint, & vix ullum attrahens inveniatur, quin id ipsum quodammodo quoque discutiat. Hæc verò differentia statui poterit, ut quæ discutiant, calidiora sint attrahentibus. Non est igitur, ut de discutientium natura quicquam scribamus amplius, cum ex *supra scriptis* facile colligi possit. Usus autem vel ipso nomine satis patet, siquidem quos nimia repletio morbos parit, eos curat evacuatio. Cæterum nec sanguis, nec humores crassi discutuntur: sanguinis enim copia venarum seditione, crassi verò humores purgationibus educuntur. Sudoribus ergo, vel insensibili transpiratione, vel serosa humiditas, vel fuligo, tetrique vapores discutuntur. Hinc hydropicorum aquas exhauriunt, podagricis & ischiadicis opiculantur, phlegmonas curant, aliosque humores minuunt. Quia verò nisi recta methodo discutientibus utamur, nocent sæpenuerò plurimum, non est temerè quidvis magna vi discutendum.

TUMORES enim discutientibus interdum indurantur ad eò, ut post curati nequeant, dum quod in eis tenue est, dissipatur, remanet autè, quod durum est. Hinc variè practici discutientibus utuntur, ea nonnunquam repellentibus, aliquando iungentes emollientibus pro variis tumorum affectibus. Quæ verò sint in discutientium usu medicinam facturis observanda, non est ut hoc loco doceamus, ne propositi nostri limites transgrediamur. Fit etiam, ut discutientibus gravissima nonnunquam inferantur symptomata, cum videlicet vel materia non cedit, vel in partes nobiliores propellitur, vel plus aliunde attrahitur, quàm discutitur. Ad hæc evitanda suas habent Medici regulas, ut vel præcedant purgationes, vel materia concoquatur & attenuetur, de quibus non est hoc loco tractandum copiosius.

Ex his autem facile colligitur, quo sit morbi tempore discutientibus utendum, in declinatione nimirum. Quamvis enim iis in phlegmones augmento & flatu nonnunquam utamur, tum tamen non pura, sed eis immixta sunt repellentia pro curationis scopo.

Dignotio. **D**IGNOSCUNTUR discutientia, quem-

A admodum & attrahentia, sapore, qui linguam adurat, acri videlicet, utpote cum & tenuium partium sint, & calidissima. Nullus hic est adstrictioni locus: quò sit, ut ea linguam quoque non contrahant.

DE REPELLENTIBVS.

CAP. XVI.

TRIBUS modò descriptis medicamentorum generibus, sunt, qui repellentia solum opponant. Cum enim una ferè sit omnibus natura, unum quoque videtur eis opponi posse contrarium, quod & frigidum sit, & crassarum partium: siquidem & calida sunt, & tenuis substantiæ, quæ attenuant, quæ attrahunt, & quæ discutunt. Si tamen horum natura diligentius examinetur, suum unicuique competet contrarium, ut attenuantibus incrassantia respondeant, attrahentibus repellentia, & discutientibus quæ humores continent, & tenaciores reddunt. De incrassantibus aliquid supra dictum est, ubi de indurantibus ageremus: de iis autem, quæ discutientibus contrariantur, nihil est quod hoc loco scribamus, cum horum vice repellentibus utamur. Varia est Authorum de repellentibus sententia. Cum enim variis modis influxus inhiberi possit, totidem rationibus repellentia definire licebit. Influxum autem cohibent, quæ refrigerant, quæ constringunt, quæ obstruunt & incrassant, ut ex Arabum decretis annotavit Hollerius. Hæc si ita sint, non attrahentibus modò, sed & attenuantibus & discutientibus contraria meritò statuentur esse repellentia. Propriè tamen ea repellere dicuntur, quæ non influxum solum modò sistunt, ut sunt incrassantia & obstruentia, sed quæ vel influentes, vel in parte jam hærentes humores aliò propellant, ut repellentibus natura sit frigida, crassarum partium & adstringens. Hæc equidem simplicissima sunt repellentia: sunt tamen alia, quæ tenuium sunt partium: alia calida quoque sunt, & inter repellentia numerantur. Adstrictio certè competit omnibus, ut hac defini possint repellentia. Quæ verò præter adstrictionem & frigida sunt, & tenuis substantiæ, cæteris operantur efficacius.

DIGNOSCUNTUR itaque repellentia sapore *Dignotio.* vel acido, vel acerbo, vel austero: siquidem hi, quò adstrictione participant, linguam suo statim contractu contrahunt.

REPELLENTIUM in multis affectibus *vsus.* utimur, ut in calidis tumoribus, capitis dolore, & similibus: his enim vapores in febris maximè à capite arcentur, influxu repercusso phlegmonarum augmentum inhibetur. *Tempus n-* modissimum verò tempus, quo repellentibus *tendi,* in calidis tumoribus uti licet, principium est & augmentum, quibus nimirum influxus maximè viget. Cum autem duo sint in tumorum cura scopi, ut quod influit, repellatur, &

quod jam infixum est, discutatur. in principio commodissimè repellimus, in declinatione verò discutimus, & mediis temporibus ura que miscetur, ea ratione tamen, ut in augmento repellentia superent, in statu discutientia. Porro quòd humores interdum vel copiosi sint, vel criticè per abscessus expellantur, aut materia venenosa sit, vel abstinendum est repellentibus, vel prius est purgatione minuenda materia, ne repellentium usu in viscera protrudatur, atque adeò magis periculosa inducat symptomata, & maximè si viscerum aliquod infirmius existat. Quòd si gravis etiam dolor infestet, metuenda sunt repellentia. Cavendum est præterea, ne repellentium usu cutis nimium contrahatur: ita siquidem scopus alter impediretur, nec tumoris materia discutiri posset.

DE MEDICAMENTIS adurentibus.

CAP. XVII.

PYROTICA Græcis vocantur medicamenta, quæ calore sunt adeò vehementi, ut cutem non secus atque fervens aqua vel ignis adurant. Ignea certè vis omnibus inest, ut natura siccissima sint, & calidissima: sunt suis tamen etiam distincta gradibus, ut mitiora sint alia, quæ cuti ruborem atque pustulas inducunt: alia vehementiora, quæ suo contractu carnem absumunt: his ad cauteria, illis ad phanigmos utimur, dropaces, & similia.

Dignotio. **D**IGNOSCUNTUR adurentia tactu magis, quàm sapore: talia siquidem sunt, ut cutem densam, humoresque durissimos corradant atque absumant. Leviora tamen acria sunt, & degustata linguam acriter pungunt.

Pjus. Adurentibus utimur interdum ad exuendas partes, tabidas, ac propè extinctas rescificendas. his enim calefcunt, attractioque fovetur alimentum. Pulos etiam adurentibus extirpamus, durosque & callosos tumores, tubercula, verrucas, polypos & hinc similia. Morbis etiam diuturnis conferunt, podagricis adultisq; capitis doloribus, aliis item cerebri frigidis & humidis affectibus. Fistulas quoque malignasque compescunt ulcera. Demque periculosos humorum deluxus ad corporis superficiem derivant & exhaustiunt, aliaq; quamplurima commoda præstant, quæ quotidiana docebit experientia medicinam facturos. Cavè tamen & circumspèctè his utendum est medicamentis, ne vel febres exortent, vel convulsionis: quo fit, ut eis utendum non sit, quin prius bene sit corpus expurgatum.

Adustionis modus. **C**ùm autem pyroticis ad impinguandas, vitæque restituendas partes utimur, hic servari poterit modus, ut mitigantibus temperentur, ne cutem exurât, nec in parte diutius hæreant, si discutit tumor incipiat: hic enim replen-

um est, non evacuandum. Quæ verò carnem ignea vi detrahunt, maius inferunt periculum: idèò diligenter pars affecta est observanda, ut ratio quoque partium vicinarum habeatur, ne forsan inflammatione corripiantur: quòd incommodum evitatur, si refrigerantibus undequaq; muniantur.

DE MEDICAMENTIS extergentibus.

CAP. XVIII.

HACTENUS eas expeditivimus medicamentorum qualitates, quæ vel ad calorem, vel ad frigus referri poterant. Extergentia verò quòd nec ad calefaciendi vim reduci possent, nec ad refrigerandi, non fuerunt antè discutienda, quam calefacientium classem absolvissemus. Abstergentium itaque natura nec caliditate, nec frigiditate videtur esse definienda, siquidem & calida inveniuntur, & frigida, quibus tergeri vis attribuitur. Est ergo facultas hæc abstergerendi terrena quædam substantia qualitas, quæ sordes paribus inhærentes suo contactu rapit, & expurgat. Hic autem discrimen inter ablutionem & absterzionem observandum est, cum utraque sepe numero confundantur. Abluunt liquida, quæ sordes suo fluxu secum trahunt: nondum tamen hæc abstergentia nominantur, nisi quadam vel asperitate, vel nigrosâ vi sordes etiam impactas eliciant. Hic etiam differentia patet inter abstergentia, & discutientia: siquidem hæc crassos humores extenuant, at facile pertranseunt, & eas solum sordes expurgant, quæ ob sui crassitatem dissipari non poterant: extergentia verò sordes parti tenaciùs adhærentes rapiunt. Porro tergentium aliqua leviora sunt, quæ *porosâ* Græci vocant: aliqua verò vehementiora: quæ non absque ratione distinguuntur, cum ea quæ validius extergunt (cathartica nominant) aliquibus ad pyrotica referantur, atque si præter abstergerendi facultatem vim etiam adurentem, quòd forsan admitti possent, nisi forent ex eis aliqua quoque frigidissima.

Dignotio. Non vao tergentia sapore dignoscuntur: siquidem & dulcia tergent, & asialia, & amara, quæ verò frigida sunt, se magis aliqua tactili qualitate produnt, quàm sapore: nec enim acida, nec austera, nec acerba dicuntur esse abstergentia, cum abstergentibus adustio sit adustissima, utpote qua sordes parti magis impingantur.

Pjus. **A**BSTERGENTIBUS ad saniam, pus, aliasq; ulcerum sordes expurgandas utimur: cathartica verò non sordes solum, sed ipsam quoque carnem exedunt, & absumunt, sed alio, quàm adurentia, modo. Hæc enim ignea vi quæ coarctat partes, non abtrahunt, ut cathartica: sed deaurant, & in crustam mutant, quæ post emollientibus abscedit. Est & alia

alja tergentium utilitas, quæ suo loco patebit, ubi sarcoticorum naturam exponemus.

Pendit semper. Quando sit autem abstergentibus utendum, non ipsa solam ulceris affectio docebit, sed ipsius etiam corporis temperamentum. Nam si vel plethoricum sit, vel cacochymon, hisce prius providebitur: alias nec ulcerum, nec vulnerum cura prosperè succedet.

Idem ratio. Ipsa quoque partis abstergendæ symptomata suas habent indicationes, ut vel dolor simul cum absterfione leniendus sit, vel aliqua ulceris pars maturanda, vel sistendus influxus, vel inflammatio temperanda: quæ prudens artifex in curatione diligenter observabit.

DE MEDICAMENTIS emplasticis.

CAP. XIX.

Modò descriptis contraria sunt glutinosa: Græcis *λεπτασπικα* dicuntur: quæ pingui vel tenaci substantia ceu glutine partes, earumque ductus obfarcunt. Ab obstruentibus dissident, quòd meatus non oppleant solummodò, sed eis instar vitæ tenaciter adhærescant. Horum natura, vel abstergentium, nulla primarum qualitatum definiti potest: hæc enim vis totius substantiæ, non alicujus est qualitatis. Sunt itaque glutinosa calore quodammodò, & frigore temperata, quibus humiditas inest aëreo lentore permixta.

Dignotio. Sapor inest emplasticis vel nullus, vel qui nec caloris, nec frigoris excessum denotet. Pinguis sunt ergo, vel insipida, vel dulcia quodammodò, tactuque lenta & viscosa, quibus emplastica vis attribuitur. Ad sanguinis impetus inhibendos, aliasque fluxiones coercendas emplasticis utimur. Horum etiam usus est ad suppurandum. Cutis enim meatus opplent, caloremque continent, quo tumores apprimè maturentur. Cæteris quoque medicamentis admiscetur, ut in emplastrorum formam componantur, atque ad eò paribus melius adhæreant.

DE TERTIIS MEDICAMENTORUM facultatibus.

DE MEDICAMENTIS pus moventibus.

CAP. XX.

MAGNA est emollientibus, & hisce medicamentis, quæ pus movent, affinitas. Utrisque siquidem calor inest, qui temperatus sit, & partium, quibus adhibentur, temperatura similis, etsi calidiora sunt emollientia, junctamque habent (authore qui-

dem Galeno, ut supra monuimus) exicandi vim, cum pus moventia existentem in partibus humiditatem servent. Hoc verò discrimen an ferri debeat, facilè intelliget, qui tumores consideraverit, quibus accommodantur emollientia. Scirrhus enim fatetur Galenus ex atra bile, & resiccata pituita fieri, ut cum curentur contrariis, non exiccare, sed humectare debent emollientia: sed de his supra copiosius.

B DIFFERENTIA certè est in effectibus manifestissima, siquidem alteratio est, cum quæ dura sunt, emolliuntur. Pus verò non qualitate solum, sed ipsamet substantia differt ab iis, quæ suppurantur, ut generatio vetus dici possit, quàm alteratio, si quid in pus commutetur. Hinc non ineptè coctionem vocant eam, quæ in pus fit conversio. Naturalis namque calor efficiens est suppurationis causa. nec quicquam extrinsecus appositum per se suppurat: sed ea ratione suppurantia vocantur medicamenta, quòd blando calore insitum foveant calorem. Fovetur autem calor non iis solum medicamentis, quæ calore sunt temperata, sed iis etiam, quæ cutis poros suo lentore, ceu glutine replent & obfarcunt, ne partis affectæ calor dissipetur. Etsi verò quæ constringunt, hanc quoque spirituum, & insiti caloris dissipationem prohibent, non ideò tamen suppurationem promovent, cum in suppurandis humiditas retinèda sit potius, quàm exprimenda.

Cum itaq; suppurantia calorem habeant, qui nobis insito non sit absimilis, sapore quoque simili dignoscuntur: siquidem quæ calida sunt vehementius, vel acedine, vel amarore sunt insuavia. In suppurantibus etiam nulla vel adstrictio, vel mordacitas, aut nitrosa vis animadvertitur: talia siquidem benignam naturæ maturationem impediunt potius, quàm juvent. Licet autem suppurantia nullum saporem habeant, qui caloris excessum denotet, non ideò tamè gustu grata sunt omnia, quibus ad suppurandum utimur. Possunt tamen extrinsecus esse suavia, quæ si vel odorentur, nauseam moveant.

Ufus. SUPPURANTIUM usus ad maturandas phlegmonas est frequentissimus: hic enim naturæ motus est ad curandos tales tumores optimus, ut non modò non impedi debeat, sed commodis ad hoc medicamentis juvari. Commodissimum his utendi tempus est, ubi defluxio constiterit, & dolor ex æstu nimio temperatus fuerit, ut circa statum maximè suppurantia sint adhibenda, quo nimirum tempore in summo conflictu est, ut suo calore (quem suppurantia juvant) malignam tumorem materiam in benigniorem substantiam convertat, quò post

facilius expurgari possit.

DE MEDICAMENTIS

urinas cientibus.

CAP. XXI.

MULTAE sunt causæ, quibus urina supprimitur. Aut enim exiccatione nimia, sudoribus, aliisq; similibus vel absumitur, vel aliò derivatur: aut renum inflammatione, aut viarum, per quas urina defluit, compressione fititur. His quæ medentur, nondum propriè diuretica nominantur: sed quæ sanguinem fundunt, extenuant ac fecerunt. Urina siquidem pars est sanguinis tenuissima, quæ in renibus à crassiori parte feceritur. Cum itaque vel crassior est sanguis, vel viscosior, facillè partes ejus segregari nequeunt, nisi medicamentis incidentibus, & abstergentibus oppidò succurratur. Quòd autem Galenus sanguinem asserat, absque calido valore nec fundi posse, nec segregari, mirum videri possit, quòd inter diuretica numerentur, quæ non solum non valdè calefaciunt, sed refrigerant, ut sunt quatuor semina frigida majora, fructus halicacabi rubentes, & hisce similia. Sed hæc urinas movent, non quòd sanguinem fundant, ac segregent, sed quòd urinæ meatus abstergant, & expurgent: quòd fit, ut duplicia constitui possint diuretica: quod monuisse profuerat, ut urinas cientium natura meliùs intelligeretur. Abstergentibus autem hoc etiam inesse oportet, ut tenuium sint partium, quòd possint ad renes usque penetrare, humorumq; crassitiem incidere.

Dignosis. ACRI sapore dignoscuntur urinas cientia: cum enim validè calida sint, & incidant, potentissimè acria sunt omnino. Licet enim amara valdè quoque calida existant, humoresq; crassos extenuare possint, siccitate tamen pollent majore, quàm quæ cientis urinis conveniat, & terrena sunt substantia: quòd fit, ut non æquè, velut acria, incidere possint. Quæ verò frigida urinas movent, non acria quidem sunt, sed præter nitrosam abstergenti vim, facultatem etiam habent incidendi, quam vel ad levem acredinem, vel amarorem referre possit.

Urus. URINAS cientium usus satis vel ipso nomine patet, ut ampliori discussa non sit describendus. Quoniam verò actium natura est, ut quos in intestinis & venis attigerint humores, ad ipsos etiam renes deducant, non quovis tempore diureticis utendum est, ne crassorum humorum influxu magis urina forsan impediat. Prius ergo viæ, per quas hæc medicamenta ferri necesse est, expurgabuntur, postea commodiùs urina ciebitur.

DE MEDICAMENTIS

menses moventibus.

CAP. XXII.

MAGNAM hæc medicamenta cum modo descriptis habent affinitatem. Nam

A quæ menses movent, urinas etiam cient. & eadem ferè utrisque natura est, calida nimium & tenuis essentia. Hoc tamen discriminis inter ea constituit Galenus, ut quæ cient urinas, validè siccant: non autem, quæ menses movent. Cujus fortassis hæc ratio fuerit, quòd quæ validiùs exiceant, sanguinem absumant, atq; adeò (quòd & ea ratione minus fluxilis reddatur, ejusq; copia minuatur) mensium eductionem impediunt, cum tamen siccitas adeò cientibus urinam incommodo non sit, ut ea maximè hoc præstare censet Galenus, quæ præter calefaciendi vim validè quoque sortita sunt siccitatem: & hoc eo nomine, quòd calore segregata crassior sanguinis pars à magis tenui, magis etiam in se cogatur, ut quòd serosum est, exprimatur. Hæc sunt equidem, quæ nobis ex Galeni sententia dicenda fuerant, ad horum medicamentorum naturam intelligendam, quibus & hoc adjiciemus, non minus forsitan utile, quàm intellectu jucundum. Ut menses facillè procedant, non est solum fundendus & attenuandus sanguis, sed vasculorum oscula sunt etià aperienda: siquidem insensibili transpiratione non sanguis, sed sudor serosaque sanguinis pars evacuat. Quæ verò vasorum ora referant, terreni quiddam in se continent, quòd non penetrant solum, sed penetrando meatus dilatant, sordesque (si quæ fuerint) abstergunt, ut talia quoque statim merito possint, quæ menses movere statuantur: quòd paucis & eleganter expressit Fernelius. Quæ menses movent, (inquit) calida ferè sunt recessu tertio, nec tamen vehementer siccant: ejusmodi sunt amara & acria, quorum tanta vis est, ut in distantiissima salvis viribus penetrare possint, & venarum ora referare, crassa extenuare, & lenta detergere.

E qua modo ratione dignoscenda sint, quæ menses moveant. Cum enim calida sint ad tertium usque recessum, & præter incidendi vim facultate polleant abstergenti, gustu cerè linguam mordicant, non tamen contrahunt: qualia sunt amara, quibus vel nulla, vel levis inest adstrictio. Acria quoque sunt ex hisce plurima, quæ non quòd oscula vasorum aperiant, menses movent, sed quòd crassum sanguinem incidant, & suo calore liquent, fluxilemque reddant.

F STATUTUM naturæ tempus est, quo sanguinem mulieribus per uterum educat. Non ergo temerè movenda sunt menstrua, ne naturæ vis inferatur: nec si movenda sint, ea negligi debent, quibus mulieres ad hanc purgationem præparantur. Nam si cacochymum sit corpus, pravisq; refertum humoribus, expurgandum prius erit, quàm calidioribus utamur, ne talium usu crudos humores in venas protrudamus.

CAETERUM varia est hisce medicamentis uten-

Vtendi ratio. Nonnunquam enim ex horum decoctione syrupi conficiuntur, quandoque potiones, aut pedum lotiones: interdum etiam in forma pilularum exhibentur: et si liquidior forma movendis mensibus est accommodatior, cum ad remotas partes medicamentorum vis penetrare debeat. *Uusus autem* & utilitas horum medicamentorum iis utique patet, qui noverunt, quot, quantaque saepe numero symptomata ex menstruorum retentione oriantur: de quibus hoc loco non est agendum copiosius: hoc solum scripsisse sufficiat, corpus hac sanguinis purgatione levius reddi, naturamque onere depolito fieri longè alacriorem, ut sanitas eò quoque sit fecundior: secus enim, si quando vel pravo, vel nimio sanguine gravetur, vel hydrops, vel epilepsia, vel alii graviores morbi consequantur, qui menstruorum provocatione vitantur aliquando, & Hippocrates podagra negat affici mulieres, nisi menstrua defecerint.

DE MEDICAMENTIS,
qua lac vel generant, vel
minuunt.

CAP. XXIII.

Cum ex sanguine lac generetur, dubium non est, quin ad lactis copiam sanguis augendus sit. Quia verò licet interdum sanguis copiosior exeat, lac non ob id augetur necessarium, siquidem vel talis fuerit sanguis, qui nequeat elaborari, vel lacti generando dicata facultas aut impedita fuerit, aut depravata. Quamvis itaque multas ob causas lac imminuatur, ea tamen propriè lac generare dicuntur, quæ multum & probum sanguinem efficiunt, cumque moderata incidendi facultate ad mammas deducunt. Calida sunt ergo, tenuiumque partium, quibus lac generatur: ab iis tamen differunt, quæ vel urinam, vel menses movent. Hæc enim vehementer exaltant, cum temperato calore sint, quæ lac augent: siquæ siccitas menses moventibus est adversa, certè lacti generando est adversissima.

Dignosio. Sapore dignoscuntur hæc medicamenta quibus lactis augendi vis incit, vel pingui, vel dulci. Cum enim & lac, & sanguis temperata sint, medicamentis certè vel alimentis augentur, quibus incit natura non ab similis. Aliqua tamen (ut ex modò scriptis patet) in iis, quæ lac augent, animadvertitur acrimonia, quæ ad augendum sanguinem aliàs non requireretur. Ex hisce satis liquere arbitramur, quænam eis insit natura, quibus item rationibus dignoscantur, quæ lac minuunt. Cum enim iis contraria sint, quæ lac augent, contrariis etiam notis agnoscentur, ut quæcumque vel exiccando sanguinem absumunt, vel frigiditate, vel alia quavis qualitate deteriorem reddunt, lac quo minus generetur, impediunt. Saporibus ergo dignoscen-

tur amaris, acerbis, austereis, & hisce similibus, qui vel caloris, vel frigoris excessum indicant.

Cæterum quando, quibusve rationibus lac generandum sit, non est ut pluribus exponamus, cum talia ex professo in morborum curationibus tractentur. Hoc solum admonuisse suffecerit, si corpus cacochymum fuerit, non prius tentandum esse lactis procreationem, quam humorum vitia correxeris. Impura namque corpora, quò magis nutrites, eò magis offenduntur, ut Hippocratis notum sit auctoritate. Nec est etiam, ut rationes, quibus lac inhiberi possit, hoc loco persequamur, nec præter institutum longius evagemur.

Quæ verò sit horum medicamentorum utilis, inde satis liquet, quòd moderatus lactis proventus non ad sustentationem solum proficit, sed ipsius quoque lactantis sanitatem tuetur: cumque nimia lactis copia non aspernanda saepe numero symptomata inducat, contrariis hisce medicamentis optimè succurritur.

DE MEDICAMENTIS

semen ipsum spectantibus.

CAP. XXIV.

Utrum lac à sanguine, sic & semen suam ab eodem sumit originem. Sanguis enim propriis & venis & arteriis ad vasa, quæ vocant, seminalia deferretur, à quibus eam substantiam & calorem nanciscitur. Cum igitur eadem ut utriusque materia, tum lacti, tum semini, ipsa seclum eorè sit, ut semen augetur, sanguinem multum nutritibus alimentis esse fovendum. Hoc tamen fortasse fuerit discrimen inter ea, quæ lac, & quæ semen augent, ut illa melioris succi existant, hæc verò sanguinem reddant magis statulentum. Hanc enim femini facultatem incit ferunt, ut concalactum spiritibus pudendum virile distendat. Hæc itaque medicamenta, quibus semen augetur, humida sunt, & calore temperata: substantiam verò magis pinguem & viscosam habent, quam quæ lacti generando sunt accommodata. Non his autem solum ad Venereum utimur, sed iis maximè, quibus & semen languidum excitatur, & sopita Venereorù facultas exstimulatur. Hæc calidiora sunt, quam ut semen augeant: minus tamen siccata sunt, quam ut id absumere possint. Quibus itaque facultas incit utraq; tum ut semè augere, tum ut ipsum reddere possint acius, optima sunt ad Venereum excitandam medicamenta. Cæterum ut in hisce vis duplex anima divertitur, ita duo sunt in horum contrariis consideranda. Quædam enim suo frigore Venereè cohibent, quædam nimio calore: semen hæc absumunt: illa verò non semen solum languidius, sed ipsas

quoque vires ad exercendam Venerem red-
dunt inæpiores. Nimia namq; frigiditate par-
tes obstupescunt, & humores veluti conge-
lantur, ut hisce medicamentis non ipse solum
seminis motus, sed & ipsa quoque tenig-
nitus inhibeat. Plura de his & aliis, quæ ad
semen spectant, dici possent. Quot enim sunt
hominum, totidem quoq; sunt seminis in-
empies, quæ non uno certè modo corriguntur:
sed de his aliàs. Hic ea solum exequi volui-
mus, quæ ad Venerem vel excitandam, vel in-
hibendam, vires habent præ cæteris apertissi-
mas: nam quæ nimis fluxile semen inraffant,
ex accidenti, non propria facultate ad Veneris
usum valere dicuntur.

Dignotis. QUAE semen augent, calida sunt & humi-
da: quod fit, ut iisdem fermè dignoscantur, qui-
bus ea, quorum usu lac augeri diximus, nisi
quod pingua magis sint & viscosa, quæ se-
men generant. non hic enim æquè sanguinis
probitas, ut in lacte procreando, desideratur.
Quæ verò semen stimulant, satis ipsa digno-
scuntur acredine. Contrariis ut natura inest
contraria, contrariis ita notis agnosci possunt:
frigida quidem saporibus frigidis, & calida
caloris excessum indicantibus.

Tempus. DE tempore, quo vel augendum sit semen,
vel suppressendum, nihil est quod annotari
posse videatur: id siquidem pro cuiusque li-
bito, vel occasione commoda fieri potest.
Quod tamen de lacte supra scripsimus, idem
hoc quoque loco scribi posset, ut nimirum si
quæ vel in sanguine, vel in interno corpore
sint vitia, corrigantur priùs, quàm augendo
semini detur opera. Priùs etiam augendum
semen est, quàm irriteretur. Acria namque se-
men imminuunt: quod fit ut paulò ante Ve-
neris usum conveniant. tum enim & semen
suo calore diffundunt, & partes Venereas ad
expulsionem excitant: aliàs assiduo eo-
rum usu disperditur semen potiùs, quàm col-
ligatur.

Præ ratio. CAETERUM hoc quoque fuerit observan-
dum, non eadem omnibus convenire medi-
camenta. Quibus enim pituita refertum cor-
pus est, iis prostantibus magis, quàm multum
nutrientibus alimentis, Venus excitatur. Pro
variis itaque temperamentorum generibus,
varia quoque est hisce medicamentis utendi
ratio, de qua non est ut pluribus hoc loco dis-
seramus.

Vis. QUANTA denique, & quàm necessaria sit
horum medicamentorum utilitas, notius est,
quàm ut demonstrari debeat. Ecquid enim
lacte semen fuerit ignobilius, si generis hu-
mani procreatio non mihi celebranda est
ejusdem conservatione? Notum est præterea,
si hoc lacte, licet difficilior, infantes nutiri pos-
se, cum sine semine species humana propaga-
ri nequeat. Sed vesceat, ne plures ipsa volu-
ptas ad Venerem alliciat, quàm proliis deside-
rium. Quos autem pietas ab usu Veneris ar-

cet, majus ab hisce contrariis percipient emolumentum, etsi jeunio magis & philosophiæ studiis, quàm refrigerantium usu, vel semen abstinentium libido cohibetur.

DE MEDICAMENTIS

dolorem sedantibus.

CAP. XXV.

HAUD equidem dubium est, quin eadem, quæ morbum facit, causa, dolorem exci-
tet, ut quæ morbos curant, dolores etiam se-
dare dicantur. Veruntamen ea proprie ano-
dyna vel paregorica censerì debent, quæ do-
lorem maxime spectant, eumque mitigant, &
causa & morbo remanentibus. Hæc certè
calore temperata sunt, & tenuis essentia, vel
non usque adeò calida, ut intemperiem indu-
cere, vel multum adaugere possint. Cum e-
nim non frigidis solum, sed calidis etiam af-
fectibus competere debeant, nec calore, nec
frigore multum à temperatis absunt. Calo-
re tamen aliquantum exuperant, ea siqui-
dem ratione dolorem leniunt, qua cutim la-
xant, ejusque poros aperiunt, & materiam,
quæ dolorem infert, quodammodò discuti-
unt: qui certè sunt moderati caloris effectus.
Licet autem calida sint hæc medicamenta,
refrigerant tamen etiam, discussa nimirum
fuligine, quæ dolorem inferens, ipsum quo-
que calorem augebat: quod fit, ut affectibus
etiam à calida causa conveniant. Horum au-
tem natura satis jam exposita est, cum de la-
xantibus & rarefacientibus medicamentis
ageremus.

CAETERUM quæ dolorem sedant, non de-
mulcendo partes, sed obstupesciendo narco-
tica, vel *anodynà* dici, non autem ano dyna cen-
seri debent: siquidem non dolorem vel tol-
lunt, vel mitigant, sed vel partibus stuporem
inducunt, vel somnum conciliantia sensum eis
suffragantur, ut dolor quantuscunque sit, eas
velut emortuas nequaquam afficiat. Hæc su-
pra diximus intensè frigida esse, ut natura eis
fit ab ano dynis diversissima. Dolorem de mal-
cemus eo maxime tempore, quo periculum
minatur: fit enim sæpenumero, ut neglecta
morbi causa, ei quod magis urget, insista-
mus, ne vel dolore morbus ingravescat, vel
alia subsequantur symptomata, quæ sint ipso-
met etiam morbo graviora. Is autem utendi
modus est, ut lenientibus adstringentia non-
nunquam adjiciantur, siquidem metus sit, ne
fluxio nimis ad partem affectam attrahatur.
Addi possunt etiam interdum ea, quæ morbi
causam impugnant, ut utriusque intentioni si-
mul satis fiat. Ad eundem modum cætera quo-
que observare licebit, quæ cum dolore inci-
dunt, amovenda. Ano dynis forma convenit
liquida, siquidem dolor in cute sit: si in is pro-
fundior existat, tanto solidior esse debebit, ne
priùs medicamentum discutatur, quàm ejus
vis ad

Tempus

tendi

Modus

tendi

psue. vis ad partem affectam devenit. Ex hisce, quis anodynorum sit usus, satis utiq; constat, ut tanta sit eorum utilitas, quanta sunt nimii doloris incommoda.

DE MEDICAMENTIS
carnem generantibus.

CAP. XXVI.

MULTA sunt in ulcerum & vulnerum curatione diligenter observanda, quæ subinde incurrunt, & Medici conatus impediunt, quò minus vel citò vel faciliè partes à se invicem separatas conjungere, & ad naturalem statum reducere possit. Talia sunt sanguinis influxus, inflammatio, durities, dolor, & alia, de quibus satis superque supra egimus. Id unum hoc loco tractandum restat, antequàm partes secretæ jungantur, ut si quæ sit in ulceribus, aut vulnibus cavitas, carne impleatur. Hujusmodi medicamenta sarcotica nominant. Hoc opus naturæ quidem est, medicamentis tamen adjuvatur, quæ sanguinem ita præparant, ut eò faciliùs in carnem verti possit. Sunt ergo sarcotica, non ea quidem medicamenta, quæ vel probum generant sanguinem, vel affectæ partis intemperiem corrigunt, sed quæ in ipsa carnis generatione sanguinem & ulcus ipsum à corruptione tuentur. Cum igitur natura, dum carnem generat, duo producat excrementorum genera, serosos nimirum humores (quos ichores vocant) purulentasque sordes, ea certè remedia, quæ has extergent, & illos absumunt exiccando, carnem generare dicunt, utpote quorum ope natura hoc munus exequitur. Utramque facultatem supra satis exposuimus, ut sarcoticorum natura nobis jam non sit discutienda copiosius. Hoc intellexisse sufficiet, hisce medicamentis tantam non inesse vim exiccandi, ut præter sanem ipsum etiam sanguinem absumant, nec tantam extergendi facultatem, ut cum sordibus teuellam quoq; carnem exedant. Non ergo primum ordiem transcendent, nisi fortè durissima sit & siccissima pars, quæ vulnerata est, & ulcus humidissimum. Hac enim ratione vehementius & tergentia, & siccantia competent, ut modò clarum fiet.

*Tempus
usendi.*

SARCOTICIS utimur in ulceribus, aut vulneribus, quæ ob sui cavitatem, absumptam nimirum carnem, jungi & conglutinati nequeunt. Tum autem eis utimur, ubi vel intemperies, vel dolor, vel alia si quæ fuerint symptomata, removerimus. Hic enim eadem ratio est, quæ resciscendis corporibus: quæ si fuerint impura, ex Hippocratis sententia, tantum lædes, quantum nutriveris. Sarcoticorum tam varia est & multiplex differentia, quotuplex est partium vulneratarum. Caro siquidem ei similima substitui debet, quæ absumpta est: ut si mollis & tenella fuerit, leviter extergentia & exiccantia sat esse possint:

*Præ
ratio.*

A sin paulò durior, mediocria: quòd si durissima fuerit, vehementer exiccantibus utemur. non enim idem est omnibus sarcoticum, ut pluribus ostendit Galenus libro 3. methodi medendi.

DENIQUE sarcoticorum usus evidentior *psue.* est, quàm ut amplius demonstrari debeat: siquidem cavum ulcus coite nequit, nisi carne priùs impleatur.

B DE GLUTINANTIBVS
medicamentis.

CAP. XXVII.

HÆC vera est ulceris curatio, ut ejus oræ coalescant. hac enim ratione ulcus dicitur, qua soluta est continuitas. Quæ verò hactenus exposuimus, ulcerum symptomata sunt. Non hic autem glutinantia vocantur ea, quæ substantia tenaci, & viscosa partes continent, ne dissiliant, nec quæ constringunt easdem, quòd vinculis exequimur, aut futuris: sed quæ partes adductas exiccando & adstringendo ita copulant, ut per se non externo aliquo possint contingantur. Hic scilicet exiccatione opus est, & majori quidem, quàm si caro gignenda sit, ut non id solum, quòd influit, sed quòd in ipsa carne consistit liquidius, absumatur. Diffluit enim caro liquidior potius, quàm cohæreat. Cæterum ad partes conglutinandas id quoque vel maximè fuerit observandum, ut substantia medicamenti adstringentibus cogatur, non autem vel incidentibus separetur, vel absumatur exedentibus: eujus etiam ratione glutinantia differunt à sarcoticis. Hæc enim præter exiccandi vim sordes etiam extergent, nihil utique adstrictionis possidentia, ne sic compingatur, quòd tertione fuerit amovendum.

QUA verò ratione glutinantia dignosci *Dignoscio.* possint, non est ut multis ostendamus, cum id ex his satis constet, quæ de astringentibus & exiccantibus supra scripsimus.

TEMPUS etiam, quo glutinari debeat ulcus, ex ipsa ulceris conditione colligi faciliè *Tempus
usendi.* potest: si nimirum, quòd sordidum erat, priùs expurgatum: quòd cavum, carne repletum fuerit, aliaque sublata sint symptomata, quæ prohibebant, quò minus ulcera vel possent, vel etiam deberent conglutinari. Fit enim sæpe numero, ut aperta serventur ulcera, quæ suapte natura faciliè coalescerent: idque tum ob alias causas, tum ut pus, alixve sordes, quæ in profundo delitescunt, expurgentur. Ad vulnèra glutinanda fasciis utimur, futura, vel vinculis: de quibus cum ad medicamenta non referantur, hoc loco nobis agendum non est. Hic autem eorū, quæ verè glutinantia dicuntur, modus esto, ne nimis adstringendo in tenella parte dolorem excites, qui vel defluxionem, vel alia moveat symptomata.

GLUTINANTIUM usus satis ex hisce *psue.*

ter evidenter. Cùm enim hoc sine cætera peragantur, (de quibus hæcenus) ut soluta continuitas in integrum restituantur, tantò certè potior est glutinantium utilitas, cùm ad hunc scopum reliqua dirigantur.

DE MEDICAMENTIS
cicatricem inducentibus.

CAP. XXIII.

VLTIMUM hoc est in ulceris curatione, ut vel cute, vel quod cutem referrat, obducatur: ne vel tenella caro rursus dissiliat, vel externis injuriis perpetuò pateat, tum ad decorem pristinum quodammodò recuperandum. Epulotica vocantur hoc generis medicamenta, quæ vulnibus cicatricem inducunt. Licet autem ea quoque nonnullis epulotica videantur, quæ carnem excrecentem absument, quòd his interdum opus sit, ut cicatrix inducatur: propriè tamen hoc eis nomen nequaquam competit. Non enim exedenda, sed induranda caro est, ut cicatricem inferas. Quòd si contingat, ut carnis aliquid auferendum sit, non hoc ipso certè cicatrix efficitur, sed caro solum preparatur, ut in commodam post cicatricem indurari possit. Sunt igitur epulotica verè, quibus caro (quantum equidem fieri potest) amissæ cuti quàm simillima redditur: quod exiccantibus consequimur, & adstringentibus. Esti verò glutinantia & adstringunt, & exiccant, in eo tamen ab epuloticis differunt, quòd hæc utraque vis superant, ut non id solum quod influit, & in carne superest excrementitium, absument, sed ipsius quoque carnis humorem, qui nec supervacuum est, nec à natura carnis alienus. Cùm enim cutis velut indurata caro sit, ut cicatricem efficiat, (quæ cutis vices agit) tantum exiccanda caro fuerit, ut tantum à carnis substantia recedat, quò magis ad cutis naturam accesserit.

Dignotio. CÆTERUM quòd secundum magis & minus solum à glutinantibus epulotica differant, non est ut horum naturam, quæque ratione dignosci possint, cutiosius expiscemur, cùmposito discrimine satis hæc ab illis agnoscantur.

Tempus sciendi. EPULOTICIS utimur, cùm ulcus penè (nondum tamen omninò) carne repletum fuerit: quod certè non usque ad eò videtur esse rationi consentaneum. Hoc enim modo cava cicatrix redderetur, cùm adstrictione caro in seipsam contrahatur, & exiccantibus diminuat, ut præstet proculdubio vulnus paulò plenius esse, quàm tantò magis vacuum. Sed alia est hujusmodi ratio: mitiora siquidem epulotica simul & carnem generant, & cicatricem inducunt, ut cùm primò talibus utamur, & vulnus adæquare possimus, & cicatricem obducere. Contingunt etiam plurima, quæ vim epuloticorum impediunt, ut vul-

nera cicatricem admittere non possint. Dysepulota vocantur Medicis hæc ulcera, quæ cicatrice non prius obduci possunt, quàm ejus malitiæ causas amoveris. Cæterum non fert instituti nostri ratio, ut hæc symptomata copiosius expendamus. Hoc saltè in genere dictum sufficiat, quòd supra quoque in sarcopticorum expositione tractavimus, ea prius, quæ causarum rationem habent, amovenda esse, quàm ultimum curationis scopum aggrediamur. Cùm itaque cicatrix inducenda esse videbitur, & affecta pars, & subjecta caro diligenter observabuntur, ut epuloticorum modus investigari possit. Non eadem enim competunt omnibus, sed colligunt aliqua tenellam carnem aliquibus, quæ cicatricem aliis inducerent. Hæc nimirum est cicatricis inducendæ ratio, ut epulotica vel acerbis exasperentur, vel temperentur emollientibus, pro varia vulnerum conditione: quamvis ex propria rei natura nec acris, nec humefciantia inducendæ cicatrici competant, ne, quòd indurandum est, emolliatur, aut defluxio ad partem indurandam proiiciatur. Ullus autem & utilitas epuloticorum ex superscriptis facile colligi potest, ut pluribus exponenda non sit.

DE MEDICAMENTIS
venenâ arcenibus.

CAP. XXIX.

ALEXITERIA, vel Alexipharmaca dicuntur hæc medicamenta, quibus ad evincendum venenum utimur. Est autem duplex venenorum genus: alia namque manifesta qualitate mortem inferunt, alia verò tota sui substantia, vi nimirum occulta, necant: hæc tantilla portione lethifera sunt, cùm illa non, nisi quantitate majori, venena cœteri debeant. Non hic equidem de occultis medicamentorum viribus nobis agendum est: cùm tamen alexipharmaca non solum ea dicantur, quæ occulta facultate venenorum vires insingunt, sed quæ manifestis etiam qualitatibus id ipsum præstant, de his aliquid in præsentiarum agemus: illa suo quoque loco discutientur. Quæcumque venena manifestis oppugnant rationibus, triplici differentia comprehenduntur. Aut enim naturam corroborant, ut venena facilius edomare possit: aut venenorum vires contraria qualitate rejiciunt: aut venena foras violenter extrahunt. Naturam maximè resciant alimicota, de quibus alia Medicamenta verò, quæ naturæ vires subministrant, vel certæ cuidam corporis parti succurrunt, vel universis: sit enim sapsuumerò, ut venena partem aliquam præ cæteris infestent. Si quid igitur vel ventriculùm, vel hepar, vel cerebrum, aliæve corporis partem veneno debilitatam corroboret, ea ratione ventris obfisteri censetur, quæ partem ejus naturam fovet atque

atque tuetur. De his autem infra tractabitur, ubi medicamenta certis destinata partibus discutientur. Quæ verò vel corroborant, vel spiritus reficiunt, omnibus corporis partibus opem ferunt. Corde siquidem affecto, vel ejusdem spiritibus, cæteræ corporis partes tollantur.

P O R R Ò cùm venena vel primis, vel secundis qualitatibus suas in corpora vires exerant, contrariis quoque facultatibus pollent, quæ his opponuntur alexipharmaca. Venenis enim, quæ refrigerando necant, caleficientia competunt: sin aliqua corrodeno noceant, medicamentis utemur, quæ leniant, & veneni temperent acrimoniam. Quæ verò vel indurata, vel in grumos redacta, vel coagulata periculum minantur, medicamenta postulant incidentia. Idem de reliquis esto iudicium. Quoniam autem id omnibus inest, ut non in aliqua parte morentur, sed hinc inde profiliant, dum cor vitæ fontem oppreserint, ideo inventa est à quibusdam alia facultas, qua veneni motus inhibetur: terrena nimirum & emplastica: judicant enim, si venenum in hæc medicamenta incidit, seu visco implexum expediri non posse. Statuunt etiam viam & meatus hisce medicamentis intercipi, quò minus venena liberè possint evagari, qua ratione cretam terræ lemnæ vices subire posse Rondeletius existimavit. Rationes ecce non injucundas: utinam verò tam sint utiles, quàm id ipsum præ se ferunt: exiguus certè sumptibus plurimorum salutem conuleretur. Tutissimum autem est ac præstantissimum inter omnia remedium, si venenum quàm citissimè foràs expellatur. Id ergo vel vomitu, vel alvi dejectione, vel sudoribus exequemur.

Tempus
utendi.

C A E T E R Û M quo tempore sit alexipharmacis utendum, satis ipsa docet necessitas. Non enim moram fert imminens mortis periculum. Quòd si cùm velget materia subito sit evacuanda, non dat certè venenum inducias, ut concoqui, vel ad expurgationem præparari possint humores, quibus maligna venenorum qualitas inhaeret. Non ergo differendus est usus alexiteriorum: quin ex tempore venena, quibus licet rationibus extirpemus. Cùm id tamen inuis fiat (ut modo diximus) remedium generibus, non est certè in re tam ardua temerè quibusvis utendum: quin remedium naturam diligenter expendamus, ut quæ prius, & quæ posterius adhibenda sint, intelligamus. Hic autem est ordo remedium, ut omnium primò vomitum provoces, post vel injectis, vel clammis intestina expurgentur, tandem e corpore sudoribus veneni, quod reliquum fuerit, eximatur.

Utendi
ratio.

E S T tamen non eadem in omnibus utendi ratio, cùm nec vomitus perpetuo competat, nec purgationes vel sudorem ferre quibus possit. In his itaque prudenter proceden-

A dum est, ut observata corporis affecti, venenique natura & motu, quæ convenient, quibus item abstinendum sit, edoceamur. Id autem commune est omnibus, quæ sunt ingesta venenis, ut subito vomitoris evacuentur: quæ verò jam sanguinem & spiritus infecerunt, sudoribus extruduntur. Quòd si plethoricum fuerit corpus, sanguinis missio: sin cacochymum exiterit, tantumque temporis res ipsa concesserit, totius purgatio præmitti poterit. Est etiam & corroborantium & alterantium habendi ratio, ut & natura sit ad expellendum robustior, & venenum contrariis quadamtenus evictum facilius ejiciatur. Hæc in genere dicta sufficiant: cætera, quæ particulatim convenire videbuntur, usus edocebit. Denique cùm præsentissimum venena minentur interitum, maxima proculdubio est alexipharmacorum utilitas, quæ pluribus illustranda non est, cùm sit ipsa per se notissima.

Ufus
utilitas.

C D E M E D I C A M E N T I S ornatui destinatis.

C A P. XXX.

K O S M E T I K A nominantur ea, quibus corpori decor & formæ dignitas conciliatur. Licet autem hisce nec præfens sanitas conservetur, nec amissa restituatur: cùm tamen ornatum multi non minus atque sanitatem ipsam affectent, quorum desiderio satisfieri decet: non est hoc alienum à medici officio, si suam hæc in re postulantes opem impetiat, ut eis recto medicamentorum usu decorem magis gratum inducat. Itaque conveniunt hæc medicamenta universæ corporis cuti: quòd ornatu ubivis sit acceptissimus, maximè tamen eis adaptantur partibus, quæ patent, & oculis aspicientium objectæ sunt: qualis est tota facies, barba, capilli, dentes & manus. Facies autem (ut hinc exordiamur) multis conspurcatur vitis, quibus cosmeticis succurrimus. Aut enim sordibus, maculis, & alieno colore descædatur, aut erumpunt tubercula, vel rugis contrahitur, aut cicatricibus, aut in nimium tumorem extubetat. Capilli (sub quibus etiam barba comprehendendi potest) vel desolunt, vel non nascuntur, vel colore præditi sunt non satis elegantissimi. Nonnullis etiam minus placent qui sunt erectiores, ut crispas reddi velint. Manibus eadem serè, quæ faciei contingunt. Dentes verò vel vacillant, vel decidunt, vel sordibus & foedo colore conspurcantur: tot enim maximè vitis hæc partes infestantur, ut totidem quoque statui possint medicamentorum ornatui comparando destinatorum differentiarum. Sordes itaque seu manibus, seu faciei, seu dentibus adhereant, medicamentis expurgantur abstergentibus, de quibus supra hoc libro egimus. Iisdem quoque remediis, aut

mediocriter adstringentibus impetigines & maculae delentur.

RUBOR autem faciei pro variis ejus causis varia sortitur remedia. Nam si calidior sit sanguis, refrigerantibus temperatur: si concitator existat, a facie repellitur adstringentibus: si crassior, & cuti sic impactus, extenuantibus discutitur. Cum externa verò cutis superficies solum rubore inficitur, macularum instar tergentibus curatur. Utplurimum tamen probata practicoꝝ experimenta, remedijs hisce constant simul junctis, successu fortasse magis felici, quam ratione sit evidens. Sunt, qui pallido faciei colore magis delectentur: alii roseum, qui mixtam rubori referat albedinem, ceteris anteponunt. Duobus id verò maximè modis exequimur, nam vel intrinsicè remedia, vel extrinsicè adhibentur: intrinsicè temperies immutatur, qui modus omnium est commodissimus, utpote quo firmus faciei color inducatur, & universo quoque corpori, cum vel ipso nomine topica suam prodant fallaciam. Fuci nempe vocantur, quòd colorem gratum ementiantur, qui tamen vel levi sudore disperdatur. Itaque cum in facie corporum temperamenta maximè conspiciantur, sanguinis scaturiginem odoriri convenit, ut firmam in facie colorem nanciscaris. Palleseunt autem cholericis: nigriores existunt, in quibus melancholia redundat: sanguine rubescimus, & corpus pituita fit albidius. Verùm hæc medicamenta propriè cosmetica, seu comptoria non nominantur, quòd sit, ut nec sint nobis hoc in loco discutienda copiosius, cum ad artem curandi morbos referantur. sunt enim temperamenta sanitate causæ, velut intemperies morbos inferunt.

DE FACIE multa sunt à practicis exposita, quorum tamen generalis ratio constitui non possit, sunt enim talia, quæ vel stultos eludere possint, vel si certos polliceantur effectus, occultis id viribus præstent potius, quam qualitatibus manifestis. Interdum tamen ex iis conficiuntur, quæ non sunt consistentiæ crassioris & firmius adherent, actu etiam vel simplici vel mixtis prædita coloribus, pro vario cujusvis arbitrio.

MULTAE sunt pustularum differentia: quæ cum inter morbos recensentur, de iis non est, ut hoc loco quicquam agamus, veluti neque vulnerum, quibus facies etiam sæpè scædatur, curationem assumimus.

RUGAS scæd laxantibus, lenientibus, & emollientibus, ad æquum cutis lævorem reducimur.

CICATRICES manifestis etiam medicamentis dealbantur. Cum enim & ob sanguinis influxum, & quòd eum facile tenella cutis excipiat, haud absurda ratione medicamentis ista corriguntur, quæ vehementer &

siccant & adstringant, utpote quæ sanguinem repellant, & cutem reddant crassioꝝ. Quoniam ergo suapte natura cutis est albidior, ceterè cicatrices, quò magis indurescunt, eò quoque redduntur albiores, cum siccitate cutis naturam assequantur.

NIMIA faciei crassities rarefacientibus, aut etiam exedentibus corrigitur, quæ tamen recta ratione pro patientis natura temperantur.

CAPILLORUM varius quoque decor est. Licet autem capillorum defluxus inter morbos plerisque practicoꝝ numeretur: cum tamen pili magis ad ornatum, quam ad necessitatem hominibus à natura tributi sint, haud absurdum fuerit, si quæ ad generandos aut conservandos pilos, aut etiam extirpandos extrinsicè adhibentur, inter cosmetica retulerimus. Quæ ad corrigendam humorum pravitatem, qua pili corrumpuntur & decidunt, intrinsicè assumuntur, comptoria quidem non sunt, cum ad tollendas morborum causas (ut dictum prius est) exhibeantur. Topica tamen, quibus pilos aut tuemur, aut producimus, nec morbos, nec morborum causas oppugnant. Pilos itaque generamus medicamentis, quæ lævi caliditate probum attrahunt alimentum, idque moderata retinent adstrictione. Conservantur etiam iisdem ferè, quibus producuntur. Pilos autem extirpamus medicamentis validè tergentibus & exedentibus. Psilothra Græcis vocantur hæc medicamenta. Pili verò variè pro cujusvis libito tinguntur medicamentis, quæ magis experientia, quam ratione innotescunt: si quidem colorum causæ manifestis qualitatibus (ut supra docuimus) describi nequeunt. Medicamenta quoque, quibus crispi redduntur capilli, non ita rationi patent, nisi fortè vehementer siccæ & adstringentia esse oporteat, ut & humoris inopia, & adstrictione pili contrahantur. Manus (ut paulò ante diximus) iisdem ferè, quibus facies, vitis infestantur. Hoc tamen in iis sæpè desideratur, in facie non ita requisitum, ut teneræ mollesque fiant, quod medicamentis exequimur emollientibus.

DENTES & tergentibus expurgantur, & Pustulis confirmantur adstringentibus, in quibus id unicornicè cavendum, ne denigrandi van habeant, quæ rebus vehementer adstringentibus maxime familiaris exitit.

FURFURIBUS sæpenumerò caput universum infestatur, quod vitium discutientibus corrigitur, & abstergentibus.

HÆ sunt maximè species medicamentorum, quibus ad ornatum utimur, in quorum usu hæc diligenter observari debent, an vide licet vitia, quibus occurrere constituimus, humorum totius corporis pravitatem, aut malam viscerum constitutionem sequantur. Nam nisi hæc mali scaturigo prius expurgetur, topicis parùm profeceris. Hæc itaque genera

lis esto regula, ne vehementioribus caput agrediari, corpore non prius ad id preparato. Consultum quoque fuerit, ut medicamenta, quibus uti voles, si forte suspecta sint, in aliqua corporis parte prius probentur, atque adeo tutior sit eorum usus in tenella faciei cute. In facie admovendis id etiam observabitur, ut facies tergenti liquore ablatur, ne forsitan ob sordes aut pinguedinem faciei non adhaereant. Denique cum capilli vel generantur, vel conservantur, duo maxime considerari debent, ut cutis raritas contrahatur, & alimentum sufficiens pilis suppeditetur, quae prius etiam admonuimus. Ea vero ratione miscentur attrahentibus adstringentia, ut si minus deficit alimenti, raritas autem major existat, ab adstringentibus vincantur attrahentia: sin vero contingat contrarium: potior sit attrahentium ratio, quam adstringentium. Haec & hisce similia diligenter observanda sunt, ut res probe succedat.

DE OCCULTIS MEDICAMENTORUM VIRIBUS.

CAP. XXXI.

HACTENUS qua fieri potuit brevitate, medicamentorum facultates exposuimus, quae manifestis patent qualitatibus, certisque confirmari possunt rationibus. Restat, ut de iis aliquid etiam agamus, quae nec manifesta qualitate produntur, nec rationibus investigari possunt. Occultas itaque medicamentorum vires appellarunt medici, non quod simpliciter occultae sint: haec enim ratione nihil adferrent auxilii, sed quod (ut modo dictum est) nec sensu, tactu nimirum qualitate, nec rationis discursu cognoscantur. Noti certe sunt horum medicamentorum effectus, etsi quo modo tale quid praesent, ignoratur. Sunt tamen, qui medicamenta negent praeter rationem quicquam operari. Cum enim naturaliter agant, mediis ad id a natura destinatis utuntur. Etsi vero non adeo manifestae sunt omnium operationes, ut facile ab omnibus intelligantur, non ob id tamen praeter rationem talia fieri iudicandum est, cum si diligentius exquiras, horum effectuum aliqua ratio possit investigari, quod celeberrimus aetatis nostrae philosophus Thomas Erastus gravissimis confirmavit argumentis. Haud equidem dubium est, quin plurima lateant hominum ignavia potius, quam quod ipsa per se talia sunt, quae rationibus exquiri non possint. Nec id tamen propterea veniat videtur esse contentaneum, nihil quicquam operari posse, quia id ipsum manifestis exquiratur qualitatibus. Ceterum enim est omnibus pene rebus substantiam esse, quae licet ex elementorum mixtione nata sit, ab ipsis tamen elementis, & eorum qualitatibus

A maxime discrepet, ut nec eadem natura sit omnibus, quae sunt aqua lance temperata. Sit sane, detur & hoc, nihil quicquam effecere naturaliter, quin id mediantibus procedat qualitatibus: non tamen id omne qualitatatum est, quod res ipsa qualitatibus operatur. Simul enim & id, quod ipsius est temperiei, & quod substantiae est, contribuitur. Annon earundem qualitatatum ministerio natura res etiam diversissimas procreat, & temperamentorum certae sunt species, cum infinitae prope modum sint rerum substantiae? Pluribus hoc ipsum demonstrari posset, non id tamen ferri instituti nostri ratio, ut negotium hoc subtili disputatione distrahamus. Hoc saltem media insipientes via pro confesso tueamur, etsi plurima sunt ex eis, quae inter occulta numerantur, quorum ex qualitatibus manifestae rationes reddi possint: fieri tamen etiam plurima, quae rerum essentis, non autem qualitatibus adscribi debeant. Distinguenda certe est rei proprietas ab eius temperamento, quod si nequaquam assequuntur, qui quorumlibet effectuum causas a manifestis sumunt qualitatibus. Sed mirum fortasse quibusdam videbitur, quomodo haec innotescant, si nulla qualitate prodantur. Nihil absurdi proferimus: experientia namque plurimorum est inventrix, quae nulla rationum subtilitate quisquam explicari potuisset. Cum itaque solertes medici ratione rerum naturas, & observatione medicamentorum vires exquirunt, inveniunt plurima, quae potius admirantur, quam ut eorum causas acri studio, & labore fortassis etiam inutili disquirerent. Quoniam vero multi pro secretis multa vendunt, quae nihil minus exiunt, medicos certe veritatem in hisce scrutari decet, ut & certior sit eorum usus, & hosce jaectores gravitate philosophica pessudent.

ID quoque videtur magis esse consultum, ut iis prius utamur, quorum vires veterum auctoritate, sensibus etiam ipsis, & rationis discursu notissimae sunt, antequam ad ea leviter excurramus, quae praeter rationem miras pollicentur effectus. Excusari namque medicus merito poterit, ubi res minimè successerit, si quod recta ratio, & ars ipsa postulat, egerit: alias temeritatis actionem nequaquam essuget. Ceterum si res desperata sit, nec moribus usitata curandi ratione profligari possit, ubi quod ex officio faciendum erat, egeris, caecitate vel expectari licebit, quae tibi praeter ceteris videbuntur esse certissima. Cavendum porro est, ne iis utamur, quae cum viribus occultis salutem polliceantur, manifestis tamen facultatibus exitium minantur. Praestat enim non juvisse, quam ut agros in praesentissimum vitae discrimen impellas.

NEQUE vero si medicamentis hisce fuerit utendum, methodus ob id aspernabitur, quod video facilitate monoculos aetatis nostrae

Occultorum inventio.

Occultorum examen.

Videndi semper.

Videndi ratio.

cyclopes, qui ut novam medendi rationem, suasque nugae extollant, in Galenum ejusque doctrinam debacchantur impudentissimè. Non equidem negavero, quin medicamenta prodant, quæ vires habent ad morbos profigandos eximias: cum verò rectam iis utendi rationem negligant, imitandi certè non sunt, sed si secretis utendum sit, benè utendum est. Hæc autem optima est utendi ratio, ut nec communia medicamenta despicias, nec satis utique confirmatam veterum medendi rationem. Si quis igitur hisce medicamentis & prudenter, & methodice fuerit usus dubium non est, quin admiranda sæpè sit experturus, quæ manifestæ medicamentorum vires nequaquam præstiterint. Ad eos tamen magis morbos usurpari possunt, quorum occulta est, & ab humorum pravitate diversâ malignitas.

Usus, & utilitas.

DE MEDICAMENTIS,
certis quibusdam corporis partibus additis.

CAPUT XXXI.

EADEM & in hisce medicamentis inter doctos agitur controversia. Cum enim aliqui specificas (ut vocant) medicamentorum vires negaverint, hoc etiam admittere noluerunt, medicamenta quædam certis quibusdam corporis partibus vel competere, vel adversari peculiariter. nam quæ caput roborant, eadem cæteris quoque visceribus auxiliantur: nec quicquam est, quod vel renibus, vel cordi negocium facessat, quin id ipsum lædat, quascunque partes offenderit. Verum utraque parte peccatur. Nec enim vera est eorum sententia, qui nihil in hisce præter occultam substantiæ proprietatem admittunt: nec eos penitus approbare licet, qui nulla censent medicamenta partibus ullis peculiariter addita esse. Licet enim (quod ajunt) nihil ulli partitantum vel obstat, vel conveniat, quin id ipsum cæteras quoque vel juvet, vel offendat, nihilominus tamen fieri potest, ut quod omnibus competit partibus, alicui sit magis familiare: vel vicissim, quod omnibus nocet, alicui magis & propriè quidem noceat. Sunt enim corporis humani partes ita constitutæ, ut & in multis conveniant, & propriis etiam substantiis discrepent. Licet itaque partibus aliquid conducatur omnibus, quæ nimirum eis est ratione quodammodo simile: quid obstat, quin propria substantiæ differentia vel hepar primario juvet, vel aliam quamvis partem? Nocentium idem quoque judicium esto. Rerum enim sympathias, & antipathias à natura tollere non possumus, quarum certè nemo rationem ab ipsis qualitatibus exposuerit: conetur modo, qui volet, licebit, palmamque feret, si quid fuerit assensurus. Esti verò negari non potest, quin hæc

medicamenta (quæ medici certis quibusdam partibus adscripserunt) proprietate quædam occulta juvent, nequaquam tamen ob id omnium rationum discursus excluditur: siquidem ab ipsius partis & medicamentorum natura quædam potest ostendi ratio similitudinis, ut paulò post clarum faciemus.

QUIS verò sit horum medicamentorum usus & utilitas, facile collegerit, quisquis intelliget ea meritò prodesse magis, quæ non qualitatibus solum, sed tota sua substantia juvant. Hæc sint in genere dicta: quæ verò in singulis observanda fuerint, sequentibus capitulis exponuntur.

DE MEDICAMENTIS,
quæ vocant cephalica.

CAP. XXXII.

CAPITIS nomine totam ejus compagem intelligimus à summo apice ad ipsas utque clavículas, quibus suprema corporis pars à pectore sejungitur. Ea tamen propriè cephalica dicuntur, quæ cerebri vitis accommodantur: siquidem quæ vel oculis competunt, vel auribus aliisque ad capitis molem pertinentibus, suas habent ab ipsis partibus denominationes. Capitis, ut & aliarum partium medicamenta duabus medicis classibus distinxerunt: alia namque calida vocantur, alia frigida: quo certe discrimine patet hæc ipsa non sola substantiarum similitudine, sed manifestis etiam qualitatibus cuique parti competere. Non enim caloris, aut frigoris occultæ sunt facultates, & quæ tota sui substantia juvant, semper omnibusque conveniunt. Cæterum ut cephalica dignoscantur, cerebri natura, & affectus maximè proprii sunt describendi. Cerebrum itaque cum & rationis sedes sit, sensuumque principium, & nervorum origo, natura temperatum est: quovis enim excessu cæteris partibus magis afficitur, siquidem si calidius existat, subito sensus & ratio commoventur: sin verò sit frigidius, iidem languent & obstupefunt, ut reliqua taceam symptomatica, quæ subinde caput invadunt, si cerebrum à sua recedat temperie. Hoc etiam cerebro peculiare est, ut odoribus, sonis & coloribus vel delectetur, vel offendatur, cum reliquæ partes hisce sensibus destituantur. Uterum tamen excipiunt aliqui, utpote qui manifesto motu foetida refugiat, amplectatur autem suaveolentia: verum hæc de re suo loco tractabitur. Censebuntur ergo cephalica, non ea solum quæ gratis odoribus cerebrum recreant, sed quæ vel suavi concentu, vel jucundis variarum rerum picturis oblectant audientes, aut inspicientes. Hoc tamen in hisce discrimen observari potest, odores cerebrum afficere innata magis olfaciendi facultate, quam discernendi iudicio, cum nec musicis, nec aspectu quisquam oblectetur, quin ab harmonia dissonantiam, & ab eis quæ pulchra sunt, deformia discre-

acere

nere possit, ea proculdubio ratione, quò odoratus hisce sensibus, visu nimirum & auditu, magis terrenus existat. Hæc grata disputatione, jucundis item objectionibus copiosè discussi possent, nisi servanda brevitatis hoc ipsum prohiberet.

QUAMVIS autem & musica cerebrum & picturis reficiatur, non tamen hæc inter cephalica numerantur, quòd medicamenta non sint. Ex ipsius autem cerebri affectibus cephalica etiã dignosci possunt. Quoniam itaque cerebrum (utpote quod reliquis visceribus minùs natura calidum existat) pituita plerumque repletur, ob id ea maximè cephalicis annumerantur, quæ præter occultam, quæ cerebrum roborant, facultatem, excalescunt, tergent, incidunt, & exiccant. Cerebri verò situm si consideres, cum in suprema corporis parte sedem habeat, calidos vapores facillè suscipit, unde (præterquam quod aliis ob sint rationibus) ægri sæpenumerò vigiliis exerantur & capitis doloribus: quæ symptomata refrigerantibus cephalicis compescimus. Hæc alia est cephalicorum series, sub qua fortassis etiã narcotica comprehendere liceat. cum suas frigore vires exerant. Licet autem hæc ipsa in aliarum etiã partium doloribus adhibeantur, propriè tamen cephalica censeri debent. Ea siquidem ratione dolores sedant, qua somnum inducunt, aut partis aliæ sensum obtusefaciunt. Cum itaque cerebrum somni & vigiliarum sedes existat, & origo sensuum, hæc & illa ratione narcotica pro cephalicis haberi possunt. An verò hæc tota substantia capiti familiaria sint, iis perpendendum relinquimus, qui præter occultas vires in hisce medicamentis nihil agnoscunt, cujus respectu certis partibus competere possint. Hoc fortasse magis rationi consentaneum fuerit, narcotica cerebro & sensibus corporis partibus adversari tota substantia, quam ut eis auxilientur. De purgantibus autem, an eorum aliqua certis quibusdam partibus competant, infra proprio capite tractabitur.

Tot ergò sunt cephalicorum classes, ut aliqua cerebrum expurgent, item aliqua refrigerent, aliqua verò corroborent, quibus eundem omnibus hoc forsã commune est, ut cerebro sint occulta facultate familiaria, quæ nec ratione comprehendendi, nec præceptis describi possit. Cæterum quæ morbos cerebro peculiates proprietate quadam excutunt, vel talia sunt, quorum ratio reddi nequeat, vel ad dictarum classium aliquam meritò referentur. Hoc tamen ut addatur, forsã non abs re fuerit: hæc nimirum medicamenta vel ideò prodessè, quòd hisce morbis antipathia quadam adversentur, vel quòd cerebrum adversus malignas morborum vires tota substantia muniant, atque tucantur.

Porro cum variæ sint (ut modò dictum

A est) cephalicorum vires, non eadem semper aut eodem tempore conveniunt. Non enim cerebrum facillè corroboratur antè quam expurgatum fuerit: nec priùs id ipsum cephalicis expurgatur, quam universum corpus probè fuerit evacuatum, ne scilicet caput attractione repleatur. Refrigerantibus ferè cum id caloris vehementia postulat, utimur: periculosa tamen sunt, si crisis expectetur. De narcoticis aliàs sat dictum est. Qua verò sit cephalicis utendum ratione, paucis exponi non potest, cum pro variis morborum generibus, pro variis item uniuscujusque morbi temporibus & symptomatis, variã quoque sit cephalicis utendi ratio.

DE RELIQUIS CAPITIS PARTIBUS.

CAPIT XXXIIII.

SUB capitis nomine (quod etiã præcedenti capite monuimus) externæ quoque partes, ut oculi, nares, os, & alia, comprehenduntur: de quibus aliquid saltem exponemus, ut earum etiã remedia possint investigari.

PRIMUM ergò de oculis agemus, quòd inter sensus externos visus primas obtineat, cujus organa sunt oculi. Duplicia verò statuuntur oculorum medicamèta, quæ nimirum ad spiritus visorios, & quæ ad ipsosmet oculos referuntur. Spirituum ea debet esse constitutio, ut nec nimis crassi, nec nimis subtiles existant. Cæterum etsi sæpè sit, ut nimia spirituum subtilitas visum efficiat debiliorem, ea tamen ocularia maximè nuncupantur, quæ facultate, quam habent, incidendi visum exacuunt: *isoptica* Græci nominant. Inter hæc autem à medicis plurima recensentur, quæ non hæc, sed occulta proprietate visum juvent. Non hic equidem hæc in parte refragabimur, utpote cum noverimus prodessè multa, quorum vires non ita rationi pateant, nisi quis ad ipsam substantiæ similitudinem recurrat. Hic tamen eorum acumen mirari contingit, qui caprinum jecur nyctalopas juvare censent, haud alia ratione, quam quòd capras exultiment non minùs noctu cernere, quam interdum. Liceat itaque ab uno cætera comminisci, ut mirandos rerum effectus intelligendo comprehendere videaris. Sed qualiter forsã aliquis, quænam sit hepaticum oculis affinitas? certe nec eadem substantia, nec idem eis inest temperamentum. Hæc jucunda disputatione tractari possent amplissimè: brevitas tamen causa solummodò proponenda fuerunt, & eo sine quidem, ut hæc quoque ratio pateret, qua non oculis solum, sed reliquis etiã partibus, medicamenta propriè, vel admirando successu competentia, nonnullo discursu rationis exquirerentur. Cõstat, veteres ab animalibus didicisse plurimã,

Frondi 1000-
pus.

Frondi
ratio.

Oculi.

quæ nec mentis acumine potuissent assequi, nec ipsa fortassis etiam experientia. Porro quod ad ipsam oculorum constitutionem attinet, cum sensu sint exactissimo, nec levia leviter ferant incommoda, non quavis subito censeri debent ocularia, si visum extenuando possint acere, sed hoc in extenuantibus requiritur, ut nec nimis acra, nec calida nimis existant. Quod si quæ sint extrinsecus adhibenda, solum ea convenient, quæ nec duritie lædant, nec irritent mordicando, nec addè viscosa sint, ut tenaciter adhæreant. Hæc nimirum ocularia sunt medicamenta, quæ nec in pulveres, nec in unguenta reducuntur, quod hæc ob oleum oculis infensa sint, tum quod glutinis instar validius in partes impingantur. Pulveres autem quisque novit, quid negotii sæpè oculis inferant, cum eis adversissima sit asperitas. Sed hæc ad medicamentorum formam spectat magis, quam ut eorum vires ostendant. Sunt tamen observanda nihilominus, quod hæc etiam ratione, non viribus solum ocularia dicantur, quæ vitii oculorum adhibentur.

Nares & os. EADEM quoque ratio est aliarum partium, ne vel scetida naribus offerantur, vel palato, quæ saporem habeant ingratum. Hæc enim non gustui solum officiant, sed ventriculum etiam subvertunt, cum eadem sit oris & ventriculi tunica. Quæ verò graviter olent, & naribus molesta sunt, & cerebro non leve damnum inferunt. Sint ergò stomatica vel dulcia, vel saltem non ingrata: sint errhina vel odorata, vel nullo gravia fœtore. Quod autem & nares & os via sint ad expurgandum cerebrum, ideò facile vitii infestantur, quæ perpetuo postulant abstergentia. Cæterum de masticatoriis, gargarismatis, & errhinis non est ut hic verba faciamus, tum quod cerebrum magis, quam vel os, vel nares spectent, tum quod de purgantibus suo loco simus acturi.

Aures. AURES quod pateant, facile frigidis infestantur: quod siccissimæ sint, medicamenta postulant, quæ vehementissimè siccant.

Dentes. DENTIBUS autem inimicum frigus est & calor vehemens. Acidis etiam, austeris & acetosis maxime læduntur, cum nec cute, nec carne sint obducti, quibus horum injuria contemptrari possit. Detergentibus juvantur dentes, & adstringentibus, quod levi de causa defluxionibus infestentur: quæ causa etiam est, ut facile dulcium & pinguium usu putrescant.

Facies. Ux oculi coloribus, aures harmonia, nares odoribus, & lingua lapidis oblectatur: ita facies, & maxime muliercularum, iis inhiat, quibus & nitorem, & formæ decus consequatur. Hæc sunt, quæ nobis hoc loco de cephalicis, scribenda esse videbantur: cætera in fucis & morborum curationibus exquirantur: ubi copiosius à Practicis descripta sunt.

A DE MEDICAMENTIS
pectoralibus.

CAP. XXXIV.

MEDICAMENTORUM, quæ pulmonibus & thoraci addicta sunt, non unum genus est: quædam enim partes affectas spectant, aliqua materiam, quæ morbum inserit. Et si verò quibusdam pulmones exulcerantur, ut sint adstringentibus conglutinandi: non hæc ideò tamen thoracica nuncupantur, cum adstringentia pectori sint & pulmonibus adversissima, tum quod respirationem prohibeant, tum quod expectorationem remorentur. Thorax itaque lenitua maxime poscit, ut & liberior sit respiratio, & si quid inhæreat, facilis discedat. Cum autem pulmones destillationibus à capite sint obnoxii, sit, ut ea præcipue pectoralia censentur, quibus expulso procedit expeditius. Non una tamen est spiriti promovendi ratio: nonnunquam enim materia, quæ delabatur, tenuis est, ut quanto eunque thoracis motu nequeat expelli, cum subinde diffluat: quandoque tamen adeò crassa est, ut per angustas pulmonis arterias ejici non possit. Hinc duæ sunt pectoralium nature species, ut nimirum materia tenuis in crassetur, & crassa nimis incidatur, quod facilius expui possit. Eorum verò, quæ tenues in crassant humores, quædam mitiora sunt, quæ calidis & frigidis conveniunt humoribus: alia verò vehementer etiam frigida sunt, ut humorum acrimoniam refrænare possint. Cæterum quod inter pectoralia, quæ pthificis competunt, etiam recensentur, de his ut aliquid saltem dicamus, operæ pretium esse videtur. In his itaque medicamentis tria conspiciuntur, quorum ratione tabidos juvant. Sanguinem enim concretum incidunt & expectorant, pulmones peculiaris virtute fovent atque turgentur, & vulnera conglutinant: quæ quidem vires aliquibus etiam simplicibus tribuæ sunt, sæpè tamen pro variis medici scopis variè distribuuntur, ut nimirum ulcera vel magis expurgentur, vel magis conglutinentur. Contrariæ siquidem vires existant, & quod magis aliqua tergent, & incidunt, tanto quoque magis glutinantium vires impediunt. Hæc igitur ratio temporis observatur, ut in principio magis abstergentia competant, postea verò magis juvent glutinantia. Licet itaque tabidis adstringentia conveniant, non hæc ipsa tamen ratione pectoralia censentur, sed quod & incidant, & propria vi pulmonibus familiaria sint. Ad hæc tanta nequaquam eis inest adstrictio, ut respirationem impediunt, aut humores pulmonibus vehementer impingant. Sunt ergo pectoralia, quæ vel laxant & emolliunt extrinsecus admota, vel humores pulmonum arteriis impactos incidunt & expurgant.

gant: aut tenues increffant defluxiones: aut acres temperat, & arterie leniunt afperitatem.

DE MEDICAMENTIS
cordialibus.

CAP. XXXV.

VT cerebrum fensus, ita cor affectuum fedes est, vitæ fons, & infusi caloris origo. Cùm itaque duo fint cordi maximè propria, ut & fuo calore vitam foveat in reliquis partibus, & voluntati fuas affectibus vigorem inferat: quo quoque funt eorum genera, quæ cordi conveniunt dicuntur. Quædam enim, quòd animum exhilarent: quædam, quòd cor ipfum juvent, cordisque fpiritus reficiant, cordialia nuncupantur. Eorum porro, quæ cor oblectant, non una est ratio, cùm vel ira, vel amore, vel metu, vel odio, vel triftitia, vel aliis affectibus cor variè conturbetur, quorum vel temperantia, vel ablatio id ipfum viciffim erigitur. Etli verò cor affectibus hifce plurimum fepè recreatur, ut cordialia merito funt, quæ vel amatoribus oblianduntur, vel iratos placant, aut folantur meticulofos: quòd tamen hæc medicamentis primariò nequaquam affequamur, ad aliud vel tempus, vel locum referenda funt: maximè verò philofophiæ præceptis ita mensimbui potest, ut minimum affectibus conturbetur. Cor enim medium est inter hepar & cerebrum, ut nõ ratione minùs, quàm ingeftis afficiatur. Quamvis autem vis hæc medicamentis quibusdam inelle dicatur, ut lætitiã inferre poffint: nequaquam tamen id ita fuenit intelligendum, atque fi fuapte natura cor exhilararent. Lætitia namque non corporis, fed animi motus est: quò fit, ut fine iudicio lætari nemo poffit. Sunt tamen, qui medicamentis odium, aut amorem concilient: verùm id exiftimaverim (fi fiat) vel occultis rerum proprietatibus: aut incantationi potiùs adfcribendum esse. Quòd verò lætitiã quibusdam medicamentis attribuitur, id hæc ratione verum est: cor ut vitam omnibus corporis partibus imperet, isdem ita compantur, & pede vel manu læfa fubitò conftitamar. Quicquid ergo dolorem vel tollit, vel faltem mitigat, oblectare dicendum est. Magis tamen hoc ipfum præfate videntur ea, quæ propriis cordis affectibus mederi poffunt. Cor itaque nimio calore, venenis, & tetris vaporibus afficitur. Hic nimirum patet altera medicamentorum cordialium feries: nam quæ modò propofuimus, animam in corde magis, quàm cor ipfum fpectant: hæc verò cor, & cordis fpiritus naturali virtute magis, quàm rationis vi foyent atque tuentur. Tria funt igitur horum medicamentorum genera, quibus affecto cordi naturæ adminiculo læcarrimus. Quædam enim, quòd refrigerando febrim ardorem mitigent: quædam, quòd venenis advenfen-

tur: quædam verò, quòd cordis fpiritus peculiari virtute refocillent, cordialia nominantur. At non quicquid refrigerat, protinus est cordiale. Plumbum enim non minùs ac aurum, argentum, aut gemmæ pretiofiffimæ, frigidum est. Hic nimirum vis alia fubest quæ nec fcripto facile, nec verbis exprimitur. Sed vereor, ne talia magis ex accidenti, quàm propria facultate lætitiã inducant: ut ad primam cordialium claffem merito funt referenda, cùm ratione magis animum in corde, quàm naturali dote cor oblectent. De venenis & eorum alexipharmacis fuprà proprio capite actum est, ut hic nihil fuperesse videatur, quòd iam fcriptis addi debeat. Huc tamen non quæcunque venenis advenfantur, referenda funt: fed ea, quæ oppreffo cordi fuccurrunt. Quædam enim (ut fuprà demonftratum est) alterando, quædam vires naturamque fovendo, venenis refiftunt: quædam tota fui fubftantia, facultate nimirum occulta, certis quibusdam venenis adverfa funt, quorum tamen nullum fub hæc claffe continetur. Equis enim fcorpium aut viperas inter cardiaca recentear? De cibis, & iis quæ contrariis qualitatibus venenorum vires infringunt, idem quoque dictum efto. Quæ cor autem vel occulta virtute, vel quadam fubftantiæ fimilitudine, vel vi, quam ratione quodammodò comprehendere poffis, roborant, ad hunc cordialium ordinem referenda funt. Cùm hoc enim venenis inftit omnibus, ut cor petant, & vitæ infidiantur: quæ cor adverfus hæc muniunt, atque tuentur, alexiteria merito nominari debent. Tertia cordialium claffis est eorum, quæ cordis fpiritus reficiunt. Hæc nimirum ea funt, quæ cor exhilarare dicuntur, tum quòd peculiari facultate vitales fpiritus excitent, & vividiores reddant, tum quòd tetros & melancholicos arceant à corde vapores. Ut odorata fpiritus animales erigunt, aromatica naturales, ita hæc amica cordi virtute vitales foyent & recreant.

DE MEDICAMENTIS

ftomachicis.

CAP. XXXVI.

MEDICAMENTA, quæ ventriculo conveniunt, ftomachica nominantur: etli ftomachus non ventriculum, fed ejus orificium, feu gultæ partem inferiorem defignat. Cùm itaque ftomachica non partim, fed totius exiftant, non unius etiam funt generis: liquidem in ventriculo tria maximè propriis curanda medicamentis obfervantur: appetentia dejecta, concoctio debilis, retentiq; facultas vitata. Quæ appetentiam excitant, acida ferè funt, & grato condita fapore. Licet autem variis de caufis appetitus fupè concidat, ut cum obruitur bile ventriculus, aut putridis humoribus, non ea tamen, quibus

95

hæc expurgantur, propriè dicenda sunt orefti-
ca, sed quæ quadam acida vi gulam & stoma-
chum contrahunt, gratoque sapore delectant.

CONCOCTIONEM juvant ea, quæ vel
calore convenienti, vel aromatica facultate
ventriculi calorem fovent, vel occulta pro-
prietate ventriculum roborant. De occultis
dictum sæpè est: hic tamen ratio superiùs
propositæ similis, paulò tamen veritati magis
consentanea, nobis offertur. Nyctalopes ex
quorundam sententia caprino jecore juvari
suprà diximus, quòd existiment aliqui, ca-
pras nocte non minùs cernere, quàm inter-
diu. Ventriculi verò concoctionem interna
ventriculi gallinarum tunica juvare creditur,
quòd hæc animalia insignem habeant conco-
quendi vim.

RETENTRIX ventriculi facultas vitata nau-
seam parit, vomitum, & alvi profluvia. Medi-
camentis hæc corrigitur adstringentibus: non
ob id tamen, quicquid adstringit, stoma-
chicum est, cum adstringant multa, quæ ven-
triculo sunt adversissima. Stomachicis ergò
præter manifestas qualitates alia vis inest, quæ
ventriculo sunt accepta.

Plethoræ.

AD appetentiam excitandam medicamen-
tis interdum utimur, quæ non usque adeò ven-
triculum juvant: quò fit, ut hæc in re multa
sint observanda, tum ut tempore convenien-
ti, tum ut aptis ad id medicamentis appeten-
tiam excitemus, quæ quidem paucis descri-
bi non possunt, cum pro variis appetentiæ
dejectæ causis variè sit etiam procedendum.
Hoc tamen maximè notum, & commune præ-
ceptum est, oreftica impuro ventriculo, vel si
cibandum non sit, nequaquam adhibenda
esse. Quæ verò concoctionem juvant (πρωτὸς
dicere liceat) ante cibum offerri debent, tum
quòd in ventriculi fundo, non superiùs par-
te calor excitandus sit, tum quòd calefieri de-
beat ventriculus antè quàm cibus offeratur.
Quibus autem ventriculus adstringitur, ea
cum duplici sine conveniant, ut vel stoma-
chum, vel pylorum ocludant, hoc quoque dif-
ferentia sunt exhibenda, ut si vomitum evi-
tare velis, à pastu: sin fluxus inferiores, ante
cibum præbeas adstringentia. post enim as-
sumpta, cum cibos deorsum pellant, alvum
sæpè numero movent: maximè verò, si lenien-
tia priùs ingresseris.

DE MEDICAMENTIS hepaticis.

CAP. XXXVII.

HEPATICORUM tres sortè licuerit con-
stituere gradus. Quibusdam enim dele-
ctatur hepar, quibusdam robur viresque
nanciscitur: sunt & alia, quæ vitii ejus pro-
priè competunt. Ut ad ciborum dignotio-
nem, ne facillè quidvis ingereretur, gustus &
appetentia ventriculo præmissa sunt, & lin-

quæ stomachoq; concredita, quibus & com-
petens ciborum qualitas, & sufficiens eorum-
dem quantitas indicaretur: ita est hepatis quid-
dam & manibus ingerentibus, & linguæ gu-
stanti & stomacho discernenti correspondens
& natura tributum. Venis enim mesaraicis
sibi conveniens attrahit alimentum, quod ni-
mirum ejusdem naturæ fuerit, aut tempera-
menti. Hæc sunt ea, quibus hepar delectatur,
alimenta quidem maximè verum ex medica-
mentorum serie nonnulla jecori quoque gra-
ta sunt, dulcia nimirum: hæc enim avidè, ve-
lut alimenta sibi competentia, trahit. Hepar
autem corroborant ea, quæ leviter adstrin-
gunt. Cum enim concoctioni dicatum sit,
quodam opus habet adstrictione, qua tum
calor, tum concoquendus humor continea-
tur, ne diffusetur hic, ille verò dispergatur. Ne-
quaquam tamen tanta est hepaticorum ad-
strictio, quanta stomachicis competit. Ven-
triculus enim amplissimus est, & ingressum &
exitum habens maximè patentes: at hepar exi-
libus est refertum venis, quibus vel chylum
attrahit, vel sanguinem in reliquum corpus
distribuit. Quamobrem ne vel obstruatur he-
par, vel distributio sanguinis impediatur, ad-
stringentia jecori competunt, non adeò tamen
valida, ut hæc inferant symptomata. Quòd
itaque jecur ita sit constitutum naturaliter, ut
præ cæteris visceribus facillè obstructionibus
corripiatur, ideò medicamenta, quæ vel pro-
hibent obstructiones, vel iisdem factis mēden-
tur, hepatis censentur esse peculiaria. Sunt au-
tem ea, quæ sine vehementi calore incidunt
& extenuant: quibus tamen & adstrictio lenis,
& aliqua facultas inest abstergendi. Ob-
structiones plerumque sequitur inflammatio,
quæ refrigerantia poscit, non quæcunque, sed
hepatica, hoc est, quæ simul & abstergant &
extenuent. Cæterum ex visceris natura dili-
genter hoc est observandum, ut cum id con-
coctioni destinatum sit, calidis refrigerantia
temperentur, ne calor adeoque concoquendi
facultas aboleatur: aut etiam diaphragma, cui
vicinum & annexum est, ita refrigeretur, ut re-
spiratio impediatur. Hic etiam modus in ex-
tenuantibus observari debet, ne visceris robur
diffundatur: in adstringentibus, ne vel atra-
ctio chyli, vel distributio sanguinis (ut modò
dictum est) impediatur.

DE MEDICAMENTIS splenicis.

CAP. XXXIIX.

IN sanguinis generatione tria maximè con-
spiciuntur excrementa, serosus humor, fla-
va bilis, humorque melancholicus. Bilis pro-
prium habet in hepate cystim; serum ad re-
nes delabatur: splen verò crassiorum ad se san-
guinis partem allicit. Duplex autem est hoc
sanguinis excrementum: aut enim nimio ca-
lore

lore adustum est, quam bilem atram nominant, aut ex seipso crassum ac terrenum est, qui propriè melancholicus humor appellatur. Hinc investiganda est vis & natura splenicorum. His enim humoribus lien ut plurimum infestatur: unde varia consequuntur symptomata, quibus cætera quoque viscera noxam ferunt. Atra namque bilis, ubi vel efferata, vel adducta fuerit, melancholiam furoresque parit: humor autem melancholicus & visceris obstructionem, & scirrhum inducit, ut & sanguinis concoctio vitietur, hydropsque sæpe numero subsequatur. Duplicia sunt itaque medicamenta, quæ lieni censetur esse peculiariora. Quædam enim atræ bili competunt, quædam humori melancholico. De purgatione nihil hic nobis agendum est, cum id intrâ proprio capite simus tractaturi. Splenica sunt ergo, quæ bilem atram humectando contemperant & refrigerando: licet ex his etiam aliqua sint calore temperata. Non enim bilis hæc usque adeo calida est, ut medicamenta poscat, quæ dicunt biliosa, quibus eximia vis inest refrigerandi. Hæc nimirum sunt ea, quæ superius inter cordialia retulimus, quod detros bilis atræ vapores, quibus cor obruitur, temperent & demulceant: qua ratione lætitiâ inferre dicuntur. Sunt ea quoque splenica, quibus humor melancholicus corrigitur & præparatur, ut commodè possit evacuari possit. Medicamentis id assequimur incidentibus & aperientibus, quæ ab hepaticis ea ratione disterrant, quod sint adstrictionis expertia. Splen enim concoctioni non est addictus: quo fit, ut adstrictione non indigeat, cum ad hepatis vires confirmandas chylumque retinendum ea non parum suppediet auxilium. Splen etiam ab humore melancholico non obstruitur solû, sed induratur, ut inter splenica merito quoque numerentur emollientia, quæ non equidem assumuntur intrinsicè, quod ventriculo sint & visceribus concoctioni destinatis inimica, sed extrinsecus admoventur. Quamvis autem scirrhus jecur etiam afficiatur, hæc tamen ei non conveniunt, quod hepar (ut supra dictum est) adstrictione indigeat, qua tamen hæc destituuntur, & tantam emolliendi vim habent, ut calorem viscerum, & spiritus adeoque vires dissolvant.

DE RENV M AC
vesicæ medica-
mentis.

CAP. XXXIX.

AD serum à sanguine secernendum renes à natura cæteris additi sunt visceribus. Id autem ut exciperet, nec subinde urinam excernere cogere, vesica iis adjuncta est amplitudine sufficienti. Cum

itaque renum & vesicæ munus hoc sit maximè proprium, ut à corpore tenuissimam sanguinis partem excernant, morbis etiam ut plurimum urinæ vitio corripiuntur. Vel enim calculo, vel inflammatione, vel crassis humoribus urina supprimitur, ut hac quoque ratione medicamenta renibus & vesicæ competentia (quæ nephritica & cystica vocant) sint distinguenda: siquidem alia refrigerant, alia crassos humores incidunt, alia lapides etiam confringunt. Etsi verò phlegmone ad sistendum sanguinis influxum adstringentia postulat: renum tamen & vesicæ constitutio talis est, ut eis & vesicæ maximè periculosus existat adstringentium usus, utpote quibus urina magis impediatur. Quæ crassos humores incidunt, uretica propriè nominantur, de quibus supra satis actum est. Lapidem autem confringentia præter eam, qua possent, incidendi facultatem (cujus etiam respectu merito sub diureticis comprehendendi possunt) propria quadam vi prædita sunt, ut lapides adeo duros comminuant. Ex his plurima passim à practicis recensentur, quæ id ipsum occulta proprietate præstant, quorum alia ratio reddi nequit, quam quæ ab ipsa eorum substantia sumitur, non manifestis qualitatibus. Ex ipsa itaque renum & vesicæ natura, morbisque peculiaribus, hæc propriè nephritica & cystica videntur esse nominanda, quæ leniunt, & citra validum calorem incidunt & extenuant. Quod autem eadem & renibus & vesicæ tribuerimus medicamenta, discrimen hoc in iis observari debet, ut cum vesica sit à corporis centro, quam renes, remotior, ei quoque validiora præscribantur medicamenta, ne vires eorum, antè quam ad locum affectum pervenerint, evanescant.

E DE MEDICAMEN-
tis hysteriis.

CAP. XL.

UTERO competentia medicamenta sunt, quæ menses movent, vel nimis fluentes sistunt: de quibus abundè supra dictum est, ut jam nihil superesse videatur, quod pluribus exponi debeat. Hoc saltem de uteri natura dictis addere liceat. Uterum videlicet cerebro & ventriculo substantia quodammodo similem esse. Cephalicis enim & aromaticis vi præditis adeo delectatur, ut id manifesto motu clarum faciat dum iis accurrit, eorum verò contraria fugiat. Hoc experientia ferunt esse certissimum. Si qua namque mulier uteri præfocatione corripiatur (quo quidem affectu sursum ferri creditur uterus) ori graviter olentia, sed uteri collo admoventur ea, quæ grato sunt odore prædita. Sin autem procidat uterus, vice versa progrediuntur. Ob.

dd

latis enim ori benevolentibus, & foetidis vulvæ admotis, uterus retro cedere perhibetur. Hæc ratio fuit, quæ movit aliquos, ut olfaciendi vim utero adscripserint. Sitne nasutus mulierum uterus, an verò sit eorum nasus-uterinus, qui tale quidpiam asserunt, viderit, qui volet. Dubium non est, quin (quod supra de cephalicis diximus) quæ gratum spirant odorem, cerebro sint & nervolis partibus amicissima: non ideo tamen olfactu solo talia prodesse judicanda sunt, cum & aliis qualitatibus, & ipsa met sui substantia partes nullo præditas olfactu juvare possint. Eadem foetidorum est ratio. Suffitus enim præter odorem, vim etiam habet certis quibusdam partibus adversissimam. Foetidis certè ventriculus offenditur, & ita quidem interdum, ut vehementi motu quicquid assumpserit, evomat, non quòd olfaciendi facultate polleat, vel odorandi, sed quòd alia foetidorum noxa vellicetur. Uterum itaque judicamus, non, quòd olfactu præditus sit, offendi foetidis, sed quòd ea sine ejus naturæ adversissima. Licet autem olfactu nec oblectetur, nec offendatur: foetidus tamen læditur, & benevolentibus corroboratur. Odor enim medicamentorum index est, quo natura, quid sibi competat, edocet olfacientes. Hæc quæstio pluribus hoc loco non est discutienda, ne propositi limites egrediamur: hoc saltem conclusionis vice dictum suscipiat, utrum perinde atque cerebrum bene odoratis & aromaticis vi præditis confortari. Cerebrum enim, verò nec gustu pollet, nec olfactu, quod calvaria læsa & malè sapidis, aut graviter olentibus admotis comprobare potest. Denique cum supra satis ea discussimus, quæ menses vel sistunt, vel movent, hoc eis hoc loco solum adjicere volumus, Hysterica nimirum dici medicamenta, non quæcunque vel adstringendo menses sistunt, vel eosdem movent incidendo, sed quæ simul utero grata sunt & accepta, qualia censei debent, quæ vel odore suavi, vel aromatico sapore suam ostendunt substantiæ bonitatem.

DE MEDICAMENTIS
arthritis.

CAP. XLII.

ARTICULI morbis ferè capitalibus infestantur: quòd sit, ut cephalicis etiam curentur medicamentis. Ex ipsarum autem partium natura, cum eadem sit nervorum, quæ cerebri ratio, nihil quoque colligere licet, quod in cephalicis supra non sit expositum. Quòd tamen arthritica medicamenta doloribus oculatorum maxime accommodentur, & ita quidem à medicis describantur, atq; si hæc ipsa solum ratione arthritica sint appellanda, de his aliquid etiam adjiciemus, ut qualia possint articuli, qualia item eorum dolores me-

dicamenta requirant, intelligatur. Ex ipsa itaque articulorum natura, cum nervacea sint corpora, facile colligitur, articulis ea competere, quibus & siccandi vis insit, & calefaciendi, cum levi quadam adstrictione, vel peculiari virtute, qua robur articulis addere possint: quæ certè facultas cephalicorum est, cum tamen articuli sint à corporis centro remotissimi, vehementissima quoque possunt medicamenta. Quod ad ipsos autem attinet articulorum dolores, hæc progrediendi methodus est. Dolor aut tollitur, aut saltem demulcetur. Vera quidem ejus cura est, si causam, quæ dolorem infert, radicitus extirpamus. Tanta est tamen interdum doloris rabies, ut anodynus utendum sit prius, quam doloris causam impugnemus: & id quidem eò maxime, quòd dolore partes incalescant, & influxu sanguinis inflammentur: quæ verò doloris causam evellunt, calidissima sunt, ut cum furit dolor, iis abstinendum esse videatur. Duplex autem est doloris sedandiratio: nam si dolorem spectes, anodynus uti licebit: sin ardorem oppugnare velis, refrigerantia convenient, tum quòd iis ardor optime temperetur, tum quòd iis influxus etiam inhibeatur, & maxime si repellentium aliquid immisceas. Anodynorum naturam & utendi rationem supra docuimus: de refrigerantibus suo quoque loco actum est. Porro doloris causas præctici varias constituerunt, de quibus nunc non est differendum. Hæc tamen ante alias admittenda fuerit: pituitam nimirum articulis impactam, cum irritatur, influxum atque dolorem excitare. Nam quæ medici ad dolorem penitus extirpandum, arthritica recensent, talia sunt, ut validissimas ad incidendum & attrahendum vires habeant, quæ profecto nec bili flavæ, nec sanguini competere. Hæc substantia sunt eximie tenui, quòd adstrictio pituitæ sit adversissima. Magis enim partibus impingeretur, à quibus tamen est elicienda. Cum verò satis & attractum, & discussum esse videbitur, ut & dolor cessaverit, & causa doloris absumpta fuerit, adstringentibus utemur, & iis quæ articulos corroborare possint, ne post facile defluxiones excipiant. Hæc sunt, quæ nobis de propriis partium corporis humani medicamentis scribenda fuerant, ut qualia quibusque competere, ex earum natura & affectionibus maxime propriis intelligeretur.

DE MEDICAMENTIS
purgantibus.

CAP. XLIII.

DE purgantibus medicamentis plurimum à medicis disceptatur, utrum occulta proprietate sibi destinatos attrahant humores, an verò manifestis qualitatibus id ipsum præ-

stent. *Q*uestionem hanc aliis discutendam relinquemus, & qua fieri poterit brevitate methodum edocebimus, qua purgantia procedendum esse judicamus. Hoc itaque primum esto, quod medicinam exhibiturus observabit, quid nimirum sit evacuandum: dein medicamenta investiget, quibus id ipsum assequatur. Cum enim non eadem sit in omnibus materia peccans, non idem certe medicamentum competit omnibus. Rationes autem, quibus exquiri debeat humor expurgandus, per quas item vias educere conveniat, non fert instituti nostri ratio, ut hoc loco demonstremus: purgantium natura nobis & vires exponendæ sunt. Variis itaque modis humores educuntur medicamenta. Quædam enim leniendo, quædam abstergendo, nonnulla naturam exstimulando, aliqua constringendo purgare conspiciuntur. Quæ verò propriè purgantia nominantur, præter hæc facultates aliam habent, qua humores à remotissimis etiam partibus eliciunt & attrahunt. Utrum autem vis hæc calori tribuenda sit, an occultæ proprietati, nostrum hoc dissolvere non est. Calida quidem censuerunt esse veteres omnia purgantia, cujus nomine calori vim purgatricem adscripserunt aliqui. Notum tamen est, recentiorum experientia, purgandi vim quibusdam inesse, quæ vel frigida sunt, vel saltem exiguo prædita calore. Præter enumeratas purgantium medicamentorum qualitates, hæc etiam omnibus verè purgantibus inest, quædam nimirum substantiæ pravitatis, qua ventriculo sunt exterisque visceribus inimica. Non equidem dubium est, quin hæc ipsa vis ad purgationem plurimum conducatur. Naturam enim ad expulsiorem magis irritat, quam vel acris, vel mordacia. Nondum tamen attractio- nis ratio patet. Magis enim natura, quam medicamenta purgare diceretur, si sit humorum expulsio nominanda purgatio. Licet itaque non absurda sint, quæ à multis in hunc modum ad purgatricem vim demonstrandam proferuntur, nequaquam tamen idè negari potest, quin occulta quædam eis insit substantiæ proprietatis, ut humores certos ad se alliciant. Quamobrem hoc pro confesso habeatur, purgantia medicamenta præter eam, qua polleant, purgandi vim, qualitates habere varias, quibus vel occultè, vel ratione manifesta negotium naturæ facessunt: quò fit, ut eis addenda sint corrigentia. Sunt etiam variaz purgantium differentiaz. Quædam enim pituitæ, quædam bili, quædam melancholiæ, nonnulla verò serosis humoribus addicta sunt: & aliqua leviter purgant, aliqua verò vehementius, ut ejus non parùm intersit, quamnam sint eligenda medicamenta. Denique si competens habeas medicamentum, & id prout res ipsa feret, commodè cortexeris, tempus etiam & utendi ratio diligenter exquirenda sunt. Ut ergo generalem purgantium medicamen-

torum doctrinam paucis, & recta methodo comprehendamus, hæc capitibus aliquot sigillatim expediemus: quæ sint nimirum purgaturis eligenda medicamenta: quibus item corrigi debeant: quando, qua denique ratione iis utendum sit.

DE PURGANTIVM
medicamentorum ele-
ctione.

CAP. XLIII.

*C*um eadem medicamenta morbis omnibus æquaquam sine discrimine conveniant, sed unaquæque certis destinata sint humoribus, in hoc omnium primò decretum esse medicum, ut conveniens investiget medicamentum, quo morbum sibi proprium expugnare possit: hoc autem ex humorum natura, & manifestis medicamentorum viribus est exquirendum. Occultas equidem rerum facultates nullo rationis discursu licet experiri: quò fit, ut hîc de iis nihil etiam simus acturi. Manifestis tamen etiam qualitibus prædita sunt purgantia, quarum respectu dignosci possunt. Humores itaque purgandi quatuor existunt: pituita, serosus humor, bilis & melancholia. Medicamentorum verò qualitates, quibus ea discernuntur, hæc sunt notissimæ: quædam enim leniendi vim habent: quædam adstringendi: nonnulla partium tenuitate prædita sunt: aliqua vehementi polleant acredine. Discrimen in his hoc etiam observandum, aliqua videlicet levem habere purgandi vim, alia vehementem: nonnulla verò media quadantenus prædita esse facultate. Hæc ergo ratione cum modo scriptis humoribus conferri debeat, ut quæ substantia sunt tenui, pituitæ, vel melancholiæ conveniant, cum enim humores hî crassi tenacesque sint, ut attrahentibus cedant, incidentia poseunt. Quæ verò leniunt, quòd humores nulla ferè vi oppugnent, bili conveniunt, serosis humoribus, & iis, qui fluxiles & ad purgationem præparati fuerint. Hæc nimirum causa est, quòd biliosa medicamenta mixtis incidentibus pituitam expurgent: siquidem ubi fuerit attenuata, fluxilis existat. Ob id ipsum quæ pituitam purgant, demptis incidentibus, aquas evacuat, cum ut expurgentur, attenuatione non opus habeant. Cæterum quòd hydragoga non ea propriè vocentur, quæ serosis humores, quos in viis purgationi destinatis offenderint, secum rapiunt, sed quæ aquas in loco remotiori collectas violenter eliciunt: talia certè sunt, quæ non exigua polleant acredine, tum ut partium tenuitate penetrarent, tum ut attrahant, calore vehementi. Quæ verò medicamenta vim habent adstringendi, pituitæ, vel melancholiæ sunt insensibilissima, quòd crassos humores ad-

strictione partibus magis impingant: seu iis convenient expurgandis, quæ suapte natura facile fluunt, qualis est bilis, aut putrefacta pituita, quæ defluxiones, aut alvi profluvia sæpe numero excitant.

COLORIBUS etiam medicamēta discerni possunt. nam quæ alba sunt, pituitam: quæ nigra sunt, bilem atram: quæ flavo colore tingunt, flavam evacuare consentunt, ut præter rationem & gustum visu quoque possis edoceri, quòdnam ibi medicamentum sit ad humoris alicujus expurgationem eligendum. Sed verèor, ne medicos color fallat, ut bilem esse ducas ferum, vel liquefactam pituitam, quæ flavo fuerit tincta colore.

POTÈ quòd aliqua leviter, aliqua verò vehementissimè purgent, id quoque paucis expediendum fuerit. Competent ergo vehementiora, si quæ purgare voles, vel contumaciora, vel remotiora fuerint: quo fit, ut bilis cum facile cedat, etiam levissimis expurgetur. Sunt tamen ex vehementioribus aliqua, quæ bili convenient, ea fortassis ratione, quòd cito ferantur impetu, eaque solùm rapiant, quæ facile cesserint. Talia certè nec viscosis humoribus competunt, nec iis, qui sunt ab intestinis, aut ventriculo procul distiti.

PURGANTIUM denique discrimen hoc quoque diligenter expendendum est, cum aliqua per feces, aliqua vomitione purgent, utra convenient. Hoc autem ex morborum natura colligi poterit. Quòd ad ipsa tamen attingit vomitoria, debili ventriculo, pectori, pulmonibus & oculis affectis nocent, alias morbis ex cruditate conferunt. Vomitoria verò sunt, quæ substantiam habent unctuosam, vel quæ cito fœtorem in ventriculo concipiunt, aut quæ vehementissimas habent purgandi vires, ut operationem præcipitent. Non equidem hæc propriis addicta sunt humoribus, nisi pituitam ea posse dicat, quibus incidendi vis inest. nam quæcunque ventriculus in se continet, vomitione foras extruduntur.

DE PURGATIONIS tempore.

CAP. XLIV.

ANTEQUAM purgationem aggrediatis, prius ex Hippocratis sententia corpus fluxile reddes, & humores ad expurgationem præparabis, ne, si non cedant, naturæ vis inferatur. Cùm itaque concocta, non cruda, medicanda sint, humores & maximè viscosos & tenaces calidis & incidentibus syrups concoquemus: hæc tamen prudentia, ne nimio calore in venas materia protrudatur, atque adeò febres excitet. Quòd verò vomitoria concoctione non indigeant, febrium, vel accessionū initiis exhiberi possunt, humorum præparatione postposita. Cæterum si valdè purgandum sit, prius intestina vacuabuntur,

vel lenitivo, vel clystere: secus enim vis non præparatis, materia violenter attracta interceptur, & tormina, vel aliud quoddam grave malum inferret.

HORAS autem circiter tres, aut quatuor, ante cibum exhibentur medicamenta, ne vel in alimenta verentur, & maximè si dulcia fuerint eis immixta: vel alimentis eorum vires obruantur, si quis ea paulo ante cibum exhibeat. Natura quoque diverso motu molestanda non est, ut purgationem expediat, & nutritione simul intenta sit. Maximum id verò est, quòd purgantia ventriculo, & naturæ, seu venenata, plurimum infesta sint, ut cum cibus in corpore nequaquam retineri debeant. Et si verò pilulas cibum assumpturis aliquas exhiberi posse concedimus: nequaquam tamen hoc modo scriptis repugnat. Ex iis enim concocantur, quæ nullam vim habent naturæ molestam, sed ventriculum potius roborant, & concoctione peracta, leviser alvum movent. Quòd si cum chylo quidpiam in venas feratur, id putredinem ardet, nec sanguinis concoctionem remoratur. Lenientia quoque (qualia sunt manna, cassia, tyrtus rosatus laxativus) quòd naturæ non sint adversa, paulo ante cibum, ut hora una, vel dimidia, commode ad excrementorum educationem exhibentur. A cibo pilula: nonnunquam capitales exhibentur, ut cum ciborum vaporibus earum vires ad caput ferantur.

DE PURGANTIVM medicamentorum cor- rellione.

CAP. XLV.

IN purgantibus plurima conspiciuntur, quæ vel adjuvanda sunt, vel corrigenda. Quædam enim manifestis nocent qualitatibus, quædam occulta malignitate naturam læsunt, aliqua vel tardius vel imbecillius purgant, aliqua denique nimis efferato motu corpora viresque dejiciunt. Cùm hæc itaque vicia vel nota sint antè quàm exhibeantur, vel postmodò nobis innotescant, de iis primùm agemus, quæ cum ipsis purgantibus exhibentur: dein & aliquid eorum attingemus, quæ a purgatione nonnunquam offeruntur. Omnibus hoc ferè purgantibus inest, ut stomacho & naturæ adversentur: quo nomine semper eis admisceri debent, quæ cor aut stomachum roborant. Id etiam, quæ leniendo purgant, habent incommodi, quòd in status facile convertuntur, ut ea perpetuò postulent, quæ status discutiant. Hoc autem non in iis solùm, quæ suapte natura flatulenta sunt, venit observandum, sed in iis etiam, quibus ad expurgandam pituitam, aut humorem melancholicum utimur. Talia namq; licet in status converti nequeant, suo ta-

mca

tamen calore, si vel pituitam, vel melancholiam attigerint, status excitant, qua proculdubio ratione fena flatulenta dici debuerit. Purgantia, quorum acrimonia visceribus adversa est, non adstringentibus, sed iis corriguntur, quæ leniendi vim habent & incrassandi. Talia namque sic temperanda sunt, ne diu in corpore continentur: quod si perpenderit, qui rosas aut aliis adstringentibus antimonium corrigunt. Tragacantha commodius temperari possit, siquidem medicamentorum acrimoniam tollit, nullius particeps adstrictionis. Ad excitandas purgantium vires, quod citius & facilius operentur, iis interdum utimur, quæ vel partium tenuitate, vel acrimonia naturam extimulant. Id autem in attenuantium usu diligenter observabitur, ne modum exuperes, atque adeo vel venenatam medicamenti qualitatem ad cor deferas, vel sudorem excites, quo multiplex damnum inferretur. A purgatione si medicamentum imbecillius agat, vel clysteribus, vel balneis expultricem intestinorum facultatem proritamur: interdum leniens potio, vel iusculum exhibetur, & maxime ubi siccum assumptum fuerit medicamentum. Ad nimiam medicamentorum operationem temperandam (*vispud agros vocant*) à multis multa suadentur, de quibus nihil hoc loco proferemus, ne constitutos brevitatis limites egrediamur.

DE PURGANDI
ratione.

CAP. XLVI.

PRO variis medici scopis varia quoque est purgantibus medicamentis utendi ratio. Nam si fuerint humores à remotis partibus trahendi, forma sicca medicamenti est commodior, hac siquidem ratione diutius in corpore morantur. Sin autem citò purgandum fuerit, liquida exhibentur medicamenta. Neque verò parvi refert, utrum purgantia diluas, aut decoquas, vel in substantia (quod vo-

cant) exhibeas. Quorundam enim expressum magis purgat, alia vires habent in substantia efficaciores. Ea nimirum quæ facultate polent adstringendi, magis purgant, si diluantur: terrena siquidem eorum portio vim retinet adstringentem purgationi contrariam. Cæterum id etiam medico diligenter observandum est, qua nimirum quantitate, semelne tantum, an sæpius, & qua dosi medicamenta sint exhibenda. Quamobrem si materia crassa tenaxque fuerit expurganda, sæpè purgatio reiterabitur: aut si purgandus humor in corporis habitus fuerit, non enim una vice, quæ vel remota, vel contumacia sunt, expurgantur: quod si vehementius pharmacum exhibeatur, vires id dejiciat, nec omnem tamen materiam evellet. Hinc fit, ut in morbis à melancholia factis, purgatio duos aut tres dies continuetur. Quod verò medicamentorum doses attinet, præstat, ut singula diligentissimè perpendantur. Non enim res hæc levis est momenti, sed quæ si tantillum medicamenti pondus excedas, grave sæpenumerò damnum inferat. Quamvis itaque purgantium doses regulis generalibus iracomprehendi nequeant, ut qua sit unum quoddamque medicamentum mensura exhibendum satis intelligatur: ex iis tamen medicamentorum differentiis, quas supra descripsimus, generalis quædam doctrina constitui potest, ut purgantium doses certis etiam ordinibus distinguantur. Cùm ergo medicamentorum aliqua leniendo purgent, quædam acrimonia vehementi, nonnulla vero viribus existant inter hæc quodammodo mediis: hoc quoque dosium discrimen esto, ut quæ sua dulcedine laxant, ab ℥j. ad ℥ij. exhibeantur: talia sunt pruna, sebesten, tamarindi, sive oxyphænici, mucilago psyllii, cassia, manna. Quæ verò sua acrimonia non leviter laxant, à gr. ij. ad gr. xij. poni debent, ut diacridium, scammonium, colocynthis, euphorbium & elaterium, &c. Quæ vel adstringendo, vel quæ sua substantia leviter laxant, ut agaricus, aloë, myrobalani, &c. media quantitate dantur.

FINIS LIBRI SECUNDI.

ANTIDOTARIUM

GENERALIS,

LIBER III.

DE DEO ET NATURA.

CAPIT. I.

RERACTIS præcedentibus libris materia formaque medicamentorum: restat, ut eorum causas efficientes hocce libro brevitate, qua fieri poterit, expediamus. Non equidem dubium est, quin medicamenta cujuscunque modo generis ea sint, naturaliter prodeant, & generentur, ut natura medicamentorum efficiens causa merito dicenda sit. Veruntamen haud usque adeo stupidi, vel excecata mente sumus, ut principium natura prius non agnoscamus. Nec eos moramur in philosophia gigantes, qui solam (Deo vel non agnito, vel spreto nihilominus) naturam amplectuntur. Quam absurda verò sit eorum sententia, qui satis probe philosophari videntur, si quas à natura, & rerum qualitatibus rationes excogitare possint, hinc animadvertere licet, quòd ubi naturales causas indagare conantur, qui fiat, ut semina cum adoleverint, tam varias formas consequantur, non aliud exponere queant, quàm quòd hæc sit uniuscujusque seminis proprietates, ut in hanc, aut illam formam tandem excreverit. Non enim vel à primis, vel à secundis, aut tertiis rerum qualitatibus, rationes tot tanque variorum effectuum reddi possint. Hæc itaque rerum proprietates, quòd nulla ratione demonstrari possit, apertissimum est primæ causæ speculum. Nam si quòd lato sinapi semine, talis frutex exurgat, causam esse dicas seminis infinitam proprietatem, fructicis causam exposueris: nondum tamen ejus proprietatis causa patet. Sin porro dicas, fructicis hanc esse naturam, ut semen tali præditum proprietate producat, circulem & perplexam prodideris infertiam. Exiis enim alterutrum prius existisse statuendum est, quòd alterius quidem causa sit, non autem ab alio processerit naturaliter, ut luculenter à philosophis aliquibus, fidei Christianæ propugnatoribus est demonstratum. Primam ergo causam admittimus, quæ singulas rerum, adeoque medicamentorum species aliquando fecerit, modò qui naturalis non fuerit, ut ea postea possent propagari naturaliter. Hæc rerum causa efficiens Deus est, cui boni quicquid est, acceptum ferimus, hic sua benedictione naturam in suo cursu conservat. Cum enim vires hæc rebus indiderit, easdem eis detrabere potest, quancunque libuerit.

A Quamobrem ut medicus suum in arte sua finem assequatur, Deo medicamentorum, quibus utitur, auctori gratias agat, quòd hæc ei suppeditaverit auxilia, quibus ægrotantibus succurrere queat, eundemque precetur, ut suam clementer benedictionem largiatur. Hæc nempe medici pietas sæpè plus præstiterit, quàm admiranda multorum doctrina. Dei namque benignitas non intra naturæ limites consistit, ut ea solum petentibus exhibeat, quæ naturales medicamentorum vires pollicentur, sed à miranda sæpè numero ratione sanitatem ægris restituit, ut Deus ope sua, non autem medicus medicamentis curasse dicendus sit Deum itaque medicamentorum, & sanitatis restitutæ causam esse confitemur, cui laus sit in perpetuum. Et si verò causa rerum Deus est, non ideo tamen reliquas excluderimus. Natura siquidè & arte, quæ Deus ab initio sine medijs fecit, propagat & conservat, quæ nimirum & medicamentorum, & ipsius adeo sanitatis causæ sunt. Arte quidem pharmacopœi medicamenta variè præparantur, & conservantur, quæ suo medicus judicio commode dispensat, ut suum ad devellendos morbos medici prudentia finem assequatur. Prius autem quàm medici & pharmacopœiarum officia persequamur, de natura paucis aliquid exponendum est, cum præ cæteris manifestissima sit efficiens causa medicamentorum. Novit enim unusquisque, naturaliter ea produci, quæ certis temporibus, & eadem ut plurimum ratione generantur. Non ita facilè tamen, quid natura sit, qui vis exposuerit, cum ne Doctoris quidem hæc in re judicium idem existat. Naturam definitivè Aristoteles principiū & causam esse motus & quietis, ejus in quo est primò, per se, & non per accidens. Hæc autem ratione natura non externa, sed interna rei causa fuerit, ut formalis, vel materialis dicenda sit potius, quàm efficiens. Cum itaque natura non in eo, quòd sit, aut patitur, solum animadvertatur, sed in eo etiam, quòd in aliud agit naturalitèr, hoc est, virtute patienti contraria, principium certè natura est, & causa motus, & quietis alterius etiam subiecti. Quis enim ignem in ligna naturaliter agere negaverit? Quamobrem naturæ nomen omnibus causis naturalibus attribui potest. Quoniam verò nihil sit naturaliter, nisi causæ concurrant omnes, cum naturam rerum, adeoque medicamentorum causam

causam esse dicimus, naturalium causarum congressus est intelligendus. Porro cœlestes etiam causæ sub naturalibus meritis comprehenduntur, quod licet corporibus hisce terrestribus contrariæ non sint (siquidem nihil ab eis vicissim patiuntur) in ea tamen cōtrariis agant qualitatibus. Astrorum enim viribus tot tempestatum mutationes oriuntur, quibus quæ in terra latent, erumpunt. Licet itaque multas habeant causas, quæ naturaliter fiunt, unius tamen nominæ continentur, ut naturalium rerum natura efficiens causa dici possit. Non enim præter naturam aliud est extra res, quæ generantur, existens, quod naturalium effectuum causa dici possit, ut in rebus arte paratis fieri consuevit, siquidem artifex etsi naturales profert effectus, naturalis tamen causa non est. Quod verò Deum existiment aliqui naturalium actionum directorem esse, ut naturales causæ, formales & materiales solum existant, Deus autem efficiens causa naturalium effectuum dici debeat, absurdissimum est. Nihil enim agit Deus naturaliter, ut naturalium effectuum causa dicendus sit. Naturam quoque suis descripsit legibus, ut externo direttore non indigeat: quod iis dictum esto, qui Deum naturalibus causis immiscet, existimantes naturam nisi divinitus sustineatur, consistere non posse. Verum hæc philosophis discutienda relinquimus. Hoc saltem ceu certissimum proposuisse sufficiat, naturam medicamentorum efficientem esse causam. Cæterum quod natura non medicamentorum solummodo causa sit, sed ipsius quoque sanitatis, quam medicamentorum usu consequimur, sit, ut ea medicis alio modo, quàm physicis describatur. Morbus enim & sanitas corporibus competunt ea ratione, qua subiciuntur alii, quàm naturæ principio: quod tamen (licet improprie) natura medicis appellatur. Naturam itaque ex Galeni sententia hoc loco nihil aliud esse dicimus, quàm vim quandam, seu facultatem in his ipsis corporibus, quæ ab ea reguntur, inhabitantem. Cùm autem in corpore nostro triplex habeatur facultas, animalis videlicet, vitalis & naturalis, natura quoque tribus his facultatibus, ceu formis suis constabit, quibus illæ, firmam naturam affirmamus. Firmam autem naturam à facultatum actionibus deprehendere licet: animalibus quidem, ut si imaginatio, ratio & memoria, item sensus omnes & motus voluntarii non fuerint impediti: vitalibus verò, si arteriarum pulsus validi: non debiles & languidi: naturalibus autem, si coctio in alvi excrementis, vel urina, vel sputo, vel sudore apparuerit. tunc enim habemus naturam ipsam evacuationi adminiculantem. Conspicitur namque & ipsa post concoctiones & humores discernere, & superfluitates expellere, ipsumque denique morbum primaria ratione curare. Verum cùm perfecte ipsa movet, medici opera non opus est, cùm imbecillius agit, quod deficit, me-

dicum supplere oportet, ut ab utroque noxii humoris fiat evacuatio, natura quidem expellente, medico verò per medicamenti vim attrahente. Perfecte autem agit (licet à medico concoctio per humorum alterationem accelerari possit) in morbis acutis, temperatura, regione & anni tempore calido, ob materiæ tenuitatem evacuationemque aptam. Imperfecte in morbis chronicis, seu diuturnis, tempore, regione & complexione frigidioribus, ob materiæ contumaciam, expulsionique ineptam, quæ tum medicamento (ut antea dictum) præparanda, ac demum evacuanda est. Cæterum natura contra morbos jam vigentes (quo tempore natura maximè molestat, concoctione jam apparente) insurgit, & tandem vincit, hominemque evidenter sanat, aut per sudorem copiosum profundens, aut per lotium, aut per dejectiones, aut sanguinis profluvium, aut per vomitum humores exercens.

C
DE MEDICO EIVSQ.
officio.

^
CAP. II.

DE natura, utpote primaria morborum cœnatrice, præcedenti capite disseruimus: nunc de medico, qui ejus est minister, agendum est. Hujus autem ingenium, doctrina, mores & officium non solum à bonis animi, verum etiam corporis & fortunæ describenda sunt. Itaque quo ad animi bona, in primis sit Dei & veritatis amans, pius, & tum logicæ artis, tum philosophiæ naturalis & moralis, tum medicinæ utriusque peritus: cujusmodi erit qui reminiscentia fuerit facili, recto judicio, tenaci memoria, solers & promptus in remediis inveniendis, qui simplicium effectus summa cura tenuerit: dexter in operibus, comis & affabilis erga ægrotantes, misericors erga pauperes: mansuetus & facilis erga suæ artis homines: audax & animo intrepidus in rebus tutis & necessariis: prudens & circumspectus in prælagiando. Siquidem quæ bona sunt auguria denunciare debet: si quid tamen mali minatur infirmitas, amicis, vel astantibus tantum significare fas est. Cæterum medicus multa experientia exercitatus, in iis præsertim, quæ certa ratione excogitata sunt, & frequenti usu confirmata esse debet. Nam peregrina remedia semper quærere, & pretiosa duntaxat, imprudens est ostentationis. In curandis ægrotis, non multos suscipiat. Variis enim morbis & mens opprimitur, & corpus fatigatione continua languet. Insanabiles & desperatos morbos non curet, ne hominem occidisse, qui sorte sua interitus erat, existimetur. In explorandis leprosis sit diligens & verax. Ad ægros veniens, manum non protinus apprehendet, sed primum hilari vultu resideat, sermone leni sollicitudinem

submoveat. Nam & medici conspectus, ac alia multa, facile pulsuum rationem turbant. Bis die patientes conveniat. Turè, celeriter, & jucundè curet, citra tamen nimiam festinationè & voluptatem. Victus norma & remediis, quoad ejus fieri poterit, pro virili parte, non ad ullam ægotantium offensionem, iniuriamve, sed ad eorum duntaxat commodum atq; salutem vitatur. Quæ noxia sunt & lædunt, removeat. Nemini rogatus potionem mortiferam, vel mulieri medicamentum abortum faciens, neq; exhibeat, neq; etiam manifestet. Famosi namq; veneni vires, aut abortiendi modum, vel quæ conceptum inhibeant, indicare, scelus est. Quæ ad chirurgi pharmacopœique officium pertinent, non nisi coactus, attingat. Officinas bis, vel semel saltem in anno, unâ cum us à magistratu ordinatis, visitet, inutilia segregando, cæterosq; errores fideliter magistratui indicando. Cum pharmacopœis patrum, aut contractum ullum in vendendis remediis ne ineat, consulentesque cum suis receptis, quò velint ire, parandis, permittat. Porro quoad medici corpus attinet, sit temperans & castus: non ebriosus, non crapula deditus, non luxuriosus & libidinosus. Quoad fortunam, sit liberalis, pecuniæ non nimis cupidus & avarus. Carnificis namq; est, vel inter ipsos cruciatus ingens pretium exposcere. Dabit igitur operam medicus, qui vir bonus esse volet, ut & moribus & medicamentorum usâ, quoad ejus fieri poterit, medicinæ dignitatem tueatur.

DE MAGISTRATU

ejusq; officio.

CAP. III.

CUM in curandis ægris non parvi interdum errores à medicis pharmacopœisque, quibus ægri in maximum vitæ discrimen incurere solent, contingant, necessarium est, ut magistratus (cum autem nomino, qui potestatem gerit, vel qui civitates & provincias regit) non solum magnam salutis subditorum rationem habeat, verum etiam pravos errores corrigat, atq; in eos, qui perperam medicinam faciunt, animadvertat. Quare medicos peritos & approbatos, pharmacopœosq; exercitatos, atq; diligentes summo studio habere, ac juramentum ab eis accipere procuret, quo suum quisque officium proprium ac melius ac fidelius exequi valeat peragatque. Nulli praxim exercere permittat, nisi medicus fuerit peritus, graduatus, & approbatus: cæteris vero, ut circulatoribus, hystriombus, erroneis, exorcistis, tonforibus, aniculis, & his similibus empiricis impericis, tanquam carnificibus, & nulla ratione morbos curantibus, omnibus modis prohibere nitatur & interdicit: officinas non plures permittat, quàm pro praxi magnitudine necessarii videbuntur, atq; ut ex quotannis bis, vel saltem semel a medicis, & ad id or-

A dinatis visitatoribus perlustrentur, præcipiat, malaque & corrupta, utpote ad humani generis perniciem servientia, removeantur, publicè effundantur, vel igne consumantur. Medicos eruditos & pharmacopœos approbatos libertate donare non gravetur, ne communi civium onere gravati, suo fungi officio minus possint. Communem medicamentorum taxationem ne pharmacopœi transcendant, animum adhibeat: neq; aromataris, alisque omnibus pharmacopœis exceptis, medicinas componere, neq; etiam vendere permittat: & ut omnia summatim comprehendâ, in omnes eos, quos à recta via aberrare deprehenderit, prudens magistratus animadvertat.

DE ASTANTIIBVS

& agris.

CAP. IV.

CASTANTES seu assidentes nominamus, qui se præsentem exhibent, & ægris ministrant: ægros verò, qui morbo aliquo sunt correpti. Hos quoque suo perfungi munere oportet: nisi enim omnia rite peragantur, curandam interrompi contingit. Astantes itaque seu assidentes idoneos esse decet: cujusmodi sunt periti, exercitavi diu, prudentes & patientes, ut sciant occasionem, & patienter ægro inserviant, sciantque recitare ea medico, quæ circa ægrum contigerint. Sint præterea diligentes & fideles, ut ea, quæ de cibi & potus, vel medicamentorum qualitate & quantitate medicus mandaverit, possint fideliter administrare, atq; in nullo delinquere. Quod ad ægros attinet, debent si parere medicis non secus ac servi dominis suis, & in nullo proprio indulgere voluptati: patienter ferre omnia, quæ sunt à medico, nec timere, nec de salute desperare, verum, ut jam dictum, omnibus mandatis medici obtemperare.

DE PHARMACO- pœi officio.

CAP. V.

IN medicinarum administratione non exiguum partem pharmacopœus sibi vendicat, cum sit medici quasi dextra manus, pericliteturque ipsius culpa sæpè non solum ægri valetudo, verum etiam medici fama & existimatio. Quare, ut dextrè suum quoque munus expleat, est necesse. Principio itaque Latina lingua tam peritum esse oportet, ut non modò medicorum receptas, seu descriptiones, verum etiam Dioscoridem, Galenum, Mesuem, reliquosque herbarios receptos, rectè legere, & exactè intelligere possit. Neq; etiam Arithmeticæ imperitus esse debet, ut pondera simplicium & proportionum inter se rectè computare queat: verbi gratiâ, quando antidoti aliqujus tertia, quarta, vel octava pars tantum requiritur,

quiritur, quantum cuiusque sit accipiendum. **SIMPLICIUM** cognitionem rite teneat, quarum descriptiones ex præstantissimis autoribus petat.

HERBAS, flores, fructus, semina, radices, & reliqua simplicia debito tempore colligat selectissima, probeque excicet, ordine disponat, seriatque, quo genere vasorum & instrumentorum unaquæque medicina sit conservanda, tractanda, & concoquenda.

DIVITIAS saltem mediocres adesse oportet, in primis autem animum liberalem ab avaritia lordibusque alienum. Divitiarum enim hoc præstare poterunt, ut commodè habitet, & medicinas, quæ emendatæ sunt, suo tempore quam optimas coëmat. Animus autem liberalis, minimeque avarus cavebit, ne compendii aut lucri sui causa, deterioris vili pretio libentius, quam præstantissimas paulò largiore, comparet.

OFFICINAM habeat salubri loco sitam, quam nec venti perflent, nec Sol permeet, nec fumus, nec teret odor ullus molestat: variis præterea reponendis conservandisque accommodam: nonnulla siquidem locis subterraneis, pleraque editionibus præparanda & conservanda sunt. Hortum insuper habeat, ut semper in promptu sint recentes plantæ, quarum succo lubinde indigemus: ut herbæ rariore in eo alantur: & locum aliquem Soli expositum, in quo & siccare, quæ siccanda sunt, & albedinem etiam quibusdam medicamentis conciliare possit: in quo deniq. omnia ea parari possint, quæ ex medicorum præcepto ad Solem confici debent.

MINISTROS habeat doctos suæ artis, qui usum non vulgarem componendorum medicamentorum habeant, non cirones, histriones, bibulos, sodalium, aut alius rebus inhonestis deditos.

SIT vigilans & circumspectus in medicamentis compositis dispensandis: nec secundum propriam phantasiam, aut ex dispensatorii non authenticis conficiat, sed ex approbatis: dispensata medico petito offerat, ut simplicia videat, examinet, & si quæ invalida fuerint, abjiciat.

NEC temerè conficiat receptas non intellectas, nec supposititia seu quid pro quo accipiat, sed petitum medicum consulat.

QUEM etiam omnino in conficiendis opiat, & similibus præparatibus, ac magni momenti medicinis, ut præceptorem & judicem adhibebit: cui adjunget, si commodè fieri poterit, unum & alterum bonum atque doctum virum, vel senatorii ordinis, ut eos habeat veluti testes suæ diligentiae, industriæ, ac fidei. Deinde medicus approbatus quamque medicinam sic rite præparatam, annum, mensem & diem superscribat, postea pharmacopœus debito, ac præscripto tempore ferventari sinat, antequam eam in usum publicum expendat. Medicamenta autem in medicorum præ-

sentia paranda, sunt omnes confectiones magne, omnia electuaria, præsertim solutiva, opiatæ, pilulæ. Ex syrupis, syrupus acetositate citri, violatus cum melle, endiviæ compositus, de cichorio compositus, de fumo terræ compositus: syrupus myrtinus compositus: de mentha major: de absinthio: de calamentho: de epithymo: de stœchade compositus: de eupatorio: de hermodactylis, & miva aromatica. Ex oleis, melinum, mastichinum, nardinum, sampluchinum, moschellinum, hyperici, de capparibus, scorpionum, castorei, de euphorbio, de costo, &c. Ex unguentis, infrigidans Galeni, unguentum pectorale, stomachicum, de artanica, diapompholygos, santalinum, Apostolorum, Aegyptiacum, Comitissæ, dialthæ cum gummis. Ex emplastris, de melliloto, emplastrum diaphœniconis. Ex cerotis, gratia Dei, oxycroceum, de pelle arietina, &c.

CAPTIVUM receptas absque medici nomine subscripto non recipiat: usque neque addat, neque demat, sed eas purè & præcisè, sicut ipse Doctor ordinavit, componat, medicamenti alicujus valentis quantitatem non auget, ut vacatione hinc largiore secuta, dicatur medicamenta habere præstantiora.

SYRUPOS singulos debito tempore, aquasque stillatitias igne lento, & vitreis organis conficiat.

PULVERES ex quibus composita fieri debent, non diu stare permittat, sed recensiter eos pulverizet suo tempore & loco. Medicinas solutivas nemini propinet, aut vendat, nec venenosa, ut arsenicum, Mercurium, &c. sine contentu doctoris alicujus approbati, vel magistratus.

NARCOTICA indoctis, empiricis, aut tonsoribus, histrionibus, monachis, sacerdotibus, monialibus, Judæis, seplasiaribus, circulatoribus nullo modo vendat, sive simplicia, sive composita fuerint, nisi medici approbati jussu: nec ullo modo vetulis, aut obstetricibus medicinas abortum, aut menstrua provocantes, nisi propter necessitatem a doctore aliquo fuerint ordinatæ: nihil vel amore, vel odio, vel metu, vel pretio, vel ignorantia peccet. Medicamentorum compositorum minimam quantitatem non conficiat ad evitandum expensas, & cum hoc ne longo temporis cursu, vetustate virtutes amittant.

CERAM & crocum adulteratum non vendat. Medicinas omnes inveteratas ostendat & manifestet, nec quicquam ex his physicum celet: vel singulis mensibus, aut sæpius etiam omnia perlustrat, & diligenter consideret, ut corrupta, putria, mucosa, exoleta, & quovis modo inutilia, vel inefficacia reddita, rejiciat bona fide, nec in eis quarat lucrum, quibus agrotis crearetur vitæ periculum, sed sit animo liberali & magno, cogitetque parvum illud damnum, fide tua jam perspecta, majoris tibi lucri causam fore.

ALIUM modum, quam doctor dederit, A
sumendi medicinas hominibus non persua-
deat, ut multi falsi & gloriosi pharmacopœi
faciunt, dicentes, sumat duplum istius medica-
menti, aut triplum, quia nimis debile est, aut
sumat medietatem, quia fortissimum est.

DE practica nullo modo se intromittat, sed
consulentes ad medicos approbatos dirigat,
vel conducatur.

TAXATIONEM communem vel à summo
sibi magistratu ordinatam, fideliter observet.

NON sit alex, aut similibus ludis deditus,
ne computationibus gaudeat, aut alioqui vi-
nosus, vel ebriosus, neq; foedis amoribus im-
plicatus teneatur. Alea enim negligentiam
parit, ebrietas errores, oblivionem & stupo-
rem inducit: turpis verò amor etiam benefi-
cia illi extorquere possit. Quare omnino, si
fieri potest, maritus sit, cui cum uxore rectè
conveniat.

MUNDITISI sit studiosissimus: & bona
conscientia præditus, ut nihil in sua profes-
sione negligenter vel temerè agat, quo Deus, aut
homines offendantur: sit pius, humanus, pla-
cidus, affabilis, benignus, alacris, in primis au-
tem mitis erga pauperes, & commodus erga
imperitos: non etiam in eorum ineptias, sed in
necessitatè ægroti respiciat, ac Deum omnium
inspectorem ac iudicem præ oculis habeat,
qui rectè agenti longè majora & beatiora præ-
mia largietur, quam ab ullo mortalium per-
solvì possint.

DE CALEFACTIONE.

CAP. VI.

MEDICAMENTA igne, Sole, & rerum pu-
tridarum calore calefiunt. Quæ humida
sunt, & igne calefiunt, commodius duplici
vase calefiunt, quorum alterum, majus scilicet,
plenum sit aqua tepida, aut fervida, alterum
verò plenum sit medicamento, quod calefa-
ciendum est, ea ratione, ut minus vas in aqua
majoris constituatur: idque à recentioribus
balneum Mariæ, à veteribus duplex vas, aut
diploma appellatur.

CAETERUM colanda calfactione tenuan-
tur, ut promptius permeent: frigida enim velut
concreta, non percolantur, nisi sint multum
aquosa & liquida: calidiora autem cum sordi-
bus tota colum penetrant, nisi sint glutinosa.
Talia enim multum calida colanda. Tepidam
damus aquam, ut sit vomitoria.

CALIDAS modicè damus potiones me-
dicas, non solum purgatorias, sed etiam cor-
pus firmaturas, ureticas, menses aut sudores
moturas, obstructionem viscerum aperturas,
præsertim celo frigido, & ventriculo frigidio-
re natura, aut ex morbo.

CALEFACIMUS aquam, & alia omnia,
quæ aqua fluente, aut nive circumposita vo-
lumus frigidiora reddere, quòd in humorem

calore rarefactum frigus se altius insinuat, ut
ferrum candens aqua frigida & adstringente
temperatur, ut sit durius.

CALEFACIMUS modicè infundenda,
ut vires suas promptius in humorè, cui infun-
duntur, transmittant. Calefactus enim humor
tenuatur, & infusa res rarefit: quibus fit, ut eo-
rum vis calore promptius trahatur. Alia propè
innumerabilia calefactione egent, sed admo-
nendi gratia magis, quam docendi calefactio-
nis meminimus. SYLVIVS.

DE INSOLATIONE, ET ea, quæ sub fimo, vinaceis, & sausa seu fracibus Olivarum fit, pu- trificatione.

CAP. VII.

INTERDUM hæ conferunt ad calefacien-
da medicamenta: plerunq; ad ea componen-
da, & ad perfectionem reducenda: instar co-
ctionis, est, veluti olea simplicia, quibus flores
infunduntur, rosæ, violæ, chamæmelum & si-
milia, alia aliquot diebus insolantur: sic etiam
ad saccharum candi perfectè coquendum, juleb
ampullis quibusdam insolatur.

SCILLAE succus extrahitur insolatione:
quòd si Sol nò splendeat, igne, aut, quod com-
modius est, duplici vase, diu & ex intervallis, &
interdum bulliendo.

IDEM etiam fiet, si fimo, aut vinaceis, aut
sausa olivarum calfactarum obruantur: quem-
admodum chalcitis & cadmia, ut fiat pforicium:
& juleb ad saccharum candum conficiendum:
& pleraque alia medicamentorum genera.
FLORENTINI.

DE REFRIGERA- tione.

CAP. VIII.

REFRIGERAMUS aëre frigido, aqua
fluente, aut nive, aut glacie, aut collocatione
in cellam, etiam prius calefacta, quæ febrium
vehementiæ, aut aëris intemperici calidæ op-
ponimus pocula medicamento. Et quæ à fri-
gido cogi volumus, ut jus carniū glutinosa-
rum, ingelativam vulgè dictam.

REFRIGERAMUS omnia calore præpara-
ta priusquam reponamus.

REFRIGERAMUS, quæ calore soluta frigo-
re volumus concrefcere, & durescere, ut electa-
ria sicca, cerata, emplastra. SYLVIVS.

DE EXTINCTIONE.

CAP. IX.

GEMMÆ, & quædam metallica sæpius
gantè quam urantur, ignita, extinguuntur
aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo
humore, donec refrixerint.

QUAE.

QUAEDAM semel duntaxat aut saepius A
extinguuntur.

EXTINGUUNTUR vel ussa, vel solum
ignita quaedam, non modò ut empyreuma
ipsum dissipetur, sed etiam ut in corpore usio-
ne rarefactum, vis quaedam humoris aut frigo-
ris penetret, ut ferrum candens aqua pilosel-
lae, vel alia astringenti extinctum evadit soli-
dissimum.

EXTINCTIO fit interdum ad purgatio-
nem, ut plumbum liquatum succo mercuria-
lis calido saepe extinctum & tribulatum, stanni
puritatem & soliditatem assequitur.

FIT item extinctio, ut vires humoris, quo
extinguitur, in se trahat. Sic cadmiam vino
aminaco ad emplastra, aceto ad remedia pfori-
ca extinguit Dioscorides. Sic Galenus lapidem
phrygium extinguit primum butyro recenti,
secundò, vino falerno, vel alio sulvo, odore,
tertiò, melle Attico, ne medicamentum sit ari-
dum, sed viscosi cujusdam paruceps. Gallæ ad
sanguinis suppressionem carbonibus imposi-
tae, donec undique candeant, aceto, aut vino
autero extinguentur.

STIBIUM lacte mulieris marem enixæ
extinguitur. limatura chalybis saepe ignita aceto
extinguitur, & pulveratur.

HIS exemplis medicamenta humore
extincta ab illo aliquid vitium in se trahunt. In-
terdum autem ignita humore extinguntur, ut
humoris naturam mutemus: ut dum lapides,
vel circuli ferrei igniti lacte aliquoties extin-
guantur, ut serosam & mordacè ejus substan-
tiam absorbant, sitq; tunc lac dysenterici salubre.

AQUA chalybem vel aurum igitur saepe
extinguimus, ut ipsa minus humectet, sed sit
terrea magis absorpta tenuiori substantiâ. Ae-
gentum vivum etiam si non sit ignitum, tamen
& salivâ hominis jejuni, & succo salivæ, aut li-
monum extingui dicitur, quòd vis ejus malefi-
ca, & omnia ejus exedens, ut à Plinio rectè di-
citur, cum his agitando miscet. SYLVIVS.

DE HUMECTATIONE.

CAP. X.

HUMECTANTUR nunc aqua, nunc lacte,
nunc aceto, nunc oleo, vel alio humore
medicamenta, non modò simplicia, ut felicius
& innocentiùs in compositionem, vel usum
veniant, sed saepe etiam composita, ut cum
crassa humore diluimus, quòd faciliùs & jucun-
dius devorentur. Fit autem superficialis hu-
mectatio mersione, vel inspergione liquorum
prædictorum: essentialis verò, maceratione
sive irrigatione.

UTILIS est ad condiendos fructus, radice-
ces, peregrinosque cortices odoratos, quos
cum recentibus habere non possimus, macera-
mus, donec humiditatem contraxerint. Hor-
deum præterea & ericis aqua insperguntur,
ut à cortice repurgentur.

HUMECTANTUR autem odorata non-
nulla, veluti ambra, moschus, si terenda sint, ne
tenuiores & odoratæ partes exhalent.

QUAEDAM verò herbae, veluti cotyledon,
portulaca, sempervivum, & similes, quæ pau-
cum succum, eumque glutinosum sortitæ sunt,
humore aliquo simili humectantur, terendo
& superinspergendo dictum humorem, qui
cum dictarum herbarum succo (aliàs enim nul-
lum remitterent) exprimendo redditur. SYL-
VIUS & FLORENT.

DE NUTRITIONE.

CAP. XI.

NUTRITIO humectationi similis est, sed
in hoc differt, quòd cum pauciore humo-
re, & subito fiat, quoniam id quòd irrigatum
est, confestim Sole siccatur, aut igni, deinde
idem quintò aut sextò repetitur: quemadmo-
dum farcocolla lacte asinae, aut muliebri nutri-
tur, sed paucò. nã multo lacte operata quiescit,
& lac ipsum priusquam farcocolla siccetur,
acefcit: paucum igitur ex mammis ipsis irri-
gandum confestim Sole siccatur, iterum & ter-
tiò, quartò, quintò similiter irroretur, & sic-
etur, & tandem reponatur. Aspergi etiam ca-
præ, equæ lacte, vel alio potest. Semen cari cal-
factum lacte caprino horas duas quidem nu-
triant in vase mundo, exempram siccaturumque
reponunt ad fluorem alvi. Myrobalani oleis,
sero saccharato, butyro vaccino, succo citonio-
rum, vel alio humore, dum irrigat, macerat,
fricat, frigit. Mesues clementer & his humoribus
induit, vel ad condituram, vel ad noxas ea-
rum corrigandas, sive solæ utendæ, sive in com-
posita veniant, ut trypheram sarracenicam,
persicam, trypheram Galeni, electuarium sto-
machicum Mesuae, & electuarium Alhari, &
sequens, quodammodò nutrit. Sic & species
omnes electuarii Indi majoris, dum oleo
amygdalino confricatidem. Colocynthis quo-
que seminibus Solis extrahis, si impletur aqua
cum pauca specie & mastiche, & coquitur in
cinere calido ad partis tertiae consumptionem,
hocque decocto paulatim abuso, sagapenum
irrigetur, donec pinguescat, nutriti dicitur sa-
gapenum: eodem modo & opopanax. De-
cocto myrobalanorum, vel succo enulae cam-
panæ, aut rutæ, aut sceniculi cum felle pauco-
avium rapacium, & spica, & mastiche ad di-
midium cocto, & colato idem fieri potest.

FOETIA etiam thymelææ aceto nutriuntur
in electuario diaphysalidom. Eadem in aceto
infundit, & siccatur in pilulis thymelææ, ut ea-
dem sint, vel saltem omnino proxima, infusio
& nutritio. Ambæ enim humore sunt, & ca-
lore blando, qualis ad nutritionem veram est
aptissimus, cum immodè atior urat, imbecil-
lior sit inefficax.

METALLICA ferè in aëre calido, non ta-
men superignem nutriuntur.

METALLICA etiam sæpè nutriuntur humore aliquo, ut dissolvantur promptius, vel etiam liquentur, vel pinguescant, & velut aucta tumescant.

SCORIA ferri in aceto dies quinque in tryphera minore Mesux, & tryphera moschata, tryphera Galeni.

LITHARGYROs nutritur ex oleo sic, ut uncia eius tritu quatuor tandem olei Tb. j. acceti quartaria quinque, ac eo plus ebibant: idque omnino sine igne, multum diuq; pistillum per mortarium ducendo. Nam lithargyro etiam ꝑ j. corpus dat plurimū, ut etiam sine cera emplastrum perficiat: sed initio diu tere primum cum paucō oleo, postea affuso vicissim paucō aceto. Nam multo sic mergitur, ut corpus non allequatur. Ubi autem initio paulatim nutrita est, & consistentiam crassiorem friando assecuta, tum largiorem utriusque copiam ebibit. Continenter autem friatur ad horas duas, tres, nisi quod per initia potes aliquantisper cessare, ut interim velut in otio largius combibat. Sic & chalcitis, & scoria ferri, & ærugo, & metallica cætera ex oxelæo in unguenti formam diu friando duxi, sed bibacissima est lithargyros.

CUMINUM insperfo aceto nutritur, & eadem ratione siccatur. **SYLVIVS & FLOR.**

DE INFVSIONE.

CAP. XII.

IN infusionibus, quæ ad medicamentorum præparationem conferunt, humor, in quo sit infusio, considerandus est: & ejus temperamentum calidūne sit an frigidus: & quantitas & tempus, quo in infusione permanebit.

INFUNDUNTUR fructus & radices, quæ humectandæ sunt ad condituram, & conservas in aquam calidam copiosam, donec humorem ad sufficientiam imbiberint, deinde coquantur.

SIC quæ nutrienda sunt, paucō humore calido frigidove maceranda sunt, idq; non diu.

QUÆ coquenda sunt, præsertim ea, quæ sicca sunt, veluti flores, herbæ, radices, semina & fructus (nam facilius ita coquantur) in justa humoris calidi frigidive quantitate macerantur, pro præscriptionis scopo, & aliquantulo spatio ibi relinquuntur, donec humecta sint: hinc fit, ut facilis eorum postea sit coctio. Sic & semina, quæ ad infundendas mucilagines infunduntur.

ROSÆ & violæ sub vesperam aqua bullita macerantur in proximum diem, deinde exprimuntur, & in eandem aquam alix recentes infunduntur, idemq; sæpius in eadem aqua fit ad mel rosatum colatum, aut syrupum rosatum solutivum, syrupum rosatum recentem, syrupum violatum simplicem, & syrupum violatum solutivum conficiendum.

AMMONIACUM, galbanū, opopanax &

A sagapenum aceto infunduntur, ut dissolutione purgari, & commodius misceri possint. Infunduntur medicamenta purgantia in varios humores, & cum variis aliis medicamentis, quæ malam eorum qualitatem corrigant, pro variis medicorum scopis: exempli gratia, rhabarbarum plus vel minus tritum paucō vino albo inspergitur, donec colorem emittat, deinde in liquorem à medico præscriptum infunditur ea quantitate, ut rhabarbarum tegatur, addita spicanardi, aut aliqua alia re convenienti.

AGARICUM, cæteraq; medicamēta purgantia sola infunduntur, aut aliis quibusdam adjuncta eodem modo. **FLOR.**

DE MOLLITIONE.

CAP. XIII.

MOLLITIO liquationi proxima, fit, cum medicamenta tam simplicia, quam composita redduntur molliora, idque vel affuso humore aliquo, sed paucō, vel solo calore nostro, Solis, ignis, id vulgō malaxare vocant, verbo detorto ex futuro *μαλάσσω*, verbi *μαλάττω*, id est, mollio & subigo: quæ duo per malaxare etiam intelligunt. nec eo libenter utuntur alibi, quàm tum in catapotiiis cum succo, aut syrupo, aut humore alio remolliendis & subigendis, tum in emplastris, oleo, adipe, vel simili emolliendis.

D CALORE mollescunt cornua, unguis, pilli, succi, liquores, lacrymæ, ut etiam digitis calentibus tantum tractatæ ceræ modo ductiles fiant, tanquam à frigido concretæ, non solum sicco duratæ. Calore modico mollescit ferrum, & alia metalla in modico liquantur.

ZITHO (qui potus erat Alexandrinorum, nostræ cervisiæ similis) ebur mollescit. Uniones, corallia aceto destillato mollescunt, & solvantur. **SYLVIVS.**

DE LIQVATIONE.

CAP. XIV.

LIQVATIO seu fusio est eorum, quæ à frigido concreverunt in liquidiorē & fluxilem consistentiam, à calore facta resolutio, à dissolutione (ut mox dicetur) differt. Nam liquatio perpetuò fit, ut ignis calore, aut Solis, rerūve putrefactione calefcentium: pleraque verò sine calore dissolvuntur. Præterea, quæ solvantur, humore aliquo semper opus habent: quæ verò liquantur, nullo egent humore, veluti adipēs, medullæ, olea concreta frigore: hæc siquidem exiguo igne liquantur, aut Sole, aut duplici vase.

AMBRA carabe appellata, bitumen Judæicum, pix, pix Græca, cera, gummi, majore calore opus habent: non tamen tanto, ut frignantur.

AURUM, argentum, plumbum, stannum, æs, multo majore calore opus habent: ferrum verò ægerrius liquatur, tametsi raro, aut nunquam

quam cōtingat pharmacopœos hujusmodi liquare, sed hos duntaxat, qui metallica tractant.

Psur. P O R R ō liquationis necessitas magna est, ad mitionem electuariorum, cataplasiorum, unguentorum, ceratorum, emplastrorum, & reliquorum propè compositorum. SYLVIVS & FLORENT.

DE DISSOLVTIONE.

CAP. XV.

DISSOLVTIO est medicamenti vel simplicis, vel compositi consistentis crassioris in humore quopiam idoneo facta resolutio in consistentiam, vel mediocrem, vel paulò hæc crassiorem, aut liquidiorẽ, pro medicamenti solvendi, & humoris soluari quantitate & consistentia, & aliis medici scopis. Quod enim minus erat crassum, & humore perliquido, eodemque largo est solutum, erit liquidius, contra crassius. Dissolutio multorum medicamentorum præparationi utilis est, sicuti & infusio, ut à sordibus expurgentur, ac commodè aptari possint.

Q U O D ad præparationem attinet: medicamenta variis humoribus, variisque modis dissolvuntur pro medicamenti præscripti scopo, & peculiariter lachrymæ, ut galbanum, ammoniacum, opopanax, & similes: nam vino, aut aceto dissolvuntur, deinde ad focum agitantur, ut colatione purgari possint, meliusque in medicamentorum compositione permittenti. Vitriolum, misy, chalcitis, melantherium & alumen, primùm trita aqua, vino & aceto dissolvuntur pro rei exigentia.

M E T A L L I C A quædã æstate dissolvuntur aceto, & ad Solem multos dies agitantur, quemadmodum ærugo, & quama, Rosæ æris: Lithargyros solvitur aqua, vino, oleo & aceto: facilius tamen aceto, ut suo loco in Oxalæo Galeni dicetur.

C O N C H A E & ungues dissolvuntur succo limonum.

O P I U M Thebaicum solvitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe: nam illorum substantiæ non permiscetur.

C A B T E R U M solutio infusioni proxima est, & ab ea solum differt, quòd in dissolutione minus humoris requiritur, quàm in infusione: præterea quòd in dissolutione movendum est id, quod solvitur, in infusione nequaquam. Deinde multa medicamenta ut dissolvantur, igne egent. SYLVIVS & FLORENT.

DE EXICCATIONE.

CAP. XVI.

SICCATIO est consumptio humiditatis, sicut noxiæ, aut excrementosæ, ob id nauseabundæ, vel promptè putrentis, vel pulverari prohibentis, vel caliditatem quæsitam obvenientis. Absumitur interdum & naturæ humiditatis aliquid, plurimùm autem in assatione & ustione.

A S C I L L A E partes maximè mediæ direptis vivotenus tunicis, frustatim confectæ coquantur, mutata sæpè aqua, donec ipsa nec amaritudinem, nec acrimoniam habeat, trajecta que lino frusta illa sic, ut se non contingant, sicantur in umbra dies quadraginta. His segmentis ad oleum, vinum, acetum scillinum, utimur.

TR I T I C U M electum negligenter tritum aqua per noctem maceratum, post die manibus expressum, reddit cremorem: qui dum refederit, inclinato vase, quod supernatat, sensim effundendum, reliquum bombace, vel Sole æstivo mox sicandum, ne acescat: repositum operculetur motu vermium: hoc amygdalum hyeme igne siccetur. Sic ex oryza, & hordeo, & aliis fieri potest. Rosæ mediocriter apertæ sereno cælo manè lectæ eodem die ut sunt siccantur Sole, si potes, sæpè vertendo. Nam vix umbra siccaverit, quanquam id esset optatius: siccas avelle, & reconde vase vitreo operculato, ut odor & color perseverent. Meliores montanae campestribus, & minus minuuntur siccando, cum ex barum libris decem siccatis libra una super sit quibusdam. Idem de violis.

HE R B A E item reliquæ umbra siccantur, nisi urendi necessitas cogat te quasdam igni, vel Sole siccare. Nam in manipulis ligatæ in granario pensæ siccantur: ubi siccatae sunt, faculis canabinis ibidem reponuntur.

RA D I C E S herbarum lotæ, à lignosa matrice secrete, mox insolentur, nocte in aëre sicco perflati ferventur, iterum Soli reddantur, donec erunt probè siccatae. Quòd si cælum est nubilum, sicca fumo, aut potius prope ignem, in calatho stramentitio, vel saligno: aut si vendi celeritas urget, sartagini calfactæ, & ab igne remota ipsas toties impone identidem vertendo, & sartagine recalcificando, exemptis tunc radicibus, donec abundè erunt siccatae. Sic radice enulae, Valerianæ, acori nostratis siccatur. Idem in radicibus quorundam fruticum, ut capparum, tamaricis, & arborum, ut fraxini, mori, faciendum est.

RA D I C E S jam siccatae, si ægrè pulverantur, papyro insertæ igni siccantur, vel calidæ sartagini imponuntur, & igni exponuntur: igni autem vel in sartagine, vel papyro, vel furno, vel supra, aut intra furnum, à quo panis extractus est.

RA D I C E S eadem, & aliæ magnæ recentes, lotæ, radiculis purgatæ, ac per tesselas incisæ, filoque transixæ parvis intervallis, ne se tangant, in aëre ventoso & perflati siccantur, ut radices ireos, aristolochiæ rotundæ & longæ, bryoniæ, & similia: quæ tamen etiam citra divisionem probè siccantur, ut radix aridæ, dracunculi, cyclamini, asphodeli, uti eligatæ prius istæ, mandragoræ, eryngii, apii, petroselinii, sceniculi, rutei, turbiti, ellebori utriusque, distamni vulgaris, thapsiæ: Partes radices aliæ citra eligationem in umbra quoque

ficantur, ut asari, asparagi, graminis.

COLOCYNTHIS Septembri legitur, dum flavescit, maxima, & cum aliis multis producta: insolat diu, quia ægrè siccat, & nocte in aëre persflatu reponitur, aut si coelum est nubilum, filo transfixa fumo siccat, post excorticatur, ut teratur: item quarta parte horæ involuta papyro insolat, vel igni, aut fumo admovetur.

ALOE decocto aromatum imbuta siccat, primò in umbra, deinde in Sole. Sic myrobalani tritæ oleo amygdalarum dulcium, astate triduo conficitæ, & quoties opus erit, irrigatæ, siccantur primùm in umbra, deinde in Sole. Trochisci tamen facti ex his in umbra tantùm siccantur.

PULMO vulpis sanæ, venatu captæ, juvenis, aqua abluatur, incidatur secundum arteriam venosam, & magis multò secundum venam arteriosam, sanguine purgetur, vinò albo odore modicè calido lavetur, ollæ impositus libano parùm calido siccat: refrigeratus, & foliis absynthii involutus reponatur.

AMYGDALAE & nuclei pinei cortice tenuiablato in pelvi super prunas ignitas per se, vel potiùs cum sulfure ducantur, & succutiantur, donec humiditas rancida, aut excrementosa consumatur, alioqui pectori nocent, & tussim excitant qualitate rancida. Pruna, ficus, uvæ, zizipha, myxa, pyra, & alii fructus multi Sole fervidissimo, aut ejus penuria igne siccantur: sed uvæ oxycanthæ umbra siccat.

FRUCTUS quoque rubi immaturi libano siccantur ad majorem astrictionem, & moraviridia, aut subrubentia. Fella in folliculo parùm cocta ex aqua calente in umbra siccantur. Coagula animantium parùm salita insolata siccata servantur. **SYLVIVS.**

DE DURATIONE.

CAP. XVII.

DURATIO mollitioni contraria nobis interdum est in usu conditis, electuariis, ceratis, emplastris, gelatinis, ut vocamus. Ea autem fit nunc mistis siccioribus, nunc multa coctione, nunc frigore coagulante. De siccatione autem, calfactione & refrigeratione supra abundè dictum est. **IDEM.**

DE ASSATIONE, FRIXIONE, & ustulatione.

CAP. XVIII.

ASSARE, est medicamenta humore aliquo prædita, veluti carnes, fructus & radices, sine humore alio externo coquere.

FRIGERE, est illa ipsa medicamenta, aut alia sicca, additis oleis, aut adipibus, aut alio aliquo humore pauca qualitate, coquere.

USTULARE, est medicamenta quædam

tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatum secando calefacere, illis tegulæ impositis, aut laminæ ferreæ calidæ, donec partes externæ siccentur, & veluti torreatur: quemadmodum fit in rhabarbaro, myrobalani: semine melanthii, & aliis.

QUAE assanda sunt, veru transfixa ad ignem perpetuò versantur, ut undiq; ignem sentiant: aut in clibano coquuntur, aut in vase fictili juxta ignem posito, & testa contexto, suprapositis prunis ardentibus, aut per sese: aut massa panis involuta, ut scilla: aut malo cydonio imposita, ut scammonium, quod corrigendum est: hoc namq; malo cydonio coxavo exemptis seminibus impositum coquitur, aut in clibano, aut in olla fictili ad perfectionem, aut sub cineribus linteis, aut foliis involutum, aut nudum: tamen hujusmodi coctionis genere naturales medicamentorum facultates dissipantur: præstat igitur aliis modis ut, ut maxime oportuum videbitur: non enim peculiariter id præscriptum est.

FRIXIO fit, aut in sartagine, aut in testa. Torrefactio, ut antè dictum est. In his autem omnibus modis servandus est: nam neque cruda eximenda sunt, quæ aut assatione, aut frixione cocta esse debent: neque etiam adeò coquenda, ut torreatur, aut urantur, & inutilia ad eum, in quem præscripta sunt, scopum reddantur. **FLORENTINI.**

DE VSTIONE.

CAP. XIX.

USTIO assationi finitima, ut ratione majoris & minoris tantùm differant: assata enim largiùs urantur, in infra modum usta, tantùm assantur. Uruntur plantarum partes, ac animalium, & animalia tota: metallica item & terrea. **Horum autem medicamentorum urendorum scopi medicis sunt varii.**

QUAEDAM enim uruntur, ut pulverari faciliùs possint, ut pili, lana succida, sericum, testæ ostreorum, buccinorum, purpurarum, ungues asini, cornua caprarum & ceivorum ossa, coria, & alia, quæ ob terrosam, & duram, & crassam corporis consistentiam, & coactionem densatam, vel ob lentorem immo-dicum, vel humiditatem aliquam pulverari nequeunt.

ALIA, ut essentia crassitiam deponant, & tenuitatem, aliasque facultates igneum calorem sequentes, induant. Id quod quamvis omnibus usis accidat, non ob id tamen omnia uruntur. Sic metallica omnia & terrea urendo tenuiora evadunt, & quæ acria erant, mitiora fiunt, quæ nõ acria erant, acrimoniam urendo assumunt.

Ex quo patet, ustione etiam facultates quasdam miscere, ut ærugo, chalcitis, misy, sory, chalcantuum, melantheria sicut moderatiora:

deratiora: quasdam aequiri, ut vim tenuandi, & ea efficiendi, quæ saporem acrem sequuntur.

ALIA uruntur, ut vis quasdam nostro proposito aliena, ex profundo in superficiem trahatur, postea lotionem separetur: sic lapidem Phrygium ustum lavat Galenus, & lapidem hæmatem ad oculorum affectus.

ALIA uruntur, ut colorem novum acquirant ægro gratiorem, vel ad dissimulanda simplicia, quibus constat medicamentum: sic ærugo usta, modicè quidem, rufa facit emplastra, immodicè verò nigra.

CERUSSA trita, tudicula ferrea mota urendo fit rubra, ut ochra & auripigmentum. Ossa & testæ urendo primum nigricant, deinde albisima evadunt.

QUAEDAM uruntur, ut in aliam transeant speciem, ut viperæ usta transit in salem theriacum, cerussa usta, ut rubeat in sandyca, thus in tuliginem, sulphur in oleum, cadmia lapis in cadmiam fornacariam, & pompholygem, & spodium.

URENDI modus non est omnibus unus. Quædam enim humore pingui prædita per se uruntur, ut pili, lana succida, seticum, cornua, ungues, coria, hirundines, motacilla, gallerita, & alia quædam aviculæ, cicadæ, scorpiones, viperæ, lepores, & alia quædam pedestria. Hæc verò in olla nova, operculo foraminulento testæ sunt urenda carbonibus, vel clibano, præsertim quæ propriè cinerifera disperire possunt. Quæ verò post ustionem integra manent, ut ossa, ungues, cornua, testæ ostreorum, lapides ad gypsum vel calcem coquendam, & similia: hæc etiam vivis carbonibus obruta, vel superposita, aut etiam flammæ luculecæ immissa, uri possunt: nisi quædam sint addenda, quæ vim eorum mutant. tunc enim etiam in olla nova uruntur. Sic viperas cum substratis quibusdam medicamentis Galenus urebat ad salem theriacum: sic fistilli novo inclusa, vel patellæ ferreæ, aut sartagine imposita uruntur, cerussa, chalcitis, misy, sory, chalcanthum, auripigmentum, sandatacha, plumbum.

ALIA fistilli crudo uruntur, donec id percoctum sit, ut cadmia, æs.

ALIA etiam olla ænea, aut ferrea, ut plumbum.

ALIA in patina uruntur, ut ærugo, chrysolocolla, lithargyros.

ALIA in olla ex cineribus ossium (crucibolum vocant) in fornace aurifabrorum, alia in foco, alia in clibano panis, alia in furno sigulorum, alia in fornace chymistarum.

QUAEDAM (ut dixi) tam carbonibus obruta, quam olla vel nova, vel cruda, vel patina excepta per se uruntur, nulla addita inflammabili, aut vires mutante materia, ut ossa, cornua, testæ ostreorum.

ALIA materiam requirunt inflammabi-

lem, ut sulphur, alumen aliquod, salem, hordeum, ut in plumbo usto & aliis docuit Dioscorides. Vas item, quo excepta uruntur, si fragile est, ut vitreum, ex terra bellovacæ, & alia lapidea & silicea, luto chymistarum prius totum paulatim oblinimus, & paulatim siccamus, quam igni committamus. Eodè luto vasi operculum sæpè agglutinamus, ne inter ipsa hiatus viam faciat carbonibus, aut cineribus illapsuris, aut effluxuræ materiæ. Lutum autem id fit ex terra figulina, aqua macerata cum stercore equino, & si vis, pilis animalium multum diuq; subacta, quod & lutum Sapientie vocant chymistæ. Ejus loco interdum est terra figulina sola, vel gypsum aqua solutum, vel farina albuminibus subacta.

VAS quoque chymistæ operculant labris ipsius colli per fusionem coalescentibus, dum materiæ sunt pretiosæ, & quas exhalare nolunt. Id autem in matulis tantum vitreis longo collo efficiunt, sigillumque Hermetis vocant. In aliis fistile apertum esse nihil nocet, si clibano urenda sunt: si verò cineribus aut carbonibus obruenda, operculatur vas, ne aliena materia, quod urendum est, ut dixi, conspurcetur, vel ne materia ipsa exiliat, ut in sale & lapidibus quibusdam. Operculam autem nunc solidam est & integrum, nunc multis locis foratum, ut fuliginosi effluxus exhalent liberiùs: à quibus est cavendum, præsertim si à vipera, scorpionibus, aut similiter venenosis attolluntur: item si à metallicis.

URANTUR materiæ carbonibus perustis, præsertim pretiosæ, & quæ oculis sunt adhibendæ, ut nihil fumidum habeant, ut Galenus urebat lapidem Phrygium.

CARBONES quoque follibus vel stabelis excitari interdum oportet, ut citius ustio absolvatur.

QUAEDAM ad idoneam magis ustionem pulverentur, alia frangantur tantum in frustula magnitudinis nucis juglandis, ut lithargyros: vel nucis avellanæ, ut lateres in oleo philosophorum, & lapis Phrygius à Galeno in suo remedio oculari.

ALIA etiam in Sole æstivo ex vino, vel aceto, pluribus diebus teruntur, priusquam urantur: quæ omnia his exemplis ex Dioscoride, Galeno, Mesue & aliis fiene notiora.

FOLIA olivæ sylvestris in olla fistilli cruda, lotata, furno figulino per coctionem vasis usta, lota, ex aqua in Sole siccata, albuginem oculorum, & panos potentius omni pompholyge delent. *Albucafi.*

SARMENTA, ligna, cortices, & partes aliæ plantarum uruntur, relicto tamen foramine in operculo, ut fumus exhalet. Abrotani, asphodeli, ari, arisari, draconii ustorum cinis Galpassim usurpatur.

BRASSICA non transplantata à terra expurgata, minutim concisa, in ollam conjecta, foraminulento operculo testæ, clibano

uritur in carbones, qui triti ollæ alteri impositi operculati uruntur, donec in album cinerem abeant.

MYROBALANI & rhabbarum usta valentius adstringunt, quam assata. *Mesue.*

ALOE quibusdam in olla nova super prunas uritur in diamoscho amaro, ut absumpta glutinosa substantia, alvum ducere desinat, & magis roborer, ob quam causam etiam abluuntur. Fax vini siccata uritur igni, donec albescat, & linguam multum mordeat & urat.

SUCINUM fictili olla clausum operculatum nocte igni uritur. *Bulcasi.*

THUS ustum scribitur in iside cephalica.

ISTO thure, fuligo qua ratione colligenda, suo dicemus loco.

LEPUS vivus jugulatus cum sanguine & pelle, vase fictili novo traditur, operculatur, in clibano uritur, donec pulverari possit, ad calculum frangendum. Sic hirundines, ranæ, cicadæ, esinaceus uruntur.

ÆSCHTON caneros vivos in patella æris rubri uffit, donec in pulverem mollissimum redigi possent, contra rabiem.

TESTÆ ostreorum, limacum, ovorum exclusis pullis, sericum, ossa, cornua, ungulæ, vel prunis ipsis, vel regulæ aut ollæ imposita in clibano, vel foco uruntur donec albescant, & pulverabilia sint. Hæc tamen non urenda, nisi medicus iusserit, quia vires ustione mutant. Possunt enim tenuissime limari, aut radi ut cornu Rhinocerotis, pudendum tauri, cervi, & pulverari, vel probe limata propinari. Sericum similiter cordiacis miscendum, si crudum, minutim concisum, cum aliis pulveratum: ustum autem medicamentis materias consumpturis miscetur, ut dialenæ Nicolai. Spongia bitumine, vel ejus penuria pice illita uritur.

LANA succida largo vasi figulino lati oris imponitur, operculatur gypso vel glutine: vel terra figulari subacta cum aqua illinitur, uritur fornace, vel camino. Scorpiones vivi olla nova inclusi, & operculati, maza vel luto circumlita uruntur igni ex sarmentis vitium in clibano, ut ejus pulveris grana sex cum syrupo radicum quinque pota, renum calculum frangant.

SIC uruntur viperæ & colubri, amborumque cinis ex oleo illitus serophulas liquefacit, Lichargyros, chrystitis gravis, pura à plumbo & omni aliena materia, in particulas magnitudinis juglandis confracta, prunis superponitur, & ita solibus accenditur, ut conflagret: ubi refrigit, abstergitur incidens spurcicia, & reconditur: alii ter aceto aut vino restinguentes, rursus urunt, & reponunt.

CADMYA uritur carbonibus obruta, donec translucida spectetur, & ferreæ scoriæ modo bulliat, mox vino extinguitur aminæo, si ad emplastra paratur: aceto autem, si ad pforicum medicamentum. Sunt, qui sic ustam, ex

vinoque tritam, iterum crudo fictili torreat, donec pumicosa videatur: iterumque ex vino tritam urunt tertio, donec prorsus in cinerem redigatur, nihil scabriciei retinens.

PLUMBI laminæ quàm tenuissimæ, aut plumbi limatura & sulphur alternis vasis imponuntur, donec plenum sit, operculatur, sed reflecto exili spiraculo succenditur. Dum plumbum ardet, rude ferrea versabis, donec tantum perfecte in pulverem redigatur. Dum eximes, obstrue nares, quod eius halitus sit noxius.

STIBIUM pinsita farina circumlitum, & carbonibus obrutum torretur, donec ipsa crusta carbunculetur, exemptumque extinguitur lacte mulieris, quæ marem peperit, aut veteri vino, vel uritur carbonibus succensis, efflatum quoad ardeat. si enim paulò magis cremetur, fit plumbum. Cerasa trita in fictili novo, flagrantibus carbonibus assidue versando uritur, donec cinerem colorem traxerit, vel patinis

novis super prunas trita uritur, & ferulacea rude movetur, donec coloris sit sandarachæ: sandyxque tunc appellatur, refrigerata reponitur: sic trita chryfocolla uritur. Sunt qui urendo acetum affundunt, ut rubeat: si flava est, Maccior vulgò dicitur.

ÆS sic ustum ex clavis æris solutarum navium fictili crudo compositis, super sparso sulphure cum sale pari. Quibus vicissim inspersis fictile semiplenum operculatur, & figulari creta circumlinitur, fornaci inditur, donec fictile percoquat. Modos urendi alios docet Dioscorides.

ÆRUGO fracta minutissime in fictili patina flagrantibus prunis superposita versatur, donec mutata colorem cinereum concipiat: refrigerata reponitur. Si cruda olla uratur, eundem prorsus colorem non reddet. Chalcitis fictili novo vivis carbonibus superposito uritur, donec bullas excitare desierit, & perfecte inaruerit, si humidior est: si alia est, dum mutata in floridum, colorem sanguineum, aut miniatum contraxerit. Eximendo incidens spurcicia tergeatur. Vel uritur perflatis carbonibus, donec luteo colore palleat. Sic misy, sory, chalcanthum uruntur. Chalcanthum autem urendo suapte natura colorem rubescentem sortitur. **DIOSCORIDES** in æruginè.

AURIPIGMENTUM uritur testa nova, vivis carbonibus subiectis, assidue versando, donec igni flagret, & mutet colorem. fit enim foris argenteum, intus rubrum: refrigeratum & tritum reconditur. Sic uritur sandaracha, alumen.

LAPIDEM Phrygium in particulas magnitudinis avellanæ fractum, ures in olla recenti luto circumlita, testa operculo perforato, vel in solo vertice, vel (quod melius est) in pluribus partibus, ut fuliginosi, fumosi que eorum, quæ uruntur, effluxus facile per ea effertur, deinde perflatis carbonibus perflatis ure, donec ignitus sit: cætera ex Galeno repete.

Sic

Sic cyanus lapis uritur, & alii.

SAL uritur fictili, diligenter opertus, ne exiliat, conditusq; prunis, donec effervescat, uritur. Sic nitrum, & spuma nitri, si inveniuntur, urenda sunt. Vitrum tritum interstrata pice uritur, & aqua frigidissima extinguitur. Avanzoar tamen friabile non fit. Alia plura ex Dioscoride, & aliis huc transferri potuissent, nisi hæc etiam inutilia huic ætati omnia hæc negligenti existimasset.

USTIONIS terminus in quibusdam est, dum ignitum id abunde fuerit, ut in ustione triplici lapidis phrygii: in quibusdam dum nihil humidum amplius expirat, nullaque fuligo præterea emergit. In aliis, dum bullas edere desinent. In his quæ fictili crudo uruntur, fictilis illius percussio. In his quæ farina pinifera circumlinuntur, aut luto, crustæ ustio.

Sylvius.

DE SALITURA.

CAP. XX.

SALITURA ad medicamentorum præparationem confert, & conditura genus est. Quemadmodum carnes viperinæ tanto sale insperguntur, quantum ciborum conditura postulat. Confert item, ut medicamentis qualitate aliqua imbuas: veluti sit histricibus, echinis terrestribus, multisque aliis animalibus, quæ in usum Medicum uruntur: sed his multo sale opus est, ita ut sale operiantur, & repleantur. Utilis præterea est ad medicamentorum conservationem: veluti sunt animalium partes, & pleraque animalia, quæ multo sale indigent. Cæterum sale conduntur, ut in siccitate conserventur, & postquam convenienti temporis spatio sale operata fuerint, eximantur, ventoque aut fumo exponantur, donec siccata sint. Aut sale conduntur, ut humida permaneant, & ea primum in muriam immituntur: aut in illa ipsa muria reliquuntur, quæ ex sale animaliumque humiditate generatur. Florentini.

DE COLORATIONE.

CAP. XXI.

COLORATIO quoque multis medicamentis acquiritur ad gratiam magis, & jucunditatem, & terrorem auferendum, & causas alias. Sinopidem aliqui, alii ochram cerato Galeni diacuphorbio miscuerunt, ut hoc colore fucatum ceratum, unde componitur, lateret: misceri potest floris falis aliquid, aut simile, quod colorem ejus mutet, neque vim ejus minuat. Quæ Galeni verba diligenter sunt observanda, ne scilicet coloris mutandi ratio, vires novas medicamento acquirat, aut priores auget, vel diminuat, sive colorem mutare libet nova remissa, ut in oxyrocco, sive uno aliquo simplici aliter atque aliter præparato, ut ceratum Galeni ex æruginè cruda viride est, ac terrens ægros: ex eadem

A usta est melinum. Sic ex cerussa cruda emplastrum est album, ex ochra pallidum, ex iisdem probè ustis rubrum. Solus quoque motus colorem quæ sicum sæpè medicamento acquirit, ut ex lithargyro nutritum longo pistilli attritu fit albius.

PENIDIA quò diutiùs rudicula, & manibus tractantur, eò albiora evadunt, etiam si ex vili, & impuro saccharo fiant: sic pilulæ albæ, diatri simplex, diatragacanthum frigidum, sic saccharum rosatum, & saccharata reliqua.

MEL crudum & coctum, in aneidotis diu commiscendo albius evadit, & cætera mellita.

JULES coctum ad succorum in syrupis comprehensionem, baculo diu versandum, ut albefeat, & alia multa similia agitata albefcunt fortè, quòd aër multus in commiscendo receptus alborem conciliat.

Si c album Rhasis unguentum, & citrinum, & emplastra diachylon & ceratum Galeni refrigerans album, de cerussa gratia Dei, multum diuque subigendo, trahendo albefcunt, & oxyroccum palliescit.

OXYRUS quamvis niger est, multa agitatione album facit emplastrum, ut glutinosa alia.

QUAEDAM lotione candida fiunt, ut oleum, & terebinthina: quædam insolatione, ut cera, & sapo, in taleolas, aut laminas sectus: quædam coctione ad Solem, ut multa emplastra. Sylvius & Florent.

DE AROMATIZATIONE.

CAP. XXII.

AROMATIZATIO nobis vocatur conditura quædam, compositis ferè ad odoris spiritum animale simul & vitalem, & cor ipsum recreantis gratiam adhibita, mistis rebus aromaticis.

SIMPLICIBUS, ut moscho, ambra, caphura, zingibere, cinnamomo, macis, croco, calamo aromatico, spica, pipere albo, longo, nigro, caryophyllis, malliche, xyloaloe, cortice citri, santalis: vel compositis, ut gallia aromatica, gallia sebellina.

MESUES aromatizat moscho diasatyrium aqua rosarum soluto, & aliis misto electariu, sardotenus diasatyrium, secundum aromaticum rosatum Romachicum.

SYRUPUS ex corticibus citri, citronia condita moscho, & ambra aromatizat.

CAPHURA autem syrupum acidum de pomis trochisco galliæ sebellinæ, moscho, ambra, caphura.

HYDROMELI quidam aromatizant speciebus, ut zingibere, croco, cinnamomo, macis, & similibus.

NOBULUS ex panno lino raro, continentem croci, cinnamomi, calami aromatici, spicæ, zingiberis, pipere nigri, & longi ana gr. ʒj. ʒj. syrupo de stoechade immittitur, & succ

Spensus manet ad condiendum, seu aromatizandum. Sic miva aromatica nodulo aromatico pleno, in ipsa suspensa, & sæpè cõfricata.

Syrupus de mentha aromatizatur gallia aromatica.

CONDITUM citri, gallia, moscho, Croco, malliche.

CONDITUM buglossi, moscho, & gallia.

Syrupus ex omphacio, caryophyllis.

Syrupus intybi compositus, fantalis, cinnamomo, xylo aloë, cortice citri.

Si c alia multa præter consentientiam & saporis gratiam, odoris quoque jucunditatem, sed etiam caloris requirunt.

Julepos ex syrupis, & aquis destillatis hodiè misceri solitos, apozemata cinnamomo & fantalis aromatizamus, immixtis colo horum drachmis circiter duabus in humoris libras singulas, aut pluribus, aut paucioribus, pro vario Medici scopo. Et vinum aromatizantes, & quod Hippocraticum vocant, & alia multa aromatibus condimus. SYLVIVS.

DE CONDITURA.

CAP. XXIII.

CONDITURA ferè est herbarum, florum, fructuum, seminum, radicum, interdum & corticum. Est item ferè saccharo, vel melle, vel utroque, interdum syrupis, julepis, sale, aqua salia, aceto, & aliis, quæ siccando, & humiditatem superflua abluendo, assurgendoque à putredine res vindicant. Condiuntur enim prædicta ferè ad conservationem tutiorem, sæpè tantum ad saporis gratiam, sæpè ad utrumque, ut suctus mororum in diamoro melle conditur. Possis quoque conditura generatim dicta etiam syrupos, & antidota plurima, & pilulas, & trochiscos comprehendere, quòs hæc humore aliquo jucundo comprehenduntur, ut sint jucundiora, & facilius sumi possint: sic rosæ, violæ & flores alii melle, aut saccharo conduntur, & sit mel rosatum, violatum.

CONDITURA fit humore hoc jucundo per totum corpus condiendum insperso, ut dum flores & fructus condimus, & cortice citri, & eucurbitæ lactucæ, caules, & alia plurima, sic myrobalani recentes condiuntur, aut humiditate prius, si erant sicciores, ut docuit in simplicibus, & conditis Mesues. Interdum tantum crusta quadam saccharo integimus, magis ad saporis gratiam, quam ad vires vel augendas, vel conservandas, vel minuendas: sic semen coriandri, papaveris albi, absynthii marini, anisi, feniculi, & nucleos perlicoti, strobilorum, pistaciorum, amygdalarum dulcium, & si libet amararum, saccharo integimus. & cortices aranciorum, cinnamomi. Interdum condimus additis quibusdam medicamentis aromaticis, ut emblicæ, myrobalanos aromatibus conditi Mesues scribit, & alia etiam composita: sed eoaditi, nunc aromatizati potius significat,

quoniam & ad saporis gratiam id etiam fiat, ut in factura mox dicemus.

CONDITURA si magna sunt, ferè in particulas secantur, ut condituram promptius ubique sentiant: sic cydonia, sic persica, & radices magnæ scissæ condiuntur. Tamen fistula castis tenera conditur integra, & nux moschata cum cortice viridi, qualis nostrarum nucum integra conditur, & parva citrea arantia, melones parvi adhuc & teneri. Quanto autem melle, saccharo, vel alia condiente materia sit opus, & quis modus condiendi, hoc est, incrustandi, præsentim semina, & nucleos, libro primo docuimus.

FIORIS capparum nondum apertos insperso sale condimus: nam si soli reponantur, putrescunt. Eodem modo & in eisdem usus flores genisæ, & his odoratioribus sparti flores, quibus tamen post acetum diffundimus, quantum omnia tegere possit. SYLVIVS.

DE FARTURA.

CAP. XXIV.

FARTURA condituræ quædam differentia est fit autem ferè dum cavitas quædam manifesta odoramentis, vel alia scopo proposito idoneis impletur: quomodo & coque pullos, anseres, porcellos & alia quædam herbis nostratibus aromaticis, & floribus, & lactuca, & appetitis aliis, interdum additis etiam aromatibus faciunt ventrem totum inferiorem, & sæpè etiam spacia inania inter carnem & cutem viduata.

Sic eliguntur radices eryngii & scissæ loco maritimi (corvoconi) caryophyllo & cinnamomo humiditatis farciuntur à Mesue.

ANSEREM exentricatum carnibus, felis anseris, & herbis nervosis farcimur, ut inde eliquatus adeps sit medicamentosior.

FARTURÆ pilcolus ex bombace, aut aliud epithema cephalicum, vel stomachicum aromaticis, & aliis cephalicis, stomachicisque.

PRAETEREA ut coqui carnes avium torrendas, caryophyllis & frustulis cinnamomi configunt ad odoris & saporis gratiam: sic nuxes virides maceratas, & coquendo teneras redditas, & radices fatyrii, ex secundo cicerum decocto, ad justam tencritudinem coctas, caryophyllis, & cinnamomi frustillis configimus, & cydonia in particulas condienda. Quæ res ad fasturam, vel unà cum factura ad aromatizationem reduci potest. SYLVIVS.

DE SECTIONE,

frictione, fractione, imaturatione, & racione.

CAP. XXV.

SECATUR totum in suas partes, partes in particulas reciduntur, etiam aliena corrupta, & inutilia ab integris.

FINDUNTUR vero partes duriores, sicut ligga

ligna, ut melius tundantur: molliores, ut facilius siccantur, vel ut condiantur.

QUAE dura, & tenuia sunt, quandoque franguntur, ut ramuli arborum, stipites herbarum siccatum. Quae fingi aut frangi non possunt, limantur, ut nux vomica, lignum guajacum, quod deinde melius pistillo conterantur: quaedam, ne diu tundendo in aërem dissipentur, ut agaricum.

ABRADUNTUR à plantis cortices duriores, vel membranosi, cultello, aut manu, vel quia tantum in usu, vel quia noxii, aut nullius momenti sunt. Hoc consilio à nuce vomica abraditur exterior cortex, eodem modo ab agarico erudo. **PLACOTOMUS.**

DE TUSIONE,

sive tritura.

CAP. XXVI.

MEDICAMENTA teruntur, ut, quia commisceri propter crassitatem & duritiam non possunt, reducta in pulverem, exactius misceri cum aliis possint: crassius autem aut tenuissimè teruntur pro Medici vario scopo. Terendi autem modus varius est, pro simplicium natura. Metallica valentè & diu terenda sunt.

MEDICAMENTA odorata, veluti cassia seu canella, caryophylli, macis & similia, moderatè sunt tundenda, ne pars tenuior exhalat, & interdum illis aut amygdalæ adduntur, aut aqua rosacea inspergitur.

RADICES odoratae, ut angelica, Valeriana, caryophyllata, asarum, eodem modo, eademque diligentia terendæ sunt.

QUAE verò non sunt odoratae, sed crassæ & solidae, ut gentiana, peucedanum, bryonia, violento ictu & diuturno verberandæ sunt.

HERBAE odoratae sicut calamintha montana, amarus, serpillum, præterea flores, eodem modo teruntur, quæ radices odoratae.

THUS, mastiche, sarcocolla, & succi, qui humorem & lentorem retinent, tundendo non teruntur, sed elementer ducto pistillo per fundum ac latera mortarii.

GUMMI & lacrymæ, quale est gummi Arabicum, traga cantha, eodem modo teruntur.

RHABARBARUM, & quaedam aliæ radices aliquo humore præditæ, eodem modo terendæ.

GALBANUM ammoniacum, opopanax, bdellium, myrrha, succus glycyrrhizæ, hypocistidis, cucumeris sylvestris, & opium thebaicum, teruntur affusa aqua, vino, aceto, aut alio humore.

MOSCHUS, & ambra cum aqua rosacea, ne partes odoriferæ evanescant.

SIMILITER & semina quaedam, quæ glutinosum quidam & pingue habent, ut thlaspi semen. Semen napi & sinapi, sola non teruntur, sed aliis medicamentis siccis permi-

sta teruntur, aut cum humore aliquo pro rei necessitate.

FRUCTUS recentes & radices recentes, quantum usus est in compositis medicamentis, ante & post coctionem tunduntur, vel frustolatum secantur, aut mediocriter tantum confricantur & infunduntur.

TRITURA crassior fit, dum medicamenta crassius duntaxat franguntur, nec in pulverem reducuntur, ut in tritura absolute sumpta. Hæc plerisque medicamentis, quorum talis usus requiritur, utilis est: alii præterea multis medicamentis, quæ alia præparatione indigent, veluti sunt herbæ, & radices quæ coquendæ sunt, & ea quæ in tenuissimum sunt reducenda pulverem.

MOLUNTUR seu teruntur semina quaedam, veluti triticeum, lolium, lupini, tamen lini: & scenigræci, quod commodè tundi non possunt: tum etiam, quod cortex unâ cum farina miseretur.

TERUNTUR præterea quaedam metallica, quæ confusa in pulverem tenuissimum reduci non possunt, veluti thuria.

SIC & lapides pretiosi, lapis lazuli, armenius, teruntur in mortario marmoreo lato fundo, cum molula marmorea, inspersa interdum aqua rosacea, aut alio humore, ne pulvis evolet.

COMMODIUS item teruntur in porphyrio marmore plano, diu ducta per ipsum marmor molula, donec prioribus digitis confricando medicamenta, nulla amplius inæqualitas sentiatur. **FLORENT.**

DE PURGATIONE.

CAP. XXVII.

MEDICAMENTA simplicia purgare, nihil aliud est quam quicquid medicamentis inutile inest, abicere, seu pars medicamentorum sint, seu illis permixtæ sordes: veluti repurgantur, aut eluuntur radices, fructus, semina, & cætera similia, quando terra, aut alia re commaculata sunt, ut in omnibus rebus fit vulgò: aut veluti gummi, & resina, quibus plerumque aut terra admixta est, aut lignum, aliæve res inutiles: hæc enim liquantur & colantur, deinde purior pars in usum venit Medicum. Medicamenta etiam ab inutilioribus partibus repurgantur, veluti radices tum

F recentes, tum siccæ, membrana illa exteriore, quæ terram contingit, cultello abrafa: repurgantur etiam exempta medulla interiore, quæ in multis inutilis est, veluti in cucumere agrestis, dauco, pastinaca, apio, multisque aliis huiusmodi per medium sectis, cortice quæ à matrice separato. Siccæ macerantur, deinde medix secantur, eximiturque pars interior, ut in recentibus.

FLORES eximuntur pediculi, culices, foliaque sola reservantur, quemadmodum violæ purpureæ, leucosii lutei: in quibusdam

etiam foliorum pars aliqua demitur: veluti in A
rosis ea pars, qua calici inhaeret, unguis appella-
ta: ut si quando in compositionibus reperire
est, ungue detracto, intelligendum est eam
particulam ablatam esse debere.

FRUCTUS à cortice repurgantur exteriore,
& à semine suo, & ab interiore parte illa igno-
sa, si sint recentes, densi, multa carnis, & corti-
ce tenero, veluti cydonia, mala persica: hæc
enim cultello depellata secantur, interioreque
parte lignosa, qua semina continentur, repur-
gantur. Si vero fructus sint exigui, veluti cæra-
sa, pruna, similiaque cribro transmittuntur, &
sola pulpa, quæ utilis est, servatur. Illi ipsi fru-
ctus, si siccus sint, macerantur & coquantur, de-
inde cribro cernuntur, veluti uix passæ, pruna,
tamarindi, daçyli, & similes.

FRUCTUS duro cortice præditi, ut amygdala
strobili, nuces, pistacia, primùm contra-
cto putamine eximuntur: postea aqua frigi-
da aliquandiu macerantur, tum effervent, aut
in fartagine igni siccantur, donec corticem in-
teriozem remittant, & manibus confricantur,
aut sacculo aspero immixti agitantur, donec
depellentur.

SEMINA cortice denso vestita, sicuti fabæ,
pisa, cicer, purgantur leviter tundendo, donec
confringantur, deinde vanno in aërem conte-
cta, cortices evolant.

ALIA sunt semina, quorum admodum ope-
rosa est decortitatio propter corticem illis
nimium inhaerentem, veluti cnici & hordei,
quæ modò supra dicto siccantur fricanturque:
sed ea excorticandi ratio semina corrumpit.
Præstat igitur ea semina macerare, hordeum
præsertim, deinde in mortario magno & am-
plo concutere pistillo ligneo, & leviter agita-
re, ut quod in fundo est, supernatet: separatur
enim paulatim cortex, verùm si non amplius
supernatet, sed cogatur in unum, tum vase aut
vanno exceptum sursum conjicitur, ut vento
paleæ separentur: deinde iterum atque se-
piùs idem faciendum est, donec mundum sit:
postremò aut Sole, aut igni in fartagine per-
ficatum servatur in ptisanæ Græcorum usum.
Eadem est cnici decortitandi ratio, sed ope-
rosior: itaque placuit quibusdam, ut semen
eum cortice tritum, in aquam, aliùmve humo-
rem immittatur, & per linteum sarum cole-
tur: nam cortice relicto, sola pulpa cum hu-
more transit.

PEPONUM & cucumerum semina eodem
modo purgantur, præsertim si non sit etiam
singula singillatim decortitandi: nam ope-
rosum id est, & ea quæ ante alia repurgata sunt,
facile in vererafcent, & inutilia redduntur.

ADIPES liquati colando à membranis re-
purgantur, aut cultello. Ejusmodi sunt purga-
tionum differentie, quas pharmaceutorum
scire necesse est. Sunt præterea & alie, sed illæ
ad eos, qui metallica, & chymisticam tractant,
magis spectare videntur. FLORENT.

DE PULSATIONE.

CAP. XXIX.

PULSANTUR materiæ malleo vel pistillo, ut
partes à se mutuo avellantur: ita semina
à plantis, cortices à nucleis, medullæ radicum
à reliqua substantia pulsando separantur.

DE CONFRICATIONE.

CAP. XXIX.

CONFRICATIO rerum infusarum, aut etiam
coctarum manibus facta, collationem &
expressionem adjuvat. ob id ante hæc sæpè obi-
tur: interdum expressionis vice est: sic etocus
panno lineo ligatus inter coquendum infri-
catur in syrupo Saporis de pomis, & quibus-
dam aliis compositis.

MANNA succo intybi macerata fricatur
manibus ante colationem in syrupo acido ex
manna.

RHABBARUM pannò lineo ligatum
fricatur, & exprimitur in syrupo cichorii com-
posito.

SCAMMONIUM pannò tenui ligatum, sæ-
pè confricatur in syrupo aceto cholagogo.

ELLEBORUS niger modulo lineo ligatus
in oxymelite melanagogo sæpè confricatur.

MEDULLA cnici, turbiti, zingiberis, pannò
lineo ligata confricantur sæpè in oxymelite
phlegmagogo.

ELLEBORUM nigrum, agaricum, salem In-
dum fricat Mesues in apozemate epithymi,
cassiam præsertim manibus fricat ante colaturam
in apozemate a dianthi: colocynthis forficibus
incisa in oleo rosato fricatur, ad componen-
dos ex ipsa trochiscos.

SIC manibus fricantur, & post colantur
simplicia in electario hæmæch. Simplicia in
succis macerata fricantur, & colantur in ele-
ctario diaphysalidon. Simplicia pilularum
aromaticarum post coctionem fricantur &
colantur.

FERÈ autem hic nodulus in medicamento
humido manet. Sic scammonium pannò li-
neo raro ligatum suspenditur in syrupo sumariæ
& noduli atomata continentes, & com-
positum condientes, in ipso suspensi manent.
Quam consuetudinem hodie à plerisque servari
video in syropsis purgantibus, præsertim con-
tra morbum longum, aut in hominis delicati
gratiam compositis.

ALIQUANDO tamen, ubi vis ejus noduli
tota in compositum conficando est expres-
sa abicitur. Sic Soranus cum melle & capi-
tibus papaveris myrrham, crocum, hypoci-
sidem, acaciam modulo ligata, incoquebat,
post ubi vires suas diacodio impresserat, tol-
lebat. Quod exemplum eò adscripti, ne id no-
vum putes, & Arabibus acceptum referas. A-
lia tamen est confricatio, quæ ad infunden-
dum,

dum, imbuendum, molliendum & humectandum magis pertinet, ut cum myrobalani omnes butyro vaccino fricantur, cæteræ species oleo amygdalarum dulcium involvuntur in tryphera sacracenica, & Phenonis easdem: ne partes nutritorias valentis adfrictione sua exasperent, oleo amygdalarum dulcium, vel rosato, vel violato, vel resamino, vel aliis lenientibus tritas mergit, confricat, & lubricas facit. Possis tamen non modò manibus fricare, sed etiam in Sole, aut igni clementiore frigere, cum alioqui nec ipsæ rarefient, nec butyrum, aut oleum quodvis liquabitur, ut ipsas promptè totas permeet, ac imbuat, ob id in tryphera minore Phenonis myrobalani assentur in butyro vaccino, legimus.

LAPIS Judaicus & hæmatites, multiq; trochisci, & collyria ad oculorum morbos parata, liquantur confricatione ex aliquo humore ad eorundem medicam, qualis etiamnum hodie ex Naxo insula adferuntur.

PLUMBUM verò liquatur in hunc modum: Infusus in plumbum mortarium humor, pistillo plumbeo verberatur atque agitur, donec crasset, deinde lavatur, ac plumbum subsidere sinitur, tum aqua effusa plumbum reponitur. Eodem modo liquatur æs ad chrysofocollam conficiendam. SYLVIVS & FLOR.

DE LOTIONE.

CAP. XXX.

LAVANTUR medicamenta, si foris re aliqua sunt contaminata. Sed hoc lotionis genus præparationi medicamentorum peculiare non est, sed cæteris rebus commune, quæ luto, vel alia re contaminatæ, lavatione opus habent.

LOTIONIS autem, de qua hic agendum, duplex est finis: ut videlicet à medicamentis qualitas aliqua tollatur: aut ut aliam aliquam facultatem acquirant.

CAETERUM ex his, quæ ad fordium separationem abluuntur: calx, & aloë tenuissimè terendæ sunt, deinde affusa aquæ copia satis magna simul miscentur, & quiescere ad fundum vasis & subsidere sinuntur, tum effunditur aqua: atq; id sæpiùs repetitur, donec aqua pura remaneat: deniq; medicamentum siccat, ac reponitur.

METALLICA tenuissimè lævigata, ac in aquam puram, aut marinam, aut acetum, aut alium humorem immissa, in Sole fervidissimo torum diem rudicula agitantur, & per noctem resident, manè aqua effunditur, atque alia injecta rursus eodem modo agitantur, quoad aqua, quæ effunditur, sit limpida.

LAPILLI minutissimè confracti, in aquam aliumve humorem injiciuntur, & manibus confricantur, ac agitantur, deinde ubi subfederint, aqua effunditur, id quæ toties repetitur, donec aqua pura remaneat.

A SIC lavantur acacia, & alii succi, qui commode in pulverem redigi non possunt, gummi Arabicum, & lacca.

RESINAE, adipēs, medullæ, & olea liquantur, agitantur, aqua affunditur toties, ac effunditur, donec pura appareat.

OLEUM verò lavando minus est verberandum, ne aquæ adeò misceretur, ut post ægrè possit separari.

QUAE in decoctionibus, aut succis lavantur medicamenta, ut de illorum facultate non nihil acquirant, cum tanta humoris copia lavari non debent, ut prædicta, neq; toties, neq; ea adhibenda est diligentia in illis ab humore segregandis: quemadmodum si aloë succo rosarum, aut intybi, aut cum specierum decoctione lavetur ad pilulas alephanginas: & turbitum cum agarici, & tithimalorum decocto, ut valentiùs purgent. FLORENTINI.

DE EXPRESSIONE.

CAP. XXXI.

EXPRESSIONE est humidæ, & tenuis substantiæ separatio, à sicca, & crassa, duro aliquo, & valido compressu facta. Fit autem sæpè torculari, & eo multiplici, quale vinum ex vinaceis exprimunt, & quale pinxit Mesues in oleo amygdalarum dulcium, quale item usurpamus in exprimendis oleis, & succis aliis, & decoctis, & carnibus, & similibus: sive id torcular est, sive prælum librarium. Ferè autem exprimenda ne disfluant, aut dissiliant, involvimus panno forti, ut canabino, caprino, fetaceo: vel sacculo imponimus, qui duobus baculis comprimitur, & cæditur. Est quando tantum caprino, aut lineo involvimus, ac manibus, ac digitis prælorum loco utimur, ut dum medicamenta purgantia infusa exprimimus.

Adde, quòd nunc denso, nunc raro panno exprimimus, interdum clementer, interdum valenter pro scopis Medicorum variis: quædam item frigida exprimimus, alia etiam calida: quædam solùm calida exprimi possunt, ut oleum amygdalarum dulcium, & similia, in Mesue.

SIC portulacæ, cotyledonis, sempervivi, buglossi succum exprimimus calentem, aliàs humore aliquo liquidiore affuso, ut dicemus in succorum extractione.

EXPRESSIONIS usus igitur latissimè patet in infusis, apozematibus, & coctionibus propè omnibus, in syrupis, in oleis, & id genus aliis: quo autem instrumento, & quatenus calidum, aut frigidum unumquodque est exprimendum, ex specialibus perdiscendum.

SYLVIVS.

DE COCTIONE.

CAP. XXXII.

MEDICAMENTA simplicia aliquo humore coquantur, aut vapore, hoc genus coctionis elixatio appellatur: aut cum siccitate,

& hoc assatio vocatur. Coctio autem fit ad A
preparationem, & ad compositionem. De
preparatione nunc dicemus.

QUAE in humidis coquuntur, ea gratia id
fit, ut ipsa medicamenta sic cocta usui esse pos-
sint, aut ut humoris duntaxat, in quo cocta
sunt, usus sit.

RURSUS quæ, ut coctis utamur, coquun-
tur, plus cocturæ requirunt, quam ea, quorum
decoctio in usu est. Sunt tamen certæ quæ-
dam notæ, quæ denotant, an hujus, aut illius B
rei gratia benè coctæ sint: ut herbæ, flores, fru-
ctus, & radices coctæ sunt, quando ita tene-
rescunt, ut tundi, & per cribrum transmitti
possint.

SEMINA quædam, veluti lini, fœnigræci,
hordei, cocta censentur, ubi crepuerint: alia
quædam, veluti anisi, coriandri, & cumini,
quando tenerescunt.

FRUCTUS peregrini, & sicci, ut sunt myro-
balani, cortices, ligna, & radices siccæ, mul-
tam desiderant cocturam.

HERBÆ, & flores facillè coquuntur, & ci-
tò tenerescunt, tametsi inter sese differant
prout magis tenuium sunt partium, & illo-
rum facultas in superficie sita est, ut chamæ-
melum, adianthum, serpillum, & similia, quæ
quando unâ cum aliis coquuntur, primum
immitti debent, cum illa propemodum cocta
fuerint.

EADEM est ratio radicum tenuium par-
tium, aut odoratarum, ut est asarum, Valeria-
na, spicanardi, & alia aromata, quæ sub finem
decoctionis injiciuntur, sed post reliqua me-
dicamenta flores.

ELIXATIONIS autem multæ sunt diffe-
rentiæ. Primus modus est, ut vasi certam quan-
dam ac præscriptam humoris quantitatem
continenti infundantur, quæ coquenda sunt,
magis, aut minus, pro medicamentorum sicci-
tate, aut recentia: deinde vase imposito igni,
primum satis fortem patientur bullitionem,
deinde lentam, ut commodius ad eam, quam
optamus, cocturam reducantur, neque medi-
camenti vires exolvantur. Secundus modus
est, ut eadem planè ratione in diplomate co-
quantur. Tertiò elixationis modo utitur Ga-
lenus in fructibus. Hos suspendit in vase a-
qua fervida semipieno, eosque volvit tan-
tisper, donec æqualiter tenerescant: sic enim
fit, ut fructus facultas non exhalat, quemad-
modum si calore sicco coqueretur: neque in
humorem transit, quemadmodum si in aqua
coqueretur.

CÆTERUM vasa, in quibus coquenda sunt
medicamenta, figulina esse possunt vitrata, &
macerata, vitrea, ærea, stannata, cuprea: præ-
stantissima sunt vitrea in duplici vase, aut apud
ignem, aut in arena, aut cineribus, aut in
fornace, cui subsit ignis.

IGNIS struendus è carbonibus, aut prunis,
& lignis siccis acapnis. FLORENTINI.

DE PUTREFA- CTIONE.

CAP. XXXIII.

PUTREFACTIO coctioni simillima est, præ-
sertim de qua nunc agimus: non enim de
absoluta putrefactione, sed mutatione ali-
qua à calore externo, etiam rerum putrescenti-
um, ut simi corticum, facta. Ut oleum in fol-
liculis ulmi inventum, phialæ forti imposi-
tum cū folliculis si operculetur, & dies quin-
decim fimo equino multum, ob putredinem
vigentem, calenti obruatur: deinde insoleatur,
& quod ejus clarum supernabit, transva-
setur, omnium ulcerum remedium est præ-
stantissimum.

Si c ex vino facimus acetum tenuius, & acre
magis ac mordax. Facimus autem vel in sola-
tu, vel immisso aceto valentissimo, in vinum,
vel foliis, furellis, & ramentis forbi, vel parte
acida citri immissi. Galen. lib. 2. alimentorum.
Sunt, qui linguas lampetæ nostratris ea causa
immitunt.

Ex maza item fermentum, & ex lacte, in pri-
mo animalium lacte nutritorum ventriculo
corrupto fit coagulum: omnia ob putredinem
acria, & caliditatem novam adeptam, amissa au-
tem naturali.

Si c chalciteos partes duas lithargyri, vel
cum Dioscoride cadmiæ partem unam aceto
D acerrimo solvit Galenus, ac æstate media, seu
diebus calidissimis, quadraginta in olla nova
fimo obruit, ut fiat psoricum. Talis putrefac-
tio in usu est maximo chymistis.

Si c adeps vetustate putris Galeno expeti-
tur ad emplastrum diachalciteos, & oleum
vetus, ac ita semiputre, unde & graveolentiam
acquirat: sic vetustate caseum putrefactum de-
cocto pernæ salsæ coquit Galen. ad tophos.

Quo d quoddam vinum, & succi reliqui, dum
E ab humiditate excrementosa fervent, quo-
dammodo putrent, & flores saccharati, aut
melliti, dum insolentur, & antidota melle ad-
dito cum fervent.

A C O P A item ex semine abietis, & flori-
bus populi, dum menses plures macerando
perficit Galenus, etiam putrefacere videtur.
SYLVIVS.

DE CRIBRATIONE.

CAP. XXXIV.

CRIBRATIONE putum & minutius se-
ceturibus, quomodo pistores similagi-
nem, & farinæ florera puriorem, ac te-
nuiorem à furfurea & crassiore separant. Cri-
brationis ratio eadem est, quæ triturae, ob id
quæ tenuiter pulveranda, tenuiore cribro sunt
cernenda: quæ tenuissimè, tenuissimo, ut pul-
veres dicti cordiales cribro sericeo, Tafetum
vocat vulgus. Inter manus agitando cribran-
tur metallica, ad oculos tenuissimè terenda,
& cribro tenuissimo cernenda: sic urinas mo-
ventia

ventia, obstructions liberantia. Contra verò, quæ alvum movere, & purgare volumus, crassius terenda, & cribro crassiore, ac rariore cribranda sunt, & quæ per se teruntur, si cribranda sint: per se cribrantur, ut metallica, quæ aliis mista citius, & ante justam pulverationem descendunt.

CRIBRAMUS autem interdum ad trituram meliorem, frequentius ad misturam aptiorem, rerum jam mole minimarum. Quæ enim cribrum non permeaverunt, trituræ redduntur: quæ crassius terenda sunt, rariore, ut dixi, cribro cernenda: quæ tenuius, densiore, unde varia cribrorum multitudo fuit necessaria.

QUAEDAM enim corticetiliaceo, angusto, sed æquali, cancellatim connexo conitant, cribrando scobe guajaci, vel agatico infectorum, & similiter crassiusculè tritis idonea. Vidi & ex assiculo terebella passim pestufo cribrum, argillæ colandæ idoneum, alia his minus lata habent foramina, neque ut hæc, quadrata, sed rotunda, vel oblonga, in pergæna circulo ligneo subsuta, quibus triticum, hordeum, & alia cerealia, sæpè etiam legumina seminibus alienis, sed minutioribus, purgamus. Hæc enim per lata foramina, ob parvitatem, facilè descendunt: semina bona foraminibus majora retinentur.

ALIA seta equina in telæ modum cancellatim contexta constant, circulis duobus ligneis utrinque tensa, quorum inferiore hæc prehendantur, atteruntur, & impinguntur: superiore verò materiæ cribrandæ continentur. Horum verò cribrorum copia, & differentia magna est, & usus plurimus. Quædam enim solum in medio ligneorum circulorum habent velut telam illam equinam, & his manu tantum molliter succussis, pulvis in subiectum catinum ligneum, vel papyrum descendit, superna ejus parte interim papyro tecta, ne pulvis evolet. Eoque utimur in pulveribus parum pretiosis. Alia præterea fundû & operculum habent exemptile, sed utrunque corio vervecino clausum: illo pulvis per cribrum transmissus excipitur, & probè, ne exhalet aut evolet, cohibetur: hoc, ne portio cernenda exhalet aut evolet, prohibet. In his verò multæ sunt in raritate & densitate differentiæ, quarum singularum suus est usus, non modo ad medicamentorum terendorum genera, sed etiam ad componendorum speciem variam constituendam.

In his item quædam telæ equinæ loco fericum habent (Tafetum vulgus vocat,) & id vel album, pulveribus electuarius alborum, ut diatragacanthi, diacris, destinatum: vel rubrum debitum pulveribus electuarius rubrorum, ut diarthodi, triasantali, diacubebe, diamargariton.

USURPATUR itaque id cribrorum genus aliis pretiosius ad pulveres etiam pretiosos, & ut vocant, cordiales, neque ut præcedentia

A setacea lignæ mensæ, aut alteri solido corpori violentius impinguntur succussando, sed manibus tantum mollissimè versantur, ut sine violentia pulvis tantum tenuissimus descendat.

EST etiam linteum magis, minus, rarum, densum, cribri loco, in metallicis præsertim & terreis corporibus. Latius autem id est, remq; cernendam comprehendit, ac inter pyxidis alicujus lignæ, vel alterius, sed grandiusculæ operculum & corpus concluditur & constringitur, deinde una manu ferè violentius succutitur super abacum pharmacarium, uncia vel simili pondere, sed plumbeo in linteum etiam prius immissa, ut id suo motu & pōdere res has cerni difficiles acceleret, quem cernendi modum cicotrinizare vulgus vocat, voce ex *coronifera*, id est, cribrare, corrupta, & in id contorta.

UT autem radices, herbæ, semina, fructus, & alia pleraque cruda & cocta teruntur, etiam cribrantur: sed ferè vi manus aut cochlearis, quomodo cassiam & thamarindos sine triturata cernimus: sic radices eryngii, satyriorum, raphani, dracontii coctæ, tritæ, cribrantur in diafatyrio.

SED hæc cribratio immoto sit cribro: quæ verò pulverè est cribratio, ferè sit cribris abaco incussis valenter, sed numerosè, ut tarantara audire videaris. Alia cribro manu suspensa agitato: alia, ut cardiaca, cribro inter manus veriato, non in abacum incusso, ne etiam horum partes crassiusculæ, ut impactæ per cribrū permeent. Alia pyxide duro, corpori manu una valenter allisa.

CERUSSA, & amyllum, & cerussa serpentaria cribro affricantur manibus: sic quæ citra trituram cernuntur.

QUÆ autem cribrum non superaverunt ob crassitatem, teruntur, donec ob tenuitatem tota cernantur: nisi quod dum paucissimum superat, idque tenuissimo proximum, cæteris jam cretis commisceeri solet, aut servari, aut aliis ejusdem generis, ut poltea terendis & cernendis iterum miscetur.

LITHARGYROS per telam secernitur, ne suo pondere cribrum stamineum confringat, crassiorque secernatur, quam opus sit. SYLVIVS.

DE EXTRACTIONE.

CAP. XXXV.

SUCcus ex foliis & germinibus per setritis exprimitur, & depuratus siccat aut Sole, aut igni, donec eam consistentiam nanciscatur, ut in pastillos formari possit, ac ita servari. Aut liquidus servatur in vase angusti oris, superfuso oleo digiti crassitudine.

SIC exprimuntur succi ex fructibus, veluti ex uva immatura, malis punicis, sorbis, me-

spilis, cydoniis, limonibus & similibus, & interdum scarificatione: sed liquidi servantur plerumque eo, quo jam dictum est, modo, aut sale insperso, ut omphacium.

QUAEDAM herbæ, quæ paucò humore, eoque lento sunt præditæ, ut hedera, portulaca, cotyledon, sempervivum, opus habent admissa aqua, aut alio liquore illarum facultatibus simili interterendum, ut expressione unâ cum ipso humore extrahatur: aut si tussæ catho imponantur loco frigido, ut paulatim succus in subiectum catinum destuat.

Ex radicibus autem & herbis quibusdam siccis, aut paucò humore præditis, ut est lentiscus, absinthium, glycyrrhiza, centaureum majus, gentiana, & similes, succus hac ratione exprimitur. Quinque diebus in aqua macerantur, deinde in eadem aqua coquantur, donec crassescat: colata postea aqua denuò coquitur, quoad mellis crassitiem habeat: tum in Sole siccatur, ac in pastillos conformata reponitur.

Ex ebulo, iride, cucumere asinino scarificationis aut tritis, succus expressione extrahitur.

E' thapsia autem & peucedano serobe circum radices facta, cortex inciditur, liquorque emanans subiectis foliis, aut vase aliquo purus excipitur. Thapsiæ succus Sole, peucedani verò umbra siccatur. Ex his etiam tritis aut scarificatis, expressione succus extrahitur: sed chirothecæ manibus inducendæ, & facies velanda est, ne vapores è thapsia exhalantes faciem insent & exulcerent.

E' tithymallis succus vindemiis exprimitur, incisus summitatibus, & succus effluens vase exceptus Sole siccatur, aut farinæ orobi permiscetur, aut sicco sicca quinque aut sex guttulæ excipiuntur, ficusque reponitur, ut ait DIOSCORIDES.

HYPOCISTIS, quæ sub Veris finem radicibus cisti adnascitur, teritur, & succus expressus Sole siccatur.

Ex cucumere agresti elaterium sic colligitur. Decerpti cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, imposito supra vas aliquod rariore cribro sigillatim supino cultro lursum versus aciem habente funduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum quod hæret cribro, quò facilius excidat, eliditur: coacervata autem in cribro segmîna dulci aqua perfunduntur, & denuò pressa abijciuntur: humor in pelvi agitatur, & linteo opertus duplicato, Soli exponitur, dumque steterit, tota supernatans aqua cum spuma identidem effunditur, deinde conterendo cogitur in pastillos, & servatur.

SCILLAE succu sic extrahit Galenus: Scilla viginti diebus ante caniculæ exortum evulsa, atque à corticibus externis purgata, manibus in exiguas discerpitur particulas, & in vas conjicitur, à quo recenter exemptum fuerit mel: postea benè adaptò operculo illud obturans,

A extrinsecusque pelle circumdans, & diligenter colligans, in loco meridie spectante, qui à borealibus non perferretur ventis, Soli exponitur quadraginta diebus, interdum vas vertendo, ut ex omnibus similiter partibus Solem sentiat: deinde vas aperitur, & is humor, qui supernatat, colatur, melle conditum coquitur ac servatur. Ex scillæ carbonibus fermento quodam involutis ac quasi coctis, deinde tussis, & cum melle mistis fit eclegma scilliticum, B succo jam dicto persimile.

CUCURBITA farina pista involuta & in elibano coacta ad crusti fermentæcci coctionem: aut scarificata, deinde expressa, succum emittit, cujus ulus est.

MUCCAGINES ex semine psyllii, lini, foenigræci, cydoniorum, & è radicibus quarundam plantarum, ut est aithæa, malva, acanthus, infusus in aqua noctem unam extrahuntur, miscetur deinde dicta aqua, & calefit, donec bulliat, & semina crepent, & mucago C crassior supernatet: tum enim mantili ex tela nova forti imponitur, ac colando exprimitur, aut virgis duabus intorquetur sacculus à summo ad imum, ac alio bacillo percutitur, succusque deraditur.

PSYLLIUM item (ut eclegma de psyllio suavius fiat) maceratur aqua recenti per viginti-quatuor horas, deinde rudicula sæpius agitatur, donec mucago supernatet: excepta inde D mucago colatur, ac in usum servatur.

SIMILE est mel ana cardinum appellatum, quod fit ex recentibus anacardiis exiguis diutius coctis, ex his enim enatat liquor quidam, aut mucago prædictæ similis.

OLEA è fructibus, seminibus, liquoribus, lacrymis, rebusque omnibus pinguibus, & etiam è metallicis exprimi possunt.

E' fructibus, videlicet ex amygdalis dulcibus & amaris, ex strobilis pistacis, balano myrsifica, nucibus, & nucem moschata.

E' certis seminibus, veluti è semine lini, sesami, ricini, & aliorum. Exprimuntur autem in hunc modum.

FRUCTUS & semina cortice duro prædita purgatur, teruntur, & loco calido, quo ad Solem, aut in duplici vase reponuntur, deinde rursus trita, torculari exprimuntur: aut cum trita sunt, inspersa calida aqua, tantisper agitantur, donec oleum supernatet: tum manibus aut torculari exprimuntur.

E' fructu oleæ, laurij, juniperi & lentisci maturo in aqua cocto, oleum supernatans aquæ colligitur: aut ex eis tussis, inspersaque aqua calida, oleum, ut supra exprimitur. FLORENT.

DE DESPUMATIONE.

CAP. XXXVI.

DESPUMATIO est spumæ detractio, cujus materia hoc loco est non solum succus

succus quidam lentus, includens statum, ut à Galeno in aphorismis docetur, sed sordes omnis levior, à calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & colligata. Despumamus autem nunc simplicia, ut succos, saccharum, mel: nunc composita, ut apozemata, syrupos.

MEL cum aqua, aut vino, aut aceto, aut humore alio, pro variis medici scopis, despumatur. Nam per se coctum, mox immodicè efferveicit, & de repente exundat, & flammis conceptis incendii periculum affert. Adhæc cum sit dulcissimum, eva deret amarum, si per se coqueretur, donec despumatum esset.

MEL humore æquali hodie quibusdam despumatur, aliis duplo. Spuma autem interea dum igni lento coquitur, cochleari peruso deraditur. Adhæc cum ad dimidias est coctum, & multum fervet, adduntur albumina singulis libris singula. Deinde calidum colatur, post percoquitur per se, aut cum condendis & incoquendis medicamentis. Spuma quæ tunc sicca emicat curiosè detracta, si per se servandum est. Vel in rem præsentem paratur ad pulveres comprehendendos, qualia sunt antidota omnia, melle excepta, opiata, & sine opio. Si purius est mel, sufficit aqua æqualis, nec tantum albuminis requiritur. Quod si purissimum est, nec despumandum, nec clarificandum.

SEDI hujus regionis mel cum sit crudum & impurum, multam reddit spumam: ita ut despumando & colando ad dimidias minuatur. Quapropter pondus duplum ei, quod compositio exigit, in tibi immittendum, si cum aliis despumandum incoquis: sin minus, despumato utendum. Finis despumationis quibusdam est tempus horarum circiter duarum cum igni lento. Aliis, rectius, cum spumare desinit. Aliis, donec aqua erit consumpta (quæres bullis cognoscitur) & mel idoneum lento rem acquisiverit. Sæpè autem mel per se despumatur & purgatur, cum tam longam non sustinet coctionem, quam aliorum natura, cum quibus mel coquendo despumaretur. Interdum cum his despumatur, cum scilicet multam coctionem vmbus integris sustinere possunt, ut in diacydonio mel coquitur cum succo cydoniorum, & coquendo frequenter despumatur, & aliis passim. Frequentius tamen per se (ut dixi) despumatum miscetur conditis, syrups, antidotis: rarius crudum, præsertim noxiare. Quod autem Gallia Narbonensis thymo passim luxurians mittit, est præstantissimum: nec Atico aut Hyblæo inferius, cum regionis temperatura & thymi larga luxuries utrobique consentiant.

DE saccharo idem quod de melle dicendum, cum sit ipsum mellis species etiam Dioscotidi & Galeno.

IMBURUM enim & nigrum, aut nigricans, in triplo humore despumatur, cum ad dimi-

dias est coctum, & valdè fervet, adduntur albumina singulis libris singula, colatur calidum, post percoquitur studiosè: interim etiam despumando, si spuma aliqua appareat.

SI autem purius est, satis est dupla, aut æqualis (ut ferè fit) aqua & pauciora albumina: si purissimum, nec despumandum, nec clarificandum.

SUCCI fluxiles recipiendi in syrupos, apozemata, electaria: quædam igni despumantur, residendo clarescunt, & in colo laneo terreum excrementum relinquunt, interim verò etiam additis albuminibus, & melle, aut saccharo purgantur, quoties in syrupos, vel apozemata coquuntur, ut in syrupo bizantino, & aliis, & in electario psylli. Qui verò succi in emplastra recipiuntur, vel Sole, vel igni post mitionem siccantur, non despumantur. Liquores verò solum colo purgantur, post dissolutionem non etiam despumantur, tantum abest ut clarificentur. Idem de metallicis, & animalium partibus constitue.

QUOD si simplicia omnia sunt pura, aut purgata, satis est horum decocta per colum lancum, aut telalaneum, sed modicè densum semel aut bis transmittere, sine ulla expressione, colo, si opus est, mutato: deinde ipsum immitte in saccharum, si impurum erit clarificatum. Si autem purum est, clarificatione non egetur, & percoque, donec humoris, seu decoctum est seu succus, seu aliud, uncia tantum circiter dure: aut si succi sunt glutinosi, etiam tres, & quatuor in sacchari libra supersint. Si succi acidi, percocto jam saccharo propè toti involvuntur. SYLVIVS.

DE CLARIFICATIONE.

CAP. XXXVII.

CLARIFICATIONIS obiter in despumatione meminimus. De ipsa autem nunc pauca nobis sunt dicenda, quod hæc rerum liquidarum decoctis debeat expurgandis, uti & despumatio, & colatio, ut sordè crassiori purgata, sint gratiora palato. & in corpus facilius distribuantur, & salubrius. Clarificantur autem quædam per se, dum quod sæculum est, subidet: ut succus rosarum, limonum, cydoniorum, citrorum, ribes, oxyocanthe, granatorum, sive mox reponantur loco frigido, sive in officina aliquandiu ferventur. Quædam interveniente coctione à Sole, vel igni, ut succus pomorum dulcium & acidorum, ad dimidias coctus dies duos quiescere permittitur: donec clarescat, ut syrups de pomis Melix fiat. Sic succus acidus citri ad partis tertiæ consumptionem coctus, & colatus, quiescere permittitur, donec clarescat, & succus granatorum ad partis tertiæ consumptionem coctus, biduum

quiescere finitur, usque dum clarescat in syrupo ex succis fructuum acidorum. Tamen acidi succi hodie in syrupos aliter recipiuntur. In his autem coctio ratione optima adhibetur, ut calor homogenea in unum cogat, & separet heterogenea: quomodo urinae in nobis coeptae coquitur turbida si reddantur, postea tenuantur & clarescunt, subsidente crasso. Cum vero calor ignis sordes in succis exquisitè separare non possit, ut noster calor natus aliena coctione perfecta segregat, cumque metuimus, ne coctione tam longa, succorum facultates corrumpantur, satius putaverunt medici, coeptam ab igne sordium secretionem arte alia juvare, & ea multiplici, nunc quiete succi post coctionem, ut nuper diximus, nunc aceto simul incocto, nunc agitatis diu albuminibus: ut interim despumationem omittam, & colationem à nobis adhiberi solitas ad perfectionem succorum, vel decoctorum purgationem.

DE ea autem clarificatione, quae fit per se, & post coctionem residente, satis est dictum: de ea, quae fit per acetum, & albumina, jam nobis dicendum est. Decocta, & syrupi, si acetum recipiant per se, vi aceti non nihil purgantur: melius autem, si etiam albumina accedant, etiam si post colaturam acetum recipiant, quando nihilominus continenter est despumandum, quod acetum etiam expurgato jam decocto spumas & spurcitiā quandam jaculetur.

OVUM albumen ex aqua frigida scopulis agitata, donec in spumam abeat, quum particulatim syrupo, vel alteri decocto ferventi inspergas, & ubi nigraverit, cochleari foraminulenta deradas, novam inspergas: id fac, donec syrupus erit clarior. Alii ubi ex bullis clarius decoctum vi ignis factum anima dvertunt, in id tepidum (nam calidius albumen coqueret, in frigidiore minus promptè, & parcius spuma elicitur) albumina singulis libris singula, sed etiam pluribus pauciora adjiciunt, scopulis agitant, ut spumescat, saccharum in particulas contractum conjiciunt, recoquunt: ubi spuma subsemit, igni aufertur, calidum, si crassum est, & vix colabile, colatur: si facile colatur, sed turbidum, tepidum, vel frigidum, colatur per manicam Hippocratis, melius autem per pannum clavus quatuor, angulis quatuor firmatum. Colatur autem ter, quater, si non satis claruerit: si ne sic quidem albumen separatim in aqua agitatum, scopulis inspergitur, decocto igni reddito, spuma illa usta, alia inspicitur, idque toties, donec bullae clarum satis produunt: tunc colatur, quoties est necesse.

QUAEDAM his citius clarificandis miscentur, ut si uni quartae vini albi duos lactis digitos misceas, ante colaturam ipsum mox clarissimum reddunt.

SECVTIVS.

DE COLATIONE.

CAP. XXXIIX.

COLATIO cribrationi per similes est: sed haec ferè siccorum est, illa humidorum. Haec corpora grandiora foraminibus cribrorum non transmittit, illa sordem humore crassiore transitu prohibet.

DIFFERENTIAE autem colationis ex eo sumuntur, quod quaedam calidissima colantur, quaedam frigida, quaedam tepida. Item quod quaedam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Item quaedam colis lineis, alia canabinis, alia telalaneis, alia setaceis, & stannineis, ut vocant, alia novis, alia detritis, alia raris, alia densis: alia bis, ter colanda, donec nobis propositam perspicuitatem sint assequuta.

QUAE crassa sunt aut lenta, calidissima sunt colanda, & humore ampliore, vel tum diluenda sunt, vel initio coquenda, ut facilius transmeent. Colo eadem raro & detrito promptius colantur, non tamen purius, sed frequens colatio coli densitatem supplet, ac raritatis incommodum redimit. Oenomei colatur panno raro.

TENUITA, ut succus limonum, citri, semisfrigida, colo densa, & novo colari possunt: aut si tribus colis ea vis purgare, summum sit stamineum, medium panneum: sed vetus infimum, panneum & novum vel aliter densum.

SACCHARI libra, si aquae tantum unciae octo sit soluta, cocta, clarificata, panno rariore colanda est.

COLIS tribus usi sunt majores nostri, summo, minimo, & rarissimo: infimo, maximo, & densissimo, tertio horum medio magnitudine, raritate, situ, ut tamen ab utroque digitorum quatuor intervallo distaret.

MAGNITUDINIS autem & texturæ horum ratio erat, ut primum sordes tantum crassas transitu prohiberet, secundum etiam mediocres, tertium etiam tenuissimas, ut scilicet, quod ad hoc transmittebatur, esset illime, & sordis omnis expertus. Si vero solo raro usi fuissent, colata fuissent impura, & non colatis similia, ut si per linteum colas aliquod decoctum: si solo densa, id à crassis sordibus statim obstructum alius viam negasset, ob id vel mutandum, vel saepe abluendum fuisset. Quod si unico voluissent medio, rationabilius & facilius usi fuissent. Minimum verò primum, quia in eo humor incipit latius spargi, versus panni ambitum, ut vides non in lanceis tantum, sed etiam lineis. Gutta enim medio infusa se in vicina spargit.

Ex omnibus autem partibus, quam imbuat, ita ut in secundum influat latius, quam in primo humor contentus cernitur.

SECUNDUM item latius imbuatur, quam quibus partibus humorem à primo excipit, & pluribus partibus stillat in infimum, quam sit

conta-

cōtactum à defluente ex primo humore. Malè A
igitur primum statuas maximum, quanquam
ex hoc nullum sequetur incommodum aliud,
quàm quòd otiosa est hæc capacitas. Satis e-
nim est, si capiendò humori sit satis: quantum
intelligi volo, dum minimum requiro. Non
enim minimum absolūtè volo, sed aliis dua-
bus angustius: si verò infimum sit minimum,
multus humor ab hoc non colatus prope i-
psius oras in vas subjctam defluet. Nunc u-
nico utimur colo, magnitudine & textura me-
diocri, sed ejus actionem ante juvamus clari-
ficatione per albumina omnem spurcitiam co-
gente, adjuvante id frigidò. Quæ enim cla-
riora volumus, frigida colamus: aut si talia
non permeant, tepida: quæ si semel colata,
non sunt pura satis, iterum & tertio colamus,
& rectius colum aut lavamus, aut mutamus.
Id quod etiam tacimus, dum tardius humor
permeat: si autem tardius transfluat ob deco-
cti crassitiam, aut lentorem, vel calidius cola-
mus, vel per colum rarius, vel si compositi na-
tura patitur, liquidius aliquid & tenuius mi-
scemus: ut dum cremori hordei colando, aut
pisorum, aut fabarum, aut similibus decoctum
ipsum affundimus. In tarda autem hoc cola-
tura cave, rudicula, vel digitis fundum coli
scalpas, ut colationem celeres. Sic enim turbi-
dum erit colatum: sed, ut dixi, muta colum aut
lava, aut humorem redde liquidiores, vel igni,
vel misto humore aliquo.

COLAMUS quoque etiam citra cōctionem
quædam, ut lac recens multum, ut pilos, &
fordes alias foris illapsas separesimus, quem u-
sum rusticis, & pastoribus præstat interdum
aperire. Sic hodie vinum cum saccharo, & cin-
namomo, per cola lancea oblonga pyramidis
figura (quæ esligas, & manicas Hippocratis
appellant) colamus ter, quater, donec omnino
clarum erit, idq; Hippocraticum quoq; voca-
mus, tanquam inventore Hippocrate dignum.
Aliter etiam cum melle, & cæteris colamus ad
claritatem, & œnomeli id, ac melites vocamus
elaretum.

MODO persimili gelatinam, quam vocant,
colamus. Aliter quoq; res turbide colantur, aut
mixtæ: sic in Ægypto aquam Nili turbidam va-
sis figulinis crudis colare docet Galenus, ut
tantum quod clarissimum est, per vasis poro,
aut etiam tenerem & mollem substantiam per-
fluat. Parisiis autem Sequanæ aquam, & Romæ
Tyberinam, vasis figulinis cōctis probe & sili-
cis præsertim, aliquandiu in cella vinaria de-
ponunt, ut refrigeretur, & simul residendo for-
dem terream in fundum deponat.

AQUAM quoq; turbidam colabis per arenas
puras, vasi immillas, internè pertuto, forami-
nibus exiguis aquæ pervius, in vis arena.

VINUM quoq; aqua mistū per cissimbium,
id est, vas hederaceum tenue, cito perfluit:
aqua autem in eo retinetur, sæpe ut sumus ex
Catonis doctrina experti, SYLVIVS.

DE DESTILLATIO-
ne in balneo Mariæ.

CAP. XXXIX.

BALNEUM Mariæ vas duplex est: alte-
rum aquam calentem, alterum materiam
destillandam complectitur. Vas quod fer-
ventem continet aquam, cupreum seu æneum
esse debet, rotundum, vel oblongum, vel
triangulare, vel quadratum, amplo canali
in medium immisso, in imo craticulam ha-
bente, ut ignem, quo aqua calefit, contineat,
cineresque defluant, vulgus Pigrum Hen-
ricum vocat: huic canali imponitur & oper-
culum, cum foramine, per quod fumus exeat.
Vas tandem cupreum operculum, foramini-
bus pervium habeat, ut quodlibet cucurbitæ
collum, per quodlibet transiret foramen. Ho-
rum autem instrumentorum formæ inferius
patebunt.

ALTERUM vas, quod materiam destillan-
dam sustinet, cucurbita, seu boccia appella-
tur: ex bono vitreo esse debet, cui aliud ro-
stratum (alembicum seu capitellum vocant)
superimponitur, ac luto, ex farina & albumi-
nibus ovorum factò, cucurbitæ conglutina-
tur, quorum formæ infra describentur. Hæ, in-
quam cucurbitæ, sive boccie, in spacium cu-
prei vasis, aqua repletum, circumcirca cana-
lem ponuntur cum suis capitellis, quorum ro-
strum prominat ad vasa suscipienda recipien-
tia, ut manifestabitur.

CÆTERUM balneum Mariæ ad aquas de-
stillandas maxime est conveniens, quæ ex suc-
cis potissimum, herbis, floribus, fructibus, radi-
cibus, & carnibus tritis prius, seu incis, si re-
centes fuerint, destillantur, sicca & arida ali-
quo prius humore macerantur, ac digeruntur
ad solem, aut fornacem, vel ignem per semi-
horam, per horas etiam plures, noctem totam,
etiam diem, biduum, triduum, per mensem,
aut plures, pro medicamenti natura, & vario
medici seopo & necessitate.

IGNIS ex carbonibus optimis, non fu-
midis & semiputridis instruendus, ita tamen
regendus, ne aqua bulliat, materiaque in cu-
curbita aduratur. Quòd si aqua balnei ex-
halando defecerit, subinde alia infundenda,
non quidem frigida (ne vasa frangantur) sed
calida.

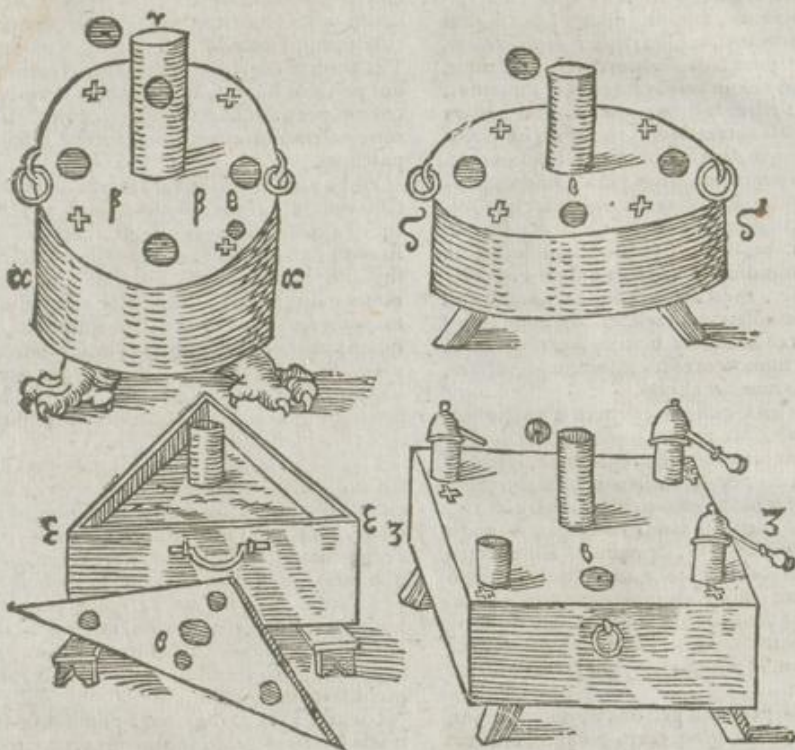
FINIT & destillatione, vasa vitrea exi-
menda non sunt, nisi prius fuerint refrigera-
ta. Ab aëris enim in tempe subita frangun-
tur. Aquæ verò in balneo Mariæ destillatæ, in-
solari & rectificari debent: nempe in vase vi-
treato, (cujus os cotio, vel pergamento obligatum
sit) aqua destillata repleto, sic ut tertia pars
vacua relinquatur, in arenam ferventem impo-
sito, per quadraginta dies, ut phlegma omne
consumatur, empyreumaque, quod his incit,
paulatim expiret. Debet autem tertia pars

vasis in arena condi. Aquæ verò calidæ facultatis in vino aut aqua ardente prius infusæ, ne nimio calore homini noceant loco frigido, in arena humida, per mensem, aut amplius, si fervidior aqua sit, relinquuntur, similiter tertia parte vasis in arenam condita: aut duæ vasis partes (duæ tertiæ) in ipsam cellæ vinarie terram defodiuntur. Quædam, ut aqua ardens, ad suam perfectionem, seu quintam essentiam, in vase circulatorio interius describendo, rediguntur.

Porro sunt & aquæ, quæ ejus materiæ,

A ex qua destillantur, saporem non retinent, ut quæ à dulcibus, salis, & amaris, ut saccharo, aqua marina, gentianæ radice extrahuntur. Horum etenim saporum propter terrenam substantiam non ascendunt, etiamsi calore vehementissimo, allôve instrumentorum genere destillentur. Dulcis namque sapor vehementi calore in amarum: amarus verò in aërem convertitur saporum, ut sæpius non solum in gentianæ aqua, verum etiam oleo extrahendo sum expertus.

B

αα Vas balnei Mariæ cupreum, rotundum. ββ Operculum rotundi vasis, cum quatuor foraminibus, per quæ cucurbitarum colla transeunt. γγ Canalis cum operculo perforato, & craticula in fundo. δδ Balneum oblongum pro duabus bocciis. εε Balneum triangulare pro tribus bocciis. ζζ Balneum quadratum pro quatuor bocciis. ηη Foramen, per quod aqua infunditur.

ζζ Craticula ferrea in ima canalû parte contenta.

Aliud genus balnei Mariæ, optimum atque commo dissimum cum lucerna, & absque carbonibus. Potest etiam fieri triangulare pro tribus bocciis. Verum quilibet angulus canalem suum per aquam transeuntem contineat,

a Vas

- a Vas cupreum aqua plenum.
 b Cucurbita vitrea materiam de stillanda esse
 prehendens.
 c Porta, per quam lucerna imponitur, qua de
 inde clauditur.
 d Lucerna ex oleo, & iribus, aut quatuor el-
 lychniis sub vesica.
 ee Foramina, per quae aër ingreditur.
 ff Canales duo, per quos fumus egreditur, a-
 quam transiunt.
 g Crux quatuor ellychnia continens in lucerna.

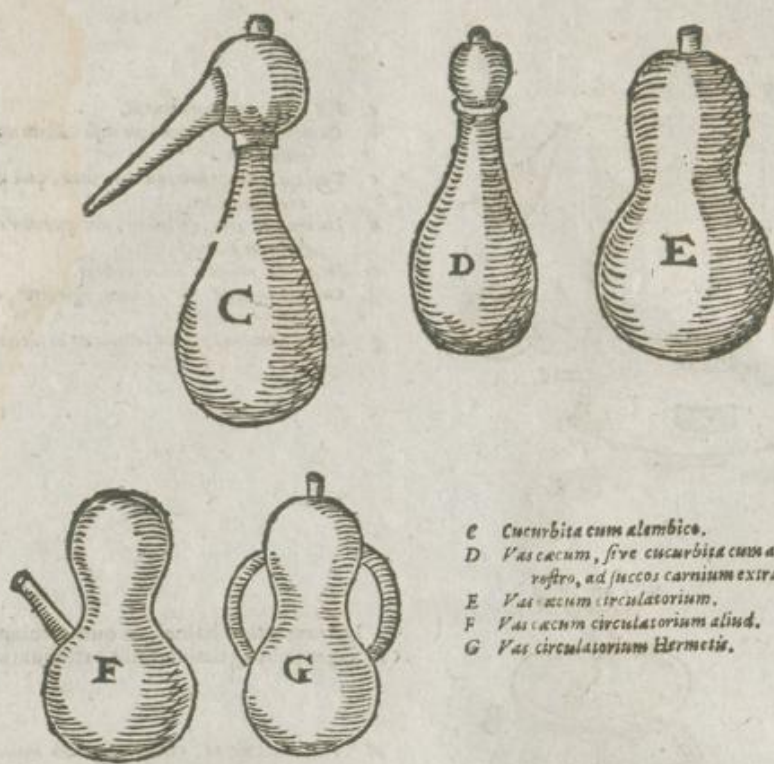

Instrumentum balnei, in quo carniam
 succi, ex quibus gelatinæ fiunt, extrahuntur.

- A Cucurbita vitrea, carnes minutim incisus
 continens, cuius orificium vesica bubuli-
 na optime sit clausum, ne ullo modo ex-
 pirare possit.
 B Vas terreum, sive olla, vel ahenum cupreum,
 aqua repletum, in quo cucurbita qua-
 tuor funiculis alligata est, sub quo ignis
 continetur.

- A Cucurbita vitrea.
 B Alembicum vitreum.

- C Cucurbita cum alembico.
 D Vas cacum, sive cucurbita cum alembico sine
 rostro, ad succos carniū extrahendum.
 E Vas cacum circulatorium.
 F Vas cacum circulatorium aliud.
 G Vas circulatorium Hermetis.

DE DESTILLATIONE
 in vapore aqua calentis.

CAPUT XL.

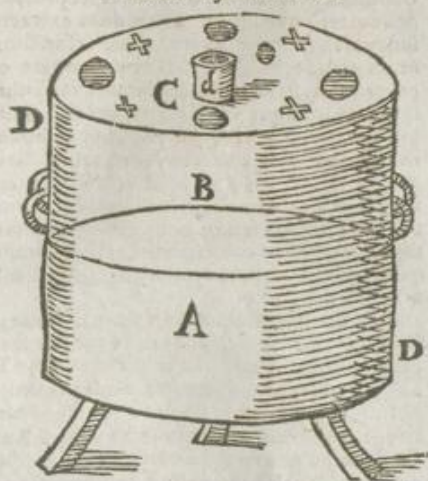
DESTILLATA vapore aquae calentis, primum merito locum habere debent, cum vires & qualitates plantarum integritus retineant: id quod ex vapore & sapore aperte dignoscitur. Fiunt haec in duplici quoque vase. Imponitur enim vas vitreum plantam continens, in aliud vas cupreum aqua semiplenum. Hujus autem duo genera delineabimus, quorum primum vasi balnei Mariae simile est, nisi quod duplo altius, atque aqua semiplenum tantum sit, ita ut cucurbita, seu vas vitreum aquam bullientem non attingat, sed suspensum supra aquam maneat, & solo vapore ab ea elevato incalescat. Alterum fornacem continet rotundam circiter pedes sex, vel ulnas duas altam, cum quatuor spiraculis in summo, & porta circa medium craticulam habente, qua ignis imponitur: & foramine alio in fundo, per quod cineres eximuntur. Huic, inquam, ahenum, cupreum aqua plenum includitur, à latere canalem cum epistomio commi-

mens, per quod aqua infunditur: cui rursus operculum cupreum tribus gradibus distinctum imponitur rite, ne respiret, quorum gradus inferior sesquipedem altus, unicum vero latus, cum tot: januis, quot cucurbitas vitreas capere possit. Januas autem eo modo constructas esse oportet, ut aperiri commodè, & claudi exactè possint, cum vel cucurbitas imponere, vel eximere volumus: praeterea in earum medio sint fabricata foramina, per quae cucurbitarum colla probe emineant. Debent autem funiculis suspèdi cucurbitae, vel supra ferrum aliquod transversum collocari, ita tamen, ut aquam bullientem non attingant. Secundi & tertii gradus altitudo pedem unum vix excedat. Verum clarioris doctrinae gratia instrumenta deinceps ob oculos ponemus. Quod ad materiam destillandam attinet, in his valorum generibus percommode destillantur aquae ex vino, vel aqua ardente, radicibus, herbis, & floribus recentibus, praesertim quae calidioris & siccioris sunt naturae. Humidiores enim herbae, & viscosiores cito corrumpuntur, atque minimè durant hoc modo destillare. Quare commodius in balneo sicco, de quo sequenti capite agemus, sublimari poterunt.

Materia

Materia autem prius teri, vel incidi debet: atque parva quantitas pro una vice destillari: sic enim multo melior evadet aqua. Primum instrumentum igne ex carbonibus optimis: secundum verò ex lignis non fumidis indi-

Primum instrumentum.

Alterum instrumentum semiapertum cum fornace, multo boccio inserviens.

ABCD Fornax, cujus altitudo viz ultra duas excedit.

EE Venilia, sive spiracula.

F Porta, per quam ignis imponitur.

G Crati, ut ignem continens.

H Foramen, per quod cineres eximuntur.

IKL Operculum cupreum tres gradus continens.

I Primus gradus altitudinem dimidiæ ulnæ non excedens.

K Secundus gradus.

L Tertius gradus.

M Canalis cum epistomio, per quem aqua in alveum infunditur.

N Porta cum foramine.

O Alveum aquam continens.

- A* Spacium aquæ plenum.
B Spacium vapores aquæ continens, in quo cucurbitula suspensa hærent.
C Operculum quatuor foraminibus, pro quatuor boccis.
d Canalis craticulam in fundo continens, in quo ignis accenditur.
DD Vas cupreum, duplo altius, quam balneum Mariæ.

DE DESTILLATIO.
ne in balneo sicco.

CAP. XLI.

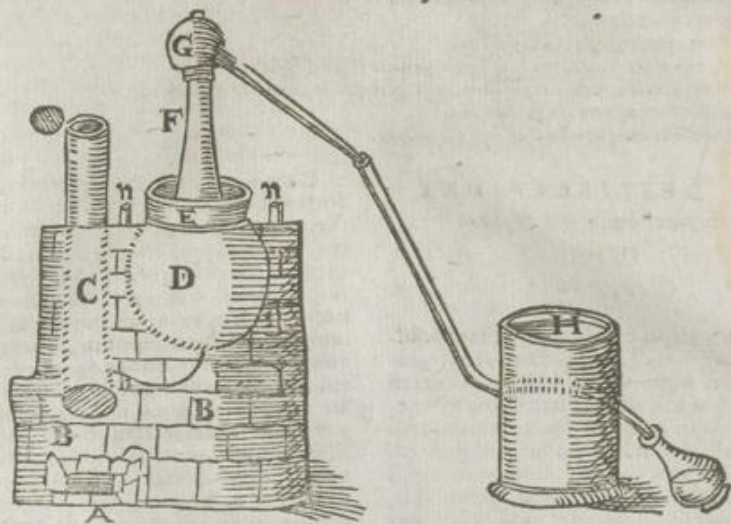
BALNEUM sicum (à quibusdam Stiffa sicca vocatum) tum ad aquas, tum ad olea distillanda aptissimum est instrumentum. **M**ujus quidem fornax ex crudis constet lateribus, qua drata ferè, latitudine non minor sesquipedè, altitudine verò tres pedes non excedat. **C**analus porro ferreus ex altero latere descendat, in summo operculum cum foramine, in fundo verò craticulam habès, in imo & ad latera perviam, unius palmæ altitudine. **S**upra verò craticulam, per digitos tres aut quatuor circum canalem, fornax optimè, fornacis modo, claudatur, ut calor sursum ferri nequeat, sed potius lateraliter ad vesicæ fundum pertingat, vesicamque circumquaq; amplectatur. **I**n summa fornacis parte ea, qua vesica regione continetur, duo sint ventilia, quæ clavibus suis claudi & aperiri possint. **I**n ima verò parte januam parvam contineat, eximendis cineribus destinata, quæ nunc aperta ignem foveat, nunc clausa refrænet. **V**esica cuprea, ovali forma mediocri magnitudine, intus stanno obducta, fornaci includitur: cujus orificio (postquam materia distillanda imposita fuerit) collum cupreum, oblongum, stannatum, cum suo capitulo vitreo exactè inferitur, lutoq; clauditur, ne ullo modo expirare queat: atq; sic distillatio per aquam frigidam, vel per alembicum refrigeratorium (quod ante non paucos annos ab Hollando quodam chymista accepimus) inferius describendum perficitur. **C**æterum aquæ ex herbis humidioribus, & viscosis, ut præcedenti capite diximus, distillantur. **O**lea verò ex herbis, seminibus & aromatis. **E**x herbis numero sunt absinthium, apium, basilicum, calamentum, chamæmelum, hyssopum, levisticum, lavendula, mentha, origanum, polium montanum, rorismarinum, ruta, salvia, savina, serpillum, spica Indica, stœchas Arabica, thymus, & omnes herbæ calida & sicca temperata, suaveque olentes. **E**x seminibus anisum, amomum, arami, anethum, bacca lauri, juniperi, bacca savina, careum, cuminum, daucus, fœniculum, nigella, petroselinum, santonicum, siler montanum, & alia odorata. **E**x aromatis angelica, calamus aromaticus, cardamomum, caryophyllum, cinnamomum, costus odoratus, cubebæ, cortex citri, arantiorum, cyperus, galanga, grana paradisi, macis, nux moschata, piper nigrum, zedoaria, zingiber, & alia ejusmodi. **M**ateria prius crassiusculè conteritur, deinde in cupream vesicam conjicitur, missim quidem, cum aliquot aquæ fontanæ mensuris: ut pro duabus libris materiæ, viginti aquæ ejusdem infundantur: postea collum oblon-

A gum cum alembico & recipiente arctè imponitur, luto, vel pasta & panniculis obducatur, ne ullo expiret modo. **D**emùm injectis per canalem carbonibus, ignis fovendus, donec per vapores condensatos, in tubo, cupreo, penetrante dolium, aqua frigida plenum, quicquid liquoris inerit in vase cupreo, intra receptorium deducatur: quanquam tamen dum extractæ sunt ex viginti libris septendecim, vel ad summum octodecim libræ, desistere ab opere oportet, ne materia in vesica aduratur, raro ultra spacium quinque vel sex horarum distillatio producit, si materia, inquam, ut posuimus, in pondere conveniat cum aqua vasis, sicut duo de viginti. **E**x quibus satis constat, ignem ita temperandum esse, ut is quandoque diminuendus sit (præsertim post distillationis initium, ubi omnia nunc incaluerunt) & quandoque augendus, ut in eodem tenore semper maneat ipsa distillatio.

PORRÒ oleum aquæ non semper innat. **N**am quandoque in ima, quandoque confusè per universam fertur. **I**n ima parte locus illi est, si gravius id pondere ipsa aqua: confusè per universam fertur, si accidat, ut frigiditate congeletur in nubes & tenuissima vellea. **R**ursus in unam partem aquæ commeant olea, que crassam, & valde compactam substantiam habent: ut oleum cinnamomi, & caryophyllorum, & aliorum complurium. **Q**uæ verò promiscuè dum inerantur frigore aquæ, universam molem petunt, sunt oleum anisi & feniculi, propter aliquam convenientem qualitatem. **S**eparatur autem ab aqua oleum in hunc modum. **A**ccipiat infundibulum vitreum, vel vitrum oblongum, in cuspidem effigiatum, & fistula infundibili, vel cuspidata exquisitè cera, seu alia quavis materia obstruat, & sic collicetur, ut fistula, vel cuspis versus ima propendeat, parsq; latior superior sit, & sic infundatur totum distillatum, eodemque situ collocetur, seu teneatur aliquandiu, donec perfecta olei ab aqua segregatio facta fuerit: tunc si oleum in unum locum occupat, ablata cera, ex infundibili foramine, præstito erit oleum in admotam phialam, & aqua residet, si libeat eam servare occludendo foramen. **S**in autem supremum locum tenet, patefacto rursus foramine exhaurietur sensim tota aqua in vas subiectum, & reservabitur oleum in fundo infundibili. **A**t si oleum cum aqua vehente in nubes confundatur, percolabitur tota aqua per lineum pannum, in aère frigido, & distillatione refrigerata: tum demùm omne oleum sic coactum in panno residet, quod postmodum cultello facile colliges, indeque in phialam conjicies, per quam tandem, si opus est, in subtilem liquorem resolves, vel minimo calore.

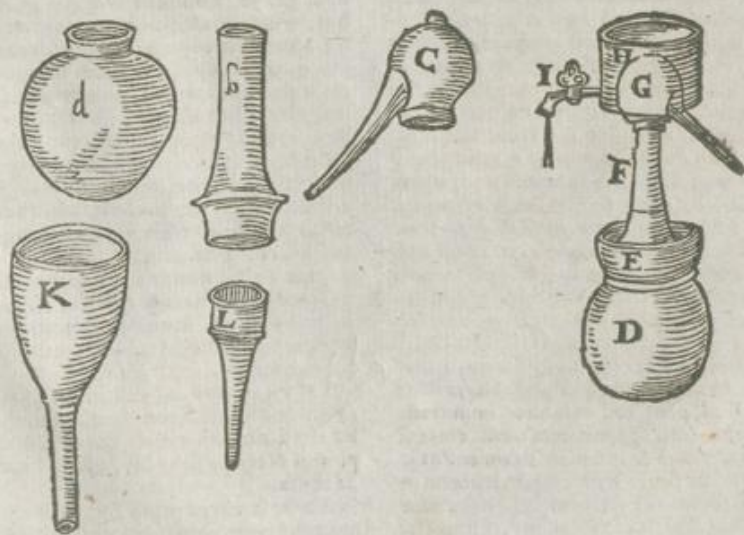
FOTMAN

Fornax balnei sicci.

- A Foramen, per quod cineres eximuntur.
 B B Fornax sive spaciū continens aërem calidissimum conclusum indequaque.
 C Carnalis carbonēs deferens inferius craticulam, in imo, & ad latera perviam habens, & in summitate operculum. D Vesica cuprea materiam destillandam continens.
 E Venter hic collo adheret, ut commodius collum amplo vesicæ ori accommodetur.
 F Collum oblongum, ut minus citò incalascas capicellum, aquaq; virtuosior san̄tē ascendat.
 G Capicellum vitreum. H Vas aqua frigida plenum. ii Fornix calorem rectè sursum ferri præhibens, sed ad latera cogens. n n Venilia duo.

Alterum instrumentum cum alembico refrigeratorio.

- d Vesica cuprea, ovali forma materiam destillandam continens.
 b Collum cupreum oblongum, quod vesicæ inseritur.

- c Alembicum vitreum.
 D Vesica cuprea, ovali figura, stanno obducta.
 E Venter collo adherens.
 F Collum oblongum stanno obductum.
 G Capicellum vitreum cum refrigeratorio ex aere coronario facta.
 H Vas areum circumdans capicellum, in quod continue aqua frigida illabitur.
 I Epistomium aquam calefactam educens.
 KL Infundibulum, quo oleum ab aqua separatur.

DE DESTILLATIONE
in cineribus arena, & scoria ferri.

C. A. P. XLII.

BALNEUM Mariæ proximum bonitate destillationis genus est, in cineribus, propter calorem, qui æquè ac balnei calor moderari possit: id quod in arena & ferri scoria fieri nequit. Unde in cineribus aquæ, in arena verò olea & balsama, ut quæ majori indigent calore, rectius meo iudicio destillantur. Aquæ ex herbis, floribus, fructibus, animalibus, omnibusque iis, quæ suprà capite de balneo Mariæ enumeravimus, eliciuntur: olea verò & balsama ex herbis, floribus, seminibus, fructibus, radicibus, aromatis, lachrymis, gummis, resinis, & pinguibus omnibus extorquentur. Verùm omnia hæc uno eodemque instrumento minimè perficiuntur. Quæ enim facilius & leviori negotio in altum sublevantur, ut herbæ, flores, semina, radices, aromata, & quæcunque in sicco balneo recensimus, in cucurbita seu boctia erecta: quæ verò altius atollitur nequeunt, ut gummi, lachrymæ, resina, & pinguedines omnes, retorta rectius sublimantur. Materia horum instrumentorum ex optimo vitro constare debet, foetis sapientia luto (ut sequitur) obducta: forma verò inferius manifestabitur. Quod ad fornacis materiam & formam attinet, huiusmodi esse poterit. In loco aliquo convenienti quadra vel rotunda construatur fornax, ea capacitate, quæ mediocri cucurbitæ aut retortæ imponendæ satisfaciatur: parietes ex lateribus erigantur crudis, qui luto optimè preparato conglutinandi. Altitudo pedes tres non multum excedet. Parietes intus pedis plus minus spatium distabunt. Constructo jam fundo, ostium fiet, ubi cineres eximantur, qui à carbonibus à superstructa statim craticula deciderint. E directo summitatis ostii, ferream cratem lateribus insertam constituas. Super hanc ostium aliud, per quod carbones immittantur, ac super ostium summitatem rursus cruceam ferream lateribus & ipsam insertam colloca-bis. Cæterùm super hanc cruceam lebetem in summo ferream vel terreum impones, eum vel cineribus, vel arena implebis, & luto circumponatur, in fornacis apice quatuor foramina fiant, per quæ fumus exeat.

A CÆTERUM herbæ & flores inciduntur, fructus verò, semina & aromata contunduntur, deinde in aquam clarissimam infunduntur, & per aliquot dies digeruntur: demùm in cucurbitam vitream luto obductam ponuntur, & alembico vitreo, cuius rostrum in stanneam fistulam vas aquæ frigidæ pertranscurrentem desinat, superimposito, in cineribus vel arena destillantur, donec omne exierit: quod visu & gustu facile dignoscitur. Nam cum gustu destillantes guttæ nullam amplius resistant manifestam injectæ rei qualitatem, desistendum est, ne materia in fundo cucurbitæ adhæreat & exuratur. Verùm hoc monendum videtur, ut ignis lentus succedatur, ne nimium insurgat, & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam, ut aësum, propter raritatem substantiæ suæ, simulque viscosum, quod habent, largiter ebulliunt: ideoque non statim alembicam imponendum: sed posteaquam bullæ excitari, & vapor sursum ferri incipit, bacillo immisso agitandum, mox alembicum evestigio rursus imponendum, commissuramque luto exactè circumlinenda, & sic destillatio peragenda. Gummi, lachrymæ & resina: in retortam lutatam ponuntur: alia cum arena, quædam per se, nonnulla aliis permiscerentur rebus: ut in speciali Antidotario videtelicet. Retorta autem in cupellam arenæ plenam ita imponenda, ne cupellæ fundum attingat, sed intersit undique arena, id quod etiam de cucurbita erecta sentiendum est. Quod ad lutum attinet, aliud est commune, quod extruendis fornacibus inservit: aliud sapientiæ dictum, quo vasa vitrea oblinuntur, ut validius validissimam ignis vim perferant: aliud verò, quod disruptis etiam & fissis vasibus conjungendis & unendis utile est.

LUTUM commune pro fornacibus ex argilla seu terra tenaci & viscosa, arena trita, filamentis laneis, & equino stercore conficitur optimum, additis interdum scoria ferri, & tauri sanguine.

LUTUM verò ad vasa vitrea illinenda, ne vî ignis dissiliant, fit extegulis, scoria ferri, arena, vitro, omnibus tritis, cribatis, & cum luto pingui & tenaci subactis, addito lixivio & lana trita.

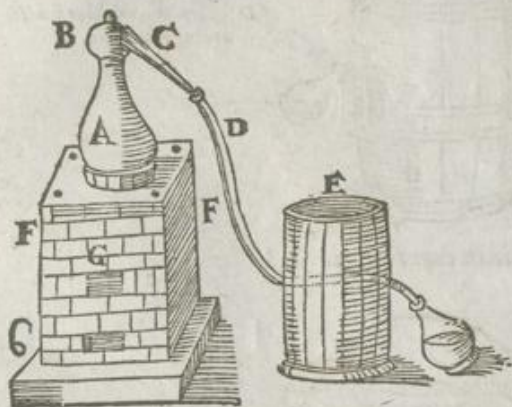
AD vasa vitrea rupta conglutinanda optimum paratur ex minio, vitro trito & cribato, cum yernice & pauco olei lini incorporato, ut instar puliculae fiat, quo panno lineo subtili

subtili intincto, vasa conglutinantur, & in Sole sicantur. Ad vitra claudenda commodè fit, farina, calce & bolo armeno, in forma pastæ permixtis.

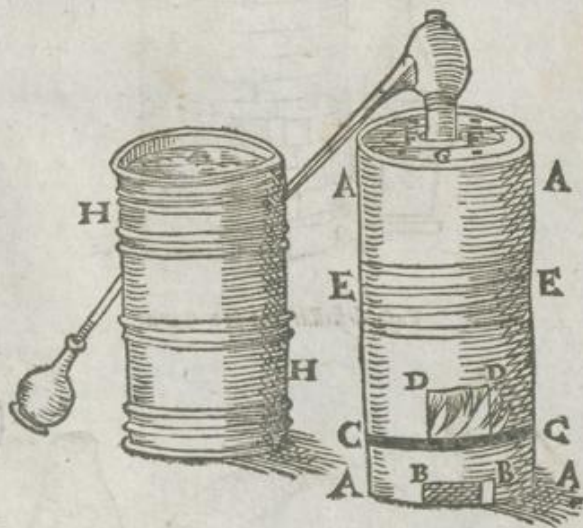
Ad vapores, ne juncturis exhalent, continendos, optimum conficitur ex vitro & lithargyro auri, tritis & cribratis, & farina tritici, omnibus cum albuminibus ovorum in formam pastæ fortiter subactis, & panno li-

neo humido intincto juncturis accommodatis. Porro olea ab aquis suis separanda, deinde corrigenda sunt. Quomodo autem separanda, capite præcedenti, ubi de balneo sicco egimus, docuimus. Quæ autem rectificanda sunt, in aliam retortam mundam infundenda sunt, & in cineribus lentissimo igne destillanda, & sic erunt purissima, penetrantia, & in profundum ingredientia.

Fornaces pro arena.

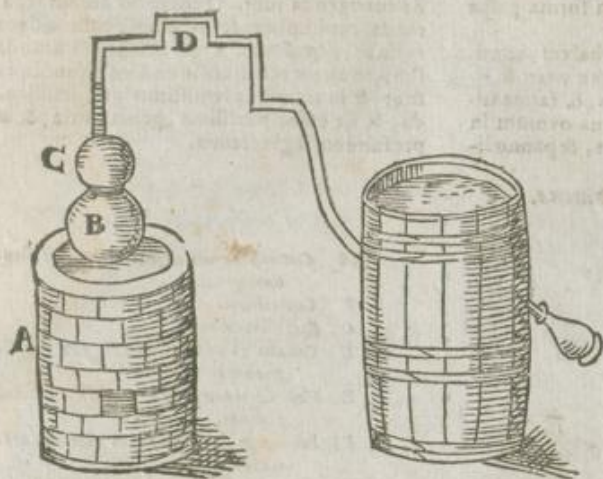
- A Cucurbita vitrea mixturam destillandam continens.
 B Capicellum.
 C Rostrium capicelli.
 D Canalis ex cupro stannato per vas ligneum transiens.
 E Vas ligneum aqua frigida perpetuo plenum.
 FF Fornax in suprema parte patellam arena repletam continens.
 G Foramen, per quod carbones imponuntur.
 b Via, per quam cineres eximuntur.

AAAA Imago universe fornacis. BB Foramen inferius, ex quo cineres eximuntur. CC Craticula carbones continens. DD Foramen superius, per quod carbones immittuntur. EE Trabecula ferrea sustinens cupellam metallicam, vel figulinam, arena contenticem. FF Superaminens cupellam partem continens arenam & cucurbitam. G Quatuor foramina fumi. HH Vas aqua frigida plenum.

ff 2

Aliud genus instrumenti, cum serpente, in quo etiam optima olea conficiuntur.

Fornax cum retorta.

- A A Fornax.
 B Cucurbita cuprea materiam
 destillandam continens.
 C Capiteillum ingrediens cucur-
 bitam, superius foramen ha-
 bens longum, in quod serpens
 ingreditur.
 D Serpens ex duobus frustis, ex
 are coronario, &c.

Vasa destillatoria pro arena.

Ambianno

Alembicum refrigeratorium.

DE DESTILLATIONE
per ignem.

CAP. XLIII.

PER ignem olea & aquæ causticæ extorquentur, ex metallicis potissimum, ut vitriolo, sale, alumine, nitro, tartaro, sulphure, gagate, succino, & similibus. Fornacum autem duo genera describemus, quorum primum est hujusmodi. Construenda est fornax quadrilatera, & in summo concameranda modicè. In medio summæ fornacis faciendum est foramen seu infumibulum, ea amplitudine, ut singulis horis, vel quoties opus fuerit, carbones per id in fornacem commodè immittantur, cum oblongo batillo ferreo, per quem carbones leniter delabantur circa & infra retortam, ne fortè retorta lædatur. In quatuor angulis etiam superius relinquenda sunt foramina, sive ventilia, singulis singula, & totidem epistomia ex luto paranda. Carbonibus jam impositis, & igne ardente, foramen fornacis imposita scutella ferrea, aut ipso batillo claudendum est, & foramina angulorum relinquenda sunt aperta, ut aditus pateat aëri. Retorta in medio fornacis collocari debet super ferro, quod parietibus fornacis utrinque insertum sit, in huius ferri medio concavo imponetur retorta. Os verò retortæ extra fornacem modicè prominere debet per foramen, quod statim luto oppleri, & claudi debet, ut nullus illæ aëri aditus relinquatur. Deinde cum recipientis vasis vitrei satis magni ore, retortæ os committi debet, ut alterum alteri inferatur. Hanc commissuram luto optimo cum albumine ovi, & linteis circumdabis diligentissimè, ne spiritus usquam exhalent. Præterea debent adhuc duo foramina in duobus fornacis lateribus oppositis fieri (non in illo, per quod retorta prominet, nec illi opposito latere, sed reli-

- A* Cucurbita vitrea, luto obducta, cum suo alembico vitreo.
B Retorta vitrea luto obducta.
C Vefica cuprea inius stannata, figura ovali, in-
 sùs stanno obducta, conveniëntissima ad
 olea destillanda.
D Alembicum cupreum, inius stannatum, vesi-
 cam jam distam ingrediens.
F Vas ex are coronario continens aquam frigi-
 dam.
G Alembicum vitreum cum vase refrigeratorio.

A quis duobus.) Hæc etiam suis epistomiis claudenda sunt, ut calor intus contineatur. Horum foraminum usus est, ut carbones per summum fornacem demissi, ferramento per hæc foramina immisso, ritè digerantur ac disponantur, infra, supra, & circa retortam, ut illa omninò in medio ignis sit. Per eadem foramina curabitur, ne craticula pavementum carbonibus, aut cinere nimium obstruatur, & excludatur aditus aëris, movendo cum ferramento. Quo facto, mox iterum epistomiis suis claudenda sunt foramina. Ab ima etiam fornacis parte ostiolum relinquendum est modicè amplum, ut aër infernè a deat, ne suffocetur ignis. Paulò supra hoc ostiolum bacilli ferrei transversè ordine ponendi sunt, quibus induci oportet ex luto pavementum pollicis crassitudine, plurimis & frequentibus foraminibus pervium, ut accessus sit aëri. Foraminum ea capacitas erit, quæ pollicis in ambitu. Altera fornax quadrata quoq; extruenda, ejus amplitudinis, ut in ea collocari facile satis magna retorta possit. Primò extruatur à terra fornax altitudine pedis, aut circiter, deinde craticulam collocato, ab hac jam dicta altitudine circiter pedem unum cum dimidio distantem. Tum per mediam fornacem, ferrum oblongum, & forte, & optimo luto perlucatum, pertingat ab uno fornacis latere ad aliud. Inter craticulam, & ferreum baculum, aut stylum, adaptato Pigrum Henricum fornaci, secundum latus, prout sequens figura tibi depingit. Sit autem Henricus P. ea magnitudine, ut caput penè ingerere possit. Quibus paratis, continuetur fornacis constructio supra ferreum baculum per pedis unius eam dimidio altitudinem, ac ita apertam relinquito, usque quò retortam fornaci imponas. Et nota, istud latus verò Henricum P. debere à craticula usque ad summitatem esse apertum, quoad retorta fornaci sit imposita. Retorta ea parte fornacis, qua aper-

ta est, ponatur per transversum supra transiens ferrum, deorsum collum vertendo, & collum promineat extra fornacem ad dimidii pedis longitudinem, quod recipiens commodius postea luto adaptari queat. Quo facto, partem fornacis apertam à craticula ad summum usque claude, retortam simul diligenter luto fornaci conjungendo. Ad summitatem ubi perveneris, in uno quatuor angulorum facito foramen magnum, ovi magnitudine, cum suo operculo, quod a moveri, & removeri possit, reliquis tribus angulis itidem fiant ventilia, minora tamen, ut digitum majorem tantum capere possint. Dehinc fornax paulatim est contrahenda, & in acutum efformanda, ita, ut in summo foramen quoque ea amplitudine relinquatur, quæ manum intromissam liberè admittat, cui operculum quoque fabricandum, quod claudi possit aut aperiri. Postquam fornacis constructionem unà cum retorta ei indigita perfeceris, recipiente satis magno opas est, idque collo retortæ, quod extra fornacem eum extertum, accommodanda, ita, ut collum altitudo satis profundè in recipientem ingreditur, & utrumque simul, diligenti studio, & optimo luto conjungatur, ut motis est. Ubi hæc omnia præparata, calcinat fornax igne carbonum, & Piger Henricus magnis carbonibus repleatur: operculo imposito claudatur, & omnia reliqua ventilia, exceptis tribus supra memoratis parvis. Ostium quoque, quod substatere est, unitate notatum, ex parte dimidia

A claudendum, propter aërem, ad conservandum ignem. Procedendo itaque primò igne mediocri, deinde paulatim fortificando ignem, donec ad summum perveniat, liquorque exillare desinat.

CALTERUM retorta ex optimo vitro, cujusmodi est Venetum, mediocriter crasso esse debent: atque luto optimè (de quo præcedenti capite egimus) ungitur, ne vi ignis dissiliant, vel aliqui diffuant, id quod sæpe numero contigit. Qua de causa retortam duobus frustis figulinis, retortæ figuræ formatis, includere soleo, ita tamen, ut retorta à frustis nulla ex parte præterita (debet enim supra frustulum luti posita esse) tangatur, sed quodammodo in medio cavitatis sita sit: sic enim ab igne defenditur, quò minus rumpi, aut fundi possit retorta.

NOTANDUM etiam hic est, recipientem vas refrigerandum esse alio vase aqua frigida pleno, cum epistomio, ut supra recipientem vas continè aqua frigida destillet: aut imposito huic vasi sitro, aqua similiter supra recipientem destillet, sicque refrigeretur recipientem, quod vi excedentis caliditatis alioquin dissiliet. Post absolutam destillationem & fornacis retortæque refrigerationem, oleum in balneo Mariæ corrigendum, & aqua, quæ ei permixta est, destillando separanda, & remanebit in cucurbita oleum. Fit autem hæc se-

D paratio cucurbita vitrea erecta cum capitulo & recipiente.

Primum fornacis genus.

Alterum

Alterum fornacis genus.

- 1 Porta, per quam aer ingrediens ignem fovet.
- 2 Craticula, cui carboni incumbunt.
- 3 Piger Henricus, cui boni deferunt.
- 4 Locus quo repositum est oblongum ferum, sustinens bocciam.
- 5 Collum boccie prominens, deorsum inclinatum.
- 6 Recipiens magnum.
- 7 Ventilia quatuor.
- 8 Foramen magnum in summitate fornacis.

Tertium.

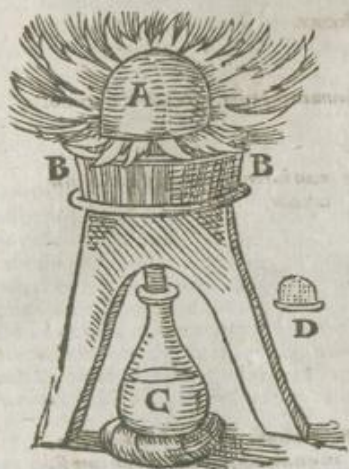
DE DESTILLATIONE
per descensum.

CAP. XLIV.

PER descensum quoque olea & aquae eliciuntur. Aquae quidem ex floribus rosarum aliisque similibus. Olea vero ex lignis, ut juniperi, aloës, guajaci, fraxini, piceae, &c. Ex lapidibus, ut gagate, & marinis, ut succino, aliisque quae contumacius oleum reddunt. Ex lignis fit hoc modo: Accipe inversam bocciam, eam impletam lignis concisis, luto cum fornace optimè conjunge, ea nimi-

A rum parte, qua corpus bocciae fornacem contingit, & impone alteri bocciae inferius sitae: tum superiori carbones superimponere circumcirca, & accende per aliquot horas, donec quicquid pingue, & aquosum est, effluerit. Remota postea superiori boccia, inferiorem accipe, & oleum exime, atque ab aquositate fecerne, ut supra docuimus. Ex rosis, aliisque floribus, per descensum destillatur aqua hoc modo: Accipitur mortarium, vel olla vitrea, vel aenea, & tegitur lineo panno, firmiter undiquaque succincto & colligato panno, impone quicquid destillare volueris, verbi gratia, folia rosarum, deinde patinam prunis im-

Instrumentum, quo olea ex lignis extrahuntur per descensum.

A Cucurbita continens materiam destillandam.

BB Fornax carbonis continens, ita ut superiorem cucurbitam circumdant.

C Vas recipiens, circulo stramineo impostum.

D Lamina foraminulenta, in circumferentia limbum habens supra infraque eminent, ut tam cucurbita, quam vas recipiens in limbos illos immittantur.

*Boccia superior cum inferiori
conjuncta.*

*Instrumentum, quo aqua ex floribus
per descensum destillantur.*

A Vas ignem continens.

B Olla vitreata.

Instrumenta, quibus succini oleum extrahitur.

A Fornax.

B Foramen superius, ad canalem, alterum.

C Foramen inferius, per quod erit inferior
canalis.D Instrumentum superius seu cucurbita,
in quam conficitur succinum cum fi-
licibus.E Instrumentum inferius accipiens scoriam
& oleum.F Canalis superior, per quem subinde af-
funditur aqua calida.G Canalis inferior, per quem oleum cum
aqua egredietur.

H Cucurbita

- H Cucurbita cum inferiori instrumento conjuncta, si sunt utraque imposita fornaci.
 I Operculum perforatum, quo obstruitur cucurbita.
 K Fornax cum omnibus ad destillationem necessariis. Fornacis enim structura ad dextram apparet, in cuius summitatis medio cucurbita eminet. Habet eadem fornax ad dextram prominentem sursum versus canalem (qui canalis superior dicitur) ligneo cono obstructum. In eadem ad levam conspicuus est canalis inferior, cui alius per refrigeratorium transiens, acceditur. In medio apparet vas refrigeratorium, cum suo canali ad levam, cum quo statim recipiens committitur.

DE DESTILLATIONE
 in Sole.

CAPUT XLVI.

IN Sole fieri solet destillatio, locis calore Solis aestuantibus, posito super calidam arenam vase vitreo, re destillanda repleto, unâ cum appenso seu conjuncto recipiente. Verum hic modus nostris regionibus, frigidioribus scilicet, non admodum usitatus est.

DESTILLANDI rationem per solarium radiorum calorem frigidis etiam regionibus utique, accommodatum, ut odorem flores varii, ceteraque, destillanda, & qualitatem retineant, docet Adamus Lonicerus in nat. histor.

CAVUM, inquit, ignitum, speculum, Solis splendori obverte, vitrum, cui materia inest,

A inter Solis radios, & speculum collocato, ita ut radii solares in speculo ad vitrum, secundum figuram subscriptam, se reverberent.

EST & alius quidam modus, Italis præcipue usitatus, destillandi aquas in Sole, hoc modo: Accipiant duo vitra, unum vacuum, alterum herbis, aut floribus plenum. Hoc vitrum ita plenum panno lineo claudant, per quem liquor destillare possit. Deinde huius collum, vitri vacui collo superimponunt, ac diligenter aut luto, sive argilla, aut alia quavis materia obstant omnes meatus, ne quid exhalet, colligantes utrunque vitrum, atque radiis solaribus exponentes, ut illud quod herbas, vel flores continet, deprudeat, alterum quod vacuum est, inferius ponatur, ut liquorem, qui in Sole excoquitur, excipiat: ita parant mulieres Bononienses aquam ex floribus tubi, ad oculos.

B

DE DESTILLATIONE
 in fimo.

CAPUT XLVII.

IN fimo equino vel alia re putrescente destillatio fieri solet, si vel paupertas, vel alia causa impediatur, quod minus igne uratur. Verum ut chymistis in multis fuerit utilis, medico tamen non est recipienda, propter causam in lignis putribus, & ex putredine, vel alia de causa graveolentibus, si præsertim intra corpus est recipienda: nam admovendorum solis minor habetur ratio. EST quoque destillationis a pud chymistas modus, qui fit in fimo equino, calore eius aucto per fumum, seu vaporem aquæ ebullientes, ad hunc modum: Extrahatur ærea lignea, seu ulnarum longitudine, latitudine vero tanta, ut commodè & cucurbitarum cor-

A pora utrinque recipiat, & spacium nihilominus relinquatur, quo canalis inter utrumque, bosciarum ordinem penetrare possit. Arca repletur fimo secco, permixto stramini dissecto, & imponitur in scamnum, ut altior extet. Fimo cucurbitæ indatur, capitellis extrâ eminentibus, ut vas recipientibus adaptari queat. Inter has medias extendatur canalis æreus, aut plumbeus aut etiam si placeat, ligneus, habens multa foramina exigua secundum totam canalis longitudinem,

B extremitas altera sit incurva, terram versus spectans. Tum rursus aliud vas terreum, aut æreum juxta ponatur, habens collum oblongum, cui adaptetur canalis. Vas inferius aqua repletum, & impositum tripodi, igne calefiat, ut aqua ebulliat, & vapores inde ascendentes per canalem finum calefaciant, & simul quoque cucurbitas, ut figura sequens nobis representat.

DE INSTRUMENTIS

crassiori preparationi inservientibus, & primò de cultris, limis & malleis.

CAP. XLIIIX.

HACTENUS de preparatione tam rudiore, quam subtiliore disseruimus: nunc de instrumentis preparationi, & quidem crassiori famulantibus (de subtilioribus enim supra in destillandi generibus tractavimus) agemus, à cultris, limis, & malleis initium fumentes.

Sunt itaq; cultri non unius generis: alii enim sunt vulgares, & usitati, quibus radices, & alia communia secantur. Alii ad certos usus destinati, quorum quidam sunt incisorii, quibus radices, & aromata inciduntur, qui in capite affixi sunt tabulæ alicui certo ferramento, in altera parte ansam ligneam habentes, qua premuntur res, quæ altera manu cultro subji-ciuntur. Est & culter, quo saccharum tundendo finditur, brevis, crasso dorso, firmus, ne frangatur. Cognata sunt his ferramenta, quibus flores, herbae, & alia quedam ad confervas, aliaq; necessaria secantur. Alia sunt figura lunari, utrinque ligneis ansis infixa, alia oblonga, lata, quæ feriendo dissecant.

LIMIS indigemus propter res, quæ non facile tundi terique possunt. Lima alia crassior est, alia tenuior. Utraque suum usum habet, & necessaria est.

QUOD ad malleos attinet, duobus generibus opus est, uno ligneo, oblongo, gravi factis, quo in findendo saccharo utimur: hic cum suo cultro in arca sacchari servetur, reliqui ferro continentur ad varios usus.

DE PILIS MORTARIU, & PISTILLU.

CAPUT XLIX.

PILAE aliae sunt lapideae, vel fictiles, aliae anææ, in quibus semina, & nuclei teruntur, aliaq; diverſi generis subiguntur, & miscentur. Quidam electuaria quedam, ut diaphœnicum, in ejusmodi pilis subasperis atterere, & miscere solent potius quam in vasis æneis, aut mortariis, propterea cetum.

MORTARIA aut ænea, aut ex orichalco facta, aut lapidea, aut plumbea sunt: sufficit unum plumbeum, unum lapideum. Anæa multa, & varia sint, unum grande, aut si est magna officina, duo, in quo duriora, & copiosiora tundantur: reliqua ordine minora sint proportionem, minimum moscho, & ambrae terendis destinatur, magna mortaria ligno operculo firmo, in medio perforato, tegantur, si quid terendum, aut tundendum offertur, quod facile in pulverem dissipatur.

TORTIEM sint pistilla, quot mortaria, & ejusdem materiae, quanquam ad omnia ferrea ferè sunt accommodatiora: fiant autem ex ferro durissimo, ne quid terendo vel tundendo decedat, & materiis admisceatur. Unum etiam sit ligneum, magnum, longum, quo recentes herbae tunduntur.

DE SPATHULIS & COCHLEARIBUS.

CAP. L.

SPATHULAE magnitudine pistilla sequent, numero vero excedant. Nam opus est spathulis etiam ad eximenda medicamina è pyxidibus, item ad confectiones, ne iisdem ad electuaria & unguenta utendum sit: quod quidam impuri non sine incommodo negligunt, ut enim materiae, ita quoque instrumenta

instrumenta confundi non debent. Ad hæc parva spatula, multum majore, contra quorundam morem eximi debet. Ferrea ad communem usum sunt aptissima: ad decoctiones verò qualescunq; lignæ præferuntur, si modò ex solida materia factæ sint. Variat etiam figura, extremitas sit lata, rotunda, oblonga, non nimis magna, ad quosdam tamen usus lata, figura linguæ præstant.

Cochlearibus varijs, & ad varios usus pharmacopœus indiget: primùm opus est magno ferreo, quo eximantur materiæ in magno mortario usæ. Deinde parvis æneis ad pulveres eximendos è pixidibus. Tertio magnis ferreis foraminulentis duobus, quibus spumæ, aliæque excrementosa in summo nantia, auferuntur ab iis quæ decoquuntur: uno atque altero unum foramen habente ad confectiones.

**DE CRIBRIS, ET
colatoriis.**

CAPUT LI.

VARIIS cribris opus est, partim minoribus, ex corticibus tiliæ, partim ex setis equinis confectis. Ex corticibus fiunt magna cribra, & parva quoque, per quæ semina & confectiones trajiuntur. Setaceorum alia sunt aperta, alia utrinque clausa. Per aperta metallica, & terræ species crassiores ac viliores cribrantur, per reliqua alia. Pretiosi lapides per sericum duabus latæ pyxidibus partibus tanquam septum inclusum cribrentur. Non autem uno ad diversa, nec diversis ad unum utendum est. Hoc ergo pacto distinguantur & inscribantur: ad aromata, ad amara, ad purgantia. Sunt quædam, quæ singularia cribra exigunt, ut venena, ærugo, &c.

COLATORIA alia ex pannolino, alia ex lanco, alia ex setaceo fiunt: alia sunt raræ texturæ, alia densæ. Quidam colaturi decocta duobus vel tribus colis utuntur, supra se positis. Superiore rariore, inferiore densiore, medio mediocri, non absque ratione, id enim citius, quod volunt, assequuntur. Quædam per saccos colantur, &c.

**DE AHENIS ET VASIS
metallicis reliquis, item torcularibus, & fornacibus.**

CAPUT LII.

AHENA varij sunt generis, & usus, nec ejusdem quantitatis, alia sunt profundiora, alia latiora, alia inter hæc media. Vasorum reliquorum quædam orichalco consistant, quibus tonsores uti solent, his addantur duæ ferreæ anse, ut igni imponi, & in tempore removeri facilius possint. Horum usus

A est ad decoctiones. Sunt & alia vasa non magna, rotunda, instar medij globi, in una parte plicam habentia, in alia manubrium habent: cui ligneus pediculus insertus est, ne manus uratur. Quibus ad orbiculos fundendos utimur, vocantur vulgò Patellæ.

TORCULARIBUS opus est ad succos exprimendos. Duo sufficiunt. Alterum ad liquores aquosos: alterum ad olea, aliæque pingua. Nec debent eodem modo promiscuè exprimi. Fornacum alia sunt portatiles, ex ferro factæ, quarum caput est pilæ simile, in fundo foraminulentum vel craticula ferrea constans, per quæ cineres decidunt in subjectam partem mediam, quæ in latere habet januam parvam, ea clauditur, si flamma nimis magna est, alioqui aperitur, fundum solidum habet. Insistit totum opificium tribus validis pedibus & bicubitale est. Alia fornaces sunt extructæ suis locis, illis similes, sed absque pedibus.

**DE TABVLIS ET
mensis.**

CAPUT LIII.

VARIAS & diversas tabulas habere oportet, ligneas & lapideas: unam ligneam, in quam nudam cribrentur materiæ, aut chartæ subternantur: aliam, in quam materiæ ad compositionem Antidotorum disponantur. hæc tegmentum habeat, ne vel si abeundum, vel expectandum, alioqui materiæ confundantur, aut aliæ res extrinsecus immisceantur. Non enim pharmacopœus miscere simplicia ejusmodi debet, nisi medici adsint. Tertia tabula ad materiæ decoctionum accipiendas. Lapidearum tabularum unâ cum lapide manuali ad terendos lapides pretiosos destinata sit: altera ad penidia: tertia ad emplâtra, cerata. De mensis non possunt tradi præcepta certa: multis enim opus est, una in pharmacopolio, in qua materiæ ponderantur: altera, in qua dispensantur & reponuntur. hæc debet esse libera, ac singulis chartis impone aliquod grave, ac diligenter nota singula, ne confusio aliqua fiat, altera verò varijs rebus instructa sit. Nam supra hanc pendeat instrumentum, rastro non multum dissimile, in quo suspendantur lances, vascula ex orichalco, cochlearia parva, item duæ pyxides rotundæ, quibus funiculi altera crassiore, altera tenuiore dependeant. Item forlices aliquot, una magna & firma, qua herbæ inciduntur, reliquæ minores ad chartas & fila. In mensam collocata sit arcuata continens pondera minora omnium generis. In mensa sit foramen, per quod pecunia in cistulam subjectam demittatur. Sint & alia arcuata clausa, in quibus res necessariæ & pretiosæ contineantur. Consultum etiam est, omnia in librum referri, quæ videntur, ut exacta septimana pharmacopœus accepta

cum indice conferre possit. In laboratorio lit mensa munda, in quam penidium disponatur, rotulae, morsuli, & alia ejusdem generis. Deinde alia mensa ad herbas necessaria est, nec sunt in terram projicienda, quod quidam faciunt, ne vel pedibus conculcentur, vel à canibus commingantur. Est & mensa opus, supra quam herbae destillandae cultris feriantur. reliquas omitto.

DE FORMIS.

CAP. LIV.

FORMAE variae sunt: aliae ad animalia ex saccharo effingenda, quarum aliae simplices sunt, aliae duabus constant partibus, quae imposita massa claudantur, & quod supervacaneum est, exprimunt: aliae ad marcipanes: aliae ad trochiscos ex metallo: aliae ad ceram sigillatoriam, &c.

DE FINE MEDICAMENTORUM.

CAP. LV.

CAUSA efficiente expedita, ad finalem nobis perveniendum est. Est etenim certus medicamentorum finis, ut conferant vel ad necessitatem, vel ad ornatum: ad necessitatem quidem, ut sanitas vel constans conservetur, vel lapsa insensibiliter praeservetur, vel sensibiliter lapsa restituatur. Ad ornatum verò, ut pulchritudo scilicet constans conservetur, vel destructa reficiatur. Quae sanitatem conservant medicamenta, ejus naturae similia esse debent, quae conservanda est. Similia autem sunt temperata, quae neque temperiem, neque compositionem, neque unionem immutant, cujusmodi sunt, quae medicis res non-naturales appellantur. Quae verò praeservant corpus me-

dicamenta, ea partim similia, partim contraria esse decet. Praeservatur namque corpus partim conservando id, quod nondum est amissum, similibus: partim curando, quod est ablatum, contrariis. Verum cum nostrum institutum hoc loco non sit differere de medicamentis sanitatem conservantibus, & praeservantibus, (de his enim in nostra medicina syntaxi copiose tractatum est) de iis tantum quae sanitatem sensibilibiter lapsam, sive intemperatura, sive mala compositio, sive unitas fuerit soluta, restituunt, agendum est. Sunt itaque, quae sanitatem restitunt medicamenta morbo contraria. Contraria enim contrariorum sunt remedia. Si quidem calida frigidis, frigida calidis, humida siccis, siccis humidis & putridis conferunt morbis. Sic quoque quae aperiunt medicamenta, obstuētis, quae densant, rarefactis, quae rarefaciūt, densatis, quae dilatant, astrictis, quae astringunt, dilatatis auxiliantur: quae detergunt, sordidus, quae replent, cavis: quae cicatricem inducunt, planis medentur ulceribus: item quae attenuāt, humoribus crassis, quae incrassant, tenuibus, quae incidunt, lentis, quae abstergunt, viscosis, quae evacuant, plenitudini, quae purgant, cicochymia sunt utilia. Quae verò medicamenta sint calida, frigida, humida, siccis: item quae aperiunt, claudentia, astringentia, consolidantia, attenuantia, incrassantia, incidentia, abstergentia, & cetera, quae tertius agunt qualitatibus (inter quae ornantia quoque comprehendimus) libro secundo sufficienter dictum est, ut pluribus de his differere sit supervacaneum. Porro quantum unumquodque horum immutare debeat, & quando, & ubi, indicabit id nobis tum morbi quantitas, tum tempus & locus. Sed cum haec ad praxim potius quam ad medicamentorum tractationem pertineant, hic de medicamentorum causis finem faciemus.

FINIS LIBRI TERTII.

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER IV.

DE MEDICAMENTORUM ACCIDENTIBUS.

CAP. I.

ACTENUS qua fieri potuit brevitate medicamentorum causas expedivimus, ut jam nihil aliud restare videatur, quam ut eorum accidentia paucis discutiamus. Hic autem acci-

dentia vocantur, non ut in physicis, quae cunctae praeter subiecti corruptionem aesse vel abesse possunt, sed ea solum, quae cum effectus sint effectus, sub nullo casuum ordine continentur. Ex iis enim, quae supra descripsimus, multa sunt, quae ad accidentium classes referuntur, causarum tamen etiam rationem obtinent. Id in primis & secundis medicamentorum qualitatibus animadvertere licet. Quamvis enim substantiarum, quibus insunt, effectus existant, causae tamen etiam sunt aliorum effectuum,

effectuum, quos libro secundo, quantum tu-
lit ipsa breuitas, exposuimus. Sunt hæc igitur
accidentia, de quibus hoc libro sumus a-
cturi, ex qualitatibus quidem color, odor, sa-
por, & consistentia: ex quantitate pondus &
mensura, valor seu taxatio, & medicamentor-
um penuria seu defectus, & convenientium
substitutio, quæ *uirtutes* vocant. Ex loci
serie, collectio & repositio: ex tempore, col-
lectio & duratio: ex situ, ordo & dispositio.
Cum hæc itaque medicis negligenda non sint,
de iis aliquid etiam scribendum est, ne quid
huius Antidotario deesse videatur. Ad quid
autem horum observatio conferat, satis ex eo-
rum descriptione patebit. Rem igitur à colori-
bus exordiemur.

DE MEDICAMEN-
torum coloribus.

CAP. II.

Nihil equidem suapte natura colores
efficiunt, quod ad tuendam sanitatem, aut
depellendos morbos conducant. Non enim
medicamenta coloribus, sed tactilibus quali-
tibus humanum corpus immutant. Quæ
causa est, ut colores ad medicamentorum ac-
cidentia, non autem causas, retulerimus. Cum
tamen ægrotantibus non iis solum inservien-
dum sit, quæ sanitatem pollicentur, sed eorum
etiam desiderio sæpè satisfaciendum: in hoc
certè plurimum intentos decet esse medicos,
ut quod eius fieri potest, medicamentis color
inducatur, qui gratus sit ægrotantibus, vel quo
saltem non offendantur. Fit enim sæpenume-
rò, ut vel solus color nauseam moveat, quod
omni ratione præcauendum est, ne vel ægro-
tans medicamentum non excipiat, vel non re-
tineat assumptum. Variis autem modis medi-
camenta colore magis grata redduntur. Aut
enim lotione sordes, & ea, quæ colorem mag-
is ingratum efficiunt, abstergimus: aut ali-
quorum immixtione color medicamentis in-
ducitur, qui sit ægrotantibus acceptior. Co-
ctura denique medicamentorum colores im-
mutantur. Quædam enim igne magis albe-
scunt, quædam sulphure, vel rufa fiunt, tandem-
que nigerrima, de quibus superà capite de co-
loratione satis actum est, ut ea de re non sit
rursum instituenda tractatio. Cæterum id
hoc in loco maximè videtur esse discuti-
endum, ut studiosi colorum differentias, & na-
turam intelligant. Non enim negligendum
est, quod à coloribus sumitur iudicium ad di-
gnoscenda medicamenta, quæ nimirum sine-
cera sint, & quæ vel tempore vitata, vel ho-
minum doli adulterata esse conspiciantur.
Differentias itaque philosophi duas colori-
bus attribuerunt, ut simplicissimi colores exi-
stant albus & niger. Horum enim tempera-
tura varios nasci colores existimant. Quod

A autem medici sola medicatione contenti non
sint, sed quæcunque contemplantur, ad
usum referant, non est, ut hic subtilius colo-
rum causas investigemus: id nimirum medi-
co satis fuerit, si colores oblatos ipso visu dis-
cernere possit: quod certè magis usu, & con-
spectione frequenti, quàm rationis discursu,
vel philosophica disputatione consequimur.
Non enim qui nunquam oculos aperuerit,
quid vel viride sit, vel caruleum, intelligit.
B Tanta quoque est colorum varietas, ut pro-
priis nominibus describi non possint, sed ab
ipsis rebus coloratis sumendæ sint denomi-
nationes. Herbaceus enim color, aut croceus
nominatur non is solum, qui croco, vel her-
bis inhæret, sed quicunque vel crocum, vel
herbas referunt. Cum itaque tot tamque va-
rii colores medicis simplicia perquirentibus
offerantur, id certè fuerit merito consultissi-
mum, ut certis ii differentis distinguantur,
ne quos confusio pariat errores. Sic ergo co-
lorum genera constituere licet, album, ni-
gram, viridem, flavum, rubrum, & purpu-
ream. Tot enim colores maximè conspiciun-
tur, ad quos reliqui omnes reduci possint.
Etsi verò pallidum, & rufum addunt aliqui:
cum tamen color pallidus sub albo, rufusque
sub rubro comprehendi possit, non videntur
hi ab aliis esse distinguendi. Quod ad reli-
quos autem colores attinet, quorum infini-
tus penè numerus est, tales existunt, ut non
propriis differentis a se invicem, & modò
descriptis, sed secundum magis & minus so-
lum discrepent, quæ nimirum varietas visu
melius discernitur, quàm verbis describi pos-
sit. Porro non ad dignoscenda solum simpli-
cia, sed ad eorum præparationem colores à
medicis observantur. Coctura siquidem (ut
suprà de medicamentorum coloratione di-
ctum est) varios nascuntur medicamenta
colores. Utrum verò medicamentorum vi-
res ab ipsis eorum coloribus investigari pos-
sint, quaesitum est à multis. Cum enim co-
lor hominum naturas ostendat, ut qui cæte-
ris nigriores existunt, temperamento sint eò
quoque calidiori: videtur eadem etiam me-
dicamentorum esse ratio, ut quæ sunt alba,
refrigerandi vim habeant, nigra verò calefa-
ciendi. Sed cum contrarium in plurimis a-
nimadvertatur, non licet in rebus adeo du-
bis generalia constituere præcepta. Forte ta-
men hæc ratione compositorum vires ex co-
loribus agnoscere possunt, ut unguenta lacteo
colore od ceiusam refrigerandi facultatem
habere colligas: viridia verò emplastra deter-
gendi, quod cum ab æruginè colorem maxi-
mè recipiant. Verum (ut dictum est) incertum
existit de hisce iudicium, quod non
una sit ratio, qua medicamentis
colores inducun-
tur.

DE MEDICAMENTORUM ODORIBUS.

CAP. III.

SI colorum in medicamentis habenda sit ratio, certe nec odores negligendi fuerint. Non enim graviter olentia cerebro solum offensa sunt, stomachumque sæpenterò subvertunt, & syncopen etiam interdum inferunt, cum bene olentia spiritus animales, & vitales reficiant, naturæ nimirum acceptissima. Quæ causa est, ut non assumendis modò, sed extrinsecus admovendis ea subinde misceantur, quæ grato prædita sunt odore, de quibus supra satis actum est in medicamentorum præparationibus. Cæterùm ut à se invicem simplicia dignoscantur, ut etiam quæ proba sunt, à vitatis discerni possint, odores observari debent. Sunt enim quæ, cum eodem colore prædita sint, non visu, sed olfactu dijudicantur. Varia quoque ratione medicamentorum colores emittuntur, qui nempe fucus odoribus deprehenditur: cum non sit perpetuò tutum, ut gustu medicamenta probentur.

PORRÒ quod ad medicamentorum vires attinet, eæ melius olfactu, quam visu dignoscuntur. Naturæ siquidem accepta sunt, quæ gratum spirant odorem, ut eadem cerebrum, cor, & stomachum roborent. Quæ verò graviter olent, vires habent naturæ contrarias, ut modò dictum est: etsi quædam (ut castorium) foetidissima, naturæ non sunt inimica. Quòd autem odorum differentie nec nominibus distinctæ sint, nec commodè verbis describi possint, dubium est, & difficile, quod ab odoribus sumitur iudicium, ad exquirendas medicamentorum facultates. Ab ipsis equidem saporibus odorum denominationes mutuantur, ut odores vel acerbis, vel austeris, vel dulcibus existant, atque adeò tot sint odorum, quot saporum differentie. Nequaquam tamen eadem est odorum natura, quæ & saporum, ut iisdem nominibus participare debeant. Quis enim falsedinem, quis amarorem unquam odorando perceperit? At si tamen id ita intelligendum esse velis, ut rerum falsarum, acrium, vel amararum odores iis vocibus idèò nuncupentur, non quòd vel falsi, vel amari sint, sed quòd earum rerum odores existant, nil equidem morer, si res ita se habet: verum longe diversum animadvertere licet, cum amara sit majorana, libanosis, hyssopus, & ablynthium, amara item sit cicuta, cum horum tamen odores sint multò diversissimi. Consultissimum itaque fuerit, ut singulorum simplicium odores diligenter observentur. Hæc autem olfacientibus occurrunt maximè, pueris etiam novissimis, ut vel grati, vel ingrati sint odores. An verò vel acutus odor sit, vel obtusus, non facile quivis discernere

potest. Acutus nimirum odor est, qui citò cerebrum ferit, eò facile tenui substantia penetrans. Obtusus verò cerebrum quidem attingit, sed non id irritat. Frigiditatis hic index est, ille verò caloris, intermediæ mediæ quoque rerum temperaturam indicant, ut quæ suavem spirant odorem, calore sint prædita temperato. Non qui tamen gratus est odor, idem ob id suavis existit, cum plurima, quæ suapte natura bene olent, multus adversa sint. Multi namque moschi offendentur odore, qui tamen inter cæteros merito censetur esse gratissimus. Causa nimirum hæc fuerit, quòd subtilissimè fragret, ut cerebrum calidius, tenuesque spiritus nimis conturbet. Quæ verò grata sunt olfacientibus, & ita quidem, ut levi quadam dulcedine cerebrum oblectent, nulloque vigoris excessu molesta sint, hæc apprimè suavia nominantur, quòd omnibus arideant. Talia sunt rosæ, viola martia, verbasculum, & similia, quæ nec quantitate, nec diu olfaciendo fastidium pariunt. A pinguis & maximè calefactis odor emanat, quem forte non absurdè vocaverit aliquis exhalationem, quòd adeò crassus aliquando sit, ut effumare conspiciatur. Sunt, qui panis recentis olfactu vitam ad aliquos dies protraxerint. Nemo certè nutriendi vim odoribus adscripserit, nisi fortè odoris nomine res odoratæ intelligantur, non quidem unde prodit, sed quibus inest odor. Cum enim suffitus olfactu percipiatur, sit, ut inter odores numerentur. Odor itaque quæ pinguis promanans, etsi suapte natura nec ingratus est, nec vigoris excessu vellicat, non idèò tamen suavis est nominandus, cum solis esurientibus, nec iis quidem omnibus arideat. Hic etiam temperatus est, & inter suavem & obtusum continetur. E putridis rebus, & acidis odores quoque varii prodeunt, qui suas pro rebus subiectis differentias sortiuntur. Alia quoque sunt odorum genera, quorum descriptiones ex natura saporum desumendæ sunt. De his ergò non est, ut agamus amplius, cum ex sequenti capite, si quid in his desideretur, sumi possit.

DE MEDICAMENTORUM SAPORIBUS.

CAP. IV.

SAPORES non ad alimentorum gratiam solummodò requiruntur, sed medicis eo quoque nomine diligenter observandi sunt, ut & medicamenta dignoscantur, & medicamenta, quæ assumenda præferuntur, gratiora sint ægrotantibus. Non enim satis est, si medicamentum vires, quas oporteat, habuerit, sed in id intentum esse decet, ut id finem suum assequatur. Cum itaque multa sint, quibus medicamentorum actio vel inhibetur, vel adjuvatur, eorum quoque ratio medicinam

medicinam facturis habenda est. Non ejus ergo parvi refert, quo sint medicamenta sapore, si vel assumenda, vel ori admovenda sint. Venterculus enim si quid aspernetur, id protinus evomere contendit: quæ verò grata sunt, ea suo continet amplexu.

CÆTERUM qua ratione grati saporis medicamenti inducendi fiat, supra suo loco dictum est, ut ea tractatio nunc non videatur esse repetenda. Quoniam verò saporis ad dignoscenda medicamenta, & eorum examen exequendum, certius præbent judicium, quam vel colores, vel odores, ob id eorum differentias Medici diligentia quoque majori descripserunt, & hoc eò maximè, quòd gustus reliquis sensibus medicamentorum vires manifestius edoceat. Cum itaq; saporum discrimina, vel pueris etiam notissima sint, & propriis distincta nominibus, non abs te fuerit, si paucis ea, quæ notatu digna esse videntur, exponamus.

Saporum gradus.

Tres ergo saporum gradus à Medicis constituuntur, quorum primus eos continet saporis, qui è tenui substantia promanant: alter eorum est, quos crassa teneraq; substantia producit: tertius odor saporis comprehendit, quibus natura quodammodo media est inter tenuem & crassam. Saporum tenuissimus acerbus est, hinc acidus, cui proximus est pinguis. Terrestris verò crassissimus est acerbus, quem cæteri duo subsequuntur, amarus & insipidus. At salus, austerus & dulcis, partim crassi, partimque tennes esse censentur. Ut autem saporum natura melius intelligatur, duo sunt in iis consideranda: materia nimirum (quæ Medicis substantia nominatur) & forma: de quibus aliquid in præsentiarum agemus. Ad formam primæ qualitates, maximè verò calor & frigus referuntur, quarum ratione saporis etiam à se invicem distinguuntur, ut paulò pôst edocebimus. Hæc verò forma in tubjectis consistit, inter se plurimum quoque differentibus. Tres enim (ut modò dictum est) materiæ respectu saporum gradus existunt, & in unoquoque gradu tria quoque saporum discrimina licet animadvertere. Substantiarum itaque respectu saporis ita distinguuntur, ut qui in tenui materia consistunt, ignem, aut ærem: qui verò in crassa, terram & aquam referant: qui medium in hisce locum obtinent, eorum, qui prima classe continentur, subtilissimarum partium est acer, ut & substantiæ, &

Acet. vitium respectu (de quibus infra dicetur) igneus merito sic nominandus: est enim adeò subtili substantia, ut & linguam quovis sapore vehementius feriat, & in abditissimas cor-

Acidus. poris partes magna vi penetret. Acidus enim sapor partium tenuitate linguam pungit, partesque, quas contigerit, facillimè permeat, nullo tamen caloris adjumento, cum (ut infra dicetur) frigida sint acida, quo nimirum ab

Pinguis. acerbis differunt. Pinguis autem sapor tenui quidem substantia est, quæ tamen non sicca,

sed humida sit: quæ videlicet causa est, ut non æquè, ut acida, penetret, cumque calorem sequatur temperatum, linguam magis oblinat, ac demulcet, quam aliqua ferat acrimonia. Proximus pingui dulcis est, ut qui gustum non modo non offendat, sed sua voluptate potius oblectet. In hoc verò differunt, quòd humiditas dulcium sit aquea, sed pinguium ærea: quòd sit, ut non sapor pinguis, sed dulcis ad mediam saporum classem referatur. Aquea quoque saporibus austera humiditas inest, nullo contemperata calore: quòd sit, ut hi saporis crudi nominentur, quòd in fructibus immaturis maximè percipiuntur. Cæterum partes etiam terrenas quadantenus obtinent, cum linguam asperitate quadam contrahant. Salsus autem sapor aquea simul & terrena constat substantia. Linguam enim non caloris acrimonia, sed substantiæ asperitate mordicat, raditque siccando: non nihil tamen humiditatis obtinet, quæ gustum quodammodo diffundit, ut salsus sapor inter dulcem & amarum substantiæ medius existat. Aqueus enim magis quam amarus est, & terrenus magis quam dulcis: quòd sit, ut nec æquè gratus sit, ut dulcis: nec ingratus adeò, ut amarus.

Dulcis.

Austerus.

Salsus.

INTER saporis insipidus etiam numeratur, etli saporis privatio magis est, quam sapor: ob id nimirum, quòd inter saporum differentias plurimum occurrat. Neque verò simplex est saporis privatio. Gustum enim exigua quadam ratione afficit, quæ non adeò tamen evidens est, ut aliarum saporum differentiarum. Cæterum quòd sapor hic non terrenis solum, sed aqueis etiam maximè rebus insit, eius natura non ita facile describi potest. Quibusdam enim terrestris esse videtur, cum existiment alii non terrestram hanc esse vim, sed aqueam, quod equidem magis est rationi consentaneum. Nihil enim est, quod magis quam aqua saporis obtundat, & si forte terrena quæpiam sapore sint insipido, non id terrenis, sed aqueis partibus fuerit adscribendum: siquidem ignis & terra, ut extrema sunt elementa, vires quoque præ cæteris obtinent magis conspicuas, & quæ sensus nostros non leviter afficiant. Ne tamen à viris ceterè gravissimis constitutos saporum ordines immutasse videremur, saporum hunc inter eos reduximus, quorum terrena censetur esse substantia: licet id quoque paucis annoraverimus, quod hæc impugnare possit opinionem, eo solum nomine, ut studiosi, quam vellent, sententiam sequerentur, & vel ad terrenos saporum hunc referrent, vel ei salum substituerent, quem etiam Galenus terrenum vocat: cum videlicet libro 4. de Simplicium medicamentorum facultatibus amaro conferens. Amarus autem sapor citra controversiam in terrena substantia consistere creditur. Licet enim manifesta polleat incidendi facultate, ut Ga-

Insipidus.

Amarus.

lenus amara dulcibus tenuiora censuerit eius substantia tamen, cui vis hæc inest, terrestris existit, quam calor & adussit & extenuavit: quæ causa nimirum est, ut amara gustui sint aduersissima, linguamque non ferant modò, velut acia, sed radant etiam, ac mordicent. Acerbi deniq; sapes & viribus & substantia maximè terrestris existunt. Linguam enim asperitate quàm molestissima coarctant, & constringunt. Hæc sunt quæ nobis de materia saporum exponenda esse videbantur.

Acerbus.

*Alia saporum
divisio.*

Porrò secundùm formam saporum etiam distinguuntur: tribus nimirum gradibus, quorum primus calidos, alter frigidos, tertius eos continet sapes, qui viribus utriusque quadam temperatura participat. Saporum itaque calidissimus acer est, hinc amarus, deinde salus. Frigidissimus verò est acerbus, quem alii duo subsequuntur, austerus & acidus. Dulcis autem, pinguis & insipidus, calore & frigore quodammodò temperati sunt, ea tamen ratione, ut ad calorem dulcis & pinguis: ad frigiditatem insipidus magis deflectat.

*Saporum
generatio.*

CAETERUM quòd ad saporum naturam & vires intelligendas, causarum expositio, qua videlicet ex se invicem ratione sapes generentur, non parum conducit, ea de re paucis aliquid etiam ostendemus. Quæcunque saporum obtinent, ex quatuor elementis composita sunt. Pro varia ergo colorum mixtione, varis saporum differentis oriuntur. Posita itaque materia (quæ terrenum quidpiam existat, nullo quidem præditum sapore, sed quod quosvis suscipere possit) calor, frigus & humiditas suas ita vires exerunt, ut frigore citra humiditatem acerbus sapor nascatur, quem Galenus ceu reliquorum materiam proponit libro supra citato, saporum generationem expositurus. Sin verò frigiditas terrenum id elaboret, humiditatis adminiculo, saporum profert austerum, acidum & insipidum: hoc tamè discrimine, ut si vincat humiditas, & terrenas partes, & frigiditatem, sapor nascatur insipidus: si pares sint aquæ & terræ portiones, ut frigiditas non obviata humore, suas in subjectam materiam vires exerat, austerus prodit sapor, vel acidus: hic quidem, si humiditas fuerit aërea: ille verò, si crassa fuerit, & aquea. Calore cruda maturefcunt. At varia est caloris operatio. Nam vel coquit, vel si modum excedat, etiam adurit. Quamobrem si calor materiam offendant, multa solum humiditate, dulcem producit saporum, aut pinguem: hunc, si fuerit humiditas aërea: illum verò, si aquea fuerit. At calor, si terrenas partes adussent, salum generat, aut amarum. Salsus equidem fit, si partes adustæ aqueo humore quodammodò temperentur, quod in amaro sapore non contingit. Denique si calor terrenum id subjectum tenui temperatum humiditate non quidem adussent,

sed ita & extenuarit, & calefecerit, ut & eius tenuissima sit substantia, & caloris vires in ea summæ conspiciantur, sapor acris emanat. Hæc itaque dicta sint de saporum causis & eorundem generatione.

QUI S verò sit eorum usus, nondum satis expositum est, ut id nobis sit nunc etiam paucis discutendum. Ad dignoscenda medicamenta, & eorum examen exequendum, sapes Medicis observandos esse, iam dictum est. Ad gratiam medicamentis conciliandam, varia quoque est saporum præparatio, de qua non est ut quicquam scribamus amplius. Ut autem medicamentorum vires expricemur, hic maximus est saporum usus.

Hinc enim iudicium desumitur nec difficile, nec incertum, quibus videlicet viribus polleant medicamenta. Cum enim pro varis primarum qualitatum mixtione, saporum differentis nascantur (ut modò satis aperte docuimus) rationi certè consentaneum est, certis pollere viribus sapes unos quosque. Licet autem hoc libro nobis nequaquam sit propositum, ut medicamentorum vires ostendamus: (id siquidem libro secundo satis, ut arbitror, aperte discussum est) hoc ipsum tamen saporum tractatio possit, ut hic eorum usus etiam exponatur. Caterum quòd superioribus libris medicamentorum causas edocuerimus, & liber hic dicatur sit accidentibus, ea solum de saporibus describenda sunt, quorum respectu sapes non causæ sunt, sed accidentia. Quamvis itaque de saporum viribus hic aliqua proponamus, ea tamen ita sunt intelligenda, non quòd sapes talia quæpiam efficiant, sed quòd eorum virium indices existant. Quamobrem cum acia & acida tenuium partium esse dixerimus, constat his inesse vires, ut viscerum obstructiones solvere possint. Quòd verò pinguem inter eos retulerimus, quorum tenuis est substantia, vis hæc ei merito quoque videtur esse tribuenda. Verùm quæ pinguis sunt, aded non incidere novimus, ut viscera potius offerant, quàm eorum tollant obstructiones. Id ergo fuerit hæc in parte diligenter observandum, quam videlicet ob causam pinguis inter tenues, & amarus inter crassos sapes reductatur, cum hoc ad solvendas viscerum obstructiones etiam utamur, at illo minime. Causa proculdubio fuerit hæc, quòd licet pinguis sapor minus terrena constet substantia, quàm sapor amarus, calorem tamen tantum non habeat, ut in additas corporis partes aquè ac amarus deduci possit. Hanc questionem multis utrinque rationibus discutere possemus, nisi servanda brevis id ipsum hoc in loco distuderet. Porro vires attentantium supra libro secundo descripsi: propriis nimirum capite: sigillatim verò, cum de his ageremus, quæ mensis moveant: de diureticis item & discutientibus.

Contrarias

Contrarias attenuantibus vires habent, quæcunque saporibus in crassa substitunt materia. Nam vel incrassant, vel adstringunt: indurant austerus & insipidus: adstringunt vehementer quidem acerbus, & leviter salus & austerus. De incrassantibus & indurantibus supra propriis actum est capitibus. Astringentium vires, capite repellentibus dicato sunt expositæ. Pinguium vires emplasticæ sunt, quas suo quoque capite discussimus. Ad nutriendum vero pingua maximè conducunt, quæ tamen facultas ad victus rationem refertur, ut ea nobis in hoc Antidotario non fuerit exponenda. Denique cum laxant & rarefaciant dulcia, satis eorum vires supra descriptæ sunt. Alias medicamentorum facultates libro jam aliquoties citato exposuimus, additis etiam earum notis à saporibus desumptis, ut nunc pluribus de iis agendum non sit. Hæc saltè paucis in hunc locum referre voluimus, ut hic saporum usus studiosis esset manifestior. Licet enim saporibus inter accidentia numerentur, nec propriis viribus morbos oppugnent, Medicis tamen in id plurimum conducunt, quòd (ut modò demonstravimus) vitium in medicamentis exquirendarum indices existant.

DE TACTILIBVS

qualitatibus.

CAP. V.

DE primis, secundis & tertiis medicamentorum qualitatibus (quas ob id tactiles appellant, quòd tactu percipiuntur) supra libro secundo egimus. Eas tamen nunc ita discussimus, ut de iis agendi copiosius nobis nunc occasio non contemenda supersit. Cum enim medicamentorum accidentia, quibus ipsa dignoscuntur, aut eorum vires exponuntur, hoc libro discutienda sumpserimus, de his etiam merito fuerit aliquid hæc ipsa ratione tractandum: qua videlicet non causæ sunt, sed causas suis utique notis patefaciunt. Siquidem ad agnoscenda simplicia non coloribus solum, odoribus, aut saporibus indicia sumuntur, sed ab his etiam qualitatibus, ut ab ipsa quoque forma & figura, de quibus hoc & sequenti capitibus agere constituimus. Qualitates itaque tactiles hæc sunt, caliditas, frigiditas, siccitas & humiditas: quæ quidem primæ vocantur, quòd ex eis reliquæ prodeant. Pro varia namque primarum qualitatum mixtione, varias quoque corpora differentias nanciscuntur: ut nimirum dura, vel mollia sint: crassa, vel tenuia: densa, vel rara: gravia, vel levia: lenta, vel fixabilia: denique vel levia, vel aspera. tot enim maximè tactilium qualitatù discrimina Medici observantur, quæ nobis sigillatim & brevibus exponenda sunt. Quod ad frigiditatem & calidita-

tem attinet, qualitates certè sunt effectu potius ipso & experientia, quàm subito tactus indicio dignoscendæ. Cum enim cæteræ qualitates actu tales existant, ut quamprimum continguntur, hoc ipso sensu semetipsas patefaciunt: calor tamè & frigiditas medicamentorum tactu non prius percipiuntur, quàm calore nostro fuerint in actum reducta. Siquidem potestate, non actu medicamenti dicuntur inesse, nisi cum (ut modò dictum est) suos etiam exerunt effectus. Non possunt ergo medicamentorum qualitatibus hæc dignosci, quòd si tactum consulas) omnia penè sint eodem modo disposita, pro varia temporum constitutione. Siquidem frigida sunt non ea solum, quibus refrigerandi vis inest, sed quæ calore sunt etiam vehementissimo. Licet autem caliditate medicamenta, vel frigiditate tum demum dignoscantur, ubi suis se viribus exeruerint, non id tamen causarum indices existunt, cum eas subsequantur: indicia verò medicamentorum eum præcedere debeant. Verùm hæc fortè subtilius quàm res proposita postulaverit. Humiditas itaque & siccitas, cum actu, non sola potestate rebus insint, ipso statim tactu medicamentorum differentias exponunt, quibus ea inter se dignoscantur. Fit equidem interdum, ut quæ reverà sunt humida, si congelentur, tactu sicca videantur. Hoc tamen in medicamentis rarissimè contingit. Quòd si quando contingat, facilè congelatum à sicco distinguitur. Cæterum hoc in loco humida vocantur, non (ut supra) quæ vim habent humectandi, sed quæ proprio termino contineri nequeunt: quòd sit, ut vasculis excipiantur. Siquidem multa potestate sint humida, quæ sicca tamen sunt actu. Liquida igitur forsitan magis propriè nominentur. Idem quoque de siccitate iudicium esto. Multa namque liquida sunt actu, quibus exiccandi vis inest. Sicca verò dicuntur, non quæ talia sunt facultate, sed quæ proprio termino continentur. Congelata quidem proprio termino contineri videntur, quòd in seipsis, non autem extrinsecus contineantur. Verùm terminus hic eis proprius non est: quòd sit, ut levi calore dissolvantur, atque ita quæ suapte natura consistere videbantur, subito dissolvant. Sunt itaque sicca (certioris doctrinæ gratiâ) non ea solum, quæ si vasculis exerantur, non dissolvant: hoc tamen pulveribus contingit, etiam siccissimis: licet quodammodo tamen consistant, sed quæ linteaminibus obpressâ madorem eis nullum conciliant. Dura sunt autem, quæ digitis pressâ, non cedunt. Pulsa siquidem cedunt etiam durissima. Quam ob causam vox hæc (pressâ) definitioni videtur addenda esse, ut res, quid sit, facilius intelligatur.

Quæ verò cedunt, mollia nominantur. Verùm nec id satis esse iudicaverim. Siquidem liquida digitis etiam pressâ cedunt, quæ tamen mollia non sunt: nisi vox ea largius,

atque adeo improprie sumatur. Dicitur ergo id addi poterit, ut molle dicatur, quod digitis pressum cedit, nec iis amotis denuo coarctat. **Crassum.** Crassum autem vocant (μακρομερής Grecis dictum) quod teri quidem potest, verum difficillime. Contrarium huic, quod **Tenue.** leviter in pulverem redigitur: (tenue vocant, seu μικρομερής.) Hæc quidem descriptio duris solummodo competit corporibus. Cum tamen hæc voces liquidis etiam attribuantur, alia quoque ratione crassum & tenue definienda sunt. Liquida namque nequaquam conteruntur. Quamobrem liquores crassi nominantur, quorum guttæ consistunt: tenues vero, quorum guttæ citò diffunduntur. Tenues etiam vocantur, qui partibus constant subtilibus, ut quamprimum evanescant. **Densum.** Densum est, quod partes ita contractas habet, ut nullo distinctæ sint interstitio. Poros nominant, seu meatus, ea corporum spaciola, quibus eorum partes à se invicem seceduntur. Quod itaque poris constat magnis, aut exilibus & multis, rarum nominatur: densum vero, siquidem iis destituatur. **Rarum.** Cæterum id in hisce fuerit observandum, ut hoc ipsum destitui privationem denotet, non simplicem negationem: quod discrimen è dialecticis discendum est, ne res non integre intellecta confusionem & homonymiam pariat. Novimus enim aquam poris etiam carere, cum tamen densa non sint appellanda. Poris itaque destitui dicuntur, quibus talis est substantia, ut si poros non habeat, porosa tamen esse possit. Talia sunt, quæ solidam habent substantiam. Liquida namque poros admittere non possunt, cum partes eorum consistere nequeant, sed in seipsas subito confluant: quò fit, ut spacium inter eas constitui non possit. Cum itaque liquida porosa non sint, hoc est, talia, ut poros suscipere queant, nec ipsa quidem poris proprie destitui dicuntur: quò fit, ut nec densa nominati debeant, nisi quis improprie vocem hanc eis attribuere velit. Possent ad hanc rem utrinque proponi multa, quibus ea vel confirmari sententia possit, vel impugnari, quale hoc est, quod in aqua violenter agitata conspicitur. Cum enim spumam concipit ex aëre, qui aqua immiscetur, porosa fortè judicari possit: sed subtilis hæc disputatio movenda quidem hoc loco fuit, non autem expedienda, ne constitutos brevitatibus limites egrederemur. **Grave.** Grave corpus appellatur, quod **Leve.** exigua mole magni ponderis est. Leve, quod vice versa pondus exhibet exiguum, etsi mole sit amplissima. Physicis hæc qualitates alio modo definiuntur. Gravia siquidem vocant, quæ deorsum vergunt: levia vero, quæ sursum feruntur. Verum hæc descriptiones licet verissimæ sint, hoc tamen loco nihil juvant. Nullum enim nobis medicamentum offerret, quod suapte natura sursum tendat, sed

omnia ponderis aliquid habent: quò fit, ut hic levia vocentur, non quæ simpliciter talia sunt, sed quæ minus gravia cæteris existunt. Cæterum de gravitate merito fortè dubitare liceat, sic ne tactilis qualitas, an non? cum solo visu discerni posse videatur, nec contingendo, sed sustinendo gravitatem percipiamus. Verum & hoc ea de causa, quam modo exposuimus, dimittere cogimur. Lenta nominantur, quorum partes adeò glutinosæ sunt, & ita sibi invicem adhærescunt, ut nec flexa frangantur, nec pressa dissiliant. Friabilia vero sunt hisce contraria, quæ vel digitis etiam leviter compressa in pulverem statim discernuntur.

Porò quibusdam placet, ut liquida quæ viscosa sunt, vel digitis, glutinis infar, implicentur, aut diducta difficulter dissolvantur, & in longitudinem extendantur. Placet, inquam, aliquibus, ut talia lenta quoque nuncupentur: quod nec improbaverim, cum parvi referat, qua voce describatur unumquodque, modò res homonymiâ non involvantur. Lentum tamen friabili contrarium esse constat, ut unum debeat esse genus utrisque, nec possit extra id utralibet pars evagari. Cum itaque friabilia solidis competant, lenta quoque solida solummodo proprie videntur esse nominanda. Quòd si vox hæc adeò latè patet, ut viscosa quæque complectatur, atque adeò liquidis etiam conveniat: alia voce contrarium fuerit denominandum, qua videlicet si liquores exprimantur, qui lentum non sunt. Duabus itaque vocibus res etiam diversas designantibus unica contrariabitur: quod inconveniens facile vitabitur, si liquida viscosa, vel alia quapiam voce, non autem lenta nuncupentur. Sed in his diutius fortè moramur, quam deceat. Asperum denique dicitur, quod tactum sua lædit inæqualitate, seu quod contactas partes quodammodo radit & exulcerat. Quòd autem nihil ejusmodi continet, quo tactus offendatur, leve dicitur.

Hæc sunt ferè tactilium qualitarum differentia, quas in medicamentis vel compositis, vel simplicibus examinandis observant Medici. Nunc vero ut ad exquirendas medicamentorum vires, ab hisce qualitatibus indicia sumantur, nondum satis (ut existimo) liquet. De primis qualitatibus hoc initio hujus capituli adnotavimus, eas nempe non subire si tactu percipiuntur ea quibus insunt subiecta, proferri, quin prius in actum redigantur. A primis ergo qualitatibus nil certò colligere licet, an medicamenta vel calefaciendi, vel exicandi, vel humectandi vires habeant: cum multa potestate contrarias habeant qualitates iis, quas actu exhibent. Ut plurimum tamen ad humectandum liquidis, & ad siccandum siccis utimur, ut quandoque tactus ipse qualitates etiam has ostendat.

Quod

Lentia.

Friabilia.

Asperum.

Leve.

Quod ad reliquas autem tactilium qualitatum differentias attinet, nullum omnino, vel certè levissimum de medicamentorum viribus iudicium subministrant. Voces equidem ipsarum rerum, quibus tribuuntur, vires denotare videntur, ut quæ crassa sunt, inersandi vim habeant, quæ mollia, molliendi, quæ sunt aspera, tergendæ, & cæteræ pariter tactilium differentiarum. Verùm quàm tuta sit de hisce coniectura, non videntur, qui hæc diligentius examinaverint.

DE FORMA ET FIGURA medicamentorum.

CAP. VI.

HACTENUS eas expeditimus qualitates, quæ certis percipiuntur sensibus: visu nimirum, olfactu, gustu & tactu: nunc nobis de figura & forma medicamentorum aliquid est exponendum, quæ videlicet qualitates non dictorum sensuum aliquo, sed pluribus percipiuntur. Visu siquidem & tactu cognoscere liceat, quæ figura sit, vel forma medicamentorum: licet hæc qualitates propria non sint horum sensuum objecta: per accidens enim, respectu nimirum coloris, formæ rerum, & figuræ conspiciuntur: & corpora non sunt figurarum, aut formarum respectu tangibilia. Cæterum hæc forma non est ipsa rei per se subsistens substantia, quam supra diximus facultatem, & causam eorum effectuum esse, quos in causarum expositione supra descripsimus: sed accidens est, effectus videlicet formæ substantialis, & externa quædam species, non ratione, sed modò dictis sensibus percipienda. Verùm discrimen inter formam & figuram hic observari deest. Est enim utraque species quædam externa. Differunt hæc ergo ratione, veluti superficies à toto corpore differit. Siquidem figura profunditate, non autem forma destituitur, ut plures figuræ formam efficiant, veluti totum suis constituitur partibus. Ad simplicium itaque dignotionem, figurarum & formarum discrimina sedulo sunt expendenda. Quod autem tot sint formarum & figurarum differentie, ut paucis generibus comprehendi non possint, & hæc indisereta multitudo melius experientia & exercitio frequenti, quàm longa descriptione cognoscatur, non est, ut in hisce diutius evagemur. Hoc saltem exempli loco dixisse sufficiat, in simplicibus exquirendis has maximè figuras animadverti, circulem, oblongam, variè dissectam, variis item angulis extuberantem, latam, &c. Formæ verò partibus animalium maximè describuntur, ut oculo bovis, auricula muris, canum testiculis, cauda scorpionis, hirci lingua, dente leonis, & similibus. Qui plures habere volent formarum & figurarum differentias, herbarum descriptiones consulat. Hic itaque præcipuus est usus formarum

& figurarum, ut medici simplicia maximè dignoscant. In compositis enim rarò à forma, vel figura iudicium sumitur, quòd pro cuiuslibet artificis arbitrio, varias medicamenta formas nanciscantur, quibus suam pharmacopœi probent industriam. Sunt autem, qui præter hanc formarum & figurarum utilitatem, aliam excogitare tentaverint, ad vires videlicet medicamentorum investigandas. In herbis enim id usu venire contendunt, ut qui foliis consentantioribus, refrigerandi facultate polleant: quæ verò follicula proferant tenuissima, calefaciendi, quæ spinis & aculeis munita sint, incidendi: quæ sit, ut etiam plebejis carduus benedictus adversum lateris dolores valere putetur. De cæteris similia quoque venditant. Verùm in hisce fallacius est iudicium, quàm ut generalibus præceptis certò comprehendi possit.

DE PONDERIBVS ET MENSVRIS medicamentorum.

CAP. VII.

ALIA series accidentium, quæ medicis observanda veniunt, est quantitas. Hæc enim per se nihil agit, quòd medicus vel sanitatem tueri, vel amissam evocare possit: quæ causa est, ut nec inter causas numeranda fuerit. Licet autem, ut suum medicamenta finem allequantur, certa sit quantitas constituenda, nec quidvis qualibet mensura suos exerat effectus, hoc ipsum tamen quantitatem non est adscribendum, sed rebus ipsis, quæ certa quantitate comprehenduntur. Nam si rhabarbarum drachmæ unus pondere purget, dubium non est, quin duarum mensura magis sit purgaturum: nequaquam tamen hæc ipsa dosis causa purgationis statui debet, sed insita rhabarbaro facultas. Nam si duodecim exhibueris uncias, nequaquam operabuntur, nisi res ipsa, quæ tanto pondere mensuratur, eam vim habeat, qua purgari possit. Hæc eadem ratione refutatur eorum inscitia, qui venena quædam sola quantitate lethalia esse iudicant. Licet enim clarioris doctrinæ gratia phrasim hanc retineri posse concedamus, ut alia simpliciter, alia verò quantitate mortem inferre statuatur: nequaquam tamen hoc ita fuerit intelligendum, atque si quantitas ipsa per se lethalis existat, sed quòd id ipsum, cui quantitas adscribitur, majores habeat vires, quàm si vel dimidiam, vel decimam ejus partem exhibueris. Ut igitur medicamentorum vires certo sine contingant, ne vel evagentur ulterius, quàm conveniat, vel scopum sibi propositum non contingant, pro variis uniuscujusque viribus certa quantitate, quæ vel pondere, vel mensura circumscribitur, exhibenda sunt. Pondera autem, quibus hodie medici utuntur, hæc sunt:

GRANUM, *ovale*, minimū pondus est quo utimur, sumimus autem grana piperis albi, si alia pondera desunt, quorum viginti scrupulum, sexaginta drachmam constituunt, atque ejus hæc est nota G.

OBOLUS, *obolis*, pendet grana decem, seu scrupulum dimidium. Sic autem scribitur. S.

SCRUPULUS, *scrupula*, pendet obolos duos, seu grana viginti. Sic notatur D.

DRACHMA, *drachma*, pendet grana sexaginta, seu scrupulos tres: & est octava pars unciæ. Hujus est nota Z.

Aureus Arabum & denarius Romanus pendet drachmam unam, & insuper septimam ejus partē, unde septem denarii, vel aurei constituunt unciam. Sic notatur X.

UNCIA, *uncia*, duodecima pars libræ, constat drachmis octo, denariis septem: talis est nota Z.

SEMIS, vel semissis, id est, dimidium, sic scribitur B.

SESCUNCIA, seu sescunx, unciæ una & semis sic notatur Z i B.

SEXTANS, duæ unciæ. Z ij.

TRIENS, quatuor unciæ, quarta pars assis.

QUINCUNX, unciæ quinque.

SEPTUNX, unciæ septem.

BES, vel beasis, quasi bis triens, unciæ octo.

DOBDRANS, unciæ novem.

DEUNX, unciæ undecim.

AS, vel assis, unciæ duodecim, seu libra.

LIBRA, *libra*, duplex est: publica, seu civilis, & Medicinalis. Medicinalis, quæ & Romana, & As, duodecim unciæ pendet: & hæc est officinis usitata. Civilis seu publica, pendet unciæ sedecim: libræ autem hæc est nota LB.

MARCA continet unciæ octo, seu sedecim lotones, & his utuntur aurifabri.

ANA idem potest, quod singulorum tantundem, vel partes æquas, cujus nota est ana.

HAB autem sunt pondera, quibus medici & pharmacopœi hodie communiter utuntur, quæ his in promptu esse debent, ne deficiente uno quid pharmacopœum remoretur.

QUOD ad mensuras attinet, sunt vel liquidum, vel aridorum, vel herbarum, florum, radicum & leguminum.

ARIDORUM mensura est.

MANIPULUS, qui dicitur fasciculus herbarum, aut similia, qui manu comprehendi potest: sic scribitur M.

PUGILLUS, sic digitis simul in extremitate compressis: nota ejus est P.

LIQUIDORUM vero mensura est.

LIBRA civilis, seu publica, quæ pendet unciæ sedecim.

HEMINA Italica est dimidius sextarius Atticus, & pendet unciæ mensurales novem: tantundem quoque pendet cotyla Attica. Co-

tyla Italica est libra mensuralis, seu duodecim unciæ.

SEXTARIUS Atticus continet duas heminas, seu unciæ decem & octo.

CHÆNIX, sextarii duo.

CHUS, chænicus duo.

CONGIUS, sive choa, sex sextarios continet.

BICONGIUS, duodecim sextarios.

TRICONGIUS, octodecim sextarios.

SED hæc de ponderibus & mensuris sufficiant.

DE VALORE, SEU taxatione.

Cap. IIX.

SAEPENUMERO contingere solet, ut pharmacopœi unum idemque medicamentum variè distrahant. Alius enim minori, alius majori pretio rem suam venditat: unde cives multoties decipiuntur. Interdum etiam accidit, ut in conferendis receptis pretii rationem non habeant medici, ægrotantiumque: fortunæ minime perpendant, sed potius summa egestate præditis, medicamenta ordinent pretiosiora: quæ cum persolvere nequeant, negligere tandem cogantur. Quare ut aliquid etiam de medicinarum taxatione, & quidem præcipuarum

Dferè Germaniæ officinarum, nostro tempore commuai (non enim omnibus in locis observari solet) in medium afferamus, operæ pretium esse videtur. Taxationem itaque hoc in loco nihil aliud esse dicimus, quàm medicinarum secundum pretium ætimationem. Pretium autem esse monetam seu pecuniam, quæ pro re emptæ datur. Verum cum hæc pro varia dominiorum ratione variet, vulgari nostra moneta (cujus denarii decem, vulgò *Rappen* dicti, bazium Constantiensem unam constituunt) unum quodque medicamentorum genus æstimabimus, initio à simplicibus sumpto, quorum taxa seu valor sic se habet.

Florum nostratum pugillus denariis duobus, vel ad summum tribus plerumque venditur.

Herbarum nostratum manipulus denario unico vel duobus æstimatur: peregrinarum verò plures emitur.

Fructus pro varia tum specierum, tum loci differentia variè distrahuntur.

Seminum unciæ dimidia à denario unico ad duos vel tres septasariis coemitur.

Radicum vulgariarum Z si denariis duobus vel tribus ad summum (exceptis peregrinis) comparatur.

Quod ad compositorum taxam attinet, primum locum syrupi obtinent, quorum unciæ semis denariis tribus, vel quatuor ad summum emitur, exceptis iis, quibus cassia, vel manna, vel pretiosorum laxativo unum aliquod ingredi-

ingreditur, & tunc uncia dimidia denariis sex, A vel pluris pro ingredientis valore aestimatur.

AQUARUM destillatarum communium uncia una denariis duobus emitur: caponis verò denariis decem: rorisinari & majoranæ denariis quinque: & aquarum vitæ compositarum baziis duobus Constantiensibus comparatur.

SUCCORUM medicatorum (Arabibus Rob) uncia dimidia, denariis tribus vel quatuor valet.

ELECTUARIORUM solutivorū uncia media, denariis decem emi solet.

PILULARUM drachma una, denariis sex, vel ad summum octo constat.

OPIATORUM uncia dimidia, denariis octo venditur.

ECLEGMATUM (Arabibus Loch) uncia semis, denariis quatuor, vel quinque.

CONSERVARUM uncia una, denariis quinque vel sex.

ELECTUARIORUM aromaticorum uncia denariis decem.

SPECIERUM confectio[n]um aromaticarum scrupulus unus, denariis quatuor vel sex emitur, exceptis iis, quibus moschus, vel ambra, vel aurum, vel argentum, vel margaritæ ingrediuntur, quorum scrupulus denariis octo vel decem ad summum vendi solet.

TABULARUM aromat. uncia dimidia, denariis quinque, quæ verò moschum, vel ambram, vel margaritas recipiant, denariis decem comparatur.

TROCHISCORUM drachma una denariis octo.

OLEORUM uncia dimidia denariis quatuor: olei verò de moscho denariis decem: olei vitellorum ovorum denariis octo: balsami artificialis, & cæterorum oleorum destillatorum baziis tribus venditur.

UNGUENTORUM uncia semis denariis quatuor, excepto citrino, aureo fusco, & Ægyptiaco, quorum $\frac{3}{4}$ denariis octo constat.

EMPLASTORUM & ceratorū uncia dimidia denariis quatuor, excepto stomachali

Acacia

Acoro

Ammi

Amomo

Amygdalis amaris

Adipe vulpis

Adipe cervino

Alumine

Asaro

Asla

Arsenico

Aqua pluvia

Aqua marina

Aspalato

Balaustio

Balsami liquore

Succus hypocistidis, vel prunorum agrestium.

Radix alari, aut calamus aromaticus officinarum.

Anisum, cuminum.

Asarum, aut calamus aromaticus officinarum.

Absynthium, nuclei persicorum.

Ursinus.

Auferinus.

Sal fossilius.

Acorus, vel carpesium.

Asla foetida officinarum vel sagapenum.

Sandaracha.

Aqua fontana pura.

Aquæ libra una, in qua salis $\frac{3}{4}$ iv. bullierint, aut muria piscis.

Lignum aloës officinarum.

Malicorium.

Terebinthina stillatitia, aut oleum caryophyllorum, aut nucleus moschata, aut balsamum quod ex India advehitur.

DE SUCCEDANEIS,
sive quid pro quo.

CAP. XI.

SUCCEDANEA dicuntur medicamenta, quæ pro aliis posita similes vires habere creduntur: Græcè vocantur *ἀντιόδοξα*: quibus idè opus est, quòd quibusdam simplicibus hoc tempore in universum caremus, ut balsamo, calamo aromatico vero. Quædam adferuntur quidem, sed plerunque vetustate confecta & arefacta, ut myrobalani: vel adulterata, vel alioqui vitiosa imbrisibus, aut vicinia atque contactu rerum noxiarum, pro quibus alia supponi necesse est. Et ut maxime difficile est invenire, quæ per omnia aliis respondeant, melius tamen est integris succedaneis, quàm genuinis corruptis uti. Mediocria tamen genuina quibusvis succedaneis præferantur. Cæterum hic locus de succedaneis recognitione & repurgatione exactiore opus haberet. Multa enim passim apud authores, non Arabes solum, sed Græcos quoque extans, quæ non satis aptè aliis substitui posse videntur. Nam pyrethrum pro zingibere poni, haud idoneum est. Illud enim fervidam & igneam naturam habet: rectius piperis aliquod genus sumi videretur. Pro agarico euphorbium ponere periculosum. Pro cnidii semine, vitis semen ineptum, & alia ejus generis plurima, virtus dissimilia. Verùm talia castigare non unius hominis, sed integri collegii medicorum labor est. Quare eorum, quæ subjungemus, succedaneorum usus esse poterit, donec tempus meliorem aliquem ordinem proferat, aut Principum vel Magistratum diligentia factum sit, ut vera ipsa simplicia advehantur. Eorum autem talis erit ordo, ut succedanea illis, in quorum locum supponuntur, ex adverso scribantur: quemadmodum pro

Balsami semine	Nux moschata, vel caryo phylli.
Been albo }	Radices pastinacæ sylvestris, aut satyrii, aut rerebinthi sum-
Been rubro }	mitates.
Bitumine	Asphaltum officinarum, quod verum bitumen est, vel pi-
	sphaltum.
Buccinorum testis	Ostreorum testa.
Calamo aromatico	Schcenanthos.
Chalcitide	Vulgaris coppa rosa, aut vitriolum verustate candidum
	factum.
Cardamomo	Cardamomum majus officinarum, vel nasturtium, vel juni-
	peri, vel cedri bacca.
Charta usta	Papyrus vulgaris usta.
Carvi	Anisum, vel daucus.
Carpobalsamo	Cubebæ, galanga.
Carpesio & }	Cinnamomum vulgare electum.
Cassa }	
Caphura	Sempervivi succus.
Cinnabari Græcorum	Lapis lazuli.
Cinnamomo	Cinnamomi vulgaris, canellam vocant duplum.
Coſta	Radix angelicæ, aut zedoaria.
Chryſocolia minerali	Lapis Armcnius, & in medicaminibus chirurgicis adalte-
	rata ex Dioscoride.
Cerussa	Spodium, pompholix.
Calamiſtha	Mentastum, pulegium.
Cubebe	Cinnamomum vulgare selectum.
Cumino	Semen rutæ, vel agni.
Cypero	Juniperus major.
Dictamno Cretens	Pulegium.
Doronico	Galanga, vel caryophylli, vel zedoaria, cum citri cortice,
Dauco	Pastinaca.
Diphryge	Marchasita ustus, aut æs ustum.
Ebeno	Lignum guajacum.
Elaterio	Succus foliorum cucumeris agreſtis.
Epithymo	Epithymbra Cretica sub nomine epithymi.
Eupatorio Mesuz	Alari & absynthii ana dimidium.
Folio	Nardus Indica, mæcis, caryophylli.
Ferrugine	Squamæ ferri.
Fimo palumbino	Fimus columbæ.
Felle ſuillo	Fel petdicis, vel piscium.
Galbano	Sagapenum.
Gentiana	Alari & radiceis capparisa ana dimidium.
Glaucio	Cityfus, aut memita vulgaris.
Glycyrrhizæ succo	Pulvis radiceis.
Gnidii coeco	Semen lathyridis.
Harmel	Dictamnium album vulgare, aut semen rutæ sylvestris.
Hederæ gummi	Gummi Perſici.
Hermodaçtulo	Folium anchuse, & dimidium bellii foris admovetur do-
	lentibus juncturis.
Hyſſopo	Hyſſopus vulgaris, aut saturcia.
Iride Illyrica	Helenium odoratum,
Lacca	Styrax.
Lanariæ radice	Radix veratri nigri.
Lapide Armeno	Lapis lazuli.
Lapide Phrygio	Marchasita.
Lapide Smiri	Pumex.
Lapide ſciſſili & }	Lapis hæmatites.
Lapide ſtellari }	
Lapide aſſio	Gagates.
Ligustico Dioſcor.	Levisticus vulgaris, aut cuminum.
Loto amara	Anagallis.
Lycio	Rhamnus sylvestris, aut polygoni succus.
Maccre Dioſcor.	Cupressus.

McLantheria

Melantheria	Vitriolum aut coppa rosa dicta.
Malobathro	Nardus Indica.
Melle	Saccharum.
Marrubio	Melisso phylum.
Minio veterum	Cinnabarium vulgare factitium.
Molybdæne	Lithargyros.
Misy	Vitriolum vetustum ustam.
Myrrha	Smirnum.
Myrrha Troglodytica	Calamus odoratus.
Nasturtii semine	Folia ejus sicca.
Nardo Syriaca	Juncus odoratus, seu schœnanthum.
Nitro	Borax non adulterata, vel sal fossile.
Nuce moschata	Spicanardi.
Ocnyo	Medulla cervi.
Oleo ricinino	Oleum vetus, aut raphaninum.
Oleo laurino	Cedrinum, vel ricininum.
Oleo omphacino	Ablutum oleum dulce.
Oleo rosato	Violatum, amygdalinum.
Omphacio	Succus rhois, vel vinum austerum.
Opio	Meconium.
Opopanace	Ammoniacum, galbanum, saga penum, bdellium.
Opobalsamo	Opopalbason, vel myrrha facte, vel oleum caryophyllo- rum, vel oleum nucis moschate expressum.
Oriza	Farina hordei.
Ozimo caryophyllato	Melissa, in affectibus cordis.
Phu	Nardus Celtica, aut Valeriana.
Phyco	Sandix, hoc est, minium vulgare, quæ est cerussa usta.
Pipere longo	Album.
Pipere albo	Nigrum optimum.
Petrofelino Macedonico in theriaca	Alterius regionis petroselinum.
Petrofelino	Smirnum, vel cuminum.
Pisafphalto	Asphaltum officinarum, aut pix cum bitumine mixta.
Pisfelæo	Pix oleo mixta.
Plumbagine	Lithargyros.
Pompholyge	Spodium & antispodium.
Radice Idea	Sumach.
Raphani femine	Succus ejus.
Rheo pontico	Centaurium majus, aut rhabarbarum.
Rhoë coriario	Rhus obsoniorum.
Rosis	Flos ipsarum.
Rubigine	Scoria ferri.
Sale Indo	Sal gemmæ.
Sale ammoniaco	Sal gemmæ, aut factitium.
Scariola	Endivia sylvestris.
Scammonio	Ricinus.
Satyrio	Semen cruce, scineus.
Sagapeno	Ammoniacum.
Sepiæ ossè	Pumex.
Scilla	Pancreatum.
Setacul	Radix pastinacæ sylvestris, vel sileris, vel baucæ, <i>Gihlen</i> .
Sefeli	Masiliente Dioscor. aut siler montanum vulgare, aut pe- cedani semen.
Sifone	Daucus.
Spodio	Antispodium.
Spuma niri	Nitrum, aphronitrum.
Stratiote aquatica	Lenis palustris.
Styrace rubra	Styrax.
Sulphure vivo	Cœctum, vel ustum.
Taraxaco	Cichorium sylvestre.
Terra Samia	Lapis hæmatites.
Terebinthias	Resina jaricca, quæ est vulgaris terebinthina.

Thymelææ semine
Thapsiæ succo
Thymo
Venerea concha
Veratro albo
Vino Faletno
Xylocassia
Xylobalfamo
Zedoaria
Zurumbet

Laureolæ semen, lathyridis grana.

Cardami, vel erucæ semen.

Thymbra, aut thymum vulgare.

Ostreorum conchæ.

Nigrum.

Quo dyvis fulvum, tenue, perlucens, odorum, vel Creticum.

Cinnamomum.

Maceris & cyperi ana partes æquales.

Aristolochia, &c.

Zedoariæ duplum.

His itaq; succedaneis contentos esse medicos oportet, donec meliorem aliquem tempus ordinem, ut dixi, proferat: licet quisvis alia multo plura pro variis locis, & affectibus, & hominum proprietate facere *antidotaria* possit. Sed nolim pharmacopœo licere vel clementissimum mutare sine docti medici consilio, ne audaculus fiat etiam in aliis. Sit itaque religiosus, & formidulosus in his permutationibus, tam medicus, quam pharmacopœus.

DE LOCO COLLI-
gendi medicamenta
simplicia.

CAP. X.

AD simplicium collectionem non parum conferre videtur locorum cognitio. Siquidem simplicia colligi nequeunt, nisi locus in quo unaquæque nascitur planta, sit manifestus, & planè percognitus. Non enim omnibus in locis plantæ omnes erumpunt. Aliæ namque hoc, aliæ illo situ, pro suæ quæque naturæ ratione lætantur. Quædam enim loco temperato, eoque, vel calido, vel inculto enascuntur. Quædam intemperatum tractum amant: & vel calidum, ut apricum, æstivum, & insolatium: vel frigidum, ut nemorosam, opacum, & sepiibus vicium: vel humidum, ut paludosum, aquosum, maritimum, & uliginosum: vel siccum & aridum, ut saxosum, montosum, clivosum, locum prope semitas, vias, rudera, parietes & muros. In temperatis locis, & quidem cultis, ut hortensibus, feliciter nascuntur betonica, pulegium, calamentum, origanum, majorana, parthemium, stœchas, hyssopus, mentha, salvia, satureja, thymus, chamæpythis, centaurium majus, absinthium, apium, eupatorium Mesuæ, olusatrum, violaria, smyrnium, lactuca, intybus, portulaca, borrago, buglossa, fumarica, malva, solanum, spinachia, beta, brassica, cucumis, melo, cucurbita, &c. Culta deinde campestria videntur coriandro, hyacintho, hyperico, oronithagolo, elatine, chamæcisso, ægilo, ofyride, aphaca, orobanche, melanthio, buphthalmo, anthemide, sylvestri papavere, xyphio, hyperico, cyano, &c. Inculta verò videntur psyllio, hieraclo, cardui omni genere, atrætyli, ferulis, sylvestri foeniculo, gramine, bunio, &c. In locis calidis plantæ calidæ valentiores colliguntur. Frigida loca, ut sylva

planæ, ephemerum, hippoglossum & filicem amant: montanæ verò leviachantam, & inibi prærupta loca petroselinum, & Rhodiam radicem. In opacis simul & aridis nascuntur helenium, chrysocome, asarum, viola purpurea, astragalus & cyclaminus: in humidis vero opacis, clematis altera, quæ & secus aggeres invenitur, item phyllitis. Agrorum & pratorum sepiibus hærent asparagus, ruscus, rhamnus, rubus, rubia & ligustrum. In humidis & palu-

stribus locis, ac secus magnarum serobium aggeres feliciter erumpunt plantago, coronopus, ranunculus, scordium, eleoselinum, sphondylium, lysimachia, alisma, chelidonium minus, pentaphyllum, equisetum, limonium, heliotropium parvum, tussilago, verbenaca, hydro-piper, conyza tertii generis. Et magis palu-

stribus gaudent cyperus, typha, sparganium, juncus. At tam lacunosis, quam admodum palustribus innatant nymphæa, potamogetum, lotus Aegyptia, colocasia foliis in aquis conditis, & extrâ eminentibus. Malabathrum similiter in Indiæ paludibus nascitur, atque in Italia oryza, hippolapathon, ac millefolium Stratiotes. Tribulus æquè in lacubus, paludibus, fluminibus nascitur, atq; in mari: quorum litoribus ac ripis familiare spectatur nerium, Adianthum, itemq; trichomanes fuliginosis specubus gaudent, præsertim si secundum amnes existant: aut asperginosas sequuntur ripas, quæ præruptis locis inhærent. Vitex deinde, elichryson, bubonium, botryx, rha fluminum ripas accolunt. Crithamum verò, brassica marina, chamæleo niger, androsaces, papaver corniculatum, dorychnium, solanum somniferum, glaux hippophanes, hippophæstum, tragium, tithymalus paralius, pepelis, alypon, absinthium seriphum in maritimis tum litoribus, tum scopulis, tum etiam collibus emergunt. Tripolium etiam in maritimis exurgit,

ubi scilicet allidit unda, iterumque recedit modo in mari, modo in sicco degens. Non nisi aquis proveniunt bryon, thalassion & alga. At in riguis fontium, præsertim quæ hyeme tepescunt, sion, atque aquaticum sisybrium unâ innatant, ut quasi invicem fraternam videantur inesse amicitiam. Præsertim trifolium, lotus sylvestris, anonis, daucus, carum, oxylapathum, centaurium minus, hemerocallis, colchicum, betonica, &c. Sicca, arida & siticulosa loca petunt eryngium, satureja, lithospermon, lycium, salvia, stachys, onosma, lonchitis,

tis, cynoglossa, echium, buglossum, chamæpy-
 tis, veratrum nigrum. Aridissimis & saxosis
 exurgunt capparitis, paronychia, asplenium, cli-
 nopodium, circæa, lichen, libanotis, symphy-
 tum petræum, saxifragum, helxine, hemioni-
 tis, sed utrunq; genus, cotyledon, cymbalion,
 polytrichon, ita ut harum pleræque sæpius in
 ædificiorum ruinis, ac saxosis admodum locis
 virefcaut. Montes adamant nardum, tam Indi-
 cum & Syriacum, quam Celticum & monta-
 num, centaurium majus, mandragora, hastula
 B regia, satyrium, gentiana, ligusticum, alysson,
 smyrnium, veratrum album, ruta sylvestris, po-
 lernonia, polygonatum, thymalus, characias,
 polium, parmica, thymelæa, chamelæa, glycy-
 rhiza, asclepias, narcissus, thapsia, pæonia,
 æthiopsis, clymenum, onagra, cacalia, aconi-
 tum, daphnoides, hyssopum agreste, peucedan-
 num, chamædaphne. Collium amœnitate ca-
 piuntur nepeta, spartium, cuminum sylvestre,
 chamædys phalangium, thymum, &c. Tam
 intra quam extra oppida & urbes, ut plateis,
 monumentis, parietinis, ruderibus, propter
 muros & hororum sepimenta visuntur ver-
 bascum, blattaria, thlaspi, iberis, malva, cheli-
 donium majus, urtica, ebulus, sambucus, crysi-
 mum, aristolochia longa, marrubium, chrysan-
 themum, galioptis, senecio, tribulus terrestris,
 sideritis, eupatorium, hyoscyamus, cicuta, per-
 sonata, xanthium, sylvestris cucumis. Sunt præ-
 terea, quæ arboribus innasci velint, in quibus
 residet, atq; ab hisdẽ suscipiunt alimentum, ut
 agaricum, viscum, polypodium, lichen, spha-
 gnos, dryopteris. Aliæ quidẽ in arboribus con-
 spiciuntur, aliæ verò prius è terra exortæ, per
 arbores repunt, quemadmodum labrusca, vi-
 tis nigra, bryonia, hedera, clematis altera, smi-
 lax, lupulus, convolvulus, periclymenum.
 Non desunt etiam herbæ, quæ sine radicibus
 in aliis herbis profiliant, neque alibi, quàm in
 illis reperiantur, ut castutha, epithymum, epi-
 thymum & epistæbe. Quare cum simplicia,
 seu plantæ ignorato loco colliginequeant, loca
 diligenter medicinar studio sunt perscrutan-
 da, ut sciant, quibus in locis unaquæque nasca-
 tur planta, licet suos unaquæque sequatur si-
 tus: nihil tamen obstat, quia eadem modo in
 montibus, modò in planis, nunc in collibus,
 sæpè in vallibus, nonnunquam in agris & pra-
 tis, ac etiam in aliis variis locis nullo discrimine
 inveniri possint.

DE DOMO, SEU AEDIFI-
 cio & officina pharmacopœi.

CAP. XI.

HACTENUS de loco colligendi simplicia
 disseruimus: nunc de loco conservandi,
 seu reponendi medicamenta agendum est. Cum
 autem medicamenta non solum speciatim in

A vasis, verùm etiam generatim in domo & offi-
 cina reponantur, primò pharmacopœi do-
 mum seu ædificium, & officinam, deinde par-
 ticularia vasa exequemur. Sic itaque pharma-
 copœi ædificium in foro situm, aut in aliqua
 celebri platea, in capite ejus loci, cujus exterior
 & libera pars ad orientem: altera ad septen-
 trionẽ spectet. Janua juxta murum, qui in oc-
 cidentem vergit, colloctur. Ad sinistram ubi
 introitur, sit pharmacopolium satis magnum,
 quadratum, lucidum, fenestris amplis, non ni-
 mis altum, ut tituli pyxidum supremarum legi
 possint. Non procul à muro septentrionali in
 domo sit fenestra, quæ emporibus semper pa-
 teat. Neque enim commodum est, ut quis ad-
 mirtatur, sicut inhumanum, emptores in do-
 mum non admittere. Pharmacopolium ha-
 beat duas januas, altera qua introitur, altera
 per quam in culinam (ut ita dicam) exeatur:
 pharmacopolio continuum sit hypocaustum,
 tribus aut quatuor gradibus altius, sed multo
 minus, in quo saccharum & confectioes sic-
 cæ servantur, & hyberno tempore ministri ve-
 sperii conveniant. Habeat tres fenestras, unam
 magnam ad plateam, per quam lumen reci-
 piat. Duas parvas, quarum altera in pharma-
 copolium tendat, altera in culinam in ipsa, vel
 juxta januam. Oportet enim pharmacopœum
 valdè oculatum esse, & non Januam bifron-
 tem, sed Argum centoculum agere: proxima
 D est culina, vulgò laboratorum dictum, in qua
 coquatur, conficiatur, & aquæ destillantur:
 sequatur mox conclave, in quo materix, pere-
 grinæ præsertim, servantur, sub quo sit cella,
 in qua olea, pinguedines, radices glycyrrhizæ
 recentes, & similia reponantur: supra culinam
 sint conclavia duo, alterum ad vitæ, ollas, py-
 xides, arculas, & similia reponenda, alterum
 ad plantas indigeas reponendas: in hoc sint
 longæ cistæ, distinctæ, suis interseptis, in quas
 plantarum partes distinctè ordine alphabeti-
 co condantur. Supra hæc sint duo palatia ad
 plantas exiccandas. In summa, tota officina
 à reliqua domo & æconomia sit distincta &
 separata.

DE HYPOCAUSTO.

CAP. XII.

F IN suprema hypocausti parte sacchari coni-
 collocentur: deinde confectioes in reposi-
 torium variis arculis constans: supra fornacem
 sit structura quædam lignea, cui cribra impleta
 recensibus confectioibus imponuntur, ut
 melius exiccantur. Deinde sit aliud reposi-
 torium distinctum, in quod fragmenta crudi sac-
 chari imponuntur. Non procul ab hac repo-
 nat in locum aptum pulvinar cum cultro
 longo, lato, tenui, quo folia auri & argenti di-
 viduntur, affixum tabulæ, quæ volumen auri &
 argenti contineat. Eodem loco & formæ ad
 saccharum servantur.

DE PYXIDIBVS, ARCULIS, VITRIS, SACCHIS, OLLIS, & SATERIS
locis reponendi medicamenta.

CAP. XIII.

PYXIDIBVS variis opus est, videlicet lignicis, stanneis, plumbeis, æneis, ad medicamenta ocularia, lapideis, fistilibus: in primis verò una, in qua butyrum ad pilularum confectioes continetur, deinde alia, in quam congiuntur. Hæc est rotunda, plana instar orbis: utraque pars continet tres rotundos pedes, & in altera parte margine lata circumdatur, ut claudi possit.

ARCULIS majoribus ad herbas opus est, aliâ scutulis (ut vocant) utuntur minoribus, ad semina, & alia.

VITRA alia ad liquores, alia ad antidotos usurpantur, in quibus rectissimè pleraque servarentur, nisi in fragilitate periculum esset.

QUOD ad saccos attinet, alii sunt usitata forma, in quibus materia adportantur, & suspensæ servantur. Quidam enim herbas omnes in saccis suspendunt. Alii sunt, per quos materia colantur & exprimuntur. Alii verò figura longa acuminata, ex quibus mucagines mulgentur. Talibus etiam utimur ad decocta, liquores, & in vina factitia colanda.

OLLAE & URCEI omnis generis in certis quibusdam arcis servantur in pharmacopolio, ut semper in promptu sint, ne si quid ejusmodi vasculis excipiendum, aliunde primum sit petendum.

CATERUM herbae probè saccis lineis, vel, quod melius est, arculis ligneis servantur, ne à pulvere offendantur.

FLORES arculis tiliaceis reponuntur.

FRUCTUS armariis, pyxidibus, vel sportis asservantur.

SEMINA vasculis vitratis, aut sacculis ritè custodiuntur, aut charta aptè involvuntur.

RADICES integræ filo trajecto suspensæ servantur, loco umbroso.

CORTICES autem arculis lignicis reconducuntur.

SUCCI liquidi in phialis angusti oris asservantur, superfuso aliquantulo oleo: siccici verò, vasculis vitratis aut pyxidibus reponuntur.

GUMMI lachrymæ sicco loco custodiuntur, quemadmodum etiam animalia, & corualem partes.

AQUAE stillatiæ vasis vitreis, loco temperato commodè foveantur.

SYRUP, quoque vasis vitreis aut figulinis reponuntur.

OLEA expressa & macerata vasis vitreis, aut figulinis vitratis ritè reponuntur: destil-

A lata verò, vasis vitreis ore angusto, bene obturata servantur.

SPECIES aromaticæ sacculis coriaceis bene confutis, aut vasis vitreis, vel stanneis, vel pyxidibus optimè clausis retinentur.

ELECTUARIA, opiata, & conservæ vasis figulinis vitratis, aut stanneis bene obturatis, reponuntur.

CONDITA pyxidibus, aut aliis vasis obturatis asservantur.

LOCH & extracta figulinis vasis vitratis custodiuntur.

LINIMENTA & UNGUENTA vasis figulinis, vitratis, vel pyxidibus stanneis reponuntur.

EMPLASTRA & CERATA chartis oleo inunctis involvuntur, vel pyxidibus servantur.

TABULAE, orbiculi, arculis tiliaceis loco calido re servantur.

TROCHISCI papyro involuti, pyxidibus ligneis reponuntur commodè.

PILULAE vesica, vel corio, vel, quod melius est, papyro ceræ liquatæ intincta involvuntur, & pyxidibus stanneis sicciorè loco asservantur.

COLLYRIA arida, chartis involuta, pyxidibus reponuntur.

CONFECTA loco calido constituuntur.

**DE TEMPORE COL-
ligendi simplicia.**

CAP. XIV.

EXPEDITIO tum colligendorum, tum reponendorum medicamentorum loco, de colligendi quoque tempore, licet supra in primo libro sparsum, hoc tamen capite conjungim, cum non minus ac locus observatione sit dignum, nobis tractandum est. Nisi enim certo colliganur simplicia tempore, singularem & propriam virtutem habere nequeunt, maxime si aut immatura, aut jam vetusta & consumpta recipiantur. Colligenda itaque certo tempore sunt simplicia, eoque cum propriam jam virtutem sunt adeptæ. Propriam autem virtutem habere dicuntur, cum maxime vigent, seu matura sunt. Habet namque qualibet planta, & pars ejus suam maturitatem, quæ non tempore tantum anni, & dierum numero, sed magis ex ipsius rei natura æstimatur. Quæ enim perfecta sunt, ea eligenda: quæ ultra citraque existunt, ad medicamentorum usum parum sunt idonea. In peregrinis tempus collectionis sciri non potest: ideò tantum ex specie, odore, sapore, colore, & aliis accidentibus iudicium fieri oportet. Tempus autem collectionis in genere sic se habet.

FLORES vigore suæ maturitatis, jam appetiti (exceptis rosis) antè quàm marcescant, aut

aut cadant, quod Vere plerunque fit, colliguntur.

HERBÆ jam florentes, & semen quodammodo conficientes, colligi debent tempore meridiano, cœlo sereno, nullis per aliquot antè dies decidentibus pluviis, nec etiam rore nimium madentes, nimiove Solis calore retorridæ: id quod plerunque fieri poterit Vere, vel prima Æstate. Herbx autem, quæ in hortis per totum annum vident, & non reponuntur, quovis tempore colligi possunt.

SEMINA cum maturaverunt, & incipiunt exiccati, antè quàm decidant, recipiuntur: videlicet Æstate, ut Junio, vel Julio mensibus.

FRUCTUS dum maturaverunt, & boni sunt, antè quàm marcescant, deponuntur.

RADICES, fructa jam deperditò & incipiente foliorum defluvio, (quod plerunque Autumno fieri contingit) cœlo sereno effodiendæ sunt.

SUCCI plantarum, dum vident, & solia earum adhuc sint tenera, exprimendi sunt.

DE MEDICAMENTORUM DURATIONE.

CAP. XV.

DE collectionis tempore hætenus egimus: nunc de tempore durationis disserendum est. Alia enim medicamenta longiori, alia minori tempore durant. Quæ namque substantiam habent raram, citius viribus desituuntur: quæ verò crassam, diutius vires retinent. Præterea non omnia medicamenta recentia in usum veniunt. Quædam enim si ante sex menses (ut opiata) exhibeantur, non mediocriter ægris periculum inferunt. Quare ut Medici ritè, & bona cum conscientia medicamenta exhibere queant, eorum tempus & non solum anni, verum etiam mensis & diei, quo scilicet sint collecta, vel confecta, diligenter observandum est. Tempus autem durationis in hunc modum se habet.

FLORES quandiu coloris & odoris gratiam retinet, jam diu ad servari possunt, quod in paucis ultra annum non contingit. Quare singulis annis renovandi sunt.

HERBÆ, licet diutius quàm flores conservari possint, tutius tamen est, ut singulis annis renoventur.

SEMINA biennium durant, præter minuta semina frigida, quæ quolibet anno sunt renovanda.

FRUCTUS quotannis mutantur.

RADICES subiles, exiguæ & raræ substantiæ, quolibet mutantur anno: quæ crassæ, majores ac densæ, per duos & tres annos servantur.

CORTICES in annum perdurant.

SUCCI liquidi mutantur quotannis. Siccò

verò, & apud nos expressi, aut singulis annis, aut ad summum biennium.

GUMMI & resinæ diu perdurant, modò non in loco humido putridoque collocentur.

PAUCA animalia integra servantur. Sicciores, ut cantharides, non difficulter, ubi semel probè exiccata fuerint, custodiuntur: humidiora verò & pinguiora facillè corrumpuntur, putrescunt, & vermes generant: unde absinthium & similia putredinem arcentia illis adduntur. Partes verò animalium molles aliis diutius durant, nec certus terminus præfiniri potest. Pleraque annum durant: quædam vel propter cœli intemperiem, vel propter malam asservationem citius corrumpuntur. Quotannis autem usitate mutantur, interdum consultò quædam diutius anno servantur. Quoniam verò diligentia præparandi & reponendi multum ad durabilitatem facit, bonitas earum non ætate sola, sed ex qualitatibus æstimari debet. Valentergò, & efficaces sunt, quandiu non corrumpuntur. Corruptionem factor, rancidus sapor, litus & coloris mutatio indicat. Eadem in aliis quoque observanda. Omnia enim simplicia quandiu nativos colores, sapes & odores retinent, efficacia sunt, ac nequaquam rejicienda.

AQUÆ destillatæ quotannis mutantur.

SYRUP longi & aquosi paucis diebus conservantur: ad justam verò consistentiam cocti, simplices in sua bonitate annum servantur, compositi biennium.

DECOCTA per dies quatuor, vel quinque servantur.

ROB singulis annis commutantur.

ELECTUARIA aromatica, & quidem grata per annum, ingrata & amara per duos servantur: solutiva verò annum durant.

OPIATA usque ad annos sex, vel in decennium, in sua bonitate permanere possunt.

CONSERVÆ annum unum durant. Condita fructuum annos duos, corticum verò diutius servantur.

LOCH, sive eclegmata simplicia in sua perfectione annum servantur: composita biennium, exceptis, quæ amygdalas, pineas & pistachias recipiunt.

TROCHISCI & Sief, sive collyria durant annum unum, & qui opium recipiunt, duos, tres, vel plures annos. Qui sors applicandi sunt, cum ex medicamentis consent, quæ non facillè resolvuntur, servari possunt in annum unum, vel duos.

SPECIES aromaticæ singulis annis, ut plurimum renovari debent.

PILULÆ purgantes annum unum servari possunt: quæ verò opium acceperunt, duos, tres, vel plures annos.

UNGUENTA, emplastra & cerota, ad annum ut plurimum conservantur.

OLEA temperata, ut amygdalarum & faminum, vix per mensem: frigida per annum:

calida verò per duos vel tres annos seruantur. Quæ ex fructibus odoratis, ut nucæ moschata, exprimantur, semel seruari possunt: quæ verò ex liquoribus, seminibus & lignis destillantur, diù durare possunt.

DE COLLOCATIONE

medicamentorum in formulis,

sive receptu præscriben-

dorum.

CAPUT XVI.

EXPLICATIS medicamentorum accidentibus ferè omnibus, de ordine quoque in præscriptis, seu receptis faciendis, aliquid dicendum videtur: præsertim cum maxima Medicorum pars, alioqui etiam doctum, non parua cum ægrotantium iactura, ordinem hæcenus prorsus neglexerit. A quibus autem rationibus huiusmodi ordo sit perdiscendus, quinque regulis generalibus demonstrabimus, quarum prima talis existit.

Regula prima.

Quæ longiori egent præparatione, ea prius scribantur: quæ verò breviori, postea: hoc est, si quid difficilius trituratur, vel infundatur, vel coquatur, vel miscetur, prius: si quid verò breviori trituratur, vel infusione, vel coctione egeat, deinceps scribatur, ut omnia ritè & perfecte præparentur. Sæpenuerò namq; Pharmacopœi tanto cum scelere omnia perturbant, ut eorum, quæ minus coquenda sunt, nimia coctione sæpè vis prorsus deperdat: contra, ea quæ longissima coctione egent, cum eorum vis à mediocri etiam erui non possit, quanta necessaria est, non extrahatur. Quod idem in aliis præparandi formis evenit. Quam rationem hodie à quamplurimis empiricis negligi apparet, qui infundunt simul, & decoquant guajacum, santaloes, cinnamomum, senam, & alia multa, quorum vel ea, quæ sunt odorata & purgantia, vim suam amittunt, vel alia non satis decoquantur, vel utrumque contingit. Quare optimum observate ordinem videntur, qui radices crassiores, duriores & crudiores (quæ longiori decoctione & trituratione indigent) primo ordine collocant, tum ligna non odorata & cortices: deinde herbas: tertio loco fructus: quarto semina: ultimo flores & quæcunque sunt odorata, vel purgantia, &c. Altera regula in ordinandis formulis hæc est: Si sint aliqua coquenda, vel infundenda, simulque sint aliqua trituranda, prius illa scribantur, ut non solum quæ longiori præparatione egent, prius præparentur, verum etiam dum coquantur illa, vel mace-

Secunda.

rantur: hæc ten possint, sicque nulla fiat temporis iactura. Tertia regula: In iis, quæ eadem indigent præparatione, ea præponantur, quorum major requiritur quantitas. Hunc ordinem antiqui in componendis medicame-

Tertia.

ntis diligentissimè sunt secuti, ut videre licet in pilulis Sebellinis, in quibus spica nardi ob maiorem quantitatem in prima sede ponitur: item in aromatico rosato majore, ex descriptione Gabriælis, rosæ propter maiorem quantitatem primo loco ponitur. Eodem modo se habet Philonis antidotum apud Mesuem, ubi ob maiorem quantitatem piper album & hyoscyamus prima acie ponitur: in qua compositione manifestè apparet, medicamentorum ordinem, secundum maiorem & minorem quantitatem esse servandum, ita ut maxima quantitas prima sede ponatur: minima verò postremo. Quarta regula huiusmodi est: In iis, quorum eadem est præparatio, eademque quantitas, ea præferantur quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præstât: quam regulam etiam non minus quam modò dictam majores nostri sunt secuti, ut clarè in descriptione tum pilularum de hermodactylis apud Mesuem, tum Sabellarum, videre licet.

In hæc enim spica nardi, in illa hermodactyli ob nobilitatem primo ordine ponuntur. Quinta & ultima: Postremo loco scribantur ea, quæ materiæ rationem obtinent: ut cera in angustis: aloë in pilulis: mel in magnis confectionibus. Id quod veteres etiam animadvertenterunt, ut in thriacia & pilulis de hermodactylis deprehendere licet. In illa namque mel, in his aloë in fine, materiæ vice, ponitur.

His itaque quinque regulis, videlicet medicamenti proprietate, quantitate & nobilitate, percognitis, facile quisvis manum formulis ad movens, perpicere poterit, num ab hoc, vel illo sit ordinandum.

DE COLLOCATIONE

medicamentorum in officinis.

CAP. XVII.

LICET pharmacopolium non solum multis & variis simplicibus, verum etiam tot & tantis compositis, quibus Medicus illius regionis frequentius uti novit, ornatum esse deceat, ita tamen omnia disposita esse debent, ut omnia, cum opus fuerit, in promptu, & ad manum habeantur: hoc est, scriatur, quibus ex locis quæque sint deprecanda. Quare officina in certas classes dividenda est: id quod commodè fiet, si ea tribus partibus in sex, vel septem ordines, tabulis inter se distinctos, distribuatur, superioribusque tabulis ea, quibus minus frequenter utimur, cujusmodi sunt metalla, lapides, terræ, signa, extracta, opiata, trochisci & condita, reponentur: mediis verò, & quæ inde sequuntur, quæ nobis frequentius sunt in usu, ut cortices, semina radices, eclegmata, syrapi, electuaria, tam aromatica, quam solutiva, pilula, conservæ, species aromatica, olea, unguenta, emplastra & cerota. Ve-

ta. Verùm hæc omnia ordine ita disponenda veniunt, ut simplicia ex una parte, composita verò reliquis duabus partibus contineantur: item calida & frigida minimè confundantur, verùm singula seorsim ponantur. Cæterùm arcule: quamplurimæ inferiori parte fabricandæ sunt, quibus herbae, flores & fructus usitatiores imponantur. Nequaquam tamen has arculas usquea deò demissis esse oportet, ut pavimentum attingant, ne cum vertitur pharmacopodium, vel alia ratione madescit, humore vitiatum medicamentum his arculis contenta, situm contrahant, vel etiam putrescant. Præterea medicamenta singula propriis suis vasibus (ut supra suo loco docuimus) recondi debent, singulaq; vasa suo loco obsignari, ut nobis quid in eo repositum sit, significet, ne diu nos anxios per officinam errare contingat. Eandem ob causam id etiam observandum fuerit in compositis medicamentis, & maxime purgantibus & opiatibus, ut eorum author & annus, mensis, adeoq; dies, quæ paratæ sunt compositiones, vasculorum operculis adscribantur. Mista siquidem alias tempore vires acquirunt, ut que opium continent: multa etiam temporis diuturnitate penitus elanguent. Hæc itaque bona

A fide Medicis exponet Pharmacopœus. Succos liquidos & aquas stillatitias, propter aëris intemperiem in officina commodè reponere nō licet. Siquidem hyeme ob frigus facillè congelantur, æstate verò citò corrumpuntur: quare temperato potius loco conservanda sunt. Tabulae, confecta, saccharum, aliaq; solida ex saccharo parata, calido loco, ut hypocausto, pro bē parte superiore reponuntur. Porrò ut singularum officinarum omnia medicamenta, exteris quoq; Medicis sint manifesta, catalogum, aditis etiam (ut modo monuimus in vasorum operculis) compositorum medicamentorum authoribus, & confectiois tempore quemque Pharmacopœum in officina sua affixum habere decet, ut exteri in conficiendis formulis, melius sese accommodare valeant. Sed hæc de medicamentorum ordine nobis sufficiant. Hactenus in genere quàm brevissime perstrinximus, de medicamentorum causis & accidentibus, quatuor libris disserimus, hoc potissimum nomine, ut non solùm Medicis & Pharmacopœis prodessemus, verùm etiam cōmuni utilitati serviremus. Quare DEUM Opt. Max. precamur, ut is nosset labor quamplurimis usui esse possit.

ANTIDOTARIUM GENERALIS LIBRI IV.
ET ULTIMI FINIS.

UNI DEO & TRINO gloria.

IN
ANTIDOTARIUM GENE-
RALE INDEX.

A.	C.	D.
A Egrorum officium 112	Ceratum ingredientium dosi ibid.	D Ecocta quibus vase conser- vanda 16
Avena preparationi cras- siori inservientia 135	Ceratum quando usendum 7	Decoctorum dosi ibid. duratio 16
Animalia eorumq; partes, quibus in vase reponenda 10	Clarificatio ut fiat 146	Decoctorum & Symporum diffe- rentia 15
Animalium electio ibid.	Clyster quid 17	Decoctorum compositio 15. pur- ganuum componendi ratio 16
Animalium, eorundemq; partium dignotio ibid. dosi ibid.	Clysteres quando retinendi 18.	Despumatio quomodo fiat 144
Animalium partium duratio 10	quo tempore insciciendi ibid.	Destillatio in balneo sicco 159.
Apoplegmatismus quid 43	Clysterum compositio 17	in balneo Mariae quomodo fiat
Apoplegmatismorum compositio ibid. dosi ibid. usus ibid.	Cochlearia preparationi crassiori inservientia 184	150. in cineribus & arena quomodo fiat 163. in simo 181a
Apoplegmatismis quando usen- dum ibid.	Colatio quando fiat 148	in Sole ibid.
Aqua destillativa ex quibus 13	Coloratio quomodo fiat 119	Destillatio in vapore aque ut fiat 155
Aqua stillativa quibus in vase conservanda ibid.	Collyria quae 42. liquida ibid.	Destillatio per descensum 173.
Aquarum destillatarum dosi ibid.	quibus vase servanda ibid.	per ignem 169
duratio ibid. electio ibid.	Collyriorum compositio ibid.	Dignotio animalium 10. fru- ctuum 4. florum 3. herba- rum peregrinarum ibid. radi- cum 8. seminum 6
taxatio ibid.	dosi ibid. duratio ibid.	Diffusio quomodo fiat 121
Arcula medicamentorum 215	usus ibid.	Dosi animalium, eorumq; partium 21. aquarum destillatarum 62.
Aromatizatio quomodo fiat 130	Conditiva composita ibid. ex qui- bus fiant 30. quibus vase servanda 31	catarticorum 29. cerealium 7. collyriorum 42. conserva- rium 30. corticum 9. decocti in clysteribus 17. electuari- um 28. extractorum 33.
Asperum quid 200	Conditura duratio ibid.	farina 7. florum 3. fructuum 4. gargarysmatum 18. gem- marum 12. herbarum 2.
Astatio quomodo fiat 123	usus ibid.	sau in clysteribus 18
Astium officium 112	Conditura corticum 31. florum 30. fructuum ibid.	Dosi infusionum 17
B.	Conditura quomodo fiat 131.	Dosi ingredientium in balneo 22.
B Alneum quid 22	radicum 31	in cataplasmatibus 25. in caput- purgis 19. in ceratis 36
Balnei ex lacte usus 23. ex oleo usus ibid. ex vino usus ibid.	Confectia quae 44. quomodo co- loranda ibid.	Dosi in glandibus 40. in de- coctis 15. in electuariis 28.
Balnea artificialia 22. ex quibus constent ibid. naturalia ibid.	Confectio aromatum 44. cori- cum ibid. fructuum ibid.	in embrocis 21. in empla- stis 35. in epithematis 20.
Balnearum ingredientium dosi 22.	seminum ibid.	in fomentis 21. in infusionibus ibid. in lotionibus 23. in si- napismo 37. in tragematis 27.
naturalium usus 23	Confectiones solidae 38	in unguentis 33
Balnei quantum utendum ibid.	Confractio quomodo fiat 136	Dosi ingredientium tabularum, or- bicularum 38
quo tempore utendum ibid.	Conserve 30	Dosi lapidum 12. leguminum 7. liquorum 9. liquorum 10. metallorum 11. olei con- muniis 25. olei in clysteri- bus 18. olei in unguentis, in ceratis, in metallicis 25.
C.	Conserve quibus vase conservan- de ibid. quo tempore utende ibid.	opiatorum 29. pilularum 41. 42. pilula-
C Alefactio quomodo fiat 115	Conserverum dosi: duratio ibid.	
Cathartica ex quibus 28	ingredientium dosi ibid.	
Cathartica quibus vase reponen- da 29. quo tempore utenda ibid.	taxatio, seu valor ibid.	
Catharticorum dosi 29. duratio ibid. taxatio ibid. usus ibid.	usus ibid.	
Caputpurgia quae 19. ex quibus parentur ibid.	Corium dosi 31	
Cataplasmata 35	Cortices quo tempore colligendi 9. quibus in locis colligendi ibid.	
Cataplasmatum quando utendum 36	Corneum dosi ibid. duratio ibid.	
Cataplasmatum ingredientium do- si ibid. usus ibid.	electio ibid.	
Ceratum quid ibid.	Crassum quid 199	
Cerata ex quibus ibid.	Cribra & colatoria crassiori pra- parationi inservientia 105	
Cerata quibus partibus applicanda ibid.	Cribratio ut fiat 140	
	Cultrorum crassiori preparationi inservientium divisio 183	

I N D E X.

42. pulparum 5. pulverium
27. purgantium in clysteribus
18. purgantium in infusionibus
17. radicum 8. seminum 7. syruporum 14. terre
12. trochiscorum 41
Dropax quid 36. ex quibus ibid.
Dropacum forma ibid. usus 37
Dysiasio cathartica 29. collyriorum 42. corticum 9. conservarum 30. decoctorum 16. electuaria 28. emplastrorum 35. extractorum 32. fstrum 3. gargarismatum 18. herbarum 2. infusionum 17. liquorum 10. orbiculorum 40. partium animalium 11. pulverum 26. quomodo fiat 123. radicum 8. succorum 9. syruporum 14. tabularum 40. trochiscorum 41. unguentorum 34

E.

Elegmata 31
Electio animalium, eorumque partium 10. aquarum destillatarum 13. corticum 9. florum 3. fructuum 4. gummi 10
Electio herbarum domesticarum 1. peregrinarum 3. lignorum 8. liquorum 10. metallorum 12. radicum 8. seminum 6. succorum 9
Electuaria 28. ex quibus ibid. quo tempore usurpanda 29. quibus rasis servanda ibid.
Electuaria dosi, taxatio, usus ibid. duratio ibid.
Electuaria ingredientium dosi 28
Embrycha quid 21. ex quibus componatur ibid. quibus partibus applicetur ibid.
Embrycharum ingredientium dosi 21
Emplastrum quid 34
Emplastrum ex quibus ibid.
Emplastrum improprie quae 35. quibus rasis conservanda ibid.
Emplastrorum compositio 34. duratio 35. ingredientium dosi ibid. taxatio ibid. usus ibid.
Epithemata quae 20. quo tempore applicanda ibid. quibus partibus applicentur ibid.
Epithematum compositio dosi ibid. usus ibid.
Errhina quae 19. 43
Errhinorum compositio 43. dosi 19. tria genera ibid.
Errhinum quando utendum 45

Excrementorum dosi 11
Exiccatio quomodo fiat 121
Expressio quomodo fiat 138
Exunctio quomodo fiat 116
Extracta quae 32. ex quibus parventur ibid. quo tempore utenda 33. quibus rasis conservanda 32
Extractorum dosi ibid. duratio ibid. usus 33
Extractio quomodo fiat 142

F.

Farina dosi 7
Farrura quomodo fiat 132
Fellium dosi 11
Fissio & fractio quomodo fiat 132
Flores quo tempore decerpendi 3. quibus in locis colligendi ibid.
Florum dignosio ibid. dosi ibid. duratio ibid. electio ibid. taxatio 4
Fomenta ex quibus fiunt 10. quibus partibus applicentur ibid. unde dicta ibid.
Fomentorum dosi ibid. usus ibid.
Formae variae 187
Fornaces preparationi crassiorum inservientes 185
Friabilia quae 200
Frixio quomodo fiat 123
Fructus qui 4. quibus in locis colligendi ibid. quo tempore colligendi ibid.
Fructuum dignosio 4. dosi ibid. electio ibid. taxatio 6

G.

Gargarismata quo tempore usurpanda 19
Gargarismatum compositio 18. duratio 19. ingredientium dosi 18. usus 19
Gemmae dosi 2
Glandes quae 45. quo tempore subsicienda 46
Glandium compositio 45. ingredientium dosi 46. usus ibid.
Globuli ibid.
Grave quid 199

H.

Hepatum dosi 11
Herbae peregrinae 3
Herbae quae 1. quibus in locis colligenda ibid. quibus rasis reponenda, seu conservanda 2
Herbarum domesticarum electio 1
Herbarum duratio & dosi 2. peregrinarum dignosio 3. taxatio 19
Humectatio quomodo fiat 117

L.

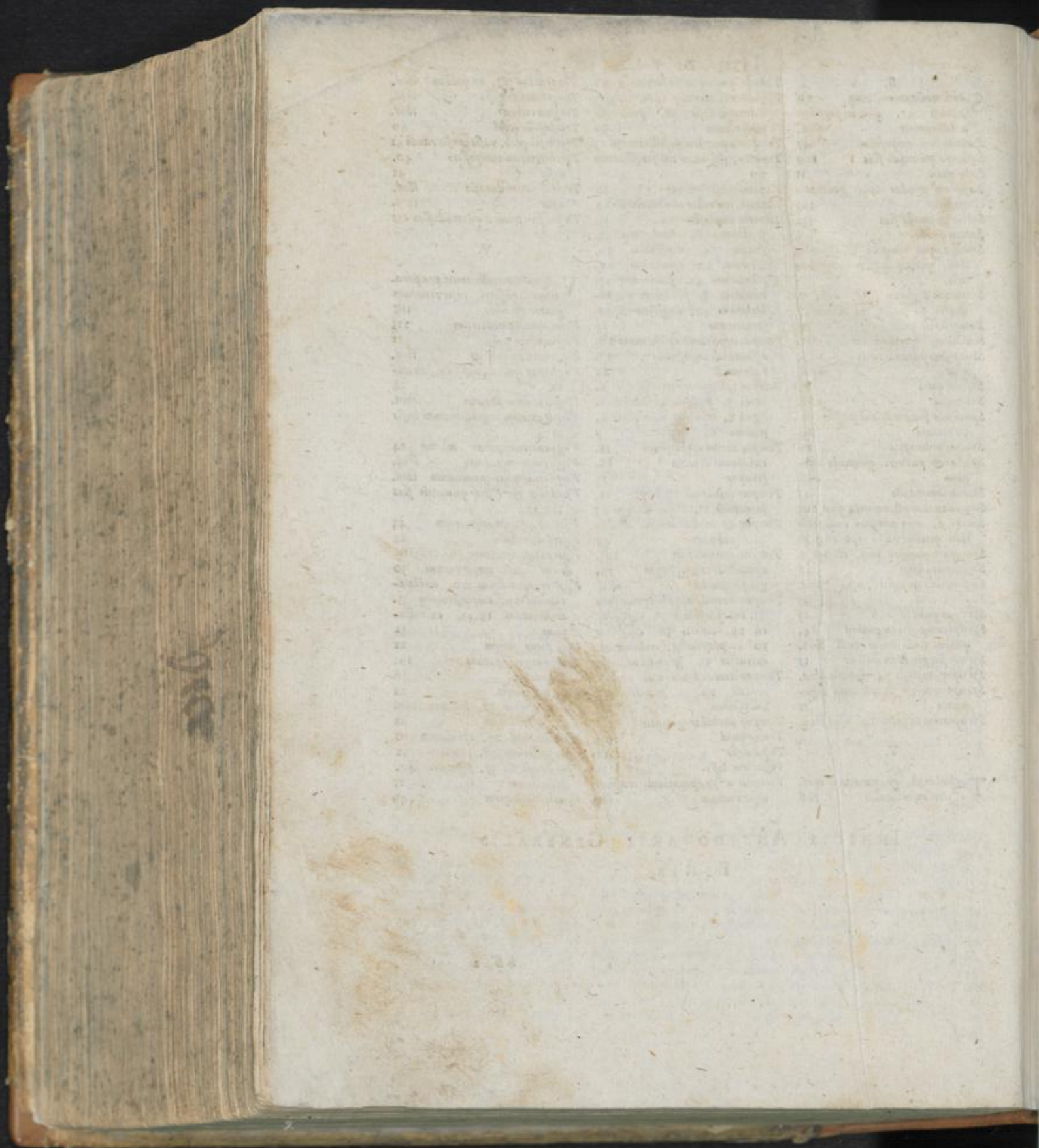
Infusio quid 16. quomodo fiat 119. quotuplex 16
Infusiones quo tempore assumendae 17
Infusionum duratio ibid. quantitas ibid.
Infusio ex quibus componatur 21
Infusio quid ibid. quo tempore utendi ibid.
in Infusio quando morandum 22
Infusio usus ibid.
Infusio quomodo fiat 116
Instrumenta crassiori preparatione inservientia: ut sunt cultri, lima, mallei, &c. 183. 184
Intestinorum dosi 11
Iulapium quid 14

L.

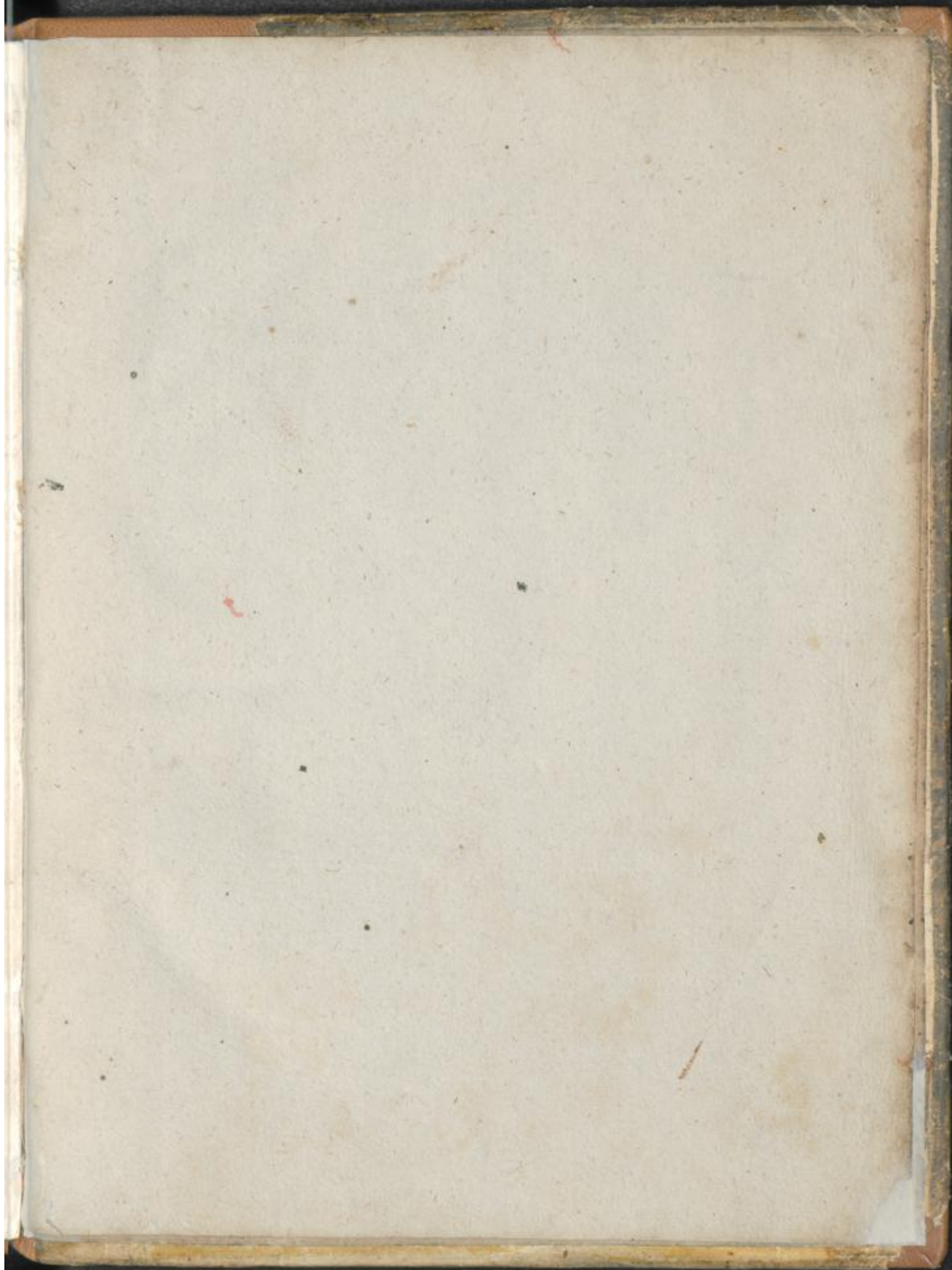
Lachryma quid 10
Lacanicum quid 22. eius usus 23
Lave quid 200
Lapidum dosi 12
Leguminum dosi 7
Lenta quae 200
Leve quid 199
Lignorum dosi 9. electio 8. locis colligendi ibid. tempus 9
Limarum crassiori preparationi inservientium usus 184. earundem divisio ibid.
Limatura quomodo fiat 132
Linctus 31. ex quibus 32
Linctus quibus rasis conservandi ibid. quo tempore utendi ibid.
Linctuum duratio ibid. valor ibid. usus ibid.
Limenta quae 33. ex quibus consentent ibid. quibus rasis conservanda ibid.
Linentorum dosi ibid. usus ibid.
Limentis quando utendum ibid.
Liquatio quomodo fiat 120
Liquor quomodo a succo differat 10
Liquores & gummi quo tempore colligenda ibid.
Liquores quibus in locis colligendi ibid. quibus rasis reponendi ibid.
Liquorum dosi ibid. duratio ibid.
Liquorum lachrymarum, & gummi electio ibid.
Locus colligendi cortices 9. flores 3. fructus 4. herbas 1. ligna 9. liquores 10. radices 8. semina 6
Locus reponendi aquas stillaticas 13 cathartica 29. collyria 42. conservas 30. decocta 12. hh

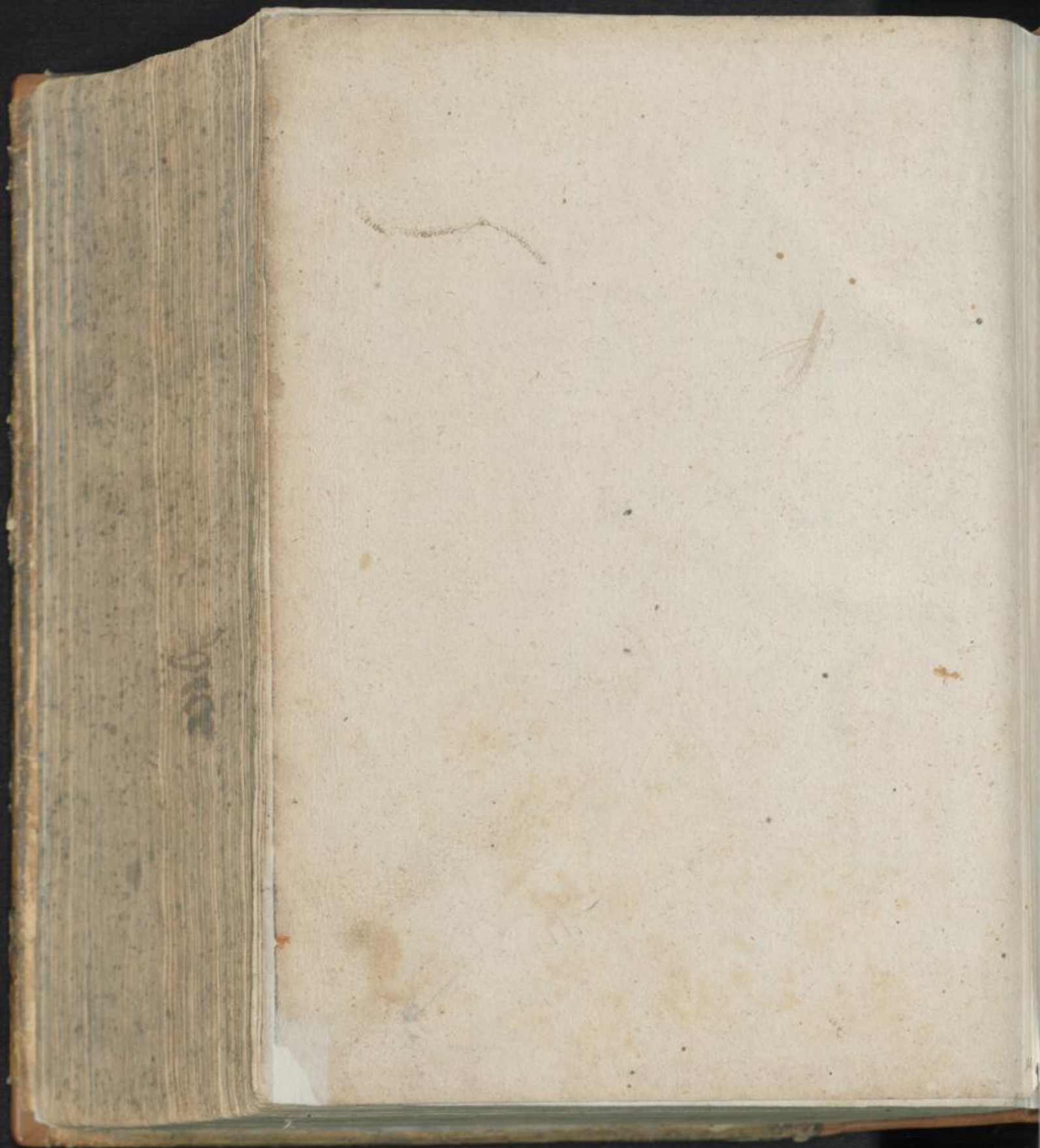
I N D E X.

electuaria 29. emplastrum 35.	Medicamenta simplicia colligendi tempus 211	Opiatorum dosi 29. duratio ibid.
herbas 2. linctus 32. linimentum 33. liquores 10. opiata 29.	Medicamenta stomachica quæ 94.	Opiatorum valor, seu taxatio 29.
pilulas 41. pulveres 26. radices 8. succos 10. Symplosis 14. tabulas, orbicular 40. trochiscos ibid. unguenta 34	succedanea quæ 205. temperata quæ 50. tendentia & laxantia quæ 60. urinam cientia 71	usius 30
Lotio quomodo fiat 137	Medicamentorum accidentia 187.	Opiatis quomodo utendum 29
Lotiones ex quibus componantur 23	colores 189. duratio 117. finis 187. forma & figura 192	Orbiculi 38. quibus vasis servandi 40
Lotiorum ingredientium dosi ibid.	Medicamentorum in formulis, sive receptis præscribendorum collocatio 217. pondera & mensura 202	Orbicularum compositio 38. ingredientium dosi ibid.
Lotiorum usus ibid.	Medicamentorum purgantium correctio 104. electio 102. odor 191. sapor 192	Ordo in cura qualis servandus 15
	Medicamentorum valor, seu taxatio 204	P.
	Medicus quis 110	P. Elixirum dosi 12. 27
	Medici officium ibid.	Pessus quid 47
	Mensa crassiori præparationi inservientes 186	Pessora compositio ibid. differentia ibid. usus 48
	Mensura, seu dosi herbarum 2	Pessis quomodo utendum ibid.
	Metallorum dosi 12. electio ibid.	Pharmacopœi domus, seu adificium & officina 213. hypocaustum 214
	Metallica quæ ibid.	Pharmacopœi officium 112
	Mineralia quæ ibid.	Pila & pistilla crassiori præparationi inservientia 184
	Modus decoquendi decocta 16. parandi unguenta 34	Pilula 41. quibus vasis conservande ibid.
	Molle quid 198	Pilularum compositio ibid. dosi 27. 42. duratio 41. valor 42. usus ibid.
	Mollitio quomodo fiat 120	Pilulis quo tempore utendum ibid.
	Morain balneis 22. in insessu ibid.	Pulmonum dosi 11
	Morselli ex quibus 38	Pulsatio quomodo fiat 136
	Mortaria crassiori præparationi inservientia 134	Pulveres 26
		Pulveres & species quomodo differant ibid. ex quibus componantur ibid. quo tempore utendi ibid. quibus vasis conservandi ibid.
		Pulverum duratio ibid.
		Purganti ratio 105
		Purgantia quandiu irriganda, & quomodo exprimentia 17
		Purgatio medicamentorum 134
		Purgationis tempus 103
		Purificatio quomodo fiat 140
		Pyxis medicamentorum 215
		Q.
		Qualitates tactiles 197
		R.
		Radices quo loco colligende 8.
		Radices quo tempore ibid. quibus vasis conservande ibid.
		Radicum curatio ibid. dignosio ibid.
		Radicum dosi in apozematis, in balneis ibid.
		Radicum electio ibid. valor, seu taxatio ibid.
		Rarum quid 199
		Ratio quomodo fiat 132
		Refrigeratio quomodo fiat 116
		Rob quid 15
		Sacci

100

~~Handwritten text, possibly a title or date, mostly illegible due to fading.~~

~~Handwritten text, possibly a name or location, mostly illegible due to fading.~~

Anno Dni 1629 Die 29. Augusti

Paſſet in huius libri beſamms Weſt

~~Handwritten text, possibly a name or location, mostly illegible due to fading.~~

~~Handwritten text, possibly a name or location, mostly illegible due to fading.~~

370. -

